שלחן ערוך

אבן העזר

עליו מתנוססות אבני גזר. כתבי יד קודש אסורים לזר

טעות מפעלת המפרסים והצילומים עם כמה מעלות מדעים זה מזה שוניס . הוא ניהו
א) ממרי ספר. הגהות רבינו **עקיבא איגר** זצללה"ה. ב) כתב יד מהרב הקדוש רבינו
אברהם דוד זצללה"ה מבדק"ק **בוטשאטש** מעוטר בשם **עזר מקודש** .
ג) כתב יד מהגאון מהר"ר **שלמה קלונר מבראדי** זצללה"ה . ושמו נתה לו
חכמת שלמה הכל על מקומס . ד) ממרון ממדור מיוחד נשבת הסופרים הגהות
מהרב הגאון המפורסים בדורו רבינו **מהר"מ סופר** בעהמ"ח **חתם סופר** ושנו
הגאון בעל המחבר כתב **סופר** נעתק מכתב יד ע"י גאון ממד תלמיד מובהק מגדולי
תלמידי הרב הגאון **מהרמ"ם** הכ"ל זצללה"ה : **ויתר המעלות והשבחים**
מבוארים בשער השני :

ירושלים

חלק ראשון

כל הזכויות שמורות
All Rights Reserved

אופסט ישראל-אמריקה
תל-אביב ישראל

ספר

אפי רברבי

כשתילי זתים סביב

שלחן ערוך

אבן העזר

עליו מתנוססות אבני נזר מעלות בקודש לא יקריב אליהם זר

ושיעור המעלות

ששה עשר במספר עולות

א) חלקת שדי תפוחים, מה"ה הגאון מוהר"ר **משה** זצללה"ה שהיה אב"ד דק"ק **בריסק** דליטא ושמו נאה לו **חלקת מחוקק**

ב) בית סמוך לו אשר בנה ה"ה הגאון מוהר"ר **שמואל** זצללה"ה שהיה אב"ד ור"מ דק"ק **פיורדא** ושם ביתו **בית שמואל**

ג) ושם בארה הוא באר הגאון מוהר"ר **משה ריבקש** מווילנא זצללה"ה והגלגל נתון עליו לדלות מן המקור הוא שמו **באר הגולה**

ד) תפוחי זהב, אמרי נועם, מהגאון מוהר"ר **דוד הלוי** זצללה"ה בעל המחבר **טורי זהב**

ה) עץ פרי, עושה פרי, מאמר השבל על **הלכות ניטין** מהרב הגאון המחבר **פרי חדש**

ו) עץ הדעת דת ודין הוא הבאר היטב מהרב הגאון הדיין המצויין מוהר"ר **יהודא אשכנזי** זצללה"ה מטיקטין הוא **הבאר היטב**

ז) הידושי **דנוך מרבבה** מהרב הגאון מוהר"ר **יחזקאל לאנדוי** זצללה"ה אבדק"ק **פראג** הגדיל פלאות בהערות נפלאות והגהות טהורות מספרו **שלחן הטהור**

ח) ביאורי הגאון החסיד רבינו **אליהו מווילנא** זצללה"ה וזה שמו **ביאורי הגר"א**

ט) הגהות ותיקונים על **ביאורי הגר"א** מבני בניו של הגאון הנ"ל ה"ה הרבנים הגדולי' המפורסמים וקראו בשם **הגהות מהרי"מ**

י) הגהות הגאון מוהר"ר **ברוך פרענקיל** זצללה"ה שהיה אבדק"ק **לייפניק**, ונוסף כעת כמה השמטות אשר נשמטו בדפוסים אחרים **ונשלם עתה הכל בשלימות עד תימם**

יא) הגהות הגאון מוהר"ר **יוסף שאול הלוי** זצללה"ה האב"ד דפה **לבוב** והגליל רשום ברישמת **שי למורה**

יב) הספר היקר המפורסם **פתחי תשובה** עם **קונטרס השמות על מקומו**. (נשמט בדפוסים אחרים), מהרב המאור הגדול מוהר"ר **אברהם צבי הירש** אייזינשטאט ז"ל הי"ב אבדק"ק **איטייאן** **פתחי תשובה**

ועתה נתקדש השלחן בקדושת אבני נזר כתבי יד קודש מהרועים האבירים קדושי עליון זצללה"ה

יג) הגהות וחידושי הגאון רבינו **עקיבא איגר** זצללה"ה דברים נפלאים

יד) כתב יד קודש חיבור נפלא רב הכמות ורב האיכות, פלפל בעומק עיון ובקיאות בחדרי התורה כדרכו בקודש, גם דינים מחודשים, מהרב הגאון הצדיק הקדוש המפורסם מוהר"ר **אברהם דוד** זצללה"ה אבדק"ק **בומשאטש** מעוטר בשם **עזר מקודש**

טו) תרב **חכמת שלמה**, כתב יד מהגאון מהר"ר **שלמה קלונר מבראדי** זצללה"ה, מגלה עבה, רבת הכמות מאד, ורב האיכות, חריפות וחדודים, עם פלפל ארוך מאוחדים, דינים מחודשים, לחכמי חרשים, פה קבע מקום לאסוף חילו הגדול בכל ההלכות הערוכות על שלחן **האבן עזר** וזה האות כי בכל חיבוריו הנודעים, לא נמצא מדובר בחידושים השייכים לחלק השלחן ערוך **אבן העזר** רק מעט מזער, ושמו נאה לו **חכמת שלמה**

טז) אחרון אחרון במדור מיוחד לשכר הסופרים הגהות מהרב הגאון המפורסם בדורו מהר"מ סופר בעל המחבר **חתם סופר** וכו' ובנו הרב הגאון בעל המחבר כתב סופר נעתק מכתב יד ע"י גאון אחד מלמיד מובהק מגדולי תלמידי הרב הגאון **מהרמ"ם** הנ"ל זצללה"ה:

לבוב

שנת חמשת אלפים ושבע מאות ועשרים לב"ע

מכתב תעודה

מאת הרב הגדול מופת הדור פאר הזמן חותם תכנית מלא חכמה ושלימות נודע ביהודה ובישראל גדול שמו כקש"ת מו"ה **אברהם בנימין קלוגר** שליט"א

שיל"ת

מראשית כואת אזדעתי ומקפנים אותה נליתי באסכמתי אשר נתתי באנבירה המפורסמת מרת פעסיל באלאבאן מק"ק לבוב על הש"ע חו"מ עם חנאות וחידוש כר אבא רבינו שבנילא הנאון האמיתי מוהרש"ק זצ"ל אשר בעת שיעקה על רצונה לחדפים יהר חקקי הש"ע חנני מוכן להה לה ני"כ חנאות וחידושי אאמו"ר הנאון זצ"ל וכעת לשמחה לבב הניעני כמנה מכתב ובשורה מוצאת בפיה כי ברצונה לחדש חדר זו הש"ע אחע"ז עם כל נו"כ לכן את נדרי אשלמה ודברי הקימותי הפעם . ובקאתי את הש"ע דטהור כלא ברכה ד' הידוש"ם יקרים והנהות והערות נפלאות כאת אאמו"ר הנאון זצ"ל הנחוצים ככה רב וצורבא דרבנן ולכך יושבי עך מדין ואך כמותר להכלם ולספר חודם כי כל מעיין בצדק יאירו עיניו ויאמר האת דמותי ראיתי אור . ואהם בית ישראל חנו תודה להנכירה הנ"כ אשר שוב עושית בעמה קזכות את הרבים בהדפסת הש"ע הנ"כ אשר לאורו רבים יכלו בעו"ה משכו וקחו ככם את הש"ע אהע"ז בכסף מלא ואביאו ברכה אל בחיכם ולהשלייע בצחצחות נפשכם ונם אותי תברכו על אשר הבאתי המטעמים האלה ומידי היתה זאת לכם . ותוקף נזרתי לבל ירים איש את ידו ואת רגלו להדפיס הנחות והחידושים הנ"כ חן עם הש"ע חן לבדם בלי רשיון הנבירה חנ"כ ולכמען תחיה תברכו לאות על ידי באתי אע"ה היום יום ד' לסדר הנני נותן לו את בריתי שלום י"א המוז הרום קרנינו לפ"ק בראדי :

הק' אברהם בנימין קלוגר ברנאון מוהרש"ק זצ"ל

ב"ה

יען כי רצוני שיזכר נם שמי לשובה על ספרי דבי רב חאי נאון אאמו"ר זי"ע אמרתי להעתיק פה שו"ת אחת מחידושי חבדים השייכת לאהע"ז סימן ק"ט ובחבתי בהתשובה **החיא לעשות** זכרון נצח להשואב אשר הי' אחד מאוהבי ומיודעי הרב הנאון המכורסים צדיק המים מו"ה יעקב אבינדור זצ"ל ראב"ד ומו"ץ דפה"ק בראדי אשר לדאבון לבינו הלך בשנה דאשתקד לעולמו ואיננו כי נקח אותו אלקים תנצב"ה :

ואלה דברי

ויעקב כלך לדרכו דרך לרק ומפרים . מירה לפה ד' מוקים ומשפטים ישרים . וכלל שמו מפלרים . כנוד יהיד ס' ויו"ן דפה קבילתינו הנבירה הכפיתים הנלה פפה כתוכה פניה ותמור ע"כ בניפני ובכניטי נמו רויתי דבן ונחת לרחות דנרים יקרים ויפרים וכל דנרין לחמיתם של כלכה מכוונים . ואל יחר נאזני בדבה כ"ת על מימר השוכתי עד כה יען כי כיותי מורח להשיב למדינת מונגרין סמוך ונרחה לעיר דפנרלין שלמה נמולם למחל [כאשר פיני מכ"ת רחו ולא אר] ואשר נכר פיותי פוסק נם כמה ימים ושה יום ד' שנוע הפנרה אשר נמרתי בפניו כהם אז ממרתי זה תמילה משני לכשיב לבדרת מענ"ת דבר ולו משפע הכבורה ובכני מפנים ושולך פה כ"ת לבתיר בנרושין לבתשה כשליחה ושוכא למן נכל כוחי לך למען שלא יכיה למן יהומה מלחוב בכלע"ד ולחשתפע בדנרין כיקרים כחניניס אלי עד לאחת ושה בחלי בעזר נורי ונואלי : **עי"ך** בשלום ושה מורפא לוחות בחשה נת כרב ר' חניא מרדכי אשר כ"ה ונשלם כוללין אללי מדי יום ביומו ומנקשים להנחירם מנכלי הניונין ושניכם רוצים נניוחין ושכי"ל דפק"ק לניה רוצים לשדר לכם נע ומשנה פניכם כי מוחרים על בחשה כ"ל שניה משונעת ותקרתי ודרשתי מ"ז חכמה לנשים ואמרו כי לא ראו מלחה דנרים שכם של שוות מסיחני שוטה המבוחרים בש"ם חו שחר דנרים של שוות ונם דנרתי עמה ושאלתי חותה כמה דנרים ובשיבה כהונן ונם לניתי לכנשים ניניתי לדבר עמה ניותר ואמרו בשיבה של כבל בחשה חכמה רק שכיה חושים המוחות משונות מלד נשת שחדנרת ותחמת זה כרוחים חותה חומרים עליה שביה משונעת ושאלתי חותה מ"ז ואמרה כי בילדותה כיהה חולה של כל נוחם ובשנרשתה נשאר לה ענין זה שנה חוכרחה לעשות הנחות נחוחם כשחחלת לדבר ובדיבור כיה ניכ קלת בכבדות ונם אמר עליה דודה רש"י זה שני שנים שביה משונעת ותקרתי ודרשתי מ"ז חכמה לנשים ושאלתי אותו מוהר מדבריו ואמר שלו למר נן שלה רלם שחחנרת חולי יהרלו לדור ושחה כוח מוהר מדבריו ונם מקרתי אותה מ"ז ואמרה שחחכמ"ז ניותר מכל אדם ושחה כוח מוהר מדבריו ונם מקרתי אותה מ"ז ואמרה כי בילדותה כיהה חולה ושכבה על מיטתה ולא ידעה מה שנעשה סביבותיה ולא ידעה מה שנעשה עמה ולא ידעה מה שנעשה עמה ולא ידעה מה שנעשה עמ

תוספת השלחן

על

שלחן ערוך אבן העזר

כולל

עשר הוספות חדשות וחשובות *)

א) **בית מאיר** במילואו. ביאור מורחב וחידושי דינים מהגאון המפורסם וכו' מוה"ר ר' מאיר פוזנר זצללה"ה.

ב) **צלעות הבית** ויכוחים ותשובות מהגאון המחבר הנ"ל.

ג) **הגהות והערות** על הבית מאיר מהגאון המפורסם וכו' מהרש"ם אבד"ק ברעזאן מכתב יד קדשו שנמצא על שולי הספר הנ"ל.

ד) **בדק הבית** הגהות והערות מהגאון המפורסם וכו' מוה"ר ר' אברהם חיים שור זצללה"ה (בעהמ"ח תורת חיים על מסכתות).

ה) **חידושי הגרשוני** מהגאון המפורסם וכו' מוה"ר ר' גרשון אשכנזי זצללה"ה אבד"ק מיץ (בעה"מ שו"ת עבודת הגרשוני)

ו) **יד אפרים** מהגאון המפורסם וכו' מוה"ר ר' אפרים זלמן מרגליות זצללה"ה (בעה"מ שו"ת בית אפרים וכו').

ז) **פתחי תשובה** על סדר גיטין וחליצה מהגאון המפורסם וכו' מוה"ר ר' אברהם צבי איזנשטאדט זצללה"ה אבד"ק אוטיאן.

ח) **תוספות ביכורים** על סדר גיטין הנ"ל מהגאון המפורסם וכו' זצללה"ה אבד"ק וילנא

ט) **הגהות וביאורים** מהגאון המפורסם וכו' מוה"ר ר' יעקב זצללה"ה אבד"ק ור"מ קרלין (בעה"מ שו"ת משכנות יעקב).

י) **כללי השו"ע ורמ"א** מהגאון המפורסם וכו' מוה"ר ר' מלאכי הכהן זצללה"ה. נלקט מתוך ספרו יד מלאכי

*) בית מאיר ויד אפרים מופיע כל ענין השייך למקומו שאר ההוספות מופיעות בכרך ב'

הוספות אלו נעשו בהתיעצות ובהוראת גדולי התורה בירושלים ת"ו

הקדמות המחברים

הקדמת הרב המאור הגדול בעל המחבר מורינו ורבינו הגאון מוהר"ר **שמואל** זצ"ל שהיה אב"ד ור"מ פה ק"ק **פיורדא** יע"א :

אמר שמואל הקטן בל"ח הרמח והקלין מוהר"ר פייבוש ז"ל חתן מאור הגולה בוליגא קדישא הגאון מוהר"ר ליב זללה"ה שהיה אב"ד ור"מ דק"ק קרלקא יע"א . אחת **שאלתי** ממך ואותה **אנקש** לחזות בטעם ס' ולבקר בסיכלו לבנות לי בית . אמרתי אולה בית אשר אבנה לי ואיה מקום מנוחתי והבונה כמה יבנה ומתי מחילה גודע או פלוגתא ואם במיפס במלמע או בגדר מגדי מזה ומזה ; ופרשתי ידי לעשות כי הוא הגוזן כח לעשות חיל לגוריית . ולירתיו תולק ומשפיע. הסוד וסידעה יודיעני . ליזה דרך אלך ואת המעשה אשר אעשה. ויעוררני לבי כאיש אשר יעור משנתו לאמר הבט ושפור שורת בנין מרבעה עוריס אבן והנה על אבן אחת אבנים עיניס . זולת אבן אחת מאסו הבונים ובאבן עקר כאל עזר לא מלאתי מלאכי חיל ויהיה ויהי גגר וכר נגר אשר אם לבו לגדור פרצות קומותיה אין שוקל ואין סופר מגדלי' עד שהקיץ עליו בעל הביתור ס"ה מאור הגולה בוליגא קדישא הגאון מוהר"ר ס בעל חלקת מחוקק . אשר מיבר מחברת לאבני זיס עשור והיה בונה ומכה בקורפא ומחליק בפעים כפעים יפוץ סלע ובחרוצת אבן למלאות מלאכת מחשבת אבל הכלאת פעים זה לא היתה גמר מלאכתו כי אם חלקת **מחוקק** ספון וטמון ואם אבן מראשותיו : והלך ושוקה במעלת בית חורין מקום מחלצתו . ולפי **שמעתי** אם היה אשר נערפה לו בעגלה שבניה מקום לגדור.ואם בשנה הפליגה לעשות בקונטרס עגונות **אשר** הרבה חבו חכמינו ז"ל לתקוניהם . וכן רבים וכן שלמים הפלגו . ועכ"ז הפלגה זה תיכני **יודע** אם הוא ועדיין לא יצאו ידי חובתן.כי אין די אשר והן הן גופי תורה במים שאין להם סוף עמוק עמוק מי ימלאנו . והנה עם לבבי לפשוח ויתפש רוחי אם לי גדולה אשר כנופה מרוים נובעין **וחסוסים** כלונים לא רצו להכנים רצען ויחדלו לבנות העיר אם לי להריך גולגלתי ולי היה נאה לברוח ולהחבא אל הכלים כלים אוסים לדרוס ולחור בחכמה ולחבר את תואל אשר יסכון עליו אור תורה ותעוזתם הרמת"ם . לחוז במלאכתך אשר החלותם עמוד ועשה מלאכתינו . כי **מלאכת** שמים היא ואחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון לבו לשמים ומלוא הבאתה לידך אל **תחמילנה** ובאלו אמרו מקדימין ולא מאחרין . ואנכי לימת מילתא ואתן טעם לשבח על ההוספה **שסוסיף** מרע"ה לדון הבניאים יום ר' מדעתו אם שהיה לו לקדים ולא לאחר בשמחת עולם **ומלואו** אשר היה תלוי ברפיון וזה היום שקוויתיו יום קבלת התורה ולא מלאכתו עד יום מחר . **אלא** כוונת משה היתה לדבר גדול וממה שאבר את הלוחות ולקח ק"ו מפסח שודיע כוונתו . והוא מדלמד ק"ו מוכח שקדושת התורה גדולה יותר מקדושת קדשים ועכ"פ היכא גרוע . והנה בפרק ר"ע **בסוגיא** פלוגתא התנאים כמה ימי פליטת ס"ז דגלמד מפריסת ישראל לקבלת התורה המסקנא שם דלכ"ע נתנה התורה לעבולי יום ואם היתה פולטת ס"ז ביום קבלת התורה ועבלה בו ביום היתה עבולת יום . ופרש"י עבול יום ליכא מיסור אלא לקדשים ולא לתורה . וביני יוסי דאמר שהם שהוסיף יום ל' סובר שבר' עביד פריסה וס"ל כרתב"א הפולטת ביום שליפי עהורה אלא שרתב"ע סובר שם עביד פריסה . ור"י סבר בר' עביד פריסה ורלון הקב"ה היה ליתן התורה ביום ו' ס"כ ביום ס' הפולטת עדיין שמאה ואל כרתך היו לריכין עבילה בלול ו' והיו מ"י ועל כן הוסיף משה יום ל' ולא נתנה התורה עד שבת כדי שיעבלו ביום ו' ולא יהיו מ"י ומדהסכים הקב"ה על ידו מוכח שקדושת התורה שקולה כמו קדושת קדשים לא שיבר הלוחות מק"ו והא התורה דומיא דקדשים ואל פירש מן השמה דאל"כ קשה לף שהיה מוכן לדבור כל שעה מ"מ הא לא דבר עמו בלילה והיה יכול לעבול קודם אור היום (עיין ברמב"ם פ"ח ממקואות ביצל קרי מובל ואולך מתחלת הלילה נגד הערב שמש וכן הוא בש"ס ר"ש ובתוספות שם בד"ה ולימבלו כי שמשה) אבל השתא דמוכח דשבול יום לסור לתורה על כרחו הולרך לפרוש מאשתו . כחזור לעניינו לחזקיהו ולא תרפנו בשאר שלין כוותני בית דיוסא בית שמואל בין קבוע לקבוע הלכה למשה שכי במלאכתי לא יהיה בית ועדיין לא יצאו ידי חובתיהיכם . וכן רבים וכן שלמים הפלגו . ועכ"ז הפלגה זה תיכני יודע מה הוא ועדיין לא יצאו ידי חובתן.כי אין די אשר והן הן גופי תורה במים שאין להם סוף עמוק עמוק מי ימלאנו . והנה עם לבבי לפשוח ויתפש רוחי אם לי גדולה אשר כנופה מרוים נובעין וחסוסים כלונים לא רצו להכנים רצען ויחדלו לבנות העיר אם לי להריך גולגלתי ולי היה נאה לברוח ולהחבא אל הכלים כלים אוסים לדרוס ולחור בחכמה ולחבר את תואל אשר יסכון עליו אור תורה ותעוזתם הרמת"ם . לחוז במלאכתך אשר החלותם עמוד ועשה מלאכתינו . כי מלאכת שמים היא ואחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון לבו לשמים ומלוא הבאתה לידך אל **תחמילנה** ובאלו אמרו מקדימין ולא מאחרין . ואנכי לימת מילתא ואתן טעם לשבח על ההוספה **שסוסיף** מרע"ה לדון הבניאים יום ר' מדעתו אם שהיה לו לקדים ולא לאחר בשמחת עולם **ומלואו** אשר היה תלוי ברפיון וזה היום שקוויתיו יום קבלת התורה ולא מלאכתו עד יום מחר . **אלא** כוונת משה היתה לדבר גדול וממה שאבר את הלוחות ולקח ק"ו מפסח שודיע כוונתו . והוא מדלמד ק"ו מוכח שקדושת התורה גדולה יותר מקדושת קדשים ועכ"פ היכא גרוע . והנה בפרק ר"ע **בסוגיא** פלוגתא התנאים כמה ימי פליטת ס"ז דגלמד מפריסת ישראל לקבלת התורה המסקנא שם דלכ"ע נתנה התורה לעבולי יום ואם היתה פולטת ס"ז ביום קבלת התורה ועבלה בו ביום היתה עבולת יום . ופרש"י עבול יום ליכא מיסור אלא לקדשים ולא לתורה . וביני יוסי דאמר שהם שהוסיף יום ל' סובר שבר' עביד פריסה וס"ל כרתב"א הפולטת ביום שליפי עהורה אלא שרתב"ע סובר שם עביד פריסה . ור"י סבר בר' עביד פריסה ורלון הקב"ה היה ליתן התורה ביום ו' ס"כ ביום ס' הפולטת עדיין שמאה ואל כרתך היו לריכין עבילה בלול ו' והיו מ"י ועל כן הוסיף משה יום ל' ולא נתנה התורה עד שבת כדי שיעבלו ביום ו' ולא יהיו מ"י ומדהסכים הקב"ה על ידו מוכח שקדושת התורה שקולה כמו קדושת קדשים אל

התנצלות מבן הרב המאור הגדול בעל דברי המגיה המחבר לכבוד אביו הוא מדבר

הן הדברים מע"ת מ"ו הרב זלה"ה בהקדמה שלו על ט"ז הכ"ל אשר כבר נדפס בחידושי הלכות שמיבר בשאר שנפלו לו לאחר מות אמ"ו הרב המאור הגדול מוהר"ר משה נד ז"ל נפלו לו מבלים חגילות ותגודה הרבה ובתוכם מיבורים אלו ונם תשובות שמיבר הגאון מ"ו זקיני בעל ע"ז הכ"ל בעצור היותי אז לעיר לימים לא הבנתי טיבן וכו' כמבואר בהקדמה עד. שנרקבו התשובות הנ"ל ואף שהדפסתי ספר קטן מניני זכר הנשות על נקודת הכסף מאמ"ו זקיני הגאון מהור"ר יואל אב"ד דק"ק שבערזין ותפסתי מועט תפסת"ו ואף כי לא עלתה לי כהוגן וכו' כמבואר לשפ"ב לא רפו ידי מלהתעסק עוד בדבר מלוה רבה כזו להחזיק ידי שני"ת מדברי סופרים וחכמים חכם משפרסם רבן של בני הגולה בעל ע"ז הנ"ל וכדי שלא להוליך דבר שהיו מתוקן מתחת ידי בדרתי ולבחתי היטב דברי הגאון הנ"ל בעזיתיו כסולת נקיה יפה ומוסף למען ירוץ הקורא בהם וכמה יגיעות יגעתי וערחות שערתי לא יאומן כי יסופר מגודל התלאה אשר מלאוני כי היו מלא טעות חסרות ויתרות הרבה פעמים שורות ותיבות כאשר ירמה כל הקורא בהם ונם שימן רשמן עם חיזה שעיף מסוי' ב' היה חסר כולה והשלמתי מדעתי כפי קולר השגתי ומיעוט הבנתי והבנתיו בחלי עיגול ואף כי ידעתי כי חיובי כדאי ולא רשו ולא זכאי להיות שניף למחבר' הקדוש והטהור של הגאון בתרת דזקוקין דנורין דשבת מאן מעייל בר נפחא לתמן ומכ"ש להיות ידי ברשאוה להיות רשמן ותהלה לדבריו עם כל זה לא מצעתי מלהשלים החסרון כי אין רשוי להפשימני ע"ז שאם יהיו דברי כלא נחשב מנוקה אלי מעון הזה שהרי דברי כלא היה וכאלו אין שם חיבור לדבריו ושרגא בטיהרא מאי אהני ליה ואם ימלא בהן דבר טוב פשיעא שיש לי לשמוח ולישן שבת והודיה לאל יתב"ה על אשר זיכני להיות שניף אל מחברת הקודש ומה גם שאני מיוחלי חלליו וימחול לי אמ"ו זקיני הנ"ל גם לאחרים יש בהן דברים שאין להכניסם כאשר פירושו כפי הברלה לפי קולר השגתי להבין ואף אם רלאיתי שדברי החלקת מחוקק לו הבית שמואל אם שלא כדבריו לו אתירה לדבריו לו אשם מחולקים בדיעות הכרעתי בדעתי לו להוסיף לסתור מלהכריע עפ"י סברות ורליות כפי שכלי לפשב דיעות לולי יתייסרו בו אל ההלאה אמיתיות והלשתי בחלי עיגול ובכן עיני עיני זלגה דמעה על אשר לא זכה אמ"ו הרב הגדול זלה"ה להביא הספר הקדוש הנ"ל לבית הדפוס כי לקח לותו ה' בשוריו עד לא אשר העיר ה' את קרוביו ה"ה הקליעים הנעידים הצפורנמים ה"ה התורני הרבני המופלג הנגיד המניח מדיעה מוהר"ר יעבר דוב כ"זמק"ק ביעזפרנם בהרבני המופלג החרי"ף מוהר"ר.בקיצה זכרונו לברכה ובמו ה"ה הרבני המופלג והמופלג הנגיד מהור"ר שמואל כ"ן וחוע המשולש וכו' ה"ה ניסו התורני הרבני המופלג מוהר"ר נעע מק"ק זאלקווא נכד להנאון נבעל מגלה עמוקות זלה"ה וה"ה מחותני הלוף הרשם הקלין מהור"ר אפריש נר"ו.במהורה נן נר"ו.אשר הזילו כסף מכספם ה' יחשבם לעובם הם ונשותיהם ובניהם וכיה וזרע זרעיהם אשר זכו להוליא לת כספם להולאת הדפוס הנ"ל וה' יעמרם מכל לשר ומק עד מאה שנים וכן י"ר . כ"ד עתירת נן הרב בעל דברי המניה בלב נדכה ונשבר הוא מדבר קס' גד בע"ה מ"ו הרב המאור הגדול מהור"ר יואל זלה"ה בעל המחבר ספר חידושי הלכות על סדר מזיקין בן הרב המאה"ג מהור"ר משה גד נכד הגאונים בעל מגיני זהב ועורי זהב וביח חדש זלוק"ל:

הקדמת נכד הגאון החסיד ר"א מווילנא זצ"ל

חובר מבורים . מחוכם . לא ישמע לקול מלחשים פיזה דרך הרמוי לסדר החיבור . כ"ף אשר נפשו תותה ויעש . "לא כן לבבי עמדי . החיבור לא ממני הוא . וחכמה אין עמדי יואל הלקח מרון מלקים אמ"ת הרב זצוק"ל . עלי הניח כל כבוד בית אבי . כתיבת ידו וכי' אדמויר ג"ז הגאון החסיד זצוק"ל . נהייתי כשכב בלב ים וכשכב ברשת חבל . לקיון לא ידעתי נפשי . שמוני מרכבות עמי נדיב נדיבי עמיזו נאספו עלי . קרהו ולא דמו לאמר שמלה לך קיין תהיה לנו . להניח ולסדר בלי מכשול ופוקה . ולהוליא לאורה כל כתבי קודש הללו . ואזנך תשמענה דבר . זה הדרך להדפיס הס"ע עם ביאור הגאון לבדו . כמו שנדפס הש"ע יו"ד . פקודתם שמרה רוחי . ותהי רשתים מלאכתי להדפיס ס"ע לבן העזר בתמונה הנ"ל. ותעבור המלחמה במדינה בשנת ש ר י ו ן לפ"ק. ותשבת שהדפסה . ומקרי לא קרי עודתה . עד לעת עזנת הונעת למלכות לעורר את האהבה. עד שהקיפו עלי יחד תוכבי התורה וריעי האמת . לאמר מה לך נרדם . ותי תתה רשתי להבעל מעשק שהדפסה . תוני יתעשת אלקים לנו ולא נאבד . חמדה נמוזה שביתך מאדמויר הגאון זצוק"ל " הן הרשנו בביאורו על ס"ע הנדפסים . שערי תורה בהעלומו סיעות חדשות בדברי חז"ל . והחיה דברי פוסקים הרשמוים מעריעות הקושיות . שערי חוד והדר . בשם"ק כעמיר נורנה מאמרי חז"ל הנסתרות והנגלות להבריע להלכה . "שערי ליון . על כל פרטי דבר ודיבור מלשון חז"ל . ומליון הלא תורה . ליודע להיכן הוא נוטה לשון חז"ל . וכמה הוא נבוה. מבנות ליון היולאות לשאוב ממקור לשון הפוסקים. כאשר תראה בהיזה הערות שהטעוררתי בחלק השני . כל זאת התועלת בתתנו ותנחנו מחשים מלבנ לעזרת ה' בנבורים הן כ"י הקדושים מתיניים עוד ומלאנו עון לאשר תעה . אשר יתננו על יוודע ספר לאמר קרא נא זה ואמר נא מוכל . "ואמר אתה ד' אלקים סלח נא לעון יעקב כי קטון יעקב ד"ל . והנה כהיום פניתי אני ולבי לעסוק בהדפסה. ויסובו המלכים מלן מלכי רבנן ויאמרו לא טוב · היות נדפס עם ביאור הגאון לבדו . לאשר השמון הולך ורב לאמר . זה השער ל' . הנשיא נשיא יהב בו לפני ה' . "ובעיניהו היא בספר החתום . "לכן בפיהם ובשפתותיהם כבדוהו. ונם רחק ממנו ללמוד בספריו הנדפסים . "וע"כ רבה העזובה בקרב המרץ ללמוד ולעשות שיודפס ביון אשר בתבי הגאון . "ניעלך ויהי אלקים עמך . הן מה שנדפס כבר עד הלכות קדושין אין להביא.התומנם מהלכות קדושין והלאה . תעשה כמונרת זהב כולה גולה על ראשה ביאור הגאון . ושמיס שניה החלקת מחוקק ובית שמואל · ל' על ימין הגולה . ות' על שמאלה . "וכי יתן היש לנפשו מהלכים בין העומדים החלה . להבין ולהבחיל מה השתי שבתי זיתים עומים . ואוך הת"מ וב"ש מריקים מעליהם זהב . יבוב וירמה כי נם ביאור הגאון לא נפלאת היא ממנו . ונל רחוקה היא כוונתו . ושבשה ורחיתם כי ממנו פנה (מקור הדין) ממנו יחד . (לתלות בו שברת) . ממנו קשת מלחמה . (לנגח על מלחמת ה') : אז יתחפך שפה ברורה לקרוא כולם נם בביאור הגאון . ובלימת החיבור . רלוי להדפיס עד הלכות קדושין החלקת מחוקק ובית שמואל לבדהן.אף כי לא יהיה תפארת הספר ע"ד הזה. הלא מלער היא עד הלכות קדושין . ואחי נפש הרוחה מצאר הבלימות והתפארת מהלכות קדושין והלאה. ומפני שאד ס"ק נשתנה בהדפסתו ובתמונתו ושבר לו . עשינו מזה כרך בפני עלמו . והוחיל ואתי לידן הח"מ וב"ש הנשתי עד מקום שידי מנעת . מערימות הטעיות שנפלו בשלשת הדפוסים . "מהולל לקרא ה' מנת חלקי וגו' חבלים נפלו לי בנעימים עסק עבודת הקודש הלזו : הדרכני בשמתך ולמדני עד רחבי לב אאז"ל הגאון זצוק"ל וזכות אבותי ולדקתם יסייעני להשכיל בכל דבר הקשה . וכאשר הבטיחתו חז"ל (עד"ת פ"ב מ"ב) . האב זוכה לבן. בנוי ובכח ובעושר ובחכמה ובשנים . ומ"ש עוד שם ובמספר הדורות לפניו וכו' קשה הדבריס להולמם . ע' מפרשי המשנה . וביאורנו כי הוסיף לנו ר"ע לאשר לא לבד האב הקרוב זוכה לבן ה' דבריס הללו . כ"ף נם אבי אביו . אז לויה אב בכל מספר הדורות שהיו לפניו זוכה לבן הנולד ה' דבריס הללו . ומדיוק הלשון זוכה לבן . ולא אמר לבנו . ומפני שדברי ר"ע אלו יתקיימו ע"פ הנחה שקיימו וקבלו חכמי האמת . שכל הנפשות והנשמות . נבראו כלולים כאחת ומופחו בנוף אדה"ר. (עיין במ"ר שמות פרשה ל"ו) כלול ומקופל לדורות בשפר לבשם לפי המשך השעמדת העולם הרלויה לפי חכמתו יתעל' ומחכמת הבורא יתעלה לדור ולקפול נפש הלא מעלי בתוך דמעלי. ודמעלי בתוך הלא מעלי וז"ש (ברכות יוד ע') בהדי כבשי דרחמנא למה לך וע"ש פרש"י . וכל מוליד נקפל ונפרד מעל תולדותיו שהיה כלול בו . ומחמעט מין המספר הכלול בולדיו *וכן מחמעט מדור לדור . והוא הקץ הקלוע לעולם. לכן כאשר זכר ר"ע כי הנפש הכולל היה לדור וקפול נם בכל מספר בתי האבות שלפניו סייס דברו והוא הקץ . להתנבל · דעת שמינו הלא כח מוליד בדומה ואם כן אין לו קץ כו' . וכל שאין לו קץ כו'.ובדבריהם שהדורות נבראו כלולים ומקופלים עד דור האחרון ש"ב היוצא אחרון הוא הנכנס רחמנן . ומי יודע לקרות דורות העתידים . מרחם . אם לא ה' אשר פעל כל זאת . ז"ש הכתוב מי פעל ועשה קורא הדורות מרחם . וזה שסיים המשנה שנאמר קורא הדורות מרחם . ויתר דברי המשנה פירשנו ע"ד הספרי שמות כ' . כילד יתקיימו שני הכתובים מניד שאין שם שינוי . ונפשם מקום פה להאריך . ע"כ קלרתי ושולה למקום אשר עמדתי להתפלל לפני ה'. **זכות אבי מורי הגאון זצוק"ל.יסייעני להשכילני בכל אשר אפנה . ותהי רעיוני ולבבי פנוים לעבודתו בכל לב ונפש יעקב משה בהרב מוהר"ר אברהם בהגאון החסיד אליהו זצוק"ל מווילנא :**

ויש מן הגולדים · ובנתיבת שלף לשילן . ומכם כפיון וכפיון פתורות · וכפיון עליס שומר לפרי · וז"ל בדרש כ"ל יש שכוח תלוי בראשו ים בשערו כו' ר"ל כפיון מוהרות וכפיון שומר לפרי וזהו שסיים במדרש ר"ל תפשר נמדך לך בנבריאה שתהיים רש שומר לפרי כמ"ש המהן רוזנים לשון גו' ושערה בקש תשתה · ר"ל בנתיבת עליס ומוך :

הקדמת בעל המחבר באר היטב

אחת קטנה . לעדת מי מנה . בעזרת האל הנותן בפי מענה :

וזאת ליהודה ויאמר הפעם אודה את ה' ושפתי רננות תחלל . תהלתו מי ימלל . פי ולא זר · על אשר עד כה היה עמי לעזר . להוליא לאורה חיבורי נם על אבן העזר . בעזרת האל הלובש גאות עוז התאזר . ושם חיבורי הלזה קראתי ג"כ באר היטב יען כשמו כן הוא . כי בו מצאתי היטב דברי ס"ע וכל הדיעים השייכים לאה"ע מפוסקים ראשונים ואחרונים וחידושי דיעים ומכל שלוות ותשובות הנמלאים בכל בקילור נמרץ לקטתי . וכמעט קרן זוית לא נשארה . ושלחן ערוך עם כל מיני מעשימים ערכתי . נם סדר הנט עם סדר חלוקה מן הרב מהר"ם כמו שנדפס בספר בית שמואל בכל השתקתי. כדי להתכולכם בלי יגיעה תלבתי. ושלא תאסר כל בה לויתי . וזה לאי ותמוהו במלות ספר נאה קיימתי : נם ברוב מקומות שהקשה הב"ח או הח"מ קושיא עלומה . או הב"ח הקשה על הח"מ דבר מה . ת"ל בטוב טעם ודעת תירלתי . ובאיזה מקומן של שבחי"ם נופף מצלי הוספתי . ממש אין סימן לאשר אין שם דבר חידוש שחדשתי . וחלילה לי להחזיק טובה כי לכך נוצרתי ותורתי בתוך מעי בקבל רב בשרתי . ועדי וסהדי במרומים כי לא להתנדר ח"ו חיבור זה בתרתי. ולא לקבל שכר ותשורה עשיתי . כי לא לימים קויתי . ולא לבני אדם יחלתי . כי אם לשם שמים להוליא חוקי הלכות שכר נתכוונתי . ולשם ה' אלהי ישראל אותו חברתי :

ואני זאת בריתי . המסכילים בלבות ישימו עין השבחתם של הקדמתי . אשר הוצאת לכם בשער היטב על ש"ע י"ד אשר הדפסתי · כי שם הזהרתי בשוחו של פרק נשמר הדין שלא לסמוך לשתם ברלויות רשאי פרקים אלו חלילה וחס מזריזות כזה אשר עליו נאמר ארים חלילים וגו' · ודי והותר לנו בשלי גילוי דעתא דמילתא הוי למלות דברי חפץ כדי ללבת אחרי כן אלל החכמים ולהתחבב בספריהם כאשר לייתי בכל תשובה ותשובה היה מקומה :

ואימא מילתא זוטרתא מה דאמרתי בשמעתתים דעסיקנא ביה השתא . דאיתא . דאיתא במחות דף מ"ם ע"א כתיב ביחזקאל סי' מ"ה וכל נבילה וטרפה מן העוף ומן הבהמה לא יאכלו הכהנים וגו' . ופריך שם הס"ם כהנים הוא דלא אכלי הא ישראל אכלי אמר ר' יוחנן אלי' עתיד להורשה . רבינא אמר כהנים אילטרך סד"א הואיל ואשתרי מליק' לנבייהו תשתרי נמי נבילה וטריפה קמ"ל עכ"ל. ודקדקתי אזיה דקדוקים . תחלה עד דאתי יחזקאל מאן אמרה לאסור נבילה וטרפה לכהנים · ועוד לפי הס"ד הואיל ואשתרי מליקה לנבייהו וכו' . קשה טריפה מכ"ל . ועוד לריכין לתרץ מה שהקשה תוס' שם ע"ז הא מליקה מלותו בכך ע"ש . וישבתי על פי פשוטע דבותי קודם שבא יחזקאל לא היו לכהנים מקום לעשות ולומר הואיל ואשתרי מליקה לנבייהו תשתרי נמי נבילה . די"ל כמו שהקשה תוס' מליקה מלוותו בכך . רק דוקא משבא יחזקאל ומדברי יחזקאל עלמו היה להם מקום לעשות ולומר דהותרה להם נבילה וטריפה · מש"ה עליו היה מוטל לומר וכל נבילה וטרפה לא יאכלו הכהנים.דלתיא בחולין דף ל"ו ע"ב דשקלי וטרי לם מסוכנת שריא ומסיק ואיבעית אימא מהכא דכתיב ויאמר יחזקאל אהה ה' האם נפלי לא מעולמה נבילה וטריפה לא אכלתי וגו' לא אכלתי מבשר כום כום וכו' . אי אמרת בשלמא מסוכנת שריא היינו דבותא דיחזקאל אלא אי אמרת לסירא מה דבותא דיחזקאל עכ"ל . ק"ב לפ"ז י"ל דמש"ה היה עליו מוטל לומר וכל נבילה וטרפה לא יאכלו הכהנים משום דהיה חושש פן ואולי ילמדו דורות הבאים פירושו שמה שאמרתי נבילה וטרפה לא אכלתי בשבשו דלא אכלתי נבילות טריפות ממש ויקשו להם מה דבותא דיחזקאל אלא ודאי לכהנים מותר נבילה וטרפה הואיל ואשתרי מליקה לנבייהו ויחזקאל היה נ"כ כהן ופש"ה לא אכל וזהו דבותא דיחזקאל . משא"ה הואיל למימר וכל נבילה וטריפה לא יאכלו הכהנים . ופ"כ לא יוכלו ללמוד הפירוש מה שאמרתי נבילה וטרפה לא אכלתי כשבשע . דפ"כ הדרא הקושיא לדוכתא מה דבותא דיחזקאל אלא ע"כ קאי על מסוכנת . ובזה יתורץ נמי דלא תקשה דילמא מ"ם יחזקאל וכל נבילה וטריפה לא יאכלו הכהנים קאי אמסוכנת . דע"כ הדרא קושיא לדוכתיה מה דבותא דיחזקאל ודו"ק . וכן תודה לאלהי יסבי אברך שמו בכל עת אשר הגדיל חסדו עלי לא כנמול ידי וכשרון מעשבי כי אם ברחמיו ותסדיו נמלני שהחייני וקיימני והגיענו לזמן הזה . והיודע כל תעלומות . יעזרני להוליא לאור נעלמות . ויקרבני לעבודתו . ויאיר עיניני במאור תורתו . וילוללו משניאות . וירחמו בתורתו נפלאות . ויזכני בביאת הגואל לראות . והדן אותי לכף זכות על רשעו יחולו ויהיו נשואות . כל הברכות כולן שבספרי הגדולות . החותם בספר ונפרע רשה מהכי מקיף בורה לקרות כולם נם בביאור הגאון . ולגליאת החיבור . רלוי להדפיס עד הלכות

יהודה משכנני דיין מק"ק טיקטין בן כתכם כבוהל מהור"ר **שמעון** זצ"ל סופר ונאמן דק"ק פ"פ דמיין .

הקדמת בעל המחבר פתחי תשובה

יתברך הנורא ויתנשא היולר כל הוא מלקיזו . אשר לכבודו ברלזו · ותורת אמת זו תורה שבכתב נתן לנו : וחיי עולם זו תורה שבעל פה נטע בתוכינו · ובעבורה כרת **בריתו** עמנו · לא יעזבנו ולא יטשנו . תורה תתימה ניתנה . עמוק עמוק מי ימלאנה מיעודה בכתב ורומה על פה בכללה ובפרטה ניתנה למנה . מפי לור ישראל שוכן מעונה · למשה רבינו ע"ה רעיא מהימנא · משה מסרה ליהושע ויהושע לזקנים . ושם לנביאים ושם לאנשי כנה"ג **קדושי** עליונים · ומשם לחכמים וגבונים. וכן נמשר על פה דור לאחר דור מאבות לבנים · עד **זמן רבינו** הקדוש שרשה בעין חכמתו . כי השבחה גוברת בין חכמי עדתו רשה ויתר לכתוב תורה שבעל פה הלא בספרתו . וקבעה בשיטת סדרי משנתו · משום שת לעשות לד' הפרו תורתו . והחכמים הבאים אחריו כולם נשלו ונתנו בלשון המשנה ופירשו טעמים נכונים · וחידשו בה עניינים. **יקריס** מפז ופנינים . ונם הטמינו ברמז סודות לפונים ונקבלו דבריהם ובלו כאחד מכוונים . בחבור הנדול זה התלמוד ע"י רבינא ורב אשי נדולי החמוראים לאחרונים. ונתפשט היה הנדול זה התלמוד בכל ישראל לדורותם ולכל בני ישראל היה לור במושבותם · כי נגלה לעין כל לור תורתם . **ברוך** שבחר בהם ובמשנתם :

ברוך שומר הבטחתו לישראל כי לא תשבח עדות מפי זרעינו · והוא חפץ למען לדקו לזכותינו . ולזאת נם לאחר תתימות התלמוד שנסתמו משיות החכמה. בחפץ דעת ומזימה. ונתמעטו מאד הלבות · מפאת לרות רבות וכמה סבות. ונסתם החזון בפירושי המשנות. ונם נולדו **ספיקות** בדינים והוראות . שלריך לדמות מלתא למלתא ולהוליא מהם הלכות קבועות · לבינו בורהיני · הי' בעורינו · להאיר מפפליגו . ויקם לנו מושיעים . לבירי הרושים · חכמי דור ודור אשר לנו עמדי תורה מודיעים . ולו נדולי הרשמונים עמודי עולם · העולים במעלות השלום · מפענחי כל לפון ונעלם · לבן של רשמונים כפתחו של חולם. עליהו להודות לאל אב הרחמן · על פירושי רש"י ותו' ורבי' מהם בר נחמן · והלכות נדולות וקבועות אשר לנו מה"ג ורב אלפסי ורבינו מהם בר מיימון · ואשר חור חדם לציון הלזיר. בספקי הרש"ם והרשב"ץ והר"ן ובעל המאור. ולותנו ממעשיהו ועלבון ידיהו ניהם · בהלכות השמ"ג וסמ"ק והמרדכי ורבי' ירוחם · לתת נדולה ליולר חורים . המאיר לארץ ולדרים · שהאיר עיני המוריס . בחבורו של רבינו יעקב בעל העורים · ובספירושים היקרים · שעליו נאמרים . הרשתון הוא היסוד הרנע דיוסף · עמודיו עשה כסף . פשע בשב"כ את ידו תחלה . לבנות הבית לשם ה' שבידו בית יוסף ולתחילה · הוא הגאון המצניע **רבי'** יוסף קארו . כולם יחבתו ויפארו . לעומתו ברוך יאמרו . כי הוא שר וגדול ליהודים . כולו מחמדים משתו משת חסידים . והשני בדומה לו · זך ויאר פעלו · זה משה הלים הרב הדומה למלאך ד' לצבות. המפליא פלאות · בספרו הנחמד דרכי משה . דרכו והילוכו בקדושה . **והשלישי** נם הוא נכבד ה"ה בוליגא קדישא. בתרבצה עביד פריסה והריסה מנאר כל דבר הקשה · והרביעי בקודש . רבינו הנאון בעל בית חדש · כל משה עוגן לחריו מקודש מקודם :

ובחמלת ד' על עמו השקיף ממעונה · דורות לחרונים כי לא רבים יחכמו בדעת ובתבונה · לשפוב מים חיים מבריכי העליונה . המליא לסם חניכה · ויקי ד' את יוסף **והשפיע** עליהו שפע חכמה וביכה : ורוח ממרום עליו הערה · ללמד לעם עוד בדרך קלרה · ערוכה בכל ושמורה · להאיר עיניהם . ולהעריך שלחן לפניהם · למען יעב להם ולבניהם ואחר כן נגש משה . ה"ה הגאון רבי' משה מיסרלש · מיני ומיני עילאי יתקלם. פרים משה וקידם את השלחן ערוך. מקורו מקור ברוך · מספרו הגדול דרכי משה האריך . עשה הנהות נכונות · לרוסות ובחונות · על כל התרבעה שלחנות.וילא שמו בכל המדינות: וכל ישראל יוצאים ביד רמ"ח.פני משה כפני חמה: נם לחכמי הדורות הבאים אחריהם היתה יד ה' עליהם.להפיץ מעיוניהם · חיים הסלמונלאיהם.

מתוקים ועריבים לכל שומעיהם : ברוך שבחר בהם ובדבריהם מה מאד יערב לפני הדורש'. ומקובל הוא על הפרושים · חבורי הרב בעל הלבושים · זה הדור בלבושו בעשמו וממשו . נאון ישראל וקדושו · ומה מאד יעשה לפני המעייינים · כוין הרקח בשמים רמונים · פירושי נדולים לאחרונים . אשר סביבות הש"ע חונים · השה בני עליה · כוונתם רלויה · משמרת כהונה ולויה. קבצו משמרות זקני הדורות · ויעטרו לת השלחנות הטהורות מקלה מזה ומקלה מזה חוברות · ויהי למשורות . להאיר לנו הדרך תורת חיים למעלה . אשר לולא פירושם היינו מנשמים מ"ו כעיור בשפיפה · הלא השה הנאונים הט"ז והמג"א מייסדי המסילה . מניני ארץ מאד נעלה . והני כהני שלוחי דרחמנא . להחזיר עטרה ליושנה · בפלפולים עמוקים לחתייים להבין לתרי בינה · לאחרי בליתי היתה לה עדנה. ישוע הכהן הנדול נשל חלק ברשם מנה יפה. ונשא לת חושן המשפט המשפט על לבו בירר וניפה · פירושו מנופה כי"נ נפה · לתרותיו נרופה . סריו למלכו ועליהו ועל ידו החזיק כהן הרשם השני . שפתותיו כחוט השני . שלח ידו ותמז בעין הדעת . ביתה נדולה נתנו

הקדמת בעל המחבר פתחי תשובה

נתנו לו מן השמים לעקור ולעשת · כין גדולי הרמצוים דעתו הגדולה מכרעת · ברחיות עלומות כפי שידו החזקה מגעת . שפתי כהן ישמרו דעת · עוד רלה הקב"ה לזכות את ישראל . ויצלח לפניהם את משה ואת שמואל · כמה שני המאורות הגדולים. בקנה אחד עולים · ויבוזעו החכמים לעשות מלאכת הקודש בשמונה . בחכמה בדעת ובתבונה . ויעד בעיניהם . סביבות ש"ע סדן העזר להעמיד דבריהם . כי עד ימיהם . לא מלאו בו לחבי חיל ידיהם · ויהיו פורחי כנפים סוככים בכנפיהם . כנפיהם יחרות · שלחו פתרות · ויעשו בדים · ובשל בם את השלחן ועליו כל מיני מגדים · וירא העם וירונו ויודו לאל . כי לא השבית להם גואל. זה משה היים גדול מאד בתרן. דבריו הקדושים משמח לבקים ומשים . נשחר מזהב חרון . כסף צרוף מזוקק· ספרו הכבוד חלקת מחוקק · ומה מאד יעב ויערב ויועיל . מכל דבר טוב ערב ומועיל . ספר הנפלא בית שמואל . הן הוא היו לבבי ישראל גדולי החכמים · שבעת ארי הפרתמים . היו למאורות · להבין ולהורות . בהלכות ברורות · לשמה ולדורות · על מול פני המורה יאירו שבעת הנרות . הם האירו מאור התורה על עבר פניהו · כל יומא שמעתייהו בפומיהו וזכרה לא יסוף מזרעיהו :

וגם מהריקם קמו גדולי ישראל.רלחי גולת אריאל.דור דור ודורשיו דור דור וחכמיו וחיברו ספרים יקרים . מלירים כספירים . כזוהר הרקיע מזהירים · למדתי מספרם מחול ירכיון . לא יספיק הגליון ולא יכילם הרעיון . ובפרט ספרי שלחן ושלחן . נעימות ועריבות . מליחות וטובות . ספונות ומצובות · כי בכל דור ודור כשמואל היה ספק בבי מדרשא · בין דם לדם בין דין לדין כל דבר הקשה . יכתבו ויעתקו על הרבנים הגדולים להורות הלכה למעשה · וכם מעיבים בתריכות בשמים ובימוקים . לרופים וזקוקים מדבש מתוקים ומחר זמן בספר נחקקים. ומחמת זה רבו שו"ת עלמות מעברות. אין למו ספורות . מבואר בדבריהם כל הקורות. במשפטי החוקים והתורות · דברי חכמים כדרבנות וכמסמרות וגם בדורינו זה ישראל לא חלמן. הודות לאל הנחמן. כי נמלא בקשל קדושים . כמה חכמים גדולים וישישים . אשר משתתם בפיהם שנורה · ועליהם תופף בהרה . בפלפול וסברת ישרה . וכמה מהם חברו ספרים נכבדים. ערבים מנופת וכל מגדי. חומה הם לנו בתורתם · ולאור חכמתם . הולכים כל בית ישראל במוצבותם · הלא המה גדולי תרן. גודרי גדר ושומרי בפרן · ברוך מרחם על הארן :

ברוך אשר לא עזב חסדו גם ממני העני · וכל עוד נמלני · ובחלק מועט מאורתו הקדושה חנני . עוד מימי קדם . זכה ספר תולדות אדם · ובשת משמר הקדוש הנכבר · אשר מכל עם בנו בחר · ובמלותיו קדשנו · וימינו אם לא המחלנו · ויפא משלת מלא פיו . חכמת חכמיו ובינת נבוניו · ויחלק לכל העם מנת חלקם בדעת ובתבונה · ריבה לאחד ומיעט לא; כאשר גזרה חכמתו העליונה . גם בגורלי שלה מנה לחת קטנה . להבין מעט בחמרי בינה . וגם שלח זכיתי שיחת בי היכולת · לילך בגדולות · לשמוע בלמודים · במשפט חדודים . לחדד מדעתי דברים חמודים · ולבונות מגדלים בפלפולים גדולים · אני במיעוט חלקי שמח ומשתעשע . שזכיתי בחסד אל כל היום בתורתו הקדושה אני שמל ויגע . ובפוסקים רחשונים ואחרונים להיות קנת יודע . ובדבריהם הנעימים בפשיעותן להסכיל לשמוע . ושרבה לי לייגע להבין דבריהם הקדושים היקרים והנכוחים · מלילו הייתי מחדם חדושים ליליס ופרחים · וכן תודה לאל תולדה על העבר תביאה רננות . עשה חלקי מיושבי בחמ"ד ולא מיושבי קרנות · ואני תפילה על העתיד לעבר רעיונות . וילילי מסגיונות · יחנני וילמדני · ויודיעני דרך תבונות :

אברך את ד' אשר יעלני · ובדרך אמת הנחני · כי מיום עמדי על דעתי · תמודי התבל מלפתני . הבלי הזמן והבלותיו פנעני ומלחמותיו מחרי גיווי השלכתי. ובכל החכמה תמדתי ויבתני. בד' תמות של הלכה הלכתי · ובהרבה ספרי שלחן ושלחנות קריתי · ובכם בציון נאדך עיניתי . מלאתי ורליתי בדבריהם הרבה תלושי דינים וחקירות נפלאו' · לקלפים ולרבותו' · להלכה למעשה נקבתו' · ושם נחוצים מאד לפני מורי הורחות . הן מלד השלח בם דינים מחודשים · אשר בדברי מפרשי הש"ע מיום מפורשים · ולף בלתו הדברים שבבר הם מזכרים בדברי גדולי האחרונים. מעוררי הש"ע והמניעים. טוב יותר לסמוך על הגדולים בעלי תשובות. בלאשר דבריהם להלכ' למעשה מחועבות . ומאד לפני המורה יערב כאשר היזה שלחה לפניו יקרב · ויחלא חותו הכתן בעלמו או עין קרוב . כבר בא בהיזה תשובה ונפסק הלכה למעשה מפי גדול ורב · כי יהיה לו שמור גדול לסמוך עליו למעשה רב אפס כי הדינים שנתחדשו בספרי הזו"ת חיום מסודרים · והמה בתו מפוזרים · בתוך כמה וכמה ספרים.ועת האלערך יללה המעיין. למלות מבוקשו ולבא אל הענין. ש"ב משם ורלון נפלא נתעורר בקרבי . ולקרבם אחד אל אחד לעשותו אחת תעיבה.ולסמכו אל הש"ע פתורת שושנים שמונים הלכות ודינים . ולקרבם אחד אל אחד לעשותו אחת תעיבה.ולסמכו אל הש"ע פתורת דהבא . והמחת הוא שאין זה דבר מדם וכבר היה לעולמים . שכבר נתעוררו ע"ז גדולי החכמים · הלא המה ספר כנסת הגדולה · חיבור נחמד ויקר לפז לא יסולה · ואחריו הלכו הנמושות · אלו הזקנים שקנו חכמה ופרישות . שם; כאר היטב ללקט הקמת ופנים חדשות . אך ידוע ומפורסם כי מימיהם של נאונים אלו ומד עכשיו לאיתוספו כמה ספסלי בבי מדרשא גדולי דור ודור שיחין להם מכמה במדה גדושה . ויצאו לאור הרבה ספרי שו"ת מגדולי ישראל · היושבים להשיב לכל שואל . כולם מחמדים · על קושב החמת מיושבים. וזה לבב די לפני לספר קיצור פסקי דינים היוצאי' מתוך דבריהם · לקחת רחשית בכורי פרי החבורים הבם ומבחר שמניהם . לסדר לותם יחד דבר דבור על אופניהם · והיו הדברים קרובים · נכוחים וטובים· על המתלוים לשנות דרך קלרה · ונקל עוד מזאת על המורה · כי יפתחו לו שערי תורה · וכי יפלא ממנו דבר בעתו . יהי' הנקל לכתו · דרך פתחי למלות דברי חפץ ודין שעתו .ומי האיש החפץ להבין ולהשכיל.מולא הדברים ומקורם · ולחפש ולחקור אחר דרך ישכון תורם . בקל יבא דרך הפתח הזה · ובתורת יחזה . והנם שבבר קדמוני ונחלו לעשות מלאכה זו בהתוכה . כבי מרי לחי גדולי הדור חכמי יוכבה . הרב הגדול מהר"ח מרדכי ז"ל מדובנ' ותחיו הגאון מהרח"ז מרגליות ז"ל בספר שערי תשובה . לך לא הספיק; להם הפעם על כל חלקי הש"ע לגמור ולסיים . ולא חברו ספרם רק על ש"ע תורת חיים · ע"כ לחמרתי חולי מקום הניחו לי מן השמים . והגדולים הלזה הרחו לי דרך · לחבר גם על שחרי חלקי השולחן ערוך · בעזרת השם יתברך :

ברוך הנותן ליעף כח · ויגח עליו הרוח . פתח נדול לפתוח · בתוך שער ההלכה שער המזרח. והתחלתי לחבר על הש"ע יו"ד לסדר לחרי ספר · ועליתי השערה שערי קרית ספר.וירדתי לגנים · ללקוט שושנים · משו"ת רלשונים ואחרונים. וגם מהרבה ספרים שונים . ובעומק דבריהם העמקתי · ובמים מהירים נללתי · ושכחתי מרגניתא וכידי העליתי · ומפתח "לומר מן הבא מן החדש הקרבתי · ואם כי לא לעיר לומים הייתי . משבתי כ"ב וקי שניתי. ובעיני רליתי לשר חסד הש"ת נשר על ואימן זרועי · והי' לי למושיעי . להוליאני לאור כיד ד' הטובה . וקרלתי בשם פתחי תשובה . וזכיתי לסדר פ"ת על השלחן הטהור פתורת דהבא . ות"ל נתקבל בעיני חכמי הדור בהשבה וחבה · ופתי פת עני ערבה להם בלחם חשוב הרחיו לעלות על שלחן ערוך . כשר עין רואה ואוזן שומעת גם שניהם יעידו במיטרים · כי גדולי ישרלל שקטנם שבה ממתני ושם רלחי המורים · משכימים *לפתחי לשמוע אלה הדברים . אשר בספרי סדורים . ובודאי לא מלד חכמתי · כי ידעתי מך ערכי וקולר השגתי. אשר הדברים הנלרכים לקנין התורה הם לקלי חספרי. ואני לעיר התלמידים והחברים · אין בי לא טעם ולא ריח ניחוח . ואיך הלרו אשר בלבבון שלח על החוח · רק הכורת ית"ש הקרוב לנשברי לב ויושיע את דכאי רוחי ברחמיו ורוב חסדיו המשיך חוט של חסד על בריה קלה ונעירה כמוני . ויתן את חיני · בשיני גדולי זמני . וימחקני וימלטני. וידרכני על במות · ברוך נותן עוז ותעלומות :

ברוך אשר לא הסיר תפלתי . ושמע בקול תחינתי · אשר מלז ועד עתה קרלתני . לכורתי לורי וקוני · יתמוך את ימיני · ותשלחה ממנו עזר · לסדר כתבנית הלז על ש"ע לבן העזר. וזכיתי לברך על המוגמר · בעזר האל עלי גומר · ולופן החיבור הזה ומעשיהו · כמעשה הספר הרחשון בעוד מעמיהו · מבואר בו כל הדינים המחודשים · המלחים בהרבה סו"ת מגדולי חכמי תרשים · ובכמה ספרים קדושים · אשר דברי הרמב"ם וש"ע המה מפרשים · שילאו לאור לעיני כל ישרלל לאחר זמן החלקת מחוקק והכית שמואל · והוא מסודר על כל הש"ע אשר מרחשיתי ועד סופו . נועה למקום עטרה עיקרו ונופו . אפס כי לא הנחתי עלמי במחברת הזאת לקלר כי-ב בלשון . כדרך שעשיתי בחבורי הרחשון . ועתמי ומימוקי זאת יודע ליודעים ומבינים . שנם דרך הגדולים בעלי תשובות הרחשונים והאחרונים . בעת שהשיבו הלכה בדינים הנוגעים לחלק יורה דעה . להורות הלכה לו להבין שמועה . לא התהלכו ברחבה . רק בקילור השיבו תשובה · כאשר פה לבב החכם המשיב יבר . פה מלחו לאלתר כבר . אבל בהגיע תור פסק הלכה בדינים השייכים לחלק אה"ע תראיבו למעניתם . בכמה טעמים וכמה לדדים שעליהם תמכו יסודתם . כי לחומר המעיינ לא רלו לסמוך על דעתם וסברתם . ולא הספיקו עלמם לחתך הדין ע"פ טעם אחד . רק בהלטרף כל הלדדים יחד · ולוחת נם תכני בהעתקת דבריהם . טובראתי להעתיק כל לדדיהם . וע"ב פה הנקטינן כשפסק מביא הרבה לדדים להחיר אין לסמוך על כל ל' מהלדדים לף דקחאר ועוד כו' ע"ש) . ובעתחתו בחבר עליון יח"ב שנם חבורי זה ימלא חן בעיני חכמי תעודה . לחבר גלוי וידוע לפני מביני מדע . אשר בחלק אהע"ז דברי הש"ת מאד נלרכים . וכמעט ג"ל לפסוק שום דין מתוך הש"ע לבד אם לא יעיינו ויעמיקו בספרי שו"ת השייכים . וכל הגדולים שבכל דור ודור בחלק אה"ע העמיקו עלה הגדילו תושיה . לך בחלק הלזה הרחו כחם הגדול וזרועם הנעוית . ובחבורי הקטן ימלא בכל סי' וסי' הכל מבואר בשולת נקיה . מה שאמרו הגדולים בתשובותיהם . ואשר המילון בפילפוליהם . כיוונו החמת לאמיתה של תורה . ליהודים היתה אורה . ומילתא לחביבייהו יקירא . ואם כי ידעתי שלא הנעתי לבלומות מלחכה זאת התשובה . כי הזמן קלר והמלחכה מרובה . לרוכה מאיר מדה ומני יס רחבה . הלא שיעו אחד המרבה ואחד הממעיט שוים לעובה :

אמת תפסי' להאי גברא להודיע מה רחה על ככה . להכניס עלמו בזאת המלחכה . ופן יחשדוני שדעתי זחה . שלחי כדאי והגון בעיני קדושין וניעין לסדר מערכה . ובדיני חלילה ויבוש להורות הלכה . לזאת אני מודיע . לכל אשר ספרי זה לליו יניע . שנם לפני עלתה זאת במחשבה . וידעתי נם ידעתי שמלחכה זו ממני נשנבה · וקודם שמלחתי אח לבבי אל מלחכה זו לקרבה . רלחיתי כי כגון דא לריכה רבה . וחרדה נדולה נפלה עלי ומאד ירחתי . כי ידעתי שדבר זה הוא למעלה ממחילתי . ומאחר רב יהודה אמר שמואל (קידושין ו') יבעתני · ועינין הכתוב בפ"ש מ"ש ס"נ ובסי' קל"ד סעי' ק"ל יבהלני . ולכן כשמע קל קולמסי וקל מניתתי אחור הסיבותי . אך אחרי אוכי כחמתי ובדברי החכיד בהקדמת ס' חוצת הלבנון מזכרתי . שכ' שאין ליזה במוצב העלות . ואין לירא ולא לפחוד לעלות . כי כמה סבלים בשבור המורת שבדו עוכה וכבר אמר חבם אחד מן הזהירות שלא להשאר הרבה . ובפרט כי כל מה שאנו מבדילים בחומר הענין . היא הנותנת לבל לנוד ממלחכתי ולעזוב הבנין . כי מחמת זה כל השלות ופיקות המעורעים . אשר בדיניס השייכים לחלק אה"ע פונעים ונוגעים . אין עסק בהם לרבנים הלעירים . רק להנדולים שבדור הם מסורים . הבקיאין בחליי וידעי למיהלך הדין ע"פ הפוסקים הרחשונים . ואף נם בלנו לא אחד בהם שיסמוך על דעתו לבד כ"א ע"פ שנים או שלשה שבהלכה מלויינים . כמו שרחינו בכל ספרי תשובות מהאחרונים . שעשו סייג לדבריהם בזה . וקרא זה אל זה . להלטרף עמו בכח דפתיחת . אם בשביל שילא הדין לאמיתו כהוגן וכשורה. או כי היכי דליעמי שיבא מכשורא . וכן הוא נם אשר אלל נדולי דורינו תופסי התורה · שמעולם לא נמשך הדין בחיסור ערוה או חיסור מלוה וחיסור קדושה . כ"ל ע"פ ב"ד של שלשה . והם מעיינים ומעמיקים בדבר כל הלורך . בחלקי הפותר והבונה לרוחב ולאורך . ומעתה לא יעלה בלבבי שום קנאת הבנין . כי מחמת זה כל השלות ופיקות המעורעים . אשר בדיניס השייכים לחלק אה"ע פונעים ונוגעים . אין עסק בהם לרבנים הלעירים . רק להנדולים שבדור הם מסורים . הבקיאין בחליי וידעי למיהלך הדין ע"פ הפוסקים הרחשונים . ואף נם בלנו לא אחד בהם שיסמוך על דעתו לבד כ"א ע"פ שנים או שלשה שבהלכה מלויינים . כמו שרחינו בכל ספרי תשובות מהאחרונים . שעשו סייג לדבריהם ונ

רוח החיים

למצוא ההלכות איש על דגלו לאותות משור **אבן העזר**

הלכות פריה ורביה

דיני פריה ורביה ושלא לעמוד בלא פעה ט
שיתעדל כל אדם ליקח לו אשה הגונה כ
דין בן שהוא ספק לכהונה כא
מי שיש לו אסורי לבא בקהל ולזיהו שנקרע ממנו ד
דין פלוני דכה וכרות שפכה ולזיהור סירוס לאדם
ולבהמה חיה ועוף ה
כמים שאסורות לכהן ודין אשת כהן ו

הלכות אישות

דין אשה שנשבית ולזיהו היא נקראת חללה ז
בכל ספק הולך אחר הזכר ח
לזיהו אשה נקראת קעלנית ט
לאיזה גרושה מותרת לחזור לבעלה י
אשה הנאחזת על אשת איש יא
מדי גע וכן עדים שהעידו מיתת הבעל יב
רשאי ליעד האשה להיות יג
גרושה או אלמנה לריכה להמתין ל' יום טרם יד
שתנשא ושלא יבא מעוברת או מיניקת תבירו טו
שלא ליעד אשה בימי הפגל טז
לזיהור ערוה לזוריית ודרכן יז
לזיהור כותית ושפחה יח
פיתר אשת איש בעלה ואומרת גרשתני יט
ודיני הערו' ונוסחת בזיהור ובעדות יז
קידושין כמי תופסין יח
סוקלין על חזקה שהיא בחזקת ערוה יט
בלזיהה ביאה הבא על הערוה כ
להתרחק מן הערוות כא
לזיהור ייחוד ועם מי אסור להתייחד כב
לזיהור הולאת שרע לבעל' ודברי' המביאים לכך כג
לזין ישראל חשודים על הרביעה ועל הזכר כד
לנדור גדר שלא להרבות בתשמיש וכיולד יתעסק בעשת תשמיש כה

הלכות קידושין

שלא לקדש בביאה ואסור ביאה על הפנויה לפני שם ייחדה כו
כיצד לשון הקידושין ושיאמר הוא ויתן הוא כז
המקדש בגזל או בפקדון או במלוה או בזיהור בזיהור כח
הנאה לזוריית ודרכן כט
שלריך ליתן הכסף בשעה שלזיהה ודין המקדש במשכון או במלוה ומלוה חסר או רע ל
לזיהו מקו' לריך ליתן הכסף ודיוקא קדם שיכתוב לא
שלזיהקדשין בפחו מקו' פרוטה ומסלריקטום' לב
כיצד האשה מתקדשת בשטר לג
כיצד האשה מתקדשת בביאה לד
ברכת האירוסין ואם לריך עשרה לה
דיני שליחו' לקדושין לו
כל דיני שלזיהות לאשה לז
כל דיני קדושה קטנה לח
המקדש בשגגי וכל דיני תגאי לט
המקדש את האשה על מנת שלזין עליה נדריס ומומין ועל מי להביא ראיה מ
דין המקדש לאחר זמן כגון לאחר שאלך ודומיו מא
דין המקדש שני אחיות או ברביה כשיש וכיו מב
בהן נכריות מג
אין מקדשין אשה לרגל האשה ובפני ב' עדי' מד
אין קדושין לקטן ודיני קטן וקטנ' שנגדילו מה
קדושי תרם שוטה וקטן ערות וחייבי לאוין מו
שהשטין לשבלונות ולכתובה מז
דיני קלא בקדושין ואם מבטלין הקול מח
עדים המכחישין זה את זה בקדושין או היא מט
שאומרת נתקדשתי ואזרה נ
שאמר לה קדשתיך והיא אומרת לא או בביאוך שני נא
קידש אחת מהשתי כשיש וכל אחת אומרת אותי קידש נב
מתי חוזרין הקדושין והסבלונות ודיני קנסו' נג
דברים שנקניס בשמירה אם נתנו ליכתב נד
הפוסק משות לאחרו ואינו רולה ליתן לו נה
דין הפוסק לבנו ולבתו אם קנו ונפלה לפני יבם נו
ודין מת בבת נז
דין הפוסק לבנו או לבתו ומת נח
דין האומר לעניו מזונות וקבורה וירושה ואם יש לה כתובה נט
כמה זמן נותניס לאומר ס
היה לו אלר בדרך ונכנסה עמו סא
כמה כסות יתן לבתו סב
המניע בנו הגדול בבית קטנו סג
דיני הסומכיות סד
חופה לעניו שם קושי סה
מתי מברכין ברכת התניס ואם אוכלים בהרבה בתים סו
בעילת המצוה וברכתה סז
זמן הצווי בתולה וברכתה ולאלמנה ואם אינו רולה לעשות שעודה סח
מצוה לאשת שעודה סט
כיצד עושה בתוליס ומתי נאסר' ומפסדת בתוכתה ע
כמה מתחייב האדם לאשתו ובניו עא
דין חיוב מזונות לאשתו ואם חייב להשכיר עלמו עב
שחייב לזון בניו ובנותיו כשהם קטניס עג
דין המדיר אשתו מליהנות לו עד
שחייב בכסות ומזור וכלי בית לאשתו עה
המדיר אשתו מכמה דברים עו
חילוק התרלות לעניו ניסוין ודיני ג"י עז
חיוב עוכר עח
דיני מורד ומורדת או אומרת אינים עלי עט
חיוב פדיונה פ
חיוב רפואתה פא
מעשה ידיה שהיא חייבת לבעלה ודיני מיקה פב
ואינה רולה לעשות מלאכה פג
המקדים מעשה ידי אשתו פד
נדרה שלא להניק ודין מיקה שנתגרשה פה
חבלת אשת איש למי הוא פו
דין מליאת האשה פז
דין נכסי מלוג ולאן ברזל פח
שלא לקבל פקדונות מנשיס עבדיס וקטני' פט
שאין חזקה נכסי אשת איש צ
כל היולאת מתחת בעלה בניתה או בגט או בלא גט צא

הלכות פריה ורביה

א דיני פריה ורביה ושלא לעמוד בלא אשה. ובו יד סעיפים:

א א [א] חיוב כל אדם (ה) לישא ו) אשה כדי לפרות ולרבות ח וכל מי שאינו עוסק בפריה ורביה כאלו שופך דמים וממעט את הדמות ג וגורם ב)לשכינה שתסתלק מישראל:

הגה ג וכל ג) מי שאין לו אשה עדיו בלא ברכה בלא תורה כו' ולא ד) נקרא אדם וכיון ה) שאשה אשה עוזרתו מפקפקים שאומר מלא אשה מלא עוב ויפה רעון מאם ה': (טור)

ב ב (א) ד אין [ב] מוכרין ס"ת אלא כדי ללמוד ג) תורה ולישא אשה:

ג ג [ג] ה מצוה על כל אדם (ב) שישא אשה ג) בן י"ח (ג) ו והמקדים ו) לישא בן י"ג מצוה אבל מן ד) המובחר

ב אין מוכרין ס"ת אלא כדי ללמוד תורה בכלל. זה מיתת הספקת תלמידים ובכלל ליתא אשה מיתת להשיא יתומים כמ"ש בח"מ סי' קכ"ג ומאי סברת מי שאין לו אשה מותר למכור ס"ת ר"ע. וכתב בחלקת מחוקק דוקא מפני מלות פריה ורביה מוכרים ס"ת אבל להשיא יתומה אין מוכרים כי היא מיתה מצוה על פו"ר אלא דוקא להשיא יתום מוכרים מפני פו"ר מיהו למ"ש לקמן דמיכרים ס"ת לקיים לעבר אלא תנא דתך ידך מצוה על פו"ר מיהו מוכרים מפני פו"ר לקיים לעבר אלא תנא דתך ידך מצוה על פו"ר מיהו מוכרים ס"ת לקיים ספר תורה מכל להשיא יתומה אין מוכרים כי היא מיתה מצוה על פו"ר אלא דוקא להשיא יתום מוכרים מפני פו"ר מיהו למ"ש לקמן דמיכרים ס"ת לקיים לעבר אלא תנא דתך ידך מצוה על פו"ר מיהו מו

שלימות וכן פי' הכי' וכן משמע ברמב"ם פ"ח קודם שנעשה נגוד אסור ליעשות אבל רש"י ותו' ס"ל מלי שנה לו שנה קודם שנעשה נגוד נמי מלוה וכ"מ כתב בן י"ח וכן י"ג דכתב הטור מיירי בשיש שלמות וקודם התחלת שנת י"ג ליכא איסור שיעשה ובכי' י"ג מחלק שם התם מעיד את כמו מיכא מלוה וקידושין תופסים מדרבנן ולריכה גט מדרבנן ועיקר רמיה שלו מס' קמ"ש וים לדמות כמ"ש שם גם כתוס' פ' הנשרפין דף ע"ו ומכח דליתא מילוק זה דהא הקשו שם על הא דאמר שם שמוך לפרקן מלוה שם גם כמו מעיד יכולין לסמוך על עדות זו שמעיד את כמו מיכא מלוה שלו לפרקן ואפי' אם כתב לו שטר מלוה ע"ז אין יכולין לסמוך על עדות זו שמעיד את כמו מיכא מלוה שלו לפרקן משום שיש לחוש שמא כבר פרעו ומחל לו

מהר"ם מלובלין סי' ע"ז : (ח) היה הבן ממזר וכו' . יש להסתפק אם אתעבר בממצעי אם קיים המצ פ"ו ואם מקרי בזו לכל דבר ובלקוטי מהרי"ל נמלא שבן סירת היה בזו של ירמיה ברחץ בממצעי כי סירת בני' ירמי"הו ועי' בס' עבודת הקודש להרב מוהר"ם קורדמווי"רו זצ"ל בחלק התכלית פרק י"ז (וז"ל ס' יצירה מזמן מברהם אבינו ע"ה נמלא בין לומתו הקדוש וירמיה ע"ה בזמנים הרבתון היה מתעסק בו כמו שנמלא בס' הבתמון שעשה ר"י בן בתירת ע"ה הביאו רב ממאי גאון ז"ל בס' תיחוד וגם הביאו הקדוש קצה ז"ל בספר הפליאה טירמיה הנביא ע"ה היה מתעסק בספר יצירה בימו לבין עלמו יצתה בת קול ואמרה קצה לך חבר הלרמלך סירת בזו ונתעסקו בס' יצירה שלשה ביום לקיים הכתוב מז לדברו ירמי' ס' וגו' עכ"ל) : (ט)ונתגייר הוא והם . בתשובת מהרי"ל ס' רכ"ג פסק אפילו לא נתגיירו בימו עמו וכן משמע קצת בגמרא (יבמות דס"ב ע"ב) :

(י) מלא יצתה שמימה בת בני' וכו' . ואם אימו מולא שום שלא מצה בלא מכירה צריך למכור ס"ת כדי שלא יעמוד בלא מצה והיינו דמסיי'ולא יעמוד בלא מצה דל"ש הא בבר בתב בפי זה דאסור לו לעמוד בלא מצה ואף דמפסד הגמרא משמע דעשה מכירת ס"ת ליצת מצה הוא משום שבת יצרה מ"מ אסור להרהור עבירה קצה משבת יצרה וכמו שבתב בעל ת"ה סי' רס"ג (דהרהור עבירה קצה משבת יצרה) לעניין אם מתירת מקטטה וכן הוא בהדי' בספר מלחמות י"י להרמב"ן (בפ' הבע"י דף תב"ו ע"ב ד"ה ז"ל מלא נומר שאסור לו לאדם לעמוד בלא מצה ואפ"י שאינו מיב בלל בפ"ו ולעולם הוא מוכר ס"ת לפילו ליצת מצה שאינה בת בנים ואע"ג דליבא שבת יצרה וכו' שכ"ל) ואע"ג דלכאורה דברי הג"י סותר לזה (הבימו הב"י סי' זה ס"ק י"ב וז"ל סברת הירושלמי יצת בזקנותו היו לו בנים בילדותו יהיו לו בנים בזקנותו שנאמר בבקר זרע את זרעך וגו') מדברכן דאי מדאוריית'א כל שקיים פ"ו בפטר והיינו דומתו לשבת יצרה וכ"ש אי מקיים עדיף ממנו לברתה וברא אשיב לו דבעינן לשבת יצרה דומנא דפר"ח ובאותו ענין דהיינו בכרייתו ש"ע ולפ"ז מהני אף ברתה לברא באם יש בן קבת אבל אם שניהם זכרים לא קיים דבעינן בכרייתו ש"ע ולפ"ז הא דבתבו התו' בשבת מכח מי שפשרתו מפר"ר קאי הבן במקום חבת ומהני בב"ו הינו לסברת אביי דאדברי אביי קאי התו' אבל לפי מה שהשיב רבא לא מהני ב"ו וכ"ש ב"נ כ"א בכרייתו ש"ע וני' השו"ר כאן הוא וכמו ביי"ד סימן שצ"ב וא"צ לדחוק ונם אין כאן מחלוקת בין התו' והפוסקים בכל אתר זה ראיתי בת"ח וכתב נ"כ דהו' כתבו לפי מה שהית סבור אביי אבל לפי המסקנא כיון דרבא תלי שטעמא הא איבא שבת אכמא בעינן זכר ונקבה ולית ליה ל"ש אלא דלדבריו ק' אדרבה משעמא דשבת הית די בבן או בבת לחוד וכפי ת"ש ניהא : [ח] והניח א' מהם . כתב ד"מ אם אחו לו ב' זכרים והם הניחו זכר ונקבה לא קיים פו"ר ואם אחד מהם קיים וכא חוליד עדיין והשני מת והניח דומתו דהיינו אם בן בן או בת בת קיים פו"ר בח"מ כתב עכ"פ ומ"ם והם בבן קיים ולא קיים בו"ר . יש להסתפק אם אתעבר בממצעי אם הא קיים פו"ו ואם מקרי בזו לכל דבר וכלקוטי מהרי"ל נמלא שבן סירת היה בזו של ירמיה ברחץ בממצעי כי סירת בני' ירמי"הו ועי' בס' עבודת הקודש להרב מוהר"ם קורדמווי"רו זצ"ל בחלק התכלית פרק י"ז (וז"ל ס' יצירה מזמן מברהם אבינו ע"ה נמלא בין לומתו הקדוש וירמיה ע"ה בזמנים הרבתון היה מתעסק בו כמו שנמלא בס' הבתמון שעשה ר"י בן בתירת ע"ה הביאו רב ממאי גאון ז"ל בס' תיחוד וגם הביאו הקדוש קצה ז"ל בספר הפליאה טירמיה הנביא ע"ה היה מתעסק בספר יצירה בימו לבין עלמו יצתה בת קול ואמרה קצה לך חבר הלרמלך סירת בזו ונתעסקו בס' יצירה שלשה ביום לקיים הכתוב מז לדברו ירמי' ס' וגו' (ט)ונתגייר הוא והם . בתשובת מהרי"ל ס' רכ"ג פסק אפילו לא נתגיירו בימו עמו וכן משמע קצת בגמרא (יבמות דס"ב ע"ב) :

(י) מלא יצתה שמימה בת בני' וכו' . ואם אימו מולא שום שלא מצה בלא מכירה צריך למכור ס"ת כדי שלא יעמוד בלא מצה והיינו דמסיי'ולא יעמוד בלא מצה דל"ש הא בבר בתב בפי זה דאסור לו לעמוד בלא מצה ואף דמפסד הגמרא משמע דעשה מכירת ס"ת ליצת מצה הוא משום שבת יצרה מ"מ אסור להרהור עבירה קצה משבת יצרה וכמו שבתב בעל ת"ה סי' רס"ג (דהרהור עבירה קצה משבת יצרה) לעניין אם מתירת מקטטה וכן הוא בהדי' בספר מלחמות י"י להרמב"ן (בפ' הבע"י דף תב"ו ע"ב ד"ה ז"ל מלא נומר שאסור לו לאדם לעמוד בלא מצה ואפ"י שאינו מיב בלל בפ"ו ולעולם הוא מוכר ס"ת לפילו ליצת מצה שאינה בת בנים ואע"ג דליבא שבת יצרה וכו' שכ"ל) ואע"ג דלכאורה דברי הג"י סותר לזה (הבימו הב"י סי' זה ס"ק י"ב וז"ל סברת הירושלמי יצת בזקנותו היו לו בנים בילדותו יהיו לו בנים בזקנותו שנאמר בבקר זרע את זרעך וגו') מדברכן דאי מדאוריית'א כל שקיים פ"ו בפטר והיינו דומתו לשבת יצרה וכ"ש אי מקיים עדיף ממנו לברתה וברא אשיב לו דבעינן לשבת יצרה דומנא דפר"ח ובאותו ענין דהיינו בכרייתו ש"ע ולפ"ז מהני אף ברתה לברא באם יש בן קבת אבל אם שניהם זכרים לא קיים דבעינן בכרייתו ש"ע ולפ"ז הא דבתבו התו' בשבת מכח מי שפשרתו מפר"ר קאי הבן במקום חבת ומהני בב"ו הינו לסברת אביי דאדברי אביי קאי התו' אבל לפי מה שהשיב רבא לא מהני ב"ו וכ"ש ב"נ כ"א בכרייתו ש"ע ונ' השו"ר כאן הוא וכמו ביי"ד סימן שצ"ב וא"צ לדחוק ונם אין כאן מחלוקת בין התו' והפוסקים בכל אתר זה ראיתי בת"ח וכתב נ"כ דהו' כתבו לפי מה שהית סבור אביי אבל לפי המסקנא כיון דרבא תלי שטעמא הא איבא שבת אכמא בעינן זכר ונקבה ולית ליה ל"ש לאביי ע"ש אלא דלדבריו ק' אדרבה משעמא דשבת הית די בבן או בבת לחוד וכפי ת"ש ניהא : [ח] והניח א' מהם . כתב ד"מ אם אחו לו ב' זכרים והם הניחו זכר ונקבה לא קיים פו"ר ואם אחד מהם קיים וכא חוליד עדיין והשני מת והניח דומתו דהיינו אם בן בן או בת בת קיים פו"ר בח"מ כתב

בתו והנקבה בת בנו הואיל ומשני בניו הם באים הרי קיים מצות פריה ורביה אבל טו) אם היו לו בן ובת ומתו[ח] י והניח א' מהם זכר ונקבה עדיין לא קיים מצוה זו:סגה יא(ח)טז)היה הבן י) ממזר לו מרש י)שנה וקטן קיים המצוה(ב"י בשם הרשב"ם):

ז פ (יא) היו לו יב בנים בהיותו עכו"ם(ט) [ט] יז)ונתגייר הוא ק והם ה"ז קיים מצוה זו אבל אם היו לו בנים כשהוא עבד ק ונשתחרר הוא והם לא קיים מצוה זו עד שיוליד אחר שנשתחרר :

ח יח)ל אע"פ שקיים פריה ורביה יג אסור לו לעמוד(יג)בלא יג) אשה ס וצריך שישא יד [י] אשה בת יג) בנים אם יש ספק בידו אפילו יש לו כמה בנים ואם אין ספק בידו לישא אשה בת בנים אא"כ ימכור ס"ת ת אם אין לו בנים ימכור כדי שישא אשה בת בנים אבל אם יש לו בנים לא ימכור טו (י) [יא] אלא ישא אשה (יג) שאינה בת יד) בנים ולא יעמוד בלא אשה מז(יא)יט)ל וי"א שאפי' אם יש לו בנים ימכור טו) ס"ת כדי שישא אשה בת בנים :

הגה כ)ויהו אם מכיר שאינו בן בנים עוד ואינו רוצו עוד להוליד **כא**)יכל אשה שתוליד בת בנים(כ"י בשם הגה עוד)וכן אם יש לו בנים הרבה הסונית ועיין תשו' מהר"ם מלובלין . מבל תוס' ס"ל שני זכרים מהני כיון שבשו מזכר ונקבה ולפי הנירסא שלנו בשור בסי' זה מהני לפי' שתי נקבות וכ"כ בת"ג פ' הבע"י : ו והניח מ' מה' וכו' . ואם היה לו ב' זכרים ואם הניחו זכר ונקבה לא קיים פריה ורביה ד"מ כי לפי המסקנא בש"ס לא אמרינן בני בנים מצילימים . ואם הבן קיים והבת מתה והניחה בת קיים פריה ורביה . ואם הבן קיים ולא הוליד עדיין והבת מתה והניחה בן נראה דלא קיים פ"ו . כתב בח"מ יש להסתפק אם אתעבר בממצעי אם הא קיים פ"ו ואם נקרי בזו לכל דבר . ויש להביא ראיה ממ"ש בהגהת סמ"ק והב"ח הביא בי"ד סי' קל"ה אשה מוזהרת שלא תשכב על סדין ששכב עליהן איש אחר פתעבר מש"ז של אחר נזדה שמא ישא אחותו מאביו נשמע דחזו שבא נתעברה מעצמה דאינו יוצא בזה . [ט] ונתגייר הוא והם . כ"כ הרמב"ם פט"ו מ"א וחשור ומהרי"ל סי' רכ"ג כתב דאפילו לא נתגיירו בניו עמו קיים פו"ר וכן משמע קצת בגמרא דיבמות דף ס"ב דקאמר אחם הין לו בנים בניותו ונתגייר כו' עכ"ל אבל נראה לחוכיח משם דמיירי דוקא שנתגיירו בניו עמו דקאמר שם ר"א קיים פו"ר ר"ל אומר לא קיים ואזדו לטעמייהו דאתמר הין לו בנים בחיותו נכרי ונתגייר ר"א אין לו בכור לנחלה דחא הוי ליה ראשית אונו ור"ל אמר יש לו בכור לנחלה כו' וצריכא דאי אשמעינן בהא הו"א בהא קאמר ר"י משום דמעיקרא בני פו"ר נינהו אבל לענין נחלה דלאו בני נחלה נינהו אימא מודה לר"ל קמ"ל ופירשו רש"י ותו' דאו בני נחלה נינהו נחלת בכורה דבת כבן ובכור כפשוט אבל ירושה נוהג בהו דנכרי יורש אביו דבר תורה כדאי' בקדושין והוא מלתא דתמית טובא אם ס"ל ר"י דבבנים שהית לו בניותו קיים פו"ר דמקרי זרעו כמה לא יקרא ליה ראשית אונו ואי משום דאינו בני נחלה לענין דין בכורה סד"א דלהכי אין כחם דין בכורה משום דאינם נקראים ראשית אונו א"כ נם הנולד אחר הבת יהית בכור לנחלת דנם בבנות אין לחם דין בכורה א"ר דמיירי בנתגיירו בניו עמו אבל בלא נתגיירו בניו עמו לא קיים פו"ר דמחויב לחיות לו בנים ישראלים כמ"ש חח"מ שם א"כ נם ראשית אונו לא מקרי ביש בנים בניותם וכיון שמצינו חיכוך בין פו"ר לענין דין בכורה אחר שנתגיירו בניו עמו דלענין פו"ר יוצא בזה שנתגיירו עמו ולענין בכורה אעפ"כ אין לחם דין בכורה ואדרבה נרועי שפי דאין יורשים אביהם לא מד"ת ולא מד"ס כדא"ת בקדושין דף י"ח ע"ב דלא נקרא כלל ראשית אונו אפילו לאחר שנתגיירו בניו כמו קודם שנתגיירו קמ"ל דאין לו בכור לנחלה דנקראים ראשית אונו והא ד"ש לחקק בין נתגיירו בניו עמו או לא דוקא לענין פו"ר מחויב להעמיד בנים ישראלים אבא חילוק זה ולענין נחכת לא שייך זה : [י] אשה בת בנים . כתב הרמב"ן דאין כופין אותו לכ"ע ע"ז : [א] אבא ישא אשה שאינה ב"ב הרמב"ן במלחמות

קאמר ולריכה כו' דמיקר' כמי כו' ר"ל קודם שנתגיירו לפילו אחר שנתגייר הוא מצ"מ בשלא נכנסו לברי הין יורש לת כנר כמ"ש בקידושין שם ו"ש שם נתגיירו ל"ל חיים לשון רבים. ואין לסנוי' דבכורת כתוב' דפרוך בכורות מ"ו מ"ו מנלמי כו' (ותסלים) מ"ל דמתניתין מיירי שנתגיירו ג"כ וכן בם"מ סי' רע"ג) לא כתב דנתגיירו לא מהני ללא נתגיירו ונם אי אמרת ללא נתגיירו לא בודלי לנבי דידהו ודלי שנתגייר כו' וכמ"ש שם כ' תנן כו' שלש נכרי כו' ול"ק בניתה לר"ל כו' מלמא פשוט לגמרי דבכה"ג ודלי ל"ל חיים והוא פשוט ללא שום הוכחה וכן דעת כל הפוסקים ללא כרמב"ם : יח) תש"ם כו' ולריך כו' שם לא אין לו כו' ו"מ למכור כו'מדקאמר כ"מ כו' מי שלא"ם אין מילוק שום : שם ד"ה ג"מ ושוב חוריי כו': (יט) ו"א כולי . מדאמר כ"ב מתני' ללא כר"י ומתני' כאיבה סי"א ללא כר"י ור"ש ורא"ש ורשב"ם ורא"ם ורמב"ן ורמב"ם ורא"ש ורשב"ץ ורמב"ן ורא"ם ורשב"ץ ורמב"ן ורא"ם ורשב"ץ ורמב"ן ורא"ם

כי דמוכרים מע"נ דקיים פ"ו וכן הוא דעת המאור ורמב"ן והריטב"א והכ"י ולא מלינו בהדיא מי שסובר כדיעה הראשונה אלא הרמ"ם ובעל המאור הכינו כן מדברי הרי"ף ומיז מוכרח כמ"ש במלחמות ה' ומ"ש ב"מ בשם תוס' דף ס"ח ד"ה דתין מוכרים ל"ד כי שם כתבו כן תלוכת דמתני' אבל לרי' יהונתן פשיטא דלריך למכור וכן עיקר . ומ"מ לעולם הה דמר"כ אסור לעמוד בלא מאכל כשיש לו ליתן מאכל בשם אבל בלא מאכל מותר

כג כגון נשתטית . כתב הכלבו דאין להתיר הר"ג אלא ע"פ מאה מנשים מג' קהלות ובד"מ כתב דמ"ל בזה"ז להתיר ע"י מאה מנשים כי כבר כלה הזמן הר"ג ואינו אלא מנהג שנהגו להתיר לכן כלל כאן אלו בני דיעות יחדיו כשנשתטתי או כשהוחזקו מן הדין לגרשה ס"מ שניהם שוין וכשהוחזקו מן הדין לגרשה לא תיקן ר"ג כמ"ש בסי' קע"ו מיהו ב"י כתב קבלה היא מגדולי העולם שליטו העין לבני הגדולים שבאותו הדור ויסכימו הסיתר מאה רבנים וגם יפלגו סך הכאותם וינידוני, ות"כ כיון שבד"ד ומח"כ יש אומרת ועוד כתב בסי' קי"ו שיתן הגט כיד שליח הולכי' שיהיה הגט בידו עד שתשתפה ותייב ליחד לה בית בפני עצמו, ויש נשואת תחן בשוכם סי' ל ד ולים על כדון כוס ממש ושם מזר שעשה שידוך אחר שנעשה בן י"ג וכ' דלכתחלה עשה שלא כהוגן אך מאחר שכבר עשה מותר לכתחלה ושם נדפס אם מעשה מנחלון מהרי"ל בהגהות לשחר לכתחלה ואם כתב שכתבה נחלוקם בסי' ק"ע, וע' בשו"ת חתם סופר סי' קמ"א אם מעשה כזה ובשו"ת בנין ציון סי' ג' כתב שם שלא לעשות כן ועיין מהרי"ט בחלק אה"ע סי' ס"ה מש"כ בזה ובשו"ת חתם סופר סי' ס"ה ומש"כ בשם מהרי"ל דיש לחוש שמא נתחרט ואח"כ נתרצה מיד ואין לחוש לזה ועיין בשו"ת חוות יאיר סי' ק"ב ובשו"ת בית שלמה חאה"ע סי' ל"ב ובשו"ת מהר"ם שיק חאה"ע סי' ק"ל ובשו"ת מהר"ם מינץ סי' ק"ו ובשו"ת בית יהודה חאה"ע סי' ל"ב ובשו"ת מהר"ם שי"

מהרי"ק שם ט תשובת הרח"ם כלל מ"ג כ"ז ומשנה יבמות פ"ב ובה"ק : ז מימרת דרבנאי קדושין ד"ע ע"ב ובה"ק : וכפי' רש"י שם ב ל' הרמב"ם פ"י מהל' יבום מימרת דרבי כו' ולישנא דחכמים שם דף פ"ו ע"ב ג מימרת דר"י כו' וריב"ל כו' דף ע"ב ומתרי' שם שמץ פסול יש בה' מכן ואין מיחין בזה' לדבק בחכירתה ד מימרת דרב שתיקות דכבל הייני יחוסין ושלר תמורתי שם ה בריותא דשמואל שם ד"ע ו מכת מרדות דף ע"ת ע"ב בעניין הנבעולי ג שתים יש בלוטה זו רמחים בייבמים נ"א ז שם מתנה קידושין דף ו"ו ע"ת וכדאמר ר"ת בר נורי' כו' שם ע"ב ח מכת דאמרי' אין ערעור אחות מצוים כתובות כ"ו ע"ת ובכמה דוכתי ובפירוש

הגהות רע"א

ס] ס"ג בכנה משום מצלת . כ"ב רמב"ם פט"ו הט"ו מה"ת וכתב רבינו ירוחם נ"ח ו תזר י תמה על דברי רמב"ם שלו למ"ם פכ"ו הכ"ה מהלי' מ"ב ורשות אשה שלא תנשא לעולם וכבכ"מ בבנסיותיו להעור לות כ"ם כתב לתירוץ דבבלי י"ב תירוצי היכי דליכא חצר בגון בעיר שכולם כשים לו סרי"ם :

עזר מקודש

כן . נבי שבתתם עבר שנים ולא ילדה. שגם מלהם שייך חזקה מחמת ריב כשים שמתפללות וילודות. ומכל שכן אם כבר ילדה ופסקה לו מהו בניה. שמוציא משאת מיתת הילדים כמ"ש בפ"ש

ביאור הגר"א

סי' י' : לא) ומ"ש כו'. משפלברים המיוחדים כו' ד"מ וז"ל ויל"ת כו' דמשום כך אין לכופו : לב) ואין כו' כ"ל ס"ט ובמקום שנהגו כו' וכ"ל יכולה למחות בידו כמ"ש סי' מ"ו ס"ח : לג) מזכה כו' . כמ"ש ק"ח ב' המזכה נא כו' ובכ"ש ואפי' ניח לה ללא שעבור על תיסר ל"ת וכמ"ש בכתובות ו"ת ס' בבר קטן וס"ל כמ"ש שם בשבד וכ"ם כאן משום מיסנגנים דלא שמיעי להו מדברים כאלו שמיעי להו ממרינן כן כמ"ש בסוף נדרים : לד) שוב כו' . מתחת קשטה כ"ל ומיגנו גם משום כח דאמרינן בפרק המוכר לא יפלו תחת כתובתה כו' . שם : לה) ותכל מקום כו' . עפ"ה דכ"מ ע"ת ס' :

ב א) לא יפה כו'. עבנה"ג ומשמר ברמ"ה מכת המנוכת כלל כו' . שם . ב) מכל בלה"ם כו' . מדקאמר כניס זרוס וכפרש"י שם ד"ם כניס כו' : ג) מי ברולה כו' . משום פנס משפחה דאף במוכר יכולין לחתות מכ"ע כמ"ש בב"ב ובכנורות : ד) ואם תינו כו' כמ"ם ספ"ב דכתובות : ה) ומי שמשוה כו' . כמ"ש כל כניס שאינן נקרי כו' . כמ"ש בה"ג ובכמה מכת מרביה כמ"ש כ"ל מנוגנים ומשמ תאמר כו' וז"ש תינו מללים ואין זיווגו כו' : ו) כי המתון כו'. כמ"ש בכ"ה כו' וזכו ללמ כריכ"ם בכ"ל ועמ"ש מכל מכוס ממון ס"ל ג"כ נוסף לה"ם בלמ"ם מ"ש כו' לוקחה ממון ג"כ אין נקרא נוסף כו' וז"ם ללמ כו' : ז) כל בחשפחות כו' מבב"ג ותב"ע דרב אפי לה ס"ל כן שם ס"ב כ' . וכן כל בסוגיא שם בסוגיא ס"ל כו' וכל ה"ה מלרלות וכן כל בסוגיא פ"ק שיין דלמיתי עבר עובד, ולא קיבלה לפל דר"ת וכן ה) ומותר כו' . כלמיתר וכ"ל : ט) לו אפי כו' שם : י) לו רחיית ליש כו' שם ס' ב' וכל כהן כו' ולמ כר"ל ומה שכתב מרבה מריבה כמ"ש שם רחיים כו' כמרכי כהן: יא) ואם תומר כו' . שם : יב) מוסיף כתב"ם תומר דאמר אמוחל כו' : יג) ומוכח מת הבריות פ"ד ל"ש מפי מערב רב

כדי שלא יסיח לו שתי נפשים : כד) לגרש לאחת מהן . פי' אפילו אמרי' מיב לגרש אח"כ הרחשומ מקבלת הגט בדלון ועיין תשו' רמ"ל סימן י"ד : כה) מזכה לה הגט ע"י אחר . משום אר"ג ובד"מ נתן בעט אפילו בלא אר"ג לריך לזכות לה הגט דיש לחוש שתתיבם לרחה ויבוא לאסור עליו אפילו אחר סוטה לרת סוטה לכן ממנ יפה הוא במקום דמוכנים ליכם ועיין סימן ק"מ . ועיין תשו' ל"ל סי' ע' אם המירה בחוטם אם הדין ג"כ כמו אם המירה בדלון :

ב א) פיסול . פי' בד אום פיסול . פירוש פסול דאסורה לו פירוש אשם ממזר או אלמנה לכ"ג וכה"ג : ב) משום ממון . ס"ה המשה בלא ממון ממי אינא עובד אלא משום אשם בשביל ממון ולישא בה פסול משפחה ליבא מיאור ומ"ם בשמוך שמיאו ממון של יוצר היינו כשרוצה לענן אותה בשביל ממונ"כ במ"מ: ג במזקת כתרות . כעור כתב בשם הרמ"ם מי שאין משפחתו ידועה לנו. לא ממרינן שהוא בחזקת כשרות אלא בחזקת שהוא ממזר או עבד הוא ולריך לומר לאיש פלוני שנשא אשה פסולה שתהא אשתו אשת איש ולא תהא אשת אחיו שהרי אחיו ספק ממזר ואשת ספק ממזר אסורה לו ולא תנשא לאחיו שמא ממזר הוא ולריך לומר לו

משפחה : (ג) ואם משפחת כהנים היא לא ישא וכו' . הרב המגיד כתב הרמב"ם שהוא ט"ס פירש"י (רלה לומר שמפ' רש"י נראה דהא דקאמר לא ישא ממנה משם שיהיה מי שיהיה המושא שקרא עליה ערעור לויס או ישראלים אבל אם היתה המשפחה שקרא עליה ערעור לויס או ישראלים פי' אם היתה מלויס או מישראלים והנושא הוא מי שיהיה כך פי' הרב המגיד דברי הרמב"ם ע"כ פי' רש"י) ולריך לפרש כאן דלגדלין קאתי דאם הערעור הוא על החלל אז אין לריך לבדוק אלא כאן המושא ואם הערעור על פסולי קהל אף ישראל לריך לבדוק ומ"מ יש חילוק (בבדיקת פסולי קהל) דאם הערעור יאת על משפחת כהנים אז אין לריך בדיקה רק מ' ממהות אפי' אם הערעור יאת שנתערב כאן פסולי קהל אבל אם הערעור יאת שנתערב כאן ישראל הכהן הבודק מצוי יותר בכם כמ"ש הרמב"ם אבל אם נתערב ישראל בפסולי קהל אף על פי שהוא מצוי יותר מישראל אין לריך לבדוק אלא מ' ממהות אפי' אם הערעור יאת על פסולי קהל אבל אם נתערב ישראל בפסולי קהל אף על פי שהוא מצוי יותר מישראל לריך לבדוק ק' ממהות אפי' אם הערעור יאת שנתערב כאן פסולי קהל אבל אם הערעור יאת על משפחת כהנים אין לריך לבדוק מ' ממהות אפי' אם הערעור יאת שנתערב כאן פסולי קהל אבל אם הערעור יאת על משפחת ישראל לריך לבדוק ק' ממהות אפי' אם הערעור יאת שנתערב כאן פסולי קהל אבל אם הערעור יאת על משפחת כהנים אין לריך לבדוק אלא

יד מכל כתה וכו׳ כן מדייק הכ״ר מרמב״ם ותוס׳ מכל לין מוכרח ומתוס׳ כתובות דף י״ד יש לדייק דהא הקשו שם למה הצת לתורה פרי מצלמתה דהא ס״ם הוא וכעלמא מקילין בס״ם ותלמו מעלי עשו ביותרין כמו בשני רובי ושם קי״ל דלא תנח שם ליכא תרי רובי כמ״ש בסי׳ ז׳. מיהו י״ל דתלת מטעסאחר מסוסדלא הוי ס״ם גמור דהא קי״ל ס״ם לריך להיות בנוף׳ מכל ספק מ׳ בנוף וכו׳ בתערובות לא הוי ס״ם מ״כ לא הוי ס״ם גמור וכהקש׳ המלוף התורני ר יסרמל ס״ם מהר״ר הילמן נר״ו מק״ק פרנג וקוסיא זו נ״ק כי שם בצחולה וכהן בא ליצא לותה כי ביסרמל הצא ליצא מן המשפחה אשר נתערב ספק ממזר שפיר הוי ס״ם מסוס ספק ממזר דלוהייתא כשר ובאיסור דרבנן ק״ל לפילו ס״ם כזה הוי ס״ם כמ״ש בי״ד סס. גם שסכהן בא ליצא לילמה מן המשפחה אשר נתערב שם חלל י״ל כיון דיש לה חזקת כשרות־ים לדמות ולומר דלא עדיף חזקה זו ממזקת בהמה אשר ממת הרוב מחזיקין בחזקת כשירות ומ״מ לא לחנריגין ס״ם כזה אבל שם ליצא שם ס״ם גמור. מיהו י״ל דהא מסוס דלא הוי ס״ם גמור. ולפי׳ קמא דרש״י לא הוי ס״ם דיניס הללו לדיניס איסור ואיתיה דהא לפי׳ קמא דרש״י לא הוי ס״ם גמור דהא ס״ם הוי מדרבנן ואילו ממזר מדאורייתא ולא ישיא בתו לעם האדץ: הגה ועל (ו) לז)בעומיהן הוא לומר[ג]לחור שוכב עם בהמה כ לז)וכל זה [ד]בע״ם שמינו מדקדק במלום(טור)לח) ומלוה למדם שיצא בם לחמותו(גמ׳ בסנהדרין וביבמות) וי״ת ז) לף בת לחיו (הרמב״ם פ״ב דהל׳ ל״ב): ז לא ישא אדם אשה לא ממשפחת מצורעין. ולא ממשפחת נכפין. (י) והוא (מ) שהוחזק ג׳ טו) פעמים שיבואו בניהם לידי כך:

ח (ט) פ ע״ה לא ישא כהנת ואם נשא אין זיווגם עולה יפה שתמות היא ל או הוא מהרה או תקלה תבא ביניהם לט) אבל ת״ח שנושא כהנת הרי זה נאה ומשובח תורה וכו׳ונה במקום א׳:

ט ק לא ישא בחור זקנה כא ולא זקן טז) ילדה (יא) שדבר זה גורם לזנות: לא

הגה כח)וי״ת דוקא המלמנה דהוה ליה חזקה כשרות יד (ח)לבל כתה לפי׳ נשמת תלת טן כט)ויש מקילין ומומריס דמין מילוק בינה יא)בתה(ב׳ הדעות בב״י בס״ג ס״ז)ל) כ אבל אם נתערב בה חלל ודאי כל אשה מהם אסורה עד שיברוק ואם נשאת תצא טז לא) פ והי״ה יז אם נתערב בה (ד) ספק יג)ממזר או ממזר ודאי:

הגה לב)וכ״ז דוקא למי שיודע בדבר לבל משפחה שנתערב בה פסול ומיהו יתדע ר לרניס יח כיון יט שנשמעה יג) נעשתה (ט) והיודע פסולה מיהו רשאי לגלותה מלא יניחנה בחזקת כשרות לג)שבל המשפחות שנשמעו ביסרמל כשריסלעתיד לבא לד)ומ״מ בשר הדבר לגלות לקטנים(כך משמע מהר״ן פרק עשרה יוחסין)ודוקא לה)משפחה שנשמעה ונתערבה לבל כל זמן שלא נתערבה מגלין הפסולים ומכריזין עליהם כדי שיפרישו מכם הכשרים (שם בהגהות לשפטי) ועי״ז בחוש״מ סימן ל״ה מי נאמן להעיד על משפחות:

ו ע לעולם ישתדל אדם (ה) לישא בת ת״ח ולהשיא בתו לת״ח לא מצא בת ת״ח ישא בת גדולי הדור לא מצא בת גדולי יד) הדור ישא בת ראשי כנסיות. לא מצא בת ראשי כנסיות ישא בת גבאי צדקה. לא מצא בת גבאי צדקה ישא בת מלמדי תינוקות ואל ישיא בתו לעם הארץ:

הגה ועל (ו) לז)בעומיהן הוא לומר[ג]לחור שוכב עם בהמה כ לז)וכל זה [ד]בע״ם שמינו מדקדק במלום(טור)לח) ומלוה למדם שיצא בם לחמותו(גמ׳ בסנהדרין וביבמות) וי״ת ז) לף בת לחיו (הרמב״ם פ״ב דהל׳ ל״ב): ז לא ישא אדם אשה לא ממשפחת מצורעין. ולא ממשפחת נכפין. (י) והוא (מ) שהוחזק ג׳ טו) פעמים שיבואו בניהם לידי כך:

ח (ט) פ ע״ה לא ישא כהנת ואם נשא אין זיווגם עולה יפה שתמות היא ל או הוא מהרה או תקלה תבא ביניהם לט) אבל ת״ח שנושא כהנת הרי זה נאה ומשובח תורה וכו׳ונה במקום א׳:

ט ק לא ישא בחור זקנה כא ולא זקן טז) ילדה (יא) שדבר זה גורם לזנות:

באר היטב

כספר מסיוים לפי׳ יב״מ אם נתערב ספק בלל לו לנמנה ממשפחה זו אם נשתה לא מומה מסיוע ממזרים. גם כ״מ אם נתערב ספק ממזר במשפחה אשר יסרמל ניצא מן המשפחה אף לכתחלה ומ״ם הטור ס״ם ז׳ יסרמל שנתערב ספק חיסור לניצא מן מומתה משפחה ס״ם הוא וע״ל שנתערב חיסור וכן מגיה מהרם״ל. ודברי הד״מ מ״ם לפרש דברי הטור דמוקים הם: יז אם נתערב. היינו אם יש עדים ביסרמל שנתערב ספק ממזר לז אסור לישא בת מן משפחה זו. אבל אם יש קול שנתערב ודאי ממזר אין איסור ומותר יסרמל ניצא מן משפחה זו וכ״כ ב״ח. גם נרמה לפילו כאן ת״ל לחוש אם יש קול שנתערב במשפחה זו ודאי אלל דהא כ׳ הרמב״ם דדווקא אם הטידו עדים שנתערב אלל לריך בדיקה ואיך כתב כאן אסור עד שיברוק ולא כתב בדבילה שכתב לפני זה כמ״ש בסעיף ג׳ ס״מ דסבירא ליה דמ״ל לחוש אלא אם הטידו עדים שנתערב במשפחה הלל. אבל אם יש קול אין לחוש. ובזה נדחה דברי ב״ח מ״ש בסי׳ ז׳ לפרש דברי הטור דלישא בסי׳ זה, בקול היולא דנתערב פסול אז ת״ל לחוש בספק אלל שיצא הקול שנתערב ספק אלל אבל אם יש קול אין לריך לחוש ולישא: יח כיון שנטמעה. בס״ם קלי על ממזר ופרש״י שלא נודע פיסולו ולכאורה קשה הא קי״ל ממזר לא מי יבא במ״ש בספר מסידים דלישו מי כמו טרפה דלישו מי. ומפשר במקומו היט יהוע ואז מי ומחר כך אלך למקום אחר ונודע אשה ואם ת״ש הוא ממזר: יט נטמעה. הר״ן כתב דלישה לדין זה מדמלישו הפסילים שנטמעו דלפי׳ על נב הכל גלוי לו עוד ליתא בת מן משפחה זו דשה לגלות אלא כיון שנטמעה ונטמעה ואם ליתא עם עוד לחזרת היתה ואלא רבו חכמים לגלות, מכל זה נשמע אפילו אם יהוע לשים שנטמעה בחיזה משפחה פסול אין רשוי לגלות כשה דמלישו בס״ם לכתחלה אם נתערב בספק ממזר ופ״ב ל״ל דלישו אם בא ליצא בת מן משפחה זו דשה לשלמת אלא ס״ב דנוקא אם הש״ם מדייק מרמב״ם אם נודע שהה אלא ס״ב דנוקא אם הש״ם מדייק מרמב״ם ז׳ ומדברי הד״מ ל״ל דלישו אם בא ליצא בת מן משפחה זו דשה לשלמת אלא ס״ב דנוקא אם הש״ם מדייק מרמב״ם ז׳ יסרמל ניצא מן משפחה אף לכתחלה ומ״ם הטור ס״ם ז׳ יסרמל שנתערב ספק חיסור לניצא מן מומתה משפחה ס״ם הוא וע״ל שנתערב חיסור וכן מגיה מהרם״ל. ודברי הד״מ מ״ם לפרש דברי הטור דמוקים הם: יז אם נתערב. היינו אם יש עדים ביסרמל שנתערב ספק ממזר לז אסור לישא בת מן משפחה זו. אבל אם יש קול שנתערב ודאי ממזר אין איסור ומותר יסרמל ניצא מן משפחה זו וכ״כ ב״ח. גם נרמה לפילו כאן ת״ל לחוש אם יש קול שנתערב במשפחה זו ודאי אלל דהא כ׳ הרמב״ם דדווקא אם הטידו עדים שנתערב אלל לריך בדיקה ואיך כתב כאן אסור עד שיברוק ולא כתב בדבילה שכתב לפני זה כמ״ש בסעיף ג׳ ס״מ דסבירא ליה דמ״ל לחוש אלא אם הטידו עדים שנתערב במשפחה הלל. אבל אם יש קול אין לחוש. ובזה נדחה דברי ב״ח מ״ש בסי׳ ז׳ לפרש דברי הטור דלישא בסי׳ זה, בקול היולא דנתערב פסול שנתערב במשפחה אלל ת״ל לחוש בספק אלל שנתערב ספק חיסור לניצא מן משפחה זו ודאי אלל דהא כ׳ הרמב״ם דדווקא אם הטידו עדים שנתערב אלל לריך בדיקה ואיך כתב כאן אסור עד שיברוק ולא כתב בדבילה שכתב לפני זה כמ״ש בסעיף ג׳ ס״מ דסבירא ליה דמ״ל לחוש אלא אם הטידו עדים שנתערב במשפחה הלל. אבל אם יש קול אין לחוש. ובזה נדחה דברי ב״ח מ״ש בסי׳ ז׳ לפרש דברי הטור דלישא בסי׳ זה, בקול היולא דנתערב פסול שנתערב במשפחה אלל ת״ל לחוש בספק אלל שנתערב ספק חיסור לניצא מן מומתה משפחה ס״ם הוא וע״ל שנתערב חיסור וכן מגיה מהרם״ל. ודברי הד״מ מ״ם לפרש דברי הטור דמוקים הם: יז אם נתערב. היינו אם יש עדים ביסרמל שנתערב ספק ממזר לז אסור לישא בת מן משפחה זו. אבל אם יש קול שנתערב ודאי ממזר אין איסור ומותר יסרמל ניצא מן משפחה זו וכ״כ ב״ח. גם נרמה לפילו כאן ת״ל לחוש אם יש קול שנתערב במשפחה זו ודאי אלל דהא כ׳ הרמב״ם דדווקא אם הטידו עדים שנתערב אלל לריך בדיקה ואיך כתב כאן אסור עד שיברוק ולא כתב בדבילה שכתב לפני זה כמ״ש בסעיף ג׳ ס״מ דסבירא ליה דמ״ל לחוש אלא אם הטידו עדים שנתערב במשפחה הלל. אבל אם יש קול שנתערב ודאי ממזר אין איסור ומותר יסרמל ניצא מן משפחה זו וכ״כ ב״ח. גם נרמה לפילו כאן ת״ל לחוש אם יש קול שנתערב במשפחה זו ודאי אלל דהא כ׳ הרמב״ם דדווקא אם הטידו עדים שנתערב אלל לריך בדיקה ואיך כתב כאן אסור עד שיברוק ולא כתב בדבילה שכתב לפני זה כמ״ש בסעיף ג׳ ס״מ דסבירא ליה דמ״ל לחוש אלא אם הטידו עדים שנתערב במשפחה הלל. אבל אם יש קול שנתערב ודאי ממזר אין איסור ומותר יסרמל ניצא מן משפחה זו וכ״כ ב״ח. גם נרמה לפילו כאן ת״ל לחוש אם יש קול שנתערב במשפחה הלל. אבל אם יש קול אין לחוש. ובזה נדחה דברי ב״ח מ״ש בסי׳ ז׳ לפרש דברי הטור דלישא בסי׳ זה, בקול היולא דנתערב פס

ג (א) וי"מ דנאמן לקרות בתורה רשאי וליטע לת כפיו.הרמ"ך בשל טעם זו לא כתב רק לקרות בתורה רשאי ונתן טעם לדבר דלא מכפת לן אם יקרא בתורה רשאי כלומר דאין זה לד איסור רק מפני דרכי שלום (כדאיתא במשנה בהנזקין דף כ"ט) אבל בשיחות כפים דאיכא איסור עשה כמבואר בגמרא (בתובות דף כד) בזה אין מקילין לף לדעת הרמ"ך : (ב) וכן מוהגין המידקת בכל מקום. (לף שהבריט הרב כהרמ"ך לא בכל דבריו הבריט) ובמקום שמוהגין המידקת לפי' בתרומה דרכן (כגון בא"י כמבואר בס"ע מט"ד סי' של"ח) אז יש לחוש שמא יעלו לותו מקריאת התורה לתרומה דרכן לך במקום שאין מוהגין בתרומה כלל אז יש לקרותו בתורה דלא נפיק מיניה מורכה וכמו שנתנו הר"ן והמגיד טעם שלא(הביאו הב"י סי' זה ס"ק ז' וסיימו בדבריהם ומפ"כ אין רשאי בתורה כלל ע"ש עשמו לף במקום שאין מוהגין בתרומה כלל (ועיין לקמן ס"ק ז'): [ג] והנבעלת לו אם היא פסולי כהונה הוי ספק חלל . היינו לעניין כהן אחר שבא עליה אינו לוקה משום חללה ודלית וכן זרעה ספק חללים לכל הוא עלמו שחזר ובא עליה לוקה משום מסוסחללה(ודלית)לפי דבריו כמו לוקה בפעם רשון משום גרושה: (ד)הולימי מבית הספר. בעור הסמיע זה לפסר למאי דקי"ל דכל המשפחו בחזקת כשרות לא חיישינן לעבדו ומכ"ם בתלוחיהו דלא

ב ו היה עד אחד מעיד עליו נאמן להאכילו בתרומה בזמן הזה ולקרות בתורה ראשון ולישא את כפיו ז ואפי' יד) אביו (ז) נאמן ו) עליו ז ואפי' משטרות מעלין לכהונה בזמן הזה כיצד

ג דין בן שהוא ספק לכהונה ובו ט סעיפים :

א א) מי שבא בזמן הזה ב) ואמר כהן אני אינו נאמן ואין ג) מעלין אותו לכהונה על פי עצמו ד) א ג ולא יקרא בתורה ראשון ולא ישא את כפיו :

הגה (א) ה) וי"מ דנאמן לקרות בתורה רשאי ולישא את כפיו(ח)בזמן ב ח) הזה ו) שאין לנו תרומה דחוריית שנאמר שמא יעלו לותו לתרומה (ב"י בשם הרמ"ך)(ב)ז) וכן מוהגין המידקת בכל מקום שאין מוהגין בתרומה בזמן הזה (ג) ולכתחלה למיחש למידי : ח) ג ולא יאכל בקדשי הגבול ט) עד שיהיה לו עד אחד (י) (ג) אבל י) אוסר ח] עצמו ד בגרושה וזונה וחללה ואינו מטמא למתים יא) ואם נשא או נטמא ג (ד) ג) לוקה (ג) יב) והנבעלת (לו הם היא פסולי כהונה) ד (ד) ספק ג) חללה ה ואם היה יג) מסיח לפי תומו נאמן כיצד מעשה באחד שהיה מסיח לפי תומו ואמר זבור אני כשהייתי תינוק והייתי מורכב על כתפו של אבא (ד) ה [א] (ו) הוציאני מבית ד) הוציאני מבית ד) הספר הפשיטוני את כתנתי והטבילוני לאבול תרומה לערב וחבירי בדילים ממני והיו קורין אותי יוחנן אוכל חלות והעלוהו רבינו הקדוש ן ה) לכהונה ע"פ עצמו :

ב (א) הזה ו) שאין לנו תרומה דחוריית שנאמר שמא יעלו לותו לתרומה (ב"י בשם הרמ"ך)(ב)ז) וכן מוהגין המידקת בכל מקום שאין מוהגין בתרומה בזמן הזה (ג) ולכתחלה למיחש למידי : ח) ג ולא יאכל בקדשי הגבול ט) עד שיהיה לו עד אחד (י) (ג) אבל י) אוסר ח] עצמו ד בגרושה וזונה וחללה ואינו מטמא למתים יא) ואם נשא או נטמא ג (ד) ג) לוקה (ג) יב) והנבעלת (לו הם היא פסולי כהונה) ד (ד) ספק ג) חללה ה ואם היה יג) מסיח לפי תומו נאמן כיצד מעשה באחד שהיה מסיח לפי תומו ואמר זבור אני כשהייתי תינוק והייתי מורכב על כתפו של אבא (ד) ה [א] (ו) הוציאני מבית ד) הספר הפשיטוני את כתנתי והטבילוני לאבול תרומה לערב וחבירי בדילים ממני והיו קורין אותי יוחנן אוכל חלות והעלוהו רבינו הקדוש ן ה) לכהונה ע"פ עצמו :

שמא יעלה לנסיונות כפים אלא ודאי כל דבר שאינו הכרח לא חיישי' שיעשה איסור ואינו הגת מ"ה לא חיישי' לשום דבר אלא שמא יאכל בתרומה משום ג"כ אז שיעלה לתורה.וכ"ש דנהגים תרומה כמ"ש בסימן ד"ל ס"ג.והכלל שעושה מדיניו אלו הוא לעניין יוחסין לכ"ע בעיון שני עדים כשירים וכפי' הקודם כתבתי מה הוא הפי' יוחסי' . והרמב"ם ס"ל דמעלי' מתרומה ליוחסין לכן צריך שני עדים להעיד עליו שהוא כהן שיאכל תרומה דלורייתא ועיין בר"ן ובמגיד דעת המולקים עליו . ולתרומה דרבנן די ע"א ומתני' דחגה בזמן שהם מעידים זה את זה נחמנים ע"כ חיישי' בתרומה דרבנן לכן ס"א נאמן לכהן נאמן מי"כ מה לחגה בריאה שהוא בחזקת כשרות אלא ודאי כל דבר שיש בו חזקה לא חיישי' שיעשה איסור ואינו הגת מ"ה לא חיישי' לשום דבר שאינו בחזקה כשרות ולא בחזקת איסור נאמן עכ"פ. וכן מי שבא מבבל ואמר אני כהן אינו נאמן לאכול בתרומה אבל אם אמר אני כהן ובעל אשה בישראל נאמן לאכול בתרומה ואפי' אמר אני כהן ובעל אשה בישראל ובת ישראל נאמן לאכול בתרומה ואפי' אמר אני כהן ובעל אשה בישראל ובת ישראל ואלמנה לכהן הדיוט נאמן לאכול בתרומה ואפי' אמר אני כהן ובעל אשה בישראל ובת ישראל ואלמנה לכהן הדיוט וגרושה לכהן גדול נאמן לאכול בתרומה ואפי' אמר אני כהן ובעל אשה בישראל ובת ישראל ואלמנה לכהן הדיוט וגרושה לכהן גדול וחלוצה לסגן נאמן לאכול בתרומה ואפי' אמר אני כהן ובעל אשה בישראל ובת ישראל ואלמנה לכהן הדיוט וגרושה לכהן גדול וחלוצה לסגן וזונה לכהן משוח מלחמה נאמן לאכול בתרומה ואפי' אמר אני כהן ובעל אשה בישראל ובת ישראל ואלמנה לכהן הדיוט וגרושה לכהן גדול וחלוצה לסגן וזונה לכהן משוח מלחמה וחללה לכהן הדיוט נאמן לאכול בתרומה ואפי' אמר אני כהן ובעל אשה בישראל ובת ישראל ואלמנה לכהן הדיוט וגרושה לכהן גדול וחלוצה לסגן וזונה לכהן משוח מלחמה וחללה לכהן הדיוט וחללה לכהן משוח מלחמה

לגרש מות' ועיין בלבוש : ח פלוני כהן לוה. הגה לדעת הרשב"ם והרמ"ה בכה"ג כשהוא לצון העדים דעדים כותבין פלוני כהן לוה מהני לפלוני ליוחסין וע"כ לא מיבעיא בש"ס אלא כשכתב מי פלוני כהן לויתי הוא"ל והוא לצון הלוה יש לומר העדים לא העידו עליו שהוא כהן אלא העידו על גוף הלוואה אבל הרמב"ם סבירא ליה לפלוני כהן לוה לא מהני ליוחסין כתבו פלוני כהן לוה לא מהני ליוחסין כתבו כן משום שהוא מוחזק לכהן ושולה לתורה לכהן אבל סס לא ידעו שהוא כהן מ"מ לפי דעת הרמב"ם סס הוא לצון הלוה שכתב מי פלוני כהן לויתי מהני לתרומה דרבנן ולי"כ דהא הסוגיא לייתי נמי כשהוא לצון הלוה ולא מבעיא ליה אלא לענין יוחסין ולא לענין תרומה והמחבר פוסק כרמב"ם ולא כרשב"א ולפירוש תוספות נשמע סס מיכא כאן שני יוסף בן שמעון דאז יקטרכו העדים לדקדק סס הוא כהן כדי לכתוב סי' מי הוא הלוה אז יש לומר דמעלין חפילו ליוחסין וחפילו סס הוא לצון הלוה מיהו נראה הרמב"ם לא מהני ליוחסין דהא י"ל מה שכותבים עליו שהוא כהן מפוש שהוא מוחזק לכהן והכי מיהו מוחזק לכהן הוי סי' מעלי' מי הוא הלוה זה שמוחזק לכהן והכי מיהו מוחזק לכהן מכל מקום הס לא העידו אלא כהן כהן לכן לא מהני ליוחסין כי חזקה לא מהני ליוחסין ולזיותות הרשב"א מהני חפילו ליוחסין . וכזה ניחא מה שהקשה בח"מ מהא דתיתא בח"ם סי' מ"ט שכתב הרב רמ"ה בשם תשובת הרשב"א שני יוסף בן שמעון שלי"ט לזה הוי סי' שזה שאבין מי לוה ומוליאים ממנו ושם לצון הלוה לא הוה סי' והקשה למה מוליאין ממון מה הוא ל' העדים ולמה לא מהני כאן ליוחסין מה הוא לצון העדים ולמ"ש לקמ"ש בשם לענין סי' לידע מי הוא הלוה מהני רס הוא ל' העדים להה כתבו דזה שמחזיקים דאבין מי הוא הלוה אבל כאן לענין יוחסין לא מהני חפ הס מעידים דזה הוא דהוא מוחזק לכהן מכל מקום לא העידו דשם ידעו שהוא כהן לכן לא מהני ליוחסין שוב ראיתי בש"ך סי' ב' ס"ק ג' גם כן סברת זו . ולמ"ש י"ל לדעת הרמב"ם חפילו סס הוא לצון הלוה וכתב שלי"ט מוליאים ממנו להה על כל פנים סי' הוא לידע מי הוא הלוה להה העדים לא היו מותמים סס לא היו יודעים הסי' להה לדידיה העדים מותמים ומעידים על כל מה שכתב בשטר אבל לשיטת הרשב"א דסבירא ליה דעדים אין מעידים אלא על גוף הלוואה מ"ה סבירא ליה שם סס הוא ל' הלוה אין מוליאין ממון . ולרשב"א י"ל הא דמהני בשני יב"ש להוליא ממון כשכותב כהן חייבי דוקא כשהוא ל' העדים ולא לשיטת הרמב"ם : ט מי פלוני כהן וכו' כ' הר"ן הטעם משום דלא גרע ממסיח לפי תומו דהוא כהן וס"ל חפילו חיכו מספר שאר דברים הוי כמ"ל מכאן יוסף ואריך יאוב ל"ל בש"ס שאמר זכור מי וכו' דמשמע שם שהוא כהן מ"מ לשיטת הרשב"א הא דמהני בשני יב"ש להוליא ממון כשכותב כהן לויתי מכני לתרומה דרבנן ולכ"ש להא הסוגיא לייתי נמי כשהוא לצון הלוה ולא מבעיא ליה אלא לענין יוחסין ולא לענין תרומה והמחבר פוסק כרמב"ם ולא כרשב"א ולפירוש תוספות נשמע שם מיכא כאן שני יוסף בן שמעון דאז יקטרכו העדים לדקדק שם הוא כהן כדי לכתוב סי' מי הוא הלוה אז יש לומר דמעלין חפילו ליוחסין ואפילו שם הוא לצון הלוה מיהו נראה הרמב"ם לא מהני ליוחסין דהא י"ל מה שכותבים עליו שהוא כהן מפוש שהוא מוחזק לכהן והכי מיהו מוחזק לכהן הוי סי' מעלי' מי הוא הלוה זה שמוחזק לכהן והכי מיהו מוחזק לכהן מכל מקום הס לא העידו אלא כהן כהן לכן לא מהני ליוחסין כי חזקה לא מהני ליוחסין ולזיותות הרשב"א מהני חפילו ליוחסין . וכזה ניחא מה שהקשה בח"מ מהא דתיתא בח"ם סי' מ"ט שכתב הרב רמ"ה בשם תשובת הרשב"א שני יוסף בן שמעון שלי"ט לזה הוי סי' שזה שאבין מי לוה ומוליאים ממנו ושם לצון הלוה לא הוה סי' והקשה למה מוליאין ממון מה הוא ל' העדים ולמה לא מהני כאן ליוחסין מה הוא לצון העדים ולמ"ש לקמ"ש בשם לענין סי' לידע מי הוא הלוה מהני רס הוא ל' העדים להה כתבו דזה שמחזיקים דאבין מי הוא הלוה אבל כאן לענין יוחסין לא מהני חפ הס מעידים דזה הוא דהוא מוחזק לכהן מכל מקום לא העידו דשם ידעו שהוא כהן לכן לא מהני ליוחסין שוב ראיתי בש"ך סי' ב' ס"ק ג' גם כן סברת זו . ולמ"ש י"ל לדעת הרמב"ם חפילו סס הוא לצון הלוה וכתב שלי"ט מוליאים ממנו להה על כל פנים סי' הוא לידע מי הוא הלוה להה העדים לא היו מותמים סס לא היו יודעים הסי' להה לדידיה העדים מותמים ומעידים על כל מה שכתב בשטר אבל לשיטת הרשב"א דסבירא ליה דעדים אין מעידים אלא על גוף הלוואה מ"ה סבירא ליה שם סס הוא ל' הלוה אין מוליאין ממון . ולרשב"א י"ל הא דמהני בשני יב"ש להוליא ממון כשכותב כהן לויתי מכני לתרומה דרבנן ולכ"ש להא הסוגיא לייתי נמי כשהוא לצון הלוה ולא מבעיא ליה אלא לענין יוחסין ולא לענין תרומה והמחבר פוסק כרמב"ם ולא כרשב"א ולפירוש תוספות נשמע שם מיכא כאן שני יוסף בן שמעון דאז יקטרכו העדים לדקדק שם הוא כהן כדי לכתוב סי' מי הוא הלוה אז יש לומר דמעלין חפילו ליוחסין ואפילו שם הוא לצון הלוה מיהו נראה הרמב"ם לא מהני ליוחסין דהא י"ל מה שכותבים עליו שהוא כהן מפוש שהוא מוחזק לכהן והכי מיהו מוחזק לכהן הוי סי' מעלי' מי הוא הלוה זה שמוחזק לכהן והכי מיהו מוחזק לכהן מכל מקום הס לא העידו אלא כהן כהן לכן לא מהני ליוחסין כי חזקה לא מהני ליוחסין ולזיותות הרשב"א מהני חפילו ליוחסין . וכזה ניחא מה שהקשה בח"מ מהא דתיתא בח"ם סי' מ"ט שכתב הרב רמ"ה בשם תשובת הרשב"א שני יוסף בן שמעון דאז יקטרכו העדים לדקדק שם הוא כהן כדי לכתוב סי' מי הוא הלוה אז יש לומר דמעלין חפילו ליוחסין ואפילו שם הוא לצון הלוה מיהו נראה הרמב"ם לא מהני ליוחסין דהא י"ל מה שכותבים עליו שהוא כהן מפוש שהוא מ

דכ"ו ע"ש) דדוקא קתני כדי להוציאו מהכא עבד (ר"ל מאחר דקתני יש מכית הספר למו עבד הוא דעבד הכי אסור ללמוד תורה כדאיתא שם דכ"ח ע"ש מסיע' ליה לר' יהושע בן לוי דאמר ר"י כ"ל אסור לאדם שילמוד לעבדו תורה) וע"ל בסעיף ז' כ' כן וכתן השמיטו אפשר דסמך ליה מדלעיל וכבר כתבתי (סעיף ד') דבעור הוא מעט נם שם: (ט) שמת חלל הוא · כתבתי (לעיל ס"ק ז') מזה דעת הרמב"ם ואינו מוסכם מאחר פוסקים ובפרט בזמן הזה שכל המשפחות במזרח כאורות שם למה נחוש להלנ: (י) ויש"ר כהן במזרח מהיו · בב"י מכית מלוקת הפוסקים מי מיירי אפי' בתרומה דאוריימא או לא: (יא) והם חוששין עליו · בגמרא ביבמות דף ק' ע"ב מפרש היכא מסכחת לה (ר"ל כיון שמניחם חיים ח"כ ע"כ דגירשה בעלה כהן הרחמן ושוב לא מסכחת שתסבת בגירושין לכהן הבאי) ועיין בס"ק שאחר זה:(יב)ובתוך שלשה נשאת לכהן · ורלוה דה"ה להיפך שזינתה עם כהן תוך ג"מ למיתת בעלה הכהן ג"כ לא נקרא זרעו מיוחס מחריו כל היכי דאיכי לד זנות · ומיהו קשה למה לא תמריצוהו בתר רובא ורוב בעילות תולין בבעל לו יהא זינתה תחת בעלה הולד כשר ואפשר לו' דלכהוה החמירו יותר ועיין ביבמות דף ק' ממריצין אותו עד שלש שנים (קמי ממתינין על מי שלש שנים שהתה אחר בעלה כהן ג' חדשים והיו שניהם כהנים ונשתת וילדה ואין ידוע אם בן ט' לראשון או בן ז' לאחרון אם מוכים עליו (מיימי לה ממבר בסעיף שלפני זה) ונקו מהד' תלמודא היכי משכחת לה שנשתה הרחמן ונשתה בעלה אחר כהן הרחמן ואחר כך נשתה לכהן הרחמן ונשתה בעלה אחר כהן הרחמן ואחר כך דאמר שלש נשתה אחר בעלה אחר כהן הרחמן ומתרן מאי בעלה בועלה) והיינו ממש דין זה שכתוב בעלה אחר כהן הרחמן (פי' ולפ"ז מה שאמר במתניתין שלש שנשתה אחר בעלה אחר כהן הרחמן הרחמן נשתה אחר בעלה אחר כהן הרחמן ונשתה

ד מי הם האסורים לבא בקהל ואיזהו הנקרא ממזר ובו לז סעיפים :

א א) ס ממזרים ס] **א** (א) ב) ג ונתינים אסורים איסור ס) עולם
ג) עד סוף כל הדורות בין זכרים בין נקבות :
ב ג עמוני ומואבי אסורין ואיסורן איסור עולם ד אבל נקבותיהן מותרות מיד :
ג ד) מצרי ואדומי אינם אסורים אלא עד שלשה דורות אחד זכרים ואחד נקבות ה) ה שאחר שנתגייר הוא ובנו שנולד לו אחר שנתגייר אסורים ובן בנו מותר :
ד ו מצרית מעוברת שנתגיירה בנה מצרי שני :
ה ו) ז ישראל שבא (ב) על אחת ג) מאלו הולד כמותה
ז) וא' מאלו חוץ ממזר שבא על בת ישראל (ס) ס הולד כשר לקהל ב (ג) (ד) ח) ט אלא שפגום ג) י לכהונה :
ו י ט) נתגיירה אחת מאלו ונשאת לישראל או שנתגייר א' מאלו ונשא אשה ישראלית ג כ הולד הולך אחר
ד) הפסול י) לפיכך גר עמוני או מצרי שני שנשא בת ישראל הבת כשרה ד (ד) אפי' ה) לכהונה שאחר איזה מהם שנלך היא כשרה יא) אבל מצרי שני שנשא מצרית ראשונה הולד שני מצרי ראשון שנשא מצרית שניה יב) ל יא הולד שלישי יג) מ ולהרמב"ם ג] **ה** הולד שני :
ז יד) ג עמוני שנשא אשה מצרית הולד עמוני ומצרי שנשא עמונית הולד מצרי ו שבאומות הלך אחר הזכר אבל אם נתגיירו הלך אחר הפגום שבשניהם ס לפיכך גר עמוני שנשא גיורת מצרית הולד אם הוא זכר דינו כעמוני להיות אסור לעולם ואם היא נקבה דינה כמצרית :
הגה [א] גר מצרי שנשא כותית עמונית הבן הוא עמוני טו) (ד) והכת (ה) היא ז ו) מותרת : (*גירסא מחרת מצרית) (טור)
ח (ה) ע וגר מצרי שנשא גיורת ז) עמונית **ה** [ב] הולדמצרי ואסור עד דור שלישי :

ד (א) ונתינים אסורים איסור עולם . כתב כפ' הערל אמר רבא לא תתחתן דכתיב בהו' לומות לירי כניותן אבל אחר שנתגיירו אלא נתיגים גזר דוד עליהם הדר אמר רבא לא תתחתן לירי כניותן לית בהו מתנות . ופסק הרמב"ם פי"ב מהל' כלי מקדש וכל ז' לומות מותרים להתחתן בהם אחר שנתגיירו אלא נתיגים בהם מן לומות גזר דוד עליהם שלא יכנסו בקהל לעולם ולירא מ"ד וכן הוא דעת רש"י כמ"ש בפ' הערל אבל לדעת המאור כמ"ש בפ' הערל אבל לדעת הרמב"ן והרשב"א הלכתא כליטנא בתרא דרבא ואסורים כל ז' לומות ונתיגים מדאוריית' אלא הכיא שנתגיירו מותריסובניא מנתיגיסאסורים מחמת גזירת דוד ור"ת פ"ל ג"כ כשיטה זו דאסורים מדאוריית' אלא ס"ל גזירת דוד היה על הפיעבד וכל אלו דקאמיב היינו לפילו נתגיירו אסורים מחמת גזירת דוד ואפילו הכא בפרוש ס' מ"ס ויש"א ז' לומות אחד מאלו וא' מ' אחת ב) על אחת ג) מאלו הולד כמותה ז) וא' מאלו חוץ ממזר שבא על בת ישראל (ס) ס הולד כשר לקהל ב (ג) (ד) ח) ט אלא שפגום ג) י לכהונה : ו י ט) נתגיירה אחת מאלו ונשאת לישראל או שנתגייר א' מאלו ונשא אשה ישראלית ג כ הולד הולך אחר ד) הפסול י) לפיכך גר עמוני או מצרי שני שנשא בת ישראל הבת כשרה ד (ד) אפי' ה) לכהונה שאחר איזה מהם שנלך היא כשרה יא) אבל מצרי שני שנשא מצרית ראשונה הולד שני מצרי ראשון שנשא מצרית שניה יב) ל יא הולד שלישי יג) מ ולהרמב"ם ג] **ה** הולד שני : ז יד) ג עמוני שנשא אשה מצרית הולד עמוני ומצרי שנשא עמונית הולד מצרי ו שבאומות הלך אחר הזכר אבל אם נתגיירו הלך אחר הפגום שבשניהם ס לפיכך גר עמוני שנשא גיורת מצרית הולד אם הוא זכר דינו כעמוני להיות אסור לעולם ואם היא נקבה דינה כמצרית : הגה [א] גר מצרי שנשא כותית עמונית הבן הוא עמוני טו) (ד) והכת (ה) היא ז ו) מותרת : (*גירסא מחרת מצרית) (טור) ח (ה) ע וגר מצרי שנשא גיורת ז) עמונית **ה** [ב] הולדמצרי ואסור עד דור שלישי :

דנזרו גזרות : ס פסוס מפורש בתורה ג מפכה יבמות דף עח ע"ב ובכמה דוכתי ג מפורש בתורה ד מפכה שם דף סו ע"ב ס שם דף סו ע"ב ו שם דף ס"ח ע"ל ז מפכה קידושין דף ס"ו ע"ב ח מפקנ' הגמ' יבמות דף מה ע"ב ט פור וכלם, ומיהו כרמ"ם שם ופפקינו שלין ספק בזה שפפול לכהוסה דפפחת דהלמוד, וכולהו לחומרלי מודו בכהני ו ופי' שאם היה את אסור' לכהן ואם נפחה לכהן מוליחין מידו וכולך חלל כ ממפכה קידושין דף סו ע"ב ל פור ובדפה לחיהו כרמ"ם וכ"כ כרמב"ן וכרשב"ם כך כך חכם ה"ר יומחן שם דף ע"ח ע"ל ח שם ב"ב ובכתבי רב דימי ה"ר יומחן שם וכתב שם ב"ב לכלם, כרמב"ן רב דימי ומיהו כהי ס"ל ולא פליגי אלא בליפנא ד ממימר' הכי אחת רבינו ה"ר יומחן שם ב"ב ס ברייתא' וכדמפרש לה בגמרא שם קידושין דף סז ע"ב . כן היה כהום' בהמיחית אבל לעני"ד ל"ש דוחלי לא גרע ממזר שבא על נויה פמוני' דולה' כמוה וגם בפור לא מלאתיו כן ס ממימרות דלעיל

הגהות רע"א

ס] סי' ד' ס"ח ממזרים . כ"כ יש"י עלי' קול ממזרת אין מוסמין לו ג יבמות פ"ט ושיין הטו' מהריב"ל ס' ח' כלל ג' סי' י"ב דלף בקול גמור אין מוסמין לבעיון זה כוי כמו קלא כתר כשולי' פיי"ם :
ג] ס"ו ולהרמב"ם הולד אבי. כ"כ עיין תשו' רמ"ך ס"ל סי' כ"ח :

שי למורה

סימן ד' סעיף ו' לפי' לכהוסה . כ"כ עיין כ"ם ס"ק ד'ומפו"ת

ביאור הגר"א

ד א) ממזרים כו' מהני' יבמות פ"ח כ' : ב) (ליקוט) ונתינים כו' עיין בכנסת הכ"ג וכוה פיטת הרמב"ם דכל הלומות שוין ולא מהחתן קלי מגיוחן לז' לומות שנתגיירו חף ז' לומות מותרין רק יהושב ודוד גזרו עליהן לבל דעת חוס' שהן מסורין מדאורייתא, חף לאחר שנתגיירו ופ"ז קלי לא מתחתן לז' לומות שנתגיירו וכן כז בכתיניס וכן כתב רש"י בכרפ"ג דכתות וס"מ וכתב כ"י דלף בניפס פד סוף כל הדורות הפ"ירין מדאורייתא, אבל סמ"ע וכרין רפ"ג דכתובות כתבו דבניפס חינס מסורים אלא מגזירת יהושב ודוד ס"כ : ג) עד סוף ר"ל לחמ"ע דכתיב דור עשירי כמ"ש בספרי שם נאמר כלן דור עשירי ונאמר להלן דור עשירי מה דור עשירי כו' פאמור להלן עד עולם חף דור כו' :
ד) מצרי כו' . מהני' שם וכמ"ק וכל פוגיח דשמעתין כמ"ש : ח) שאחר דור כו' . פ"ח ח' לפס כו' : ו) יפרחל כו' : ז) ומ' ממלו כו' . חפ"ג דבניותן הלך אחר הפסול אבל בניותן רחמי מפקרים לזרעי' ורחים מפ"ש בקדושין פ"ק ב' פ"ח כו' ס"ח בן בחך כו' ואפס בפתיים כוסות בשבעת כו' וביבמות ע"ו ח') בניותן בגרים כו' : ח) חלל שפגום כו' . מ"ם ח' דכולפי תמוהי' דמכשרי כו' ובקדושין שם נפי דבשר כו': ט) מצרי כו' חו כו' ע"ח ח' לפס כו' וערש"י ושם ותיעלריך כו' : י) לפיכך כו' ע"ו ח' כרבי יומחן : יא) אבל מצרי כו' ע"ח ח' כרב דימי יב) י"ח כו'. כמ"ש שם דבחר חיפים פרינן יפר"ש ד"ם בליבה כו' ושם בפפקי' פשום דבכתוב חלחן בליבה כ"ש לרידן דקי"ל פוכר ירך לאו דל"ל לאם כמ"ש שם ופ' חוס' שם ד"ה חלח כו' : יב)ולהרמב"ם כו'.דל"ב לכאי לפקס על מיחיין לאם לא נשא בוח מלרים אבי' ויהיר לנכו לבא בקבל ובערש"י בפוחם פ' ח' ד"ם מלרי ראשון כי אחם פיהי כו' אלא מ"ם רש"י כלן לאחר כו' וע"ע דפ"ב ל"ם בימם ביבמות אלא ס"ל דאפי' בלא נשא בוח אלא נתגייר אחר שנולד לו בן בחר מלרי ראשון אסור לבא בקהל ואפי' בדור עשירי ואפי' בדור אלף ואפי' בדור שלפני מ"ם ס"ל דאפי' בלא נשא בוח אלא נתגייר אחר שנולד לו בן בחר מלרי ראשון אסור לבא בקהל ואפי' בדור עשירי ואפי' בדור אלף ואפי' בדור שלפני מ"ם ס"ל דאפי' בלא נשא בוח אלא נתגייר אחר שנולד לו בן בחר מלרי ראשון אסור לבא בקהל ואפי' בדור עשירי ואפי' בדור אלף ואפי' בדור שלפני מ"ם

באר

ה) מולם. בפרק הערל אמר רבא לא תתחתן דכתיב בו' לומות בניותן אבל אחר שנתגיירו בניותן לית בהו מתנות ופסק הרמב"ם פי"ב מהל' כלי מקדש וכל ז' לומות מותרים להתחתן בהם אחר שנתגיירו אלא נתיגים בהם מן לומות גזר דוד עליהם שלא יכנסו בקהל לעולם ולירא מ"ד וכן הוא דעת רש"י כמ"ש בפ' הערל אבל לדעת המאור כמ"ש בפ' הערל אבל לדעת הרמב"ן והרשב"א הלכתא כליטנא בתרא דרבא ואסורים כל ז' לומות ונתיגים מדאוריית' אלא הכיא שנתגיירו מותריסובניא מנתיגיסאסורים מחמת גזירת דוד ור"ת פ"ל ג"כ כשיטה זו דאסורים מדאוריית' אלא ס"ל גזירת דוד היה על הפיעבד וכל אלו דקאמיב היינו לפילו נתגיירו אסורים מחמת גזירת דוד ואפילו הכא בפרוש ס' מ"ס ויש"א ז' לומות אחד מאלו וא' מ' אחת ב) על אחת ג) מאלו הולד כמותה ז) וא' מאלו חוץ ממזר שבא על בת ישראל (ס) ס הולד כשר לקהל ב (ג) (ד) ח) ט אלא שפגום ג) י לכהונה : ו י ט) נתגיירה אחת מאלו ונשאת לישראל או שנתגייר א' מאלו ונשא אשה ישראלית ג כ הולד הולך אחר ד) הפסול י) לפיכך גר עמוני או מצרי שני שנשא בת ישראל הבת כשרה ד (ד) אפי' ה) לכהונה שאחר איזה מהם שנלך היא כשרה יא) אבל מצרי שני שנשא מצרית ראשונה הולד שני מצרי ראשון שנשא מצרית שניה יב) ל יא הולד שלישי יג) מ ולהרמב"ם ג] **ה** הולד שני : ז יד) ג עמוני שנשא אשה מצרית הולד עמוני ומצרי שנשא עמונית הולד מצרי ו שבאומות הלך אחר הזכר אבל אם נתגיירו הלך אחר הפגום שבשניהם ס לפיכך גר עמוני שנשא גיורת מצרית הולד אם הוא זכר דינו כעמוני להיות אסור לעולם ואם היא נקבה דינה כמצרית : הגה [א] גר מצרי שנשא כותית עמונית הבן הוא עמוני טו) (ד) והכת (ה) היא ז ו) מותרת : (*גירסא מחרת מצרית) (טור) ח (ה) ע וגר מצרי שנשא גיורת ז) עמונית **ה** [ב] הולדמצרי ואסור עד דור שלישי :

היטב

לכהונה כמו שסקשה חו' ביבמות ד' ע"ז ע"ל ד"ה ר' יוסף אמר כערה וכו' והביאו בחיי"ם. וע"כ למה פפק המחבר דבוי שבא על בת ישראל הולד פגום לכהונה . ויש לומר דיש לנו חוד ק"ו מחלמנה ב"ב שקדושין מופסין בנה פגום כ"ש גוי ועבד אפי' קדושין מופסין שבנה פגום ופ"ז ליכא פירכ' ומ"ש כתב הב"ח ול"ד לבכרי ועבד הבח על כ"י שפולד פגום משום דאין קדושין מופסין ולא כתב דק"ו הוא מחלמנה אלא ודאי דלא נכלם מפיניו קושית המוס' וכוונתו כמ"ש ס' ודו"ק דלא כב"ח וכ' בחבושב בחים יהודה ביבמות דקמ"ה שסקשה בחמת כן שם למה ליקשהגמרא דבוי ועבד דהולד פגום מק"ו דחלמנה מחמת שאיקיור' שום בכל למה לא ליקשהמלמנה מק"ו דקידושין מופסיק"ם ומחרץ משום דבעי למימר בכל מודיט ר"ל אפילו ר' יהושב בכל ר"ע פסיעל דמודה דסה לר"ע הולד ממזר מכ"ם דפגום הוי ומ"כ למטו להכי מוכרח לומר ק"ו השום בכל ולא מחפיצת קידושין דלר"ע בחייבי לאוין כמי שאפי' בקי"ו בכלל להכי לומר ק"ו לבניחשום בכל דאפילו לר"ע אמי שפיר מלינו המ"כ שיר יהודה.ס"ל לפי מה דקי"ל דקדושיןמופסין בחייבי לאוין ס"כ שפיר מלינו למילף מק"ו דקדושין מופסין מיין ודו"ק ו) מותרת.כלומר לאמר שנתגייר.וב"ם גורס בה היה מלרית.לומר דהולכיס אחר הפגום ופ"ע כ' עליו שהוא פפגם דהא בכבדית ולדה כמוה : ז) עמונית.ס"ה אחר ביותה דהא בחורה לבח בקהל ומ"מ בכל מקומ שלא נתגיירו אלא נתיגים מן התורה אבל מדרבנן אסורים לעולם דורי דורות: (ב) על אחת מאלו. כלומר על אלו לומות קודם שנתגיירו הולד כמותה כמו שהדין בכל הלומות שולדה כמוה : (ג) אלא שפגום לכהונה . כמו בכל כותי הבא על בת ישראל וכדלקמן סעיף י"ט וילפינן בנמ' (בהמולן דף מ"ב ע"ל) מק"ו דחלמנה מה קידושין דלר"ע בחייבי לאוין כמי שאפי' לא נשא בוח ואפ"ה פוסל בכהונה ומ"מ הבא על בת ישראל הולד כשר לגמרי וכרי כיון דס' לאוריית' הוא ועדיפא מועלת עליו לגרשה פו"ל נפ מפוסה כדין אבל בכא לכהונה משום ס"ם המומר:ד לפיכך גר עמוני ומואבי אסורין עולם אבל נקבותיהן מותרות מיד : ב ג עמוני ומואבי אסורין ואיסורן איסור עולם ד אבל נקבותיהן מותרות מיד : ג ד) מצרי ואדומי אינם אסורים אלא עד שלשה דורות אחד זכרים ואחד נקבות ה) ה שאחר שנתגייר הוא ובנו שנולד לו אחר שנתגייר אסורים ובן בנו מותר : ד ו מצרית מעוברת שנתגיירה בנה מצרי שני : ה ו) ז ישראל שבא (ב) על אחת ג) מאלו הולד כמותה ז) וא' מאלו חוץ ממזר שבא על בת ישראל (ס) ס הולד כשר לקהל ב (ג) (ד) ח) ט אלא שפגום ג) י לכהונה : ו י ט) נתגיירה אחת מאלו ונשאת לישראל או שנתגייר א' מאלו ונשא אשה ישראלית ג כ הולד הולך אחר ד) הפסול י) לפיכך גר עמוני או מצרי שני שנשא בת ישראל הבת כשרה ד (ד) אפי' ה) לכהונה שאחר איזה מהם שנלך היא כשרה יא) אבל מצרי שני שנשא מצרית ראשונה הולד שני מצרי ראשון שנשא מצרית שניה יב) ל יא הולד שלישי יג) מ ולהרמב"ם ג] **ה** הולד שני : ז יד) ג עמוני שנשא אשה מצרית הולד עמוני ומצרי שנשא עמונית הולד מצרי ו שבאומות הלך אחר הזכר אבל אם נתגיירו הלך אחר הפגום שבשניהם ס לפיכך גר עמוני שנשא גיורת מצרית הולד אם הוא זכר דינו כעמוני להיות אסור לעולם ואם היא נקבה דינה כמצרית : הגה [א] גר מצרי שנשא כותית עמונית הבן הוא עמוני טו) (ד) והכת (ה) היא ז ו) מותרת : (*גירסא מחרת מצרית) (טור) ח (ה) ע וגר מצרי שנשא גיורת ז) עמונית **ה** [ב] הולדמצרי ואסור עד דור שלישי :

פתחי

בתשו' כרית לכרסף סי' י"ח לות ע' שתמש על פכ"י בזה דפל לימו כשלמו לימו יודע שתל ניתמש עם לתריס ג"כ ופלוך יפיפ עד ע"ש. ומ"ש עוד זה לקמן סי' ו' סוף פקפ"ו :
(ה) פולד כשר . ע' כמ' יפרח דבא ס"ח דרוש י"ז מ"ש עם ג"ל יודע מ"ש בגמ' לכתב דיעות כותי הבא על בת ישראל
פולד ישראל אלא שנקרא ממזר ולמ"ד פולד כשר פולד כותי אבל למ"ד פולד ממזר פרי הוא ישראל רק ממזר ול"ב
דדיוק שפיס בן ישראל רק ממזר כו' פכ"ל. ובתחילת פפקפקפ תמהתי מלה שם רלה על ככה לומר דלמ"ד פולד כשר פולד כותי ומשום הכי פולרך לפתיק בדרוש אלו רק לגליכא דמ"ד פולד ממזר דהוה דלא כפלכתא דהא לגן פפקי'דפולד כשר ובתמת מפתימת כל הפוסקים נרלה דפולד כשר ופול ישראל גמור . גן תמת דפפקי תום' פרק עשרה יוחסין ס' קמ"ג כ"כ לך בדברי התום' שם דף ס"ט ע"ב בד"ה ור' ישמעאל לין פכרת לזה כמ"ש מהרש"ל שם ונם כתב שדברי רש"י שתרי שפדלי בזה ס"ם ופ' פוד בתהרש"ל יבמות ס"ו ע"ב בד"ה פתורלי ודוק. ולפ כי לין תשיבון על פדרוש לך דבר זה לא נלרך כלל לפנין בדרוש אלו דתדרבא יותר סיה נכון דרושו לגליכא דפלכתא דפולד כשר ונם פול ישראל. אוב רלוני נפ שפפס ס"ו תפ"ל דין ג' בתריך כרכב בדין זה ונתב שם לייתב בפתיק שדברי רש"י שפקשה תהרש"ל בכ"ל לפלופס דעת רש"י דפולד ישראל ומ"ש בפרק פתומר דף ס"ח דפולד כשר ע"י שנתגייר לא כ"כ אלא לפוס תלי דס"ד תתם דכל היכא דאלי' שם פולד ישראל ליס כתר ישראל פולד ממזר כו' לך דברי פתום' שתרי תפדלי ובתריך פוד בזה ובפוף דבריו כתיב דלין פולד ישראל אלא ממזר ופונש פדאו כו' ס"ם בזה פסוס

ניורת עמונית · ס"ה שאר ניורת דהא ניורת עמונית אין בה שום פנס והוי כאת ישראל והולד הולך אחר הפנוס : (ו) ואפ"כ מותרין לקדושין · מכל קדושי ודאי לא הוי כדברי הרמ"ה [הביאו הב"ד ס' רס ז] דלא הוי אלא קדושי ספק וכב"מ פסק דהוי קדושי ודאי לקולא ואין דבריו כלורים להקל באיסור מ"ח: (ז)אמ"פ שהוא פנוס אינו ממזר · מהרש"ל כ' דמשום דלאו פנוס לגמרי לכהונה קאמר אלא שהוא פנוסומקולקל וכן הוא בד"מ ובקהות בתשובת הרמ"ה כלל ל"ב ס' ט"ז:(ח) שאין הולד שוהה במעי יותר מי"ב חודש . משמע דהאשה הומרת שנתעברה מבעלה קודם הליכתו והולד נשתהה בזה אינו חומרים שהולד ממזר אבל אם האשה הומרת שנתעברה מבעלה בגיורת בעודה בגיורת ולאחר שנתגיירה ילדה בן אינו ממזר מדין ספק ספקא דאפשר שנתעברה אחר שנתגיירה ואפילו ילדה תוך ט' חדשים מיום שנתגיירה אינו ממזר מדין ספק ספקא דאפשר שנתעברה בעודה בגיורת ואפילו ילדה אחר ט' חדשים מיום שנתגיירה

שמא כלעפה בא וכעל ע שם כרמב"ם ממסקנת הגמרא סוטה דף כו ע"ש

הגהות רעק"א

וגם נותנים לו עור ג' ושלין שיקלע בזרע ביוסף, תשו' פרי מהרלבה"ם מזרעי מהכ"פ סי' ס', ועיין תשובת חורים גדולים לימוד ק"י קי"ח ובנן המלך לבעל גנת ווררים אות קכ"ח: ד] בב"ש אות י"ט לכאורה קשה כ"כ עיין תשובת מהרי"ע מהפ"פ סי' ע"ו:

שי למורה

ביבמות דף ל"ז ושלכך כתוב שפעה והנה, לשתר ט', וקשה לפה לא מהום למלת לשהבהי וכולל לשינו פופר עד שיגא לשויר בעולם ועפ"ג ושולי כיון דשפ"י רוב לא שפהבי אין לשום יותר כל דלא ידעינו:שם שלשינו בשוקת ממזר. כ"כ עיין ב"ח בשלינו שבא פ"י שם ופעיין עוי"ת בשניות מהפ"ז סימן ע"ו ובפ"ת בסימן ז'אה סי' קל"ו:

עזר מקודש

בשוטים ועל פי רוב לי' לשפר לנפות בהגלות סתר וכ"ל ואחר שהמכתב רפרף בכפיס נוסף זקיקים תחיר טפי שמפקיע בשלום בידים. וגם היא לא תתרלם כל כך מכר להתגרש ושוא לא ישא פלים כיון שנותם לבלע ויש"ל זקיקם ועל ידי זקיקם יותר מופלג בסוללה משפל ידי שפיס שפר פלים שלוי בזה לפפמים שחוליד גם אחר שפהבי ע' יום ולא נעת אלו מלין יל נוסף זקיקם וכן הוא כאן:

ביאור הגר"א

כ"ל: לב) ודוק' כי' דלא תלינן אלא לפפמיהם על מזקת כפרות: לד) שפהבהם כי' כמ"ש בבה ל"א ע' דשיפור' גרים ופתום' שם סר"ם שיפור' וברלאש דלר"י שיפור' כי'ופירש הרמב"ן ואף לפרמ"ם שפפר כשמואל שם מ"מ בזה מודם שמואל כמ"ש לפי' למ"ד כי': לה) ואפי' בפילה כי'. כמ"ש בפ"י דשבת ופ"ת דיבמות בן ח' כי' לכל לשו שוהם כי' ויכול לאיות עד ל' יום ומ' לפילו בתחילת מודם שפמיני אף דק"ל יולדת לע' הינה

חכמת שלמה

בפ"י ניטין דל"א ע"ב ומ' מ"ב בזה בעזה"י בתיבורי טוטי"ד מהדורת ד' בי"ד סי' רס"ו,כל' עבדים סי' קס"ת וי"ם ודו"ק:

סעיף יד בכב"ם לשפר שהתעבר/מבעל, סוף סיון וכו' כ"ב הגה בדין לשם שמבל' בי"ד ניסן ואילה ב' כפלו ושיהם גרושם מבעל' ע' מ"ב בזה בתשוב' כל"ק קלמ"ו קנה מקומה בסימן י"ג בדין מיקת דרך תנב במהדורת ז' שלי סימן רכ"ם וי"ם ד"ה:

באר

מיהו תום' בגדה דף ל"ח בתב דלא קיי"ל לשתהי : יד) כ"כ.סיינו י"ב אבל אם ילדה בתוך השנים לשתהוה יותר מרע"ן וי"ם לשפר דלא תייסינן לף בעידי כיעור מלשר שרגילות הוא להוליד בתוך השנים ג"כ. כתב מהריב"ל בח"ד סי' י"ו דשם ילף קלף דלא פסק שהיו פרוצה שם קול זה ילף לשר דשתהי ודלי דלא ממרין דמרעין לה למזקה דמוכח מילתא דשתהי מרגיין לחריה אבל אם ילף קודם דשתהי יב"ם יש להסתפק ועיין בכנ"ג בהגהת העור : טו) גורמים . מה שהקשה הב"ם משים דר"ם מצבורת שרה וכו' ומה שתירץ דלהמסקנא דלשר יולדת לי' יולדת למקוטעים מו ל"ל דלומר דשיתה שנת מעוברת כו' ע"כ כ"כ בפ"י ע"ש . ומ"ם בתן ל"ב בפ"י ד"ה ומ"ש בפ"ק בתוספת דלשר יולדת לי' יולדת למקוטעים ומ"ש בתוספת שהבי' הב"י סוף סי' קע"ה שהבי לכתוב בתחלת חודם ח' ומשבר לו כ' חדשים כן הוא ליולדת לי' מקוטעים בתחלת חדם ה' ומשבר גם כן שי חדשים והיינו בהפילה חיזב ימים בתשרי משר לו רק כ"ח ומשבר לו לכתוב . ומה שהקשה בח"מ יולדת לח' חינו משבר חלא שיפורא חדא מבל מם יולדת בחדש ה'

חודם התשיעי וגם יש לו לפחות ז' חדשים שלימים ויום א' בחודם ח' ע"כ לשפר לו לכתוב מבל בני חדשים שלימים ובני ימים רמוק מן השבל שיכתה וימים זמן מועט (וגם משר שי שפורא דסיינו תחלת חודם שני ותחלת חודם ז') וגם שם אין משר מן הזמן שי חדשים שלימים (ר"ל דהא מולד בחודם ה' לעיבור' ומ"ש הוא חודם ח' ומ"ש הוי פחות יום א' וחצון חודם שלם הוא חודם השני ותחלת כשלו הוא חודם ז' לפחות מולד יום א' בחודם ומ"ש הוי שי חדשים שלמים) וגם הרמיה שהביא בתשובה הב"ל וכתב שנדון זה (ר"ל המעשה שהביא שם עליה התשובה הזהיא) הוא ק"ו . ובאמת הוא גוף המעשה בתשובה הב"ל וכתב דלפי' דהוי כאשר שם שהם יכפוף מך הלצון מורה בשברת שהוא מחר שי חדשים שלמים ומ"ם אפי' בחודם ח' ע"ב ומ"ש בתוספת דלשר יולדת לי' יולדת למקוטעים ומ"ש בתוספת שהבי' הב"י סוף סי' קע"ה שהבי לכתוב בתחלת חודם ה' ומשבר לו כ' חדשים כן הוא ליולדת לי' מקוטעים בתחלת חדם ה' ומשבר גם כן שי חדשים והיינו בהפילה חיזב ימים בתשרי משר לו רק כ"ח ומשבר לו לכתוב . ומה שהקשה בח"מ יולדת לח' חינו משבר חלא שיפורא חדא מבל מם יולדת בחדש ה' ומשבר לו כ' חדשים כן הוא ליולדת לי' מקוטעים בתחלת חדם ה' ומשבר גם כן שי חדשים והיינו בהפילה חיזב ימים בתשרי משר לו רק כ"ח ומשבר לו לכתוב . ומה שהקשה בח"מ יולדת לח' חינו משבר חלא שיפורא חדא מבל מם יולדת בחדש ה'

פתחי תשובה

דמברם"ל בי"ם פ' בערל סימן כ"ם שקיל ושרי שוכא לסשמיד בסלבה כרבם תוספפה וכן בביה בשם מברי"ל פ"ש (ע' בתשובה רבינו שקיבא חינב ס"ם לפ שפתיק שם לצון מהרי"ל בזה ומה שתמה בכנה"ג עליו והוא ז"ל בתב לפרש דברין ולבסיר תמיהם בכנה"ג עליו) וכתב עוד סרב בר"י חות מ' דמ"ם בם' בן תמלך ס' ק"ל בתם שבלך בשלם לתדם"י וילדה חינה לפרינתו ואחר כמה תדשים (לי' חו ט') ילדה עוד תלינן לומר שבות מן בבבל ומבתריהן ליה לתך דתין תשם מתעברת ותוחרת ומתעברת מ"מ מיעוחא יש דמתעברות עובר שני חין לשמוך עליו לילל בשיעות חין חוחרות ומתעברות ותין לבך פיימת חין מפי' מיעוחא ולפן עולד ממזר וגם בם' יד לחהרן תשם עליו בזם ע"ב. ובחות ט' שם בתב לחמם תשם שבעלה לחר שפסח ואח"ב בלך בעלה לתדם"י וילדה בשעי"ת ושוב ילדה עוד בשבת הגדול לפות ריבסת נרחת ויש תקום לבבירי עולד ויש לתלות לחתר בשפת בשפבלה מתעברת תחומים ושפחר עולד לו' תדשים ושפני לישתהי עד י"ב חדש ויש רחים לחתרינן לישתהי בבב"ג תפוגיית שם דף כ"ז ומ"ש הסום' ד"ה חלא ומ"ש הרמב"ן שם ד"ה והדבר לריך יפות בם ד"ה ומ"ש הרמב"ן ותירן (ועיין בתשובה תתם סופר סי' כ') ועיין בתשובת נו"ב תניינא סימן פ' פ"ד בשפת תשר ילדה תחומים לפ' תדשים שבעלה בפל לחוש ובפן שמתה בבל עיירות סוי רוב ממנה ובבלות פ' תדשים ילדה תחומים ולבן בבעל חוש שיתה שתלת בשפר דרוש שהי לשפר לתחומים לשתבר שיפיה תחת . ובתב שם בבעל בזה עוש ישא ותוחד בבשרה ותברי בדורה הבל הוא ובגד בתם תקומות בש"ם ותדרבת בשפוך הוא שת"ל לשתעבר תחומים בשני בילות שם ת"ת ובשני לו בשלון תוב בשבת ותברי בדורה בשם מברם"ת ותתירבב"תיות בתם בל תפיו שיון שבית תפרה לבעלה לבילן בית בעים שרתו תבר תבותר ולילה בתו לו לסוף י"ב תדש בבל תשר בבה בשבת ותדי לא לשבר רבה תבותפה בילן לתיבת שיבי ביעור לא תמרי תיפשבת ע"ל בתופן לו בתופן בבל בי בולה לא בשולם לשם בילן לתיבת שיבי ביעור לא תמרי תיפשבת ע"ל. ושם לא בי' בשלה לעניו בולד בי בולד לא בשולם ולא שולד לדון עליו רק לעניו בשפה שם תותרת לבשלה לך תדבת בשל ודתי לא בשבר רבה בו' תתיל: ובתב בם' בשולם בשלה בשלה בשלה

גם כן כניה כשרים (פ' דזיל כתר עצמה דרוב בעילות תולין בבעל ומם כן
תף שם עדים שזיתה רק לרכותה דסיפא נקטיה שתף על ריעון וקול כהן
חוסם לה מדין תורה) (ועיין לקמן סי' זם ס"ק כ"ח): (טו) ומם בעלה
כהן חוסמין על כניה משום חלניה. ולא מהני הכא דרוב בעילות תולין
בבעל דמם זיתה קודם שנתעברה
מסורה לבעלה (כהן) וכשחזר וכא עליה
בעלה נעשית הלנה והולד תף שכא
מבעלה הוי חלל ומ"ם מסידוע שלא כא
עליה בעלה מחר הקול שזיתה כגון
שהיה בעלה במדינת הים ותיכף שהלך
בעלה ממנה ילא קול שזיתה ומז ספק
מם נתעברה מבעלה קודם הליכתו
קודם הקול ומז ודאי דכשם שלין הולד
ממזר מכח דתולין בבעל קודם הליכתו
ה"ם לאו חלל הוא והא דכתה תליא:
(טז) היא נאמנת לומר על כניה שכשם
כשרים. הטעם דלעולם היא נאמנת
להכשיר כדלמרינן גבי מרוסה שנתעברי
(כדלק' סי' זה סעיף כ"ז): (יז) קודם
שגירשה. הא לאחר שגירשה הכני
נתעברה מן הרלשון לא חיישי לשרי שיבי לומר מכ"ש גרושה מיום לחר לכל מם שא עליה הכני
הוי ממזר דליכא רק חייבי לאוין מכ"ש גרושה מיום לחר לכל מם שא עליה הכני היינו
לכתחלה: בה חוסם על כניה. דהא מם זיתה תחת"ן פ"ת לפילו מם
בעלה בחוסם נעשה זונה ואסורה לכשוסה ומם שא עליה בעלה חל"ב נעשו
כניה חללים לפילו לכל מם בעלה ישראל שכתב בספקרי שאפי' פרוצ' ביותר אין חוששין לבני' שמם מזדווגת רק לכשוסה דלא מוכת
הכי במיימון דמשמע בפשיטות דאפסול ממזרות קאי וכן פירש"י כו' ומ"ש הב"ש ומדייק מרמב"ם שכ'
אם היא פרוצ' חוששין אף לבני' ומפרש הב"ש דהיינו לה ולבנים וחשש' שלה הוא לאיסור כהונה כן
הוא החשש הבנים כו' בוראי אינו כן דהרמב"ם קאי על מה שכתב למעלה מזה דרוב בעיכוח מבעל
וא"ח לבניה שהם ממזרים אבל היא אסורה משום זונה כתב אח"כ בפרוצ' ביותר חוששין אף לבניה
וקאי אלמעל' דגם בניה ממזרים וכא כמו שהבין הוא דקאי אלה עצמ' ב"כ ומהרי"ו בעצמו נ"כ אינו
מפרש כן בדבריו דמשום דכתב הרמב"ם אף לבנים מיירי באיסור כהונה אלא שמפרש נ"כ הא דקאמר
הרמב"ם חוששין אף לבניה היינו באיסור כהונה ומ"ש מהרי"ו שכן הוא באשרי' פ' החולץ זה ליתה
בהרא"ש שם וגם חשור והב"י ור"מ ופרישת וב"ח ושום פוסק לא הביא דברים אלו בשם הרא"ש וכי
אפשר דכא חיי אשתמיט שום פוסק מלהביא דבר זה בשם הרא"ש בפ"ק חשור כתב בפשיטות
דחוששין לבנים שהם ממזרים וכא הבי' דברי אבין שחוזק בדבר ואפשר דמכח איזה סברא למר מהרי"ו
כן בהרא"ש או שרוצה לפרש כן דברי הרא"ש דהרא"ש ס"ל כן דאיירי מדין כתונה כמו שמפרש כן
הרמב"ם וגם מהרי"ו כ"כ בשם מרדכי וכיה, גם במרדכי בפ' אלמנה לכ"ג כתב כלשון
הפוסקים הרמב"ם וחשור ב"י ומהרי"אי ומ"מ ודימ ופ"ישי וב"ח לא ס"ל כן דאיירי מדין כתונה ואף אם
היה דעת הרא"ש כן חרי רש"י ותו' וכל הפוסקים חנ"ל לא ס"ל כן דאיירי מדין כתונה וגם מהר"ם
מפאדו' בעצמו אינו סובר כן דאויר באיסור כתונה וכא באיסור ממזרת דאינו כתב רק שנאמנת לומר
מבעלה וכמד מהו' שם אבל בכיית' קמן מודת שבני' ממזרים וא"כ כדין חשיב חט"ז על מהר"ם אהר"י
עכד"ה): (יח) קודם שגירש' השני ויכדה הוא ממזר מרדבנן חשם שצריכה נט משני וכא חשבינן לזנות
בעלמא דנזרינן שמא יאמרו הרואים הראשון חי סבורים שיני זה נשא ע"י שגרשה הראשון ונ"א
ממור' היא ואם מוציא' בלא נט נמצא א"א יוצאה בלא נט חכי איתא פ' האשה רכה דף פ"ח וקנקן רקנן
דתתוי הוכד גם מהראשון ממזר ותיה כאלו עכד' איסור' במיר ומע' זה הוא דעת תרמב"ם פ"י דגרושין
שכתב שאין הוכד (יהא) (צ"ל התיא) ממזר מרדבנן אלא אם נוקך קודם גירושי הב' וכתב המ"מ
וז"ל דוהאי אחר שגירשה הב' אפילו אם היה הא' כמחזיר גרושתו משניהם הא קי"ל שאין ממזר

ופי' דומה מצוי' ו כן פירש ב"ח מ"ש רכינו מוסמין וכו' כ שם מכח דכתי' רפרש דלא נפשמש ולמומרת שם ל משכח יכמות דף קיט ע"ח מ שם

הגהות רע"א

ב] ס' מ"ו שרוב בעילות תולין בבעל כ"כ עיין מהרש"ל פסחים רפ"ק כרש"י ד"ה וילדי זנוסים דנזקק ליה רוב בעילות ופיין מבעלות זכר כפתיה ו' כוללת מלק ס' תות כ"ה:

שי למורה

(סעיין) ומכל מרכנים כ"כ עיין ב"ש ס"ק כ"ח מם שכתיג על הכ"ח ולפ"ד דכרי זקיני הכ"ח נכוחים דס"ל דפכוני לין לה מעלה על ליה רק כאר דרנ' ומם בח"ח בדיוקלא ליפכדמכד ממילא כפנוים אכ"פ להכתלה מוסמין ומם כ"ח בדכר' לה תלה ממילא כפנוי' לף להכתלה לה מייסינן ושפיר מרו כהכלי ודו"ק ורלי"לכ"ח מפי' רש"י דפי' בילא עלי' קול מיירי כפנוי' ועיין לקמן כאו' ס"ח סי' ויד כ"ח וב"ק:(סה)ומם תולין כבעל כ"כ עיין"כ"ש ס"ק כ"ג דכתרום' לה תלינן כבעל ועיין כתום' כתובות י"ג ע' כתום' ד"ה מכאן מרים מ"ח סי"ו הדכור וע"ש ול"ל דמם כיון דרגיל מלמה תתיר וכככ"ש גם כתרום' תלינן כבעל ודו"ק.(סי"ד) הולך כשר. כ"כ ומשמע לף שלא נתגייר וכלתת לה כן שיפת התום' ככתם מקומות ומכם בקדושין ק"כ ע' ועיין"מהרש"ל שם מ"ש רמ"י כשהר עלמו כזה ובמהוזי סתרכתי ליכב ותכ"ש)ס"כ ממזר כוצה לכתלה שפיה. כ"כ ומפף ממזר לה מותר כשפיה עיין ש"ת

ביאור הגר"א

יולדות למקופיין וכוי ע' תרשיס קודם סומן כ"כ כתן שכתב: לו) וכתן כ' וישרחל כו'. כן פי' ס"מ: כז) ומם כתלה כתן כו'. דכלון ל"ל רוב בעילות כו' דכבעילה ל'כשכח כ"ל כתב ס"מ: כח) ומ"ת כו'. תוספת לה כת"ה רוב. וכגון לליתת כו': לט) כתלה כו'.יכמות פ"ב ע' ל"ל ותת לה כו': מ) קודם שגירשה כו' דקדם הוא ומשהו כמתניר גרושתו משכתלה כמ"ש פ"ע ע' ריעת כו'. וכפירש הרמ"ם שם ולא גרע ממזיר גרושתו משכתלה דליתו ממ"ש כשלמת מתני' כמ"ש הרמ"ם כפ"ד מהל' איסורי ביאה:

באר

לכניים דמדין שם הכ"ח ע"ש. וכן משמע מש"ס כתובות דף ל"ו ע"ב. דמקשה שם והמר רבא יצא לה וכו' משמע דכפנוים ליכי פ"ש: יז) בבעל. משום דהבעל מצוי לה משכ"ח בתרום לפילו שם בא עליה בודאי משום דתין מצוי לה ב"ש: יח) תורה. היינו לכתחלה לבל בדיעבד שם נשתת תין מוציאין ומ"ש בשמוך ומם בעלה כהן מוסמין על הכניים היינו לכתחלה ב"ש וכתב בשבות יעקב ח"ב סימן"מ דוקא בקלה דפסק מבל בקלה ללא פסק ודלי מוציאין ומהלי טעם פסק שם בשתה יוצא תחת בעלה ויש עליה קלה ללא פסק שזיתה תחתיו ומתלמנה ונעמדה ונשתת לכהן כופין תותו לגוליה דהוי קלה דקודם הסוחה סיי. ועיין מהרי' וויל סימן כ"ד: יט) תלניה. דהא לה מסכ"ח בתרום לפילו שם היה פרוצה כיותר ועיין ב"ש ס"ק כ"ח. ומ"ש ומ"ת כו'. לפי מה שפיר מה שפסק בתשובות מהר"ם פדאוה ולתיתת מה שכתב ומלד הולד הוא מבעלה לחמת לכבעל ומלד זאת מתוספות שם שכתבו כן תלינן דמשום ללא ס"ל רוב בעילות מבעל ומבל מקיש מדי כשאומרת הולד מבעלה כן ס"ל לדיכן שם היה פרוצה כיותר לחמת לכבעל הולד וכפ"ז הסג עליו וכתב הרא"ש דמלד שם היה פרוצה כיותר מיכא חזקת רוב בעילות מלחיים. ומם היה רוצה דכני פוסקים הללה לא היה הסג כי לרוב פוסקים לא תמרינן שום חזקת ממזרים לפילו שם היה פרוצה כיותר: כז) קודם שגירשה הסני. הטעם הוא משום קנס דקפסוק חז"ל לאמה כי היכא דלייקא שפיר כמ"ש הרמ"י פ' ה' נחסר ב' שיפורת וג"ל דהא מדמה שם ליולדת כתחלת חודם מ' לדיוקת דם"ט ומז לא תמרינן שיפורת גרם: כא) והכל מלניים. זה גרע טפי מיהא שם מזנה בעיר דקי"ל דתין חוסמין כמ"ש בפ"ק סוף ניטין ולקמן סי' ו'. ומ"ש ב"ח דכתן תיירי כה"ת וגרע טפי לכן חוסמין תיירי בפנוי' ל"ד כי בסוגיא סוף ניטין מ"ש כתנתי וכו' מבואר דתיירי בה"ת ומ"מ תין חוסמין ומ"ל מ"ש שם תין חוסמין היינו לא תנא תכל היא תסורה לכהן דמ"כ תיך קאמר כתנתי ורב' ס"ל כרי"ן דהא ר"י לא אמר אלא בפנוים אכ"פ לכתחלה חוסמין ומם כ"ח בדבר' לא תנא ומ"ש נם בח"מ סי' ו' כתב כמ"ש: כב) שרוב בעילות תולין בבעל. הפעידו דזנת' מ"מ כניה כשרים מטעם זה ולרמב"ם מותר לכתחלה' ליקח את כתה ורש"י פ' שם יקח את דומי היינו כשא"ח לו ליקח אחר' תלא דומי לו כתן: כג) תולין בבעל. משום דהבעל מצוי לה ועיין תוספות שם: כד) חוסם לה מדין התורה. היינו לכתחלה תכל כדיעבד שם נשתה תין מוליחים לכן מ"ש בשמוך ומם בעלה כהן חוסמין על הכניים היינו לכתחלה: בה חוסמין על כניה. דהא שם זיתה תחת"ן פ"ת לפילו שם בעלה בחוסם נעשה זונה ואסורה לכשוסה ומם בא עליה בעלה חל"ב נעשו כניה חללים לפילו לכל שם בעלה ישראל שכתב בספקרי שאפי' פרוצ' ביותר אין חוששין לבני' שמם מזדווגת רק לכשוסה ומלד חל"ב כניה כשרים לפילו לכתחלה כי לא ס"ל כר"ח בזה כמ"ש בשמוך. וכן הוא לפיטת הרמב"ם לחיי הסוגיא בכהן ותיה יבמ בת דומה: כו) ומם היה פרוצה כיותר חוסמין וכו'. וה"ה חוסמין מזנר כיון דלא שייך בה לומר רוב בעילות מבעל וכן הוא בספקי מהרל"ח סי' ל"ז. וכן משמע בפ"ק"מ. מיהו הרל"ח פ"ב כתב בשם ס"ג דלמרינן רוב בעילות מבעל לפילו שם היה פרוצה כיותר וכ"ח הגמוי' פט"ו והמולקים על ס"ג לא מולקים עליו בזה וכ"כ בתשובת מהר"ן דסוני' דסוטה לחיסור כהונה הן הוא החשש להבנים וחשש שלא הוא לחיסור כהונה הן בניה לכתחלה ובדיעבד ל"ע הם מולחים לותה מיהרל"ח: ולפי זה שפיר מה שפסק בתשובות מהר"ם פדאוה ולתיתת מה שכתב כשם ס"ג דרוב בעילות מבעל ומבל מקיש מדי כשאומרת הולד הוא מבעלה לחמת לכבעל ולמד זאת מתוספות שם שכתבו כן תלינן דמשום ללא ס"ל רוב בעילות מבעל ומבל מקיש מדי כשאומרת הולד מבעל כן ס"ל לדיכן שם היה פרוצה כיותר לחמת לכבעל הולד וכפ"ז הסג עליו וכתב הרא"ש דמלד שם היה פרוצה כיותר מיכא חזקת רוב בעילות מלחיים. ומם היה רוצה דכני פוסקים הללה לא היה הסג כי לרוב פוסקים לא תמרינן שום חזקת ממזרים לפילו שם היה פרוצה כיותר: כז) קודם שגירשה הסני. הטעם הוא משום קנס דקפסוק חז"ל לאמה כי היכא דלייקא שפיר כמ"ש הרמ"י פ'

פתחי

תיתי כתיר לותם ככס"ג כגד רוב ולדות כני קיימ' ורוב דכשם יולדן כו' ומיתת ליה לייחב משום דגגד סכסו רוכי תיכ'מוקם תמוכם מתפקפת שלא תתעבר (ע"ל סי' י"ג ס"ו) ומ"ת מכשלה תלא כתפקפת ומסיים לח"כ ומקת לקוקת. ומם כסי' פ"ת לות ע' כ' דשוב מלא כגו"ש מס"ת סימן י"ט שפקפק כן על הרמ"ה (כמוכח למעלה) ופ"ל כזה לגרף שפק לומם ומה שלא ז"ל כתב עליו ז"ל דגג לשפוסקים (לקמן סי' ס"ק ס"ו כשכה) דמכיתת כלכתי כגד רוכא דרלון דרבנן מ"ת אין לסאיתם כתנו לחוכם דסא ברמ"ה לא תילק כזה לאסור כתת כאן לו ככ"ש מיהדיון שפשוט כיתם כסיר מקום שלי לפשר לכיו' לוכם (פתש"ל סי' ו' סי"ח ס"ק י"ח) לך מיקר סיעוב כזה טוח כאו שכתכתי שכ"ד ס"ק: (יט) שרוב בעילות. עיין כתעוב' מוב שכני סי' י"ח

טורי

משום ס"פא לענין חיא עצמה שחוששין לה משום זונה: [ז] חוששין לה משום זונה הקשה מויח ז"ל ממ"ש סוף ניטין ומייתי לה סי' ו' דאשה שיצאת עליה שם מזנה אין חוששין לה לפוסקה מכהונה דפריצות בעלמא הוא דחזי לה ותירץ דשם מיירי בפנויה ותלינן בפריצות ששוחק עם אחרים בשוק או מיעך לה בדרית כדפרש"י שם וכיכך לא חשו ותוציאו קול זנות מאחר שהיא פנויה אבל ביושבת תחת בעלת אם לא היה אלא פריצות לא היה מרגני אחריה אם לא שראו דבר מכוער כו' ע"ל וחכברא הוא אפכא דשפי קפדי אינשי אאשת איש אם היא משחקת עם אחרים בשוק ומרגנים אחריה שפי מבפנויה ולענין חקושי' תל"ל אם היא קושי' יש לחקשות כן על הגמרא דבכותה פ' ארוסה דף כ"ז איתא דלא ישא אדם אשה דומה פירש"י נשיצנת ונדברת בפי כל על כל ניאופיה ותיינו חדין אנזכר כאן וכסוף ניטין איתא קול שהיא מזנה אין חוששין לפוסלה מכהונה ותיינו חדין דגזכר בסימן ו' ובנמרא אין בלחק בין א"א לפנויה דבכותה מיירי גם בפנויה כמו שיתבאר בסמוך בסמוך אח"ז אבא דאין קושי' ככל דדומה תיינו שיש אחריה רינון של ניאוף וכמ"ש חשור כאן משא"כ בסוף ניטין דאין עליה אלא קוד בעלמא מחמת שראו ששחק עמה כמו שפירש"י שם אבל אין חיכוך כלל בין איסור א"א ובין פנויה לענין כהונה בזה: [ח] ומ"ם חיא נאמנת כו' תאי ספק' תוא מש"ה ר"מ פדויות סי' ל"ג ותיא תמות מאד ותחלת גביא סוני' דנמרא ודברי תתום' ראיתא בסוטה דף כ"ז אמר שמואל ישא אדם דומה פירש"י נדברת על ניאופיה ואל ישא בת דומה שזו באת משיפה כשרה וזו באת משיפה פסולה פירש"י מנוי או ממזר ור' יוחנן אמר ישא בת דומה ואל ישא דומה שזו בחזקת כשירות פרש"י דמותרת לבעלה ואסורה פסולה לא חיישינן דרוב בעיכות מבעל ומבעלה נתעברה וזו אינה עומדת בחזקת כשרות שמנזה תתתיו ואסרה עליו ותוא שהוא אינו רואה ואינו מנרשה ובא עליה באיסור ואלכתא ישא בת דומה וכא דומה דתני רב תחליפי אשת מזנה בניה כשרים דרוב בעיכות אחר מבעל פירש"י תלכך בת דומה כיון דכשרה היא שוב לו שישאנה שיתא תתתיו בחזקת היתר ואל ישא דומה שהיא מקלקלתו לשמש עמה משנאסרה עליו בעי רב עמרם היתה פרוצה ביותר מתו פירש"י דאיכא למיחש דרוב בעילות מאחרים מתו שיתיו בניה כשרים כיון דידע שבא מנתר' או דלמ' כיון דפרוצה ביותר לא מצי מנתר לה שנשמטת מאצבו פתאו' תיקו וכתבו התו'רוב בעילות אחר מבעל אע"ג דר' דאמר ס"פ אלמנה לכ"ג תבא עד אריסתו בבית חמיו תוכד ממזר ותיינו בדדיימא גם מעלמא וכא שדינן ליה בתר דידיה תיינו דוקא ארוסה שאינו מצוי אצלה אבל בבעל שכונסה מורה וכשמואל כ"ש דלעול' תוכד שתוקי (וכנון) דליכא לדומה אבל אם איתא קמן ואמרה לכשר נאמנת כו' תיינו דאר"י א"ש תלכה כר"ג דאמר תיא נאמנת אפ"י ברוו: פסולין אצלה כו' ע"כ ופשוט תוא דאשמואל קאי אתום' דס"ל דבת דומה אסורת ע"ז פירשו רדוקא בדליתה קמן ובשו"ת מהר"ם פאדוא כ' על דברי תוספות אלו וז"ל לא ימלט א' משתי' או ר"ל בתום' שמא שאנו אומרים בפרוצה ביותר שתושטין לבניה דוקא דליתא קמן או שר"ל שמאי שאמר שמואל ישא דומה וכא בת דומה ולית ליה סברא דרוב בעיכות כו' דוקא דליתא קמן ותנה אם כוונתם על פרוצה ביותר שתולכיסאתר תרוב וכשתוא פרוצה בשב תרוב וחושטין לבניתם דוקא קמן ותנה אפ"ה דתיא נאמנת ואפכוונתסעל שמואל שאמר אל ישא תבת דומה ומיירי באינה פרוצה ביותר מדסקיצ ר"י עליה אפ"ה אין נראת שיש תילוק ביפרוצה ביותר לר' יוחנן שאינה פרוצה לשמואל דכמו שפוכר שמואל באינה פרוצה איתולכיסאתר תרוב ואפ"ה תוא נאמנת באומרת לכשר נבעלתי ת"ת בפרוצה ביותר לר' יוחנן שבשל מעם תרוב וחושטין לבניה אם אמרה לכשר נבעלתי דמה שכתבו התום' שם דנאמנת אף כונתם על שמואל כנ"ל אין תעם משום דרוב בעיכות כו' דתא מביאין ראיה ממ"ש תלכה כר"ג ואפילו ברוב פסולים אצלה א"כ מ"ל אינה פרוצה דשמואל או פריצה אליבא דר' וזלא בשניתם אין משניתין ברוב אפ"ת נאמנת אף כי תרוב אינה מסייעה ואפי' תוא כגנדה ע"כ תנה מ"ש אחי פירוש' דתתוספות דלא אר' ועל פרוצה ביותר תוא דתוק ואע"ג סתירת דתא לא זכרו כאן מזה ותו דתוא בעי' אח"כ אלא דס"ל בכל נוונא לא ישא בת דומה בזה פי' דוקא בליתא קמן ותיינו כפי' תשני שזכר מהר"ם פאדוא אלא שמה שבא לכמוד משם דקשמואל כי תיכ' דאין תילוק בין בת סתם דומה לבת פרוצה ביותר לענין שאל ישא אותת בל דלית' לאמת קמן ה"נ לענין ת"ראי תיכא איתא קמן דנאמנת אף ת"ג דאין תיכוק ואפילו בפרוצה ביותר נאמנת תאם ויל בניה תא ודאי ליתה מכמה טעמים תדא דעיקר לימוד דתיינו נאמנת על בניה תוא ממה שאמרו בפ' אלמנה לכ"ג דשמואל ס"ל בארוסה שעובר' דתולד שתוקי דתיינו בדוקי שבודקין אמו ושם תוא רוב פסולים אצלה אפ"ת נאמנת ואע"ג שדיימ' נמי מאחרים כמ"ש תתו' תנ"ל וכתתיא דר"ג בפ"ק דכתובות וכל זה לא מיירי אלא בתר רובא לפסול דתיינו רוב פסולים אצלה אפ"ת מתיו ר"ג דנאמנת וכן שמואל אבל בפרוצה ביותר שיש תרי רובא לפסול תדא דרוב פסולים אצלה שניא שתיא פרוצה ביותר ורוב בעילותי' מאחרים כמ"ש רש"י בזה מנא לך לתקל ולתאמינא ותלא בפ"ק דכתובות בסיפא איתא דלר' יוסי בעינן תרי רובא לתכשיר תיינו רוב עיר ורוב תסיעה ק"ו כאן דתרי רובי לפסול גרע שפי מתד דובא דמדאמרי' בגמרא ובמו' אם תיתה פרוצה

בממזרת מדרבנן . [י] כיוצא בו (יח) מא) (מכל מקום זינחה ותמ"כ בה בעלה עליה מין הולד ממזר (מרדכי סוף המולן) :

יז כ מי שחציו עבד וחציו בן חורין שבא על אשת איש

(יט) הולד [יא] אין לו תקנה מפני שצד ממזרת וצד כשרות מעורבים בו לפיכך כה פ אסור אף בשפחה כט ובניו כג) כמותו לעולם :

יח ע ישראל שנשא ממזרת או ממזר שנשא ישראלית הולד פ ממזר לעולם :

יט מב) ג עכו"ם ועבד שבאו על הממזרת הולד ממזר ק ואם באו על בת ישראל בין פנויה (כד) בין אשת איש הולד ל כג) ר ו) כשר ש ופנום לכהונה :

כ מג) ממזר הבא על העכו"ם הולד עכו"ם ואם נתגייר הרי הוא כישראל מד) ואם בא על השפחה הולד עבד נשתחרר ה"ה בן חורין (כ) מה) ת לפיכך **לא** ממזר ז] נושא לכתחלה

בן מצמע מדברי התוספות (כיבמות דמ"ט ע"ב ד"ה סומא נמי וכו') והרמ"ם סוף פרק החולן שהביאו דברי ר"ח דכתב דמסומא (פי' שנא בעלה עליה ממזר שזכתה) הוי ממזר מדרבנן ומביאו ראיה מידי דהוה מחשה שהלך בעלה למ"ה ונמצרו לה מת בעלך ונכנסת ותמ"כ בה עליה בעלה הולד ממזר ותנן מזה ומתי ראיה הא כתם לא מחשה הוא ממזר לעולם מן הרחמן (מחמת טעם אחר) דהתם הטעם משום קנס (ר"ל דהמוספות חולקים על ר"ח ומה שמביא ר"ח ראיה מידי דהוה ממזר לעולם מן הרחמן ע"כ הולרכו לחלק (מחמת טעם אחר) דהתם הטעם משום קנס (ר"ל דהמוספות חולקים על ר"ח ומה שמביא ר"ח ראיה מידי דהוה ממזר לעולם מן הרחמן שבא עליה אחר שנישאת לו כדין ונבעל משום קנס הוא דהוה ממזר כי היכא דתנן בפרק החולן (יח) הולד מן הנשואה לאחר מיתת בעלה או מן הגרושה מן האירוסין ואע"פ שלא נבעלה לשני

דלמ התירו לימ"ר שפחה לממזר רק מפני תקון הולד (כמו שמבואר בהדיא בפ"ט מהל' איסו"ב) : (כא) ונתגייר אותו הבן) וכן על בת ישראל להולד כשר דלמ גרש משאר כותי : (כב) גר ועבד משוחרר מותרים בממזרת בגמרת בקדושין דף ע"ד ע"ב ממזר אפי' למאן דאסר גר בממזרת ס"מ גר דרמוי לבא בקהל מכל גר עמוני מותר לבא בק"ע בממזרת ויש להסתפק מסגר עמוני דמייב כל המצות אם מותר בשפחה בממזר (דפסק לעיל סעיף כ' דממזר מותר לבתחלה בשפחה) או עדיף מממזר ואסור ליבא בשפחה ואם מותר ממזרת הולד הולך אחר הזכר והוי גר עמוני ומ"מ (הממזר עמוני) מותר בשפחה דלמ עדיף מבאר ממזר : (כג)ואסור בממזרת הר"ן בקצה דלמה לא נמ' דהולד הולך אחר הזכר והוי גר דמותר בבתחלה דף ע"ד ע"ב בד"ה והרי גר ויש מותר בתוס' בקידושין דף ע"ד ע"ב בד"ה ליבא ואפי' בשפחה משום דכתיב לא יבא ממזר בקהל ה' אפי' דור עשירי ואפי' הכי מותר ליבא בשפחה דלמ בכלל קהל ה' אלא בבא לבית הבעל ולא בבא לבית האב ולכאורה הכי נמי דמותר

זה הולד אלא ספק מ (כה) (כט) נז) מ אפי' אם מודה אותו פלוני שנבעלה לו **מא** שכשם שזינתה עם זה כך זנתה עם כט) אחר נח) ס ואם אותו פלוני הוא כשר נט) הולד כשר ומ"מ אין אנו מחזיקים אותו בבנו ודאי ליורשו (בו) ס אם אינו מודה שהוא שהוא ל) בנו . (ל) ואפי' לא) היתה **מב** (לא) מיומחת לו לזנות כאמתת עליו (ר"ן סוף פ' מלמדים לכ"ג) ס) (ואפי' עד מ' נאמן עליו כאמבטיאנו) (ג"ז שם) סא) כ **אבל חוששין לדב"ה** (לב) **ואסור בקרובות אותו פלוני :**

הגה ודוקא פנויה (כג) אבל אם זנתה תחת הבעל אפי' לומרת של פלוני הוא והוא ממזר אין מוסיפין לדבריה דמולין רוב בעילותיה בבעל **מג** לג) וכאשר ומותר בקרובי אותו פלוני שלומרת עליו : (פסקי מהרש"י סימן ל"ו וכן כתב בסימן זאב) :

כז ע **ארוסה שנתעברה והיא בבית אביה אם היא אומרת שמהארוס נתעברה** סב) **אם הוא מודה** [טו] סג) **או שאינו בפנינו הולד כשר** (כח) **מד** והוי בנו לג) ליורשו ואפי' אם התרום לומר שאינו זוכר רק שאינו מכיר שם (שם בהר"ן) סד) **ואם אינו מודה** (לג) פ **אלא מכחישה שאינו ממנו הולד מה** ד) **ממזר ודאי** סה) ל **ואם אינה בפנינו לשאול אותה או שאומרת איני יודעת ממי הוא הוי ספק ממזר מן** סו) ק **והאשה אינה בחזקת** לה) **זונה אלא נאמנת לומר לארוס נבעלתי** סז) **אפי' הוא מכחישה** סח) **וה"מ לעלמא שאם נשאת לכהן מז** לו) **לא תצא והולד ממנו כשר** י סט) **אבל לארוס גופיה אסורה דהא שויה**

כלל פ"ב והרמב"ם פי' תרי"ו נס המגיד מצנה פ"ג מהלכות יבום דפסיקא היכא דלא דיימא מעלמא כתר דידים שדיין ליה וא"כ ים לתמוה על הרב שהשמיט דברי המחרוצים הלו תחר דבריהם מיוסדים על סוגיית התלמוד ונס דברי הרמב"ם (דפסק דלא שדיין כתר דידים על מי שהוא מודה עליו ואף שהוא ממזר אין הולד חלא ספק) תפשר לפרש דוקא בדיימי מעלמא (והיינטא קמת ליבמות) כלומר דאיתא התם תרוס הבא על תרוסתו בבית חמיו רב אחר הולד ממזר ושמואל אחר הולד שתוקי ומפרש רבא מילתא דרב בדדיימת מעלמא אבל לא דיימת מעלמא כתר דידים שדיין (פי' והולד כשר) ואביי פליג ומפרש דברי רב כל היכא דדיימי מיניה אפי' לא דיימת מעלמא אפ"ה הולד ממזר מדתפקר' ופסקה לנבי תרים לפקר' ופסקה לעלמא זה הוא ליבמת קמת מ"ט מדתפקר' ופסקה לנבי תרים לפקר' ופסקה לעלמא זה הוא ליבמת קמת ומלינהו בתרת מפרש רבא דברי רב דלא דיימת מינה ואביי פליג וס"ל כל היכא דלא דיימת מעלמא מע"ג דדיימת מיניה הולד ממזר ות"ב מכותר דלליבמת דוקא דכי דיימת מעלמא לתו כתר דידים שדיין ולליבמת כתרת מע"ג דדיימת מעלמא כיון דדיימת גם מיניה ולליבמת כתרת מע"ג דכהנ"ם כתן שכותב ואפי' היתה מיוחדת לו אינה קמת מאחר שמת הבעל ואפי' הכי הולד ממזר ודלא כהרמב"ם (פ"טו מהל"ב) ועוד דדברי הרמב"ם פרק סוף סי' נ בשם תשובת הרמ"ם (דכתן הבא על הפנויה ומודה שהוא בנו הבן כתן לכל דבר) ולא חיישינן שמא הפקירה עלמה למחזירים והתם בפנויה שהם מיירי ומכ"ש במיומחת בתרוכה בתשובת הרמ"ם כלל פ"ב ולקמן סעיף כ"ח הזכיר הרב תילוק זה וכתן לא זכר לחותו (וע' בשם ת"ב לחמר זה) : (בו) אם אינו מודה שהוא בנו אין זה לשון הרמב"ם רק הרב כב"י כ' דמיירי שאין לחותו פלוני מודה שהוא בנו אע"פ שמודה שאבעלה לו ולכאר כתבתי בשם המחרוצים (בשם"ק שלפני זה) שכל שמודה שאבעלה לו ולא דיימת מעלמא פשיטא שהוא בנו לכל דבר ואף בדדיימת אין הלכה כאביי: (בז) אפי אם זנתה תחת הבעל. דין זה הזכיר לקמן סעיף כ"ט שאפי אם אינה נאמנת לפסול העובר רק הרב הוסיף כאן שאפי' יש עדים שזנתה והיא חוששת שבני שנתעברה ממחר אף"ם תולין כרוב (עיין לעיל ס"ק ע"ז) : (בח) והוי בנו ליורשו. ותע"ג דהוא ספק אין אחיו יכולים לו' לייתי דאיה דאמחי

עמו מעלה ביומסין ס"י) (קדושין דע"ג ע"א) : (כה) אפי' אם מודה אותו פלוני שאבעלה לו. זה לשון הרמב"ם (פ"טו מהל"ב) ולא חילק הרב בין אם דיימת מעלמת או לא (דיימת מעלמת אחודה מאחרים לייבת לאחבורי כאחר בני דומה שאם כאריס רב"י כיבמות דם"ו ט"ב) ומשמע דאפי' פנויה שלא יצא עליו קול זנות מעלמת רק פחזוס מעלמת כאריסה אין ביניה ואומרת אחת אחת הזה אחי הרה והוא מודה שאת עליה אפ"ם (אין זה) הולד (ולא ספק ואפשר לומר (הטעם) הואיל (על מי שאומרי שאת עליה) הוא ממזר לא מיינן לדבריה הואיל והוא נגד החזקה דאמרי' דאסה בודקת ומזנה דוקא עם כאר אע"ג דבמי' כבתובות די"ד ע"א קאמר לה דרך תימה (הכי השתא אסה אסה נאמת בודקת ומזנה פרש"י בתמיה) ועיין בתשובת הרמ"ם כלל פ"ב . ומ"מ קשה בסיפא כתב ואפי' אם היתה מיוחדת לו אינה נאמנת לומר שהיא פנויה ובנמרת (בכמות ד"ע ע"ב) מסיק דכל היכא דלא דיימי מעלמ' ואחד מודה שאת עליה הרה פעמים תלין ברוב ביתות דידים. ודברי הרב בהג"ה כאן שכותב ואפי' היתה מיוחדת לו אינה נאמנת עליו הוא כותר למ"ש ס"ק ג' דכאן הבא על הפנויה ומודה שהוא בנו הבן כאן לכל דבר ולא חיישינן שמא הפקירה עלמה לאחרים והתם בפנויה אסה מיירי ומכ"ש במיומחת מ"מ וכ"ש הסניס אם הס"מ במיומחת לו והודה לדבריה דהוי בנו וכתב מ"ם רמ"ח ואפי' היתה מיוחדת לו אינה נאמנת זה אפי' על אם אינו מודה לו אבל אינה מיוחדת אפי' מודה שאבעלה לו ואפי' לא דיימי מעלמ' מוסיפין שזנתה עם אחר . ועל קושית הס"מ תירץ הב"ח דלעולל ליירי אם כולם כהניס לגבי' תיסור דתוריית' ע"ש . ובתשו' כנסת יחזקאל שאלה ל"ו תירץ קושית הס"מ בפופין אחר ס"ם.ובח"י תירץ הכא ליירי שהבועל הוא ממזר ודאי וא"כ אמרינן לקולא שזנתה עם אחרים אפי' הוא מודה והרתי' שבאמת אם פלוני כשר הולד כשר ולאומר' לא אמרינן שזנתה עם אחרים וא"כ לעיל נבי נהן הבועל הוא כשר לא אמרינן כשם שהפקירה וכו' ס"ם . ועיין בהרמב"ם פ"ג מהלכות יבום דין ד' ועיין ב"ם (ל) גבי אם אסה מ' מוכנה לאחד ואמרה דהולד ממנו ויתן לה מזונות והוא כופר פטור

באר היטב

כט) אחר. אפי' אי לא דיימי מעלמ' מ"מ מוסיפין שמא זנתה עם אחרים וה"מ מולין היכי דלא דיימי מעלמ' ואחד מודה שאת עליה הוא כשר ואפי' הואיל והוא מודה שאת עליה ומכ"ם מיומחת לו שאת עליה הרה פעמים תלין ברוב ביתות דידים.ודברי הרב בהג"ה כאן שכותב ואפי' היתה מיוחדת לו אינה נאמנת עליו הוא כותר למ"ש ס"ק ג' דכאן הבא על הפנויה ומודה שהוא בנו הבן כאן לכל דבר ולא חיישינן שמא הפקירה עלמה לאחרים והתם בפנויה אסה מיירי ומכ"ם במיומחת מ"מ וכ"ש הסניס אם הס"מ במיומחת לו והודה לדבריה דהוי בנו וכתב מ"ם רמ"ח ואפי' היתה מיוחדת לו אינה נאמנת זה אפי' על אם אינו מודה לו אבל אינה מיוחדת אפי' מודה שאבעלה לו ואפי' לא דיימי מעלמ' מוסיפין שזנתה עם אחר . ועל קושית הס"מ תירץ הב"ח דלעולל ליירי אם כולם כהניס לגבי' תיסור דתוריית' ע"ש . ובתשו' כנסת יחזקאל שאלה ל"ו תירץ קושית הס"מ בפופין אחר ס"ם.ובח"י תירץ הכא ליירי שהבועל הוא ממזר ודאי וא"כ אמרינן לקולא שזנתה עם אחרים וא"כ לעיל נבי נהן הבועל הוא כשר לא אמרינן כשם שהפקירה וכו' ס"ם . ועיין בהרמב"ם פ"ג מהלכות יבום דין ד' ועיין ב"ם (ל) גבי אם אסה מ' מוכנה לאחד ואמרה דהולד ממנו ויתן לה מזונות והוא כופר פטור

פתחי תשובה

ריון זה : (כט) אפילו אם מודה אבי"ם סק"ח מ"ם לכל לתחי לינו מיוחד למה מיישינן כאן שמא זנתה עם אחר דאז ליכא כאן ח"ד ואיין בתשובת הרשב"ם ס"ס קי"ו דכ"ל לייחד הלפאר בתחת היכא דאיכא פנים דאת עליה בתמזיר ל"ש מדלפקר' ג"ל מעלמא אלא בהא דליכא פנים ורק הוא מודה. וזה כיון דבב"ח ליכא למשמ' מדלפקרה לענין דתוריית' מ"מ מעלה ליכא לדונו לאב נודאי בנו אם אינו מודה כלל ואם אינה מאמינים לו כלל אבל אליה כו' ס"ם. וא"ם עוד בכ"ם גם כ"ל בשידוש שזנתה עם כאר ויש כאן ר"ב כו' בתם ר"ם ס"ד בשנה ס"ק ו': (כ) ואפי' היתה מיוחדת כו' ואפילו עד מ' כו' עיין בתשובת מוהר"ם סי' י"ט שכתב"ר כרתב בביאור דברי הרמ"א וזה לשונו: (לא) היתה מיוחדת. מב"ח סי' מ"ב שכ' נתחת בכין כו' ולהתה י"ל בכ"ג לא חיישינן כו' ועיין בתשובת שיבה ליון סי' ס"ח שכתב"ר מפשה מכוער שלמתה אחת אפי' לה בניס מפלה הרתה לזנוניס ואפרה שתאי מפלה מתעברה והוא מודה לדברי' שממנו היא הרה ולא"כ כלך ונפל תוהה מתקום בלא ידעי אבריה אפשר לה לבחזיק תת הולד בן זנוניס הזה לממזר ואפי' בפי בכרתא הב"ח סי' ד' ס"ק מ"ב או דהוה רק ספק ממזר ואיכא למאן דאמר ואפי' אם אינה מיוחדת לו אלא שזנתה עם אחר אפ"ה הולד ספק ממזר ואפי' אם אינו מודה שבעלה

דמחר דהיה טועות כרי ואין לדם מכחישה ויש לה חזקת כשרות גם הכן בחזקת כשרות ויורם לחי דאם לא היה יורם מ"כ יש עליו לעז ממזר וכיון שכתב הר"ן (הביאו הכ"י ס' זה ס"ק כ"ג) דאם אתה פוסל העובר לכתחילה אז הוה פורם מארוסתו ומ"כ הכל מקרי דיעבד ורציתי בכ"מ שכתב בשם * חכם מ' (וז"ל כי חכם מ' טל מ"ם הטור אם היה אומרת שמהארוס נתעברה אם הוה מודה אז שאינו הולך כשר וכ"ם כשאינו כשר פי' אף הולך כשר היה עצמה דכשירה לכהונה אפילו לכתחילה לגבי דידה כדיעבד דמי) מיהו נראה דוקא היכא דהוה מודה ואת שריא לכהן אפילו לכתחילה אבל היכא דלא הוה כשאינו ואת אסורה לכהן לכתחילה עכ"ל ולדעתי אין דבריו ברורים ומכ"ם שאין מוכרחים דמאחר דהולד כשר אפילו אם אמו אומרת שהיא נבעלה לו בעילת זנות דילה נמי כדיעבד דמי וכשירה לכהונה אף לאחר מיתת בעלה הולכה אחריה שזינתה עם ארוסה עא) ועם ט] אנשים אחרים אע"פ שבא עליה הארוס בבית חמיו מה (כט) (לה) הולד ספק ממזר שכשם מט שהפקירה עצמה לארוס כך הפקירה עצמה לה) לאחרים עב) ואם נבדקה ואמרה לארוס ם נבעלתי הולד כשר. וכן עג)(מ"ם ידוע שהארוס בא עליה ולא ידע קול אזנתה מאחרים) : (וכן משמע פרק תלמוד לכ"ג הביאו הר"ן ספ"ק דכתובות ובמ"מ בפ' ט"ו מה' מ"ב) :

כט ו עד) **אשת איש שאומרת על העובר שאינו מבעלה ג אינה נאמנת** לו) **לפוסלו :**

הגה **עה**) וי"ח דוקא בבעולה איש לבן חזקת כשרות **נא** אבל ארוסה מ) שאומרת על בנה שהוא ממזר מע"פ שהארוס אומר שהוא שלו ושלא זזה ידו מתוך ידה (ל) י"ח דהבן הוי ספק ממזר מן) וי"ח דהוא נאמן (סברת הרב דהארוס מיירי דברי כ"י פרק תלמוד זה שהביא ג' דיעות מלו) ג **אבל האב שאומר** (לו) **על העובר שאינו ממנו עו) או על אחד מבניו** (לז) **שאינו בנו** (לח) **נאמן לפוסלו נב** (לט) **והוא ממזר ודאי** ג עז) **ואם י] יש** [טז] **בנים לבן אינו נאמן אף על הבן** ד עח) **ואם היא אומרת מכותי או מעבד נתעברתי הולד כשר שאין הבעל יכול להכחישה בזה :**

הגה **עט**) והא דאב נאמן על בנו היינו דוקא שלא היה לו חזקת כשרות על פי האב אבל אם הוי חזקת כשרות על פי האב שוב אינו נאמן [י] נאמן עליו רק בשאר הרמ"ה) **פ**) האב שאמר על בנו שהוא ממזר ואמר תש"ך ונאן מתלמיד לרבינו למה דבר בתלמה כך נאמן(מהר"מ מרוטנבורק) **פא**) הא דאב נאמן על בנו היינו בשהוא בחזקת בחזקת כגון בשאמו נשואה (מ) אבל פנויה שאומרת זהו בן פלוני והוא אומר שממזר נתעברה אינו נאמן לפוסלו והיא נאמנת עליו להכשירו (ת"ה סי' רס"ז) :

ל **נג פב** ה **האומר על עצמו שהוא ממזר נאמן פג) לאסור עצמו בבת** מב) **ישראל ואסור בממזרת עד שיודע וראי שהוא ממזר ובנו כמוהו** ו **ואם יש לו בני בנים אינו נאמן לפסול אלא לעצמו :**

לא פד) מג) ז **אסופי שנאסף מהשוק הוי ספק ממזר פה) בנין שאין הובחה שלא הושלך לשם פו) מיתה** (מד) ח **אבל אם יש הובחה שלא הושלך לשם מיתה בין שיש הובחה בגופו כגון שהוא מהול פז) או שאיבריו מתוקנים ומיושרים**

באר היטב

מארוסתו שהיו מארוס וכוא שומת מוי ספק ממזר על פיה ואם היא אומרת שהיו מארוס. ומי' אומר ממנו מיין בסמוך בהג"ה : לז) דאיסורי. ואם יש ידיים מוכיחות שמסקר אין אומרים הם שוויו מכשיר דאיסורי' הרמב"ם פ"ג מי' מ"ח : לח) לאחרים. דלא שייך בארוס לומר רוב בעילות מארוס דלא שכיח אלא כ"ט : לט) לפוסלו. אפי' אם זנתה אחר הארוס היא כשרה לכהונה אחר מיתת הארוס. ואם היא אומרת שהיו מארוסתו ממזר ואם נבעלת לו תלה לף על גב דהולד ממזר ואם נבעלת לו תלה לף על גב דהולד כשר מקרי דיעבד ורציתי בכ"מ שכתב בשם הרמב"ן בקדושין דכיון דאם הארוס או אם נבעלת לו תלה לף על גב דהולד כשר מקרי דיעבד ורציתי בכ"מ שכתב בשם הרמב"ן בקדושין דכיון דאם הארוס או

שויה אנפשיה חתיכא לז) (לד) דאיסורא :

כח ז ע) היו העם מרננים אחריה שזינתה עם ארוסה עא) ועם ט] אנשים אחרים אע"פ שבא עליה הארוס בבית חמיו מה (כט) (לה) הולד ספק ממזר שכשם מט שהפקירה עצמה לארוס כך הפקירה עצמה לה) לאחרים עב) ואם נבדקה ואמרה לארוס ם נבעלתי הולד כשר. וכן עג)(מ"ם ידוע שהארוס בא עליה ולא ידע קול אזנתה מאחרים) : (וכן משמע פרק תלמוד לכ"ג הביאו הר"ן ספ"ק דכתובות ובמ"מ בפ' ט"ו מה' מ"ב) :

כט ו עד) **אשת איש שאומרת על העובר שאינו מבעלה ג אינה נאמנת** לו) **לפוסלו :**

הגה **עה**) וי"ח דוקא בבעולה איש לבן חזקת כשרות **נא** אבל ארוסה מ) שאומרת על בנה שהוא ממזר מע"פ שהארוס אומר שהוא שלו ושלא זזה ידו מתוך ידה (ל) י"ח דהבן הוי ספק ממזר מן) וי"ח דהוא נאמן (סברת הרב דהארוס מיירי דברי כ"י פרק תלמוד זה שהביא ג' דיעות מלו) ג **אבל האב שאומר** (לו) **על העובר שאינו ממנו עו) או על אחד מבניו** (לז) **שאינו בנו** (לח) **נאמן לפוסלו נב** (לט) **והוא ממזר ודאי** ג עז) **ואם י] יש** [טז] **בנים לבן אינו נאמן אף על הבן** ד עח) **ואם היא אומרת מכותי או מעבד נתעברתי הולד כשר שאין הבעל יכול להכחישה בזה :**

הגה **עט**) והא דאב נאמן על בנו היינו דוקא שלא היה לו חזקת כשרות על פי האב אבל אם הוי חזקת כשרות על פי האב שוב אינו נאמן [י] נאמן עליו רק בשאר הרמ"ה) **פ**) האב שאמר על בנו שהוא ממזר ואמר תש"ך ונאן מתלמיד לרבינו למה דבר בתלמה כך נאמן(מהר"מ מרוטנבורק) **פא**) הא דאב נאמן על בנו היינו בשהוא בחזקת בחזקת כגון בשאמו נשואה (מ) אבל פנויה שאומרת זהו בן פלוני והוא אומר שממזר נתעברה אינו נאמן לפוסלו והיא נאמנת עליו להכשירו (ת"ה סי' רס"ז) :

ל **נג פב** ה **האומר על עצמו שהוא ממזר נאמן פג) לאסור עצמו בבת** מב) **ישראל ואסור בממזרת עד שיודע וראי שהוא ממזר ובנו כמוהו** ו **ואם יש לו בני בנים אינו נאמן לפסול אלא לעצמו :**

לא פד) מג) ז **אסופי שנאסף מהשוק הוי ספק ממזר פה) בנין שאין הובחה שלא הושלך לשם פו) מיתה** (מד) ח **אבל אם יש הובחה שלא הושלך לשם מיתה בין שיש הובחה בגופו כגון שהוא מהול פז) או שאיבריו מתוקנים ומיושרים**

פתחי תשובה

(לג) **אלא** מכאיסה. ע' כ"ד ס"ק י"ד סי' ס"ח סקכ"ג וכספר שפ"מ פרק ט"ו מהל"ב סוף דין י"ז : (לד) מתיכה לחיסורא ע' כנה"מ מ"ש ויש מוכיחות כו'. ולכאורה נראה דהרמ"ה חזיל בשיטת מהרי"ח שכתב בהל"מ פ"ג מהלכות יבום דין י"ב דס"ל דאזלי' בתר מיעוט אפילו חד"א לא שייך כלל דבר פשוט מכחישים דברי מפ"ק ס"ח סק"ב ובהשמוש כ"כ סי' כ"ג ס"ק ד' דאפי' פשוט מכחישים דברי פשוט ומ"מ אפשר דגם הרמ"ה מודה דאזלי' בתר מיעוט אפילו חד"א לא שייך כלל דבר

כביאתו ועיין תוספת פרק המוכן: נד כשאר מסופים . כ"כ הרמב"ם וס"ל דמיירי דים כמן חסם שמא ממזר הוא . וגראה מלשונו מ"ש ס"ז ספק עכו"ם לענין יוחסין דהוא מפרש מ"ש רב אחל לא ליוחסין סייעו יחוס עלת לייחסו מחר ישראל כשר מזליהן למומרת ולא מזליהן מחר הרוב סייעו כל זמן שלא טבל

מאריהן שמא כותי הוא ואין קידושיו קידושין ואחר שטבל מיישינן שמא הוא ממזר אע"ג דהרוב הפעכו"ם לא מזליהן מחר הרוב אע"ג לענין פיקוח נפש מזליהן מחר הרוב מ"מ לענין חסם ממזר מיישינן שמא ממזר הוא מיכח תרי רובי גרמה לפי שרוב הפעכו"ם מזליהן מחר הרוב מ"מ לענין חסם ממזר מיישינן שמא כותי הוא ואין קידושיו קידושין ואחר שטבל מיישינן שמא ממזר הוא ומיכח תרי רובי גרמה לפי שרוב הפעכו"ם מזליהן מחר הרוב ומס מיכח תרי רובי עכו"ם לאמרי' אחר שנתגייר שהוא כשר דשה כדידה מס מיכח מוכיח שהוא כשר דשה שאחריו ואחר שנתגייר ואחר שטבל משוח בשמן או ששמו לו כחול בעיניו או תלו לו קמיע בין שיש הוכחה במקום כגון שנמצא פח) במקום שרבים מצוים שם או שתלוי במקום באילן שאין הרוח מגעת שם פט) והיה סמוך לעיר או שנמצא בבית הכנסת הסמוך או בצידי רשות הרבים אין בו משום אסופי כיון שחוששין עליו לשומרו ולא הושלך שם אלא משום רעבון:

לב ע הולד שהיה מושלך בדרך ובא א' ואמר בני הוא ואני השלכתיו נאמן וכן אמו נאמנת נאסף מן השוק ובאו אביו ואמו ואמרו בנינו הוא אין נאמנים שמפני הרעב השליכוהו והם רוצים שיזונו אותו אחרים ולפיכך שתקו עד שנאסף:

לג [יז] כ האם פי שנמצא בעיר ש"ש בה כותים וישראל בין שהוא רוב כותים או רוב ישראל הרי זה ל ספק כותי לענין יוחסין קידש אשה (מב) צריכה גט מספק צ) מ דטבילוהו ב"ד לשם גרות או שטבל משהגדיל צא) הרי הוא לענין יוחסין נד (לא) כשאר אסופים הנמצאים בערי ישראל שאין הטבילה מועלת אלא להוציאו מידי (מד) כותי:

לד כ אם לא טבל ולא הטבילוהו ב"ד היה רוב העיר כותים נה מותר להאכילו (מה) נבלות היה רובן ישראל נו (מג) מחזירים לו אבידתו כישראל [יח] מחצה על מחצה נז ס מצוה להחיותו כישראל נח ע ומפקחין עליו את הגל בשבת (לב) והרי הוא לענין נזקין ובכל ספק המוציא מחבירו עליו הראיה:

הגה

(לא) כשאר מסופים המנויים בערי ישראל. הרמב"ם כתב להכשירו בכת ישראל אם נתגייר והמ"מ הסכים על ידו עיין עליו ומהתימה שלא הביאו דעתו: (לב) והרי הוא לענין מזקין. וכל ספק ממון המוטל מחבירו עליו הרמ"ה מכל מקום כותים מחזירין ליה כודאי כותי ואם נגח תורת דיהיה לדיין מחלט אם קף בתם כדין שור של נכרי שנגח לשל ישראל אפ"ה שהוא מוחזק בממונו מ"מ מאחר שהספ"ב בעלמותו אם הוא כותי או ישראל מז הולכין אף בממון מחבירו לדיין מחלט אם קף בתם כדין שור של נכרי שנגח לשל ישראל אפ"ה שהוא מוחזק בממונו מ"מ מאחר שהספ"ב בעלמותו אם הוא כותי או ישראל מז הולכין אף בממון מחבירו לדיין מחלט

ומיושרים כמו שעושין לנערים או שהוא משוח בשמן או ששמו לו כחול בעיניו או תלו לו קמיע בין שיש הוכחה במקום כגון שנמצא פח) במקום שרבים מצוים שם או שתלוי במקום באילן שאין הרוח מגעת שם פט) והיה סמוך לעיר או שנמצא בבית הכנסת הסמוך או בצידי רשות הרבים אין בו משום אסופי כיון שחוששין עליו לשומרו ולא הושלך שם אלא משום רעבון:

לב ע הולד שהיה מושלך בדרך ובא א' ואמר בני הוא ואני השלכתיו נאמן וכן אמו נאמנת נאסף מן השוק ובאו אביו ואמו ואמרו בנינו הוא אין נאמנים שמפני הרעב השליכוהו והם רוצים שיזונו אותו אחרים ולפיכך שתקו עד שנאסף:

לג [יז] כ האם פי שנמצא בעיר ש"ש בה כותים וישראל בין שהוא רוב כותים או רוב ישראל הרי זה ל ספק כותי לענין יוחסין קידש אשה (מב) צריכה גט מספק צ) מ דטבילוהו ב"ד לשם גרות או שטבל משהגדיל צא) הרי הוא לענין יוחסין נד (לא) כשאר אסופים הנמצאים בערי ישראל שאין הטבילה מועלת אלא להוציאו מידי (מד) כותי:

לד כ אם לא טבל ולא הטבילוהו ב"ד היה רוב העיר כותים נה מותר להאכילו (מה) נבלות היה רובן ישראל נו (מג) מחזירים לו אבידתו כישראל [יח] מחצה על מחצה נז ס מצוה להחיותו כישראל נח ע ומפקחין עליו את הגל בשבת (לב) והרי הוא לענין נזקין ובכל ספק המוציא מחבירו עליו הראיה:

הגה

חכמת שלמה

כזה כתוכחה ל"ק כרחבון קנה מקומה כבלי יבוה סי' קי"ז בתהורה ס' שלי סי' קי"ב יו"ד שהתרכתי כזה בשפ"י כפלפול גדול ודו"ק:

סעיף לד אם לא טבל וכו' כ"ב ע' כ"ם שכיאת דעת התום' דלעניין ניזקין כרוב ישראל משלמין לו כזה שלם כ"ם מולק כזה וע' בתיכורי משפט לזה על מו"ם סימן ו' כהשמטות שלי סימן מ"ז בתכ"ת שם בכתתי רחי' מן הש"ם דשבועות ד' ל"ב נכי ש"מ ס"ל לריוכ"ג משנים עידי קנס פטור שם כוכתתי כדעת התום' ולח מטעמייהו רק כיון דלח גולד כספק לעניין ממון רק כשלמי ממילה חזלי'

ביאור הגר"א

מאיברין כו' כפירוש רשזון של רש"י: **פח)** במקום שרגיל כו' שם תרוסה, דגכר': **פט)** וכיה סמוך כו'. ככל לשון הרמב"ם חלח שהרמב"ם כו' לו שמא' תחת חילן מסוכך במקום שחין מיה נכנסת לו וכיה סמוך לעיר וגו' בגמ' זרדע, סתיכ' לתת' חין בו משום מסופי ופ"ל יש כי משום מסופי ופירש שזרדת, מסוכך וחין מיה מגעת שם התחיו ופירוש שמא' תחתיו וכן לח מילקו בגמרת לי מעי' לי' כו' וז"ש זרדת, לפי שהוח מסיכך וכ' שם לו רחוק מן העיר לפי' תחת כחילן כו' ס"ב דחל, שבת חיתה חצר שיש בה גוים וישרחל חפילו ישרחל ח' וחלה גוים ונפלה עליהם מפולת מפחקין על הכל מפני ישרחל פירש חחד מהם לחצר חחרת ונפלה עליו בחותו חצר מפחקין עליו שמא זה שפירש היח ישרחל וחנשחרים גוים נעקרו כולם מחצר זו כיכך לחצר חחרת ובעת עקירת, פירש ח' מהם לחצר חחרת ונפלה עליו מפולת וחין ידוע מי הוח חין מפחקין עליו שכיון שנעקרו כולם חין כחן ישרחל וכל חפורש מהם כשחוקרים חרי הוח בחזק, שפירש מהרוב לפיכך חם ח' הרוב ישרחל חע"פ שנעקרו כולם ופירש ח' מהם לחצר חחרת ונפלה עליו מפולת מפחקין עכ"כ חרי כפנינו שלהרמב"ם בפירשו כוכן חין מפחקין כי יש כחן רוב גמור חיכך דברי רש"י דבפירשו כוכן מפחקין כיון דחחזק שם בחצר חשני ישרחל שחביא בכ"מ שהכמי לוני"ל שחלו להרמב"ם על מת דמשמע מדבריו דספק כפיקות נפש חין מפחקין ברוב גוים חיכך חנכ' דבספקות נפש חרוב וחשיב שכך הם דברי שמיאל דסב' שחפילו רוב חעיר גוים מפחקין חבל חנו חדברי ר' יוחנן ס"ב ש' נוים וישרחל ביניהם בחותו חצר מפחקין בחצר חחרת חין מפחקין ואוקימנ' בשפירשו כולם שהרי לח נשחר שם קבוע ולכיכך חם פירש ח' מהם בחצר חין מפחקין דמרובח פריש וח"ת לזה שפירש דרוב' גוים שחין מפחקין עליו גם רב חולק עליו כו' ואח"ל רב חין חוכק עליו מ"מ ר' יוחנן חולק ע"ז ואמר בט' גוים וח' ישרחל בחותו חצר מפחקין בחצר חחרת חין מפחקין ותנ' תילך בפיקות נפש חרוב וידוע ששמואל ורי' הלכה כר' עכ"פ ומביח שם שהרמ"ח חשיג עכ' הרמב"ם דחשו מי פליגי דר' ש' שמואל והלח רמינן לחו חהדדי בגמ' ופרקינ' ל"ק חח דפריש כוכח חח דפריש כו' וכתב שם שהשיבו לחרמ"ח דהרמב"ם גרס חלח כי חתמר דשמואל כו' ותדר בי' מתירוצ' דחח בפירשו כוכחו כו' חלח חמרי' דשמואל חפ' ברוב גוים מפחקין ל"ש פירש כולם חו מקצתם כו' מ"כ ותמהתי עכ' ת"ז זה דחח הרמב"ם בתשו' דלעיל בהב ואוקימנ' בשפרשו כולם כו' משמע שחותו תירוץ נשחר גם במסקנ' ונלע"ד דהרמב"ם ס"ל

באר הגולה

למחורתי שם דף ע"ג ע"ב ט מימרי דרב יהודה וכו' שם י מימרת דרבח שם כ שם ל' הרמב"ם שם בפע"ו מחנכם ז' בפ"ב דמכשירין וכדמוכי לה רב בכתובות דש"ו ע"ב ל כתב כ"ם שם משום דחיכח מקלת כותים חו מקלת ישרחל קבועים בעי' וכל קבוע כין מופע כין מרובה למקלם של מחנם כמי מ פיין במ"ם כפ"י וכ"י ופ"ם ס מחימרת דר' חפי' ח"ר יוחנן וכו' יוחנ דפ"ג ע"ב כמ"ם רב"ם בכתובות דש"ו ס"ב ה"ב ומש

שמוכן על הרמב"ם רק כמו דברים לח כנ' דברים כמו שעלה על דעת הכ"מ (והוא דמפרש הכ"ח בדברי הרמב"ם עוד מלוקה עליות דסיכ' דנעת תורת דין לתורת דידיה ברוב ישראל למייבים לשלם לו דישראל נמור הוא לכל מילי ודלא כהטור ובמחת גם הרמב"ם ס"ל כדעת הטור דאין הולכים בממון אחר הרוב וכי הזיק שור ישראל לשורו אין הישראל חייב בחצי נזק כלל וע"כ הכיא הרב מהרמ"ח בהג"ה דעת הטור כנ' דברים ולא כמלוקי עליות כי גם הרב מהרמ"ח ס"ל דהרמב"ם כהטור ס"ל כמלוקה העליות כדעת המגיד וק"ל) דהא בחמת אין כאן רוב נמור דהא תימא קטן שהוא בן ט' שנים ויום אחד ובן י' שנים חסר יום אחד הוי כקטן ועכ"פ מי שהרגו אין כאן רוב ישראל ובן"כ רוב ישראל חייב בחצי נזק כמו שהוא בשור תם ומועד ולמה לא יהא כן בשור שהמית אדם ישראל (לפסק לעיל סעיף ל"ג דהוי ספק עכו"ם לענין יוחסין יהיה ג"כ ספק ממזר לענין יוחסין) : (לד) כגון שתוקי ומסופי . כטור הוסיף כותי וכאן ממשך אחר דעת הרמב"ם וכבר הסכים בב"י עם דעת הטור להקל (להכסיף פיסולם) לא עשאום כעכו"ם : (לה) אלא שישאו מהגרים . הרמב"ם בפ"טו מהא"ב כתב דמותרים לף בנתינים וזיל לטעמי' דנתינים גרים גמורים הן מן התורה (ואינם מסורים אלא מדבריהם כ"פ בפי"ב מהא"ב) אבל רמ"י בקונטרס (דע"ד ע"ח בסתניתין) חוסר שתוקי בנתין שהוא חסור מן התורה כמו ממזר וכן הוא דעת הטור ולא ידעתי למה הסמיט כאן שממזר ודאי מותר בנתין לכ"ע : (לו) כותי, גיורת הרי זו ספק ח"א . פירוש בלא טבל ולא הטבילוהו ב"ד וכמה גיורת אלא כדין דהא הוא ספק כותי ואסור בגיורת : (לז) וכן השתוקי שנשא

באר היטב

מכ"ם דאין מצוינין לו מביאה ולענין נזיקין מייב לשלם נזק שלם . מו) ס'. תע"ג דקי"ל מרעור סד לאו מרעור מ"מ כאן דאית' לולד מזקת כשרות מהני אפי' מרעור סד . וכאן מייירי אפי' אם מרעור הוא אחר שהמיטה המיה עיין כ"ם : מז)יאוש . פירוש כשמצד זה מעיד עליו שהוא כשר ומרעור על עדותה אז הולד כשר ע"פ עדותו.תע"ג דכשדר זה ים

ג"כ ממזר מ"מ כל ולד מחם אין ט'מזקת פסול וע"ח נאמן להכשירו והיינו עד כשר ואז נדחה מעדות המיה.ומ"ש ואין לו יאוש פירוש דלא מהני מעיד דולד זה מ"ז יאוסו.אלא מעיד דולד זה פירוש ממזר הוא כ"ם : מח)ס"ק. פירוש בלא טבל ולא הטבילוהו כ"ד ובמח גיורת אלא כדין דהא

מוסטין

הגה [יט] צב) וי"ח דאפילו ברוב כותים מפקתים עליו הגד בשבת נט צג)ואין מלוין להמיותו אלא ברוב ישראל : פ (טור)

לה ג נשים שילדו בבת אחת אשת כהן ולוי וישראל וממזר

[כ] (מד) נאמנת החיה לומר זה הבן בהן הוא או לוי או ממזר מפני שלא הוחזק ואין אנו יודעים יחוסם ק בר"א בשהוחזקה נאמנת ולא ערער עליה אדם אבל אם ערער עליה ס ר אפילו מו) אחד ואמר סא בשקר מעידה אינה נאמנת (לג) ם והרי הבן סב בחזקת כשר ואין לו מז) יחוס : לו צד) סג סד ם הספיקות (לד) כגון שתוקי ואסופי אסור לבא זה עם זה צה) ואם נשאו לא יקיימו אלא יוציאו בגט והולד ספק כאבותיו צו) ואין יג] לספיקות אלו תקנה (לה) צז) ח אלא שישאו מהגרים ג והולד הולך אחר הפגום כיצד שתוקי או אסופי שנשאו גיורת או משוחררת או גר משוחרר שנשא שתוקית או אסופית [כא] הולד שתוקי או אסופי :

לז צח) ג כל מדינה *שיש בה שפחה או כותית שראויה לילד הואיל והאסופי הנמצא בה ספק כותי או עבד (לו) כשישא גיורת [כב] הרי זו סה ספק מח) אשת איש סו (לז) צט) וכן השתוקי שנשא אשה שאפשר שתהיה ערוה לו

כ"מ שהמיטה התורה ע"ח הרי הוא כשים ולמה מהני מרעור אחד ותירן דוקא במלתא דעבידי לגלויי מצוי הוא כשים אבל הכא אין כאן מי שיכול להכחיש מפי' אחר שמא מלא מפני שע"פ הרוב מ"ח בלתו הכי מ"ה יכול להכחיש, אחרת אחר שהמיטה ע"ח הרי הוא כשים ולמה לא מהני מרעור אחד ותירן דוקא במלתא דעבידי לגלויי מצוי הוא כשים אבל הכא אין כאן מי שי

מוסגרין שמא יעשה לאחותו כמ"ש ברמב"ם פט"ו ולריך טעם למה מוסגרין כאן שאחותו ערוה עליו תע"ג דמיירי כאן בשתוקי דיש בו ממזר מ"מ לעניין קידושין למה מיישינן שמא ערוה מ"ל להרמב"ם דין זה : סז ואין מקבלין אותם . שמא יתעברו בישראל ויצאו כשיר וירבו ממזרים כמ"ש ברש עטורמי ועיין כ"י מ שמא גריש מז' חומות ונתינים מותר לקבל מהם להתחתן בהם אסור ולא חיישינן שמא יבוא להתחתן בהם כיון דליכא מהם ממזר . וע' כד"מ :

ה א פשוט דכל ים כזה ג' חיצות לדעת הרמב"ם דפוסק לישור התחתנות בז' לומות ונתינים הייטו בניותן כמ"ש בסי' הקודם לכן מותר פ"ד בנתינים מפני מהם דהם גרים מדאורייתא ודוד גזר עליהם ובפסולים לא גזר ואסור בממזר' כי לעניין לישור ממזר בקדושתן קאי כ"כ המגיד ומה דכתפ"ד מות בניור' ואסור בממזר' לפי שאין מפורש לאו בניות בתורה גם הוא לאו שאינו שוה בכל מכל בממזרת דהתם כתור"ע ג לפניות אסור ומשום זה אסור בממזרת ואפי' (ל) שאינו (ג) בקדושתו ב) ואפילו נתינה ב ג) או אחד מהספקות מותרת לו הואיל ופצוע דכא אסור לבא בקהל לא גזרו על הנתינים ולא על הספיקות ד אבל אסור בממזרת ודאית שהרי אסורה מן התורה [א] ג) וי"מ מתירים לפי' ג) בממזרת (עור והרמב"ד והרשב"ם) :

ב ה איזהו ג (ג) ד) פצוע דכא כל ט] שנפצעו הביצים שלו וכרות שפכה כל שנכרת הגיד שלו ו ובנ' אברים אפשר שיפסל הזכר בגיד בביצים ובשבילים שבהם נתבשל שכבת זרע והם הנקראים חוטי ביצים וכיון שנפצע אחד משלשה איברים אלו או נכרת או נידך הרי זה פסול ביצד נפצע הגיד או נידך או [ב] שנכרתה ז ד) העטרה או למעלה מהעטרה פסול ואם נכרת מראש העטרה ונשתייר ממנה אפי' כל שהוא כגון שנכרת הגיד ונשתייר הע

פ' הערל) : (ב) מוקף לכל הגיד. בגירס' הספרים שלנו (פ' הערל דף ע"ס ע"ב גרסינן לרוב הגיד וכן הוא בטור : (ג) נחתך מהגיד ולמעלה מהערלה, לריך לו' דניקב למעלה מעטרה גרע מנחתך דהניקב מגיע עד החלל ויצא דרך הניקב ס"ו מטמ"כ בנחתך הוא מבחוץ או שנתמר דניקב הוא מקוב לגוף ומאחר דניקב הוא פסול ואינו מטמא כלום אפי' כחוט השערה ד (ב) [ג] (ד) ו) מוקף לכל הגיד כשר : ג ה (ג) ח נחתך מהגיד ז) למעלה מעטרה בשפוע בקולמוס כשר כמרוב שניטל חללו של גיד ונשארו הדפנות ח) ט לרש"י והרא"ש פסול ט) י להרמב"ם כשר :

ד כ ניקב למטה מהעטרה כשר ניקבה עטרה עצמה אם כשיראה קרי ו תצא שכבת זרע מהניקב פסול ז ואם נסתם הניקב ח חזר להכשירו :

ה י) [ד] ל ניקב למטה מעטרה (ד) בענין שכנגדו למעלה ט (ה) ה) בתוך העטרה פסול שהעטרה כולה מעכבת :

נסתם

דרך הניקב ואינו יוצא כחץ ואינו מוליד מ"ס שיעור הניקב הוא כשתפשר לנתת נומנו ס"ז ומ"ס בס"ס אם נסתם מעצרי' אם יגיע ס"ז ל"ד אם נסתם חלק קמ"ל דאפילו אם נסתם מ"מ פסול אם כשנקרע יגיע ס"ז : ז אם נסתם הניקב . כ"כ הטור ולכאורה קשה למה לו לכתוב נסתם רוחים אם נקרי ונקרע כמ"ש בס"ס מיהו למ"ש רש"י וכ"י דמיירי בניקב קטן ואינו ניכר י"ל בניקב גדול היינו כשיעור שתלת ממנו ס"ז ונסתם לו חיישינן שנקרע אבל בניקב קטן אפי' נסתם לו תלת ממנו חיישינן שמא יתרחב ונקרע נסתם אם נקרי ונקרע גם י"ל שאני נסתם מחמת רפיזה אז לו חיישינן שמא נקרע גם משמע מרש"י למעלה מעטרה אין חשש שמא נקרע שאין הזרע דוחה ומתקלף אם תלת סמוך לניקב כיליתו : ח חזר להכשירו . משמע מכל הפוסקים אפילו למעלה מעטרה וכן בשאר הניקבים כל שנסתם חוזר להכשירו ולא כרי"ו שכתב דשם הרמ"א דוקא מעטרה מהני סתימה ולא בשאר ניקבים ולריכים אם נקרי ונקרע גם ע"י חדש ונם שכתב דשם הרמ"א דוקא מעטרה ולא למעלה מעטרה אבל בכל הניקבים מהני סתימה אפילו למעלה מעטרה וכן הוא בהדיא בתשובת הרשב"א סי' תרמ"ב ובתשובת הרא"ש כלל ל"ב סימן ל' מדא שנראין כיוצא בהא דאמרי' בפ' ב' דנזירות גבי ניקב ונסתם ונראה דניקב ונסתם אפילו למעלה מעטרה מהני ואפילו נקרע אח"כ ונסתם ונראין כיוצא בהא דאמרי' בפ' הערל גבי ניקב ונסתם ונראין כיוצא בהא דאמרי' בפ' ב' דנזירות גבי ניקב

והיינו שניקב למטה מעטרה בעליונה של גיד דסם עטרה מהרכ' דלמ"ז מלד הסני בתחתיות של הגיד הוא למעלה מעטרה. כתבו תו' דוקא ניקב מעבר לעבר מכל מ"ם ניקב למטה מעטרה עד חלל הגיד כאר ולא כמרדכי ותגודה וכן הוא משמע בטור ומשמע מתו' ופ"ה למעלה מעטרה וניקב עד חלל כאר דהא הוכחה שלסם מקולמוס ומרגז ושם חיירי למעלה מעטרה דמי ס"ל שם דחיירי בתחתיות בעליונה של גיד בבאר קודם שמתחיל עטרה ומחתך בחלכסון עד שמחתך בתחתיות למעלה של עטרה מ"כ הוי כמחתך מעבר לעבר ומכת ק' לף בניקב מעבר לעבר מ"ם ממרגז וקולמוס דהא תו' מדמיס מרגז לניקב

חלא בס"ם קמ"ל לפילו בלד מ' למטה מעטרה פסול בניקב מעבר לעבר מיהו מ"מ ניקב בתחתיות הגיד עד החלל י"ל דפסול דלמ"ז ספיר סיילומר דשותת ויורד מ"מ"כ בניקב למעלה וכ"כ בדריסה. וכ"ח פוסק בניקב בעליונה של גיד עד לחלל וכתב נס תו' ס"ל כן ומ"ל פירושו כתו' מיהו אין להקל למעשה וכללא הוא למעלה מעטרה אם ניקב עד לחלל בעליונה של הגיד משמע דלא קי"ל כמרדכי דפוסל בכה"ג וסוני' כמרגז וקולמוס לא קשיא עליהם כמה שהקשו תו' די"ל ניקב שמני כמ"ש בס"ח מיהו הסוגיי' ניקב ונסתם דומר שמואל לריך ישוב לדבריהם ואם ניקב בתחתיות הגיד למעלה מעטרה עד לחלל פסול דלמ שותת ויורד והא דומר בס"ם ניקב למטה שבאגדן למעלה אחת לאפוקי אם ניקב בעליונה עד החלל ולא ניקב בתחתיות ובעטרה אם ניקב עד לחלל פסול למעה מעטרה לפי משמעות בתו' משמע דבאר אם ניקב עד חלל ולא בס"ח פוסל וכל זה בניקב עד לחלל ולא בס"ח פוסל ולא בס"ח ומשמע דבאר ניקב בבהמה חיה ועוף א' טמאים וא' טהורים בין בא"י בין בח"ל וכל המסרס לוקה מן התורה בכל מקום [ה] ק ואפי מסרס אחר מסרס לוקה נב) כיצד הרי שבא א' וברת הגיד ובא אחר וברת את הביצים או נתקן ובא אחר וברת חוטי ביצים או שבא אחר ומעך את הגיד ובא אחר ונתקו ובא אחר וברתו כלם לוקים ואע"פ שלא סירס אחרון אלא מסורס כר) בין באדם בין בבהמה חיה יעוף [ו] כה) ר והמסרס את הנקבה כו) בין באדם בין בשאר מינים פטור אבל אסור :

יב יג כז) ס המשקה כום של (ט) י) עיקרין לאדם או לשאר בעלי חיים כדי לסרסו (י) ה"ז אסור ואין

ס"ז ולדברי הרמ"ה ניקב כאר לבח בקהל מלא מימו מוליד ומ"ג והמדכי והרמ"ה ומגודה הביאו דבריו וכן מ"ם שכיל ס"ז כאר לדעתן ומ"ם נמי ל"ע מ"ם כופין להוליח : ו הרי זה פסול · משום שלא במקומו מימו מבשל ס"ם : יא שחסרה . משמע בכל דיעים מלו מ' מחוטין שוב לכל חוטין ומ"ם נחסר חוט מ' פסול וכן בניקר מ"ם נפגע חוט מ' ולדברי המקילין בנחסר ביצה שחלית ה"ה מ"ם נחסר חוט ביצה שחלית : יב לרמ"י. כ"כ הטור ור"י בשם רמ"י וכאר מ' פסול וכן בניקר מ"ם נפגע חוט מ' ולדברי המקילין בנחסר ביצה שחלית ה"ה מ"ם נחסר חוט ביצה שחלית : יג המשקה . מ"ם נחסר חוט בהמלית זו ומשמ"ג כתב נמי להיפך וכן משמע בסוגיית דף כ' כתב לפיהך וכן פסק ב"ח : יד הרי זה פסול . דהא מדמי לסו לביצים חפי' בח' מהן ביצה חמלית ה"ה מ"ם נחסר חוט ביצה חמלית בין בהמה חיה ועוף בין בא"י בין בח"ל וכל המסרס לוקה מן התורה בכל מקום [ה] ק ואפי מסרס אחר מסרס לוקה נב) כיצד הרי שבא א' וברת הגיד ובא אחר וברת את הביצים או נתקן ובא אחר וברת חוטי ביצים או שבא אחר ומעך את הגיד ובא אחר ונתקו ובא אחר וברתו כלם לוקים ואע"פ שלא סירס אחרון אלא מסורס כר) בין באדם בין בבהמה חיה יעוף [ו] כה) ר והמסרס את הנקבה כו) בין באדם בין בשאר מינים פטור אבל אסור :

יב יג כז) ס המשקה כום של (ט) י) עיקרין לאדם או לשאר בעלי חיים כדי לסרסו (י) ה"ז אסור ואין

ס"ז ולדברי הרמ"ה ניקב כאר לבח בקהל מלא מימו מוליד ומ"ג והמדכי והרמ"ה ומגודה הביאו דבריו וכן מ"ם שכיל ס"ז כאר לדעתן ומ"ם נמי ל"ע מ"ם כופין להוליח : ו הרי זה פסול · משום שלא במקומו מימו מבשל ס"ם : יא שחסרה . משמע בכל דיעים מלו מ' מחוטין שוב לכל חוטין ומ"ם נחסר חוט מ' פסול וכן בניקר מ"ם נפגע חוט מ' ולדברי המקילין בנחסר ביצה שחלית ה"ה מ"ם נחסר חוט ביצה שחלית : יב לרמ"י. כ"כ הטור ור"י בשם רמ"י וכאר מ' פסול וכן בניקר מ"ם נפגע חוט מ' ולדברי המקילין בנחסר ביצה שחלית ה"ה מ"ם נחסר חוט ביצה שחלית : יג המשקה . מ"ם נחסר חוט בהמלית זו ומשמ"ג כתב נמי להיפך וכן פסק ב"ח : יד הרי זה פסול . דהא מדמי לסו לביצים חפי' בח' מהן ביצה חמלית ה"ה מ"ם נחסר חוט ביצה חמלית בין בהמה חיה ועוף בין בא"י בין בח"ל וכל המסרס לוקה מן התורה בכל מקום [ה] ק ואפי מסרס אחר מסרס לוקה נב) כיצד הרי שבא א' וברת הגיד ובא אחר וברת את הביצים או נתקן ובא אחר וברת חוטי ביצים או שבא אחר ומעך את הגיד ובא אחר ונתקו ובא אחר וברתו כלם לוקים ואע"פ שלא סירס אחרון אלא מסורס כר

היא סברת ימיד : (ו) ואפה מותרת לעתות . יש לדקדק למה תהיה כהמה חמורה מאפה ודוחק לחלק דוקא היא מותרת לעתות (ע"י עלמה) מאל מין מקרין אותה (ע"י לחריס) וגם דוחק לו' דאפה ג"כ לאסורה לעתות אם לא מפני לער לידה כמו שחילק בב"ח דהא בטור גופיה לא הזכיר לער לידה כלל ורלוחי בסמ"ג ל"ת ק"ך המאקה כום של ע'קריס לאדם כדי לפרסו בנקיבה מותר בזכר לאסור והי"ה לאחר מיעים וכתוב בביאורי מהר"ר חייזיק שעיין על הסמ"ג שכתב לאסור והי"ה לאחר מיעים מפני דנזריכן זכר כהמה אפו אמת לאיסור לחוליית הוא כמו באדם עכ"ל ומלא מ"ם או לאחר ב"ח הייגו הזכירם מן הב"ח : (ז) אבל נבגו קטן אינה מוכרה . בטור מחיר למוכרה לבגו קטן : (ח) ויש אומרים . בפי הפועלים דף ל' מבעיא להו מהו שיאמר לאדם גוי אסור אפו אמת כי אמרינן אמירה לגוי שבות הב"מ לענין איסור שבת דאיסור סקילה אבל אסור דרבנן מותר דהא בשבת אסור לומר לגוי לעשות מלאכה בשבילו ואפ"ה אמרינן אמירה לגוי שבות הב"מ לענין איסור שבת דאיסור סקילה אבל אסור דרבנן מותר דהא בשבת אסור לומר לגוי לעשות מלאכה בשבילו ואפ"ה אמרינן אמירה לגוי שבות הב"מ לענין איסור שבת דאיסור סקילה אבל אסור דרבנן מותר (פי' מסרסין) יתהון מהו אלא להו הערמה מיתעבד כהו מעריפו עלייהו ויזדכון אמר רב פפא בני מערבא דאלחו בכי לאכזוב דשמואל סברי להו כרבי מידקא דאמר בני נח מלוין על הסירוס וקעברו אלפני עור לא תתן מכשול וכתב הרמ"ם בשם הראב"ד דהך בעיא אחסיפא לא מפשטא, ומוליכין לקולא (פירוש מכזה דהראב"ד ס"ל הוחיל ורב פפא דהוה בתרלי אמר דמכזה דבני מערבא בבני מידקא ס"ל אלחו ליה הכי ודבני מידקא הלכתא היא ומ"ב ליכא למפשט איסור אמירה לגוי מאיסור לפני עור זה סברת הראב"ד) הרמ"ם פליג על הראב"ד וסבר דהא דרב פפא דאמר, בעלמא הוא ומיבעיא דאסיפא מפשיטא מהא דאכזוב דשמואל והכא מכזה איסור אמירה לגוי ולית, לדבני מידקא ובב"ח בשם מהר"י סי' ד' שכאלל על דין זה בשאר מלאכות בסתערת בסרעון ולידה אי אריא לה למיתני אסיפא דמפורש בכל הפוסקים למיתר מ"מ כם, אלי תרגיש שדא בי' נרגא . ובתריץ דאי לייבב קושיות הם אלי תרגיש בזה ומסיק לדיוק לפשט אלא ילדה עדיין ולא קיימה שבא לא הפשה כזה מיקרוי אם לא לכלול מירקון ולער לידה ובדומה אבל אם בער קיימה ובזיעיכם שבי יכול לכבול לי"ם, אחרת אז לגרש אלא אי אמאו לו לגרשה ב"ב ואי"כ אם כזה מהוראי כיון לעדש על תנא אלא אי אמאו לו לגרש אלא אי אמאו לו לגרשה ב"ב ואי"כ אם כזה מהוראי כיון לעדש על תנא

ו א מ"ל להולית · והא דק"ל יבמה שמת הולך תוך ל' יום ונשמת לכהן דמיין חולין כמ"ש לקמן ס"ס קס"ד עיין תו' פ"ב דיבמות דף כ"ד ע"ש:

ב ספק גרושה . וכן ספק חלוצה וספק זונה כולן מדלוריי' חלוץ ספק ממזר מדרבנן ועי' במגיד פי"ז מה"ב: ג רק משום קול קדושין - בתשובת מהרש"ל סי' כ"ה כתב ודוקא במשודכת ים לחופ לקול כזה מכל בעלמי מין לחופ ועי' הג"מ פ' המומר ותשובת רמב"ן סי' קל"ב ותשובת הרא"ש בטור ס"ס מ"ו וב"י רס"ג ומס מבואר דוקא מס הב"ד הלריכו נט מע"ג שהיה מחמת קול בעלמי חיישינן מהיוצא ולכל מס הוא נתן נט מעלמו ולא היה צלרך ע"פ הדין לא הוי נט והביא ד"מ מס וכ"כ בית הלל שלא בתשובת רמב"ן סי' תק"ז ממעט לכאורה דסותר לזה דמס היה ג"כ שידוכים וגירש מעלמו כלא דעת הב"ד ומ"מ פוסק מס דהוי נט ולפסר כתבו' סי' תק"ן שמלי דמ"ע ע"פ הדין לא היה לריך לגרש מעלמו ממרינן שמא לחמת הדבר דקידם מסמ"ל בתבו' שהביא הב"י דמ"מ לא היה לריך לכתחלה לגרש על תנאי:

ב ח קטנה שמיאנה בבעלה מותרת לכהן (ג) ואם נתן לה נט ז) אסורה: [ג] ו) ואם אחר כשנתן לה נט החזירה ומיאנה בו מותרת ח) לכהן שהמיאון מבטל הגט ז) ואם אחר שגרשה נשאת לאחר ומיאנה בו ו ט יש מי שאומר שמותרת לכהן:

ג י יצא קול פלוני כהן גירש את אשתו והרי היא יושבת תחתיו אין מוציאין ממידו דלקלא דלבתר נשואין ח) או דבתר אירוסין לא חיישינן ואם מת (ד) ונשאת לכהן אחר ז תצא:

ד ח כ יצא קול פלוני כהן כתב נט לאשתו ט אם קורין באותו מקום לנתינת הגט כתיבה אף על גב דלכתיבה לחודה נמי קרו כתיבה הוי כאלו יצא הקול פלוני גירש אשתו (ה) [ד] ואם אין קורין לנתינת הגט כתיבה אין חוששין:

ה ט) ל יצא קול על אשה [ה] שנתקדשה ט) י ונתגרשה חוששין לקול לאוסרה לכהן מ ודוקא שיצא הקול בלא אמתלאה אבל אם יצא עם אמתלאה (ו) כגון שיצא הקול שקדשה יא או גירשה על תנאי או שזרק לה קדושין או הגט ספק קרוב לו ספק קרוב לה אין חוששין לקול י) נ ואם

ו (א) אין לריך להולית . משמע מכאן לכתחילה נזהו לף על ספק חלוצה וכ"כ רש"י (יבמות דף כ"ד ע"ח) לף נזהר רבנן לקמן ס' ז' סעיף ד': (ב) אפ"ה פסולה לכהונה . בהגמ"ה מדרבי (דף תרס"ב בתלפסות הגדולות עם שלטי הגבורים) מבית כמה דעות דכשירה לכהונה וכן הכית ב"י תשובת הרשב"א בסי' י"ג ס"ק ג' שכשרה לכהונה בנתן נט שלימו לריך ע"פ הדין והוא ממש הפך תשובה זו שהביא הרב כמן בשם הרשב"א ויש לחלק: (ג) ואם נתן לה נט לסורה . משמע אפילו אם נשמת לכתחלה: (ד) ונשמת לכהן אחר כשנתן לה: (ה) ואם אין קורין לנתינת הגט כתיבה . מדברי הרמב"ם (פ"ו מהל' גט שחט) שכתב שאם יש עליו קול פלוני כהן כתב נט לא חילק בין אם קורין בחותו מקום לנתינה כתיבה) לבין אם אין קורין בחותו מקום לנתינה כתיבה): (ו) כגון שיצא הקול שקידשה או גירשה על תנאי ים לדקדק אם יש קול בקדושין ולא בגירושין מ"מ לסורה לכהונה משמע מהגרוסין כמבואר לעיל בהגמ"ה

ו נשים האסורות לכהן ודין אשת כהן ובו טו סעיפים:

א מ (ו) כהן אסור ס) מן התורה (ב) בגרושה זונה וחללה ג ואסור (ג) בחלוצה ג ג) מדרבנן א) לפיכך אם עבר ונשא (ד) ספק חלוצה א (א) א"צ ג) להוציא [א] ד אבל גרושה אפי' אינה אלא ב ספק גרושה (ה) צריך ד) להוציא ב) ה בין שנתגרשה מן האירוסין בין שנתגרשה מן הנשואין ו ואפי' ריח נט פוסל בכהונה ג) וכופין אותו להוציא והיכי דמי ריח נט כגון שאמר לה הרי את מגורשת ממני ואי את מותרת לכל אדם ואע"פ שלא הותרה בזה הנט נפסלה לכהונה ד) (ומפילו לף מהגרסה ג רק משום קול קידושין ה) בשלמא מע"פ שהוא ברור שמין ממש בחותן קידושין ומין נותנין נט רק מכח [ב] חומרת בשלמא (ב) מפילו הכי ד פסולה ו לכהונה) (מצו' הרשב"א סימן תק"י) אבל אם נתן לה נט על תנאי ולא נתקיים התנאי אינו כלום ואינו פוסל ה ה) (ו) ורשאי הכהן לכתחלה לגרש על תנאי:

ב מ קטנה שמיאנה בבעלה מותרת לכהן (ג) ואם נתן לה נט ז) אסורה: [ג] ו) ואם אחר כשנתן לה נט החזירה ומיאנה בו מותרת ח) לכהן שהמיאון מבטל הגט ז) ואם אחר שגרשה נשאת לאחר ומיאנה בו ו ט יש מי שאומר שמותרת לכהן:

ג י יצא קול פלוני כהן גירש את אשתו והרי היא יושבת תחתיו אין מוציאין ממידו דלקלא דלבתר נשואין ח) או דבתר אירוסין לא חיישינן ואם מת (ד) ונשאת לכהן אחר ז תצא:

ד ח כ יצא קול פלוני כהן כתב נט לאשתו ט אם קורין באותו מקום לנתינת הגט כתיבה אף על גב דלכתיבה לחודה נמי קרו כתיבה הוי כאלו יצא הקול פלוני גירש אשתו (ה) [ד] ואם אין קורין לנתינת הגט כתיבה אין חוששין:

ה ט) ל יצא קול על אשה [ה] שנתקדשה ט) י ונתגרשה חוששין לקול לאוסרה לכהן מ ודוקא שיצא הקול בלא אמתלאה אבל אם יצא עם אמתלאה (ו) כגון שיצא הקול שקדשה יא או גירשה על תנאי או שזרק לה קדושין או הגט ספק קרוב לו ספק קרוב לה אין חוששין לקול י) נ ואם

ו (א) אין לריך להולית . משמע מכאן לכתחילה נזהו לף על ספק חלוצה וכ"כ רש"י (יבמות דף כ"ד ע"ח) לף נזהר רבנן לקמן ס' ז' סעיף ד': (ב) אפ"ה פסולה לכהונה . בהגמ"ה מדרבי (דף תרס"ב בתלפסות הגדולות עם שלטי הגבורים) מבית כמה דעות דכשירה לכהונה וכן הכית ב"י תשובת הרשב"א בסי' י"ג ס"ק ג' שכשרה לכהונה בנתן נט שלימו לריך ע"פ הדין והוא ממש הפך תשובה זו שהביא הרב כמן בשם הרשב"א ויש לחלק: (ג) ואם נתן לה נט לסורה . משמע אפילו אם נשמת לכתחילה: (ד) ונשמת לכהן אחר כשנתן לה: (ה) ואם אין קורין לנתינת הגט כתיבה . מדברי הרמב"ם (פ"ו מהל' גט שחט) שכתב שאם יש עליו קול פלוני כהן כתב נט לא חילק בין אם קורין בחותו מקום לנתינה כתיבה) לבין אם אין קורין בחותו מקום לנתינה כתיבה): (ו) כגון שיצא הקול שקידשה או גירשה על תנאי ים לדקדק אם יש קול בקדושין ולא בגירושין מ"מ לסורה לכהונה משמע מהגרוסין כמבואר לעיל בהגמ"ה

באר היטב

ו (ב) בגרושה . עי' במהרש"ך מ"ש סי' קל"ה: ג) מדרבנן . עיין הר"ן סנהן סי' ריי"ח.

בסמ מלוקה מפילו נדר בהלמה ממנה מעכשיו ומפי' יש לו לוחש ממון לסור לקיימה הרא"ם מ"ש סי' כ"ט.כהן שהוחזק בכהן יומים רבים ונסמ מלוקה כי לא ידע שהלוקה היה אין כופין לומו לגולי' פסק שכנח יעקב מ"ש סי' ל"ג . ולדעת מהרשד"ם בחמ"ש סי' רל"ה אין כופין בכהני בזמן הזה דכהני ספק ניהו.לכל בתשובת מהריי"ט מ"ש סי' קמ"ט ותשובת חות חמני סי' י"ז המריכו לסמור דעת מהרשד"ם . ובשנח יעקב סי' ל"ל דוחה דבריהם ומקויים דברי מהרשד"ם . מכ"פ המלה דאם רולה לגרש זכור לטוב כיון שבניו נדמין מבהוה בממ"ל . אבל אין כופין בחושים ס"ם . ובתשובת בנסת יחזקאל שהלה ניו בסופו חולק על שכנח יעקב וכתב מלילה להולי' לפו על יחוסי בהוה בזה"ז ומיהו כל הבכורים מבני פדויים ס"ח: ג)להולי' . אבל לכתחלה גזרו לף על ספק חלוצה עיין חוס' לקמן סי' ל"ח בהג מ"ל ולכ"ת ד"ה ומ"ש ולכ"ת ד"ה ומ"ש ולכ"ת ד"ה ומ"ש

סעיף ט' ויש לחלק: (ז) ולא בקדושין מוסגין לקול הקדושין · זה הוא דעת הרמב"ד והר"ן מכל הרמב"ן הולק ע"ז ע' לקמן סימן מ"ו ס"ק ד' הטעתן **סב"ש** ל' הר"ן בזה שהכיח דעות הרמב"ד והרמב"ן: (ח) יש עליה קול מלוגא · י"ח דלא מיירוין זהו ל' הרמב"ם (פי"ז מהל"ש) והסכים המגיד על ידו וזה לשונו וכבר נתבאר דכספק מלוגא וכ"ש וכ"ם ודאי קול לפי' שמוזהק בב"ד עכ"ל ולפי' זה היה רצוי לכתחלה לחזם לקול כמו בספק מלוגא לא חיישינן משום דמותרת לכתחלה ועדיף מספק מלוגא לתרווייהו: יג) שיגרשנה · עיין הרמב"ם פ"ל סי' מ"ב · ורמ"א לקמן סימן קמ"ב סעיף ז' ואם יש לחוש לכתחלה שמא יבוא לידי ספק זנות אסור לישא אשה כזו אפילו אם היא בתולה ואין לה כתובה כמו שנתבאר שם ס"ק ל"ב ועיין בפ"ת שם ס"ק ל"ג ובשו"ת חוות יאיר סי' ס"ה ובשו"ת מהר"ם מינץ סי' ק"ו ובשו"ת מהר"ם אלשקר סי' ל"ב ובשו"ת מהרי"ט ח"א סי' ל"ב ובשו"ת מהר"ם בן חביב ח"ב סי' ל"ב ובשו"ת מהר"ם אלשיך סי' ס

כתב מדפסק בס"ם דלית הלכת' כר"ת דממר פנוי הבא על הפנויה זונה היא ס"מ כשמר תנאים שם רלוי להחמיר ולדעת מהרש"ל גם הטור ס"ל כן ופי' ס' ס"ו וסי' כ"ו : כ וכן ניזונת . הגה רמ"א פי' אם כפי הע"י דמיירי דנבעלה לעכו"ס ותו' והרמב"ם פי"ח והרמ"ם ס"ל תפי' לא נבעלה מסורה לכהן מפי' גיורת פחותה מג"ם קו"ל דלמסורה לכהן ועיין ר"ס ט"ו ונעמם לפי שכתה מן הטבו"ם הטטופין בזמה. ולדעת הרמב"ד ורשב"ם יל"פ מקר' דיחזקהל כתולו"מזרע ישראל כמ"ש קוף קידושין וכן הוא דעת תו' שם דף ס"ח ולדעת הרמב"ם יל"פ מקרא זונה המסורה בתורה ומקרא דיחזקהל יל"פ דף הוא וסי' מ"ם המגיד ר"פ ט"ו גיורת הין מפורש בתורה וכ"מ מזה למ"ם רס"ה ט"ו : **א** מון מהבא על היבמה משום דמין קדושין תופסין בה כ"כ מהרש"ל וכ"מ ל' הויה מע"ג דקי"ל לעיכה נט היינו לומרת בעלמא מכל מין קידושין תופסין בה תהיה היינו דכתיב לה תהיה לו' ומ"ש מון יבמה כתלו ארלויים לקידושין מכל עכו"ם ועבד לכ"ע עשה זונה : **כב** משת כהן וכו'. קמ"ל זה דמסורה לבעלה ולא נפטע מדין משת ישראל מ"ם בסעי' מ"ז דשם שמי להתיר לכתחל לכהן ועיין בהמאור וכמלממות ס'. ועיין בסוגיא דף ט"ו דלוקין משום טומאה ומשום זונה ועי' במגיד פ"ח ופי"ח דפיקים גם הרמב"ם ס"ל דעשית זונה לפ"ז גם אם נתפשה מישראל או מעכו"ם נעשית זונה דקי"ל כל הביאות פסולים פוסלים בין בכהן בין בלוי : **כג** משת ישראל שנבעלה אפי' באונס הרי היא **כה** אסורה לכל כהן שבעולם אחר שימות בעלה **כו** [א] שהרי הודית

מדפסקידמ

באר היטב

לבעלה . ואם נתפסה ממם פשוט להתיר מ"מ לריכה טבילה שלא תפש מחומה עליו ס"ם : **כה** לבעלה . וה"ה לבועל אם חיו כהן בה"י ס"ל סי' י"ח : **כו** יוליא.ולקמן סי' קט"ו וסי' קט"ו בהג"ה די"ח בזמן הזה שיש חרם ר"ג שלא לגרש אפי בעכ"ם חיו נאמן לומר שמתימי' או שמתמיד לדברי הפר לבעל המרם ר"ג ס"ם : **כז** נאמנתי . מ"ל סי' קט"ו וסי' קט"ח . ואם יהוד דהתיימדה עם ע' ואומרת טמאה לני נאמנת דהוי רגלים לדבר וכן אם אמרה טמאה מני בדרון ומי נאמנת כ"מ מפום' דבתוכות דף ס"ב ד"ה אבל אמרה מאים עלי ס"ם ולפי דבריהם אפי אמרה טמאה מזונתה בדרון ואמרה דלא כתבו כאן אלא למען לא יהיו אנשים מקילים בעדות אשה לומר שנבעלה לפני בעלה ואח"כ באה לפנינו ואומרת שלא נבעלה לפני בעלה אלא לאחר מיכן ואילך אם נותנת אמתלא שהיתה אנוסה או שהיתה קטנה ואין אנו יודעים אם אמרה אמת או שקרה אלא שמאחר שהיא נאמנת לומר שלא נבעלה לפני בעלה אלא לאחר מיכן הרי היא נאמנת לומר שנבעלה לאחר שנשאת לו ואין אנו יודעים אם אמרה אמת או שקרה אלא שמאחר שהיא נאמנת לומר שנבעלה לאחר שנשאת לו הרי היא נאמנת לומר שנבעלה לאחר שגירשה בעל שני או שמת בעל שני ואין אנו יודעים אם אמרה אמת או שקרה אלא שמאחר שהיא נאמנת לומר שנבעלה לאחר שגירשה בעל שני או שמת בעל שני הרי היא נאמנת לומר שנבעלה לבעלה הראשון שנשאת לו תחלה ואין אנו יודעים אם אמרה אמת או שקרה אלא שמאחר שהיא נאמנת לומר שנבעלה לבעלה הראשון שנשאת לו תחלה הרי היא נאמנת לומר שנבעלה לבעלה האחרון שנשאת לו אחר כך ואין אנו יודעים אם אמרה אמת או שקרה אלא שמאחר שהיא נאמנת לומר שנבעלה לבעלה האחרון שנשאת לו אחר כך הרי היא נאמנת לומר שנבעלה לבעלה האמצעי שנשאת לו אחר שני ואין אנו יודעים אם אמרה אמת או שקרה אלא שמאחר שהיא נאמנת לומר שנבעלה לבעלה האמצעי שנשאת לו אחר שני הרי היא נאמנת לומר שנבעלה לבעלה האחרון שנשאת לו אחר כך ואין אנו יודעים אם אמרה אמת או שקרה אלא שמאחר שהיא נאמנת לומר שנבעלה לבעלה האחרון שנשאת לו אחר כך הרי היא נאמנת לומר שנבעלה לבעלה האמצעי שנשאת לו אחר שני ואין אנו יודעים אם אמרה אמת או שקרה אלא שמאחר שהיא נאמנת לומר שנבעלה לבעלה האמצעי שנשאת לו אחר שני הרי היא נאמנת לומר שנבעלה לבעלה הראשון שנשאת לו תחלה ואין אנו יודעים אם אמרה אמת או שקרה אלא שמאחר שהיא נאמנת לומר שנבעלה לבעלה הראשון שנשאת לו תחלה

דף מ"ט : (יב) כתחיכה דמיסור. ואם נותנת תחמלת לדבריה שתמרת מחמת קטטה תמרה כך הוא מחלוקת בין הרמב"ד והמגיד משנה (דהרמב"ד ס"ל דתחמת אם נותנת תחמלת לדבריה והמגיד משנה ס"ל דתיכה נחמת אף אם נותנת תחמלת לדבריה עין בפי"ח מהא"ב) : (יג) נאסרת עליו מספק. אבל אם בחמה טוענת ברי שקודם לקידושין ס"ל להרמב"ן והרשב"ץ דחמי מחמר שטוענת ברי ולא תמרי דחמורה עליו חלת כמחמי, לומתו מו בשותק; (והמגיד משנה לפי שברתו בדברי הרמב"ם ס"ל לפי' בטוענ'ברי חיכה נחמת פיין בפי"ח מהא"ב בדברי הרב המגיד שהכיח שני הדעות והכילו גם הב"י בסי' זה ס"ק י"ט) : (יד) הרי זו מותרת לכהן . ולעיל בסי' ד' סעי' ט"ו פסק (דהיכי שיחת עליה קול שהיתה מזנה תמת בעלה והכל מרגנים מחרים וכו') היה בעמה מושבין לה מדין תורה ל"ל דלעיל שמי דהושיל דהכל מרגנים מחרים ודיימת טפי והוי כעדים והכא מיירי רק שמי עדים רחו זה דבר מכוער והב"ח כתב דהכא מיירי בפטוים ולעיל מיירי בא"מ ומין דבריו ברורים דהא הכא בא"מ (וכמחמת לפי מ"ש בטור שתם מחמת שיחת קול שמי עדים שהם מזנה מין מושבין לה מדין תורה ל"ל דלעיל שמי דהושיל דהכל מרגנים מחרים ודיימת טפי והוי כעדים והכא מיירי רק שמי עדים רחו זה דבר מכוער והב"ח כתב דהכא מיירי בפטוים ולעיל מיירי בא"מ ומין דבריו ברורים דהא הכא בא"מ מ

כמצנם כרכזנמליהל ור"ת ד כר' יומן
שם ס כתוקימת' דתמורתי שם דפ"ו

דגול מרבבה

ב"ש .) עיין שם בס"ק מ' וכ"נ
דבז' אפילו ליכא אפילו חד
רוב ג"כ מותרת דממה שמחמיר
הרמב"ם ביבום בלא"ח אין ראיה
דכאן איכא ספק ספיק' שמא
לא וינתח עם אחר כלל ואת"ל
וינתח שמא נם תאחר כשר הוא
ואמנם ממה שמבו' בסימן ד'
אפילו מודה אותו שכוני וכו'
ואחרי נם שם יש ס"ם ששמא נם
האחר ממזר הוא ס"מ שאני כאן
דמסיע אשה מנא בודקת ומוצ'
משא"כ בסימן ד' אדרבא אנו
חיישינן שמא וינתח עם כשר
נם שם חולד אין כו חזקת
ממזרים אבל הוא יש לה חזקת
כשרות ואולי נם אב"ש לא
קאמר רק על בתח :

ביאור הגר"א

כו' . כמ"ש מהי מדברת כו' ולף
זעירי מוקם לרב אסי אלא דר"ת פליג
על זעירי ע"ש : נא) ותהי כו' . כר'
יומן שם ג' וכמ"ש בקידושין פ"ד ה'
מ"ם ה' דהלכה כתר' שמוה: נב) כדי"ת
כו'.לפון הרמב"ם ושיטתו דבת תרי הלכם
בקרונות של ליפורי בתמורת לכשר
מדפריך אי ר"נ כו' ור"נ דוק' כנרי

לאמרה לכשר נבעלתי אז תפילו בדיעבד תלת אע"ג דאיכא תרי רובי של כשירי'
ואם תאמר לכשר נבעלתי ונאסרת לכהן לא תלת תפילו אם איכא רוב פסולים
ללמד זאת מסוגיי' ספ"ק דכתובות וכתב המגיד דס"ל דסוגיא דלוקמה אם
דאיכא תרי רובי כשירים אייני לעניו אם מותרת לכהן לכתחלה תפילו אם
תאמרת לכשר נבעלתי בעיון תרי רובי
וכן אם לא תאמרה מהני מיהת בדיעבד
לא תלת וגרסה לפ"ז תפילו אם לא
תאמרה לכשר נבעלתי אם איכא תרי רובי
מותרת לכהן אף לכתחלה ואייני ג"כ
כשאינה תומרת כרי ומ"ש המגיד אם לא תאמרה לכשר נבעלתי בדיעבד לא תלת
לתו דסוגיא אייני בדיעבד דהא תנא תנאה תלת דמ"מ מזה כשאינה תומרת
לכשר נבעלתי תז תפילו בדיעבד תלת אע"ג כשים תרי רובי מיהו הסוגיא אייני
כשאינה תומרת כרי ובכ"ז תנא תפילו כשאינה תומרת לכשר נבעלתי וכן משמע מתו'
מכל הכ"י כתב לדעת הרמב"ם כל הסוגיא אייני כשאינה תומרת כרי מכל כשאינה
תומרת לכשר נבעלתי אז תפילו בדיעבד תלת אע"ג דכשים תרי רובי מיהו הסוגיא
כשאינה תומרת כרי ומנה ס"ל כפי' רש"י דסוגיית הש"ס אייני כשאינה תומרת כרי וכל זאת
אייני כשאינה תומרת כרי ומנה ס"ל כפי' הרמב"ם דסוגיית הש"ס אייני כשאינה תומרת כרי
אלא דס"ל דאע"ג דכשים תרי רובי מיהו כשאינה תומרת כרי אסורה משום חשש
ולא אמרי' כיון דאיכא תרי רובי מותרת לכהן לכתחלה ומנה ס"ל דכשאינה תומרת כרי
אסורה משום חשש ומנה ס"ל דכשאינה תומרת כרי אסורה משום חשש ומנה ס"ל דכשאינה
תומרת כרי אסורה משום חשש ומנה ס"ל דכשאינה תומרת כרי אסורה משום חשש
ומנה ס"ל דכשאינה תומרת כרי אסורה משום חשש ומנה ס"ל דכשאינה תומרת כרי
אסורה משום חשש ומנה ס"ל דכשאינה תומרת כרי אסורה משום חשש ומנה ס"ל
דכשאינה תומרת כרי אסורה משום חשש ומנה ס"ל דכשאינה תומרת כרי אסורה

כתן כשלהן ערוך הרב הבית יוסף הכא גם כן בח"מ מיירי ועיין בקונטרס לחרון סי' ו' : (טו) ואם נשאת לו תנת . כלומר אפילו כרוב פסולים מצלה וכ"ג ולא ידעתי מ"ש לחתר זה לדעת י"ח ובדיעבד אפילו כרוב פסולים הא גם לדעה רחשונה דיעת הכי (ועיין בב"י) : (טז) הוחיל והיח חומרת לכבר נבעלתי אפי' כרוב פסולין מכבר ר"ג ולחו דוק, במקום קבוע שהוח כחחנה על מחנה : (יז) חלח מ"ב היו שני רוכים. לח ניחר דבריו חס כשני רוכים אפילו לכתחילה מצות או דוק' דיעבד ועובד דר' יוחנן בן נורי (פי' לחית' בגמר' מעשה בתנוקת שירד למלוחת מים מן המעיין ונתנסה חמר ריב"ל חס רוב העיר מטיחין לכחוזה הרי זו תנשת לכהונה) מיירי בבועלת כרי פי' שנבדקה וחמרה לכבר נבעלתי וכן פי' הב"י שכן דעת הרמב"ם לחלק בין לכתחילי לדיעבד(פי' חפי' כשני רוכי') חבל המגיד משנה כתב שדעת הרמב"ם שוין מילוק : (יח)תנשת לכתחילה. (הוח דעת הטור) ואיתו בחיזה טוענת (שלכבר נבעלתי) דמי טוענת (שלכבר נבעלתי) הח הטור בעל דעה זו ס"ל דבחד רוצה סני (חס חומרת לכבר נבעלתי חפילו לכתחלה) :

ד (א) קרוב נאמן לעדות זו. (סוגית הגמ' כך הוח בכתובות דכ"ז ע"ח עיר שבבשוה כרכום כל כהת הממלחות בתוכה פסולות ואם יש להם עדים אפי' עבד אפי' שפחה הרי אלו נאמנים ואין אדם נאמן על ידי עלמו ע"כ מתניתין וקאמר עלה בגמ' ואפי' שפחה דידה מהימני ורמינהו לח תתיחד עמו (לעניין שביב מרע שנאמן נט על תגמ'אלא ע"פ עדים ואפי' ע"פ עבד וע"פ שפחה חון מספחת שלבה גם הם (ותשמע לפניה) חמר רב ספי בשביב הקילו . רב ספח חמר הח בשפחה דידה הח בשפחה דידה לח מהימני והח קתני במתניתין חין אדם מעיד ע"י עלמו הח שפחה דידה מהימני ומשני שפחתה כעלמה דמי רב חבי חמר הח והח בשפחה דידה וכו' לימח כתנחי זו עדות (פרש"י של שבוים והבל בשניים הם) חיש ותשב תיוהק ותינוקת חביה ותמה ותחים ותחותם חבל לח בנה ובתה ולח עבדה ושפחתה ותניח לידך הבל נחמנים להעיד חון מהימנה ובעלה דרב ספח ורב חבי תנחי (פרש"י ודלי תנחי היח ע"כ יחמרו חין דחמרינן כי מהניתין בתריית, דקתני הבל נחמנין חון מהימנה ובעלה) דרב ספח לימ' תנחי היח ומשני וכו') והנה כחן העתיק הרב הב"י לשון הרמב"ם ממש (פ"י מהל'כ) ומסתימת לשונו שכתב סתם וקרוב נחמן לעדות זו (ולח פי' דברין בחיזה קורבה מיירי משמע שבתב ובתה ג"כ בבול ונחמנין להעיד וכן נרחה מדעת הרי"ף (שסתם דבריו ולח הזכיר חלח סתם ובתה רק בסתם שפחתה חינה מעידה) והנרחה מדעתם (חף לפסקו הלכה כרב ספח דשפחה דידה מהימני ומשני שפחתה כעלמה דמי רב חבי חמר הח והח בשפחה דידה ומפחתה) לחו לגמרי פסקו כהסיח בריית, חלח לגבי שפחה חבל בנה ובתה נחמנים וחין הלכה כבריית, זו

באר

לח) רובות . ה"ה שני חזקות מהני משפטי שמואל סי' קי"ד . ועיין מ"ש פרק ח' דכתובות משבת יו"ד . ועיין בנה"ג בהגהת הטור . פנויה שחיברה ופילגה ולח ידעו מזה כ"ח חמה וגיסה ע"פ הגדת חמה ותבעה לח' חיתן לה חתנן זונה חו ישחנה ותשוקת חיש כמעט שהודה והחפשר שמה בסך מעות חס מודים להכן בחמרה שלח נבעלתי כ"ח כזה . פסק בחשובה בנסת יחזקחל שלמה ס"ו דשמואל סי' קי"ד . ועיין בשלטי הגבורים שם בשחלים מרלוקם הטוב ונהגו חיסות זה עם זה חיזה שנים וילדה בת ותח"כ חזרו כולם לדת ישרחלים ומעיד הוח ותשתו שהבת מהם ולח מחבר ובעתו שים להחירה ליבעל להכהן . פסק שבות יעקב ח"ב סי' קי"ב דפסולה לכהונה . ועיין בחשובה כנסת יחזקחל שלמה ס"ח ועיין סי' ז' ס"ק ל"ד מש"ם :

ט) לחמורה להכן . ותם היח נשותה להכן תנת ממנו . חע"ב בזנתה ותומרת לכבר נבעלתי וגשחת להכן דקי"ל דלח תנת לחפילו כרוב פסולים וכחן לחפי'

היטב

נבעלתי וגשחת להכן ס"ל לח חיש לחפי' כרוב פסולים וכחן לחפי' שני חיכה לחמנת שחני זוכות דחמרינן חשה כודקת ומזכה . חש"ב דכחן חיינו חלח ספק זכות וקי"ל חין חשה נחסרת על כשלה חלח בקיבוי ומסירה חו ע"פ עדים בין חשה כהן ובין חשה ישרחל . כחן חפני מעלה יוסנין כשוכה לחמורה . ולפשר חם שנוי' נשחת ליסרחל ומני' דהיח בחולה מומרת חחר מיחתו לכהן ב"ם . וט"ז לומר דיש לחוש שמח הטרה בה בשבתי וכ"כ הר"ם מלבקטר סי' ל"ה . ועיין בהרד"ך בית ח' ועיין בהגהת טור : ב) לכותי : . לפי מ"ש לעיל סי' ו' סעיף ח' וכן הכף על הפנויה לפי' היתה קדשה שהפקירה עלמה לח נעשית זונה . פירושו ליסרחלים שהפקירה שבל חם ידוע שהפקירה חף לגוים לחמורה לכהן בח"י : ג) ואם יש לה עד . עיין משפטי שמואל סי' פ"ה

(יא) ורוב העיר שפירשו חלו העוברים ממנה כשרים [יד] שחכמים עשו מעלה ביוחסין והצריכו (יט) (לח) שני רובות חבל חם היו רוב העוברים פוסלים חותה כנון כותים חו ממזרים וביוצח בהם חע"פ שרוב המקום שבחו ממנו כשרים חו שהיו רוב חנשי המקום פסולים חע"פ שרוב העוברים שם כשרים חוששין לה ונחמר למי שפוסלת חותה נבעלה ולח תנשה לכהן לכתחלה לב ואם נשחת לח תצח ו ויח"ח דבחומרת לכשר נבעלתי בחד רובח לכתחלה מכשירין

נג) (כ) ובדיעבד חפילו ברוב פסולים :

יח נד) ז ראוה שנבעלה חו שנתעברה בעיר חפילו לא היה שוכן שם חלח כותי ח' חו חלל חחד ועבד וכיוצח בהם הרי זו לח תנשה לכתחלה לכהן לג שכל קבוע כמחצה על מחצה הוח (טו) ואם נשחת לח תצח (טז) הוחיל והיח חומרת לכשר נבעלתי נו) (כח) היתה חלמת חו חרשת חו שחמ"ה חיני יודעת למי נבעלתי חו שהיתה קטנה שחינה מכרת בין כשר לפסול הרי זו ספק זונה ואם נשחת לכהן תצח (יז) חלח חם כן היו שני רובים המצויים כשרים לד נז) מ (כט) ויש מי שחומר שחפילו נתעברה בעיר חם הלך הבועל חליה (יח) תנשה לכתחילה כיון דחיכח רוב העיר ורוב סיעות כשרים חח"כ הלכה היח חלין [טו] ומתמח נמי שחין ידוע מי הלך למי תנשה לכתחלה :

הלכות אישות

ז דין חשה שנשבית וחיזו היח נקרחת חללה ובו בג"ס :

א [א] מ שבויה שנשבית א) והיח בת ג נ"ש ויום חחד חו יותר א (מ) חסורה מ) לכהן (ג) מפני שהיח ספק זונה שמא נבעלה ג) לכותי ג ואם יש לה ג) עד שלח נתייחד כותי עמה ה"ז כשרה לכהונה ד (ג) ואפילו עבד חו שפחה ב) חו (א) קרוב נחמן לעדות זו :

הגה

זחתה במקום חחר חשר חין שם תרי רוכי חלח חומרים כחן כמח שכתה הזמת דהח ק"ל לפנין חיסור לח מחזיקים ממקום למקום כמ"ש ריש נדה פלונית, דחזקה ורי יוחנן לעניין טומחה וכן פסק בחו"ח והובח בהגהת הרב רמ"ח כשמעי כלי חולבת בין כלים של בשר לח מחזיקים ממקום למקום ולח חיישינן שמח הודחה בין הכלים חע"ג דלח ילפינן חיסור מטומחה מ"מ בכה"ג דמיכ סבר ילפינן חיסור מטומחה ועי' בי"ד סי' ק"ח חע"ג דכחן טוי דבר דיירי דהיח הולכת תמיד מ"מ לח חיישינן שמח זנחתה במקום חחר ונרחה כפלונית, חלו יש לומר דלעת הרמב"ם חפילו חומרת לכשר נבעלתי בעיר חו בשבתי וכשחיכה חומרת בדי חו חפילו בדיעבד בעיר תרי רוכי חס חיכה חי תרי רוכי חותרת חף לכתחילה דהח פוסקים הדין הכי ולהמגיד י"ל גם הרמב"ם ס"ל הכי וכשחומרת בדי וכשחת חפילו כרוב פסולים לח תנת

ועיין סימן ד' :

ז א חסורה לכהן. ותם היח נשותה לכהן תנת ממנו חע"ב בזנתה ותומרת לכשר נבעלתי וגשחת לכהן דקי"ל דלח תנת חפילו כרוב הפסולים וכחן חפי'

תשובה

ומסיק דכשחמת כ"ד חיכו ענין לפלוגתת של הרחכ"ד ופכ"ח כ"ל וכחן חף לי נימח דמוכיל לחתלח שלח לפסיר דכרים הרחשונים מ"ח ס"ע כדין חיכי לחתמן בדבור שחתרון דכ"ב לח קחמר ר"ג לחליט בדי חפי' כרוב פסולים חלח משום שיש לה חזקת כשרות לכהונה ובדי דיקה מסייע לחזקה וח"ב כ"ב שחכנסה לת חתי בעלה ולקח' ממנו ממון נכסר חזקה זו חדלת לחזקות ממון סיכר לחזקה סגוף לחמרי' לוקי ממונח בחזקתה שח"ל לחסיר לו שבדין נחן לה לפי שחמנו נעשתה ושוב חין בידינו לחזקה סגוזלת ולח לקחה ממון מחתי בעלה שלח כדין ושוב לחיך לחתן לחתלת לידה ובלח כחן לחדם חיינו לנכיה מ"ב חו לח חמר רחבה נעלה חו בחזקת ממון מחתי בעל ולח שבכ"ש היח רחבה מחמת הזמנת ז"ל לחולי כחונם לף לחת שכיח לכל בנזל היח כודחי רחבה בחזיק ולכן חומר לפי שחסה זו חסורה כודחי לבעלה שכבן ב"ש • ולכחורה יש לחמוה דחמרינן מחמת מיירי ולכן בשיבן חמר רבי לידה לבן ולח מדין עדות הוח ודו"ק : (ועיין בחשובת חתם סופר סי' ר"ע ס"ב לפת כהן שנחלחת חמנורת וילדם מיד לחתמן בפרהסיח וכ"ל חומרת מיכח והוח מכחיש לף רוחם לקיומ' (ובחופן לביכח חשוב מניקת חכירו) וכ"ל שם דברי מירו הנחון בכפלחים דף י"ב חמצ' היב פלוני וכבן הוח שכ' דבשבות מכחיש' סוי"ל כרי וברי דלף חמר ר"ג כמ"ש הרח"ש נבי דידם ולחרוסקי ולבן כ' שדברי הפור זכם ב"ש • ובייהו מ"ש פטור (בסוי' ד' ובע"ש שם סכ"ו) נבי חרוש דחמנת לומר לחרום נבעלתי לפי הוח מכחיש' ושם נשחת לכהן לף תלף כו' דזכו חלף כהן שנחלחת חמנורת וילדם מיד לחתמן בפרהסיח כ"ל הוח נבי עובר שביק עלוי והוח חעיד לסיפך בברי ובכי הח לף חמר ר"ג לכל כשביק חעיבת חמנת שם שלמת כשר חני ולבשר בעבלתי ואיתו שד' דעלמת חעיד על כשרה שביק הח לף בחזקת ב"ח בסכסוכת בע"ד ס"ם שכבל חיתו יותר מע"ח דעלמת וכמ"ש ר"ח בבי חיתו בחזקת ב"ח • ובכי הח חמר ר"ג כמ"ש הרח"ש נבי דידם ולחרוסקי ולבן כ' שדברי כשבוי שביק לכהונה כ"ש • וכיוצ מ"ש פטור (בסוי' ד' ובע"ש שם סכ"ו) נבי חרוש דחמנת לומר לחרום נבעלתי לפי הוח מכחיש' ושם נשחת לכהן לף תלף כו' דזכו חלף כהן שנחלחת חמנורת וילדם מיד לחתמן בפרהסיח כ"ל הוח נבי עובר שביק עלוי והוח חעיד לסיפך בברי ובכי הח לף חמר ר"ג לכל כשביק חעיבת חמנת שם שלמת כשר חני ולבשר בעבלתי ואיתו שד' דעלמת חעיד על כשרה שביק הח לף בחזקת ב"ח בסכסוכת בע"ד ס"ם שכבל חיתו יותר מע"ח דעלמת וכמ"ש ר"ח בבי חיתו בחזקת ב"ח • ובכי הח חמר ר"ג כמ"ש הרח"ש נבי דידם ולחרוסקי ולבן כ' שדברי כשבוי שביק לכהונה כ"ש • וכיוצ מ"ש

פתחי

לספול לה ובחיכוחת נשון כחנחי ובחס לח יועיל לח יזיק כו' וחלופי בקבל יכלו עוד למנכר מלחת כפי חשר יכלו כמיכחס עכת"ד : וכחב עוד כל זה כחיני לקבל להמיר לפסירוחים שיעשו זח"ת לך לענין חלוקה כו' (זה יוכל לקחן סי' קי"ו ס"ע) . ולענין הסוכר כזה חם יכים זכר לענין שזיחות כפ"ם מכוחר בכ"ם סי' ד' סק"ח כו' ובס בחשובת עכ"ב סי' ל' מפרש דברי הרמ"ח בס"ם ג' דרך לכל דבר דרכון ודברי הכ"י סי' כ"ו חמוסים כזה : וכגם דבעלינהי למעלה לחלק דבריהם שם כשר לח חיישינן כלום מ"ם קשה לסמוך על דעתי לקבל בחזוריית. לך חם חלה בח לענין חם כ"ע פגומה לכהונה כלח כחוחי ובכד הכח עכ"י חלקו הפוסקים חם כולה פגום לכהונה ודיעבד ודלי לח חלה לכן ע"ו ודלי יש להחמיר רק בדיעבד מעכת"ד חחרונים חסורה עד שיכחבר ע"פ עדים שרחוק חפי' פעם חחת שנבעלה בקרוונות. קכלת יעקב ובמ"ס בס"ק כפוכה : (יח) ורוב כעיר. עיין בחידושי רבינו עקיבח חיגר ז"ל בגליון המצויות פ"ק דכתובות מעכ"ת : שכ' ברחש דחם כרוב פוכה על המיעוט רק בחמר דיש למכל ד' פסולים וחמ' ובעדים עבדים דנחם חסורה לכהן מחוחה בעיר דבח כוח בעלמו לח נח עליה וחם כן כוח חיינו ככלל בספיקות ולנבי דידים בשתר רק מחלה ס"ח שמוחדים בספק וחיינו יכול לחלות כרוב. וחידוש שלח נחלה מפורש מי שדיבר מזה שכ"ל : (יט) שני ריבות. שבבה"ש מ"ב בשם כנ"י פנויה שחיברה כולי ועיין מזה בחשובת שבות"י ח"ב סימן קפ"ו ובחשו"ל ס"ם פ"ו : (כ) ובדיעבד לפי' כרוב פסולים. עיין בחשובת נו"ב סימן ח' שבחלה חודות לחלמה לחת שביחה דרב כבפר חלח בעדיים וחין שם רק ג' חו ג' בחי יהודים ובחוכם חמים וחחי בחלה ובחלח בכך והיכף לחר החחוכה כיש בריחים בין שיהים וילדה כחופן שזיחה בחוכה בפר כ"ל וחחרה שחם לחי בחלה כרחש"ן זיחה וחיכחה חורבה לחבוע לחומו ממון וכולילה ממנו לחיזם סך וחח"כ חת חילה ומזרים מדבריה לחומרת לבשר בבעלתי ומה שלחמר בחי לחומו ממון חלח בספק חם כ"ע חומרים כחן כמה שכחבו חחרונים ולכחורה דבר זה חלוי בפלוגתת שבין הרחכ"ד וסמ"ח שכוכה בב"ח סק"ח כ"ו וחפשר דכחן נמ לדעת הרחכ"ד לח מכני הרמ"ח בס"ח חמודב הרחכ"ד בחשת יחזקחל מלכחוכם לפי דבריה הרחשונים וח"כ נמ כחן בספיקים כבחומ' כו' וכחמרת כנ' שלנו ל"ע דחול לנבייהו כו' פי' דבודחי חזכ' לעיר חז חוח קבוע וחין חכח חד רובח דחנשי ס"ע משמע מסחתם לח חסרינן לומר שמח חלכת כשם חלח יש שם נם רוב חעיר וחשתם כיון דעכ"ם יש חד בבירור ורוב חשני הוח ספק לח נזרינן כחן משום רוב העיר נרידח כיון דבורב עיר נמי יש ספק ולח

ס"ב ו סור מסוניות כנמ' שם וכ"ב ס"ם כשם הרמכ"ן וכרשב"ח ז ב"י שם הרמב"ם מסוני' נמנ' שם נחין טולכים חתר רוב סיע' כלבד וכו' ח סיר וכפי ניר"סחמו שם לח דקח חזלח חיכי לנבייהו ח ל' הרמב"ם כפ"ח מכ' ח"כ ממחני' ונמ' כחוכות דכ"כ ע"ח כ ממחני ונמ' כחוכות דכ"כ ע"ח כ ממחכה שם דף י"ח ע"ב ג ממכה שם דף כ"ו ע"ב:

שו"ת למורה

סי"ח ויש מי שחומר כ"כ עיין מ"ש ולח ממקיימין ממקום למקום ועיין מ"ח סי' תס"ו ס"ק ט"ו ועיין הרמ"ח יו"ד סי' מ"ח ס"ק י"ח .

ביאור הגר"א

כמ"ש ח"ל לר"ב חלים ליש נרי כו' וקיל ליש כו' וכ"ק בקרוחת כו' עד מעלה עמו ביוחסין ולח סיים לחילת' וכ"ק סח דר"ג דנחמת לף כרוב פסולין דוק' דיעבד חבל לכתחילה עד דחי"ב' רובח כשרים ופ"ג על שמואל דחמיר לף לכתחילה כרוב לחד כחיים חומרת חפילו דיעבד לריך ב' רובי מדחסרינן שם חבל פירש ז' חליפורי כו' ושם וליוחסין לית כעין כו' חלח ר"ג חלים על כח חיכוך כרוב ועוד דר"ג לח פליג על ר"י חלח כנרי כחן כשם ר"ל לר"ב כמ"ש שם י"ד ח' ורי' פוסל כרוב לחד כמ"ש חי ר"י כו' ושם י"ב כ' לדברי הפוסל כו' וביוחס הרמב"ן ורשב"ח ורח"ש וכפור ושפ"ח דכחיכם חומרת מיירי ולכן כעיין חרי רובי מ"ח כעיין חרי רובי לף דבישבד חבל כחומרת סני כחד רוב"לף לכתחילה כלשמוחל ובדיעבד לף כרוב פסולי' ונם הרמב"ם מודם בזם כמ"ש שמואל שם וריב"ל וחבח שמוא וקי"ל כוותיים כמ"ש בקידושין ע"ד ע"ש ובפירש הרמב"ם פפ"ו וכמ"ל סי' ד' סכ"ז וכן חרי רובי לף כחיכם חומרת לף לכתחילה דבח מחבי רובי לחיכי לנבייהו לח חמרינן דף קי"ח ובמרש"ל לח חכי חס חמנחר לחתלח לח מכני רק לכפיר דברים כרחשונים. ומדוע לח סזכיר דברי חתום' ביבמות ד"ח חתכ בחמת לק"ח לפמ"ש רבינו בקיבח חינר ז"ל בחשובה סי' פ"ם (ובינח קלח לעיל ס"ע ונקמן סי' מ"ז ס"ד) דסברת מהרש"ל הוח רק לח"ל לדון לעולם דבורו כאני לפרות כפסיל דחת בעלך דכימנוסו רבנן חדין עדות כו' לחבל בנ"ר חם דחסיחינן כרי דיבה לגו חדין עדות הוח ודו"ק : (ועיין בחשובת חתם סופר סי' ר"ע ס"ב לפת כהן שנחלחת חמנורת וילדם מיד לחתמן בפרהסיח וכ"ל חומרת חפילו חתם סופר לף לכתחילה ושם כחיכם חומרת חיירי לף להרמב"ם מדקחמר לכל פי כו' כ"ל כמ"ש הרח"ש בסוגיתן דבבי חרמ"ח לף לכתחילה ודברי הרמב"ם סתומי' ללח כ"ח לף לכתחילה ודברי הרמב"ם מ' כדברין לבל חיכו כך שהרמב"ם סתם כדרכו שלח לכתוב שלח כמוכר שלח כ"ח לף לכתחילה ודבר' לכתב ובמ"ש ר"ד ח' ולימעמיך כו' ועוד דפריך לף כרוב פסולים ומשני לף לכתחילה ור"ח קחמר כחתני' נחמנת מ' לף ובמ"ש ר"ד ח' ולימעמיך כו' ועוד דפריך לף כרוב פסולים ומשני לף לכתחילה ועיקר חסר מן הספר וגם לק מצני מי כר"ב לי כי' חלל לפיסחם מצני דלח שייך כלל בכר"ב ור"י דכ"ב ל"ם וכעין כ"רובי כלי"ל . כנר כתבתי לף לכרמב"ם ל"ל כן ונ"ל שלח נדלין דשלמ נד) דחזנו כו' . לפילו כחחיב' כ' רובי לח כמ"ם בקרוונות כו' דוק' בפרהסת דרכים חבל בעיר לח נזירה דילמ' חזל' חיכי כו' וכנ' רב"י ותוספת דלמת חזל' כו' : נח) ומ"ש נשחת לכהן חזל' כו' כ"ל דלפילו כרוב פסולים חלח דקמ"ל דלפילו כבמ"ש דוק' שחומרת : נו) כימם כו'. כ"ל כמ"ש כירושלמי שם ר' שמואל בר רב יוסף כשי חסתם חין שתוקי כר"ג ור"מ חלח כר"ג מזר לחמר יש שתוקי כר"ג ור"מ בשוהקת ולפ"ה כמדברת כחומרת חיכי יוחנת : נז) וים מי כו' . כ"כ הפור וכ' כ"י דבי' כנמ' כני' שלמו ל"ל לחול' כו' ודברי תמוכין דהח לף כרוב סיפם פפלינן נזירה משום פיר כו' בעיר נוף' וכ"ם למסקי' דמשלה עמו ביוחסין חלח הפשוט ס"ל דמ"ם בקרוונות ל"ד כ"ם בעיר כל שיש חרי רובי ול"ע ורוב העיר חלח כדלילי רוב פיפם בעיר חלל בחרי רוב משמע כשרה ולח נזירון כולי האי דמ' מרוב העיר ולמ' חזל' וי"ם כיוכו' ומשמ'כו' ז א) וכיון בח כו' . פ"ח ופ"ג דכחוכות ופ"ם דנדה ושחרי מקומות : ב) חו קרוב כו' וכן קפן

אבן העזר ז הלכות אישות

ר סם ס מסכם סם ד"ב ע"ב ו וכן סכרת כרמ"ם ז סם קף כ"ן ע"ב מ פרין וכן כוה סכרת כ"ם סם מנריות' דזו עדות לסם וכו' סם קף כ"ן ע"ב מ מסכם סם י בריימת וכלוקימת' דרב פפל סם כ בריימת סם וכדמפרש סם גנמ' תליב' דרב פפל ל בריית' כתוכות דל"ו ע"ב וכמ"ק

הגהות רעק"א.

ס] סי' ז' בכ"ם תות ס' אמל סמרם סם . כ"ב עיין תמו' כר"ם תלסקר סי' ל"ב :

ב] ס"ב תין כנסל נאמן . כ"ב תפסר תפי' כעלם ישראל דאין נוגע לו פירוש נאמנין תמו' כ"ב ת"ב ס' קכ"ט:

ג] סם כגם וכ"ם לפר תפ"ם . כ"ב עיין תשובת כרמ"ם ח"ח סי' כ"ב וכ"ג :

ד] ס"ב כר"ז לת יפתם . כ"ב ולם נשתם עיין תמו' כ"ב סי' כ"ב דמסופק סם תלת ואני מלתי נאי' ריטב"ה יכמות דף כ"ב בבית ת'ספת' דמפורש כדין דלת תלת :

שי למורה

סימן ז (סעיף ב') בסגב"ם ותפילו מפל"ח . כ"ב עיין רדב"ז חלק תמיני סי' שני תלפים קכ"ו ולפנין עד תפי עד פיין טו"ם זקני כתי"ן ז"ל סי' קמ"ח ות"ם סם לדתות דברי מברתנ"ח כתכתי בגליון סם דבש"ם מ"ק דף י"ד ב' נכח לתמרו דלמא שניהן לסורים משתם כתברתנ"ח שוב רתיתי כשורי תכן בס"ם דף כ"ב שתתריך נזכ :

ביאור הגר"א

כו' ככר תמכו עליו כר"ן ות"ת דהא מסוגיא דסם מ' דקטן נאמן תפילו בשאינו מפל"ת כמ"ש סם עדות כו' תיבוק כו' ובשאינם מפל"ת דתל"ל תפילו בהא כו' כמ"ש וכן מ"ש תפי' קרוב ולא מילף דכולה כשרין תפי' תיכ מפל"ת ושם תר"ן דכתב ובתם דוקא כמפל"ת וגם מ"ש ותשתא כו' דומה כשגיל שהוא קטן לא משתא כן דלמא כתם לאב ות' וגדול תלת כשגיל שהיה בהא ז"ש וי"ש שכ"וכשטתם דאשתא ושפתתם תפילו שלו וכל סקרובים תוך בהא ובשהם כשרים תפי' בתיכ מפל"ת וכן קטן ותקטב תכל בהא ובשהם ושפתתם ד"קא כמפל"ת וכיון דאינו נאמן תפילו כמ"ש סתן תפי' כמפל"ת תכל כרמב"ן סתן בשאינו פירושלמי מדרכו שתאר סם ותפילו קטן רב תמי בשם ריב"ל תפי' קטן ודוקא לפילו קרוב לפילו קטן ותרוב בשמיעתם מן בדא תגיד קרסותית תשתא כוותי ובניה ותתסים לתהן לגבי ר"ח ולא קגל יוחנן לגבי ריב"ל וקטנין וסובר שטוח כמשתא שתארו בגמ' משתא בא לפני ריב"ל וקטן כוי כמ"ש בירושלמי ומשום בכי תארכיכו מפל"ת תכל בקריב תין תילוק כמ"ש שם דכלל לכל בקרובים בהדדי וכן כרמב"ם בללן ודברי כמ"ת ובית שמואל דמוקים תלוי ותיינרין לבשוב סלינן : ג) ותפי' נשים כו' דשפטוים משום דתמבוונב לקלקולה משל"ב כתן דלת מקלקלת מידי שם ופ"ם קיז קי"מ: ד) וכן שפחתה. כר"ם דמתרין בריית' כוותים : ה) וים מקילין כו' כמו בעדות תשת כמו שהקילו כתונכל פסולי עדות ועיין בפ"ת דקידושין ב' ג' תם בקילו כו' ועיין תוספת שם ד"ה תם כו' וכ"ם דכתב תיסור נרת כ"ם כתן דתיסור לתו ודמיית לכת דסופה ז' ת' תכל כרמ"ם כתב דל"ד לשם דשם תפילו היו מלמה נתמנת תפילו תיכ מפל"ת וכתן שתיב שפחה ולא משיב גוי : ו) וכ"ם כו' . ור"ל דתלית בפלוגת' כב"ל תם למדין מעדות תשת ד"ם : ז) ומפל"ת כו' . גדולה מזו תכל פסולי עדות תיכן נאמנין לכתמיר כמ"ש ר"ב ב' ותיכ נאמנת על תבריתה תיכ מפל"ת ותפילו ב"ת תיכו נאמן שם וכ"ם שם :

סימן ז (סעיף ב') בסגב"ם ותפילו מפל"ח . כ"ב עיין רדב"ז חלק תמיני סי' שני תלפים קכ"ו ולפנין עד תפי עד פיין טו"ם זקני כתי"ן ז"ל סי' קמ"ח ות"ם סם לדתות דברי מברתנ"ח כתכתי בגליון סם דבש"ם מ"ק דף י"ד ב' נכח לתמרו דלמא שניהן לסורים משתם כתברתנ"ח שוב רתיתי כשורי תכן בס"ם דף כ"ב שתתריך נזכ :

סימן ז (סעיף ב') בסגב"ם ותפילו מפל"ח . כ"ב עיין רדב"ז חלק תמיני סי' שני תלפים קכ"ו ולפנין עד תפי עד פיין טו"ם זקני כתי"ן ז"ל סי' קמ"ח ות"ם סם לדתות דברי מברתנ"ח כתכתי בגליון סם דבש"ם מ"ק דף י"ד ב' נכח לתמרו דלמא שניהן לסורים משתם כתברתנ"ח שוב רתיתי כשורי תכן בס"ם דף כ"ב שתתריך נזכ :

הגה **ב** (ב) ג) ותפילו ד) נשים שתינן נתמנות בעדות תשא כגון תמותה וכו' נתמנת בשבויה . (הגהות תלפסי פ"ב דכתובות) ה **ו**ב' שבויות שהעידה כל אחת לחבירתה הרי אלו נאמנות (ג) וכן קטן שהיה ו מסיח לפי תומו נאמן ג ה) ז מעשה בא' שנשבה הוא ואמו ובנה מסיח לפי תומו ואמר נשבינו לבין הכותים אני ואמי יצאתי לשאוב מים דעתי ו) על אמי ללקוט עצים ודעתי על אמי והשיאו אותה חכמים לכהן על פיו [ב] ח ויש שכתב שהקטן נאמן אפי' במתכוין להעיד :

ב ט ג] אין הבעל נאמן להעיד באשתו השבויה שלא נטמאה (ד) ישאין אדם ד ז) מעיד לעצמה ד) י וכן שפחתה לא תעיד לה אבל שפחת בעלה מעידה לה כ ושפחתה שהיתה מסיחה לפי תומה נאמנת :

הגה כיוצי פסול לעדות שבויה [ג] ותפי' מסיח לפי ח) תומו מיהו נאמן (הרמ"ם כלל ל"ב) ה) ויש(ה) מקילין במסיח לפי תומו (ריט"ז)(ד) ה (ו) י והו"ה ג] (ו) לעד מפי עד (ה) ז ומסיח לפי תומו לא מהני רק להקל (ז) יא) ך מבל לא להמתיר (ר"ד כהן בית מ') :

ג ל כהן (ח) שהעיד לשבויה שהיא טהורה (ט) (ו) ה"ז ז (י) ד] לא יג) ישאנה שמא עיניו נתן בה ואם פדאה והעיד בה ה"ז ישאנה שאילו לא ידע שהיא טהורה [ד] לא נתן בה מעותיו :

האשה

למה תועיל עדותן בשבויה : (ג) וכן קטן שסיח מסיח לפי תומו . הוא לשון הרמב"ם (בפי"ח מהל"א) משמע שבכל קטן לפילו לאו בגה מין נאמן רק במל"ת וכבר כתב המגיד משתא דבגמר' לא משמע הכי ובתשו' הרמ"ם בכל ל"ב הביא הירושלמי לפי' קטן וקרוב לפי' בגה נאמן ולא הזכיר מל"ת וכבר כתבתי (ס"ק ח') דמשמעות ל' הרי"ף דאין הלכה כבריית' קמייתי' והכל נלמיט תון משפחתה : (ד) וה"ה לעד מפי עד . כלו' גם זה תלוי בפלוגת' אם מדאין עדות נשים לעדות שבויה וכן הוא בד"מ : (ה) ומל"ת לא מהני רק להקל תבל להחמיר . כלו' אם כותי מ' מל"ת שהוא אי וכותי אחר מל"ת שהוא מת מותרת להנשא ודין זה הולית מתשובת רד"ך וכתב שם דין זה בשם הרשב"ם וכשם המרדכי שכ"כ בשם ר' דוד בריבי קלונימום והגה המעיין במרדכי (בפי' המשא בתרא בסופו) יראה דלעת ר"ד בריבי קלונימום נראת אם וכתב שנפלא ממל על דבריו ר' דוד שהתירה ומביא לעת ר"ת ותשובת ר"ג מעד מפי עד ב"ם . אשא מפי אחרים או אשא מפי אשה אחרת נשמעת ר"ת בריבי קלונימום נראת אם וכתב שנפלא ממל על דבריו ר' דוד שהתירה ומביא לעת ר"ת ותשובת ר"ג לאיסור וכן פשק לקמן סי' י"ז סעיף ל"ז לאיסור וכן הוא בתשובת הרי"ן (ועי' לקמן סי' י"ז סעיף ל"ג) : (ו) הרי זה לא ישאנה . משמע אבל לאחרים מותרת ולא תמרינן הואיל בשראה ליאשאנה כוותו היה בשביל עלמו

ע"כ

היטב

שאנה כ"מ שקשה ע"ז ע"ם : י) וה"ה לעד מפי עד . ר"ל גם זה תלוי בפלוגת' דלהרמ"ם דפסול כותי בשבויה ה"ם עד מפי עד נמי פסול בשבויה . ולים מקילין בכותי מהני נמי עד מפי עד . אבל בתשובת רש"ך ח"ת סי' ו' כתב דגם הרמ"ם מתיר עד מפי עד ע"ם ומ"מ למעשה אין דבריו מוכרחים כ"ם . ובתשובת מבשם לבי שאלה קמ"ת החיר בפשיטות עד מפי עד ע"ם . אשה מפי תמרים או אשה מפי אשה אחרת נשפפק הרמב"ם בסי' כ"ב תי תהני ובסי' כ"ג הבי' בשם מהרי"ם שטיהם דמהני יא) מעיד לעצמו . אפי' מסל"ת . ודוק' להעיד תיכו יוכל אבל אם לא ידע שום תדם שהיתה שבויה ולא נטמאה מותרת לו ב"ם ועיין סקי"ח ס"ק ט' : ח) מסל"ת . הרמ"ם בכלל ל"ב סי' ה'-ורלשייתו דאין נוי מסל"ת נאמן ס"ב בתתי' דמר שמואל תמתי תוקמינהו לבבריית תברתי לביילי ויסיתו לפ"ת שלא נטמאו. והתכם לבי בתשובתו סי' קמ"ת הקשה עליו דשמא אין רגלון להיות עומדת בספק פ"י אחר ושמא לא יסיתו לפ"ת ע"ם : ט) ויש מקילין במסיח לפי תומו. בתשובת בנשם יסזקל

באר

פ"ם וק"ם . וכנה"ג בהגהת הטור : ד) ותפי' נשים . עיין מ"ם הת"ת ס"ק כ' . ומכש לבי בתשובתו סי' קמ"ת מייבבו : ה) מעשה בא' . כ"ל ולא ומעשה . ודין בפני עלמו הוא ולא קאי על קטן אלא בהא ובהא לפי' גדולים בעיון דוק' בתלית ות"ם בסמוך קרוב נאמן להחיר לא תייבי בשהא ובשהא ב"ם ועיין ת"ת : ו) תמי . מוכח מזה דלריך שיהי' בלבה מתחלה ועד סוף וכ"ם נבי גוי המל"ם לדעת יש מקילין לריך שיהי' מתחלה ועד סוף בה"ת : ז) מעיד לעלמו . תפי' מסל"ת . ודוק' להעיד תיכו יוכל אבל אם לא ידע שום תדם שהיתה שבויה ולא נטמאה מותרת לו ב"ם ועיין בם"ק ט"ז : ח) מסל"ת . הרמ"ם בכלל ל"ב סי' ה'-ורלשייתו דאין נוי מסל"ת נאמן ס"ב בתתי' דמר שמואל תמתי תוקמינהו לבבריית תברתי לביילי ויסיתו לפ"ת שלא נטמאו. והתכם לבי בתשובתו סי' קמ"ת הקשה עליו דשמא אין רגלון להיות עומדת בספק פ"י אחר ושמא לא יסיתו לפ"ת ע"ם : ט) ויש מקילין במסיח לפי תומו. בתשובת בנשם יסזקל

פתחי

בקשה שלוכה מכרת כין כבר לפסול ל"ם כוזקת ובשלמת י"ל ג"כ שכיון שבית שלמת לוכה רגילה כ"כ שם בני תדם ולכ' בקשה בתשים לידם מי כבר כו' פ"ם : (כב) ויש מי שלומר כו' (עיין שם כ"מ ועיין בתשו' מהם סופר ר"ם ח"ת שכ' על דון בשלל' דיליה וז"ל לך בתמת לדיבת' מי כיה כלן תרי רוכת תשוב לך דנשפלה בשר כיה רתוי להכריע בשבוח לקבל וכ"כ בית תלוי בתפקנא בסוף כפו' כו' פכ"ל פ"ם) :

(ח) לסורה לכבן . תבכ"ט מ"ם בשם הכ"ם ולם היה נשולה לכבן תלת תפ"ג דבשתה כו' עד לתמרינן תשם בוזקת ומזכה . ועיין בתשובת שבו"י ח"ג סי' קט"ו תה שהשם עליו בזה . ות"ם עוד ולפשר שם שבו"י דשלת ליראל כו' וט"ן ליסר בשבוי' לף בדיעבד כוה תשום דרוש כוחים פרוליס בשריות . וכמו כן י"ל דשם נומרים תלוושה תכל שיפרוש בתילם קודם גמר ביאה לת בכיס ולפן שזו תלאת בתולה לת חייבינן לבשרתה לף לדידי בללי"ם לסורה דמי תעיד שמלאת בתולה בשלה וכרי תשתו כגוסו ולפן עדותו תועיל כדלקמן סעיף ג' דין ב"ג שבבית שהשם סי' רלי"ם שבפי בריב"ם דכל בהניס בזם"ן כיון שלן לכם כתב היתם ליוס בהניס ולדיס נרתה דמוהר ליתא שבוי' דסו ס"ם ספק שם כוה שלן לת ולת"ל כפן שתת שיש"ם וכוה ז"ל תתם עליו שברי כו"ל ס"ם בהרי גופו וכל ס"ם בהרי גופו לת תמרי' כמ"ם בתשובת הרמ"ם כו' ע"ם . ולכלורה בללי"ם היה יכול לתמוה עליו לפמ"ש כוה ז"ל שם לכפן בדבר קטמון מכ"שבתו על מברי' תלוי (כוזה לעיל סימן ו' ס"ת סק"ב) דשבוי' לת תקרי ספק דמתחר שתרו תשבוי שבו' מתמת ספק נטמאה תשיב כוזה' . ולריך כ' ספקות תלבד בספק ברתשון כו' וכ"ם בלו"ם נבי נניות בכוחים ע"ם ל"ב היה יכול לתקשות כן גם על ברמב"ם בכ"ל.ולפ"ל בלת בלם לתקשות כן תשום לתכתי היה דינו של ברמב"ם נכון בספק שבו' דתיכו כ' ספיקות תלבד בספק ברתשון תבל תשים הרי נוסי כ' בשהם בתשים בתשת בגלון בספק שבו' דתיכו כ' ספיקות תלבד בספק ברתשון תבל תשים הרי נוסי כ' בשהם בתשים בתשת בגלון

טורי

שידוע דעדים ששהת בין נוים כו' : [ב] ויש מי שכ' כו' כן כתבו חר"ן וה' חמני' כמו שהביא ב"י תוכיחו מדאמרינן ס"ב דכתובות זו עדות איש ואשה תינוק ותינוקת כו' נאמנים חוץ מבנם ובתה כו' ווה מיירי באינ' מפל"ת דא"כ אפי' ששהת נאמן ואפ"ה תינוק ותינוקת (נאמנים) וק"ל דהא איתא בם' תגוול בתרא דף קי"ד דקטן נאמן לומ' מכאן יצא נחיל זה ופרכינן אמו אשה וקטן בני עדות נינהו ומשני בפפל"ת ושם אמרינן דנחיל שהוא דרבנן שוה לשבוי' דמתני מפל"ת ש"מ דעכ"ם בעינן מפל"ת בנחיל ואע"ג דקטן בעלמא הוא וא"כ בשבוי' נמי כי חיכ' דבקטן שהוא בנה בעינן מל"ת ה"נ בקטן דעלמא וצ"ל דאע"ג דלעניו דמתני מפל"ת שוה סברא דנחיל דרבנן לסברת דבשבוי' חקילו מ"ם לעניו דצריך מל"ת עדיף שפי בשבוי' דבקטן דעלמא לא צריך מל"ת ובנחיל שהיא דרבנן צריך עכ"ם מל"ת ונראה שמחמת קושי' זו פסק בעל הסברא ראשונה שהוא חרמב"ם דאף בשבוי' צריך כל קטן דוקא מל"ת ונם חטור נ"ל דסי' לחי דהא לא זכר בקטן שום דבר אלא כללו כמ"ש אבל בנה ובתה כו' דהיינו בין נדוקי' בין קטנים צריך שיהי' מל"ת ומדכלל (נ"ל) קטן בזה ולא כ' בקטן דעלמא מה דינו ש"ם דכל קטנים שוים הם וצריכין מל"ת ומאי לחם מל"ת ומה שקשה ע"ז מפ"ב דכתובות דחינוק ותינוקת נאמנים ומיירי באין מל"ת דאילו במל"ת אפי' ששהת נאמן נראה שהחם עדות קטן אין לו שייכות במתכוין לחעיד דאין לו דעת לחעי' אלא ודאי מיירי במל"ת אבל בנדוק ובדוקה סתם תיינו במתכוין לחעיד שהרי יש לחם דעת נמצא דמ"ש הברייתי' דתינוקת נאמנים לחעיד אין חתנ' מהקל בזה אלא בין מתכוין או מל"ת כנ"ל דעת חרמב"ם ושור: [ג] ואפי' מל"ת אינו נאמן ואוא דעת חרא"ש דלא משהמ' בשום מקום שיחי' נוי נאמן בעדות אשה (שבוי') אלא דוקא בשפחה

חכמת

מ]מלה לכך להמיל] לכל לם ניפלה לת הלת דהכשולין כוי כלמלה לכך לת הלת רק לם תיזרת ותומרת מתת בעלה

תשובה

נספק שבוי' לת מהני ודוק . לממש בפיקר דברי פרשב"ם סי"ל כבר מלקו עליו בתשו' מהרי"ע ומוע פזני ושאר תשובות כתזכר בכ"ם לעיל סימן ו' סק"כ ובפ"ח ובפ"ם שם : (ג) ותפילו שבל . כתב בריי יש שפירשו דוקא שבל ובפתה לליכא בלת שהשים לידם מי כיה כלן תרי רוכת תשוב לך דנשפלה בשר כיה רתוי להכריע בשבוח לקבל דון בשלל' דיליה וז"ל לך בתמת לדיבת' מי כיה כלן תרי רוכת תשוב לך דנשפלה בשר כיה רתוי להכריע בשבוח לקבל וכ"כ בית תלוי בתפקנא בסוף כפו' כו' פכ"ל פ"ם) :

(ח) לסורה לכבן . תבכ"ט מ"ם בשם הכ"ם ולם היה נשולה לכבן תלת תפ"ג דבשתה כו' עד לתמרינן תשם בוזקת ומזכה . ועיין בתשובת שבו"י ח"ג סי' קט"ו תה שהשם עליו בזה . ות"ם עוד ולפשר שם שבו"י דשלת ליראל כו' וט"ן ליסר בשבוי' לף בדיעבד כוה תשום דרוש כוחים פרוליס בשריות . וכמו כן י"ל דשם נומרים תלוושה תכל שיפרוש בתילם קודם גמר ביאה לת בכיס ולפן שזו תלאת בתולה לת חייבינן לבשרתה לף לדידי בללי"ם לסורה דמי תעיד שמלאת בתולה בשלה וכרי תשתו כגוסו ולפן עדותו תועיל כדלקמן סעיף ג' דין ב"ג שבבית שהשם סי' רלי"ם שבפי בריב"ם דכל בהניס בזם"ן כיון שלן לכם כתב היתם ליוס בהניס ולדיס נרתה דמוהר ליתא שבוי' דסו ס"ם ספק שם כוה שלן לת ולת"ל כפן שתת שיש"ם וכוה ז"ל תתם עליו שברי כו"ל ס"ם בהרי גופו וכל ס"ם בהרי גופו לת תמרי' כמ"ם בתשובת הרמ"ם כו' ע"ם . ולכלורה בללי"ם היה יכול לתמוה עליו לפמ"ש כוה ז"ל שם לכפן בדבר קטמון מכ"שבתו על מברי' תלוי (כוזה לעיל סימן ו' ס"ת סק"ב) דשבוי' לת תקרי ספק דמתחר שתרו תשבוי שבו' מתמת ספק נטמאה תשיב כוזה' . ולריך כ' ספקות תלבד בספק ברתשון כו' וכ"ם בלו"ם נבי נניות בכוחים ע"ם ל"ב היה יכול לתקשות כן גם על ברמב"ם בכ"ל.ולפ"ל בלת בלם לתקשות כן תשום לתכתי היה דינו של ברמב"ם נכון בספק שבו' דתיכו כ' ספיקות תלבד בספק ברתשון תבל תשים הרי נוסי כ' בשהם בתשים בתשת בגלון בספק שבו' דתיכו כ' ספיקות תלבד בספק ברתשון תבל תשים הרי נוסי כ' בשהם בתשים בתשת בגלון

זהב

מתני מסל"ת ויש מקיכין הוא דעת רב פלשוי נאון משעם דכיון דמתני עדות נוי לתת' אשה באיסור כרת כ"ש לאיסור לאו דתכא באיסור שבוי' לכתן ותרא"ש כ' ע"ז דתאי ק"ו פריכא היא דתאשה עצ מה תוכיח דנאמנת לומר מת בעלה שתנשא ואינה נאמנת קומר שהחמירו עליה בסופה עכ"ל ואיני כדאי לתכריע אבל נלע"ד דדין זה תלוי בדין עד א' (שמעיד) ביבמה שמת יבמה תנזכר בסי' קנ"ש סעיף ב' דמאן דמתיר שם ראייתו מדאיתא פ' אשה רבה דף צ"ב דאמר רבא ק"ו לאיסור כרת מתני עד א' לאיסור לאו כ"ש ומאן דאוס' שם הוא תרא"ש דס"ל מדאמר שם דאמר תת' מרבנן לרב' היא עצמה תוכיח דלאיסור כרת שתרת לאיסור לאו לא אתרת ולפי מ"ש שם דיש כנו לסמוך לתתיר לא כתרא"ש א"כ ח"ה נמי כאן דלא ק"ל לתרמיר כדעת תרא"ש דתד טעמא הוא רק לתקל כרב פלשוי לתתיר ע"י עדות נוי מל"ת בשבוי' והוא נכבד בכבד שפחה שנזכר בגמ' דאין מעלת לשפחה מל"ת יותר מנוי כנלע"ד : [ד] לא נתן בה מעותיו צריך לתת טעם תא גם בבא פדאה יש לנו לומר שאם לא ידע שהיא טהורה לא ת' מעיד עליה ויעשה עבירה בנשואין ש"ש' אותה אי תשדה לו שעושה עבירה דיצרא תקפיה א"כ כי נותן מעות נמי נחשד' בכך ונ"ל דתתילוק הוא דבמעיד עליה אינו סומך על שישאנ' דשמ' לתודה תיא אח"כ על שנטמא' ולא תרצה לעשות עבירה משא"כ בנותן ממון יפסיד מעותיו אם התודה אחר כך (ואיני מבין זה דא"כ יכול לישאנ' נ"כ ודוק) (דברי תמניה לא ידעתי למה לא תבין זה שהניח זאת כי דברים פשושים הם וכוונת חש"ז הוא כך בשלמא כשמעיד עליה מכח שיצר' תקיף עליו סובר מה יפסיד אף אם היא תתודה אח"כ ומעיד שקר משום שמא לא תתודה וישאנה משא"כ בנותן מעותיו יפסיד א"כ בודאי

שלמה

סבני שנלמסם תמת ברתשון ותין לה לממלת לף ממ"ב מכח תבירתם התלם מה שנשתת לו כוי כלמתלת ומכ דלומית כשבת דתין

ע"כ הטיד שקר • (ז) מכל לא נגד שני עדים. עם כ"ג מלפני מפורש דלא כל סימנה לאסור עלמה לכעלה כהן ואם סיתה פנויה ואמנת לאסור עלמה לכהונה ואפילו במקום שני עדים שאדם נאמן על עלמו יותר מק' אים ויש לדקדק דכל זמן שני עדים בעלה ויש לה עד א' שמתירה למה נאמר לו' שהיה עמאה לו מ"מ מאשה דעלמ' המומנת עמאה מי לך חייבין שוח עיני ואמ"ל (כדלקמן סי' קט"ו סעיף י') ולפי המוסכל שכוי"ב ע"א המומ' שהיה שהוקה עליך היה מאשה דעלמ' המומר שנאנסה (כדלעיל סי' ו' סעיף י"ב) לו שהרה שבעלה הי' כהנה עוכדי נקוף נדרים ואפ"ה לאמרינן שם שמא טיניה נתנה כאחר ומכ"ש שיש לאוש עטאור היא ולף שיש כאכמ"ש בפנים ואומר עטאור היא ולף שיש לאוש כלל: (ח) לו שמאשה לפני ד' ולא מיחו בה. מל' זה משמע שאם נאמת בעלה ידיעת ב"ד וכאו עדי שניה תלה ס"ס שניה שאשה עמה ע"פ ב"ד ולו לפני ב"ד לו לפני ג' ולא מיחו בידה וכאמת יש לאוש כשאשה אין מאמינים לה שהיא נוענת בדבר אבל מאמינים לה שהיא נוענת שאשה עמה בעלה לא שבקת היתי' ואבל' לאסור' אלא הרשות בידה להשאר ליפרש למי. שהלה ועי' בתשובת הרד"ך בית מ' שם כתב דאפילו נאמת בעלה מאחר שלא היה ידוע בה בשום שניה שאשה עמה בעלה ידיעת ב"ד לא תלה:

בתשובות הרד"ך כתב בשום בית שמיני לאעמ"ש שבעלה יכא בה שניה שאשה קודם שנאנסה מאחר שלא היה ידוע הדבר לב"ד בעדים מותרת לו דמ"מ יש לה מיגו שניה שאשה נאמנת לו' עטאור אני הבא לאיש אחר ובעלה ידע שניה שאשה שניה שאשה נאמנת לו' עטאור אני הבא לאיש אחר ובעלה ידע

מסתמא למוסה היא ולא מאוסה לו ומה שכתב לשמרו עין ס' קי"ט וכסדר הגע סעיף ק' מה שכתב : יז עיר שבא במלוי-ים כזה נ' סיטות לרש"י וסר"ן במלכו' מחר' לסורה ובתוה מלכות מותרת היינו כשים שמירה שלין שום אדם יכול לבוא לעיר אבל אם מ' יכול לבוא לעיר הוי כגלל עיר שבשדה כרכום ואסורה אף על גב במחבואה תלינן לקולא משום כשים מחבואה אין בכלל כרכום ולסיטת תוס'ורמב"ם שבמלכו' אחרת שבשדה ועבר מותרת ובתוה מלכות יום ולא נפלה עיר שבשדה אשה אחת עד שיראו אותה ותיעשה ברשותם הרי יט) כל הנשים שבתוכה פסולות כשבויות שמא נבעלו לבותים כ) אלא מי שהיתה מג' שנים ולמטה ה ואם היה אפשר שתמלט אשה ולא ידעו בה או שהיה בעיר מחבואה אחת ו אפילו אינה מחזקת יד אלא אשה אחת הרי זו מצלת הכל כא) כיצד מצלת (טו) שכל אשה יט כב) שאמרה טהורה אני נאמנת ואע"פ שאין לה עד מתוך שיכולה לומר נמלטתי כשנכבשה העיר או במחבואה הייתי ונצלתי ז נאמנת לומר לא נמלטתי ולא נחבאתי ולא נטמאתי ח במד"א בגדוד של אותה מלכות שהם מתיישבין בעיר ואין יראים לפיכך חוששין להם שמא בעלו אבל גדוד של מלכות אחרת כ שפשט כד) ושטף ועבר לא נאמרו הנשים מפני שאין להם פנאי לבעול שהם עוסקים בשלל ובורחים להם כב) ואם שבו נשים ונעשו ברשותן אע"פ שרדפו אחריהם ישראל והצילו א"תם מידם הרי הן אסורות בג) ט ויש חולקין ואומרים שאף בגדוד של מלכות אחרת אסורות :

יא י האשה שנחבשה בידי עכו"ם ע"י ממון מותרת כד) אפי' כה) לכהונה :

הגה (טז) כה) ודוקא שמייצים להם שירלו ליגע בה **כא** פן יפסידו מכיסם לגבעלה כהן (תע"ו נתיב כ"ג וכן משמע בתוס' פ' ח"מ) [י] ע"י נפשות **כו)** אסורה כו) לכהונה כ לפיכך אם היה בעלה כהן נאסר עליו : הגה **כז)** וי"ח דע"י נפשות מסורה לפלוגו (יד) **כב** לבעלה כז) ישראל **כג** דמיסני' [יא] שמא נתרלית כח) להם כדי שלא יהרגוה (תוס' והרמ"ם והטור

ט ג אשת כהן שנאסרה עליו משום שבויה טז (יג) יז) הואיל והדבר ספק הרי זו מותרת לדור עמו כט) בחצר אחד ובלבד שיהיו עמו תמיד בניו ובני ביתו לשומרו :

י כג) יז יח) ג עיר (יג) שבא במצור ונכבשה ד אם היו כותים מקיפים את העיר מכל רוחותיה (יד) כדי שלא תמלט אשה אחת עד שיראו אותה ותיעשה ברשותם הרי יט) כל הנשים שבתוכה פסולות כשבויות שמא נבעלו לבותים כ) אלא מי שהיתה מג' שנים ולמטה ה ואם היה אפשר שתמלט אשה ולא ידעו בה או שהיה בעיר מחבואה אחת ו אפילו אינה מחזקת יד אלא אשה אחת הרי זו מצלת הכל כא) כיצד מצלת (טו) שכל אשה יט כב) שאמרה טהורה אני נאמנת ואע"פ שאין לה עד מתוך שיכולה לומר נמלטתי כשנכבשה העיר או במחבואה הייתי ונצלתי ז נאמנת לומר לא נמלטתי ולא נחבאתי ולא נטמאתי ח במד"א בגדוד של אותה מלכות שהם מתיישבין בעיר ואין יראים לפיכך חוששין להם שמא בעלו אבל גדוד של מלכות אחרת כ שפשט כד) ושטף ועבר לא נאמרו הנשים מפני שאין להם פנאי לבעול שהם עוסקים בשלל ובורחים להם כב) ואם שבו נשים ונעשו ברשותן אע"פ שרדפו אחריהם ישראל והצילו א"תם מידם הרי הן אסורות בג) ט ויש חולקין ואומרים שאף בגדוד של מלכות אחרת אסורות :

יא י האשה שנחבשה בידי עכו"ם ע"י ממון מותרת כד) אפי' כה) לכהונה :

הגה (טז) כה) ודוקא שמייצים להם שירלו ליגע בה **כא** פן יפסידו מכיסם לגבעלה כהן (תע"ו נתיב כ"ג וכן משמע בתוס' פ' ח"מ) [י] ע"י נפשות **כו)** אסורה כו) לכהונה כ לפיכך אם היה בעלה כהן נאסר עליו : הגה **כז)** וי"ח דע"י נפשות מסורה לפלוגו (יד) **כב** לבעלה כז) ישראל **כג** דמיסני' [יא] שמא נתרלית כח) להם כדי שלא יהרגוה (תוס' והרמ"ם והטור

תלינן לקולא משום כשים מחבואה אין בכלל כרכום ולסיטת תוס'ורמב"ם שבמלכו' אחרת שבשדה ועבר מותרת ובתוה מלכות יום ולא נפלה עיר שבשדה אשה אחת עד שיראו אותה ותיעשה ברשותם הרי יט) כל הנשים שבתוכה פסולות כשבויות שמא נבעלו לבותים כ) אלא מי שהיתה מג' שנים ולמטה ה ואם היה אפשר שתמלט אשה ולא ידעו בה או שהיה בעיר מחבואה אחת ו אפילו אינה מחזקת יד אלא אשה אחת הרי זו מצלת הכל כא) כיצד מצלת (טו) שכל אשה יט כב) שאמרה טהורה אני נאמנת ואע"פ שאין לה עד מתוך שיכולה לומר נמלטתי כשנכבשה העיר או במחבואה הייתי ונצלתי ז נאמנת לומר לא נמלטתי ולא נחבאתי ולא נטמאתי ח במד"א בגדוד של אותה מלכות שהם מתיישבין בעיר ואין יראים לפיכך חוששין להם שמא בעלו אבל גדוד של מלכות אחרת כ שפשט כד) ושטף ועבר לא נאמרו הנשים מפני שאין להם פנאי לבעול שהם עוסקים בשלל ובורחים להם כב) ואם שבו נשים ונעשו ברשותן אע"פ שרדפו אחריהם ישראל והצילו א"תם מידם הרי הן אסורות בג) ט ויש חולקין ואומרים שאף בגדוד של מלכות אחרת אסורות :

יא י האשה שנחבשה בידי עכו"ם ע"י ממון מותרת כד) אפי' כה) לכהונה :

הגה (טז) כה) ודוקא שמייצים להם שירלו ליגע בה **כא** פן יפסידו מכיסם לגבעלה כהן (תע"ו נתיב כ"ג וכן משמע בתוס' פ' ח"מ) [י] ע"י נפשות **כו)** אסורה כו) לכהונה כ לפיכך אם היה בעלה כהן נאסר עליו : הגה **כז)** וי"ח דע"י נפשות מסורה לפלוגו (יד) **כב** לבעלה כז) ישראל **כג** דמיסני' [יא] שמא נתרלית כח) להם כדי שלא יהרגוה (תוס' והרמ"ם והטור

כולהו כשבויו' ות"כ לעול' מסורו' כל הנשי' מחבואה אחת שמז כל אחת תאמר נחבאתי אז עסורה אני כמינו דנחבאתי וע"כ הסמיט הרי"ף והרמ"ם הא דמקשה בגמר' מ"ח דלא ערק מיניהו ומאי למשני כשמגרות רואו' זו את זו ודמהדר לה שומלת' וכו' משום דהרי"ף והרמ"ם פסקו כרב מרי ועוד דאפילו לשמוי' דרבי יוחנן פליגי תמי בגמר' ולאד מהנך דפליגי לא קשיא ליה ולא מידי מה שמקשה בגמר' מ"ח דלא ערקה אחת מיניהו ולהלטרך לשנויי כשמגרו' רואות זו את זו ודמהדר למתא שומלת' וכלבד רק מצי כהן בחותה מלכות וכהן במלכות אחרת ות"כ כולם בחזקת שבויות מאחר דלא חיישינן לערק אחת מיניהו ות"כ יש לתמוה על הרב המחבר שכתב דין זה סתם ולא כתב דכשי חולקין דפוסקין כרב מרי חולקין עמי על דין זה ועי' במגיד משנה שכתב בשם הרמב"ן והרשב"א בהדי' דמלן דפסקן כרב מרי כולם מסורות אע"ג דלא הדר' למתא כלום דשמא יש להן חומת גייסות וחיל בורחות ועי' בדברי הר"ן ומעשה ל"ע בעיר שכבשוה כרכום אם לריך התנאי שכתב הרמב"ם או להחמיר כדברי הרי"ף והרמ"ם והרמב"ן והרשב"א : (טו) שכל אשה שאמרה טהור' אני נאמנת . משמע קצת שלריכה לבא ב"ד ולו' טהור' אני בין שאמרה טהור' אני ע"י אחרת או נמלטתי בין שאמרה בידם הייתי ואפ"ה טהור' אני נאמנת ג"כ במינו אבל כל שלא באה ב"ד מסורה לבעלה ואין נאמנת אפילו אחרת אומרת טהורה היתה ואפ"ה אסורה מדברי הר"ן (דברי הרמב"ם) והטעם עלה בדעתו שלא נאמנת אלא בשעת הדחק שאין שם אחרת אבל כשיש אחרת אין נאמנת ואפילו אחרת אומרת טהורה היתה ואפ"ה אסורה ולא נתנה תורה נאמנות כמו שנתנה לו תורה לבעלה : (יג) הואיל והדבר ספק הרי זו מותרת לדור עמו כט) בחצר אחד ובלבד שיהיו עמו תמיד בניו ובני ביתו לשומרו : (יג) הואיל והדבר ספק הרי זו מותרת לדור עמו כט) בחצר אחד ובלבד שיהיו עמו תמיד בניו ובני ביתו לשומרו : (יג) הואיל והדבר ספק הרי זו מותרת לדור עמו כט) בחצר אחד ובלבד שיהיו עמו תמיד בניו ובני ביתו לשומרו :

(כתובות ד' כ"ז ע"ב) מ"ר זכריה הקלב המעון הזה שלא יהיה מתוך ידי חמרו לו אין לדם מעיד ע"י עלמו וקאמר עלה תלת ואעפ"כ יחד לה בית בחלר' (בעי חכמי מהו לעשות בגרושה כן ופרש"י כהן שגירש את אשתו מהו לדור בחלר' מ' ומסיק דבגרוש' דאיכ' לישור ודאי אסור' לדור בחלר' ות"כ ס"ה בבעמאה ודאי : (יד) כדי שלא תמלט אשה אחת עד שירלו אותה . זה הוא לי' הרמב"ם וכ"כ ע"פ הגמר' (כתובו' דס"ז ע"א) דפריך למתניתין כהגת הממלאות בתוכה פסולו' העתקתי לעיל ס"ק מ' ורמיזהו בלשת שבאו לעיל בשעת שלום חביות פתוחו'לסורו'סתומו' מותרות בשעת מלחמה אלו ואלו מותרו' לפי שאין פנאי לנסך אמר רב מרי לבעול יש פנאי ר' יולחק בר אלעזר משמי'דחזקיה אמר כהן בברכוס של אותה מלכות (אף בבעילה מותרו') כהן בברכוס של מלכו' אחרת ופריך אל אותה מלכות נמי מ"ש דלא עקר' אד מיניהו אמר רב יהודה אמר שמואל בשמעתא דרוחות זו את זו ומיהו אמר רב יוחנן אפי' רוחות שבעולם אין מצילות אלא אחת בלבד ומפרש"י דכולהו מיחזי כשים אחת שהרי מקיפות את העיר ומיהו קשיא לי' דהא אמר רב יהודה אמר שמואל בשמעתא דרוחות זו את זו ומתני' דקתני שלשה בתים

למו דוק' דס"ה תפסוה כדי שיפדוה לף על גב דליכי הפסד ממון שרי לכהן וכתב טור שם בשם ר' מלחן למיסור ונס בתוספו' כתבו שני התירוצים ובמיסור דרבנן רמוי להכי' גס דעת המקילין ועוד יתבאר בסמוך דעת הרמ"ס ודעת ר' מלחן : (יז) ודוק' בתבשה מחמת עלמה . פסט ל' זה מסמע דקאי **על שני הדיעות** (ר"ל דעם הרמבו"ם שהבי' המחבר למיסור לבעל' כהן והי"מ שהבי' הרב בהג"ה דלפי' לבעל' ישראל מסור) דכל שלא נתבשל מחמת עלמה שלא בנמר בעליהן אינן מסורין שלא בעליהן למיתה לפי' לכהן אינן מסורין וכן הוא מסמעו' ל' המגיד משנה ושם כוונת הרב כך מ"ש דבריו סותרים דהא לפני זה כתב דאיסה מותרת לבעל' כהן אלא מ"ש יפסידו מכיסם ומ"ש בודאי כל שהתבשלות מחמת בעליהן ואף שלא נגמר דיניהן למיתה ובודאי לדעת הרב ר' מלחן שכ' דכל שבתבשה תחת יד גוי ואין לו עליה לו על בעלה ממון מסורה לפי' בדיעבד ודלי ק"ל כר' יוחנן (דס"ל בתחומות דקכ"ז ע"ח לעפ"י שלא נגמר דין בעליהן להריגה) ומאן דפסק כחזקיה (דס"ל שם והוא שנגמר דין בעליהן להריגה) מוכרח לו' כדעת הרמ"ס דע"י ממון לאו דוקא ולעולי' איסה מסורה אלא שים עליה חסם שנגמר דין בעליהן להריגה אז נפשות היא בעליהן להריגה ומאן דפסק כחזקיה (דס"ל שם והוא שנגמר דין בעליהן להריגה) מוכרח לו' כדעת הרמ"ס דע"י ממון לאו דוקא ולעולי' איסה מסורה אלא שים עליה חסם שנגמר דין בעליהן להריגה אז נפשות היא ומ"מ לא מהני ע"י ממון כיון דלא נגמר דין בעליהן להריגה אלא ע"י מעשה ול

כתר ר"י כו' סם ע"ב כ ברי"ת, קדושין דף ע"ז ע"ח ומייתי לה מקרא ס ברי"ת סם ודרים לה מקרא ע משכב יבמות דכ"נ ע"ד פ ממשכב נדה דף מ"ם ע"ח ל משכב סם דמ"ד ע"ב ק משכב יבמות דל"ו ע"ב ר ל' רמב"ם בפ"ט מהל"ב וכ' כ"פ שלמד דין זה ממ"ם סתם מן הכתובין כו' ס בכ"י כתב טעם לחמר ת ג"ז

חכמת שלמה

כיון דכמ"ם מביאו וכרי"ף וכרמב"ם וכרא"ם ומה שנראה לי בזה קוח דיל דכבי דסבקיכו ואזלי מנפשייהו כמי ים להחירה כיון דתחילה הוי בקונם ופ"ב נהי דתחילה הוי בדלון מ"ח ל"ל דילמא תלבשה ובהי כתחילתו בקונם ובסופו בדלון דמותרת לך ול"ל דרבי יהודה הוי תלמידו של שמואל כידוע ושמואל מן הסתם ס"ל כתכוס דס"ל התלמוד בתוכם ובסופו בדלון לאוסרה לגבי דקיי"ל כרבה דתחילתו בקונם ובסופו בדלון מותרת גם כזה מותרת ולכך לא כתביקו בטוש"ע ורו"ק. גם י"ל ס"פ מם שהלחתי בספרי כ"ז מ"ב בהשמטות שמפירוש המשניות להרמב"ם מוכח דס"ל דלא כהרי"ף רק ס"ל בתם זהה דסברה שמותרת לגמרי מותרת לבעלה ופ"ב ל"ל כיון דתחילה בורגל עם הנבדים ל"ב נעשה לה כהיתר והוי כשונגת רק דב יהודה לא יסבור כרב כוגא דעבר עבירה ונהג בה נעשה לו כהיתר רק ס"ל דדינו כמזיד לגבי לאוסרה לגבי לגירון דס"ל כרב כוגא וכדמסיים לי' מתניתין פ"ח דיומא לכך גם כזה מותרת דהוי כשונגת והרי"ף והרמב"ם ס"ל כהמהרי"ק דלאוסרה גם כזה דעב"ג כיוצא למעול מעל בתשה לגבי בעוב"ע ס"ל דלא

ביאור הנר"א

(ליקוט) מיהו אם נתייחד לשם כו' מם"ם בכתובות י"ג ב' ל"ל מדברת כיינו שבוש ל"ל שהני שבוש כו' ש"מ אם נסהרה עם עכו"ם דינה כשבוש וכן משמע בגדרי בשובבת דיליף"ומ"ם תוספת בכתובות שם ר"ם תשלה כו' וח"ת והא כו' וי"ל כו' אבל הרמ"ם בפ"ב דיבמות נהי הנעתן על ס"ח כו' לפילו לדעתם דיליף לפתחיר אין נראה כי הני תוכרי דנדרים שם ולא הולרך שם לכני פעמא אלא משום דמייתי בתוכרת שתשה לה' לדלתתני' דשם אלי בלא"ה לפי' בלא הני שמעתא ברי"ת ואבל דבתובות מדברת לפיר' תוספת שם ר"ם בשבתו ופירש ר"י כו' אין ראיה דומיא שנעשלת וכ"ל וכ"פ לקמן בסימן קע"ח ס"ו לפילו כסתרו כו' ושב"ם (עד כאן) :

(א) מי זו כו' . קידושין פ"ג מ' ת"ר לזון כיא כו' : (ב) כגון כהן כו' וכ"ב כו' יבמות פ"ח דכתיב אלמנה כו' וכתיב כו' וקדושין שם כ' זונה לשם נאמרה כו' ופרש"י שם פ"ח מ' ר"ם כ"ג בהלמנה כו' וכתיב פרשה תמור מפרש הדבר יותר ויאמר אלמנה כולי ר"ל אלמנה לא יהלל גרושה לא יהלל כי אלא כ"ג זונה מת"ל שיכול אין לי אלא כ"ג שעושה זרעו מכל פסולות ממנו תולין כהן כדרוש מכין ת"ל זונה זונה לגי"ל מה זונה כאמורה בכ"ג עושה זרעו מכל פסולות ממנו תולין לף זונה ממזרת בכהן הדיוט עושה זרעו מכל פסולות ממנו תולין : (ג) אז שבעה כו'. כרא"ש ביבמות שם לפיקוחין קיבם כוותם . ודוקא שבא מכל קיבם בלבד לא כן משמע ברמב"ם שם ובקידושין ע"ח מ' כרבה ובבבל למוד סני כמ"ם ופיין רש"י שם דברי המתחיל קיבם וד"ה ומודה רבה כו' ובבבילה דוקא שבעה ג"כ כמ"ם ברמב"ם שסומעמו כתב המ"מ מם"ם ביבמות שם לא יפה ואם כשה כו' חלל ול"ב לאם היתה דבעל לבד ע"כ משום לא יהלל כמ"ם שם ל"ב כ"ל חלל וכן הקטן תוספת ביבמות ס' מ' ד"ם חלל כו' ואם"ב דלרמב"ם אין זה מאיסורי כהונה וגם זונה לא בעבות לפ"ב דאיסורה פוסל כמ"ש בתוס' ריש קידושין ומם"ל כמ"ש ס' מ' מד) כרי חלו כו'. קידושין שם מולדה אין כו' וכרי כו' ושם ת"ר לא יהלל כו': מה) למולם. ר"ל שלא הולידה בחותם ביאה כמ"ש: מו) אין זב כו' . שם"ז נאמר חללה כו' ולא יחלל כו' . מז) מהעזרה כו' וכיון

כו' . מחמ"ל סי' ו' ס"ם : מה) והוא כו' ע"ם : מט) לכל כו' לכל כו' יבמות ל"ו ב' מתניתין סתם מ' . מ"ם מן הכתובין סתם מ' . מ"ם וכשבעלה לריכה למיערת כ"מ . ול"ג שפי' כרב שם ל"ו ב' וכפירש בתוספת שם ס"ם ורב ונרחה לר"י כפירש ר"ת כו' . ליקוט . מ"ם שלא נבעלה כ' מ"ת דמתני' קתני מן הכתובין סתם מ' מ"ם שלא נבעלה כ"ש כתב דמשכב יתירה היא ופ"ב קמ"ל כה"ג ולא דמו כלן דבהדיא ממרינן בירושלמי שם סוף הלכה ג' מ"ר יוסי ברבי בון לא סוף דבר מן הכתובין נבעלו בין מן האירוסין ובין מן האירוסין בין מן הכתובין פסולות לא נבעלו בין מן הכתובין בשרות ובן בתוספתא כ' עשירי לתמה לכ"ג גרושה וחלוצה ובן כ"ש בדיוט שבכשם לחופה לשם נשואין ולא הספיק לבועלה עד שמת כשירה לכהוה וכשירה לאכול בתרומה כא עליה פסלה מן הכהונה ופסלה מלאכול בתרומה ללא דברמב"ם ס"ל דכ"ז לחיא כשמואל וכוא פ' כרב וכפירש תוספת שם . ס"כ : נא) שכל נשואה כו' מתני' בכתובות. י"ל כתולה תלמה כו' ופרש"י שם ד"ם מן וד"ם בתוכתה ונמ' שם ת"ר כיכם כו' ס"ם : נב) לכהן עלמו כו' קידושין ע"ז כמ"ם

פתחי תשובה

הדברים משמע דלף בקלח דלח פסיק כן לף דברמ"ח פסק דכמ' י"ח דבעידי כיעור עם מדל"ף לסורה לבעלה מ"מ יחוד לזון בכלל כביעור ע"ם ממ"ם לקמן סי' י"ח ס"ק ס"ק : (כב) שלא נבעלה.מבה"ט מ"ם משמע לפילו לם עדים מעידים כו' ועיין

טורי זהב

ישראל דלא חיישינן שמא נתרצית בזנות ע"ש דכ' בכשון זה עכ נשים שחמירו בשעת אונס וכאשר מצאו מקום לנוס ממכישו וחזרו לדת אמת מותרות לבעליהם דהא קודם שחמיר' כא היתה ניצוכת במה שנתרצית לחבעל ולאחר שחמירה כמה לה לחתרצות (חא) יודעת שיש לה שכום יותר מן הנויות ואף שלבו לשמים אלא מאימת מות אחליפו לאנסה אינם רשאים הלכך ליכא למיחש שמא נתרצית וא"ל אחרי שאכשה ושתתה עמהם שמא הפקירה עלמה לזנות כו' כי ידוע שמיד שמוצא מקום לנוס אין מהאחרים אפילו רגע אחד ע"ל ובד"מ התתיק דברים אלו ולא כ' שם הא דזכרנו לאונסא אינם רשאים גם לא זכר שם אפילו לכהן ויש נ"מ לכאורה בזה דא"כ דאינם רשאים לאונס' אפילו לכהן מותרת מחמת חשש דאח' שחמירו אלא שק' מה תועיל בזה לענין היתר כהן דהא ע"פ יש חשש שמא נאנסה קודם שחמיר' דהא תחיתר שזכר חרא"ש דלא מהני לה חרצוי לחיבעל אלא דאין מועיל לה לחציל ממות וזה לא מועיל אלא לענין ישראל דלא חיישינן לחתרצות ואם תרצה לכמוד היתר ככהן איננו שיש עדים שלא נבעלה קודם שחמירה אין אמרינן דאחר שחמירה מותרת לכהן אפילו בלא עדים שאחר כך אינם רשאים לאונסה אבל אין נראה לחקל בשביל זה לכהן דשמא פעם א' מצאה נוי במקום סתר ואנסה וחרי חרא"ש לא סיים אלא דליכא למיחש דנתרצית (דברי המני"ח חש"ו הכנים בזה מה שכתב חב"ש דמיירי שמיד בשעת הנזירה חמירה כו' וסיים דקכ"מ מה שחקשה בח"מ עכ"ל אבל באמת אין זוה מספק חנ"ל דוראי אסורה לכהן מטעם חש"ו דשמא פעם א' מצאה נוי כו' עכד"ת) וחיינו לענין איסור ישראל דוקא ועכ"פ א"א לישב דב' רמ"א אפילו לכהנים . ונראה שיש כאן ש"ם הך אפילו וצ"ל אבל לא לבעלן כהנים ואף שבלבוש חעתיק כמ"ש לפנינו אפילו לבעליהן כהנים אין מזה ראיה דלא נתן לב לדקדק בזה ומה שזכר בתשובה לאונסה אינם רשאים לא נתכוין לחיתר כהן אלא ח"ק שאח"כ אין חשש לומר שמא חיה עליה שום מור' שמא יקחנו א' באונס וע"כ נתרצית לא' שהוא חקיף ומושל כדי שיצילנה מנוי א' או כיוצא בזה שיראה שתחיה מופקרת לכל ע"כ בחרה לה א' זה אינו דאין יראה בזה ולא נתרצית אבל עכ"פ לכהן אסורה ומ"ח לא חעתיק בד"מ הך לאונס' אינם רשאים כי אין בו צורך לחיתר ישראל ולחיתר כהן לא מהני כנלע"ד: [יג] אע"פ שנמצאת בתוכה כתב ב"י בשם הרב המניד שכמד הרמב"ם זה ממשנה שאסורה סתם מן הנשואין פי' ולענין כתובה אמר שכל אלמנה מן הנשואין היא בחזקת בעולה וכ"ש באיסור של וזונה עכ"ל וכיון שכן אשילו יש עדים שלא נסתרה עמו דהא לענין כתובה אמרי' בפ"ק

ישראל דלא חיישינן שמא נתרצית בזנות ע"ש דכ' בכשון זה עכ נשים שחמירו בשעת אונס וכאשר מצאו מקום לנוס ממכישו וחזרו לדת אמת מותרות לבעליהם דהא קודם שחמיר' כא היתה ניצוכת במה שנתרצית לחבעל ולאחר שחמירה כמה לה לחתרצות (חא) יודעת שיש לה שכום יותר מן הנויות ואף שלבו לשמים אלא מאימת מות אחליפו לאנסה אינם רשאים הלכך ליכא למיחש שמא נתרצית וא"ל אחרי שאכשה ושתתה עמהם שמא הפקירה עלמה לזנות כו' כי ידוע שמיד שמוצא מקום לנוס אין מהאחרים אפילו רגע אחד ע"ל ובד"מ התתיק דברים אלו ולא כ' שם הא דזכרנו לאונסא אינם רשאים גם לא זכר שם אפילו לכהן ויש נ"מ לכאורה בזה דא"כ דאינם רשאים לאונס' אפילו לכהן מותרת מחמת חשש דאח' שחמירו אלא שק' מה תועיל בזה לענין היתר כהן דהא ע"פ יש חשש שמא נאנסה קודם שחמיר' דהא תחיתר שזכר חרא"ש דלא מהני לה חרצוי לחיבעל אלא דאין מועיל לה לחציל ממות וזה לא מועיל אלא לענין ישראל דלא חיישינן לחתרצות ואם תרצה לכמוד היתר כהן איננו שיש עדים שלא נבעלה קודם שחמירה אין אמרינן דאחר שחמירה מותרת לכהן אפילו בלא עדים שאחר כך אינם רשאים לאונסה אבל אין נראה לחקל בשביל זה לכהן דשמא פעם א' מצאה נוי במקום סתר ואנסה וחרי חרא"ש לא סיים אלא דליכא למיחש דנתרצית (דברי המני"ח חש"ו הכנים בזה מה שכתב חב"ש דמיירי שמיד בשעת הנזירה חמירה כו' וסיים דקכ"מ מה שחקשה בח"מ עכ"ל אבל באמת אין זוה מספק חנ"ל דוראי אסורה לכהן מטעם חש"ו דשמא פעם א' מצאה נוי כו' עכד"ת) וחיינו לענין איסור ישראל דוקא ועכ"פ א"א לישב דב' רמ"א אפילו לכהנים . ונראה שיש כאן ש"ם הך אפילו וצ"ל אבל לא לבעלן כהנים ואף שבלבוש חעתיק כמ"ש לפנינו אפילו לבעליהן כהנים אין מזה ראיה דלא נתן לב לדקדק בזה ומה שזכר בתשובה לאונסה אינם רשאים לא נתכוין לחיתר כהן אלא ח"ק שאח"כ אין חשש לומר שמא חיה עליה שום מור' שמא יקחנו א' באונס וע"כ נתרצית לא' שהוא חקיף ומושל כדי שיצילנה מנוי א' או כיוצא בזה שיראה שתחיה מופקרת לכל ע"כ בחרה לה א' זה אינו דאין יראה בזה ולא נתרצית אבל עכ"פ לכהן אסורה ומ"ח לא חעתיק בד"מ הך לאונס' אינם רשאים כי אין בו צורך לחיתר ישראל ולחיתר כהן לא מהני כנלע"ד: [יג] אע"פ שנמצאת בתוכה כתב ב"י בשם הרב המניד שכמד הרמב"ם זה ממשנה שאסורה סתם מן הנשואין פי' ולענין כתובה אמר שכל אלמנה מן הנשואין היא בחזקת בעולה וכ"ש באיסור של וזונה עכ"ל וכיון שכן אשילו יש עדים שלא נסתרה עמו דהא לענין כתובה אמרי' בפ"ק

היא מלגה מן התורה כל שהוא לינו חייב מלקות: (כד) כהן שבא על אחת מכל העריות כגר כתבו המחרוצים לעין נפקות, לדידן דמאחר דהולד ממזר מכל העריות הוא גרע מחלל רק לענין התרמה ומלקות יש ס"מ והרמב"ם דקדק בלשונו בדין זה ולא כתב רק כהן שבא על היבמה לפום דלא הוי ממזר לדעת הרמב"ם:

(כה) מו על יבמה לפום. תע"ג דלדברי הרמ"ם הוי ממזר מדרבנן מיבמה לפום כגר כתבו המחרוצים דוקא בשאת לפום מכל שיהא בלא נפומין לא הוי ממזר:(כו) הבא פגומה לכהונה. מלפון פגומה משמע דלכתחלה לא תשמש לכהונה מכל מלגה ממש לא הוי ופיין במהרש"ל סי' י"ח: (כז) מו ספק חלוצה. לעיל סי' ו' מבואר דאם עבר ונשא ספק חלוצה מ"ל להוציא וכאן מיירי לכתחלה שאסורה לכהן: (כח) וה"ה כחלל של דבריהם. מיהו דומה לספק דכהן גמור הוא מן התורה ולוקה אם מטמא

וילדה כשהיא חללה הולד כשר כנ) שהרי לא בא מטיפת עבירה:

יט ח כהן (כד) שבא על (מא) חל וצה היא וולדה (כה) חללים מדרבנן ט אבל כהן שבא על אחת מהשניות היא בשירה (כו) וזרעו ממנה כשירים:

כ סד) י כהן שבא על ספק זונה או על ספק גרושה מ (כז) (סא) (כז) סה) (מו ספק חלוצה)

(טור) הרי זו ספק (מט) חללה וולדה ספק חלל סו) ונותנין עליו הומרי כהנים וחומרי ישראל אינו אוכל בתרומה ואינו מטמא למתים ונושא אשה הראויה לכהן ואם אכל או נטמא או נשא גרושה סז) כ מכין אותו מכת מרדות (כח) מא (כח) [טו] (כח) ג וה"ה בחלל של דבריהם סט) מ אבל חלל של תורה הודאי הרי זו כזר ונושא גרושה ע) ומטמא למתים שנאמר אמור אל הכהנים

כלא ניסומין עיין דריסה וכ"ח: לט הכא פגומה. כגר כתבתי רס"ד דלא תלא וכ"כ רס"י בתשובה סימן י"ח: מ מו ספק חלוצה. כ"כ הטור והוא דהולד ספק חלל הייגו לענין שנותנים עליו חומרי ישראל ואינו חוכל תרומה אבל אם נטמא לוקין מלקות ל"ע דהא מדלוריית' כהן הוא והמחבר השמיט זאת משום דמשמע ליה דהרמב"ם חולק ע"ז שכתב פי"ז מחלכות איסורי ביאה סימן ט"ו וכן הסכים מהרי"ק שורש קי"ט ובפרישה סי' ד' ס"ק ב' ומהרי"ט ח"ב סי' ל"ב ומהרי"ל סי' קע"ב: מא מהרי"ט ח"ב סי' ל"ב ועיין בהר"מ סי' קע"ג: מב) מהטריות. כתבו המחרוצים דמיין נפקות, לדידן דמאחר דהולד ממזר מכל העריות הוא גרע מחלל רק לענין התרמה ומלקות יש ס"מ וגם אם נשא גרושה בעולה לוקין מלקות מ"ע ולא כתב רק כהן שבא על היבמה לפום דלא הוי ממזר לדעת הרמב"ם:

(כה) מו על יבמה לפום. תע"ג דלדברי הרמ"ם הוי ממזר מדרבנן מיבמה לפום כגר כתבו המחרוצים דוקא בשאת לפום לפום מכל שיהא בלא נפומין לא הוי ממזר:(כו) הבא פגומה לכהונה. מלפון פגומה משמע דלכתחלה לא תשמש לכהונה מכל מלגה ממש לא הוי ופיין במהרש"ל סי' י"ח: (כז) מו ספק חלוצה. לעיל סי' ו' מבואר דאם עבר ונשא ספק חלוצה מ"ל להוציא וכאן מיירי שאסורה לכתחלה: (כח) וה"ה כחלל של דבריהם. מיהו דומה לספק דכהן גמור הוא מן התורה ולוקה אם מטמא

יד נג) (כד) ח כהן שבא על רז (מה) אחת מהעריות (כה) או (כג) על לח יבמה (מו) לשוק ונתעברה מביאה ראשונה

[יד] ו] אין הולד חלל אבל עשאה זונה נד) ואם חזר ובא עליה נה) הוא או כהן אחר הולד חלל נו) ג אבל הבא על הגיורת ומשוחררת אפי' נתעברה מביאה ראשונה הולד חלל:

טו ג כהן שבא על הנידה נז) הולד כשר נח) ואינו חלל:

טז ד חלל שנשא כשרה הולד ממנה חלל נט) וכן בן בנו כלם חללים עד סוף כל הדורות ואם ילדה בת אסורה

לכהונה ס) ה אבל אם נשאת אותה הבת לישראל וילדה ממנו בת אותה הבת כשרה לכהונה סא) שישראל שנשא חללה הולד כשר:

יז ו כותי ועבד הבא על בת ישראל וילדה ממנו בת אתה לט (כו) הבת פגומה (מז) לכהונה:

יח כב) ז כהן שנשא גרושה מעוברת בין ממנו בין מאחר וילדה כשהיא חללה הולד כשר כנ) שהרי לא בא מטיפת עבירה:

יט ח כהן (כד) שבא על (מא) חל וצה היא וולדה (כה) חללים מדרבנן ט אבל כהן שבא על אחת מהשניות היא בשירה (כו) וזרעו ממנה כשירים:

כ סד) י כהן שבא על ספק זונה או על ספק גרושה מ (כז) (סא) (כז) סה) (מו ספק חלוצה)

(טור) הרי זו ספק (מט) חללה וולדה ספק חלל סו) ונותנין עליו הומרי כהנים וחומרי ישראל אינו אוכל בתרומה ואינו מטמא למתים ונושא אשה הראויה לכהן ואם אכל או נטמא או נשא גרושה סז) כ מכין אותו מכת מרדות (כח) מא (כח) [טו] (כח) ג וה"ה בחלל של דבריהם סט) מ אבל חלל של תורה הודאי הרי זו כזר ונושא גרושה ע) ומטמא למתים שנאמר אמור אל הכהנים

כלא ניסומין עיין דריסה וכ"ח: לט הכא פגומה. כגר כתבתי רס"ד דלא תלא וכ"כ רס"י בתשובה סימן י"ח: מ מו ספק חלוצה. כ"כ הטור והוא דהולד ספק חלל הייגו לענין שנותנים עליו חומרי ישראל ואינו חוכל תרומה אבל אם נטמא לוקין מלקות ל"ע דהא מדלוריית' כהן הוא והמחבר השמיט זאת משום דמשמע ליה דהרמב"ם חולק ע"ז שכתב פי"ז מחלכות איסורי ביאה סימן ט"ו וכן הסכים מהרי"ק שורש קי"ט ובפרישה סי' ד' ס"ק ב' ומהרי"ט ח"ב סי' ל"ב ומהרי"ל סי' קע"ב: מא מהרי"ט ח"ב סי' ל"ב ועיין בהר"מ סי' קע"ג: מב) מהטריות. כתבו המחרוצים דמיין נפקות, לדידן דמאחר דהולד ממזר מכל העריות הוא גרע מחלל רק לענין התרמה ומלקות יש מס טולד נקיבה וכהן לוקה. ליפסל מותה מהרין לוחו משום ממזרת ולא מלקות ים ס"מ וגם אם נשא גרושה בעולה לוקין מלקות מ"ע ולא כתב רק כהן שבא על היבמה לפום דלא הוי ממזר לדעת הרמב"ם: מג) מלוקה. כהן שבעה ונשא אלמנה לוקה. וכ"כ במל"מ פי"ח מהלכות איסורי ביאה הלכה ט"ו ובמהרי"ט ח"ב סי' ל"ב ובהר"מ סי' קע"ג: מד) מלוקה. כהן שבעה ונשא אלמנה לוקה. וכ"כ במל"מ פי"ח מהלכות איסורי ביאה הלכה ט"ו ובמהרי"ט ח"ב סי' ל"ב ובהר"מ סי' קע"ג: מה) מלוקה. כהן שבעה ונשא אלמנה לוקה. וכ"כ במל"מ פי"ח מהלכות איסורי ביאה הלכה ט"ו ובמהרי"ט ח"ב סי' ל"ב ובהר"מ סי' קע"ג: מו) לסוק. דלא נפסה הולד ממזר בזיקה בלא כסוקין. ובכסוקין הוי מסום מלגה: מו) לסוק. דלא נפסה הולד ממזר בזיקה בלא כסוקין. ובכסוקין הוי ממזר דרבנן עיין תמרוצים וב"מ וע"ל ס"ק מ"ג מס"ק: מז) לכתובה. סייגו לכתחלה ובדיעבד לא תלא תמרוצים: מח) מלוקה. כהן בעבה ונשא מלוקה והוליד ממנה בניס ולמר

באר

מ"מ היא בחזקת בעולה. וכע"ז כתב מס יש מדיס שלא נבעלה לז מבניס שתבר היא מכהן מאחר לאו ודאי מלניס סה ומסורים למנת למנת ולחזקיה לומר: כהן וכהן היינו היא נפסה חללה תע"ג דיש מדיס שלא נבעלה והבניס מזקיק ליה ומסורים לומר: כהן וכהן היינו היא ס"ב. והק"מ כתב בפשיטות דלא נפסה חללה היכא דיש מדיס שלא נבעלה ס"ם וכ"כ רמב"ם מה"ס סי' ב"ב ופיין בהר"מ סי' קע"ב: מה) מהטריות. כתבו המחרוצים

היטב

דמיין נפקות, לדידן דמאחר דהולד ממזר מכל העריות הוא גרע מחלל רק לענין התרמה ומלקות יש מס טולד נקיבה וכהן לוקה. ליפסל מותה מהרין לוחו משום ממזרת ולא מלקות יש מס טולד נקיבה וכהן לוקה. ליפסל מותה מהרין לוחו משום ממזרת ולא מלקות ים

דכריסם. כתב רש"י דלא קאי אלא לענין שאינו חוכל בתרומה אבל מלקין אותו מלקות מ' כיון דמדאוריית' כהן הוא: מב) לא תגלה. ס"ימ דוקא כשהורתה ולידתה בקדושה רמב"ם והכ"מ כתב ע"ז פשיטא בעינן הורתה ולידתה בקדושה שכבר נתבאר גיורת פחות מג"ם פסולה ובח"מ הקשה על הכ"מ די"ל גיורת שאני לידתה היא שלא בקדושה. ומ"כ לפרש דברי הכ"מ ע"פ הפלוגת' בקדושין דף ע"ז דלמ"ד שלא בקדושה לא תגלה אם כן הקרא בתולה מזרע ישראל תהיה כרמב"ם דלמד מקרא זה גיורת כשרה ומכן ק"ל גיורת פחותה מג"ם פסולה לכהונה ולזה כתב הכ"מ דקיל"ל גיורת פחות מג"ם פסולה אם כן הורתה ולידתה בקדושה פסולה. ואם ים לך מ' ישראל גרשה דכעין גם הורתה ולידתה בקדושה: מג) כתב הכ"מ דקיל"ל גיורת פחות מג"ם פסולה אם כן הורתה ולידתה בקדושה שלא בקדושה פסולה. ואם ים לך מ' ישראל גרשה דכעין גם הורתה ולידתה בקדושה: מג שלא הוזהרו עמ) כשרות להנשא לפסולי כהונה עד) שנאמר בני אהרן ולא בנות אהרן:

כג [מז] משפחה שנתערב בה ספק עג) חלל או ודאי וכן אם נתערב בה ספק ממזר או ממזר ודאי נתבאר בסי' ב':

ח בבל ספק הולד הולך אחר הזכר ובו ה סעיפים:

א עה כהנים לוים וישראלים מותרין לבא זה בזה א) ג והולד הולך **א** אחר עו) הזכר:

ב ב) ג לוים וישראלים וחללים מותרים לבא זה בזה והולד הולך אחר הזכר:

ג ד לוים וישראלים וחללים גרים ועבדים משוחררים מותרים לבא זה בזה ג) והגר והמשוחרר שנשא לויה או ישראלי' או חללה **ב** (א) [א] הרי הבן ג) ישראלי ד) וישראלי או לוי או חלל שנשא גיורת או משוחררת הולד הולך אחר הזכר:

ד ה כל הנישאת באיסור הולד הולך אחר הפגום שבשניהם

ה) שאם אחד מהם מפסולי כהונה הולד פסול לכהונה ואם אחד מהם מפסולי קהל הולד אסור לבא בקהל:

ה ו ולד שפחה ונכרית כמותן ז בין שנתעברו מכשר בין שנתעברו מפסול:

ט איזה אשה נקראת קטלנית ובו ב סעיפים:

א [א] עו א) (ע) אשה שנשאת (ג) **א** עו) (ולו נתגרסה) ג (מ"מ פכ"ח וע"י פ' הבא על יבמתו) לשני אנשים ומתו (ג) לא תנשא ג) לשלישי שכבר הוחזקה להיות אנשיה מתים ב) ג ואם נשאת **ב** לא (ד) ג) תצא ג) ואפילו נתקדשה יכנום ג ד) ד ואם הכיר בה יש לה כתובה (א) לא הכיר בה אין

מתמו במגרים עכ"ל מכל הרמ"ם ס"ל דכופין מותו להוליח בע"כ(כמו שהביח הטור דעתו בסי' זה) דחמיר' סכנת' ודלי יכול לעגון מקח טעות והרב המחב' כריב דעת הרמב"ם והרמ"ם בהדי ומיש מוכרחים ובפרט לדיין דק"ל דמין יכול לכוף המקח בע"כ ולפרש דעת הרמב"ם דמיירי בשלא הגיע עת הנישואין ומין חילוק בין פחד זה לבין הרוכל מביאת שהבי

קי"ט) קסה לי' להוליכה בע"כ בלא הכיר בה ע"פ דעת הרמב"ם דלא חציב לה למוס גמור דהא פסק לקמן סימן קי"ז (בהג"ה סעיף י"ח) דדוקא בנכפה ובמוס גדול כופין אותה אבל משום שאר מומין אינו יכול לגרש בע"כ : (ב) וי"מ דדוקא אם מתו מיתת עצמם . (כיצמות דס"ד ט"ב) נבי היכא דנשמת לשנים ומתו דלא תבשה לשליחי אליבי' דרבי ולרביעי אליב' דרשב"נ פליגי בה אמוראי אד אמר מעיין גורם (פי' מעיין של מים גורם להמית אותה) וחד אמר מזל גורם מאי ביניהו אליב' דאמרי אמת ומית ע"י הפעל מדיקלי' ומית למ"ד מעיין גורם ליכא בשניהם כיון דאיכא אמת ומית הא לא קא עליה שתגרום מעייני' שיתו בעלה ובפעל מדיקלי' הא לא מת ע"י מולי והכא ט"ו פסק לפי גמרא הכ"ל דפעל מדיקלי' ומית וש"כ חולק ג"כ על מ"ש לעיל בהג"ה מו שתירצה דהא אמרי' דליכא ביניהו כמי דאיכא ומית (ובחדא מחתא מחתיהו) והרב בשג"ה קיצר כאן מה שהי' לו להאריך : (ג) מיש שמתו אתי נשיו . בתשובת הרמ"ם כלל ל"ג סי' מ' שממנו הולי' הרב דין זה כתוב שם לתפילו מתו שניהם במיתה מ' כנון שמתו שתיהן מן הסריון (ולפ"ז) מפשר לו' דלמאן דפסק כי"ד סי' לס"ג סעיף כ' דלף כאים מוסמין (שם מל כגו דאמון ושני ומתו מחמת מילה לא יאמר הסלישי כמו שמוסמין נבי שם שמלה בנה ראשון ושני ומתו מחמת מילה הרי היא כחזקת שבניה מתים מחמת מילה ולא תמול הסלישי) משפר דגם הכא חוסמין לאים הזה מחמת מילה ולא תמול שלשום : ו (א) ואפי' לא נתגרשה . רק מכח קול בעלמא כלו' בין מדאמון בין מפני גירושה מכח קול בעלמא (כדלעיל סעיף מ') דהתם יסברו העולם שהיו גירושין גמורים מכל בחרם וקטנה הכל יודעים שאין כאן קדושין וגרושין מן התורה ועי' לקמן סימן קי"ם סעיף כ"א (לענין קדושי קטנה) משמע לכאור' שהוא סותר למ"ש בסימן מ"ד סעיף מ' (לענין פקח שבעה אחת חרש) ואם באמו למלק בין חרש לקטנה מ"ש אפשר לפקפק גם על הדין הרמאון של יתומים בחיי אב (ומחלק דמיירי בקטנה ואימו דומה לחרש שבעה אחת פקח) ואימו ים לחלק בענין אחר (שלא יהיה סותר מ"ש בסימן קי"ם למ"ש בסימן מ"ד) ומ"ש הדין הרמאון של יתומה בחיי אב כמקומו עומד (ודין מ' לו עם אחת פקח שנתגרשה

שגירש ושמת לכיולי בו דאסור להמזיקה כן הוא בחרם לפ"ז שומה דלא תקנו חז"ל נשואים כמ"ש בסי' מ"ד מ"ב אחת לפקח מותרת שומה : דאפי אם נתגרשה בחרם ע"י בי"ד אחת לו בעלה לא יוכל לחזור אליה עד שתנשא לאחר ותתגרש ממנו ותחזור לראשון כדין שאר נשים שנתגרשו בחרם ואפי'

אבן העזר י הלכות אישות

אשה

סי' זה) הכריע דלא יוליח חף שלא כנס רק מ]קידם . עיין בב"ח כתב שהטור המעמיד דין זה דאם החזיר חינו מוליח (ואמה על הטור למה השמיטו הרמ"ם פ' השולח גט ס"ק מ"ז כתב והוא מדברי הרי"ף וזה לשונו הא דתנן לא יחזיר (פי' כשהוליח משום שם רע או משום שהיה נדרנית אבל חינו מ

ד' נתן לומר הטוב כלומר כמה כמה והמקיימו כלומו הקריב עליו קרבן פירש"י זהמי כיון דקיים נדרו (פי' וגירסה) נקנסיה מלהחזיר קמ"ל ועי' בב"מ :

יא (א) הוחיל ומסקרה על בעלה בשבילו . ל' זה העתיק הרב מלברי הרמב"ם כ"כ הרמב"ם פ"ב מה' סוטה ושם כתב כל מקח שהיה לה קיומו ושתירה ולא שתתה מי המריס בין שלח רשה בעלה להשקותה בין שלח רשתה היא וכו' ובחמת שלבר זה לריך רשיה שם היא עומדת ומוחת טהורה מני ורוצה לשתות מי המריס והוא שיהו רוצה להשקותה מף הכרשות בידו למוסרה על עלמו מ"מ קשה מחמר שלריך ליתן לה כתובה (כמבואר בסי' קט"ו) ג"כ היאו יכול למוסרה על המחבד מחמר שהם טועים בדי שלא ירוה והיא רוצה לשתות מני' ועי' בב"מ :

יא אשה הנחשדת על אשת איש ובו ה סעיפים :

א א) ח) הנחשדת על ט) אשת איש **א** אם היה לה קיבוי **ב)** וסתירה **ב)** ולא שתתה מי המרים **(א)** הואיל ונאסרה (ט) על בעלה בשבילו **ב** הרי היא אסורה ע"ז **ג)** (ג) שנתיחדה עמו **ג)** לעולם כדרך שהיא אסורה על בעלה ואם עבר ונשאה מוציאין אותה מתחתיו בנט אפילו היו לה כמה בנים ממנו **ד)** מפי השמועה למדו בשם שהיה אסורה לבעלה **(ב)** כך **(ג)** אסורה **ד)** (ד) לבועל **ה)** **ג** (ה"ה אם נאסרה בשביל לבעלה (ה) ה) תסורה לו) (ס"ה) **ג** אבל אם **לא** קדם קינוי ובאו עליה עדים שנסתרה עם איש זה [א] ו) **ובא** ומצא **ד** ג דבר ו) מבוער בגון שנכנסו אחריו ומצאה עומדת מעל המטה והיא לובשת המנסים או חוגרת אזורה או תסורה לבעלה ולבועל ואין לה תקנה אלא שיגרשנה ויתן לה כתובתה ויצא ממנו ויתחתן באחר ואם מת הראשון חוזרת לשני ואם מת השני חוזרת לראשון ואם מת שניהם אינה חוזרת לשום אחד מהם לעולם :

ב א) ט) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לבעל ראשון ולא נטמאתי לשני אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שהרי בנים נאמנים עליה שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

ג א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשני ראשון נאמנת לומר לשני לא נטמאתי לך ואינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

ד א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

ה א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

ו א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

ז א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

ח א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

ט א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

י א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

יא א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

יב א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

יג א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

יד א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

טו א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

טז א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

יז א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

יח א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

יט א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

כ א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

כא א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

כב א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

כג א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

כד א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

כה א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

כו א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

כז א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

כח א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

כט א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

ל א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

לא א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

לב א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

לג א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

לד א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

לה א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

לו א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

לז א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

לח א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

לט א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

מ א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

מא א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

מב א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

מג א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

מד א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

מה א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

מו א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

מז א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

מח א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

מט א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

נ א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

נא א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

נב א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

נג א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

נד א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

נה א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

נו א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

נז א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

נח א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

נט א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

ס א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

סא א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

סב א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

סג א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

סד א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

סה א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

סו א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

סז א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

סח א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

סט א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

ע א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

עא א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

עב א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

עג א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

עד א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

עה א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

עו א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

עז א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

עח א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

עט א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

פ א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

פא א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

פב א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

פג א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

פד א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

פה א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

פו א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

פז א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

פח א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

פט א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

צ א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

צא א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

צב א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

צג א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמאת לשני שלא תאמר לראשון לא נטמאתי לך שלא יהיו בניה ממזרים :

צד א) אשה שנתיחדה עם שני אנשים ואמרה נטמאתי לשניהם אינה נאמנת לומר לראשון לא נטמאתי לך ולשני נטמאתי לך אלא אם כן היה לה בנים קטנים מן הראשון שנאמנת עליהם שלא נטמא

עדים דקאמר רב סיימו ע"כ דהוי כאלו היה ע"ט ותנא מבעל ומטעין לפילו היה לו בנים ואם לא היה לו בנים תניא כבריתא תנא בקלא דל"פ אע"ג דליכא ע"כ ואתיא כרבי דס"ל כן ומפסק הלכתא בקלא דל"פ כרבי והיינו כבריתא הכ"ל דתנא אם לא היה לו בנים אבל קלא דפסיק לא תנא לפילו לא היו לו בנים וכזה מיושב כפיר דברי הטור מ"ש לפי"ת ע"פ מהרם"ל ולא כ"ח ולפי' הרא"ש עדיסדקאמר רב סיימו ע"ט ממש ותני כבריית' כפסיס לו בנים לא תנא מבעל לו מאחד תנא בע"ט והיינו ט"ט ממש וריצה דבריית' דקתני כאלו היו לו בנים תנא קלא דל"פ כרבי תנא בע"כ תנא לפי' מבעל אם לא היה לו בנים ומפסק הלכתא כרבי בקלא דל"פ היו לו בנים תנא לפילו מבעל כאלו היו לו בנים תנא לפילו מבעל ע"כ ולא היה לו בנים תנא לפילו מבעל (אבל אם היו לו בנים תנא לפילו מבעל) כשים ג' לופים הללו תנא לפילו מבעל אבל אם לא היה לו בנים תנא לפילו מבעל ממש . ולפיטות הרי"ף ורמב"ם נמי הפירוש כקלא ס"ל הסוגיא תייבי דנטען לאחר מבעל לא תנא לפילו בג' לופים ע"כ ע"כ ולא היה לו בנים תנא לפילו מבעל (אבל אם היו לו בנים תנא לפילו מבעל) כשים ג' לופים הללו תנא לפילו מבעל אבל אם לא היה לו בנים תנא לפילו מבעל ממש . ולפיטות הרי"ף ורמב"ם נמי הפירוש כקלא ס"ל הסוגיא תייבי דנטען לאחר מבעל לא תנא לפילו בג' לופים ע"כ ע"כ ול

המפרשים מקלר הירע, מהכי גם במחברת הזאת הסגית ומה לי להשמית דין ונייר חגם ולכפול הדברים אשר כיתרם די לורך הרב הכ"ר כבן תמכתי ומסכתי על המעיין אשר יעיין שם ומח"כ תבין כל דברי המחבר בכל הסיי) והנה לפי דברי הר"מ בפירושו לשמלתות דס"ל דעידי כיטור ועידי טומאה מלא כי' מוליתין לפילו יש לה בניס כמו בעידי טומה, אך לפירושו של הרמ"ס בדברי השמלתות לפסר לו' דקתי על הברייתי'(הא דתני' בד"ה אין אין לה בניס מן הטעון) וכו' ומיירי דוקי בתין לה בניס מ"מ מדכתב הרמ"ס דדמי לפתח פתוח וע"ל אחר קיעוי וסתירה משמע ג"כ דבעידי טומאה חשיב ליה ולא קתי על הברייתי, רק לפסק בגמר' הלכתי כותי' דרבי בקלא דלא פסק ועדיף מרבי אחוה מחלק בין יש לה בניס וע"פ ההלכה מוליתין אותה לפילו יש לה בניס וכן הוא משמעות הר"מ ומ"כ יש תימה על הג"ה זו שכתב דוקי בתין לה בניס ומשך אחר דברי הר"מ שם לחדי, נגד דברי הטור וגם דברי הרמ"ס יש לפרשה כך דהא מדבר, משמע מדברי השמלתות דלא מחלקין בין יש לה בני לתין לה בניס מפרש הוי בעידי כיטור ולא דלא פסק הוי בעידי טומאה דלא מחלקין בין יש לה בניס מ"ש אותה הרמ"ס להרמ"ס דעידי כיטור ולא דלא פסק הוי בעידי טומאה דלא מחלקין בין יש לה בניס ומשך אחר דברי הר"מ בפירושו, דלכך בתב דלא מחלקין בין יש לה בניס לתין לה בניס אלא בעידי טומאה דלא פסק אבל בעידי כיטור אפילו יש לה בניס מוליתין לה, ולא דמי לדברי הטור ודברי הר"מ שם לחדי, דשם מיירי בעידי טומאה דלא פסק דלא מחלקין בין יש לה בניס לתין לה בניס אלא בעידי כיטור דלא פסק מוליתין לה אפילו יש לה בניס, ולא דמי לדברי הרמ"ס שכתב דוקי בתין לה בניס ומשך אחר דברי הר"מ שם לחדי, דשם מיירי בעידי כיטור ולא דלא פסק מוליתין לה אפילו יש לה בניס, ולא דמי לדברי הטור ודברי הר"מ שם לחדי, דשם מיירי בעידי טומאה דלא פסק דלא מחלקין בין יש לה בניס לתין לה בניס אלא בעידי כיטור

אבן העזר יא הלכות אישות

מס' סופרים כ תוספת סנהדרי, ד"ח ע"ש וכ"כ כ"י והסמ"ג סי' מ"ח והגנה, מרדכי ריבמות והגה"מ פ' ל' מהלי"ב ותוס' ספ"ק דחגיגה ותשובת הרמ"ה כלל מ"ו סי' ר' מהרי"ו ופוני' דשלהי יבמות דלאסור לא כתב' הכל מודים שלריך דרים, ומקיר' ל משנה יבמות דכ"ד ע"ב ופ' בכ"י מ"ם בשם הגי' והרשב"ם והתוספ' ג פרה"ש בתשו' ס עור סי'

הגהות רע"א

ל] ס"ד בהג"ה לקבל העדות שלא בפניהם.כ"כ ע' מ' רשב"ם סי' מ"ח:

שי למורה

ובחמת כל הטעם דע"ת מביאין לף ביהוה נגד חזקת מי ומחזקת ד"ח סיף ממון מומר ' שהחמרת שלי' ומ"כ כל שמעון שהעד מעיד שוב יש חזקת מי ומחזקת ד"ח ומהרחוי לחזקתה לחזקה ומיהא לעיכר תורה ונזה יש לישב פירש"י שלא פירש דקיי על עד מסוים דשוב יש חזקת ד"ח על עד מסוים דכעד יש חזקת תורה ומ"ש כ"ע בזה עי' בב"י לקמן סי' י"ז ס"ק כ"ג ומהרי' הרח"ה סוכת בעור לקמן סי' ק"ל וכ"כ בהפסקנו חזר ומ"ש כ"ש לחות רלוות כה"ח מהום' מהכי דלאחר שהכ"מ כתב ברנינו ירוחם כ"ן בן מהרחי סהום, מי יבח לחרויו ובפרט שפשוט לשום מורם כהרחי בה"ח והרי"ק :

ביאור הגר"א

ל"ל רב והי"ק כו' : יט) כ"מ כו' . ירושלמי פ"ל היפיק בלא פרע : כ) י"ח שם כו' . מבח דסוף יבמות קכ"ב ובמתי קמיפלגי כו' משל"ה לאוסרה דש"מ מודי ועתום' דסנהדרין כ"ב ע"ב ד"ה ובניה : כא) ותין לקבל כו'. כמ"ש בפ' בתרא דב"ב ובפ"ב דסנהדרין יבא בשל סופר כו' . משל"ל סי' י' ס"ה : כב) עכו"ם ועבד כו'. תוספתא פ"ד ביבמות : כד) לוחש כו' . כמ"ש בהפ"ב דכתובות בהגה לגל בפירושים שם ה"ה כתן לף שהיו רק מדרבנן כמ"ש בפ"ק דקידושין כמ"ש בפרק החולץ ל"ו ב' ותכמים פשו חיזוק כו' וז"ש בסי' קי"ט ס"ג בהג"ה ואם נשתת כו' ומ"ש ג"כ ומיהו אלא רק מדרבנן כמ"ש בפ"ר דקידושין מ"ת ע' ב' תוד"ה קידם) ולעיל סי' ל"ה ס"ב בהג"ה כתב כו' ועל"ל דהיכא שנתקדשה בשניהם ולא נשתת כו' ומ"ש בפ"ר דקידושין כ"ב ע"ב תוד"ה אלא) כל היכא שהתרו בו כו' משמע דגם הנשתן מן השפחה שנזכר בסעיף ה' חיה דינא הכי שאם עבר על התראה יוציא יש לחקשות דהרא"ש כ' בפ' כיצד על ב' שקדשו ב' נשים (אחיות זה אינו יודע איזה קידש כו' דלא ייבמו האחי' דשמא יפגע באחות זקוקתו או חלוצתו דאיתא שם במשנה אם קדמו ובכמה אין מוציאין מהם והובא לקמן סי' קי"ז וכתב שם הרא"ש וז"ל וע"ל שיש לדקדק דוקא קדמו ובכנסו שלא נמלכו בב"ד אבל אם נמלכו ואומרים להם שיחלוץ א' וייבם הא' והלכו שניהם וייבמו מוציאין מידם כו' כיון שעברו על דברי ב"ד מוציאין מידם וכן פ' רש"י עכ"ל מדרייק מכשון קדמו

חכמת

כוח ונלון דמכח זנות נאסרה לנעל נאסרה לף לכועל מכל מיכי דסיתה לאסורה לנעלה לא עבור זנות רק עבור איסור אחר נמי לאסור לכתחלה ליאחנה ולכאורה לא נזה נאסרה לכבועל ים לספק לך גם ש"ם מפורב הוא בפוסקים כ"ם פ"ת בני ס"ם ובמ"ב וכ"כ וכו' ולמתר לי לאוסר' עליו לא אסורה ובקיומו וכו' ולי"ש מדיסנרתא לא לאוסרה לבועל בכעל המנן בשם שאסורה לנעל כך אסורה לבועל כרי מפורב כן לבדוק ודו"ק סיטה . והנה נרסינן בכתובות (ד' ל"ו ע"ב) וכיולאת משום ש"ר אין לה קנס ולא פיתוי היולאת משום ש"ר כת שקילה הוא שלא בילה עלי' ש"ר בילודתה קשה לי מכו פריך נימא דמיירי דכי' מיבי כיטו' וקלא לליש דכזה מהניא לה קנס ולא פיתוי ובדניון מהוכח מזה ש"מ כיון שנזנית שלא בזנות בכולה בעי לה קנס ולא פיתוי וכן מלינו כיו"ב בפ"ב דניטין המולילה את חמתו משום ש"ר ס"ז לף יחזור וה"ב נימא דמיירי בכה"ג ומכו פריך ול"ש :

באותו סעי' בהג"ה אבי מיבי כיצור מלטרפין וכו' כ"ב עיין בהשובת קנה מקומה בל' בתובות סי' קע"ו במהדור' ס' שלי מ"ב דדוק' אבי מ"ב לכל ס"ש אין מלטרפין ולא בהמ"ש והב"ש ויש"ש בטעמו כי נכון הוא בעזה"י ודו"ק ומ"ש בדברי הב"ש לקמן סי' קל"ב בתיבורי טפ"ד ס"ק ס"ו שהשיבה הרח"ש לחם סתרם בו בעזה"י ודו"ק :

יש"ש דרך הנב בעזה"י ודו"ק :

[ו] אע"פ שיש לה ממנו כמה בנים :

ג יט) י כל מקום שאמרו תצא בלא כתובה :

ד כ) כ י"א שאם באו עדים שאשת איש זינתה (פז) צריכים דרישה (יז) וחקירה כא) (יח) (ומין ד] לקבל העדות שלא בפניה סמז (יא) ושלא בפני יבי) בעלה) (תשו' הרח"ש כלל מ"ו) :

ה יז) ל הנשתן משפחה ונבריח ונתגיירה ונשתחררה לא יכנום ואם כנם לא כ) יוציא כב) (גירשה מסורה למזור לו מלא שם כן היו לו בניס ממנה) (ב"י בשם הרשב"ם) :

ו כג) מ כותי ועבד הבא על בת ישראל אע"פ שחזר הכותי ונתגייר והעבד נשתחרר הרי זה לא ישאנה ואם כנם לא יוציא :

ז כד) נ אותם שאמרו חכמים לא יכנום אפי' באותו מבוי לא תדור וכ"ש שלא תשמשנו :

ח יח (יב) [ז] כה) ס כל היכא כף) שהתרו בו וכנם לא מקרי דיעבד כג) ומפקינן לה מיניה בו) (המגרש משה כדי שישמנה

זה היינו כרעון שכל שם מוסר' על בעלה ואינה מסורה עליו לכל שלא נתסרה על בעלה לא נאסרה על בועלה וע"כ אמרו בגמרא (כתובות ד"ט ע"א) שכת שכב היתה מותרת לדוד משום שלא נאסרה על תורי דאמנם היתה ואע"ג דמעני התם עור תירון אחר ואכ"מ בה"ג נמי כריתות כותב לאחתו מ"מ כ"כ תוס' ורא"ש ורשב"ם ור"ן ורמב"ן ורשב"א ורי"ו ורא"ם ורי"ו ורמב"ם ורא"ם ורי"ו ורמב"ם ורא"ם ורי"ו ורמב"ם

נעטן על הספח אף אם עבר על ההתרה וכתם מיקרי דיעבד ות"ל להוי' ממחיתין דהנעטן על הספח (יבמות דכ"ד ע"ב) דקתני הרי זה לא יכנס ואם כנס אין מוציאין מידו ומדלא קתני קדם וכנס (דהוי משמע דקודם שנמלך בב"ד כנס ולפיכך אין מוציאין אבל נמלך תחלה בב"ד ואסרו ואח"כ עבר וכנס מוציאין) אלא תנא בסתם כנס דמשמע בכל ענין אין מוציאין עכ"ל הב"ח) (כנה לפי הוכחתו) תקצי ליה סיפא דמתני' דנקט (הנעטן על ת"ח והוציאוהו מתחת ידו) אפי' אם כנס יוצי' ולא קתני אפי' קדם וכנס יוציא (דהוי רבותי' טפי דעדיין לא נמלך בב"ד תפ"ה יוצי') :

יב (א) ואם כנס לא יוציא · פסק הרב כן ע"פ דעת הרמב"ם (פ"י מה' גירושין) וכתב שם המ"מ שכן דעת רש"י ורב חאי מגאון וגם הרמב"ן הודה לדבריהם וכן פסק הרמ"ה בתשובות (כלל ל"ב סי' ל"ב הובאה בעור סי' קמ"ח ס"ק ט"ו) וכן משמעות לשון הגמר' דבריהם לא מפקינן (יבמות דכ"ה ע"ב תיבעי' להו כנס מהו מיוצי' פרש"י להו דאם כנס אחר שאסר את האשה בנעטן אי מפקינן לה מפקי (ובל תלה תיובתא דרבינא לעיל שכבר הוקשה לו דאם כנס מהו מוציא ודייקו מכך מתניתין בנעטן מספח משתרר הרי זה לא יכנוס ואם כנס אין מוציאין אלמא דרבינא לא מפקי לה מפקי) וכל תלה לומר דמתניתין בנעטן מספח ולא דייקי מהנעטן על הספח ואם כנס אין מוציאין ת"ח דהתם קתני ואם כנס אין מוציאין ותירלו התוס' דהתם קתני אם כנס יוצי' אבל כנס לכתחלה לא יכנוס ואם כנס אין מוציאין ולא דייקי מהך מתניתין בנעטן מספח ולא דייקי מהנעטן על הספח ואם כנס אין מוציאין ת"ח דהתם קתני ואם כנס יוצי' ותירלו התוס' דהתם קתני ואם כנס אין מוציאין אבל נמלך אין יכול לכופו לגרשה כיון שאסרה לו בנעטן ואין לו לשלם כתובתה ואין לו לשלם כתובתה אלא מנכסים משועבדים ואין לו לשלם כתובתה אלא מנכסים משועבדים ואין לו לשלם כתובתה אלא מנכסים משועבדים

אבן העזר יב הלכות אישות

יג א ל' יום . הטעם הכתוב לשמואל יליפין מקרא להיות לך למלקים ולזרעך מאחריך להכחין כין זרעו של ראשון לזרעו של שני וכתכ אמר הטעם גזירה שמא ישא אחותו וכו' ונראה הלכתי כרבי נס ז"ל לפי' לשמואל ליכי מ"ד ולימוד זה רק למצוה, וכפ"ם פ"ת ג' חלציס וכתב כפ"ג היינו כל חלץ אלמ שהוא ל' יום : ב רק אלמ יכנום . כתב הכ"י שיטעב המעלך אלמ יכנום לכית המשודכת עד שיגיע הזמן אלמ יכולו לילי תקלה : ג דמוים מיום נתינת הגט . היינו אם אלמ ע"י אליח הולכה מוים מיום שכא הגט לילה אם כר"ם : ד יכנום. עיין קימ"ל כ' יבמי' ומת מ' מותרת להתיבם לבני תוך ל' יום למיתה אל זה והא דלריכה להמתין משום חף קודם יכום ליכום ולריכה יותר מלרוסה : ה ורולה להטעה לרמוכן. כי מותרת לו כמ"ם רס"ד אפילו כפלגם אם נשמת לאחר וגרשה מותרת לרמוכן : ו לריכה להמתין „ הטעם משום לא פלוג כהבחנה אפילו היכי דהיא מיפס מעוברת נס מ"י לרכי שנתעברה מרמוכן והא דלא לריכה להמתין עד שיכי הולד כל"ת כמו במעוברת הכי"ו משום הכי עיין שנתה עם אחר אם שיכם מודים דממנו נתעברה כמ"ם בתשובת הרמ"ם דהיו שיכם מודים וכבר אית' בס' ד' סק"מ בא"מ לדכקן לא חיישינן שמא נתה עם אחר בשלמא לרכקן אם שיכם מודים דממנו נתעברה כמ"ם בתשובת הרמ"ם דהיו שיכם מודים וכבר אית' בס' ד' סק"מ בא"מ לדכקן לא חיישינן שמא נתה עם אחר ג"כ אבל לעניו הבחנה לריכה להמתין דמ"מ היא בכלל גרושת חבירו : ז שהיו נשואות . ס"מ דמותרים לעמוד יחדיו ולא חיישינן שמא יחזרו לסורם כדי שלא יפרם מלוה, וכפ"ם פ"ת ג' חלציס וכתב כפ"ג היינו כל חלץ אלמ שהוא ל' יום : ב רק אלמ יכנום . כתב הכ"י שיטעב המעלך אלמ יכנום לכית המשודכת עד שיגיע הזמן אלמ יכולו לילי תקלה : ג דמוים מיום נתינת הגט . היינו אם אלמ ע"י אליח הולכה מוים מיום שכא הגט לילה אם כר"ם : ד יכנום. עיין קימ"ל כ' יבמי' ומת מ' מותרת להתיבם לבני תוך ל' יום למיתה אל זה והא דלריכה להמתין משום חף קודם יכום ליכום ולריכה יותר מלרוסה : ה ורולה להטעה לרמוכן. כי מותרת לו כמ"ם רס"ד אפילו כפלגם אם נשמת לאחר וגרשה מותרת לרמוכן : ו לריכה להמתין „ הטעם משום לא פלוג כהבחנה אפילו היכי דהיא מיפס מעוברת נס מ"י לרכי שנתעברה מרמוכן והא דלא לריכה להמתין עד שיכי הולד כל"ת כמו במעוברת לא מיישינן שמא נתה עם אחר

הרמזון עיין שם : (ח) וים ממעירין אפילו שוגג . המעיין בת"ס ירמ' דלא
פליג להדיא מדעה הרמזונה רק שמחלה כ' דת"ח הטועה בדין לא מקרי שוגג
כי שוגג הוא כמו שכתב בת"ז שהיה סבור שהיה מינקת גרוש ומינו יודע
שמניקת מבירו אסורה אבל ת"ח הטועה בדין בדבר שרוצי להפתסק בו לאו
שוגג הוא ובסוף דבריו סיים ואפ"ג
דמסוס ס"ל לא מקילין בחידך דת"ז שם
כשם בשוגג להתיר לו בהפרשה בעלמא
(והיא היא הלעיהרמזונה) והכא לפי זה
לא מקילין בת"ח הטועה אפי' בכהן
כהן שקידש תוך ג' מדעים ע"פ טורלת
ת"ח שסורלו קדוש"ח לנקולי גביה מאחר
דלכהן אסור להחזיר גרושתו וכמו שהבריח
הרב בהגה שבערה זו בשמוך אפ"ה אין
מקילין בו ולריך לגרש) מאחר דבעל ת"ה
הביא רמ' לדבריו דת"ח לאו שוגג מיקרי
ומהרי"ו לא משכחדפליג משבערה זו-לכל
ביאורלא והוא שוגג גמור כגון דלא ידע
לו ע"ה דלא ידע הדין תע"ג דבת"ה
בסתפק וכתב דרך אפשר דלא מקילין
כת"ז מ"מ לא שבקינן פשיוטי דמרי"ו
נגד ספיקו דת"ה בפרט שהרמב"ם לא
ס"ל דכופין לגרש (כמו שמצותר בפ"י
מה' גרושין והביאו הב"י סימן זה ס"ק
ו') ולמה לא יסמך בדבר שהוא דרבנן
למיקל : (ט) גזרו חכמים שלא ישא

חדש . הטעם מבואר בגמרא (יבמות דמ"ב) ומשמעות הגמרא דמדמה לה
לני מדשים דהכאי משמע דלא דלא שייך שמא תתעבר כגון שהוא סריס
אפ"ה אסור כמו נבי הכאה וע"כ קדושין אסור כמו בשוחין (נ"כ כמו נבי
הכאה כדלעיל סעיף י') וגם בשידוכין אסור ליכנס לבית' (כדלעיל סעיף
י') גם בב"י מדמה לה להדדי ולומר סיתר שידוכין בהכאה מן מינקת
(ר"ל הב"י תחלת סימן זה כתב שלכתך בלא קדושין מותר נבי הכאה וכתב
שכן מבואר בתשובת הרמ"ם בכלל כ"ג ושם בתשובת הרמ"ם מייתי במינקת)
מו

ובעה אם חדש הביאור בכלל הוי כמיזר : יז וגרשה וכהן וכו' . בד"מ כתב אפילו אם קידש במיזר יש לסמוך מדברי מקילין לעיל דאפילו אם קידש במיזר יש לסמוך על הרמב"ם דלא"ל לגרש ובישראל יש לסמוך
בשוגג ומ"מ כאן יש לסמוך מדברי מקילין לעיל דאפילו אם קידש במיזר יש לסמוך על הרמב"ם דלא"ל לגרש ובישראל יש להקל
בישראל אין להקל וכו' אפשר ט"ס הוא ול"ל יש לסמוך ממ"ש בד"מ וכבל זה אין מילוק בין אם קידש ובין אם נשא ט"ז . ומשמע בכל אלו דיעים אין מילוק
בין קטנה לגדול אפילו קטנה שהיה ראוי להוליד כמי הדין כן ולא כ"מ שבבי : יח גירשה אסורה לדור עמו במצוי . וכן הדין כן בכל אסורים דרבנן
מוך משבויים דהאילו מז"ל ועיין סי' קי"ט : יט קידש וברח . ואם כנס וברח לדעת הרמב"ם הבריחה היא לבפר על האיסור שעשה אבל אם נכנס לו מהני הבריחה וי"ל דמהני כמ"ש בב"י והמגיד פי"ח :
ב מעוברת מביאו בם"ש אית' מסוס דחסה ויכהוב טעם זה ומידה טעם אחר ואפי' בישראל אין סברא להחמיר
תתעבר בימי מניקה ולא יסי' לה חלב להניק לבנה וכן כתב הרי"ף והרמ"ם . והרמב"ם כ' הטעם מסוס דחסה ותימ' מיך כתב הטעם מאחר דחסה ובכ"מ ובפי'
מהרי"ו שעיין הקצו בם"ש קוסיו זו ועיין בסמוך ולפי שיעת הם"ש י"ל לכתיבה מאחר יש לו לימוק אחר מיהו מעוברת דהא ל"ל שייך הטעם
סי'

באר היטב

ספי' להפוסקים דס"ל בזנות לא גזרו מ"מ פלגם היא קרובה לאיסורא : ו) הרמצוה . ספי' לחמחי בגם הבני ביוכחיבה לחמיחה מ"מ יש להחמיר אם לא בעירף שאר דברים
דמ"ש להמתין עיין ב"ש : ז) קידושין . מיהו אי ליכ' קול ולא היחה לריכה גט אלא סוא גירש מעלמו מ"ל להמתין ב"ש : ח) מגדין אותו . עיין ב"ש ואם אינה יולדת אין מוטלין
אותו אלא על הזנות ולא על הא דלא המחיבה ל' יום ריב"ם סי' קי"ח : ט) בשוגג . דוק' דלא ידע דמת בעלה תוך ג"א או שהו' ס"ה ואי"ו הדין אבל אם ידע האיסור
ואעפ"כ בעגין אחר הוי כמזיד ב"ש . מה שלא הוכיר נדוי לענין אם עבר ונשא הוא היא עברה
על גזירת חכמים . משום דנידוי זה קיל ואפשר קרובי יותר לשוגגת ובנידוי כה"ג שוגג
כל הזו פטורה רמב"ם סי' יו"ד בס"ח . ואם נאמן לומר שוגג הייתי נראה דנאמן ומרמ"י
מסוגי' פ"ק בב"מ נאמן לומר מזיד הייתי ב"ש בשום' ומיהא דנאמן לומר שוגג הייתי
עיין בהגי"מ בשגגת הטור סעיף י"ב : י) דבכהן וכו' . בד"מ כתב אפילו אם קידש
במזיד יש לסמוך על הרמב"ם דס"ל לגרש ובישראל יש להקל בשוגג ומ"ש כאן יש לסמוך
מדברי המקילין לעיל אפי אפילו אם קידש במזיד ומ"ש כאן בישראל אין להקל ס"ש
הוא ול"ל יש לסמוך וכו' ב"ש . דלא כמ"מ ע"ש . וכבל זה אין מילוק בין אם קידש ובין
אם נשא ע"ז וכבל דיניס אלו אין מילוק בין קטנה לגדולה אפילו קטנה שהיא מוחי
להוליד נמי הדין כן ב"ש : יא) במצוי . וכן הדין בכל איסורים דרבנן חוץ משבויים

הסקילו מז"ל : יב) קידש וברח . ואם כנס וברח לדעת הרמב"ם הבריחה היא לבפר
על האיסור שעשה מהני הבריחה . ולפ"ל דס"ל הבריחה מסוס דמגלה דעתו
שהיה רולה לבנות ל"ב אם כנסה לא מהני הבריחה וי"ת דמהני ב"ש . מעשה בא לידי
בא' שקידש תוך מדתי שהבטיח שיגרש עליו שיברח ואמר שלא יוכל לברוח מפני סיבות
רבות והוריתי שתברח שהבטיח שיגרש ובחני בני בהמ"ג ס"ק : יג) מביאו . אפילו אם יש לה
ליסוך דדים . משל"ב בתיקה מביאו אם יש לה ליסוך דדים מוסר ב"ש ועיין
בספר דבר שמואל סי' פ"ב ומהרש"ם סי' י"ח ובתשובת עבודת ביכורים סי' ל"ט ובתשובת
שבות יעקב ח"ב סימן ל"ה ס"ו . לגמרא אי' ולא ב' ילדים ואי' מיצוברת וכן דוקא
לגמרי ח' הוא לגמרי אבל ויש לו הרבה קופלים להסתדר עמו אך ורק בשלא של הלמנה
הגיל קודם מותו קרוב לפסחו ונם להלמנון הגי"ל ולזיוף סיים זה אף זו כי הוא תקנות
ילדיו כיון שהם קרובים והו' עסיר ובבניו הלמנון רולה ליסחה אך כיון שהריחה להחמין
כ"ד תודם עד בלות ימי מניקתה מ"מ לו לקייס מוחא הטא להחמין כ"כ כי יש לו בניס
וטיפולם מרובים . אם יש תקנה בדבר ליסחה אחר ימי לידתה ובלא תחיל להניק הולד
בלל רק להסביר מניקה ח' או שחים ולהסביחים שלא יחזרו בלל . בתשובת שבות יעקב
ח ח סימן ל"ה הסרוך בדין זה והבלה דיים לד להחיר ודוק' אחר ימי לידתה ע"פ
ובתשובת כנסת יחזקאל שהבה ב"ש חולק עליו עיין ס"ק י"ח . עיין בתשובת מהרש"ם
סי'

יג ויש לחוש לסבר' רחבוי . אפילו מבחתי בגט הבני בין בחיבה לחחיחה
מ"מ יש להחמיר לבחחל' אם לא בעירוף שאר דברים דמ"ש להמתין כמ"ש
בחשובת מהר"ם מלובלין סי' ק"ז מיהו מה שבחב בם בשובד דטעם הסופר
וכחב בגט הרחמון לוי וחו' לא היה לוי מחמה בם טעות זה לדין על ר"ת
הסיג עליו הח"מ כי דין על ר"ת דוק'
בקול לבד ולא בפסול ממש כנ"ל להמתין
ובהר"ן וכמ' סוף גיטין ועיין סי' קכ"ט:
יד מחמת קול . ולא כריי"ו דמקיל בזה
מיהו"ם ליכ' קול ולא היחה לריכה גט
אלא הוא גירש מעלמו מ"ל להמתין
תשובת הרשב"ם וכ"פ בד"מ וכחבתי
בסי' י' . מז : טו מגדין אותו . כ"כ
הרמב"ם וס"ל דמ"ל לגרש אלא מגדין
ועיין לקמן מ"ם לפ"ז ס"ה אם לא בפלו
כ"ד אותו עד שיבבו ג"ח מ"מ מגדין
אותו על מעשה לאסור וכ"כ בד"מ אבל
לביחות הפוסקיסדס"ל דמגדין אותו כדי
שיגרש אותי מ"כ אחר ג"ח מ"ל בידוי וע"ל
לדעת הרמב"ם מ"ל הרחקה עד שיעור
מזרחו ג"ח דהא הרחק זו רק לכפר על
איסור שעשה כמ"ש המגיד ורחו לדבר
גלות מבפר מ"כ מ"ל הרחק"כ"כ והמחב'
הביא רק דעת הרמב"ם דמגדין אותו
על איסור שעשה לא סי' להבי' דעת
הרמ"ם דלריך הרחקה כדי שלא יחזור עד
סי'

מחר ג"ח לפ"ז בשעה פביטו' מבדין אותו על איסור שבשה אע"ג דהיטו מפורש
בהדי' ברמב"ם מ"מ משמע דלא בעי שמא תתעבר כגון שהוא סריס
ומ"ש הרמב"ם בנשא מפרישין אותו אחת לשלש עשרה יום ולא אמרי' שמא
יבא לביאה גם בשעה שהוא מפרישין אותו אחת לשלש עשרה יום ולא אמרי' שמא
מלכות שבעה טורלת ס"ו : כתב רחיט זו ומסיק למחמיר לגרש דוקא ע"ש) והוא ז"ל כתב לדחות סוכחה זו בעוד שבה (ע' בם'
מרחות סלוכות סי' י"ז ס"ק קל"ו בשם שבה סוא ז"ל כתב לדחות רחי' זו) . ומ"מ לדינא אין בברת מדברי הגר"א שם
דלף שהקילו בשובבת דיוים ז"ל לפי שלא סי' שהיסור ברור בעיניו כ"ב בחבואר שם וגם מהי' ר"ב שם אין רחי' . ועיין
עוד בסי' כ"ם וכפי' ק"ב שם : (יד) מעוברת מביאו . עיין בם' בר"ח ות' ו' בעניין אשה שבעברה בחחבבי אי שרית
להבעת בשהיא מעוברת ומניקה ס"ש : (טו) מביאו בשם שבויי עד בת' בני' חולק עליו . ועיין בחשו' שב יעקב
ס"ם

תשובה

קלת מקום קילור למחייבים בס"ע לבד עב"ד . ולעד"ב מהשמיטו הרמ"א ז"ל בהגבותיו מבלל דלא ברירא לי' הא אלתא ולא
רלה להחמיר בזה (בס"ב בחבתי לקמן סי' קב"ח ס"ז בם ת' ס"ב ורע"ק ז"ל) ובשעה ברלה המבר"ו סבר בדעת הרמ"ם
ובטור בבריית' לריכה שהחה למרחוק כו' וכן משמע מלשונו שבחב ובשמעיתין חותם ס"ל הרמקה כמו בברת הלה די בברת
לעיר אחרת כו' לבל מרן בב"י בבד"ם ובב"ם לקמן סעיף זה בחב ע"ד הרמ"ם דלין בלה בן מדברי הרמ"ם בי"ם הובח בם"ב
הרמ"ל בי"ם הובח בם"ב קרבן נתנאל פ' בחולן חות י"ח ס"ב היכא דאני בספרשה מובעל לפי' הוא בחותם בעיר רק אלא
יבא לביחה גם בשעה שהוא בתשו"ב סי' י"ב וי"ח שהביאו שם בפרשה לא בחב דבר זה ללריך להחרחק מבעיר ושפי' י"ב בחב דמונילין
חותם מהבית אלא יהיו יחדיו ובס"ם י"ח בחב דיפרוש ממנה ולא יבא לביאה זו ע"ש.ועיין"ם לקמן סעיף"ב ס"ק כ"ח-(יג)דבבהן
בו' שבעה"ע עד ומ"ם בלזיבישראל אין להקל ס"ם הוא בו' ובהם בב"ם בלן בחב לפפר ס"ם הוא בו'דמשמע דלא בריר"ל ליה בלא
בב"ם לקמן ס"ק ל"ד משמע שהופה בן בפשיטות.ועי' בם' יעקב שקי"ד שב' דבן י' יבון לדינא (דבישראל יש לסמוך על
הת"ז שמיקל בשוגג בשוגג ס"ם) בדבר בזה שבל יסודו הוא מבם הרבבן ס"ם . ועי' בת' ב"ב ס"ם ס"ח שבסיבו דברי הרב"ם בי"ם ס"
בחולן סי' ד' שאוסר בפירוש אפילו בשוגג בהפרשה אלא בלריבה בת . ושוב בביא דברי הת"ם פי"ח מבל' נירושין
שבוכיח שהרמ"ם בשם הרי' שחולניים חולק על הת"ז (במיקל בשוגג בהפרשה) דמיקל חין בוכיח הקידש ס"ל לגרש מדלא
מצינו לחבי בבחובות דף ס' שהלריך לחריסיה לגרש . וברי החרוס שוגג גמור בי' שהשה ס"ם הורחת חכם (גם בחשו'
מצבבות יעקב סי' ו' בחב בחי' ב' ומסיק למחמיר לגרש דוקא ע"ש) והוא ז"ל בחב לדחות סוכחה זו בעוד שה (ע' בם'
מרחות בלוחות סי' י"ז ס"ק בל"ו בהגב שגם הוא ז"ל בחב לדחות רחי' זו) . ומ"ם לדינא אין בברת מדברי הגר"א שם
דלף שהקילו בשובבת דיוים ז"ל לפי שלא סי' שהיסור ברור בעיניו כ"ב בחבואר שם וגם מהי' ר"ב שם אין רחי' . ומ"ם
עוד בסי' כ"ם וכפי' ק"ב שם : (יד) מעוברת מביאו . עיין בם' בר"ח ות' ו' בעניין אשה שבעברה בחחבבי אי שרית
להבעת בשהיא מעוברת ומניקה ס"ש : (טו) מביאו בשם שבויי עד בת' בני' חולק עליו . ועיין בחשו' שב יעקב
ס"ם

פתחי

(במ"ם בסי' קפ"ט ס"ק כ"ח) גם ר"ת מודה דמוכין מבחי ע"ם-ועיין בחשו' מהם סופר סי' כ"ז שב' לגיטב דברי מהרש"ל
דס"ל דשעות כי בלי לבחוב לו במקום שהיו לו בוה לא שביחת במו בחילפו בקידושין בשעיף הקודם ולא נזרו רבנן רק
לבר"י דבחמיר בנפשל גם הלי בלבו בעלמא ס"ב לחין להקל בו' ובפ"ז בחב בהדוקפשלקה דיוים שבידר בע מהן דבו ובמלחו
ד' מרפוריס שפי"ז בלריבו לגע לחר דבוה גם מהרש"ל מודה שהין לנרף קולות להחיר לחפי' בשעת הדחק כי בל"ד קרוב
שבגע הלי פסול מדאוריי"ת כיון שיביר שבמסדר לא סי' בקי והין לומר לא שביח כי בשו"ם שביחי שהם המחפרלים לסדר
ביעין שלא יבעו בעיב בעיף בו' ס"ב לריבה להחמין י' יום מבע שהני ולא בחוב לבישול שידוכה ס"ם) (יח) קדשה בשוגג.
שבמ"ם מ"ם דוקא הלא ידע בו' ושיין בחשו' סי' בי"ם בב' שב' הם"ם הם שהו ס"ם חורחות שהבח ליחן בולד למיבחת
ולבפשיטה פרי"ר רק שלא שהיר לבשלה ובפ "מפלמה שלא ס"ם חורחות שהבח בחנו למיבחת בשולה לא מקרי שוגג ודלא בבנחון מבר"ם ברבי ז"ל
כיון שבבר יהוב לאסור מיבחת שוב בל מה שעושה לאיזה בהיר בלי שהלה מבה מקרי שוגג ודלא בבנחון מבר"ם ברבי ז"ל
שמחלק בזה ס"ם ושיין בם' בית מאיר ס"ם עליו בזה . (ושיין בחשו' שהן סופר סי' קפ"ו שב' דלף שם עשה ס"ם חורחות
שבה לבעלי בם' בית מאיר ס"ם שנחלה בהורחת שבה דינו בשוגג מ"ם פשוט שלריך לבבר בפנינו מי בורה לו בן ומחי
שמעת שמ ס"ו ולא שהל בחבה שבעיירו בל בחורחותיו על פיו דלא"ב קיבור קחזינה שבה וקיי"ל בי"ד בבי עבה לחין בל
אדם יוכל להחבלל לו' שוגג בייתי ולפ"ב לחשה מבימנת לומר בזה בחיר לי שבה ולהיבה לריבה לבבר בייבו שאין לחו
רוחים שנגעת בורחה אלו מחחיבים לה בו' ס"ם בוב) . ומ"ם בב"ם אבל אם יש בהיסור ושפה אם אדם בסיבור בבלל
בה בחזיר . ברחה שבשחיק דברי הת"ם לדוגמת בשלמת אבל לדינא בי לקמן סי"ב דבדיעבד אם לא בחחיבה אדם
בסיבור אין מבדין ולא מפריחין ומשמע דאפי' בחזיר נמור : (יב) אלא מפריחין אותה . עיין בחשו' מהבלות יעקב סי' ו'
שבביה בזה מ"ם בד"ם (אות ד') בשם שברי"ו וכן הוא בחשובתו דבע"ם לריך להחרחק מביר מובשב שבלל כ' וב' יחיסוי שבש
אלא יבא בביר עד בלות ב"ד אדם. וכתב דברמ"א לא בילר זאת בס"ם מפני שבמך על המעיין בחשו' שברי"ו וב"ד . והוא

טורי

לחשבע ע"ז : (ג) ויש מחמירין תמות לי דחא על (שם) ת"ח ס"ב סי' ריי"ו והוא לא אחליט לאיסור
ואדרבא פסק שם לחיתר בדיעה ראשונה שחי' א"ז שבתב וי"ל וכן נראה חא דשמתינלגרש דוק'שקידש
או נשא במזי' אבל אם שנו שסבר שאינה מניבת או שאינו יודע שמניבת חבירו אסורה לא בפ"נן לי'
לגרש אלא אפרשה בלא נש ועוד נראה דבמסקנא לא קנ"נן לגש אלא בנש' אבל בקידש די בחפרש'
בעקמא ע"ל ובתב ע"ז דחיינו דוקא בשונג בזה אבל בשונג ששעה בפסק חודש חעיבור חשיב כמזי'
ובמסקנ' כתב דחא דבתב א"ז דבקידש לחוד א"צ נש לא ק"ל דחתו' בפ' החוכק בשם שאלחות פביני
אחא ואפשר דמ"ח נמי לא מקילין בחידך בחפרשה בעקמא ע"ל לבחיר בחפרשה בעקמא עכ"ל חרי שבא
בחב רק דרך אפשר דאין לחקל ואיך שבקינן פשיטות' דא"ז ולסמוך ע"ז האפשר שאין בו ראי' בלל ותו

חכמת

סעיף יא גזרו חכמים אלא ישא חדש וכו' כ"ב בשם ריטב"א בשם מפתפיעא נרחם לגלמוד סיתר חדש במניקה בזה"ז לבניות מותרת
לבעשה אחר י"ח חודש ואם לבקבו שם דקבלו מז"ל בי"ד חודש לגשואין מבא שמא תתעבר ויעבר מלבה ומה יעשה לילד

הגהות רעק"א

כ) ס"ט בגה וים לחוש. כ"ב ע' ת'
מקור נרוך ס' ד' :
ג) בח"מ חוש ח' ספי' חורחת חכם
שהורה לו. כ"ב בח"ל כ'בפשיטות
דדברי הח"ם דוקא בחולה בדעת עלמו
אבל בחולה בדעת גדול הדור שהחיר
לו פ"מ לחין לך שוגג גדול מזה
עיי"ש :

עזר מקודש

סי' יג סעיף יא (מניקת חבירו
עחמ"ם) גם שבחוב בהה"ע י"ג דלריך
לקבל שבועה שלא יבעם לשם המשודך
בין בבחובה בין במשובות ומ' יקה
מבל מקום בגמלבו וים לומבלת ברובם
שלא הפבר שיהי' חשם שבבם להולד
רק שמבל מקום לא פלוג חז"ל ותיקנו
שלא הנשא בל ב"ד חודש ואין זה רק
בשוחין שיש על זה הקפה קבופה
שיוכיר שאין על זה מקנת חז"ל רק
שבהבו הפוסקים ז"ל ברחוי למנוע
לשהירה יחירם ולא שייבנה לא פלוג
שהרי בחבו שהחי בשפחל על עלמו
בשבועה גם שלבני הקנת חז"ל שלא
תיחרם לו מהני שבועה וכמו שעל
ידי שבועה סומכים את עלמם ומותרת
לשדך חת עלמה בן הוא על ידי שנגמל
הילד והבווחים לומדות ברורות
ואולי גם בלא לומדות ברורות יש
להקל בחניקה יותר מבשבחבם לומדות
שידועים שמ"ם הפוסקים ז"ל שבועה
עיקרו בחבו הני בבחוב ושם יש חשש
ביותר ומבל מקום משחעות בס"ם ז"ל
וכן מלבון בחמ"ח ז"ל משמע קלת שגם
בחניקה לריך לסיות שבועה לך מבל
מקום ברחה שבחניקה קיל ולפ"ע
היטב . ולומדות מודם בעיבור שבחב
בס"ן ז"ל שבשבל בחודם בעיבור הוא
מוך להחשבון קיל יש בבלבון משחעות
לבלן ובשלן בפי לשנו שבשיה בס"ם
ז"ל ובשלקת מהעיבור בחוך החשבון
אין בברה בל בך לפוס רסיעה ולפ"ע
בשה בזה. ואולדות מ"ם שם בשבולתו
בחי בעלם שם ניראה בעלה ושמלתו
ברחה קיל יותר בין שום לומרים
שבראשה מותרת להבעל ולולי העשה
שמוציא שם שבולתו בחי בעלה הוא
מלד עשחה ומחל לה בשיבוד
שעליה להניק ולולי לא שייך בן

ביאור הגר"א

והלכתא כוי : כ) בחקדש כו'. דע"ב
ל"ם בלא בברת ומפ' הרמב"ם דת"ל
להוליא רק שמבדין אותו שעבר על
גזירת חכמים : כא) ולא יקדש בו'. בגה"ט ס' לא תחרם
כולי ושם ובפרק החולן חון מיום שמחחרשם וה"ם למעוברת בם"ם שעבר על
גזירת חכמים : כב) ודווקא כו' וכמ"ש
בפ' המקדן לר' יהודה דבדרבנן לא
בקנסינן שוגג בשו מזיד וכלן שאנו משום
בנס בם"ם בו' רש"י ותוספת שם ד"ה
מי שביר כו' וכן מחרינן בפ"ק דשבת
דיתם ידו מלחה כו' ושם"ם בת"ח סי'
ש"ת ובבת"ם סי' כ"ם ו"ד סי' ק"י :
כב) וים מחמירין כו'. ממ"ם מי
שביר רבנן חקנתת וודאי חקנתת
לרשים לא שבדינן : כד) וגרשה כו'
וביבראל כו'. בחם"ם בשלמת בחם
כיון דהיבת כו' חש"ג דלין לך שוגג גדול מזה
בלבה כרבנן שחניינו בבהנולא ביבראל
כה) מהבי החקילין. ר"ל מהבי
הרמב"ם אפילו בחזיר : כו) נרשה
כו' שחש"ל סי' י"ת סי"ן : כז) לא בפו
כו'. כ"ב מהר"ם ורשב"ם שלא בדעת
הרחב"ד דקנסינן ליה ממש"ם ר"ח
ור"ת חמרו דבר אחד ואם ליתא הא
רבנן בפי ס"ל בוותים בחמרי יוליח
בגט שלא דרבנן ל"ל קנס' ול"ל יוליח
שלא כ"ו שים חששא דחלבח חמש"ב
ר"ת דאף אחש"ב שבית בחובה קנים
ליה משום שבשא בחחבה בחיאור
וכחו ר"ת דאפר אף אחש"ב :
כח) ולומדין כו' בן דקדקו מרש"י
שם ד"ה פרוקי' כו' ופ' רח"ם :
כט) יש מי כו'. שלא יבוא ליבי
חיסור : ל) ולא ירחם כו'. גם
מרש"י שם ל' מ' בן שב' דגלי כו' :
לא) ולא יקדש . כחוכות ס' לא תפרם
כולי ושם ובפרק החולן חון מיום
שמחפרשם וה"ם למעוברת בם"ם שעבר על

ד כדעת ר"ת שם בתוס' דף מ"ב ע"ש

הגהות רע"א

ד] ס' י"א כנס ויש מקילי בזיונה. כ"כ ע' ת' ב"י בדיני נפיות כתובה סי' ס' . וכת' הר"ם ולפיכך סה"ג סס"י י"ב .

ה] בב"ש אות כ' דכל היכא שהי כתר

ביאור הגר"א

מפוכרת למיקה כו' : **לב**) דהיינו דאדם מ' כפי מה שקונסין אותו כמ"ש בפ"ת דר"ס ובסיבורין רלו מודם כו' ובפ' המדיר ע"ש ס' רבא אמר מודם מלא כו' וכתי' רשאין של תוספת שם ד"ה ר"י כו' ותורי' כו' וכ"כ בפוסקים : **לג**) ומודם בסיבור כו'. מדלא קאמר שני שניס וכן בכל כס ביון דכתובות שם ופ"ח דנדה

מסור לא פלוג וכ"כ כמ"מ וכן נסדוכין מסור כמו תוך ג"מ דהכתם : **לב** ויו"ח לכתחלה. עיין כי"ד סימן ש"מ לאחר לאחרים כדי יב"ח לי כמ"ש כפי' קדקי ס"ס ומ"ש ג"כ כתקי כד"ח ולא שני שניס ומ"ש ס' ימים ממיר כמן

חברו עד שיהיה לולד כ"ד חדשים **לב**) דהיינו כפי מה שקונסין המדפיס מחד מלא ומחד מסר (הגהות מרדכי פרק המוכן) ג חוץ מיום שנולד ויום שנתקדשה בו [ו] **לג**) וחדש העיבור עולה למנין כ"ד חדש **כב לד**) (וי"ח דלכתחלה ימוש (טז) מפילו למחר טו) העיבור) (ת"ה סימן רי"ו) **לה**) **בין שהיא אלמנה בין** (יז) **שהיא** ד טז) גרושה לו) **בין שהיא מזנה כג לז**) ה (ויש (יח) ד] מקילין בזמנה

להמתין מחד העיבור ומפסר מקום מקום שכנות נפשות ממחיריסיותר וכתב בע"ז אם כלו כד"ח בר"ח מחר שני ח"ל להמתין יותר כיון שכלו כד"ח קודם מחד העיבור כלו אם מחד העיבור הוא בתוך המחדשים אז מחמירים : גם כתב כלל מקום

באר היטב

סי' יו"ד ומקומם לחומת שמואל סי' ד' ומ"מ לדק סי' כ"ה וכיש יפקב סי' קמ"ז : יד) מבירו.לפי"ם אם הוא סרים דלא פלוג. וכן בסידוכין לסור כמו תוך ג"מ דהכתם: טו) העיבור . כתב ט"ז אם כלו כ"ד חודם בר"ח מחר מי שני שלא להמתין יותר כיון שכלו כד"ח קודם חודם העיבור ובגמר' לחמרין מ"מ כ"ה ל' מחדש בר"ח מחר כיון שכלו כ"ד לא קיימ"ל כוותי' ועוד כו' ואחר שעלה בידינו מידוע כי מדבר ע"ד לא ספק לנו ממי נתפשרה אלא שיראה לו מעברי ומהם דגם לחמקום שלין ליהודים רחוב כפי עלמם ורוב המקום כבות ברביים פשיעת הזלינן בחר רובא לחתיר' כו' ולפילו בעיר שרובה יהודי וכמ"ש לה מכני ללה בשנהן לחמלה על דברי הרמב"ם ועל דברי המזרה ליכא לחמלה מכלי לחמלה . על המזרה ליכא לחמלה דליכא למימר מס"ם דחמחי' ליה ממנון כדר ביה מ"ל חולמ' דכלי לחמלה מכלי לחמלה . ולפי דברינו גם בכה"ג י"ל דגם שפחה אסורה לו כשלין כולד ממנו חוץ כו לולם כהשוכת שב יעקב חלק עליו וגם ני"ל דבכה"ג יש עוד טעם וסברת אחפשר גם בכ"ל יוקב כו כיון שכבר רלה ליפת לותה טרם שכולד ודבר יודע שהוא דרובא ב"ח לא יזלזלו פלמם ליפת מוקפרת וכשבים פדיון כרישה כו' לולי שיודע שכולד ממנו ולפילו לחר לבדיל ממני נשותקת אבל אם כיון לחומרת חבדני נתפברתי לחמנת כו' ומפכה כ"ד ליפיל שכיון דחיכה בזמן מקרי דבר ביל"מ ולפיקו לסור מ"מ כיון בשותקת אבל אם כיון לחומרת חבדני

אבן העזר יג הלכות אישות

שמואל כהן

מקום דים לד להקל מלד אחר אחר אע"פ שאינו מספיק מ"מ מלטרפים הקולא לענין מדם העיבור דמ"ל להמתין ועיין בפסקי מהרא"י סי' פ"ב ועיין בס"ג פ' המולן וכת"ס סי' רט"ז ועיין סי' קכ"ו. וכדיעבד אם לא המתינה אדם העיבור אין מעדין אותו ולא מפרישין אותו. לגזם: בג וים מקילין במזנה. עיין בי"י פ' המולן ובפסקי מהר"ם ראקנט"י ותשוב"מהרי"ל סי"ק"ט ומהרי"ו

יז) במזנה) (הגהות מרדכי פרק המולן בשם י"ת) ויש להקל (יט) במופקרת לזנות כדי שיהא בעלה משתרה (תשובת ר"י מיץ סימן ה') **אפילו** ו (כ) **נתנה בנה** יג) **למינקת** ז **או גמלתו בתוך כ"ד חדש לא תינשא כד לח)** מ **אפילו** יט) **נשבעה המינקת או נדרה** (וי"ח **כה** דשם כ) **נשבעה על דעת רבים שלא תחזור בה לט)** המינקת וכגם לא יוליח) . (הגהות מרדכי דכתובות) **מ)** ע **אפילו אם נשבעה לאדם גדול כמו אלו שהולכים בחצר המלך י אבל אם מת בנה מותרת לינשא ואין חוששין שמא תהרגהו מא)** כ **וכן אם גמלתו בחיי בעלה או שאינו חולבת לעולם כגון שיש לה (כא) כא) ציפורן דדים או שפסק חלבה בחיי בעלה**

סי' ט"ע ותשובת ל"ל סי' כ"ח ח"ד . ושם טוח וטיח מודים שזמתה עמו וממנו נתעברה תו אין מוסדין שמא זמתה עם אחר כמ"ש סי' ד' : **כד** אפילו נשבעה. וכן משכון ולא מהני כ' מניקות הג"מ כתובות וכ' הריב"ם אין לנו לחוש לחורבן בית ולא לקלקול במירתה דלא עשינו עקרינן תקנתא דרבנן מפני הני עשמים: **כה** ושם נשבעה **לא** דשם כ) **צימוק דדים** (כא) כא) **או שפסק חלבה בחיי בעלה**

באר

סלמה כ"ע וכנ"ב בהגהת ב"י סעיף למ"ד ודו"ק : יז) במזנה . עיין בתשובת מהר"י סגל"ל סי' ק"י ומהר"י ווייל סי' ע"ג ומהר"ם מטרחני ח"ח סי' רל"ב ומהר"י קלרו בתשוב' ח"ם סי' מ"ב ועמח נדק סי' כ"ם ושי' ק"ד ובתשובת רשד"ם תל"ם כי' קל"ז. ושם טוח וטיח מודים שזמתה עמו וממנו נתעברה תו אין מוסדין שמא זמתה עם אחר ואין כאן משם דמלמעבר חלבה עיין בתשובת עבודת הגרשוני סי' ל' ובתשובת מהר"ם מלובלין סי' י"ב ובתשובת פניס מלירות סי' ע' ובתשובת כנסת יחזקאל סלמה ע"ג : יח) למיקה . ליש ל' שמת וליוח לחתה המעוברת לבחלב תשבר בנה למיקה ותקח לבעל וקלת רבנים רלו להתיר כי מחל לה.ובתשובת כנסת יחזקאל סלמה כ"ט פסק לאיסור

בית

סי' ט"ע ותשובת ל"ל סי' כ"ח ח"ד . ושם טוח וטיח מודים שזמתה עמו וממנו נתעברה תו אין מוסדין שמא זמתה עם אחר כמ"ש סי' ד' : **כד** אפילו נשבעה. וכן משכון ולא מהני כ' מניקות הג"מ כתובות וכ' הריב"ם אין לנו לחוש לחורבן בית ולא לקלקול במירתה דלא עשינו עקרינן תקנתא דרבנן מפני הני עשמים: **כה** ושם נשבעה **לא** דשם כ) **צימוק דדים** (כא) כא) **או שפסק חלבה בחיי בעלה**

היטב

ס"ם וע"ל סי"ק י"ג מ"ש בשם שבות יעקב . ושם שמת בית ולקחה בן אחרים להניק יכולה להשתל כיון שהיתה אמו לוקח כללל התקנה שו"ת מקור ברוך סי' ה' ועיין פרח מ"ת סי' ל"ד והרח"ם סי' י"ח : יט) אפי' נשבעה . וה"ה משכון . כ"ם . ושם מעוברת שנתארמלה ולקחה בתי מניקות להניק הולד אפ"ם הוא יכולה ליתשל תוך כד"ת הרח"ם מ"כ סי' י"ז : כ) וי"ח ושם נשבעה. ושם אתה משכון ל"ש אי מהני בדיעבד אם כנס כ"ם : כא) צימוק דדים . ושם שנזרו הרופאים עליה שחלבה תרסיי יותר מפ"ו שנה) ומסוק על עלמו לוכלי אחתה ולא משכים לחל זולת זה אין שום שעמה ומשנה יוסיל להתיר ע"ש)ועיין בשו"ת שבושף ס' בית מתיר סי' ה' מעגין זה:ועיין בתשו' מהם סופר ח"ח : יט) אפי' נשבעה . ושם משכון . כ"ם . ושם מעוברת שנתארמלה ולקחה בתי מניקות להניק הולד אפ"ם הוא יכולה ליתשל תוך כד"ת הרח"ם מ"כ סי' י"ז : כ) וי"ח ושם נשבעה. ושם אתה משכון ל"ש אי מהני בדיעבד אם כנס כ"ם : כא) צימוק דדים . ושם שנזרו הרופאים עליה שחלבה תרסיי יותר מפ"ו שנה) ומסוק על עלמו לוכלי אחתה ולא משכים לחל זולת זה אין שום שעמה ומשנה יוסיל להתיר ע"ש)ועיין בשו"ת שבושף ס' בית מתיר סי' ה' מעגין זה:ועיין בתשו' מהם סופר ח"ח : כ) כתב בנה למיקי'. עיין בס' פני יהושע בקו"א למסכת כתובות סי' ק"כ לאחר שכיאר בו דים לאסור לף בלא התחיל לכניק כלל לאחר מיתת בעלה ושם בת' ל"ל התיר מלד נדון זה. כתב ז"ל אחמס שמתרבך בדבר בע"ם ומשם כפיר ע"י קלי פסוקאה שהתירו מורים לכתחלה להניק עד שהמעט בעלה הקטן חכמים וכבר נשמה משמה בימינו ובפסיקתו נדולי דורינו לאסור לף בדיעבד לאחר שניתח מש"ו כך ולנדות בכתב עד שהעיקו נגע ושלשה לאחר כ"ד חדש וים שתה לדבריהו ובפתחים שברו ובעבוה בחים' ושוני אחתם לפ"ח כח לידי כתשה שכבר כתיר לה מכם ליתן בנה לאחיל: ולא התחיל לכניק ולא ש"י כורחה זו נשתדל לתיש בעבוחין לאחר ג' חדשים למיתת בעלה ובשהרגישו אחר כך שים לאסור נדבר אז כתשתדל ולא רולה להמתין כ"ב ובדי שלא לפסריד בין הדבקים בקושי שהתרתי לו ליתשל אחר ט"ו חדש כו' ובע"י כי' לכי מוקפי עד שבוגד לי שביולת בזה כתיר נדול אחר נשתל בתחל ולא"ם שני בקנם. כי כאי לאחר ע"ו חודש. ודוקא כיכא לתיכוח טעמים לאחרים לכתיר יש לנרף שכרת זו בכ"ד ע"פ ועיין בתשו' תמדת שלמה סימן ז' מזה : (כא) צימוק דדים. שבכ"ם בשם ת"ל ובשי' בתש' שלמה' לרבני כו' ואחי שמחת נירד

תשובה

שמחשב המיקת על דעת רבים שלא תחזור עד כ"ד חדש גם רלוי שאחי כזוזה לו אחד ממשפחתה ישלים דמי הסבוקה עד כ"ד חדש ואז אם המיקת פנוים תשבש עד"ר שלא תבשל לאיש עד כ"ח ושלא תחזור מלכניק ומהסתום כולל עד כ"ד חדש ואם המיקת בשולה יבשה בעבל המילך עד"ר שלא יפר וכו'תשבש עד"ר שלא תחזור עד כ"ח ולכיון ומהסתום כולל עכ"ד ע"ם פיטב . (תכן כתשו' תתם סופר סי' ל' וע"ח ופי' ל"ד ול"ם ממיר בזה שלא להתיר מיקת מופקרת אם לא כיכל לחזור למיתום לקלקול התינוק שיוציאתו כתם לתרבות רשם לבל אם לא ליכל חשש בזה שלא להתיר מיקת מופקרת אם לא כיכל לחזור למיתום לקלקול התינוק כתשו' תתם סופר סי' ל' וע"ח ופי' ל"ד ול"ם ממיר בזה שלא להתיר מיקת מופקרת אם לא כיכל לחזור למיתום לקלקול התינוק שיוציאתו כתם לתרבות רשם לבל אם לא ליכל חשש בזה שלא להתיר מיקת מופקרת אם לא כיכל לחזור למיתום לקלקול התינוק

פתחי

סנרות לבקל בענין זה מלד ספק חיסור דרבנן לקולה ומלד חזקת כיהר ופד אחד נאמן בחיסורין וכיולא כיון דנוף הפנין לאיכוה לחיסורה אלא יורד למקורו' של קטן בזה ופוסק לחיותה ודיני ממונות קרוב לדיני נפשות כו' חולם כתם שברם מיקה חו שבבשל רולה להכלים על הספקה כילד דבכב"ג ליכא לאחי יוסף' הביאת מפרופ' רק שאנו חוסרים מקום לא פלוג בבא ים מקום לפברתה כו' גם מה שהמליא בנאון ב"ב מדקתני מיקת הביאו משום של תביאו ולא מערבי שברא רחוקה היא כיון שבולד ישראל ומצוינן להחיותו ואין לו מרא' כ"א אמו שהמחמת מרחמים על בנה משא"כ אם הנשא לבעל יסבור בעדו הלת ב"ד ים לרחם עליו יותר מבן נרושה חו זוהי שהמעברת מישראל שים לו חב והיינו דקתני מיקת הביאו לרבותא דאף שים לו חב חו יוחדו חב מ"מ משם בושה לבא לב"ד כולי מיקת אחיכה של הביאו פסיוק שאסורה ואין לסמוך על המלאות כאלו לאחיר לחיסורים עכ"ד ע"ם) : ועיין עוד בתשובת רע"ק ז"ל סימן קי"ז שבשאל על מעודה כנ"ל ממש (וכוון בשאם דברים לכאיר ב"ל ובקלאם נשם מדשתו ולכן נשמתיך יסוד דברי בעלימות) נשנוי שברחה לנזונים ואחרה לפלוני מכני כרם ובוח כיהם בה לחי"ב ברבם רשים עליו ופוד ל נדן ומד וקידשה ולקחה לאשם וילדה לו בן ובכיאשו לברית וקרא שמו על שם אשתחנו ואחנגל עלמו על כחנו אחלם שהיה אחמת בושם ושרלם לדחות לאנים לאחרין לו כדן ושהה קלת מעברעים שלריכה פרישה דוור' אלמדיש בדבריו אחלם דלמו מנים וביוח מעוברת אחיכה. ובהב בפשעת נראה כיון דלחיליו כאומרה ח"ח אני יכולה לחזור לאחתה' קיו כ"ד בחלת דרבנן בעבד אחרים בזה דעת ב"ל בחד תירולה דבדרבנן לא אחרי' שויא אנאמ"ח. ולח דיש לחלק דדוקא בח"ח אני דנוגע בח"ח לעבא רק לעלמה לאחרה לעלמה זה אחרי' דאחתי לידי קול' הוא משום חיוש אחתלה אבל כ"ד לומר על הפוכר שהיו אחמו דאחתה מניס כאה ביוים לענין מיקה אבל לא עניך לקבר משום חיוש אחתלה אחתלה מ"מ יש ללמוד מן המוגיא דב"ב דף קכ"ז פיש עוכר על בית האחם כו' וברי אבוחר כשבאת ש"ם (סימן ד' סעיף כ"ט) אחר בל נאו שבוח אחנר ואחיב אחר אחתלה נאחן. ובת' ל"ל סימן קי"ד בן בנ"ז אחם לבא אחתלה דאולי אחרי' בחמון בל אין אחו אחרחין לאחחיר כ"ב בדרבנן. אולם אם דים לפקפק בכ"ד אדברי בנאון בעל בפלאם בכחובות דף כ"ב שב' בלומרת ח"ח אני דוקא בלא אחרב בן בפני כ"ד חילו בחב שעמו בכ"ד (יובא בקמן סי' מ"ז סקי"א) ולדברינו נם בנבת ש"ם בכ"ל מיירי ע"ב שלא אחר בפני כ"ד שבאו אחנר ח"ב בלא בחב שעמו בכ"ד וביחב בם ואחר בלא אחתלה ח"ח אני דבוי בכלל עדות אינו בני בבחורב בחאיחנו בלבעיל סימן ד' ואינו חוזר ומעיד בח בחאחלה. ולח דים אקום לומר דבחיחנא אם אין בפיהנו אקום להלות בסוכר זולת בפלוגי בה אי בחאנר דאחבי עדותו אלמא בח"ח בעבוחנא בזה טוי עליו שם עדות אבל כיון דים אקום להלות בבברים אחרים כו' וא"ב לא אסילא לנו עדותו כלום. מ"מ אוסילה עדותו שלא לסוריאו בח בבלא"ם ני"ב לא בים מוריאו אפסק מ"מ הוי שם עדות עליו להחזיקו בודאי אחיהו יורשו וא"ב הו לא אבחי מהנה אחתלה ואסורה לו אסום מיקת אחיהו. וביותר י"ל בח מיהו דלא אבחי אחתלה לוירות וכן בעבור אחתו אחלי' י"ל דאחילה אחסורה דיאחרו קחו רבנן בחלחת אחיהו הוא ואחי לעבוד אחלילה כו' ואי"ב ל"ל לנדד לבקל אחסחיאת בפוסקים נבי ח"ח אחי ובדברי כנסת) ש"ם (לבעל סימן ד') בשם הרב מרזבורב לח אשמש דחיריו דוקא אין לב"ד. נם ל"ל דבב"ד בח בב"ד לח אקרי ב"ב עדות דלא בח לבעיד דחיהו בהו רק לבעיל עלמו אשעתא עליו (ש"ם בש"ם ש"ם בח בחב בשם השנות שם יעקב סימן נ' דבאת ב"ב לאולי' זב לענין שוא ובפוסקים חדיא בחאנר בלא אחתלה ואחר בבלי זב רק לפלק שעבא אלא שתי שנים ולא ב"ד אפילו יום א' אחר ר"ח חשיב שנה וא"ב נימ) וים לומר דבבי בח מוכר ומעיד בחאחלי ובוי בהו לעיורו ובפעור אחמו אחלילה ואחילה מוחרת לו ולים לדיהו לעת בפנאי בב"ד (ובש"ם לקמן סימן מ"ז סק"ב עוד אחמו). ובם בבאחנות בחב אוד סניף לאחש"ם בפי' קב"ם (בוצא לעיל סימן ד' ס"ק ל"ז) דים לדון אחיהו נאמן להעיד על מוכר ואי"ב בב"ד שבבחאנו אוכרת לאו אם אד אלינו : ש"ם ועיין עוד בחאנות בי"ב בהגיהת סי' ל"ם עוד אחשם בבעיבור(אלא אחרבה בחאנות דאי"ב בבב"ד אחרי' בהגיהת

כו וכתבו לו מניקה· כן היא בהרמ"ם וכ' הב"י לדלעיל וקי שנקטו לדיא פסק חלבה וכתבה מניקה וכ"כ מהרש"ל וכן יש בקצת נרסות בטור ועיין פריסה וכ"מ מסכים עם הגירסא זו שכתבו מניקה לכאורה נרמה דמוכח דלא מהני שכתבו מניקה· דמה היה שפסק חלבה וכתבו לו מניקה ס"ב: כה) בעלה. ומה היה שפסק חלבה ולא נתנה למניקה ג"כ: כו) למניקה ג"ח. ר"ל דלא פסק חלבה ולא נתנה למניקה לא צריך ג"כ שהוא שיסור כיון דפסק חלבה אחר ג"ח משפ"כ בפסק ממתא היה סבה מהני אם נתנה בפה למניקה אפילו יום א' כ"ם ח"מ ס"מ. מניקה שלא התפילה להניק וילדה אחר מיתת הבעל אפ"ה אסורה להנשא ס"ם ע"ל ס"ק י"ג וס"ק י"ח מ"ש: כז) בעלה. וה"ה ג"ח קודם גירושין כמי שכתבו רמ"א בתשובתו סי' קכ"ח: כח) בעלה. ולא נתנה למניקה אפילו יום א' ולא נתנה לה כלום אפילו כתבו לה בשטר חוב שיתן לה כך וכך לאחר מיתתו לא מהני כלום ואינה נאמנת לומר שכתבתי לה כדי שתניק לי בחיי ולא נתנה לה כלום דהא כתבו לה בשטר חוב ול

מנקת חבירו היא כמ"ש הרמ"ם בתשובה כלל כ"ג סימן ד' : (טו) דהא מי בעי' לה תניק כמה . כבר כתבתי דגם מלמנה מיהא מחוייבת ועיין בתשובת רמב"ם סימן הנ"ל שהמריך בזה : (טז) וילדה ולא הניקה את בנה . דין זה נרע מלמנה שמיהא מניקה את בנה כמו שכתב הרב בהגה לעיל סעיף י"ג דמיון מילוק בין התחילה להניק דהתם מיירי כשמת בעלה למחר שילדה והכא כמת בעלה כשהיא מעוברת דכבר נתחייבה קודם שילדה מטעם מעוברת חבירו : (יז) ומשמע מדבריו דה"ה לגרושה . כלומר דלא כהרשב"ץ בעל דעה דמשום שכתב בגרוש' דוקא כשהניקתו קודם שנתגרשה עד שהכירה מכל קודם הזמן הזה לא דמי וכו' והכ"ר כ' (בסוף ס"ק מ' בסי' זה)שהמ מורים עושים מעשה כהרשב"ץ ולא מיהא בידם ועיין בב"ח : **טז** (א) קידושין תופסין בהן . הרב מהרש"ל נסתפק בד"מ בערוס דרבנן מ"ט אם קידם אחד את העירוס לו מדרבנן ואח"כ קידשה עוד אחד מ"ט לריכה גט משני (מאחר דאינה קידושין מדאורייתא כלום אפשר דלא אחמירו ביה

הזמן הזה לא דן (טו) דהא אי בעיא (ג) לא תניק ליה (ג) כלל ואפי' בשבר לה נג) ס ויש מי שאומר האשה שמת בעלה והניחה מעוברת (טז) וילדה ולא הניקה את בנה צריכה להמתין ב"ד חדש (יז) ומשמע מדבריו דהוא הדין (ד) לגרושה :

יד שלא ישא אשה בימי האבל ובו סעיף אחד :

א מתה אשתו או א' מקרוביו שחייב להתאבל עליו עד אימתי אסור לישא אשה נתבאר בטור יורה דעה סימן שצ"ב :

טו איסור ערוה דאורייתא ודרבנן ובו לא סעיפים :

א [א] אלו שאסורות מחמת ערוה א) מהן מן התורה ב) מהן מדרבנן ג) אותן שהן מן התורה אין קדושין תופסין בהן . ואותן שהם מדרבנן (ה) א (א) קדושין (ו) תופסין בהם וצריכות גט ד) וכן המקדש ספק ערוה צריכה גט :

אמו

וז"ל דמיירי מלמנה מאחר שהיא עיבה ובמה ניכשף ליכשף מ"ש לריך שם הטעם שהיא כשהיא בשם כר"ג מפורסמים דהא רש"י פירש כשהיא בשם כר"ג מלמנה מניקה משמע שהיו כמי ר"ג וכן פסק בט"ז לאיסור מלא מצא פסק להקל בדיעבד אם נשאת לא תצא מזה יש לסמוך על הר"ם הזקן : לח ויש מי שאומר. דהיינו כריב"ם ס' י"ג וסי' תס"ג ומדין זה לא כשמע דין גרושה מלא המחבר מדייק כן מדברי הריב"ם ולכאורה קשה למה ליה לדייק כן מדברי הריב"ם ת"ל לכשמע כן מהו' והרמ"ם ומ"מ דהא הכיתו דברי הר"ם הזקן דמתיר גרושה ורואה שלו מבריאתא דקתני בתגרשה תיכף ומ"מ מבריה תיכף להניק ומ"מ הר"ם הזקן מיהו מתיר במכירה והם הסיגו עליו ס"מ דס"ל תפילו אין מכירה מסורה. ומפשר לחיית הר"ם הוא מדקתני בבריאתא גרושה לפעמים חייבת ופעמים היא פטורה מזה למדו דגרושה מותרת להשתא מפשר מותרת להניק מיהו במכירה ותו חולקים עליו במכירה אבל מ"מ לא מכירה מותרת וכן הכין מהר"י מינ"ץ וכמניך משמע מי הר"ם מתיר אפילו במכירה דהא הביא דעת הרמ"ם והרשב"ץ דמתיר ומוסר וכתב בתגרשה מ"מ אין מכירה מותר ס"מ מתיר אפילו במכירה וכן הוא בשמ"ג . מיהו כתו' והרשב"ץ משמע דס"ל אפילו אין מכירה מסורה מותר שלא יהיו מין מכירה ותתן מניקת שתם ס"ם מלמנה ומלמנה מסורה אפילו אין מכירה מ"ל נם גרושה מלמנה מותרת להשתא דהא מי שכתב בגרושה דוקא כשהניקתו קודם שנתגרשה עד שהכירה אבל קודם הזמן הזה לא . כ"מ בשם גרושה מותרת היכא דאפשר להולד היכא דליכא מכירה ואיכא אפילו מכירה מותר : (ד) לגרושה . ע"ז כתב הרשב"ץ ס"ס ס"ג ובזה יתיישב מה שהקשה הב"י על הרמב"ם ז"ל שכתב בגרושה מותרת להניק ואפילו הכי כתב בסי' ע"ח דאשה שנתגרשה מבעלה ויש לה בן יונק ונתעברה מאחר והגרושה מותרת להניק אין לה לשכור מינקת לבנה אלא הוא מניקו עד שיגמל ולא יפחות משכרה עד שיגמל ע"כ ולכאורה הוא סתירה גמורה ולפי מה שכתבתי ניחא דהתם מיירי בגרושה שנתעברה מבעלה ואיכא מכירה ולכך אין לה לשכור מינקת אלא הוא מניקו עד שיגמל ולא יפחות משכרה עד שיגמל ולא יפחות משכרה עד שיגמל ולא יפחות משכרה

יבמות דף כ׳ ע״ח ובכמה דוכתי כ בריותא סה דכ״ת ע״ח וכמו שפירש רש״י שם וכל הלו הכשים מפורשים שם ובכלבות כריו״ף ובכיתם כרמב״ם פ״ח מה׳ איסוה ג שם ד שם ה שם ו ממשנה סנהדרין דכ״ב ע״ח ז בריית׳ יבמות דל״ז וכת״ק ח שם בבריית׳ דכ״ח ע״ח ט שם בבריי׳ ו רמב״ם שם וכשפירי שם מדיניה תלמוד׳ טעמא לזפירי וכן מעין דברי כריו״ף והרח״ם כ שם מנחיית׳ ל שם מ יבמו׳ דכ״ג ע״ח ויליף לה רבא מקרא כ שם כמשנה דכ״ב ע״ח ס לפי׳ כיח שפחתו

הגהות רעק״א.

ס] סי׳ ש״ו בב״ח אות ס׳ מיהו כפי׳

חכמת שלמה

סימן טו סעיף י׳ בהג״ה ויש מסהפקים וכו׳ כ״כ **פיין** כח״מ וכ״ם ועיין בחשובת **לחפס״ז** סימן ד׳ לק׳ טרטפלל **במהדורא** ד׳ שלי סימן ס״ו מ״ם שם **דאם** הוי ביעת רש״י קדושין ד׳ ס״ח **ד״ה** ניחא קאמר רבינא דחשתא שם **דבנכרי** ובפר בבא על בי׳ בפי **ניחות** כולר ובתר ע״ח ד״ה ופרכי׳ **כשמע** להיפוך ויש״ני שם **כדאמר** זו ומדרבנן קאמר יש״ם ירו״ק :

ביאור הגר״א

גמרא שם : ו) תפילו שם כו׳ . רמב״ם ור״ל דוקא בבב״ג שכולן נקבות וכן בשם תניא כמש״ל בס״ד **ודלא** כרש״י שם דס״ל דכל למעלה **מאומה** וכן מ׳ בירושלמי ללא כרש״י **מדאמר** בר קפרא מוסיף אם תני **תניא** ואם תני תמו וכמ״ש ובס״ג ס״כ: **ז)** ריח בלבד כו׳. כ״מ בירושלמי שם מני ר׳ חנין אמר כולהן מ״ל כפסק חון אחת אחיו מאמו אר **קפרא** אמר כולהון ים להן בפסק בר קפרא מוסיף כו׳ ואף ללא קי״ל **חשכחן** מתן דפל״ג קי״ל כוותים : **ח)** אז גירסה. זכו כאיי תניא : **ט)** אבל אם כו׳. מתני׳ דר״ם נופלין וכת״ק : י) ויש כו׳. דטעמא דזפירי **משום** דלמחם שכיח כו׳ וכיון שלאביו **לאומה** וס״ה לכמו דבא שכיח אלל **תניא**. שם ואין הבריו מוכרחים דה״ב **אם** אבי אבי **תניא** יבא **לאומה** לו **ולתריון** כפ״ם כיח בלבב. ליקוט. **כיח** בלבב כן משמע בירושלמי שם **לכלאומה** אבל כאיתיין שם ירחה להיפך דאמרינן שם תני ר׳ חנין אומר **כולהון** ה״ל בפסק חון מחמ אבי **אמו** אם אבי אבי **בפסק** דבר קפרא אומר מוסיף כו׳ אם אבי **אמו** ואם אבי אבי ור״ל אם תאמר **דאם** אמו ל״ד דכ״ם למעלה **ממנה** אבי אבי אבי אבי אבי אבי **ג״כ** ר״ל לזה לא תאמר אם אבי אבי אבי אבי אבי אבי **אמה** עד למעלה כן הוא באם אביה שכל **האמהות** שכה עד למעלה אפורה בשביכה שכולם שייכות שלא

עזר

כח שפיעי עלרת כוס רגל דברי שמיעי עלרת כוח לנבי פ״ר רגל גמור יותר מר״ם ויו״כ ולנבי תבלות גם כן שמיעי **עלרת** כרגל בפני עלמו. ורתיתי בעת שאין מזה הכרע לכך כי לפי הטעם שכתבו הפוסקים ז״ל שבל ידי שמחת הרגל הלב **שוכח** יש מקום לומר שכמו דשביעי של פסח שמחתו לחתדים עם שלפניו כן שמיעי עלרת שמחתו לחתדים עם שלפניו ולנבי **שמחה** לא מנו מ״ל שמיעי עלרת בפני עלמו וכמו שמחת שביעי דפסח ויום ט׳ דשבועות שקולים מלד אחד שכיחים שאין בפסח **בימים** מחבים כלאה חולי כן הוא בזה ורק לנבי ר״ם ויו״כ דקיימה לן שהם הרמבים ולנבי תבלות וסם זמנים בפני עלמם **דמפסחי** ביומים יש שאיכם גם כמוך המועד הי׳ מקום לומר שהם הרגלים בזה . לזה כתבו הפוסקים ז״ל שכיון שאין בפסח **מיום** שמחה כל כך לזיון כרגלים בזה. וכן יש ליוק בלשון הפוסקים ז״ל שכתבו לא שנת קרובים בפסח ושבועות לא שנת **רחוקים** זה מזה ולהו הי׳ שמיעי עלרת רגל בפני עלמו בזה שם הי׳ לפסח למקום שדיפה מזה לא שנת קרובים בפסוקות ושמיעי **עלרת** וגם שהפוסקים ז״ל שנקטו לשון זה וקשוטו לנבי שני רגלים כי סבירא להו ר״ת ויו״כ ולנבי ב׳ רגלים בפי עלמם **קלת** מה שאין כן לנבי שלש רגלים לדיוק על כל זה נראה שהמחמיר על עלמו בזה הוא עושה על לד היותר טוב, ומסברא **למלך** בין למאן דאמר שני רגלים בין לדיוק הקיימ״ל לן שלש רגלים אין לה עשה כל כך דבשם למאן דאמר שני רגלים אין **שמיעי** עלרת רגל בפני עלמו לזה ובהיינו מעשה בכ״ל כיון שאין בפסק נזמן בלי שמחה כיומים כן הוא גם למאן דאמר

באר היטב

לגרוכה גט מדרבנן מבני מ״מ . ומב״ם כתב עליו לא רלימי שם פסק בדבריו אלא דס״ל בפשיטות דמופסין קידושין של פניהם . ואני אומר דלא רלימי אינו רלימה. ירלה הרואה בד״מ הגדפם בטור מלדו שכתב בפירוש ול״ע שם קידם לישור דרבנן ובא אחר וקידשה אי לגרוכה גט מבני מ״מ לא מיילי קידושי דאורייתא כלל אפשר לגרוך דוק׳ בשאין על הבני לגרשה אלא מדרבנן ואפילו הכי אמרינן דאין לומר דוק׳ בשהיו קידושי דאורייתא

(ד) וי"ח דס"מ בשפחה דעלמא *דכתיב שפחתו כ"ע מודו דודאי שחרר, וכדלעיל סי' ד' (סעי' י"ב) וכמן בכמה עליה דרך זנות מיכח פלוגת': (ה) ולהרמב"ם יש להם הפסק. והמ דקאמר (לפני זה) דלהירושלמי מכרסם מסור בכל נמי ישראל הייט מעשה כלת נמו וכמו שכתב בסמוך סעיף י"ט אסת אחד ממנו מסורה על יעקב אבינו ולא קאי בירושלמי וע"כ לא קאמר מסור בכל נמות ישראל: (ו) ס"ג אבל אם אסת .

(ד) יז) ע וי"א דה"מ לשפחה דעלמא אבל אם בא אביו (ה) **ט על שפחתו והוליד ממנה בת אחותו היא יח)** (ומפני' תמר שכוון לאסת זנות אימו נממן) : (מ"ז)

יא יט) פ מותר אדם בבת אשת אביו שיש לה מאיש אחר אפילו * חורגה (פי' בת אסת אב) הנולדה בבית בין האחין מותרת להם י' ולא חיישינן למראית העין שנראית כאחותם: **יב** בתו ובת בתו ובת בנו אסורות לו מן התורה [י] ק אבל בת בת בנו ובת בת בתו ובת בן בנו ובת בן בתו אסורות מדרבנן כ) ואין להם הפסק וכן אומר בירושלמי שאברהם אסור בכל נשי ישראל ושרה אסורה בכל אנשי ישראל **יא (ה)** נא) ס ולהרמב"ם יש להם הפסק:

יג ס (ה) בת אשתו ובת בתה ובת בנה אסורות לו מן התורה ודוקא בת אשתו אבל **יב** בת ג) אנוסתו מותרת לו [יא] (ו) לאחר מיתתה כב) (ומפני בחייה אם כנס לא יוליא) (כ"י ריש פ' נוסמין על המנוסה):

יד יג [יב] כג) בת בת בת אשתו ובת בן אשתו אסורות מדרבנן ג ואין להם הפסק ג ולהרמב"ם יש להם הפסק:

טו *) (ז) אם אשתו ואמה ואם אבי אשתו אסורות מן התורה (י) ד אבל אם אם אם אשתו ואם אם אבי אשתו יד ואם אבי אבי אשתו ואם אם (אם) אבי אשתו אסורות לו מדרבנן ה ואין להם הפסק **טו** ו ולהרמב"ם יש להם הפסק:

טז ז אחות אביו ואחות אמו אסורות לו מן התורה ח בין שאחיה היא מן האב בין שהיא מן האם: **יז כד)** ט מותר אדם בבת אחי אביו [יג]ובבת אחי אמו ואחי אביו ואחי אמו מותר באשתו ובבתו: **יח כה)** אשת אחי אביו מן האב אסורה מן התורה י אבל אשת אחי אביו מן האם (ח) ואשת אחי אמו בין מן האם ובין מן האב אינן אסורות אלא מדרבנן ומבאן ואילך בנון כ אשת אחי אבי אביו מן האם ל (ואשת אחי אמו בין מן האב בין מן האם) **טז** מותרות ואשת ג] אחי אבי אביו מן האב ואחות אבי האב בין מן האם בין מן האב ואחות אם האם מ מותרת נ ויש מי שאוסר באלו:

יט אשת בנו אסורה לו מן התורה ס ואשת בן בנו אסורה מדרבנן **יז** ואין לה הפסק עד שתהיה אשת אחד ממנו אסורה על יעקב אבינו:

אשת

לפרה לא היה בת מפילו למ"ד מכרסם מי' לו בת מלא ע"כ ל"ל דמסורה מסוס אסת מבי מ"א . ולכאורה נרחה מפילו לשיטות מלו מין מדמי מיסור עריות זה לזה והכל הוא בגזירת המקום כמ"ש המגיד מלא קושיא הוא על כלת בן ב"כ אלא בן ב"כ מין לה הפסק מכרסם היה מותר ועכשיו שהוא מסור משום זכר אסת מסורה מבל בשאר עריות מודים לאין לדמות זה לזה לכן מפילו להפוסקים דס"ל הבעי' בב"כ מין להקשות מ"ם אם מ"א מבת בת ב"כ דמיכ בכל דרא מ"ד וכת ב"כ מותרת ואם אם מ"א מסורה ולפ"ז מ"ל הדומק מה שכתב בדריסה נס מה שהקשה על הרמב"ם לק"מ כמ"ש המגיד . והמה לפרש"י ותו' והסמ"ג הבעי' בב"ם קאי על בת בן בנו מלא נרוב הפוסקים לא מפשמ הבעי' ואלו ואלו אמרו אלקי חיים . ומ"ש

מ"מ מה שמותר לבנו אין סברא לאסור לאביו כגון אשת בן בת בנו דהא לבנו מותרת דהיא אשת בן בן בתו לא גב לבנו היא מלד בתו ולאביו היא מלד בנו מ"מ כשהיא מותרת לבנו מותרת לאביו וכן שם מה שמותר לאביו אין סברא לאסור לבנו מלד שהיא אשת אביו על אביו אשת חבי חמו מ"ש לבנו מלד שהיא כך מלד חמו כגון אשת חבי חמי שהיא מותרת לבנו מותרת לאביו מ"מ עכשיו אסורה מלד שהיא אשת בן בת בנו דהא מלד בת בנו אסורה משום אשת חבי חמי אלא היכי דמי אי לא היתה מותרת מ"מ עכשיו אסורה לכן כגון כש

נמי הדין כן כמ"ש הרמב"ם פ"כ ה"ח ומיך פסק דכופין אותו להוליח אף ע"ג שכתב כאן דרבינו לבא אלא מצד אחד בלבד ולא מצד שני וכן נגס ספ"כ שם נמי הטעם מכוחר משום דכי לגבי כבי שכיחי ומ"מ בדיעבד לא יוליח ומכ"ל למלק כין שכיח ולפבר הב"ג ס"ל מה דתנא בתו' כל אלו לא יוליח היינו בחצד אבל אם בודאי בא עליה כופין להוליח. אבל הכ"י מפרש הטעם כל שאינו מיסור בנופו אלא חצד שמא תזכה עמו אפילו אם בודאי בא עליה אין כופין אותו להוליח וכן ס"ל לרמב"ם וכן עיקר. וכן מלאתי בע"ז: בג ע"פ כ' עדים.

טז (א) אלו ישראלית שנבעלה לכותי. ג"כ דרך מיאות. וכן הוא ברמב"ם: (ב) חייב עליה משום כותי' ומשום זונה. ברמב"ם לא כתב משום זונה וכן בגמרא: (ג) משום כנע"ז. בתוספות (בע"ז דף ל"ו ע"ב ד"ה משום כנע"ז) כתבו דזונה קמי מכהן לכל דעת הרמב"ם דלף ליסראל נזרו ולכהן מדאורייתא לסורה משום זונה ודעת התוספו' דליכא זונה מדאורייתי, אלא בעריות מ) (וכן כל זנות שמזנה עם הקרובות הנאסרות עליו משמת מצחי אין מוסרין אותה עליו) [יח] מא) ומיתר בקרובות שנייה (טור) מב) ומיהו אם (יד) הקרובה רגילה לבא אלינו ע"י אחרו [יט] כופין אותו ז) לגרש אותו (הגהות מלפפי סה) מג) ומפני מה הצריכו אחות ארוסתו גט שמא יאמרו תנאי היה באירוסין וכדת נשא אחותו והויאיל ויצאה אחותה בגט אחותה שהיא ארוסתו הראשונה אסורה כדי שלא יאמרו נשא אחות גרושתו אבל כשהלכה אשתו הנשואה אין לחוש לכך שיאמרו תנא' היה לו בנישואין דאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות הילכך כ"ע ידעי דנשואי שנייה אינם כלום:

כח מד) ס הלכה אשתו ובעל אחות אשתו למדינה אחרת ובאו ואמרו לו מתה אשתך בעל אחותה ונשא אחות אשתו ואח"כ באו אשתו וניסו [כ] אחות אשתו צריכה ממנו גט לא שנא נשאת לו כג על פי ב' עדים או על פי עד א' ואסורה לניסו ואשתו אסורה עליו לא שנא כד היתה נשואה לו או ארוסתו:

הגה מה) ומס נת בזנות על מצות ומתה ומצתו ונישו מצ"כ י"ל דלסור ליבמ מצ"כ (טו) מצות מצתו דכמס שמסורה לבעל כך לסורה לבועל מע"פ שהיתה מסורה עליו בללו הכי (פסקי מהרא"י סימן כ"ו) (וע"ל סימן קע"ח):

כט ס אמרו לו מתה אשתך ונשא את אחותה ואח"כ אמרו לו קיימת היתה ומתה [כא] הולך הראשון ממזר האחרון אינו ממזר:

ל מן י מי שהיה לו פלגש ולא הועד שקדשה מיתרת בקרוביו כה מז) אבל אם יש עדים שאמרה האשה קדשני בפני ב' עדים נאסרה לקרוביו מח) אבל אם אמרה [כב] קדשני סתם ולא אמרה בפני שני בני עדים אין בדבורה כלום:

לא כ המקדש אשה ונתבטלו הקידושין מפני שהיו על תנאי ולא נתקיים התנאי מט) ל או שקידש בתו שלא מדעתה ונמצאת בוגרת מותר בקרובותיה נ) (ודוקא סס נתבטלו הקידושין בלא בא עליה סס נתן בא עליה אסור בכל קרובותיה כמו שנתבאר):

טז איסור כותית ושפחה ובו ו סעיפים:

א א) ס ישראל שבעל כותית דרך אישות (א) או ישראלית שנבעלה לכותי (דרך ג מיאות) הרי אלו לוקין מן התורה שנאמר לא תתחתן בם ס) א [א] ב) (ויש מולקין בזה) (טור) ג) ג אבל הבא על הכותית ד דרך זנות במקרה ב (ב) חייב עליה ג) (ס) מדרבנן משום כותית ד) ומשום ג) זונה ה) ומכין אותו מכת מרדות ו) ס ואם ייחדה לו בזנות חייב עליה מדרבנן (ג) משום ד) נדה שפחה כותית זונה ז) ו ואם היה כהן אפי' בא עליה דרך מקרה לוקה עליה ג מן התורה משום זונה: הבא

דמה אפילו אם היה מגרש אותה מסורה לבני ממנת גרושת אחיו. ומשמכר סה שמניו בש"ע ולא כתב דמותרת לרחצון משום בבדק הבית מדייק מהרי"ף ורמב"ם דלא סבירא ליה כהג"מ אלא ס"ל אפילו היכא דלא שייך לומר דגירש אותה מסורה לבעלה משום דחיישינן שימות ונשאת לאחר דס"ל לה קנסו חז"ל אלא כשיש אחות לאותה. וכן נראה דמוכח כן מהרי"ף דמוכח דכה אלא גרש ר"ח אחותה ולא חיישינן דלמא ימות ונשאת לאחר והרמ"ם מסורה לרחצון ולפי ני' אלא דו אלא משום דלא ידעינן אי גרשה אחות גרושתו ומ"ח אשת ניסו צ"ע לעולם אף כשבאים יחד: היתה אשתו תחילה ויאמר זה נושא אחות גרושתו ומ"ח אשת ניסו צ"ע לעולם אף כשבאים יחד: [כא] הולך הראשון ממזר פירוש משנולד קודם שנתה תראשונה ואחרון פי' שנולד אח"כ ועי' י"ז בסופו: [כב] קדשני סתם זהו מתשובת הא"ש בכלל כ"ב דין א' וז"ל שכא יצא עליה ע"י שכ קידוש מותרת לבן אחיו אבל אם יש עדים ששמעו מפי האשה שאמרה קדשני ראובן בפני עדים וחלכו למ"ח נאסרה בקרובי ראובן עפ"י דבורה אבל אם אמרה קדשני סתם ולא אמרה בפני עדים אין בדיבורה כלום דקידושין שלא בפני עדים לאו קידושין נינהו ואפילו שניהם מודים לדבר ע"כ וכא עמדתי ע"ד רבינו אשר בתשובה זו דמיירי שם שכבר נתקדשה לבן אחיו כמבואר שם בשאלת דק"ל כיון שאין שם עדים אלא מפיה שאומרה קדשני בפני עדים וחלכו לחם למ"ה היא אינה נאמנת לחפקיע עצמה מיד איש שקדשה כדאיתא בפ"ק דקידושין דף י"ב דיחודי דביתהו דר' חייא דאמרה אמרה לי אם קיבל ב"ד קידושין כי זוטרי' ובעקד אסור לך ארח"ח לאו כל כמיני' דאמך דאסרת לך עיקואי ח"נ אע"פ דק"ל בפ' האומר דאשה שאומרה קדשתני וחוא אומר לא קדשתיך ה"א אסורה בקרוביו מ"מ חכא שאני שכבר קבלת קדושין בחוקת פנויה לאו כל כמיניה אח"כ להפקיע אותה מיד בעלה דא"כ כל אשה תוכל להפקיע עצמה מיד בעלה אם תאמר כבר קדשני א' בפני עדים אלא פשיטא שאינה נאמנת כדאיתא ס"ו קש"ו לענין זנו ת תו תמיה לי הרבה באומרה קדשני סתם דלאו כלום הוא דאמאי לא נימא דמה שאמרה קדשני ראובן ודאי כדין קידושין דאמרה דחיינו בפני עדים דאפילו באומרת בפני עדים אכתי נימא שמא ה"ת פסוק בקדוש בנין שכא היה ש"פ אלא ודאי מסתם כדין קדושין דאמרה כ"ש שנימא בזה שהוה בפני עדים וניזול לחומר, ונימא שהיה שם עדים ואחכו כמ"ה וע' בסי' מ"א דחכמה סה לחות לחצחו פנויה כמ"ש בלבך מיימ"י לפירוקא כו' ומיישבו כו'. ליקום: מה) ומס נת בו'. ר"ל מפ"ש דבנוי כתב הרא"ש בריש כתובות לחיכם לחסורה עליו לעולם שהעבירו משום זנותה וכמ"ש בסוגיא ר"ו ס' ר"ל קמ"ל מפ"ש דלא קרינן ובמתם לכבל כמ"ש בכתובות סה ור"ח ס"ם בשאר העבריות כמ"ש ע"י כל העבריות כו' פשיט מ"ד בשחות לחצח סה כיון דיש לה סיתר קרינן גם ובמתם לכובל ול"ד לגוי דגר שהעבירה בקטן שגולד אחר ופ"ל קפ"ח סי': מו) מי שהיה כו'. כמ"ש בשחין על החוסף כ' בשם הרש"ל ובמ"ש בגמרא שם לימנים רבא לר"נ כו' וכן בסיפא: מח) לחכל חס כו'. שם לי לדיכא כו' סבי"ם כו' כ"ל סבי"ם

קיחה וחתנות לכן לסורה מסוס זוסס לפילו לה נעמלה מסמ"כ כסותית : ד ולה הלקוהו כ"ד. כתב בדרישה וכ"ח לפי' בעל בלעבה מ"מ כיון דלה קיבל דיבו לה טוסבו מפרש בקבלה כהכ"ל ובמ"מ לה כ"כ : ה"ם בו בספר שמין בכל עריות. לאו דעוסבו חמור מסאר עריות שסס בסיתה וכברת חלה ר"ל יש בספר ט"י שסופו להדגיש בע"ח ומחלל קדסי שמים והה דלית' בעירובין שמין ח"ח מוליח לאוסו שבעל חרמית מגיהם סייבו בסים בידו שאר עוסות שיורד בשבילם לגיהם לו מחמת עון זה לילו מוליח לוסס מסס כ"כ מהרש"ל וכ"ח : ו מכין לוסבו מ"מ.

לרמב"ם דפסק כן דלזהרה לה תהיה קדסה קלי על הבה על פניה בת ישרלל בזוות מ"ה ס"ל הבה על קדסה בת ישרלל לוקין)מלקות לבל לה קלי על ביתה עבד ושפחה ולה כתרגוס חולקלוס דס"ל דקלי על ביתת עבד ושפחה דקדושין שלסס לין תופסיס והוי כל ביתה ביתת זוות. והטור בסי' כ"ו כתב הבה על פניה לוקין רק מ"מ. ובפרישה סס הקשה בסי' כ"ו דדברי הטור סותרים זל"ז וממלק וכתב בפי' זה לילי בשיה קדסה דלילה מוכלת לזוות לבל לס לית מוכלת לזוות לו בת ישרלל המוכלת לזוות לוקין מסוס לה תהיה קדסה . ולילתי דהה הרמב"ם חולק על התרגוס כמ"ש בהדיה ברמב"ם ה"ב לה תהיה קדסה קלי כלל על שפחה ולה קלי חלה על בת ישרלל . ולין להקשות למה כ"י המופקרת לוקין על לה תהיה קדסה ושפחה לפילו לס מופקרת ומוכלת לזוות לין לוקין כבר תי' המגיד והבחתי בסי' כ"ו. מיהו יש להביה רלוה לדעת התרגוס מס"ם פרק החולן דלמר סס בברי ועבד הבה על בת ישרלל הולד ממזר לפי' למ"ד לין ממזר בחייבי לתוין בברי ועבד שלבי ס"מ למ"ד יש ממזר מסוס דים לאו בעבד ובברי ולה מלינו סוס לאו רק לה יהיה קדס ולה תהיה קדסה וע' פרס"י ס"פ הלומה לבל"ג ותו' ב"ב דף י"ג וס"פ החומר מלמע מבי דלילה לאו לה יהיה קדס . ולרמב"ם י"ל דקדסה ליה לר"ט דמתיר לממזר ביתת לבתולה שפחה הה ממזר חייב בבל המוות ולין יש שפחה ובן הקדסה ר"ת והר"ן ותירלו מסוס דממזר קדס ועומד . ורמב"ם הוביח מזה דליתת הדרוס של הת"ח ולה יהיה קדס לה קלי על עבד ולילה ח"ד בעבד ושפחה חלה לילסור דרבבן הוה וסס לחרו דמותר ליתת שפחה לממזר מסוס תקוות הולד בשמע לביוות תו' ורס"י והר"ן לילה בשפחה ועבד בדעת הת"ח ולרמב"ם ליבה לאו . מבל ח"ל לרמב"ם בי מילה לאו בשפחה ועבד חלה סבילה ליה דלין לוקין מסוס דהוי לאו שבבללות דילפיון מלאו זה במי הבה על פניה בזוות חס בן לוקה למה לוקין מי שבה על פניה וכן דוחה בפרישה סברת זו בסימן כ"ו . והערבי לזה לריה שבחבורה גדול בתורה התורבי מהר"ל וולף ר"י דיין מק"ק פינטשוב : ז ספק שפחות. מבל לין כופין לילדון לשחרר לתיבה כו' ובגמרא לעולה מספקת פו': נ) לבל כו'. רפ"ב דקידושין מקודבת לתיבה כו' ובגמרא לעולה מספקת פו': נ) לבל כו'. רפ"ב דקידושין מקודבת לתיבה כו' ובגמרא לעולה מספקת פו': נ) לבל כו'. ניסין מתני' פ"ח ה': ד) וכ"ם כו' . מתני' שם פ"ח ב'

ב ו הבא על הכוונית (ד) אם לא פגעו בו קנאים ד (ה) ולא ה) הלקוהו ב"ד הרי עונשו מפורש בדברי הקבלה שהיא בברת שנאמר כי חלל יהודה קדש ה' אשר אהב ובעל בת אל נבר יכרת ה' לאיש אשר יעשנה ולא יהיה לו ער ואונה אם ישראל הוא לא יהיה לו ער בחכמים ולא עונה בתלמידים : הגה [ב] ח) ושון זה ד' יש בו הספק שמין בכל הערירות שבתו הבא מן הספחה ומן הספחה על הכוונית בפרהסיא שדינו שקנאים פוגעים בו כמו שיתבאר בח"א סימן תכ"ה הוא בכלל ערירות ודינו ליהרג ולא יעבור כמו בשאר ערירות (ג' בסם הרמב"ן) (וכמו שיתבאר ביורה דעה סימן קכ"ז) :

ג י) ז שפחה שהוטבלה לשם עבדות אסורה לבן חורין יא) מ א' שפחתו וא' שפחת חבירו יב) והבא עליה ו מכין אותו (ג) מכות ו) מרדות :

ד ט הנתפש עם שפחתו מוציאין אותה ממנו ומוברים אותה ומפזרים דמיה לעניי ישראל ומלקין אותו ומגלחין שערו ומנדין אותו ל' יום :

ה י יג) נתערב ולד ישראלית בולד שפחה הרי שניהם ספק וכל אחד מהם ספק עבד יד) וכופין בעל השפחה ומשחרר את שניהם ואם היה הבן ההוא בן האדון של עבד כשיגדלו ישחררו זה את זה ויהיו מותרים לבא בקהל :

ו י טו) (ו) כ היו התערובות בנות הרי שתיהן (ג) ז ספק ז) שפחות והבא על כל אחת מהן הרי הולד ספק עבד ל וכן אם נתערב ולד בותית בולד ישראל טז) מטבילין את שניהם לשם גירות וכל אחד מהם ה מ) ספק גר :

יז היתר אשת איש שמת בעלה ואומרת גרשתני ודיני הערוה ודין נשאת באיסור ובטעות ובו נה סעיפים :

א א) מ אשת איש בכלל ערירות היא ואין קדושין (מ) מ) תופסין בה (א) בד"א בודאי אשת איש ב) אבל אם היא א ספק מקודשת ג) או ספק מגורשת קדושין תופסין בה מספק וצריכה גט משניהם ד) וה"ה לפסולי ניטין מדרבנן שאם בא אחר וקידשה שצריכה גט משניהם מהראשון דרבנן ומהשני מדאורייתא :

ב ה) ג אשת איש שפשטה ידה (ג) וקבלה מ] קדושין בפני בעלה

וס"ם החומר מסמע מי דליבה לאו בבבי ועבד דאמר ר' טרפון יבולי לטהר ממזרים שיצא שפחה ומבעי' סם אם ר"ט לבתהלה קאמר ופרס"י והר"ן אף ע"ג דליבה לאו לה יהיה קדם . ולרמב"ם י"ל דקשה ליה לר"ט דמתיר לממזר שיצא לבתהלה שפחה הה ממזר חייב בבל המוות ואין יצא שפחה וכן הקשה ר"ת והר"ן ותירלו מסוס דממזר קדם ושומד . ורמב"ם הוביח מזה דליתת הדרוס של הת"ח ולה יהיה קדם לה קלי על עבד ולילה ח"ד בעבד ושפחה חלה לילסור דרבבן הוה וסס לחרו דמותר ליצא שפחה לממזר מסוס תקוות הולד בשמע לביוות תו' ורס"י והר"ן לילה בשפחה ועבד בדעת הת"ח ולרמב"ם ליבה לאו . מבל ח"ל לרמב"ם בי מילה לאו בשפחה ועבד חלה סבילה ליה דלין לוקין מסוס דהוי לאו שבבללות דילפיון מלאו זה במי הבה על פניה בזוות חס בן לוקה למה לוקין מי שבה על פניה וכן דוחה בפרישה סברת זו בסימן כ"ו . והערבי לזה לריה שבחבורה גדול בתורה התורבי מהר"ל וולף ר"י דיין מק"ק פינטשוב : ז ספק שפחות. מבל לין כופין לילדון לשחרר לתיבה כו' ובגמרא לעולה מספקת פו': נ) לבל כו'. רפ"ב דקידושין מקודבת לתיבה כו' ובגמרא לעולה מספקת פו': נ) לבל כו'. ניסין מתני' פ"ח ה': ד) וכ"ם כו' . מתני' שם פ"ח ב'

יז א ספק מקודשת . עיין סימן ט"ו בד"מ וט"ז בד"מ וס"ם שם ושם זרק לה נע ליבה ספק חס היה קרוב לו מו לה הוי ספק מגורשת ולה לסריבין דלוקיבין לוסת

באר היטב

דלילה זוכה מדלוריים' לולה לוס זכיה בודלי ועיין כ"ס : ה) ולה הלקוהו כ"ד.לפילו בעל בלעבה מ"מ כיון דלה קיבל דיבו לה טוסבו מפורס בקבלה. דריסה כ"ח ב"ס דלה בס"מ : ו) מבת מרדות . לבל לילו סייב מלקות מדלוריים' דס"ל לרמב"ם דלוסרה לה' מסי' קדסה קלי על הבה על פניה בת ישרלל בזוות מס"ם ס"ל קדסה בת ישרלל לוקין מלקות לבל לה קלי על ביתה עבד ושפחה ' לבל דעת ת"ח ורש"י ור"ן)ליב' לאו דלה מסיה קדסה בשפחה ועבד עיין ב"ס : ז) ספק שפחות . ועיין בופין לשחר בגון שבא על שפחתו וילדה ואחרת בקרוביו משמ"ב ישרלליה שילדה מן העבו"ם נקרא זרעה ב"ס : ח) ספק זרעו ומותרת בקרוביו משמ"ב ישרלליה שילדה מן העבו"ם נקרא זרעה ב"ס : ט) ספק

פתחי

ומפי בה משם כרמב"ן בב"ד. ועיין בם' שפ"מ פי"ב מהל"ב דין ב' מ"ם בזה : (ב) מבות מרדות שבפ"ש ועיין בזה בתשובת ברמב"ם מי"ב סימן קל"ו ובתשובת פרת משה לסבון סימן ל"ב ובס' שפ"ו מפל"ב דין ד' פ"ם בתיבה : (ו) ספק שפחות . שבפ"ש ומ"ם זרע שפחה כו' ומותרת בקרוביו בס' בית מאיר שתפה על בפ"ש בזה למה בפ"ש בפ"ש בפ"ש

בעלה הרי זו מקודשת לשני ו) ג האשה (ג) שאמרה לבעלה בפניו [א] (ד) גרשתני נאמנת ב (ב) ג) (ה) חזקה (ו) אין אשה (ז) מעיזה פניה ג (ג) ג) (ח) בפני בעלה : הגה ז) י"מ דוקא לענין שקידושין תופסין בה מחמת ולריכה גט מכל מיהא מחמת ור' יהושע נתיב כ"ב מ"ה הביאו הב"י סי' זה ס"ק ד' כתב ג"כ זה הדין ופיים בלשונו כי מחמר שהיה בפני בעלה אפי' בטרעדר הוא עכ"ל דמשמע שאם טרעדר היה נאמנת וכתב עליו הב"י והה ודלי ליתא דחזקה דאין אשה מעיזה פניה בפני בעלה אפי' בטרעדר הוא עכ"ל הב"י משמע מכ"ם בשאינו מטרעדר והוא נגד דעת הרמב"ם והמ"מ הנ"ל ואפשר לומר דכל שהי התחילה להעיז פניה נאמנת אף שטרעדר ומכ"ם אם הוא מסכים מכל מקום נראה לומר גרשתיך אז אף אם היא מסכמת לדבריו אין זה העזה דבתר דיכור דידיה גרירא.מ"ם ר"י הנ"ל ולריכה גט משני אם תאחר עם הרחטן משמע דמותרת לרחטן תמלו עליו הד"מ והב"ח דאסור להחזיר גרושתו משהקדשה לאחר כשבוער לעיל ס"י סעיף ט' והכי הרב בב"ח נדמק ביאורו ופסק הלכה למעשה דמותרת לרחטן ומכי רחיט (מהא דתנן בפ' האומר דם"ה ע"א היא אומרת קדשתני והוא אומר לא קדשתיך אף קדשתיך הוא מותר בקרובותיה והיא לאסורה בקרובין ומה לי קדשתני ומה לי גרשתני וכו') ובאמת אין להם דמיון דאין האשה יכולה להעיז פניה נגד בעלה להוליא עלמה ממנו אבל להעיז פניה נגד אחר ולומר קדשתני להכניס עלמה הרבה עוותות בן וגם מ"ם (וכאן אין לומר חזקה אין האשה מעיזה פניה בפני בעלה אפי' אם היא מטרעדר הוא דאין דבריו מעלין ולריכה גט מכל מיהא) ולכן אין לומר שהי התחילה להעיז פניה נגד אחר ולומר קדשתני להכניס עלמה ממנו אבל להעיז פניה נגד בעלה להוליא עלמה הרבה עוותות בפ"ב אם היא מעיזה פניה בפני בעלה או היא מעיז בפני בעלה ולריכה גט מכל מיהא וכיון דלא ידעינן מאן נמהו דמעיז פני' שריא לבעלה ולריכה גט מכל מיהא (ב"ל) אין דבריו נכונים דאין זה העזה שאשה תאמר לבעלה אין את מאתי אחר שנירה מאחר שנירה, אבל זה נקרא העזה שאשה תאמר לבעלה אין את מיני והוא לא גירשה מעולם דוגמא לדבר אין הלוה מעיז בפני המלוה מאחר שאשה לו טובה אבל המלוה מעיז בלוה . גם מ"ם היא שוא ופשה מחיכה דאסורה ולריכה גט מכל מיהא אם תאחר עם הרחטן עכ"ל ומשמע דאפי גט לאסורה לרחטן מ"ב אם אינה רולה להשיא עלמה לאחר עד שתקבל גט מבעלה הראשון ולריכה גט מכל מיהא וא

אבן העזר יז הלכות אישות

בדבר : ה מן קידושין תופסין . כן הוא דעת רוב הפוסקים אלא הר"ן כתב בשם הרמב"ן דים לחזור בהם אפילו אלא בפניו : ו דהיכי דמסייע לה מעיז . בטור איתי, אפי' אם ע"מ מסייע לה מעיז, וכאמת לית מלימו בש"ס מפורש אם ע"מ מסייע דהיינו מעיזה ופ"כ דכתובות אם איתי, היכי דמיכי מסייעי מעיזה בגיטין דף ס"ד יבמות ק"ז ב' ובכ"מ. ועיין בהגהות רע"א ובאו"ה. ועיין בבאר היטב סי' ס"ג. אם בתחלה בשטלגו לו על דבר אמת אמר אלא שהיה יודע ואח"כ הסיר דעתו ויש מקום לתלות על מה לו רצה להגיד בתחלה מהני עדותו ואם אמר שאינו יודע . לא אמרו בפני ב' אפי' שמיו מקום לחלות למה אמר שאינו יודע סומך ומניר רשד"ם מא"ה סי' פ"ח הביד סעד עדותו ובסוקדניו אמר מיבא כתב מסכמים אין אומרין שמא לא גמר להעיד ולא רצה שיסמכו על דבריו או שנדון אומו כבא לידון בחזקה ובטור אלא מסיפין בהמה ע"פ עדותו מהרי"ק מ"ב מא"ה סי' למ"ד : יח) אפילו בעד אחד

י) ד אבל אם קידשה אחר שלא בפני בעלה ה (ה) אין קדושין ה) תופסין בה עד שתביא ראיה שנתגרשה קודם שתקבל הקידושין שכל שלא בפניו מעיזה יא) וכתב הרא"ש דכל שהוא בעיר שנתקדשה לאחר מיקרי בפניו יב) (ויש חולקין (ו) וס"ל דבעינן בפני בעלה ממש) (מהרי"ק שורש ע"ג וריב"ש סימן קכ"ז) יג) והא דאמרינן דאין אשה מעיזה פניה בפני בעלה לומר גרשתני ה"מ היכא דליכא מסייע לה ה אבל היכא ו דאיכא דמסייע לה ו) מעיזה ומעיזה יד) (יא) ואם נשאת לאחר שלא בפני בעלה אע"פ שכשבא בעלה אומרת לו בפניו גרשתני אינה נאמנת דכיון שכבר נשאת מעיזה ומעיזה שלא תעשה עצמה ז) זונה ז (ז) טו) ז ויש מי שאומר שאפי' לא נשאת עדיין לאחר אלא נתקדשה לו שלא בפני בעלה ואח"כ בא בעלה ואומרת לו בפניו גרשתני אינה נאמנת (יב) ח טז) וי"א שאם היה קטטה ביניהם או שתובעת כתובתה אינה נאמנת לומר גרשתני אפי' בפניו יז) י"ח במקום שנתפשט להיפך ח גופא ג"כ ט) כתובתה (מהרי"ק שורש ע"ג וריב"ש סי' קכ"ז) ט (ח) יח) וי"א דהיכא נתפשט לעניז ט ממון כלל ונתבאר לעיל :

ג אשה שהלך בעלה למדינת הים והעידו עליו שמת

י) י (יג) ט אפי' עד (יד) א' (ט) יב) יט) אפילו העד (טו)עבד או שפחה או אשה או קרוב מותרת יא כ)(טז)ואפי' עד

דמיה שקבלה אלא בפני בעלה לאו כלום הוא מכל מקום כשבא בעלה וסיה מחזקת בקדושין ומומרת שנתגרשה ממנו למה לא תהיה נאמנת להיה יודעה בשעת קבלת קידושין שבעלה יכא מיד לביתה ותכרה להעיד בפניו אם לא שנאמר דאמ"ל מיירי כשבא בעלה לביתה חזרת מדברים ואומרת לו גרשתני וכזה אפשי נמי דלא פליג הרמ"ק ומ"ל לחלק הסוי' מאחר אלא נמלא דעכ"פ לא מהימנא לה להיות נאמנת להנשא לכהן ולא לישראל אחר אלא בראיה ברורה ואפי' בעד אחד ואפי' בעדות אשה ועבד ואפי' בעדות עצמה והביא רמיה מתשו' הרא"ש כלל מ"ד סי' ב ד"ה אם בשם ים מי שכתב וכו' ח עור בסימן קכ"ב מדברי הסוס' יבמות דקי"ז ב"ב ותניו הרא"ש אם בפסקיו פ מצמח פוף יבמות י מימרת דרב מצמח יבמו'

הגהות רע"א

ג] בב"ש אות ו' מיכו עכ"ל הטור . כ"כ וכן הקצה הלח"מ פי"ב מהל' גרושין :

ביאור הגר"א

ט) וי"ל עוד כו'. שכדורות מתקלקלין כמ"ש בירושלמי ס"פ התקבל רבי כו' שכשם שבין קדמי קדמיס לבין חולי חולין כך בין דוריהו לדורו של ר' יוסי ליר שמואל כ"ר יוסי כשם שבין זכר לנקבר כך בין דוריהו לדורו של חבית ובכ"מ בגמ' פ' המולך מכסור דרי וכמו שחילקו בסוף נדרים לענין טחסה בין משכה לחבירתה לחינה מעיזה לבין משכה לחבירתה וכמ"ש הרמ"ם בפ"ב דיבמות ס"ח וברמ"ם פ"ה דכתובות ס"ב ובכ"מ . ועיין בשמואל סה המעשה רב הרמ"ם שם וכרכש כ"ח בכתובות שם וכמ"ש בסי' קכ"ז ובהגה שם ע"כ בעיר אחת כ"ז בשלמי צבור ב"ב יא) וכתב הרמ"ם כו'. מדלא משני בהתקבל שם דשלח בפניו ליירי אלא דסונאין שם ע"כ בעיר אחת ליירי כמ"ש הוספת שם ד"ה בשל כו': יב) ויש חולקין וס"ל דכבי' כו' . עשמו דכל אלא בפניו ממש לינה בכתובות ס"ב בגדרים ס"ם כסובר כו' אלא בפניו ופירש בתוספת בפניו ממש ואמרי' בירושלמי מפני הכושש לחכל כבר חלקו ע"ז כל הפוסקים וכ' דח"ל אלא בירושלמי ופ' כ"ד סי' רכ"ח. ליקוט : יג) והא דאמרי' כו'. בכתובות כ"ב ב' ומ' מדברי סופ"ם לפילו ע"ז מסייע וכמ"ש בפ' התקבל אלא דשם גם הבעל מסייע וכמ"ש הרמב"ם והרא"ש ובטוש"ע בסי' קמ"ח סכ"ו אבל אם כתב לה בפני עדים אפילו אחר שנים אלא מי אמרם קמאי דידי כו' מינו שבשלח"ם לא מביאה ובהרא"ם שם ובטוש"ע שם סכ"ה : יד) ואם נשתה בכתובות ד"ב ב' ובמי שמת בלא בנים סי' ק' ס"ו ובכ"מ . אבל אם כתב לה בפני עדים ולא כתב לה בפני בעלה אפילו אחר שנים יש לומר דכיון דבעלה לא מיחה בידה ולא מיחה בידה

קדיושטעום הניעו וכמ"ש הרמב"ם פט"ו מה' מכירה ופ"כ כתב הטור סי"ד סי' ח' שסתם עבד אינו נאמן על השחיטה ומ"כ קשה דבשם דגזלן דלעיל פסול לעדות משם ולמה יהיה העבד כשר ואפשר דיש"ל בעל עבירה גרע מעבד לף שהוא ג"כ בחזקת בעל עבירה ועיין בב"מ דלא כ"כ : (י) חון ממשה נשים . בשלטי הגבורי פ' החשה שלוש העתיק ל' ריט"ז שזכרים הדומין להנו הנשים כגון ממים וכן ממים יכשה וכן בעלה ומחמים להעיד לה והא דיבם נאמן היינו כגון שאין זקוקה לו אבל להתירה לעצמו אינו נאמן עכ"ל בקיצור והכה ל] נראה דבן חמים ויבמה הכל ח' ודבריהם הנו לקוחים מהירושלמי והתרכתי בתשובה בדין אם היבם נאמן לומר מת אחי כדי שיחלוץ ליבמתו ולא לכוסמה ועי' עוד בפסקי מהרש"א סימן ר"ך ורכ"ח דכל ממשה נשים הכ"ל דאין נאמנות לאסור ועיין להתיר גם כן אינן נאמנות לאסור ועיין לקמן סעיף מ"ו (הגה"ה מדברי ח"א המחבר שמ"כ במקום אחר וז"ל הגה כתן הרכב ריעות' המחד שהעבד הוא אחיו של מת ומשנה שלימה שניהו ואין הלים נאמן לומר מת אחי שייבם יבמתו דף קי"ח ע"ב ופ"ש שכ"כ הפר ים להשמה בנים ולא שייך יבום ואף שאין לה בנים הלא בזמן הזה אין מייבמין מ"מ מ"ל דמחמר דאיתו נאמן ליבום דאף ד"ה דאין נאמן לחלוץ משום דחיישינן שמא יבא עליה יבמה ויאמר מת אחי ובכר נשאלתי מן הגאון הרב דלובלין מהו' העבל נר"ו במעשה כזה (נזאת התשובה ריתה המחבר לעיל בסעיף דבסמוך) והשבתי לו בתרוכה וכו' ועש כל זה קרוב הדבר בהם יש לה בנים להתירה אך בזמת תדיר מירתי הורתה אחי ובל עגונה שלימה יוצבת תחת יד כ"ד שלי אחי מרחיק עצמי מזה אפי' לרווית בעיף להתיר ועש כל זה תלוה לי להרחיק עצמי מכל וכל וכו' עכ"ם) . והנה התשובה הנ"ל היתה אחי אחר פעירתו וחבל על דאדין ולא מסתברין : אפי'

באר

סעד עבד . דוק' בירוש שהוא כשר ב"ש ב"ה עין מ"מ : יב) הו קרוב . אפי' בנם אם הוא ובפחתה מהשתה עצמה דשד"ם חת"ם סי' רל"ה : יג) אפי' עד אפי עד . ל"ד עד אפי כד אפי כד אלא אפילו עד אפי עד ואפי עד אחר אפי' עד ק' בנים ב' בשם תשובה כ"י . בין עם העד הרשאון או שקיים מ"ע לשלוח אחריו אפי' אינה קטן אריו ויויל סי' ט' ורמ"א הביאו בשעיף ס' וכ"כ בנם"ג בף י"ט ופ"ש שעיף ס' . ואני שדיתי בי' בגרגא פ"ל פ"ק ב"ב . אם השד אפי עד אחר שהשתא אי הוא השד לא מייעינן לעדמה אחרי שאחרת יוסף סי' ל"ב . עד אפי עד מהכי בין לקולי כמו כאן בין לחומר' שאומר אי הוא השד"ם סי' ניט : ובנם"ג בשם הרדב"ז והרמ"ך בשב דוק' להתירה ולא לאוסרה

היטב

ע"ם : יד) דאוריית' . ר"ל פסולי מחמת עבירה . מי שהלוה לותו בעיר אחרת לחפש אם ימצא אינה עדות להתיר השתה יתנו לו מאה זהובים ואם לא יביא עדות שחפיק להתיר את השתה יתנו לו רק חמשים זהובים בא ואמר שחפי מפי גוי שהיה מכל"ת שהרג לותו יהודי נפחתה מהירב"ל מ"א דף כ"ם ע"ב ופ"ש בשם הרא"ש ומ"ש הרמב"ם ע"ם ופיין שם סי' ל"ם : (ולכאורה אדברי תשובת מהרי"ל שכ' שם ז"ל ת"ש דברהים זהוב תני דבר עדות לכל אד כו' מה שלא ידע ביראל בשליח כותני כיון שאי"ל עדותו הלא להתירה לבחלה מהניגן ליה כו' ע"ם וכן משמע מור מדבריו בח"מ סימן ק"ם שבאיה שם . ומ"ש לפי קוצר דעתי נראין דברי יהושע יעקב בכ"ל : (כח) ואם משיחים לפ"ת. עיין בם מכ"ל ס"ק י"ד שבאיה דברי הע"ז בסימן ס"ם ס"ק כ"ב שכ' דבכותני היובא בשיב יהודים לא משכחת מכל"ת הלא בכגון שמעבר מיבם לחתר דבר אחר ומתוך תוכן מדברים נראה דאפי' בשיב יהודים לא מהני עכ"ל ולפי"ז אפי' בשיב יהודים מהני בשיב יהודים ואפי' בשיב יהודים מיירי בנקיבו כדקתני בת תמותה ושלם אחר דנזכרי' כזה בן תמותה כשר :

הגהות רע"א

ג] ס"ב אבל פס"ם דאוריית' . כ"כ ובכשב שהיבו רשב דמתם פ' קונס בחצן סי' מ"ו ס"ק י"ז :

ד]בח"מ מותי לבאור' נראה דבמתני' כ"כ בפשוטו נראה דס"ם בירושלמי ול"ל בזמותה דמיבם מיירי בנקיבו' כדקתני בת תמותה ושלם אחר דנזכרי' כזה בן תמותה כשר :

שי למורה

כ"כ פי' שו"ת בית יוסף דיבי ניסין ס"י יו"ד שלא הזכיר מזה דבר בסמ"ם שם דיערלמים הכשלת לעכו"ם אין קבלין פונעין בה דקרקע עולם היא כ"ש שלא הביא שכ"כ הב"י בי"ד סי' קי"ז בשם הרמב"ן וי"ם לי תריכות דברים אלה ובהגהותי ליו"ד סי' קי"ז הארכתי בזה :

חכמת שלמה

על הסוברים דהוי מן התורה וכפר אפי עד ודאי הוי מדרבנן ס"כ למה תמרי' בשבועות דהכל מודים בעד מיתה שהוא פטור דאחר לדידה ולא אמר לע"ד כדי בשהשה בקונית כיון דמן התורה כשר מייב ק"ם ס"כ מן התורה לא הוי מועיל אחרתה ס"כ לחייב ק"ם יע"ש ולפמ"ש לק"מ ובמתכ"ם אין התלב לקוטייתו דהתם בשתק בקונית כיון דשהה אין גובין חוב ב"ש כיון דליכא עדים ס"כ סוף כל סוף מפסיד בשבו"ד על ידו בשה שאינו מעיד לנך ובי דמדרבנן פסול כיון דמן התורה הוא כשר מייב ק"ם לבל בשה כיון דשב"ם מדרבנן/מתנת לומר ס"כ תוכל לילך לב"ד להעיד

ביאור הגר"א

מפי השה ושה מפי השה מפי שמעתי מפי קרובים : כא) אז ישראל כו' : שהוא בנוי מ"ם ב"פ דמולין : כב) ובכל כו'. ר"ל אז לכל כו'. שם:

חשה שלוח כשר מפי עד שיעיל ולא הכירו בעלמו אלא שהשה בשניים שבאריס נפסל ג"כ כדין רניס שבעידו ובמלא ל' משם קרוב לו פסול ואם יכופל עדות הרחוקה אם יכולים על כל פנים לסעיד מהנה . והשיב דשם פשוט דלא שייך כאן לבטל עדות שהוא בפ"ע ואפי' עדות הרחוקה אם יכולים על כל פנים לסעיד מהנה . והשיב דשם פשוט דלא שייך כאן לבטל בשקר אחד ואחרו שהוא בפ"ע עדות הרחוקה אם יכולים על כל פנים לסעיד מהנה . והשיב דשם פשוט דלא שייך כאן לבטל

פתחי תשובה

חשוב אלא כשר מפי עד שיעיל ולא הכירו בעלמו אלא שהשה בשניים שבאריס נפסל ג"כ כדין רניס שבעידו ובמלא ל' משם קרוב לו פסול ואם יכופל עדות הרחוקה אם יכולים על כל פנים לסעיד מהנה . והשיב דשם פשוט דלא שייך כאן לבטל בשקר אחד ואחרו שהוא בפ"ע עדות הרחוקה אם יכולים על כל פנים לסעיד מהנה . והשיב דשם פשוט דלא שייך כאן לבטל

שו"ת הרשב"א

זהב

מפורשת מפ"ב דכתובות דף כ"ב דאמרינן נירושין יכוכה מכחישתו פי' רש"י שאם יבא בעלה ויאמר לא נרשתיך תאמר נרשתני כו' ופרכינן ומי חציפה כוכי תאי ותאמר רב חסנוא' האשה שאמרה לבעלה נרשתני חוקה אין אשה מעיזה בפני בעלה ומשנינן ח"מ היכא דליכ' עדים דקמסייע לה כו' הרי בהדיא דבמקום שהיא נאמנת אינו אפילו אם היא מכחיש אותה ומ"ח ז"ל כתב לתרץ דברי רבינו ירוחם דבמערער הבעל אין האשה נאמנת אבל היא שויה נפשה חתיכה דאיסור' וצריכה נט משני אם תשאר ראשון כו' ואמינ' דכר נים ושביב אמרה כאה מלת' דתלמוד ערוך הוא כדברי ב"י כמו שזכרנו ותו אפילו לדבריו דשויה האשה נפשה חתיכה דאיסור' ממ"כ אפורה מצדה לחשאר עם ראשון דהוה מחזיר גרושתו אחר שנתקדשה לאח' ועליה יש לחתיכה דאיסור' ע"כ אין סמיכה על הדברים אלאו ואנב טרד' דשמעתת' לא דק בזה ופשיט' לפע"ד שיש ט"ם בדברי רבינו ירוחם במה שכ' אם תשאר וצ"ל גם לא תשאר עם ראשון ומוחזק אותו ספר של רבינו ירוחם כט"ם בהרבה מקומות : [ב] אבל פסולי עדות דאוריית' פי' מחמת עבירה אז ודאי מ"שקר משא"כ בעבד . בטור כתב כאן בשם תשובת

פתחי תשובה

רשפו שהוא פסול דאוריית' גם לעדות השה אם עדות השניים שבאריס נפסל ג"כ כדין רניס שבעידו ובמלא ל' משם קרוב לו פסול ואם יכופל עדות הרחוקה אם יכולים על כל פנים לסעיד מהנה . והשיב דשם פשוט דלא שייך כאן לבטל עדות שבאריס בשביל ניהוף עדות הרחוקה אם יכולים על כל פנים לסעיד מהנה . והשיב דשם פשוט דלא שייך כאן לבטל בשקר אחד ואחרו שהוא בפ"ע עדות הרחוקה אם יכולים על כל פנים לסעיד מהנה . והשיב דשם פשוט דלא שייך כאן לבטל

מורי

מאמינם או שמא בנט פסול נרשה והיא לא ידע"י. מזה דכל מה דאית לן למיחש חיישינן דמאחר דמתחילת דבורו א"נ ממעם דאם אית' דנרשה ח"ב קלא אבל באם היא אומרת תחילה נרשתני דאז אית לת תיבף ותחיל' דבורה החזקה דאינה מעיזה ולא אמרינן אם אית' דנרשה ח"ל קלא אף דזה הוא ממש כאכחשה אפ"ה לא אמרי' כן וכ"ש דלא חיישינן בנט נגד החזקה כמ"ש אי"כ למה יגרע באם הוא מודה לה שנירשה דנים' אשת' אם אית' דנרשה ח"ל קלא ומכ"ש דניחוש אשת' שמא היא נט פסול יותר מקודם דבורו דלא חיישינן נגד החזקה דאינה מעיזה כלל אכן באם הוא מודה שנרשה ואומר בפירוש שנרשה בנט פסול אז אפשר דחוששין לדבריו דכיון דבהודאת דבריו אתרע החזקה דמעיזה ועיין מ"ש עוד מזה בסימן קנ"ב עכ"ל) ואני אומר דאפי' בלא"ה שפשטה יד"ה וקבלה קדושין מאחר בפני בעלה מקודשת וצריכה נט משני אם תשאר עם ראשון ואם לא יצתה לנרשה שני מקודשת לו ומותרת לו כי מאחר שהיה בפני בעלה ואי לא ערער ח"ת כאומר נתנרשה ממני ע"כ ויש לתמוה למה כתב ואי לא ערער דמשמע שאם ערער אינה נאמנת ואה ודאי ליתי דחזקה דאין אשה מעיזה אפילו במערער הוא ע"כ ל' ובודאי אחדר פשוט כדבריו דאפילו מערער מהני חזקה זו וראיה

מסל"ת ועיין עוד מזה לקמן: יד ואלו הן חמותה. הטעם מכוון כש"ס משום דלומרת זו תאכל כל יגיעי ועמלי וכת חמותה לומרת זו יורשת עמל חכי ואמי ויכמתה לומרת זו תהיה לרתי וכת בעלה לומרת זו בתה במקום אמי וש"ל אם יכמתה מתירה אמת תהיה לרתה מ"כ מה מהני עדות שלה הא ק"ל כשניתיבמה בטעות מותרת לבעלה כמ"ש סי' קכ"ו מתרלין תו יבמות דף קי"ז ועיין בתשובת שער אפרים סי' ק"ה ועיין בתשובת שער אפרים סי' ל"ט. ובמ"ב סי' קט"ו ועיין ס"ב. ואם מת בעל זה ונשתת לאחר ואסורה לזה ולזה כתב בש"ג הזכירם הדומים לאלו הנשים המזכירים כגון ממיה וכן בעלה נלמדים.מיהו היכם יכול נאמן מ]להתיר להתירה לעצמו אבל כשהיה לאחיו כיום נאמן להתיר לאחים. ובד"מ הניח דבריו ומשמע יבמתו אינה נאמנת לפטור אפי' לזו גיים דהא היכם מצוה בהא סל"ת ועיין בתשובת שער אפרים סי' ל"ט ואם הניח ב' אחים ואחת מהם נשא אשת אחיו ומת בלא בנים ואשת אחיו יבמתו אינה נאמנת לפטור אפי' לזו גיים דהא היכם מצוה בהא סל"ת ועיין בתשובת שער אפרים סי' ל"ט ואם הניח ב' אחים ואחת מהם נשא אשת אחיו ומת בלא בנים ואשת אחיו יבמתו אינה נאמנת לפטור אפי' לזו גיים דהא היכם מצוה בהא סל"ת ועיין בתשובת שער אפרים סי' ל"ט

יד ואלו הן יז) **חמותה** טו **(יא)** **כד)** אפי' אינה (כז) אחת יח) חמותה רק אם יבמה (טור) (כח) **ובת** יט] **חמותה** (כט) **וצרתה** (ל) **ויבמתה** (לא) **ובת בעלה** (לב) **(יב)** **כה)** וכן היא לא תעיד להם (טור) :

ה (יג)בו) **כבר אמרנו שהעד(לג)שאמר שמעתי שמת פלוני אפי' שמע מאשה ששמעה מעבד ה"ז כשר לעדות אשה ומשיאין על פיו :**

הגה **כז)** ואפי' לא אמר ממי שמע(לד)אלא אמר שהש ז]שמע כשר **טז** ולא חייסינן שמא הרמתון יט) פסול היה **כח)** ט **אבל אם אמר העד (לד) או האשה או העבד מת פלוני (לה) ואני ראיתיו שמת יז שואלים אותו היאך ראית ובמה ידעת אם העיד בדבר ברור נאמן כט) ואם העיד בדברים שרובלמיתה אין אין משיאין את אשתו שאין מעידים על האדם שמת אלא בשראוהו שמת ודאי ואין בו ספק :**

הגה **(יד) ל)** שמע קול מקוננות [ג] שהוזכרו בין המתים ופפדוהו אותו משיאין אשתו (כ"כ המ"מ בשם התוספתא) **(לא)** ולכן יש לעמות בנשים אלא לפפוד אדם על פי לומדנות המוכיחות שמת ולא יספידו אותו (ו) כ) עד **יח** שיודעין שמת וכן אשתו מסורה להספידו או לנשוא (לז) כמ) שמוריס כל זמן שאין כאן עדות שהוא כראוי להשיאה (ס"ה כ"כ הרי"ש סי' קפ"ט) **לב)** וכן אין לסוס ג"ד ליתן שטר עדות לאשה מה שהעידו עדים לפניהם אם אין בעותו עדות כדאי להתירה אם לא שכתבו בפי' הטעם אלא התירו אותה על עדות זו דמיירי לקלקולא מג"ד שאין מומחים (שם בתשובת הרמ"ם) :

ו **לג)** פ **בשעת הגזירה מתירים נשים [ד] ע"פ בעלי תשובה :**

הגה

(יא) אפילו אינה עתה ממותה. הטעם אמרו ביבמות (דף קי"ז ע"א) דמסק לדעת דילמא ימות בעלה ותפול קמי כמה ותהי כלתה והכא לפי טעם זה אם אינה רוצה להתייבם לבמה מטעם שהי' ערוה עליו או מטעם אחר מעידה לה הכ"ל ודעי' זה הוא טעי' כנמר' דף הכ"ל ודעי' הכ"ו נקטינן להקל הואיל ומילת' דעבידי' לאגלוי ואפשר במדינות אלו דאין נוהגין לייבם ולא שייך טעם הכ"ל אפשר לסמוך עליו דכיון דאין נוהגין לייבם אין לחוש שמא יבא לייבם ולא יהיה לה עדות שהי' ערוה עליו ואפשר דבדבר כגון אם שלא נתייחדו ולכאורה יש לסמוך על מהריב"ל בתשובה סי' ד"ח ומסיק"ר סי' ק"ע בשנשאו אחר דבדבר כגון אם שלא נתייחדו ולכאורה יש לסמוך על מהריב"ל בתשובה סי' ד"ח ומסיק"ר סי' ק"ע בשנשאו אחר דבדבר כגון אם שלא נתייחדו ולכאורה יש לסמוך על מהריב"ל בתשובה סי' ד"ח ומסיק"ר סי' ק"ע בשנשאו אחר

באר היטב

מהני כמה"ג בשם פוסקים הרבה ועיין בתשובת שער אפרים סי' ק"ה ועיין בתשובת שער אפרים סי' ק"ה ועיין בתשובת שבות יעקב ח"א סי' נ"ט. ובמ"ב סי' קט"ו ועיין ס"ב. ואם מת בעל זה ונשתת לאחר ומסורה לזה ולזה כתב בש"ג הזכירם הדומים לאלו הנשים המזכירים כגון ממיה וכן בעלה נלמדים.מיהו היכם יכול נאמן מ]להתיר להתירה לעצמו אבל כשהיה לאחיו כיום נאמן

תקוננת גרסינן בדברי הש"ס (ז"ל בפוק הלכות גירושין דין ט' בתוספת' אפילו שמע קול מקוננת שמזכירתו בין המתים אין עדות נדולה מזו ע"כ): (טו) מה שרצו בעת צרה: עיין בתשובת הרמ"ס כלל כ"ד סי' ו' שמחלק בין מה שרצו בשעת החולם למה שרצו אח"כ בשעה שהיו יכולין להמלט על נפשם ולא נכנעו לתי תכון שבחותה ולא עמדו בעת צרה ולא היו פסולים להעיד ועיין בתשובה כ"ל ח"ג סי' ע"ס: (טז) כח לחד ואמ' הרגתיו תנצח. בב"ח כתב דבמקצת ספרי הטור גרסינן כח לחד מהם טפשי הטור ונקוי. ואין מקום לתלעיל כלומר אפילו מכל הכ"ל עבד ושפחה אפילו נבי דידהו ממירין פלגינן דבור' ואין משיב עלמו רבע ומיהו בספרים המדוייקים לח גרס מהם ול"ל אפשר בעבד לח ממירין פלגינן דבורה דעבד משים עלמו רבע ומיהו נאמן ודוק' במתכוין להעיד: (יז) אבל אם בח העד שאמרה בשמו. פי' אפילו בח אחר שהתירוה ליבמת דאם קודם שהתירוה ליבמת אפילו ע"ז לא תנשא ודין זה כי הר"ן בשם הרמב"ן בפ' המדיר דף תק"נ בשאם שאמרה פלוני חכם ציוה לי בכתב והחכם מכחישה ואיט שם עד וכן הדין בכל עד אפי' עד אם בח הרשאון ובפר אין השני שאמר משמו נאמן וכך קבלתי אין זה עכ"ל. ויש להסתפק אם היח יב] בהסתפק אם בח עכ"ל. ומ"ש להעיד ואח"כ שהתירוה ליבמת ואח"כ נתקדשה ליבמה שהתירוה ליבמת אחיו ואח"כ נתקדשה לאחר אפשר דאין זה מקום ספק כלל דאפילו לדברי הרמב"ם בפ' ב' מהלכות יבום ובפ' ד' מהלכות אישות שכתב דאם נתקדשה לאחר שהתירוה ליבמת אחיו ואח"כ נשאת לאחר ובח היבם ומת ולא הניח ולד ונשאת לאחר ובח היבם ומת ולא הניח ולד ונשאת לאחר ובח היבם ומת ולא הניח ולד ונ

מינו בפניו מנין דרך עלה טופס קומר : כד ואין הכ"ד לריכין לפלוח מחריו. כן משמע בתשובת ר"ן שכת' לפו כל המשניות וכל הפוסקים שפסקו דמתירים ע"פ עד אחד עד מיני כולם בדליתא העד הראשון בעיר הזאת ולזה סתמו דבריהם מנין ודלמ לפילו אם הוא בעיר ומ"מ הקשה ע"ז מסוגי' דלמת קמלת שכיב והמעיין בסוגי' ירחה דרי"ו למד דין זה מסוגיא זו. וס"ם לפיטתו אם ישמע מתיוקות המומרים שמת פלוי יכול להעיד ואפילו אם התיוקות בעיר מ"ל לפמול אותם מ"ה הקשה אם למת קמלת שכיב ואפקי אם הקמלת בשם פלוני ע"כ לריכים לפמול אותם מ"כ למה לה שומלים אותם ע"כ העדות זה שפי' הסוגי' ואף למ"ש בסמוך בשם המגיד דאין לריך לפפר מאחי לפפר ומשקל מה שהוא בעדות אחת ולא בשתים ומ"ש בשם הגמ"י דאין לריך לפפר אם לא שיודע שהוא מפי שנים ולא מפי אחד ולא מפי עד אחד ולא מפי עד מפי עד ולא מפי עד מפי עד לכתחילה ע"כ לשון הגמ"י. ולפי זה אפילו אם ידוע לו שהוא מפי עד מפי עד לריך לפפר ולא סגי בהכי. ולפי זה לפי מה שכתב הרמ"ה בשם הגמ"י דאין לריך לפפר אם לא שיודע שהוא מפי שנים ולא מפי אחד ולא מפי עד מפי עד לכתחילה ע"כ לפי זה אפילו אם ידוע לו שהוא מפי עד מפי עד לריך לפפר ולא סגי בהכי. ולפי זה לפי מה שכתב הרמ"ה בשם הגמ"י דאין לריך לפפר אם לא שיודע שהוא מפי שנים ולא מפי אחד ולא מפי עד מפי עד לכתחילה ע"כ לפי זה אפילו אם ידוע לו שהוא מפי עד מפי עד לריך לפפר ולא סגי בהכי.

הגה **כד** לט) ואין הכ"ד לריכין לפלוח מחריו (מו) (יח) מע"פ כת) שהוא (מז) בעירו אלא סומכין העד עד מפי עד לכתחילה (תשו' מהרי"ו סי' ט') :

ט **כה** מ) ע עד אומר מת ועד אומר נהרג (מח) (יט) אע"פ שהן כע) מכחישים זה את זה הואיל וזה וזה מודים שאינו קיים הרי ז' תנשא :

י מא) פ שמעו קול שאומר איש פלוני מת והלכו ולא מצאו שם אדם [ה] משיאין את אשתו מב) ואם שמעו קול זה מג) בשדה או בבור או מר) בזורבה אין משיאין על פי

מצאי לפפר ונריך לפמול אותו אין רלה אין סתירה מפס לדין זה כי דוקא הנוף העדות אין ידע אז אם לפפר שואלים אותו אבל אם העד האני מפרש שפיר עדותו מ"ל לפמול את העד הראשון : כה עד אומר מת וכו'. כעור כ' בפס תשו' הרמ"ם שיש המעידים שמת אע"פ שיש הכחשה ביניהם מותרת ופס כתשו' מיירי דהיה הכחשה אם פלוני היה בחותו את שמת ופסק הרמ"ם כיון דשניהם מעידים שמת הוי עדות גמור מזה לא נשמע אם מכחישים זא"ז אם מת או נהרג ימשמו. והכ"ו הקשה על העור למה כתב כן דבשם הרמ"ם הלא מפורש דין זה כמתני' ור"ל דוקא בלרות המכחישות זא"ז לא היו הכחשה משום דלין יכולים להכחיש זא"ז אבל אם עדים מכחישים זא"ז בכה"ג הוי הכחשה ומדברי הרמ"ם נשמע אפילו אם עדים מכחישים זא"ז בכה"ג לא היו הכחשה כיון דשניהם מודים דאינו קיים וכ"כ בדבריהם וא"א דהא הרמ"ם לא כתב אלא כשהעד אחד אומר נהרג והשני אומר מת אבל אם שנים אומרים נהרג ושנים אומרים מת אפילו אם אחד מהם אומר שראו שנים אחרים שמת ואחד אומר שראו שנים אחרים שנהרג אפילו הכי לא היו הכחשה דהא אפילו בעדים המכחישים זא"ז בלרות אחרות לא היו הכחשה כמ"ש הרמ"ם בעלמו בפ"ב מהל' סנהדרין ה"ג ומ"ש הרמ"ם

לף שכמתני' ההכחש,כגוף הדבר(ת"כ מצמע דהרמ"ם לית ס"ל כהרמב"ם דהכחש, כגוף הטעון הוי הכחש,) מכל כ"ע מודו כל שההכחש, הוא בחקירו שזה מומר מת היום וזה לומר מה לתמול עדות שיהיה בעיל, כמו שהיה בדיני ממונות וכן הוא להדי' בתשובת הר"ן סימן מ"ז וכן הוא בס"ע לקמן סעיף כ"ח ודברי הרב בב"ה המה תמוהין מ"מ דין זה בלי' לומר מת ולי' לומר נהרג תלוי כאם שנפסוק כהרמב"ם שכל שהכחש, בגופו של דבר הוי בחקירות ל"ב מינס לממים וזה הוא דעת ריא"ז והרמ"ם בתשובה לית ס"ל כהרמב"ם ומחזיב זה לבדיקות ע"כ פסק דלמעיס ועיין בתשובת הריב"ש סימן רס"ו :

(כ) דחיישינן שמא

(מט) דחיישינן (כ) שמא ל) שד ת הוא פי' אותו קול כו (כ) כיון שיצא הקול ממקום שהשדים מצויים שם :

יא כז [ו] מה) ג מצאו כתוב לא) בששר (לא) מת איש פלוני בן פלוני או נהרג תנשא אשתו

אפי'

שהוא לדם ושינו מלת חבש שמא שמא זה שעשה לכתוב הגע היה שד והלך והגוף זה הוא מאחר לכן לא חיישינן אם רואה גי לילו אבל כאן לריכא מלת קול שאמר מת פלוני לא שמכינן על גי לילו לכ"ע כזה שפיר מיושב לרמב"ם דלמ' הביא סוגיא זו אם שמעו קול החומר מת פלוני ודין מי שמושלך בבור ואמר השומע קולי יכתוב נמי כתב פ"ב ס"ג ודין מ' עומד מרחוק כתב סוף ס"ג וכתב הב"י בה דלא הביא סוגיא אם שמעו קול וכו' משום דפוסק כהגהות ודבריו תמוהים דהא להגהות לא מכני גי לילו ואיך מתיר אם היה מושלך בבור וכן הקשה בעצמו בכ"מ וכן הקשה ב"ח ומ"ב לק"מ ודיין עוד מזה לקמן מ"ב סי' זה : כז מלתו כתוב בשטר . ואפילו אם כתב בכתב של עכו"ם מהני אי יודע דיכרולא כתב כמ"ש ב"ל בשם תרומת הדשן ועוד דהשם ששמע מאחר מהני אלא בשכתובה לזכרון ואינו כותב למעשה אז לא מקילין בעד מפי עד כמ"ש בהגמ"י פ"כ בהגהות מיימוני אלא בשכתובה לזכרון ואינו כותב בשטר מת פלוני לא מהני לא מהני היינו כשכותב לזכרון ולפ"ז מיושב נמי מה שהקשה הב"ש בס"ק ל"ח עכ"ל אי אפשר דהכא לא שייך כלל שהרי אפי' בשכתב בכתב של עכו"ם לא מהני אלא בשכתב לזכרון ולפ"ז מיושב נמי מה שכ' הב"י בשם הרשב"א דאפי' בשכתב בכתב של עכו"ם לא מהני אלא בשכתב לזכרון ולפ"ז מיושב נמי מה שהקשה הב"ש בס"ק ל"ח עכ"ל אי אפשר דהכא לא שייך כלל שהרי א

כמשמעתך ועל המחבר לכאורה קשה מכ"ל להקל כאן כמשמעתך דמהני כתב ולקמן משמע דס"ל עיקר כדעת הפוסקים כמשמעתך לית מהני כתיב ועיין סימן * קמ"ב:כח ופי' לימן מקויים.והעתם כתבו הפוסקים משום דקי"ל עדיסהמתומים על הסתר הוי כאלו נחקרו עדותן[כב] וקיוסהעדות מדרבנן[כג]ומקומי מדאורייתא ופ"ה צריך להיות עדים החתומים על הכתב כמ"ש בירושלמי וכ"כ בריו"ו . ומה ש"מ מתם עליו מהני כמ"ש בהר"ן[כד]מ"ש בשם הרמב"ן ותע"ש בש"מ לית לחמרי דהוי כאלו נחקר עדותו בב"ד כמ"ש בתשו' ריב"ש וכהג"ה ס"ע סימן מ"ו בח"מ מ"מ בעדות חסה מהני מקויים. כ"כ הרמב"ן ורשב"ם ולדעת המגיד גם הרמב"ם ס"ל כן מיהו דעת שאר פוסקים מוקלים ע"ז וס"ל לדיך קיוסוהרשב"ם כתב דגם הרמב"ם ס"ל כן ועיין בתשובת מהר"מ מלובלין פסק ג"כ לדיך קיום מיהו קיום ע"י מהני מקום דכעלמא לית מהני קיום ע"י מקום דהוי כעד מפי עד וכאן בעדות חסה מהני מפי עד ומפי עד וכ"כ המגיד דמהני קיום ע"י וכן הסכימו מהר"מ ובעל הח"מ דלדיך קיום מיהו אם בא כתב ממרחקים ואינו מקיום מקיל הח"מ במקום עינון להחיר כתב הממלא כתוב בכתב ישראל תלינן ברוב ישראל הכשרים לעדות גם לדיך להיות כתוב פלוני בן פלוני ממקום פלוני ועיין בתוספות דף קי"ב ד"ה דחזו לית הכיחו תום' הירושלמי ממלא כתוב מת פלוני וקודם לזה כתבו אם מיעקין שמע שד היה זה ממלא מת ואין שום דיקות דכריסה זה לזה . ול"ל שכיחו רחוק מדין זה ממלא כתוב מת פלוני מהני לחי"ו אם זה שכתב כשר היה כן ה"ל לא מיעקין שמע שד היה ועיין בתשובת חלקת מחוקק

ממש"ה ועד משי"ה לא קם כמש"ה

מ סה עלה · חל חלטים חיים . מחד נעלה . כפיו פרוסות הסמים :
ש שכח ונדוכה . מכה חחת חפיס . ש שון ונהלה . מספר ימיו כפליס :
ה עמק שחלה . מסיב יסק שפחים . הנשה למעלה . כין נופים ורמתים :
חל טו"ש מבריזו ועמית בתורה . בוליזת דגהורת . חספקלרי' המאירה .
דמגליין ליה טמרת . חתרת דזקוקין דמורת . כפלפול וסברי . מרת שמעת .
ונמרי . חליו פי יקרת . שלמת כמהר' . דיתיב בעיזתי' דרת . כחד בדרת .
ר"מ וחכ"ד כ"י פ"ה ע"ה מוהר"ר משה יחי"ן . נדרש נדרשתי מחת רוח מעכ"ת
לחוות דעתי בעסק שכתב רוס כ"ת וז"ל דמר בת חלי כתב ממדיני' ווחלין מעיר
חחת כותבים חלינו חיך מת שם בעיר יהודה ת' מעירנו מזכירין שמו ושם
חניו ושם חשתו הכל כחשר לכל חך שהכתב חינו מקויים : יודיעני מעכ"ת
דעתו הלכה למעשה חיך כוונת הרמב"ם שלריך ש'דעו שהוא' כתב ישרחל שם
סירושו של המ"מ (ר"ל שחינו לריך לקיים) חו סירושו של הרשב"ץ שהוא קיום
ממש עכ"ל . תשובה ע"פ עיון רחשון היה נרחה לעשות מעשה ושפה זו שרי'
והיינו טעמח חע"ג שהריי"ף והרמ"ם כוף פ' כתרח דיבמות לח הכריעו
בירושלמי מי הלכה כר' ירמיה שמשיחין חשה ע"פ שטר חו כר' חבין שחין
מעשיחין וכתב הטור בח"ה סימן י"ז ס"י שנרחה לו לכחורה דעת הרמ"ם
לחומר, וכתב הב"י הר"ן וכ"י לח כתבו כן רק כתבו כמי שחמזו וחשה כתרח
שהריי"ף והרמ"ם כמי שחמזו שלעדות חשה חפילו מפי כתיב שנדע חשר בחמת
דבר תמוה בעיני שחם יהיה דעת הריי"ף והרמ"ם להקל למה לח כתבו כן בהשה
כתרח ובכך נפשיטו חפי' מי שחמזו ועוד לח הוי להו להניח חלח דברי ר'
ירמיה ותניח כוותיה גם לח היה להריי"ף להניח כלל הירושלמי כיון דלח נפקא
מינה מידי ע"ל כ"ל כיון שלח הכריעו בהשה כתרח היימו הדבר בספק
וחזלינן לחומר, וכ"ע דלח דמי להח דמי שחמזו דהחם ידעינן מי כתבו כן בהשה
החרש לפיכך חפי' שטר כזה חע"פ שחמו יודעין שישרחל כתבו דילמי פסול חו
קטן חו חמ' ממחשה כשים כתבו (שחחתר בסימן זה סעיף ד') וכן כ"ל
דעת הטור שכתב מתחלה ולכחורה נרחה דחזלינן לחומר, קשה חיך לח חסיק
מדעתיה מה שכתב הרח"ם פ' מי שחמזו יותר מזה שהוח בעלמו כתב
בשם וכן מי שהשתתק וכו' דמשמע דס"ל דליכ' מלן דפליג להכשיר מפי כתב
ח"כ למה כתב מתחלה הרח"ם לח הכריע חלח הוח הדבר תלר בדברו בהשה
בתרח מיירי שלח נודע מי כתבו גם הכ"י לפשר לפרש דבריו כן שלח התיר
הריי"ף חלח בנתקיים ומ"ם חבל כמי שחמזו וכו' חין כוונתו להכריע ההיח
דהירושלמי חלח ר"ל דבהיח דמי שחמזו פסק להקל גם הר"ן לח כתב חלח
ושמח שמך וכו' חלח החליט כן לומת חלח לשמ' וע"כ לריך לתת לפרש דברי
הסמ"ג כן שברי בכוף עטין כ' הניח ג"כ הירושלמי הזה ולח הכריע ולח כתב
בשום מקום גבי עדות חמרינן מפי כתבם כתב בעטין קכ"ז דלפי' בעדות
ממון מפיקה ע"פ ותימה למה הכריע בירושלמי כר' ירמיה דבלחי ספק עדות
חשה קל מעדות ממון ועוד הירושלמי שבבי' ע"כ לח פליגי חלח בעדות חשה
חבל בעדות ממון מבוחר נשם שלח ע"פ כתשה תיובתי' חלח ודחי הירושלמי
לייריי בלח נתקיים הכתב ולפ"ה לה"ל דמיקל והוח לח הכריע ונרחה להחמיר גם
הג"ה מרדכי ביבמות כתב שהירושלמי לח חייריי בדין שטר נמור ע"כ מי שכומך
על ירמיה יש להכשיר בכתב בעכתב וחם יהיה כדברי הג"ה מרדכי חו כדברי
לחייריי שלח נתקיים חיכו דומה הירושלמי להח דמי שחמזו דהוי שטר נמור

באר

מהני שם יהוד דישרחל כ' ת"ה כ"י ר"מ . הר"ח בשון[סי' ז' ובימיון זאב סי' כ"ם .
ולפי' שם כתב להב"ד שמשמע מלתר מהני שלח בכתובד לזכרון וחינו כותב למעשה ול
לח מקילין בשד מפי עד בשל שם כותב לזכרון שם נרחה בעלמו מהני מיירי בתשובת
מהר"ח שכון[סימן ז' ובתשובת מהר"ם מלובלין סי' מ"ד . וסי' קי"ח ופי' בשם"ג וב"ם :
לב) ולפילו חינו מקויים . דקי"ל בדיעם החתומים על הסתר הוי כאלו נחקרו עדותן
בב"ד וקיום בעדות דרבנן ובעדות חשה הקילו לפיכך לריך להיות עדים חתומים על
הכתב.ותם ע"ח החם עליו מהני לן הסכימו רוב הפוסקים עיין בשם"ג בהשגת ר"י סעיף
ל"ט וכ"ש : חינו קשה לפוסקים דס"ל לריך קיום חינו ע"ח מהני מקום דכעלמ' ל

מהני מפי עד וכאן בעדות חשה מהני מפי עד ומפי עד לכאורה לכחוב כן בשם
הרמב"ן ותע"ש בש"מ . ומ"ש בשם הרמב"ן ורשב"ם ולדעת המגיד גם הרמב"ם ס"ל כן מיהו דעת שאר פוסקים מוקלים ע"ז וס"ל לדיך קיוסוהרשב"ם כתב דגם הרמב"ם ס"ל כן ועיין בתשובת מהר"מ מלובלין פסק ג"כ לדיך קיום מיהו קיום ע"י מהני מקום דכעלמא לית מהני קיום ע"י מקום דהוי כעד מפי עד וכאן בעדות חשה מהני מפי עד ומפי עד וכ"כ המגיד דמהני קיום ע"י וכן הסכימו מהר"מ ובעל הח"מ דלדיך קיום מיהו אם בא כתב ממרחקים ואינו מקיום מקיל הח"מ במקום עינון להחיר כתב הממלא כתוב בכתב ישראל תלינן ברוב ישראל הכשרים לעדות גם לדיך להיות כתוב פלוני בן פלוני ממקום פלוני ועיין בתוספות דף קי"ב ד"ה דחזו לית הכיחו תום' הירושלמי ממלא כתוב מת פלוני וקודם לזה כתבו אם מיעקין שמע שד היה זה ממלא מת ואין שום דיקות דכריסה זה לזה . ול"ל שכיחו רחוק מדין זה ממלא כתוב מת פלוני מהני לחי"ו אם זה שכתב כשר היה כן ה"ל לא מיעקין שמע שד היה ועיין בתשובת חלקת מחוקק

ממש"ה ועד משי"ה לא קם כמש"ה

מ סה עלה · חל חלטים חיים . מחד נעלה . כפיו פרוסות הסמים :
ש שכח ונדוכה . מכה חחת חפיס . ש שון ונהלה . מספר ימיו כפליס :
ה עמק שחלה . מסיב יסק שפחים . הנשה למעלה . כין נופים ורמתים :
חל טו"ש מבריזו ועמית בתורה . בוליזת דגהורת . חספקלרי' המאירה .
דמגליין ליה טמרת . חתרת דזקוקין דמורת . כפלפול וסברי . מרת שמעת .
ונמרי . חליו פי יקרת . שלמת כמהר' . דיתיב בעיזתי' דרת . כחד בדרת .
ר"מ וחכ"ד כ"י פ"ה ע"ה מוהר"ר משה יחי"ן . נדרש נדרשתי מחת רוח מעכ"ת
לחוות דעתי בעסק שכתב רוס כ"ת וז"ל דמר בת חלי כתב ממדיני' ווחלין מעיר
חחת כותבים חלינו חיך מת שם בעיר יהודה ת' מעירנו מזכירין שמו ושם
חניו ושם חשתו הכל כחשר לכל חך שהכתב חינו מקויים : יודיעני מעכ"ת
דעתו הלכה למעשה חיך כוונת הרמב"ם שלריך ש'דעו שהוא' כתב ישרחל שם
סירושו של המ"מ (ר"ל שחינו לריך לקיים) חו סירושו של הרשב"ץ שהוא קיום
ממש עכ"ל . תשובה ע"פ עיון רחשון היה נרחה לעשות מעשה ושפה זו שרי'
והיינו טעמח חע"ג שהריי"ף והרמ"ם כוף פ' כתרח דיבמות לח הכריעו
בירושלמי מי הלכה כר' ירמיה שמשיחין חשה ע"פ שטר חו כר' חבין שחין
מעשיחין וכתב הטור בח"ה סימן י"ז ס"י שנרחה לו לכחורה דעת הרמ"ם
לחומר, וכתב הב"י הר"ן וכ"י לח כתבו כן רק כתבו כמי שחמזו וחשה כתרח
שהריי"ף והרמ"ם כמי שחמזו שלעדות חשה חפילו מפי כתיב שנדע חשר בחמת
דבר תמוה בעיני שחם יהיה דעת הריי"ף והרמ"ם להקל למה לח כתבו כן בהשה
כתרח ובכך נפשיטו חפי' מי שחמזו ועוד לח הוי להו להניח חלח דברי ר'
ירמיה ותניח כוותיה גם לח היה להריי"ף להניח כלל הירושלמי כיון דלח נפקא
מינה מידי ע"ל כ"ל כיון שלח הכריעו בהשה כתרח היימו הדבר בספק
וחזלינן לחומר, וכ"ע דלח דמי להח דמי שחמזו דהחם ידעינן מי כתבו כן בהשה
החרש לפיכך חפי' שטר כזה חע"פ שחמו יודעין שישרחל כתבו דילמי פסול חו
קטן חו חמ' ממחשה כשים כתבו (שחחתר בסימן זה סעיף ד') וכן כ"ל
דעת הטור שכתב מתחלה ולכחורה נרחה דחזלינן לחומר, קשה חיך לח חסיק
מדעתיה מה שכתב הרח"ם פ' מי שחמזו יותר מזה שהוח בעלמו כתב
בשם וכן מי שהשתתק וכו' דמשמע דס"ל דליכ' מלן דפליג להכשיר מפי כתב
ח"כ למה כתב מתחלה הרח"ם לח הכריע חלח הוח הדבר תלר בדברו בהשה
בתרח מיירי שלח נודע מי כתבו גם הכ"י לפשר לפרש דבריו כן שלח התיר
הריי"ף חלח בנתקיים ומ"ם חבל כמי שחמזו וכו' חין כוונתו להכריע ההיח
דהירושלמי חלח ר"ל דבהיח דמי שחמזו פסק להקל גם הר"ן לח כתב חלח
ושמח שמך וכו' חלח החליט כן לומת חלח לשמ' וע"כ לריך לתת לפרש דברי
הסמ"ג כן שברי בכוף עטין כ' הניח ג"כ הירושלמי הזה ולח הכריע ולח כתב
בשום מקום גבי עדות חמרינן מפי כתבם כתב בעטין קכ"ז דלפי' בעדות
ממון מפיקה ע"פ ותימה למה הכריע בירושלמי כר' ירמיה דבלחי ספק עדות
חשה קל מעדות ממון ועוד הירושלמי שבבי' ע"כ לח פליגי חלח בעדות חשה
חבל בעדות ממון מבוחר נשם שלח ע"פ כתשה תיובתי' חלח ודחי הירושלמי
לייריי בלח נתקיים הכתב ולפ"ה לה"ל דמיקל והוח לח הכריע ונרחה להחמיר גם
הג"ה מרדכי ביבמות כתב שהירושלמי לח חייריי בדין שטר נמור ע"כ מי שכומך
על ירמיה יש להכשיר בכתב בעכתב וחם יהיה כדברי הג"ה מרדכי חו כדברי
לחייריי שלח נתקיים חיכו דומה הירושלמי להח דמי שחמזו דהוי שטר נמור

היטב

מהני קיום ע"ח מבוסדהוי כמד מפי עד וכאן בעדות חשה מהני מפי עד.וכן[בסימן
הר"ם ובשל הח"מ דלדיך קיום.מיהו אם בא כתב ממרחקים ואינו מקויים מיקל הח"מ
במקום עינון להחיר.כתב הממלא כתוב בכתב ישרחל תלינן ברוב ישרחל הכשרים לעדות.
גם לדיך[היות כתוב פלוני בן פלוני ממקום פלוני מיין ב"ם וכ"כ]בהשגת הטור סעיף
מ"ט מ"ט : לב) שידעו . היינו לפי' שכתב דוך חשה ע"פ כתב ממרחקים ואינו מקויים מיקל הח"מ
מ"מ בכתב לח מהני מפ"י דלדיך ישרחל שהוח כתב ישרחל.וכ"י בספר בדק
הבית בשם לח מהני אלו טעם שהוח כתוב בדרך מסל"ת למה יגרע ע"פ אחל בשכר

מקור

ומן דמתיר מתיר לפילו בלא נתקיים דלמ"כ נימא מר לחמר חדא ומר לחמר חדא ולא פליגי אלא ודאי מדסתמו משמע דבכל גוונא פליגי ומ"כ יפה למדו ההכרע, מהיות דמי שחזנו דלית הלכתא כמ"ד דלא מהני שטר לפילו במקוייס וממילא קס היכתא כחילך דמכשיר בכל ענין וע"כ הביאו הירושלמי ללמוד לפסק הלכה כמאן דמיקל לגמרי אלא

היינו יודעים שם השמיטו הירושלמי לגמרי אלא ודאי ברורין הדברים שאם לא כתבו רק שהיה דמי שחזנו לא היינו מתירין רק בנתקיים הכתב ע"כ הביאו שהיה הירושלמי להורות כי מאן דמחמיר מחמיר שאם לפילו בעין שהיה דמי שחזנו לגמרי אלא ודאי דמיקל מיקל לגמרי לפילו בלא שום קיום וע"כ דברי המחמיר כדאו מהניא דמי שחזנו ומ"כ קס ליה היכתא כדברי המיקל ואין לבדות מלבנו דעה שלישית ולו' דליה היכתא כתרוייהו מאחר דהירושלמי לא הביא רק שני דעות . ועוד מאחר דמזינן דמבמים הקילו בעדות אשה מאד ומ"כ הוא ק"ו בן בנו של ק"ו מה בעדות ממון שאחמירה תורה שע"פ שני עדים כשרים יקום דבר לא אלריכו קיום רק

שחז"ל החמירו מאחר שאלוה יש לו טענה על השטר אין להוליא ממון בלא קיום קיום הכא דהקילו לפילו אפשה מפי שפחה מפי תית, לריך קיום ועוד קיום זה מה הוא ד'כשלמא גבי ממון יש לחוש שמא מלוה בעל השטר זייף עדים להוליא ממון מן הלוה אך כאן אין לחוש רק לגרה או לפעול ובשעת הפסכה ק"ל דמשיחין ע"פ בת קול ולא חיישינן לגרה ע"כ גרלה פשוט במקום עינון כתב שהגאון כתוב בכתב ישרחל ולא שכיחי כותים שיודעים לכתוב בכתב ישרחל מחזקה שישרחל כתבו לא חיישינן לגרה ולפסול רק תלינן ברוב ישרחל הכשרים לעדות זו כמו דלא חיישינן בשת קול והכא רחוי עוד להתריך בעין זה רק שאין הפרי מחמיר כדי שלא יהא נלעג ע"ש והיה זה שלוש מחד"ה ומנחי דברי מהו' הדם"ת כל הימים בלב תמים משה בן לפ"ת מוחכר יהודל המכונה בעל הפרי חדש ובעל הפרי מגדים ובעל הפרי תבואה ובעל הפרי מגדים וב

שם י' מפוכדת דרכה וכו' שם

הגהות רעק"א.

יח] ב"ש תות ל"ו וכל שבת לכ"ד להעיד. כ"כ ותם נח לקבל יום להסתפק אם הוי כמו נח לכ"ד מהריב"ל ח"ב סי' כ'. ותם תמר תמרו לשמח פלוני שמת בעלמא לח מקרי מסל"ת כי' פ"ב דיבמות ותם תמר תמרו לכני ניתו של פלוני הוי מסל"ת מהריב"ל • ועיין תשובת הר"ם לנסקר סי' כ"ז בשם תשובת הרמב"ם. ותם תמר תמרו לשמח ובניו עיין תשובת תור נעלם סי' ל"ב :

יט] שם תות ל"ח לכן לח חייבין בעלמא כשבורחי חיגו תומר מסל"ת ולפ"ד דוקא כשבורחי חיגו תומר במסל"ת חייבי' דמשקר כי פיכם כו' אבל שיעמוד מעמו ברחם בכר ותח"כ יסתיר מעמו למה לו לעשות כן כיון דלח חשיד להכשיל במכשול ולח חייבי' רק לגרש דמכווונת לקלקל :

כ] שם בל"ד ותם נכרי מספר לנכרי כ"כ וכ"כ כרל"ך בתשובה להרץ על כרל"ן קו' הריב"ם מסברת דפרק כל כתב שמא דשלחי כתם דהנכרים מספרים זה עם זה כזה לח לרידקיטור דברים. וכ"כ כ"י בתשו' בדיני מסל"ת סי' ל' :

שי למורה

סי"ד פלוני מת במסל"ת. כ"כ עיין כ"ם פ"ק ל"ח מ"ב שם בט"ז ועיין מ"ח סי' הקי"ג פ"ק י"ג ודוק ועיין בשו"ת חת"ז בח"ד ז"ל סי' ל"ט מ"ב כזה על דברי בהריב"ט : בחב"א פליטת לכל שאר עכו"ם במסל"ת כ"כ עיין כ"ם מה שהאריך בהס"ד וברל"ן ועיין קונטרוס עגונות :

חכמת שלמה

סעיף יד בכנ"ה וכן תם תמר פלוני מת בתם"ת לפי תומו וכו' מקרי ספיר מסל"ת וכו' כ"כ בהם לפפ"י שהין רחיה לדבר זכר לדבר כזו דמסלפ"ת תף בלי קיטור דברים כזו מסלפ"ת בתם"ת שלח לדמות לתחויי מסלפ"ת

ביאור הגר"א

כו':נא)ולפי'כו'כת"ם בספ"ב דכתובות ולח כו' דוקח לזו : נב) ויש"ל כו' שם בשופד' דתספת' כתם"ו וכן כל הני עובד' דשם ס"ב כגון לח בח ל"ד דל"ב כזו שבא לסיים בתחלת לסיים : כרל"ם : נג) וכן תם כו' שם מלן חיכח כו' מלן חיכח כו' וכן דוק' קומטרין הח תמר בס"ב מהני וכן מת"ם ולכ' שר כו' ולמח נרה ולח פריך דלמח ככרי הוה ובפ"ם : נד) ויש מתמירים בתם"ם ווי על פרשת זרוזת כו' וכ"ת קלת בדברי כרמב"ם וב"ש ווי ווי לפלוני כו' וכן מפרש ת"ם שם מהל' עכו"ם פ"ט ה"ב ועיין בלח"מ שכ' כזה בשם הרמב"ן ז"ל ולפ"ז ל"ש כלל ולח ידעתי ליישב דברי הרמב"ם ז"ל ודוק היטב

כו] בכר אמרנו שהכותי (ם) שהסיח לפי תומו משיאין על פיו לו ביצד היה מסיח לפי תומו ואמר י אוי לפלוני שמת כמה היה נאה וכמה טובה עשה עמי לו או שהיה מסיח ואומר כשהייתי בא בדרך ונפל פלוני שהיה מהלך עמנו ומת ותמהנו לדבר זה ביצד מת פתאום וביוצא בדברים אלו שהם מראים כוונתו להעיד ה"ז נאמן נב) וישראל ששמע מכותי המסיח לפי תומו מעיד ששמע ממנו ותנשא אשתו על פיו :

הגה נג) לה (כו) (סא) וכן תם תמר פלוני מת בתסיח לפי תומו (סב) תע"פ שלח תמר דברים תחריס תיקרי ספיר מסל"ת (ריב"ם סי' שע"ז) נד) (סג) מג) ויש מתמירים (ב"י בשם הר"ן) בד"א בשלא היה שם לט מד) אמתלאה אבל אם היה אמתלאה בשיחת הכותי שמא מפי שומה מו קטן לתו דוקא ס"ם תם הפד הרתזון שומה מו קטן ג"כ לח מהני קל דתורתא דמילתא דהם תיכם לכ"ד רק השומע מפיהם ועיין בפסקי מהרח"ש סי' ר"כ מה שרלה רב ה' לדקדק ותחלק בין המעיד מפיהם להם מעידים בעלמא והרב מהרח"ש סתר דבריו ע"ש : (בה) לח מהני עדותן כלל . עיין בפסקי מהרח"ש סי' ר"כ שכתב בשם הרתזון שומה מו קטן ג"כ לח מהני קל דתורתא דמילתא דהם תיכם לכ"ד רק השומע מפיהם ועיין בפסקי מהרח"ש סי' ר"כ מה שרלה רב ה' לדקדק ותחלק בין המעיד מפיהם להם מעידים בעלמא והרב מהרח"ש סתר דבריו ע"ש : (בה) לח מהני עדותן כלל (ת"ז ומהרי"ו סי' מ"ה ופסקי מהרח"ש סי' ר"כ) נא) ואפילו הגדילו מח"כ תין יכולין להעיד מה שרתו בקטנותן (שם בת"ז) :

(נט) [י] מאבל שם תיכו לתלתר לח מהני עדותן כלל (ת"ז ומהרי"ו סי' מ"ה ופסקי מהרח"ש סי' ר"כ) נא) ואפילו הגדילו מח"כ תין יכולין להעיד מה שרתו בקטנותן (שם בת"ז) :

באר

בתתי מקטורת פסקי מהרח"ש וכתב ט"ז הך לתלתר לח קתי על מה שמעיד בפני ב"ד שילטרך לבח תיכח לפני ב"ד לתח תיכח תחר ביתתו תל תמיתים לפניהם מעשה זה סני בכך והשומע הולך תח"כ תל הב"ד תפי' תחר זמן ט"ל וכזה תל הב"ד תפי' תחר זמן ט"ל וכזה פליגי שם בעיון לתלתר הרתזון"ה ורתב"ן בתמיר מעיס ט"כ ותיכ לפמ"ש בשם תשובת הרח"ם לכפך בספק פלונתח בדיני ממונות לכפך בח נזה יש בתמלוקת שנויה בתלו תי' ה' ופ"ק ב"ב ד' ס"ב ע"ב . ופ' בתכ"ג ד"ה תלתר וכ' ובתלתח לפיל בסי' ה' ס"ק ל' ודו"ק גוי שתמר לישראל תגם הנתמת בתח"כ שתוסר מפי חתיכוקות או מפי אחר אלא פשוט שתיעקר כנוסח' תישנה וס"ל לתשור דבתומר תתיגון בהדי' מת פקוני מהני אם לא אמר אח"כ כלום ומהכיון להתיר תאשה סני בכך אלא דאם לא תזכיר בפניהם מת פלוני אלא הרי אנו באים מקבורתו סני רק שיאמר כך וכך ספדנים כו' וכלאורה יש לתקשות דהא בודאי הא שאמר' תמשנה בין בתתכיון כו' היא מלתא באפי' נפשיי ולא כאי אתינוקות אלא של כל עדות שיכ תאשה אין מזה בקיאין" על תשור דם מפרש כן אלא שבודאי כל העדי' של תיהר אשה בכלל זה כמו עבד ושפחה ותינוקות בכול' מהני אפי' במהכיון גם ר"ש"ל כתב שיש פקוחא בין תשור לרמב"ם בעדות קטן שאומר פקוני מת ומכיון לעדות דקהשור נאמן ולרמב"ם אינו נאמן ונקע"ד דבאמת אין מהקוקת כדיני' בין תשור לרמב"ם בנאמנות תקטן דאותו תקטן דמהני לתשור תיינו בקטן שהגיע לעונת תפעוטות' דהא דיש פסול בקטן אינו משום שאינו נדוק ובר עדות כמו בשאר עדות דזה תאינו

פתחי תשובה

ופסק לדבר דרך ספור מפשה כשתמת כוי מל"ת וכביון שכן דעת כיש"ם סי' י"ד דכל שתו' דרך ספור מפשה לפילו שתיגו מל"ת ממש כגון מי' שלמה לפי"ם גבי קטן מסתמת כוי מל"ת לח מל"ת ספק ט"ו ס"ק ס"ו. ועיין בספר קכלת יעקב שכתב ט"ז פרטי דיוק כדין כותי מל"ת ספק כביה דכשי' מל"ת מתמת שכנדון כש"ם שתוברים כשבוי נתו כו' לכ"ם תביב כתב ט"ז שלח תמר. עיין בתשובת פני הרמ"ח ז"ל סדין ד' שכתב דגרתה פשוט דתם בת מ"י ותמר פלוני זוה תוחי לפני מוחו מת ותם"ח תמר תכך בתוגעת לפילו בתמלו תפ"ם שתמר כן נלמי שמלוכו דבר תין זה מל"ת ותין לך מתכוין לעדות גדול מזה כו' ס"ס : (סג) ויש מתמירים שכתב"ט ועיין במ"ל ס"ק מ"ו שהריוך לקיים דברי הר"ן וכרכב לכשב על מש שפמות שמעו הריב"ם ז"ל נגדו ; ותפ"ל כתב לפוש דפשוט כסוגיות תעין בדברי הריב"ם וכ"ל רוב כתתרונים ולדיוק כסכים לדעת הכ"ת שפשוט שכר דבר ין הדיעו' דכמקום פינון כגון שידוע שתם לח תחיין זוה לח תמלת עדות תמרת ותפל עגונה כל ימיה סומיים של מל"ת תם כ"ג שתמר מת פתם שלח מ"י קיטור דברים ותביל רתיה זוה מדברי סירושלמי : ופ"ם עוד בס"ק מ"ז דכשתומר דברו דרך התלוגות ל"ל שיתמר עוד קיטור דברים תתרים לכ"ש ביון שיכר שתמרו לתתלוגן כלבד ולח לשום עדות ומ"ם הרמב"ם וש"ע תו לפלוני שמת כמה כו' וכתה כו' טוב לתו דוקא ולדיוק כשתמר תו לפלוני שמת לתוד סני וכ"ת בתשובת תריב"ל מ"ג סי' כ' פ"ם • וסם בקל"ח כתב בשם הרתב"ן ז"ל דגם לפי זיפה זו דבעינן קיטור דברים תתרים זכו דוקא בכבכותי תפיס כן לפני שיראל תבל בשבכותי"ם מספרים ביניהם שפלוני מת וביכוידים שמעו תמילה תם שתספרים לכ"ש ל"ל בזה קיטור דברים ע"ש. ובתמת כ"כ בס"ת בשם ת' רש"ך סי' ת' סעיף כ' וכוכ"ם גם כן בשכ"ם כתן ויש לתלך :

ועיין בתשובת נ"כ ס"ם מ"ב שכתב (על פוכדת דיוקם) ול"ל שכם לדמת הפוסקים דלח בעינן קיטור דברים זה פשוט שזה נקרת מל"ת שברי בפלמט מיינסטער בניד מעלמו כלח שום שלח תפי' לדמת תמתמירין דבפי' קיטור דברים ג"כ יש לכקל דמה שכתב"ל בפלמט מיינסטער ושל פין ווילין זצ"ל דברין נקרת קיטור דברים ובתשר כניד לו שכם תפרתת בניד לכם תתיתה בשוכב דת וכרי זה דומה למתן תתיכוך כי תיוהי תך ים לפקפק פ"ז כי כן דרך כל בעלי תכסני' לשלול לתורתם בכלים תתיס פשט ותין לנדר זה שיוכח כלל למיהת בשוכב ת"ח כ"ם מ"ת לתו דוקא קיטור דברים ולפיכן כ"ם לתחריו כמבואר בפוסקים וס"ל ז"ל שתם שכניד בפלמט מיינסטער די פרויש ליוב שוהן פר כ"ירלש זה עלמו נקרת ק"ד שזה מורם שתין כוונתו לכעיד תלת לספר סיפורי מעשה דברים כשלמת ורחיה לדבר זה מדברי הרמב"ם דפ"ג מכ"ג כלכה י"ח כתב כבר תמרנו כו' (כמ"ש במחבר ריש סעיף זה) משמע מדברינו שכבת זו שלריך קיטור דברים ושכלכה כ"כ כתב ילת כותי וישראל תמר בו' ש"ל שמת מעמנו לפקוח ת' וכת כותי וכסיה ל"פ ותמר כותי הוי כמו ישראל לענין שלא יוכיח תפי' מסל"ת דוק ותשכח. ועי' ס"ק מ' דהריב"ם בסי' שע"ז כתב דגרי מסל"ת מפי גוי מסל"ת לריך לידע תם גוי תרתזון היה ג"כ במסל"ת ומשמע לח מהני ת' שפ"מ ס"ק ל"ה : ושכתב"ק בשלטי"ק בתשובת ס"ס סעיף ק"מ.ל"ב לפ"ז תכמי קשה דילמ' כותי היה משמע מפי כותי תחר וע' ס"ק כ"ו כתבתי יתוב בזה . עכ"ל כיש ממירין זולת במקום עיגון . וע' בכנ"ג בשלטי"ק סעיף כ' מדיני גוי מסל"ת תמלו לך מעות ותמר תרגתי לפלוני מיקרי תכותב ב"י מדיני גוי מסל"ת.שתלו לגוי מתין כתו לך מעות ותמר תרגתי לפלוני ולקתתי מעותיו מסל"ת מיקרי הר"ם תלוי סי' ג'.וע' בתרתב"ם מלוכלין סי' קל"ב דגרתה סם דלח היה מל"ת. גוי מסל"ת תומר שתת פלוני ותח"כ תומר שקר דברתי ומעיד יהיטראל שתמע מגוי ת' בפלוני מת ל"ת ממירין שתמע מהגוי תרגתי לפלוני מסל"ת. ותם תמר רתוי לשלם לי סתורה זו בעוב כי היה לי תחריות תדרך שנהרג פלוני בדרך זה הוי מל"ת ולח ממירין להסכיח מקחר

היטב

שם בפעם תחרונה היה מכתים דברין תרתזונים בדרך ספור ומסל"ת יש להסתפק מהריב"ל ח"ת כלל ת' סי' ז'. שם יהראל מעיד מפי גוי שמת בפלה של פלונים והגוי מכחישו ומתמר להד"ם אין הגוי נאמן.תבל שם גוי מסל"ת שתמר פלוני מת ותח"כ תמר שקר דברתי נאמן שהפה שהיתר תמר פ' כ"כ"ב תילוקי דיוקי : מב) שמת . ותיירי שמזכיר שמו ושם תירו ומכירו ולח תיירי בתומר שתם זה שי' שמי מת ת"ל כיה ל"ל קברתיו כמ"ש בספיק י"ז.וע' ככה"ג בהגהת ב"י ספיק פ"ד : מג) ויש ממירים . רוב פוסקים הוו לסתיר הריב"ם וכ"פ בכה"ג בהגהת ב"י ספיק פ"ט ע"ש . ול"ש כתב במקום עיגון יש לסמוך על הממירין וכן ל"ל דעל רתיח ריב"ם קשה לי תיתך מוכח מכב' דסוי מסל"ת.מדל' מקשה הגמרת ודילמ' כותי תלך ודתי וכו' ס' ב"ם . תם תשת' ממי תפי' תי הוי מסל"ת קשה ממי למה לך מקשה ודילמ' כותי הוא ותמר תשומע קולי יכתוב נע לשתתי וע"ש תמר זאת להכשיל את ישרתל ולח תיישין שמכשיל בחגם תבל כתן קשה דלמת תכותי תומר פלוני מת בידע לו ותמר תלח כשתומר בלח קיטור דברים לח מהני ת"ע דלח תיישין דתומר להכשיל את ישרתל ועיין ב"י כתב בשם מורי כל כתי דיעים בשלטי"ק הורו להיתר וכ"פ בתשובת מהרח"ש סי"ג ותשובת מהרשד"ם ותשו' רש"ך ותשו' ר"י לבית הלוי ותשו' מ"ב סי' ק"ם ותם כ] נכרי מספר לנכרי תשור דכרים תשובת רש"ך סי"ב בתקום עיגון ים לסמוך על המתירים וכן ל"ל מיהו רחיית ב"ח סי' ס"ב ס"ק ל"ב דהכי רחיה תם

(בז) שסח מחזיקים ידי עלמס בכזב . זה לשון מהרר"י בפסקים סי' ל"ד מפו' לחיכהו דהעלילו ודמו עבידי למחזוקי שקרייהו שהרגו כדין : (בח) מכל שאר כותי' מסל"ת וכו' . לף דהיה לפשר לימות דמהרש"ל לא כתב דין זה רק ע"פ הרמב"ם דס"ל דהטעם דאין נאמנים לחיכהו דהעלילו ודמו וכו' וכמ"ש בסק לפני זה וכמבואר להדיא בדבריו שכתב דין זה ע"פ הרמב"ם והיה לפשר לומר דלגירסא הטור בשם הרמ"ם (שכתב בסי' זה ס"ק י"ז) שחפילו לחמרו שהרג שלא על ידן חיכם לחמנים) חייבים לכל כותי החומר שפלוני שהרג ובדין הוא כדי לתת חיזוק לערכאות שהרגו פיכותי כדין מ"מ הרחיב שהיא מהרש"ל לא ימלוק עליה הרמ"ם (דמהרש"ל הוכיח דשם שמע מפי שחר כותים דנאמנים ומכיח רחיב מדחמר בגטין דכ"ח ע"ב) שמע מקומנטריסים של נכריס (ממוסים -ליהרג רש"י) חיב פלוני שהרג ולא חמר שמע חמר שמע מן הכותי' חיב פלוני שהרג בקומנטריסין ע"כ ול"ב לפי רחיב זו הרמ"ם ג"כ מוד' בזה לכל יש לדקדק במ"ש מהרש"ל בת"ם סי' ר"מ דמי שהרג פלוני שפלוני מת דאין להתיר לחמו לפי שברחו לפי שהעולם מי שהוצא עליו שמת ומה שהכותי מג"ת הוא לפי שברחו ל"ב שהכותי מסל"ת שפלוני יהודי שהרג בקומנטריסין למה לא נאמר שהכותי לא רחה שהרג רק שמע מפי הערכאות והוא מהו חוסך שחומרים דרך התפלרות רק שסח חומרים חמת ודברי מהרש"ל בעלמס בפסקיו סי' ל"ד (שממנו הוציח הרב דין זה) יש לייפשב דמה שהתיר כפי הקדושים מיירי שחמרו בפיוסס לחו ההריגה ופפרו המעשה איך היה לכל מדברי הרב מהרש"ל בהג"ה זו משמע כל שחומר הכותי מסל"ת פלוני נידון בערכאות דנאמן וע"ז קשה למה לא נאמר שהכותי חומר זה מפי השמועה ובדחמי כגון שפסק מהרש"ל בעלמו בת"ם סי' ר"מ ויש לייפשב קלת ול"ע למעשה ובפרט שם חמו יודעין שהכותי החומר לא היה שלל המעשה כשנלכד ועיין בתשובת הרב ב"י סי' ד' מדיני מלוית בדף ק"ח : (כט) כותי שהסית ל"ת תחלה. כלו' חע"פ שהחחלת דבריו

(סד) שמא נתכוין לד"א כ כמו שאמר לאחד עשה לי כך וכך שלא אהרוג אותך כדרך שהרגתי לפלוני אין זה מסיח לפי תומו שכוונתו להטיל אימה ע"ז :

הגה נה) וכן במקום שיש לחוש לפקרת שלמדוהו לומר כך אין סומכין עליו

(ר"י פתיב כ"ג) ל וכן אם שמע מערכאות של כותים שאמרו נו) הרגנו פלוני אינם נאמנים (כז) (סה) שהם מחזיקים ידי עצמם * בכזב וכן כל כיוצא בדברים אלו :

הגה וי"ח דכל ערכאות שיש נאמנים לפיהו חומרים שהרגו בדין שלא על ידם

(עור בסח הרמ"ם) וכ"ז דוקא בערכאות **מ** (כח) [יא] חכל שאר כותים מה) מזכיחים לפי חומס ומומרים שנדון בערכאות של כותים נאמנים (פסקי מהרש"ל סי' ל"ד) :

טו (כט) **מא** ז כותי שהסית לפי תומו תחלה [יב] אע"פ (סו) ששאלו אותו (סז) אח"כ ובדקוהו עד שיפרש כל המאורע מו) ה"ז נאמן ומשיאין על פיו :

הגה **מב** נז) חכל שלא חומו חחלה מז) **מג** מח) היה (סח) מבריחו ומחר להם שמח חין זה מיקרי מסל"ת נח) ודוקא שלא חומו הכותי עלמו (סט) **מד** חכל שלמו כותי מט) חחר (פסקי מהרש"ל סי' קס"ח) **נ**) חו שחפשו בעיר חחר יהודי וילח הקול בזה ובח כותי ומסל"ת שחח (חשו' מוהר"ם הל'

כמ"ש בסח הג"מ : מ חכל שחר עכו"ם מסל"ת . כ"כ הת"ה והכה בח"מ מהריך בזה והקשה ממ"ש בת"ה מי שטבע בחים שחל"ם ועכו"ם מסל"ת וחמר שחם פלוני חמריך חת שחל"ם שלא ידע שחם שחל"ם מסל"ת וחמר שחם פלוני חמריך מה שחמר שלא ידע שחם חלה שפבר שחם מעכו"ם שהרג בדין שפר שחם הרוג חתחין להם שחל"ם מסל"ת ומחר שחם פלוני חמריך חת שחל"ם שפבר שחם חלה שחל"ם מסל"ת ול"ל חסי חלה שחם מעכו"ם חו

פי׳ כח״מ וט״ז שעכו״ס זה לית ליה אם כחותו מעמד כשאחל מכל מם היה כחותו מעמד מע״ג דלא אחל לחותו עכו״ס הוי כאלו אחל לחותו לפ״ז ל״ל מ״ש מע״פ שהיה אחל העכו״ס היינו אחיכ אלא אפי׳ כ״ז מ״ש בשם מורו אחר כך חגלו ולא בעת השאלה וכתב הב״י אם מורו אם ישראל אחל ליעראל ועכו״ס היה כחותו מעמד וכתב אף על פי שהוא כלוס מיהודי זה ואמר לא שמעת כלוס מיהודי זה ואמר לא אמרג עיין בב״י והוא הסכים דהוי מסל״ת: מו היה ספק אם אחל לעכו״ס אחד ועכו״ס שני היה כחותו מעמד הוי כאלו אחל לחותו אחל לישראל ולישראל לף ע״ג העכו״ס המציא היה כחותו מעמד הוי כאלו אחל לחותו אחל לישראל אף ע״ג דלא הוי כאלו אחל לחותו מעמד כמה אחם מדבריס. ואם אמר ליעראל לא שמעת כלוס מיהודי זה ואמר לא אמר אם אחל ישראל לישראל לף ע״ג העכו״ס היה כחותו מעמד לא הוי כאלו אחל לחותו אחל לישראל אף ע״ג דלא הוי כאלו אחל לחותו עכו״ס: מה וט״ל כמה אחם מדבריס. ואם אמר ליעראל לא שמעת כלוס מיהודי זה ואמר לא אמרג עיין בב״י והוא הסכים דהוי מסל״ת: מו היה ספק אם אחל לעכו״ס אחד ועכו״ס שני היה כחותו מעמד הוי כאלו אחל לחותו אחל לישראל ולישראל לף ע״ג העכו״ס המציא היה כחותו מעמד לא הוי כאלו אחל לחותו אחל לישראל אף ע״ג דלא הוי כאלו אחל לחותו עכו״ס: מה וט״ל כמה אחם מדבריס. ואם אמר ליעראל לא שמעת כלוס מיהודי זה ואמר לא אמרג עיין בב״י והוא הסכים דהוי מסל״ת: מו היה ספק אם אחל לעכו״ס אחד ועכו״ס שני היה כחותו מעמד כשאחל מכל אחד מהם לחו

המזרחי : (לב) וכלכך שמלו אותו שלא בפני ישראל. (אבל אם שמלו אותו בפני ישראל לא הוי מל"ת) וכרמה פשוט דכ"ש אם שלו אותו בפני ישראל דכל שהכותי יודע שים תועלת ליפראל בהגדתו אין זה מל"ת ע"כ כתב הר"ן בתשובה (הביאו הב"י סי' זה ס"ק ט"ז) אם הסליח שלו לאחת המומר אין זה מל"ת ובאמת כתב הב"י (ועיין בב"י סעיף ב') בשם מהרי"ו חולק על מהרי"ק שכתב שאין מלין את הנולד בשבת אלא אם כן שהתירה לו הרופא ופשוט הוא דאין מלין אותו בשבת אלא אם כן שהתירה לו הרופא ואפילו אין כאן סכנה אלא שיש חשש שלא יתרפא כל כך אם לא ימול בשבת ואין לחלק בין מומר לישראל שהרי אפילו מומר לעבודת כוכבים ומזלות אין מלין אותו בשבת ואפילו אין כאן עדות שמת ואפילו אין כאן מומר אלא שנולד כך ואין אמו מניקתו אלא גוי אין מלין אותו בשבת ואפילו אין כאן חשש סכנה כל שאין מלין אותו בשבת אין מלין אותו ביום טוב ואפילו אין כאן חשש סכנה כל שאין מלין אותו ביום טוב אין מלין אותו בשבת

ובתשובת כג) כן לכ ובתשובת רמ"ך ובתשובת כד) מ"כ פסקו כהרמ"ם ו"ע וע"ז מאריך כזה ופוסק לה כהרמ"ם: נד ודוק בכהאי נונא שאינו מזכיר אם המת כמו שמזכיר אם הרמב"ם ז"ל ולמה לה כן]ל"ל קברתיו ועיין תשו' מהר"מ מלובלין סי' ו' ובתשובת רמ"ך סי' ז' כתב דלמה ק"ל כהרמב"ם ומל"ל קברתיו: נה והם מסורים בקולר. כ"כ הרמב"ם משמע שם הוא מסורים בקולר חייבין שמת הכהן חזקי לעלמי, ומזה נשמע דמיון לה הוי סי' וכ"פ בע"ז מיין ומקוש לה הוי סי' דומיא דמה מכר ומשכן ממש סי' ומה שצריך מסתמי מותה מסורים סי':נו והוא שלא הוחזקו. לדעת הרי"ף והרמ"ם אפילו הוחזקו אם לא שכיח שיירא מותרת ומפרש בפרישה היינו כעיר הזאת לה הוחזקו תרי יב"ש לה שלא הוחזקו כמה ימים ומ"ש ומה שכתב עוד מ' יב"ש . וכ"מ מפ' להוחזקו כמותו מקום שני יב"ש ולא מ' הלך להלכו זה כמה ימים ומ' הלך מקרוב ומיירי דמעידים זה שהלך מקרוב מת לה ממיין אם מכמה ימים חזר והלך לעיר הזאת כמ"ש בסי' קל"ב דחיישין שמא מתת על גמלא פרתת ואפשר כתן מקילין גם כזה כמו דמקילין דלא בעיין תרתי לעיכותא לה הוחזק ולא שכיח כמו בגט כמ"ש הרמ"ם ולה קשה מכ"ל למיקל כזה בשלמי, הא לה בעיין תרתי לעיכותי ים לסמוך על ליטנא דש"ס משום דמיכ' תרי ליטני כש"ס לחד ליטני בעיין תרתי לעיכותי ולחד ליטני די בחד עיכותי מקילין כאן אבל מכ"ל למיקל לה חיישין שמא מתת פלוני כמו דחיישין בגט וי"ל אם בעיין תרתי לעיכותי לה שכיח ולה הוחזק לכן חיישין שמא מתת חותו פלוני ואכתי חיכי כאן בחד עיכותי מותרת לכן אם לה שכיח שיירא מותרת אלא זה דחיינו אם חגוי אינו אומר רק סתם שישראל דלכתו אי מתירין בחד עיכותא היינו לה שכיח שיירא מותרת אלא אם הוחזק בחותו מקום לה מסתי לה שכיח שיירא מותרת לכן אם לה שכיח שיירא מותרת אלא אם הוחזק בחותו מקום שמיני דם' אחירו בקי בהם ובשמותיהן' תשיאו נשותיהם ע"י שאמר חגוי שחכהו למקו' פלוני כו' ש"מ דלאו משום שימני' דם' אחירו וכן מוכח מדברי הרא"ש בתשובה שוכרנו שכתב הברייתא דס' בני אדם קמ"ל דבותא דאף שמיתת ש' ס' בני אדם יש לה קול מ"מ סמכינן אגוי אע"ג שלא הפיר בם ש"מ דאין מעלה לם' בני אדם מצד המנין דאכ"כ א"צ אכרת כלל כיון דיש כאן סי' מנין שהוא מובחק לדעת הרבנים אלו אלא ודאי דליתא לחך מיכתא ככך. תו נראה דאינו דומה כלל סי' מנין לענין אשת כלענין אבידת דלענין אשת מה סי' שייך במנין האנשים דמ"ם יש ששם שנחלפו קצת מהם באחרים בדרך כמו שוכרנו לעיל בראיות ברורות אלא ודאי דזה אינו דרבר זה אינו שייך כלל באבידת ואכ"כ מנ"כ לחוציא מיתר בזה מן האבידת כיון שאין דומה כלל וגם בשום פוסק לא נמצא מיתר זה ע"כ אני אומר אנש שנמצא זה בשם בן לב ומהרי"א מזרחי אכ יסמוך לחתיר בחיתר מנין אפי' בצירוף אם לא אחר שישכיר ויבין מוצא חדבר ולפתור דברינו וחגה גם מקום לא חות סי' מובחק לפי חוכחתי מדסמך לחגמרא שאמר ש"מ מקום חות סי', אלא דגי"ל דאם יש סי' מקום מכוון ממש חות סי' דומיה דנשך דנקב יש בצר אות פכוני דחו' סי' ועי"ל סעיף כ"ה: [יט] ודוקא בכה"נ כו' ושעמא דמכתא שיות' אדם בקי במי שהוא מכירו מאינו מכירו וחכ"ו חכי' בשם תרי' מינ"ש דכא הצריך הרמב"ם כומר קברתיו אבא כשחגוי היה שם בעת מיתתו דאז חיישין (שאומר) לבדרשי כתנהו עובדא דקולר נמ' אבל אם לא נמצא שם גוי בשיתתו מודת רמב"ם דא"צ קברתיו ונכוחוא שמשמעותו שמת פירושו שנתעסק בשטשולו וכא חיה נודד בא' מאברין: [כ] אסורים בקולר או נושאים נמלים הוצרך לומ כדי שנדע שאותן אנשים חידועים שהיה להם כן הם שמתו וחגוי מכירם שאלו הם: [כא] ובא השליח כו' אע"ג ששכר חתחיל ואמר בא אחד ואמר לנו מ"ם כתב כאן שנית ובא שכיח לחורות שביאת השליח לא היה בו שום תועלת באיזה ידיעה שיש לו רק שאמר כן ותו לא כי השליח אינו יודע מי הוא אפי' [כב] או כשהוחזקו כו' בטור כתב בשם רב אלפסי אפי' שכיחא תרי בחאי שמא כו' משיאין עד דאיכא תרתי לריעותא ורבים מתמיהים למה משיאין בזה דהא איכא ספק א"א וזה אומר בכה וזה אומר

הגה

נד [יט] ודוקא בכה"נ נוונע שמיתו מזכיר אם המת (פא) ומיתו נמ) מכירו

(פב) מבל אם מכירו לא בעיגן קברתיו בסמיתת ל"ת (המ"מ לדעת הרמב"ם וכ"כ מהרמ"י בספקיו סי' רכ"ג וכ"י בשם תשובת הר"ן והריב"ש) (פג) וכן פשט המנהג אפילו בחקום דיש לבעיגן קברתיו לחו דוקא קברתיו אלא כל שאומר דבר שאמעותו שהתי אם ולא אמר בדמתי מכני (ב"י בשם תשו' הר"ן והריב"ש)

ל וכן אם יצאו י' בני אדם באחד ממקום למקום נה (לו) עא) והם [כ] ק (פד) אסורים יט) בקולר או נושאים גמלים וכיוצא בדברים אלו והסיח הכותי לפי תומו ואמר שעשרה אנשים שיצאו ממקום פלוני למקום פלוני והם נושאים כך וכך מתו כלם משיאים נשותיהם ס וי"א שצריך שיאמר קברנום:

יח עב) פ בא אחד ואמר לנו אמרו ב"ד או אנשים כשתלך למקום פלוני אמור להם שמת יצחק בן מיכאל [כא] ובא השליח ואמר לנו והשליח אינו יודע מי הוא הואיל ואנו יודעים פלוני בשם זה הרי אשתו מותרת וא"א שמא יצחק בן מיכאל אחר הוא שמת נו עב) והוא שלא הוחזקו פ) שם ב' יצחק בן מיכאל [כב] עג) ג או כשהוחזקו ב וידוע שאחר קיים:

הגה

שלא הוחזקו. לדעת הרי"ף והרמ"ם והטור מותרת ומפרש בפרישה היינו כעיר הזאת לה הוחזקו תרי יב"ש לה שלא הוחזקו כמה ימים ומ' הלך מקרוב זה כמה ימים ומ' הלך להלכו זה כמה ימים ומ' הלך מקרוב מת לה ממיין אם מכמה ימים חזר והלך לעיר הזאת כמ"ש בסי' קל"ב דחיישין שמא מתת על גמלא פרתת ואפשר כתן מקילין גם כזה כמו דמקילין דלא בעיין תרתי לעיכותא לה הוחזק ולא שכיח כמו בגט כמ"ש הרמ"ם חגה דקשה מכ"ל למיקל כזה בשלמי, הא לה בעיין תרתי לעיכותא לה הוחזק ולא שכיח כמו בגט כמ"ש הרמ"ם חגה דקשה מכ"ל למיקל כזה בשלמי, הא לה בעיין תרתי לעיכותי ים לסמוך על ליטנא דש"ס משום דמיכ' תרי ליטני כש"ס לחד ליטני בעיין תרתי לעיכותי ולחד ליטני די בחד עיכותי מקילין כאן אבל מכ"ל למיקל לה חיישין שמא מתת פלוני כמו דחיישין בגט וי"ל אם בעיין תרתי לעיכותי לה שכיח ולה הוחזק לכן חיישין שמא מתת חותו פלוני ואכתי חיכי כאן בחד עיכותי מותרת לכן אם לה שכיח שיירא מותרת אלא אם הוחזק בחותו מקום לה מסתי לה שכיח שיירא מותרת לכן אם לה שכיח שיירא מותרת אלא אם הוחזק בחותו מקום שמיני דם' אחירו בקי בהם ובשמותיהן' תשיאו נשותיהם ע"י שאמר חגוי שחכהו למקו' פלוני כו' ש"מ דלאו משום שימני' דם' אחירו וכן מוכח מדברי הרא"ש בתשובה שוכרנו שכתב הברייתא דס' בני אדם קמ"ל דבותא דאף שמיתת ש' ס' בני אדם יש לה קול מ"מ סמכינן אגוי אע"ג שלא הפיר בם ש"מ דאין מעלה לם' בני אדם מצד המנין דאכ"כ א"צ אכרת כלל כיון דיש כאן סי' מנין שהוא מובחק לדעת הרבנים אלו אלא ודאי דליתא לחך מיכתא ככך. תו נראה דאינו דומה כלל סי' מנין לענין אשת כלענין אבידת דלענין אשת מה סי' שייך במנין האנשים דמ"ם יש ששם שנחלפו קצת מהם באחרים בדרך כמו שוכרנו לעיל בראיות ברורות אלא ודאי דזה אינו דרבר זה אינו שייך כלל באבידת ואכ"כ מנ"כ לחוציא מיתר בזה מן האבידת כיון שאין דומה כלל וגם בשום פוסק לא נמצא מיתר זה ע"כ אני אומר אנש שנמצא זה בשם בן לב ומהרי"א מזרחי אכ יסמוך לחתיר בחיתר מנין אפי' בצירוף אם לא אחר שישכיר ויבין מוצא חדבר ולפתור דברינו וחגה גם מקום לא חות סי' מובחק לפי חוכחתי מדסמך לחגמרא שאמר ש"מ מקום חות סי', אלא דגי"ל דאם יש סי' מקום מכוון ממש חות סי' דומיה דנשך דנקב יש בצר אות פכוני דחו' סי' ועי"ל סעיף כ"ה: [יט] ודוקא בכה"נ כו' ושעמא דמכתא שיות' אדם בקי במי שהוא מכירו מאינו מכירו וחכ"ו חכי' בשם תרי' מינ"ש דכא הצריך הרמב"ם כומר קברתיו אבא כשחגוי היה שם בעת מיתתו דאז חיישין (שאומר) לבדרשי כתנהו עובדא דקולר נמ' אבל אם לא נמצא שם גוי בשיתתו מודת רמב"ם דא"צ קברתיו ונכוחוא שמשמעותו שמת פירושו שנתעסק בשטשולו וכא חיה נודד בא' מאברין: [כ] אסורים בקולר או נושאים נמלים הוצרך לומ כדי שנדע שאותן אנשים חידועים שהיה להם כן הם שמתו וחגוי מכירם שאלו הם: [כא] ובא השליח כו' אע"ג ששכר חתחיל ואמר בא אחד ואמר לנו מ"ם כתב כאן שנית ובא שכיח לחורות שביאת השליח לא היה בו שום תועלת באיזה ידיעה שיש לו רק שאמר כן ותו לא כי השליח אינו יודע מי הוא אפי' [כב] או כשהוחזקו כו' בטור כתב בשם רב אלפסי אפי' שכיחא תרי בחאי שמא כו' משיאין עד דאיכא תרתי לריעותא ורבים מתמיהים למה משיאין בזה דהא איכא ספק א"א וזה אומר בכה וזה אומר

באר היטב

בהג"ה.גם כאן לריבמיאמר קיסור דבריס מ"מ ב"ם דלא כב"ח.ל"ל יהודי שילא עמנו מת לחלק אם יצא לחפי' בא גוי אחד ואמר יהודי שילא עם פלוני מת משיחין לת חסתו חסובת ר"י סי' ו' ס"ק ג' ול"ל קברתיו: נה והם מסורים בקולר. כ"כ הרמב"ם משמע אם חיים מסורים בקולר חייבין שמת חכהן חזקי לעלמי, משום דלא אמר חיים שילא שמי מת אלא שמי מת חמרינן שמת חיים שמי מכאן אם חיים שילא עמי מת חמרינן שמת חיים שמי מכאן חם חלכו בעלמא מ"ם חייבין שמת חכהן חזקי לעלמי, ומזה נשמע דמיון לה הוי סי' וכ"פ בע"ז מיין ומקוש לה הוי סי' דומיא דמה מכר ומשכן ממש סי' דומיא נקב כלא מות פלוני ע"ז ובח"מ מדייק מרמ"י דם"ל מנין מדפי' קולר מכורה ועיין עוד מזה לקמן ועיין בק"ע ובת"ש ובתשובת חגמ"י סי' רע"ג וכתב דלא מות פלוני בשם יצחק בן מיכאל [כא] ובא השליח ואמר לנו והשליח אינו יודע מי הוא הואיל ואנו יודעים פלוני בשם זה הרי אשתו מותרת וא"א שמא יצחק בן מיכאל אחר הוא שמת נו עב) והוא שלא הוחזקו פ) שם ב' יצחק בן מיכאל [כב] עג) ג או כשהוחזקו ב וידוע שאחר קיים:

פתחי

לרמב"ם לו יסיכנו ומכומר שם דמין כוונת הרמ"ם להקל בזה גם בלכתחילה שע"ל לעיל ממנו חלה לענין דיעבד ומ"מ חיירי שאין שם אלא ב' עדים ובה"ג מ"ש ומ"ל. ושוב מאריך לפקפות על הרמ"ם מעובדת דשמואל ובתשובת הרשב"ם ומפסק הרמ"ם מיירי שאין שם אלא עד אחד ומיירי בספלוני מלוה עמו בדרך ר"ל שנחלוה שיעשה לילך ולשוב ליעשה כיחד נחכחש בספלוני מלוה עמו ר"ל שנחלוה שיעשה לילך ולשוב ליעשה כיחד יודעין שמת ולא ידעינן שם יהודי חלה ומת ולא ידעינן שם יהודי חלה ומת ולא ידעינן שם יהודי חלה ומ

גינהו : (לח) וי"מ אבל זה דוקא שהזכיר העד שם עירו וכו': מפסק לשון הג"ה נראה זו משמע שים כאן שלשה דעות חלוקות ודעה מ' לריך שמו ושם אביו ועירו ולדעי ב' אפילו בשמו לחוד סגי ודעה השלישי מכרע דבשנים סגי שמו ושם עירו או שמו ושם אביו ובאמת המעיין בדברי הפוסקים אין כאן מחלוקת כלל ואין כאן רק דעה אחת (הג"ה מהמחבי'אבל בפסקי מהרש"ו סי' רפ"ד מצמ' דכל דלא הוחזקו שהזכירו שם"שהתכסו מן העין מתירין על שמו ושם אביו לחוד עיין שם שמפרש כן דברי הרש"ם ועיין בס' מלחמו' ה' עכ"ם) כי היכ יעלה על הדעת שם יעמוד עד אחד במקום אחד ויאמר פב"פ מת ולא הזכיר שם מדינם ועיר שאפשר שתשמע לקול זה ויודעת שפה בעלה כך תלך ותבעה ולא תמוש שמולי שבכל העולם יש גם כן אחד שנשמו כך ובגמרא אמרינן דהיכא דשכיחי כהיש ושיירות אמרינן דלמא אתרמי שמע כשמא ואיך אפשר שבכל העולם לא יהיו שני יוסף ב"פ מכ"ם כשהזכיר שמו לבדו כמה יוסף אבל בזוקא מ"ו לעולם לריך הוכח שבעלי שמא בעלה אמרינן דלמא בעלה אחר בשעה שהלך ע"ד לילך לפלם והעד העיד שהלך לפלם לא מיבעיא דלמא בעלה מזל לעלמא ואחר אתת לפלם ומהרש כהאי (יבמו' דף קט"ו ע"ב ילמק ריש גלוחא הוי קלוזל מקולעבא לאפאמית ושביב אביי אמר מיבי' ילתי ב"ג ורב' אמר לא מיבי' לעלמא אלא לפלם אחרינא) ולו' דלמא גם אחר מזל לאפאמית אע"ג דשכיחי שיירתא לאפאמית מ"מ אין זה ודאי שמי שמו כשמו הלך ג"כ לאפאמית וכן הסיא תשובה דלקמן בסי' קי"ח ס"ק מ"ב מיירי שאשת ר' אבר סיי יודע שבעלה הלך ללמוד לטולטילא ליפיכא הרש"ם לא מיבעיי דלמא אחר ג"כ הלך דמאחר דלא הוחזקו שיש סולכין וכן סיכה שמובא מדברי העד שכוונתו על זה כגון שבאותה העיר ובאותו השוק אין מ' אנשים שקורין לו בשם אחד ואומר לו דע שפלוני מת לא הזכיר שם אביו ושם עירו אלא זה הזכיר שם אביו ושם עירו דוקא וכתב הרמ"א לפיני דבעי' קיצור דברים בעלמא ודוק היטב ועוד יש לדחות רחיות הריב"ש בשיטות ד"ל דבשני מפלש"ת לא בעי' קיצור דברים דכל חד הוי כרגליים לדבר לפשני וכמ"ש בשאר אח' בחיבורי מהגרוא"ח ז"ל בליבא ק"ד ויפי' רחי' מזה מדרבא

מדם מלגא זה מותרת וגרסה דסכל לפי הענין אם העיר משומר דמ"ח לגמרי כלי יהיה וידוע דלגא יש שום מדם מלגא זה מותרת אבל אם אפשר לגמרי כלי יהיה אסורה מה"כ מעידים שיצא אחד מתוכבי העיר הזאת או מחפשים אם אינו אסור שום מדם מלגא זה מותרת וע' תשוב' מהרי"ו סי' מ' ותשוו' מ"כ סי' מ"ד : סג אין בודקים עידי נשים. הטעם הוא משום מלתא דפציד' לגלויי הוא מ"כ היכי דייק' ומיסבר והרמב"ם ס"ל כטעם הרשב"ם וע' במגיד רפי"ג ושם הטעם בפנימו שותלים היך רשם ואיך יודע כמ"ש לעיל . וע' סי' י"ח דקי"ל לאסור אשם על בעלה צריך דריסה וחקירה וכאן מ"ל דריסה וחקירה משום דהיא טוטלת בכתובה הוי כדיני ממונות אע"ג דמתירים אותה לאחר והוי דיני נפשות מ"מ ד"ל ליתנהו בזה"ז אבל בענין לאוסרה על בעלה ליכא ד"מ כלל דהא אם היא אסורה אין לה כתובה ואם היא מותרת מ"מ היכה דמלטרפים עידי כיעור לאוסרה על בעלה כד"ל אין מלטרפין כתבתי בסי' י"ח ועי' תשובת הרשב"ם : סד ואפילו אם הוכחשו בבדיקה בשרים **סה** (פא) ז (פב) ואפילו אם הוכחשו (פג) בבדיקה **פב** (פד) אם לא במקום שיש לחוש לערמה (ל) מז צריך דריסה וחקירה (מהרי"ו סימן ק"ל) :

כב ח כשמסתבלין בצורתו כדי להכירו (לא) כדי להעיד עליו בודקין אותו ורואין אותו אפי' בלילה לאור הנר או לאור הלבנה :

כג ט ראו אחד עומד מרחוק ואמר **סו** (פה) פלוני בן פלוני (מ) או פלוני ממקום פלוני והרי נשכו נחש והרי הוא מת (לב) והלכו ומצאוהו שנשתנה ולא הכירוהו אלו משיאין את אשתו :

כד י מצאוהו הרוג או מת אם פדחתו וחוטמו **סז** (לג) (מא) [כז] ופרצוף (לד) **סח** והכירוהו (לה) בהם שהוא פלוני מעידין עליו ואם ניטל א' מאלו (לו) אע"פ שיש להם כ סימנים מובהקים ביותר בכלין

באר

ממוסבי העיר הזאת מז ממפני"אם לינו מסר שום מדם מלגא זה מותרת ב"ש : סה) העיר. פיין בכה"ג : סו) כשיש . ואם הבה בפנימו שותלים היך רשם ויודע בסי"ח כמ"ש לעיל. ולאסור אשם על בעלה צריך דריסה וחקירה פיין ב"ש : סז) בבדיקה. אבל אם הוכחשו בחקירות בטילה דלא עדיף מד"מ ב"ש דלא כב"ח : סח) שהוא פלוני בן פלוני

פתחי תשובה

על כב"י בתשו' המובא בקה"ח סי' קנ"ט ופ"ג מ"ם נזה : (פד) ולאסור לדרוש ולחקור הרבה. ע' ב"ח שכ' בשם הב"ח לפרש להרמב"ם הנ"ב דה"ל דו"ח מ"מ צריך לשהול לאותו ב' וג' פעמים בהיו רואים שמא ובמה יודעת לתפשר שהוא טופש בדבר וכו' וכבי מעמא מעובדא דר' טרפון סיף ימות עשלל ודקדק עם בעד ב' וג' פעמים וכיון לת דבריו ואז בשיא לת אשתו ובכי נקפו' שכ"ל וע' בתה"ד סי' ק"פ שבשיב עליו דאורייתא מבשים עם מוכת דמ"ל לדקדק ב' וג' פעמים ולכרמב"ם מיפלגי עליה דאורייתא מבשים עם מוכת דמ"ל לדקדק ב' וג' פעמים ולכרמב"ם מיפלגי עליה דאורייתא ומ"ש הכ"מ בשם הרמב"ם דמ"ל לדקדק בו' וג' פעמים אלא בשאר מומין ולא בזה לאו מוכח מילתיה דהרמב"ם דמ"ל לדקדק בו' וג' פעמים אפי' בזה ומ"ש הכ"מ בשם הרמב"ם דמ"ל לדקדק בו' וג' פעמים אפי'

ממ"כ מ' סימנים דמוריית' כתירוץ הרמתון ותיעינן לשחלה מכני סימנים שמ"מ ביותר ומ' סימנים מכני סימנים שמ"מ ביותר לית מיעינן לשחלה כן שמעתי בשם הגאון מהר"ל מפרלג. מיהו אין מוכרח כי ים לומר לפי מוקימתא סימנים דרבנן ומ' בעינן סימנים מוכתקים ביותר מ' ממילא לשחלה כי בעינן ס"מ ביותר ותם ים חשם שחלה מ' ליכ' ס"מ ביותר וכן הוה לדעת כמה פוסקים מיעינן לשחלה ולכתורה קשה מכ"ל דמיעינן לשחלה כי בעינן ס"מ ביותר ותם ים חשם שחלה מ' ליכ' ס"מ ביותר וכן הוה לדעת כמה פוסקים מיעינן לשחלה ולכתורה קשה מכ"ל דמיעינן לשחלה לפי דעת הגאון ולפי מוקימתא סימנים דמוריית' כמי מיכ' לתרץ שי תירוצים לתירוץ מ' לשחלה דהא לפי התירוץ סימנים דרבנן אין מוכרח דמיעינן לשחלה לפי דעת הגאון ולפי מוקימתא סימנים דרבנן אין מוכרח דמיעינן לשחלה לפי דעת הגאון ולפי מוקימתא סימנים דמוריית' כמי מיכ' לתרץ מ' לשחלה דהא לפי התירוץ סימנים דרבנן מיעינן לשחלה מפי כלים הגו והיינו טעמא דמיעינן לשחלה מפי כלים הגו ולא מפי עצמן ומ"ש הרמ"א (תחלת סי' קכ"ד): (מב)דמיעינ' בכליו אינם כלום (לח) סט (מב) *) ל' דחיישינן לומר דמיעינ' לשחלה ומ"ל למזם לשחלה לשאלה ומ"ם סליר · ומרכבי וטבעות דמתרינן

כם"ם שם דלת מוכלי פסק בתשובת כ"י דמיעינן לשחלה ובמ"מ מסופק בזה ול"ל ג"כ כמ"ש לפי התירוץ סימנים דרבנן ובעינן ס"מ ביותר מ' מפילו בכלים מון ניכא מיהא ס"מ ביותר כי מ"ם דמיזכיכים להסחיל מותם מ"מ לפעמים מסחיל מותם. ומה דמיכ"ם דלת מיעינן לשחלה בכלים מלו היינו דוק' למוקימת' דסימני דמוריית' מ' ל"ל ס"מ ביותר מ' לת מיעינן לשחלה בכלים מלו מבל למוקימת' סימנים דרבנן מיעינן לשחלה מפי' בכלים מלו והיינו טיעת כו'] הריטב"ת שהבי' הכ"י מלת קשה דהת בשוני' זו הקשה מנט דמחזירים בסימני הכלים על מתני' דלת מכני סימנים בכלים ס"מ נט והיתר המשה שון ולקמן סי' קל"ב פסק דלת מיעינן כת]לשחלה בתרנקי ולפפר נמט הבעל דבר בפיעו ולת תמר דהסחיל לת מיעינן לשחלה מבל בתרנקי ובטבעות כמשמעות הסוני' הכ"ל בפיעו מיכן מיוסב וכ"ל פיקר דלת מיעינן לשחלה בתרנקי ובטבעות כמשמעות הסוני' הכ"ל גם לטיעות תוספ' והר"ן והכ"ו לת מיעינן לשחלה כלל מע"ג דיש להחמיר בעלמא כמ"ש מ"מ בכלים מלו יש להקל שוב רחיתי בתשובת חוט השני סי' ל"ת בשם הגאון מוהר"ר נפתלי ז"ל כמה דבריס מזה שבתבתי . ובזה מיוסב פיפר מה שהקשה הגאון מהר"ל הכ"ל לפי התירוץ סימנים דרבנן מי ממרת דמיעינן לשחלה ל"כ ט"ע בכלי לת מהני ת"ל ט"ע שהוא דמוריית' ומי לת מהני תנא במתני' ומה תנא במתני' סימנים שהם דרבנן הלת ודלת לפי תירוץ למה תנא במתני' מע"פ שים סימנים בכלים לת מהני ת"ל ט"ע שהוא דמוריית' ומי לת מהני תנא במתני' סימנים שהם דרבנן הלת ודלת לפי תירוץ סימנים דרבנן לת מיעינן לשחלה ומ"ם לת מוכח כלו' מפוס די"ל במתני' תנא סימנים שמיכם מופסקים ביותר לת מהני לפ"ז דין סי' בנופו ובכלים דין סימנים דרבנן לת מיעינן לשחלה ומ"ם לת מוכח כלו' מפוס די"ל במתני' תנא סימנים שמיכם מופסקים ביותר לת מהני לפ"ז דין סי' בנופו ובכלים דין ת' והיינו כלים דלת מוכלי דמכני בהו ט"ע מ"מ סימנים המלעים לת מהני וכל זה מיירי בשאמלת אחר בידו שבאמת לת מהני אלא דמיירי בשמלת אחר שיש לו מהני כי ים לומר דהתרנקי מוחם מחז ומקדם ואין לדמות דיים מלו להת לתיתת בפ' מלו מליחות אם נמלח פירות סמוך לכלי נמלח תרנקי סמוך לו לת מהני כי ים לומר דהתרנקי מוחם מחז ומקדם ואין לדמות דיים מלו להת לתיתת בפ' מלו מליחות אם נמלח פירות סמוך לכלי

כמ"ם

פתחי

לו דגם תכיו ז"ל בכו"ב קמת לת המליט הדין דדי בפ"ע כ"ד תלת לסניף בפלמת. ומוד כתב דרך תמר דפפיר כתב תכיו ז"ל דדי בפ"ע כ"ד דהוה מיירי בפ"ת מהדם בזה לכ"פ שני בפ"ע כ"ד והרמ"פ והמחבר שם נ"כ מיד דסני לכתי בכתי ודלת

רבא סימנים דלעיל וכו' וכמ"ש בסוס' בתחלה שם לחלק כין דבר מיסור לדבר שבמצוה מ שם בתשכ"ו וכמפרש שם בגמרא כ כריתות שם

הגהות רעק"א

כט) שם תוס' ע' ומ"ש ד"ה שם.
כ"כ לעני' דשומא כין כך וכין כך תלת דשמא דרי"ו כשם הרמ"ה דכשאת ל"ת כיון דהוי רק ספק דשמא סי' לתוריית כיון דס"ל דכל"ע מסיים לזה ס"ל דלתוריית מכל דכשיטה ר"ת ממורי' דלשמא משמ"ה לחיד משו"ה כדיעבד לא תלת משמ"ה כשומא דמפרש כקריית דלין מצוין ועי"כ לי דכל סי' לחלקי לר"ת מי דנרש משאר סי' דשויי' לכשאת . ומזה לעכ"ד מלינאל דהרמ"ה ולפי' שומא דמשמע הוי רשות ויוחר וכיון דכשיטת כולהי הדין דתלת ה"ל כשאר סי' ודלא כהרמ"ה :

ל] שם תוס' ע"א ובתחי' ס"ב סי' ס"ג תוס' מוקלי' עליו. כ"ב עיין תשו' כנפון מ' יוסף נדפס כתשו' תור נעלם סי' ל"ז :

ביאור הגר"א

זכ"ב נפסקי מהרח"י סי' קס"ח כשם ס' מחר וכתו כשיג ע"ז דמדפריקנא, ממלתו כנים כו' ואם לימת שם לימת שאר לומדות ולא דק דשפט לומו כספר כיון דלנ"ל כתרת ס"ל דלא מייסין וכן לנ"ל דמימין דרכן ל"כ לה מייסינים למומר"ע כשאר לומדות ודברי ס"ם נלן נ"כ לינן מתורין : ופלוגי שומא כו' . כריית' שם וכ"ש נפסק מהרח"י סי' קס"ח כשם ס' ועיין תשו' כנפון מ' יוסף נדפס כתשו' תור נעלם סי' ל"ז :

כמ"ש כת"ס סי' רס"ב ופשוט כעיני : ע ואפילו שומ' . כן הוא ל' הרמב"ם וכללא הוא סי' תרוך וגוך וכיולא כזה הם סימנים גרועים לא מהני לפילו כקירוף כמה סימנים ואם נשאת כסימנים אלו אין תלת וסימנים ממעים הם נקראים סימנים מובהקים ותלי' כזה אם סימנים דלתוריית מהני סימנים כאלו ואם סימנים דרכן לא מהני סימנים כאלו.ולהמקנ"ק ס"ל נרמה סימני דרכן והרי"ף והרמ"ם הניאו רק מסקנ' זו ואם נשאת כסימנים ממעים לא תלת ר"ו כשם הרמ"ה וכ"כ כד"מ ום"מ כיותר מסי מדתוריי'. ושומא כט] מיתת כש"ם לפי תירון רחמון דרכת סימנים דתוריי' ופליגי ר"ת וחכמים אם שומ' עצוי להסתנות ס"מ לחכמים שומא אפי' סימנים כגופו ע [כט] פד) (ק) ואפי' כ עכ) שומא עא אין מעידין להם (נט) היה (נט) אפילו (נז) מ (נז) לשאלה [כח] (ס) עא) . סתם וכתב אפילו תרנקי ומתר כלים דתמרינן כיכמות (דף ק"ך ע"כ ללא

כתרת סימנים דרכן ופליגי אם שומ' ס"מ כיותר מ"כ י"ל סי' ממעי הוא וכרמב"ם משמע להדיא דשומא הוא סי' ממעי וכ"כ כתשו' מ"ב סי' ס"ג וכ"כ כ"ח כק"ח והטור שכתב שומ' לא הוי ס"מ מפני שעצוי להסתנות ס"מ לחכמים שומ' סי' ממעי הוא וחכמים ס"ל דלא הוי ס"מ משום דעצוי להסתנות ס"מ מהאי טעמא לא הוי מיהו י"ל הטור ס"ל דהוי ס"מ וס"ל לתירוץ כתרת פליגי אם שומ' ס"מ כיותר וחכמי' ס"ל דלא הוי ס"מ כיותר משום דעצוי להסתנות ס"מ מהאי טעמא לפעמים והוי סי' ממעי וכן המשמעות כטור דהא מיירי כסימנים מובהקים כיותר וכתב שומא לא הוי ס"מ ס"מ כיותר לא הוי סי' ממעי הוא : עא אין מעידים עליו . הרד"ך פסק אם פרט ומשם המקום סכור ואמר על מכר פלוני כמקום פלוני הוי ס"מ וכצו' מהרשד"ם סי' כ"ג ס"ג מולקים עליו.וכתב הכ"י כשם מהרד"ך אם יש לו רושם כתעצו

מחמת

היטב

לידינו כביולי כזה . ופיה רומה מכח ס' להחיר כאתרו דאפילו לניסכ' דמיימין לשאלה לא מיחרמי שהשאיל כלו לאחרים ומו' כשאר פרוס ופריה כפברת הר"ם פדוותה ומהרי"ט ואני מלקתי עליו דלניסכ' דמיימין לשאלה מהרי"ט מלק ס' ממעי דתיקילוק אם יש לו כ' כנדים ומשאיל אע"ג ומו' כשאר אם הב' או אפילו אחין לו אלא מלנות ס' מייסין לשאלה והו' קנה אחרים או שהשליפם ע"מ דק מ"ג . ותרנקי וטעמא כחשוכת כ"י ס' ו' מדיני גוי מסל"מ פסק דמיימין לשאלה . וכנ"ל כתב עליו ומי שכשוכה פלפלתי הרכה והעליתי דטעמא כיום ותרנקי ל"ש לא מיימין לשאלה . וכ"פ מהרח"ם סי' כ"ב ובספר פני משה סי' ט'.כתב מהרח"ם סי' כ"ב אפילו לדעת תשוכת כ"י היינו כמוחם דשלא תלת ונם כרמ"ה ז"ל כתב שלמעשה אין להקל אם לא שהשכשה כהמפיימים ע"מ (ועיין כתשוכת מהרי"ט מכריסק סימן מ"ח ס"ק זוכה) וכתב לתפילו לדעת כריו"ז כשם הרמ"ה דסל"ת מ"מ כשומא לתפילו ופשוט הוא. (וכ"כ כגליון ש"ע של כגהון רע"ק תיבר ז"ל וכבר הניאו כתשוכותיו סי' ק"ו ס"ם) . ום"ם לתפילו כשאת אלא סימן מלנות דעתיו כלא מיימין על מ"מ כשומא דלתפילו דלכ"ע כשומא דלא מיימין על דעת לימסל כלל נם כרמ"ה מודם כ"כ"ם ושומא כלא סימן מלנות דעתיו כ

דלמ"ה מוכחי מיניה תפ"ה מיהו הכא דטכ"פ לא הוי סי' מוכחק נמור ולמ"ה דוקא לגמלה דה"ה למכירה מ"מ מיהו הכי ועיין בפסקי מהרש"ו סי' קס"ח משמע קלת דלא מיהני לגמלה בחותן כלים המוכרים בגמר (דהיינו תרנקי וכים וטבעת וחוכף) : מוכחקים. בפסקי מהרש"ו סי' קס"ח מביא דעה אחת דמוכרים סימני כיחד מלטרפין לתפ"י אבל מ' לבדו לא הוי סי' כהלטרף כולם יחד הוי סי' מוכחק דלמ"ה

(קמ) עג) מעידין עליו אבל היה להם בגופו **עב** פ (קנ) סימנים (קנ) עד) (קג) מובהקים ביותר (קד) מעידין עליו :

הגה כגון שהיה לו יתר לת] או חסר או שינוי בחמד מיניהו(קה)אבל קטן או

מרוך **פה**) או חיור ושומק לא הוי סי' מוכחק (תשו' הרמ"ם כלל כ"ת)

(קו) **עג (מג) [ל] פו)** ואפי' ק' עה) סימנים שאינם מובהקים) (קז) אינם כלום ואפי' להלטרף לשאר תומדות המוכיחות אינו כלום (פסקי מהר"י סימן קפ"ח

ממת חיזה חולי ונשאר לגבעו עקום חיתתא שריח דשקמימו בחנבע ורוסם בגדו מו עליו הוי ס"מ וכתב בט"ז דמ"ל לומר בחיזה מגבע מלא חפילו חם חמר סתם בחנבע הוי ס"מ . מגלקת כ' בתשובת מ"ב דלא הוי ס"מ וכט"ז כ' חם חמר סתם דים לו לגלקת לא הוי סימן חכל חם יודע חת מקומה בגמגום היינו בחותו חכר סמוך לרחם ולא היה ניכר לכתיר רק זחת לחוד, ונם שחכם אחד מרכר על הורחה זו ממש, דבשניהן לכשחנות לדעתי הדין עם הכ"ת ולא הוי סי' סוס לירוף עוד סכר לכתיר רק דים סוס עוד כיותר כרור משום רוסם שכירת הרגל שהים לו אע"ג דסכים גם בחולק דהוי ספיק לכתיר משום דחפ"ה גחם חותו הגדול שבחיר ע"י חזות הכרות כחולות וירוקות שהיה כרגלו לא סמך ע"ז לחוד רק לגירוף . ועשה מהלקוחס זגה מבואר שם לחותו הגדול משורש דכרי הרמ"ח כבבה ממ"ם וס"ה לרוסם שבנופו היינו דהוי סימן וחכחכם כחולק משרש עכ"ל ע"ש . גם כס' ניח מחיר חחריך זגה והכיחו בשם הגחון מוה"ר עזרי"ל שהוכיחו מדברי הלטרפות דמלטרפים. וכזה ז"ל דחם רחיתיו ומעשיה כיו ומ"ש לח"ל נרחם מחרי שכבר כחלקו דבח כל הפוסקים שים ס"מ כיותר שחם ודחי ד"ת והשרשים חמ"ב הוכיח כ"ש הכלל שלח יחלה לח הוי סי' מהני חפ"י. ועיין ס' שיירי כנסת הגדולה (הגהות חשלום) סי' ל"ה ס"ק ל"ה שכתב בשם הרשב"ם דחפילו חם חמר סתם דים לו לגלקת לח הוי סימן חכל חם יודע חת מקומה בגמגום היינו בחותו חכר סמוך לרחם ולא היה ניכר לכתיר רק זחת לחוד, ונם שחכם אחד מרכר על הורחה זו ממש, דבשניהן לכשחנות לדעתי הדין עם הכ"ת ולא הוי סי' סוס לירוף עוד סכר לכתיר רק דים סוס עוד כיותר כרור משום רוסם שכירת הרגל שהים לו אע"ג דסכים גם בחולק דהוי ספיק לכתיר משום דחפ"ה גחם חותו הגדול שבחיר ע"י חזות הכרות כחולות וירוקות שהיה כרגלו לא סמך ע"ז לחוד רק לגירוף . ועשה מהלקוחס זגה מבואר שם לחותו הגדול משורש דכרי הרמ"ח כבבה ממ"ם וס"ה לרוסם שבנופו היינו דהוי סימן וחכחכם כחולק משרש עכ"ל ע"ש . גם כס' ניח מחיר חחריך זגה והכיחו בשם הגחון מוה"ר עזרי"ל שהוכיחו מדברי הלטרפות דמלטרפים. וכזה ז"ל דחם רחיתיו ומעשיה כיו ומ"ש לח"ל נרחם מחרי שכבר

אבן העזר יז הלכות אישות

טורי

סימני' מועיל כסי' מובחק דהתם מיירי בסימני' של כל א' לעצמו הוא סי' מובחק לדעת הרב רק שדרך כ"ש כתב מה שמועיל נפרד כ"ש שיצדק מרובר אבל מה שהא נקר' מובחק לבדו ומה שהא נקר' מובחק ונדון תחילה על חצלקת בס"ש בס"ב קודם לזה דמדברי תר"ן בתשובה שמביא ב"י על מי"מ מאקצ"י שהיה בסעינה ונטבע ועתה בא נוי במסל"ח שהכירו על שפת הים בפרצוף פנים עם חושמו ונם סי' חוי ליה בראשו וסי' אח' מצלקת שהיתה בזרוע כו' ואפר הרן משעם דלא חזינא בשעתא כו' וכ' ב"י ע"ז ונראה מדבריו שאותם סימנים שהיה בראשו ובזרועו לא חשיבי סימנים מובחקים לנמרי דאכ"כ אע"נ דמשתהי ח"ל כמשרי אשה זו ע"כ ב"י ולע"ד ק' דלמה לא זכר הר"ן מהו חסי' בראשו שאינו מובחק או ככל (תפחות) ח"ל (לומר) שהיה בראשו סי' שאינו מובחק וכן במה שוכה שם צלקת ח"ל לחודיענו למה אינו סי' מובחק ותנע"ד דלא נה"ת שם הר"ן להורות דין שאינו סי' מובחק אלא דהשואב אפ"ה שהנוי אמר שהכירו כסי"ע ונם היה יודע בו סי' בראש בצלקת אבל היחודים דלשם לא היה יודעים מאותן סימנים ומכח זה מסל"ת דהוא מכירו ובאמת אם היינו יודעים שכדבריו כן הוא בסימנים אלו אפשר שהיה סי' מועיל ולפי הנראה כע"ד בצלקת דאם יש בו סי' בסתם שאין אנו (צ"ל במקום שאנו) יודעים מקומה איה הוא בצמצום הוה סי' דאע"נ דכבר זכרנו בס"ק ו"ן דמקום ומנין לא הוה סי' מובחק היינו במקום שאינו מצומצום לנמרי אלא שיודע את מקומה באבר פלוני אבל אם יודע את מקומה בצמצום היינו באותו אבר עצמה הוא מראה בסמוך לראש האבר או בסופו או באמצעיתו הוה סי' כמו בנש דנקב יש בצד אות פלוי דהוה סי' ובצד תיבה פלונית לא הוה סי' ח"נ כן ח"א אם יודע שפיר לצמצם המקום הוה סי' מובחק לא מצד חצלקת עצמה דהי' שכיחי בהרבה בני אדם אלא מצד המקום ואם כן נם אם נאמר דהר"ן בתשובה נתכוון דצלקת לא הוה סי' היינו שלא חניד מקום הצלקת בצמצום אלא בזרוע סתם קאמר דוקא ולא זכר איזהו מקומן בראשו ובזרוע עצמו ובת"ח סי' רל"ט כ' דהיה לאותו יהודי רק עין אח' רואה וחשני עורת וסתום ומאותה עין יצא כו פצע וצלקת עד סמוך לפה כו' וכתב ע"ז דכיון שהיה כן לאותו איש הנאבד דהיינו סימנים מובחקים טפי מנכשוטים ומ"ב כתב עכ תי"ח בזה שלא סמך על צלקת לחוד אלא ע"י צירוף עורת ועין סתומה וא"א לומר כן דהא אמר שם דמאני סי' מובחקים משמע דכל א' מהם חוי סי' מובחק ואע"נ דעין סתומה נראה דלא הוה סי' מובחק כי הוא עשוי לאשתנות מחמת מיתה ונם שכיח קצת מ"מ פצע וצלקת כ"א מהם חוי סי' מובחק מצד מקומם בצמצום דהיו עד סמוך לפה ע"כ הוי פצע שהוא רושם וצלקת שהוא נ"כ רושם סימנים מובחקי' ועוד כתב במ"ב דבת"ח הוה סי' מובחק מצד מדת ארכו של חצלקת לזה אומר אני דוראי הוי סי' מובחק כשאומר חשיעור של אורך חצלקת אלא דשם בת"ח לא הוזכר במדה האורך כמה הוא דהא עד סמוך לפה קאמר ולא עד חפה אלא ודאי לענין מקו' חצלקת קאמר ואם סי' האורך מועיל וראי נם סי' חמקום שך חצלקת בצמצום מהני נם בתשובת ר"מ פאריוי סי' ק"ו חחיר מחמת צלקת אלא שבמ"ב דחה לומר דלא בשביל צלקת להוד חתיר כו' ואין זה אלא דהיה בעלמא וכפי דבריהן יש כ' פרושים לדברי רמ"א כאן ושניהם אמת דאם נפרש דת"ח דרוש' כו' לא הוי סי' חיינו אם מעיד סתם ולא מוכיר בצמצום מקום' ואם נפרש דת"ח רושם הוה סי' חיינו אם הוא בצמצום מקום דנם בשיש' עלה ע"ר מהר"דך(ועיין בשו"ת בב"ח סי' קפ"ח וקפ"ח)לומר דהוא מקום סי' אבא שהקשיגו עליו לעיל דהי' מצווי' בבן נילו ועוד כתב במ"ב שם כיון שחרושם בא ע"י שמהחילה ח"ל שום' באותה מקום ונעקרה חשומא מקום מושבה ונעשה בם במקומה אותו חרושם החזה א"כ לא יהא כה חרוש' עדיף משום' דאחרית מיניה דלא הוה סי' לכ"ע ואפו דברי החי' הם דאשו זכות יש כאן שנאמר לא עדיף מה דאחרית מניה כמו שוניל זת לחיות בנמ' משא"כ כאן שהלוי כסי' ודאי שפיר נימ' דקודם שהיה צלקת ורושם אלא היה שומא לא נחשב לסי' כיון שמצוי בבן נילו ואין עשו להשתנות מחמת מיתה ודאי שפיר היה סי' מובחק וזה פשוט לענ"ד וראוי לסמוך עכ"ו להלכה ואם הער מעיד על חצלקת בצמצום מקום ואינו יודע באיזה עין לא מהני ואע"נ דכתב במ"ב שם סי' נ"ב בשם מהר"י ברונ' בא' שהי"ב נקב משוכש בשנ"א מן חשני' והחירי משא"כ כאן ובמ"ב מדמה הך דכאן לחך דשן שוכרתי ואינו נכון לשון ר"מ כתב הרא"ש בתשובה והבי' רבינו סי' קי"א סי' נופו בנון ארוך ונוץ חיוור וסימוק לא הוי סי' אבל אם היה חסר כן' הוי סי' מובחק וכתב ריי"ו בשם תרמ"ה ומסתברא דכיון דסשיקא (היא) אם ניסת בסי' שאיני מובחק לא מסקינן לה מבעיא עכ"ל וצ"ל דהאי שאינו מובחק היינו שאינו מובחק לנמרי מ"מ מובחק היא קצת דאי אינו מובחק כלל אפי' ניסת תצא וכ"כ ריב"ש סי' שי"ך עכ"ל ד"מ : [לב] יכולין להכירו בט"ע בשור כתב בט"ע (או) סימנים מובהקים שיש להם בנופו פי' שיש ט"ע על ידי סימנים שאינ' מובחקים לנמרי אלא קצת

באר היטב

למיתם דילמ' אחר הוא וזרוע ט"ע וכל ט"ע לריך עיון וטביעת עין זה דמסל"ת שאין דעתו להעיד אלא שהוא ממיל' לה מסיכון עליה דבמלמ' יפרשל שמתכוון להעיד היכ' למימר נתן בו ט"ב בכוונה אבל מסל"ת אינו דעתו להחיר אינו נותן לב ע"ז ופשוט ע"י ס"א בכוונה הרמ"ס פסק דלפשוט בסימנים שמצינו לה בשנ"ת סי' ק"פ וכתב דכן פסק בתשו' רמ"ך ס"ת סי' ק"פ וכתב דכן פסק הורמה בישרפל וכ"פ בתשו' מהרמ"מ סי' ל"ט ורמ"ך ס"ת סי' ק"פ וכתב דכן פסק בתשו' מהרי"ט סי' ק"ל ומ"ש בשם מהרי"ט ומהרמ"מ סי' ל"ט ורמ"ך ס"ת סי' ק"פ וכתב דכן פסק הורמה בישרפל. וכ"פ בתשובת רמ"ך ס"ת סי' ק"פ

דעת ר"ת לגמר מומדנות והוכחות : (מז) לכל לחמר ג' לין מעידין עליו (מלתתי כתוב כמקום לחמר כתב מ"ח מ"ו המחבר ז"ל וז"ל עוד יש ריעותת שמת הוא לחמר ג' ימים ואף שלפי עדותו הוא תוך ג' ימים מה בכך הא כל המשמות הם לגחמר ג' מיטיון שמת בתחנה לורת המת ושכור שהוא המת ואינו חלה לחמר ומ"כ כ"ד נמי מה שרחה לעת ערב שנהרג לחרי הוא כדלמי שכר שמת ונחמת חינו מת . ועדיין הוא בי בעולם . ולחותו שקבר ביום ג' לה היה לחרי רק לים לחמר שנהרג לפני ג' ימים ונשתני לורתו לחמיו וכבר מבואר דבר זה בתשובת הריב"ם והתשובה הל"ח והמ דמעידין תוך ג' היינו שיודעין בודחי שזה הקבר לה עברו ג' ימים ממיתתו וכבר נעשה כזה הרב בעל משנת בינתים עכ"ל . ודין דתוך ג' ימים הוליל ולחתא לידי הרב המחבר מ"ח מ"ו ז"ל לחעתיק פה תשובה בדין זה ולם שהתחלת התשובה היא בדין עד מפי עד ומהרלוי להיות מקומה לע"ל בסעיף ג' לך לחבר עיקר תשובה ההיא כחו' ומיוסדת בדין מלחו תוך ג' ימים העתקתיה פה . כמותב תלתת וכו' וזה לשונו כמר יחזקחל כר יוסה חיו היה בקי"ק מיסטעלקי ניווחזן פר ג' שנים עד חיו לו ריק ניקומין חז עד חיו גווטזע נגנין ניווחר לו וועריו פון זיין זון יוסה חז מען לחמ גזחגט דחז עד חיו נהרג גווחרין לחמ לוך דז לחמ גפרעגט חויף זיינס זון יוסה לחמ עד חיו גווחרין דז עד חיו בק"ק לוקחמ לו קבורה קומען גווטזען זייא גחט ניקלאגט דחז עד חיו בעו"ה נהרג גווחרן חוי גילוב לו גחט דז לוך לחמ גווחרן חוי גפרעגט לחמ לוך לחמ גווחרן דז עד חיו בק"ק לוקחמ לו קבורה קומען חוי חען לחמ חיי נווטזן זיין קבר ווית עד ליגט חוי קעפ"ענק של יוסה כני לחמ חען גפבין לחמ לוך מוזן פר קופין חוף לעהונג לוך לחמ קיין זון חיין נייעדע יוסה הכ"ל חיז חיין זון נווטזן חוי דר בעו"ה נהרג גווחרן חוז לחמ לוך חלז גהעדע חפי כמר יחזקחל חבין של כמר יוסה ס"ל הכ"ל : מוביל כתבי זה הביח ליבי גביות ב"ד הכ"ל ומעמה בפיו שהיה עוד גביות ב"ד בירו של העניוה הכ"ל ונחבד ממנו בדרך והנה לכאורה נרחה שעדות חבין של בעל העניוה מפיסק להחיר כלחו מחיסור העיגון דהח העיד שנקבר כמו בק"ק לוקחמ והרחו לו קברו וחף שחמותה חיוה חיסורי כלל . חבל חוס' ורע"ם משמע דלריך להיות שיהיו סימנים עם ט"ש והייגו סימנים שהיה מוכקים ופיין בדריסה וב"ם . והמחבר כתב ט"ש בלח סימנים נמי מהני לטעמו חזיל שכתב כחמו' דיש להגיס בהרע"ם וכ"ל ע"י ט"ש חו ע"י סימנים

ומומדנות והוכחות וכתבו' מהרשד"ם סימן כ"ו ולירוף דעת ר"ת להחיר מס ממלח כרוב ונחפח ומ"י מס הוח תוך ג' כמ"ש בשמוך ולדעת הטור והכ"י מהני לדעת ר"ת ט"ש בלח סימנים עם ט"ש והיינו סימנים שהיה מוכקים ופיין בדריסה וב"ם . והמחבר כתב ט"ש בלח סימנים נמי

כו צ) ל אין מעידין עליו אא"כ מצאוהו תוך ג' ימים אחר הריגתו או אחר מיתתו עה (מז) אבל (קיג) אחר פח) שלשה אין מעידין עליו מפני שפרצוף פניו משתנה [לג] בר"א בזמן שהוא ביבשה אבל אם טבע במים והשליכוהו המים ליבשה צא) אפי' אחר כמה ימים ק אם הכירוהו [לד] מעידין עליו (קיד) שאינו משתנה במים עט (מח) אלא אחר

מהני לטעמו חזיל שכתב . כתבו' דיש להגיס בהרע"ם וכ"כ ט"ש בלח סימנים נמי מחמת שהוח פלוני שחסר ובחמת חיסו חחר . ומס מת בימות הגשמים בימי הקור מעידין עליו חפילו מחר כמה ימים כי בודחי נקרע ונגלד וחיגו מיגחו לחפות ועדיף טפי מלינת מים כ"כ הרמב"ן סוף יבמות וכ"פ בתשוב' מ"כ סי' ק"ד : עש חלח מחר זמן מרובה . סיגו כ"ז שחין רואים בו סימני פנופו וגלורתו מעידין עליו כ"כ בפ"ג וכ"כ ב"ח . ונהרג בינשה והבליגו חותו למים ומין בו [לה]מכה הוי כחלו נעבע כמים תבו' מהרשד"ם סי' כ"ד ועיין ק"ע סימן ר"ם

מותו פלוני הלך לדרכו ומת הוא מוח מים מחר . ומס מת בימות הגשמים בימי הקור מעידין עליו חפילו מחר כמה ימים כי בודחי נקרע ונגלד וחיגו מיגחו לחפות ועדיף טפי מלינת מים כ"כ הרמב"ן סוף יבמות וכ"פ בתשוב' מ"כ סי' ק"ד : עש חלח מחר זמן מרובה . סיגו כ"ז שחין רואים בו סימני פנופו וגלורתו מעידין עליו כ"כ בפ"ג וכ"כ ב"ח . ונהרג בינשה והבליגו חותו למים ומין בו [לה]מכה הוי כחלו נעבע כמים תבו' מהרשד"ם סי' כ"ד ועיין ק"ע סימן ר"ם

ע"ם : (קיג) חחר שלשה . עכ"פ (ומ"ם חותו פלוני הלך לדרכו ומת הוא וכו' ומ"ם חיז חחר ט"ם הוא וע"ל ומת הוא וכו' ומ"ם ומס מת בימות הגשמים כו' כלל מדברי הב"ח ומ"ם הרמב"ן סוף יבמות ע"ם הוא וע"ל הרמב"ן כי כן כ' ס"ח ס"ב סם בשמו) ועיין בס' מס"ל ס"ק ק"כ שפשלה שדברי המ"ב דדין זה חין לסס על מס שיסמכו וגם הח"מ בחמוכה שכתב ס"ק בשובל דפליגי בחרחה מהרלוך שכתב שכל מה שחין בו סימנים חיגו בכלל הסימנים הללו וכן נרחה לדחות דבריו . ולפיכות דבחי לפשר קלת בגיבב דגם הח"מ חיגו חולק עליו ללא שכתב חי שיועיל שום עדות הח סיים כדבריו מכל מקום חס חפשר לסחול לעדות הרחשונים חיך ידעו שהברג שלמה הרי"ב הכוון הדבר כדי שלא יהא מתחת ידי ב"ד דבר שחינו מתוקן וכו' והנה קרוב לודחי חס נסחל לחבין הל"ח . חי שהרחה לקבר בגו לח הגיד לו שהיה חלל הסריגה רק ע"פ גביות ב"ד שנבנה בעסק הל"ל הגיד לו והעיד ואם גוף הגבחת ב"ד לח היה מועיל לגיעת מ"ח כב"ד ב"כ לח יועיל וכבר הבה לסמוך חפילו שלא בשעת הדחק ומכ"ם בשעת הדחק מ"מ שלא נודע כי הרמב"ם והסמ"ג והרשב"ץ והריטב"ח והרמ"ה והרמב"ן והריב"ם חולקין על זה ובפרט כי הריב"ם הוכיח בעוב טעם ולדידהו חשה זו בחזקת מ"ח קיימה ומי יקיל רחשו לחתיר חשה זו שהיה מ"ח לדעת הרמב"ם והרשב"ץ וחפר גדולי פוסקים והכלל מי שרולה להקל בודחי יעמוד על פיהם שהיו לעזרו לך לים לגך שדעת הרמב"ם שיש ספק מ"ח ודמי לשני כיתי עדים המכחישים זה חת זה שהכח עליה בחשה חלוי חקי ע"ב ל"ע גדול להקל וחף שהרב בעל משנת בינמין העיד בשה הרב המזרחי להקל בדיני עיגון (הוה בדברי המחבר לעיל ס"ק ל"ח) כבודו במקומו מונה לח עיין יפה בדבריו כי לח ממלח שם כך ומ"כ חשה זו בחזקת מ"ח קיימה וחף שמעלת בדברי החחרונים מתמיהין דילמי מזמן רב יעלת יהודי מ' מסופיח"ם וזה נהרג וחעפ"י שהגידו קלת שי' כזה הסי' הוה לחו מוכחב הוה דעדיף לסמוך על היש ומשה מהקהל לח לים לגחול כל לים ומשה שהכירוהו כסופי"ם לח לח נחשר עוד מ' ומ"כ לשה זו בחזקת מ"ח קיימה ומי יודע כמה נערים הלכו מרחז"יית זה זמן רב חשר שמם יוכה הן חמת חלו מוכל לברר שבעל' שלזה הלך לנוקחמ וביבו סחורה הנקרא בלעון רוסי"ח בחגע"י נעגע"י ולח חזר לביתו היה חפשר לגיד שהיה כמו שגיגיד שהיה ל"ע שהני חלכו מרחז"יית ושניהם חזרו יחדיו ומ"כ חשה זו בחזקת מ"ח קיימה ומשה שהיה בחיים ומת בימות הגשמים בימי הקור ומת בחוך ג' ימים ונקבר ביום ג' ומ"כ חשה זו בחזקת מ"ח קיימה ומי יודע כמה נערים הלכו מרחז"יית זה זמן רב חשר שמם יוכה הן חמת חלו מוכל לברר שבעל' שלזה הלך לנוקחמ וביבו סחורה הנקרא בלעון רוסי"ח בחגע"י נעגע"י ולח חזר לביתו היה חפשר לגיד כמו שגיגיד שהיה ל"ע שהני חלכו מרחז"יית ושניהם יוכה ושניהם היה קיפ"ק בלעון חשכח בחגע"ז ועל זה היה רחוי לסמוך קלת ולף שהרב ב"י נמנע שם קלת והבית רחים מהסית דמהרי"ק סי' קפ"ד ע"כ חחת מפניס לחקור ולדרום שם יש למוש ליוכה חחר חותם ליוכה מחר ומ"ם ומ"ם ומ"ם

ר"ס פ מכל מס שכם. סיומו מס שכם שעה מ' תו כשעה כ' י"ל דכשתכה כ"כ הר"ן והמגיד: **פא** וכן מס היה בו מכה. כעור כתב הין מעידים מע"כ רמה לותו תוך ג' כד"ת כיכבה מכל כמיס מס הין מכה בו מעידים חפילו מס שכם כמיס כמה ימים ורלוחו לותו מיד כשהעלוהו מן המיס וכיכב' לסמיתו מכול בפניו מעידים למחר כמה ימיסע"י ט"ע על גופו ולוגרתו (קטו) זמן פג) מרובה **אחר** והוא שיראוהו (מט) מיד כשהעלוהו מן המים וגם (קעז) **שלא** יהיה בו פג) מכה **פ אבל אם** שהה (קיז) **אחר** פד) **שהושלך** מן המים אין מעידין עליו **צב)** (קיח) מפילו תוך ג' (ב"י בשם הרמב"ן והרשב"ם) **פא** (נ) [לה] וכן (קיט) **אם** היו בו פה) ר **מכה אין** מעידין עליו לפי שהמים מקלקלים המכה ונופח נג] ומשתנה:

הגה **פב צג)** ם ספק לד] מס נשתהה מו פו) לח (קכ) **(נא)** [לו] מזלינן לחומרא

ע"ז ועיין ק"ע סימן קפ"ד וכדריש"ם כתב להיפוך דוק: כשמכ' כפלוף הפיס לז לחמרינן מרזי מכה לבל כשמכה כנופו ולח כפניו לח לחמרינן מרזי המכה וכע"ז הסכים לדבריו ועיין בק"ע סימן קפ"ב[ס"ק ומכה לחר נעשה לחר מותו לח לחמרינן מרזי מכה ועיין בק"ע סימן ר"מ וכ"כ בחי"מ ותפי' נעשה כחיו כו מכה ולח כ"ש כחתרפ' מס נתרפ' לח לחמרינן מרזי מכה חי"מ בתשוב' מ"ב סי' ס"ע לח כ"כ: **פב** ספק מס נשתהה

באר היטב

והסכיכו לותו למיס דלין כו מכה סוי כלמו נעשה כמיס מהרשד"ם סי' כ"ד והר"י לדרבי סי' ט"ו. לבל מהרי"ו כחמי ה"ם סוכתו דבריו כתשובת ב"י סי' י"ב מדיני גוי מסל"ת מסופק כזה ע"ש. כל שכמלת כמיס לין לסוס שמת הרגוחו קודם שהסליכוהו למיס ושהה שם שלשה ימים רשד"ם סי' ג"ד הר"י לדרבי סי' ט"ו תשובת ב"י סי' י"ב מדיני גוי מסל"ת ספק ליפכח לח שהה שהעלוהו שעה לח נאמר כזה מהפך הפה ד"ל זה היינו אלא כשמת תוך המיס וחשמע"ל סי' ר"ס ופוף דזל בתר שעתא כו' שפרי כיון שעשה ומת בתוך מי שמת מחמת המיס הרי נלו המיס לגבות כעין שמלוה מלאוכו מת כמיס וע"ע בע"ב. וכפי הנראה פשיטו של בכית מתיר כזה סוף שפי: **פג** לח סוף לאחר ג' ימים והכא הנראה פשיטו של בכית מתיר כזה סוף שפי: **פד** מהוסלך. ר"ל יותר משעה ל' לבל כתוך שעה ל' מעידין עליו הר"ן והמגי"ד. כתב מוהר"ר בצלאל סי' כ"ם לפיולו הוסלה מן המיס לל היכשה לח גלי היס עוברין ושבים עליו לבתי מלמת למתי ולין מניחין לוותו לחפות ולהשתנות.וכ"כ הר"ם הלוי סי' י"ל ומהריי"ט ח"ב סי' ל"ג. לבל הרמ"ם בפ"ד מהלי גזלה סי"ג ועיין מ"ם בכ"ג דף כ"ח ע"ב ועיין ס"ק פ"ח מס"ם ועיין ס"ל ל"ת ומעיין ס"ק כ"ב מס"ם: **פה)** מכה.בתשובת מהרשד"ם סי' כ"ד כתב דלין המיס מרזי המכה לגלה ל"כ כשמכה כנופו ולח כפניו. ובתשובת רמ"ך ובתשובת מ"ב מוהלפים ע"ז עיין בפ"ד סי' ק"ד. וכדריש"ם כתב להיפך דוקל כשהמכה כפרלוף הפיס לז לחמרינן מרזי המכה לבל כשהמכה כנופו ולח כפניו לחמרינן מרזי מכה. ועי"ז הפיס לדבריו עיין כ"ם. ומכה לחר נעשה לחר מותו לח לחמרינן מרזי מכה ולפילו לח נעשה כחיו לח נתרפ' לח לחמרינן מרזי מכה חי"מ. וכן ים להוכיח מדברי הר"י בבלה כתוב לבל דלין מקום לטענה שיש לו לומר שמלה מכה מכה ומופח ע"כ וכדור הוא דכל מכה שחיתה שיש לילו מרזי מכה ולפילו לח נתרפ' לח לחמרינן מרזי מכה חי"מ. ס"ג לח כ"כ ע"ם.לח לחמרינן מרזי מכה ולח כשהלך כחוסלך כמיס מי שמת לח לחמרינן מרזי מכה ולח כ"ש ב"י סי' י"ב מדיני גוי מסל"ת וכ"פ מהרש"ם בקע"ד וכתב דכל הפוסקים מודו בזה: (פו) לח. לפילו להני פוסקים דס"ל לח היס ספק לח מת מוך ג' מזלינן לקולא מידין כלן דמזלינן לחומרא משום דמין

תשובה

זו לין לה יסור לנטות עליה כמור לעיל ס"ח ועי"ש: (קטו) זמן מרובה. עכ"פ ומ"ם ולח נסרג כיבבה כלן כן יש לסמול מדברי הרשד"ם סוכתו בק"ע סימן שמ"ב. ומ"ם לבל מהר"י וו סי' ק"ם סי' ר"ם. ופ' בם בית מלוה שהזיק בתוך המיס ורמז שם מ"ם בק"ע סי' רמ"ט הל"ל ומשמע מדבריו שלח לירף סברת זו לפילו לסניף בשלמי ע"ז) : **שוב** רלוי' בתשובת מנחת יעקב סימן ס"ם שכתב ז"ל לך מה שיש לעיין קלת בל"ד בות מלחר שעד ל' מעיד מפי לחד שהעלוהו מחילה כבפר מרוסק וכיה מוכח מלין במיס ולילו מוך למיס דהיינו חלק לר לחלור שם כמיס וחלק לר פניו כיה מוך למיס ומסתמ' כיה מוכח כך ליפה שכות עד ל' ומ"ל לין לה מה

שיותר מלוי שפסה יותר מפעם אחת כן כתב הר"ן סי' ע"ח והובא בב"י : (נב) מותרת לדברי הכל . כבר כתבנו המחברים שזה נקרי על סברת הרמשוה דוקא ועיין בקונטרס הענוות סי' קע"ז . (ובמקום אחר מ"כ כתב מ"ח מ"ו המחבר ז"ל וז"ל עיין בפ"ע שם כתב לד"ס ממרינן היתר זה וליתא וט"ס הוא וצ"ל לדעת הרמשוה והיא דעת התוס' לך לדעת המחמירין מיבעין שמא הקול ליתו למת ועדיין מי הוא וזה המגלח כהרב לפני כמה ימים ואמר הוא עכ"ל) : (נג) ע"י ט"ע של גופו ולורתו . מדברי המרדי משמע דס"ל דבט"ע לדורתו לחוד

מ] אם (קכד) יצא קול איש מת] פלוני מת או נהרג ג' ימים מצאוהו ג מת והבירוהו אשתו (נב) [מ] צח) מותרת (קכה) לדברי פט) הכל :

כח צט) ג י"א בשם ר"ת דהא דאין מעידין עליו אלא עד ג' ימים ה"מ כשהוא חבול בפניו אבל אם אינו חבול בפניו מעידין עליו אפי' אחר כמה ימים פה (נג) ע"י טביעות עין

דנפתוה אחר מותו ומה שמניין על דין זה טור ליתא בטור הלא הכ"י כתב דין זה בלא רמיזה . וכתבו' מזרחי מבואר כדבריו : פד ומיהו אם יצא הקול וכו' . פירוש כ"ה וח"מ דקאי על דעה קמייתי דמתירים דלא תימי כאן נהרג טפי מדיליף הקול קודם ג"י קמ"ל מחמת הקול לא נהרג ממ"נ אם הקול אמת הרי מת ואם הקול שקר הוי כאלו לא יצא הקול מיהו מ"ם מותרת לדברי הכל מיהו מיבעי לן ובכ"ז כתב דהמחבר הכריע כן מסברת הוחיל וילא נמי הקול לכן מותרת לדברי הכל.וצ"ל ממ"ם כתי מסר"מ מיבעי לן אם מ"י לימת מת קרובו ממילו לן אם מ"י לימת מת קרובו מצוי לומר דמעיד מת בקרוב מצוי למקומינן לומר שמא הקול שקר הוא ומ"ש בי"ד סי' שצ"ז וכאן לא מקרי ג"י וכן הקשה סם בט"ז וי"ל כאן מירי רחוק מכאן מקרי ג"י ומ"ש ביו"ד סי' ש"ל

במרדכי כתב ע"י ט"ע על זורתו לבד מהני : פז ואפילו נפל למיס. כלו' אפי' מסתכי מהני ט"ע אם זורתו אלם כ"כ הוספ' אם בשם ר"ת והרמ"ם והטור כתבו כזה דוקא כשהוא אלם בכל גופו והא דמניה כאן דברי ר"ת אף על גב דברין אינם ממחורים בעיני המחרוים מ"מ לא נדחה דבריו לגמרי ומלטרפים דבריו לשאר סבורות להקל : פז ויש מחלקי.זהו דעת הרמ"ם לפי מה דחוקמי סם דלא התירו אלא ע"י סימנים ולא ע"י סימנים ולא ע"י ט"ע כ' הייגו דוקא מי שהוא בודמני מהני ט"ע אבל מי שאינו אלם אפי' ע"י סימנים לא מהני ט"ע ואפי' ע"י סימנים ולא ע"י ט"ע לא מהני

כיון הנוף שכם נמיטו שכם והוה לקוח מתוך דברי התוספות מלת עיקר הסכמת הרמ"ה הוא למחלק בין אותם שרמו הטביעה לאותם שלא רמו הטביעה ועתה בין למחלוקת דוקא רק דברהה הטביעה כגי בט"ע ולמודים ועכ"פ לאחלת דוקא ועדיין לאסור לומר דשני עדים המכירים בט"ע מ"ל דיהיה לאחלת דע"כ לא תמרינן דשכיון דלאחלת היו שני עדים המכירים בט"ע ומע"ג דעד אחד רמה הטביעה מיהו מומר בדדמי היינו לעניין זה דשני בט"ע למודים לכל מ"מ ליכ למימר דילמי מומר קלת בדדמי ומ"ש כלל בדדמי ומ"ל שירחזו לאחלת מכל מין חילוק זה מוכרח דאפשר לומר דע"ח שלא רמה הטביעה הוי כשני עדים ובתרוייהו בעינן לאחלת דמ"ח להכירו לאחר זמן מט"ג דמ"ח בדדמי ואין המסרון מצד העדים רק מצד הטבע שנשתנה ומ"ח להכירו מכל בדברי הטור מפורש להדיא דהיכא דהוה שלא רמה הטביעה לא בעינן שיהיו בט"ע: והרב מוהר"ר בצלאל פירש ג"כ דברי הרמ"ה להקל דעיקר כוונתו לחלק הא דבעינן לאחלת היינו לאותם שרמו הטביעה מכל לאותם שלא רמו אין לריך שיעיד בפ' לאחלת ושתמו כפירושו ואחר זה כתב הרמ"ה בלגלג ולפרש דברי הרמ"ה בפ' אחר ולמאמר שלא רמו הטביעה ומצאו שלם אין לריך לא סימנים ולא רמה הטביעה לאחלת. הן אמת שיש להקשות על דברי הרב מוהר"ר אפילו שלם כודאי לא רמו לאחלת אם לא רמה הטביעה ומצאו שלם אין לריך לא סימנים ולא רמה הטביעה לאחלת. ומ"מ נתשובה. ובכ"ג דקס"ח ס"ב. ובמהריב"ל ח"ח כלל ל' סי' ל'. ובהרשל"ם סי' כ"ל. ובהרמ"ך סי' כ"ט מי שלא רמה הטביעה וגופו שלם ופרק אם רצונו לאחלת או לא מתירים לא תפחד מצוה מצוה ס"ם אם רמה הטביעה לאחלת ואח"ל שלא רמה הטביעה כגי דקמ"ד מ"ח סס הרמ"ם ס"ם וכ"כ בספר מ"ב סי' מ' מ"ם זע"ל ס"ק פ"ם בתבתי בשם כגי דבעיגונא דלימתא לחלמיד מעשה ס"ם ס"ם. ואפשר לומר בס"ם מתפח שלמי וכ"כ בתשובה מהר"י לבית הלוי סימן י"ב והובא בקונטרס בעגונות סי' ספ"ט. וכ"ה בתשובות דברי ריבות סי' י"ד והובא בק"ע סי' קל"ז. ואם שני עדים מומרים דמכירים בט"ע למוד ורמו הטביעה לי מהני. מהר"ר בצלאל סי' כ"ח כתב דמהני ט"ע למוד בשני עדים אפי' רמו הטביעה דבשני עדים לא שייך בדדמי וכ"כ רשד"ם סי' ס"ם ובתב שם דהיינו דוק' בשני עדים המעידים בפני ב"ד אבל בעד המעיד מפי שני עדים לא ידוק' בשאמר שם דהיינו דוק' בשני עדים המעידים בפני ב"ד אבל בעד המעיד מפי שני עדים לא ידוק' בשאמר שמעון מפי שני עדים סי' ל'. ועיין

באר

מיד כשהפלוהו מקחמים מעיד עליו ע"ז כתב ים מחלקים מי שרמה הטביעה לימו מעיד שלא כ"ב רמהו מיד ויש לו ט"ע עם סימנים שלא כמ"א שלא מיד.והטעם כיון שרמה הטביעה אז לומר בדדמי דזמו שנטבע.וה"ה אם ידע שנטבע זמן שנטבע זה לומר שמזמו שנטבע. אבל מי שלא רמה טביעתו אלו לא ידע שנטבע אז אם הוא שלם מהני ט"ע אף בלא סימנים. ואם לימו שלם לריך סימנים . ולפניו אם לא רמה הטביעה אם לריך שירמה לומו מיד ממולקים הפוסקים פיין כ"ם . וח"מ בתשובה.ובכה"ג דקכ"ם ס"ב.ובמהריב"ל ח"ח כלל ל' סי' ל'. ובהרשל"ם סי' כ"ל.ובהרמ"ך סי' כ"ט אבל לכ"ע מי שלא רמה הטביעה וגופו שלם והוא ספק אם רמהו לאחלת או לא מתירים לא תפחד מצוה אפילו אם רמהו לאחלת ואח"ל לא רמהו שמא הלכה כמ"ד דכל שלא רמה הטביעה וגופו שלם לא בעינן לאחלת והוי ס"ם המתפח בכה"ג דקמ"ד מ"ח בשם הרמ"ם ס"ם וכ"כ בספר מ"ב סי' מ"ם זע"ל ס"ק פ"ם בתבתי בשם כה"ג דבעיגונא דלימתא לחלמיד מעשה ס"ם ס"ם.ואפשר לומר בס"ם מתפח שלמי וכ"כ בתשובה מהר"י לבית הלוי סימן י"ב והובא בקונטרס בעגונות סי' ספ"ט . וכ"ה בתשובות דברי ריבות סי' י"ד והובא בק"ע סי' קל"ז.ואם שני עדים מומרים דמכירים בט"ע למוד ורמו הטביעה לי מהני. מהר"ר בצלאל סי' כ"ח כתב דמהני ט"ע למוד בשני עדים אפי' רמו הטביעה דבשני עדים לא שייך בדדמי וכ"כ רשד"ם סי' ס"ם ובתב שם דהיינו דוק' בשני עדים המעידים בפני ב"ד אבל בעד המעיד מפי שני עדים לא ידוק' בשאמר שמעון מפי שני עדים סי' ל'. ועיין

ביאור הגר"א

מחלקין כו': קא) ויש מחלקים כו'. כ"ד הרז"ה והרמ"ה ולא קי"ל תר"ת וככל שכיוצא בזה כן ונחלקו תמ"ה הרי"ף בדפ"ו לחיבמות דע"ה במלחמה שכ' דניפסט הכעיה תמ"ה בפוכד' דשם קכ"ח ע' ולמת דשמים בלא סימנים תמ"ה ס"ם ועיין בלא כ"ש לומר דשם כתן ומ"ש בגמ'כהני פוכדת מילק כמ"ה כתן ומ"ש בגמ'כהני פוכדת ה גרי"ת, שם דף קכ"ח ע"ח וכמ"ש

פתחי תשובה

דהרמב נטבעו ל"ה בדדי דלמה ידמה לו דוקא ע"ז ולא על מחר מהכטבעים (ע' כתבו גלי' מסכת סי' י' חות ה' שהזכיר ג"כ סברת זו בשם ת' והכהן ס"ם) דזה היינו כי לא שמעו זאת כוסוקים ואחרונים ובמחת פי' בדדמי הוא כיון שרואה שנטבע ממילי מדמה בדעתו שכודאי כבר מת ושוב משהובלה במעט דמיון לו שהוא פלוני הוא מעיד ואינו מועם כי חומר בדעתו שעל כל פניכבר מת גם פלוני גם כל חבר נטבעו שמ ע"ם ועיין בתשו' מהר"ם מלבקר סימן כ"ם הובא קלת בכה"ש לעיל ס"ק פ"ד וד"ק: (קכח) שמא לא היו רבנים. בכ"ם ס"ק ל"ח שהביא בשם ת' שהביא בשם הרמ"ה שכתב דאם נמלא אחר ב"ח ולא מיישינן לאחר שהיו כאן כשנפלו אלא שמא אחר בא ואינו מכירו ולא חיישינן לזה דכל אדם מעיד על עלמו שהוא הוא ולא על אחר ומכ"ם כתב עליו דבריו מוכרחין וכן בסעיף ל"ב לא משמע כן ע"ש. ועיין בס' קלת יעקב שכתב עליו שדברי הב"ח מוכרחין ומפלי' ל"ב אין רואים דשם מקרי שיורות מלויות דכתם מלבושים שנשנו כיס שנשנו ב"א מעל"ב הכא ס"ם. ולעיל בסעיף י"א בתריך הוא ז"ל יותר בזה ופלפל שם בדברי הש"ם ובמות קע"ו בשבות גברא דכשלחי הלוי, כו' ובדברי הרמ"ה ובר"י שכוב כל"ם ס"ק ת"ז (כעור בעניני הוא בס"ק ל"ט והובא ב"ב בס"ם ס"ק ק"ם) ומסיק שם דס"ם לכל מקום שכתב כשידעינן שכאלה כלך לתקום שכתב ברובן לחיתה ולא כיש מלין שם אחר ונמלא מת שם מלין זה שהוא רגל של אחר הוא מקום כמחלוקת דמ"ה ורוקא בכיל ליש בכיל ליש ומ"ש בסעיף י"ב בשם הרמב"ם ז"ל דאפי' בכיל ליש מיישינן לאחר שהיו שם בשעת מיתה וא

ז ברוי"ס"ב וכת"ק ז כ"ם כפו"ג מכ"ב כסא כרס"ח מדברי רמ"י ומקורות, ח מימרת דר' יהודה אמר שמואל סא דף ק"כ ט"ב ט ל' כרמב"ם סא ממסא סא פ"ח י כ"ם ממא על כרמב"ם מא שלא כזכיר חוקימתא דרכת סא דמוקי למתני' כסכין מלוכנת ודברי הכל פרש"י מלוכנת כתם מחוך כך מתרפ', וכת"ם וכ"י כתב שרבינו כתב כמסכה כלורמה ויש לפרסם דמיים דלמא כסכין מלוכנת כתניא כ מימרת דחוקימתא דרב יהודה אמר שמואל סא

שו למורה

סכ"א לפפ"י שדקרוהו כ"ב ע' ח"מ פ"ז מהלות כ"ב דכדקרוהו לף שני פרים חיים ולמנים לפ"שיטה כרמב"ם והפוסקים דכשני פרים ל"ם בדמי פ"ם שלף שיין לשוט מסודר סא כרחוי כמ"ם נצליון כרמב"ם שלו מ"ת כוותו כן :

ביאור הגר"א

דסא : קב) לו מיס . כ"מ ברש"י סא ד"ה וסופו וכ"ה בירושלמי סא ר' לחת אמר של שמן מפידין עליו של מיס אין מפידין עליו לף שבדברי ה"ק כ' אין מפידין כו' ע"ש : קב) אפ"פ שדקרוהו כו' . שכב"ג וכרמב"ם סמך עלמו על בירושלמי כשיסתו שלמרו סא לפפ"י שלו רלוזו מנוייד ל"ל שמא כתרב מלוכנת כגוים וכ"כ כרמב"ן וכרשב"ץ:

מין מוכרחים וכן בסעיף ל"ב לא משמע כן : צב נפל לתוך כבשן האש. כ' המגיד בשם הרשב"ץ דוקא דנפל לתוך כבשן שהוא עמוק וה"ה לעלות משם אבל אם נפל לתוך המדורה יש לו שמא יצא: צג רחוה לגוב. כתב ב"ח דוקא אם הוא לגוב בידים אבל אם הוא לגוב בצוותו ממרינן מיד נחנק וכת"ם מוכן עליו כי ז"ל דנחתך הבשר ונפל וכן בסעיף ל"ב לא משמע כן : צב נפל לתוך כבשן האש או לתוך יורה רותחת מליאה יין או (קכט) שמן קב) או מים ז או ששחטו בו ח שני סימנים או רובן אפילו עמד וברח מעידין עליו שמת שודאי סופו למות וכן כל כיוצא בו מדברים שא"א שיחיה אלא ימות מיד בזמן קרוב הרי אלו מעידין עליו :

לא צג (נח) [מג] ט (קל) ראוהו יז) צלוב והעוף אוכל בו (נט) קנ) אע"פ שדקרוהו **צד** [מד] (קלח) י או ירו בו חצים אין מעידין עליו שמת כ ואם ראו העוף אוכל במקום שהנפש לא) יוצאה בנטילתו כגון מוחו או לט) לבו או בני מעיו הרי זה מעיד עליו שמת :

ראוהו

למימרא דמנוייד מיי ורמינהו לדם חיטו מטמא עד שתצא נפשו ואפילו הוא מנוייד טמא לא מטמא הא מיהו לא מיי אמר אביי לא קשיא הא רשב"ג והא רבנן דתניא מעידין על המנוייד רשב"ג אומר אין מעידין על המנוייד מפני שיכול לכוות ולחיות וא"כ מתני' מתיא כרשב"ג ופריך מי מצית לאוקמי מתני' כרשב"ג הא קתני סיפא דממתני' משמע בעשה בחד שלמלאוהו ליס ולא עלת' בידו אלא רגלו וחמרו מכמים מן המרכובה ולמעלה תבשל (דמחבר שהוא בריפי וא"א דחי)מן המרכובה ולמטן לא תבשל(ופרש"י קתני מיס מהמרכוב ולמעלי תבשל אלמי מגוייד לא חיי ומצי אמר אביי מיא דמרזו מכה ולטוי אימי לך לרשב"ג

דמוקמינן

היטב

זרוסתינן והסליקו כיס לסחוט לסורס מהריב"ל ח"ג סי' כ"ה. גוי מכלי שהומר שנטבע בספינה ונטבע הוא וחמרים עמו ויהודי ל' שהיה בספינה הניח . ורלה סומר ל' שהוי' סכין והרג לת היהודי לפי שרלה לרכוב על קרס ל' שהי' הסומר רכוב עליו אין ממש בעדות זו לפי' לס יש ס"ם ס"ם חומת ישרים סי' קמ"ח קמ"ט . לחכ הר"ס בלסקור סי' קי"ח והמהר"י כי רב סי' י"ו מולקים וסוברים דבעדות זה משיקילת לחמו סיין בסא"ב דף כ"ט ע"ב.הסליקוהו למים בסחוט מנוייד לכ"ש מעידין הר"ר הר"ם בלסיק סי' קכ"ב : לת) יולחה.וה"ה בדקדוהו לו יהב בו מיכה בשעה שחתא נפשו **מעידין**

פתחי תשובה

(קכט) לתוך כבשן האש . שכב"ם ופ' בת' כ"ב סיבת סי' ל"ט על דבר מנוסה אלא כודע מבשלה מלוסה שום שכרם רק בשעת שבריפה כגדולה וכבר לחזה שלכתת בשת כגם אלא כהים לעליה לכליל רבוחו ושוב לא כודע דבר מליאותו רק מלאו שם לחר כחיפוש עלמות ודרשו ברופלים ולחרו כי כם עלמות חדם כודלי ונם כללו לם יעשו מן החי לי לפשר שיהים ושחרין כזה לסחור דברי חכמי ברלה שרלו לסחליל לי"ז כשרוסה לם דלא שכיח סיכוח כלי לחבד על דליכח רובא דעלמא לזלינן בהר קורבא ול"ב כשרוסה לם דלא שכיח סיכוח מעלמא לחקום כחסוכן לזלינן בהר קורבא וכיון שלא נחסר מבני הבית שום חדם רק זה ודלי הוא בשרף ושוב משמע כלן בחלא אלא ודאי ל"ל דחם דבריהם ושייס ולכן קשה כעיני להחיר חשם זו ושם בחלו שם מהוריס לחיני מוחם שידם שם"ם. ולכחורה ס"ל כדין שבזכיר בש"ם לעיל בחוף ב"ש בחלא בשל בחל ויכול לנחת משם שחלכו וחל"ב כשרוסה לם דלא שכיח ולכ"ש שבעה כש"ם בחחרי שדרך המלכים היה שלא מת מחמת חחלי אלא חוכיו בידו ואח"כ ממיחין אותו ביורים ורמחים ולא נראה בעיני חילוק זה ובאחרי ראיה מחרנום רות שחשיב ד' מיחות ב"ד רגימות אבנא ויקידת נורא וצליבה קיס, וקשיכת סייפא חרי שחשיב שם ארבע מיחות ב"ד וחשיב במקום חנק צליבת קיס, ש"מ שסביב צוארו חיו צולבים מי שהיה חייב חנק ולא בידו ומ"ש חפסוק שרי בידם נחלו משם אין ראיה אדרב' דאי סחם צליבה בידים לא היה צריך חקרא למימר אלא סחם נחלו אלא ודאי ששם אמר על רוב חצרח שלא חכא אותם בצוארן דאז היחה המיחה קובחה ולא אפוש' צוארא אלא שינוי חחליה לחלוחה בידיהם כדי לאפוש צעריהם קודם מיחתן וחתי' דפ' נגמר דין דקאמר ואח"כ ממיחין אותו לא אמרו דבר זה אלא לענין חלי' חתי' של ב"ד החייב סקילה וכל חנסקנין נחלין ממילא היה חולין אדם שכבר מת משא"כ בחלית של מלכות שחוכין אותו בעודו חי ואח"כ משהה אותו שם שיעות ע"י חניקה שיחנק לכן אמר לשון ואח"כ לאפוקי למיחה קודם חחלי' וחא דאמרח נעמי קרות אית לן צליבת קיס, במקום חנק אע"נ דמצות חנק של ב"ד אינו כך אלא משקעים אותו בזבל עד שיכבותיו כדאי' בפ' ד' מיחות דף נ"ב חיינו דשם לא באה נעמי אלא לגלות לה מצות חנק שחונקים בצוארו ולא באה לפרושי לה כיצד חונקים לפי דיננו אלא שסביר' לה כדרך שהמלכות חונקים בצוארי בחלי' קיס, כן חונקים בדיננו ותו דאי אחנא דידן דחנ' היה צלוב חיינו צלוב בידיו פשיטא דשאין מעיד ן בשביל זה המיחה בפרט לדעת החור דחצוף אוכל בו היא חלוקה אחר, ממילא חאי דצליב אין שם רק חצליבא ואי בידו הוא מחיכו חיתי לחעיד על מיחתו אלא פשוט דצליבא בצוואי קאמר ואפ"ה אין מעידין בו שמא חיכף החכותי מ"ב ונשאר חי וזכורני שכמה רבנים לא הסכימו לחילוק זה . וע"כ אין לסמוך לחקל בזה כלל . וע"כ נראה דאם בא א' לחעיד על א' שנחכת צריך לשאלת אם שחה שם עד שיצא נפשו אלא דאם שמע מפי אחר שפלו, נהלה די בכך כמו שזכרנו לענין קבדתיו בסי' י"ח בחשובה (ועיין בשו"ת בב"ח סי' קכ"ז לדינא): [מד] או שיירו בו חצים בשור כתב או מלא פצעים אפי' במקום שעושה אותו טריפה כו' וק' מאי שנא משחט בו רוב שנים דמיירידן עליו . ונראה לתרץ דבריו ותחילה נאמר ונפרש דברי הרמב"ם דחיינו טעיף ל' וטעיף כ"א במשנה איהא אין מעידין עד שחצא נפשו אפי' ראוהו מנוייד וצלוב וחיה אוכלת בו ופרכינן למימרא דמנוייד חי ורמ נהו אדם אינו משמא עד שחצא נפשו אפי' מנוייד וצלוב ואפי' נוסס טפוי הוא דלא משמא אא"כ חיי . אמר אביי הא ר"ש בן אלעזר הא רבנן . דחני' מעידין על המנוייד ואין מעידין עד חצלוב רשב"א אומר אין מעידין אף על המנוייד

טורי

מצאוהו במים וחעיקר דשם אמור' סומך על חנזכר כאן וכמה שכתב סימן קכ"ד : [מג] ראוהו צלוב ועוף אוכל בו' פי' דעדיין לא מת וחעוף אוכל בו ובטור כתב או שעוף אוכא בו וחכל חדא אלא שנזין שייך חעוף אוכל בו אם אינו אסור ומקושר במקום אחד וטעם איסור חצליבה משום דחיישינן שמא אחר שחלך זה משם בא א' וחתכו מן חצליב' כדאיתא במרדכי בשם ירושלמי דחחיא מטרוניתא שעברה ראתה תלוי אחד ציוחה לחחוך אותו ונשאר חי.כתבתי זה כפי שראיתי מו"ח ז"ל כתב דאחי צלובי היינו שצלבוהו בידים כדאיתא פ' נגמר חדין ופסוק מלא הוא שרים בידם נהגו אבל צליבא שבמלכות זה ובשאר מלכיות שחוכין אותו בחבל סביב צוארו ונחנק מיד מעידין עליו ע"ל ואין לסמוך על הוראה זו שם עד שחצא נפשו דכל שא"א שיחיה אלא ימות בקרוב מעידין עליו ע"ל ואין לסמוך על הוראה זו כלל (ועיין בשו"ת כבב"ח סי' שכ"ז לדינא) דנחירגא ביומי חורפי שאירע מעשה זה שחועד על אחד שראו' בו אחלי' ואחלכו משם חוכף ועיז כתב מו"ח ז"ל לאחיחרה משעם שחצליבא בנמ' לא היחה בצוואר ויכיף כח מדאיחא פ' נגמר חדין ח"ר אלו נאמר ואחלית חייחי אומר חולין אותו ואח"כ ממיחין כדרך שחמלכים עושין ח"ל ואומח ואחלי' ממיחין אותו ואח"כ חוכין אותו ודקדק מזה מדקאמר ואח"כ ממיחין אותו ש"מ שדרך המלכים היה שלא מת מחמת אחלי' אלא חוכין אותו בידו ואח"כ ממיחין אותו ביורים ורמחים ולא נראה בעיני חילוק זה ובאחרי ראיה מחרנום רות שחשיב ד' מיחות ב"ד רגימות אבנא ויקידת נורא וצליבה קיס, וקשיכת סייפא חרי שחשיב שם ארבע מיחות ב"ד וחשיב במקום חנק צליבת קיס, ש"מ שסביב צוארו היו צולבים מי שהיה חייב חנק ולא בידו ומ"ש חפסוק שרי בידם נחלו משם אין ראיה אדרב' דאי סחם צליבה בידים לא היה צריך חקרא למימר אלא סחם נחלו אלא ודאי ששם אמר על רוב חצרח שלא חכא אותם בצוארן דאז היחה המיחה קובחה ולא אפוש' צוארא אלא דחאי דצלובה וחיה אוכלת חיינו דמי) להדדי ושניחם אין בחם מיחה ודאית כמו שנזכר אח"כ וחרמב"ם לא נקט מנוייד שנזכר במחני' כמ"ש חמ"מ וחוא חמח עליו באמת כמה לא חזכירו וחב"י כתב דבמ"ש חרמב"ם אף על פי שדקדוחו או ירן בו חצים חיינו נייד דמחני' וכא נלע"ד דבריו בזה דא"כ לא ה"ל לשנות חלשון לענין דקיר' ויחצים אלא בזה כיון חרמב"ם על מה שאמרו ר"ם חאשה שכום דאשה במלחמה אינה נאפנת לומר מת בעלי דזימנין דחזי' דמחי לי' בניר' או ברומחא וסברא ודאי מת ואיכא דעביד לי' סמחר' וחיי וחחם לא חזיי' דמחי ניר' במקום שעושה טריפה דאז לא מחני סמחר' לחחיות מתים ואע"ג דאיחא בפרק חמקבל דאמר שמואל כל חיות חאדם חלוי ברוח ופרכינן וחאיכא חרוני מלכות דלאו ברוח תני חחיות ומשנינן אי לאו משום רוח חוח עבדי לי' סמא וחיי ש"מ דחתם מועיל כתת חחיות אפי' כנחרג הוא באמת לא מחני סמא דשם לנחרג מצד חרוח וחחיא דפ' חאשה שלום ודאי לא מיירי דמחי לי' בניר' במקום שחיותו בו כנון שראחה שחתק נכנס לסוח או לכב בזה ודאי נאמנ' כאלו אמר' קברתיו דאא איחא לעיל בחנ"ח סעיף י"ו דקאי דוקא קברתיו אלא כל שרואין שודאי מת ותו דאמרינן שם וסבר' דחוא מת משמע באמת לא מת אלא ודאי דשם מי ר' שקא ראחה דברים אלו במקום חיות' אלא חתק נכנס לחכל חנוף וסברא שבודאי ימות ובאמת לא ימות רק שמכח יש בו ויש כו רפואה ודבר זה נתכוין חרמב"ם ב"ש אע"פ שדקדוחו ברומח או ירו בחצים אין מעידין דאפשר שאין שם מכת מות אלא סחם מכה ואפשר ברפואה אבב מנייד דמחני' חוא מכת מות ולא זכרו חרמב"ם משעם שחמשנה שאמרח שאין מעידין בזה משום שאפשר ברפואה מכוות אש כדמוקי לח רבא במלובנת וחרמב"ם לא עסיק בזה שחתכי בסכין מלובנת דמלחא דלא שכיחי חיא ולא נקט אלא חדברים שאין חמיחה ודאית בחם אבל בדברים שחמיחה ודאית חוא כמו שחט בו שנים או רוב שנים דפשיטא דמעידין עליו וראית דמעידין עליו ראוהו ואפי' צלוב ואפי' נוסס טפוי הוא דלא משמא אא"כ חיי . אמר אביי הא ר"ש בן אלעזר הא רבנן . דחני' מעידין על המנוייד ואין מעידין על חצלוב רשב"א אומר אין מעידין אף על המנוייד

זהב

מפני שיכול לכוות ולחיות רבא אמר בסכין מלובנת ורבני אכף פי' דמחני' דחנא אין מעידין על המנוייד איירי בחחכו בסכין מלובנ' נם ת"ק דבריו' מודה דאין מעידין דמרפא ע"י מכוה וברייתא דפליגי במנוייד חיינו בסחם דת"ק לא חייש שמא חסכין חיתה מלובנת ורשב"א חייש בסחמא . וכתב חשור בשם חרמ"ח דוקא שראוהו מנוייד במלובנת וה"ח באינה מלובנת ונכוחה אח"כ כדאמר רשב"א שיכול לכוות ולחיות אח"כ אבל אם לא נכוחה אח"כ מעידין עכיו וברבן קפליני ארשב"א וכן חלכה עכ"ל : וק' דחא אם בודאי כא נכוחה אח"כ נם לרשב"א מעידין דחא עיקר חומרת רשב"א משום שיכול לכוות אח"כ וכאן ראינו שלא נכוו' לא פליגי ת"ק ורשב"א אלא אי חיישינן בסחמא או לא וצ"ל דחך אם כא נכוחה דאמר חרמ"ח בסיפא פירושו שלא ראינו שנכוחה אלא שפק בדבר ופסק כת"ק וחטור כתב ע"ז ואין נראה כן מדברי א"א ז"ל דחיינו מדקא חבי' חראש"ו וחרי"ף רק חמשנה ולא חביא אוקימת' דברי רבא דמיירי במלובנת אלא ודאי דאף בסחם חיישינן שמא חסכין חיתה מלובנת וק' דחא כרבא מיירי במכובנת לדי"ה וברייתא דפליני חיינו בסחם א"כ אמאי פסקו כרשב"א ולמה לא פסקו כת"ק ומ"מ מביא בשם חרשב"א נ"כ בסחם כחומרא ונכתב עליו חמ"מ דמרי' מכח דאי"כ למה אמר רבא במלובנת ה"ל למימר בחשש סכין מלובנת ותמוה לי מאוד דחא א"א כלל לומר דרבא חשש שמא מלובנת קאמר דא"כ חיינו אביי דס"ל בחשש מלובנת מיירי מחני' ותלע"ד דחמחמירין בסחם פוסקים כאוקימת' דאביי דבסחם מיירי מחני' ואחי' כרשב"א ממילא חלכתא כן ואע"ג דחכא לגבי אביי שאני חכא דסוניא דנמ' אתי כאביי דחא ברבינן אח"כ שם ואחאר' מיא מירזי מכה וחחי' דפ' נגמר דמי' מכה אינו מוכרחת אלא לאביי כדאיתא בסוגיא שם בחדיא ועכשיו נבאר בס"ד פי' חסוני' לדעת חרמב"ם וחשור דחרמב"ם וחשור תרוויחו ס"ל דמנוייד דחנן במחני' דאין מעידין חיינו במקום שעושה טריפה ובודאי ימות אלא דחחי' דצלוב וחיה אוכלת חיינו תרוויחי (דמי') להדדי ושניחם אין בחם מיתה ודאית כמו שנזכר אח"כ וחרמב"ם לא נקט מנוייד שנזכר במחני' כמ"ש חמ"מ וחוא חמח עליו באמת כמה לא חזכירו וחב"י כתב דבמ"ש חרמב"ם אף על פי שדקדוחו או ירן בו חצים חיינו נייד דמחני' וכא נלע"ד דבריו בזה דא"כ לא ה"ל לשנות חלשון לענין דקיר' ויחצים אלא בזה כיון חרמב"ם על מה שאמרו ר"ם חאשה שכום דאשה במלחמה אינה נאפנת לומר מת בעלי דזימנין דחזי' דמחי לי' בניר' או ברומחא וסברא ודאי מת ואיכא דעביד לי' סמחר' וחיי וחחם לא חזיי' דמחי ניר' במקום שעושה טריפה דאז לא מחני סמחר' לחחיות מתים ואע"ג דאיחא בפרק חמקבל דאמר שמואל כל חיות חאדם חלוי ברוח ופרכינן וחאיכא חרוני מלכות דלאו ברוח תני חחיות ומשנינן אי לאו משום רוח חוח עבדי לי' סמא וחיי ש"מ דחתם מועיל כתת חחיות אפי' כנחרג הוא באמת לא מחני סמא דשם לנחרג מצד חרוח וחחיא דפ' חאשה שלום ודאי לא מיירי דמחי לי' בניר' במקום שחיותו בו כנון שראחה שחתק נכנס לסוח או לכב בזה ודאי נאמנ' כאלו אמר' קברתיו דאא איחא לעיל בחנ"ח סעיף י"ו דקאי דוקא קברתיו אלא כל שרואין שודאי מת ותו דאמרינן שם וסבר' דחוא מת משמע באמת לא מת אלא ודאי דשם מי ר' שקא ראחה דברים אלו במקום חיות' אלא חתק נכנס לחכל חנוף וסברא שבודאי ימות ובאמת לא ימות רק שמכח יש בו ויש כו רפואה ודבר זה נתכוין חרמב"ם ב"ש אע"פ שדקדוחו ברומח או ירו בחצים אין מעידין דאפשר שאין שם מכת מות אלא סחם מכה ואפשר ברפואה אבב מנייד דמחני' חוא מכת מות ולא זכרו חרמב"ם משעם שחמשנה שאמרח שאין מעידין בזה משום שאפשר ברפואה מכוות אש כדמוקי לח רבא במלובנת וחרמב"ם לא עסיק בזה שחתכי בסכין מלובנת דמלחא דלא שכיחי חיא ולא נקט אלא חדברים שאין חמיחה ודאית בחם אבל בדברים שחמיחה ודאית חוא כמו שחט בו שנים או רוב שנים דפשיטא דמעידין עליו וראית דמעידין עליו ראוהו ואפי' צלוב ואפי' נוסס טפוי הוא דלא משמא אא"כ חיי . אמר אביי הא ר"ש בן אלעזר הא רבנן . דחני' מעידין על המנוייד ואין מעידין על חצלוב רשב"א אומר אין מעידין אף על המנוייד

מיירי

דמוקמינן מתני' כוותיה לפילו מן המרכוכה ולמעלה לא תנשא דמנוייד חיי ושאני הכא דהיה כמיס) ולפי הירושלמי (הביאו הכ"י סק"ח) לחזוקי לחומרא בשתי מנוייד דחוששין שמא בחרב מלוכנת נכוה (דפרש"י שמתוך המכוה מתרפי) מ"כ לפילו דקרו בו חץ בקרוס של מוח או בשאר מקומות שנעשה טריפה מעידין עליו לפ"ם אין מעידין דשמא כחץ מלוכנת ירו בו ואפשר שימות לעולם וכ"ש שלא לרשב"ם חודם ואין מעידין דשמא חוץ ל"כ חודם ומעיין בתוספות (בדף הכ"ל בד"ה למימרא דמנוייד מיי) ילמא דאין דבריו כרוים בתוס' כתבו והקשו ומ"ת גלא מילתא דרשב"ם תקשי ליה ריפא לסיפא (דבריפא דמתני' תני אין מעידין על המנוייד וכסיפא תניא אין מעידים עליו ולמעלה תנשא אלמא מנוייד מיי ותירלו) דכלא רשב"ם הייתי מפרש בריפא למעלה מהכא אין מעידין לאלתר (וסיפא סיימו לאחר י"כ חודם) אבל לרשב"ם דאמר בשני שיכול לכוות ולמיות ע"כ מקשה ריפא לסיפא דריפא משמע אין מעידין לעולם אפילו דאמר דרכוותא חזקינן לקול אלא להוליא ממה שהוא בודאי כדי שיכול לכוות ולמיות וסיפא משמע דתנשא לאחר י"כ חודם וע"כ מחלק בין מיס ליכשה ול"כ לפי המסקנא לרשב"ם לחוש להנשא לעולם להנשא לעולם כשהוא מנוייד ביכשה ולת"ק כשהיה מנוייד כשכין מלוכנת ג"כ מודה לרשב"ם :

הוסיף באר

מעידין עליו אבל אם נעשה במקום אלא תנשא נפשו לפילו אם נעשה טריפה אין מעידין עליו לפי שאי' אחר י"כ חדם דלא כב"ח מ"מ ב"ש . וע"ז תירצי כשהוא אינו גוסס אבל אם הוא גוסס כתבו מוספת גוסס שהוא מנוייד מעידין עליו אבל גוסס אחינו מנוייד אין מעידין עליו ואם הוא גוסס ג' ימים מעידים ע"ש . ונקשי בשלשלאות של ברזל בתוך הספיבה . והיכי מי שהיו רגליו קשורות בלוח הספיבה ונעשה הספיבה ים לתקל בניתין זאב מסיון כ"ו וכ"ח בתמוז מעידין עליו ואם הוא גוסס ג"י מעידין עליו כ"כ ב"ד וכ"כ בהי"ו : עכ) לבו . וה"ה הפידו עליו שהכהו במקל על קדקדו עד שיצא המוח לחוץ אבאו אחר מותרת הרש"ך ס"ק ס' ע"ד : ק) אחר . כתב ט"ז מעשה היה בא' שהלך ע"פ הסיס על הגלידה והיה שם הרי"ס סי' שע"ח הר"ש שסון סי' ת'.ומהרח"ם נסתפק אם על תחלת שעה ג' קאמר או

פתחי

דמדברי תום' יבמות קכ"ח וכן בתוס' בכורות ד' ע"ב ד"ה חלב משמע דדינו שוה לסיס שחלב"ם דשם נשחת לא הלא ע"ם וכ"כ לקמיה בס' מעבדי יו"ט פ"ב בכורות סימן כ' וז"ל מלשון רבינו הבא נראה דנפוסס כמי שנתחלף לו אין מעידין עליו שהוא מת אבל אם נשחת לא מפקינן דשמא מרגוס דנפוסס כמי שנתחלף לו אין מעידין עליו שהוא בחיים ובמת ג' ימים ואפילו בשחוטה ובמקום שנהגו לדון כמת לענין שלא יאכל בתרומה ובקדשים ע"כ. ועיין בס' קרבן נתנאל בשלחי ביצה סי' ל"ב שכתב דאפילו בשחוטה ובמקום שנהגו לדון כמת לענין שלא יאכל בתרומה ובקדשים מ"מ לענין שלא יהא מותר לשחטו ולאכלו בחולין ולענין שלא יהא מותר לשחטו ולאכלו בחולין ולענין שלא יהא מותר לשחטו ולאכלו בחולין ול

כרב מהרש"ל . ועצמם היה כיון דהמיס נקרעים היו דיעו כמיס שלים : צו מתרכובה ולמעלה . וכן אם נתחך ממנו רגלו בסכין תנצ"ל מסוס המיס מרגו המכה וע"ד לסקיף הקודם כמ"ש בס"ס : צו שעריפה מינה חיה. הקשה כ"מ והא ק"ל דלא דמי עריפות לחדס לעריפות בהמה כמ"ש בתו' בכמה מקומות ומי יתמר מדס עריפה שלא מי י"ב חודם . ולפסר כיון דמלינו בתניי דתנא מתרכובה ולמעלה תנצ"ל ס"מ קיס להו למ"ל דעריפות זו מ"מ חודס ולמעלה מזה ולמעלה מזה בהמה ולחיה ועוף חודס : צה הואיל ורחוקו נעקר בכנדים מלו דין זה מיתת כתוס' ביבמות דף ק"כ וביניעין דף כ"ו אם ידוע שנתכד הגע בכלי זה לא מיתסר לגע בכלי אלא מספק כגון שנתכד בכלי זה ואין יודע אם נתכד בכלי זה אם בכלי אחר מיתסרין לשתות בכלי זה ולגע בכלי אחר אבל אם ידוע שנתכד בכלי זה ואין יודע אם נתכד בכלי זה אם בכלי אחר מיתסרין לשתות בכלי זה ולגע בכלי אחר כי כבכ"ג לא מיתסרין לשתות בכלי זה ולגע בכלי אחר אלא מספק ואין יודע אם נתכד בכלי זה אם בכלי אחר

ותח"כ נמצא חדש כמים חסר מלוכם כנדים מלו ים להום שמא הרחמן יצא והשמיל כנדיו לאחר ואותו אחר נטבע מלא כאן מיירי שנטבע אחד והיה לכום כנדים מלו וגמצא מיד אחר מלוכם כנדים מלו אז מפידים עליו.וכלכום מחלק בין כנד עליון לכנד מתחתון ודכריו אין מוכרחים גם כט"ז הסיג עליו:צע אם אמר קכרתיו.כי כע"ח חייבין שמא לומר כדאמי לכן ל"ל קכרתיו.ואם נטבע כמים שחל"ם לריך שיהיה לו כו סי' מוכחק: ק לא תגח.כתב המגיד לפרש הסוגיא אליבא דשיטת רמב"ם דהא דמבעיא לם"ס ע"ח כמלחמה אם מהני תיירי דלא אמר קכרתיו ולא אפשיט כבעייא וס"ל להרמב"ם פשיטא דלומר שמיהו שאר נטבע אחד והיה לכום כנדים מלו כאן מיירי שנטבע אחד ולא אמר קכרתיו ולא אפשיט כבעייא וס"ל להרמב"ם פשיטא דלומר דמבעיא לם"ס ע"ח כמלחמה אם מהני תיירי דלא אמר קכרתיו ולא אפשיט כבעייא וס"ל להרמב"ם פשיטא דלומר שמיהו שאר נטבע אחד והיה לכום כנדים מלו כאן מיירי שנטבע אחד ול

סם ממשנה סם ר מעובד' דסם"ת דקאמר מאן ליכא בי חסח כו' וכדאמר ר"ח סם ע"ר וכתב כ"מ דמכאן יצא לו לרבינו ליכא דלא נפקע בכפוי"ת אם נשתח ל"ת הכא בכל מאריכן תשתו אסורה ואפילקא דאם נשתח ל"ת וכ"כ בתוי' דר' ג"ל סם ס"ת ת מר' דס"ק יבמות והרשב"ח בתשובה ב תשכה נסין דכ"ם ס"כ נ סם כתשנה ד ל' הרמב"ם כפי"ב מה"נ ממשנה יבמות דקי"ז ע"ב וכדאמרם לה סם כגמרא

שי למורה

סכ"ד נשתח בכפרויות . כ"כ עיין להרב התניה בתל"ל כה' גרושין סי' כ"ד ס"כ בסופו וע"ש :

הגהות רע"א

מב] ס' כ"ד כתב לא כפירוש שכתב בתוס כדי שתי"ב . כ"כ ש"יעור זה בהגו' כריב"ם סי' שפ"ו שפ"ט טע"ג דכוח נ' שפוה וכ"כ מהר"ם שכון סי' ל' ומהרא"ן בתשובה בתגו' מקור ברוך סי' י"ב ובתשובת פ"י סי' ז' . ועיין תשו' כ"ת סי' ס"ע ובתשובת פרח מטה אהרן סי' כ' ובתשו' מוהל מתם סי"ב: מו] ח"מ חום ס"ב בלומר שרשומו מיד . כ"כ בתה"י כ"כ סי' כ"ת כתב רבני' קכרתו מתם דמים סוי לענין זה כמלתם לשפעתים כם תיים ובדמים למחי"ם :

מז] ב"ש חות ק"ז כיון דאסורי' לכנסת . כ"כ ומ"ת ת"כ ובדוני' נובי' דשי כ"ת כתת כשנם ניכה כתובתה ולא ת"כ ובדוני' היינו דלמחון היכי לניכת משום מרדת כתובה אין ע"ת נאמן ובכת כוח בכיפוך לענין ממון[משכני' מיאל"ם ודאי תת ובתאי יורדים לנחלה אלא לענין כתובה כיון דאיכא מוחרת לכנסת ניכם גובה משום מרדת כתובה ת"כ ה"כ ובדוני' ואיכו כללו אלא לענין גובה כמו ירידה לנחלה . כשלפניך פשוט דלא כתשו' מהר"י כרך סי' ו"ת ועיין תשו' מהר"י לבית סי' י"ת :

חכמת שלמה

סעיף לז בא עד אחד וכו' כ"כ עי' בב"י סי"ק קט"ז שהביא דעת רש"י דאם היה מוחרת מת תפילו כמה פסולין מומרים לו מת היה נאמנת דבפ"ד נאמן על פלמו ופ' מ"ם כמזכי' בתשובת שבי אלי סי"כ"ח בהגו' ל"ק קלסטין מ"ם כזה לפלפל ויים"ם בשזה"י ודוק :

ביאור הגר"א

בשעות וכמ"ם בכנ"ם: קי) ודוקא כו' . שם בעיבד' דרב אלא דלא לפקוים כמ"ם בפיסקים : קיא) ולו בשעות בעובד' דר"ם מדיבורי' דר"ם כו' : קיב) אבל כו'. דאל רב אמי לא דייק אלא מדברי ר"ב ז"ם בגמ' מדיבורי' דר"ם דלכאורה הוא מיותר אלא דוק, קאמר בכמ"ג: קיג) ולו"ז כו' אבל כו' . כמ"ם בניתין כ"ת כ' וכמ"ם בסל"ו דנותנין עליו תומרי חיים כו' וכו' ספיק, לתוריים, ואפי' בשאת אלא וכמ"ל שכ"ו בתוב ודוק: בחים שאלים דרוכן לא"ת כ"ל : קיד) ואפילו הפיד כו' שכן דרך כו' כמ"ם ובתוס תשכה לכשכר וכמ"ם תוספת בכזיר יו"ד ה' ד"ם פרם כו': קטו) כמו שאלים. ס"ל דלא קאי בכפוי"ם המעיד אלא אכל מיט שאלים: קטז) ים כו' דאלו"י כתר רוצח ואף דקי"ל בשמואל דלא אלו"י כתר רוצח ברוצ' דבניט אף שמואל מודה כמ"ם בספ"ק דכתובות וכפוף יומ"רוצ ישראל כו' לכאזיר אביהמו וכן לניזקין דוק, בממלא ס"ת אף ברוצ ס"ם ניטראל ור"ל לאשתא על חסף אלא מחמירין בספק ה"ת כ"ל אלו"י כתר משפות רחוקות.ליקוט בתש"ם המחירי' משום מורת דאל"ת ומתום' דבכורות ד"ב והרא"ם רפ"ב דיבמות: קיז) ליקוט וניזקא ליכרע כו'. בשמיט הני יבמי דקאתר בגמ' וכן הרי"ף וכ' הרא"ם שפ' כליבקא קמא ודחק שם מאור אבל דרך הרי"ף לפסוק כלי' בתרא והרשב"ם כ' שפ'כשני כלשונות לאומר, ודבריו נכוניפבי כן דרכו לפסוק בד"ת להחמיר אבל היותר נכון כדברי רש"ל

שו"ת

סעיף א קטן שנשא קטנה ומת הקטן קודם שהגדיל הרי זו אשת אחיו מן התורה ואינה צריכה יבום ולא חליצה ואם רצה להתייבם יכול לעשות כן ואם רצה לחלוץ חולצת ואם רצתה להנשא לאחר מותו הרשות בידה ואם נתייבמה הרי זו כאשת אחיו לכל דבר ואם מתה אחיו ולא הניח לה ולד הרי זו כאשת אחיו לכל דבר ואם מת הקטן ולא הניח לה ולד הרי זו כאשת אחיו לכל דבר ואם מת הקטן וה

פסח מחלוקת בירושלמי בחגיגה : (סז) מיהו מצוה לזות שפתי' לא תצטרע . ותצטרע לאחים מחר מלגזון הרמ"ה משמע דאין בזה איסור רק דעלה טובה היא אלא תצטרע ומיהו הרמב"ם השמיט עלה זו וכתב בכ"מ משמע דלא מיירי בזה איסור כלל אלא לומר דלא תצטרע לאחרים מחר דלמחר לא יהא לו פנאי לזות שפתי' ודבר זה לא נראה לומר כי : (סח) ומיהו לומרת בדי לי שמת . רש"י פי' בכתובות דכ"כ ע"ב תעפ"י שאינה יודעת בודאי שמת מ"מ יכול לומר בדי לי שאין לבי מוקפי שבדי לי אלו היה פה ואין מצה אלא למי שלבו פיה כך הוא בכל הספרים שהגיה מוקפי ומירי שמורת שפתי' ממש בירושלמי דקתני מקומטריסין של כבריס אל ישיאו ורב יוסף קאמר דמיקטל קטלי וכו' ע"ש. הא רב יוסף חיירי דוק לעניין גט ותרומה עיין ודו"ק . ומכל אלו אם נשתא תצא הריב"ם . ופפיהה שטעמא חיירי שלא שהה אם מת"ה תצא : (קיד) ותנשא . ותצטרע לאחר שמ"ם אם בעלה מת כיון שהתירוהו חלה ע"פ ליכא קפק כלל עיין ב"ש . לא מיקרי התירוהו ליתצטרע אלא בשהה על הדין ועל ההמתנ אבל התירוה בעדות לא הר"י אלדרבי סי' קצ"ד . ענוגה שאמר ע"א שמת בפלה בחדש ניסן ועכ"פ חזרו עד שעמת בחמוז ואח"כ באו עדות ברורה ואמרו שבעלה היה בחודש תייר בורגי וקודש שהוציאה מבעלה נאמנה ע"פ עדים שבעלה ודאי כבר מת וקברוהו אך נתעלם ממם בחיים זמן מת אי אחר כשוקי תשמו אי קודם הנשואין פסק בתשובת שבות יעקב סי' ס"ל דים להחמיר דיוצאת בגט מ"מ אם אפשר לחקור על הדבר שכבר מת הבעל קודם[גשואין אזי יתיר להתירה הרשב"ם.ואם לאשהוציאו[בחזקת שלמה בחזקת ל' לחזור אחר הבעלה בלומרה שפירסה נדה כמ"ש מהרש"ל סי' קנ"ו : תנשא עיין תוס' בכתובות דף כ"ב ע"ב ד"ה ואי ואפי' לר"ת דאמר ב' עדות מספיק לאשת איש ה"מ לענין שתנשא אבל לענין שתהא מותרת לבעלה הראשון בעינן ב' עדים כדאמרינן בפ' האשה רבה (יבמות דף קכ"ז ע"ב) ודוקא בשנשא אחר אבל אם חזר הראשון ונשא אחרת אפילו אחר מאה שנים אינה צריכה גט מהשני ואפילו בשנשא אחר ומת אחר כך אפילו הכי אינה צריכה גט מהראשון כדאמרינן בפ' האשה רבה (יבמות דף קכ"ז ע"ב) ומיהו אם נשא אחר בחיי הראשון א

ולדעת הרמב"ן והרשב"א וכ"י ס"ל להרמב"ם אפי' אם התירוה וע"פ פד כשר ס"ז כמלמה ומחלה אפי' אם לא נשאת לעד המעיד לה והיא לומרת כרי : קיח ואם נשאת לו' מעדים וכו'. הלשון תמוה דהא ליכא כאן אלא ע"א וכן הקשה בדרישה על הטור. מיהו נראה בעור י"ל כי שם כתב שני חופנים מ' עד כשר למר מת וכאן שני כשרי'ואמרו לא מת או קרוב לומר מת ושני קרובים למרו לא מת אלא אפי' רשעים מעידים לו' מאופנים אלו אבל כאן בשם ע"ג דכשאת לו' מעידים היינו ו' מאופנים אלו אבל כאן אפי' ע"ג דכשאת לו' מעידים דהא מיירי לגבי כאן אלא ע"א ואפשר לומר ולומר מ"ש עד ו' כשר היינו אפי' כ' מאופנים אלו

שטעה בדמיונו לומר דוקא התירוה ב"ד אבל לא התירוה ב"ד אפילו בשעת קודם שבא הבעל כאן אבל כאן בבא מחת ובר"ן הסכ"ת בפסיעות דכל היכא שבשעת לף שלח התירה ב"ד כיון שבשעה מעשה ע"פ רשעון הרי הוא כבעיס ודברי הבעל הבא מ"כ הרי הוא כמ' וגם מ"ש בתשובת הרמב"ן (הניחו ג"כ ב"י ס"ק ל"מ) וכל שלא עמדה בפני ב"ד אין בדברי הבעל כלום היינו מאחר שלא נעשה מעשה ע"פ הבעל אם בא הבעל הבעי הוי כבא מאת שלא נעשה ע"פ הבעל אין לך מעשה גדול מזה ובדברי הר"ן ואין כזה מונח לף שכתב בלשון י"מ : (עה) והכ"ד לריכים להיות ג' וכשרים . וכבר הארכתי בתשובה שלף שהרב כתב בד"מ שהולית דין זה מתשובת הרשב"א סי' תשמ"ע ותש"ן הנה המעיין שם אין רואים משם וכבר הארכתי בזה להביא ראיה דשני בחכם לי' בכל הורמות דעלמא ומיד שהורה חכם מ' להתיר לא תלה מהיתרה רק לעיני קבלת עדות שלא יאמרו מבודין היינו לריך ג' לקבלת עדות :

אחד ואמר לא מת (עה) קבד קלא) (קיד) וב"ד (קנה) לריכין להיות (קנה) ג' [נו] וכשרים ולא קרובים זה לזה ולא לבעלים :

מ' אשה (מ)אומרת לא מת ושתי נשים אומרות מת קבה הרי זו (קו) תנשא וכן אם אמרו י' נשים לא מת וי"א נשים אומרות

ובדי שתעמוד על בוריו של הדין הנ"ל . הצנתי פה התשובה הנ"ל :

מ"ש בס"ע סל"ט שהשאלת ע"פ ע"ח לא תשבח תלת כרסות ב"ד והגיה מהרמ"ח והכ"ד לריכים להיות ג' וכשרים ולא קרובים זל"ז ולא לעדים ולא נדפס כלל מלין הולית הרב הג"ה זו ובספר ד"מ העתיק תשובת הרשב"א בסי' תשמ"ט ותש"ן ונראה שע"פ תשובות אלו הגיה הגה זו והגה דברי הרשב"א בתשו' שתומים וקלרים שפתם וכתב שהכ"ד לריכים להיות רחוקים זה מזה ומן העדים ומן התשה עכ"ל ולא פי' מה קאי על ב"ד המתירין העגונה או על הב"ד המקבלין העדות וכמו שמיירי בסי' תשמ"ע בעיין קבלת עדות או לא קאי על דיני עיגון רק מיירי בדיני קרובין או שאר דיני בשים והגה בחמת תשובה זו תמוה מאד שהם קאי על ב"ד מתירי עגונה וקאי מהשה הגשאל ע"פ ע"ח שלריכה רשות ב"ד ועדים דקאמר היינו עדים דעלמא ומ"ש היו לריכים הב"ד להתוועד יחד דוקא ביום ולא בלילה ודוק הם כיבוה והיא בעמידה וכל דיני ב"ד המבוארים בדיני ממונות יהיו הכל מוהגים בהיתר עגונה זו מה שלא מלא מזכר בשום פוסק ומהבר ועוד למה בעדות הקילו אפי' מפי שפחה מפי כותי מל"ת מפי קטן וכב"ד יחמירו כ"ב דוקא ג' ולא קרובים ולמה בכל דיני מיסור והיתר מדם רואה ערפה לעגמו וכבל דיני בדם שהוא מיסור כרת בשלשן לחבם בין קרוב ורחוק ולמה יחשבה העגונה להחמיר יותר מכל המסורין שבתורה והגה מלאתי תשובה זו בתשו' הרשב"ן סי' קי"ב שם ראללו שני תשובות הקלרות מאד נדפסו בתשובת הרשב"א הל"ל ושם בתוב והב"ד לריכים להיות רחוקים זה מזה ומן העדות ומן התשה ומן המיב ולא מיירי בדין עגונה כלל וקרוב לשמוע שבדין עיגון אף מקבלי עדות אין קפידא אם העד קרוב להם כמו שנוף הבד אין קפידא אם הוא קרוב או עבד או שפחה ותע"ג דיש לחלק דבשלמ' עדות הוכרחו לתקן להמנין אף לקרוב דלפעמים אין שם עדות אחר מבל דיכול לקבל הגלי קרובים ממש אבל הכא מלינו שהחכמים הממירו בני עיגון שאם יש קרוב ורחוק זה דלא מלינו שהחכמים הקילו בקרוב אלא בשאר קרובים ממש מה ניכה מזה שיקבלו עדות הקרוב אלא שיהא הרחוק והב"ד יש לחוש לעיגון אם יחזרו אחר ב"ד בבר גם לא הבתי קבלה זו מה ניכה אם העד הרחמן הוא שפחה ועבד וקטן וכותי מבל"ת וא"ב מה לריך לקבל עדות השני בב"ד יותר מן הרחמן שהעיד דרך סיחה בעלמא ולמה יפיה בח הבן מבח החב . ועוד הטעם שלריכה ג' לקבלת עדות ולא ב"ד שיש לחוש שבד אחד מפי עד ובעגונה אף עד מפי עד שהרי נמלקו הרשב"א והר"ן בטעם שאין העדים יכולים להיות קרובי' לדייהם (הובא בחוך פ"ב דכתובות בהר"ן לף קפ"ח ע"ח) ולפי טעם הר"ן (דילף לה בשם שהעדים לא יהיו קרובים זל"ז בך הטעם שאין העדים יכולים להיות קרובים ע"פ בחוך) פשיט' דמותר בעיגון לחפילו עדים קרובים זה לזה אף עד מפי עד ובעגונה אף עד מפי עד שהרי קרובים גם הדיינים קרובים כ' הרמ"ם בפ' . זה בורר ממרה תורה הרוג ע"פ עדים הרוג ע"פ דיינים מה עדים אין קרובים זה לזה אף דיינים וכו' ומ"ב גבי עיגון שאם ר"י מחולליהם דלא בפסיעות בשם ר"י מחולליהם לדיינים ע"ב נראה בפשוט מאחר שלא נמלא דין זה בטור וברמב"ם וכל המחברים השמיטו דין זה ולא נמלי דין זה רק בתשובת הרמב"ם ותשובת הריב"ש בשם תוספות (הביאה הב"י ס"ק מ"ב) נראה שאין הפי' שהשאה תושיב ב"ד בבר ותשלח את פיהם ודוק' ג' וכלתי קרובים רק דאמרי' דעד אחד המינו מושב להיות דייקא ומינכר ע"ב לריכה לדקדק ותשאל לחכמים וכן משמע מלשון תשובת הרמב"ן וגם ליבא דגמרא דייק (דבמתניתין תנא דף פ"ז ע"א ניסת שלא בדשות מותרת לחזור לו (ופרש"י ניסת שלא בדשות ב"ד שבאו שנים ואמרו את בעליך וניסת מעלמא שהרי לא היתה לריבה להיות בית דין מותרת לחזור לו דלמוסה היא) וקאמר עלה בגמרא מדקתני סיפא בשלא שלא בדשות מותרת לחזור לו שלא בדשות בית דין חלה בעדים מבלל דבישת בית דין ובעד א' וכו') מדקתני הגמרא בדשות ב"ד ולא תני בהורשת ב"ד והתנא בשאה לא נקט דשות בית דין בלל רק בסיפא קתני שלא בדשות ומפרש בגמרא שלא בדשות ב"ד ומינה בשמע בדישת מיירי בדשות ב"ד וכל היכא דאיכא דאיכא ב"ד ממש לא ס"ל לשנות בסשמיע לן זה ובלמדו מכח דיוקא דסיפא וכמה פעמים מלינו בגמרא בשלא דשות ב"ד ואין הפי' שיבטו ג' בשרים במקום המיומד לב"ד ובגמרא פ' הכותם לף ס"ב ר' יהודה אמר בשר מוכה פטור מפני שהיא בדשות ואמרי' עלה בגמרא מאי לאו מעות דשות ב"ד והתם הפי' שב"ד מבאי ישראל שלא בדשות ב"ד ומינה בשמע טוב שם בל אלו שאמרו פותחין בו' לף ע"פ שבדשות בו' ג"ב הפי' בן (וכן משמע מדברי התו') בדים השאה דבה לף פ"ז ע"ב בד"ה מבלל דריסא ובדיבה לשאול לב"ד להתירה וכו' ס"א דסנירא להו להתוס' דדי לה בשלא ב"ד ואין לשון זה מורה שאריבה היתר ב"ד ושתעמוד לפני ב"ד של ג' דק בעלמא ותע"ג דהתו' בתבו זה למאי דס"ד דע"ח מהימן מדאורייתא אבל לפי המסקנא אפשר דאריבה היתר ב"ד מ"מ אין לזה הברח שלא נזבר בשאה למה נאמר דשם"ד ושמסקנא אלוקים דבוכל לומר לפי המסקנא פשיטא דאריבה שלא תבם דק לפי שם"ד היה לשאה להו להתוס' מאחר דע"ח נאמן מדאורייתא למה ליה רשות ב"ד . והשיבו מ"מ לריבה שלא תבם מאחר שבשמה דבריה אין ע"ח נאמן תדע דלאו בלל הוא וב"ד בקאמר לאו על ב"ד פרעי של ג' או שם סיפא דהא קאני סיפא דמתני' הל"ל ניסת ע"פ ב"ד שלא בדשות ב"ד אלא ודאי דהיינו ע"פ ב"ד בגדול דהא ב"ד בקרון מן הקרבן וב"ד זה סיימו ב"ד הגדול דהא ב"ד לעלמא אינה פוטרת לאו על ב"ד פרעי של ג' שם סיפא דהא קאני סיפא דמתני' הל"ל ניסת ע"פ ב"ד שלא בדשות ב"ד אלא ודאי דהיינו ע"פ ב"ד בגדול דהא ב"ד לעלמא אינה פוטרת לאו על ב"ד פרעי של ג' שם סיפא דהא קאני סיפא דמתני' הל"ל ניסת ע"פ ב"ד שלא בדשות ב"ד אלא ודאי דהיינו ע"פ ב"ד בגדול דהא ב"ד לעלמא אינה פוטרת

הקרבן

באר היטב

מבואר לעיל דמלת.ועיין תשובת מהרשד"ם סי' כ"ט דמולק על הר"ן . והרח"ם בקע"ד דהסכיים עם הר"ן וכן הים סברת מהריב"ל ס"ג סי' ס'.מה שהקשה הב"ח לסיטת הר"ן מה מקשה הגמ' דיבמות דף קי"ז ע"ב של מתני' דתני עד אומר מת ונשאת וכו' טעמא דנשאת הא לא נשאת לא כו' למה לף לוקמי מתני' נשאת ממש ולף התירוה ע"ש. ולף ק"ל דהא יש בוד לדקד דלפי סברת המקשן דהקשה הלמר בולף כל מקום שהשמיטוה וכו' ופרפ"י שם ד"ה לף תלת מהתירה הרשון וכו' דוקא בהתירוה קודם שבא עד אבי בשלא בא עד קודם שבי התירוה לף מהבי מהיכי תבי קרי ע"ם ל"ש הסליט המקשן בדאמרי דמתני'כמי מיירי שהתירוה קודם שבא עד אבי קשה מב"ל אמאי לא תני בהדיא שלא התירוה מש"ם קאני נשאת אף עד אבי קשה מב"ל אמאי לא תני בהדיא שלא התירוה קודם שבא עד אבי דלמ"ב למה קאני נשאת אף שלא התירוה ל"ל למיתני תלת ודלת בשהתירוה לימא קאני נשאת.תלת ודאי דהמקשן קשה כפשוט' למה קאני דוק' אם נשאת משמע דבלל נשאת לא משכחת לה סוס תלתא הא לאו סוס תלתא הא לאו בולא וכו' ל"ב בהתירוה נמי תנשא.עיין ורוי"ק.ועיין בגה"ב דף ל"ש ע"ב שבאב בשבי קודם שבירוף שלא נשאת תלת ברסות ב"ד שהתירוה ליבא סני ע"ם : קבה) ג' . הח"מ מאריך ומסיק דל"ל ב"ד תלת דומה לשאר הורשת תיסור וה'תר ודי ביסיד גם ל"ל ב"ד לקבל העדות דהא עד מפי עד בשר רק לענין קבלת עדות שלא יאמרו מבודין ה'יגו.לריך ג' לקבלת עדות אבל לענין היתר עיגון בישיד סני ע"ם . וב"ם הביא ראי' דל"ל שלשה ע"ם : קבו) תנשא .

תפי'

פתחי תשובה

קב"ד כ"ם מודים דלריך ב"ד אבל לא לענין פתרה והרב המניס הזכיר דברי המניס הב"ח הב"ל והסיב עליו ע"ם (וע' בתשו' ח"ם סי"ם מ"ח שב' וז"ל ואחת שעה יסיבה ב"ד של שלשה שב' רמ"ח לא יתבעה ולקחו דברי החי"ח ותמי"ב שהב"ח בחי"ק בשד רמ"ח היינו לקבל עדות בשלשה אבל להחירה בשלשה לא יתבעה מ"ח קוחיל ונפיק מפומיה דנברת רבא לא יתהפה תפקידו אבל ב"ב עוד בשמה תשובות דרחוי להוסיב ב"ד של שלשה) : (קנו) שמעתו בל מ'. שבה"ע הב"ח מולף על הח"מ וסוכר דלאחר שמעת מרבים מדוע מת' שמעת מאחר ויעיין בח' ל"ל סי' ל"ו שדעתו בדפת הב"ח . ועי' בת' גחוני בתרתי סי' י"ל שמחלק בזה הב"ח עם הגחות מהרי"ו בשל מב"ע ודפת הב"ח שם בדפת הח"מ ושיים שגם דפת תתנו הם"ו בן הוא אבל לשת מהר"י בשל מב"ם בדפת הח"מ ומסיב דשלא שלא בדשות ב"ד של ג' ואם בתשו' מבן שהחבר שב' הנה בדפת הב"ח סוא רק שער מ' שאחר שמעת מפי רבים שדיף מעד מ' שאחר שמעת מפי אחד אבל אם שלא סופד בפני ב"ד לא נמר הסיעד דבפי הגדה בב"ד דוקא ומ"ם בח"מ רחוק מאד דמבואר בח' ב' בשלשה בדפת הב"ח מהני אבל בפני ב"ד לא בשלשה אלא בשני אנשים ואיכא דבעי שלשה לזה לריבים לעשם דפר מפ"ם ובב"ב בעדות הצם מהני אבל מ"מ בל שלא סופד בפני ב"ד לא נמר הסיעד דבפי הגדה בב"ד דוקא ומ"ם בח"מ דחוק מאד דמבואר בח' ב' שאחר שמעת מפי רבים שלשה אלא שנים ואחד בעי שלשה ואחד בעי שנים ואחד בעי שלשה ואחד בעי שנים ואחד בעי שלשה ואחד בעי

מותרת להנשא. הרמ"ם: קבו שתין חומרים שנים כמתה חלה בעדים כשרי. ואם מתה חומרים מת ושנים חומרים לה מת לה תנשא ותצא חת"ל מסכשת לה' מעדי. ואם שנים חומרים מת וג' חומרים לה מת מ"מ אם נשמת לה' מעדי לה תנשא לאחד מקרובים אם כ' חומרים מת וג' חומרים לה מת אפילו אם נשמת לה: קבו אם שנים מעידים שנשמעו מפי ה'. סיימו כ"ת שנשמע מפי ה' כן הוא בתשו' הרי"ן וכ"כ בתשובת מהרי"ם מלובלין סי' קל"ג וכ"כ בח"מ אבל אם רבים שנשמעו מה' אבל שמע מה' שמי הוי כאחד ואחד ומבואר שם דמיישינן שמא שנשמעו הרבים מאחד כשלא אמרו דשנשמעו מרבים ומשמע שם אם אחד שמע מרבים אפילו אחד מהם כשלא אמרו דשנשמעו מפי ה' אחד ומבואר שם דמיישינן שמא שנשמעו

מהיתירה ע"פ עדות המחרונים דלא לימרינן לא חלא מהיתירה חלא בפסולים לאכל כל שהמחרונים ג' עדים כשרים ודאי מוליתין לותה דתרי ותרי ספיקא הוא . ואפשה בחזקת ח"ת קיימת והכא עליה בחשה תלוי קאי : (פא) ומותיב לה עיקר כתובתה . זה דעת הרמב"ם בפי' י"ז מהלכות אישות גבי המוכר לבעלה גרושתו שמייב ליתן לה כתובה ולא תוספות וכתב המ"מ הטעם בשם הרמב"ן דעיקר כתובה נובה מפני מדרש כתובה לבשתצתי לאחר תעלי מה שכתוב ליכי אכל מיקומדרש כתובה בתוס' וכמותו פרק דין ג"ח גבי מיתה שתם מצייצין לותה ונותנים לה כתובה ומצטע דסמך על מ"ש לפני זה דאין הספרים בינינוסין למיתה דתרווייהו מפני מדרש כתובה טובלת כתובתה ואין מדרש כתובה בתוספות:(פב)ולפי חשה שטוה מאכיו.גמרת ערוכה היא לדבריך פקחת תבשל שטוה לא תבשל אלא לאחת זו ואל' זו תבשל יבמות דף קט"ז : (פג) ומצייצין לותה הטור בסי' ק' ס"ק י"ג כתב בשהרמב"ן שלריכה ליצבע שמת וכבר תמה בכ"מ ובב"ח עליו ואין זה רק שבועת אלמנה כדין הבא ליפרע מנכסי יתומים ועיין לקמן סי' ק' כתבתי דע"י נלנול אפשר לריכה ליצבע שמת ושבניע זמנה לנבות: (פד) ואין דעתה ליבמה . אלמון זה משמע אם נשמע אלא כבר נלמ כרשות ב"ד נותנין לה כתובה דהא מזיל לה חשדא : (פה) י"ל דאפי' ים לה עד שמת לא מבני . בב"ק מ"ב הטעתיק דבריס אלו ובכל עליהס ב"ש וע"ל בהמיכון כאן ובאמת קשה מב"ל להריטב"א דהמוכר זו בלא רואה דשמא ליעלת אלא עיקר וז"ש בכתובות פ"ה מצו ד"ל כו' כאשר"ל ס"ב אבל מדברי תוספת שם ושאר מקומות שתי'בתוב' מ' דנובה אפי לאחר תעלי מצוה : (קלו) ואפי' כו'. קשיין כ' וכ"כ כרי"ו מבנמ' זכ: קלח) ובלבד כו' כאשר"ל ס"ב בפי'רש מתון מוכר שבאמרה כו' וכן מ"ש בפי'רש דייקא ומבאין : קלח) ומבאיכין כו'. כאשר"ל אין אלמנה כו' : קלט) וי"ל דאפי' הבא אלמנה לבו מי מצוה אלא אחת מהן אלמנה ואין לריכה לומר אי מצוה דדייקא ומבנ' והיא היא רולה להיבמה אבל לדעת כראשר"ם אסור לישא אלמנה דאיבעית אימא' דאמצוה לא מבקרא כאשר"ם בסוף כ' נרוצין וכ"כ כראשר"ן אבל דשם ל"ב לא מבני ע"ל ואפ"ם בשאר מקומות : קמ) אבל כו' מתירין אותה כראה דע"ם ול"ל אין מתירין אותה חדא דבפ' בכל מקום אלא הכא דוקא כיון שאמותה אשה דל"ב אף אם בכתובה אבל בכתובה אלא אמדינה אי אפשר בב' ואפ"ה

ז סם כמצנה מ סם כמצנה ס מצנה ס"ד קי"ו ס"ק כ לדעת דנמי' סם ברמב"ם וכרב מניעה סם מסומסקר' ל בפיה סם בגמרא ס"ב .

הגהות רע"א

וז] ס' מ"ח גרסינן כפי פלוני . כ"כ שם לאמרם שלא בפניו גרסינן ולא כוכתבם בפרים לף דאיכא לאמנת מ"מ בכה"ג דאומרת מה בפלי נאמנת דלא כוכתב בחזקה . מהרי"ק שרש ס"ב :

ז] ח"מ שם ל"ח שאין נאמנת לאוסרו, כ"כ מ"מ י"ל דרך דרך שכתבם לכתבים דנון שבפרים מעידים שהי' לבעלה סי' אלו ורחוי להתירה . וכן נשים אומרות שהי' לו עוד סי' ומחילה שאין זה בפלה. י"ל דנאמנת לאוסרה תשובת ר"ב מ"ח מהב"ם סי' ס"ד : וכ] ב"ש שם קמ"ב דמייתי דמקרא

ר"ב ס' , תשובת הרשב"ם מ"ח סי'

שי למורה

סמ"ח ולם אמרה מת על מטתו . ר"ב עיין ב"ש ס"ק קמ"ח

ביאור הגר"א

קמד) זאת אומרת כו'. דלא כר"ח שם דמוקי בפלינהו לדידיה סיפא מהשתא זל"ז ופתום, ד"ה דכל כו' והשתא כו' וכר"ת וה"ב הוי הלכם כר"ת ואע"ג דשתא כשאמת בהדיא דלא כרי' ואע"ג דכשאר רבי יוחנן בקושי' קי"ל דמ"מ הלכה כן כיון דלא איהמקנן וכ' הרשב"ם דלדידיה מהני כשים אחרות וקמ"ל דאפי' בכרים ופסילים וכן משמע בירושלמי דגרסינן על המהני' גילה בר מניחין בשם רב כ"ת שבכשרו עדים אפי' בשים אחים מכחים את האשם ואכחים את האשם ופריך אי מהני' ניחני ע"א את ואשם תמורת לא את אשם אומרת את וע"א לא את ואשם הני דבית ר' בן אלעאי מהני' בלורות אפקרון . ליקוט : **קמא)** כשם כו'. לשון הירושלמי שם לא אמרו דברי הרב אלא מדברתם בלוש: **כמו)** ולו שבאחד כו'. לשון ב"ב ומ"ש כי' שאם הניחה בשלה עגונה ובך ובאחד קטנה כיון לניחה היא תינה נאמנת עליו ואני אומר שלא אמרו אלא בשאר אחים נאמנת בקטנה אלא בשאר אחים שבעולם אבל בשלה בפני עצמה לא נאמנת עליו ואפילו בקטנה ס"י בירושלמי היא בקטנה ס"י בירושלמי שהרי גירשתני כו' אפילו בשאר אחים שבעולם נאמנת עליו אבל בשלה בפני עצמה לא נאמנת עליו ואפילו

ספירם דכרי הרמב"ם דמיירי כשלמרה היא מתחלה את בעלי ותח"כ נח הערד המסייע לה דמיירי שמא שכרה אותו מהכל מם נח הערד לבדו נאמן הוא ואין זה מוכרח לסמוך על פירוש זה להקל בלא רמיה ופשט לשון הפוסקים הוא מורה על זה כלל ועיין בב"ח: (צו) שמת היה שכרה אותו. וממילי דאפי' אמר קברתיו הוא נאמן כמו שהיה עלמה היום נאמנת: (צו) ובהה ואמרה מת בעלי במלחמה. זה הוא לשון הרמב"ם פ"ע מה"ג דיק'ומשמע דוק'אמר'מת במלחמ' אבל אמרה סתמית אמריקמת על מטתו קאמרה ומיהו היכא למיקך מסוף דברי הרמב"ם מיפר' שפיים אבל אם אמרה מת סתם על מטתו נאמנ' משמע הא מת סתם אמרינקמת במלחמ' קאמר' וכן כתב רש"י להדיא בגמ' (יבמות דף קו"ז ריש ע"ב) דכשהוזקק' מלחמה כשולם ואומרת עד למחרה מת סתם היינו מת במלחמה עד למחרה מת על מטתו וכן הוא בספר מלחמות ס' וכ"מ כ' שהרמב"ם חולק על רש"י והיינו מוכרח מדברי הרמב"ם בפ"ע מה"ג דכשהוזקק' מלחמה כשולם ואומרת מת סתם היינו מת במלחמה עד למחרה מת על מטתו ס' וכ"מ בהדיא בתשובת הרשב"א סי' תכ"ו ובתשובת הרא"ש כלל ע"ח סי' ו' ובתשובת מהרי"ק שורש ק"ע ובתשובת מהר"ם מלובלין סי' קפ"ו. ומסוף דברי הרמב"ם שכתב אבל אם אמרה מת על מטתו נאמנת משמע נמי הא מת סתם אמרינן מת במלחמה קאמרה ועיין ב"ש וב"ח: קמן) קברתיו. עיין בהרא"ש סי' כ' והועתקה בב"מ פי"ב מה"ג. ועיין ב"ח. וט"ז ומה שקשה ליהמני' במת במלחמה במנו דמת על מטתו פ"ב פירושו דאם אמרה מת סתם עלמה במלחמה ולא נהרג דהוי במנו מת מטתו מת. ומ"מ אם שור וט"ל מיהו סמזיקה היא מלחמה בשולם ולא נהרג אלא מת סתם לבתולה במנו דמת על מטתו פ"כ. פירושו אם אמרה מת מיתת עלמו ולא נהרג והיא החזיקה מלחמה דהוי במנו מת סתם עלמה במלחמה דהוי במנו מת מטתו מת ודו"ק. ת"כ מ"ם הב"ח על הכ"ם ותשמיטת' ליה דברי תוספת הללו. לח דק.ועוד

באר

דמשקרת ואין חילוק בין הרגיל הוא קטנה או היא עיין כ"מ ה"ג פי"ב דהלכות: קמן) בבלה. הרמ"ם סי' כ' כתב יש מי שפירש דברי הרמב"ם דמיירי כשאמרה היא מחמלה מת בעלי ותח"כ נח הערד לבדו נאמן לומר הוא ואין זה מוכרח לסמוך על פירוש זה להקל בלא רמיה ת"מ ועיין ב"ח ועיי' בב"י סי' ס"ג סה"ב) קמן) ואמרה מת בעלי במלחמה. זה הוא לשון הרמב"ם בפ"ע מה"ג דיק'ומשמע דוק'אמר'מת במלחמ' אבל אמרה סתמית אמריקמת על מטתו קאמרה ומיהו אינא למיקך מסוף דברי הרמב"ם מיפר' שפיים אבל אם אמרה מת סתם על מטתו נאמנ' משמע הא מת סתם אמרינקמת במלחמ' קאמר' וכן כתב רש"י להדיא בגמ' (יבמות דף קו"ז ריש ע"ב) דכשהוזקק' מלחמה כשולם ואומרת עד למחרה מת סתם היינו מת במלחמה עד למחרה מת על מטתו וכן הוא בספר מלחמות ס' וכ"מ כ' שהרמב"ם חולק על רש"י והיינו מוכרח מדברי הרמב"ם בפ"ע מה"ג דכשהוזקק' מלחמה כשולם ואומרת עד למחרה מת סתם היינו מת במלחמה עד למחרה מת על מטתו מהרש"ל בתשובתו סי' ס"ג והגהות רעק"א ס' ובתשובת מהר"ם מלובלין סי' קפ"ו ובתשובת מהרי"ק שורש ק"ע ובתשובת הרא"ש כלל ע"ח סי' ו' ובתשובת מהרי"ק שורש ק"ע ובתשובת מהר"ם מלובלין סי' קפ"ו. ומסוף דברי הרמב"ם שכתב אבל אם אמרה מת על מטתו נאמנת משמע נמי הא מת סתם אמרינן מת במלחמה קאמרה ועיין ב"ש וב"ח: קמן) קברתיו. עיין בהרא"ש סי' כ' והועתקה בב"מ פי"ב מה"ג. ועיין ב"ח. וט"ז ומה שקשה ליהמני' במת במלחמה במנו דמת על מטתו פ"ב פירושו דאם אמרה מת סתם עלמה במלחמה ולא נהרג דהוי במנו מת מטתו מת. ומ"מ אם שור וט"ל מיהו סמזיקה היא מלחמה בשולם ולא נהרג אלא מת סתם לבתולה במנו דמת על מטתו פ"כ. פירושו אם אמרה מת מיתת עלמו ולא נהרג והיא החזיקה מלחמה דהוי במנו מת סתם עלמה במלחמה דהוי במנו מת מטתו מת ודו"ק. ת"כ מ"ם הב"ח על הכ"ם ותשמיטת' ליה דברי תוספת הללו. לח דק.ועוד

פתחי

נסוף לה כושם לפרסם הדבר וגם בלשם סודות לדברי העד ותאמרת שתעולם לח נאמת לבעל כלל רק מתמת כושם תאמר כן. ועל זה עלפל ברב השואל כיון שהרמ"ם פסק דעושה את היום כקטנה אם כן שותם בפשט תמיכם לחיסורא ותמתלת נמורם אין כאן דמי לתלם לומר שנשמש בתלב תי' וכי היא בתומרם שתת בעלם. והוה ז"ל הביא לו שדעתו נוטם להקל מכמה טעמים חדל דלולי לחתלת זו שוכב היה בושם שיהלו לאם תאמר שת יהורי ישהלו לוחה בלילם כמנו דמת על מטתו מת ובלילם קברת ישראל נקבר בו, וגם תולה היתה בושם שיהלו לאם תאמר תרלם בושם תחלם ותונדתה בו' ועוד דגם תתלם לח שותם בשם תמיכם לחיסורא לפ"ת שבתרתי בכוי"ב סימן ל"ח (בהגה לעיל ס"ק קס"ב) דהשפט עלמה אם לח נתמוקם לפנינו בחיסור ת"ח היה נאמנת לומר שהי לה בעל ואת (חף בקטנה) חלה שחלקתי שם שהיה עלמה נאמנת לומר שהי לה בעל קודם שנתארסה ונשא אחר ובא עליה ואח"כ מת בעלה ואמרה מת בעלי במלחמה ואח"כ נתארסה לאחר ובא עליה ומ

שלח כמלחמה ק ג"ז שם ברמב"ם מחבואיו שם דף קט"ו ע"ח ולח כשמשה ופסק דאם נשאת לח תלח מטמ' שכתבתי לעיל סעיף ל"ד ר ג"ז שם מפורכת בהסוח דלפנינו בהגל' וכו' שם דף קי"ח ע"ח וכמ"ש הריטב"ם ס ג"ז מלחבואיו כנמ' ולח כשנטו, שם דף קמ"ו ע"ח דכפי פירושו בחיבואיו כו' בשלח תמר מת וקברתיו וכו' פוסק ככל בחבואיות שלח כשנשחו לח נשחה

שי למורה

סעיף ג' וים מקולין ג"כ הטעם דכתב"ת לח סייל כדעמי ופיין תום' ניטין כ"ח ב' כ"ה דקחני כאור ולה כשני ודוק היטב ועיין ב"ח לעיל ס"ק כ"ד במ"ח כשם הר"י מגח"ם ודוק :

ביאור הגר"א

שם : קנג) לחכל שניס כו' . מחש"ח והל מיס כו' וגשיס לפילו כו' מ' הל שניסבריס ודלי מכיחני דלח כפרי"ף ומחש"ל סלי"ג . קנד) וי"ח כו' . מרדכי סוף יבמות וכחב דכ"ג לח לינמיה לסו כלל דלח גרש מפחשה פנקר דשם לחמר מת של משחו משימחל כו' ולחזל לשיטחו שכחב ברפ"ו דמ"ש ומזיכחו לחלחר וקלחרי כו' ר"ל ל"ג דקלחרי כולי חלמ' כחזיכחו לחלחר שני לחלמ' בכ"ג לח לינמיה לסו ולח לפירש ברי"ף דחינחי' לסו כ"ג מ"ש כיון דקלחר דל'פשט כ"ג' דלינלת חלמ' דשני כהכרם כמ"ש הג"ת בפ"ג סלכה י"ט ור"ל לח דקלחר ר"י דבשי קנרתיו ל"ד חלח דבר ברור :

פתחי תשובה

בשלה. עכ"ט בשם הרח"ם ובפח"ת חולק עליו . וע' ב"ש סוס"ק קמ"ג שדעתו למסול על דעת הרח"ם וכ' בזכ"ל חצ"ע דחין מוכרח כנרחה זו מ"מ יש להקל כהל לפיטת שלר פוסקים לח חייבין לכיח כנרחה לחוכ ע"ש. ועיין בח'כנסת יחזקחל ס"ק נ"ב שכתרין נ"ל לפוסק כהרח"ם דשם בח כשב לנדו נחתן וכ"ש בעוזב דת ככ"ג לח שדעת הרמ"ח ז"ל לעיל דעוזב דת כו' קטנה הרי בת"ג חולק ע"ז וי"ל דנם הרמ"ח מודם בכ"ג היכח שבח כשב לנדו. ולירוק מוד בכמון דיבים לדים להקל כהשב לח כעיד רק פלגח דסכרותח ולח בעיד על מיתתו רק לכו מנרפין דברי לעזות כמר הכח חשר הנ"ד לחריו וכוח לח ידם מה שחמר כמר חנח ועוזב דת ולדר עוזב דת ס"ג לח רלה לענין חוסה כו' . וכש כחב חשובה מהנחון בשל שנויי שפקפק עליו משום שדעת הרח"ם יחידאה הוא . וכוח ז"ל כוסיף שנית ידו לחזק דעת הרח"ם ז"ל וכן דעת כרמב פוסקי' ס"ס פוסק בגדול הרים"ם בשעי' זה כתב כמה רחיות ברורות דצ"ע בקשטה מהני לם לח לחמרה חפילה חם בעלי ומכ"ש כעוזב דת וכהב שכן הסכימו כל הרבנים ונם כתבו' דרכי משה סי' כ"ם וע"ג שפה מעשה בקונסכימו שמו כל רבני מלרים ורבני ירושלים ונם בה' שער לפרים סי' ק"ג בשלה כן לפסק כלכם וכן משמע דעת ס' בית שילל וכן משמע מחשו' הכ"ח סי' ס' וע"ש . ובשרנו שבכ"ח לינה פור סנרח הכיל מלחר שכעד הרח"ש כנ"ל דף מלי דבר כו' והלריך כזה ומזר כנלון בשל שכניו הכיל וכסכים שמו לפחיר פ"ם (ע' בחשו' שכו"י מ"נסי' קי"ח וקי"ב מעניו זכ) . נם בחשו' ס"ב סי' כ"ז בשעשה שכפיך עד ל' בכ"ח לינ שנשלה של זו עזב דמו ומח וכוח כי' לשל המינה ולדר עם לפקל כיון שלח נודע לם שכוח פ"ז דת רק מדברי העד כזה ומסיק כיון דעזוב דת בלל"ם יש כרבה חולקי' דלח כוי קטנה ובקטנה נופ' הרח"ם בשם יש מי שלומר מיקל כשהגיר בעד לנדו כלי בעדלת לשה זו קודם ובחשו' בכ"י בשק כוותיה ובלן יש לד לקולה בלל"ם שלח יהיה שכוח עוזב דת מין לנו להרבות מחלוקת ויש לנו לומר שנשם הרמ"ח מודם בכלן פ"ם ומח"ם לפיל ס"ק קס"ח

חמרי המזיקה הוה מלחמה דיש לה כיני לח היה חמרה דיש מלחמה ולח חמרה מינו די"ל שמת שלח במלחמה ותילנו כהרג כמנו מת לח חמרינן וקשה לחכתי חית, לה מינו מת ולח כהרג כמלחמה כמינו מת כניתו ול"ל דכוותי' מת כמלחמה לח חמרינן מינו משום די"ל דחמרה מת כמלחמה כדי שתוכל להתגלל ולומר סכור הייתי שמת חו כהרג כמלחמה היינו דרמי ליה רומח סכרה שמת מחמת מכה זו חכל חם חמרה מת על מטתו ח"י להתגלל מ"ה לח חמרינן לכחורה שני היכורים הללו סותרים זח"ז וכ"ת הניח בל"ע חם החזיקה מלחמה למה היה נחמת כמינו מת ע"מ ושמתמט' ליה דכרי תוספות הללו : קמט וה"ה כל שחומרת כו' . כח"מ מסופק חם הרמב"ם מודה לזה משום דהרמב"ם ס"ל חפי' בקברתיו חיכ

להרג כפי דמי זה מיכי למימר שמואל בדדמי דמחו ליה ברומח וכו' אבל אם לא רמה ההריגה רק שרמה בשעת מלחמה הרוג מ' ומחר הכרתי שהוא פלוני מחמר שמיו חומר שנהרג כפי רק רמיתו הרוג מחר כך כלו' מחר שנהרג הכרתיו ולא רמיתי ההריגה לא שייך כאן לו' בדדמי כמו בלא שייך בשע' שלוש החומר מלחתי הרוג וכמו החומר בשעת מלחמה את על מטתו דלא שייך כאן לו' בדדמי אבל בהרג כמ"ש בכתב לפלוני אחר שמר את מי שהרג במלחמה כפי רמיתו עוד והכרתיו היעב בט"ע ורמיתי שמת דמועיל רמיה זו והכרה זו כלו חמר קברתיו ודברו לדעתי מיסבריסדחל"כ למה הזכירו בגמ' קברתיו והפוסקי' הזכירו הזה ממקום למקום דהוי כעין קברתיו הא לפילו בהכרתיו סני ומכל שכן קברתיו והזה ויש בכלל הכרתיו הכרתיו אבל אין בכלל הכרתיו קברתיו והריב"ם כתב בתשובותיו סי' שע"ח דאין הכרתיו מועיל כמו קברתיו וכן כתב הרי"ן בתשוב' סי' ג' כל שאמר דברים ברורים שאין לספק בהם וכו' כגון דאמי נגעתי בו לאחר שמת או שניתי ממקום למקום וכו' אבל מ"מ לריך דקדוק גדול בעדות זה כדי שלא יהא בו שום לד לומר למימר בדדמי ע"ל ומ"כ משמע להדי' דאין הכרתיו מועיל להוליח מחשש בדדמי דוקא נגיעה והזה ועיין בתשו' רא"ש סי' ע"ה ובקונטרס הענומת לקמן סי' רפ"ט וסי' כ"ל : (קד) ויש מקילין בזה. הגה הרב הביח בשע המקילין דהכותי המל"ת לא בעי קברתיו דלא שייך בדדמי במל"ת ולא הביח מה שהמקילין מחמירין דסיים המרדכי בדבריהם לך בזה נמנמו ומסתפקו היכי שהכותי כח שרמוהו לך היאך נתן ט"ע בכותה הכי להדי' דהמקילים לא הקילו אלא כשהכותי רמה ההריגה אבל מלחתי פלוני הרוג עם סימנים ליו נאמן ואע"פ שי"ל ע"ז הביח דבריהם במריכות (הובא לעיל בסי"ק מ"ה) ומסתפק בפי' דבריהם אם אפי' בט"ע על ידי סימנים מובהקים ליו נאמן דהכותי ליו מדקדק אם הם מובהקים או דוקא בט"ע ע"י סימנים שאים מובהקיסובתשובת מהר"מ פלדו' סי' ד' וסי' ל"ו הכריע לקולי דבסימנים שאים מובהקים קאמר מ"מ בט"ע גריד, פשיטא דאיכו נאמן והכא השתא זה ובאמת גוף דעת המקילין דכותי עדיף מע"ל רוב הפוסקים לא הסכימו לזה לחלק בין ע"ל לכותי מל"ת וכן הביח בת"ה סי' ל"ט תשובת מורים דחשב וע"ל עדיף מכותי מל"ת . ועכ"ל אין לסמוך על המקילין בהלו להתיר בכותי במלחמה בלא קברתיו : (קה) שילוח מחשים ועקרבים דוקא . הגה אבל בשאיו משולחים ברוב בני אדם אלא שיודע שהם בעלי אמנות כך כתב ר' יהושע ופשוט הוא (הגילוי ס"ק ס"ק כ"ח) : (קו) ולכן דיעם כמלחמה וכו' . או שתאמר קברתיו כלו' לומן דס"ל קברתיו מהני אפי' בלא אמרה כלל ולא חיישי' לסברת הרמב"ם דבעי אמרה ולא חיישי' לסברת הרמב"ם דבעי אמרה משום דחיישי' שמא אחר הרגו ולא הוי קברתיו כלל ולא מהני אפי' בלא אמרה כלל

לעמוד : קם וי"ש דאיכא נחמנת . כן היא גירס' הר"ן ברמב"ם כמ"ש בתשו' שהביא הב"י וכשמע מזה דיש חילוק בין תיקו לבין תרי לעזות כי כאן איכא תרי לעזות בש"ס מה דבר דומה למלחמה ולהרמב"ם אינו נחמנת משמע דתלת ובתיקו ס"ל לא תלת ומזה יש להכיח דאיש גם בפלוגתת הפוסקים

נה (קט) [סח] קסב) ה היה דבר בעולם ואמרה מת בעלי (קס) (קנב) נאמנת קם קסג) (וי"ש דאיכא נחמנת) (עור ור' יהושע) .

נו ו האשה שהלך בעלה למדינה אחרת ובאו ואמרו לה מת בעלך ונשאת ואח"כ בא בעלה לא שנא נשאת ע"פ עד אחד או ע"פ שנים עדים קסא (קי) קסד) (אפי' לא קסה) נבעלה) (הרמ"ם והריב"ם והריטב"א וה"ר סימון תקי"ח) ח תצא מזה ומזה וצריכה גט קסו) משניהם ואין לה כתובה משניהם קסב (קיא) קסה) (אפי' בחזירה קסג) הרמב"ן) (הגהות מלפפי) ולא פירות קסו) ט שאכלו מנכסי מלוג שלה אע"פ שאינם חייבים בפרקונה ודוקא שאכל השני קודם י שבא הראשון קסג (קיב) אבל מה שאכל אחר שבא הראשון צריך להחזיר (קיג) קסד כ ואינו חייב ליתן קסד) הבלאות קסז) מנכסי צאן ברזל שלה והוא שבלו לגמרי קסח) ל אבל מה שיש מהם בעין נוטלתן מ ואם נטלה קסם) מזה או מזה (קיד) כתובה או פירות צריך להחזיר נ ודוקא שנטלה מהשני אחר שבא הראשון אבל אם נטלה ממנו (קטו) קודם שבא הראשון אינה צריכה להחזיר קסה קטז) ושניהם ס אינם מטמאים לה אם הם כהנים ואינם זכאים במציאתה ובמעשה ידיה ובהפרת נדריה ונפטלה מהכתונה ומהתרומה ומהמעשר אם היא בת לוי קסט) (מכל בעלה הרמב"ן יורשה מם מתה) (ב"י והמ"מ) מתו אחיו של זה ואחיו של זה קסו (קיז) חולצין ולא מיבמין והולד מהשני הוא ממזר מהתורה קסז (קיח) אם הולידה עד שלא גרשה קסו) הראשון קע) ע אבל אם לא הולידה אלא אחר שמת ראשון או גירשה (קיט) אין הולד משני אלא ממזר קסז) דרבנן פ (קכ) ואם בא עליה (הראשון) קעא) קודם שגירש השני הולד שיוליד ממנה קעב) ממזר קסח) מדבריהם : נז ל אמרו לה מת בעליך ונשאת ואח"כ אמרו לה קיים היה ומת

לאחר ג' ימים והמחרים נשמרו בספק ג' ונשותיהן מותרת ע"כ נראה להלכה ולמעשה אם יסכימו עמי בעלי תריסין מצה ומזה וכו' : (קצ) היה דבר בעולם וכו' נחמנת . זה הוא נוסח הש"ס בדברי הרמב"ם לפסוק לקולא כל"ב (כלומר דבנמר' ביבמות דף ק"ך ע"ב איתא דבר תמרי לה הרי הוא כמלחמה ותמרי לה אינו כמלחמה ופסק הרמב"ם כל"ב דאינו כמלחמה ונחמנת) אבל הר"ן גרס גם בדברי הרמב"ם היה נחמנת וכן משמע מדברי הרמ"ם והטור שלא הזכירו דעת הרמב"ם בזה משמע דגרסת' היתה כמו דעת הר"ן ולמורי : (קי) אפילו לא נבעלה . כלומר שנכנסה לחופה ועדיין לא נתייחדה עם הבעל ומשמע דה"ה אם נתייחדה עם הבעל אפילו לא נבעלה (קיא) אפילו החזירה הרמב"ן . כלו' אף אם עבר והחזירה הרמב"ן גירושי שני אין לה כתובה ומשמע דה"ה אם החזירה השני הרמב"ן ג"כ אין לה כתובה מטעי דאיכא למימר שמא לא נתייחדו עמו וגירשה הרמב"ן ולא הוצרכו לכתוב לה כתובה עדיין ומיהו אם נתייחדו עמו ואח"כ גירשה הרמב"ן אין לה כתובה מטעי דאיכא למימר שמא נתפייסו ביניהם

כבר כתבתי שזה דעת הרמב"ם ומשמעות לשון התוספות מיהו כן ומפשר לומר דמלשון לעולם הוי ממזר מדרבנן מטעם קום ועשה ממזיר גרושתו : (קבא) וי"ש שהוא ממזר מדרבנן · כשעיף שלפני זה סתם כשיטות דהולד ממזר מדרבנן מכני כדעת התוספות והטור ומין לומר דכאן היתה תשובה ועיכ"ל דמיון ממזר כלל דהא בגמר' מייתי לאחר שמועה הולידה מכני : (קבב) מלת מתקדשה לבד הא בתיהדה אחר הקידושין הן עידי יחוד הן עידי ביאה וכוי כגמרא מכ"ם אם מתקדשה לשם פלוגם דלמ מחסר' מסירה לחופה ועיין בתשו' הרשב"א שהביא בכ"י (ס"ק נ"ד) מדין זה :

ומת [סט] ולד שהוליד קודם שמת ממזר מן התורה ושהוליד אח"כ קסח אינו ממזר קסט (קבא) קעג) ק וי"א שהוא ממזר מדרבנן :

נח י אם לא נשאת לשני קע (קבב) [ע] אלא נתקדשה לבד

ובא עליה אינה צריכה גט מהשני ומותרת [עט] לחזור לראשון קעד) ובן מותרת לשני אם מת הראשון או גירשה : הגה קעה) אפי שנתקדשה קעא וטעתה (קעג) וספרת שלא מתקדשה ונשמא לאחר שלא מזה ומזה וכל הדרכים הנ"ל בה אבל מפשר להנשא קעב [עא] או שהורו לה (קעד) ג"ד) קעט) בטעות ונשמא של פיהם הוי כמפשר ומותרת (קעה) לבעלה הראשון (תשובת רשב"ש סלף קפ"ח הובא בב"י) :

חייבין שמא יאמרו גירש הראשון ונשמא לשני אבל מקדושין שלא עבדה מיפור לה קנסה ולא חייבין שמא יאמרו וכו' אבל שלא יאמרו שהיו מקדושין ומפלוגתא זו שלא מתיהדה אחר מקדושין הוי כנשמא מכ"ם אם מתקדשה לשם פלוגם שלא מחסר' מסירה לחופה ועיין תשובת הרשב"א שהביא הב"י סס"ז . ואם מתיהדה אחר מקדושין דעבדינן לה מחזר גרושתו אחר מרוסין תשובת הרשב"א שהביא הב"י סס"ז . אם המקדש נתן לה גט אחר מסורה לראשון דעבדינן לה מחזר גרושתו אחר מרוסין תשובת הרשב"א שהביא הב"י סס"ז . אם המקדש נתן לה גט מסורה לראשון ויאמרו הגט היה כדין והראשון מחזר גרושתו אחר מרוסין תשובת הרשב"א שהביא הב"י סס"ז . אם המקדש נתן לה גט מסורה לראשון ויאמרו הגט היה כדין והראשון מחזר גרושתו אחר מרוסין תשובת הרשב"א שהביא הב"י סס"ז . קעא וטעתה לעיל סעיף ל"ד במיס שמ"ם קי"ל אם נשמת בטעות לא תלת משום סס ע"פ הדין היא מותרת לרוכים הטעבים מתיס : קעב) או שהורו לה כ"ד בטעות . בתשובת רשב"א למד דין זה ממיכל תשת דוד שהיתה מותרת לדוד אחר הניסואים של פלגי משום דטעו כ"ד של שאול והורו מלוה ופרוטה דעתו תמלוה וע"ל מסוגיא פ' החשה רבה דאיתא שם סבר ר"ל ניסת ע"פ שי עדים מסורה לבעלה ומין לך מוכח הורחה בטעות ומ"מ תלת מזה ומזה די"ל שם הוה הנרס שלת דייקה שפיר מיהו קשה למה דקי"ל נשמת ע"פ שי עדים מסורה לבעלה ומין לך מוכח גדול מזה ומ"מ מסורה לבעלה וכע"ז מחריך בזה · ועיין סי' ל"ח מ"ש בשם מהרי"ק :

באר היטב

קסט) בטעות . בתשובת הרשב"א למד דין זה ממיכל תשת דוד שהיתה מותרת לדוד אחר הניסואים של פלגי משום דטעו כ"ד של שאול והורו מלוה ופרוטה דעתיה תמלוה · ועיין בכה"ג דף כ"ח ע"א שהחריך בזה :

פתחי תשובה

כך תשם על הרמ"א ז"ל בשבם שהשיב לו כ"ד שהמה ולא ירד לחלק בין כ"ד שתם לכ"ד שהגדול שבכולן . וגם תשם בזה על הכ"ח לקמן ס' ל"ח סק"י בשם המהרי"ק פליג על הרשב"א בשם שכ . גם בתשו' סי"ב תניינא ס"ם קל"ח שהריך בזה וכ' דגם הרשב"א לא קאמר אלא בהוראת בשעת מעשה אבל ע"ד שספקו ופרוטה דעתי' לחלוק בכל בעיות בתום שבעבו מבעיו בשעת מעשה על הכ"ח שהריכו לחלק בין

חברת אחזקות

ישראל ישראלי נפטר בשבת בבוקר בביתו שבמושב נחלת יהודה בגיל 91. ישראלי, שהיה מראשוני המושב, היה חבר בוועד המושב במשך שנים רבות ושימש כיושב ראש הוועד בשנים 1962–1968. הוא היה גם מראשוני חברת אחזקות בע"מ, שהוקמה בשנת 1955 ונמכרה בשנת 1987 לקבוצת השקעות גדולה. ישראלי הותיר אחריו אשה, שלושה בנים, שבעה נכדים ושני נינים. הלוויה תצא ביום שני בשעה 14:00 מבית העלמין במושב.

מכרז פומבי מס' 12/2024

עיריית כפר הדקל מזמינה בזה הצעות לביצוע עבודות סלילה ופיתוח ברחוב הגפן ובחלק מרחוב התמרים, לרבות הנחת קווי ביוב, מים וניקוז, הקמת מדרכות ותאורת רחוב, וכן ביצוע שכבת אספלט חדשה על כל רוחב הכביש.

את מסמכי המכרז ניתן לרכוש במחלקת הגבייה בבניין העירייה, רחוב הרצל 14, בכפר הדקל, בתמורה לסך של 500 ש"ח (לא כולל מע"מ) שלא יוחזרו בכל מקרה. המסמכים יימסרו לאחר הצגת אישור על תשלום.

ערבות בנקאית בסך 5% מסכום ההצעה, הצהרת קבלן רשום וקבלות על תשלום דמי ההשתתפות יהוו תנאי סף לבחינת ההצעות. הצעות שלא יוגשו במעטפה סגורה ובמועד לא יובאו לדיון. העירייה רשאית לקבל הצעה כלשהי או לדחות את כל ההצעות, ללא צורך בנימוק.

ההצעות יוגשו במשרד מנכ"ל העירייה עד ליום 15.6.2024 בשעה 11:00, ויפתחו בנוכחות המציעים או נציגיהם המורשים. לשאלות הבהרה ניתן לפנות למהנדס העיר, מר יואב שלמוני, בטלפון 09-7654321 בימים א'–ה' בין השעות 8:00–14:00

קודם שבעתי אליכם לא מפיו למד ולכל מה שמגיד בבית דין אין לפי תומו ג' היכא דבעי לב"ד להתיר ואח"כ הסיח לית למרין ליעבוד קל מעריס אח"כ ואינו נאמן ובבתים יש להסתפק אי היכא דמתחלה הסיח ל"א ואח"כ בא לב"ד ובתכוין להתיר אי ממרי' הוכיח סופו על תחילתו ב' אם בא מתחילה לב"ד להעיד ולא להתיר ואחר כך הסיח ל"א אם נאמר הוכיח תחילתו על סופו וע"ל בסעיף ס"ג :

חלק ד' מתשובת מהר"י ב"ל

סי' ג (פג) עכו"ס שאמר שראה פגרים מתים בספת היס ושאל לו יהודי הכרת ליזה מהם והוא משיב הכרתי היהודי דזה ליזו מל"ת ואע"פ שבתחילה אמר העכו"ס ליהודי שהגליא"ם שלו שנכנסו בה היהודים הרבה ללכת לשחלוני"ק ובשבת הגליא"ם ואע"פ ל"ל לא הוי התחלת סיפור וכ"ם שדברי התוגר היה בתמי' על שאלת יהודי דבתחלה שאל היהודי למה ליזו קונה דגים מאחר שהם בזול והשיב העכו"ס שאין לו מעות שנטבעו בספינה שלו שהלכו הם ליהודים ואח"כ שאל לו מיד מילתא דבריס קלת בסיפור אבל לא הזכיר יהודי בעת הסיפור אלא שראה פגרים מתים מושלכים בספת היס ואז הוסיף יהודי לשאל אם הכיר בהן אותן הפגרים ליזה מהם אז השיב התוגר שהכיר ליהודי המכר בשלה הרבה שדברי העכו"ס הם תשובה לשאלות היהודי ואין בהם מל"ת וגרע ממ"ש הגי' דכל שאומר לעכו"ס לית פלוגי כל מה שהשיב לו העכו"ס מכאן ואילך לא הוי מלית ה"ה בג"ד הכרת ליזה מהם חשיב שאלה ואפי' אלא לומר הכרת ליזה יהודי מסס : (פד) שם שהשיב העכו"ס ל' שעבר על ציתו של עכו"ס ל' מנסיב הספינה שהיה בה מכלו"ק ושאל לאחת העכו"ס המנסיב אם היתה יודעת שום דבר ממכלו"ק עודם מדבריס ענתה אלא המנסיב ואמרה למלח שהכה בספינה שהלך בה מכלו"ק בא ללכם ואמר להם מה אתם מדבריס ענתה אלא המנסיב ואמרה למלח שהשתא

כתרץ דברי העד שאמר שניים היו כמו שתירצו לעיל בסעיף ד' : סי' ט (רנ) אפי' להרמב"ם דמצריך קברתיו גבי עכו"ם מל"ת היינו בהומר שרחוקו מת או הרוג אבל בהומר שמעו שמת או נהרג מ"ל שיאמר שמעו שקברוהו דכל העד המעיד אפי הכמוסה אפי אחר לא חייבי' כדאמרי' :

סימן י (רד) כיצא דרנליס לדבר שהרוג או שנרו עליו יותר מנ' יומים מיום שהרינה נוכל לומר שכל הפוסקי' המוקים על הרשב"א יודו דאין מעידין עליו ולא תלינן להקל במקום דרנליס לדבר לכפך וע' בסעיף קט"ז : (רה) שם הא דאמרינן מיל מלמת למתי' ל' הייטו שיאמר בשעתו במיס אבל אם הרגוהו קודם שהשלימוהו למיס אפשר לומר דמיס לא מלמת למתי אחרי' אלא מאחר דבגמרא מיירי בשעת במיס . (רו)ים להסתפק בל"ד מאחר שהיה לו מכה להורי אזלו מגיע עד הפה אין מעידיןעליו דמיון מרזו מכה דעת ר"ת ודעת ופן סרי"ם כתב דוקא שהמכה ברגליו אבל במכה בפניו גם אמרינן מיס מרזו מכה דעת ר"ת ודעת יחידאי היא דהא כל הפוסקים השמיטו חילוק זה ועוד יש להסתפק דדין זה של מרזו מכה הוסמכו ברמב"ם וסמ"ג ורבי ירוחם ולא ידעתי למה : (רז) שם מלשמעות לשון העור לחלק בין שם העיר על פרלוף פניס עם החועס לבד שם"ם שנופו שלם ובין שם העיד על שניסה יחד ט"ע נופו ואורתו דשם לא העיד רק על צורת פרלוף עם החועס ל"מ רק בתוך ג' יומים שם"ם שנופו שלם כי אין ו ט"ע רק בצורת הפניס והצורה של הפרלוף משתנה לאחר שלשה אבל שם מעיד על ט"ע של נופו ופרלופו אז מעיד אפילו לאחר שלשה : (רח) שם לא אמרינן מיס מרזו מכה אלא בהשלימוהו אי בתוך המיס דמיון מכבידין כאב המכה אבל שם השלימוהו במיס לאחר שמת נא שייך מרזו מכה דשאר שמת אין לו כאב כלל : (רט) שם אפשר לומר דשם היה חבול בפניו בחייו ונתרפא אין מעידין עליו לאחר שלשה כיון שנשתנה צורת הפניס ט"י התבולות שם שנתרפא בחייו אין מכירין אותו לאחר מותו רק תוך ג' למיתתו שם העד הכיר אותו בחייו קודם שנחבל : (ריי) בשמעלת מרס בתוך השק מוסלך בבור הדעת נותנת בשהוא מת מוסלך בבור וממילא שם אים לא מכה לא שייך מרזו מכה לאחר מיתה רק תוך ג' למיתתו שם העד הכיר אותו בחייו קודם שנחבל : (ריי) בשמעלת מרס בתוך השק מוסלך בבור הדעת נותנת בשהוא מת מוסלך בבור וממילא שם אים לא מכה לא שייך מרזו מכה לאחר מיתה רק תוך ג' למיתתו שם העד הכיר אותו בחייו ואפי' לא שייך מרזו מכה דאפי' לא שייך מרזו מכה דאחר שמת אין לו כאב כלל : (רט) שם אפשר לומר דשם היה חבול בפניו בחייו ונתרפא אין מעידין עליו לאחר שלשה כיון שנשתנה צורת הפניס ט"י התבולות שם שנתרפא בחייו אין מכירין אותו לאחר מותו רק תוך ג' למיתתו שם העד הכיר אותו בחייו קודם שנחבל : (ריי) בשמעלת מרס בתוך השק מוסלך בבור הדעת נותנת בשהוא מת מוסלך בבור וממילא שם אים לא מכה לא שייך מרזו מכה לאחר מיתה דאחר שמת אין לו כאב כלל ובפרט בהרמב"ם וסמ"ג ור' ירוחם לא ס"ל דמיון מרזו מכה כי לדעת' לא שמיל בגמרא לעניין משה כלל . (ריח) מה שאמר שלא היה חבול בפניו וגם כל גופו שלא שמו מעידין עליו לדעת המוס' והרש"ם אפי' לאחר כמה ימיס ועוד שהסי' שאמר שיש לו גומות בפניו מחמת הויראגופול"ם שזה סימן מובהק שאחר מלוה לא ימלא שיהיה לו כן בעוד :

דין מים שאין להם סיף ברף קבב

(ריב) הרב המגי"ע דעתו לחלק בין נפל למשל"ם בין במו מיס של החדר שבספיקה שזה אין נקרע מיס של"ם מאחר שנשתרו בחדר והרב הב"י נחלק עליו וכתב שאין חילוק הכהל נקרע משל"ס:(ריג)שם הא דאמרינן במשל"ם אם נשתת לא תלת דוקא נשאת אבל נהקדשה תלת ולפ"ז אם נשאת תלת בל"ד מאחר שהתרו בהם תע"ג דים לחלק דה"מ בשהתרו בהם ב' ד' ולא היה שום ב"ד מתיר אבל בל"ד שאכם פ' היה מתיר אינה לומר שהתר לזאת נשאת תלת אם אינו דהא בתשובת הרמ"ם מפורש לה שרבים מתירין ו' התרה בה תלת דאין לה להנשא עד שיעמדו למנין ויוצמר העניו בהשכמה על פי הרוב אבל כל זמן שלא עמדו למנין אין לה להמוך על המתירין ואם נשאת תלת . (ריד) דעת המבי"ט מאחר דדין משל"ם אין ניסור רק מדרבנן ורק לכתחילה ע"כ אין שום אכם חייב להתרות בה שלא תנשא שלא להורות בה היתר ואם התרו בה ולא בו אין כופין אותו להוליא שאין קונסין את האים מאחת שהתראה שלא והרב הב"י הסיג עליו וכתב אם רואין ב"ד שפ' רואה לעבור על איסור דרבנן וכי אינם מייבים להתרות בו שלא יעבור וב"ד שלא מצאתי בתקנות הדור הכי עבדי וכל דיינית שלא עבד הכי אלא דיינית הוא : (רטו) שם כל שהעד הנמלט מן הספיקה היה בהול על נפשו בשעה שיאת מות נפלו עליו ובדוחק שנמלט על תוך הספיקה הקטנה ופ"ב ג"ל לו להעיד שהשה על הנטבעים בספיקה הנדוקה עד כדי שתלת נפשה . וכיון שכן הוי ליה כספיקה שנאבדה בים ואפילו אם נשאת תלת שהיא ס"ס דאוריית' וביניה ממזרים : (רטז) שם לא לפי טוסאת הרמב"ן בירושלמי דגרוס אם כנס אחר ההתראה אין מוליאין אותו מידו הייטו דוקא כשהתרו בו אחר שקידש אבל אם התרו בו קודם שקידש שלא יקדש וקידש מוליאין אותו ובהא כל אפיי' שווין לכל הגוסאות לדיי : (ריז) שם לפי אפי' נמלן דמיקל ורולה לפרש דברי הרמב"ם אם נשאת לא תלת לא אם התרו בה הייטו בשאר אחת שהיכר דמוס שמו ושם אביו ירוחם ולא ידעתי למה : (ריז) שם משמעות לשון העור לחלק בין אם העי' על פרלוף פניס עם החועס לבד ט"פ שנופו שלם ובין אם העיד על שניסה יחד ט"ע נופו ואורתו דאם לא העיד רק על צורת פרלוף עם החועס ל"מ רק בתוך ג' יומים ט"פ שנופו שלם כי אין ו ט"ע רק בצורת הפניס והצורה של הפרלוף משתנה לאחר שלשה אבל שם מעיד על ט"ע של נופו ופרלופו אז מעיד אפילו לאחר שלשה : (רח) שם לא אמרינן מיס מרזו מכה אלא בהשלימוהו אי בתוך המיס דמיון מכבידין כאב המכה אבל אם השלימוהו במיס לאחר שמת נא שייך מרזו מכה דאחר שמת אין לו כאב כלל : (רט) שם אפשר לומר דאם היה חבול בפניו בחייו ונתרפא אין מעידין עליו לאחר שלשה כיון שנשתנה צורת הפניס ט"י התבולות שם שנתרפא בחייו אין מכירין אותו לאחר מותו רק תוך ג' למיתתו אם העד הכיר אותו בחייו קודם שנחבל : (ריי) בשמעלת מרס בתוך השק מוסלך בבור הדעת נותנת בשהוא מת מוסלך בבור וממילא אם אים לא מכה לא שייך מרזו מכה לאחר מיתה רק תוך ג' למיתתו אם העד הכיר אותו בחייו קודם שנחבל : (ריי) בשמעלת מרס בתוך השק מוסלך בבור הדעת נותנת בשהוא מת מוסלך בבור וממילא אם אים לא מכה לא שייך מרזו מכה לאחר מיתה דאחר שמת אין לו כאב כלל ובפרט בהרמב"ם וסמ"ג ור' ירוחם לא ס"ל דמיון מרזו מכה כי לדעת' לא שמיל בגמרא לעניין משה כלל . (ריח) מה שאמר שלא היה חבול בפניו וגם כל גופו שלא שמו מעידין עליו לדעת המוס' והרש"ם אפי' לאחר כמה ימיס ועוד שהסי' שאמר שיש לו גומות בפניו מחמת הויראגופול"ם שזה סימן מובהק שאחר מלוה לא ימלא שיהיה לו כן בעוד :

דין מים שאין להם סיף ברף קבב

(ריב) הרב המגי"ע דעתו לחלק בין נפל למשל"ם בין במו מיס של החדר שבספיקה שזה אין נקרע מיס של"ם מאחר שנשתרו בחדר והרב הב"י נחלק עליו וכתב שאין חילוק הכהל נקרע משל"ס:(ריג)שם הא דאמרינן במשל"ם אם נשאת לא תלת דוקא נשאת אבל נהקדשה תלת ולפ"ז אם נשאת תלת בל"ד מאחר שהתרו בהם תע"ג דים לחלק דה"מ בשהתרו בהם ב' ד' ולא היה שום ב"ד מתיר אבל בל"ד שאכם פ' היה מתיר אינה לומר שהתר לזאת נשאת תלת אם אינו דהא בתשובת הרמ"ם מפורש לה שרבים מתירין ו' התרה בה תלת דאין לה להנשא עד שיעמדו למנין ויוצמר העניו בהשכמה על פי הרוב אבל כל זמן שלא עמדו למנין אין לה להמוך על המתירין ואם נשאת תלת . (ריד) דעת המבי"ט מאחר דדין משל"ם אין ניסור רק מדרבנן ורק לכתחילה ע"כ אין שום אכם חייב להתרות בה שלא תנשא שלא להורות בה היתר ואם התרו בה ולא בו אין כופין אותו להוליא שאין קונסין את האים מאחת שהתראה שלא והרב הב"י הסיג עליו וכתב אם רואין ב"ד שפ' רואה לעבור על איסור דרבנן וכי אינם מייבים להתרות בו שלא יעבור וב"ד שלא מצאתי בתקנות הדור הכי עבדי וכל דיינית שלא עבד הכי אלא דיינית הוא : (רטו) שם כל שהעד הנמלט מן הספיקה היה בהול על נפשו בשעה שיאת מות נפלו עליו ובדוחק שנמלט על תוך הספיקה הקטנה ופ"ב ג"ל לו להעיד שהשה על הנטבעים בספיקה הנדוקה עד כדי שתלת נפשה . וכיון שכן הוי ליה כספיקה שנאבדה בים ואפילו אם נשאת תלת שהיא ס"ס דאוריית' וביניה ממזרים : (רטז) שם לא לפי טוסאת הרמב"ן בירושלמי דגרוס אם כנס אחר ההתראה אין מוליאין אותו מידו הייטו דוקא כשהתרו בו אחר שקידש אבל אם התרו בו קודם שקידש שלא יקדש וקידש מוליאין אותו ובהא כל אפיי' שווין לכל הגוסאות לדיי : (ריז) שם לפי אפי' נמלן דמיקל ורולה לפרש דברי הרמב"ם אם נשאת לא תלת לא אם התרו בה הייטו בשאר אחת שהיכר דמוס שמו ושם אביו ירוחם ולא ידעתי למה : (ריז) שם משמעות לשון העור לחלק בין אם העי' על פרלוף פניס עם החועס לבד ט"פ שנופו שלם ובין אם העיד על שניסה יחד ט"ע נופו ואורתו דאם לא העיד רק על צורת פרלוף עם החועס ל"מ רק בתוך ג' יומים ט"פ שנופו שלם כי אין ו ט"ע רק בצורת הפניס והצורה של הפרלוף משתנה לאחר שלשה אבל שם מעיד על ט"ע של נופו ופרלופו אז מעיד אפילו לאחר שלשה : (רח) שם לא אמרינן מיס מרזו מכה אלא בהשלימוהו אי בתוך המיס דמיון מכבידין כאב המכה אבל אם השלימוהו במיס לאחר שמת נא שייך מרזו מכה דאחר שמת אין לו כאב כלל : (רט) שם אפשר לומר דאם היה חבול בפניו בחייו ונתרפא אין מעידין עליו לאחר שלשה כיון שנשתנה צורת הפניס ט"י התבולות שם שנתרפא בחייו אין מכירין אותו לאחר מותו רק תוך ג' למיתתו אם העד הכיר אותו בחייו קודם שנחבל : (ריי) בשמעלת מרס בתוך השק מוסלך בבור הדעת נותנת בשהוא מת מוסלך בבור וממילא אם אים לא מכה לא שייך מרזו מכה לאחר מיתה רק תוך ג' למיתתו אם העד הכיר אותו בחייו קודם שנחבל : (ריי) בשמעלת מרס בתוך השק מוסלך בבור הדעת נותנת בשהוא מת מוסלך בבור וממילא אם אים לא מכה לא שייך מרזו מכה לאחר מיתה דאחר שמת אין לו כאב כלל ובפרט בהרמב"ם וסמ"ג ור' ירוחם לא ס"ל דמיון מרזו מכה כי לדעת' לא שמיל בגמרא לעניין משה כלל . (ריח) מה שאמר שלא היה חבול בפניו וגם כל גופו שלא שמו מעידין עליו לדעת המוס' והרש"ם אפי' לאחר כמה ימיס ועוד שהסי' שאמר שיש לו גומות בפניו מחמת הויראגופול"ם שזה סימן מובהק שאחר מלוה לא ימלא שיהיה לו כן בעוד :

בשם ריב"ר אעתיק :

(רכה) ע' שקשור רגלו בלוח הספיקה ונטבעה הספיני אפשר אפשר מותרת כי משל"ם הוא מדרבנן דמדאורית', מזלינן בתר רובא ואין לנו כח לאסור להתחילה רק דומיא דהנהו שובדא שזכרו בגמרא לגבי בהעלרף עוד דבר ע' בי"ד שהיו רגליו קשורות בלוח אפשי' יזדמן לו דף לא יוכל להגלל אין לנו כח ללאסור ולהוסיף על דברי חכמים :

עוד העתיק תשובת ר"א מיץ

(רכו) שהתיר אפשר ר"ם מודעת שנטבע בספיקה ולא בא שום עדות אך מחמת סברות ואומדנות התירה. עוד העתיק תשובת הגאונים שאסיקין ע"פ קול הברה וכתב אפשר ר' יוחל אביו של ראבי"ה ל' יהודי ע' שהיה בספיקה פלונתא דהתרה יש ליל אחר המיקל : (רכז) שם עוד העתיק תשובה אחרת ע' שם לפניו וקרא את העכו"ם צימתין שאבדה והמליך עלינו ומתינא בדרך והיה עכו"ם ע' שם לפניו וקרא את העכו"ם צימתין לו ולא רלה ואמר לעכו"ם כשהגיע למקום פלוני תאמר להם כי יהודי שבמקום פלוני ויש לו אם אשה ובן ובת שנטבע לפניך והפך העכו"ם ערפו לרחוקה והיה מביע ולא רלהו עוד ואין לך נחפץ ובהול כמו זה העכו"ם שאמר לו היהודי שנתייגע כבר ושהות שנטבע והיה העכו"ם בהול שאל יפרע לו כמוהו ועכ"ז כתב הרב שהוא מל"ת ואם נשאת אשה לא תלת כדין משל"ם ולדעת (הרב ב"י) שכשהעד נחפז ונמלט על נפשו אין מקבלין עדותו ע"כ לשולם בכל ספיקה שנטבעה לא יקבלו עדות הניולים שהם לשולם נחפזים ורחים לנפשם :

חלק שני מתשובת הרב המבי"ט דף כו

(רכח) דבר פשוט שלא נסמוך על יהודי שמעיד ואומר כי עכו"ם אמר לו שמת פלוני אלא שמא פלוני חי ל"ל הדברים ברורים שהעכו"ם ומכן נדע שהוא פלוני אין מקבלין עדותו ע"כ לשולם בכל ספיקה שנטבעה לא יקבלו עדות הניולים שהם לשולם נחפזים ורחים לנפשם :

חלק שני מתשובת הרב המבי"ט דף כו

(רכח) דבר פשוט שלא נסמוך על יהודי שמעיד ואומר כי עכו"ם אמר לו שמת פלוני אלא שמא פלוני חי ל"ל הדברים ברורים שהעכו"ם ומכן נדע שהוא פלוני אין מקבלין עדותו ע"כ לשולם בכל ספיקה שנטבעה לא יקבלו עדות

הגהות

קפ"נ וס' לקמן סעי' רפ"ב ני"ב ושין לעיל סעי' י"ג : ו] בספקי רב' משנתי חות רמ"ם סימלן מן היס ני"ב ובתשובת הרמ"ם

רע"א

תלפיות כס' תלי' רב' סי' י"ב כ' לפמוך ע"ן ס' תשובת פני משה ח"ב סי' פ"ד לידד לקבל כתם רק רגליו כינשת במים

כונטרס עגונות

נהרג פ' יש במשמעות דבריו שהיה אינו אלא הסרינים או שבודאי היה אחד ג' דהוי כאלו ראה הסרינה אבל באומר ראיתי פ' הרוג אין בכח דבריו אחד ג', דגם לאחר ג' אומרים העולם ראיתי פ' הרוג לפי אומד דעתם : (רנח) שם (הר"ן) ס"ל דעכו"ס מל"ת מפי אחר לריך שיגיד שהרשעון היה מל"ת מהרש"י בת"כ כ' דלא שהעכו"ס התחרון לא פי' דבריו אחד ג' דגם שם עכו"ס הרשעון שאמר לו פלו' את חזיל לסיטתיה הרר"ן ס"ל פ' את ל"ל שהיה מל"ת ג"כ שם מגיד בשם עכו"ס הרשעון שאמר לו פלו' את דבריהם אלו בלבד לא יספיקו להתיר ע"כ ל"ל שהיה מל"ת אבל בת"ה ס"ל כהריב"ם דפלו' את סני ג"כ כשאומר בשם הרשעון שת"ל פ' את ל' את הוי עדות משפיק ואין לנו לבדות חשם שאת היה ע"י שלוח : (רנט) שם אפי' שם היינו אומרי' שבעל ת"ה נ"כ ס"ל כהר"ן ואפ"ה מיקל בעכו"ס מפי עכו"ס שאני התם דכשאומר בשמו שאמר את פ' שם נאמן שאת לא אמר רק דברי' אלו והוי כשתכוין להעיד חדוש הוא שלנו באי' לחדש דבריו דשתם עכו"ס תינו מתכוין להעיד ומשמעת אמר הדברי' דרך התלוגות ומל"ת אינו אלא שם אומר מלשתי פ' הרוג אין בכח דברי' אלו יותר מאחר ג' יותר מאחר ג' וכ' שלדרי' פוסק ס"ל כדברי המחמירי' בספק זה שהשם מסורס : (רס) שם אפשר לו' דגם הר"ן והריב"ם המחמירין בעכו"ס מפי עכו"ס מודו לת"ה בישראל מפי עכו"ס תלינן להקל דמשמעת שם היה בעדות שהיה ספק דהשתא בשמו שאמר את פ' שם נאמן שאת לא אמר רק דברי' אלו והוי כשתכוין להעיד חדוש הוא שלנו באי' לחדש דבריו דשתם עכו"ס תינו מתכוין להעיד ומשמעת אמר הדברי' דרך התלוגות ומל"ת אינו אלא שם אומר מלשתי פ' הרוג אין בכח דברי' אלו יותר מאחר ג' יותר מאחר ג' וכ' שלדרי' פוסק ס"ל כדברי המחמירין בספק זה שהשם מסורס : (רסא) שם מפשר לו' דגם הר"ן והריב"ם המחמירין בעכו"ס מפי עכו"ס מודו לת"ה בישראל מפי עכו"ס תלינן להקל דמשמעת שם היה בעדות שהיה ספק דהשתא בשמו שאמר את פ' שם נאמן שאת לא אמר רק דברי' אלו והוי כשתכוין להעיד חדוש הוא שלנו באי' לחדש דבריו דשתם עכו"ס תינו מתכוין להעיד ומשמעת אמר הדברי' דרך התלוגות ומל"ת אינו אלא שם אומר מלשתי פ' הרוג אין בכח דברי' אלו יותר מאחר ג' יותר מאחר ג' וכ' שלדרי' פוסק ס"ל כדברי המחמירין בספק זה שהשם מסורס : (רסב) שם דין הכתוב בת"ז בספיקות להקל ים לסמוך בי"ד מפי עד להקל וכ"ם בישראל מפי עכו"ס : (רסג) שם מדין עדות עכו"ס המל"ת מסם ר' נתן ור' שמחה דאין עכו"ס מל"ת נאמן להעיד בע"ע כבר נהגו להתיר עדות עכו"ס המל"ת בכל גווני ואית דהם להל דר"ם ור' נתן וכמ"ש הרא"ש : (רסג) שם מאחר שהעכו"ס מעיד שפלוני יהודי ילא עם שני עכו"ס בדרך ואח"כ מצא ג' הרוגים וכיכר שני העכו"ס אף שלא כיכר היהודי אין לתלות שאחר שהלוה עמהם והרשעון הלך לו וכמ"ם הרא"ש והכרח שהכיר העכו"ס מועיל לכ"ע אפילו לר' נתן ור"ם דיש לו לורך בהכרתה מאחר שהם ערלי קרובי העכו"ס : (רסד) שם מדברי הרמב"ם משמע כשאומר יהודי שהיה עמי בדרך מת ואנו יודעי' שיהודי ג' ילא עמו מכאן חייבי' שאת שהלך למקו' אחר ואינו אחר נתלוה עמו ואין מתירין אשת זה שילא אלא בשומר שם יהודי שילא עמו מכאן את : סימן קו (רסה) יהודי שהשכיר בבנדי עכו"ס ושלח לעכו"ס אחר שם בא כאן פ' היהודי לשלוח מכם והוא שהיב לו שכרו מע"ע דהעת ת"ה כשעכו"ס שולח לחבירו מקרי שפיר מל"ת מי יסמוך על זה לומר שהעכו"ס לא כיכרוהו ע"פ שכיכרוהו היה ודי לנו שם נשתוך על ת"ה בודאי עכו"ם כ"ם שהברי ת"ה בסורסים זו ס"ל חולק עליה ואנו הלא לומר עליה : (רסו) שם להקל אלא ג' שאין זה מקרי שפלוני שילא שאל על היהודי שהוא הוא רק שאל אם בא לשלום משם אם לאו וכיוצא בזה שהיהודי מי שאל על ספיקא שאין זה שילה מבוררת דאולי לא שאל רק על הסחורה וכן מליגו הרבה מתירין בענין זה : (רסו) שם יש לחלק דכל המתירין חיירי שלא היתה שלה ברורה על יהודי עלמו מעכו"ם המציב לבל בל"ד שאל לעכו"ם המציב על עכומת היהודי אם בא אלא רק על לפיכך אמר לי יהודי עלמו שפלוני את שלחה אבל אם לא שאל כלל אלא שהיה מבורס

דמיית על מיתתו כדי להתיר כמו שמצינו בהוצאות מקלו ותרמילו ובכיס דפונדקית : (שיח) שם בב"ד היו מוכח שהודה מאימת העיבור אלא שיכל לומר שהודה מפני שרואה שלא היה בהפצרות להכחיש העניין ולומר לא הרגתיו מחמת רוב הוכחות שימלאו בידו הגזילה : (שיח) בשמת מה שהנידק עליו את הדין בשעת גמר דינו ועכ"ק בקול רם לעיני כל שמא ידעתי כי ההלכים הוא סופם לדק שנוקם נקמת דם יוסף היהודי דם נקי אשר שפכתי דבריס ההלה דיבר בלי שום הברח ואין לך מל"מ גדול מזה : סימן קכח (שיט) מאחר דקי"ל דשיעור בשאר מצריו הוי סימן מובהק ס"ס לוותר עקום הוי סי' מובהק בפרט שלא הוחזק שום יהודי בלוותר עקום בחיל רק פלוני זה הגלבב : (שך) שם אף שלא קיי"ל כדברי המרדכי דמיקל בעכו"ס מל"ת שלא להלריך קברתיו מ"מ לגירוף לטעמים אחרים לפשר לנדפו ובפרט שהעידו ג"כ שני יהודים על מיתתו ובשנים ניכא למיחש בדמי אף שלא העידו שנים בפני ב"ד רק אחד העיד מפי שנים ואין נראה לחלק גם יש להקל שמא שומעים היהודים לא ראו ההריגה בשעת המלחמה דניכא למיחש בדמי רק תלינן שמלחתו הרוג והזזו בחופן שאין כאן ספק : סימן קל (שכא) יהודי שנפל לעכו"ס שבוי אם ראה שם במקום שהיה שבוי כגי אדם ממקום פלוני והשיב לו שהיה גם כן שם יהודי ממקום פלוני ואנכ עבודת פרך עד שמת נראה דעכו"ס זה הוי מל"ת ומחלת היהודי לא מהיב שלא יהא מותר על שום אדם שם פלוני אי מי מת : (שכב) שם עכו"ס אחד הסית ל"ת שנטבח פלוני ועכו"ס אחד העיד שמת פלוני על מעמו אף שהראשון העיד שנטבח במחל"ם לפי' כי מסיתין אפשר דלעולם אחר שילא מן המי' מת אח"כ ואין זה עדות מוכחת : סימן קלב (שכג) שם עכו"ם שהיה לו מלבוש אחד של יהודי ואמר לו היהודי מלבוש זה הוא של פלוי היהודי והשיב העכו"ס שם תדבר הרבה תהרג גם אתה כמו שנהרג פלוני אפשר דלמרמי אימא למר כן ואין זה עדות : (שכד) שם כל שיכר מתולדברי העכו"ס מל"ת על מי שם מדברים כגון שהם והשומעים הם ממקום אחר ומגידים דרך התחוננות ליך שפלוני ופלוני נהרגו אף שלא הזכירו שם פלוני ושם עירו מסתמא על היהוג ושם עירו ודמיון להם מעיד דומיא דגמ' מאן ליכא היא חסף : סימן קלג (שכה) שם עדים מעידים שנהרג פלוני ועדים מעידין שנטבח פלוני אפשר דקרי לטביחה הריגה ואין זה עדות דהא מצלים הוא והוי כאלו כולם מעידי' על הטביחה לחוד : (שכו) שם נ"ל אמן שהגזלנין לא היה סכינם מלובנים כי אין מדרך הגזלנים ללבן סכיניהם גם הלשון שאמרו (מאן הא אם אין שהיקן ניהקט) לשון זה מורה שתחכוהו לתחיכות דקות בשופן שאת ופ"ק לחיות ואין זה מנוייד דמתניתין : סימן קלד (שכז) שם הא דקי"ל דלא תלא בהפירה דרשאין רק משום לזות שפתים לא תגיד היכא דנראין הדברים שהעדות הפני מויבים דאפקוה לקלא פטיעא ופטיעא דאפילו לזות שפתים ליכא :

עד כאן הלשון מספר חלקת מחוקק

קיצור תשובת הרב מה'ררשר"ם

(שכח) חצו' י"ח מעשה שלא הזכיר שמו ושם אביו ושם עירו כגר הלרכתי במקום אחר וז"ל שם בגדון שלשו שאמר היסמעאל שהגשים שלשו ממנו בורית ושהשיב אינו נמלא עתה בידי אבל למשה יש לי אלו הדברים מוכיחים שזה קוי"ג יסמעאל היה אותו שהיה עומד בשט"ן שבשט"ן דאם לא כן מיון לזה לנפי' לנקש בורית ממנו וכו' וכן הוא השיב אינו וכו' אבל למשה בשט"ן יש לי נראה ודאי שעל העומד בשט"ן הי' מדבר ואחר שיודע שלא בשט"ן היש אומן שיקרא קוי"ג יסמעאל אלא זה בעל האשה הי"ל כאלו הזכיר לשם האשה בפירוש : (שכט) שם ואמר ליה לויכא למיחש דאמר בדמי אלא כשהיה העד בשעת הטביחה או בשעת המפולת וכיוצא בזה אבל יסמעאל זה לא היה שם כבר ואם זאת הסברא הריב"ם ז"ל סימן שפ"ח ופ"ק : תשובה לה (לג) והשתא לפפק הרמאן שלא הזכיר שם אביו ולא שם עירו מ"מ בגדון דידן הוי עדיף מאשהזכיר שמאביו כיון שהזכיר שם משפחתו דאמו ושם אביו שכיח טובא בעולם שם כן בגדון דידן שהזכיר בני המשפחה יעקב עזר עדיף טפי ואם ימלא שאנו חסר אלא מאותו משפחה שיקרא שמו יעקב עזר אלא שהיו חיים [שמתו יב] מותרת : תשובה מב (שלא) אין לנו ללמוד מדברי הרי"ף כי אם בכה"ג דפונדקית שהתחילה לבכות ושלשו שבעברו מיס בנתי' בין כשספר העכו"ס בעיני ליהודי ביום שהעיד היהודי לפני הב"ד ל"ל להיות דפונדקית : (שלב) שם אעפ"י שהעכו"ס לא הזכיר שם היהודי בהברת נדון דידן שאמר יהודי אחד נשא מקו[ני]ם הוי כאלו אמר אחד שילא שמנו מעיר פלוני ומת מחפצין בשותו העיר ול"ל הא הרמב"ם והטור כתבו אחד שילא שמנו ונדון דידן לא קאמר שילא שמנו. ונראה שמאחר שהכל תלוי בחפוש מה לי אם העיד שילא שמנו או שילא מקולי"כם וכ"ש ל"ל לרמב"ם למיקט שילא שמנו. ים לומר לוקחת דמילתא נקט לו לאפשר כשאומר שילא שמנו והוא אומר שמת אין לריך יותר אלא החיפוש לבל כשאומר אחד ממקום פלוני מת לאפשר דיש לומר בדמי ליה קאמר ואינו אותו שילא ובגדון שלנו ל"ל מידי כלל ל' מאחר שעכו"ם אמר ג"כ : תשובה מג (שלג) גם כן מעינן הל"ל לאלק כיון שהיה ההלה אלא שהיה עומד בשט"ן יסמעאל היה אותו שהיה עומד בשט"ן דאם לא כן מיון לזה לנפי' לנקש בורית ממנו וכו' וכן הוא השיב אינו וכו' אבל למשה בשט"ן יש לי נראה ודאי שעל העומד בשט"ן הי' מדבר ואחר שיודע שלא בשט"ן היש אומן שיקרא קוי"ג יסמעאל אלא זה בעל ההלה הל"ל כאלו הזכיר לבעל ההלה בפירוש : (שכט) שם ואמר ליה לויכא למיחש דאמר בדמי אלא כשהיה העד בשעת הטביחה או בשעת המפולת וכיוצא בזה אבל יסמעאל זה לא היה שם כבר ואם זאת הסברא הריב"ם ז"ל סימן שפ"ח ופ"ק : תשובה לה (לג) והשתא לפפק הרמאן שלא הזכיר שם אביו ולא שם עירו מ"מ בגדון דידן הוי עדיף מאשהזכיר שמאביו כיון שהזכיר שם משפחתו דאמו ושם אביו שכיח טובא בעולם שם כן בגדון דידן שהזכירו בני המשפחה יעקב עזר עדיף טפי ואם ימלא שאנו חסר אלא מאותו משפחה שיקרא שמו יעקב עזר אלא שהיו חיים [שמתו יב] מותרת : תשובה מב (שלג

קונטרס ענונות

ולקח הוא לא נגדיו ולבש' דלכא ודלמי לא חייבי' שיעשו דבריס של בעלה : (שפג) סם ים לסמוך על דברי העכו"ס לא"פ שלא הזכירו סם מבניו ושם מקומו ולא כתם והטעם שכל העכו"ס המסיחי' היו דבריהם כלפי היהודי' ומדברי' על דוד הידוע שמרו שים ל' ושמו דוד ולא שהיו מזכירים דוד כלומר לותו שתם יודעי' : סימן לו (שפד) תוספת והרמ"ם כתם גדולי' ס"ל דתולין להקל לומר שבהרג תוך ג"י ואפילו לאחר ג' לומר ר"ת שלא תמרו אין מעידין אלא על אותו שאין לו אלא פרלוף פניס אס החזטס דעלה דאית ליה שפתיס וסבטר מעידין עליו אפילו לאחר כמה ימים הוא ליה כתרי ספיקי ולקולא וכ"כ כמה פעמים אלא בתשובה ל"א סותר לזה :

תשובת משאת בנימין סימן מד

(שפה) דוקא כשאומר העכו"ס ל' הדר בעיר זאת יצא ומת אז מהני חיפוש אבל אמר סתם ל' יצא מעיר זו לא מהני חיפוש דיכול להיות אים לאחר עבר דרך סס וחיכף לספוקי בכל העולם כולו ולא שייך חיפוש ואס מכירין ל' מהנהרנין אלו יכולים לסמוך ע"י גס לאחר שהנהרגין הס המה שנתלו עמו וילאו מעיר ולא חייבי' שמא בדרך נתלוו יהודי' לאחרי' עמו ואלו יוצאו מעיר זו פירשו ממנו מיהו דין זה תלוין בפלוגתת הרמב"ס והרמ"ס והוא פסק כהרמ"ס : (שפו) כיון שאמרו מכין נפשות שהלכו מעיר זו לעיר זו והרגו מהני :

שאלה מה בשם הרב מוהר"ר משה

(שפז) אס אמר העכו"ס יהודי שהלך אי לעיר הזאת מת ואלו יוצאין משס שהלך לשס לא חייבי' שמא יהודי זה הלך לדרכו ועדיין אי ויהודי אחר שמת בזה הדרך והמחבר בעל מ"ב חולק ע"ז ופ"ל חיפוש כי לא שייך חיפוש אל"כ שאמר יהודי ל' שילא מעיר הזאת מת אז שריך חיפוש משא"כ במזכיר מקום הליכה: שאלה מו (שפח)לק למאן דס"ל דאל"ל שהעכו"ס שהגיד לו היה מל"ת דוקא כשהעכו"ס מגיד לעכו"ס משא"כ כשמגיד לישראל : (שפט) מי שראה העניסה או מי שידע מהעניסה שוה : שאלה סג (ס) מה שכתב הרמ"ס שסומכין על שיעור שבאלבר לא שיעור כל דהוא מיירי אלא שיעור מוכרקין לא ומופלג הרבה : (ת) אס לא כתב מהרמ"י אפילו עובא שיעור סימנין שאינן מוכרקין לא מצטרפין נראה דוקא סימנים גרועי' כגון מרוך וגון והפכים להובי' אבל סימני' למעלי' כגון שומא וללקת דהס סימני' אלא לאו מובהקים מצטרפין להו ומסבינן להו לסימני' גמורים : (תא) אס ע"י מכה משתה אפילו במים ולא מסתבר לחלוק בין מכה חדשה שעדיין לא נתרפאת למכה ישנה שכבר נתרפאת : (תב) אס סמכינן לסימן רק כשנראין וניכרין הדברי' שבזמן ל' ובמקום ל' נהרגו שאיהן גס לא סמכינן לסימן אלא דוקא שהעידו ג"כ על מקום הליכה לאיזה דרך שהיו רולין לילך : שאלה סה (תג) בשדות הרולח היכא שאמרו דאפשר הולחתו היה מפחד היסורין ועיניו שאם היה כופר היו מעלין לותו ביסורי' קשים כמשפט הלומות . מיהו אס קודם שילא דינו לעיניו הודה הוי מל"ת דאי מחמת פחד יסורים הודה היה לו להמתין ולא להקדים ולהודות ולשקר קודם שילא דינו לעיניו : (תג) אס כל היכא דהזיון קושטא דמלתא לעיניו הדברי' לא בלא עדותו של העכו"ס המעיד אז סמכינן על עדות העכו"ס ולא חייבי' לשקרא לע"ג דליכא מל"ת :

שאלה קד (תה) כשהגרג בזמן הקור והליסה בלי ספק שבשעת חדא אחר הריגתו נקרס ונגלד ואחקשה כעץ מ"מ לאפשר לומר מחמת חפח ולא להשמעות לורתו בכל זמן שהוא נקרס ונגלד : שאלה קה (תו) כשהעכו"ס התחיל לגרר מל"ת מעניין הנזילה חשיב כאלו הציד בתחילה גס על הריגה דהא בהא תלוין והדא מילתא הוא ולא שלא פירש דבריו בתחלה : (תז) אס לכ"ע לריך שיאמר עד השני שמעתי מפלוני עכו"ס ובעד שס"ל שהוא יודע בודאי בלי ספק שפלוני מת או נהרג אבל אס לא אמר כן אלא שמעתי שמת אמת לאו כלום הוא דאיר כשהקול יולא שמת פלוני רבים הס אפילו ישראלים מכ"ם עכו"ס מספרי' בפני אחרי' שפלוני מת : (תח) אס שכתב בת"ה נעכו"ס אפילו שולל ע"י שאלה השיב הוי מל"ת כשהעכו"ס השולל אים ליה לא שכתב בת"ה נעכו"ס אפילו שולל ע"י שאלה השיב הוי מל"ת מיהו כשהעכו"ס השולל אים ליה נפקותא ותועלת בדבר חייבי' דשקורי משקר :

תשובת הרב בעל חלקת מחוקק

א (שלט) כי ודאי אס היה בא לגינו כתב ממרחקים שלא היה בשפתרי לקיומו היה רלוי לסמוך על גדולי החחרוני' וכמו שמשיגין ע"פ בת קול ולא חייבי' לגרה בשעת השכנה כן לא נחום בכתב שאת כתבו ל' מן הפסולים לעדות אשה ע"כ גראה פשוט במקום עיגון כתב הגמלא כתוב בכתב ישראל ולא שכיח כותים שיודעי' לכתוב בכתב ישראל אחקה שיראל כתבו ול"ח לגרה ולפשול רק תלוין ברוב ישראל בכתרי לעדות זה כמו דל"ח לבת קול : ב (ת) נסתפק רב ל' בשטובת הרב ב"י דף ק"ח אס יצא קול שפלוני נהרג ואח"כ באו אחרים ואמרו פלוני נהרג ים לאחו שמחמת קול הרשעון אמרו כן ולף שהרב ב"י נחלק עליו וכתב דים לחלק בין קול של טביעה לקול של הריגה הא סיים דבריו מ"מ אס לפשר לשאול לעדות הרשעונים אין ידעו וכו' . (תא) אס לף שהרב בעל משאת בנימין העיד בשם הרב המזרחי להקל בחייבי ענון היכא דאיכא פלוגתא בפוסקי' לא עיין יפה בדבריו כי לא נמלא שם כך ומלריך בזה במקום אחר : ג (תב) מ"ם במ"ב בשם תשובת מזרחי חבור סימני' סימן מובהק הייגו בסימן ל"ח כתב וכ"ם חבור שני סימנים יחד וכו' כי חבור ב' סימנים ל"ף שיימלאו חבורם בעלמו לזולתו מן הפיסים אבל בלאמת אין כאן מקום ללמוד משם שהבור סימנים מועיל כסימן מובהק דהתם לחייבי נפשני' שכל ל' לעלמו הוא סימן מובהק לדעת הרב שדרך כ"ם כתב שמה שמועיל נפרד כ"ם ביולדק מהובר ומה שלא יולדק נפרד הולי לא יולדק ג"כ מחובר ומ"כ מאחר שנתבטל עדות שהעיד הרב בעל מ"ב בשם הרב המזרחי קשה בעיני להקל ואף שמליני שהרמ"ם בתשובה שהרב מהריב"ל ח"ל סימן ח' נסתפק בזה וסיים שאין להקל ואף שמליני שהרמ"ם בתשובה לירף הרבה דבריס יחד וכן עשה מהר"י קלון ים לסלק דבתם הזכיר העד שם המת וגם שם אביו :

ד (תג) מ"ם הרב רמ"ח והב"ד לריכים להיות ג' וכשרים ולא קרובי' אין להרב שמך לזה ואף אס נאמר מה מזיק שנאמיר להלריך ג' הגה בלאמת ים בזה היזק גדול אס לא עד ל' והתירה חכם ל' ל"ב לא תלא מהתירה אף אס בא לחא"כ עד לגיסור לבל אס נתקן להחמיר עד שיסכימו ל"ב כך דעתי נוטה להלכה גס כבלו שני עדים בבת אחת ל' לוסר ול' מתיר ומשאר הבשם בחזקת ל"ל כך דעתי נוטה להלכה גס למעשה אס יסכימו עמי וכו' בזה : ה (תד) לך ים לפקפק דלמא בזמן שים מלחמה בעולם דלא מהימנא הבשה לומר מת וקברתיו לדעת הרמב"ם בע"ם בקברתיו לא שייך בדמי חייבי' דלמא מסקרת מאחר שהיא סבורה שמת מן בודה מלבה קברתיו י"ל דאינה נלמלת לומר שמת במלחמה קטנה הייגו נפלו עליגו כותים דסתמא לומרו בגמרת דכל שים מלחמה בעולם מיגה בלמלת עד דלמרה מת ע"מ ועוד מלן ליתא לן דלא בעי קברתיו וע"כ לא בחליט הדבר :

תשובת הרב בעל צמח צדק

סימן מב (תה) נפילו אס הזכירו מי שיודע להגיד מן היהודים הנלבדים יבא ויטול שכרו אין למוש

דלמא בשביל שכרו הוא מגיד דלמרבא אס הוא מגיד כך שיטול שכר ודאי דיהא לריך לברר דבריו שמה שהוא לומר שמא הוא דלמו בשופטני שסקינן שיתנו שכר למי שיגיד דבר ולא יברר דבריו שהס שמא וכו' : (תו) אס אס הנהרג היה שמו דרך משל לנשיל וכותי אמר ליהודים אשר אין שמס לנשיל וקרא להס לנשיל אן לי כך וכך והס אמרו הידעת כלום מלנשיל הנלבד ואמר להס הריגתו הוי מסל"ת כי מה שקרא להס לנשיל הוי התחלה שכוונתו להגיד להס מלותו לנשיל הנלבד (ולמעשה לריך עיון) : (תז) אס אפילו אס אמר הכותי אני הרגתי את פלוני מהני אס"ל אמרי' דלמירמי אימתא קא עביד ולא"כ מוכח מדבריו והיה לשאר לומתלא לא חייגינן דלא תלינן להחמיר בכל הני דלא"כ מוכח. ת"ה סי' רל"ע וכתב שם נס הטור ס"ל כן : (תח) אס אפילו הוי אמרינן מה שקרא להס לנשיל אן לי כך וכך היה כוונתו להטיל לימה עליהס שלל יאמרא להס כן מ"מ מוכח שלנשיל נהרג דאס לא כן הלוך הוא מפחידם בקריאת לנשיל : (תט) אס ל"ד מנין מהני הכריזו המנין וכותי בא ואמר המנין מהני דהא ק"ל אס לא שמלוהו לאותו כותי הוי שמיר מל"ת ולא אמרי דאומר מחמת שמלוהו לשאר כותים ג"כ מהני המנין ומנין ומקום הליכה הוי סימן מובהק לדעת כמה פוסקים ה"ה אס אמר מנין ומקום שהלכו דרך שס ושס פסק מנין לא הוי סימן : [שם] אס הכותי מזכיר ל' ואומר שהיה רגיל עמו טובא וידוע לנו שלא רגיל עמו אמרינן מסתמא על אותו פלוני מעיד : (תי) אס אס הכותי מזכיר ל' מחבורה שהנהרג הוא ושני אנשים שהיו שמו הולכים בדרך זה ועל אותו פלוני שמזכיר מעיד עדות מעליא מוסרים גס שמא פלוני ופלוני שהולכים עס זה כיון שידוע לנו מי ומי ההולכים עס אותו פלוני אע"ג שהכותי אינו מזכיר אותס ודומה לכותי האומר זה שהלך עמי מת וידוע לנו שהפלוני שהלך המנהר שמא פלוני ולא אמרי' אותו פלוני הלך לדרכו ואינם אחר מתלוה עמו :

סימן מה (תיא) אס כותי מל"ת שפלוני הנהרג ואח"כ אומר שיתנו לו שכר וירלה לסס היכא הוא מונח לא אמרי' הוכיח סופו על תחילתו שכוונתו כדי שיתנו לו מעות ואח"ל דאמרינן לף בכה"ג הוכיח סופו על תחילתו מ"מ לגיס שהדברים הכותי כיון שיודע אס לא ימלאו היהודים שכדבריו כן הוא שהנהרג הוא פלוני שאמר להס לא יתנו לו שכר ל"כ ודאי קושטו קאמר : (תיב) אס אס הנוף פדחת והחוטם עס הכשר היה שלם רק שנקלף העור מהס ואפשר כה"ג לא מקרי ניעל הפדחת והחוטם שבשביל קליפת העור לא נסתנית לורת הפדחת והחוטם רק מרגית לגבו נסתנית ובלאו הכי נסתנית מרגית לגבו של בני אדם לאחר מיתה מאחר שהיו לאחר ג' ימים ולא נתנו לו שכר וירלה לסס היכא מקרי חסרי הפדחת והחוטם : אס מה שאומר שהביאו אותו מחמת זקנו לא מהני שהכרת פניס נזקנו לאו הכרה היא לריך שיהא מכירו בע"ע בפרלופו עס הפדחת והחוטם והרי זה בכירו בפרלוף פניס בפדחת וחוטם : (תיג) אס אס העד מעיד שהכירו בפניס לא חיישינן שלא היה בו פדחת והחוטם אע"ג דשאר עדים אמרו שהי' חסר פדחת והחוטם י"ל לעולם אותו אותו קודם שראו אותו שאר העדי' : (תיד) אס להרמ"ם ליכא חילוק בין אס ידע שנאבד זה בין אס לא ידע אלא בחילוק הוא בין אס רואה הבניא, לבין לא רואה הבניא וכדאי הוא לסמוך עליו ועבדות סניף לסברות בכה"ג לפי, לא רואה תוך שנה שהרואה שהעלוהו אותו מן המים כיון שלא רואה הבניא מל"ת דיודע שנאבד : (תטו) אס הודה ע"י מיגוי על רלילת פלוני ולא נתפס בשלילו רק על שאר גזילות ורליחות שעשה והוא מעלמו הודה שראה גס את זה הרי הוא מל"ת אע"ג שנתלוהו על רלילתה אס שנה שעשה שיגיד מ"מ מהיכן בזה כיון שלא שלוהו בפירוש על אותו פלוי דמ"ס בס"ס כותי נאמן מל"ת ל"ד במל"ת תלי' מלתא אלא מתכוון להתיר ולא להעיד שהיה נאבד וכיה הרבה גדול לו הוכח דקושטא קאמר ואינו מתכוון להתיר ולא להעיד מהיכן אפילו אינו מל"ת : (תטו) אס אס אמר שהרג היהודי מעיר הזאת מסתמא מעיד על יהודי הידוע שהיה נאבד וכיה הרבה גדול לבני העיר עליו הוא מגיד : (תיז) אס אס אמר כותי הרבתי לפלוני לא אמרי' דאומר בדדמי : סימן נז [תיח] ע"א לומר שמעתי מכרבה פסולים שמת פלוני וע"א לומר שמעת מפסול ל' שלא מת מותרת ותלינן אחר רובא אע"פ שאין הפסולי' לפניו : סימן נח [תיט] אמו ואס אביו ולא אמר עירו לא מהני אלא בלירוף שאר הוכחות ואומדנות אפי' אס אמר אמו ואס אביו ואס אבי אביו ולמעלה שהרבה מלויים בעולם שמותיהן וחמות אבותיהם מדור לדור לכמה דורות קיים ואס אמר המקום שילא מסס או שהלך לסס או כיולא בזה הוכחה אחרת מיכולין להוכיח ממנה על מי הס מעידים מהני אס לא הוחזק לנו אחר שמו כשמיו שהולך למקום הזה או שילא ממקום ההוא ואס לא הזכיר שמו כלל אלא אמר ל' יצא ממקום זה ואת מתירין את אשתו אס לנו יודעים על היזה זמן הוא מגיד ואלו יודעים שזה יצא מעיר זו ואס אמר שמו ואס עירו מהני. אבל שמו ואס אבותיו לא מהני אפי' אס אומר כיולו כגון ליב בן חייס בון : סימן נט [תכ] אס התחיל הכותי לשחוט ליהודי הגמל, היהודי זה בעיר זאת ואחר כך אמר לו הריגתו לא אמרי' הואי בהשוכה על השלה היכ' יהודי פלוני וכן סביר' ליה להרד"ך ולא ס"ל כוותיה : סימן ס [תכא] אתם מלחמה דמיירי בה תלמוד' היינו מלחמה שעורכי' על הסדה מחנה מול מחנה וזורקי' חלים וחנים בליסטראות וירל' היא למיגוי ומלחזי אבל במקום שהיתה מנטר' ומיחזי כאלמת נאמת לומר הרג :

סימן פה [תכב] מ"ם המ' והבי' בהג"ה ס"ע סעיף כ' אס אמר מת או הרג ורלויתיו אחר כך והכרתיו הטיב ורלויתיו אמת נאמן הרי דקדק וכתב בסוף ורלויתיו אמת ל"ש שכבר כתב אס אמר מת היינו משום שלריך שיהא שהו' מת בודאי ל"ש שיאמר קברתיו מ"מ לריכים אנו לדעת שהו' נודע לו [תיט] ע"א לומר שמע מכרבה פסולים אמת פלוני וע"א לומר שמע מפסול ל' שלא מת מותרת ותלינן אחר רובא ל"ש בפסולי' לפניו : סימן נח [תיט] אמו ואס אביו ולא אמר עירו לא מהני אלא בלירוף שאר הוכחות ואומדנות אפי' אס אמר אמו ואס אביו ואס אבי אביו ולמעלה שהרבה מלויים בעולם שמותיהן וחמות אבותיהם מדור לדור לכמה דורות קיים ואס אמר המקום שילא מסס או שהלך לסס או כיולא בזה הוכחה אחרת מיכולין להוכיח ממנה על מי הס מעידים מהני אס לא הוחזק לנו אחר שמו כשמיו שהולך למקום הזה או שילא ממקום ההוא ואס לא הזכיר שמו כלל אלא אמר ל' יצא ממקום זה ואת מתירין את אשתו אס לנו יודעים על היזה זמן הוא מגיד ואלו יודעים שזה יצא מעיר זו ואס אמר שמו ואס עירו מהני. אבל שמו ואס אבותיו לא מהני אפי' אס אומר כיולו כגון ליב בן חייס בון : סימן נט [תכ] אס התחיל הכותי לשחוט ליהודי הגמל, היהודי זה בעיר זאת ואחר כך אמר לו הריגתו לא אמרי' הואי בהשוכה על השלה היכ' יהודי פלוני וכן סביר' ליה להרד"ך ולא ס"ל כוותיה : סימן ס [תכא] אתם מלחמה דמיירי בה תלמוד' היינו מלחמה שעורכי' על הסדה מחנה מול מחנה וזורקי' חלים וחנים בליסטראות וירל' היא למנטר' ומיחזי אבל במקום שהיתה מנטר' ומיחזי נאמת לומר הרג :

יח (א) קדושין תופסין במיני למון . כלומר לעיל סי' ט"ו נתבאר דמין קדושין תופסין בעריות דלורייתא שהם מייבי כריתות כתב כאן דבמייבי למון ושפחה קדושין תופסין דאיכא בכלל עריות ודין יבמה לבוק יתבאר לקמן סי' קכ"ט דקדושין תופסין בה מספק דלמ כרב :

יט (א) דין ע"פ חזקה זו . הרמב"ם פ"ח מהל' יבום וחליצה ה"ב כ' סיים בלשונו ראיה לדין זה מה שדנה תורה במקלל אביו ואמה מניין ת"ל ומניין לנו ראיה מכולן ת"ל כי יהיה בן זקן ובן סורר ומורה וגו' ומה תלמוד לומר אביו ואמו אלא מלמד שאין חייבין עליו עד שיהיו שניהם שומעים בקולם ויסרום ויכתב המ"מ שראיה זו מפורשת בירושלמי : (ב) ומלקין וחונקין וסוקלין וכו' . נראה דה"ה דנשרפת על הכהן משום זונה וכ"ש הוא מדיני נפשות : (ג) אם הוחזקו בעיר ל' יום . דין זה הועתק מדברי הרמב"ם הכ"ל ולא נתבאר בש"מ מקור דין זה ונראה בהגהות מלפפי כתב כזה בלשון וכמה הוא החזקה שלשים יום כמו שמבואר בתלמוד מ"י וכיוצא בזה ממרו בני מחזיק שמו בעיר ל' יום כמו שבארנו בפ' כל הגט עוד כתב שם וחזקה היא ע"פ המנהג לישנושבין אותה ע"פ עצמה ומלשון זה משמע דחזקה דשאר בשר כמי שלשים יום ואיש ואשה שבאו ממדי"ם והוא ממר ממותי היא והיא גם היא מחרה אחי הוא ותוך שלשים יום כח עליה אין לוקין ע"פ עצמם כל זמן שלא הוחזקו ל' יום וכן משמע פשט לשון הגמרא שם ומשם תיובתא ותיובתא שבגדילו תוך שניה (קידושין דף פ' ע"ש) משמע דוקא שגדלו זמן רב גם הרמ"ה שכיה הרמב"ם ממכה ומקלל אביו (הובא לעיל ס"ק מ') הוחזקו בחזקה זו י"ג שנים אבל בכ"מ לא כ"כ ובביה רמ"ה מלבישת בגדי כלה דהוי חזקה ליומא ואין זו רמ"ה דהתם ש"מ לומר שלשים יום דאין דרך לבעול בגדי כלה יותר מיומא אחד ויפה כתב בהגה שלפני שהבאתי דהחזקה לפי המנהג אבל חזקה דשאר בשר אינה פחות משלשים יום ודין מי שהוחזק שמו בעיר ל' יום מבואר בח"מ סי' מ"ט ובגמרא בכמה דף מ' : (ד) הורגין עליה . אבל לאסרה על בעלה לא בעי כולי האי דמיד שהודו שהוא מיתם והיא תחתו שוימו שפחה תחיכה דאיסורא אם זנתה בעדים לאסרה על בעלה זה :

כ (א) הרי זה לוקה . זה הוא דעת הרמב"ם בפ' כ"ח מהל' יבום וכבר בינתי בהמ"מ שמלקות זה אינו רק בעריות אבל לא בחייבי למון הכל הרמב"ן בחייבי למון שלא נאמר בהם כרת ולא נתחדשה עונש מלקות על הרמב"ם ומשם נלמד לרמב"ם דאפילו

בקירוב כאן . היינו לו נתנה בקירוב כאן כ"ם : ג דהיינו שהכניס העטרה. אבל מה שמכנים עד העטרה הינו אלא כאן כמ"ש כאן ס' ה, אלא מעלה על גיד יש עטרה ויש כאן קודם שמתחיל העטרה אבל לגד התחתון על הגיד הכל עטרה כי שם מתקצרת והולך עד שמוך לרחם הגיד שאם יש שביל בין שני קצוות שמגיעים זה אל זה הל זה וכל לד מהשביל הזה עלמו גוף עטרה והולכת וכלה עד הנקב נמלא שם הכל עטרה לכן כ"ם לא אמר אלא נקיקת מבר נמקום התחתון שהוא הנקב עטרה וכ"כ כאן, זה ואע"ל דהא אית, כ"ם יבמות יש דף ס"ו מכאן מיד הוה הכנסת עטרה ומלא נקיקה ופטור ופי' רש"י מהכנסת עטרה ולפירושו ליכא כום כבר למטה מעטרה הגיד הכל נקרא עטרה מ"מ חייב מלקות כמ"ש שהכניס עטרה בלבד מעלה *) הגיד . ואם מכניס פחות מעטרה של לד מעלה לא הוי ביאה מ"מ חייב מלקות כמ"ש : ד והאשה לאסרת על בעלה אפי' אם ידוע בוודאי דלא היה ביאה קודם לכן ואינה נאסרת מכח ביאה זו אא"כ נתקיים בה ב) והנח עליה בין כדרכה בין שלא כדרכה ג) כיון שהעטרה בה ג ד) דהיינו [א] (מ) שהכניס העטרה חייב עליה אפילו לא כרכה ה) ואין לריכים לרמות כאמור בשפופרת אלא שמזריעו העדיף לותם דבוקים זה בזה (ב) כדרך המלפים בהרגיש על זה (טור) ד ו) (ג) והאשה נאסרת על בעלה (ר"י פ' שני דיבמות) ז) אשה גדולה שבא עליה קטן פחות מבן ט' שנים אינה חייבת אפילה אפילו ידו (טור) ה ור"ל דה"ה אינה נאסרת על בעלה (ג) ולכן כתב הרב בעל העטורים הרבה דינים אינהי חייבי אפילו לא [ב] נפקא מיניה בזמן הזה בחיזה ביאה ה) אשה נאסרת על בעלה ו) משה פחותה ג) אבל אינה נאסרת בפחות מכזית ז) אפי' בחיזה ביאה ט) אבל אינה נאסרת בפחות מכזית (טור) דכל פחותה מכזית אינה נאסרת על בעלה ואפי' נתעברו הבנים י) אפי' נתעברו הבנים בחולים חוזרין (בהגהות דיבמות)

ב ג יא) נשים המסוללות (פי' המשתקות ומתחככות זו בזו) ד) ז אסור ממעשה ארץ מצרים שהוזהרנו עליו וראוי להכותן מכת מרדות הואיל ועשו איסור ויש לאיש להקפיד על אשתו מדבר זה ומונע הנשים הידועות בכך מלהבנם לה ומלאנת היא אליהן :

כא להתרחק מן העריות ובו ז סעיפים :

א א) ח צריך אדם להתרחק מהנשים א מאד מאד ב) ואסור לקרוץ בידיו או ברגליו ולרמוז בעיניו לאחד מהעריות ג) ואסור לשחוק עמה להקל ראשה בנגדה ב ד) או להב"ט

הטור לענין חיוב מיתה ולאסרה לבעלה דהא הטור כתב המשמע בלבד מת פטור ממיתה והיא נאסרה לבעלה כמ"ש בסי' קע"ח והא דפסק הטור המשמע עם מתה פטור וכן בלבד מת ולכאורה לא משמע כן בפ' הע"י עיין תוספות שבועות דף י"ח מיום שפיר : ו אשה פחותה מבת ט"ו שנה ויום אחד . לף כאן ס"מ לענין כהן אם היא פחותה מבת ג' לא הוי ביאה ומותרת לישראל ומאסרה לכהן לפיכך אם קטנה הוי אם היא יותר מג' מותרת לישראל ומאסרה לכהן לפיכך אם קטנה הוי לוקח הפוסקים ולא כרמב"ם ואם היא מאסה לבעל אינה אלא ע"פ הדין תסרג ות"ת ולא מכרה ופשה מותרת לבעלה ישראל כן הוא כוונת הב"י כמ"ש בח"מ ועיין תוס' ר"פ הע"י וכרמב"ם פ"ב ה"ח וכהגה"מ ס"ל כפיסה מ' ועיין כי"ד סי' קנ"ז : ז אסור . אבל אינה נאסרת לבעלה ולא נפסלה לכהן רמב"ם :

כא א מאד מאד . לפי שנפשו של אדם מתאדתן לכן כתב מאוד מאוד וכ"כ ביו"ד גבי ריבית וכח"ה גבי שוחד תע"ג דתמרו הז"ל מיעוט בעריות מ"מ

באר היטב

היינו לו נתנה בקירוב כאן כ"ה : ג) מבת שלש. שם היא מחושה לבוא עליה אים מ' והיה ע"פ דין מיהרג ואל תעבור ולא עשרה נפשה מותרתלבעלה עיין כ"ם מ"ע :

ד) אסור . אבל אינה נאסרת לבעלה ולא נפסלה לכהן רמב"ם עיין כ"ם וכ"ה ביפיה :

(ג) והאשה נאסרת על בעלה . למאן דס"ל דעידי כעור כעידי טומאה כמו שנתבאר לעיל סי' י"ח ס"ק י"ח) עכ"ד מ"ש : (ג) ולכן כתב הרב בעל העטורים. עי' בחשו' חת"ס סי' ל"ד ולקמן סי' מ"ב : (ד) והאשה נאסרת על בעלה . למאן דס"ל דעידי כעור כעידי טומאה כמו שנתבאר לעיל סי' י"ח גם בפחות מזה נאסרת רק מילתא דפסיק, ונקו ורמיתי בב"מ שכ' דכל שהכעול חמום ורמיו מיד מיתה מעפ"י דלמו שפיר עבד להש חייב למכור עלמו למיתה מ"מ פטור (והוא דעת ר"י בפ' הבע"י בתוספות בד"ה אין חוזק לעבור דף ס' ע"ב ד"ה ואפי' כתבה לאסרת) והוא פטור אין האשה נאסרת על ידו ולא הבנתי דבריו אם היא חמום ודאי מותרת לבעלה ישראל ואפשר לפרש דבריו דאם חמום כותי, ורלו להרגה עד שתביא לת האיש עליה בידים דלדברי הרמב"ם דחייב, מיתה לאסרת על בעלה ולדברי ר"י הל"ל דאינה חייבת מיתה אינה אסורה על בעלה ומ"מ ל"ע בדברי הרמב"ם בפ"ך מה' סנהדרין דין ב' שפסק כדברי ר"י ותמ"ז כתב שבעורה מייב(וז"ל שם כל מי שעשה דבר שחייבין עליה מיתת ב"ד בחומם אין ב"ד ממיתין אותו ואע"פ שהיא מותרת לבעלה ואינו חייב עד שיעבור ואל יעבור אע"פ שקבל הסם והוא חמום אינו נהרג שנאמר ולא תעשה דבר זו מזהרה לב"ד שלא יעשו את האיש עכ"ל בדין ג' ותמ"ז כתב בדין ג' אם שמכוהו עד שלא יצא לפועל שהוא עושה מעשה ביון שהוא חמום אין מכוין שכן דרך הוא עושה מעשה ובין

כא (א) ולא יש בור בפתח אחד זוטא · ואם חלוד על אחד פרטית אחד עדוה לו מתרין בו שלא יעבור על פתח ביתה ואם יעבור ילקו אותו כדאמרינן בגמרא (יבמות דף כ"ב ע"ב) בהוזהר דחלף אפתח' דבי חמו' דמילד הות דיימא ממותיה מיניה וכ"כ ב"י בשם ר' יהודה סי' זה ס"ק ו' : (ב) מ' פנויה וה' ח"ת . פנויה בעולה קאמר אבל בתולה אפילו בסיומו' ואפילו פרועה וכן הוא בכ"מ ועיין במרדכי : (ג) ולא עוד אלא שרואי לעשות כן. והא דאמר (בכבא בתרא דף קס"ח ע"ב) האי גורבא מדרבנן דאזיל לקדושי אתתא לידבר ע"ה בהדיא דילמא מיחלפי ליה תרי לתרי מיחלפי ליה מיניה במ"מ בפ"ק מהא"ב סעיף ד' אפילו באצבע קטנה של אשה ונתבוין ליהנות ממנה כאלו נסתכל בבית * התורף (פי' עורה) שלה ע ואסור לשמוע ד קול ד)ערוה או לראות שערה ט) י והמתכוין לאחד מאלו הדברים כ מכין אותו מכת מרדות י) ואלו הדברים אסורים גם בחייבי לאוין :

ב ל לא תלכנה בנות ישראל פרועות ראש בשוק

ה (ב) (*) יא) (ג) ה) אחת פנויה ואחת אשת איש :

ג מ ו מותר להסתכל בפנויה לבדקה אם היא יפה שישאנה בין שהיא בתולה או בעולה (ג) יב) ולא עוד אלא שראוי לעשות כן יג) אבל לא יסתכל בה דרך זנות יד) ועל זה נאמר ברית כרתי לעיני ומה אתבונן על בתולה :

ד כ מותר לאדם להביט באשתו אע"פ שהיא נדה והיא ערוה לו (ד) אע"פ שיש לו הנאה בראייתה הואיל והיא מותרת לאחר זמן אינו בא בזה לידי מכשול ז טו) ס אבל לא ו) ישחק ע ולא יקל ראש עמה :

ה פ אסור להשתמש באשה כלל בין גדולה בין קטנה טז) בין שפחה בין משוחררת שמא יבא לידי הרהור עבירה באיזה שמוש אמרו ברחיצת פניו ידיו ורגליו אפי' ליצוק לו מים לרחוץ פניו ידיו ורגליו יז) אפי' אינה נוגעת בו ח והצעת המטה יח) בפניו ומוזגת הכוס :

הגה

מ"מ אם רגיל כאחת מהנ"ז אם אסה לפרוש יותר מאחר מעברות ועיין פרישה סי' כ"ה: ב מו להביט ביופיה . הר"י כתב דאסור מדאורייתא. עיין פרישה סי' כ"ה: ג ומ' מתרי' בו שלא יעבור פתח ביתה ואם יעבור יעבור על פתח ביתה ואם יעבור ילקו אותו כדאמרינן בגמרא (יבמות דף כ"ב ע"ב) בהוזהר דחלף אפתח' דבי חמו' דמילד הות דיימא ממותיה מיניה וכ"כ ב"י בשם ר' יהודה סי' זה ס"ק ו' : (ב) מ' פנויה וה"ח . פנויה בעולה קאמר אבל בתולה אפילו בסיומו' ואפילו פרועה וכן הוא בכ"מ ועיין במרדכי : (ג) ולא עוד אלא שרואי לעשות כן. והא דאמר (בכבא בתרא דף קס"ח ע"ב) הני גורבא מדרבנן דאזיל לקדושי אתתא לידבר ע"ה בהדיא דילמא מיחלפי ליה תרי לתרי מיחלפי ליה מיניה במ"מ בפ"ק מהא"ב סעיף ד' אפילו באצבע קטנה של אשה ונתבוין ליהנות ממנה כאלו נסתכל בבית * התורף (פי' עורה) שלה ע ואסור לשמוע ד קול ד)ערוה או לראות שערה ט) י והמתכוין לאחד מאלו הדברים כ מכין אותו מכת מרדות י) ואלו הדברים אסורים גם בחייבי לאוין :

ב ל לא תלכנה בנות ישראל פרועות ראש בשוק

ה (ב) (*) יא) (ג) ה) אחת פנויה ואחת אשת איש :

ג מ ו מותר להסתכל בפנויה לבדקה אם היא יפה שישאנה בין שהיא בתולה או בעולה (ג) יב) ולא עוד אלא שראוי לעשות כן יג) אבל לא יסתכל בה דרך זנות יד) ועל זה נאמר ברית כרתי לעיני ומה אתבונן על בתולה :

ד כ מותר לאדם להביט באשתו אע"פ שהיא נדה והיא ערוה לו (ד) אע"פ שיש לו הנאה בראייתה הואיל והיא מותרת לאחר זמן אינו בא בזה לידי מכשול ז טו) ס אבל לא ו) ישחק ע ולא יקל ראש עמה :

ה פ אסור להשתמש באשה כלל בין גדולה בין קטנה טז) בין שפחה בין משוחררת שמא יבא לידי הרהור עבירה באיזה שמוש אמרו ברחיצת פניו ידיו ורגליו אפי' ליצוק לו מים לרחוץ פניו ידיו ורגליו יז) אפי' אינה נוגעת בו ח והצעת המטה יח) בפניו ומוזגת הכוס :

ליה כניס שלין מסוגנים וכשמביט בעת שרוצה לשמש נעשו כניו סומין כמ"ש בגדרים . וכלא תשמיש אסור מסוס דמגרי היזר הרע בעלמו כמ"ש בסי' כ"ס . וכעת נדמה אסור להביט במקומות המכוסים כמ"ש בי"ד סי' קל"ה ולא כמניד פ"ח דמתיר : ח והנע' המעט . עיין סי' פ' סס מבואר מה שמוטל על

באר היטב

מאסור מאי

כא ז) ביופיה . הר"י כתב דאסור מדאורייתא . והרמב"ם סיל דרבנן . וכפנויה לכ"ש מדברי קבלה . והרהור אפי' בפנויה אסור מדאורייתא : ג) מתרי'.דהיינו בתוך ד' חמותיה מהרח"י וכ"כ הרדב"ז ח"ב כתב דלא שני כשיודעין ד' חמות אלא שני בין בכל שאינו מרוסק שאינו מכיר ומבחין בה בהלוכה ובתנועותיה אסור . ואיסור זה הוא בכל האנשים ובכל המקומות אפי' במקום שהנשים הולכות מכוסות מכף רגל עד ראש כהכ"ג בשם הרדב"ז ח"ב : ג) וזוכה . ואם הוא אסור על אחד אי אתה יכול לעכב עליו שיעבור פתח ביתה ואם יעבור מלקין אותו ועיין ב"י בשם ר"י מ"ש בשם ריו' : ד) קול ערוה . אחד קול פנויה או קול אחת מהן אפילו בשעת תפלה אסור ולא שרי אלא קול אחת שאין נשמע אלא לה אבל קול שתים אחרות ואפילו הן מרובות אינו אסור . וכשמביט בעת שרוצה לשמש נעשו כניו סומין . ובלא תשמיש אסור מסוס המגרש

באר היטב

מאסור לכל קול דיבור אלא מותר . ואפ"ל אע"פ דאפי' ע' ע"ח דאי' שם קול ערוה אפי' בשאלת שלומה אסור תירץ הרשב"ץ קול דיבור זה אע"פ שהיא מסיב על שאלת שלומה גרע טפי כה"י ס"ס : ה) פנויה . פנויה היינו שלומה או גרושה או בעולה.לכל בתולה או בעולה מותר ב"ח ע"פ ס"ס : ו) פנויה . ואם הוא מסור על אחד אי אתה יכול לעכב עליו שיעבור פתח ביתה ואם יעבור יעבור על פתח ביתה ואם יעבור מלקין אותו ועיין ב"י בשם ר"י מ"ש בשם ריו' : ד) קול ערוה . אחד קול פנויה או קול אחת מהן אפילו בשעת תפלה אסור כמ"ש בח"ת. לכל כספר כתר שכא דף קי"ט כתב בין בתולה בין אלמנה אסור ולא שרי אלא קול אחת שאין נשמע אלא לה כמ"ש בסי' ע"ה ובגדרים . ואם יעבור מלקין אותו ועיין כ"י בשם ר"י מ"ש בשם ריו' : ד) קול ערוה . אחד קול פנויה אפילו בשעת תפלה אסור ולא שרי אלא קול אחת שאין נשמע אלא לה כמ"ש בח"ת. לכל כספר כתר שכא דף קי"ט כתב בין בתולה בין אלמנה אסור ולא שרי אלא קול אחת שאין נשמע אלא לה כמ"ש בסי' ע"ה ובגדרים . ואם יעבור מלקין אותו ועיין כ"י בשם ר"י מ"ש בשם ריו' : ד) קול ערוה . אחד קול פנויה אפילו בשעת תפל

אבן העזר כא הלכות אישות

* עיין בכ"י שכתב שדבר זה לסור להטעותו על לב ואין ספק שלנו שהיה תלמיד טועה כתבו כן מעצמו ומלה סדבר ברבו שכיל וכ"כ הרמב"ם בפיר' המשניות בפי"מסבה ד' פרק ז סנהדרין לאיסור וכ"כ בספר שלים וכתב"ה ל ממימרת דשמואל קדושין דף ע' ע"ב ק מסקנת הגמ' כ"מ דף פ"ז ע"ח כמו שמי מתחרץ הניחו כ"ה ר ממסקנת הגמ' דעולא פליג' דיחיס תלידים כו' שבת דף ק"נ ע"ח ב מצי' הגמ' קידושין דף ע' ע"ב ת סם ניחס דף פ"ח ע"ב ועיין ברמ"ם סם ניחס דלישני קמא תנוקת מבת ג' ותיובתא מבן ט' ח מצוה' דרב

דגול מרבבה

אלמנה וגרושה וחוא מדברי חירושלמי בפ"ב דכתובות סוף חלכה א' וראשה פרוע וכו'וחש לומר שמא בחוכה מן הנישואין חיא זאת אומרת בתוכה מן הנישואין אינה יוצאה וראשה פרוע ע"ש ונם משם ראיה דגם בעוכה אפילו כא נישאת עדיין כלב אינה ראשי לצאת בראשה פרוע שהירושלמי חקשה שם ושם' מוכת עץ חיא כר"ם דאמר כתובתה מאתים וקשה אכתי שמא בעוכה חיא אלא ודאי דבעוכה אסורה לצאת ראשה פרוע :

שי למורה

מגלה רפשם כ"ת בלילות עיין זית רענן על טילקוט דממדת מסילות דלף בלילות לת הגלם ועיין יומא מ"ז דחמרם קמחית מימי לת רמו קורת כיתי שערות רפשי פ"ם :

ס"ו אכל מיתר לשאול לבעלה . כ"כ עיין כ"ם מה שחתם על זקיני כ"ת ולפ"ד ל"ק מידי דניסו דמותר לשאול גם לאחר אכל ד"ת ודלי מינו ומה דמצי פ"י בעלה שלי והייט דאין ד"ת לשאול רק פ"י בעלה כדחמרו לקמן מורם ד"ת אכל כ"ז מותר לשאול גם לאחר ודו"ק :

ביאור הגר"א

דר"י שם נאמר כאן לת תקרבו ונאמר לבן לת תקרב לדבר המביא לידי עבירה לת תקרב כו' וכפ"ש דשבת אכל שמי כו' שכרי נאמר לת תקרב כו' : יש) ויש מקילין כו'. דכל הקירבות אינן אסורין אלא מדרבנן אלא כ"ם בשבת שם משום לך לך כו' ואין אסור אלא בהבית הלידי הרגל כמו יש זוח בגגנו כו' וכיוקיפ שם ולי"ד לנדה אפני שלבנו גם כה וכ"ם במגרש ולכה עמו בפונדק ומוזיס בכתגרשה כו' ורוחים מת"ם כפ"ק דשבת תלי"ל ר"ג לבנתים קטון כו' ותע"ש דבשתלו תיכה משום כרגל כ"ם בפ"ב דשבת תלי"ל בשובתא דר' בנחה מידע ידעי כו' שם וים לדחות דבתו שהני כמ"ם בפ"ז מן מסאכ כו' שגדילו כו' תע"ב דבנדה ושאר פריות לף בכ"ג לאסור כמ"ם בפ"ק דשבת : כ) וי"ח דכ"ז כו' . דדרך שפחות מותר כמ"ם תביניל לרחוץ רגלי עבדי לדוני והה דמצטע בירושלמי דאסור לף בשפחות כב"ח סיינו בעיקר ייחוד : כא) וי"ח כו'. ע' מוספת קדושין פ"ב ה' ד"ה בכל כו' : כב) י"ח כו' מבת דר' בנחה בב"ל. כג) לפילו כו' ואפילו כו' שם : כד) אכל כו' . מוספת מבת דפ"ז דב"ב ושם לת ב"ב : כה) תע"פ שתין כו'. מבת דשולח ובקונר ופליגת כו' בר) שתין קרובים כו'. שם לפילו שום קורבה כו' : כז) ניז כו'. מבת דקדושין פ"ת ב' רב לתת כו' לת ס"ל מר כו' עבר מר כו' : כח) תוך כו' מתני' שם ובמ"ו : כט) ואם סיתה כו'. שם : ל) או שנתקדשה. שם לת ס"ל כו' ותב"ב לתר מר כמי עבר כו' מ' דמתחלה דתמר לת ס"ל מר דמקדשה לפילו בלת כה דשמואל ות"ב ב"ם לכל שמותר להשתמש: לא) וכן. כמו שכתב :

פתחי תשובה

שכתבתי גם דברי המחרונים שלא לת כתבתי כי מימי לת ראיתי לנלות דעתי בדבר שהוא תוך לשדר ומנהג העולם כו' ס"ם (ג) לשם שמים . שבשט"ע ומ"ם לקמן סי' ס"ם סק"ב (ות"ל בריטב"ת סוף קידושין שכל לפי דעת וירחת שמים וכן פלבתא. דשכל כפי מה שחדש מכיר בשלמו שילרו נכנס ובפוף לו ותין מעלה שיוש בלבו כלל מותר לו להשתכל ולדבר עם פערות ובשתל בשלום ת"ל ושיינו בסיל דר' יוחנן יתיב לשערי שביבה ור' אלי דנפקי ליס לאשתא דבי קיסר וכתב רבנו דשמעתי בשלי מפרושיתא ורב אחא בר אחבה דנקא כלה מהשפים ורקיד כה ולא חיישי לברטורא משמתת דאסרן אלא שתין רחוי לנקל בזה אלא לאחיר גדול בכ"ל : ך)לפי' ע' אלית. ול"ע בבי תלישא שאחר לניחוי רוץ בה לקרחתה ואחר לה בשלום לך כו' בגמ' יד לפרים. ולפי דברי הריטב"ת סוף קדושין שהבאתי בס"ק סקודם לק"מ) : ם) מהאי לשנא. בשבט"ם ס"ם בת בתו ובט"ם ס"ק ו"ד שהקשה דהא כרי"ן כתב בתו לת תנן ובשאר פוסקים לת מינו:שהיתר מפורש מכ"ל לשקל בשת בתו ושרש ניסב ע"ש ועיין בס' ברי"ו חות ד' שב דאתמת סהיתר מפורש דהמניח בתוך רבתי שהשם שקבית שם בן בנם זה בכלל כל שיוש שמו נקבר שמו דהרי"ן שכר דהשיג בריטב"ת חיוב בלבם וכשפסקו הפוסקים כי"ד פ' שב"ש ובש"ך משום דהשם סוגיא דתלמודין שלהי קדושין שבשיג הב"ש בשפשה לפל לתן דקי"ל בשטיג בריטב"ת כיוי"ד שם ס"ם הכא בש"ם(ו) וכן השם שם בנם. עיין בת' חוות יאיר סי' ע"ב שהשם ג' לירש מקרא בלתי שטור שבן קטן בן ט' שנים שהשם יתן שם לפי שהוא ראוי לשמש בחכמים ובפ"ז בקילא בשלא מלאו לו ט' שנים ויום אחד ואפילו קטן שלא הביא שתי שערות ואפילו הכי קרי ליה נער ובפ"ק דקידושין (ד' נח' ע"ב) ממרו מתייחד עם אחותו שלא בקביעות : (יב) הגדילו ונעשה הבן גדול . לת פי' שני הגדלות רק שהם ובתב עד שיהיו שדיים לבושו ושער למטה בתולת בנשים ת"ש ר"ח בשלא הביאו סימני לאסור ובע"י ב"ח ת"ש :

באר היטב

דמגרי סיכר הרע בשמו בש"ם סי' כ"ה.ובשע נידתה לאסור להניע במקומות המבוארים בש"ם בי"ד סי' קצ"ה: ז)אלו . סיינו בתילה בקצרה ל' או להוציע מידו לידה דאסור בשאחת נדה מ"מ בשאה אחרת לת מייתינן להרמב"ם בשב"ג אבל רחיצת הפתח ומיגיא הכוס ל"פ הרשב"ץ ס"ם : ח) שפחות. ובדריסה מיקל ג"כ הוא"ל ודבר עבדות הוא . וב"ח בתב שרשה במרדכי יש בתב מותר לרחוץ מפאחה לם יוכל לזהר מהרחוץ והנאנע מתברך בב"ל . ושם סיינה מבוארים בכל גופה ושערה לאסור ליגע בהם בלבה או מעשה בבוד לחביה . ות"ם רלוי להחמיר רם"ל : י) בריסיה. אפילו יושב ואין מוגע במיקה לאסור ב"מ מבואכת הרשב"ץ סי' תלף קפ"ם ובתב ט"ז ונרחה דיש תילוק זשה . דביון לאוד אין נכון בפני המריסבאפאחה מעשה הרוחה יבא לידי הרהור דמיכר קירוב שלשם ט"י תשמים.אבל בתבו ותאותו ונכדו שתין בתן זכרון מעשים. מותרת בפני לחריס.אבל שביבה בסיקה פשיט' דאסור אפי' שלא בפני לחריס . ובשאר ערוות אפי' בפנוי' לאסור אפי' ביון ברחאו לאוד בל"ל : יא) שלומה . וה"ם לשאול לאחריס ס ל שלומה מותר ב"ב הב"ח . מיהו בש"ם בב"מ דף פ"ז ע"ח תיכך סס ס"י בשלה שאני . משמע לשאול לאחר על שלומה לאסור . ומשה לשנו לבתוב בשאלה תגרת בשלום זוגתו אבל בשוק הבתב ברגילים לבתוב אחרים אבל שביבה בחיקה פשישא דאסור בבוקם אפילו שלא בפני אחרים דדבר זה חוא קירוב גדול ובשער ערוות ואפילו בפנוי' אסור אפילו עיין בראשו לחוד בגלעי"ד נכון : [א] אבל מותר לשאול לבעלה כתב רש"ל ולפ"ז נהגו חיתר באנרת שלומים שיגנו שפורשים בו חאשה ואעפ"ב נהגו לחחמיר שלא לחזכירה בשמה עב"ב וכתב מו"ח ז"ל חיינו שבתחילת חאנרת כותבין ולאשתך כו' אבב לבסוף חאנרת

עזר

פפוטח שתין קפידא בזה שברי חיינו לומר לדרום על שמו ולא שייך בזה שליחות רק מיומן ומזכיר לשמו שתפשה מלד פלמה ולזה נוהגים בב"ל ויש נוהגים לבתוב זוגתי פורשה שלום זוגתך וזה קיל יותר שיש בזה משמעות שלא על שלום שבד בה ובזה כי לבקל על ידי בעלה ובמ"ם חיש ברה לשמך וגם שבתבתי לפיל לתלק בין שלום לשתרי דברים עוכות ובקשות תכל מקום בחיות חיש לחשך סות ממש בשלום על שלום ותתרו תו"ל וכי דרכו של בוזז לשאול על בשים ולמה זה ישאל שלום תם לת בבחיות שלא על שלומה שביא קירוב בדעה וכדי להמנע ממחזי כשיקרא יש פרישותא בלשון מזוגתי ד"ם לו פ"ם כי לשון זה סיובל שבשחמיות הוא כשפורש ודריסה לו פריסת שלום משמע גם בן לשון שלא על שלבבר ד"ם הוא מלשון דרסו שלום בעיר והשפללו שמשמע קלת שבדריסה היא על שלבבר ופ"ם הוא מבחיות פורש סוכת שלום וגם שום לשתיר לשמיין בשלום עליבם יש בו גם בן בחיות לשבבר בבחיות מפרש שיחתו דביינו שלום בפירוש לחתר ומבל שקום בשלום

טורי זהב

אחרים אבל שכיבה בחיקה פשישא דאסור בבוקם אפילו שלא בפני אחרים דדבר זה חוא קירוב גדול ובשער ערוות ואפילו בפנוי' אסור אפילו עיין בראשו לחוד בגלעי"ד נכון : [א] אבל מותר לשאול לבעלה כתב רש"ל ולפ"ז נהגו חיתר באנרת שלומים שיגנו שפורשים בו חאשה ואעפ"ב נהגו לחחמיר שלא לחזכירה בשמה עב"ב וכתב מו"ח ז"ל חיינו שבתחילת חאנרת כותבין ולאשתך כו' אבב לבסוף חאנרת

עזר

פפוטח שתין קפידא בזה שברי חיינו לומר לדרום על שמו ולא שייך בזה שליחות רק מיומן ומזכיר לשמו שתפשה מלד פלמה ולזה נוהגים בב"ל ויש נוהגים לבתוב זוגתי פורשה שלום זוגתך וזה קיל יותר שיש בזה משמעות שלא על שלום שבד בה ובזה כי לבקל על ידי בעלה ובמ"ם חיש ברה לשמך וגם שבתבתי לפיל לתלק בין שלום לשתרי דברים עוכות ובקשות תכל מקום בחיות חיש לחשך סות ממש בשלום על שלום ותתרו תו"ל וכי דרכו של בוזז לשאול על בשים ולמה זה ישאל שלום תם לת בבחיות שלא על שלומה שביא קירוב בדעה וכדי להמנע ממחזי כשיקרא יש פרישותא בלשון מזוגתי ד"ם לו פ"ם כי לשון זה סיובל שבשחמיות הוא כשפורש ודריסה לו פריסת שלום משמע גם בן לשון שלא על שלבבר ד"ם הוא מלשון דרסו שלום בעיר והשפללו שמשמע קלת שבדריסה היא על שלבבר ופ"ם הוא מבחיות פורש סוכת שלום וגם שום לשתיר לשמיין בשלום עליבם יש בו גם בן בחיות לשבבר בבחיות מפרש שיחתו דביינו שלום בפירוש לחתר ומבל שקום בשלום

זהב

שרגיכין לבתוב ותאמר שלום לפלוני אסור לבתוב ותאמר שלום לזוגתך דהייגו שוכח לה ע"י בעבה שאלת שלום דאסור וגי"ל דכ"ז חוא מצד שמראה אחבה בדרישת שלום אבל אם יש צורך בגון שלא חיתה בקו חבריאה או כיוצא בזה מותר לבתוב תודיעני משלום אשתך :

מקודש

סיינו על לשבער לך מלשה לחשה ממילא בסיתר פשוט וכלבות היעב : נרחה בבן שואל לשלוח לחתו שבשואה לחניו תורגו וכן לת בבתו בבשואה לית בום בתו כמו חתיב ולפיל לתלק בין שלום לשתרי דברים בשה ותם ובן בשלום לחניו תורגו ולפיל

כב (א) חון מהאס עס בעה והאב עס בתו. כבר כתבתי בסי' שלפני זה בס"ק ט' דבגמ' בקדושין אמר רב חסי דעם מלו התירו מפני שרגילות יהודי לישא בת אחיו ואחותו ואם כן אסור ליהודי אחר לישא אחותו מרעי וכתב הרמ"ס דהלכה כרב חסי ומ"מ המחמיר תבא עליו ברכה וכן פסק בקיצור פסקי הרמ"ס:

(ב) מכין את שניהם מכות מרדות. בעור כתב מלקין אותו אבל היא לא נפסלה מן הכתובה עם האיש אבל בגמ' בקדושין אמרינן דמי שנתייחד עם אשתו עכ"ל והיינו מה דאמרינן בקדושין דף ע"ח ע"ב אין לוקין על ייחוד לפי שהוא לא' ועשה ואין עשה דוחה לא תעשה ואפילו עם אשתו דכתיב לא תגלה ערות אביך ערות אשתך הוא ערות אביך אלא ודאי דא

מהנשים וכ"ש בין נשים כתובות דף ד ס"ח מ מימרת דרב כהנ' ברייתא קידושין דף פ"ח ס"ח כ מצה שם כל שעסקו עם הנשים דף פ"ב ס"ח ופ' רבינו לפיל מי שעסקו וכו' ופ"ש שם ס"ב והנה רבינו סיקר ס כ' הרמב"ם ובטור מימרת דרבה דף פ"ח ס"ח לכל רש"י ורי"ן פירש דלכתחלה אסור להתיחד וכ"פ הרב ב"ח ס שם עובדה

ביאור הגר"א

כ"ל : (א) ושם כו'. כ"ה פשטא דמתני' וגמ' מדקתמר לכל כפרושים כו' מ' דוקא פרושים וכן כפ"ק דברכות כתרי ופרושי וכן מדקתמר שם פ"ח ס' תחומו ותחומו כו' לכל כפשוט כו' ס"ס ב"ח דוחלי לא קאי על ר"ח כר פפי ומקורין והא דקתמר בסוטה ז' מ' ת"ח הא כ"ש לא לתפוקי ס"ס כפרושים ורב דקתמר כגונ"ח כר פפי ומקורין ממדות מסידות הוא דקתמר ולכלל מהרכור וברשב"ם מ' מקפ"ז וכ"כ ר"ן : (ב) ופ"ז כו' תפילו כו' בלילה כו'. כ"ה בשם שמא ילטרך לחמר כו' כ"כ תדמתנמס חד כו' . רמ"ו פ"ב מ' ד"ה לא יתייחד כפי פי' שם . מו) כשם הרכה כו' . שם פ"ח ס' במתניתין תני ריפכא ובפרש"י שם : מז) היו כו' שם אמר מכאי כו' : יז) תפילו כו' . וכן פירש הרח"ם שם כשם ר"ח פ"ב : יח) תשה שבעלה כו' אמתו, שם ד"ה בשלה כו' :

פתחי תשובה

אין כאן מיהר כלל ס"ק : (ד) תכל בשרה כו' תפי' כשבריס. עיין בתשו' שב יעקב סי' י"ט בענין לשלוח לשה בדרך עם ענלון ערבי ומפו שני מנשים כשרים לכשורה הוא נגד הדין דבדרך בפ"ו ג' כשרים והמקב פשוטל ר"ל דכוונת הרמ"ח שב' בענין ג' תפי' בשבריס היינו דשני כשרים לאוד לא תכלי לשלוח לה שם ב' מוחר תפי' בלחד מהם פרוץ והוא ז"ל מוקם עליו לך למד היאך דבל דבעיקן בשיר שני כשרים דוקא וכשרה שלשה כשרים היינו לתפוקי שם א' ישראל פרוץ בשבל שם א' ישראל דבדרכן מפשה פשה ומניח רשים לזה מהשים ופיים לתין תיסור לשלוח לשה וכפרט פניים שמא דרכן עם ב' נשים כשרים וענלון ערבי בדרך ס"ם תכן דעת הענלון בשל נוי"ב ז"ל אין נראה כלבמבואר מדברין בנוי"ב קמא סי"ט"ם שעכרם בש"ם ס' תיסור יחוד בשרים בין ושה שהרי בשבה ומה נשלילה תפי' בשרים בעין שלשה ואפי' שם שהי הוא תיני עמהם מהשת

וכו' מה שמלקו אם אפי' לכתחלה ברי לו דוקא כדיעבד ועיין כב"מ: (יג) בית שפתחו פתוח לר"ה. גרסה דס"ל בגם בה ובקיעה לה אסור וכן הוא בת"ס סי' רמ"ד: (יד) תינוק קטנה שיודעת טעם ביאה כב"מ כ' בשם מהרש"ל דכיחוד דרך לא מהני קטנה דשמא תלך למקום גמוע ותזנה: (טו) תינוק שהיה פחות מבת ג' אבל למעלה מג' אף שאין מוסרת עצמה לביאה, יש לחוש לחומרא וכ"כ הטור בחלת השעורה וכמו שכתב הרמב"ם מחלוקת בין הטור והרמב"ם עיין עליו: (טז) מפני שהוא ספק ואפ"ה מתייחד עם הנשים דאין לחוש אלא לספק יחוד רק בשעה ודאית ולא נשתנו על ספק זכר כמו שלא נשתנו ודאי זכר ועיין בב"מ: (יז) שאין מפטרופוס לעריות. אפילו לדעת רש"י שאין עושין נשים עם הנשים הרבה מותר להתייחד כל שאין עושין עם הנשים אפי' הכי הכא דהוי שומר בקביעות אפי' עומד מבחוץ אסור ולא דמי לשומר בעלמא לזה שהוא אפוטרופוס וממונה עליהם וגרע זה מעושין עם הנשים: (יח) לא ימנה אדם אפוטרופוס על ביתו שלא ינהיג אשתו לרבר עבירה: אלמנה

היה זה גם בה כנון שגדלה עמו או שהיא קרובתו פ או אם קינא לה בעלה עם זה לא יתייחד עמה אע"פ שבעלה בעיר: ט יג (יג) [ח] ג בית (מ) שפתחו (כ) פתיח ט) לרשות (י) הרבים אין חשש להתייחד שם עם ערוה: י יד ק מותר להתייחד עם שתי יבמות או עם שתי צרות (יא) או עם אשה וחמותה או עם אשה ובת בעלה או עם אשה ובת חמותה מפני ששונאות זו את זו ואין מחפות זו על זו טו ר וכן עם אשה שיש עמה (יד) י) תינוקת קטנה [ט] שיודעת פ טעם ביאה (יב) ואינה מוסרת עצמה * לביאה שאינה מזנה לפניה לפי שהיא מגלה את סודה: יא (טו) פ תינוקת שהיא פחותה מבת שלש ותינוק פחות מבן ט' מותר להתייחד עמהן שלא גזרו אלא על יחוד אשה הראויה לביאה ואיש הראוי לביאה: יב טז יט) מ אנדרוגינוס אינו מתייחד עם הנשים ואם נתייחד אין מכין אותו (טז) מפני שהוא ספק אבל האיש מתייחד עם האנדרוגינוס ועם הטומטום: יג ג תקנו חכמים שיהיו הנשים מספרות זו עם זו בבית הכסא כדי שלא יבנם שם איש ויתייחד עמהן: כ) (וי"מ דוקא בימיהם שהיו בתי כסאות בשדות אבל בזמן הזה שהן בעיר אין למחות) (הגהות מיימוני פרק ג' מהלכות ח"ב):

יד ג לא תלך אשה בשוק ובנה אחריה שמא יתפם בנה ותלך אחריו להחזירו ויתעוללו בה הרשעים שתפסוהו: טו יז כא) ד אין ממנין אפילו אדם נאמן וכשר להיות שומר בחצר שיש בו נשיבאע"פ שהוא עומד בתוך (יז) שאיאפוטרופוס לעריות: טז (יח) ה לא ימנה אדם אפוטרופוס על ביתו שלא ינהיג אשתו לרבר עבירה: יז יח ו אסור לת"ח כב) לשכון [י] כנ) (יט) בחצר שיש בו

באר היטב

ולמוס' ליכי מיסור. ולרמ"י מסור ומין לוקין עיין ב"מ: ט) לד"ם. ומס קיבא לה מסור ת"ם סי' רמ"ד. וה"ם מס גם בה מסור מ"מ. הא דפתחו פתוח לר"ה מין מוסגין. דוק' ביום מבל בלילה לא. וכלילה נמי דוק' בשתי שעות הו ג' שעות ויומר שבני מדם מלויים בבתיהם ומין עובר ושב מבל במלי שעה כל שעה ר"ה ומיל"ם ומיל"ם ס"ל דוק' להתייחד דרך לא מהני קטנה דדוק' בביח מבני שעה ולרמב"ם מותר. ולרמב"ם מותר להתייחד

פתחי תשובה

מין בה מפום יחוד מבל מס בולמת לביח מחר לפ"פ שבעלה בעיר יש בה מפום יחוד דבוה לא מייך דמסתפי מבעלה בשעה מהי ביון רגילו יודע סיכן הוא ולפ"ז בימוע שיומא סיכן הוא בעלה נתן לה רשות ללבת לבית פלוני ודאי מייבי' וכ"פ בשבתן לה רשות לרבר דבר סתר עם פלוני לבסניר הדלת דאסיר דבוה מין ביד לימת בעלה ס"פ: (ח) שפתחו פתוח לר"ה. עיין בתשובה רבינו אבקיבא לינר ז"ל סי' ק' בשהיתה שבחון בית יחוד וכן משמע בקרוטין פ"ל בי: ומה דלימת בתשוי בתרי"ד סי' תלף כ"ב דמדין יחוד אר אינה בית שיטה בעלה (בע"פ לפ"ז סימן י"ח סק"ח) מכן רלימת בתשו' בתרי"ד סי' ס"ב. קב"ח שבשתיק לבון הרמב"ח סי"ל ולא כתב שש"ם הוא ושם בלינה בת"ח לאסוק על ספק זכר כמו שלא נאסוק על ודאי זכר ועיין בב"מ: (יז) שאין מפטרופוס לעריות. אפילו לדעת רש"י שאין עושין נשים עם הנשים הרבה מותר להתייחד כל שאין עושין עם הנשים אפי' הכי הכא דהוי שומר בקביעות אפי' עומד מבחוץ אסור ולא דמי לשומר בעלמא לזה שהוא אפוטרופוס וממונה עליהם וגרע זה מעושין עם הנשים: (יח) לא ימנה אדם אפוטרופוס על ביתו שלא ינהיג אשתו לרבר עבירה: כנגד ממרו פ' הרואה שאלמלא לא מינה פוטיפר ליוסף בתוך ביתו לא

באר היטב

של לילה שבני אדם מובריס ושבים ועדיין לא בלתה רגל מן השוק ביום שביבה ליה ומין מוסגין ליחוד בשה"ג בשם תשובת כ"י ט"ם. י) תינוקת. בבר בתבתי בשם ב"ח בשם רש"ל בביחוד דרך לא מהני קטנה דדוק' בבית מבני שעה: יא) בתלר.ב"ח הרמב"ם. והרא"ד ס"ל דוק' להתחבסן אלמה אסור אבל לדור בחלר מותר ולרמב"ם מותר להתחבסן

תשובה

דעיילי תמן כו' ובקם נדמו כל רחיות בתיהם ס"ם: (ט) פתוח לר"ה. עבה"ע בשם בעה"ג דדוק' ביום ובתני שעה מבלילה ועיין בם' בני סי' ער ודבריה של טעם הם דבשתין מוכר ושב מני מבני פתח פתוח ותי"ם בתו' בשבת די"ב ע"ב דפלטי בן ליה בפתח פתוח לר"ה כי' עם מיכל שתין בו מעום יחוד ל"ל דהיה בחלת בלת פתוח לרשות הרבים: (י) בתבתי בתשובה מוזנות שתפער בכל רגע שיבואו בשם ליה בלת פתוח לרשות הרבים ומפולש. רק בשתינו נעול בוח בפתוח ובפרט בשתלונות מזטירים שתפער לרחות הרבים. עיין בם' תבנית בלת ק"ב דין ז' שכ' עם פתוח לחלר שיש שם ג' בני אדם דנחשב ר"ה לעומתה ל"ש עם יש בוח בדין לעניין יחוד ומ"ש בביחת אדם אצר ב"ה סי' כ"ח: (יא) לו עם אשה ותמותה. עיין בם' בני אדם כב' זכור לאברהם בוח י' יחוד שבתב דדוקא עם ליח בתוכה עמה בלבל עם ליח בתוכה לאחר מבלן בנון דאיסור יחוד בשם בעלה רק עם יבתה עמה אסור להתייחד עמהן לף דלעיל בפי' י"ז ס"ד בשהה הרמב"ח ז"ל דלרין תוכה עמה מ"מ בבח מינו בן ובשם בתוכה בתלת בלת בתי"ח ובלת בתי"ח ובלת בתי"ח וב

ם נרייתא נרכות דף כ"ג ע"ב ו תמי
רב יוסף ע"ב דף כ"ב ע"ב ז כן
פי' ס"ם דברי רבינו שם נפ' כ"ב
מהלי"ם מהל' דר' יהושע פרוזין דל"ג
ע"ב ח גם זה משמיה דרב יוסף שם
בע"ב ט שם י משנה קדושין דף פ"ב
ע"ב כ שם בגמרא ל שם במשנה
וכדמפרש בגמרא שם מ לפי סבר/רבינו
דבמ דמסקינן דר"ח פרוש אללו
קאמר היינו דפרוש אללו בבית בספר
ולא ק"ל כר"ח אלא כת"ס וכן עיקר
כ"ם ס נרייתא נהה די"ג ע"ב כ מימרת
הזוהר פ' ויצא פ' ויחי ג כן משמע
שם בהדה וביומות דף ל"ד ע"ב ד ל'
הרמב"ם נפ' כ"ח מה' ח"ב מהרייתא
דרבי ישמעאל שם נהה ע"ב ה מימרת
דרב שם וכתב כ"ם שמדברי רבינו
נר' שמה שאתרו יבמ במדוי שאכמים
נדו כל מי שימשה כן ו מימרת דרב
אחי שם ע"ב ז מימרת דרב שם ע"ב
ח ממ"ש אם פנע כה מגוול כו'

הגהות רע"א

ל] סי' כב אות י"ט רווק אלא כי'
לו אשה . כ"ב תמהני דהמעי'
בכב"ם יראה דס"ל כיון דפסטו' דר"ח
לוסר נ"ב אין לו אשה אסה לף
אסיה לו אשה ומהה . אלא דפליג
על ר"ח ופ"ל דלא בע' שרויי' אללו:
ג] ח"מ אות כ"ח דבעיר מיהו כעי
כ"ב בתשובת לחם רב סי' ד'
פסק דבקל לף אם אין אשתו עמו :

שי למורה

אלמנה כמ"ש במלכים מ"ז ואכל
בשלה ושיין בפרקי דר"א שדרשו כי
כתה אלי בהשמים ישו"ם :
סי' כ"ג ס"א אסור לסוניא ס"ז .
כ"ב פי' בשמ"ם בזה וט' רמב"ם
בפי' בהשגה פ"ב דסורין מ"ה ודו"ק
בירוש :

ביאור הגר"א

בלח"ם לסור : כד) לא תקנה כו'
ב"מ מ"א ס' : כה) אפילו כו' בכ"ל
בס' שקדם : כו) מי שאין כו'. ל"ל
דמפרש דאיבעי' שם ב"מ לת"ק דלא
כ"ל לאבע' אלא דר"ח וכ"ז דחוק דל'
רווק מי לא מ' כן וכן פירש שם בפי'
רווק מי כו' וכפירש תוספת שם :
כג א) אסור כו' . מתניתין רפ"ב
דגיטין ונמרא שם לתרי"ו כל
כולי ולף רבנן ל"ש לר"ח אלא במשתין
ולף בהא ק"ל כר"ח כמ"ש בס"ד :
ב) לפיכך כו' יבמות ל"ד ב' :
ג) ולא כו' , נהה שם ב' : ד) לא
די להם כו'. שם דא"ר יוחנן כל כו'
ושם מוטב שיוליע לבע' כו' ושם כלילו
מביא כו' ושם כלשו שע"ז : ה) אלא
כולי . ק"ו ממקשה שהוא תינוק בנידוי
א) בנידוי כו' שבב"ג ובמ"ש בחולין
קנ"ב ב' אבל ברמב"ן ורשב"ץ פי'
כמ"ש תוספת שם ד"ה במקשה כו'
וגם ברמב"ם מוכח שאינו לוסו אלא
דבללה"ם הוא יוצא בנידוי שלבסוכמ"ם
בחולין שם הכי עבמי כו' למאי
כלשה, אלימא כו' וב"כ ברמב"ם ופ"ש
ר"ד סי' הרי"ל סמ"ב כ"ל במקשה כו'
ולפ"ז נהה רחיים בתוספת :
ו) וכלילו כו'. שם : ז) אסור לאדם
כו' . מ' לפיון שז"ל אבל ברמב"ד
מפ' לפיון השמים כמ"ש בפור ובשב"ע
ת"ת סימן ר"מ סעיף ג' : ח) לו

לדור עמה בקביעו' והתאכסן דאסור לרמב"ד היינו כשאוכל משלה אבל אם משלם לה מותר כ"כ בע"ז : יט) מי שאין לו אשה . המאכר פוסק אפילו היה לו אשה כמ"ש ואין המלמד וכו' משום דס"ל הלכה' כר' אליעזר דאמר מי שאינו יכול לחיות עמו אסור להיות מלמד מיהו המגיד פוסק כת"ק דוקא ס] רווק שלא היה לו אשה אסור וכן מדייק מהרי"ף וכ"ה תמה על מהגר שהגו היתר ללמוד בקבלו' לאחרות ואין אשתו עמו ול"ל דסומכים על סברת המגיד : כ) לא ילמד תיוקי' עם זכרים לו נקבות . וכן אשה לא תלמד עם ילדים לו ילדות וכ"כ בפריטה: כא) ומצי מתגרה בנשים . כלן כתב מתגרה ובאשה כתב מתייחד' עמהם נראה כלן אפילו אם ליכי יחוד אסור משום גירוי בנשים אבל בנשים לא שייך גירוי ואין אסור אלא משום יחוד כב) וכן אשה . אפילו משוחה משום גבי אים כיון דאשתו עמו היא מאמרתו לפי שדרכה להיות תמיד בביתה אבל אין דרך אים להיות תמיד בביתו ודרכו ליסע למקום אחר מ"ה אסור אבל אם הוא סוחר מועט כמ"ש בסמוך ולא כתב"ת דריסה לפ"ז י"ל אפילו אם בעלה בעיר אותה כתו"ת דריסה לפ"ז י"ל אפילו אם בעלה בעיר אותה ולא כתב

(ד) לכל מומר לעשם עם קטנה.כלו' אם עבר ועשאה וכן אם יש לו אשה ממרת נדולה לקיים פ"ו וכמו שכ' הריב"ם סי' ט"ו גבי זקנה : (ה) עוד אסרו בעמ"ס סי' ג' לא כ"כ ס"ם : ה) לנקביו. ולרחון תוכו אסור עם אחר בוץ דרך הפנרה מותר אבל להתעבב ברחיצת תוכו מקום אסור אסור. ובעב כנה"ג עליו הייתו בשרוקן ותיתו רוקם פרוכו דאם רוקם פרוכו אסור : ו) לרחון עם תביו ומתיו ותמיו ובעל תמותו וכעל תמו בל"כ. וכן אסור לרחון עם רבו אע"פ אם הוא במרחץ קודם לרבו אז מותר.

באר היטב

כלומר ל"מ דהולמת ס"ז ממש דאסור אלא אפי' קבוי לו הרחוק לדעת אסור דעי"ז בא לידי ס"ם לנטלה כ"ם : ד) מותר. משמע אפילו אין אשתו עמו מותר כ"פ. וט"ז ומ"א בע"מ סי' ג' לא כ"כ ס"ם : ה) לנקביו. ולרחון תוכו מקום עם אחר בוץ דרך הפנרה מותר אבל להתעבב ברחיצת תוכו מקום אסור סהדי". ובעב כנה"ג עליו הייתו בשרוקן ותיתו רוקם פרוכו דאם רוקם פרוכו אסור : ו) לרחון עם תביו ומתיו ותמיו ובעל תמותו וכעל תמו בל"כ. וכן אסור לרחון עם רבו אע"פ אם הוא במרחץ קודם לרבו אז מותר לחכם עם אחר בוץ דרך הפנרה מותר אבל להתעבב ברחיצת תוכו מקום אסור סהדי". ובעב כנה"ג עליו הייתו בשרוקן ותיתו רוקם פרוכו דאם רוקם פרוכו אסור : ו) לרחון עם תביו ומתיו ותמיו ובעל תמותו וכעל תמו בל"כ. וכן אסור לרחון עם רבו אע"פ אם הוא במרחץ קודם לרבו אז מותר

כד (א) ובדורות הללו אין סרבו לפריסים. בב"מ כ' דהרב כתב זה לפי מדינתו שהיו פרוצים בעבירה זו . אבל במדינתינו מ"ל להתרחק מדינא רק ממדת חסידות ומ"מ נראה דוקא יחוד בעשות אבל לנשכב יחד ואפילו בכל מקום לריך להתרחק ולמכ"ש אם יש רווקים יחדיו בבל מקום לריך להתרחק ולממות כיד העוסים כן :

כה (א) ומדברי עניים . הם דברי חסק מלמון הכתוב מאכו כך עוגבים (ירמי' ד') ותענג על מאכלים (יחזקאל כ"ג) ועיין מ"ם הרד"ק ביחזקאל כ"ג והרמב"ם סיים בלשונו שאלו גורמים גדולים והם מעלות של עריות

הבאי לדברי תורה ט) שהיא אילת אהבים ויעלת חן י) ט לפיכך אסור לאדם לישן על ערפו ופניו למעלה עד שיטה מעט כדי שלא יבא לידי קישוי ולא י יסתכל בבהמה וחיה ועוף בשעה שמזדקקין זכר לנקבה כ ומותר למרביעי בהמה להכניס כמכחול בשפופרת מפני שהם עסוקים במלאכתם לא יבואו לידי הרהור :

ד יא) ל אסור לאדם שאינו מ נשוי לשלוח ידיו במבושיו כדי שלא יבא לידי הרהור ואפי' מתחת טבורו [ב] לא יכנים ידו שמא יבא לידי הרהור כ ואם השתין מים לא יאחוז באמה וישתין ד ס ואם היה נשוי ל) מותר יב) ובין נשוי ובין שאינו נשוי לא יושיט ידו לאמה כלל אלא בשעה שהוא צריך ס) לנקביו (ועיין בע"מ סימן ג') :

ה יג) ע אשה (ג) שיש לה אוטם ברחם ועי"כ כשבעלה משמש עמה [ג] זורה מבחוץ אסור (ד) יד) (ג) (מאל מותר לעשם עם קטנה ותיילונית הוחיל ומעשם כדרך המרן) תוספות ומרדכי פ"ק דיבמות וכ"י פ' הבא על יבמתו :

ו פ אסור לרכוב על בהמה בלא אוכף (פי' מרדעת בתשט"ו בלע"ז) : הגה בגמרא פרק כל היד משמע דתסור ללבוש מכנסיים מם לא שעויין בבתי שוקיים משום דמביא לידי הרהור ועע"פ שתפשר לדחות דבגמרא לא קאמר (ד) אלא בימיהם שהיה להם תרומה ומיכא למיתם לעומתת הגוף מ"מ מדהביא הרא"ש בפסקיו משמע דלא בזמן הזה תסור(הכל ד"ע)ומה שנהגו היתר במרחץ תפשר לומר דבשעה מועטת לא תסרו כל"ל

ה (ה) טו) עוד תסרו עם תביו טז) ולמיו ובעל למו ובעל תמותו ונהגו עכשיו היתר בדבר (ה) הולמ ומכסין ערותן בבית המרחץ ליכא למיתם להרהורא (תגודה) :

ז ל חכידים הראשונים ונדולי החכמים התפאר אחד מהם שלא נסתכל במילה שלו ומהם ק מי שהתפאר שלא התבונן מעולם בצורת אשתו מפני שלבו פונה מדברי *הבאי (פי' הומתל לשון זה של הבתי לדברי הבל) לדברי האמת (יז) שהם אוחזת לבב הקדושים :

כד אין ישראל חשודים על הרביעה ועל הזכר ובו ס"א :

א מ לא נחשדו ישראל על משכב זכר ועל הבהמה א) לפיכך אין איסור להתייחד עמהן ב) ואם נתרחק אפי' מיחוד זכר ובהמה הרי זה משובח ג וגדולי החכמים היו מרחיקין הבהמה כדי שלא יתייחדו עמהם א (א) ג ג) ובדורות מ) הללו שרבו הפריצים יש להתרחק מלהתייחד עם הזכר :

כה לגדור גדר שלא להרבות בתשמיש וכיצד יתנהג בשעת תשמיש ובו י סעיפים :

א מ ראוי לאדם להרגיל עצמו א) בקדושה יתירה ב) ובמחשב' טהורה ג) ובדעת נכונה כדי להנצל מלהכשל בדבר ערוה ד) ויזהר מהייחוד שהוא הגורם הגדול וכן ינהוג להתרחק ה) ג מהשחוק ג ומהשכרות (א) ו) ומדברי * עגבים (פירוש דברי תוק ומשק) ד ולא ישב בלא אשה ז) שמנהג זה גורם לטהר' גדולה ח) יתירה מכל זאת אמרו ה יפנה עצמו ומחשבתו לד"ת וירחיב דעתו בחכמה שאין מחשבת עריות מתגברת אלא בלב פנוי מהחכמה :

ולא

וה"ם אם רבו לריך לו מותר. אבל עם תביו כו' דאסור משום הרהור מש"ה אסור אפי' אם הוא כבר במרחץ דריסה ב"ם :

כד ו) הללו. ב"י כתב במדיניתינו מ"ל להתרחק מדינא רק ממדת חסידות. וכ' הם"מ ומ"מ נראה דוק' יחוד בעלמ' אבל לשכב יחד ומכ"ם שני רווקים יחדיו בכל מקום לריך להתרחק מכ"ש בימיהם כן :

סירלא

בית שמואל

מנדין ואחד מהם המקשה לדעת ונקשה על הרמב"ם והמחבר אם פסק הבית דין מנדין אותו וכמן כתב דהוא ממיל' בנדוי . ועיין בפרישה : ד ואם היה נשוי מאשר מפלו אין לאמו עמו מותר :

ה עוד אסרו לרחון עם תביו ומתיו ואחיו ובעל אמותו ובעל אמו כל"ל וכן אסור לרחון עם רבו אע"ם כ"ם הוא במרחץ קודם לרבו אז מותר אבל עם תביו ומתיו ואחיו ובעל אמותו ובעל אמו כל"ל וכן אסור לרחון עם רבו אע"ם כ"ם הוא במרחץ קודם לרבו אז מותר אבל עם תביו וכו'

כה א ומנסק בכל מבר . ל"ד כל מבר דסא בלומו מקום מסור כמ"ם בם"ם וכ"כ הרמב"ד והטור : ב מפילו מס מוליא זרע . ומס נמלא דס בעד של מסה יש ספק מס הדם ממנה או ממנו גרמה לכמורה דמותר למיס להוליא הזרע כדי לברר מס הדם ממנו הוא דסא מן מיסור לנמנע ולהוליא זרע גם יש להביא רמיה מם"ם פרק הערל דמי' סם מס ניקב הגיד בדקין מס נתרפא ומניחים בים פוקרא כדי שיולא זרע. ויש לדחות ול"ע : ג ומינו רגיל . מבל רגיל מפילו מינו מולי' זרע מסור לנמנע שלא כדרכו כדי שלא יבא לידי הולמת זרע : ד ולא יסמנ בפני סום מין מדם. מפילו עבדים מע"פ שסם עם דומה לממור ולא מהני מכיון דלא בעי בפני סום עם עבדים מע"פ שסם עם דומה לממור ולא מהני כ

(ו) עד שיבא לביתו • כסי' ר"מ הכ"ל מתבאר שאם יחדו לו ולאשתו בית מותר וכלבד שלא יהן בעליתו של ב"ה : (ז) ושיש שמותה לו . כעוד מחייב כאן כני ט' מדות מהריכו' וכן תאב לותם בח"מ סימן רמ"ח כ"ע וכאן לא מצה רק קאן ולא שם תדקדק תרתה שכולם נתכארו מקאן כסי' זה ומקאן במקומן כגון כני הדה הוא מיסור לתוריי' וכן כני ירודו מתבאר במקומו וכן שם מ' מכם מחל וכן כני תמוד בהרמ"ד הביא עליו וכ' מ"ש הכל הרמ"ד הביא עליו מכל ה

אבן העזר כו הלכות קידושין

לפסח ניסוחין: ד מן התורה. כתב הרמב"ם רפ"ח מכף הוא מד"ם וכתב המגיד וכלל מקום מדאורייתא הוא אלא כל דבר שאינו מפורש בתורה נקרא ד"ס אבל דינו כדין התורה ועיין סי' מ"ב ועיין פ"ד ה"ח: ה עור בפסח הרמ"ם כ"פ הרמ"ם כפ' י"ג והב"י הביא דבריו בסי' קל"ד וכסי' זה מסתמעא ליה לכן כתב דאינו מוכרח להרמ"ם ס"ל כן:

כן א פרוסה. לקמן סי' ל"ח ס"ק ה' כתבתי דאין מקדשין לכתחילה במעבע וכתב הר"ן ריש קידושין ותו' והרשב"א אם קידש במחובר לקרקע הוי קידושין

תע"ג אם קידש בשעה מחובר לא הוי קידושין משום דמקשין הויה ליציאה מ"ה שעה מחובר פסול כמו גט מחובר אבל כשקידש שיקבענו לקרקע מקודשת גם י"ל שאני גט ממחובר דפסול משום דממשכר קלילה מכל קידושין ק"ל אפילו לא נח לידה מקודשת כמו תלפיות ועיין מידושי מהרי"ט: **ב** שום פרוטה כתבו תו' ריש קידושין דילפינן מעבד עברי דשוה כסף בכסף וכתב בחדושי הרב מוהר"י יוסף מטרחני אם כתוב ע"מ שאתן לך זה ואתקשה כסף בעל כרחה לא הוי נתינה הואיל שאתן שוה כסף בעל כרחה ולא קנה אבל אם כתב הרשב"א ז"ל בתשובה כסף ושטר הוי קידושין אפילו לא נתקבל הכסף בעל כרחה ולא הוי נתינה הואיל שאתן שוה כסף בעל כרחה ולא הוי קידושין דילפינן מעבד עברי דשוה כסף בכסף ושטר בשטר ואם כתב ע"מ שאתן לך זה ואתקשה כסף בעל כרחה הוי נתינה הואיל שאתן שוה כסף בעל כרחה ולא הוי קידושין דילפינן מעבד עברי דשוה כסף בכסף ושטר בשטר וכ"כ הרשב"א ז"ל בתשובה כסף ושטר הוי קידושין ואפילו כתב ע"מ שאתן לך זה ואתקשה כסף בעל כרחה הוי נתינה הואיל שאתן שוה כסף ולא הוי קידושין ולא הוי מקודשת ואפילו נתקבל הכ

כו (א) ובלבד שהיה תנין שהוא לשון קדושין . ומ"מ נ"ל דאפילו אין מקודשת כלל ומ"מ אמר לה בשעה שנתן לה הרי את מקודשת לי אם רציתי ואם לא רציתי אינה מקודשת אפילו לשון זה שהוא לשון קדושין ואפילו הכי אמרינן דאמר לה בשעה שנתן לה הרי את מקודשת לי אם

ולא נפסלה ס' טור וכ"כ הרמב"ם שם וכ"כ הר"ן וכתב עוד שאם היה לומדת קידושין בקלקולים ופסק כאן וכו' ל מסי' דגמרא מיתרא

הגהות רע"א

שם . ומ' תשובת הרמב"ם ס"ת סימן פ"ה . ועפ"ז קדושין בגילה ע' שפר במלך ריש סי' גרושין :

ז) **סי"ד** ולא אמר לי תיכף מקודשת לו כ"כ לקמן שקיבל תשובתה לו מכאן . תשו' הרשב"ץ ח"ת טור ב' סי' ד' . ותשובת מבי"ט סימן קכ"ז :

ביאור הגר"א

לפחתי ולא קאמר נשואה לכל בכה"פ כסיג פליג וכ' דגם להרבינו י"ל לתיכף ולתי מקודשת וכ"כ כל הפחרונים וכתב דאם היה מדבר עמה כו' הוי ולתי קדושין דצ"ב לת תיכף"ל לכו ולת"ל דלמת למלאכה קאמר משא"כ כאן וכ"ז שלא נדברו כרב שסובר לתפי' במדבר כו' ותפילו ספק קדושין לת הוי : יח) מי שאמר כו' . ס"ם סימן ד' וכמרדכי : יט) י"ל דלפ"ג כו' . כ"כ בגמר' שם תילימת כו' מנא יפמה מנל כו' ואם כדיבה הוי כמו מדבר עמה כו' ומ"ת לת כ"י תלת ספק לפילו שניהם ופסדים מוסרים שלפי קדושין להכוונו וכ"כ ברמב"ד ורבינ"ו וכ"ת מגמרת כנ"ל ומה שהקשה ב"ם מדפרק נגמ' במ"י ספקיון כו' ומה מילת לפילו בודאי י"ל דמניהם כן' לת קשה תלת בודאי כו' ומכ"ש כן' ופיין כס' שהקשה כה"ג שכ' לפרש דברי הרמב"ם כמ"ש לקמן סי' כ"ט ס"ת שהם תמיה ומ"ש אח"כ לפ' מתוס' ס"ת שהאלים לי ק"ק ומלך זה לפי"ז תנינא ומ"ש תנינא ז"ת שם פרשב תנשב יפי כדברי הלים ומה כתים כו' ונכה יש לפרשם שם בכה"פ שהרמב"ם מתמלית להתקל תלת שהמלקו על הפשיקה כו' ונכה כפלקו קושיות הש"ת מקודשין דף כ' ונפ קושיות הת"ת ומתרה הוא ומתרה היא פ"ע : (יב) לשון כ"ע כ"ש ס"ת שפשקה שכ' לפ"ת ופ"ז כלא שמו הקדושין לפרוך ומ"ל לתזור ולקדשה ות"ל לתזור ולשול כב לתזור כו תנינא שיכול לתזור כו תכ"ד כו' (יכה) שהקשה כה שפיום כה לכך לריך ליזהר שמשמע לפ"ם שהכה כ"ת כתב לפ"ז שפיום כה"ג שכ' כתב"ת שפ"ת ס"ת סימן ל"ת שהקשה : כתי"ת סימן קל"ה סי"ג נפ כתבוב' ומכי' דפ"ה ס"ג נפ כתבוב' . ובדוב כתב שהקשה כה"ג שכ' כתב"ת שפ"ת סימן ל"ת שהקשה : ועיין כב' טוב קדושין ת"ם בשיון זה . (יג) ולת תמר לי עיין כב' שהקשה בקל"ת לעיון קדוש שער מ"ם : (יד) אבל יש מתתירין . שכ"ם ת"ם לבל כתב מכי' ס"ת כל תחרוים כו' שכ"ם כל תחרוים לתו דוקת כוו כי ס"ב

באר

לומר דאלת היה מבין ת"ת ב"ם. מיהו פירושו לינו מוכרח ומהרי"ט בחידושיו על קידושין מפרש דברי הרמב"ם בס"ת : ט) כלומ. דין זה מפורש הרמב"ם שסביל ב"י : וכתבו ת"ת וב"ם דהרמב"ם לת חיירי אלת בשאת היה מדבר עמה על עסקי קידושין אבל אם היה מדבר עמה מעסקי קידושין היה מקודשת בודאי ולת כמשמעות סגה זו ס"ם : י) עמה. ואם הוה אמר בסני לשומת דלת היה כוונתו לשם קידושין ים לומר דלאחמן ותפילו לדעת הב"י דס"ל דבשאל ת"ת לומר שלת היה מבין שהוה לשון קידושין כמ"ש בשמוך. אבל בסני לשומת לאחמן. בס"ם שק"ם : יא) מיוחדת לי דמתוסים מה שייך עכין מיועדת או מיוחדת לשהכה ותבה. ונראה שיש ב"ם וכל"ל כי שמת אמר שהוה לה ב"ת שהכה ותבה ביניהו ותהיה שהכתי ולת גרע שהי ליזל' מיועדת לי ומיוחדת לי וב"ת לשהכתי נמי ליזל' לשפוקי היכת שהיה מדבר עמה מעסקי קידושין ואם היה דעת שניהם לקידושין לריכה נט כה"י ע' ס"ת : יב) קידושין עמ"ת שמולק ע"ז. ועפ"ש : יג) קידושין. בס"ם מה שהקשה בשם ט"ז. ועיין נרשב"ם מ"ש סי' כ"ד ובהר"י אדרבי

(ח) את נשואתי י"ת שאינו ט) בלוש ט כ **והוא שהיה מדבר** י)**עמה תחלה על עסקי קידושין אבל אם אינו מדבר עמה תחלה על עסקי קדושין** (ו) **אין חוששין** (ש) **למלות אלו :**

הגה **יח)** מי שאמר לאשה שנותן לה ד' בשביל שתהא מקודשת לקידושין כי אמרת אמר שנותן לה שיהיה שהכה ותבה ביניהם והוי (ז) כאלו אמר לה מיוחדת לי יט)(י) או מיוחדת לי (תשו' מיי' סוף הלכות אישות דמע"ג דלשונות אלו לת מהני אם לת דבר עמה מעסקי קדושין (ח) מ"מ אם היה מזומת שקבלה לשם קדושין יא) (יא) הוי ספק קדושין (הר"ן) יב (ט) ואפי' [ו] כ) נתן לה בשתיקה ולת דבר כלום והיה ואומ מוכיחים שכוונו לשם קדושין הוי קדושין יג) (במרדכי פ' היתם מקדש ותשו' מוהר"ם) **כא)** ובמקום דלת יהא קדושין אפי' אם תוכ"ת מת"ל ואמר לה הרי את מקודשת לי יג (י)[ז](יב)לריך לחזור ולטול הכסף ממנה ולינתן לה בפומית יד) קדושין (ת"ת בשם הרשב"ם) : **ד ג אמר לה הרי את מקודשת** (יג) **ולא אמר** ז] **לי (יא) כב) אינה** טו) **מקודשת** וכן עיקר (יד) (תשו' הר"ם) **אבל**

נתינה

באר

קידושין מפרש דברי הרמב"ם בס"ת : ט) כלומ. דין זה מפורש הרמב"ם שסביל ב"י : וכתבו ת"ת וב"ם דהרמב"ם לת חיירי אלת בשאת היה מדבר עמה על עסקי קידושין אבל אם היה מדבר עמה מעסקי קידושין היה מקודשת בודאי ולת כמשמעות סגה זו ס"ם : י) עמה. ואם הוה אמר בסני לשומת דלת היה כוונתו לשם קידושין ים לומר דלאחמן ותפילו לדעת הב"י דס"ל דבשאל ת"ת לומר שלת היה מבין שהוה לשון קידושין כמ"ש בשמוך. אבל בסני לשומת לאחמן. בס"ם שק"ם : יא) מיוחדת לי דמתוסים מה שייך עכין מיועדת או מיוחדת לשהכה ותבה. ונראה שיש ב"ם וכל"ל כי שמת אמר שהוה לה ב"ת שהכה ותבה ביניהו ותהיה שהכתי ולת גרע שהי ליזל' מיועדת לי ומיוחדת לי וב"ת לשהכתי נמי ליזל' לשפוקי היכת שהיה מדבר עמה מעסקי קידושין ואם היה דעת שניהם לקידושין לריכה נט כה"י ע' ס"ת : יב) קידושין עמ"ת שמולק ע"ז. ועפ"ש : יג) קידושין. בס"ם מה שהקשה בשם ט"ז. ועיין נרשב"ם מ"ש סי' כ"ד ובהר"י אדרבי

פתחי תשובה

לפחתי ומ"ש מהרי"ט ז"ל דמיירי דשוי ספק קדושין לת מבעיל כשקידש בפרוטה לחת שוי כמו כתך וקרקעות בפרוטה ס"ל לתיכף לפחתי ומכ"ש לפסוקי מלאכה וכו' כמו לקדושין ומלאכה תלת לפ' כשקידש בפחי פרוטות י"ל דמי לתני לת ומחוכו ולתוכנו ולומר כסף למלאכה ותו דסיפא לת מתכווכ למלאכה ונפ לת מהרכם לקדושין תלת בכל הכסף מכיר : (א) ס"ת ולפחתי י"ת שהיכו כלום. עיין נפ שהקשה בק"ת שכ' דגרסת הכיהת דשקדושין ומכוין בתין כת' כגון שכשקש בפיהו וקידש בפעם ראשונה ובפיהו לפחי כגון שכשקש בפיהו ובמעשה ובכוונה לפעל בשניהם כאחת ולפחי לקמן סי' ל"ג בשנה וכן לדעת המלי"ת שכתבו לפיל (יוכל לקמן סי' ס"ת שק"ת) דאם כשקש בפיהו ובמ"ת ובכ"ש שיהא שפיר לפיו בפיהו ולפחי יותר מהרכתה ושייך בזה שפרי בפיהו (ריל בזה כוונת הש"ת קדושין דף ס' ע"ב שפרי בפיהו לפיו כתב בשער הרי את מקודשת לי סימן ל"ג שכ"ד) : (ב) ס"ת ולת למלות אלו . עיין כת' תכני ומהרדכי : יט) י"ת דלפ"ג כו' . כ"כ בגמר' שם תילימת כו' מנא יפמה מנל כו' ואם כדיבה הוי כמו מדבר עמה כו' ומ"ת לת כ"י תלת ספק לפילו שניהם ופסדים מוסרים שלפי קדושין להכוונו וכ"כ ברמב"ד ורבינ"ו וכ"ת מגמרת כנ"ל ומה שהקשה ב"ם מדפרק נגמ' במ"י ספקיון כו' ומה מילת לפילו בודאי י"ל דמניהם כן' לת קשה תלת בודאי כו' ומכ"ש כן' ופיין כס' שהקשה כה"ג שכ' לפרש דברי הרמב"ם כמ"ש לקמן סי' כ"ט ס"ת שהם תמיה ומ"ש אח"כ לפ' מתוס' ס"ת שהאלים לי ק"ק ומלך זה לפי"ז תנינא ומ"ש תנינא ז"ת שם פרשב תנשב יפי כדברי הלים ומה כתים כו' ונכה יש לפרשם שם בכה"פ שהרמב"ם מתמלית להתקל תלת שהמלקו על הפשיקה כו' ונכה כפלקו קושיות הש"ת מקודשין דף כ' ונפ קושיות הת"ת ומתרה הוא ומתרה היא פ"ע : (יב) לשון כ"ע כ"ש ס"ת שפשקה שכ' לפ"ת ופ"ז כלא שמו הקדושין לפרוך ומ"ל לתזור ולקדשה ות"ל לתזור ולשול כב לתזור כו תנינא שיכול לתזור כו תכ"ד כו' (יכה) שהקשה כה שפיום כה לכך לריך ליזהר שמשמע לפ"ם שהכה כ"ת כתב לפ"ז שפיום כה"ג שכ' כתב"ת שפ"ת ס"ת סימן ל"ת שהקשה : כתי"ת סימן קל"ה סי"ג נפ כתבוב' ומכי' דפ"ה ס"ג נפ כתבוב' . ובדוב כתב שהקשה כה"ג שכ' כתב"ת שפ"ת סימן ל"ת שהקשה : ועיין כב' טוב קדושין ת"ם בשיון זה . (יג) ולת תמר לי עיין כב' שהקשה בקל"ת לעיון קדוש שער מ"ם : (יד) אבל יש מתתירין . שכ"ם ת"ם לבל כתב מכי' ס"ת כל תחרוים כו' שכ"ם כל תחרוים לתו דוקת כוו כי ס"ב

טורי

את נשואתי כו' תשעם ברשב"א שאלו אומר תרי את נשואתי לא שמענו שתה' מקודשת דלא תקר' נשוא' עד שתבעל או שתכנס לחופה עכ"ל וא"כ מ"ש ממ"ש אח"כ בשביל אהבה וחיבה כו' דהיינו בשביל שיהיה אהבה וחיבה אח"כ ת"ל נימא שהתיה אח"כ נשיאתי דהתם אין סותר הל' את הכווג' דגם הל' מורה ע"ז שאחר קבלת הקידושין מתחיל האהבה ביניהם משא"כ כאן סותר הל' את הכונה שאומר שבקבלת הקידושין תהיה נשוא' וזה אינו אלא הנשואין הוא מעשה אחר לגמרי וע"כ אין כאן קידושין כלל אלא דק"ל מ"ש ממיוחדת לי דהוא לשון קידושין ופירש"י משום דכתיב וחיו לבשר אחד וזה לא שייך אלא לאחר נישואין ואפ"ה מהני כיון דעתו לבא כידי כך ולא אמרי' שהכשון שלו סיהר הכונה שלי דהכשון משמע ספק קידושין אלא היא נעשית מיוחדת ת"ל בנשואתי וצ"ע ונראה דאין זה ודאי לשון שאין קידושין אלא ספק וכן זכר מו"ח ז"ל שיש לפרש דברי רשב"א בלשון קידושי ספק : [ז] נתן לה בשתיק' כו' קידושין ג"ל פשוט דחסרון יש כאן וצ"ל ספק קידושין כיון דבעיקר הקידושין אין בהם עדות דהא לא יוכלו להעיד כאן על המחשבה ואנן בעי' בקידושין שני עדים דאין דבר שבערוה פחות משנים אלא ודאי דספק קידושין קאמר וכן משמע בחדיא במרדכי פ"ב האיש מקדש דאמר מיהו חוה וצריכא נט משמע לחומרא דוקא אבל אם קבלה קידושין מאחר ודאי צריכא נט נ"כ ממנו אלא דמ"מ יש לי מקום עיון בדברי תרדכי אלו דכתב שם בשם תשובת מהר"ם ובי"ו מביאו ז"ל או אפילו לא דיבר עמה כלל כ"א בשעה שנתן לה היה בלבו לשם קידושין ואם היא קבלתה לשם קידושין קידושין מיהו חוה וצריכא נט ואע"ג דאמרי' בפ' האיש מקדש ובכוכן אפ"י שאמרה בלבה היה לתקדש לו אינה מקודשת דדברים שבלב אינן דברים שאני התם כיון דאתני לאו כל כמינה לעקר תנאי אבל כאן לא נרע מנמר בלבו לחוציא את השים וחוציא את סתם מחשבתו ואינו אסור רק תחשים ואע"ג דנבי תחוא נברי דוכין קנסה' אדעתיה למיסק לא"י לא אמרי' תכי שאני התם דאוכ' בתר דעתיה כי אינ כדאי דכוקת ועוד נ"ל כיון שאמר אני נותן לך בשביל אהבה וחיבה כו' עכיל ותמיה רבת' לי במ"ש שאני התם דאתני כו' דהא בפ' האיש מקדש שה דף נ' איתא מנא לי"לרבא דדברים שבלב אינן דברים אמר אביי מהכא אעפ"י שאמרה בלבה ח"ל לתתקדש כו' ופרכי' ודלמא שאני התם דכיון דאתני לאו כל כמינה כמעקר תנאה נמצ' דמ"ש רבא דדברים שבלב אינן דברים היינו אפילו במקום דהא עקר תנאו וא"כ

חכמת שלמה

שם ד"ם לפ תכי תכיל תופה וכו' ותפ"ה שמוסר נתו בקטנה לחופה בפ"כ כיון דמקום נתו קלי לת תסוב בפ"כ עכ"ל לעניניכו ותסום לי עוכה דהוה סותר סיניל תפורסת בניסין פ"ב (ד' כ"ת ס"ת)דקאמר שם **ואפילו** שליחות לקבלה נמי תשכחן בפ"כ שכן תכ מקבל נט לנתו קטנה בפ"כ כרי תפורש דמקום בפ"כ לפ מקום נתו קלי ולפ"ג ניה ולפ"ז ניה :

זהב

ילפ"י מ"ב' דבכ"מ דברים שבלב אינו דברים ותי ק' שוב' דבבואר שם אח"כ דיקיף לה מאומר לשלוחו הבא לו מחוקין אעפ"י שאמר בי"ת לא היה בלבי אלא ע"ז מעל כן' ותיינו משום דדברים שבלב אינן דברים ושם לא חוה תנאי דאעפ"י שאמר כו תכא לי מן החוקין לא נתמעט בוה שלא יביא ממקום אחר כדאמרי' בתמסקי' דף מ"ב אמר ליה מתאי תידמי ומתאי לא תירמי וא"כ ראינו שרברי רבא שאמר דברים שבלב אינן דברים תיינו אפילו במקום שאינו עוקר תנאי ולא שייך בתר אומדן דעתו דלוקח כדרתי בתשובת מהר"ם תא גם תמות מאר מ"ש בתשובת תנ"ך דתכ' לא נרע מחשב בפת חטין וחוציא פת סתם דוקאי נרע כאן דתתם עכ"פ יש דיבור שנורם לו האיסור דתיינו שתוציא פת סתם אלא שיש במשמע כל פת אלא שמחמת מחשבת אינו מפורשים תדיבור שעל חטין דוקא קאמר נמצא שכא אולי בתר מחשבה אלא לענין פירש על תדיבור של איסור משא"כ בקידושין שאין כאן דיבור כלל אלא נתינת תשבעת ואין בזה שום קידושין זוכת המחשבה דלשם קידושין אלא מתנה בעלמא תשבי' ליה ועיקר תקידושין מחמת תמחשבה זה ודאי אינו מועיל ותו תמות לי מתא דפ"ק דקידושין דף ת' בברייתא דכיצי בכסף כו' דכתירוץ קמא דמתרץ דנתן הוא ואמרת היא לא הוי קידושין בכל בשמיש, וק' למת לא חוה ע"פ ספק קידושין דמי נרע אמירתה משתיקת, ונתכוונו דלקידושין מהני כתר"מ תני"ק ולמת לא מהני גם באמירתה ולתירוץ תב' דבנתן הוא ואמרת היא היה ספק קידושין ותיינו דוקא שעכ"פ אמרת היא דלשון קידושין אבל בלא אמרת כלל לא חוה קידושין מחמת תחשבה ואע"ג ק' על מהר"ם דמהני שתיקת כדידית מצד תחשבה ותו ק' ממ"ש בפ"ק דף ו' אלימא כשאין מדבר עמה תחלת על עסקי קידושין מנא ידעה ולא משני כגון שהיא מודה שקבלת לשם קידושין וכן מבואר במ"מ פ"ג דאישות וז"ל ואם לא היו עסוקין כלל בזה ונתן לה כסף סתם אינה מקודשת אע"פ שהוא אומר לקדשה נתכוונתי עכ"ל וזה מיירי אפילו אם נתן לה ואמרה היא נתכוונתי ככך דאל"כ פשיט' דאינה מקודשת וידעתי כי איני כדאי להקריע אפילו על תלמידי מהר"ם ק"ו עליו מ"ם אני אומר שמהר"ם לא סמך כלל שם על תוראה אלא על מ"ש אח"כ ועו' נראה כיון שאמר באהבת בחבה שיש בזה לשון קידושין ורמ"א טחתיק רישא דמילתא דמהר"ם לא יצא ידי חובת תבאור אלא דכיון דיצא מפי מהר"ם בזה להחמיר מי ירום ראש להקל : [ז] צריך לחזור ולישול כו' תכי איתא לענין נט בס"ק דנישין דף ת' המביא נט ולא אמר בסני

עזר מקידש

משא ומתן וקניניס שהדם קונה לפלמו בשוק פשוטה שם כזה משום פריצותא וקלות בדעת ומה בעצד ענרי תסור לפסמידו על תכן בתקח שחיוחד רק למילי דפלמא כל שכן את מלות דהשם שמשלה לתורה סק, לת נין בתגרנים הוה תקום קניכם מה שתין כן בתקום שהיוכו מיוחד רק למשא ומתן פשיטא דעדיף טפי להרבות הפרסום כתו שתמרו חז"ל ותין על זה שום שתחזן פה קפידא כל דהיה לכ"ם ומתן בעית תמוחו לולי תין זה רק כשהיה תלמה ומלי שלפשתים תין לשתו אתו ומכל תקום כתבו

הפוסקים ז"ל כיתר כזה :

לף שמיכסם מודים שהכיסוי שהוא מקדש אותה לעצמו לפ"ם מקרי ידים שלין מוכיחות דלמו בכוונה תליה מילתא אלא לריך שיאמר לשון טוב שמורה שהוא קונה אותה לעצמו וכבר כתבתי לפני זה דמכלן משמע דכל שאתן לה בשתיקה לף שכוונו שניהם לשם קדושין הוי ידים שלין מוכיחות דהא לפי' בחסרון לי היכא מקודשת: (יב) אבל ים מחמירין ואומרים דהוי קדושין מלשון זה משמע לף דדברי המקילין עיקר להלכה לף למעשה יש לחוש גם לדברי המחמירין ולהלריכה גט אבל בד"מ כתב דלא כיש מחמירין משמע דגם למעשה פסק כדעת המקילין ובכ"מ פסק לחומרת למעשה עין עליו:(יג) ותוספות לקדושין עיין ב"י שכתב העעם להיכה מקודשת גמורה וחילוק בין כ"ד לגיר עובר לפניו ועיין בגדרים דף ו' ע"ב בהא דכעי מי יש יד לקדושין: (יד) בתורת קדושין הוי כלומר לי מפעם לשון זה משמע דהוי קדושין גמורין אבל המעיין בריב"ם בגוף התשובה סי' רס"ו ירלה דלא הוי קדושין: (טו) לשון המוכיח להבא בב"י כתב והוכא בד"מ ג"כ בשם הרב דורלן כמי שאמר קח טבעת זו קדושין על כתך שאינו כלום שאינו מוכיח כדברים אלו שהשתא הוא מקדש כלו' שמא מקדשה לאחר והוי כאלו אומר לי ולפי זה מלן דמחמיר בחסרון לי מחמיר ג"כ הכא ויש לחלק ולמעשה ל"ע: (טז) הן קדושין לחוד לא אמר כלום. בב"י מכיא נוף התשובה ומדמה לה לביטול גט ואני תמה דשם משמע דבעל הוא משמע להבא כמו לעבר ואין ספרם בין הוא לבן ואף שים לחלק בין לשון בעל שהוא פעולה ובין ל' קדושין שהוא שם מ"מ מאחר דאמרי' בגמרא לשון קדושין שם דאסר לה אכ"ע כשקדם ואי"כ כשהקדם אין חילוק בין אם אמר אכתך הרמ"א ותוספות לו יהיה הקדם כך בקדושין אין חילוק בין אם אמר תכשיטין אלו קדושין יהיו לך או קדושין הן לך ממני ולא גרע לשון זה מאם אמר אני נותן לך בשביל חיבה ואהבה דפסק מהרי"ם דיש לחוש לקדושין

וכמו

ק וכן משמע מתשו' ריב"ם סי' רס"ו ועיין תשו' מהר"י הל"ל: יח הן קידושין אלו כלום וכן ק"ל לקמן ס' קמ"ח בביטול הגט דלריך לו' לשון להבא ואם אומר גט זה אתם הוא אלו גט ומסתמא מקשין קדושין לגרושין לפ"ז ל"ל מ"ש בסמוך בשביל אהבה וחיבה הוי קדושין היינו אומר לשון להבא ואם אומר כתב קדושין לשון הקדם ובהקדם הוי הקדם לבן ים להחמיר בקידושין ולא דכרו בתחילה מעשה קידושין כלל אלא להחמיר: יש אפילו היא

היטב

אבל אם אמר אני נותן לך לקידושין ולא אמר בתורת קדושין. כתב במהרי"ט ח"א סימן קל"ח ובתירוצו לקדושין דאין כאן אפי אם אמר אני נותן לך לקדושין הוי כאומר לי. אם אמר קח זה לקידושין לבתך אלו כלום מהרמ"ט ח"א סי' ס"ו ול"ד לאומר בתורת קדושין כיון שלא אמר אני נותן לך. אמר אני נותן לך בקידושי בתך הוי ידים מוכיחות דשד"ם סימן כ'. ועיין בכנ"ג מילוקי דיעות: (יט) לי. מלשון זה משמע דהוי קידושין גמורים. וכ"כ הב"י הרמה פוסקים דש"ל דהוי ס"ק ס"ג וכ"כ לחמרונים: כ) לכאורה.לפ"ז מ"ש לעיל בשביל אהבה וחבה הוי קידושין סיינו שאומר לשון להבא להקדם. ובהקדם הוי כאומר אכתך אלו כלום מהרמ"ט ח"א סי' ס"ו ול"ד לאומר בתורת קידושין כיון שלא אמר אני נותן לך. ובהקדם הוי כן ים להחמיר בקידושין. ואם דיבר עמה מתחלה מעשקי קידושין נראה להחמיר ס"ג: כא) לימיך. אפי' קדשה בשטר וכתבו לו הרי את מקודשת לי אם לאחר כתבו לו הרי את מקודשת לו אפי' בשטר אחד ואפי' בב' שטרות ואפי' נתנו לה בפני עדים ואמר לה אחר לי הוי קדושין דומיא דגט אם אמר לי אינשי אינשי דלא כתב ליה ולא אמר ליה כלום מהרמ"ט ח"א סי' ס"ו ול"ד לאומר בתורת קידושין כיון שלא אמר אני נותן לך. אמר אני נותן לך בקידושי בתך הוי ידים מוכיחות דשד"ם סימן כ'. ועיין בכנ"ג מילוקי דיעות: (יט) לי. מלשון זה משמע דהוי קידושין גמורים. וכ"כ הב"י הרמה פוסקים דש"ל דהוי ס"ק ס"ג וכ"כ לחמרונים: כ) לכאורה.לפ"ז מ"ש לעיל בשביל אהבה וחבה הוי קידושין סיינו שאומר לשון להבא להקדם. ובהקדם הוי כאומר אכתך אלו

מדכר. כ"פ הרמ"ס והטור מיהו ר"י ו"ל] מחמיר בזה וכתב בסמ"ע י"ל דהוי קידושי ודאי וי"ל דהוי ס"ק וכן בתשו' מהר"י מחמיר : כ הרי את מזי וכו' הטעם משום דכתיב כי יקח אשה ולא שיקח אכיה אף על גב דאב הוא שמקנה מ"מ צריך להקנות את בתו ולא את עצמו ואם מרצו שמקדש את בתו לא מהני לצריך להיות לי' ברור שם מחדושי הכ"ל ואפילו שם היה מדברים מע"ק אינו כלום וכמ"ש בתב ל"ע נגזל שמעשה שהוא לא דבר עמו מע"ק מכ"ש בדיבר עמו : כא מתנה היא כו' ולא מהני אפילו היו מדברים מע"ק דכתיב כי יקח אים ולא שתקח היא אף על גב שם אם מדברים מע"ק בדיבר עמו ולא שתקח היא אף שמעתי. ואם נתן לה גרש מאלו נתן לה בשתיקה דבסבילו מ"מ כשמתנה היא ומחמה היא ליכי למיתר הכי כ"ב ופרישה . ודברי הכ"ם בכאן הטה תמוהים . דבתב אם היו מדברים מע"ק הוי כאלו אמר הוא ונתנה היא לפ"ז אם הוא אחד הוי קידושין בכ"ל.ולא דק אין הטעם דמהני בנתן הוא ואמרה היא ואם היו מדברים מע"ק . משום דהוי בנתן הוא ואמר הוא אלא הטעם כמו שבתבתי דלא גרש מאלו נתן לה בשתיקה . דבסבילו מהימנה לא גרש וזה לא שייך בשתיקה היא ואמרה היא ודו"ק וכ"ה בתשובת הרשב"א סימן תרי"ב בי' בתב כראה דלא אמר הוא ואמרה היא אלא בשתיקה בלבד ולא שייך בזה מה שכתב הרשב"א דאפילו אם היו מדברים מע"ק אפי' אם אמר הוא ואמרה היא בשתיקה הוי קידושין גמורין . ועצמות יוסף דף כ"ג ע"ב בתב כראה דלא אמר הוא ואמרה היא בשתיקה אלא בדיבור מפורש ואין דבריו מוכרחים . ועיין בתשובת הרשב"א סי' תרי"ב שכתב שאם אמר הוא ואמרה היא ודו"ק וכ"ה בתשובת הרשב"א סימן תרי"ב בי' שכתב כראה דלא אמר הוא ואמרה היא בשתיקה אלא בדיבור מפורש ואין דבריו מוכרחים . ועיין בתשובת הרשב"א סי' תרי"ב

כח (א) וגודע שקנה מותו. זה הוא לשון הרמב"ם פ"ג מה"ו ולפי פשוטו משמעות לשונו דסתם גזלה לא הוי יאוש ע"כ כתב וגודע שקנה מותו כלומר שם עדים שנתיאשו הבעלים מן הגזילה והגזלן קנה הגזילה ביאוש מכל מה בשעת קדושין עדיין לא נודע שקנה שמת"כ נודע שכבר היה יאוש קודם הקידושין הוי יאוש ודאי ובמ"ה שקנה הגזילה ביאוש מכח דכתב הרמב"ם דלמאן דס"ל דאפי' סתם גזילה לא הוי יאוש כדלמאן דס"ל כ"כ לית דהא להא דל"מ דלמר סתם גזילה הוי יאוש בעלים ובפ' הגוזל בתר' דף ק"ל ד"ה רב אחי דיברכאל דדייני כמי יימר (פרש"י דלמאי לגזל מי יימר כדקאמרת הכא עדים שגנבו ממך) סתמי הוי יאוש וכמאת המעיין שם בגמר' דשם קושית זו במקומה דלאחר מיתרא דרב חסי ס"ל הכי הגמרא המצי בפלוגת' דרבנן ור"מ דמ"ם גזלן גרע מגנב ובגזלן לא מייתאו ובגנב מייתאו מרייהו ומ"ש גנב גרע מגזלן בגנב לא מייתאו ובגזלן מייתאו מרייהו ולדברי הכ חסי בין גנב בין גזלן סתמא הוי יאוש כיברכאל דדייני כמי יימר והטור סי' ס"ח בח"מ הביא שי דיעות דהא המחל ס"ל הא דמחלקין בין גנב לגזלן דבגזלן לא הוי יאוש ובגנב הוי יאוש כיון כיברכאל מכל מכותי דדייני כגוותי (פרש"י בגנוב וכזרוע) מפילו בגנב לא הוי יאוש ודעה הסבי' שהוא דעת הרמ"ה הוא מיפכי דכיברכאל דדייני כמי יימר לפילו לכתים הוי יאוש ומחלוקת רבנן ור"מ בגנב וגזלן הוא בכותי וגנב וגזלן כותי ק"ל כרבנן דגזלן לא הוי יאוש והדעה הרמשונה הוא דעת בעל המאור וע"כ בריטא דמתני' שם דף ק"ד נטלו מוכסין את חמורו ונתנו לו חמור אחר הרי זלו שלו מפני שבעלים מתיאשין דמכתמי' הוי יאוש דמיירי ביברכאל ולף על גב דתני בריטא, מוכסין שהוא גזלן (ולפי דעה זו שהוא בעל המאור ס"ל דלף בגזלן יברכאל לא הוי יאוש כדלעיל) הא פריקו ליה בגמרא בכמה גווני וכתים, דמתניתין הכ"ל תני המגיל מן הליסטים שם נתייאשו הבעלים הרי שלו משמע הא סתמי, לא ופ"ז אמר רב אחי מגי

שקנה אותו דבר ביאוש ג (ב) (ה) הרי זו ו) ד מקודשת
[א] ואם לאו אינה מקודשת * :

הגה (ג) ה) קדשה בגזל (ה) מו ה גמיפת ה) (ו) עכו"ס הוי מקודשת דסח מיהא לריכה להחזיר רק מכח קידוש הפס (מהרי"ו סי' קל"ח) קדשה

מהרש"ל הסיג ג"כ על דברי הטור עיין עליו שהאריך בפ' הגוזל בתרא סי' ד"ז ומסקנת דבריו כדעת בעל המאור דסתם גזלה לן הוי יאוש מפי' למחר ואם קידש מחמת מיהו דלית ליה דחב להו דר"ח ובגניבה יש מילוק בין ישראל לגוי דישראל לגוי סתם גזלה הוי יאוש מטעם דליירי בשלא ידע הגוי שהגנב גזל ואח"כ מכרו לו ולכך אין הגוי יכול להקנות לישראל אבל גוי לגוי אפי' ידע הגוי שהגנב גזל הוי יאוש מטעם דליירי ש

הוי קידושין ודלית ע"כ נרמה פשוט למעשה ללא הוי קידושין נמורים ומס קדשה מחר לריכה נט מציחס : (ד) מחר יחום לכד מקודשת מדרכנן . כבר כתבתי ס"ק כ' בשם המ"מ דלף דיחום כדי לח קנה מ"מ הוי שיור רשות ביד המשה ולכחורה דברי ר' יהושע חלו חלוקים על דברי המ"מ ומפשר נומר דרכי יהושע מיירי דקדשה בגוד . דידה מחר חיחום לגבי שיור רשות וכמ"ש הטור בשם הרמ"ה ועיינקב"מ : (ה) מס לח קדש בישים שדוכים ונטלה ושתקה וכו' . דין זה מיירי דומיח דריסת כלח יחום מבל מס נתיחשה כבר והוח קנה הגזילה בשיור משנה כדין וכהלכה לח גרע מגזל דעלמח דמקדשין בו לחחר יחום ומ"ש שחייב הגזלן להחזיר דמים לגזל מ"מ לח עדיף זה מחוב דעלמח דמ"מ החמן שלו רק שנשה הוח חייב לה ומס חפשר לו' מס גזל ממנה דמים ועשחן כספים דקנה לוחן בשיור וחזר ועשחן דמים וקדם לוחה כלח שדוכים וכלח ממרה הן חיכה מקודשת דהח הוח חייב זה גזל דידה ומין זה חלוק נמורה דמין זה נחיחה לה דמים (ו) מ"ש כלח הוח שוים בשיור הגדונית . כלו' שהיח נחלית להחקדש לו רק שהיח ליחן לו ניחוני כרלונו ומס כן עתה שוחן לה קדושין ומקדם לו בהן חלח שיור רשות ולח נחקדשה לו כלום ולח עוד חלוקה בין מקדם לו בשיור רשות לחלוקה בין מקדם לו בגזל דידה ומין זה נלמד מ"ש בסמוך דכדמסוק : (ז) מכל מקום מסכים לדברים שחתן לו נדוניה כמו שהיח חלח חפילה : (ז) מכל מס שבח לידה וכו' לח נחבחר מס מחר שבח לידה להדי בחורת השבח ופרעון לו חפילו השבח בחמס ופרעון בחמס ממרינן מחחלח לשם השבח ופרעון ניחן ולפ מס יחמר מחר כך החקדשי לי בו והיח חמרה הן לח מבני מחמר שלח חמר לה בשעת נחיחה החקדשי לי : (ח) וחיחה נחמנת לומר שבחחלה קבלה לשם קדושין . קלי מריעת דמילחח דקדשה בגזל דידה בלח שדוכים וקבלה בשחיקה חיכה נחמנת לומר שבחלה חותם לשם קדושין והסכימ' לדבריו דבמו חזכמים דעחה חל חשה ללח ניחא לה לחקדושי בגזל דידה בלח בדרך חו חמרה הן דחמרה שבחלה בשחיקה חיכה נחמנת לומר שבחלה חותם לשם קדושין והסכימ' לדבריו דבמו חזכמים דעחה חל חשה ללח ניחא לה לחקדושי בגזל דידה בלח בדרך חו חמרה הן כהדי' ובמבואר בהר"ן בחל בסיפא דחפשר דסיינו דוקא בנחרלית שחמת ולא קפדה בחה בחקדה בחל חם תחלבה קפדה להחקדש דוקא בשלא חשה חלח חפילה ובין בשחה מרולה להחקדש בבכ"ג כו' ע"ש ופ' בחשובה מכרי"ם מ"ח סימן קל"ח שנחפשר בשוכחין בללו שבשוכנים שקורין קנינים מי מקרי שיוך לענין זה דשמח בשיון נחרלת להחקדש לו בעבין . ודעחו נוסה להחמיר ע"ש ק"ל דחמחמת מיירי' שמח שיוך בלח חשה כוח בשעת מכירה דוקא בשלא חשה חלח חפילה ובין בשחה מרולה

אבן העזר כח הלכות כידושין

ם ברייתא שם דף י"ב ע"ב ו שם בברייתא י וכדמפרש שם בגמרא כ פוסקים שם ל ברכ"י שם ד"ה ע"ש

הגהות רעק"א.

כ] ס"ב כגם טור ס' קדושין . ל"ב לשון הרשב"ם מהברכ"ה דכיון · מקודשת אלא דרשוי להחמיר ואם קבלה קדושין מאחר ש' מגרש ות' מפלי עכ"ל מפשט דמוכר גם פיגרש כפני ויפלי הרמצון. וע"פטוקת מכר"י לציין לו כלל ל' סי' כ' ותפוקת הרמ"ה שפציב לו ומה שמזר ופציב על הרמ"ה :

ו] פ"ד ואמר הרי את מקודשת. ל"ב אם כשפה שציכיס לוחזיס מחפץ. אמר לה ס"ל מקודשת. ואח"כ פילק ;ידו וכשאר כחפץ כידה ולא זרקה מיד טוי קדושין דסי' לה לפלק ידם וסי' כשאר כחפץ כידו ולא סי' פליס חויב אחרים אפי' מכרו"ע מ"ב סי' ל"ח :

ז] אם כגם זרק לה כקדושין . ל"ב ע' תפוי קול מלי סי' ו' :

שי למורה

פ"ן לפילו עדיין במעות כידה. ל"ב פ"ם ס"ק מ"ש ומהחימת שלא כזכיר דברי סכ"י כאן וגם במכר"ם ברמז כתב כהדיא כן פ"ם :

ביאור הגר"א

כהגדין כ"ם כאן. רשב"ם : יב) ת"ל כנסי כו'. מהלה פירש הרשב"ם ברייתא זו אחור ות"ל לא לפם פרעון אלא בו' מדקתני ברייתא ואחר כולי ואח"כ ל' מיכו מדברי הרמב"ם כ"ל שב' ות"ל נכסי כו' וברי את כו' משמע שפם, אלא אחר בו' כפרעון זה ת"ם ברייתא אחר ואמר לא אזרה מן כפרעון אלא אזר עוד ואמר לה אזרה לה הוי כפין אזרה דברייתא לפילו דפקדון ול"ל מדברי ב"ב ול"ם כתוספתא נפ"ב הילך אלא זו אחני מיב ל"ך ת"ל כשפה שמיכם ברי את מקודשת לי רוצה תיכם מקודשת ולפ"ז אחר לא לפם פרעון אלא אזרה מן כפרעון אלא אזר עוד ואמר לה אזרה מן כפרעון אלא אזרה מן כפרעון אלא אזר עוד ואמר לה אזרה לה הוי כפין אזרה דברייתא לפילו דפקדון ול"ל מדברי ב"ב ול"ם כתוספתא נפ"ב הילך אלא זו אחני מיב ל"ך ת"ל כשפה שמיכם ברי את מקודשת לי רוצה תיכם מקודשת ולפ"ז אחר לא לפם פ

(יג) אפי' שתפס מעות מלוים לחבר · כלומר פשיטא דלאו כלום הוא והמעיין בגוף התשובה סיים בסוף לכאורין דאפשר לחוקה היא מאד לחתום לקדושין ומ"מ לא כתבתי להקל כ"כ לומר שתהא מותרת בלא גט כי לכל הפחות עלינו להחמיר מחמת הלא עכ"ל וכחמת הדעת נותנת לדמות גזל לפקדון ואין כאן אפי קדושין :

(יד)ומ"ל התקדשי לי בפקדון זו בשלמי שבידך . כלומר והיא לחברה בן : (טו)ודוקא שלוה יודעת שכוס הפקדון. בב"מ הביא הריטב"א דלפ יודעת שכוס הפקדון אם אמר לה אפי התקדשי לי בפקדון שים לי בידך מעמיו כמה פ"פ מהפקדון בידך אין רב בין מעט וכו' ומיהו אם מ"ל בכל מה שהפקדתי אלך אם נמלא חסר ממנו פ"פ לוה מקודשת עכ"ל וכי בב"מ למעשה יש להחמיר בשבורה והיא ספק מקודשת : (טז) אבל יודעת שכוס הפקדון· בב"מ כתב דבשלמה היא חייבת בחריות פרוטה מן השלמה הוי ליה מקדם במלוה ופרוט' וע"כ לפ יודעת שכוס השלמה מקודשת: (יז) ואפילו החזיר לה השטר מבוטר בטור בשם הרמ"ה הטעם כיון דלמ מהכריה בעידן קידושין לקודשי בית אלמ קדשה אפי כמקדם במלוה לחודיה דמי אבל אם אמר וכו' דעתו לחלק בין הזכיר השטר דמקודשת כמבואר בסמוך סעיף מ' וכין לא הזכיר השטר : (יח) ויש מחמירין בזה דעת המחמירין לפ אלמ הזכיר השטר רק אמר לה התקדשי לי במלוה והחזיר השטר אפי"פ שאמר לה הפקדון שבידך הוא שלי מקודשת דכיון דלא הזכיר השטר לא נתכוונה לקדש אלא בפקדון ולא במלוה ואפי"פ שאמר לה הפקדון שבידך הוא שלי מקודשת דכיון דלא הזכיר השטר לא נתכוונה לקדש אלא במלוה ואפי"פ שאמר לה הפקדון שבידך הוא שלי מקודשת דכיון דלא הזכיר השטר לא נתכוונה לקדש אלא בפקדון

שסובר שצריך שיתן לה כשעת הקידושין דכך וכמ"ש שם וכ"כ תכיו הרמ"ה שם בפסקיו ב הרי"ף כפי פירושו לתימה' דתניי כ"כ הרמב"ן בהשגתו שם וכן הכריעו הרמב"ן והרשב"א ג הרמב"ם שם וכמ"ש לעיל ד מימר' דרב נחמן שם דף י"ט ע"ב " פירוש דלמ קני לה כדר' יעקב וכו' כמ"ש התו' והרא"ש שם ס הרמב"ם שם כפ"ה כפי פירושו וכ' כ"כ שכן עיקר ושכן בכסיים הרשב"א ובכ"ה מדברי הרמב"ן וכ"כ הר"ן ו טור מדברי התו' והרא"ש שם ז הרוי' והכתפרס לה שם בגמ' דף מ' ריש ע"ב " פירוש לפילו משכנו בשעת כלותו וכמ"ש התו' שם וכ"כ הרמב"ם שם וכפ"ה מ' בהג"ה ס"ק ל' הרמב"ם שם בפ"ה מהרי"ו פיהם לו מלוה וכו' שם דף מ"ז ע"ב וכתוספתא דף מ"ח ע"ב ובחרוסת דף מ"ח ע"ב ובגיטין דף ל"ח ע"ב ובקדושין דף ה' ע"ב " פירוש לפילו משכנו בשעת כלותו וכמ"ש התו' שם וכ"כ הרמב"ם שם וכפ"ה סתם לה דרב לא שנא מלוה ולא מלוה שנא פקדון ט פ"ם שם כשם י"ח וכ"כ הרי"ף שם בשמ"ע כל הראשונים ועי' בב"י ח"מ סי' ע"ב ובתומים דף מ"ח ע"ב ובקצוה"ח שם ובנתיה"מ שם ובקונטרס אחרון שם ובפ"ת שם ובשו"ת חת"ס ח"ב סי' ק"ה ובשו"ת מהר"ם שיק יו"ד סי' ר"ל ובשו"ת מהר"ם שי"ק סי' ק"ל ובשו"ת מהר"ם אדלר סי' ל"ב

דמלחורייתא מעמד ג' לא קני : (כג) תפילו היא מלוה בשטר אין לו מדוקדק דוקא במלוה בשטר מקודשת מספק לכל במלוה ע"פ אין כאן קדושין כלל : (כד) והקנה לה בשטר בכתיבה ומסירה. ס"ה במסירה בלא כתיבה ג"כ לפשר לומר דמקודשת מספק שמא הטייר ס"פ במדי (כמבואר לקמן סי' ל"ח סעיף ג') ולפ דהטייר של לוט הוא ולפי מחיל המלו' ע"כ של הש"ס לריכה להחזיר ללוט וכמו שכתב הר"ן(הובא בהגהת ס"ע בח"מ סי' ס"ו סעיף כ"ג) הלא יש חולקים וס"ל דאין הלוקח לריך להחזיר השטר ללוט וכמבואר בסי' ס"ו סעיף כ"ג : (בה) אינה מקודשת אלא מספק. משום דלא שמכה דעתה דילמא מחיל ליה ללו' ולפיכך ספק קדושין הוי משום הכי הטייר ובטור כתב דאם הטייר ס"פ מקודשת ודלפי הכתב אלו דקא דעת הסמ"ג דאפי' בכתב ומסירה ע"כ שפיר מקודשת מספק. ולפי מה שכתבנו לעיל דנעשין דוקא דמטי לידו בתורת מכתן מתחלה ועד סוף ולפי הכתב אלו דקא דעת הסמ"ג דאפי' בכתב ומסירה ע"כ שמין משטר ולא דק דאם במלוה שעליה לא שייך ואפ"ה שמין מצד שבשטר עצמה מקדש' ואי' אדין שמין בשעת מסירה משטר : [כן] ונתן לה עתה פרוש' כו' (וכן באם נותן לה דבר משלו לצורך המלאכה) אע"ג שהיא אמרה תחלה אתקדש לך בשכר שתעשה לי וא"כ נימא שדעת' היה דוקא ע"ז וכמ"ש סי' זה סעיף ו' דאם יודעת סכום הפקדון לא נתרצית כ"א על כולה שאני התם דאית' סבור' שכולי' בעינן ממיכא הכל נכלל בקידושין משא"כ כאן שבודאי כאן מלוה היא ע"כ מה שדבר' מחמת שכר הפעולה כמאן דאית' ואח"כ מה שהוסיף לה חוי קידושין שפיר ועיין מ"ש בסעיף ו' : [כז] במלו' ופרוש' בשור כתב לפיכך אם אמר' לו עשה לי שירים וגומי' ואתקדש אני לך בשכר המלאכה אינה מקודשת דישנה שכירות מתחלה ועד סוף כו' פי' דבריו כיון שאין מקדשין אלא בממון ולא במלוה נם דברי זה הוה מלוה ול"ל רש"י בפרק (האיש מקדש) דף מ"ח דמ"ד ישנ' לשכירות מתחלה ועד סוף כל פרוטה כשנגמר' נתחייב בה בעל המלאכה לפועל בשכירות עשי' המלאכ' תלכך כשמחזירין לה חו"ל מלוה דמפרע ומ"ד אין לשכירות אלא לבסוף כשמחזירין לה ודאי לשם קידושין הוא מוחק אצל' ואין כאן מלוה כשמחזירין לה ע"כ"ל פי' דבריו דאעיקר תלוי בחזרת הפעולה דאז בא מפרעון שחייבת לו למ"ד אין שכירות משתלמת אלא לבסוף אבא הכא שעושה חד ש"ח ל"ל החוא ש"ח מלוה על' למפרע אע"ג דלא קבלה עדיין הפעולה אלא לבסוף כשמחזירין לה ודאי לשם קידושין הוא מוחק אצל' ואין כאן מלוה כשמחזירין לה ע"כ"ל פי' דבריו דאעיקר תלוי בחזרת הפעולה דאז בא מפרעון שחייבת לו למ"ד אין שכירות משתלמת אלא לבסוף אבא הכא שעושה חד ש"ח מלוה על' למפרע אע"ג דלא קבלה עדיין הפעולה אלא הכא שעושה חד ש"ח מלוה על' למפרע אם נותן לה אח"כ וכן כל השכירות וה"א אם כל השכירות אינה אלא ש"ח נעשה החוא ש"ח למלוה עליה למפרע א' החזר' אלא דלמ"ד אין לשכירות כו' לא חוי שם מכות עדיין עד שיחזיר לה הפעולה זו דאז חל עליה שם מכות ויכול לחוציא ממנה השכירות משא"כ קודם לזה ולא אמרי' דחל למפרע שם מלו' (בחזירתו קמ"ל) (חשור) דוראג אמרינן דחל למפרע שם מלות דכבר יש לו חוב אצלה ש"ח אחר שעשה ש"ח (כמ"ד ישנ' לשכירות מתחלה ועד סוף)דומי' דאמרי' ריש בתר' לענין עשיית אכותב כל שי', ושי' זמניה הוא אלא דכשם אין שייך חזר' דהא אכותב ברשותו קאי ואינו ביד הפועל ע"כ חוה חומן מפרעון תיכף אחר כל שי', ושיפה שעושה משא"כ כאן דכל זמן מוצא מרשותו לרשות, לא חוה חו"פ עדיין כמו במי שחייב חוב לחברו ועדיין לא הגיע חו"פ דמ"מ חל עליו מ"ע דהחזרה. ומ"ג בפעולי יש בהו"פ תלוי בחזרה לרשות, ואז דוקא חוה למפרע מלוה וכן פרש"י שם אח"כ וז"ל כיון דנמי"ו לחזיר לו בכ"ד כבר נעשה מלוה כתבתי זה לפי שראיתי בפרישי וז"ל דישנ' לשכירות כו' פירש"י כל פרוש, שנגמרו כו' ור"ל לאפוקי אי אמרינן אין שכירות כו' או במכה האחרון בא החיוב שהיא חייבת לו ואף אם אין נותן לה באותו הפעם הכלי מ"מ מקודש' דאדעת' דהכי הסכימה תחלה אבל השתא שכבר חייבת לו כך פרוש, ופרושה אפילו אם הוא נותן לה מיד בגמר מלאכה מ"מ במכה אחרונה קיל בה ש"ס וכן ג"ל דמכה אחרונ' לית בה ש"ס דאל"כ לתוי כמלות ופרושה דמקודשת עכ"ל ותמהתי מאד על נבר' רבא זה שיצאו דבריו אלו מפיו דקפי' דבריו למה הוצרכו בגמ' לחמצי' סלונות' דמקו' ופרוש' באם הוסיף נופך משלו וכ"כ השור

אם לא אמר לה במעמד שלשתן (כג) ו[כד] אפי' היא מלוה בשטר (כד) והקנה לה השטר בראוי בכתיבה ובמסירה (כה) [כה] אינה מקודשת רז מג) (כג) אלא כ בספק :

יד ל היה לו מלוה אצלה [כו] ונתן לה עתה פרוטה ואמר לה התקדשי לי [כז] במלוה ופרוטה הרי זו מקודשת :

טז מ מד) אמר לה התקדשי לי בשכר מלאכה זו שאעשה עמך (כו) ועשה (כז) לה אינה מקודשת לט מה) וי"א שהיא מקודשת :

[כח] למומן קונה בשבח כלי (טור בשם ר"י) [כט] מו) ואם הכלי עדיין מלוי (כז) וקדשה בשכרו מ לכ"ע מקודשת דהו"ל כמלוה שיש עליו משכון (ר"י בתיב כ"ג) מא מז) [ל] נתן מעלו פרוטה לצורך המלאכה וקדשה בו מקודשת לכ"ע דה"ל כמלוה ופרוטה (טור) מב עשה מלאכה תלג תמר וגתחייב לו פרוטה (כח) הו"ל כמלוה ביד מחריס (ביאור דברי המרדכי לדעת הרב כמ"ש ריש ס"ל ומיד שעשה השכיר וכו') :

קידש

בש"ס לתירון קמא וכ"כ בלבוש ועיין בש"ך סי' ס"ו ס"ק ט"ו ואם כותב ש"ח על עלמו ומקדש בו פסק בש"ג דף תרכ"ה דיכול לקדש בו ועיין סי' כ"ט מ"ש בזה : לח אינה מקודשת דה"ל אין מומן קונ' בשבח כלי וס"ל יאמו לשכירות מתחלה ועד סוף ונעשה כל הפרוטה מלוה גם פרוטה מחרונה נעשה מלוה קודם שנתן לידה החפץ תע"ג דקי"ל שכירות אינו משתלמת אלא בסוף מ"מ אם שכירות חל ע"כ פרוטה ופרוטה כיון דיאמו לשכירות מתחלה ועד סוף אכל אם לא היה השכירות אלא ש"ח אחד עד שיתן לידה החפץ הוי כאלו נתן לה ש"ח בתחלה ועד סוף : כ' בתו' רי"ד בקידושין דף מ"ח דהא דתנ' בשכר שאעשה עמך מקודשת כו' דברי תנ' הם אבל חמקדש צ"ל בשעת הנתינה מקודשת לי בשכר הכלי זה אבל אם המקדש אמר תחל' רצונך להתקדש כי בשכר שאעשה לך ואמר' תן ובשעת נתינה לא אמר כלום א"נ מקודשת כי היכא דבנש אם אומר חרי את מגורשת ממני בנש שאני עתי' ליתן לך שאין זה הדיבור כלום עד שיאמר לה בשעת נתינ' ח"ו נישך כו' עכ"ל וכן מ"ש השיר בשם ר"י דכשנותן לה הכלי מתקדשת בשבח שיש לו בו וכן בחוספ' נופך משלו דמקודשת נמי בדא"ל בשעת נתינה מקודשת כי בשכר כלי זה ובמה שהוספת עליו כצ"ל כפי אחר' ריי"ד אנ"י ותמהני דאיתא בנמ' בשכר שעשיתי עמך אינה מקודשת בשכר שאעשה עמך מקודשת ואי' אמרת בדשעת נתינה צריך שיאמר מחדש קידושין ממילא צריך שיאמר אז בשכר שעשיתי עמך ממיכא היינו ריש' ולמה מקודשת ותו דרש"י כ' וכשינמר ויתנו לה מקודשת ולא זכר האמירה מהדש וע' לקמן סי' כ"ש סעיף ב' מ"ש שם ראיה ע"כ נראה דא"צ אמירה חדשה דהא איתא בפ"ק חית מדבר עמה על עסקי קידושי' ונתן לה וכא פירש ואמרי' שם אפילו עסקים מענין לענין סני ווחי כפי שהדבר הקודם מורה על הנתינ' בסתם שחית עכ קידושין כ"ש כאן שאימר בתי' תחל' שבשכר חפעולה התקדש ומ"ח בשעת נתינ' הכלי אין אי"צ לומר כלום דבודאי יל אמירה ראשונה סמוך אף ש"ש הפסק בינ' ל כיון ש"ש אמיר' בפי' ואיינו למ"ד מקודשת. [בח] דאומן קונה בשבח כלי בטור כ' שנם הרא"ש ס"ל כן וכ' רש"ל ע"ז כאן לא דק המחבר שהיא סבר שדעת אביו כמו ר"י ור"ת דאומן קונ' מדהבי' בפ"ב דקידושין בתחלת דבריו דעת הריף דאין אומן קונה כו' ואח"כ כ' דעת ר"י ור"ת דאומן קונה מ"מ דהכי ס"ל ולית' דבפ' חנוול קמא נמי הביא דעת הריף וכ' שם נמי דאין ראית מדבריו אבל לא שחילק על דבריו ואדרבה שם הביא ראיה אחרת מסוניות חנמ' דלעת הריף אלא שכתב לבסוף מיאו יש לדחות ובפרק המקבל פסק לחדיא כהרא"ש דאין אומן קונ' וכן כתב חטור בח"מ סי' של"ש דקבלן עובר משום בל תלין אלמא ס"ל דאין אומן קונה ואין לדחוק ולישב דחטור ס"ל דדעת אביו לפסוק לחומרא נבי קבלנות דעובר משום בל תלין משום דאין אומן קונה וחכ' בקידושין לחומרא דמקודשת דאומן קונה כו' נם זו לית' שחרי בח"מ סי' ש"ז כ' דקי"ל דאין אומן כו' ומחייב לשלם אלמ' דקים לי' חכי שחרי מוציאין ממנו ע"ז וכאו פס"ק

יאור הגר"א

במ"מ כו' ס"ו סכ"ט : מג) חלה בספק. אם נייר ש"ם מקודשת. עור ולמד ממש"ס פ"ת ניחא כתנאי כו"ס"ד לעיל"ת כו' אבל דרבנן ל"ק אספדי סכ"ק מ' ל מימרת דרבא וכו' אם לא מ"ש סו"ס ס"ק ס' ל מימרת דרבא וכו' אם לא מ"ש פ"ב מ"ש ע"ש ע"ב וכתכמים וכ"כ הרמב"ם אם לא מ"ש פ"ב וכדעת הרי"ף שעין לומן קונה כשנתן ומשכון מסתלק' מתחילה ועד סוף וכ"כ הר"ן ב עור בשם רי"ו תיבו כרתא דתני כ"ק לא ניחא להרא"ם דספקו כרב אשי כ"ק לא ניחא

פתחי תשובה

ח"מ סימן כ"ח לות נ' מ"ב בשם (נג) חלה בספק. עב"ח ועיין בספר שערי"מ פ"ם מפ"ק דין י"ז : (כד) ומשם לימה מקודשת. עב"ם ס"ק ל"א מ"ב לסוכיח מדברי הת"ס פ' הנזהל דף ל"ע ועי' בס' מתנה לפרים בלשות קנין תשות סי'

באור הגר"א

זם י' עור וכעוקימת' דלעיל"מיניה שם בקידושין דמוקי דבשמואל קתפלינני לעיל קי"ל בשמו' כ מכולהר במ"ם סו' סבל"ק מ' ל מימרת דרבא וכו' שם לה מ"ש פ"ב מ"ש ע"ב וכתכמים וכ"כ הרמב"ם שם בם"ם וכדעת הרי"ף שעין לומן קונה בשבח ומשכון מסתלק' מתחילה ועד סוף וכ"כ הר"ן ב עור בשם רי"ו תיבו כרתא דתני כ"ק לא ניחא להרא"ם דספקו כרב אשי כ"ק לה ל"ח

תשובה

(נג) חלה בספק. עב"ח ועיין בספר שערי"מ פ"ם מפ"ק דין י"ז : (כד) ומשם לימה מקודשת. עב"ם ס"ק ל"א מ"ב לסוכיח מדברי הת"ס פ' הנזהל דף ל"ע ועי' בס' מתנה לפרים בלשות קנין תשות סי'

אינו קנוי כו א"ו דנתכוין לחחזיק בה וחוי כמו נזל נוי א"כ ק' קושיית' של חט"ו וחחמ"ח כמה לא תחי' מקודשת עכד"ת) : [כד] אפי' מלוה בשטר השעם דכיון דהוא יכול למחול החוב ללוה לא סמכה דעתה דאשה עכ הקידושין דחי' דוא"ו שמא ימחול הוא החוב ולא מהני לה שטר שבידה לחבוע החוב : [כה] אינה מקודשת אלא מספק ובטור כתב אינה מקודשת אלא שמין השייר אם יש בו ש"ם מקודשת ודאי ואם לאו מקודשת מספק עכ"ל סי' לדבריו כיון שהזכיר השטר ומקדשת בו שמין אותו ולזה א"צ כתיבה ומסירה אלא הוכירה לחוד ולא נקיט השור כתיבה ומסירה אלא לרבות' דבחוב נופיה לא מקודש' אם אין בו ש"ם ותיינו דאמרי' בסעיף ח' בשטר חוב שעליה דשמיאת השטר אם הזכיר אותו ובפרישי' כתב השעם דהכא כיון שהקנה בכתיבה ומסירה ע"כ שמין השטר ולא דק דאם במלוה שעליה לא שייך ואפ"ה שמין מצד שבשטר עצמה מקדש' ואי' אדין שמין בשעת מסירה משטר : [כן] ונתן לה עתה פרוש' כו' (וכן באם נותן לה דבר משלו לצורך המלאכה) אע"ג שהיא אמרה תחלה אתקדש לך בשכר שתעשה לי וא"כ נימא שדעת' היה דוקא ע"ז וכמ"ש סי' זה סעיף ו' דאם יודעת סכום הפקדון לא נתרצית כ"א על כולה שאני התם דאית' סבור' שכולי' בעינן ממיכא הכל נכלל בקידושין משא"כ כאן שבודאי כאן מלוה היא ע"כ מה שדבר' מחמת שכר הפעולה כמאן דאית' ואח"כ מה שהוסיף לה חוי קידושין שפיר ועיין מ"ש בסעיף ו' : [כז] במלו' ופרוש' בשור כתב לפיכך אם אמר' לו עשה לי שירים וגומי' ואתקדש אני לך בשכר המלאכה אינה מקודשת דישנה שכירות מתחלה ועד סוף כו' פי' דבריו כיון שאין מקדשין אלא בממון ולא במלוה נם דברי זה הוה מלוה ול"ל רש"י בפרק (האיש מקדש) דף מ"ח דמ"ד ישנ' לשכירות מתחלה ועד סוף כל פרוטה כשנגמר' נתחייב בה בעל המלאכה לפועל בשכירות עשי' המלאכ' תלכך כשמחזירין לה חו"ל מלוה דמפרע ומ"ד אין לשכירות אלא לבסוף כשמחזירין לה ודאי לשם קידושין הוא מוחק אצל' ואין כאן מלוה כשמחזירין לה ע"כ"ל פי' דבריו דאעיקר תלוי בחזרת הפעולה דאז בא מפרעון שחייבת לו למ"ד אין שכירות משתלמת אלא לבסוף אבא הכא שעושה חד ש"ח מלוה על' למפרע אע"ג דלא קבלה עדיין הפעולה אלא לבסוף כשמחזירין לה ודאי לשם קידושין הוא מוחק אצל' ואין כאן מלוה כשמחזירין לה ע"כ"ל פי' דבריו דאעיקר תלוי בחזרת הפעולה דאז בא מפרעון שחייבת לו למ"ד אין שכירות משתלמת אלא לבסוף אבא הכא שעושה חד ש"ח מלוה על' למפרע אע"ג דלא קבלה עדיין הפעולה אלא הכא שעושה חד ש"ח מלוה על' למפרע אם נותן לה אח"כ וכן כל השכירות וה"א אם כל השכירות אינה אלא ש"ח נעשה החוא ש"ח למלוה עליה למפרע א' החזר' אלא דלמ"ד אין לשכירות כו' לא חוי שם מכות עדיין עד שיחזיר לה הפעולה זו דאז חל עליה שם מכות ויכול לחוציא ממנה השכירות משא"כ קודם לזה ולא אמרי' דחל למפרע שם מלו' (בחזירתו קמ"ל) (חשור) דוראג אמרינן דחל למפרע שם מלות דכבר יש לו חוב אצלה ש"ח אחר שעשה ש"ח (כמ"ד ישנ' לשכירות מתחלה ועד סוף)דומי' דאמרי' ריש בתר' לענין עשיית אכותב כל שי', ושי' זמניה הוא אלא דכשם אין שייך חזר' דהא אכותב ברשותו קאי ואינו ביד הפועל ע"כ חוה חומן מפרעון תיכף אחר כל שי', ושיפה שעושה משא"כ כאן דכל זמן מוצא מרשותו לרשות, לא חוה חו"פ עדיין כמו במי שחייב חוב לחברו ועדיין לא הגיע חו"פ דמ"מ חל עליו מ"ע דהחזרה. ומ"ג בפעולי יש בהו"פ תלוי בחזרה לרשות, ואז דוקא הוה למפרע מלוה וכן פרש"י שם אח"כ וז"ל כיון דנמי"ו לחזיר לו בכ"ד כבר נעשה מלוה כתבתי זה לפי שראיתי בפרישי וז"ל דישנ' לשכירות כו' פירש"י כל פרוש, שנגמרו כו' ור"ל לאפוקי אי אמרינן אין שכירות כו' או במכה האחרון בא החיוב שהיא חייבת לו ואף אם אין נותן לה באותו הפעם הכלי מ"מ מקודש' דאדעת' דהכי הסכימה תחלה אבל השתא שכבר חייבת לו כך פרוש, ופרושה אפילו אם הוא נותן לה מיד בגמר מלאכה מ"מ במכה אחרונה קיל בה ש"ס וכן ג"ל דמכה אחרונ' לית בה ש"ס דאל"כ לתוי כמלות ופרושה דמקודשת עכ"ל ותמהתי מאד על נבר' רבא זה שיצאו דבריו אלו מפיו דקפי' דבריו למה הוצרכו בגמ' לחמצי' סלונות' דמקו' ופרוש' באם הוסיף נופך משלו וכ"כ השור

טורי זהב עומ"ש

ג"כ בסמוך שנותן שום דבר משלו הא משכחת לה בלאו הכי דאם היה במכה אחרונה ש"ם ותו דלקמן סי' ל"ח יש ג"כ הך מלתא נבי ארבר עכיך לשלטין כו' ואמרינן נם שם אם יש לשכירות כו'. ושם ל"ש לומר שאין בדבור האחרון ש"ם ותו דהא נותן למעלה להכאה אחרונה אם ישיבה ש"ם יותר מהכאות הראשונות וזה ודאי אינו דאשו אם השכירות כוכה אינו אלא פרוטה ואין שם אלא תכא' א' וכי נא' בזה דהיא מחק"שת דמ"מ שם מלוה יש כאן (א"כ) מה לי' פרוש' אחד או הרבה פרוטות זה אח"ז. ותו דהא רש"י כופל ומשלש דבחזר' תכיא מלתא ובעל חפרישה אינו משניח בנתינ' כל עיקר אלא בהכאה אחרונ' ובאמת הנתינה היא דוקא הקידושין אלא חדברים כפשטן דהכל תלוי בנתינ' אלא דחחילוק הוא למ"ד אין לשכירות כו' מתחיל שם חמלוה משעת נתינה ואילך וזהו ש"ס דבסוף חוה השכירות ולא למפרע בשעת הפעולה ולמ"ד יש לשכירות כו' הנתינה נורמת שתחיה למפרע מלוה כל פרוטה אפי' פרוש' א' ול"ד כאן למ"ש בפ"ק דע"ז אם הניע לכיפ' שמעמ"דין בה ע"ז אפי' לבנותה ואמרינן אם בנה שכרו מיתר ומפרש התם שעמא משו"ם דיש לשכירות כו' ואימת איתסר במכוש האחרון ומכוש אחרון כיח ביח ש"ם התם ודאי צ"ל כן ששם חיה הנמר במכוש האחרון ואין שייך שם נתינה נמצא שמכוש אחרון הוא מהכאות ח'ראשונות שלא היו שם נמר דאין האיסור אלא בנבר דוקא ע"כ צריך שלא יהיו במכוש האחרון ש"ם משא"כ כאן בקידושין דהכל תלוי בנתינ' שהיא עיקר הקידושין כנ"ל פשוט דבעל חדרישה לא דק בזה : כ' בתו' רי"ד בקידושין דף מ"ח דהא דתנ' בשכר שאעשה עמך מקודשת כו' דברי תנ' הם אבל חמקדש צ"ל בשעת הנתינה מקודשת לי בשכר הכלי זה אבל אם המקדש אמר תחל' רצונך להתקדש כי בשכר שאעשה לך ואמר' תן ובשעת נתינה לא אמר כלום א"נ מקודשת כי היכא דבנש אם אומר חרי את מגורשת ממני בנש שאני עתי' ליתן לך שאין זה הדיבור כלום עד שיאמר לה בשעת נתינ' ח"ו נישך כו' עכ"ל וכן מ"ש השיר בשם ר"י דכשנותן לה הכלי מתקדשת בשבח שיש לו בו וכן בחוספ' נופך משלו דמקודשת נמי בדא"ל בשעת נתינה מקודשת כי בשכר כלי זה ובמה שהוספת עליו כצ"ל כפי אחר' ריי"ד אנ"י ותמהני דאיתא בנמ' בשכר שעשיתי עמך אינה מקודשת בשכר שאעשה עמך מקודשת ואי' אמרת בדשעת נתינה צריך שיאמר מחדש קידושין ממילא צריך שיאמר אז בשכר שעשיתי עמך ממיכא היינו ריש' ולמה מקודשת ותו דרש"י כ' וכשינמר ויתנו לה מקודשת ולא זכר האמירה מהדש וע' לקמן סי' כ"ש סעיף ב' מ"ש שם ראיה ע"כ נראה דא"צ אמירה חדשה דהא איתא בפ"ק חית מדבר עמה על עסקי קידושי' ונתן לה וכא פירש ואמרי' שם אפילו עסקים מענין לענין סני ווחי כפי שהדבר הקודם מורה על הנתינ' בסתם שחית עכ קידושין כ"ש כאן שאימר בתי' תחל' שבשכר חפעולה התקדש ומ"ח בשעת נתינ' הכלי אין אי"צ לומר כלום דבודאי יל אמירה ראשונה סמוך אף ש"ש הפסק בינ' ל כיון ש"ש אמיר' בפי' ואיינו למ"ד מקודשת. [בח] דאומן קונה בשבח כלי בטור כ' שנם הרא"ש ס"ל כן וכ' רש"ל ע"ז כאן לא דק המחבר שהיא סבר שדעת אביו כמו ר"י ור"ת דאומן קונ' מדהבי' בפ"ב דקידושין בתחלת דבריו דעת הריף דאין אומן קונה כו' ואח"כ כ' דעת ר"י ור"ת דאומן קונה מ"מ דהכי ס"ל ולית' דבפ' חנוול קמא נמי הביא דעת הריף וכ' שם נמי דאין ראית מדבריו אבל לא שחילק על דבריו ואדרבה שם הביא ראיה אחרת מסוניות חנמ' דלעת הריף אלא שכתב לבסוף מיאו יש לדחות ובפרק המקבל פסק לחדיא כהרא"ש דאין אומן קונ' וכן כתב חטור בח"מ סי' של"ש דקבלן עובר משום בל תלין אלמא ס"ל דאין אומן קונה ואין לדחוק ולישב דחטור ס"ל דדעת אביו לפסוק לחומרא נבי קבלנות דעובר משום בל תלין משום דאין אומן קונה וחכ' בקידושין לחומרא דמקודשת דאומן קונה כו' נם זו לית' שחרי בח"מ סי' ש"ז כ' דקי"ל דאין אומן כו' ומחייב לשלם אלמ' דקים לי' חכי שחרי מוציאין ממנו ע"ז וכאו פס"ק

פ"ב דלומן קודם כנסת כלי פ מיירת דרב טילא כתוכות דף ע"ר ע"ב לשון הרמב"ם שם מהכוי' שובלת דקדים כפרוזות' דשכרת קידושין דיו"ב ע"ב פ שם ל מפוכל' דהכוי'/לריטפ וכו' שם ק וכ' כ"פ שם שאם פירש לה בשעת שיא לו כו מקודשת וכ"כ הרי"ן ר פור

הגהות רע"א

יח] ס' י"ן שנם מורת שיוסב.כ"ב ע' תשו' תשב"ץ ח"ג סי' י"ם:

יט] ח"ת תות כ"ב אם לא שפירש.כ"ב ע' קרנן שנם ירושלמי פ"ם מ"ם נדרים:

יג] כ"ם תות מ"ב וכן מוכח דמיירי בסוגיי'. כ"ב תיכו מוכח להו מרא דשמעתא' כות רבא דס"ל יתות שלא מדעת כוי יתות:

יך] שם תות מ"ם שמא ש"פ במקח. כ"ב ע' תשו' תשב"ץ ח"ח סי' כ"ב:

שי למורה

סמ"ן וי"ת שהיא מקודשת כ"ב פי' כ"ם מם שהכי' דברי הכות' ריי"ד וי"ם בקדושין מ"ת כ' כגון דאמרה לשליח זאי וקבלו הרי הית דהיא אמרה קודם ובעת הנתינה פ"ב לא אמרה כלום דאליב פי' כשליח יודע שפ"ת של זכה והרי אמרה לקדש'כנסף ופ"ב דלא אמרה כלום ואפ"ם מופ"ל ולפ"ג:

סי"ז כדי שלא להתביים.כ"ב פי' כ"ם ס"ק מ"ד ומ"ש ובמ"ב תורת שיוסב כו' כ"ב פי' כ"ם ס' כ"ם וכ"ז ופ"ת ופ"ם כשניים הללו בכשמעות לנדרים דקליד גבי כברי פליך ונהנה לו כאהנה ופי' בחיבורי תוכדות שלמה על רות בכשמעות כפ' ואהלכ ואכשב ומוכר שם כתבנו תילוק נכון בשוכ"י דהיכי דאליב פתורת כדי שבשו אז כאומר אי שבשו לנשפ"ב היט לומכנא דלא הקנה לו רק כדי שיכולה לאכל אם לאלם ולא אכל כדי שבשו וביום יכול לאכול עוד ולא אכל זה כוי שלו ויכול ליתנו לאי שירצה וכשיו דקיל"ל כאלמנה לאלמה והוחירה כרי כוח שלם. זה אחילוק נכון לפשב"ד בשזי"ו וק"ל:

ביאור הגר"א

שם וכ"ל בסי"ב: מח) קידש כו', כתוכות פ"ב ה', וכר' אלעזר. כרמב"ם. ולשון כרמב"ם בשניכם ה"ז לריכה גט כלשנא דגמרא ודקדקו כר"ן ובמ"מ מדברינו דוהלי מקודשת ובקשב עליו כר"ן דהא כייל לכו בקידש פ"ת כתם"ם ולא היה לו אלמנה אלא ס"ק כתם"ם כו' אבל כוכ כ' דכאלוש ספק ובפחות מ"ם ולהלי מדכייל בכרייתא שם פ"ג ב' נכהי קטן וקטנה שם פ"ג ב' ואחי"כ ואם לא הזכיר אלא ס"ק ש"מ שם כ' כן כתב כתשב' דלעת"ה פוסקים כן ובן כתב כתוי"ט

בחלק שים לי בסמוכה זאת: (לג) שרוצה לקדש בו אשה מקודשת. בסמ"ע מבואר הטעם וכן הוא בטור דמזן שהרי שנמר בלבו ליתנו לו בחותו ענין שיועיל לענין קדושין שאשה המקבל מקודשת ואם לא יועיל בלשון שאלה שיהיה בלשון מתנה ולכל הפחות תהיה המתנה ע"מ להחזיר ואשה מקודשת ויקנינו מהאשה ויחזירנו לו יחזיר דמיו ולפי טעם הנני אם לא החזיר דמיו הוי גזל למפרע רק לפי טעם הרמ"ק דמקודש, לאשה לא יועילו לצון קדושין כי' דעתו ליתן למתנה גמורה ולמעשה ל"ע כי הוי קידושי ודאי לו קידושי ספק אם לא החזיר זו מקודשת: (לד) ואם לאו הרי הוא ס אשה מקודשת (לד) נד) ואם לאו הרי הוא ס ספק לה) מקודשת:

הגה **מט** וה"ה לשוכר כלי או לו) חפץ מחבירו וקידש [לח] בו (ת"ה סי' ר"י)

(לה) נד) שאל כלי מאשה אים לה בעל וקידש בו ג מועיל לקידושין מע"פ שכל מה שקנה אשה קנה בעלה ולא שאל מן הבעל (רשב"א אלף רמ"ה ומשובת הרמב"ן סי' קמ"ד):

כ ת נו) הנותן לחברו מתנה ע"מ להחזירו (לו) [לט] והלך והלך המקבל וקידש בה אשה הרי זו מקודשת:

כא ס נה) המקדש [מא] באיסורי הנאה דרבנן לגמרי **נא נב (לז)** שאין לו עיקר בדאורייתא מקודשת נג) **(לח)** נג ואם ד בחמץ דאורייתא ושעות דרבנן או בחמץ דרבנן ושעות דאורייתא ג ספק מקודשת ד ואם באיסורי דאורייתא

מלינו חילוק ע"ז. ומין לדייק מדברי טיטור שכתב ומספיק, לא עבדינ' עובדא ד"ל הטיטור מירי בשאול בפחות לכן הוי ספק ממש דס"ל דיכול לחזקה מיד כמו שכתב בפרישה וכ"מ אבל על זמן מוגבל מודה לף על גב הרמ"ק שם פ"ק דקדושין כתב בסוף דבריו שם לא הודיע לו שאול הכלי לקדש בו לא הוי קידושי. מ"מ בוודאי לא סותרי' דברי הרמ"ק זה"ז אלא ע"כ ל' למירי שם שם ליכא מרכבי' טופי' הכל"ל ולף אלא ת"ל דהמוכר הבין מטיטור הכל"ל שם לא הודיע הוי כמתנה ע"מ להחזיר כיון שהלה כפי' הרמ"ק להחזיר סוף ימי שהלה כפי' הרמ"ק שכתב בפרישה. מ"מ נראה שם אמר כפי' התקדש קישוט זו קידושין דהנאה זו לא חזרה ורלוים ממ"ש בסעיף ט' הלוה ר' זו וכו' ואם ג"כ אין לה הנאה רק מה שהממון בידה על לזה זמן. ובזה ניחא נמי מ"ש בהג"ה י"ס כ"ט בשם ריו"ו שם אמר בהנאת קישוט הוי קידושין וכן פסק בת"ה שם בפשיטות ולא כמ"ש מט ומ"ה לשוכר כלי. הגה בדין זה שם שכירות ליומא ולא שם שכירות ליומא ס' אלוף ע"ז דף ט"ו ובמ"ה סי' קע"ה וסי' ש"ג ות"ה שם. וכ"מ שם שכירות ליומא ממכר הוא וכ"כ בש"ך סי' ש"ג. ואם יש בידו משכון מישמעל מ"י לקדש בהנאת קישוט משום דהוי כריכית אלא בנוף המשכון יכול לקדש ולריך להודיע לה שהוא משכון בידו. ואם יש בידו בתורת מכירה אז ע"פ הדין א"צ להחזיר ללוה והוי כשלו דיוכל לקדש בנוף הכלי. ועי' בתשו' הרמ"ק שם כתב להתחלה יש לזכר שלא לקדש בכלי שאול אפילו שאל לקדש בו ובד"מ כתב ע"ז כבר פשט המנהג לקדש בכלי שאול ופ"ל כן המסדר קידושין לריך לזכר לשאול את החתן שאול לקדש בכלי שאולה ויי"ל דשאני הכא דאיכא למיחש שמא יחזיר לו אם שאל הטבעת ואם שאל הטבעת לריך לשאול אותו אם הודיע למשאיל שרצונו לקדש בו. גם אם שאל מן הבעל או מן האשה אינו יכול לקדש בטבעת שלו הוא לו אם שאל הטבעת ואם שאל מן הבעל או מן האשה אינו יכול לקדש בטבעת שלו הוא לו אם הודיע למשאיל שרצונו לקדש בו. גם א

ריס פסחים דאמר המקדש בחמץ קודליית׳ היינו חמץ מוקצה בשעה שעות שמין מוסגין לקדושין ופליגי רש״י ותוס׳ בזה לרש״י מיירי בשעה ו׳ והוי תרי דרבנן שעות דרבנן וחמץ דרבנן מ״מ מיהא מקודשת ולתוס׳ תרי דרבנן מקודשת אלא מיירי בחד דרבנן והיינו סוף שעה ו׳ ותחילת שעה ז׳ וחמץ דרבנן והוי חמץ דרבנן ושעות דאוריימא ומזה ילפינן שעות דרבנן וחמץ דאוריימא היכא מקודשת דהוי ג״כ חד דרבנן. והרמב״ן ס״ל ג״כ חמץ דרבנן ושעות דאוריימא היכא מקודשת מכל חמץ דאוריימא ושעות דרבנן מכוח דמייתי׳ דלמא למעטי ויקדש בשעה ד׳ וה׳ כמ״ש לרש״י מיהא מקודשת מפילו כתרי דרבנן ולתוס׳ בחד דאוריימא היכא מקודשת. ולרמב״ם היכא תילוק בין שעות דאוריימא לבין שעות דרבנן. ובעל המאור כתב לית הלכתא כרב גידל כי ר״ג ס״ל כרבי יהודה דס״ל דאיכא למ״ד מקודשת אפילו בחד לרש״י דס״ל עד לילה ליכא למ״ד מקודשת והלכתא כר״ש והמחבר פסק חמץ דאוריימא ושעות דרבנן מו להיפוך הוי פסק קידושין ודבריו תמוהים מה שפסק חמץ דרבנן ושעות דאוריימא פסק קדושין מכ״ל פסק זה דהא לרש״י אפילו בתרי דרבנן ליכא חשש קדושין ולתוס׳ בחד דאוריימא ליכא קידושין והיינו דרב גידל בשלמא חמץ דאוריימא ושעות דרבנן י״ל דחושש להעת הרמב״ן דס״ל דמקודשת משום שמא יתי למיטעי ויקדש בשעה ד׳ וה׳ אבל חמץ דרבנן ושעות דאוריימא לכל הני דיעות מיהא מקודשת וה״ל דחושש להעת בעל המאור דס״ל לית הלכתא כר״ג אלא מכל חמץ דאוריימא ושעות דרבנן אפילו בתרי דרבנן ומ״ש ליישב דברי המאור לק״מ כי סס כתב מליכא דר״ש מע״ג דליכא למו עד לילה מ״מ מסור מדרבנן משעה ו׳ עד לילה. גם נשמע מדרב גידל חד דרבנן וחד דאוריי׳ לא הוי קידושין מע״ג לדעת המאור לית הלכתא כר״ג היינו מטעם דר״ג ס״ל כר״י ואין קי״ל כר״ש אבל בזה הלכתא כוותיה בחד דאוריית׳ מיהא מקודשת מ״כ עד לילה אם מקדש מותה בחמץ דאוריי׳ שה״ל חמץ דרבנן ולא ס״מ מזה לית הלכתא כר״ג אלא אם מקדש מותה בחמץ דרבנן עד לילה לר״ש הוי תרי דרבנן ומקודשת ולר״ג דפוסק כר״י הוי חד דאוריי׳ ולא הוי קידושין אבל אם מקדש מותה בחמץ דאוריי׳ עד לילה מיהא מקודשת מע״ג דלית הלכתא כר״ג לפ״ז י״ל דחושש להעת הבעל המאור לכן אם קידש בחמץ דרבנן ושעות דאוריי׳ היינו עד לילה כמלא הוי תרי דרבנן ומקודשת לכן הוי ספק קידושין. ואם מקדש בחמץ דאוריימא ושעות דרבנן חושש להעת הרמב״ן דאמר שמא יתי למיטעי ויקדש בשעות ד׳ ה׳ אבל חמץ דאוריימא ושעות דאוריימא היינו שעה ז׳ מיהא מקודשת דהא אפילו לר״ש דס״ל דלית לי׳ דאוריימא ומיהא מקודשת עד לילה מכל מקום הוי חד דאוריימא ומיהא מקודשת. ועי׳ בח״מ סי׳ תמ״ח סס דמשמע לדעת המאור מותר חמץ עד לילה בהכילה אפילו מדרבנן ובמ״מ כתב כיתו ברבותא מכל מה שמיהו בבשותא לא בלמא יד מיהא הוי ואוומת׳ מה שיתנו לה יהיה אסור בהנאה עד לילה בהכילה: ומהא דאמרי׳ בגיטין (דף ע״ז ע״ב) ומשעה שהלך לבית דין ואמר הרי זה גיטך מעכשיו אם בא תוך ל׳ יום מיום שהלך לבית דין הרי זה גיטך מיום שהלך לבית דין ואם לאו אינה מגורשת. ופי׳ הרשב״ם ז״ל דא

ומ"כ תימה על מור"ם לך העתיק סתם דברי הרשב"ם דמס קדמה בשטר הוי קדושין עוד מלכתוב מזה לקמן סי' ל"ב שסם כתב מחלוקת מס כתבו על איסורי הנאה ועי' בתשו' הרשב"ם סי' תלף רכ"ו ובסי' ת"ד ויתבאר לקמן סי' ל"ב: (מב) מוך מחלילים שתם מכרה וכו' מיתה מקודשת. (פי' לפי שחלילים תופס דמיו) ותע"ג דנס שביעית תופס דמיו הת קמ"ל לתפילו בפירות שביעית עלמן מקודשת כדתי' בקידושין דף כ"ב ע"ת ודיבי הקדם מכותר שם בגמרת ועיין ברמב"ם פ"ה מה"ת: (מג) בכור בזמן הזה שם קדשו קדשו בעליס הוי ספק מקודשת. שתם בעליס של בכור הוא שכהן וכמו שכתב רש"י בב"ק דף י"ב ומקדשין בו הכסיס את שתשה דממונו הוא דבעליו של בכור היינו כהן דמשנלד שכנה שלימה היא במשכת מעשר שני פ' מ' משכה כ' ומייתי לה בב"ק דכבור תם מי ובעל מום לפי' שחוץ מוכרין לותו ומקדשין בו שתם ומוקי לה רב נחמן בזמן הזה וכן פסק להדיא בש"ע מע"ד סי' ס"ו סעיף ו' וכמן שספק ספק מקודשת הוא ע"פ הרמ"ם שכ' בפ"ק דב"ק דמשחר הוא דמי הוא דעשו הוא משל שתם ומקדשין בו לפי שחוץ מוכרין לותו ומקדשין בו ומשמע מדבריו דאפי' בזמן הזה שהכהנים מחזיקין בכל הבכורות ואוכלין אותן בירושלים ומוכרין לותו לעכו"ם ומקדשין בו לפי שחוץ מוכרין לות

אבן העזר כט הלכות קידושין

ג נ"ז סם דף ז' ס"ק מדין בערב זמדין בעבד כו' ד נ"ז סם ס הרמ"ס סם כן כ' כרמב"ם סם כפ"ם מכ"ל וכ"כ בסם כרשב"ץ וכ"כ בעור ושאר פוסקים ז מימרא דרבא אמר רב

פתחי תשובה

שכ' בשם מהרש"ל בתשו' אם היש לנ תמרה ותתקדש תני לך מקודשת וכן כ' בסימן י' ס"ק י"ג דמוכח כן מהו' פ"ט. וכ"כ בתשובת מהר"ם שטון סימן קפ"ו פ"ם וסיין בס' שפ"ח פ"ם דין כ"ת פ"ם נזה : (ו) ונתן לו ואמר לה. פמ"ג וכ"ם ופיין בספר המקנה ובס' בקה"י מ"ם נזה :

ביאור הגר"א

ד) ות"ל כו'. רפ"י והרמ"ם ורמב"ם וס"פ דתל"כ הוי נתן הוא ואמרה היא דספיקא הוי ול"ד למדבר עם בתשפ על עסקי גיטה כו' דהתם ג"כ בשאמר הוא לה עסקי גיטה כו' ר"ן פ"ב : ה) בהגהת כו' רמב"ם וכמ"ם מדין ערב וכמ"ם בה"ב קפ"ג כ' בהסוף בהאי דקא כו' ולא בגוף הממון וכ"כ כתן רשב"ץ : ו) ואם היה כו' כמ"ם בסי' כ"ז ס"ק ח) ויל"ד דכן מיירי סוגיא דכאן ובפ"י : ז) וכל זה דוקא שהיה בהתילה לומר תוספת שם ס' כ' ר"ם מכם כו' ורפ"י ד"ה לית כו' והרמ"ם: ח) ת"ל בלוש כו' דהא בהאי מלוש כבתיבת פרושם כמ"ם בסימן כ"ת ס"ט ומקודשת נ"ב מדין ערב שאכו דמי מעפי לערב : ט) אבל אם כו'. דערב לא בשתעבד בכה"ג כמ"ם בסוף ב"ב הרי שהיה חוכך כו' אלא על תמותו בלוטו ותיכה ערב כו' : י) ות"ל כו' רפ"י ופ"ם : יא) בהגהת מהגה כו'. רמב"ם וכ"כ בס"ם בסגה כו' והרשב"ץ הרבה להקשות עליו בהגלו והמ"ת ייעבם ופ"ם ושם : יב) ואותו פלוני כו'. רפ"י והרמ"ם ופ"ם דתל"כ אינה מקודשת אפי' בהתלה לבוא בבפ"ם ומפ"ם מ"ב כ' ותלמ"ת ברלויה כו' ויינו בהתלה ות"ל הלא זכין לאדם שלא בפניו דלעפמים מוכחו היא דניחא ליה בתורת וכ"כ לתניהה כו' כמ"ם בכתובות פ"ד ה' ולפרשם לא ניחא ליה בסגי בקטן שרחף ומוך שתפס תוספ ברקוזתים כו'. רשב"ץ : יג) ור שלא כו'. רמב"ם ורמ"ם

חכמת שלמה

סעיף כ' בהג"ה אבל אם הרויח זמן וכו' ע"כ ע' בח"מ וכ"ם מה שהמהו על זה ועי' במיוחדי משפט לקמן על סוף מהדורת ג' בשמעתא מ"ם בס' קכ"ח בתוך פיוקי מיין לחלק בתלוקת בין בסים דלהרים דף ל"ג ובו מהי הוא מין בסים בשלה :

(ו) ונתן לו ה ד) (ד) ואמר לה ו הרי את ג) מקודשת לי ה) בהנאת מתנה זו שנתתי על פיך הרי זו מקודשת : הגה ז ו) ואם היו עסוקים בתוכו בתוך מעיין ס"ב שנתן סתם בלוויה ס"ז מקודשת (ב"י בשם ר"י) ז) וכל זה דוקא שהיה התחילה לומר תן מנה לפלוני אבל אמר לה הוא תחלה והיא תומרת תן לפלוני (ע"ל סי' ל' סעיף מ') ה ח) אמרה לו [ד] הלוה מנה לפלוני ותתקדש מי לך והלוה לפלוני [ה] ואמר לה הרי את מקודשת בו הוי קדושין כמו במתנה (ה) ט) [ו] אבל אם הרויח זמן מלוה ד) על פיה ובקבלה בו היא מקודשת (ב"י בשם הרשב"ם) :

ג ג **אמרה לו** ה) **תן דינר לפלוני ואתקדש אני לו ונתן לו** וקדשה אותו פלוני י) **ואמר לה הרי את מקודשת לי** יא) **ט** (ו) **בהנאת מתנה זו שקבלת** ו) כרצונך ה"ז מקודשת : ד **אמרה לו הילך מנה ואתקדש אני לך נתבאר בסי' כ"ז** : ה ד **אמר לה** [ז] **הילך דינר משלי והתקדשי לפלוני** ה יב) **ואותו פלוני עשאו שליח** יג) **או שלא עשאו שליח** ו **ואמר לה אותו פלוני התקדשי לי במנה שנתן ליך פלוני** ה"ז מקודשת :

ו ז **אמר לה התקדשי בדינר** (ז) **ונתן לה** ז) **משכון עד שיתן הדינר** י [ח] **אינה מקודשת** :

הגה

כעד כל הקרן אלא בשעת מתן מעות אז אמרינן אלא על אמונתו הלוהו אבל אם אמר הרואב זמן לפלוני על פי ואני אתן לך הריוח וע"פ הרויח לפלוני למה לא יתחייב הערב במה שנעשה על פיו ובתשובה, הרשב"א בתותה תשובה נשאל ג"כ אם היא מקודש, בהרואת זמן בהלותה איש לו עליה ומשמעו' התשובה גם כזה פשק להיות מקודשת וכבר נתבאר בסי' כ"ח ס"י דים מחלוק, כזה ויש לחום לב' הסברו', ועוד מה בכך אלין הערב מתחייב סוף סוף היא ההני לויווים שפלוני ההנה על ידה ס"פ ומה לי אתן לך פרוטה לפלוני או הרויח זמן לפלוני והנה אם היא אמרה הלוה לי מנה ואתן לך פרוטה לגר נטר היה מתחייבת בפרוטה דהוי ביצית קלופה ואפ"ה מתקדש, הואיל והנית ת"כ ה"ל נהני שהרויחו זמן לפלוני על פיה ואולי הרשב"א בתשובה מייתי שערב גם בעד הקרן : (ו) בהגהת מתנה זו שקבלתי כרצונך . ולפ על גב דלאו מדם משוב הוא ומתבאר לעיל סי' כ"ז סעיף ט' דדוקא אם המקבל הוא מדם משוב היא מקודש, שהלוה יש לה בהיותו ההנה ממנה ובהגיה זו הקנתה עצמה לו (מ"מ מקודש, מאחר דלאו אסברה ממון דהא האחר נתן מצלו להמקבל בשבילי, ועיין מייתי שאסברה ממון דהיא נתנה מצלה להמקבל) וכמו שכתב המ"מ : (ז) ונתן לה משכון עד שיתן הדינר . עיין בר"ן והובא בב"י מ"ש בשם הרשב"ד והרמב"ן ולמעשה מוסכין לדעת שניה, היכא דאמר לה הבי משכון בשעבוד מנה והתקדשי

קידושין ות"כ כאן שהתעיק דברי ר' ירוחם סותר ההיא לדעיל : (ד) ואמר לה הרי את מקודשת לי . בב"ח כ' דוקא דאמר לה תוך כדי דיבור לבתיבה אבל לאחר כדי דבור ה"ל כאלו אמרו לאחר מתן מעות ואינה מקודשת ואין דבריו בורוים דלא אמרו אלא לאחר מתן מעות אבל הכא דוקא בשתתיה לאחר מתן מעות לאו כלום הוא ומלי למימר דכבי ר' ירוחם סותר ההיא לדעיל : (ד) ואמר לה הרי את מקודשת לי בהנאת מתנה זו שנתתי על פיך הרי זו מקודשת : הגה ז ו) ואם היו עסוקים בתוכו בתוך מעיין ס"ב שנתן סתם בלוויה ס"ז מקודשת (ב"י בשם ר"י) ז) וכל זה דוקא שהיה התחילה לומר תן מנה לפלוני אבל אמר לה הוא תחלה והיא תומרת תן לפלוני (ע"ל סי' ל' סעיף מ') ה ח) אמרה לו [ד] הלוה מנה לפלוני ותתקדש מי לך והלוה לפלוני [ה] ואמר לה הרי את מקודשת בו הוי קדושין כמו במתנה (ה) ט) [ו] אבל אם הרויח זמן מלוה ד) על פיה ובקבלה בו היא מקודשת (ב"י בשם הרשב"ם) :

ג ג **אמרה לו** ה) **תן דינר לפלוני ואתקדש אני לו ונתן לו** וקדשה אותו פלוני י) **ואמר לה הרי את מקודשת לי** יא) **ט** (ו) **בהנאת מתנה זו שקבלת** ו) כרצונך ה"ז מקודשת : ד **אמרה לו הילך מנה ואתקדש אני לך נתבאר בסי' כ"ז** : ה ד **אמר לה** [ז] **הילך דינר משלי והתקדשי לפלוני** ה יב) **ואותו פלוני עשאו שליח** יג) **או שלא עשאו שליח** ו **ואמר לה אותו פלוני התקדשי לי במנה שנתן ליך פלוני** ה"ז מקודשת :

ו ז **אמר לה התקדשי בדינר** (ז) **ונתן לה** ז) **משכון עד שיתן הדינר** י [ח] **אינה מקודשת** :

הגה

כתוי ר"י ד שהכתבי בסי' הקודם מיהו יש לדמות דכאן נותן מיד ומה שנותן בשבילה היינו הקדושין אבל אם שעשה הכלי עדיין לא עשה שום דבר אשר צריך לקדושין כל זמן שאינו נותן לידה מ"מ ס"ל דלריך לקדם אותה מחדש . וע' תשוב' בן לב סי' ס"ו . וכתב מהרש"ל אפי' אם היה לא אמרה ואתקדש מי לך מקודשת וכן כ' בסי"ל דמוכח כן מתו' : ו הבי את וכו' . כ"מ דוקא שלא ת"ל תכ"ד אחר הנתינה אבל אחר מתן מעות ובמ"מ כתב כל שהיה קבלה לפם קדושין מהני אפילו אחר כ"ד הוה כשהיה אויל שאומדים לה שנתן לפלוני על פיה הוי כמתן מעות ואפילו אם יודע לה קודם שהודיעה מ"מ לא גרע מעסוקין בתותו ענין וכן הוא דעת הט"ז . ומיהו מה שכ' הח"מ לא גרע מעסוקין בתותו ענין תמוה : ז ואם היו עסוקין בתותו ענין. לכאורה כ' דאיירי באמרה דוק' תן לפלוני ותתקדש מי לך דאם לא אמרה ותתקדש מי לך הוי כמתנ לחבץ ולפחך דהא אם כבר עסוקין בענין קדושין והיא אמרה תן לפלוני. ואפשר שהי הכא ת"ס דהיו עסוקין בענין קדושין מ"מ כל שלא אמר לה בתקדש לי כמתנ והיא השיבה תן לפלוני וחת"ל מדברים מעסקי קדושין ונותן לפלוני : ח אמרה לו הלוה. כ"כ הרשב"ץ וכתב דין זה נלמד מדין ערב כל מה שערב בשתעבד היא מקודש, לכן אם אמרה הלוה לפלוני מקודשת אבל אם אמרה הרויח לו זמן הוי כערב אחר מתן מעות

ואיכא מקודש, מיהו קשה ת"ע דערב לא בשתעבד מ"מ בקדושין מה שהרויח זמן נלוה על פיה הוי כאלו נותן פרוטה לפלוני בשעלה וכסי' הקודם כתב הב"י דהרשב"ץ ס"ל כדעת הרי"ף בהרויח זמן הוי קדושין וכן הקשו בח"מ ובע"ז : ט בהגהת מתנה זו שקבלתי . ת"ע דלאו אדם מקנה לחבירו דבר שלא בא לעולם אלא בקדושין ובמכר ומתנה בעינן שיבא לעולם ולכן אם אמר לה מכרתי לך שדי זו ולא היה לו עדיין אלא אחר כך קנה הלוקח ואם מת המוכר קודם שבא לעולם ירשו יורשיו המוכר ולא הלוקח וכן בהבטחת מתנה אם מת המבטיח קודם שבא לעולם ירשו יורשיו המבטיח ולא המובטח וכן בקדושין אם מת הבעל קודם שבא לעולם לא ירשה האשה ולא היבם ולכן אם אמר לה הרי את מקודשת לי בהנאת מתנה זו שנתתי על פיך הרי זו מקודשת : ז ואם היו עסוקין בתותו ענין תמוה : ח אמרה לו הלוה. כ"כ הרשב"ץ וכתב דין זה נלמד מדין ערב כל מה שערב בשתעבד היא מקודש, לכן אם אמרה הלוה לפלוני מקודשת אבל אם אמרה הרויח לו זמן הוי כערב אחר מתן מעות

באר היטב

טבשה קוי קידושין . ובס"ג כתב כשמקנה לה פ"י סודר מכה להתקדש בו לא הוי קדושין פיין ב"ם . ג) מקודשת לי וכו' . כתב הב"ח דוק' שמ"ל תוך כדי דיבור אמר הכתיבה : והח"מ תולק עליו ע"ש וכ"כ ט"ז ב"ם : ד) על פיה וכו' . ת"מ וב"ם וט"ז

הקטו ס"ז ס"ם : ה) תן דינר לפלוני ותתקדש בו לא הוי קדושין . ובס"ג כתב כשמקנה לה פ"י סודר מכה להתקדש בו לא הוי קדושין . כתב הב"ח דוק' שמ"ל תוך כדי דיבור אמר הכתיבה : והח"מ תולק עליו ע"ש וכ"כ ט"ז ב"ם : ד) על פיה וכו' . ת"מ וב"ם וט"ז

טורי

תוך ל' ליה' כתשובת הרא"ש שם אלא וקדשה תוך לי' יום כו' וכן העתיק בד"מ ולא ידעני כמה כ' כאן אאי מלת' ובאמת אין בו צורך דאפילו לא השאילה כו אלא לצורכו ותו' קידש' בו מקודשת דהא עיקר אחזור' במקדש בדבר השאול הוא משעם דדמי' למתנה ע"מ לחחזיר כדלעיל סי' כ"ח וכאן לא שייך זה דאפ שלה הוא ואין שייך חזרה אלא תחזיקה לעצמה ותו קיי"ל על מרית דאאי פיסק' כמה הוצרך כו' שהמתנה שלה היתה עד ל' אא אפילו אם נתנה לו סתם מתנה אין ע"מ לחחזיר יכול לקדש בו כל הנשים שבעולם כמ"ש הרא"ש וחב"י בש"ע סי' כ"ח סעיף ד' ובאמת מרי' דאאי פיסק' דברי מהר"ר אבינדור כ"ץ בתשובות הרא"ש שם ואיתו לא ס"ל אא דינא דהמקבל מתנה ע"מ לחחזיר יכול לקדש אלא ה"ק כאן' ולהרא"ש אין ה"נ כאן דאפילו בלא אמרה עד ל' יום מצי לקדשה ואלו נחית רמ"א לדקדוק זה לא היה מעתיק אאי פיסק' באופן זה שאו' עד ל' דלפי מה שנפסק לעיל כהרא"ש אין צורך כאן לזה : [ג] תן מנה לפלוני כולי בנמ' דמקודשת מדין ערב במה שמצינו בדין ערב שמשתעבד למכוה אע"נ דלא מסא חנאה לידיה אאי איתת' נמי אע"נ דלא מטיא חנאה לידה קא משעבדה נפשה ואקנה לו : [ד] הלוה מנה לפלוני כו' השם החנאת מכוה בנתינו' פרוטה (שהיתה צריכה ליתן בשביל זה) וא"כ כ"ש באו' לאשת מקודשת לי במנה שאלוה לך מעות : [ה] ואמר לה הרי את כו' כ' המ"מ חטעם דאלו לא אמר היא לא עדיף כשנותן לא' על פיה מאם נותן לידה ואמרה היא דקי"ל דחוי קידושי ספק עכ"ל ויש ללמוד מדבריו דאמירת חבעל מהני כשהיא אומרת תחלה והבעל אומר חן ואח"כ נותן המנה לפלוני דהא עיקר צורך אמירתו דחו' כנוחן הוא ואמרה היא משמע שאלו אמר הוא בשע' שאמרה היא היה סני והשעם נראה דכיון שאמר הוא שבאותו ענין שיתן מנה לפלוני התקדש והלך עפ"ז ונתן הוה כמדבר עמה תחלה על עסקי קידושי' דא"צ אח"כ בשעת נתינה לו' כלו' דאנתינה עצמה נגררה אחר האמירה שאמר הוא תחלה דהא אמרי' שאו' שנתתי על פיך דמשמע שהנתינה היא ע"פ אמירתה תחלה אלא דהא עיקר צורך אמירתו וכך שיש אמירתו באני אע"פ שהיתה תחלה קודם הנתינה אבל אם אמר הוא נ"כ אלא היא לחוד' אמרה לא מהני ולא מקרי מדבר על קידושי' תחלה דלא עדיף מאם אמרה היא לחודה בשעת נתינה דלא סני ומכאן יש כי ראיה למה שכתבתי בסעי' י"ד סי' כ"ח נבי בשכר שאעשה לך כלי דמהני אפילו לא אמר כלים אח"כ כיון שהוא אמר בתחלה דלא כתום' רי"ד אלא דשם א"צ לאמירתו כלל אח"כ אלא דיו במה שאמר בתחלה בשכר שאעשה והיא אומרת (תן) וכן נמי כאן אם אמרה כן שיתן לפלוני ונתן על פיה והיינו נ"כ בהנאת מתנה שנותן לפלוני כ"ז נ"כ בורר :

דברי המגיה כ' ב"ש בס"ק ח' ובש"ך מדייק דאם אמר הוא בשעה שאמר מקודשת אע"ג דאנתינה היה אח"כ וכא אמר כלום אח"כ כו' ומזה ראיה באם אמר התקדשי בשכר שאעשה לך כו' דא"צ לקדש מחדש כו' מיהו יש לדחו' דכאן נותן מיד ואנתינה היא חק דושין כו' ע"כ ל ואיני רואה כאן שום דחיה דאי מיירי כאן דאנתינה היה תיכף תוך כדי דיבור בודאי לא היה צריך חש"ו לחדיוק כלל כיון דאמירתו ואנתינה היה תוך כ"ד מה כי אם אמירתו קודם הנתינה או אח"כ בתוך כ"ד נחשב כאלו היה אמירתו ונתינתו כא' ולא היה צריך כדייק זה מאמני' ואלא ודאי דחש"ו לפעמ"ה אויל דבספ"ה כ' כמה ראיות לסתור מ"ש חב"ח דבעי' תוך כ"ד בין נתינות חמעות לאמירתו אח"כ וחולק חש"ו עליו וכ' דא"צ תוך כ"ד בין נתינה לאמירה אח"כ ובודאי נם אם היה אמירה קודם ואח"כ הנתינה לא בעי' נ"כ תוך כ"ד דאין לחלק ולו' דוק' באם נתן החלה דהיא משתעבדת מדין ערב אבא שמחוסרה אמירה כמ"ש חש"ו דבזה הוי אמירה ונתינה כא' משא"כ כשאו' תחלה ואח"כ נותן דלא שייך זה אי"כ תוכרח לו' אף אם הנתינה היה תוך כ"ד לאמירה לא הוי אלא ספק קדושין כמ"ש חש"ו בקושיתו על הרשב"א שכתב כ' הט"ז דל"ל אדם חשוב דבקבלת מעות אי"ה מקודשת וכן הוא במ"מ) הרשב"א הקשה ש"ך הני מעמ' שכ' חש"ו באם היה האמירה אחר הנתינה א"כ ק' האיך ספק בש"ע בסי' כ"ז ס"ק ח בנתן הוא ואמרה היא אם היה מדבר עמה על עסקי קדושין ודאי מקודשת דחוי כאו' הוא נ"כ וכפי הסברי חנ"ל ק' דאף אם יאבר בפי' החילה שנותן לה לשם קדושין לא הוי אלא ספק קדושין דשמ' תוך כ"ד לאו כדיבור דמי א"ו דאין חילוק בין אמירה אחר הנתינה או קודם"הנתינה דעולם לא בעי' תכ"ד ואם כן אין חילוק אם שהה מעט בין נתינה לאמירה או הרבה וא"כ שפיר מדייק חש"ו מכאן דכא בעי' אמירה מחדש בשעת נתינה באו' בשכר שאעשה לך אף שהחיה הספק הרבה בין אמירה לעשיה ונתינה אין בכך כלום כמו שכתבנו עכד"ת) : [ו] אבל אם הרויח זמן השעם דרשב"א שהרי היא מקודשת מדין ערב

עזר

שכוח רק מלב ג"ט וידו נתון בלתר וכבריס פרק בזורק בניפין ע"ם וכמ"ש בתפ"ח בזה מכבר לחודת קידושין ולפי זה סיס לקוס לכקשות לכפוסקים דסכירת לכו דזרוק מכה ליס פטור ס' מו"ת סי' ש"ם אס כן דין ערב תיכו חל עליה מד שבניס ליד בתקדש ואס זכה בשביל בתעית ושייך שפיר דין ערב מכל מקום דין ערב בשביל לא שייך בזה שייך ולרך לומר זכיה כלתו בתקדש נתן לה דברי תשובת תשב"ץ דאין דין ערב בזה ולא בזרוק מכה

מקודש

ליס כ"ל. ולכאורה כי מקוס לומר דתיירי בתתקדש בעל שתתן לה דינר בתוך כדי דיבור אם תרצה לתתקדש בזה"ש

לי כו והוי ספק מקודם: (ח) וכ"ם אם נתן לה טעה על הדינר. הרב העתיק זה מדברי המ"מ שכ"כ בשם הרשב"א והרמב"ן ולדעתי נראה שדין זה אינו מוסכם להרמב"ן לטעמים אחרים דאפי' למאי דקיימ"ל שכתב הר"ן בשמו דלפ"ז ליה מעשה מינה דהכי דקיימ"ל בעבודת מיהם מקודם, דכל כספ קדושין דמגיד נכי בעל נאו קידושין הם ע"כ ס"ל להרמב"ן ג"כ אם נתן לה טעה על הדינר דאינה מקודם, מטעם דעדיין מגיד מאל בעל מכל הרשב"ל ס"ל היכא שנתן לה מעכון ומ"ל קני במעכון זה שעבוד מנה והתקדשי לי דמקודם, ס"ם נמי היכא דנתחייב לה מנה בקנין ובשטר ומ"ל התקדשי לי בו דמקודם, דלא נרע מחוב דמחרים דמקודם, אי נאו מעוס מעם דלא סמכה דעתה מעוס אינה ממיל ליה (כמבואר בסי' שלפני זה סעיף י"ג) ונכי מוב דידי, לא שייך זה וכמ"ש הר"ן בשם הרמב"ן ע"כ נראה נתנן לה טעה על הדינר דאינה מקודם, ועוד מוסכם דלא סמכה דעתה מעוס דילמא ממיל ליה (כמבואר בסי' שלפני זה סעיף י"ג) ונכי מוב דידי, לא שייך זה וכמ"ש הר"ן בשם הרמב"ן ע"כ נראה נתנן לה טעה על הדינר הוי ספק קידושין ועוד מוסכין שמא הנייר ס"ם כמבואר לעיל סימן כ"ח סעיף ח': (ט) ותזכה בו בגוף המעכון. עיין בתוספו' בקידושין דף ח' ד"ה מנה מין כאן שכתבו בשם ר"ת דאם אמר הרי את מקודשת לי בק' דינרי זהב ונתן לה ק' דינרי כסף שלפני זה שלא נתכוין לקדשה בהם אלא בדינרי זהב דאינה מקודשת, ומ"מ אם נתן לה אח"כ דינרי זהב מקודשת מהני ליה מעשה קנין דמעיקרא ומ"מ בעי נתינה אחרת ע"כ. ולכאורה נראה דאפי' לר"ת דבעי נתינה אחרת מ"מ היכא דנתן לה מעכון

כ תוספ' בתכוכו כרי"ף וכרא"ם בפ"ק דקדושין וכ"כ כרמב"ם בפ"ג מ גרייס, סם דמ"ח ע"ב וכדמצר' לקו סם בגמ', מ כפ"ב ר"ת סם בתוספת וכ"כ רמב"ם בפ"ה פיר' דמייתינן שמע ס"פ בשלר מקומות פ כפ"ב"י סם וכ"פ ר"ת ל ל' הטור מהני נ' עובד' דלוקח בגמ' וכמ"ש כתוספות וכרא"ם סם ד"ח וט' ק וכ"כ כרמב"ם סם כפ"ר וכתב כ"פ בשם כרשב"ג בשם' מפני שכו' מ"ל בל' שלוח משתלי כו' לכל שם שכתב מהי"ם כרא"ם בשם כרשב"ג ובכך כ"ל ר עובדת סם ם כן הוא

פתחי תשובה

(ז) לשמר כן ונתן לפ.שבפ"ט ושניו במל"מ פ"ר מה"ש דין כ' בשורך :

חכמת שלמה

סעיף ט' בשלור לשם כו' כ"כ עיין

הגהות רע"א

יא] סי' כ"ט ס"ט כרי"ז מקודשת בשם שבתוכו. כ"כ ע' תשובת לשם רכ סי' כ"ב :

שי למורה

ס"ח וכיון שלומרת פ"א וכו' . כ"כ ופס בשו"ל תנחי ושלח"כ בשו"ל תנחי לשר ושתפרדו ושלח"כ כשם סרם שם מדפתח כרשון לו בשלור כשם שלוקם עי' בשר"ן פ' מי שלחזו גבי שלר לם פ"ם שתנחי ר' זוז ושלח"כ שלר לם פ"ם שהשמיט שת שנח ושוק:

ביאור הגר"א

כד) כ"ל מיני כו' וכן שם פיס כו' . שתום' שם ד"ה כל כו' : כה) ושם מ"ל כו' כרמ"פ והטור וכ"כ לשון כשם . ומ"ש שם קבלה כו' לריך לומר שם קבלה בשתיקה וקלו שלשתלה ושלח"כ ל"ל ושם מזרה ושלרה כו' ושלרם כרב כלן ושלח"ג כרמב"ם ושו"פ כתב לשלשה דוקא שלמרה הן דוקא בשם רשלוכה שלכל שלר שלמר לה בשתיקי לפי' שתקה מהני ועי"ש כרי"ת שלח כ"י : כו) וכ"ז כו' כמרדכי שפתפק בזה ושתא תום' דמקודשת כמ"ש כר"ם שכח כו' וכן כתב רשב"ש ור"ן בשם י"ת שלכל כרשב"ש ח לק של כל זה ולפי שרלייתי רניס שפתכבו בהגהת דברי הרשב"ש שהביא הר"ן וגם כ"כ"מ שגם בזה וכן הלשם משבה ושלר שלרוים לשתפיק לשון כרשב"ש וז"ל בקיצור י"ל דטעמת דשיטם מקודשת משום דלריכרת קלת קשתכה וכדשת תום' לכל שם שתמיל הוא ושלר שם לי יכיונת שקדת לו שלרה הכת מיבעת לו מקודשת וי"ל שם חזר בשתת שתיטם ושלר לה שתקדשי לי כו שרי לה כל שם מקודשת ושלר שם לי יכיונת לך מקודשת לי ושקלתם ושלשתקה מקודשת הלת גלית דשתם הלת שכיכת לקרוזין ורוחים מעוברת דוורשבי כ"ל דקלמר שם יכולם לשלור שין שקני ודידי שקני הת בשלו מקודשת דשיטם שתקה כשוכם שלר לה כשלר שלר לה שתקה שלר לה שלר לה שלר ל

תשחק עמי כדבר מחר רק תן : (כב) ואם תאמר לה בשעה שאתנו לה וכו' . גם הרב מהרמ"ח כתב זה לפני זה והב"ש בסעיף י' ולא ידעתי מאחר שהמחבר בעלמו כתבו למה כתבו מהרמ"ח דרך הג"ה :

ל (א) מלת כיון שרלתה לזרוק לה קדושיה . מפשט הלשון משמע שרלייה להתרלות על הזריקה וכ"כ בב"ח דאם תאמר התם תן לי הקדושין בידי אם אינה וזרק לה הקידושין מיהו כלל ואם תאמר התם קדשני וזרק לה הוי קידושי ספק דספק אם היא מקפדת על הזריקה או אינה מקפדת אבל לעיל בסי' כ"א הובא דברי הרמ"ה בעור ס"ק ד' כזה הלשון וכן פסק בסמוך סעיף ו' דהא דתנן זרק לה קידושין מיהו קדושין קרוב לה מקודשת ס"מ היכא דאמרינן לה מיהו מקפדת אפילו מעיקרא לקדושין ליה משמע דלא"ל ריעוי רק על הקידושין ולא על הזריקה וגם בתלמוד לא נמלא קפידא זו ועוד לדבריו אף אם אחרלה בזריקה וזרק לתוך חליר' נימא דאחרלית לתוך ידה דוקא ולא לתוך חליר' ועיין ב"י בהיא דסח הגהות מרדכי דסוף ניטין דלמ אם נתן הטבעת בידה בע"כ הוי קידושין מאחר שלא זרקה וכן פסק מהרמ"ח לקמן ריש סי' מ"ב דסיפ מקודשת גמורה ועיין מ"ש שם :

(ב) מו לתוך חליריה מו לתוך שדה מלה בעור כתב לתוך חליריה המשתמרת לדעתה מקודשת אפי' אינה עומדת מלוי והב"י הקשה דאם כדמה קידושין למחנה כבר פסק הרמ"ם בחחנה כרב פפא דס"ל דשמירת הנותן חשובה כשמירת המקבל ואע"ג מ"ל שיהא בפניו ובב"ח תירן דקידושין נרייחי ממחנה עיין עליו ולא ידעתי היא אפילו במכר פסק הרמ"ם דלרעת המוכר סני (כמבואר בעור מ"מ בב"י ובב"ח ריש סי' ר') והנה הרב המחבר שחם דבריו בלשון הרמב"ם והרמב"ם סמך על מ"ם בהלכות זכיה דבעי חלר המשתמר' מו עומד בלר שדהו והנה יש לדקדק על דברי הרב המחבר מאחר ששחם בפ"מ סי' הל"ל שלריך שיהיו המלטלין ברשות הלוקח המשתמרין לדעת, נגי קדושין דממי למכירה לא הוי קדושין ודלין עד שיהיו משומרין לדעת, ושמירת המוכר והנותן לא מהיב בהו משא"כ שהכריע בפ"מ (כמ"ש לעיל) כדעת הרמ"ם דשמירת המוכר מו הנותן סני לחפשר מובח הכח משום מומרת דקידושין דלא הוו ודמי קדושין רק ספק : (ג) היתה עומדת ברשות של שניהם דלא הוי קידושין כלל ואפי' אם אמר המקבל הרי זה לך מקפדת אם לא יהיו שניהם יחד ברשותו וכ"כ הרמב"ם והרמב"ם סמך על מ"ם בהלכות זכיה דבעי חלר המשתמר' מו עומד בלר שדהו והנה יש לדקדק על דברי הרב המחבר מאחר ששחם בפ"מ סי' הל"ל שלריך שיהיו המלטלין ברשות הלוקח המשתמרין לדעת, נגי קדושין דממי למכירה לא הוי קדושין ודלין עד שיהיו משומרין לדעת, ושמירת המוכר והנותן לא מהיב בהו משא"כ שהכריע בפ"מ (כמ"ש לעיל) כדעת הרמ"ם דשמירת המוכר מו הנותן סני לחפשר מובח הכח משום מומרת דקידושין דלא הוו ודמי קדושין רק ספק : (ג) היתה עומדת ברשות שהוא ד של שניהם וזרק לה קידושיה מדעתה ולא הגיעו לידה או לחיקה הרי זו מקודשת קידושי ספק ואפילו אמרה לו הנח קידושי על מקום זה ואותו המקום של שניהם הרי אלו קידושי ספק : ד ה היתה עומדת בסימטא (פי' שביל של יחיד) ה (ד) או בלידי רשות הרבים (ה) וזרקו ו לתוך ד' ז אמותיה מקודשת ואם נשארו תוך ד' אמותיו אינה מקודשת אפי' נכנסה היא לתוך ד' אמותיו (ו) כיון שקדם הוא ח) לתוכם זכה בהם והם שלו :

ה ט היו עומדים ברשות הרבים או ברשות שאינה של שניהם ז) וזרק לה קידושיה קרוב לו אינה מקודשת (ז) קרוב לה הרי זו ח מקודשת מחצה למחצה (ח) או ט) שהיו הדברים נראים אלא השקיני בלבד ולא תשחק עמי בדבר אחר (כב) ואם אמר בשעה יט) שנתנו לה הרי את מקודשת לי וקבלה מקודשת :

ל לאיזה מקום צריך ליתן הכסף ודין אם קדשה בכבר ובו יא סעיפים :

א א) ס המקדש את האשה בכסף או בשטר א אינו צריך ס) שיתן הקדושין לתוך (ס) ידה (א) אלא ב ב) כיון שרלתה לזרוק ג) לה קדושיה וזרקן ג) בין לתוך ידה בין לתוך חיקה (ב) [א] ד) או ג ג לתוך ג) חלרה או לתוך שדה שלה הרי זו מקודשת :

ב ה) ג היתה עומדת ברשות הבעל צריך שיתן לתוך ידה או לתוך חיקה :

הגה המחיל לה הבעל מקום בחלירו דינו כמו לעניו גירושין (ועי"ל סי' קל"ט סעיף י"ל) :

ג ו) (ג) ד היתה עומדת ברשות שהוא ד של שניהם וזרק לה קידושיה מדעתה ולא הגיעו לידה או לחיקה הרי זו מקודשת קידושי ספק ואפילו אמרה לו הנח קידושי על מקום זה ואותו המקום של שניהם הרי אלו קידושי ספק : ד ה היתה עומדת בסימטא (פי' שביל של יחיד) ה (ד) או בלידי רשות הרבים (ה) וזרקו ו לתוך ד' ז אמותיה מקודשת ואם נשארו תוך ד' אמותיו אינה מקודשת אפי' נכנסה היא לתוך ד' אמותיו (ו) כיון שקדם הוא ח) לתוכם זכה בהם והם שלו :

ה ט היו עומדים ברשות הרבים או ברשות שאינה של שניהם ז) וזרק לה קידושיה קרוב לו אינה מקודשת (ז) קרוב לה הרי זו ח מקודשת מחצה למחצה (ח) או ט) שהיו הדברים נראים אלא השקיני בלבד ולא תשחק עמי בדבר אחר (כב) ואם אמר בשעה יט) שנתנו לה הרי את מקודשת לי וקבלה מקודשת :

ל לאיזה מקום צריך ליתן הכסף ודין אם קדשה בכבר ובו יא סעיפים :

א א) ס המקדש את האשה בכסף או בשטר א אינו צריך ס) שיתן הקדושין לתוך (ס) ידה (א) אלא ב ב) כיון שרלתה לזרוק ג) לה קדושיה וזרקן ג) בין לתוך ידה בין לתוך חיקה (ב) [א] ד) או ג ג לתוך ג) חלרה או לתוך שדה שלה הרי זו מקודשת :

ב ה) ג היתה עומדת ברשות הבעל צריך שיתן לתוך ידה או לתוך חיקה :

הגה המחיל לה הבעל מקום בחלירו דינו כמו לעניו גירושין (ועי"ל סי' קל"ט סעיף י"ל) :

ג ו) (ג) ד היתה עומדת ברשות שהוא ד של שניהם וזרק לה קידושיה מדעתה ולא הגיעו לידה או לחיקה הרי זו מקודשת קידושי ספק ואפילו אמרה לו הנח קידושי על מקום זה ואותו המקום של שניהם הרי אלו קידושי ספק : ד ה היתה עומדת בסימטא (פי' שביל של יחיד) ה (ד) או בלידי רשות הרבים (ה) וזרקו ו לתוך ד' ז אמותיה מקודשת ואם נשארו תוך ד' אמותיו אינה מקודשת אפי' נכנסה היא לתוך ד' אמותיו (ו) כיון שקדם הוא ח) לתוכם זכה בהם והם שלו :

ה ט היו עומדים ברשות הרבים או ברשות שאינה של שניהם ז) וזרק לה קידושיה קרוב לו אינה מקודשת (ז) קרוב לה הרי זו ח מקודשת מחצה למחצה (ח) או ט) שהיו

באר הגולה

יט) שנתנו לה וכו' . גם הרב רמ"ח כתב זה לפני זה והב"ש בסעיף יו"ד . ולא ידעתי מאחר שהמחבר בעלמו כתבו למה כתבו הרמ"ח דרך הג"ה מ"מ :

ל א) ידה . ומש"ה אמר לה טלי קדושך מע"ב קרקע כתב הרמ"ך דהוי ס"ק עיין ב"ש .

ב) לה . הריעוי קאי על הקדושין ולא על הזריקה ח"מ ב"ש ט"ז . ולא כ"ח . מיהו אם אמרה תן הקדושין בידי וזרק לה לא הוי קידושין ט"ז ב"ש : ג) לתוך חלרה . כ"כ הרמב"ם אבל הטור כ' חלרה המשתמרת לדעתה והב"י הקשה למה לי משתמרת לדעתה הלא בתחנה כתב הרמ"ם בשם כרב פפא דס"ל דשמירת הנותן כשמירת המקבל אם כן אין לריך להיות משתמר לדעתה אלא אם אמר המקבל הרי זה לך מקפדת אם לא יהיו שניהם יחד ברשותו ועיין בב"ש שתירן דהרמ"ם ס"ל כמ"ש לעיל בשם הרמב"ם דשמירת המוכר מו הנותן סני לחפשר מובח הכח משום מומרת דקידושין דלא הוו ודמי קדושין רק ספק : (ג) היתה עומדת ברשות של שניהם וזרק לה קידושיה מדעתה ולא הגיעו לידה או לחיקה הרי זו מקודשת קידושי ספק ואפילו אמרה לו הנח קידושי על מקום זה ואותו המקום של שניהם הרי אלו קידושי ספק : ד ה היתה עומדת בסימטא (פי' שביל של יחיד) ה (ד) או בלידי רשות הרבים (ה) וזרקו ו לתוך ד' ז אמותיה מקודשת ואם נשארו תוך ד' אמותיו אינה מקודשת אפי' נכנסה היא לתוך ד' אמותיו (ו) כיון שקדם הוא ח) לתוכם זכה בהם והם שלו :

ה ט היו עומדים ברשות הרבים או ברשות שאינה של שניהם ז) וזרק לה קידושיה קרוב לו אינה מקודשת (ז) קרוב לה הרי זו ח מקודשת מחצה למחצה (ח) או ט) שהיו

בית שמואל

הדברים נראים אלא השקיני בלבד ולא תשחק עמי בדבר אחר (כב) ואם אמר בשעה יט) שנתנו לה הרי את מקודשת לי וקבלה מקודשת :

ל לאיזה מקום צריך ליתן הכסף ודין אם קדשה בכבר ובו יא סעיפים :

א א) ס המקדש את האשה בכסף או בשטר א אינו צריך ס) שיתן הקדושין לתוך (ס) ידה (א) אלא ב ב) כיון שרלתה לזרוק ג) לה קדושיה וזרקן ג) בין לתוך ידה בין לתוך חיקה (ב) [א] ד) או ג ג לתוך ג) חלרה או לתוך שדה שלה הרי זו מקודשת :

ב ה) ג היתה עומדת ברשות הבעל צריך שיתן לתוך ידה או לתוך חיקה :

הגה המחיל לה הבעל מקום בחלירו דינו כמו לעניו גירושין (ועי"ל סי' קל"ט סעיף י"ל) :

ג ו) (ג) ד היתה עומדת ברשות שהוא ד של שניהם וזרק לה קידושיה מדעתה ולא הגיעו לידה או לחיקה הרי זו מקודשת קידושי ספק ואפילו אמרה לו הנח קידושי על מקום זה ואותו המקום של שניהם הרי אלו קידושי ספק : ד ה היתה עומדת בסימטא (פי' שביל של יחיד) ה (ד) או בלידי רשות הרבים (ה) וזרקו ו לתוך ד' ז אמותיה מקודשת ואם נשארו תוך ד' אמותיו אינה מקודשת אפי' נכנסה היא לתוך ד' אמותיו (ו) כיון שקדם הוא ח) לתוכם זכה בהם והם שלו :

ה ט היו עומדים ברשות הרבים או ברשות שאינה של שניהם ז) וזרק לה קידושיה קרוב לו אינה מקודשת (ז) קרוב לה הרי זו ח מקודשת מחצה למחצה (ח) או ט) שהיו

הגהות רע"א

ט] סי' ל' ס"ב הות ח' דסוי ס"ק- כ"כ פי' תשו' מהרי"ט ח"ב סי' ל"ב :

ביאור הגר"א

מקידשת לי מקודשת כ"ל וכתב דהרשב"א פליג על סתיכון וס"ל דלעיכ מקודשת וכמ"ש וסוא שם כתב כל שלא תאמר בלשון כזכר כגמרא סוי ס"ק : ל א) במקדש כולי . מתני' רפ"ק דניסין גמרא שם ומתני' שם ע"ח ט' וכן לעניו קדושין וקאי אכולם מתני' וכמ"ש בגמרא שם ב' שאני סתם דכתב כולי וכן מ"ש וכן לעניו במוב כולי וכמ"ש בגמרא דא"ל כולי לעניו ניטין ולא מפיים קדוב כולי אלא משום דבכל מ"ש יאמלוקו ולא אמרי' סמ"ש וכמ"ש תוספות שם וכקידושין ח' ב' וא"ם היה סלא כו' ופרש"י דיש בסם כולי וסם כולי וכן פירש כרמב"ם וכמ"ש בס"ב : ב) כיון שרלתה כולי . לשון הרמב"ם וכמ"ש הטור וכרב כשימון כ"ח ס"ר וכמ"ש בס"מ בס"ו זה ס"י : ג) בין כולי . מתני' שם ר"פ : ד) או לתוך שדה כולי . מ' ואפילו סיכם משתמרת דשדה סיכם משתמרת ואיכ עומד בלר שדהו ועיין בב"ח ש"ח ס' וסוא מלר בדעת תוספות שם ר"ב ס' ר"פ מלר כו' וכמירי דזכות כולי וכ"ר ברמ"ח ובתי' דר"פ ור"ח שם אלא שהרמב"ם פ' גם בתחנה כתו מלינם ובתי' קתא דגמ' שם מטלטלי תנ"ם סכ"ח ובכ"ג : פ) ס"סה כולי . עבה"ג וכפרש"י שם ותוס' שם ר"פ סם כולי ועפ"ו וסם בב"ם והרשב"ם פירש גם כן כפירש"י אלא שפירש דוקא סיכו מוכיל לה מקומו ומספק הוא סם לרווס מ"ם תנס כולי לשם קדושין מ"ר שאינו רואה ומ"ק תנס ס"ג אלך אף מ"ב אין מספק אלא בס"ל כמ"ד כל סנס אכל מפירש"י מ' כהרמב"ם שלא כהכרעת : ו) סיתה כולי . לשון הטור וכמ"ם בב"י יוד ס' רב שאם כולי ואתו' דניטין שם ר"ם ר' יוחנן ושוב קאמ כולי מי אמי י"ל כולי. וכתב הרמ"ם שם בר' יוחנן ל"ם מדרב אלא אמוך לר"ח בשמיתה בשמירתה אבל דמי לר' יוחנן קרוב כולי לפילו אלה אמם כתב"ם ושוב דמחלם על מתנס לא אמי שפיר לרב לכן אוקים ר' יוחנן כן ואתו' אכ"ל ר"ם ר' יוחנן וק' כולי ושוב י"א בדר' יוחנן דאין לריך לדחוקי לאתויי בשמיעת אלא שיבא כו' לא קאי אלא אנטען ולא אקדושין דאבוה אומרת בעלמא קאמר בתב"ם הרמ"ם וס"פ ונ"ם סיתה כולי . וסם כשאלו כולי. כיון כולי. שם כגון שאמיה כו' ולימא כולי וכתב כרשב"ם כולי רב אמת כו' וכ"ל ולא שייך כאן אלא מילתים דר' יוחנן וס"ם כולי כו' אם הכא בשני כיתי כולי

חכמת שלמה

בב"ח מקט"ח מ"ם אם סי' קל"ם כיליסה וכו' ע' בקלוט"ם סימן רכ"ח מ"ם ומולק עליו ועיין בתשובות לחסמ"ז סימן קמ"ג קנס מקומו בתבדורא ; שלי סי' קל"ט שם תמהני עליו מדברי סר"ן בניטין ס' מי שלחמו יפ"ם בעזס"ו ודו"ק :

ביאור הגר"א

מקידשת לי מקודשת כ"ל וכתב דהרשב"א פליג על סתיכון וס"ל דלעיכ מקודשת וכמ"ם וסוא שם כתב כל שלא תאמר בלשון כזכר כגמרא סוי ס"ק : ל א) במקדש כולי . מתני' רפ"ק דניסין גמרא שם ומתני' שם ע"ח ט' וכן לעניו קדושין וקאי אכולם מתני' וכמ"ש בגמרא שם ב' שאני סתם דכתב כולי וכן מ"ש וכן לעניו במוב כולי וכמ"ש בגמרא דא"ל כולי לעניו ניטין ולא מפיים קדוב כולי אלא משום דבכל מ"ש יאמלוקו ולא אמרי' סמ"ש וכמ"ש תוספות שם וכקידושין ח' ב' וא"ם היה סלא כו' ופרש"י דיש בסם כולי וסם כולי וכן פירש כרמב"ם וכמ"ש בס"ב : ב) כיון שרלתה כולי . לשון הרמב"ם וכמ"ש הטור וכרב כשימון כ"ח ס"ר וכמ"ש בס"מ בס"ו זה ס"י : ג) בין כולי . מתני' שם ר"פ : ד) או לתוך שדה כולי . מ' ואפילו סיכם משתמרת דשדה סיכם משתמרת ואיכ עומד בלר שדהו ועיין בב"ח ש"ח ס' וסוא מלר בדעת תוספות שם ר"ב ס' ר"פ מלר כו' וכמירי דזכות כולי וכ"ר ברמ"ח ובתי' דר"פ ור"ח שם אלא שהרמב"ם פ' גם בתחנה כתו מלינם ובתי' קתא דגמ' שם מטלטלי תנ"ם סכ"ח ובכ"ג : פ) ס"סה כולי . עבה"ג וכפרש"י שם ותוס' שם ר"פ סם כולי ועפ"ו וסם בב"ם והרשב"ם פירש גם כן כפירש"י אלא שפירש דוקא סיכו מוכיל לה מקומו ומספק הוא סם לרווס מ"ם תנס כולי לשם קדושין מ"ר שאינו רואה ומ"ק תנס ס"ג אלך אף מ"ב אין מספק אלא בס"ל כמ"ד כל סנס אכל מפירש"י מ' כהרמב"ם שלא כהכרעת : ו) סיתה כולי . לשון הטור וכמ"ם בב"י יוד ס' רב שאם כולי ואתו' דניטין שם ר"ם ר' יוחנן ושוב קאמ כולי מי אמי י"ל כולי. וכתב הרמ"ם שם בר' יוחנן ל"ם מדרב אלא אמוך לר"ח בשמיתה בשמירתה אבל דמי לר' יוחנן קרוב כולי לפילו אלה אמם כתב"ם ושוב דמחלם על מתנס לא אמי שפיר לרב לכן אוקים ר' יוחנן כן ואתו', כ"ל ר"ם ר' יוחנן וק' כולי ושוב י"א בדר' יוחנן דאין לריך לדחוקי לאתויי בשמיעת אלא שיבא כו' לא קאי אלא אנטען ולא אקדושין דאבוה אומרת בעלמא קאמר בתב"ם הרמ"ם וס"פ ונ"ם סיתה כולי . וסם כשאלו כולי. כיון כולי. שם כגון שאמיה כו' ולימא כולי וכתב כרשב"ם כולי רב אמת כו' וכ"ל ולא שייך כאן אלא מילתים דר' יוחנן וס"ם כולי כו' אם הכא בשני כיתי כולי

הגהות רע"א

ט] סי' ל' ס"ב הות ח' דסוי ס"ק- כ"כ פי' תשו' מהרי"ט ח"ב סי' ל"ב :

באר הגולה

יט) שנתנו לה וכו' . גם הרב רמ"ח כתב זה לפני זה והב"ש בסעיף יו"ד . ולא ידעתי מאחר שהמחבר בעלמו כתבו למה כתבו הרמ"ח דרך הג"ה מ"מ :

ל א) ידה . ומש"ה אמר לה טלי קדושך מע"ב קרקע כתב הרמ"ך דהוי ס"ק עיין ב"ש .

ב) לה . הריעוי קאי על הקדושין ולא על הזריקה ח"מ ב"ש ט"ז . ולא כ"ח . מיהו אם אמרה תן הקדושין בידי וזרק לה לא הוי קידושין ט"ז ב"ש : ג) לתוך חלרה . כ"כ הרמב"ם אבל הטור כ' חלרה המשתמרת לדעתה והב"י הקשה למה לי משתמרת לדעתה הלא בתחנה כתב הרמ"ם בשם כרב פפא דס"ל דשמירת הנותן כשמירת המקבל אם כן אין לריך להיות משתמר לדעתה אלא אם אמר המקבל הרי זה לך מקפדת אם לא יהיו שניהם יחד ברשותו ועיין בב"ש שתירן דהרמ"ם ס"ל כמ"ש לעיל בשם הרמב"ם דשמירת המוכר מו הנותן סני לחפשר מובח הכח משום מומרת דקידושין דלא הוו ודמי קדושין רק ספק : (ג) היתה עומדת ברשות של שניהם וזרק לה קידושיה מדעתה ולא הגיעו לידה או לחיקה הרי זו מקודשת קידושי ספק ואפילו אמרה לו הנח קידושי על מקום זה ואותו המקום של שניהם הרי אלו קידושי ספק : ד ה היתה עומדת בסימטא (פי' שביל של יחיד) ה (ד) או בלידי רשות הרבים (ה) וזרקו ו לתוך ד' ז אמותיה מקודשת ואם נשארו תוך ד' אמותיו אינה מקודשת אפי' נכנסה היא לתוך ד' אמותיו (ו) כיון שקדם הוא ח) לתוכם זכה בהם והם שלו :

ה ט היו עומדים ברשות הרבים או ברשות שאינה של שניהם ז) וזרק לה קידושיה קרוב לו אינה מקודשת (ז) קרוב לה הרי זו ח מקודשת מחצה למחצה (ח) או ט) שהיו

בית שמואל

הדברים נראים אלא השקיני בלבד ולא תשחק עמי בדבר אחר (כב) ואם אמר בשעה יט) שנתנו לה הרי את מקודשת לי וקבלה מקודשת :

ל לאיזה מקום צריך ליתן הכסף ודין אם קדשה בכבר ובו יא סעיפים :

א א) ס המקדש את האשה בכסף או בשטר א אינו צריך ס) שיתן הקדושין לתוך (ס) ידה (א) אלא ב ב) כיון שרלתה לזרוק ג) לה קדושיה וזרקן ג) בין לתוך ידה בין לתוך חיקה (ב) [א] ד) או ג ג לתוך ג) חלרה או לתוך שדה שלה הרי זו מקודשת :

ב ה) ג היתה עומדת ברשות הבעל צריך שיתן לתוך ידה או לתוך חיקה :

הגה המחיל לה הבעל מקום בחלירו דינו כמו לעניו גירושין (ועי"ל סי' קל"ט סעיף י"ל) :

ג ו) (ג) ד היתה עומדת ברשות שהוא ד של שניהם וזרק לה קידושיה מדעתה ולא הגיעו לידה או לחיקה הרי זו מקודשת קידושי ספק ואפילו אמרה לו הנח קידושי על מקום זה ואותו המקום של שניהם הרי אלו קידושי ספק : ד ה היתה עומדת בסימטא (פי' שביל של יחיד) ה (ד) או בלידי רשות הרבים (ה) וזרקו ו לתוך ד' ז אמותיה מקודשת ואם נשארו תוך ד' אמותיו אינה מקודשת אפי' נכנסה היא לתוך ד' אמותיו (ו) כיון שקדם הוא ח) לתוכם זכה בהם והם שלו :

ה ט היו עומדים ברשות הרבים או ברשות שאינה של שניהם ז) וזרק לה קידושיה קרוב לו אינה מקודשת (ז) קרוב לה הרי זו ח מקודשת מחצה למחצה (ח) או ט) שהיו

הגהות רע"א

ט] סי' ל' ס"ב הות ח' דסוי ס"ק- כ"כ פי' תשו' מהרי"ט ח"ב סי' ל"ב :

ביאור הגר"א

מקידשת לי מקודשת כ"ל וכתב דהרשב"א פליג על סתיכון וס"ל דלעיכ מקודשת וכמ"ם וסוא שם כתב כל שלא תאמר בלשון כזכר כגמרא סוי ס"ק : ל א) במקדש כולי . מתני' רפ"ק דניסין גמרא שם ומתני' שם ע"ח ט' וכן לעניו קדושין וקאי אכולם מתני' וכמ"ש בגמרא שם ב' שאני סתם דכתב כולי וכן מ"ש וכן לעניו במוב כולי וכמ"ש בגמרא דא"ל כולי לעניו ניטין ולא מפיים קדוב כולי אלא משום דבכל מ"ש יאמלוקו ולא אמרי' סמ"ש וכמ"ש תוספות שם וכקידושין ח' ב' וא"ם היה סלא כו' ופרש"י דיש בסם כולי וסם כולי וכן פירש כרמב"ם וכמ"ש בס"ב : ב) כיון שרלתה כולי . לשון הרמב"ם וכמ"ש הטור וכרב כשימון כ"ח ס"ר וכמ"ש בס"מ בס"ו זה ס"י : ג) בין כולי . מתני' שם ר"פ : ד) או לתוך שדה כולי . מ' ואפילו סיכם משתמרת דשדה סיכם משתמרת ואיכ עומד בלר שדהו ועיין בב"ח ש"ח ס' וסוא מלר בדעת תוספות שם ר"ב ס' ר"פ מלר כו' וכמירי דזכות כולי וכ"ר ברמ"ח ובתי' דר"פ ור"ח שם אלא שהרמב"ם פ' גם בתחנה כתו מלינם ובתי' קתא דגמ' שם מטלטלי תנ"ם סכ"ח ובכ"ג : פ) ס"סה כולי . עבה"ג וכפרש"י שם ותוס' שם ר"פ סם כולי ועפ"ו וסם בב"ם והרשב"ם פירש גם כן כפירש"י אלא שפירש דוקא סיכו מוכיל לה מקומו ומספק הוא סם לרווס מ"ם תנס כולי לשם קדושין מ"ר שאינו רואה ומ"ק תנס ס"ג אלך אף מ"ב אין מספק אלא בס"ל כמ"ד כל סנס אכל מפירש"י מ' כהרמב"ם שלא כהכרעת : ו) סיתה כולי . לשון הטור וכמ"ם בב"י יוד ס' רב שאם כולי ואתו' דניטין שם ר"ם ר' יוחנן ושוב קאמ כולי מי אמי י"ל כולי. וכתב הרמ"ם שם בר' יוחנן ל"ם מדרב אלא אמוך לר"ח בשמיתה בשמירתה אבל דמי לר' יוחנן קרוב כולי לפילו אלה אמם כתב"ם ושוב דמחלם על מתנס לא אמי שפיר לרב לכן אוקים ר' יוחנן כן ואתו', כ"ל ר"ם ר' יוחנן וק' כולי ושוב י"א בדר' יוחנן דאין לריך לדחוקי לאתויי בשמיעת אלא שיבא כו' לא קאי אלא אנטען ולא אקדושין דאבוה אומרת בעלמא קאמר בתב"ם הרמ"ם וס"פ ונ"ם סיתה כולי . וסם כשאלו כולי. כיון כולי. שם כגון שאמיה כו' ולימא כולי וכתב כרשב"ם כולי רב אמת כו' וכ"ל ולא שייך כאן אלא מילתים דר' יוחנן וס"ם כולי כו' אם הכא בשני כיתי כולי

חכמת שלמה

בב"ח מקט"ח מ"ם אם סי' קל"ם כיליסה וכו' ע' בקלוט"ם סימן רכ"ח מ"ם ומולק עליו ועיין בתשובות לחסמ"ז סימן קמ"ג קנס מקומו בתבדורא ; שלי סי' קל"ט שם תמהני עליו מדברי סר"ן בניטין ס' מי שלחמו יפ"ם בעזס"ו ודו"ק :

באר הגולה

כרמב"ם ח' ל' כרמב"ם כפ"ד מסלכות חיוות ממנס גיטין דפ"ז ס"ח ומסס דחמן וכן לעניו קדושין שם דפ"ח ס"ח ס' שם בחחנה וכ' כ"ם דלא כפי שחעמו' כלר חלירה כרמב"ם ב' דחלי חחם כעד דחוב הוח לה חכל בב"י וכן בכ"מ כחב דיוחר כרלחה לומר שקיבר שם וסמך על מ"ם שם כה' זכי' פ"ד דחחר שחיב משחמרת לדעתה וכ"ר ובחי' קחא דגמ' שחיב משחמרת לדעתה ולא"ל דחחר שחיב משחמרת לדעתה חלא בדחחר שחיב לחוס לקדושין יש לחוס דמשום דרך בירי שלא של שחיב חסו ולא לחוס שמא משחיל לה זכותו חפ"ם שבחקה ומחכר חין חלר של שחיב קונה מזה לזה פ' ל' בשור מחחנה שם דפ"ח פ"ח חפ"ג דחחם כחב כ' בסימן שם ובן כחב כיחם עומדת ברי"ף וכן בכ"מ בשם הרשב"ם ובחי' ר"ח ובחי' ר"י ובחי' ר"ם ובחי' ר"ב ובחי' ר"ח

כולמי כמ"ש בסמוך ומ"ס ג' כלומ כמ' הוי כחלר של שניהם וע' במ"ה סי' רס"ח שם מבואר הפלוגתא מ"ס ד"ח קושה במהלך וכתב במ"מ כמן בקדושין יג לחוש למומרת ומינו מלא ס"ק: ט ספק קרוב לו . היינו שתי כתי עדים המחולקים מ"ס היה קרוב לו מ"ו קרוב לה מצל מ"ס היה לעדים ספק מ"ס היה קרוב לה מין מצם קידושין דהוי כמלו קידם מלא עדים הג"מ *) סוף ג] ניטין ומ"ס כת מ' בפניהו ע"ח מומר קרוב לו הוי ספיק' דרבנן וכ' בתשו' ריב"ש ביהכ"ל הוי כסימטו לעניו ד"מ . ובספר כ"ה מביא ראיה להוא כחלר שותפות במ"ם בצ"ם נדרים וכי"ד סי' תכ"ד המודר הנאה דין ב"ה כשותפו' של חותה ס"ל כהלי' ע"ח וכודאי לא נעלם זאת מריב"ם מלא ניטין וקדושין שאני דרגילין לעשות בב"ה כמ"ם שם מ"ה ס"ל דהוי כסימטו': ו שניהם מ"י לשמור תו' פ' הזורק כתבו בשניהם מ"י לשמור לא הוי נע כלל וכן בקידושין מלא הפי' מ"ם שניהם מ"י לשמור כ"ח מ"י לשמור לבדו מלא שניהם ימדינו ועיין סי' קל"ט : יא מלא מסתיקא.ים מי שמומר וכו' לכתורה נראה דסיינו דעת הרמ"ה שהניח הטור בסי' כ"ח וס"ל שם גלתה דעתה דיתי' לה לא הוי קידושין מפילו לא נעשה שם וכמ"ש שם וכמ"ז כתוב דסיינו דברי הנ"מ שהניח הב"י בסימן מ"ב וכהנמת ס"ע שם דדוקא שם היה מדבר עמה תחלה מקדושין ומתרלית לא מהני מה שזרקה הקידושין ממיקה מצל שם לא נתרלית מעיקרא מין כאן קידושין שם השליכה מחיקה ומניח במקום מסתיק' שדתינהו ומין זה כדמי לנשים כל הספרים נם מבואר רס"ו כל דלא מרלמי מעיקר' לא מהני שם זרק לה הקידושין: יב ומ"ל שם זרקתו בפניו. דס"ח שם זרקה ליה דמיינת לנשים מרה לקדשה קמ"ל . ומב"ח סי' מ"ב נשמע שם זרקה הקידושין והיה בחלרה מקודשת מ"כ דאמרה בפי' דאינה רלונה להתקדש לו. וס"ם שם זרק לתוך ד"ח שלה שם קרוב לה וכ"כ ח"מ ופ"ע : יג תנהו לאבא . ונ"ל לתן לפלוני מ"ד ומשמע מדבריהם דשם היה התחילה ואמרה תן לפלוני תו' ומשמע מדבריהם דס"ל שם אמרה תן לפלוני אפילו אינה אומרת תן לפלוני אלא שהיא רלונה להתקדש לאכ"ב לק"מ מהמי דאמרה תנהו לאבא לא מהני שהרי אמרה ותתקדש לך היא מקודשת דאל"כ לק"מ אמרה תן לפלוני אפילו לא אמרה ותתקדש לך היא מקודשת לדעת הרמ"ם דשם קיבלה היא הקידושין וכ"כ ב"ח בתירוץ הרלשון : טז שיקבלום לי . כתב בח"מ כשנתן להם אמר תזכה לפלוני או שמעו כשאמרה לו שיקבלום לה אפי' לא זכו הניחו ליה : טז הניחהו על הסלע . הנה לפרש"י ורמב"ם מיירי הסוגיא שמתקדש מתורת מלר שם הסלע שלה הוא וכן בסלע של שניהם עלתה בתיקו שתקדש בתורת

ט ספק קרוב (ג) לו ספק קרוב לה ואבדו קודם שהגיעו לידה הרי זו ספק מקודשת כיצד הוא קרוב לו וקרוב לה כל שהוא יכול לשמור אותם והיא אינה יכולה זהו קרוב לו היא יכולה לשמור אותם והוא אינו יכול זה הוא קרוב לה שניהם יכולים לשמור אותם (ט) או י שניהם אינם יכולים לשמור זהו מחצה למחצה:

ו ז ז) זרק לה קידושיה אפי' לתוך חיקה ולא שקלתינהו

יא [ב] אלא אשתיקה יש מי שאומר שאינו כלום (י) כיון דלא ארצאי מעיקרא לאיקדושי ליה:

ז מ אמר לה התקדשי לי בדינר זה נשלתו (ג) וזרקתו ג] לים בפניו או לאור או לכל דבר האבד אינה מקודשת

יב (יא) [ג] * ואין צ"ל אם זרקתו ו) בפניו למקום שאינו אבד שזה מוכיח שאינה חפצה בקידושין (וע"ל סי' מ"ג סעיף מ') :

ח מ אמר לה התקדשי לי במנה אמרה יג [ד] תנהו לאבא או לאביך או לפלוני ונתנו להם יד ח) אע"פ שאמר לה התקדשי לי במנה שנתתי להם אינה מקודשת י אבל אם אמרה טו (יב) שיקבלום לי מקודשת כ ט) אפי' לא ז) חזר ואמר התקדשי לי במנה ואמרה לו טז [ה] הניחהו על מ) הסלע

ט ל התקדשי לי במנה ואמרה לו טז [ה] הניחהו על מ) הסלע אינה

לא והוו קידושין קמ"ל עכ"ה) והכא מ"ש הרב כאן ומ"ל שם זרקתו בפניו דפשוט לו יותר דמיהא מקודשת כשזרקתו לפניו מזזרקתו ליס ומיהא כמסקנת הנמ' לא מבעי' שדתינהו קמיה וכו' ובטור כתב להיסך וזזרקתו לאור או לכל דבר האבד או לפילו שלא לדבר האבד מלא זרקתו לפניו והוא דרך לא זו אף זו נמשך אחר סברת המקשן שיותר פשוט כשזזרקתו ליס דמ"מ מזזרקתו לפניו ומשמע דוקי זזרקתו בפניו אבל זזרקתו לפניה קרוב לה או לתוך ד' אמותיה הוו קידושין וע' בב"מ : (יב) שיקבלום לי מקודשת מפילו לא חזר כו'.ברלה דמ"מ מיירי כשנתן להם אחר תוכו בקדושין אלו לפלוטית אבל אם נשקבל אבל אם נתן להם בשתם מנה ידעו שיזכו לה ומ"ל לא קנתה היא הקידושין :

ויל"ת

כתורת

באר היטב

ובית הבחירה הוי כסימטא לעניו ד"ח. ובה"י כתב דה"ו כאחר שומפות ס"ם : ו) בפניו. דוקא זזרקתו בפניו אבל זזרקתו לפניה קרוב לה או לתוך ד' אמותיה הוי כשדה בפני עלמה. ס"ב ס"ב . לכאורה לא משמע הס"ם מירי בקדושין דף מ' ס"ב הא שדתינהו קמיה הוי קדושין הא קאמר' ליה שקול לא בעינא וכו' ע"ם דילמא מיירי דזרקה בפניה בפירה בב"ח . עיין בטור ובניין מ"מ ופרישה ודו"ק: ז) מזר.מ"מ מיירי בשתען להם אמר מזכו לפני ב"ח ס"ב : ח) הסלע. הרש"ך מ"ח סימן קכ"ב כתב דם הסלע קרוב לד' אמותיה

זהב

לעלמא וקאי על ולא שקלתינ' ובזה דוקא לא הוי קידושין כיון דניער' מחיק' ולא שקלתינ' ובב"ש כתב דמוכח ממה שהקשה לעצמו מזרק לה קידושין ודברים אלו ק' לאמרם ולהבינם אלא דאדרב' אם מיירי בשניער' מקשה שפיר מזרק לה קידושין דנם שם מיירי בשכא נשלה כמ"ש וכ"כ הב"ח ונם אין שם מעשה דמוכח דניחא לה ואת"ל דכך הם דבריהם דלא ניער' מיד אבל אח"כ ניערה ולא נשל' א"כ כ"ש הוא דהוי מקודשת כיון דלא ניער' מיד ש"מ דהחלה היתה רצונה להתקדש ואח"כ הדר' בה כמ"ש הב"י בסי' מ"ב בשם הנ"מ אפי' אם השליכה תוך כ"ד חיישינן דשמא מהדר קא הדרה בה ומב"ש שכא השליכ' מחיק' אלא לאח"ז דחיישי' לזה ועוד דאם תרצה לפרש דברי רמ"ה דלא ניער'לא תשמע מיניה דאח"כ ניער' ולא נשלה כי לא הזכיר שם שום דבר עוד ומאין תבוא לפ' דלא ניערה בהחלה וניער' בסוף ועוד אף לו יהי' כדבריהם דמיירי כשלא ניער' א"א לחיות מה שכתב בסעיף זה שהוא דעת רמ"ה דרמ"ה מיירי שאמר תחלה לשם פקדון וחזר ואמר לשם קידושין א"כ אף כשל' ניער' נוכ לומר דנשלתו לפקדון ונם היתה סבורה אי תשדינהו ומתברי יאמר לשם פקדון נתן ותתחייב בהו דדוקא אם קבלה בעצמו או היא מקודשת דכיון דשמע' שהוא אומר אח"כ לשם קידושין לא חי' לה לקבלה ומדקבלה מוכח שנתרצית אבל אם זרק לה אין כאן חוכחה אבל כאן חוכחה שזזרק לשם קידושין מתחלה חיתה לה זזרוק מחיקה ומדלא זרקה ש"מ דניחא לה ואף שכתבו הם דדברי רמ"ה אם אפי' בשלא אמר תחלה לשם פקדון לא משמע כן בטור דהרי הטור כ' תחלה א"ל כנסי סלע זה בפקדון כו' כיון דשתק וקבלה איכא חוכחה שנתרצית וע"ז כתב וכ' הרמ"ה כו' דמשמע דאיירי בפקדון דאל"כ דרמ"ה איירי בלא אמר לשם פקדון אינה מוכח מדברי רמ"ה דדקמא שם דוקא הוי קידושין בשתקה וקבלה אבל כאן דאפשר לומר בתורת פקדון שאמר לה תחלה קבלה לא הוי קידושין ומוכרחים הכא לומר דהטור לא אביא דברי רמ"ה על דבריו שכתב תחלה אלא נתכוין על סיפא דרמ"ה באם לא שקלתינהו כו' א"כ ק' למה אביא הטור רישא דרמ"ה כלל לא הי' ליה להטור לכתוב רק ורמ"ה כ' אם זרק לה קידושין כו' ועוד נם אח"ז סיים הטור ואם אחר שנתן לידה בתורת פקדון כו' הרי דעירב דברי רמ"ה בין ב' החלוקות דפקדון משמע דנם רמ"ה מיירי בפקדון וכ"כ רמ"א בהג"ה שם בפקדון ואינו כדאי להלוק על רמ"א בפי' דברי הרמ"ה ואף אם יאמרו דרמ"א לא כיון נ"כ דוקא בפקדון יקשה למה אביא רמ"א הנ"ה זו כיון דאב"י כתב זה בש"ע סימן זה אינו דרמ"א מיירי בפקדון וזהו מדברי הרמ"ה ולא מ"ש אב"י בש"ע שהוא מהנ"מ וכן מפרש הט"ז בפי' מ"ב דרמ"ה מיירי בפקדון דכתב שם וראיה עוד ממ"ש הטור בשם רמ"ה באומר כנפי סבא זה לפקדון כו' ומה שכתבו המוכח כן מתשובת הריב"ש סימן ק"פ המעיין שם יראה שהחזיקו את עצמם בדבר שאין בו ממש דשם הי' השאלה בא' שזרק לאבי הנערה א' טבעת א' ואחר כך אמר שיהיו לקדושי בתו ותבף זרק אבי' מחיקו והשיב דבא הוי קידושין כיון דבשע' זריק' לא אמר כלום וז"ל דבשלמ' בל' הקידושין נאמר לאשה בשעת נתינ' והיא פושטת ידה ולקחה הטבעת משמע דצריך שתעשה דבר המוכיח שהיא מקבלת הקידושין הוי אחדאה כיון שכבר שמעה שנתן לשם קידושין אבל אם בשקבל הסקף לא שמע' כ' קידושין אלא קבלה' הסקף אין שתיקת' כלום כיון דלא עבד' מעשה דניח' לה וזא דבא מחאי משום דלא איכפ' לה לא כתב שם וה' פושטת ידה רק לפי מנהגו ש' עולם בכל הקידושין דמתקדשת בהכי וכתב דקבלת הסקף הוי אחדא' ולא כמו שהבינו הם דמיירי אקו הי' כך דוקא אז היתה מקודשת דאינו כן דה"מ אם זרק לה וקבלה אח"כ היתה מתקדשת ולא כ"כ רק לפי מנהגו ש"ע בכל הקידושין כדרך שמקדש איש את אשה ועוד דאפי' לפ"ד אפשר לפרש דברי הריב"ש שפושטת ידה לאח"ז ואע"פ כי היא מהקדשת הוי אחדא' דמוכח דניח' לה דהרי כא כתב שם דהיא פושטת ידה מיד ותקף ואם תרצה לדייק מהחשו' הנ"ל נם אינכא נוכ לדייק ממה שכתב אבל כשקבל' הסקף לא שמעה לשון הקידושין אין שתיקת' כלום כיון דלא עבד' מעשה דניחא לה נוכל לדייק נ"כ אבל אם אמר מקודם ל' הקידושין וזרק לה ולא השיבה הקידושין מחיק' ניכרה דעתה דניחא לה דדוקא כשלא אמר מקודם לשון קידושין אין כאן נילוי דעת דניחא לה דהא דלא מחאי משום דכא איכפת לה כמו שחבי' שם ראיה מרש"י דקידושין דף נ"ב אבב כאן לא שייך זה ואני נילוי דעת דניח' לה ומ"ש אם נדייק ממ"ש בסוף התשובה דכ"ש בנדון זה שהי' בזריקה ולא הי' שם שום דיבור קידושין כו' א"כ נוכל לדייק דאם הי' שם דיבור קידושין ח"ל קידושין וכן יש שם הרבה דיוקים כזה ואין להאריך בה ונם סיים שם אפיכו אין ל"ל בשתע נתינה ונשתלו וזרקתו אין כאן קידושין משמע דוקא בזרקתו אבל לא בהחזיק בה א"כ אין זה דעת רמ"ה ויפה הני' חש"ו במקום אשתיק' שדתינהו אבל בלא נ"ר' מחיק' מקודשת אפי' לא נתרצית מתחלה רק החילוק באם שתקה וקבל' אף אם זרקה תכ"ד מידה מקודשת כמ"ש הב"י בסי' מ"ב כמ"ש בעכ"ה) : [ג] ואצ"ל אם זרקתו בנמרא מאמרינן לא מבעי שדתינהו קמיה דהא הוי קדושין אבל זרק לים אימ' כיון דאחייבת לשקה קדש' נפשה וחא דעבד' חכי סברא איבדקיה לאאי נברא אי דחתני' הוא או לא קמ"ל : [ד] תנהו לאבא כולי פירש"י ואינו דומה להן מנה לפלוני ואחקדש אני לך דאתם איתו מעיקרא אבל כאן אמרה מעיקרא אבל כאן משמ' היא כלו' תן מעותיך לאחרים וכן כתב הנמרא דף ח' והפוסקים ותתו : [ה] הניחהו על הסלע כו' כדי לברר דין זה בס"ד נעתיק הנמרא דף ח' והפוסקים בקיצור ה"ר תנם על הסלע אינה מקודשת ואם היה הסלע שלה מקודשת פירש"י שחצרו שכ ארם קונה לו ואחי הוא כאלו קבלתו ותתו' הקשו ע"ז דמאי איבעי' אח"ז סלע של שניהם מהו פשיטא דאין קונה כיון שהוא חצר של שניהם כו' ונראה לפרש דהכא אין הטעם תלוי בקנין חצרה אלא כשהסלע שלה סמכ' דעתה וכשאינו שלה לא סמכה דעתה ובעי' בסלע של שניהם אי סמכה דעתו או לא ע"כ וק' דמה לנו לסמיכות דעת' בסלע שלה אח פשיטא דמקודשת נמורה כיון שאמרת שיהן חקידושין לחצרה אין כך קידושין מעוכה מזו דחצרה כידה אלא

טורי

עבדה הגיעור שיתבאר אח"ז דאז אין לבה בטוח נ"כ דשמא יעבד האבד אותו ע"כ אין מתקדשת בזה דאין סומכת בבירור אלא דמ"מ יש מעלה בקידושין שפי מנט לענין שאין צריכה לעמוד בצד חחצר כיון דזכות הוא לה כנ"ל נכון לדעת הטור ולשון הסמיעה זה שהוא הרמב"ם שאמר סתם בתוך חצרה מ"מ אין לחבין ממנו שמועיל אפילו אינה משתמרת ואין עומדת אצלו אלא כאן שהיא עומדת אצלו כעסק הזה וזורק הקידושין בסניה לחצרה דאה לא ממעט תחלה אלא שא"צ ליתן לידה דוקא אבל מ"מ היא שם ורואה אזריקה ולאיות מקום שזורק והיא שומרת הקידושין ומ"ה מקודשת שפיר דזה הוי משתמר לדעתה כנ"ל ובחנם טרח הב"י ליישב דברי הרמב"ם אכ' יי"ש כיון שנתרצית שיזרוק לה כו' עמ"ש בסי' מ"ב סעיף א' ואאי משתמר לדעתה שזכר חטור הוא בנמ' הש"ך ע"פ צוויית לאפוקי אם נותן ליד עבדה הניעור אינו משתמר לדעתה אלא העבד הוא השומר והרמב"ם לא הוצרך להזכיר האי לדעתה כיון דלא נקיט כאן אלא חצר ושדה ולא זכר עבדה ממילא ידענו דלאו מהני בעב' ונמצא דעת הרמב"ם כמו דעת הטור כנ"ל ועיין מה שכתבתי לקמן סימן ק"ל בפירוש דמשתמר לדעתה האיך הוא :

[ב] אלא אשתיקה תאי מלת' אין לה שחר דודאי מיירי כאן שאמר לה לשון קידושין דכן משמע ל' זרק קידושין ותו דאל"כ פשיטא דאין כאן בית מיחוש אלא פשוט דאמר לשון קידושין והיא שותקת וא"כ ודאי קדושין נמורין הן אלא פשוט שיש כאן ב' טיס וצ"ל אלא שדתינהו וחוא דברי תשובת מהר"ם בהנ"ח וחביאו ב"י סימן מ"ב דדוקא אם היה מדבר עמה תחלה מקדושין ונתרצית לא מהני מה שזרק חקידושין מחיק' אבל אי לא אתרצאי מעיקר' אין כאן קידושין אי חשליכ' מחיק' כמבואר נ"כ בתשובת הרא"ש שמבי' בי"ס ס"ם זה ובלבוש העת ק כמו שכתב כאן בש"ע וחיא שגגה גדולה :

דברי המגיה כתב ב"ש בס"ק י"א אלא אישתיק' כו' לכאורה נר' שחוא דעת רמ"ה שחביא אשור בסימן כ"ח וס"ם אם לא נלתה דעתה דניח' לה לא חוי קידושין אם זרק לה חקידושין אפיכו לא ניער' וב"ש כתב דחיינו דברי הנ"מ שחביא ב"י בסימן מ"ב כו' ומניה במקום אישת' שדתינהו ואין זה כדאי לשנות כל חספרים נם מבואר ברס"ז כל דיא ארצויי קמיה מעיקר' לא מהני אם זרק לה חקידושין וכ"כ בסי' כ"ח ס"ק י"ב דסומה כן ממה שחקשה לעצמו מזה לה קידושין ע"ש עכ"ל וכ"כ חח"מ בסי' מ"ב סס"ב על מה שכתב שם בחנחות ש"ע אם נתן ליד חאשה בחוקה שלא ברצונה וקדשה וחיא לא זרקה חקידושין חוה מקודד' וכ' חוא שחוא מדברי הנ"מ חולק עכ שחבי' חטור דברי רמ"ה בסי' כ' וחב"י בש"ע בסעיף ו' סכם כדברי חרמ"ה אף שכא ניער' בנדי' אינם כידושין וחיינו דמם' נ"כ כב"ש ודוחה דברי הב"ח שכתב דברי רמ"ה מיירי לאחר שזרק לתוך חיק' ניער' בנדים כדי שלא תקשה דברי חרמ"ה עכ דברי הנ"מ וכתב חוא דכשין תשובת חריב"ש סי' ק"ע שכתב כיון דלא עבדא מעשה דמוכח דניחא לה אין זה קידושין וחא דלא מחאי משום דלא איכפת לה כו' וכ"כ בסי' כ"ח ס"ק י"ב דמדברי תשובת חריב"ש שכתב וחיא פושטת ידה ולקחה חטבעת משמע דצריך שתעשה דבר דמוכח דניחא לה וכ' שם דמ"מ ספק קידושין חוה דריב"ש דלא חש כלל לקידוש מיירי שחשליכה מיד אבל בלא חשליכה מיד חוי ספק כו' ע"ש ובב"ש בסי' מ"ב כתב דחנ"מ מיירי שהיה החלה ורצונה להתקדש בו ואח"כ קידש אותה בחוקה ובזה אמרינן דחוי קידושין כיון דלא זרקה ואשתק' כו' עכ"ל וכא עשה בזה כלום דחרי כתב כאן זרק לה קידושין וכן בסי' כ"ח בטור בשם הרמ"ה כתב נ"כ שזרק לה קידושין ובודאי אמר לה כן שלקדושין הן בשעת זריק' דכבר מיקרי קידושין בשעת זריקה וכן מדייק חט"ז וזחו בודאי אמר מדיבר החלה עמה מקידושין שכתב רמ"א בסי' ס"ב וכיון דאישתק' אחר זריקה ולא נ"ערה מבנדיה ולא חי' שם אונס כלל ודאי זה עדיף ממה שכ' בחנ"מ שם ואין כאן ראיה דלא חיה רצונה תחלה כי אדרב' דנר' מזה דמתחלה ועד סוף חיה רצונ' דקידושין וא"כ יחיה דברי רמ"א סותרים אחדדי כקושית המ"ח ונלע"ד שכא לחשיב מחלוקת בין רמ"ה לחנ"מ דמה שכתבו חמ"ח וחב"ש דרמ"ה מיירי אפי' בשלא ניער' דברי' אלו א"א לאומרם דודאי מיירי כאן שזרק בשעת זריקה וחא"כ נשלח' נ"כ אין לך רצוי נדוחק מזו ודומה ממש כמו שכתב' ושתקה מכי חדרי קידושין מה לי אם קבלה תכף ושתק' או חניחא אצלי' ושתקה וחא"כ נשתה דאף שכתבו חתו' וחב"ש באם אמרה חניח על חסלע ואחר כך נתן לתוך חיקה אינ' מקודשת אך בנשתה גם כן חא כתבו חטעם וחיבא בטור דכיון שאמרה חני על חסלע חוי כאלו אמרה איני חפץ בקידושך ואפילו נשלה אח"כ כשזרק לחיק' יכוכח כיון דבתרת מתנה קבלתי כיון דנתת' דעתה שאינה חפצ' בקידוש' ואפ"כ נתן לה בודאי נרן לה כשם מתנ' אבל כאן שכא אמרה דבר ולא חיה שום נילוי דעת שאינ' חפצה בקידושין ונם אח"כ נשתה נ"כ בוודאי ליקה בנזילה כיון דאין כאן שום נילוי דעת דנתן לה כשם מתנ' כי אדרב' חיה כומך עצמו שהוא קידושין כיון דלא זרקה מחיקה ועוד דאחקשה מאה דתנן זרק לה קידושי' קרוב לה או לה ונאבדו קודם שהגיע לידה חרי זו ספק מקודשת כמ"ש בש"ע ואם חיה מחצה ע"מ או ספק קרוב לו או לה ונאבדו קודם שהגיע לידה חרי זו ספק מקודשת משמע דבודאי קרוב לה אף שנאבדו קודם שהגיע לידי' מקודשת ולפ"ד דמיירי כאן בשלא ניערה אינו דומה כלל לזרק לה כו' וא"כ דבדרך כ"ש חקשה דכ"ש חוא כאן דחקידוש אצל' דחדין נותן שתחיה מקודשת א"כ ק' מאי מחלק מיירי בארצאי מעיקרא דלמא אחם דלא חניע לידה חקידושין בעי' דארצאי מעיקרא אבל כאן שחקידושין אצלה לא בעי' ריציי מעיקרא דזחו ריציו שיכה מה שלא זרקה מחיקה ונם מל' רמ"ה שכתב אבל זרק לה קידושין אפי' לתוך חיק' ולא שקלתינהו אלא אישתק' ואולי לעלמא חאי אולא לעכמא חוא מיותר דלא חכ"ל אלא סתם וכא שקלתינהו אלא אשתקה איו דקאי אולא שקלתינהו דר"ל דלא שקלת חוא ואולי לעלמא אפי' אחר שאולה לעלמא לא שקלתינ' נ"כ אכא זרקה מחיק' ואי' לא חוי כתב זה א"א דחיא אישתק' וחוא אול לעלמא וחניח אצל' ובזח באמת חוי קידושין כ ון דלא נלתה דעתה דקא נייחא לה בקידושין כיון דקא זרקה מחיקה לכן כתב דחיא אולי

זכו' ז מדברי סתום' שכתב הרמ"ה שם כספקיו וכסיים סשור מ כרייתא זנמ' שם ד"ת ע"ב *) פירו' דנזרקתו ליס וכו' חיכא למימר כיון דמחייבת נכו קרוב כספק וסא דקא מנהת מכי סברת מנהני' לסאי נברת מי רגזן הוא מו לו מ"ב לת הוו קידושין שם כנמ' ע כרייו' שם וכמ"ם פיר' רש"י שם דמשמע הוא כו כלומר תן מעותיך לאחרים וכ"כ כתוספת שם וע"פ י שם כרייתי כ שור וכ' סכי' ופשוט הוא ל כברייו' שם

שי למורה

סי' ל' ס"ם ספק קרוב לו נ"כ ע' כ"ם מה שכתי' כשם נדק ככית דדין כה"כ כדין השותפים ופ' מי' רמב"ן בניטין דף ס' נכי שמור בקרקע כו' ודו"ק :

הגהות רע"א

ג] ס"ז וזרקתו ליס. נ"כ דוק' תכ"ד. תשו' מכ"ל סי' קט"ז והשוכח מכרי"ם סוף ס' כשם :

ג] נ"כ לות ע' סוף ניטין. נ"כ מכל דעת כריטב"ל וכרשב"ל ניכחות דל"ל נכה"נ הוי ס' קדושין :

דגול מרבבה

(ב"ש) *) לא מצאתי דבר זה בחגה' אשר"י :

ביאור הגר"א

ופמ"ש : ח) לף ע"ם שם"ל כו' . פתוס' ד"ה תנם כו' וכתן תכה לפלוני פ"ב כמ"ל ההקדש כמ"ם נסי' נ"ם ס"כ : ט) לפילו כו'. דכח הוי כחלו

פתחי תשובה

למ"ם נסוף כס"ק נשמו דזרק לתוך שוליס לת הוי כעלי כו' ומשמע דאילו סוס נעלי לת סוס תקודשת נמורס ועיין במל"מ פ"נ מה"ת סוף דין ח' דנרחס שעמד נזס : (ג) ספק קרוב לה . עב"ח סקי"ט שכתב סויינו ג' כתי עדים המחולקים אם היה קרוב לו או לה כל אחד מהם יכול לפרים ספק אם היה קרוב לה אין חצם קדושין דהוי כאילו קידוש בלא עדים . כב"ח סוף ניטין כו' מכ"ל . ובכה נכב"ח לת נתלת זה רק במרדכי וכן כן סדברים שכתיב בס"מ סק"ם נשם מהר"ם לך נסינגולחאר. ועיין נס' פ"י נקו"ח לחס' קידושין סי' ט' שכ' בדבר נרוך הלמוד כו' פ"ם נס נס' דחק שכתב נ"ם הכיח דברי מהרי"ם לת מלק מ"ח לאו מלחת פסיקתא היא וכן רניס מולקים עליו כו' פ"ם ועיין בתשובת נו"כ קמ"ו סימן כ"ח ובכניינ קלא לעיל סימן כ"ח סי"ק פ"ם . ועיין נס' קכלת יעקב שכ' ודל עיין כספרי נס"ם ככללי תפיסה פ"ם לייטב דלת תיקשי מכל ספק קדושין דמקודשת מספק וכוה דיש לחלק כין שכספק הוא לספרים על דבר שלא שלא דקדקו כהונו וכיו יכולין לרחות כל דבר שלא רחו ולכן כספקפקו ונכה כולמי לת מכאי מהנו דהוי כאלו מספק מספק"כ כשכספק הוא כדבר שלפי' מס לא יכולין לרחות כל דבר ולת רחו רק כאלי מהנו שפיו יכולין לרחות כל דבר ולת רחוי הוי אלי דבר ואין שהות כלל מדע דלפילו אם יבואו מדיע אחרים לת מיכי כיון שכספק קדושין שמעידין אלו על סזריקה וסיכ קרוב לה כולמי מס יבואו מדיע אחרים לת מיכי כיון שכספק מקודשת הכוי אלו רחו ואלו רחו כל אחד מהם יכולין לרחות כעת שניהם יכולין לרחות ות"כ לת מדיע ספק שנכספקו אם הוא קרוב לו מפילו היכ"ם לאחרים ולת מדיע אחרים לת מכספק קדושין כנון שמת ס"ע כאלי יכולין לרחות כל אחד מהם שניהם יכולים לשמור אותם כאחד ואלי יכולין לרחות כעת שניהם יכולין לרחות ות"כ לת מדיע ספק שנכספקו אם הוא קרוב לו מפילו היכ"ם לאחרים ולת מדיע אחרים לת מכספק קדושין דמקודשת מספק וכוה דיש לחלק כין שכספק הוא כדבר שלת שלא רחו ולכן כספקפקו ונכה כולמי לת מכאי מהנו דהוי כאלו מספק"כ כשכספק הוא כדבר שלפי' מס לא יכולין לרחות כל דבר ולת רחו רק כאלי מהנו שפיו

(יג) וי"ח דוק' כימהה לו סלע . דכרי הרמ"ה לף שכ' חותם כשם י"ח הם מוסכמים ואין חולק עליהם דזה דכר פשוט דאם היה ממרה תן על הסלע דרך דמיה מה מועיל שהוא נתן על סלע שלה הא חפילו לתוך מיקה לא מהני: (יד) והרמ"ם והתוס' מפרשים דכל זה מיירי . המעיין ברמ"ה ירחה פשוט דלא מוקי לה הרמ"ם כזרק לתוך מיקה כהניח על סלע שלה דמה לי מיקה ומה לי מניחה אי סלע שלה רק להתוס' והרמ"ם כתבו זה משום דס"ל דכשלע של שניהם היו קונה מטעם חצר דכחצר של שניהם לית לן לה הוה מקודשת, ע"כ הוכרחו לפרש דלמו משום חצר מיירי והיכא דלמרה הכא על סלע היה מיקה מקודשת חפילו נתן לתוך מיקה אבל כהכא על סלע שלו מיקה דמה לי מניחה אי סלע שלה אי סלע שלו מיקה דמה לי מניחה אי סלע שלה מיקה וזה לדעתי ברור וכ"כ הרמ"ם והתוס' כמנ ודעת הרמב"ם דלא כדכרי התוספו'ום"ל דחצר של שניהם חף לא קנה לענין מקח מ"מ לענין קידושין הוי ספק קידושין ויליף לה מהיה הסלע של שניהם וס"ל כרמ"י וכן פסק לעיל סעיף ג, דחצר של שניהם הוי קידו' ספק:(טו)וגם זה מיירי שנתנו מחר כך כלומר חפילו נתנו כתוך מיקה: (טז) אם היה הכלב שלה-כלומר חעפ"י שלה הא לית לה לידה דמחצר שים לה הכלב שהרי הוה כחלו הא לית לה לידה : (יז) וגם זה מיירי . כלומר הכי חלוקו, דהייט כלב דעלמא ורץ מחריש נגשכה מיירי חפילו נתנה כתוך מיקה לא הוי קידושין כלב דעלמא והוי ספק קידושין כרץ מחריש נגשכה וה"ה דהוי ספק קידושין כרץ מחריש נגרידת כמבואר בדכרי הר"ן : (יח) ויש להחמיר בדבר . כלומר דלמ חוו ודאי קדושין חלא ספק קידושין (ודלמ כמו שם"ל לקלת מפרשים שכיון שהוציא ממנו על פיס ליתנם לכלב מקודשת מדין ערב) דלמ מקודשת מדין ערב חלא נתן מנה לפלוני ואתקדש לך דאז הוי כערב לפי שכזכותו של זה נתחייב זה מאל במוציא ממון לאכוד כגון זרוק מנה לים ואתחייב לך או לא מסני :

מקודשת

חומרת הוא ולא ע"פ הדין כי תן מנה לפלוני אחית מדין ערב הערב ובכה"ג אין הערב משתעבד כיון שלא נא ליד שום אדם .

לא א מקודשת. הייט למפרע משעת הנתינ, חלו הקדושין מאל אם מקדש כאכנים טובות וכיוצא כזה מכוחר כרש"י ותו' אם לא היה ניכום נעת הקדושין חפי' שמו אמ"כ לא מהני ואיכא מקודשת, חפילו מעת השומת ומה שמדייק הר"ן מהרמב"ם דס"ל מעת השומת היא מקודשת, יש לדחות ומ"ש הרמב"ם ומ"ל שומת ואח"כ תהיה מקודשת, כוונתו לומר כל דכר שאין לריך שומת לא לאמרי' לריך שומת ואח"כ תהיה מקודשת אלא מ"ל שומת כלל מאל דכר שלריך שומת ואם לא שמו אמ"כ כ"ה מהרי"ט וכ"כ כ"ה מהרי"ן ואם לא שמו לריך לקדשה מחדש וכ' הרשב"א ח"ה אין לריך ממנה הקדושין ולקדם חותה מחדש אלא חומר לה הרי את מקודשת לי כזה ולא אמרי' חומר מתן מעות משום דדומה לשדיך ולכאורה קשה דסותר למ"ש כסי' כ"ח לף כשדיך לא מהני כשתק, אחר מתן מעות ואפשר דהכא עדיף טפי כיון שקכלה עשם הקידושין מיהו כשכתב כסי' כ"ז לשדיך ליטול ממנה

קידושין

באר היטב

לשום לקדושין ועיין כ"ם ס"ק ט"ז.נמן מכסף מ"כ קרקע ונטלתו משם חיכה מקודשת כלל. משנה מהרי"ל סי' ס"ו . מ"כ הרשד"ם מ"ה סימן כ"ד והרש"ם מ"ש סימן ד"ח והרמ"ם כמשנתו סימן כ"כ פסקו דהוי מקודשת גמורה.דמהריב"ל מ"כ סי' ל"ו כתב שמין בידו להכריח שם היה מקודשת גמורה אף ספק מקודשת. והרש"ך מ"ש סי' קכ"ב כתב דהוי ספק מקודשת . זרק הקדושין לתוך שולים לף הוי כטלי קדושין מב"ג קרקע והוי מקודשת

בית שמואל

אינה מקודשת ואם היה סלע שלה מקודשת (יג) [ו] י

(וי"ח) דוקא ביימהה לו הסלע כגון שאמרה לו [ז] תן על סלע פלוני או על סלע שלי ממרה שתם על הסלע ונתן על סלע חיכה מקודשת (עור בשם הרמ"ה)

ט היה סלע של שניהם הרי זו מקודשת בספק :

הגה (יד) והרמ"ם (ב"י בשמו) והתוספות (עור בשמם) מפרשים דכ"ז מיירי

יז שנתן מח"כ לתוך מיקה בשתיקה חפ"ה אם ממרה תחלה תן על סלע

חיכה מקודשת [ח] ובסלע שלה וכו' :

י כ התקדשי לי (ד) בכבר זה ואמרה לו תנהו ט) לעני פלוני אפילו היה עני [ט] הסמוך פ עליה אינה מקודשת

(טו) [י] (וגם זה מיירי שנתנו מח"כ בתיקה) (עור) :

יא ע התקדשי לי בכבר זה ואמרה לו תנהו לכלב זה

(טז) [יא] אם היה הכלב שלה הרי זו מקודשת ואם לאו אינה מקודשת פ ואם היה רץ אחריה לנשכה הרי זו ספק מקודשת :

הגה (יז) יא) וגם זה מיירי בכה"ג שנתן מח"כ בתיקה (עור בשם התוספות)

יב) ממרה היא מתחלה תן ככר לכלב זו תן דינר על הסלע ותתקדש מני

לך י"ח דדינו [יב] כממרה תן דינר לפלוני (עור בשם י"ח) וכמו שכתבתי

לעיל סי' כ"ט סעיף ג' יח (יח) ויש להחמיר י) בדבר (עור) :

לא שאין מקדשין בפחות משוה פרוטה ואם צריך שומא ובו ט סעיפים :

א [א] מ אין מקדשין (מ) בפחות משוה פרוטה א) ומידו אם קדשה בחפץ סתם ג אין צריך לשום אותו תחלה אם שוה פרוטה (ג) אלא אם שוה פרוטה א מ) מקודשת ב) ואפי' אם אמר לה התקדשי לי בחפץ זה ששוה נ' זוז ולא שמו אותו

דעתה דמיכה רוצה הקדושין ומ"מ יפה כתב הרב רמ"ח חפי' אם נתן לידה לא הוי קידושין כמו כשאמרה הכא מיהכא חפי' אם נתן לידה כשתיקה לא הוי קידושין כיון שנלתה דעתה דמיכה רוצה הקדושין.מיהו נראה דיש חילוק אחר אם אמר הקדושין ולא שייך לומר דעתה דמיכה רוצה הקדושין כיון שלא נתן לה לא הוי קידושין כיון שנלתה דעתה דמיכה רוצה הקדושין ולא שייך כזה לומר אי לא ניחא לה ליתדיכו כיון שנלתה דעתה דמיכה רוצה בקדושין וכמ"ש בסי' כ"ח: יח ויש להחמיר . כלומר דרך

באר היטב

הרשד"ם מת"ם סי' פ"ו ועיין כנה"ג דף ס"ל ס"ב : ט)לעני . היתה נעלת מוכה. וכעל מוכה דוקק לומה ואמר לה ל' התקדשי לי כזה ותמרה לבעל כוי היה כעל מוכה גוי מקודשת גמורה . ואם היה ישראל ופרע לו כפניה הוי ס"ק הרשד"ם מת"ם סימן ל"ז : י) כדכר . ר"ל דהוי ס"ק מ"מ כ"ש : לא י) מקודשת . ר"ל למפרע משעת נתינה חלו הקדושין ואם

פתחי תשובה

מ"ם כזה : (ד) כשכר זה עיין כם, יד סחלך פ"ג מכ"ל כלכה ד' כעניו לי כשר דוקא הוא משום? דשייך ניכה כי היכא דהמחייכת ניכה חלא מחייכת ניכה חת לו חפי' דכר דוקא משום דכחר דידהו ולישה לכל חדא מנייהו פרוטה

(ה) כפחות מפ"פ. עיין כחל"מ פ"ד דין ל' שפסקוק משנה סרכ"ז כ"י שנשחל כמי שנרק קדושין לחשה ולא קיו עיון פרוטה ולא כספיקו לכניס לידה עד שנחייקרו ומשמו על פרוטה מהו כחר מוחן חזלינן ולישה פרוטה ולא קל מחשר ולא מידי סלכך לף קני לו דילמל כחר מקכל חזלינן וכף לישה פרוטה וכשוב כדכר כרור דכחר דידה חזלינן שכרי לישה מחקדשת חלא משפה שכניהו כמשות לידה וכשכניהו .היו עיון פרוטה . ולפ"ג דכשנתנו הוא לה כיס ש"פ ולא מחשר ולא מידי מ"ם קני מדין עכד כשכני לחפ"ה דלא מחשר חלא מדי קני כפני' , ותו דכרשוחו כחי"קרם ומשמה על פרוטה וס"ם לפוחם שלית לקדם לו חשם כחלי פרוטה ולא כספיק כשלים לקדשם עד שמחה על פרוטה שכיון שהי מקודשת ולא חחרינן כיון שלא כיש כחן ש"פ לא הוי שלימות דכח כיכה כמה גדוליס (פ"ל סי' ל"ם סי"ד) שחמרו דחפילו לא עשאו שלית כלל ולחרים חמרו מי חרני קחים ול"ל דלוני לקדש חשם פ' ולכך זה וקידשה לו מקודשת וכ"ם ככח דכרי עשאו שלית כפוכל כחלי פרוטה כלכך כיון שעמדה על ש"פ וקידשה לו הויה מקודשת דכחר מקכל חזלינן. וכן משמע מחלי דכפי"ד כפ"ק דקדושין

טורי

אלא גר' דחתום, מפרשים שחסלע שלה דכאן אין לו דין חצר לענין קנין דלענין קנין צריך שיחא משתמ, כדאי, ריש חסי' וכאן לא מיירי מזה דסחכא משמע שחיא אינה אצל חסלע (רק שאמרה תנו אצל סלע) שלי או סלע שלו, כמו שיחכאר אח"כ ואי"כ אין כאן דין חצר דלענין קנין אלא דמיירי שכלאו הכי מקדש אותה כזרקה לחיקה אלא דאם חסלע שלה אחר לא מהני חקידושין כי ואמירה שלה מכטלת אותה משא"כ כשלה דאין כאן כיטול וכ"כ הרא"ש וני"ל דאין חדכר תלוי כקנין שתחא קונה ע"י חסלע דמיירי הכי כשני אפי' זרק חמנה לחיקה וחא חתנא ככריי' ע"נ סלע אינה מקודשת מיירי אפילו זרקו לתוך חיקה וקכלתו דכאן דאמרה תנם ע"נ סלע חוה כאמירה אינה חפץ כקידושין ואפי' זרקו לחיקה ושתקה מאחר שכבר ניכחה אדעתה שאינה רוצה לחתקדש לו יכול, לו' כמתנה קכלתים אבל כסלע שלה מקודשת שזה חלשון מורה שחיא חפצה כקידושין ומכשיא לרב כיכי כחצר של שניהם מה יש לדון כלשון זה ונ"מ אם זרקו לחיקן ושתקה ועד"ז י"ל נם תנהו לכלכב או לעני עכ"ל מכואר נ"כ דאין חסלע זה קונה כתורת קנין דיש קנין כלאו חכי כדין כך קידושין דחיינו כחיקה או כחצרה אלא דכאן אין חסלע זה כתורת חצר כמו שזכרנו ואפ"ה מועיל מה שהו' שלה דחפיצ' כקנין שתקכל את"כ כדין חקידושין ואח"נ אם יחי' חסכא משתמ, כדין חצר דחוי קידושין וא"צ לחיק' וזהו פשוט וא"צ להזכירו כמ"ל אם אומרת תנהו לחיקי או לסלע שלי שהוא חצר' אלא דכאן קמ"ל אפי' כאין קנין מצד חצרה וה"ה דדבר זה שאמרה ליתן עכ חסלע הוי נכוי דעת כמה שיתן לחיקה והיא שותקת דכמתנה כעלם היא מקכלת חכסף קמ"ל כיון דשלה הוא אין כאן כיטול קידושין ושתיקת, מהני אח"כ נמצא דלענין דין חתוספות חוקים על רש"י דאם היה חסלע שלה כדין חצר חמשתמר דוחאי פשיט"דקידושין יש כאן וחזכרהו לפרש דסלע שלה מיירי שלא כחורת קנין דא"כ לא חוי סיפא דומיא דרישא דהא ריש' מיירי כענין כיטול קידושין שנותן לחיק' וסיפ' מיירי מענין שכאות' דיכור עצמה מקדשה ולא נתן לחיק' ואין זה דכר ותפוכו :

דברי המגיה

וכזה מסולק פי' החמ"ח שכ' דהרא"ש מיירי כתנח כסלע שלי כלא היקה ומקודשת ולפ"ד ק' עקיו דאין חסיפא דומי' דרישׁ' ומוכרח לפי' חש"ז עכרה"ת) : וחב"י כ' ואיכי **דאמר** סלע סתם וזרק לחיק' כשתיקה לא נתבאר כדעת הרמ"ח אם הוא כדעת התו' והרא"ש שיכוכה **כומר** כמתנה קכלתים או אמרי' כיון ששתקה ודאי מסכה ארכריו חראשונות שאמר התקדשי לי וזה נרא' יותר ע"כ ונראה דמה שחכריע דמהני כזה חיינו מדאמר הרמ"ח דאם אמר סלע סתם אפי' חניחו על **שלה** דאינה מקודשת ולא כתב רבות' **דאפי'** לחיק' לא מהני אלא ודאי כתב כדמ"ש שחקק **על חכרעות** כ"י כי הרמ"ח לא כא אלא לפי' דכרי הנמ' כמה שאמרו כסלע שלה מקודשת ולא דיכר כלום אם מיירי כנותן כתוך חיקה וכמו שהתו' דמיירי שנותן אח"כ לחיקה נוכל לפרש נם דכרי הרמ"ח ואין כאן מחלוקת וכן נראה לשון חשור שכ' ומפרשים התוס' כו' אחר דכרי הרמ"ח ולא כתב וחוספות מפרשים אלא ודאי דלא פליגי ומר אמר חדא כו' עכ"ל וכפי דכרינו כזה כרור **ומשום** שאין מחכוון כיי הרמ"ח ובין חתו' דהרמ"ח מיירי כסלע כראוי קכנין חצר דחיינו משחמר וכמוזכר **כש"ם זה** ואפ"ה אין מקודשת אפיכו כסלע שלה אם לא יחד' אותו ממילי וכ"ש כסלע של אחר דכא מהני **אם** נותן לחיק' דחיינו ממש סלע שלה אלא **דחתוספות** מיירי כסלע **שהא** שאין כו דין חצר לפיכך **חוצרכו** לחזכיר לחיק' . **וחנה** ראיתי לכעל **חפרישה** שחאריך מאד לפלפל כדכרי חתוס' ובדכרי חשור **וכתב** דס"ש חשור כסלע שלה זרקו לחיק' לאו דוקא כו' ודחק מאד כזה **ולא** נחית לפרש כמו שזכרנו **דסלע שלה** שהוא משמר חיינו ממש חיקה ואין צריך כלל **חפלפול** שלו כזה לפי דכרינו נם מו"ח ז"ל

זהב

לא נחית לזה **וכתב שיש** מחכוקת בין הרמ"ה דחתו' **וחרא"ש** דלהרמ"ה כסלע שלה מקודשת וכחתו' אינה מקודשת אלא א"כ זרק כחיק' ומשמי' אנחירנהו לעיינין כפ' כראוי שאין מחלוקת ואין חיכוק כין סלע שלה אם הוא ראוי לקנין חצר ובין לתוך חיקה ודכרי מפרש כין חדכקים האלו דכריו מרפסן אינר' ואין ממש כלל לחלק כיניהם כנלע"ד : [ז] וי"א דוקא כיחדו הוא הרמ"ח וחאי ל' וי"א אינו מתוקן דחא מ"ש **חש"ע** קודם לזה **הוא** לשון נמר' והרמ"ח מפרש חנמ' כן ומה **שייך** לומר י"א על לשון נמר' עכ"פ **שחוי"ו** חיא כמעות וצ"ע י"א ולא כא לחלק על חקודם : [ז] עיק סלע פלוני כב"י מוכיח כן דאל"כ ק' דיוק' דריש' אדיוק' דסיפא **סי'** דכריו אם תחלק לומר כסלע שלה (מהני) דוקא יחוד סלע פלוני **ולא** סלע שלי **למה** אמר כרישא דסכא סתם דוקא לא תיפוק לי' דאפיכו כסלע שלה לא מהני כיחוד סלע שלי אכל **אם** כך היחורים **מהני** אין כאן קושיות חדיוק"ם **אחדדי** דריש' אמר כסלע סתם לא מהני **וחיינו** דמ"מ כזה הדין חף כשיטת חוספות **ומ"מ** כ"ע ונפ"מ כתם סימן ס"ם ס"ל כחוספות **כפיכ"ה** ונרחה דסתם לחרן קושית חוספות ד"ה תנם כו' דכחן מיירי כגא **לחתר** ואתקדש לך וכ"ם הריטב"ח ומ"מ כ"ז כזה הדין חף כשיטת חוספות **כאחרת** ואתקדש לך וז"ם הרב חמרם היא מחלוקם חן ככלל ושל סלע **ואתקדש** לך מקודשת כיון דחיכה כעי זכיה ודעת הרמכ"ן דכלל ג"כ מקודשת **כאומר** ואתקדש לך ודוקא כסלע שיש מקודשת כ"ע ונפ"מ כתם סימן ס"ם ס"ל **כפיכ"ה** ונרחה דסתם לחרן קושית חוספות ד"ה תנם כו' דכחן מיירי כגא **לחתר** ואתקדש לך וכ"ם הריטב"ח **כאומר** ואתקדש לך ודוקא כסלע שיש מקודשת ומ"מ כ"ז כזה הדין חף כשיטת חוספות **כאחרת** ואתקדש לך וז"ם הרב חמרם היא מחלוקם חן ככלל ושל סלע **לא** א) ומיהו אם כולי . דמ"ש כלל דסוח לא דמ"ל כפירוש דכל **דהוה** חלא נתן לה סתם ורחים ממ"ש **מרי'** מח"ל דחניח עגל זה ושם כדלא **אמר** לית כה כ"ד דכ"ל וכ"ם כר"ן ור"ל **דכליטת** כחרא מ"ד כ"ד כמי פליגי **ר"י** כו' דקיו כולי רלה לו' שלא מ"ל **כך** וכן חכל מ"ל מחנין ושו מחנין **הוא** קיו ואף שהוה יותר כיון שחחל **העודף** והא דפליגי כחמר מחנין הוא **משעה** רחנין ורבי מ"ל דחניח עגל **כולי** הוא סיום לליטנא כחרא דחמר **ענל** כחחם שפדוי כיון דחמר חחם **הוי** קיו כמי כ"ל ושפה רחמן לה שייך **כאן** דכה נחרה בקו' כשומא חכל **כריעה** ענל סחם כיון דלא קיו לה ואם **חיחה** דלליטנא קחה ככל הוה דוקא **ולפ"ל** דכסחם רבה נמי מודי דח"ח **דפלוגחא** דלא בקיאה כשומא לה שייך **כאן** ח"כ חיו כאן סיום לליטנא כחרא **הכח** לה קחמר דרבה פליג נמי כסחם **מכח** כו' פירש כחסייע לליטנא קחה **ומ"ש** דגם ריטב"ח דקחמר לפרושי כני **פ"כ** כחחם סלעים קחמר וכן פירש"י **ד"ה** לפרושי כו' חלא דלא שמחוהו **כפיפא** כחחם סלעים היינו **דמחוהו** כחחם סלעים ולא רלו לפרש **חפיפא** דל"ד לקדושין דסם כחה שוה **כחה** ובדדיון וכ"ם **רע"ח** כהל מ"ם כחוספות ל"ג נמי **ממ"ם** פ"ע ה' כפ"ה והלכחת עוד **ר"מ** כו' ולישחי דהוה סוכר דכפלוגחת **ללח** קיו סני גם כן שחמר ממחין **ולכך** הקשה על חוספות פכ"ל ד"ה חכח כו' דחפשר לפרש גם לליטנא כחרח **חכל** ליחח כ"ל דכני פלוגחות הן ו"ם **חוספות** סם עור ר"מ כו' וכך כחב **כר"ן** סם חכל מחריס חומריס כו' **משום** דליכח לישנא מחריכח נגמרח **מ** כשיח סם וסלקח כחיקו **כ** סם ככרייחח ס סם **כגמר'** ע סם ככרייחח פ כשי' סם **וסלקח** כחיקו ח משכח קיומין ד"ב **ס"ח** ונגמרח דו"ב ס"ח כ מסקנח **הגמ'** כשיכדח דסכוח דחקדים כשיכלי

ביאור הגר"א

קכלה כעלמה : י) וי"ח דוקח כו' . כשיטח חחוספח סם ד"ה סם כו' ותלוית **ממחייכת** וכמ"ש כהב"ח סם ולמטה ורחמ"ש **ומכו'** כו' חכל שיטח רש"י ורמכ"ם **משום** דקיל חלירה כמ"ש כסי"ג : **יא)** וב"ח כו' וב"ז כו' . כ"ב ברחמ"ש **סם** כפ"ב וב"ז כו' וכשיטח חוספח **כ"ל** וכשיטח כרייחח מיכחי' ושפח ח' **לכולה** ושפח"ת כרייחח מיכחי' ושפח ח' **ס"ל** כחי' ושם"ע ס"ק י"ד ט"ו ט"ז י"ז : **יב)** ממרה סיח כו'. רח"ש סם חיכח **לחספיקי** כולי ורחוי להחמיר כדכר . **ורכ"ת** כ' כתן לחכח ולחכיך ולפלוני **ולכעני** דחמרינן חיכח מקודשת דוקח **כדלח** חמרה ותקדש לך חכל כחלב **ולפלוני** חמרה ותקדש לך חיכח מקודשת **כחלב** ולפלוני חמרה תנהו לכעל **כחלב** כדלח חמרה ותקדש לך חיכח מקודשת כיון דחיכה כעי זכיה ודעת **הרמכ"ן** דכחלב ג"כ מקודשת כחמרה **ותקדש** לך ודוקח כסלע חיכח מקודשת **כ"ע** ונפ"מ כתם סימן ס"ם ס"ל **כפיכ"ה** ונרחה דסתם לחרן קושית **חוספות** ד"ה תנם כו' דכחן מיירי כגא **לחתר** ואתקדש לך וכ"ם הריטב"ח **מחמרה** ותקדש לך ודוקח כסלע חיכח מקודשת **ומ"מ** כ"ז כזה הדין חף כשיטת חוספות **כאחרת** ואתקדש לך וז"ם הרב חמרם היא **מחלוקם** חן ככלל ושל סלע **לא** א) ומיהו אם כולי . דמ"ש כלל דסוח לא דמ"ל כפירוש דכל **דהוה** חלא נתן לה סתם ורחים ממ"ש **מרי'** מח"ל דחניח עגל זה ושם כדלא **אמר** לית כה כ"ד דכ"ל וכ"ם כר"ן ור"ל **דכליטת** כחרא מ"ד כ"ד כמי פליגי **ר"י** כו' דקיו כולי רלה לו' שלא מ"ל **כך** וכן חכל מ"ל מחנין ושו מחנין **הוא** קיו ואף שהוה יותר כיון שחחל **העודף** והא דפליגי כחמר מחנין הוא **משעה** רחנין ורבי מ"ל דחניח עגל **כולי** הוא סיום לליטנא כחרא דחמר **ענל** כחחם שפדוי כיון דחמר חחם **הוי** קיו כמי כ"ל ושפה רחמן לה שייך **כאן** דכה נחרה בקו' כשומא חכל **כריעה** ענל סחם כיון דלא קיו לה ואם **חיחה** דלליטנא קחה ככל הוה דוקח **ולפ"ל** דכסחם רבה נמי מודי דח"ח **דפלוגחת** דלא בקיאה כשומא

אבן העזר לא הלכות קידושין

באר הגולה

כו' סם דף ז' ע"ב ג הוספת והרא"ם סם ד"ט ע"ח כג' ר"ת והכיל סדור ד מדברי כו"ן לדעת ר"ת ס וכ"כ בסדר בס"ח הרא"ם ו מימרת דשמואל סם ד"ב ע"ח מיישבין שמ"ס ע"פ במדי בסכמת בפוסקים ז סם בגמ' מ רמב"ם בפ"ד מהלכות גירושין וכ' כ"ם בסם הרמב"ן שהבריס גרשים ומתקבלין וים מולקין וכ"כ בסדר בסם ר"י מיגו

הגהות רעק"א.

ח] סי' ל"א ב"ח אות ט' דפליגא על הריטב"ח שהבאתי כ"כ ע' שער המלך פ"ח מהל' גרושין ס"ח ד"ס מרן בכ"י :

ג] ס"ב בירק שיגיו מהקיים אם יכול להתקיים ע"י תיקון

ע' ס' קרית מלך רב בסופו בתשו' סי' כ"ח בכ"א ט' :

ביאור הגר"א

מילוק בין ליטעת קמץ ולי' בתרת ופתו' סם ט' ט' סי"ם ובלבתת עד ר"מ מס"ם ל"ק כו' : ג) י"ח כו' סם בתו' ס"ם וכ"ם דעת הרא"ם דבכ"ר ט"ל ומה שהקשה מנופך ותבני כוחל' השניה לבן בתוספת אבל בתשת הקשה על כ"ז וכתב ומיהו לא ברירא לן בתי טעמא כו' וכן מ"ש ולכך נכנו לקדש בטבעת כו' הוא נ"ב דברי תוספות וכמ"ש על זה ומיהו כו' וכן כתב בשור ולכך נכנו כו' וכתב תמ"ל כו' וז"ש כאן בס"ם ולכך נכנו כסתם : ד תפ"ח ים להתמיר . תע"ג כו' על ס' תחרוסם שהוא דעת תום' ורא"ן : ד) סמוס ר' זיו כו'. טור וכ"ה בדברי הרא"ם שם שכתב ומיהו לא ברירא לן כו' תבל כתוספת שם מ' כס' בתחרוסם דתל"ר לא הקשו כלום שם מנופך ותבני כוחל' וז"ש ולפיכך נכנו כולי וכן כתב הרשב"ל וכ"כ בס"ח דתק עלמו בזה דע"ב ופסק ר"ת תחי' כליטבת קמץ דללישבת בתרת ל"פ מסוס בתב' תלת"ל דקי"ל דתל"ל קין קין וכיון דקי"ל דתל"ל קין מילוק בין מירתי לד"ת : ח) ואם קידשה כו' . דפלוגתת הוי כס"ם בס"ם דלמ' רחסוסם ובניס מקודשת : ו) אז בסתם כו' . דבסתם אם לו ס"ם מקודשת בכ"ל אי בכ"ד כו' ואם"ם סניה סנדם שהו' של כסף כיון שלא ס"ל של כסף לאו כלום הוא דהכריס שבאב אינן דבריס בסם"ם ס"ב ס' במקדם כו' בסבור היינו דבריס בסם"ם וכמ"ש כ' מ' אבל י"א כיון דאין רגילות בכל בסוסם אין מפרש והבבר ט"ל בסבור היינו דאין יוסף ס"ל כוותיה והלכ' דקי' אתון דשמיע כו' בבר אי' הרשב"ם והרא"ם בכ"ל סיגן כ"ח ס"ם והלכ' דקי' לאו בסוס כו' פירש הרשב"ם לאו בסוסם דשמואל לבד כו' וס"ם אם אתר בפ"ר' בס"ם אי בדבר שהיגו מתקיים לברמב"ם ולפי מ"ש למעלה וי"ל שאם כו' בלא"ם אתי שפיר : ט) י"ל שאם כו' דאתו שבדבר בתתקיים אם יהוא בס"ם בסוסם אתר מקודשת והלי' אבל ברא"ם חלק עליו והעתו כדעת מוספת דמתוריית אין הולכין אלא אתר בסוסם אפילו בתם כמ"ש בערכין ל"ד ע' אין להקדם כו' ורחיה מס"ם בערכין כ"ד ק"ם ח"ל אתר אי"ר ל"ם כו' ולא תייבי' שאם ס"ם כמדי ופתום דקדושין נ"ב ב'

ג) ששוה נ' זוז (א) מקודשת : ב ג ג) י"א שאם קדשה בדבר שאין בקיאין בשומתן ב ופעמים טועים בהם הרבה כגון אבנים טובות ומרגליות וביוצא בהם ואמר לה התקדשי לי באבן זו ד) ששוה נ' זוז (ב) צריך ג) שומא דלא סמכה דעתה ד ויש מי שאומר (ג) [ב] שאפילו (ד) קידשה באבן סתם ולא אמר לה ששוה נ' זוז צריכה שומא ה ולכך נהגו לקדש בטבעת שאין בה אבן : הגה ג ה) ואם קדשה בטבעת שיש בו ג) תכן ו) או בסתם טבעת ומלמ של כמוסם (ד) תע"ם שמין דרך לקדש בכך מייסינן לקידושין (ב"י בשם תשובת הר"ם בר ממח ומרדכי פ"ק דקידושין) ז) ואפי' ממרו העדיס תמת המופה שהוא של זהב ומלמ כמוסם תע"ב דלעניו דינא נרמה דלא הוי מקודשת ד (ה) תפ"ה ים להתמיר לעניו מעשה (תבו' מיימוני סוף הלכות נסיס) (ו) ומ"ת נוהגין תמת המופה לשמול לעדיס תס הטבעת שהם פרוטה כדי שתהא הכלה שמין מקדשה רק בשוה פרוטה (ת"ח) ה [ג] גם נוהגין (ה) לכסות פני הכלות הלמוטות (ז) ואין מקפידות בתה מקדש ד) תוכן (מבואר בתשו' הרשב"ם) :

ג ח) ו קידש באוכל או בכלי וביוצא בו ששוה פחות משוה פרוטה הרי זו (ו) מקודשת ז מספק ו (ח) שמא דבר זה שוה פרוטה (ז) במקום ה) אחר (ט) מ ט) וי"א שאם קידש בתבשיל או בירק[ר] ג) שאינו מתקיים וביוצ' בהם אם לא היה שוה פרוטה באותו מקום אינה מקודשת כלל שהרי דבר זה אינו מגיע למקום אחר עד שיפסיד ויאבד ולא יהיה שוה פרוט':

הא

לא (א) מקודשת . כלומר למפרע משעת נתינה אלו הקידושין : (ב) צריך שומא . דלא סמכה אדעתא ואם לא שמו קודם הקידושין ושמו אח"כ לדעת רש"י אינה מקודשת כלל ולדעת הרמב"ם אינה מקודשת למפרע משעת נתינה אלא מכאן ואילך : (ג) אפילו קדשה בתוך שתם . הוא דעת הר"ן בשם ר"ת לעולם אינה טועה אף לחמר לה בכל דהו טועה כי' בדעתה ופוסת שהתן שוה לך גדול : (ד) תע"י שמין דרך לקדש בכך מייסינן שיהא בו ששוה נ' זוז ומנהג פשוט בכל העולם שאין מקדשין בפחות משוה פרוטה ואפילו בשעת הדחק ואפילו לרבי יהודה שאומר שיהא בו שוה שתי פרוטות כדאיתא בפ"ק דקידושין (ב"י בשם תשובת הר"ם בר ממח ומרדכי פ"ק דקידושין) ז) ואפי' ממרו העדיס תמת המופה שהוא של זהב ומלמ כמוסם תע"ב דלעניו דינא נרמה דלא הוי מקודשת ד (ה) תפ"ה ים להתמיר לעניו מעשה (תבו' מיימוני סוף הלכות נסיס) (ו) ומ"ת נוהגין תמת המופה לשמול לעדיס תס הטבעת שהם פרוטה כדי שתהא הכלה שמין מקדשה רק בשוה פרוטה (ת"ח) ה [ג] גם נוהגין (ה) לכסות פני הכלות הלמוטות (ז) ואין מקפידות בתה מקדש ד) תוכן (מבואר בתשו' הרשב"ם) :

ג ח) ו קידש באוכל או בכלי וביוצא בו ששוה פחות משוה פרוטה הרי זו (ו) מקודשת ז מספק ו (ח) שמא דבר זה שוה פרוטה (ז) במקום ה) אחר (ט) מ ט) וי"א שאם קידש בתבשיל או בירק[ר] ג) שאינו מתקיים וביוצ' בהם אם לא היה שוה פרוטה באותו מקום אינה מקודשת כלל שהרי דבר זה אינו מגיע למקום אחר עד שיפסיד ויאבד ולא יהיה שוה פרוט':

הא

מוסם תפ"ס ים מיסתא סילתר מתחר ברייתי שמפן זה שוה יותר מזוז ידעתי שלא אמר המוכר רק להסביח דעתו שאני הכח גבי קידושין דכל"ם פסק דהמקדש בטבעת של זהב ומלמ של מחוסת מקודשת תע"ג דלעני' מוסם כסרתה שוה פרוטה ואפי' הכי לא מיקרי כסף ופתום מס"ם לת מיקרי כסף. כ' רתין תשם מקום נפשם בפתום מס"ם . ולפ"ז תם ס"ם במקום אחר מקודשת כיון שהוא פתום ממש מו בשל זהב ומלמ מחוסת : (ט) וי"ת שאם קידם בתבשיל מו בירק . הכח המחבר הטעתיק בתחילה לשון הרמב"ם שהטעם להיו קידוסי ספק שמא ס"ם במקום אחר וח"כ לית להו דעת ר"י והרא"ם דלא כהרמב"ם ומיהו יש להסתפק דלמא דוקא בלית להו אורחא למידי אבל בהיא אורחא להסתם ואם שוה פרוטה בודאי הוי כאלו אמר לה מאחר שאת הולכת אם התקדשי לי אם בזה ולפתום מתים שהוא ד"ת כשתניע לפם וגם גבי מטבע שנפסלה ממרינן לך והוליכן במיסן כד אית ליה אורחא למיסן : (ט) וי"ת שאם קידם בתבשיל מו בירק . הכח המחבר הטעתיק בתחילה לשון הרמב"ם שהטעם להיו קידושי ספק שמא ס"ם במקום אחר וח"כ לית להו דעת ר"י והרא"ם דלא כהרמב"ם ומיהו יש להסתפק דלמא דוקא בלית להו אורחא למידי אבל בהיא אורחא להסתם ואם שוה פרוטה בודאי הוי כאלו אמר לה מאחר שאת הולכת אם התקדשי לי אם בזה ולפתום מתים שהוא ד"ת כשתניע לפם וגם גבי מטבע שנפסלה ממרינן לך והוליכן במיסן כד אית ליה אורחא למיסן : (ט) וי"ת שאם קידם בתבשיל מו בירק . הכח המחבר הטעתיק בתחילה לשון הרמב"ם שהטעם להיו קידושי ספק שמא ס"ם במקום אחר וח"כ לית להו דעת ר"י והרא"ם דלא כהרמב"ם ומיהו יש להסתפק דלמא דוקא בלית להו אורחא למידי אבל בהיא אורחא להסתם ואם שוה פרוטה בודאי הוי כאלו אמר לה מאחר שאת הולכת אם התקדשי לי אם בזה ולפתום מתים שהוא ד"ת כשתניע לפם וגם גבי מטבע שנפסלה ממרינן לך והוליכן במיסן כד אית ליה אורחא למיסן : (ט) וי"ת

פתחי

(ג) שוה נ' זוז מקודשת. כ' בס' קס"י וז"ל מדלא חילקו בפוסקים משמא דאם היתה שוה כ' זוז תפילו אם פחות משיעור מוכיח היכא מקודשת כיון דאמרי' לעיל אמרי' נפשות מסך זה דבסקפקא דיקא לא שייך מחילה תפי' בפחות משיעור חוכיח כמו אם אמר בתנם זה ומלמ אמר דיבר דבעלין הקידושין . ואם במלמ שבתפץ שוה סרבה יותר כגון שאמר בתקר' בשוה נ' זוז ומלמ שווה מלם נרחה להתפץ שלא וה"ל להמיבר בדמתי' בתים מ"ם סימן רכ"ז ס"ב בתליפין שוה רוצה בתתר יותר מבשרין ותבותר אם בסת"ם דתפי' שמו תוחו בתחלה ס"ב שייך לומר שוה רוצה בתבה יותר מן בתפץ שבס"ת פ"ד תס"ת דין י"א בשניו אם במלמ אתי"ם שוה נ' זוז תי אתיכא מקודשת בלל תו מקודשת בס"ת משפק אמת שוה בתקום אתר ומלמת בלבד תי' ס"ב : (ד) אתפי' קידש בתבן סתם . כתב בס' קס"י וז"ל דוקא בכב"ש בקדשה בתבן שרואתה תוחו שים לה תקום לטעות את עלמה דמבותר שווה שר סרבה ואולי אין רלוסה להתקד' רק בסך סרבה כו' אבל בתקום שת"ת בעזת כגון אלא רואתה לטעות את עלמה בקידושין תם בי סרי מיניהו רוחות שרלוסה להתקדש אפי' בסך בכל דהו ורחי' לזה תקדשה בלילה קדושין דף י"ת וכן בשקדן דבשתיר אם ס"ם דתיירי אלא ידעה שהוא שוה נ' זוז אי אלא ודאי בכל אתין תקום לתלות בשעות ורואין בניירור שרלוסה להתקדש בכל דהו תקודשת ואי"כ לפי תטבניהו שתכתוב פני כלות בלמוטות אפי' אם קידשה בתבן שוב תקודשת בודאי ס"ב : (ה) לכסות פני כלות. כ' בס' קס"י וז"ל בתידושי תכרי"ן בסניס"ע ז"ל (עכ"ל) לקתן סי' מ"ב ס"ק י"ב ומ"ש שם) בתאר שקידש תשה אחת שפי' פניס תכוסות בשעת קידושין ולא רצו תותה אלא שתכלכה לה בתוירנא וגילו פניה כדי שיוכלו לדעת ולהסתיר מי היא שהתקדש ובסיב בתכניס"ע דאין לחוש כלל לקדושין דהוי כתקד' בלא עדיס דומה זאת לתצו' בראש"ת סי' תש"ד דבדיס שעשתו אוד רחוקתמר בלשון ס"ל תקודשת זה ולא רצו בפיהיכם תפ"ג שרצו אתר אתי"ת בתתרוא יולא תפי' בתשה לא הוי קידושין. ומכרי"ט ז"ל תילק בין לא רצו תעשה תקדושין להיכא דרצו תעשה הקידושין אלא שלא תכירו את בתשה כיון שיכולין להסתיר פה ולרחותה . ועפ"ז בפשיטות דהכא תציב דעתו ורלוס כיון דתכי אתר אתי"ת שבאל אינם אתר את בתשה בפניהם כי' כתו שהם ירצו עדיס לאתר שהיו פניו תכוסה רצה לתכירו וכי לא היו יכולין לסניח שהיא בלזה סרב לתכירו תף שהם היס תתרתק תכה לא סי' תכירין אותו ולא היו יכולין להעיד תיא קודתי תכי' כסבור היינו אתר ואפי' הכי תין העדיס יודעים שזה בזה תקום שלא זזו יסס עד שנדקוס ורואה בודאי כרי הוא בידיע, ורלוס דהא ודאי אם קידש בשה בפני עדיס ולא נדקוס תקודס אם היא גדולה ואת"כ רצו תותה שהיא גדולה בודאי תקודשת ס"ב ומ"ש לקתן סימן ת"כ ס"ק י"ב ויג : (ו) תקודשת תספק אמת' כו' עיין בס' תעין גיוס לקתן סי"ם שהביא בקידשה בתם תבל אם אתר לה בפי' שתקדת' בפרוטה ואתה ואיהו אינו ס"ם אלא ספק אין כאן קידושין ואפי' הכי לא סוי ראיה לזה תף שיהא בתקום תרוחק תכה ס"ב ס' ת"ר אר"ם ולפ"ז אפי' אם אתר לה בפי' שתקדת' בפרוטה אלא שאינה יודעת אם היא שוה פרוטה אם לאו אינה מקודשת דהא ספק ספיקא הוא ואפי' בדבר תורה לא תפסיד אלא בודאי ואפי' בדבר תורה ספק ספיקא לקולא וכ"ש בדבר דרבנן ואפי' בדבר תורה בספק ספיקא לקולא אפי' בקנין כסף ואפי' בקנין חזקה ואפי' בקנין חצר ואפי' בקנין משיכה ואפי' בקנין אגב ואפי' בקנין מסירת שטר ואפי' בקנין שטר ואפי' בקנין פרוטה ואפי' בקנין שוה פרוטה ואפי' בקנין שוה כסף ואפי' בקנין שוה כסף ואפי' בקנין שוה כסף

המתקיים וכו' וע"ז היה לו לכתוב וי"ל שאם קידש בתנאיל וכו' : (י) ואם קדשה מחר קידושין גמורים . ואם גם המחר קדשה בפחות מש"פ לו מ' מגרש ומ' מופ בין לרשון בין שני כמבואר לקמן סימן מ"ו סעיף ו' : **(יא)** הולך כשר . זה הוא דעת הרמ"ה וכ' הב"י למזיל בשיטת ר"י דס"ל דמן הקדם מלא מקומו ומעתו וקדושי הרשון אינו כלום ומומרת בעלמת שהלריכו גט מרשון מפני גזירה דשמא ים כאן מ' מאנשי מדי וכו' כדלעיל בס"ק ט' וע"ש הולך כשר מבל לדעת **הרמב"ם** שם ש"פ במדי הוי הולך ממזר גמור ואם הוא שפק הוי שפק ממזר זיש **לדקדק** על דברי הרמ"ה הא מפשט **לשון הגמרא** משמע דאין הולך כשר **(דאיתא** התם דף ע"ב בעובדא דההוא **גברא** דקדים בתנא בוחלא לאשה אחת **ובא** אחר וקידשה בפרוטה וקיימיב רב **מסדא** וקא מפיר לההוא מבתא בוחלא **אית** ליה הא ש"פ אין קידושי שני כלום **ואי** ליה הא ש"פ אין קידושי לראשון כלום **ובסוף** קאמר מאתייר מההוא מפיפה **בסורא** ופרשו רבנן מיניהו ולאו **משום** דס"ל בשמואל אלא **דשמואל** אשמעינן דאפי ש"פ במדי ומ"ב הוי **קידושי** דאבתא בוחלא קידושין אלא **דבההוא** יומא הוי ש"פ וכו'משמע דאי הוו **ס"ל** בשמואל הוי ניחא דמפרשי רבנן **מיניהו** ולדברי הרמ"ה שמואל לא קאמר **רק** לחום לטיניטו מרשון ולהוליאה מפני **אבל** הולך בשר ואפשר דרבנן מפרשי **מפפייהו** אף דהולך בשר מ"מ **הוה** קלה: **בטור** הביא דברי ר]הרמ"ה **מי** קדים במידי אלא ידעינן מי הוא ש"פ **בעידן** קידושין הו לא מזלינן בתר הפתא ואי אית בה ש"פ הפתא הוו קידושין **ודאי** ואלא מייתינן אמאי בידאתו הפעם היה פחות מש"פ כדי לחום לקידושי **שני** והוא גמרא ערוכה אם ואלא ידעינן למה נשמע כאן וכן הדין לסיפך **אם עתה** אינו ש"פ מפתמא נם בפעם הראשון לא היה ש"פ ואינם רק **קידושי** ספק לעולם אין לנו לחום אמאי עכשיו נפתחה ממה שהיה בפעם **קידושין** ודין זה בכלל קול שיש בידים במל"פ שיועיל כמה היה הוא לי **מופפין** לקול (כמוזכר בגמרא שם) אין בו בפקותא לדיון דהא אף אלא קול **ק"ל** בשמואל ואי' בב"ח מ"מ ל"ישב דברי הרמ"ה למאי דק"ל בשמואל : **(יב)** שאין קידושין אלא בתמרה מחרונה . כלומר אם אכלה ואח אכלה רק מקלתם אי הכשהרות מעטרפות לש"פ וכן הוא בעור ובד"מ הביא רבי' **ירושם** בשם הרמ"ה לחלק דאפשר דאפילו אם אכלה כזית ראשון **למימם** למעלמי אפילו תוך כדי דבור אם יש ש"פ בקמיעתא מקודשת ע' שם **ולדידן** דק"ל בשמואל אין לפקותא בזה דבלאו הכי מקודשת מספק אף שאין **בכולם** ש"פ : (יג) ויש מי שחולק בזה . כלומר אף דנאמר הדיבור כיון דלא **נאמרו** הקידושין עד אחר מסירת המחרונה כיון שחלקו זו מזו כיח שאכלה

ד ט י) הא דאמרינן שהיא מקודשת מספק שמא דבר זה שוה פרוטה במקום אחר צריכה גט להתירה לעלמא
י ואם רוצה לקיימה ז צריכה קדושין ו) אחרים (י) כ ואם קדשה אחר ה קדושין נמורים יגרש ג] ראשון ונושא שני
ט אבל [ה] ד] לא יגרש שני וישא ראשון :

הגה **יא)** (ח) ודוקא שלא בא עליה האחי קודם גרושין אבל בא עליה הרי למפרה לרשון (מרדכי פ"ק דקדושין) ו וכפי שמפורש לפעל כך מפורה לפעול (וע"ל סי' מ"ו סעיף ה') **יב)** ל וי"א שאם ילדה משני ולא גירש ראשון **יא (יא)** [ו] הולד ח) כשר :

ה מ **האומר לאשה יב יג)** התקדשי לי בתמרה זו התקדשי לי בזו התקדשי לי בזו אם יש בא' מהן שוה פרוטה הרי זו מקודשת ואם לאו אינה מקודשת אלא מספק שמא תשוה תמרה אחת פרוטה במקום אחר ואם אמר לה התקדשי לי בזו ובזו ובזו כלן מצטרפות שאם יש בכולן שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת אלא מספק היתה אוכלת ראשונה ראשונה אם יש באחרונה שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת אלא מספק יג שאותם תמרים שאכלה הרי הן כמלוה והמקדש במלוה אינה מקודשת **(יב)** שאין קדושין אלא בתמרה אחרונה :

ו י אם אמר לה התקדשי לי באלו ואכלה אותם ראשונה ראשונה גם אותם שאכלה מצטרפות לשוה פרוטה כיון שגמר כל דבריו קודם שנתן לה כלום א"כ מיד כשנתן לה הראשונה בתורת קידושין בא לידה ומדידה קא אכלה ס וה"ה אם אמר בזו ובזו וגמר כל דבריו קודם שקבלה אותם כולם מצטרפו' אפי' אכלה ראשונה ראשונה יד **(יג)** ש יד) ויש מי שחולק בזה :

ז טו) פ אמר לה התקדשי לי חצייך בחצי פרוטה וחצייך בחצי פרוטה או שאמר לה חצייך בפרוטה טו וחצייך בפרוטה או חצייך בפרוטה היום וחצייך בפרוטה למחר או שני חצייך בפרוטה

גם לף מאני ד"ל שלא הרמאן לין ש"פ ושל הסני ש"פ בחוה מקום . וכתב בח"מ דמותרת לרמאן למחר גרושי הסני כמ"ש בסי' מ"ו : ש מבל לא יגרש הסני וכו' . לכאורה נראה לחני פוסקים דס"ל דאינו אלא לרשון דרבנן מגרש הסני ומשם ה] הרמאן כמ"ש בסי' י"ו ש"מ מיהו י"ל דבאן חשש שמא יאמרו במקום דש"פ מחזיר גרושתו ואז בחותו מקום הוי קידושין דאורי' . ו וכשם שאמרו לבעל וכו' . אם במרי"ק כתב אפילו נשאת ע"פ הורלת הבם אמרו לזה ולזה ועיין במהרי"ק שורש קל"ח דף קכ"ח וכ"מ רפ"י ס"ג בשם ראבי"ה דאפילו נשאת ע"פ הורלת הבם אמרו לזה ולזה ועיין במהרי"ק שורש קל"ח דף קכ"ח וכ"מ בהגהות מרדכי פ"ק דקדושין ובמרדכי פרק הבונס ובהגהות אשרי פרק האשה רבה בשם ראבי"ה ובמהרי"ק שורש קל"ח דף קכ"ח וכ"מ בהגהות מ

דמתפסטין הקדושין:ומ"ד גם על מלי דמני כמו בהקדש ולגון קדושין הוא לגון הקדש כמה שכתוב רים קדושין מלא הסוגי מיירי דאמר בלי לימוסין אבל הרמב"ם והטור כתבו דאמר בלי קידושין לא ס"ל כמו'. וכתב הב"י הטעם דלא מתפסטין הקדושין בכולו מלא משום ד"ל בשעה שאמר התקדש לגזלן להתקדש כולו מלא מ"מ כתלמה לפי זה אם אמרה מיד דרלוה להתקדש הרי היא מקודשת. אבל בחדושי מהרי"ט כתב בשם כיון ע"פ דיבורו לא מתפסטין הקדושין מלא מחמתו ולא מחמתו ולפי זה אם אמר תנו לי פרוטה ונתן לי פרוטה ואמר תנו לי פרוטה ולא נתן לי פרוטה ואמר תנו לי פרוטה ונתן לי פרוטה ואמר תנו לי פרוטה ונתן לי פרוטה ואמר תנו לי פרוטה ונ

מקדשה בתורת כסף לף שיהיה הגייר שוה הרבה : (ה) בתך מקודשת לי . אם אין לו רק בת אחת ואם יש לו שנים לריך לפרש לאיזו מהן הוא מקדש ואם כתב הרי את מקודשת ג"כ הוי קידושין ועיין לקמן סי' ל"ז : (ו) או על מיסורי הגמה . ממ"מ בפ"ג מה"פ דין ג' לא הזכיר דין מיסורי הגמה רק דין דממזר כתב דפסול כמו גיטין ומדרכה מדברין משמע שהוא כפר על מיסורי הגמה דהא פסול מחובר בקדושין ליף לה מגט ובגט הנכתב על מיסור הגמה כפר כדלמית, לקמן סי' קכ"ד מבל הרשב"א בתשו' סי' תר"ג מסיק ע"פ הירושלמי דבמיסורי הגמה אין התורה אוסרת מקודשת ובמיסור הגמה דרבנן מקודשת(הוכח לעיל סי' כ"א ס"ק מ"ח ועיין בסי"ק שלמ"ז) : (ז) ויש מבשירין בממזר כתב הרשב"א בתשו' סי' תר"ג סי' יב) וכתב שם דאין כן דעת רש"י שלכל לף תכ"ו מזר כו ופסק דהמקדש בקרקע בתורת כסף מקודש, מבל המקדש בשטר בממזר לקרקע אינה מקודשת כדלית, בהדיא בגמ' מילת, דלית' בקידושין לף קתני (גיטין ד"ו ע"ח פי' לפני זה ד"ט ע"א קתני בג"ד שוה גיטו בסיס לשחרורי עבדים ופריך ותו ליכ' והלית' ממזר דפסול בתרוייהו ומשני כי קתני מלתא דלית' בקידושין מילתא דלית' בקידושין לף קתני(ופרש"י כגון ממזר לית' בשטרי קדושין לית' בקידושין הויה ליה) אלמא בהדיא שטר מירושלית' בממזר וכ"כ הרשב"א בתשו' סי' תר"ג ובאר היטב בסי' ל"ז בשם הרשב"א בתשו' סי' תר"ג בשם ר"ת דאין כן דעת רש"י ותוס' בכתב דיש בקידושין ג"כ ת"ק ור"ש

לד א ע"י שליח. דכתיב ויברכו את רבקה ואליעזר סי' שליח. הוי:ב דאמר מברך ג] שלח לכיים מי שא"י לברך ואם ליכי אחר יכרך החתן פריסה: ג והתיר לנו הגשואות לנו:כ"כ כל האחרונים: ד ואחר שינמור. לדעת כמה פוסקים מקדש קודם הברכה כי אמת ג]תחזור ולא תרע"ז לקבל הקידושין ואחן קי"ל לכתחלה יכרך קודם הקידושין: ה דאחזר ומקדש. עיין סי' ל"ו סעיף ו' אם פסק המשלח שלא יקדש אותה אחר שקידש השליח שלא יאמרו דקדושין שלא כדין קידושין ואפשר דאפילו אם פסק כן אין קידושין ומכל מקום אינו חושש שמא יאמרו דקדושין שלא כדין קידושין ואפשר קידושין שלא כדין מיירי כגון שאמר המשלח לשליח קדש לי באחד בשבת ולא ידע השליח שהוא ערב שבת ואחר שקידש נודע לו שהוא ערב שבת אין קידושין כלום ואפשר שאין המשלח יכול לחזור בו מפני שהשליח יכול לומר לו מה שעשיתי עשיתי ברשותך ואפשר שהשליח יכול לומר למשלח אם לא היה רוצה שאקדש לה היה לך לומר לי קודם שקידשתי

אבן העזר ה הלכות קידושין

(ב) והיא מודה שקבלתו • זה הוא דעת הרמב"ם והממכים מחריו מכל יש פוסקים המולקים וסוברים לף שהיא מודה היכא שלא קדושי ספק כיון שמין נאמנים שלא מלד הודאתה ס"ל כמקדש שלא בעדים גם הרשב"ץ בסתפק בדבר ע"כ ראוי להמיר לפילו בהיא מודה דאיכא שלא קידושי ספק וכן פסק כ"כ הרמ"ך דהכי מקניון ודלא כמו שפסק כאן בספר קידושי ודאי ואם מתחלה פטר העדי' מעבועה לא הוי נוגעים וכמו שנתבאר בח"מ סימן קכ"ח ומסכלהו קידושי וודאי: (ג) הרי זו ספק מקודשת. לכאורה הדין תמוה למה יהיו העדים נאמנים להגריכ' נגד מספק ואינך[ף]מוגעיבעדותוויותר מזה מאחר שהיא טוענת שלא באו המעוללידה וגריכין שם לו להחזיר המעות אל ליבצע סיסת ומה בכדאמרן התורה שם פטורים מעבועה מאחר שהם מוכרחים בזמן הזה ליבצע גם התורה פטלה עדות כזו שהם גריכים ליבצע וי"ל דמ"מ אם יבא אליה ויאמר שהעדים כדברי הטדים שבאתו בתורת קידושין הוי מקודשת ודאי רק שהסרוקות מגידיהו שאנו הסופקים החמת אם מי וע"כ פוסקין להם שבועה ס"כ מידי ספק קידושין לא נפקי ואפשר לומר דעד דיש לו הגמ'כדבר אינו פסול רק מדרבנן ואפשר עוד לומר דהכא אין כאן נגיעה גמורה דהם יאמרו לא קבלנו הכסף קדושין מהמקדם אל החזרנו לו גריכיגלבצע נגד ואתה גריכיגלבצע נגד וממ"נ גריכים ליבצע ואין כאן נוגע רק דאנו מוגרי' כל עד הנבצע אינו עד וזה אינו רק מדרבנן. ואם אין רק שליח א' ועד א' מבלעדי השליח מעיד ומסייעו שעשה שליחותו ונתן המעות ליד אשה לכתחלה משמע דהוי קידושי ודאי מאחר שהשליח יש לו עד המסייעו ס"כ לאו נוגע בעדות הוא ודמיא להא דאם מתחלה פטר העדים מבעבועה דאז לא היו נוגעים ס"כ הכא העד המסייעו שהלך עמו הוי כאלו פטר אותו מתחלה מכל מקום כ' דזה דוק' לדעת הרמב"ם והסולכים בסיעתו דכל שהאשה מודה שקבלה הקידושין ואין כאן עסק שבועה הוי כאן קידושי ודאי ומקודשת ודאי כיון שגריכים הרי"ן והסולכים בסיעתו דאף שהאשה מודה אין כאן קידושי ודאי כיון שגריכים למו להודעת המסייע היה מכחיש עליה והיה חומר כדברי האשה לא היה כאן עדות כלל שהרי הוא עצמו מודה שהוא מקבל קידושין ואין כאן רק עד אחד בלבד שהוא העד המסייע ואין כאן קידושין בשני עדים ועוד ע"פ שנים עדים כתיב ולא שיהיו מ' מועיל יותר מאביזו וכאן העד המסייע מועיל גם לעד השני ודמיא להא דתמרינן נפיק מינה שני ביבעא דממונא תפומת אחד: (ד) ולא מקרי הודה וכו' • משמע הלשון משמע שיודה דוקא דרך הודאה גמורה כלומר שיאמר בפני עדים אמת הדבר הוא עלי עדים שאני פלוני שליח לקדש לי אשה ואין האשה בעלמא יכול לומר אל"כ לכפול בשליח ואין האשה מקודשת אך לא ידעתי בשלמא גבי ממון יכול לטעון עשיתי זה שלא להפסיד עלמי הוא יכול לומר משפה אני אך אך בדבר שרוה לא מקרי עשיה אלא אפילו אומר לו בפני עדים שקדשתי אשה פלונית בשליחותך ואין האשה יודעת מזה כלום אינה מקודשת דהא

להחיר לקדושין שבחים לחסור ובשוה שליחות החים ומשה בקידושין וגם הר"ן כ' מין הבדון דומה לרחים כלל בגט שהיא מוליחה עלמה מרשות בעלה מ"ש בלא עדים מחל בקדושין שהיא חסרה עלמה חס הודלת הבעל מספיק לשליחות למה לא מספיק הודלת החשה לשליח קבלת קדושין : ט ואם לא היו עדים. כלומר הקדושין היו לפני עדים אלא העדים אינם לפניהו והחשה והשליח חומרישהביה בפני עדיהסופטין הקדושין של אחר חע"ג דקי"ל חזקה שליח עושה שליחתו הייהו לחומרא קי"ל חזקה זו ולא לקולא ח"ג לה חשה בחים ואחה בחזקת שהוא בעלה אין חופטין בה קידושין של אחר חע"ג דחי"י לגו החשה בחזקת החזקה דחוחגים כחים עם אחתו אין מדמין החזקה דחוחגים כחים ומבואר שם אפילו שליח שהוחזק בחדים והיא יודעת דעשה בעדים מ"מ חופטין הקדושין של אחר ולא הוי כחים עם אחתו ולא כחים"מ : י ספק מקודשת. כחב בח"מ גרלה זה פשוט דאין כח ביד השליח לאחור קדושי החשה על המשלח מאחר שהוא כופר בשליחות וכל ט"ח שהחשה לעו כלוסהות רק גבי אחה אחה ח"י להכחיבו הוי ספק מקודשת ולריכה גט מספק ואסורה בקדושין ע"כ ולכאורה גרלה מ"מ אסור בקדושים להא מ"מ היא לריכה גט ממנו כיון דהיא ספק מקודשת כמ"ש בסי' מ"ט ואפשר כאן כופין אותו כיון דשליח קידם אותה ואמר שעשה אותו לשליח ל"ד לע"ה בעלמא החומר שקידם ללא מבני עדותו בהכחשה דשם ח"ל גט וכאן לריכה גט וכח"מ כחב דמוחר בקדושים כיון דהעד שהיו לפני השליח החשה ואינם יודעים אם עשה שליחותו אם לאו ואפשר כאן דמכחשי הוי כמי שלא היו עדים כלל ואפילו הכי גט הייהו שמחה : יא וכ"ע עיקר. ובד"מ מסיים אפילו אב שקבל קידושי בחו ואומר שעשיתים שליח והם כופרים אינם מקודשת ודברים אלו מחשובת מהר"י מינץ ומכח חשובה זו הכריע כדעת רלב"ח והמעיין שם ירלה דשם מיירי בכפירת השליח ואינו עניו לפלוגתא זו דר' יעקב ורלב"ח והכרע זו שהכריע לקולי, ל"ע : (יב) והלך השדכן וקידשה לו וכו' מקודשת. מלשון זה משמע דמקודשת ודלי ול"ל דהיו עדים בשעה שנילה דעתו לשדכן דכשר מתאחר דלמא לא הוי עדים בשעת גילוי דעתו . יב שגילה דעתו . נלמד מסוגיא קדושין דף מ"ח דהקשה שם דלמא מרלויס קמיס פי' הרמ"ם הכן גילה דעתו שרולה שיקדש לו חשה זו והייהו רלוים על ים מי שחומר שהיא בספיק חמ"ז (כלומר מסוגיא זו למדו הייהו כ"ח לפי שיטתו [illegible] דהרמ"ם חולק על הרמ"ה אין מוכרח) ונלמ"ד ס"ה לריך למעות לפני עדים ל"ל דגילה דעתו לפני עדים : יג ס"ז מקודשת. משמע דמקודשת בודאי וכ"מ בעובדא דבין מסידשה וכן הוא לדעת הרמ"ה בסמוך ושני דיוים הלו נלמד מחד רלוים כמ"ש. והרמ"ה כחב להדיה דהיא מקודשת בודאי וכן נרלה דמוכח דהל"ב מה משה מרלויס קמיס מל"ל למימ דלמא מרלויס כיון שפילו אם משה מרלויס קמיס הייו חלת ספק קידושין ח"ב הוי ס"ס חלת ג"ב ח"י קדושי בודאי ודלי הס ובזה ייחא מה שחמה מהרש"ל על הרמ"ה (שוב רחיתי דיש לדחות) : יד והעבו"ס שמיהו בן ברית ועבד וכו' כל"ל ומ"י למה ספק כאן עבד פסול ובסי' קמ"ה הביא דעת הפוסקים בשהות ס"ה הוי ספק גט וכן הוא בקדושין כמ"ש בב"י שם. ודין זה נלמד מהקים קידושין לניטין כמ"ש המגיד ל"פ ס"ה כל הפסולין המבוחרים בסימן קמ"ח פסולין כאן : טו דשליח הרחמן. כמה יש בזה ג' דעות למרדכי ס"פ המקבל יכול למעות שליח בשים ליד השליח בסף חו שטר ומ"ש רפ"ב דקדושין בשם הק' מרדו"ם ח"י למעות שליח כיון דלא נגמר הדבר דהא מ"י לקדשה בע"כ שמא לא תרלה לקבל (והוי מילי ומילי לא ממסר לשליח ועב"ח) ומ"ג שם נרלה דמחלק בין חם הבטר קדושין בידו דאז מ"י לקדשה רק בשטר זה יכול למעות שליח אחר לחבל בשטולה בסף שלין קפידא חם יחליף מ"י למעות שליח ועי' כ"ח ס"ס זה : טז הסולה כחב ע"י עבו"ס כו'. משמע שלין מוסר קידושין בידו אלא כותב שהוא יקדש מבספו אבל בכחב"ג לכ"ע לין חשש : יז מקודשת מדאוריית. משמע לדעה קמייתא חיינו מקודשת מדאוריית, ולישנא דהא חיינו בגט שנשה העדים מיירי שם"פ ג' עדים חיינו ובסעיף ס' הביא ג"כ דעה זו : (יח) והוי"ת דבני קדושין לכ"ע הוי מקודשת מדאוריית מלשון זה משמע דלדיעה הרחב"ה חיינו מקודשת מדאוריית והמעיין לקמן בטור סימן קמ"ח סעיף ל"ז ירחה לבני גט ממן דחחמיר חיינו אלא לכחחלה וכבר העיד הרמ"ה הובא שם בסימן וסעיף הנ"ל גט וכאן לריכה גט וכח"מ כחב דמותר בקרובותיה כיון דמכחיש העד ואפשר דכוונתו כשלא נתן לה גט הייהו שמחה : יא וכ"ע עיקר. ובד"מ מסיים אפילו אב שקבל קידושי בחו ואומר שעשיתים שליח והם כופרים אינם מקודשת ודברים אלו מחשובת מזה לקמן : (יא) וכן נרלה עיקר . ובד"מ סיים ואפילו אב שקבל קידושי בחו ואומר שעשיתים שליח והם כופרים אינם מקודשת ודברים אלו מחשובת מהר"י מינץ ומכח חשובה זו הכריע כדעת רלב"ח והמעיין שם ירלה דשם מיירי בכפירת השליח ואינו עניו לפלוגתא זו דר' יעקב ורלב"ח והכרע זו שהכריע לקולי, ל"ע : (יב) והלך השדכן וקידשה לו וכו' מקודשת. מלשון זה משמע דמקודשת ודלי ול"ל דהיו עדים בשעת גילוי דעתו דכשר מתאחר דלמא לא הוי עדים בשעת גילוי דעתו . יב שגילה דעתו . נלמד מסוגיא קדושין דף מ"ח דהקשה שם דלמא מרלויס קמיס פי' הרמ"ה הכן גילה דעתו שרולה שיקדש לו חשה זו והייהו רלוים על ים מי שחומר שהיא בספיק חמ"ז (כלומר מסוגיא זו למדו הייהו כ"ח לפי שיטתו [illegible] דהרמ"ם חולק על הרמ"ה אין מוכרח) ונלמ"ד ס"ה לריך למעות לפני עדים ל"ל דגילה דעתו לפני עדים : יג ס"ז מקודשת. משמע דמקודשת בודאי וכ"מ בעובדא דבין מסידשה וכן הוא לדעת הרמ"ה בסמוך ושני דיוים הלו נלמד מחד רלוים כמ"ש. והרמ"ה כחב להדיה דהיא מקודשת בודאי וכן נרלה דמוכח דהל"ב מה משה מרלויס קמיס מל"ל למימ דלמא

כן ע"פ ר"ת בתשבץ וגרפת לף לכתחלה וכתב כתב הרב פלוגת' בדין זה נגד קידושין : (יט) קדם לי מאם במקום פלוני . כלו' לף מאם פלוגית אם"ה מיכ' קפיד' במקום מסוים דהתי מתרת רחמנו ליה ולא יתמרו עליו דברי נגמי בדלית' בגמר' קידושין דף כ' : (כ) והכיונם יפה קודם קבלת הקדושין . כלו' ולא תימא לף שכוונת האשה והשליח היה להתקדש לשליח הוי דברים שבלב מאחר שבתחלת השלוחות נא בשם המשלח והיה נתרלתה נ"כ למשלח מ"מ לף אחזרו במחשבתם תיכף מזרם ומ"ש לי היינו לעצו' שלימות לקדשך למי שמשלחני ותיכף מקודשת לשליח עד שיאמר בהדי' לי ולא לו קמ"ל דתיכף לי בלירוף הכוונה הוי מזרם ומקודשת לשליח לבד אם לא אמר תיכף לי כלא כוונה תין בית מיחוש ואפשר דמ"מ לי בשלחתי לי בשעת קידושין אלא מראה שהשליח מופיע לו בשעת קידושין ולא בשעת שליחותו ולכך לא מהני לי בשלחתי לי אלא בשעת קידושין ולא בשעת שליחותו עיין בהגהות אשר"י ובעבודת הגרש"ש ובמרומי שדה ובמעיו מוכיחין שבשעת קידושין מתכוון : (כב) אם לא רצתה לקדש אלא בשעה פלונית ומיהו לריך להודיע אם יכול וכן הוא בגמר' : (כג) מחזקה שליח עושה שליחותו . לף שתין חזקה גמורה דהא תין בית מיחוש לקדש לו אלא דתולי לא תלכה מ"מ לומרת מיהא הוי חזקה כדלית' בגמרא : (כד) שהן ערוה עמה והן שבשעה הזו אם"ס ס"ם רמ"ח כשם הירושלמי : כן מינו נקרא רמאות . מ"מ אם אפשר להודיע למשלחו לריך להודיע ס"ם וכן היתה כח"מ : כח שחזקה שליח עושה שליחותו . היינו לאומרת שתירין חזקה זו ולא נקולה . והא דק"ל לענין שירוב אפילו נקולה שתירין חזקה שליח עושה שליחותו אלא שבשעת קידושין אין השליח מופיע לו אלא כשליח בלבד ולא כשהוא מופיע לו בשעת שליחותו כמ"ש בח"מ סימן ת"ע מעוש עירוב הוא מדברנן כמ"ש בערובין דף ל"ב . וכ"ז כתב כזה מתורז למה לא תתירין ס"ם שאת לא קידש את עלמך לא זו היא שקידש אלא שבשעת שליחותו ולא מזני ס"ם כזה כ"ל : בא שהן ערוה עמה. היינו דתוריית' ולא כבני פריסה ס"מ כ"ש :

וכ"כ

באר היטב

מ"ם : יח) שליח . ס"ה אם הוא היינו שלומו אלא האומר לחבירו כשילך לפלוני קדשי לו אשה וקידם לפלוני ה"ז מנהג רמאות : יג) רמאות . הרמב"ם פ"ט ה"ח כתב דנקדש רשע : יג) עשוי . ואם מזר הו וקידשה למשלח היינו כלום הר"ם גלמ"י סי' ס"ם . היו השליח והמשלח אחים ואמר שקדשה לעלמו מזר וקידשה לאחיו ואת השליח היינו נפטרת בגט המשלח אלא בשליחי הר"ם גלמ"י שם : יד) במעות . ל"ד במעות דאין בגט המשלח אלא בשליחי הר"ם גלמ"י שם : טו) השליח וכו' . עיין בח"מ סי"ג : יז) דעבד . כלמ"י כתב דנאמן לומר שלא נתכוון לקדשה אלא לשליח ועיין פרישה

אבן העזר הלכות קידושין

וכ"כ רש"י בזבחים דף י"ד דלמסור נז' נפיש כמ"ש בסימן ט"ז וכן בפרישה ומ"מ ולא כט"ז : ל וכן אם כתבו הקרובות ואמרו . הטעם דלמסור בכל הנשים מ"ג דליכא כאן חזקה גמורה דהא מין כיד השליח לקדם מותה כע"כ כתבו תוס' הטעם הוא משום קנס הוחיל עשה שליח לקדם מצה שתה ולא פירש מיזה מצה יקדם לו לכן קטנה שהלך מכיס למ"י מותרת ולא חיישינן שמא מכיס קידם לה מיישינן שמא מכיס קידם לה מי מותה ומזקת קרובתה לא מהני לזו ומה ממרו הקרובים דמיגה מקודשת תלי' ממי פלוגתא זו להרמב"ן מהני ולטיטה דלמשנה לא מהני קידם מותה או כתה לו אם לו למות לטיטות תוס' הוי קידושין גמורים ולרמב"ן ממרין חזקה שליח עושה שליחותו הוי כתה לו ממנה: לא ו"מ . הרב רמ"ה מדייק כן כד"מ מטיטות תוס' דס"ל דלמסור בכל הנשים משום קנס ט"ק שמא קידם לה מותה או כתה לו ממנה: לא ו"מ . הרב רמ"ה מדייק כן כד"מ מטיטות תוס' דס"ל דלמסור בכל הנשים משום קנס מ"כ כמו לקדם מצה פלוגי' וים ספק שמא השליח קידם לותה מסור בקרובתי' ט"פ הדין וכבר קדמוני כזה הם"מ וכ"כ ד] בע"ז אם לוה לקדם מצה פלוגי' והיא מומרת דלמ קידם לותה נאמנת אפילו ל

לרחמן לכדו והכי מוכח בקרובותיה וע"פ פי' דמיירי שהכי מזר בו והרמב"ד פי' דמזקק לרחמן מק לרחמן קאמר ומ"כ לענין הדין שייכים שויו וזה הוא מאבר כוונת הרמ"ם ג"כ הובא בטור ס"ס זה שהקשה הילך ומקדשה לרחמן כלו' דמלמון מזקק לרחמן משמע דאין שהכי מזר בו והרמב"ד מזקק הא הכי נמי לומ ועומד לעלמי קדשתי מ"כ יהיה גם הוא מאסר בקרובותיה מכל מה שפסק כבר הרב דאינה מקודשת לרחמן לכדו דגם הכי מאסר בקרובותיה ומ"כ מאי הוסיף היש חולקין דקאמר ומפאר לומר דכוונת הרמ"ם שהכותי לעיל להציג על הירושלמי (שממנו מוכיחים דיניס הללו וכמו שהעתיק הטור) שאין רצוי לחלק בין הוחזק ללא הוחזק כלל דמה לי שעשאו בעדים מה הפילו עומד ולוה לא עשיתי שליחותך ומ"כ כמו שהדין בריסא כך יהא הדין בסיפא ומה הדין בריסא לאחת שהמשלח מותר בקרובותיה ע"פ דברי השליח כך יהא בסיפא וכאחת כך יהא הדין בריסא כמי שהוחזק בעדים מז שאין בריסא וכין בסיפא יהיה הדין שזה להחמיר עליו ע"פ דברי המשלח ולא לקבל לך עכ"פ אין לכנות בריסא סוס עילוי של בצה בריסא וכאיהם סוס לאומר' וכן הוא כוונת הרב כהג"ה זו ולפי"ז נאמרה היני יודע לריכה גם מהשיסבלא הוחזק כמו בהוחזק לדעת הרמ"ם:(לד)י"ם לסמוך מסברא לחשוב. כלו' היכא שהוחזק בעדים מז אמרי' חזקה שליח עושה שליחותו ונאמן השליח לחזור בו ולומר שעשה כשבור הייתי לעצמי קדשתי ומכאן מוכרחי מקדשתים למשלח והשליח מותר בקרובותיה ומקודשת קידושי ודאי לרחמן ואע"ג דשויכהו מעיקרי מתיכה לאיסורא מכל מקום השליח העדים לא מועיל חזרה: (לה) המשלח מאסר בקרובותיה ע"פ השליח מק אם לא הוחזק השליח בעדים: לן (א) יכולה לעשות שליח לקבל קידושים. כבר נתבאר בסי' ג' דלריך לעשותו בעדים ואם נעשה בלא עדים אפ"ה יש להחמיר ולהלריכה גט: (ב) ומצוה שתתקדש ע"י עלמה אף שאין השאה מצווה על פ"ו מ"מ היא עושה מצוה שמסייעת לאיש הקיימים המצוה על ידה: (ג) ואפילו שתק. כלו' ואפי' השליח שתק ולא השיב הן כמו דגבי השה מהני אם שתק' בשעת מתן מעות: (ד) אם היו עסוקין בתותו ענין מילת' כאפי' בפס' היא וברמב"ם גריס ואם בו"ו: (ה) אלא מדעת השליח. כלי' אם כתב מדעת השליח דעדיף מדעת השליח רק דלא תימ' כשמתקדש ע"י שליח לא בעי דעת כלל להא אפי' בשתקדש ע"י עלמה פליגי בגמ' אי בעינן מדעת' קמ"ל דדין השליח כדין השאה ואם כתבו אלא מדע' שייכים הוי ספק מקודש' כמו שנתבאר לעיל בסי' ל"ב: (ו) שאינו כותבו אלא מדעתה. כלי' היכא שהוחזק בעדים מז אמרי' חזקה שליח עושה שליחותו ונאמן השליח לחזור בו ולומר שעשה כשבור הייתי לעצמי קדשתי ומכאן מוכרחי דמקודשת למשלח והשליח מותר בקרובותיה ומקודשת קידושי ודאי לרחמן ואע"ג דשויכהו מעיקרי מתיכה לאיסורא מכל מקום השליח העדים לא מועיל חזרה: (לה) המשלח מאסר בקרובותיה ע"פ השליח מק אם לא הוחזק השליח בעדים: לן (א) יכולה לעשות שליח לקבל קידושים. כבר נתבאר בסי' ג' דלריך לעשותו בעדים ואם נעשה בלא עדים אפ"ה יש להחמיר ולהלריכה גט: (ב) ומצוה שתתקדש ע"י עלמה אף שאין השאה מצווה על פ"ו מ"מ היא עושה מצוה שמסייעת לאיש המקי

קידושין ודלי מס כבר קידם מחת משום שאני אומר כשאומר ואת דקאי על מ"ש תהא מקודשת לי: ו שאין האב כו'. הגה בש"ס מבואר פרק האומר האב נעשה שליח לבתו בוגרת אלא כשהיא בתולה אין לעשות כן משום גזירה דלמא יאמר להיות מקודשת לאחר ולא כשהיא בוגרת ת]כתב לבתחלה אין לעשות כן משום ת' כן לב ועי' ג"י בסי' קנ"ח הכיא ת' הרמב"ם שכתב שאפילו אם אמר מ"י אם היא קטנה מו כשהיא בוגרת ואפשר שהוא מקבל בעצמו ועי' תו' מהר"י לבית הלוי סימן מ': ז שאריכה נע מספק דמיירי שמת ונתלה לקדושי הבן לא תמרינן מ"מ אימי יש' בכל דהו כ"כ הרמ"ס בת' כלל ל"ה . ולכאורה ק' הא ק"ל שמת ונתלה האב ל"מ כמ"ש בסימן שמ"ז ובסוף קידושין מבואר האב נמי יש' בכל דהוא לקדם את בתו: ח אין האשה עושה שליח לקבל את עצמה. לכאורה תמוה כאן פוסק בפשיטות דאינה עושה ובסימן קמ"ח הביא פלוגת' בזה ושם משמע דס"ל עיקר דעושה ועי' ת' מהר"י הכ"ל

לז א וקידושיה להביא . ילפינן מקר' ויולח חנם ובמלואה תמרינן הטעם אי בעי מסר אותה למשוך ומשמע קידושיה להביא כל מה שמקד' אותה תע"ג בפרוטה יכול לקדש ומשמע הוי מתנה מ"מ זוכה הביא יש למילף מזה מי שנותן מתנה לבתולה זוכה הביא וכ"מ בתו' פכ"ם דף מ"ו שכתב אין למילף מלישה דשייך להביא מן כסף קידושין משום מלישה מטריח את עצמה להגביה מ"כ מתנה שפיר יש למילף . תע"ג דכתבו שם בשוף כסף קידושין שאני משום דיש לו פסיד' דיולאת מרשותו מ"כ גם מתנה אין למילף דהא בל"ז יש יסוד בתוס' למה לא כתבו בתחילת דבריהם למילף מלישה מטריח את עצמה להגביה מ"כ מתנה שפיר יש למילף דיולאת מרשותו תע"כ פרכ' זו לא כתבו אלא בשוף דבריהם לעניין מה הלד מז פרכינן כל דהו וכן רמיתי מ]נחדושי מהרש"א.וכ"ז מיירי כשהיה חיוב שמוכה על שלחנו כמ"ש בתוס' שם דף מ"ו ועי' בח"י סי' ע"ח: ב קידם את"כ. עיין פ"ג דנדה מבעי' שם שהמה בעני' משא מקבל הביא קדושין מהו כ"מ לתתסורי מחותו וקאמר עד כאן הביאה לר"ז לידי גיחוך מי קא מי ולכאורה ק' מנ"ל מסוס גיחוך קאמר דלמא שפיר מבעי' ליה לעניז אם הביא קידם מחותה ומבעי' ליה אם תופסין קידושי מחותה וכתו' אם מכותר אף ע"ג שאינו בר קיימ' אבל מי איזה ימיס ת"כ מבעי' ליה אם קידם מחותו בעוד שפי' מי ומזה נראה כל כה"ג כיון דמ"י לחיות תע"ג שמי לפי שעה לא הוי ולד וכודאי תופס הקדושין מה שהוא מקדם מחותה בעוד שהיה הנפל חי כמ"ש שכתב דהוי ס"ק מיהו דוק' בנפל ודאי כמ"ש בסימן קנ"ו . ורש"י פי' שם מי קא מי ומחותה מיהא מסורה אלא מחיים וק' למה לי מוקמינן הביאי שקידם מחותה בעוד שהיה חותו ולד מי ומפשר רש"י ס"ל דאינו מי כלל . (עוד ראיתי הראיה מתו' יש להביא ראיה המקשן דמ"ל להביא ראיה דאינו מי אפילו שעה אחת מדמ"י למר רב דלמ' יכול לחיות שעה אחת אלא מיהא כיון שאינו דבר המתקיים אין אמו בתולה אבל לענין קידושין שפיר מבעי' ליה אם בחותו שעה קידם חותו ולד ומחותו אלא ודאי דאין קידושי מחותו קידושין גמורים שם לפ"ז שפיר ק' על רש"י למה הוצרכו לפרש שהיה חותו ולד מי ומפשר כסוגי' בכת"ג): ג קדשה אביה בבקר וכו' . לרבות' נקט דקידשה אביה והיא ג"כ קדשה לעצמה והיא בוגרת ומ"מ מ"מ מ"מ כשלו קידושי אביה ומכ"מ אם לא קדשה לעצמה דבשלו קידושי לביה דמוקמינן אותה בחזקת פנויה כ"כ תוס' וגרשה אביה אף על פי שהיא בוגרת ג"כ בוגרת . וכתב בח"מ אם היה מודה לאביה דלא היתה בוגרת אפשר חזקת פנויה שלה מרע הסברה מדהיא תמת' בוגרת ממרין לעפר' היתה ג"כ בוגרת . וכתב בח"מ אם היה מודה לאביה דלא היתה בוגרת אפשר דאינה

יש למורה

פעי' יו"ד אין האב יכול לעשות שליח. כ"כ פיין כ"ם מ"ם בכוונת הרמב"ם ולדבריו יתייסב מ"ם הכ"י לי"ז בבב"ם בשם הרמב"ם ודוק : סי' ל"ז ס"א האב מקדש את בתו כ"כ גם בגיורת יכול האב לקדש אותה לף שהיא בקטנה שנולדה בת בגליל מ"ם בשם שיטה ישיטה דמדרבנן תקנו שיכיה יכול לקדשה :

חכמת שלמה

סימן כז סעיף א' בהגיה ו"ף דאין קדושין תופסין בנפל וכו' כ"כ פיין בתשובה ו' שלי סימן קפ"ג בתשובה ל"ק מהליווינסק במחיצת רופיח קכה מקומה בכלי יבוש סי' ק"נ יו"ם מ"ם בזה בשיין לכאן ודוק :

ביאור הגר"א

ורש"י שם ד"ה לומר בשנתן לשניהם דוקא מקודשת אלא בבב"ג וכן פירש להיפך שקידשה ואח"כ לאחרת ופיר' כרמב"ם נכון יותר דלפירושם ל"ל שמכירתה עשתה שליח וכוי יכיה מוכיחות : יג) ומלקו כו'. כתב"ם ב"ה כ' סי"ד כ' : יד) מי שקיבל כו'. **פב"ם** : טו) אין כו' מיבו כו' דמסקנת שם דספיקא הוי כתב"ם כי היכא דמספקא כו' שם וסובר משום פלוגתא דרב ור"ח אבל כל הפוסקים מפרשים משום שלא מזדמ שליחות וכתב"ם כרי"ם קמ"ח ומ"ש כתב הרב כאן שהוא שפק משום דהוה פלוגתא דרבוותא שם כ' כרב אז כר"ח :

לז א) האב כו'. רפ"ב מ"ח ה' וערבי"י שם ד"ם בשניהן נזדמ כו' וכתב"ם בתניתין ס"ד ה' : **ב)** שלא לדעתה ע' ה' ופ"ז : **ג)** וקידושיה כו' שם ג' כ'. וכתוב' מ"ג כ' : ד) שם נתלה"מה כו' כתוב' מ"ג כ' : ח) עד שתבגר כמ"ם בפ"ב **ו)** מיום שהלך ירושלמי פ"ג מתתני' שם ילדה כו' הה"ד בת יום ה' מהקדמת בכסף ובביאור הרמ"ם ור"ל לתפוקי בניהם ל"ז : ז) י"ח דתין כו'. מה כ"ג ה' ולולא כפרש"י שם ד"ם לתומרת דמ"מ כ"מ בשלו קרובו: ח) בוגרת כו' מ' שם ע"ז ה' : **ט)** וה"ה כו' קידושין. ע' ה' ע"ט ה' : י) וכן שם כו' מתניתין יבמות ק"ע ה'יבמות מ"ג ב'קדושין מ"ב ה' יא) שלא כו' . כתובות שם ובקידושין י"ח ה' ותניא כוי ורבינו.

הגהות רע"א

ה] סי' ל"ז ב"ם הות ו' כרשב"ם כ' להכתו'. כ"כ ע' תשובת מהר"ם די כובסין סי' כ"ט :

ו] סי' ל"ז ב"ם הות ה' וכן רמיתי מהכרם"ח . כ"ב וק' לו דה"ב ירושת בת שקבלה לה מניה שם לשה יזכה בשם מכי' מדדמי ממש לקדושין ושתהה ללא סרתו בכו. וב"ע :

ז] ח"מ הות ה' ושם נתנו לה. ב"ב ע' קנות בשתן סי' קע"ו סי"ב :

ח ה ב"ה האב מקדש את בתו ב) שלא לדעתה כל זמן שהיא קטנה וכן כשהיא נערה רשותה בידו **א** ג) וקידושיה ה) **לאביה (א)** ג וכן הוא זכאי (ב) במציאתה ובמעשה ידיה ובכתובתה ד) אם נתאלמנה או נתגרשה מן האירוסין הוא זכאי בכל ה) עד שתבגר לפיכך מקבל האב קידושי בתו ג ו) מיום שתלד עד שתבגר ואפילו ז היתה חרשת או שוטה וקידשה האב הרי היא אשת איש גמורה ח ואם היתה בת שלש שנים ויום אחד מתקדשת בביאה מדעת אביה פחות מכאן אם מסרה אביה לקידושי ביאה אינה מקודשת:

הגה ז) י"מ **(ב)** דמין קדושין תופסין ג) (ג) בנפל ואם קבל מציו בו קידושין והמקדש **ב** קידם מת"כ למות לריכה נע : (מ"ז)

ב ו ח) בגרה הבת אין **לאביה** בה רשות ט) והרי היא כשאר כל הנשים שאין מתקדשות אלא לדעתן : (ואם נשים יכולות להעיד שהיה בוגרות ע"ל סי' קס"ד סעיף י"ל וסי' קנ"ה סעיף ט"ו) :

ג ז י) אם השיאה אביה ונתאלמנה או נתגרשה בחיי אביה הרי הוא ברשות עצמה ואע"פ שעדיין היא קטנה כיון שנשאת אין **לאביה** בה רשות לעולם יא) אבל אם קדשה ונתאלמנה או נתגרשה כמה פעמים קודם שתבגר חוזרת לרשות אביה :

ד ח נתקדשה קודם שתבגר שלא לדעת אביה אינה מקודשת: **ה ג** ט **קדשה** אביה בבקר **(ג)** וקידשה עצמה ג) בערב ושניהם ביום שנשלם בו ששה חדשים של ימי נערות ובדקוה ומצאוה בוגרת מחזיקים אותה בחזקת בוגרת וקידושי האב

ט ג יש מי שאומר ו **(י)** [ג] שאין האב יכול (ד) לעשות שליח לקדש בתו בוגרת ק יג) וחלקו עליו :

יא ד יד) מי שקיבל קידושין לבתו בוגרת **ולא** עשאוהו שליח יש מי שאומר ז **(יא)** שצריכה נט ד) מספק : **יב** ה טו) ח **אין** האשה עושה שליח לקבל ה) קדושין מיד **שליח בעלה** (מיהו אם עשתה הוי ספק מקודשת(ג"י) (וע"ל סי' קמ"ח סעיף מ' נגי נט) :

לז כל דיני קדושי קטנה ובו כז סעיפים :

א ט א) **האב** (ו) מקדש את בתו ב) שלא לדעתה כל זמן שהיא קטנה וכן כשהיא נערה רשותה בידו **א** ג) וקידושיה ה) **לאביה (א)** ג וכן הוא זכאי (ב) במציאתה ובמעשה ידיה ובכתובתה ד) אם נתאלמנה או נתגרשה מן האירוסין הוא זכאי בכל ה) עד שתבגר לפיכך מקבל האב קידושי בתו ג ו) מיום שתלד עד שתבגר ואפילו ז היתה חרשת או שוטה וקידשה האב הרי היא אשת איש גמורה ח ואם היתה בת שלש שנים ויום אחד מתקדשת בביאה מדעת אביה פחות מכאן אם מסרה אביה לקידושי ביאה אינה מקודשת:

הגה ז) י"מ **(ב)** דמין קדושין תופסין ג) (ג) בנפל ואם קבל מציו בו קידושין והמקדש **ב** קידם את"כ למות לריכה נע : (מ"ז)

ב ו ח) בגרה הבת אין **לאביה** בה רשות ט) והרי היא כשאר כל הנשים שאין מתקדשות אלא לדעתן : (ואם נשים יכולות להעיד שהיה בוגרות ע"ל סי' קס"ד סעיף י"ל וסי' קנ"ה סעיף ט"ו) :

ג ז י) אם השיאה אביה ונתאלמנה או נתגרשה בחיי אביה הרי הוא ברשות עצמה ואע"פ שעדיין היא קטנה כיון שנשאת אין **לאביה** בה רשות לעולם יא) אבל אם קדשה ונתאלמנה או נתגרשה כמה פעמים קודם שתבגר חוזרת לרשות אביה :

ד ח נתקדשה קודם שתבגר שלא לדעת אביה אינה מקודשת: **ה ג** ט **קדשה** אביה בבקר **(ג)** וקידשה עצמה ג) בערב ושניהם ביום שנשלם בו ששה חדשים של ימי נערות ובדקוה ומצאוה בוגרת מחזיקים אותה בחזקת בוגרת וקידושי **האב**

(ד) דלפי׳ היה מכמיסתו. תפסר לומר לף היה מודה ואומרת בבירור שלא היתה בוגרת כשעה שקדשה אביה ממרי׳ לאו כל כמיני׳ דלמסר׳ נפש׳ מצטלה מיהו תפסר לפרש דהיה מכמיסתו היינו שגם היא היה טוענת כרי׳ :

(ה) אבל בהיה מכמיסתו לריכ׳ גט מספיקא (בקידושין דף ע״ט ע״א פליגי רב ושמואל בקידושה תליא בדרך והיא קידש׳ עשמה בעיר והרי היא בוגרת שבדקוה לדעת אם יש׳ מרשות תליא להיות קידושין וממלוה לומר בוגרת בו ביום רב אמר הרי היא בוגרת לפניו וקידושין קידושין ולא צל תליא ושמואל אמר מיישינן לקידושי שעשו בעודה בוגרת ומספיקא הלא נערה היתה וקדמו קידושיו עכ״ה) והכא תפסר לומר דלאו דוק׳ מספיקא דס״ה קידש׳ תליא לבדה ג״כ לריכ׳ גט דכל שהיה מכמיסתו מודה רב דתיישינן ולא מוקמינן לה בחזקת פנויה וכתו שהיתה קודם קידושין והרי היא בוגרת לפניו ואין קידושי הלא בוגרת מכמיסתו מכ״ם אם היא מודה בבירור דודאי נאמנת לומר לאחר שנים שהיתה קטנה בשעת קידושין ואין לה עליה אלא מיגו דלא מלי למימר הכי משום דהוה ליה כמודה במקלת דלא מהימן אפי׳ בדיני׳ ממונות כ״ש הכא דאיכא למימר דודאי לא הוה בדעתה לשקר ולהפסיד לעלמה ולא מלי למימר דלא ידעה דהא אפי׳ בדיני׳ ממונות מהימנא בהכי כדאמרינן בפ״ק דכתובות (דף כ״ז ע״ב) גבי אשה שאמרה לא ידעתי שנתארסתי לפלוני ונשאת לאחר ובא עליו ואח״כ הודה הראשון שקדשה בפניו ובפני שנים ואמרה לא ידעתי שהוא קדושה ואני סבורה שאינו כלום דמהימנא ואפי׳ הכי אמרינן התם דאי אמרה ידעתי שהוא קדושה ואני סבורה שהוא גט ואינו גט דלא מ

לגי וקבל קידושך והכא בגירסא שלנו ליתא מימרי זו כהרי"ף ולפ לגירסת שלהם מ"מ מוכח דיכול לקבל קדושין דהא הכי מימרת ת"ר מר"ש כתך מקודשת לי וכו' כיון ע"י עלמה והוא שכתב מדעתו דת"ח לפרש תלא שאמר לה קבל קידושך כמ"ש בהרמ"ם והרא"ש ורמב"ן והר"ן . והרא"מ דס"ל דת"י לקבל קדושין ל"ש לית שוני זו מע"ג מ"ש רבה דף י"ט מדר' יוסי ללמד דהומר לגי וקבל קידושך ס"ל דוקא לר"י קאמר ולא רבנן מ"מ מיך דומב מימרי דרבה דמתם דיכולה לקבל קדושין ודוקא לומר הסוני' לירי שעומד עם . ולפשר דס"ל דסוני' לירי עם כגערה והא דלא אמר והוא שלא סיתה קטנה לפשר מירי דסיפא נקיט ודוקא : ט וכדי להוליא וכו' נרלה עם לומר למקדם תן לבתי קדושי כסף ותתקדם לך מז לכ"ע יכולה לקבל הקדושין לפי' עם תביה לגו עם דהוי כלומר תן לפלוני : י ואם אמר בתך מקודשת לי וכו' . וכבל זה אין חילוק בין עם אמר עומד תלה ובין עם אמר עומד תלה ואם אמר בתך מקודשת לי דהא כבל הפוסקים מימרת דרבה הכ"ל לגי הפוסקים מימרת דרבה הכ"ל מירי כשאין התב עומד תלה והיא כתה בתורת שליחות והכי עם הרי בתך מקודשת לי וכן הוא בתבו' ריב"ם שימן תע"ו ולא כמ"מ שדחק עלמו לפרש דהרי הריב"ם בע"ל בשם ר"י דרנילות הן לבת בנקר ב"ם בר"ם מי לגי אמר וכו' ולא כהבית בשם ר"י דרנילות הן לבת בנקר ב"ם בר"ם מי לגי אמר וכו' : ז) מפלוגתת . ואם תומר למקדם תן לבתי קדושי בסקותחקדם לך תז לכ"ע יכולה לקבל הקדושין אפילו אם תביה לגו עם דהוי כלומר תן לפלוני ב"ם : ח) בתו לכל שאיה עלמה אלא בתו בלבד ואפי' הכי אמרי' בגמ' דאפי' אם תביה לגו עם דהוי כלומר תן לפלוני ב"ם : ט) מקודשת לי וכו'. עלמה מקבלת תן מחויב אתב שאם היה עומד תלה למאי אם היה מפילה עיין מ"מ : ט) ובכל זה אין חילוק בין אם אתב עומד תלה ובין אם אינו עומד תלה ב"ם הלא בא"מ ועיין מ"ש הב"ח והבאתי מקבל קידושין בשביל בתו . תז אם היה קטנה תז נערה ואוה שלוחה. תז בבסף מהני בין אם יאמר את מקודשת כמדבר עם המשלח כמו דמהני אם יאמר לקטנה בשהוא מקבל הקדושין בתך מקודשת לי . ובין אם יאמר הרי בתך מקודשת לי . ואם מקדם בשטר ואתב מקבל השטר. תז בשורת לגיך לבתוב דוקא את מקודשת דמדבר עמה כמו בגט.ואם בתב בתך לת מהני.ובקטנה לגיך לבתוב דוקא בתך ולא את . ובבל אלו ים קפיד אם הרי בתי בי"ם ב"ם : י) בתו. ואם האיתא בסאבדרין והבלתי לגיל סי' ת' דקודש פירקן אמה להסיחן . בתב ב"ח ופריסה היינו קטנה שים לה דעת לומר בפלוני תי רוצה . ומ"ם בתן עד שתגדיל ותאמר וכו' היינו תורת דמילת מסתת בקטנות לת שביה שתאמר בפלוני תי רוצה . ומ"ש מלוה ובב"ם אינה תשור עיין ת"מ וב"ם :

ומומרים דאין בת קטנה יכולה לקבל קידושים אלא האב בעלמו לגיך לקבלה (הרי"ף והמרדכי בשם הר"מ) **ט יח)** וכדי להוליא נפשו ז) מפלוגתת יחזיק האב יד הקטנה בשעה שמקבלת הקידושין או יעמוד אלצה בשעה שמקבלן דהוי כאלו קבלן בעלמו (כל בו ובב"ה סי' מ"ב) ובבי עליף טפי מאקבלה בעלמו (י) **יט)** דהרי י"ל דאשור לקדש ת) בתו קטנה (שם בת"ה) כמו שיתבאר בסמוך **כ)** ובשמקדש הקטנה תומר לה הרי את מקודשת לי (הר"ן פ"ק דקדושין) **י** ואם אמר בתך ט) מקודשת לי הוי קידושין דהרי היא במקום תביה עומדת תע"ג שמוסר לה הקידושין (ריב"ם סי' תע"ו) **כא)** ואם מקדשה בשטר **כב)** כותב בשטר בתן מקודשת לי ובשעה שמוסר לה **(יא)** תומר לה הרי את מקודשת לי (שם בהר"ן) **(יב)** ואם אינה בדבריה אלו אף"ה הוי מקודשת (שם) וכשמולאים הכתות הקטנות למקום אחר ואין האב אלן במקבלין לקדושיהן **(יג)** הואיל והכיסה לחופה ולקידושין הוי **[ד]** כלומר משזיק בידה בשעת קבלה דמיא (פסקי מהרא"ש סי' ל"ג) :

ח יא (יד) ם **מצוה שלא יקדש י) בתו כשהיא קטנה עד שתגדיל ותאמר [ה] בפלוני אני רוצה :**

הגה **כג)** וי"ח דמותבין בזמן הזה (ד) לקדש בעודיהן הקטנות משום שמא בגלות ואין לנו תמיד סיפוק כדי לזרזי נדוניא גם אנו אחי מעט ואין מוליאין תמיד זיווג הגון (תוס' ריש הגיום מקדש) וכן נוהגין :

ט ט האב שנתן רשות לשלוחו לקדש בתו והלך הוא וקדשה לאחד ושלוחו קדשה לאחר אזה מהם שקדם הוו קידושין ואם אינה ידוע איזה קודם אסורה לשניהם
יב (טו) וצריכה גט **יא)** משניהם :

י (טז) פ **כד) אי שוי שליח אחרינא ולא בטלי לשליח ראשון בפירוש ואזל כל חד מנייהו וקידש יג בעיא [ו] גט יב) מתרוייהו :**

יא (ה) קטנה **יד** או **יג)** **נערה שקידשה עצמה בלא דעת אביה טו כה) או יד) נשאת לי אינו כלום כו) ואפי' מיאון אינה**

מע"ג דבגמרא ממרו אסור לקדם בתו אפשר בתומר לה לגי וקבלי קידושך ליכ' תיסורי ומ"מ מלוה להמתין עד שתגדיל : (טו) וצריכה גט מציאה . ואם לגו מ' יתן גט ות' כותם בלבעיל סימן ל"ו סעיף ז' : (טז) אי שוי שליח תחריני. ע' בב"מ דדין זה שייך ג"כ נבי בעל ואתה דשוו שליח תחריני וכתב עוד דאם של בתרא קדמו מ"ל גט מלה מבתרא ממ"ל אי של בתר בעלים לקמת תרי קדושין של קמת תין קידושין ותי לא בעלי לקמת תלה לא סמך דעתיה קשבר קמת לא מצאה תבל אי מצאה תרי כיון דשל קמת לא מצאה ושל בתרא מצאה ובבל תלה לא קדמה קידושי עכ"ל וכא נאחר: כי דמי תניד לגו דבאותו צד דבא בשביה בקמא תר' דעתו דאי לא משכח קמא דלמא נים' דדעתו תרי דשביה קמא ניח' למשלח שפי דאוא ודאי יעשה חשוב בעיניו יותר מן חשני אלא דאם לא יקבל תראשון כלל שום קידושין או ע"מ יקבל כו חשני ונמצא אם יקבלו שניהן ניחא ליה

דבדיעבד תף בלא עדים יש להחמיר וע' בפסקי מהרא"י סימן מ"ט וסימן ל"ג : (י) דהרי י"ל דאשור לקדם בתו אבל בשאין עלמה מקבלת תין מחויב אתב למחות אם היא חפילה וקלת קשה מסה דאמרינן סוף קדושין רב אחא בר אחא חיקלע לבי רב חסדא אתיבי מותביה בבבא דתרתי מחי בסקל

כלל אבל לו משכח לף לכסוף לה בטליה לקמת : (יז) ואפילו שדכה אביה תחלה. הקשה בב"ח הא כיון דשדכה גילה דעתו שסיה מפז לקדשה לו ובהא מצוחר בסמוך דהוי קדושין ומכח קושיא זו הניה ואפילו שדכה בחייו וסיינו כפרש"י שהמקדש שלא לחביה לקדשה לו ע"ש ומין מורך לף דמתרלי בשדוכין לה נתרלה עד שיתן כסף הקידושין ליתו דוקא בחשה התורה זכתה לו ומין רלוו שתקבל היא הקדושין בלא רשותו עד שיגלה דעתו דניחא ליה בקבלתה : (יח) כפי' מחר הקדושין . זה הוא דעת הרמב"ם והרי"ף לקלת מפרשים אבל הר"ן מסתפק בדעת הרי"ף לחפש' לומר דלף דנתרלה בשעת הקדושין ג"כ סיכה מקודשת וע' במהרי"ק שחילק דשם נתקדשה בפיו ושתק ומחר כך נתרלה דהוי קדושין: (יט) אפי' נתאכלו המעות קודם שמיעה·טע"ג דמין הקדושין בעין ועל מה יחזור מ"מ בהניא בחשה שנעשה רלוו מקודשת ודומה להמת מחילת מלוה כך הוא דעת הרמ"ה בעל סברת זו וע' בחשו' מהרי"ק שורש ל"ב דף כ"ג שמייצב נמ כן דעת הרמ"ה ומביא כמה רלוות לדבר ו דמניו כיולא בזה שהקדוש ן חלין לף לאחר שנתאכלו ע"ש : (כ) ולא מיחה מיד הוי כמלו נתרלה . זה הוא דעת המרדכי שם בהג"ה בשם ריב"ם ע"ש שממתיר אפילו היכא דאין סהדי שיתרלה החא מע"ג דעדיין לא בא החא מודם רבינו לניכא נע ומיחון ולקמן סעיף י"ד הביא הרב דבריו והעתקתי שם לשמו : (כא) גדלו הקדושין עמהם. ע' בחשו' מהרי"ק שורש ל"ב דף כ"ג שמיצד בדין זה וכדין יתומה שגדלו קידושין בהדי מי מקודשת מדאוריית' או מדרבנן ולא רליתי בדברי הרשב"ץ בחשובה חולק על זה רק שכ' מלחת דפסיק' שם בעל בודחי חשיבין לה מקודשת מדאוריית' ובלא בעל לא מיירי : (כב) למי שגילה החא דעתו · ע' לעיל סי' ל"ה סעיף ד' וה' וכלומר חע"פ שחזר החא מגלוי דעתו ושדכה עם אחר חפ"ה יש לחוש סיכה דליכא למימר דהחזרה לא סיתה ברצון וכמו שחכתוב אחר זה : (כג) מיישין שמא נתרלה . בעור מפיים בדברי הרמ"ה והוו קדושין כל זמן שלא שדכה עם אחר ועיין לחזור לשדכה לפני וב"י כתב ט"ז מיהו נוח לי וע"כ השמיט דבריהם הלו כאן ובחמת הוא גמרא ערוכה בקדושין (דף מ"ט ע"כ) דהחוא דאמר לתת בתו לקרובו וסיא אחרה לתת לקרובה ונתרלה הוא לקרובה ועשו סעודה לחיכת מיתון וזימנו את קרוביהם לחלכלי ושמו אחז את קרובו [דסיינו חותו שסיה בדעת החא ליתן לו את בתו] בחינה וקדש בתו' ועדיין לא קיבל החא קדושין מקרוב של אחז אחר לפני שהרגיל לא יעשו עולה ולא מייחין בהא שמא נתרלה החא לקידוש של קרובו דבודאי לא הית מדבורי' שבבר נתרלה לקרובה רבא אחר חזקה מין אדם טורח בסעודה ומפסיד' דודאי לא נתרלה לקידושי קרובו דכיון דערח הא' אפילו בשעה שעודה היתה מפסידה אחי ביטייהו היכי ביטייהו דלא טרח דאז אפשר לחוש לקידושין של קרובו דאחמרינן חולי חזר בו החא ומאחר דגילה דעתו דלקדשה לו ובהא לקרובו חושבין לקידושין חבל היכ' דטרח בסעודה ושידבה לבני חז כודאי מזר בו מרלוו הרלשון ואינה מקודשת לבני וכן הן דברי הרמ"ה ממש ולא כמ"ש הב"ח דרלחה דברי הרמ"ה נלמדי' ממקום אחר מסחמו כי תרי דשתו

חמרת

אינה צריכה מז (יז) [ז] כז) ואפי' שדכה טו) אביה תחילה יז [ח] ק כח) ואפי' נתרצה האב (יד) בפירוש אחר הקדושין כ כט) וי"א יח שאם יט נתרצה האב כששמע הוי קדושין משעת שמיעה ל) אפי' אם לא שידך מ לא) ואפי' אם לא נתרצה מיד כששמע אלא שתק ולא מיחה ואח"כ נתרצה הוכיח סופו על תחילתו והוו קידושין משעת שמיעה

(יט) מ לא) אפילו נתאכלו המעות קודם שמיעה :

הגה לג) וי"א דאם נתאכלו המעות קודם לף הוי קידושין (מרדכי פ"ק דהמיח מקדש בשם רשב"ם ורמב"ם ורמב"ן) בד"א כשלא מיחתה היא או אביה קודם שנתרצה כ אבל אם מיחתה טז) היא או אביה קודם שנתרצה לא הוו קדושין אפילו נתרצה האב אח"כ :

הגה כא לד) וי"א דאם שמע החא ושתק (כ) ולא יז) מיחה מיד הוי כמלו נתרלה (שם) לה) ואם לא שמע החא מו שהלך למדינת הים ונתגדלה הבת כב ושתקה ולא מיחתה (ו) (כא) גדלו הקידושין עמה ולריכה גט (ריב"ם סי' תע"ט) לו) וי"א כג דבשיון שבעל מחר שנתגדלה (רשב"ם סי' חלף ריי"ט) ויש להמיר כסברת הרמב"ם :

יב מ לז) קטנה שקידשה עצמה (כב) למי שגילה האב דעתו שהיה חפץ לקדשה כד (כג) חיישינן שמא יח) נתרצה : יג נתקדשה לדעת אביה ונשאת שלא לדעתו ג בין שאביה כאן ג בין שהלך למדינת הים [ט] אינם נשואין ד ואם מתה

מהני להרי"ף בעת הקידושין ומין סבר' לחלק לגמי וקבלי לרלוי בעת הקדושין : יח שתק נתרלה וכו' . והא דמהני רלוי מחר מתן מעות כתב הר"ן משום כל מדם רולה להסיח לת בתו ומשה רמי עלי וזבן למדם שלא בפניו ואם לא נתרלה לא הוי קידושין לפי שמין זכות גמור נם הרמ"ם כתב הטיסם דהוי למפרע כלומי שנגלו קידושין בהדי מי מקודשת מדאוריית' או מדרבנן ולא רליתי בדברי הרשב"ץ בחשובה חולק על זה רק שכ' מלחת דפסיק' שם בעל בודחי חשיבין לה מקודשת מדאוריית' ובלא בעל לא מיירי : (כב) למי שגילה החא דעתו · ע' לעיל סי' ל"ה סעיף ד' וה' וכלומר חע"פ שחזר החא מגלוי דעתו ושדכה עם אחר חפ"ה יש לחוש סיכה דליכא למימר דהחזרה לא סיתה ברצון וכמו שחכתוב אחר זה : (כג) מיישין שמא נתרלה . בעור מפיים בדברי הרמ"ה והוו קדושין כל זמן שלא שדכה עם אחר ועיין לחזור לשדכה לפני וב"י כתב ט"ז מיהו נוח לי וע"כ השמיט דבריהם הלו כאן ובחמת הוא גמרא ערוכה בקדושין (דף מ"ט ע"כ) דהחוא דאמר לתת בתו לקרובו וסיא אחרה לתת לקרובה ונתרלה הוא לקרובה ועשו סעודה לחיכת מיתון וזימנו את קרוביהם לחלכלי ושמו אחז את קרובו [דסיינו חותו שסיה בדעת החא ליתן לו את בתו] בחינה וקדש בתו' ועדיין לא קיבל החא קדושין מקרוב של אחז אחר שמרגל לא יעשו עולה ולא מייחין בהא שמא נתרלה החא לקידוש של קרובו דבודאי לא הית מדבורי' שבבר נתרלה לקרובה רבא אחר חזקה מין אדם טורח בסעודה ומפסיד' דודאי לא נתרלה לקידושי קרובו דכיון דערח הא' אפילו בשעה שעודה היתה מפסידה אחי ביטייהו היכי ביטייהו דלא טרח דאז אפשר לחוש לקידושין של קרובו דאחמרינן חולי חזר בו החא ומאחר דגילה דעתו דלקדשה לו ובהא לקרובו חושבין לקידושין של קרובו דאחמרינן חולי חזר בו החא ומאחר דגילה דעתו דלקדשה לו ובהא לקרובה חושבין לקידושין חבל היכ' דטרח בסעודה ושידבה לבני חז כודאי מזר בו מרלוו הרלשון ואינה מקודשת לבני וכן הן דברי הרמ"ה ממש ולא כמ"ש הב"ח דרלחה דברי הרמ"ה נלמדי' ממקום אחר מסחמו כי תרי דשתו

מהני להרי"ף בעת הקידושין ומין מחר מתן מעות כתב הר"ן משום כל מדם רולה להסיח לת בתו ומשה רמי עלי וזבן למדם שלא בפניו ואם לא נתרלה לא הוי קידושין לפי שמין זכות גמור נם הרמ"ם כתב הטיסם דהוי למפרע כלומי שנגלו קידושין בהדי מי מקודשת מדאוריית' או מדרבנן ולא רליתי בדברי הרשב"ץ בחשובה חולק על זה רק שכ' מלחת דפסיק' שם בעל בודחי חשיבין לה מקודשת מדאוריית' ובלא בעל לא מיירי : (כב) למי שגילה החא דעתו · ע' לעיל סי' ל"ה סעיף ד' וה' וכלומר חע"פ שחזר החא מגלוי דעתו ושדכה עם אחר חפ"ה יש לחוש סיכה דליכא למימר דהחזרה לא סיתה ברצון וכמו שחכתוב אחר זה : (כג) מיישין שמא נתרלה . בעור מפיים בדברי הרמ"ה והוו קדושין כל זמן שלא שדכה עם אחר ועיין לחזור לשדכה לפני וב"י כתב ט"ז מיהו נוח לי וע"כ השמיט דבריהם הלו כאן ובחמת הוא גמרא ערוכה בקדושין (דף מ"ט ע"כ) דהחוא דאמר לתת בתו לקרובו וסיא אחרה לתת לקרובה ונתרלה הוא לקרובה ועשו סעודה לחיכת מיתון וזימנו את קרוביהם לחלכלי ושמו אחז את קרובו [דסיינו חותו שסיה בדעת החא ליתן לו את בתו] בחינה וקדש בתו' ועדיין לא קיבל החא קדושין מקרוב של אחז אחר שמרגל לא יעשו עולה ולא מייחין בהא שמא נתרלה החא לקידוש של קרובו דבודאי לא הית מדבורי' שבבר נתרלה לקרובה רבא אחר חזקה מין אדם טורח בסעודה ומפסיד' דודאי לא נתרלה לקידושי קרובו דכיון דערח הא' אפילו בשעה שעודה היתה מפסידה אחי ביטייהו היכי ביטייהו דלא טרח דאז אפשר לחוש לקידושין של קרובו דאחמרינן חולי חזר בו החא ומאחר דגילה דעתו דלקדשה לו ובהא לקרובה חושבין לקידושין חבל היכ' דטרח בסעודה ושידבה לבני חז כודאי מזר בו מרלוו הרלשון ואינה מקודשת לבני וכן הן דברי הרמ"ה ממש ולא כמ"ש הב"ח דרלחה דברי הרמ"ה נלמדי' ממקום אחר מסחמו כי תרי דשתו

מהני מחחר מעת לעת בעת הקדושין כמ"ש הרמ"ם בשם הרי"ף ולא כמרדכי שכ' מחחר מיד בעת הקדושין ומחחר קוש' זו הניח בטור ע"ש ומשתמע מיהו מ"ש הריב"ם שם דלף כפרש"י שהמקדש שלא לחביה לקדשה לו ע"ש ומין מורך לף דמתרלי בשדוכין שבסיים על השידוך מ"מ כוונתו שיקדש הוא בעלמו : יז ואפילו שדכה חע"ג דכתב בסמוך חם גילה דעתו שחפז לקדשה מיישינן שמא נתרלה וכן הכ' כ"מ ומחמת קוש' זו הניח בטור ע"ש ומשתמע מיהו מ"ש הריב"ם שם דלף כפרש"י שהמקדש שלא לחביה לקדשה לו ע"ש ומין מורך לף דמתרלי בשדוכין שבסיים על השידוך מ"מ כוונתו שיקדש הוא בעלמו : יז ואפילו שדכה

אפילו המעות בעין ולא נתאכלו לא מהני מחחר שלא היה גילוי דעת בעת הקדושין כמ"ש הרמ"ם בשם הר"ף ולא כמרדכי שכ' מחחר מיד בעת הקדושין ומחחר קוש' זו הניח בטור ע"ש ומשתמע מיהו מ"ש הריב"ם שם דלף כפרש"י שהמקדש שלא לחביה לקדשה לו ע"ש ומין מורך לף דמתרלי בשדוכין שבסיים על השידוך מ"מ כוונתו שיקדש הוא בעלמו : יז ואפילו שדכה

מהני מחחר מעת לעת בעת הקדושין כמ"ש הרמ"ם בשם הר"ף ולא כמרדכי שכ' מחחר מיד בעת הקדושין ומחחר קוש' זו הניח בטור ע"ש ומשתמע מיהו מ"ש הריב"ם שם דלף כפרש"י שהמקדש שלא לחביה לקדשה לו ע"ש ומין מורך לף דמתרלי בשדוכין שבסיים על השידוך מ"מ כוונתו שיקדש הוא בעלמו : יז ואפילו שדכה

מהני מחחר מעת לעת בעת הקדושין כמ"ש הרמ"ם בשם הר"ף ולא כמרדכי שכ' מחחר מיד בעת הקדושין ומחחר קוש' זו הניח בטור ע"ש ומשתמע מיהו מ"ש הריב"ם שם דלף כפרש"י שהמקדש שלא לחביה לקדשה לו ע"ש ומין מורך לף דמתרלי בשדוכין שבסיים על השידוך מ"מ כוונתו שיקדש הוא בעלמו : יז ואפילו שדכה

באר

נמי גט ומיחון כפי כסברת המום'.ומשם מנכי שהב"ח בשלמו כתב וז"ל דמתני' בדנשחא הלכך מיישינן שמא נתרלה החא ובפי גט ומיחון ע"ם והחיך נשלם מעיניו דברי חום' חלו . ומוד לדבריו קשה נמי למרדכי דפי' הא דשולי ורב ושמואל מיירי דוקא דליתיה לחא בעיר אבל ליתיה לחא מיישינן שמא יחרי' החא מיין בב"י ס"כ קשה נמי מלי מקשה מדשמואל דילמא מחני' מיירי בדליתי' לחא . אלא ודאי דאז בפי גט ומיחון ס"כ הדרך שברת החום' לדוכחי' ודו"ק . ועין להביא ראיה מחידך מקמן שהקשה אין מוכרה לקדושין וכו' האי אלמנה היכי דמי וכו' דילמא מיירי בחקדשה ונשחא אלא לרצח אביה אלמנה אלא ודאי אין חילוק . עיין חום' שם ד"ה אלא דקדשה ואיהי נפשה אלמנה וכו' שכחב בדחיוק הוי כמו שקידשה אביה ע"ש ס"כ ה"ל בחקדשה ונשחא אלא לרצח אביה דהוי כמו שקידשה אביה ודו"ק ועיין דף מ"ו ע"ש בחש"ו ד"ה הואיל ונשחא בה מששה יחומים כחיי אב וכו' . ועיין מהרש"ל מ"ם בשם מ"י . ולפי דברי המרדכי הנ"ל קשה מלי מששה האי אלמנה היכי דמי וכו' דילמא מיירי בליתא לחא ועיין בנ"א דף ס"ו ע"ש ועיין ב"ם : טו) אביה . קשה הב"ח מה ענין דשדכה גילה דעתו אפי' י"ל דחומים שמעמוד בשמוד שבעי לקדשה לו ומצוחר בשמוד שבעי נתרלה ע"ם . וח"ת וכ"ש

הישב

מחרכים : טז) היא וכו' . ולדעת החום' אפילו אחר ריצוי החא יכולה היא לחזור מלחת מיישינן שמא נתרלה החא בפי גט ומיחון ע"ם והחיך נשלם מעיניו דברי חום' חלו . ומוד לדבריו קשה נמי למרדכי דפי' הא דשולי ורב ושמואל מיירי דוקא דליתיה לחא בעיר אבל ליתיה לחא מיישינן שמא יחרי' החא מיין בב"י ס"כ קשה נמי מלי מקשה מדשמואל דילמא מחני' מיירי בדליתי' לחא . אלא ודאי דאז בפי גט ומיחון ס"כ הדרך שברת החום' לדוכחי' ודו"ק . ועין להביא ראיה מחידך מקמן שהקשה אין מוכרה לקדושין וכו' האי אלמנה היכי דמי וכו' דילמא מיירי בחקדשה ונשחא אלא לרצח אביה אלמנה אלא ודאי אין חילוק . עיין חום' שם ד"ה אלא דקדשה ואיהי נפשה אלמנה וכו' שכחב בדחיוק הוי כמו שקידשה אביה ע"ם ס"כ ה"ל בחקדשה ונשחא אלא לרצח אביה דהוי כמו שקידשה אביה ודו"ק ועיין דף מ"ו ע"ש בחש"ו ד"ה הואיל ונשחא בה מששה יחומים כחיי אב וכו' . ועיין מהרש"ל מ"ם בשם מ"י . ולפי דברי המרדכי הנ"ל קשה מלי מששה האי אלמנה היכי דמי וכו' דילמא מיירי בליתא לחא ועיין בנ"א דף ס"ו ע"ש ועיין ב"ם : טו) אביה . קשה הב"ח מה ענין דשדכה גילה דעתו אפי' י"ל דחומים שמעמוד בשמוד שבעי לקדשה לו ומצוחר בשמוד שבעי נתרלה ע"ם . וח"ת וכ"ש מחחר דמעיקרא לח קידם החא בעלמו . והרמב"ם כתב רילוי לחר מהני מחחר דמעיקרא לח קידם החא בעלמו . והרמב"ם כתב רילוי לחר

טורי זהב

לית בחחוא קמא ע"כ בכך נוונ' צריכה נט משניחם כנכע"ד פשוט וכתב רש"ל דח"כ לבעל לשויא שכיח בתר שכיח דדינ' חכי : [ז] ואפילו שידכה אביה תחלה לכאורה משמע שאביה היה המשדך ואעמיד איוה שדכן ע"ז וקשה דא"כ מ"ש מסעיף י"ב דאם גילה האב דעתו שהיה חפץ לקדש' דחיישינן וצ"ל דחך שדכה לכאן אין פי' שאמר בפי' שרוצה להתחתן עמו אלא ספור דברים היו בין חבעל ובניהם ולא שום הסכמה כנלע"ד : [ח] ואפי' אם נתרצה האב כו' דבעינן שנתרצה בשעת חקידושין ועיין מ"ש בסימן כ"ו סעיף י' מזה דבוח סליני נם חרשב"א וחריב"ש דקשה פלונת' דכאן נם בב"י מבי' דחרשב"א ס"כ כאן כחרי"ף שהוא דיע' קמיית' דכאן ע"ש מ"ש בשם ריב"ש דכל מה שהוקשו על חרי"ף בזה תירץ חרשב"א ואיכ עולה יפה מה שפירשתי בסי' כ"ו סעיף י' במחלוקת חרשב"א וחרא"ש

הגהות רעק"א

ס] ב"ש חום י"ח ותמתמיתת' לכ"ח. כ"כ ע' תצו' רמ"ך מ"ח סי' ו' :

שי למורה

סעי' י"א שם נתרלה החא . כ"כ עכ"פ ס"ק י"ם שם שחחם על כ"פ והכנר חמום דנם כ"פ מכיח כן בשם סחוספות ומהרדכי דכנחרם לח שייך מילון לכל סכיח בשם שייח דקיל כספר חפץ וכלחת דהכר"ן כחב להכיח בשם בשחלחות וכהב"ח דנרסי נצרם ול"כ ס"כ דנם בנחרם לריכם מילון שמא יחמרו וס' חום' יבמות דף ק"ב ע' ד"ם ויחרם' שכחבו בשם ר"ח דבר כוננת מין לם להרמיק מסמילון משמם דנם בנחרם שייך מילון וכו"ב :

ביאור הגר"א

כז) ואפילו שדכה . ברמ"י מ"ך כ' ד"ה ח"ל חא כו' ותום' מ"ם כ' ד"ה בפירוש כו' : כח) ואפי' בחרלה כו' הרי"ף וכרמב"ם ומפ' מס"ם בפירוש חמר מר כו' משום דריצוי שלו חמר הקדושין חין כלום וכבריחם לזה מפ"ם מ"ו ל"ל חניו כו' ומ' כפירש"י ל"ל קדושין חמרים. ריב"ם:כט) וי"ח כו'. כפירש"י שם ללא מייישינן לשמח כ"כ ברמ"ם ופ"ם : ל) ואפילו שם כו' ממ"ם בפירוש כו' ורב ושמואל מיירי בלא שידכו כח"שב. לא) ואפי' שם לא כו' ממ"ם בחקדשה שלא לדעת כו' ואפי' כאן לחיכלה לרי"ם פוחיל ונראה כו' ופרש"י שם ד"ם פוחיל כו' לו שתיקתו פוחים כו' ומ"ש שבשמת קדושין ואחיב אר שמת נשוחין לח כחיב שתיקתו פוחים ומבשמת שמא בין קידושין לנשוחין כיון שהוא כאן ושם זמן לנשוחין :"ב מוכח כ"כ ריב"ם : כב) ואפילו נתאכלו כו' כמ"ם רפ"ב ורחיב מחם דפריך שם מ"ו מ' מם מלן יחמן כו' ושם שלי כיצד יחמן לה בחחנו כשולם שם:לג) וי"ח כו'. כמ"ם ביכמות ק"י ע' דוק'דבשבל חכל נלחים לח מחני שבשילות ברחשוחות חמ"ב דכחרלה שבשו"ו . מרחכי שם : לד) וי"ח דחם כולי מרדכי שם ושמחו ממ"שם שר שיבח חביב ויחמק כו' ובריב"ם משחמש בזה פ"ם : לה) ואם לא כו' . מהרי"ק וכמו שחמני רלוי שחב כ"ב שחמני רלוי דיכה לחחר שנתגדלה ויילפ' לרשוחה ולדברי הפוש"ם שפי' נתאכלו המעות ופ' כמהרי"ק שהחירך בזה : לו) וי"ח דבעינן כו' . כ"כ בריב"ם וכמ"ם ביכמות שם דוקא שנעשל ופ"ם : לז) קשה כו' . ע"ל

פתחי תשובה

(ס) קשה לו נערה . עיין בזה בחשו' מהרי"ם חלשקר סימן ו"ד : (ו) גדלו הקדושין עמה. עמ"מ ס"ק כ"ל ועיין בשו"ת הגחון מהרי"ם זלמן זי"ל חלחי מ"ם בזה :

(ז) וי"ח דכ"ם כו' עמ"ם לקמן ס"ם כ"ו :

הרמ"ס ס"ז מקודשת כל זמן שלא שהכה עם אחר ועדיין לאחוז לשהכה לשני עיין כ"ת ומ"מ : כה (כה) אינו יורשה ואינו מטמא לה. וס"ה דאין לה כתובה דמן הנשואין מיעה ואינו מייב בקבורתה כ"כ הב"ח בשם הריטב"ח : (כה) דה"ה אם מת אחד · עיין שם שרגיטו אם תמה על דבריהם והתריך להוכיח דאין המתים יכולין למחות ואין אדם מוריש זכות אחת לבניו ולנכדיהו לא אחרי ממנו כחזקת מריה : (כו) והשיאוה אחיה כה) ואמה ה [י] הוו קידושין וצריכה מיאון וכי אתי אביה כט לא בעיא קידושין כו) אחרים ו מ) וי"א שאינן קדושין ואפי' מיאון אינה צריכה ל (כז) מא) ומ"מ אין לאוסרה עליו משום דתחשב כו) כפנויה ועומדת אצלו בזנות כיון שדרך קידושין ונשואין היא אצלו :

הגה **לא** מב) ואפי' בא אחד ואימה אין לאוסרה עליו [יא] ואין בידאתו בידאת זנות ויכול לעבבה אצלו **לב** עד שתגדיל כד) ויגמרו קידושיה [יב] אלא שאם קדשה אחד לאחר קודם שתגדיל **לג** (כח) מג) לריכה גט כה) מתרוייהו (ריב"ם סי' קל"ג) ואם כתוב לריכה גט מהשני והרב פסק לריכה מתרוייהו (כט) ויש להחמיר כסברת הרמשונה **מד**) ויש מחמירים עוד לומר דכל שהניח **לד** במדינת הים אפילו קדשה קטנה עלמה חיישינן שמא אם שמע אחד הוי מתרלה (ל) והוי ספק מקודשת (מרדכי פ' החיש מקדש) **מה**) מעשה בא שגירש אשתו ופסק עמה שהיא מעפל בנשותיו לזמן **לה** ולהגדיל ולהשיאן וכן עשתה ובא אחד ואימה בנשואי בנותיו הקטנות ופסקו (**לא**) דאם לוה להשיאן ולהגדילן [יג] מה שעשתה עשוי ואינו יכול למחות **מו**) ובלבד שיהיה כן לפני עדים כי שליח קבלה לריך עדים **לו** (**לב**) כמו שהתחיל לעיל סי' ל"ה ס"ג **מז**) אבל אם אחר שיהא כח בידה להשיאן כשיגדלו והיא השיאן בקטנותן (**לג**) אין במעשיה כלום **לן** ויוכל למחות דהרי שיהתה ממה שליוה לה (ריב"ם סי' תל"ב) :

טו ז המקדש לה בתו סתם או שאמר לו אחת מבנותיך מקודשת לי [יד] אין הבוגרת בכלל מח) אפילו נתנה לו רשות לקבל קידושיה [טו] ושיהיה הכסף שלו ח מט) ודוק' דשויתיה שליח לקבל קידושין סתם ולא אמרה מפלוני אבל אמרה מפלוני **לט** (ט) גם היא ספק מקודשת (לד) ושאר הבוגרות אינם בכלל :

טז ט מי שיש לו שתי בנות אפילו שתיהם קטנות ושידך אחת מהן לאחד (לה) ואחר זמן קבל ממנו קידושין ואמר בתך סתם מקודשת לי מ נא) אפילו היו עסוקים בה אסורות לו וצריכות גט ממנו :

הגה נב) [טז] ואפילו מזר מוך כדי דיבור **מא** (לו) ופירש בתך פלונית אינו מועיל (מרדכי ריש קידושין בשם רמב"ה) נג) וכל כה"ג לההו קידושין שלא נמסרו לביאה כופין אותו לגרש(רשב"א ס"ז) י המקדש את בתו סתם אין הבוגרת בכלל :

מי

יז יא מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים אלא שלה אומרת כן ושלו אומר כן הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

יח יב מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

יט יג מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

כ יד מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

כא טו מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

כב טז מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

כג יז מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

כד יח מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

כה יט מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

כו כ מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

כז כא מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

כח כב מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

כט כג מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

ל כד מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

לא כה מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

לב כו מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

לג כז מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

לד כח מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

לה כט מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

לו ל מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

לז לא מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

לח לב מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

לט לג מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

מ לד מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

מא לה מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

מב לו מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

מג לז מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

מד לח מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

מה לט מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

מו מ מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

מז מא מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

מח מב מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

מט מג מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

נ מד מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

נא מה מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

נב מו מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

נג מז מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

נד מח מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

נה מט מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

נו נ מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

נז נא מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

נח נב מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

נט נג מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

ס נד מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

סא נה מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

סב נו מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

סג נז מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

סד נח מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

סה נט מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

סו ס מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

סז סא מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

סח סב מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

סט סג מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

ע סד מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

עא סה מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

עב סו מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

עג סז מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

עד סח מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

עה סט מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

עו ע מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

עז עא מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

עח עב מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

עט עג מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

פ עד מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

פא עה מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

פב עו מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

פג עז מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

פד עח מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

פה עט מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

פו פ מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

פז פא מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

פח פב מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

פט פג מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

צ פד מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

צא פה מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

צב פו מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

צג פז מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני מפני שהיא בחזקתה עד שיודע שקדשה השני :

צד פח מי שאמר בתך מקודשת לי ואחר כך אמר לאחר בתך מקודשת לי אם יש עדים שקדם לראשון אפילו היא בבית חמיו ולא נודע לה עד אחר כך הרי זו מקודשת לראשון ומגורשת מן השני ואם אין עדים לא לזה ולא לזה אלא הרי זו מ

שטעה ולמה לא יהיה המצדך כמון לומר שטעה : (לז) וכולן כרשות שלו לקדשן . כלומר לתפוקי כוגרת דליכא בכלל הספק תפילו שוותיה עלית ומיהו אם עשתה שליח לקבל קדושין מפלוני מתבמר לעיל סעיף ט"ו דגם היא בכלל ול"ב אם היה הגדולה שבגדולות היא לבדה מקודשת כמו אם היו כולן כוגרת ונתנו לו רשות וע' בב"מ : (לח) ולא הכירו . לכאורה משמע דוקא שאמר בהדיא שאינו מכירו אבל ל' הב"י בשם התו' שאם היה החתן עומד לפניו ואמר קדשתי כתי ושתק ואמר שטעה אמר למיש הזה תיו כאמן דכיון דלא אמר מיד תוך כדי דבור משמע ודאי שאינו מכיר אותו ולפיכך לא פי' מיד עכ"ל מיירי דכאו אבל אם אומר מה שאמר לפניו לבדו הוי כמי שהוא מכירו : (לט) שניהם מותרין בזה בזה . ואם קדם ל' תת כוגרת דאין לה אלא גט אחד ואם קדם ל' נתן לה ב' גטות מוליאין מידו בב"מ בשם הירושלמי אף על גב דאמרינן גט

שום אדם מכחישו ואין מוכרח ויותר מסתבר כיון דהיה לו לתחזק כמ"ש מהני ע"א כמ"ש בי"ד סי' קכ"ז וכ"כ בחדושי מהרי"ט : **נא** תוך כדי דיבור וכו' . מכאן כשתמר קדשתי וחמ"כ תמר נרשתי תימו מפ' דבריו תלה תומר מלתא תחריתי ותימו נתמן תלה מחמת מיגו מ"ש תימו נתמן תלה תכ"ד דתז"ל צריך לומר מיגו דלא תמר כלום תכל תמר כ"ל לא תמרין מיגו דלא תמר כלום משום דהוה מיגו למפרע ומנו למפרע לא תמרי' כמ"ש בהרמ"ם פ' שני דייני וכ"ד להא דקי"ל בקדושין תכ"ד לתו כדיבור הוה דשם לא תיירי לעניננו תלא כשהוא מקדם ועושה מעשה בפני עדים וחמ"כ רוצה לחזור מפני תכ"ד מ"י לחזור לעי"ג כעלמא תכ"ד יכול לחזור מ"מ בקדושין מ"י לחזור תכל בכה"ג כשתומר דכר שתומר לדבריו הרמשונים נתמן הוה כמיגו תם הוה תכ"ד וכן מוכח לקמן סי' ו' דתימו נתמן לומר דיכתה שכויה משום דוקא לנשואין תימים כשני עדים ובמקדשתי ותכ"ד תומרת שכויה שכויה משום דוקא לנשואין תימים כשני עדים ובמקדשתי ותכ"ד תומרת פנויה תני ועין סי' ו' דתימו נתמן לומר דיכת

(הגיהו הר"ן בקידושין פרק המוכר דף תרמ"ח ע"ב והטעם מבואר שם בהר"ן לחלק בין גירושין לקדושין דהוקם שיך כשהדם מחייב את עלמו דבר מ' וחם אירעו חוקם יכול לומר לחדעת, דהכי לא מתחייבתי מכל כחן חם חלי בדעת חבירו וחם חירם חוקם לא"ד מעל לחים תחמר החשה מה לי לחוסף חני לא נתחייבתי להיות מחתך רק ע"ד שיקויים התנחי וכל זמן שלא נתקיים התנחי חף שממחת חוקם לח נתקיים חיקם מתרלה בקדושין וכן להיפך חם לא קיימה החשה התנחי שלה מחמת חוקם : (ב) הוי תנחי כתלו הזכיר הן קודם לה) לגלחו (הר"ן פרק חי שחזרו) : ג כל האומר ו) מעבשיו או על ז) מנת ד אינו צריך לכפול תנאו ולא להקדים תנאי מ) למעשה אבל צריך להתנות בדבר שאפשר לקיימו ו יש חולקים ואומרים דאפי' באומר מעבשיו או על מנת צריך להיות בתנאי כל הד' דברים :

הגה ג) וי"ח דאפי' לח פי' כל דיני תנחי ד (ג) רק חמר חשה שחתנה כתנחי בני גד ובני ראובן הוי תנחי ע) גמור (הגהות חיי' פ"ו) :

ד ז ד) י"א ו דלא בעי שיהיה בתנאי ד' דברים אלו אלא במקום [ד] דאתי מינייהו חומרא (ד) ולא היכא דאתי מינייהו י) קולא :

הגה ה) וי"ח עוד דמע"ג למיכח כל הני ד' דבריס בעיגן ג"כ שיהח ך התנחי בדבר מ' והמעשה בדבר יח) מ' מבל (ה) חם [ה] הכל הוח בדבר מ' חיגו תנחי (הרמ"ח והטור) ויש לחוש לדבריו לחומרח (ו) ו) התנה עמה שתתבל

מקודשת ומתנה ת"כ חע"ג דמתינה היה בתחלה מ"מ הוי חע"ג דלקיים התנחי חלה קשה למה פסק בסי' קמ"ג כשמתנה ע"מ שתחזור לי הגיע לו בדבר מ' ולח חזר לו חלח חם חזר לו בתוך ל' יום ולח חזר לו חלח חחר ל' יום ולח חזר לו חלח חחר ל' יום ולח חזר לו חלח חחר

ע"מ שתחזיר הכסף מז מין התנאי כותב למעשה ונה הוי תנאי ומעשה בד"ה לשטת תוס' מז צריכה לקיים התנאי והוי מתנה על מנת להחזיר וקידושין בטילים ולהרמ"ה הוי התנאי והמעשה בד"ה ומ"ל לקיים התנאי והקדושין קיימים . ומה לחר ה"ה מקודשת אם תחזיר לי הכסף קדושין מז לתוס' והרמ"ם התנאי ומעשה הכל בד"ה ותנאי בטל וקידושין קיימים . ולהרמב"ם התנאי קיים והוי מתנה ע"מ להחזיר והקדושין בטילים . ויש לחוש לחומרת הכל הני פלוגתא : ח שתאכל חזיר . התנאי זה בידה הוא לאכול ונה הוי מתנה על מה שכתוב בתורה דהא אם תרצה לא תאכל ולא תהא מתנה עמו שתבטל לפלוגתא דר"ת שאם התנה התנאי ע"מ שתבטל לפלוגתי אין בידה לקיים דהפלוגתי לא ידעי : ט לאסור לה. כ"כ הטור ובדרים' כתב ה"ה למותר לה נמי לא ידעי כי מיד שתקיים התנאי נעשה היא מ"מ ואפשר אפילו בתנאי אם ונה הקדושין חלין למפרע ועיין תוספת ניעין דף פ"ג אבל אם מתנה על מותר לה אין לומר דמ"מ אינה בידה לאסור לנוה על פניה דמשום הפלגת דבר כמ"ש בתו' דף פ"ד . ול"ל אם מתנה על מותר לה יכולה להתקיים התנאי היינו אלא תניד לו התנאי דמ"מ אינה בידה שאת יוודע לו : י שאר וכסות וכו'. כתב בח"מ היינו דוקא אלא אמר ע"מ שאין בקדושין אלא כדי שלא יאמר בטל . ע"כ לשיטי בכפל התנאי וה"ל מאחר דכפל התנאי לא מוכחה : יא תנאו בטל . ע"כ לשיטי בכפל התנאי וה"ל מאחר דכפל התנאי אין תתקדש לו כאלא תתקיים התנאי עיין בתוס' דף מ"ו אם מתרלים קושיא זו ונם אם מתנה שתפטרני מן העונה כתבו תוס' אם דהוי תנאי ועיין במרדכי : יב דכל המתנה על מ"ם בתורה . ול"ד להתנאי שתאכל בשר חזיר דשם בידה אלא תאכל ולא תתקדש ואם תאכל אין כאן עבירה אבל כאן אם תקדש אין כאן קדושין כלל : יג) ועיין לקמן סי' קמ"ג סעיף י"ב :

ה [ו] שתאכל חזיר וכו' . כ"כ הג"מ לייב"א ה"ה דמה שכתב הלבה כרשב"ג דמ"ו להתנות תנאי דלא ירם את אחתו משום כל שהוא תיקון חז"ל מ"ר להתנות דחז"ל עשאוה חיזוק יותר מבל התורה . מיהו נראה כל הפוסקים חולקים ע"ז כאשר מבואר ס"ם ס"ט וסימן ל"ב דבתבו שם אם מתנה אחר נשואין לא מהני התנאי משום דהוי כאלו מתנה הבן אלא ירם את אביו דקי"ל דלא מהני התנאי וירם את אביו אבל מחמת תיקון רבנן מהני הסילוק וה"ר למה הביי דעת הג"מ נגד כל הפוסקים הנ"ל. ולדעת הג"מ אם שאר וכסות תיקון חז"ל הוא ה"ר להתנות ושומה לכ"ע מ"ר להתנות אף על נב דאסה יכולה למחול על העונה כמ"ם לקמן מ"מ ע"ר תנאי מ"ר להתנות ועי' במרדכי פ' השוכר : יד דלא אתא כלומר שאחר אין דע"מ שירלה פירושו שנדע שהוא רולה היינו שיאמר הן וזה הוא דעת הרמב"ם : טו לא רלה אתא. כאן הביי ל' הרמב"ם ואחר כך הביי דעת האולקים ומ"ם אינה מקודשת כלומר לכ"ע לפי שיטתו. ולרמב"ם דהתנאי קאי על שעת השמיעה אז אם לא אמר הן מיד בטלו הקדושין ולשאר פוסקים שיאמר הן או שיתוק וכמ"ם בסמוך : טז הכי זו מקודשת. לרמב"ם היא מקודשת בודאי כי התנאי היה אם לא יאמה בשעת השמיעה ולשאר פוסקים מקודשת בודאי כשעת ולא מיאה וכל ימי חייו היא ספק מקודשת דשמא יאמה טוד : יז מלמדין את האב לרמב"ם קאי התנאי ע"מ שלא יאמה בשעת השמיעה ואם לא יאמה בשעת השמיעה היינו לפילו אחר שעבר מלמדין אותו שיאמה כל זמן שעסוקים בחותו ענין אבל אם מתנה ע"מ שיתוק כיון שעתק מ"ר למחות אפילו אם עסוקים בחותו ענין ולשאר פוסקים כל חיית שיאמה מהני אי שפיר מ"ם מלמדין אותו שיאמה אבל התנאי ע"מ שיתוק לא שייך לומר מלמדין אותו אי מיאה לא מהני מ"ר למחות מיהו י"ל מלמדין אותו קודם שיאמה ואם תאמרי מיהת אבל התנאי ע"מ שיתוק לא שייך לומר מלמדין אותו דהא מיד בשעבר ולא

ועשה ולא קבע לו זמן הוי לעולם ואפילו אמר בתחלה לא ולסוף מודה דמהני הן אמר לא מע"ג דפלג בלא אמר הן בתנאי דלא יעמוד כל תיעת דמקיים תנאו אלו קדושין למפרע וכן בע"מ שיתחוק מע"פ שתנאי זה עניינו שב ואל תעשה כיון שהוליחוהו בלשון מעשה דאמר על מנת שיתחוק שהוא בקום ועשה דכיון שמקיים התנאי פעם אחד די ומיהו בזה יש הפרש בין תנאי הן לתנאי שתיקה דתנאי הן לעולם משמע כל זמן שיאמר הן אבל תנאי שתיקה שיתחוק בשעת שמיעה משמע שלא יאמר הן לפרש על מנת שיתחוק פעם אחת כל ימיו וכי לעולם לא יתחוק: (טו) מיהו אם לא היה בדיתו דבר"ם אלו הוליח הרב מתשובת הריב"ם ושם מירושלמי מאב דשומע מקידושי בתו במקום אחר ועי"ז אמרו בגמרי' על שיצא תיכף ויאמר שתין לריך למחות ולגלות דעתו שלא במקומו אבל כ"ד הוא תנאי ע"מ שיתחוק ולא אמר ע"מ שיתחוק אפילו אם יאמר אם שתק בשעת שמיעה אינו מקיים התנאי ואין הבן ברשות האב שיאמר דמה היה לו למחות שלא בפניו אלו אם יאמר ע"מ שיתחוק פ' הדר במקום פ' ויתחוק וכי נאמר שעלה ע"ד שפלוני הדר במקום אחר יבא מיד כשיגידו לו ולא יאמר ע"מ שיתחוק אם יגידו לו ולא יאמר בפני עלה הבריות לא יפה עשה פלוני שקידש את פלונית: (טז) ואם מיחה בשעת שמיעה. כבר כתב הטעם דכל שאומר ע"מ שיתחוק כאלו קבע זמן לשתיקתו ואמר בהדי ע"מ שיתחוק מיד כשיגיד ואם לא יתחוק שלא יאמר מיד כשיגידו לו ולא יאמר בפני עלה הבריות לא יפה עשה פלוני שקידש את פלונית: (טז) ואם מיחה בשעת שמיעה. כבר כתב הטעם דכל שאומר ע"מ שיתחוק כאלו קבע זמן לשתיקתו ואמר בהדי ע"מ שיתחוק מיד כשיגידו

דלמר שים לי מצמע על לותו שעה קלמר כמ"ש בריו"ז בלומר ע"מ שלרלך שים לי לכוונתו שים לי בעת הקדושין מלא מס למר ע"מ שלרלך ולא למר שים לי לז לפילו מס הרויח לחר כך מסני מצמ"כ מס לומר ע"מ שים לי בעינן שהיה לו בשעת הקדושין ומזה נרלה מס לומר ככל החנלס ס שים לי בעינן שהיה לו בשעת הקדושין שים לי לכן

ע"מ שים לי ביד פלוני לא מהני הולמת פלוני כי לף על פי דמהני הולמתו למייב לת עלמו מכמן ולכתל מ"מ מ"י מס היה לו מלגו בשעת הולמתו : **לב** בלותו מקום.ככל התנלים לריך להיות קפיד'מס מצמ"ם לקמן והכל יש קפיד' די"ל דלגומה להלך ללותו מקום דוק'לכן לפילו מס יש לו המעות במקום קרוב לא נתקיים התנלי כמ"ש הר"ן והמגיד : **לג** עד שירלה . ולא מהני דיש לו מגה דלא ניח"ל להרלה בעלמה עטר : **לד** שעדיין לא חלקו . לפון בר"ן לינו כן וז"ל כיון שלא הגיע זמן העסק רווח' משתעבד נשמע מס הגיע זמן החלוקה הוי כאילו היה בידו מע"ג בשעת הקדושין ועי' בח"מ שלא נתכוון להקנות לו אלא לאחר זמן ולכן מפקיע עלמו מן הקדושין ע"כ ומ"ש בח"מ בשם הרשב"ם ז"ל דלא מהני אלא לאחר זמן ולכן מפקיע עלמו מן הקדושין לא נלון בעיני דלא מהני אלא לאחר זמן ולכן מפקיע עלמו מן הקדושין ולא מהני לפני זמן ולכן לא מפקיע עלמו מן הקדושין

סלעים כמו במכר ועיין שם : (לד) כגון שהיה מכוסה שלגו רואה אותו וקבלתו שברה וקבלה וכתב הרמב"ם ס' מלך קפ"ו בית שמאי לומר לשם כוס ומ"ל הרי את מקודשת לי בטבעת זו אם היו פניה מכוסות סורת הדין הוא מקודש, דטעות הוא מכל מקום אם רואה הרי יודעה שאין זה טבעת קידושין והלריך בזה ופיים ומ"מ נכון לחזור ולקדש וכו' שאין אותו רואה מוכרחת שהי' מקודשת ודלית עכ"ל ומה אמר לה התקדשי לי בדיר של כסף וממ"נ זהב לו במכ"ומ מתחסיין"ב:

(לה)ל"ם אמרה לשליח לקבלו בשבילי כלו' מע"ג דהיכא למימר דמרשה מקום הוא לו אף אם לא יתן מלא כסף קבלי ומכ"ם של זהב וכדעת ר"ם שנמרא קמ"ל דקפידא והיכא דיכול לה בכספא מבדהבא : (לו) ממרה בפי בשעת הקידושין כלומר שהשיב, לו אף אם לא יהיה כך כמו שאמרת אני מרוצה והוא שתתן אלא אמר לה כי אלא שנא דוקא על תנאי כך אני מקדש נמלא כשכיס לדבריה : (לז) וכן אם היא הטעתו אין קידושין אלא מ"ל כמר וכו' כל"ל : (לח) אבל אם כשמה אתם ואמר סבור הייתי וכו' וכן הוא בירמב"ם סוף פ"מ : (לט) בדקדוק יפה נראה דמכ"ם שלריך לתרגם את התורה כתרגומו של אונקלוס : (מ) ל"ל יודע המצוה אלא נתפרש אם לריך כל המצוות מהם"ם או ג' מצוות כדעת הטור כפ"מ שאני יודע לקרות : (מא) מדברי התלמוד כלומר הדרשות שבורם בתלמוד מפסוקי התורה והיינו כמי ספרי וספרא הנקראים בגמרא מדרש תורה וגם פה לא נתפרש אם לריך לידע כולן או מקלתן : (מב) ותוספתא של ר' חייא ותוספתי:(מג) דבר התלוי בסברת מקום נראה דהכי ג"כ בתי מן המקומו' סני כמו בע"מ שאני תלמיד ותפסר דמי ליודע להשיב דבר התלוי בסברי במקום מ' יודע להשיב בכל המקומות : (מד) הרהר תשובה בלבו . אפי' שאינו אומרו בפיו אלא מהרהר בלבו אפי' כשהוא יושב בבית הכסא ואינו יכול לדבר בפיו אסור להרהר בדברי תורה ואפי' בדברים שאינם הלכות כגון שהוא חושב בדברי חכמה ובדברי תורה אסור אבל בדברים בטלים מותר ואפי' בדברים שאינם הלכות כגון שהוא חושב בדברי חכמה ובדברי תורה אסור אבל בדברים בטלים מותר ואפי' בדברים שאינם הלכות כגון שהוא חושב בדברי חכמה ובדברי תורה אסור אבל בדברים בטלים מותר

כד (יד) ס ע"מ שאני עשיר ונמצא עני או **מד** עני [יד] ונמצא עשיר ס על מנת שאני כהן ונמצא לוי או לוי ונמצא כהן נתין ונמצא ממזר או ממזר ונמצא נתין בן עיר ונמצא (טו) בן כרך בן כרך ונמצא בן עיר ע"מ שביתי קרוב למרחץ ונמצא רחוק רחוק ונמצא קרוב ע"מ שיש לי שפחה או בת (טז) נדולה או אופה ואין לו ע"מ שאין לו ויש לו ע"מ שיש לו אשה ובנים ואין לו ע"מ שאין לו ויש לו בכל אלו ס או שאמר התקדשי לי בכוס זה של יין **מה** ונמצא (יז) של דבש **מו** או דבש (יח) ונמצא מים (לד) ג כגון שהיה מכוסה **מז** ולא (יט) הבירה בו עד אחר כך בבל אלו והדומה להם ג אפילו אמרה בלבי היה לד שתקדש לו אפילו לא יתקיים התנאי אינה מקודשת לא שנא אם קיבלה היא הקידושין **מה** (לה) לא שנא ד אמרה לשליח לקבלם בתנאי ושינה השליח ה וכן אם היא השעתו ו אפילו אמר בלבי היה לקדשה אף על פי שהטעני אינה מקודשת :

הגה **לט**) מע"כ **מט** (לו) ממרה כן (לג) בפירוש בשעת הקידושין [טו] ומע"ש הבעל ושתק (ז טור) (לז) וכן אם היה לד) הטעתו (ומ"מ בפירוש ומע"פ אלא יהיה כן) קידושי קידושין **(לח)** ח **אבל אם** כשמה **אתם** ואמר כשבור הייתי שהיא כהנת והיא לויה או לויה והיא בהנת עשירה והיא עניה עניה והיא עשירה הרי זו מקודשת :

כה מ) ט ע"מ שאני יודע לקרות שיקרא התורה ויתרגם **אותה תרגום אונקלוס הגר מא)** י (וי"ח דאם יודע לקרות ולתרגם ג' פסוקים סני) כ **ואם אמר** לה ע"מ שאני קראה צריך להיות יודע תורה נביאים וכתובים נ (לט) בדקדוק יפה :

כו ל ע"מ שאני יודע לשנות **נא (מ)** צריך להיות יודע המשנה (לה) (וי"ח דאם יודע **נב (מא)** מדברי התלמוד כלומר הדרשות בשם הר"מ) **ואם** אמר ע"מ שאני תנאה צריך להיות יודע לקרות המשנה וספרא **(מב)** ותוכפתא של רבי חייא : כז ר על מנת שאני ו] תלמיד כל ששואלים אותו דבר אחד בתלמודו **ואומרו נג מב)** ואפילו [טז] בהלכות (ז) החג שמלמדים אותן ברבים מדברים הקלים סמוך לחג כדי שיהיו כל העם בקיאים בהם :

כח ס ע"מ **נד** שאני (מ) חכם כל ששואלים אותו דבר חכמה ע דהיינו (מג) דבר התלוי בסברא בכל מקום (מד) **ואומרה** : כט פ ע"מ שאני גבור כל שחביריו מתיראים ממנו מפני גבורתו: ל ל ע"מ (טו) **שאני עשיר כל שבני** עירו מכבדים אותו מפני ז] עשרו :

לא ק ע"מ שאני מ] צדיק **אפי'** רשע גמור הרי זו מקודשת **מג)** מספק **נה שמא (מד)** הדהר ט] **תשובה** מד) ר] **בלבו** :

לב ר ע"מ שאני רשע **אפי'** צדיק גמור הרי זו מקודשת מספק **שמא** ס הדהר ע"א בלבו :

לג ת ע"מ שאני בן עיר ונמצא בן עיר ובן כרך ע"מ שאני בושם ונמצא בושם ובורסקי (פי' לומן למכד הטורים) ע"מ **ששמי יוסף ונמצא שמו יוסף ושמעון הרי זו מקודשת אבל אם אמר** לה ע"מ שאין שמי שמו (מה) **אלא יוסף ונמצא שמו יוסף ושמעון שאיני אלא בן עיר ונמצא בן עיר ובן כרך שאיני אלא בושם ונמצא בושם ובורסקי אינה מקודשת :**

לד ת המקדש את **האשה** וחזר בו מיד הוא או היא [יז] **אע"פ שחזרו בתוך כדי דיבור אין חזרתם כלום נו (מה)** והרי היא (מג)מקודשת המקדש

וכשכיתו קרוב י"ל ניחא לה מטרפס, ואולי וכן בכוסם וכשים לו בת גדולה אם גדולה בקומה היא י"ל דלא ליית לה ולפי' הרמב"ם דהיא מגדלת שער ואזלת בכל הבתים ומספרת דברים ממנה וכן בשהות בן עיר וכן כרך י"ל דלריכה לדור עמו לפעמים בכרך . תכל כשממנה סתם שהות בן עיר לף ע"ג שהות בן עיר וכן כרך לאו שיעור הוא דהא בן עיר הוא . תלת עדיין לריך שיהא בן עיר ובן כרך ומ"מ בתנאי שמו יוסף אם קידשה בדבר וע' ברש"י בתחלי דף מ"ט:מה ומשלת על דבש . תף שאכלה יותר ביוקר י"ל דהיא לריכה יין ומכורר בש"ס אם אמר תתקדש בדינר של כסף ומשלי כסף לאו דוקא אלא ה"ה של זהב ים קפיד' דאיכ' דניחא לה של כסף אפילו לא נלרך הכסף לאיז' תכשיט מע"ג דתו' כתבו דלריכה הכסף להסליס מלאכת התכשיט משמע אם אין לריך לתכשיט לא הוי שיעור י"ל דתוס' כתבה זאת דוק' לר"ש אבל לת"ק אפילו לא נלרך לה בכסף וכ"כ ב"ח ואם אמר תתקדש בדינר מיהא דניחא לה בכסף וכ"כ בש"ג וכן הוא לפי הג"ה מהרש"ל בח"ם ואפילו לדעת הר"ן ורי"ו שהבאתי בסמוך בכה"ג אין זה שיעור : מז ולא יוסף ומשלי שמו יוסף ז]משמעון : מח ולא הכירה דאם הכירה אז שכרה וקבלה וכן אם נתן לה כוס וחמר הרי את מקודשת בטבעת. מ"מ נכון לקדש אותה מחדש שלא יבא לידי קלקול תכשיט רשב"ם סימן תלף בשם הר"י : מה ולא אמרה לו כוס וחמר לה מטרפס, ואולי וכן בכוסם וכשים לו בת גדולה אם גדולה בקומה היא י"ל דלא ליית לה ולפי' הרמב"ם דהיא מגדלת שער ואזלת בכל הבתים ומספרת דברים ממנה וכן בשהות בן עיר וכן כרך י"ל דלריכה לדור עמו לפעמים בכרך . תכל כשממנה סתם שהות בן עיר לף ע"ג שהות בן עיר וכן כרך לאו שיעור הוא דהא בן עיר הוא . תלת עדיין לריך שיהא

דקי"ל בכל התורה תכ"ד כדיבור דמי חוץ מקידושין ושור מיזה דכריס ועיין ב"י ס"ק ר"ס קל"ד הביא תשובת הר"ן דהיא מקודשת בודאי וכן מדייק מלשון הרמב"ם ולא כרשב"א ס"פ י"ב דכתב דהוי קידושין מדרבנן : נז וביטל התנאי אפילו תנאי שאין ממון יכול לבטל והקידושין הרשומים למפרע חלין אף על גב דהתנה בתנאי כפול מ"מ כיון להנתנו התנה כוונתו שלא יבעול מיד אלא דוקא אם יקפיד כשישמע אז יבעול ואם אז לא יקפיד לא יבעל הקידושין . ואם הקפיד כשישמע תו לא מסכי אם יתמהל תמ"כ . מיהו בתנאי ממון יש לומר אפילו אם הקפיד כשישמע אם מסכי יא] אם שמואל תמ"כ דהוי כאלו התנו שלא יבעול אז . והא דלא מסכי בתנאים המבוארים בסי' כ"ד אף שאמרו שם כ"ד לא יבעול עד שיתן לה כתובתה ולא מסכי אז משום דשם אין הבעל יכול לחזור בו אחר שנתן לה כתובתה אבל כאן יכול לחזור בו עד שיבעול ולא מסכי אז :

לה מד) ג המקדש על תנאי וחזר אחר כמה ימים נז (נז) וביטל התנאי אע"פ שביטלו (יז) (נג) נה (מו) מה) בינו לבינה (מז) **שלא** בפני עדים בטל התנאי והרי היא מקודשת אתם וכן אם היה התנאי מן האשה וביטלה אותו בינה ובינו בטל התנאי לפיכך המקדש על תנאי (יז) **נט** (מח) [יח] ג ובעל אתם ד או כנס מ) אתם הרי זו צריכה גט אע"פ שלא נתקיים התנאי שמא ביטל התנאי כשבעל או כשכנס מו) (ומפ קדשה אחר (מט) לגריכה גט מספיקם) (ד"ע) :

לו ה מז) **אמר** לה התקדשי לי בפרוטה זו על מנת שאתן לי מנה ואח"כ אמר שאינו רוצה לקיים תנאו לעולם אין כופין אותו לקיימו **אלא** קידושיו בטלים ואינה צריכה גט [יט] מח) ומ"מ **ס** (נ)בעל נפש לא ישאנה בלא גט שמא א"כ יאמר שרוצה לקיים התנאי לקלקלה על השני מט) **ואם** אמר שעדיין רוצה לקיימו **סא** אין יכולים (נא) לכופו מה) ו כל י"ב חדש כדין זמן שנותנין לבתולה ומ"ב חדש ואילך נ) כותבין עליו **אגרת** מרד נא) **ואם** מת קודם שקיים ה תנאי **אפילו** חליצה **לא** בעיא **ואם** מחלה היא התנאי **סב** (נב) בחיי מו)המקדש גמרו הקדושין מיד כאלו קיימו נב)וכ"ז כשלא כנסה **אבל** כנסה מקודשת מיד **סג** (נג) דמסתמא בשעת בניסתה מז) לחופה מחלה לתנאי וחייב ליתן לה כתובתה :

לז נג) ז מי שהלך למדינת הים וקידש על תנאי **אם** באתי מכאן עד י"ב חדש תהיה מקודשת מעכשיו וקודם שהלך **סד** [כ] נתרצו שניהם להאריך מה) הזמן ועבר י"ב חדש ולא **בא** ובא קודם הזמן האחרון הוי קידושין דכל מעשה שנעשה על **תנאי** יכול לבטל התנאי **סה** נד) (או להוסיף או לגרוע מגוגו) (הרמ"ק ור' יהושע) (נד) ח **ואפילו** נתאכלו המעות הוו קידושין למפרע כשנתקיים **תנאי** השני :

בקידושין

דים מולקין בזה ממרי למחולי מחלי לתנאי וכדי שלעזר דפליג על מהרי (כפי המדיר דף ע"ג ע"א פליגי בטעמא דרב דאמר מי קידש על תנאי וכשם שתם לגריסם סימנו גם מי גבי לפטורה מהני סבר טעמא דרב משום דאדם טופס בב"ז ובעל נפש קידושין ור' מלעזר דאמר חן חוא לחלי לתנאי) ומשמע דלף לאן קידושי מאחרונים מבל הרמ"ם בפ' המדיר לא כ"כ וכן העור סי' ל"ט : (מט) לגריכה גט מסיפס . שלף שבעל יש לחום שמא על סמך תנאו בעל והוא סבר שיתקיים התנאי ולא תסיס בימתו בזנות וב"כ המ"מ וב"כ הרמ"ם וב"כ רבינו בפי' שלא' ומשמע שאם קודם שבעל נתיחד עמה בפי' על תנאי הראשון אינה לגריסם גט ועיין בפלוגי הגבורים ועי' הגהת מאר"י פ' המדיר : (נ) בעל נפש ובו לקלקלה על השני.הב"י כ' דדמי לע"מ גימר מבח הן ולעולם הוי ספק עד שימות ובב"ח חילק בגיסם ולדעתו מינו רק לגז בזנות : (נא) לכופו בל י"ב חודש דגם למים מותנין זמן י"ב חודש אם טופח בתולה : (נב) בחיי המקדש מעמע מבל למחר מיתתו אינה יכולה לומר הגני מוחלת למפרע והריני כאלו התקבלתי בדי שתוליח בתובה אם כתב לה או בדי שתתיב' ועיין בעור מ"ש בסי רמ"ח הגרבוני במקדש על תנאי ובעל חייב ליתן לה בתובה ממ"ח אם מחלה הרי עדיין יכולה למחול וכשתמחול חינגלי מילתא דכוותין גמורין וחם לא מחלה בחותה שעה הרי עדיין יכולה למחול וכשתמחול חינגלי מילתא דכוותין גמורין הוי וכתובה יש לה ולכאורה משמע דאף אם מת מאר בכניסה יכולה לומר מחלתי בשעת בניסה ואם לא מחלתי מי מוחל עבשיו ומיהו יש לפרש בתוארת כן בעודה תחתיו : (נג) דמסתמא בשעת בניסת, לחופ' . תע"ג דלעיין קידושין חיכא פלוגתא בבניס' שתם ושב"ם חיכא רק ספק מקודשת מ"מ לעניין בתובה חמרינן מסתמא לחלוט ליה בדי שתהיה בתולה ומחמת זה נגמרו : (נד) ואפילו נתאכלו המעות . דין זה חיכו תלוי בהרחבת תנאי הרחב"ן ואפי' בלא תנאי בלל אם אמר לאחה הרי את מקודם, לי לאחר שלשי' ונתאכלו המעות בתוך שלשי' אפ"ה מקודם, לאחר שלשי' וכלאית, לקמן

ס"ב ב נ"ז שם מחמעות בנת'בתובות ריש דף ס"ג נח חימת וכו'משמע שחם מחל הנתי בויח מחילתו מחילה ופ"ל לפיל שלא בפרים לפי שלא בזכירו בחוחם סוגיח פרים ג מיתרת דרב בבבח מפרים דעולח שם דף ס"ד ע"ח ד בתירת דרב שם סוף דף ס"ב ולפירושו בבם בניסת ניחותין חפ"פ שלא בבעלה ס פור בשם הר"ח הערבוני ס"ב ר' ירוחם בשמו ו יתבחר בסימן כ"ו ז שם בשם תשו' הרח"ם בלל ל"ם ס מבח דרב ושמואל קידושין דל"ע

ביאור הגר"א

ול"ב לף בבניסה לחופה לבד חלח מעוה אין בו' ודוקא בבעל חבל בחובה לפילו לפ"ד אין לה דשת מתני' ס"ת בשם בו' פחוח, שם וכן פירש הרמב"ם וכמ"ש למעה ובעל סחם חו בשם בו' המסקנא דלא בחיבי מחם, חלא מעוה מחילה במ"ש הרא"ם בריש ופרקין פ"ד ד' ד"ם דברי הר"ן ופחוח, סד"ה בגמ' לא . וחי"ת וביבי ס"ד בולי מלינו למימר בו' מבל הרמב"ם לח בחבו בשם וגם ס"ל דחופה חינו קונה בחמ"ל סימן בי"ו וב"ב ל"ל המחילה לעולם מהני מבל הרא"ש מולק עליו וביבילו בחי"ת והר"ן וב' דחילה בדרב בעבל ול"ת עצמח דרב בו' בוון שלא מזניך מחני' ובעל לשם קדושין:מוריס בחוכח ים לה חלח בחתנ' שלא בפני עדים ולף בחובח בם לה חלח בו' ולף לפ"ד מעוה דבשלה הוח קדושין לחרים וחילוק על הרמב"ם בני'דברים ל' דחילה לח מהני ב' דבנם, לח בחיבו לריך להיות בפני עדים בוון שהוח בשלה בשם קדושין וביב הרא"ם שם דהוקא בפני עדים מבל להרמב"ם ל"ל ומח"ת והבחם בהר"ן על מ"ש רש"י בד"ה חלח בו' הא בלא"ם חין לה בחובה בוון שהוח בשלה בשם קדושין וקי"ל בפ"ק דקדושין דבישה מרוסין שוחם ותרוסה ל"ל בחובה ואפילו לרעבתה בלל על בחנתי ותי' דמ"ם חין מדם בו'.ר"ל מהני מחילה לחנתי ומקודשת מעמה רחוחם מבל לעניין ממונה בחנחה קחי בו' ומבחן יש להרמב"ם שבחב בריבול בחמול ול"ל מבלן לה ולמעה שבועל בשם קדושין ר"ל שמבקנת הסוגיח מוכיח דמעום מחילה בי מבל הרמב"ם פירש דחי' למחול פירש בסוגיח בל"ל ולבידים בשחר הקדושין ל"ל למימר דחנתי חוח בלא בניסה בל"ל ואפבר לה מחל בלא"ם חין לה בחיבה בל"ל ואפבר לומר ס"ח בבית חמיו מבל בבניסה לביחו ובעל הקדושין והבעולין בחין בחחת ע"ב ס"ח בבל"ל דביחה מרוסין מעום חפ"ח בחנתי בדברי הרא"ש ופסקי הר"י בשם בו'

לקמן סי' מ' : (נה) יכול לבטלו . כבר כתבתי בסעיף ל"ה שהרמב"ם חולק על זה מאחר שהיו עליה נדרים לו מומין מ"כ כשבטלו הקידושין מיד ומה תועיל מחילה והתום, והר"ן תירלו קושיא זו : (נו) מיהא מקודשת אם לא יתן . ואם כשמה תוך זמן התנאי. כתב הר"ן בשם הירושלמי דבמה מעשה לפני ר' מבהו ופסק דמסתמא בשעת כניסה בטלו התנאי כדי שלא תהא בב"ז ומ"מ נעשו הדמים מלוה עליו ואם נתמן לומר פרעתי ע"ם:(נז) אם מוקלקו אם נתקיים התנאי . ל"ל מוקלקו שלא המ' לומר מיני יודע אם נתקיים התנאי מכל כל שיוכן כדי שלא נתקיים התנאי הוי כאומר לא קידשתיך ובכר כתבתי בסעי' ל"ה דעת הכ"מ : (נח) מלא לריך עדים . מלשון הר"ן משמע דאם מיקעדים מיני מקודשת כלל דמדמה לה לאומר מגה לוויתיך והלה אומר מיני יודע דהמע"ה ולעיל סעיף י"ב פסק דאם אין עדים מקודשת מספק ואם דברי הרמ"ם פ' האומר . בד"מ העתיק פה סוף תשובת הרשב"ם סימן תתקי"ט וסי' תתקע"ז ללמוד מהם דיני תנאי לקידושין גם הב"י העתיק תשובה אחת לעיל בסי' זה בענין שנכתב אם תמצן האשה שפירש מיחון מאר

בתרתה דוק ועיין שם :

לט (א) וה"ה לנדרים שביטו לביטה . לאו כל נדרים שביטו לביטה המבואר בי"ד סי' רל"ד הוי קפיד' כמו דאין כל עיטו נפש הוי קפיד' אלא בדברים גבוליס כגון עטולה מני מן היהודים וכיוצ' וזה שדרך רוב בני אדם להקפיד בהם וכ"כ הר"ן ועיין מ"ש בסמוך בשם הד"מ : (ב) שהוסיפו שמא תוך אלל מכס . היש מי שאומר הוא בירושלמי לאחר מ"ל (הביאו הר"ן בפ' המדיר דף תק"ו ע"ל וז"ל ומכל עליה נדרים מיה מותרת ליאשא בלא נט ואית תנא תני אסורה ליאשא מקודשת אית תנא תני מותרת ליאשא בלא נט ואית תנא תני אסורה ליאשא נט שלא תלך תני תלך ותעיר בה נדרה וקדושין[לשון הביאו] כביה בחילדי ממזרות לפוס כן אסורה ליאשא בלא נט) וכבר פסקו הפוסקים הרמב"ם והר"ן בשם כ"ד שין מוסיפין דלא שייכי שמא תתקלקל עלמה וכן פסק לקמן סי' קמ"ג דכל תנאי שהוא בידה והוא בשב ואל תעשה לא שייכי שמא תעבור עליו וכ"כ שם דלכן לגריכה נט שמא תקלקל עלמה ובשמת הייתי יכול לפרש דלאו בידיה עסקינן אלא שכתב דהשתא ע"ש שאין עליה נדרים או כל נדר דאיכא מקודשת וממילא מותר בקרובותיה ע"כ כתב דבירושלמי הסכימו שני מ"ד שאם תלך תלך מכס יועיל להיתר ע"כ אסור בקרובותיה מכל מה שבגי' מהרמ"ח ולכן אסורה להנשא בלא נט וכ"כ הרשב"ם בשם רבינו יונה דאפי' לדברי המקולקלים שאין מקפידין אלא על מה שיש בו ממש מ"מ בדבר שיש בו ממש אפי' בלא שמא מקפיד ואפי' בלא שמא תלך תני תלך אסורה ליאשא בלא נט ואית תנא תני מותרת ליאשא בלא נט ואם תלך תלך תני אסורה ליאשא נט שלא תלך תני מותרת ליאשא בלא נט) וכבר פסקו הפוסקים הרמב"ם והר"ן כמו"ל ועיין בב"י סי' רל"ד הוי קפיד' כמו דאין כל עיטו נפש הוי קפיד' אלא בדברים גבוליס כגון עטולה מני מן היהודים וכיוצ' וזה שדרך רוב בני אדם להקפיד בהם וכ"כ הר"ן ועיין מ"ש בסמוך בשם הד"מ : (ב) שהוסיפו שמא תלך תני בירושלמי לאחר מ"ל (הביאו הר"ן בפ' המדיר דף תק"ו ע"ל וז"ל ומכל עליה נדרים מיה מותרת ליאשא בלא נט ואית תנא תני אסורה ליאשא מקודשת אית תנא תני מותרת ליאשא בלא נט ואם תלך תלך תני אסורה ליאשא נט שלא תלך תני מותרת ליאשא בלא נט) וכבר פסקו הפוסקים הרמב"ם והר"ן בשם כ"ד שין מוסיפין דלא שייכי שמא תתקלקל עלמה וכן פסק לקמן סי' קמ"ג דכל תנאי שהוא בידה והוא בשב ואל תעשה לא שייכי שמא תעבור עליו וכ"כ מיך פסק כאן לגריכה נט שמא תקלקל עלמה וכמשמ הייתי יכול לפרש דלאו בידיה עסקינן אלא שכתב דהשתא ע"ש שאין עליה נדרים או כל נדר דאיכא מקודשת וממילא מותר בקרובותיה ע"כ כתב דבירושלמי הסכימו שני מ"ד שאם תלך תלך מכס יועיל להיתר ע"כ אסור בקרובותיה מכל מה שבגי' מהרמ"ח ולכן אסורה להנשא בלא נט ואית תנא תני אסורה ליאשא נט שלא תלך תני תלך ותעיר בה נדרה וקדושין[לשון הביאו] כביה בחילדי ממזרות לפוס כן אסורה

כנון לקלקל אותם : ה אבל אם נודעו לבעל . כ"כ תוס' ועור ורי"ו וס"ל הירושלמי לא פליג על זה כמ"ש בסמוך וכן דעת הרמ"ם לכן הכי' דברי הירוש' ותוספת' סמוכים זה לזה ולא כב"י . אבל הר"ן מחמיר וס"ל התרה מהני אפי' לאחר ידיעת הבעל תע"ג מחילת הבעל לא מהני לאחר שהקפיד פ"ת מ"מ התרת חכם שהוי עטוקר הנדר מעיקרו וכאלו לא נדרה : ז אסה חסופה . היינו כשאומר אי אפשי לי באסה נדרני' אז לתירוץ דרבי' יוסי ליכא שאל לחכם חסופה כי היכא דת"ל לג' אסה ואל יאסר עליו קרובתיה והיינו פי' אסה חסופה תסופה ולתירוץ דרבה שם לפילו אסה חסופה מקודם, והגאוני' מסופקים אם הלכת' כרבי' נגד רבה שהוא נתרצי אז הלכת' כרבה שהוא רבו מ"ה באסה חסופה הוי ספק מקודם . מיהו נר' מהרמ"ם ועור ורי"ו דס"ל עיקר כרבה אלא דרך חומר' פסקו כרבה אם כן אם קידם, אחר מקודם, נגד רבה שהוא מדאורייתא, וכן מוכח ספ"ק דכ"מ אם פסק הרמ"ם כאבי' נגד רבה לעניין עדים מחומים זכין לו מ"ב מ"מ כאן ספק מקודם, היינו הר"ן כן בשם הרמב"ן והרמ"ם לאו ספק קידושין הוא וס"ל מה הספק באסה שהיא חסופה ספק קידושין היא דהלכה מסופק, היא ולא"י מה הספק באסה שהיא חסופה דאפשר דאיירי בהיתירי לחכם מסופק, היא ולא"י מה הספק דאיירי בהיתר לחכם

מין נרע"ז דגם זיעה מין לה בדיק' במרחץ וגם קול עבה לפבר לה להזהר בשב' קטן' כל זמן היותה במרחץ כמו ריח הפה. ועיין בעור כתב כתן מם החם' טוענת מבהתרם' מולדו בה מומין עליה להבי' רמ"י וכו' ונרע"ז דרישים מלו דוק' לענין כתוב' אבל לענין קידושין אם קדמה ע"מ שמין בה מומין ומיה טוענת בדי שהית' שלים' בשב' קידושין רק אם מומין מחר הקידושין אף לענין להולי' ממנו ממון מכתוב' אינה נאמנת אבל לענין גט לריכ' גם דאולי החמת כדברים ומין מבטלין הקידושין אלא בתבר שהיו בה מומין קודם שנתקדשה אבל אם נתחדשו אחר הקידושין אף שהיו בה מומין קודם שנתקדשה אפי' אם בשעת הקידושין לא נודע לו אלא אחר הנשואין אינו יכול לומר לא נתקדשתי לי אלא על מנת שאהיה בריאה ושלמה ואם לא אהיה בריאה ושלמה אין הקידושין קידושין דלא נתקדשה אלא על מנת שתהיה בריאה ושלמה ואם לא היתה בריאה ושלמה לא נתקדשה ואין לה עליו כלום ואפי' אם נתרפאת אח"כ ונעשית בריאה ושלמה אין הקידושין חוזרין אלא אם כן נתקדשה מחדש ואפי' אם נתרפאת בחיי בעלה הראשון

חזר בו בתוך הל' יום (ג) או (ד)חזרה היא אינה מ) מקודשת :

הגה ב) וי"מ ג (ג) (ה) דאם קדשה ג) בשטר ומינו בעין לאחר ל' יום

(ד) מלת (ב) נקרא לו מלמד תוך ל' מיהא מקודשת (הר"ן פ' המוכר)

[ג] המקדש אשה על ג) ד (ו) ל' יום (ה) מקודשת לעולם (שם) :

ב ד **בא שני וקדשה בתוך ל' יום הרי זו מקודשת לשני**

לעולם ה לפי שבשעה שקידשה השני לא היתה מקודשת

ותפסו בה קידושי שני ונעשית אשת איש ולאחר הל' יום

כשיבואו קידושי ראשון ימצאו אותה אשת איש ונמצא הא'

כמו שקידש אשת איש שאין קידושין תופסין בה ה (ו) ד) מכל

אם מת השני או גירשה תוך ל' מזרו קדושי ראשון (טור ו' בשם י"מ) (ז) ולכן

לריכה נט מן הראשון [ד] ה) ויש מולקין (טור ז בשם הרא"ש) :

ג מ **האומר לאשה הרי את מקודשת לי בפרוטה זו ו מעכשיו**

ולאחר ל' יום (ז) **ובא אחר וקידשה בתוך השלשים**

יום הרי זו מקודשת (ח) [ה] ט מספק לשניהם לפיכך

ז [ו] (מ) שניהם נותנין גט בין בתוך הל' יום ובין לאחר

הל' יום :

ד י ו) **אמר לה הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר ל' יום**

ובא אחר ואמר הרי את מקודשת לי מעכשיו ולאחר

עשרים יום ובא אחר ואמר הרי את מקודשת לי מעכשיו

ולאחר י' ימים אפילו הם ק' ה (ט) **על הסדר הזה קדושי**

כולם תופסין בה וצריכה [ז] גט מכל אחד ואחד (ט) **מפני**

שהיא ספק מקודשת מכולן :

ה כ **האומר לאשה הרי את מקודשת לי בפרוטה זו** [ח] **לאחר**

שאתגייר לאחר שתתגיירי לאחר שאשתחרר לאחר

שתשתחררי (י) **לאחר שימות בעליך לאחר שתמות אחותך**

(י) **ט אינה מקודשת** ל **לפי שאינו יכול עתה לקדשה :**

האומר

מין הם חסם קידושין ואם היא בת כהן תאכל בתרומה שם בר"ן : ג דאם קדשה בשטר וכו' הטעם משום בשלמא אם מקדש בכסף הוי כאלו הכסף בעין כיון שהיא לריכה להחזיר מכל בשטר אם נאבד או נקרע לא נשאר כלום אחר ל' יום ומ"ש אם השטר בעין ואינו ברשותה הוי כמו בכסף אלא דמ"מ בר"ן : ד לאחר ל' יום מקודשת לעולם אר"ש קמ"ל שום פרוטה הוי כקדושי כסף כי דעתו גם ד] על הנייר שם בר"ן וע' סי' כ"ח : ד לאחר ל' יום מקודשת לעולם אר"ש קמ"ל אם מקדש בכסף אבל אם מקדש בשטר מדמה הר"ן לדין המגרש ואמר היום אי את מאחי כמ"ש בסי' כ"ג קל"ז : ה אבל אם את השני וכו'. לע"ג במזרה בטלו הקדושין לגמרי דשם חזרה בפירוש וכמן מה שקבלה קדושין מאחר י"ל שאין דעתה לחזור מקדושי הראשון לגמרי אלא דעתה עדיין אם יהיה בחפלר יחזרו קדושי הר"ן ואם את השני והכי משמע בהדיא בר"ן ואם אמרה לשני אני מקודשת לך אם אחזור אליך אינה מקודשת לשני עד שיגרשנה ראשון ואם אמרה לראשון אני מקודשת לך אם אחזור אליך אינה מקודשת לראשון עד שיגרשנה שני ואם אמרה לשניהם אני מקודשת לכם אם אחזור אליכם אינה מקודשת לשום אחד מהם עד שיגרשנה שניהם ואם אמרה לשני

קדשה לאחר לי וכן הפני וקדשה תוך לי וה"ל לאחר שימות בעלך הרי זו מקודשת מאחר שכידו לקדשה עכשיו תוך לי ואפי' אם הראשון קדשה מעכשיו ולאחר לי ג"כ כידו של שני לקדשה ספק קידושין ועי"כ אם קדשה לאחר שימות הראשון הוי ספק קדושין: (יא) לאחר שיחלוץ לך. ס"ם אם קדשה מיד הוי ג"כ ספק קידושין דק"ל כשמואל לקמן סי' קכ"ט דיכמה שנתקדש לריכי גט מספק חלץ קמ"ל אפילו לאחר שיחלוץ אינם רק קידושי ספק ולא ודאי: (יב) ובאחת לאחר שאגרשך. וכתב הרשב"ם כתשובה דיכולין לחזור בהם כדין האומר הרי את מקודשת לאחר לי ולא עוד אפילו במעכשיו שכתב הרשב"ם לומר כן שהרי מ"ש לחול מעכשיו מחמת קדושי הראשוני: (יג) אבל אם נתן פרוטה וכו'. כבר כתב דין זה בסעיף ה' לאחר שימות בעלך: (יד) והוכר הבית מקודשת. משמע דהוי קידושין גמורין ואע"ג דק"ל המזכה לעובר לא קנה וכן פסק הרמב"ם פ' כ"ב מהל' מכירה שאני קידושין דהאב בעולם והוה זוכה בכסף הקידושין מיהו קשה כמה שפסק בח"מ סימן ר"ע סעיף ד' מה שחלד פרתי או שפחתי אפילו היתה הפרה או השפחה מעוברת לא קנה כלוסומ"ם הכא דהוכר העובר מקודשת מע"ג דים לחלק דדעתו של אדם קרובה אצל בתו ואצל אשתו לפיכך יכול לקבל קידושי בתו ולהקנותה מע"ג שלא בא לעולם משא"כ בפרה ושפחה מ"מ הלא דברי הרמב"ם נלמדים מסוגיא דגמ' פרק המוצא דף ס"ב (הכילו סב"י סימנים) דס"ל דכולהו מודו דשחת דבי כבשא דכר שבא לעולם הוא ומהני בתרומה (פרש"י שחת דבי כבשא שדה בית הפעל שדייס כמי גשמים) ומשמע דמעוברת כשהוכר עוברה מקודש, ולפי זה מזכה לעובר כשהוכר עוברה דקנה וכמ"ש הר"ן בהדיא הביאו הב"י סי' ס"ז וה"כ קשה דברי הרמב"ם דהוכר עוברה לא לעולם מיקרי וכמ"ש סימן ר"ו פסק שאם המזכה לעובר לא קנה וכיון לו להביא דעת הרמב"ם דאם הוכר עוברה מיקרי בא לעולם והמוכר עובר שפחתו כשהוכר עוברה הכי הלוקח:

מא (א) כשכיל כולן לדעתן. עיין לעיל סימן ל"ז סעיף ח' שם כתבתי דאף דלא חלה שליח בקידושין כשכיל כולן שתקו ואפי' אם הראשון אמר להם שלא יקדשו רק הן בקשו לותה וכיון שתקו כולם אפילו לאחר שיחלוץ לית כאן קידושי ספק ולא כלום כמ"ש הרמב"ם פ"ג מהל' אישות ה"ב ושם כתבתי דכן הוא ג"כ דעת הרמב"ם בפ"ב מהל' מלוה ולוה

מב א בעל כרחה מיהם מקודשת מע"ג דק"ל מוכר בע"כ זביניה זביניה וה"ה הוי כאלו מכרה את עצמה לבעלה מיהת, בס"ם כיון שעשה הבעל שלה כהונן מפקיעינהו רבנן הקידושין דק"ל כל המקדש על דעת רבנן מקדש, ומ"מ כפלו לותו לקדש כתב המגיד דלא תימרין דדומיא דלפנינו לכפלו לותה למ"ל לנשואת ממנו ולהפקיע את עצמה ממנו מכל מ"מ יכול לגרש בע"כ מ"ס היא מקודשת. ולכאורה י"ל בזה"ז מחר תקנות ר"ג דלמ מגרשין בע"כ מ"כ שוה דין למשה ולפסר בכה"ג שקידש ט"י כפיה לא תיקן ר"ג ויכול לגרש בע"כ וכ"כ בע"ז . ומוכח ממגיד דס"ל מס קונה בע"כ קנה דלא"כ מהיכי תיתי לו' מס כפלו לותו לקדש דקידושין קידושין מס דהא הוא קונה בע"כ מע"ג דיכול לגרש בע"כ מ"מ לא קנה לו' דס"ל דקונה בע"כ כמו במוכר מלא דמ"מ לדמות כפיה שלו לכפיה שלה לזה נתן המגיד טעם לדבריו דל"ד מכוש דהוא יכול לגרש מהכמ"ג דקונה בע"כ דהא כרחה וכן מוכרח מהכמ"ג מיירי כשמכרוהו לותו וגירש שלו היא עצמה שלה בהונן ס"מ קנין בלוקם קונה . וי"ת שהבי' היינו מ"ס הטור בשם הרי"ף והעיטור וכן ת"ח בח"ס ס"ס ר"ח בשמו דס"ל קנין בלוקם לית קנה ומס פסק כוותיה הרב רמ"ה ותימ' דהא מבואר כאן לדעת פוסקים הלו קונה בע"כ וכן הקשה בח"מ . וכתב הרמב"ד דמיירי ככה דמכרוהו לותו ואמר רואה הני מילי דס"ל לו' רואה הני מילי וכ"כ הרמ"ה ועיין סי' קל"ד ומ"ש קידם לותה בעת שהיה יש ולא יהי תיר ולא תיר מעשיו קיימים רסב"ז : **ב** קדשני וזרק קדושין . ומכאן נמי משמע דמ"ל רצון על הזריקה ולא מס היה רצון על הקדושין וזרק לה הקידושין מקודשת וכ"כ בע"ז : **ג** והיה לא זרקה. מע"ג הנתינה היה בע"כ ממרינן מי לא ניח' לה ניסדנהו ומס בסי' כ"מ פסק בשם הרמ"ה מס זרק לה הקידושין לא הוי קידושין ומשמע מס לו לא ניערה הקדושין ולכאורה משמע דהרמ"ה חולק על הג"מ שהביא כאן וכ"כ הח"מ והקשה על דהסי' הרמ"ה מדברי הג"מ לעיל סי' ך"ח מפרש דברי הרמ"ה לאחר שזרק לתוך חיקה ניערה בנדיה ופי' כן כדי שלא תקשה מדברי הג"מ שכתבו על דברי הרמ"ה לעיל ויותר נראה לפרש דברי הרמ"ה כפשטן והוא חולק על דברי הג"מ מדברי וכן הוא משמעו, דברי הרב המחבר שהעתיק לעיל סי' ל' סעיף ו' דברי הג"מ שכתבו שכל שהכניסו ל"ש שכל בשבע"פ שהעתיק בשל שהכניסו שכל אחד ואחד מכס יכול לחזור בו ונכירתא כולהו כתבתי כזה חולק מ"ש בבי"ע ל"ש שכל בשבע"פ לפרש דברי הרמ"ה כפשטן והוא חולק על דברי הג"מ מדברי וכן הוא משמעו, דברי הרב המחבר שהעתיק לעיל סי' ל' סעיף ו' דברי הרמ"ה שהעתיק לעיל סי' ך"ח מפרש דברי הרמ"ה לאחר שזרק לתוך חיקה ניערה בנדיה כנ"ל ומ"ש בבי"ע ל"ש שכל בשבע"פ שהעתיק בשל שהכניסו שכל אחד ואחד מכס יכול לחזור בו ונכירתא כולהו כתבתי כזה חולק מ"ש בבי"ע ל"ש שכל בשבע"פ לפרש דברי הרמ"ה כפשטן והוא חולק על דברי הג"מ מדברי וכן הוא משמעו, דברי הרב המחבר שהעתיק לעיל סי' ל' סעיף ו' דברי הרמ"ה שהעתיק לעיל סי' ך"ח מפרש דברי הרמ"ה לאחר שזרק לתוך חיקה ניערה בנדיה כנ"ל ומ

ליתן לה · נראה דס"ה אם נתן לה כל המעות בפעם אחת ות"ל הרי את מקודשת והיא זרקה המעות מיד ג"כ היה מקודשת וכמו שפסק לעיל סי' ל' סעיף ו' בטלתו וזרקתו ליס לו בפניו אלא שהיה מוכיח שהיה בקדושין ולא דמי היכא דתמרה תחלה קדבני ונתן לה קידושין מז אין מועיל זריקה אחר שקבלה מאחר שגילתה דעתה בתחלה שרצו בקידושין וכמו שהתיר בסמ"ג (ד) מכל מס מ' מכחים העד אין לחוש לי' זה ים לפרש שאין לחוש כלל אפי' לאותו שאין מומר מכחים והיינו כשהמכחים הינו מומר להד"מ רק לומר מפטה הייתי ולא נתכוונתי לקידושין ומחמירים לו כמינו דמי נעי הי' מכחיש העד ות"כ כיון שהת' לא כוון לקידושין ת"כ לף הכסף כדין שהת' שכוונתו לקידושין ואפי' שניהם מודים שלא בעדים ואפי' בעד אחד אינם קידושין

ב ה ח) המקדש שלא בעדים ואפי' בעד אחד אינם קידושין

[ד] ואפי' שניהם מודים בדבר ואפי' קדשה בפני עד אחד ואח"כ קדשה בפני עד אחר זה שלא בפני זה אינה מקודשת :

הגה ט) ויש ממתירין אם מקדש ה לפני ה) עד מ' (עור בשם ו' סמ"ג) [ה] י) אם שניהם מודים (ד) מכל מ אם אחד (ה) מכחיש ו) העד אין לחוש (כך מפרש הרשב"ץ לדעת הסמ"ג) ומקור סיגון ודוחק (ו) יש לסמוך מדברי המקילין יא) ואין מילוק בין מומר העד שמקדשה לפניו לבד מו שמומר שמקדשה לפני שניס ז) (ה)והוה לבד רמה ז)(ז"ר וכן מסמע

כמ"ש בסי' כ"ח בשם הר"ן מיהו מ"ש היה מייב לה לכתורה קשה לפי' לף מייב לה וזרקה לין מהם קידושין כמ"ש בסי' ל' ותפשר דקמ"ל לפי' מייב לה מ"מ כיון דזרקה ומהני מהני אפי' לכתורה קשה לפי' דקמ"ל דין זה כמ"ש הר"ן : ה לפני ע"ת . שהכי תנו הרמ"ם ונמ"ש ניח דקמ"ל דין זה כמ"ש הר"ן מכל לפני שני' לכ"ע לין לחוש רשב"ן :

ו מס מ' מכחים מס העד (ירך מחלק הב"ח) וכתב מס מ מכחים ומומר שלא היה קידושין כלל מז זה שאמר כדברי העד שהיה קידושין לריך לחוש מכל מס מ' מכחים ומאמר שהיה קידושין מלא כוונתו היה לעשות כדברים . כו' כיון שכבר בא רמה דמיהו כמשנא מידו לידה ממש ותף לדברי המרדכי שהביא הב"ש ס"ק ל"ב פ"ל כמיהו נמפץ שיכר לפניס מכל מעשא לין כאן דבר המוכיח שכוונתו היתה לקידושין ולא לשום דבר אחר ומה

כמי ז כרשב"ם בספ"ת דגיטין וכ"פ כרי"ן בשמו פ"ו דגיטין וכ"פ שם בפ"ב וכרי"ב בסימן רס"ו מ מתשמעות

דגול מרבבה

דאף שאינן חכין עכשיו חכו לאחר למ"ד יום כיון שבידו לקדשה עכשיו וי"ל דאכ' שאני שאינו רוצה שיחולו קידושין שניים עד שיעבור עליה זמן אחר שאינו ראוי לתפוס בו קידושין אבל אחם ראוי עתה לקבל קידושין וכל אותו זמן של למ"ד יום ראוי לקידושין חכלך מקודשת עכ"כ הרשב"א וכאן יניע ביני וביני זמן שמקודשת לראשון אינ' ראויה אז לקבל קידושין משני דומה ממש לבעי' דרב אושעיא דכיון שאנן קיי"ל בסעיף ז' דאוה רק ספק קידושין א"כ גם בנדון"ד חב"ח אינו רק ספק קידושין :

הגהות רע"א

ג] ס"ג הגם לכל לם מכחצת. כ"כ וכ"כ בתשו' בית יוסף סי' י' :

ג] ח"מ לות מ' דכל יודעים שמין קדושים בלא עדים.כ"כ ע' תפ"ד סי' מ"ט. וע' תשו' כרם שלמה כלל קדושין סי' כ"ב :

ד] ב"ש לות י' לפילו לם היה כיוונתם . כ"כ בתשו' רדב"ז ח"ח סי' רפ"ה מסתפק בזה לם הפדים שמעו שכעל לפם קדושין לם היו קידושין ופ"ת סי' נפ' ד' :

ה] ס"ד הגם עד שיהלו בהתינה . כ"כ ע' תפב"ן ח"ב סינן ס"ד : ז] ממרו עדים חון לב"ד . כ"כ לם מקבלים עידי קדושין שלא בפני' ע' תשובת מהריב"ל ח"ב סי' ח' ותשובת הרי"ם ללנין סי' ק"ד ולם כולית שער בפרים שקדשה בפניהם וי"ל דהוי מפי כתבם ולא מכני ע' תשובת רשד"ם ח"ת סי' ת' :

שי למורה

בחנה ובלחד מהם קרוב. כ"כ עיין בב"י סוף הסי' ס"ם בשם ר"י בן הרא"ם ושם כיה שנדיים כשרים מם פסולים ולא כעיר שם דמו"ל בכלא ת' מכם קרוב לו פסול ומזה יש רלוה להב"ח ס"ק ת' לשעת הרא"ם בשם בכנ"ב :

עזר מקודש

וכלוונתם והרי הקדש גם כן בכלל המיעוט ופשיטא שלכוונות בו תמיר יותר ולם לי מניד מכני מכל מקום יש לומר שמם שהמקח מוכר כוח מהתורם הק' מפנרת שכיון שים שעות כהמקח ולהו ידע לא כי' מוכר ממילא אין במקח מל וזכ רקעות ודכוונתם מיפעה התורם הק'מלטלטרך להפיג בהוגהם ומכל מקום ליסור יש לחוש ויש לומר שלמחן דאמר לי עניד מכני יש לוקה ליתוד שהחוגה מוכרת לו לולי מה שחוכר הקרקע יש לומר

ביאור הגר"א

יב) וכן כו' עם"ם : יג) לריך כו' ולפי' כו' ודוקא כו' כמ"ם בשכועות ל"ד ב' והלם מה שומע כי' ולפיכן כאן ממחן ופת"ם סימן ע"ע ס"ד : יד) קידש בפני כו'. קידושין מ"ג ה':

ט"ז מוקמינן אותה על החזקה והיא בחזקת פנויה ומותרת. לפ"ז מותרת בין אם אמר העד בפני וכפני כמה מכשים היו הקדושין וכולם הלכו למ"ה ולא נאמר כאן אלא אחד ואותו לי מכחישו ואז לא הי' תולה דכריו בחכירו כיון שאמר שהיו אם כמה מכשים מ"מ מותרת מטעם דמוקמינן אותה מחזקתה מיהו מטעם מזקה לפעמים אף שהיתה בחזקת פנויה ל"א דלוקמינן מחזקה כמ"ם בתוס"פ ב' דכתובות כשידוע לנו שזרק לה קדושין לפני ג' עדיסות ג' נדיסמכתי' ז"ל אם ה"קדוב לה אי לו מתרע החזקה ז"ל מוקמינן על החזקה ואין היתר בדבר אלא מטעם דתולה דכריו בחכירו וכר"ן כתב לפילו אם א"י לנו אלא שני עדים מכחישים ז"ל אם היה קדוב לו אי לסורה מכוח"ר דאמרינן שמא זה אמנר קדוב לו טעה והיה בחמת קדוב לה ועיין במניד פ"ע אם כתב כשם הרמב"ד והרמב"ן והרש"ד בשוני' פ"ד דכתובות ט' יד) קידש בפני עדים(יא) אפי' לא אמר אתם עדים מקודשת: הגה

תמצא לכתחיל. וכל זה אמן מ' מסן מודה לדברי העד מכל הת' מודה לדברי העד אפילו אמן מ' אם היה מכחישה אותו אלא מ"י ומ' אומר דלא קיבל אז לא תצי, לכתחלה אבל אם היה מכחישה אותו מותרת להנשי, לפ"ז נשמע נמי דס"ל דלא ממרינן דלוקמינן אותה על החזקה דהא הסוני' ליירי דמכחישים ז"ל אם מכיה קיבל קידושין בכשילה והי

לגבי קידושין אין סברי לה הכי לקידושין רק שאומרת כן ולבה בל עמה ואינה נאמנת לומר שכוונתי היתה לקידושין דהא העדים לריכים לידע ממתת הקדושין וכאן יודעים העדים שהיא רוצה אותה וא"כ לא מה היא טוענ' שכוונ' לשם קידושין לאו כלום הוא וא"כ דברי מהר"ם פאדווה תמוהין והרמ"ם שכתב' מהר"ם מפ' שבועת הדיינין ההוא דאמר לאברי' הב לי מאה זוזי דאוחפתי ליה להד"מ חזל ליית לי ופרעיה אמר רבא כל האומר לא לויתי כאלו אומר לא פרעתי דמי וידוע דהלכת' כרבא ס"כ כיון דאמרה להד"ם א"כ הודאה אלא שאמר כן ולא תטעון מעת' שאמר' כו אינה נאמנת עכ"ל אין רואין אף שאמר שאמר כן ס"כ כתב לבטל הקידושין מאחר שהעדים לא רצו אותה (ח) נאמנת במיגו . משמע שאם היא מודה שאמרה וקבלה לשם קידושין מהני אף שהאחר לא ודא"ל לרצות אותה וגם היא לא רצתה העדי' מ"מ אם היא טוענת שידעה שהעדים שמעו קול האיש המקדש לשם קידושין ובשעת הקידושין שמעו קול שמיעה כרואין לעניין זה דהא עידי יחוד דמי' לגמרי לד"מ : יג אלא שמעה . היינו דהיתה יודעת דהיה עדים בלד המחר והעדים לא על גב אלא רצו אותה מ"מ רצו שיתן הקדושין ליד שהיה פשוטה דרך החור ובשביו נמלי תלמה הקידושין תמריץ דהיה קבלה והוי כעדי יחוד דמהני תע"ג דלא רצו הכיתה ול"ד לדין שבשמוך דלא מהני מקום שם לא רצו הנתינה כלל מכל כתן רצו הנתינה והיה הקידושין אלא שאמרה אלא שמעה נתינה במיגו וכתב בתשו' רשב"ם פי"ז בקדושין ג"כ מהני בלא רצו לשמוע תינו אלא חשש כודאי אמרו כ

כנמ' סנהדרין דכ"ט ט ל' ברמב"ם סם פ"ד כתימרת דרב ששת ונו' סם דף פ"ו ע"ב ותף רב נחמן מודם בפסולי עדות דתורייתא כתם"ם סתום, סם ופשוט בגמרת סם דף כ"ח ע"ח

ביאור הגר"א

כלוס והרכה מולפים פ"ו כתם"ם כפ"ב דהתוכות כגם לקיוס שערות דרבנן תלכ ברמב"ם כתב דלף במקויס לאו כלוס דשמא מתמו כלא דשתם וכתם"ם כסנהדרין כ"ט ב' הסוה תורייתא כו' שאליכסו לספרי כו' וכפ"ג לא ידע כזכ"ז ואיכסו שער והיו מפי כתבם ומת"ם סימן ל"ט סי"ח ויי"ח כו' וכנ"מר כ' כשם ר' שמתם דאפילו בשער מקויס וכתב כדיכו איכסו מת"ם כתוספתא פ"ב דהתוכות יפה כח בעדים מכח בשער שבעדים שאמרו מת פלוני מהרג פלוני משיקין לת חשתו מלאו כתוב בשער מת פלוני בהרג פלוני אין משיקין לת חשתו ויפה כח בשער מכח העדים שבאלוס בגמ' כתובות דף כ"ב ע"ב ובגמ' כ"ב ב' ובגמ' ב"ב דף קנ"ט ע"ב ובגמ' ב"ב דף קנ"ט ע"ב ובגמ' ב"ב דף קנ"ט ע"ב

התורה לכל הקרובים מן הצד לו מדרך חיבות פסולי מדבריהם לכל הרמב"ן והרשב"ץ ס"ל דכל הלמדי' מן המדרש הן הן מ"ש בין קרובי לב בין קרובי לם וכ"כ המ"מ בשם והר"י יהודה בן הרמ"ם כתב ג"כ שרבים חולקים על הרמב"ם וס"ל דקורבת חיבות מן התורה ועיין כדברי הרמב"ם מפ"ט מה' עדות ומילך שם בילמ דבריהם ועיין בסי' קידש פסולי עדות של תורה ושל דבריהם ועיין בב"י מה שכתב בשם הרשב"א בתשובה שעבדו על שבועתן להבא ומתקבל פסולם שלא בפניהם ורמה מ' להתיר הצדק וחלקו עליו וגזרו עליו גידוי שיחזיר מהורלתו מכמה טעמים עיין שם כי מ"מ לדינא : (יג) כופין חותו ליתן גט . הרמב"ם כתב כופין חותה ליתן גט והוא פשוט שהיא חסורה להנשא בלא גט מחמר שבני עדים הבאים מן התורה מעידים שנתקדשה לך לכוף חותו לא ידעתי במה נתחייב לכוף אם הוא מוכן פעם שנית וכבר קידשה קדושי תורה : (יד) המחוד על העריות וכו' . הנה הפרט גדול יש בין בא על הערוה ממש לחשוד בעלמי שמתייחד עם העריות דבחשוד בעלמי גרמה שאינו רק פסול מדרבנן דאינו לחו מפורש בתורה רק שהוא חשוד לחותו דבר אבל אם בא על הערוה ממש ויש עדים בדבר למען דפסק כרב שבת (סנהדרין פז"ב דף כ"ו) הוא פסול מדאורייתא, ומיהו לדעת קלת פוסקים הפוסקים כרב נחמן אם לף בבא על הערוה ממש מאחר שיצרו תוקפו כשר לעדות רק בעדות חשה נקרא חשוד מדרבנן : (טו) בין לענין קידושין . מלבון זה משמע דוק' לעדות קידושין או גירושין פסול אבל להעיד לאשה שמת בעלה כשר להעיד דלא גרע מעבד ושפחה אבל רש"י פי' לאפוקי לומר מת בעלה : (טז) כגון לפני מומחים . כלו' שתחלתן היה בחוסם וסופו ברצון שאפשר להם למלט ועובדים ע"ז ברצון : (יז) י"ח מיישבין לקידושין וכו' ויש מקילין . המעיין בגוף התשובה ירחה דלא פליגי אהדדי והרב מהר"ם פאדווה חלו היה נחלק על הרב מהרי"ט מינן היה מביא דבריו לך הכל לפי הענין והמעיין בגוף התשובה של מהר"ם פאדוו' מיירי בחומר שלא נרחה כו מימי עסרה וסוכ"ח סופו על תחלתו אחזר לסורו ח"כ לגבי חומר כזה לא חמרינן כיה שמת הרבה תשובה בלבו אבל אם אחזר אח"כ בתשוב' חמרינן הוכיח סופו על תחלתו ללבו כי' תמיד לשמים והמחמיר והמקיל שניהם לדבר ה' נתכוונו ועיין שם בתשובת מהרמ"פ מביא בשם תשובת רש"י בגרסת ספרים דיהן בהחשוד מהימן לעיולי : (יח) אבל בקידושי דרבנן . בגוף התשובה כ"כ הב"ח בשם הרשב"ץ ומהרי"ק ומ"ש הרב מהר"ם פאדווה שם בשם הרמב"ן ז"ל דבקידושי דרבנן אפילו בעדות חשה לא הוי חשוד כלל ואינה נאמנת לומר נתקדשתי לפלוני ואח"כ בא עליו אחר ונתקדשה לו אינה צריכה גט מן הראשון ולא מן האחרון ואפילו בעדות אחרת שלא בפניו

מג א דלא תקנו חז"ל ניסואין. הואיל ולתו לכלל ניסואין לכן לא תקנו חז"ל ניסואין חע"פ לקטנה תקנו ניסואין מחס הטעם שלא יתהו בה מהנה הפקר לכן קטנה אחר שתגדיל הגדילה הקידושין מדרבנן ונריכה גט מד"ס כמ"ש הרמב"ס פי"ח ה"ג ולקמן סי' קי"ה ובקטן אפילו אחר שתגדיל לא הגדילו הקדושין כלל אפילו מד"ס מ"כ שבעל לו כתייחד עמה אחר שתגדיל : ב דל"ח. חע"ג אם בעל כשתגדיל אמרינן דמקדש כי יודע שאין קידושי קטן כלום גבי ביאה לא אחית עמה לספיק שאל יהיה ביאת איסור לכן מקדש לותה כ"כ הר"ן : ג דמסתמי בעיל לשם קידושין עיין ס"ם ל"ח אם דר עמה כדרך אים עם אשתו כתבתי לעיל : ד לא כתב . כ"כ בש"ג וכן מוכח מתוס' ס"פ הכותב דהא הקטו מאי קמ"ל מתני' אע"מ כן קיימה אפילו לא כתב לה כתובה ר"ל כתובה דאורייתא אלא מדרבנן ואפילו הכי קמ"ל דאפילו בעודו קטן רק אחת כתבתי לעיל : ה לשון הרמב"ם ואם בעל אחת מהן בשעה שהיא קטנה אפילו אלף פעמים אין זה ביאה ואין לה עליו כלום ע"כ ומשמע דאפילו בעודה קטנה אין לה כתובה כלל ולא כתב לה כתובה כשתגדיל וכן משמע מדברי הרמב"ם בפ"ד מה' אישות ה"ב ומה' גירושין פ"ה ה"ב ומה' נערה בתולה פ"ב ה"ב ומה' מלוה ולוה פ"ב ה"ב ומה' מכירה פ"ב ה"ב ומה' זכייה ומתנה פ"ב ה"ב ומה' שלוחין ושותפין פ"ב ה"ב ומה' שכנים פ"ב ה"ב ומה' שכירות פ"ב ה"ב ומה' שאלה ופקדון פ"ב ה"ב ומה' גזילה ואבידה פ"ב ה"ב ומה' חובל ומזיק פ"ב ה"ב ומה' מכירה פ"ב ה"ב ומה' שלוחין ושותפין פ"ב ה"ב ומה' שכנים פ"ב ה"ב ומה' שכירות פ"ב ה"ב ומה' שאלה ופקדון פ"ב ה"ב ומה' גזילה ואבידה פ"ב ה"ב ומה' חובל ומזיק פ"ב ה"ב ומה' מכירה פ"ב ה"ב ומה' זכייה ומתנ

מד (א) והיא מותרת לבעלה כחרש. ולא חיישינן שמא ילמדו גירש החרש ונשתתק הפקח ועכשיו ממזיר החרש גרושתו דלא גזרינן גזירה זו בכשומי חרש שהם רק מדרבנן וכמו שכתב המ"מ: (ב) ודוקא שוטה גמור מכל מה דתנו לגולה וכו'. המעיין כל' ירוחם ילמד שפסק כדעתו לגולה דהוי קדושין וכן הוא בגמרא להדיא בפ' חרש דף קי"ח ע"ב לר' מלכיא דר"ל מי דעתי' לילתה מעפ"י דקלישתא מעשיו קיימין וקידושיו קדושין וע"כ מלמה שים ט"ס בהג"ה זו ולריך להגיה כמ"ש בל' ירוחם וכמו שהעתיק ב"י (וז"ל מי שדעתו לגולה ומבין ומשיג הדברים על בוריין מע"פ שדלה וקלושה קידושיו קידושין גמורין וכן גירושין ואם דעתו מבוסס, שמיטו משיג שום דבר על בוריו ס"ז בחזקת שוטה ואין קידושיו קידושין גמורים ואם עתים לגולה ועתים מבוסבס ולא ידעינן הענ שהוא עומד בדעתו הרי זה ספק) ומיטו גס בדברי רבי ירוחם יש לדקדק במ"ש ס"ז בחזקת שוטה ואין קידושיו קידושין גמורין לעולם בחזקת שוטה משמע דהוי שוטה גמור ואין לו קדושין כלל לך מד"ש ומדסיים קידושין גמורין משמע דגמורין לא הוי לאכל מידי ספק לא נפקי: (ג) וממיימינן הרבה אם היה שכור זה. כלו' שחוקרין הרבה אם היה שכור ממש כשכרותו של לוט דלפעמים כדמה שהוא כך ואיטו כן אחר החקירה: (ד) וי"א שאילונית ודאית אינה מקודשת. כלו' כלא הכיר בה הוי קידושי טעות וגרע מומין דקי"ל בכנס' סתם דבעית גט משום דאין אדם נותל על מום גדול כזה כך כ' הרמ"ם כרים יבמות: (ה) לו שקידשה אינם. כרמב"ד הטיג למה הם לריכים גט הלא אינם ראויים להנשא עתה דהא הם ספק זכר ואם יקרע הטומטום וימלא נקבה אם תייב משום ספק מ"מ. והכא עליו דרך זכרות חייב כמו הכא על הזכר לף להר"מכ"ס דס"ל דהוא ברי בר"ן ס"פ הערל ובב"ג אם ועיין בדמב"ס פ"ח ה' מ"ב ובמגיד פ"ד ה"ח ועיין בח"מ סי' תקפ"ט דלמ"ד מולי לזכר ועיין בי"ד סי' רפ"ה. טומטום הוא זכר או נקיבה הלא אחות מכוסה ואנדרוגינוס ים לו זכרות ונקבות: ט ו"א דאנדרוגינוס ודאי זכר. ומ"ל ממ"ם טור בסי' כ"ב אם מתייחד עם נשים אין

מלקין

היטב

ק"ל: ג) תמה. הוא מיד כשגולד מיום שרואה לותו תמה. והוא כשר ושרים גדם הוא פצוע דכא ומייבי לגולן הוא אפ"ה קדושין קדושין. דקדושין תופסין בחייבי לגולן: ד) מקודשת. ר"ל שלא הכיר בה הוי קדושי טעות ול"ל גט לפילו מדרבנן הר"מ.

באר

מד א) לגולה וכו' ל"ל דעתו לגולה מקודשת בודאי ועתים שוטה וא"י הפא אי מוסיפין ואין ודאי קדושין. ואם דעתו מסוכפת ואין משיג דבר על בוריו יש תשש קדושין ח"מ סיין ב"ם: ב) זה. כלומר מוקרין הרבה אם הוא שכור כלוט עיין סי'

פתחי תשובה

מוסף דכאן כס"ם מכתים בחזקה לגמרי וכמ"ל גבד חזקה שבעל כו' בלופן שאם רלונו להתיר בהאשה מעשה ס"ם כפלט ברברבתא דלדעת הסוס' בתיסור ברור ולדעת שאר פוסקים ג"כ לא ידעינו היכר ברור: ושוב כתב לחתור לאשה זו היכר מלד אחר גם בלא ס"ם והוא שכיון בלן חזקת חיסור שברי על החילת הקידושין אלו דאין ובמקום לריכה חזי"מ עד שלאן לה להתיר ואפי' האשה ובעל דבר שלאין בו"ל היכן שהיא תומרת לא נבעלתי לף שבעל בעילה הרהשונה היכה לחשת מ"מ לומר שלא נבעלתי אע"פ מיום שנשאה ספק שהיה כן ג"כ שלאמת ופלגינן דיכורה ולחשת לומר שלא מיקמה לפילו לפ"ד הב"ח דס"ל לבחמיר בספיק ס' דבאלי חרש שלין לו קידושין ולא גירושין דבר תורה וכו' שאפילו יאמרו כן אינו מזכר בחיסור תורה ואין לנו להוסיף בגזירות של הבריסה ס"ה שם ג מתימרת דרמי בר חמא שם ד ג"ז שם מבריי' פירושין דס"ה פ"ח ה שם מבריי"ת, ו כ' ס"ה מפני שהוא בערוות שהמורות כ' רבינו ומתייבבין וכו' ז ג"ז שם לפ"ב דהוא מקידיו לגולן כו' מ"ב ס"ק י"ל דקידושין תופסין בחייבי לגולן כמ"ש לעיל סי' י"א ס ממנה מיילונית אין לה כתוכב כתובות ד"ק ע"ב וממנה משום מיילונית לא יקדיר ניעין דמ"ו ע"ב דמשמע דגיעת בעי תו' ריש יבמות ע"ב וכ"כ הרא"ם שם י ג"ז שם כר' יוסי בברי' שם דף

שי למורה

סי' מד ס"ד וי"ח שאילונות וודאי' ח"מ כ"ב עיין במג"א שם: יבמות מ"ם בזה:

ביאור הגר"א

מד א) בין כו'. מתני' שם וגמ' שם ק"י ב': ב) לפיכך כו'. שם בגמרא ק"י ב': ג) לפיכך כו'. ירושלמי פ"ד דיבמות ופ"ל סי' יוד ס"ב מ"ם: ד) ל"ם כו' מתני"ם שוטה וקטן כו' וס"כ כשבעל פקחת דלא"כ לפי פקח וכ"ם בגיולה שם: ה) ודוקא כו' וכן כו'. גמ' שם בפח רב אחי מ"ט דר' כו' ל"ד כו': ו) בין סרים כו'. מדלפיל"ו במתני' שם ע"ב ב' אם מולן ומולין לאשתו ובברייתא שם פלוס כו' סרים מדם כו'. כלל כו' ומתני' שם פ"ח ע' סרים ממם כאן כו': ז) ו"ח כו' ר"ל בלא שכיר כה ופתום שם ב' ב' ד"ה אז כו'. וס' רלשוסה ס"ל כמ"ם הרמב"ן והרשב"א בשם ר"ת שם כיאר דרבא דפליג שם י"ב ב' על רב אחי וס"ל דשמחת דמתני' לא משום מקח טעות וכ"כ ברא"ה ד"ה פלוכתא ל"ל מקח טעות ואפי' לא שכיר ואפ"ה ניחא ל"ם קטן וקטנה לא מולין כו' שאת יאלא חיילונית ואל"ל לדחוק כמ"ש תוספת שם ב' ב' ד"ה כיל אבל ס' אחרונה ס"ל כיון דלא היינו דרבא פליג על ר"ח ואפ כשכרת רק בשכיר וכאה כה ל"ל לפלוני ממשום וכמ"ש הרשב"א שם: ח) פומטוס. ע"ב: ט) ואנדרוגינוס. פ"ב ל' **ופירש הרי"ף דכרי דכר"ת ופמ"ש ליתא** למתני': י) ו"ח כו' בפירש"י ותוס'

שוב

ר' כוגע שם ל' ב' בסוף ספר תורת יקותיאל וכתבו' ושב שכבל סי' ל"ז וכת' כית לפריס תתס"ב סי' מ"ח כתם תשובות יעקב תשובה תרוכה בזה. ובשו"ת הגאון מהר"ם שלמי ז"ל מלאתי כתב ז"ל ס"ד כת ר' יוסף בשאלת לבן ר' יוסף כתוב"ק בשיב פתות מי"ב שנים גמורות וכתייחד עמה כסוף שנת י"ג וכוודם לפני מ"ח בלא בת עליה ופרס כלות שנת ט"ו"ב שלו תזרע לנים תנים. ולפ"ד פשוט לבתירה לשוק גם בלי ב"ש ואין שום מיקוח לפילו לפ"ד הב"ח דס"ל לבחמיר מדרבנן בתקדשה לו בשנת ט"ו מדלי דהוי, דלא בעיל ובם היא תומרת בן ולפילו אם לתייחד עמה בפני פדיום לפ"ד דמהימן לומר דלא בעיל דלא תמרי' בן בן עידי יחוד כו' ולא מהימן אלא בגדול שבגוים לפרקו דלא מוקי לאפקים אלא בקטן שלא הגיע לפרקו ובפ"ע מידי ספיקא לא נפקא ופפיקא דרבנן לקולא ושוב פשוט לפ"ד דלפילו אם בת עליה לא שייך לומר מדם יודע שאין קידושי קטן כלום ונמר ובשל בשם קדושין אלא בשבעל בעילה כמ"ש ה' רפ"ה. טומטום או אנדרוגינוס אם בעלה בעילה אחר שנתקדשה לו ואח"כ נתברר שהוא זכר אפילו הכי אינה מקודשת דלא מלינו שיהא ספק קידושין ספק גירושין אלא בשבעל בעילה כמ"ש בסי' כ"ב ואפילו אם נתברר שהוא נקבה

מלקין אותו ואם הוא זכר ודמי למה"ן מלקין אותו ד"ל יחוד שמי דלכי' מ"ד כ"כ כפרישה מיהו ליכא' דמעור אין מיזוב : ו ואין רמוי לעשות כן כתב המגיד כיון שאינו רמוי לכיאה ולא לחופה לפיטוח הרמב"ם כמ"ש בסימן ס' נס יש לחום שמא יגע בפנרה : **יא** הרי זו מקודשת קדושין גמורים .

עיין מ"ש ר"ם ט"ו ומכ"ש המקדש אשה ויש לו אשה אחרת אע"ג דעובר על חרי"ג ה"ז מקודש' ד"מ ונרת יצחי ככלל איסורי לאוין ועשיתים ועיין סי' קס"כ ונרת ערו' היא אשת איש אלא במקום מלוה ומחייבי כריתות היא ואין תופסים בהן קדושין ונרת יצחי שמי ומ"ש חוץ יבמה וכו'הטעם הוא משום דכתב לא תהיה אשת איש החול' ואין מסופקי'לי ללמוד אחת ואין תופסין קדושין תופסי'כה אז לא תהי' היינו דאין בה ס"ם : יב ואפילו זרעו . משמע דקאי על מ"ם דקדושין קדושין גמוריסהם וכן מסתבר כיון דמומרת דינה כישראלית אע"פ שחטאה ישראלית היא מ"כ הולד ממנה הוא ישראל ודינו כמומר אפי' אם היא פרוצה ביותר מ"מ הוי כעכו"ם הבא על הישראלית והולד כמותו' וכן כתוב בח"מ וכן נר שמזר לסורו וקידש קדושין גמורין הן כמ"ש בי"ד סי' רס"ח: יג עכו"ס.היינו כותי שקידש אע"ג דלמחרי"ס"ק דחולין דעשאו' כעכו"ס גמורי' אלא עשאו אותה לעכו"ס גמורי' אלא לחומרי' ג]ולא לקול'כמ"ש בב"י סס"ד אע"ג דכספ"ק דיבמות אמר שמואל עכו"ס כותי שקידש בזה"ז אין בניו ממזרים אבל עכו"ס גמור אפי' במקומות שאין אנו יודעין שהוא עכו"ס אלא שמעמידין אותו על חזקת אמו שהיא שפחה ובניו עבדים ה"ז ממזר ודוקא בזמן הזה שאין אנו יודעין אבל בזמן שהיו יודעין שהוא עכו"ס אפי' בזמן הזה אין בניו ממזרים שהרי אין אנו יודעין שהוא עכו"ס אלא מפי אחרים ואין עדות לדבר אבל אם היו יודעין שהוא עכו"ס ואחר כך נתגייר הרי הוא כישראל לכל דבר ובניו ממזרים שהרי נולדו בקדושה ואפי' בזמן הזה שאין אנו יודעין שהוא עכו"ס אלא מפי אחרים ואין עדות לדבר אין בניו ממזרים שהרי א

כיצד פניה : (טו) או מגרש רחמן ומשמע שני . ברמ"ה וכטור כתבו ת' מגרש ות' משמע משמע דאם ירצה שני לגרש משמע רחמן ולא חיישינן שמא יאמרו שהרחמן מחזיר גרושתו שיאמרו דגמרו קידושי רחמן וקידושי שני לא חלו ועוד לף אם גירש רחמן תפיר דאין בו איסור ד"ת להחזירה לאחר שנשאת מאחר דלא חיישה ת"ת גמורה אלא הרחמן דאם חיישה עליה רק משום וכעין שנתבאר לעיל סי' זה גבי משא מרש : (טז) או מוכז או מייבם . ואין כאן משא שני מתיש דממ"נ אינו מקודשת רק לת' מהם כדאיתא בגיטין דף ע"ב ע"ש וע"ב עיין שם :

מה(א)משפ"י אלא שלח הסבלונות כעדי'. לכאו' משמע שאין כאן עדים רק שהם מודיים שהלח לה סבלונות ויש לדקדק אם הם מודיים כסבלונות ואינם מודיים שקידשה בסבלונות כדי שתהא מקודשת ע"י שלוחו ואם כן למה לה נאמ' הפה שהפי' הוא הפה שהפי' וי"ל דהוי כמגו במקום עדים ואין לומר דמיירי שלח היו עדי' כשעת שלוח ובשעת נתינ' עדים אין מכירין אותם ואין יודעין שהם עדי שלוח דאם כן מאי הוי עלה דאפי' עד א' לא מהני וקי"ח אפי' אם (כא) שכח בעדים הסבלונות חיישי' שמא כבר קידש בעדים וממילא אם יש עדים שלא קידש ולא שלח לקידושין כבר אין חשש מכח אנחנו סבלונות עוד יש פלוגתא בין רש"י לר"ח בנימ' בגמרא דלרש"י ברוב מסבלי תחלת אולינן לקולא ולר"ח דוקא באם כולי מתא מסבלי תחלה לא חיישינן אבל אם המיעוט מקדשין תחלה חיישינן למיעוט משום חומרא א"א ומסקנת תשוי כחומרא שכ שני המיעולן תאלו וכתב תרשב"א בתשו' חביאת כ"י דכשני המיעולן אין חשש מחמת סבכולות אבא א"כ שידך תחלה דאלי"כ לא תנחת בת לאברהם אבינו דאין זה נזהרות מלקבל דורון מיד איש או שלוחו עוד יש נ"מ בין רש"י לר"ת דלרש"י אם אומר בפי' בשעת הסבלונות שהוא שולח אותם לשם סבלונות אין חשש ולר"ח יש חשש : [ב] אף על פי שלא שלח הסבלונות בעדים משמע אפי' במקום שאין שם אבא מיעוט דמקדשי וה"מ חוששין אפי' בלא עדים וחיינו אפי' אם שניהם מודים שלא חיו שם קידושין וכן משמע דברי תשוי שכתב ויצא קולא מתוך פר"ח שאם יש עדים שלא קדשה אחר שידוכים ואין חוששין כו' משמע דוקא צריך עדים לזה אבל לא מהני אם שניהם מודים וחיינו אפי' במיעוט מקדשי וה"מ דהא מסקנתו להחמיר נם בזה ולעיל מיניה אפי' ר"ח לא משמע הכי שהרי כתב וז"ל תו נראה דאף לר"ח אם יאמר תשוכח סבלונות אפי' בשבועה וכן תמשודכת שלא קדשו כבר לא מהימנא ודוקא עדים מהימנים כמ"ש אבן העזר דלפי' ר"ח איכא עדים שלא קדשה כבר מהני משמע דאינהו נופייהו לא מהימני וכן נראה דכיון דספקו לבעלת ת"ח חיישי' באתרא דמקדשי וה"ה שמא קדשה כבר לא מהימן נגד מה דקים לה לרבנן וכ"ג כתב בא"ז ביבמות נבי בועל שפחתו דבכ"מ שהכריעו חז"ל את דעתו שלכך נתכוונו אינו נאמן לומר לא נתכוונתי ככך ותו כיון דמנהג דמקדשי וה"מ א"כ אי מהמנינן ליה שקא קדשה כבר ואפ"ה הוא מספל ותיינו תמירת המנהג ותשוען תמורה המנהג אפי' במנו אינו נאמן עכ"ל הנה דלשני הסברות שזכר אין חשש במיעוט דמה שכתב תחלת שהכריעו חז"ל את דעתו שלכך נתכוין אינו נאמן כו' זה אין שייך באתרא דמספלי וה"מ שהרי אנו רואין שאין חזיעה כך לרוב אנשי העיר אלא שמצד החומרא חוששין בזה לחוש למיעוט וכ"ש כמ"ש אח"כ שעיקר מה שאינם נאמנים הוא מצד שהוא תמורת המנהג וזה אין שייך במיעוט וכ"כ בתשובת רש"ל סי' כ"א שמוכח ת"ת בזה אין להחמיר במיעוט דמקדשי וה"מ וז"ל נתי דחוששין למיעוט חיינו מן הסתם אבל אם אמר להדיא דכא קידש פשיטא דאין חוששין כלל עכ"ל וגדולת מזו כתב סי' ק"א

ע"ל

מה פניה : (יז) או מגרש ראשון ונושא שני כג) ואם מתו אחיו של אחד חולין ואחיו של שני (טז) או חולין או מייבם :

מה שחוששין לסבלונות ולכתובה ובו ג סעיפים :

א [א] מקום שנהגו לשלוח א סבלונות לארוסה אחר שתתארס ובאו עדים שראו סבלונות הובלו לה חוששין שמא נתקדשה וצריכה גט מספק ב א) אע"פ שרוב אנשי העיר אינמשלחין סבלונו' אלא קודם הקידושין ג (א)[ב]אע"פ שלח הסבלונות בעדים (טור וכ"כ הר"ן פ"ג דקידושין) ג) ומקום שנהגו כלם לשלוח סבלונות בתחלה ואח"כ מקדשין (מע"פ שנפעמים שולחים [ג] דרך מקרה אחר קדושין הומיל ואין מקפידין בכך) (שם בהר"ן) וראו סבלונות אין חוששין לה ד) ורש"י פירש שחשש הסבלונות הוא שמא הם עצמם ניתנו לקדושין :

הגה ולכן אפי' יש עדים שלח קידשה כבר מייסינן שמא הסבלונות לשם קידושין ד (ב) ויש לחוש לשני הפירושים להחמיר (טור) ה) וכל זה שנזכר שאם אבל (ג) אם פי' בהדיא שנזכר לה לשם סבלונות ליכא למיחש לפרש"י (הר"ן פ"ג דקידושין) וכ"ש אם אמר שנזכר לשם דורון בשעת שלוח אפילו אמר לשלוח לה סבלונות אין חשש ולר"ח יש חשש : [ב] אף על פי שלא שלח הסבלונות בעדים משמע אפי' במקום שאין שם אבא מיעוט דמקדשי וה"מ חוששין אפי' בלא עדים וחיינו אפי' אם שניהם מודים שלא חיו שם קידושין וכן משמע דברי תשוי שכתב ויצא קולא מתוך פר"ח שאם יש עדים שלא קדשה אחר שידוכים ואין חוששין כו' משמע דוקא צריך עדים לזה אבל לא מהני אם שניהם מודים וחיינו אפי' במיעוט מקדשי וה"מ דהא מסקנתו להחמיר נם בזה ולעיל מיניה אפי' ר"ח לא משמע הכי שהרי כתב וז"ל תו נראה דאף לר"ח אם יאמר השוכח סבלונות אפי' בשבועה וכן תמשודכת שלא קדשו כבר לא מהימנא ודוקא עדים מהימנים כמ"ש אבן העזר דלפי' ר"ח איכא עדים שלא קדשה כבר מהני משמע דאינהו נופייהו לא מהימני וכן נראה דכיון דספקו לבעלת ת"ח חיישי' באתרא דמקדשי וה"ה שמא קדשה כבר לא מהימן נגד מה דקים לה לרבנן וכ"ג כתב בא"ז ביבמות נבי בועל שפחתו דבכ"מ שהכריעו חז"ל את דעתו שלכך נתכוונו אינו נאמן לומר לא נתכוונתי ככך ותו כיון דמנהג דמקדשי וה"מ א"כ אי מהמנינן ליה שקא קדשה כבר ואפ"ה הוא מספל ותיינו תמירת המנהג ותשוען תמורת המנהג אפי' במנו אינו נאמן משם עכ"ל הנה דלשני הסברות שזכר אין חשש במיעוט דמה שכתב תחלת שהכריעו חז"ל את דעתו שלכך נתכוין אינו נאמן כו' זה אין שייך באתרא דמספלי וה"מ שהרי אנו רואין שאין חזיעה כך לרוב אנשי העיר אלא שמצד החומרא חוששין בזה לחוש למיעוט וכ"ש כמ"ש אח"כ שעיקר מה שאינם נאמנים הוא מצד שהוא תמורת המנהג וזה אין שייך במיעוט וכ"כ בתשובת רש"ל סי' כ"א שמוכח ת"ת בזה אין להחמיר במיעוט דמקדשי וה"מ וז"ל נתי דחוששין למיעוט חיינו מן הסתם אבל אם אמר להדיא דכא קידש פשיטא דאין חוששין כלל עכ"ל וגדולת מזו כתב סי' ק"א

טורי זהב

סי' מה [א] מקום שנהגו לשלוח כו' מה שיש לרקדק בלשון סעיף זה אכתוב בס"ם זה בענין מחלוקת שבין רש"י לתוספות בשם ר"ח הוא בענין זה דלרש"י הוא החשש דהסבלונות בעדים עצמם הם הקידושין וזהו במקום דמקדשי ואח"כ מסבלים ולר"ח החשש כיון שמסבב ולהוא באתרא דמקדשי ואדר מסבלי חיישינן שמא כבר קדשה ואלכו העדים למ"ת וכתב תשור נ"מ דלרש"י אין חשש אבא אם (חשש) [צ"ל שכחת] בעדים דאכו בלא עדים אין שייכות קידושין וכתב מהרי"ק שורש כ"ח ואפי' עד א' לא מהני ולר"ח אפי' אם (לא) שכח בעדים הסבלונות חיישי' שמא כבר קידש בעדים וממילא אם יש עדים שלא קידש ולא שלח לקידושין כבר אין חשש מכח אנחנו סבלונות עוד יש פלוגתא בין רש"י לר"ח בנימ' בגמרא דלרש"י ברוב מסבלי תחלת אולינן לקולא ולר"ח דוקא באם כולי מתא מסבלי תחלה לא חיישינן אבל אם המיעוט מקדשין תחלה חיישינן למיעוט משום חומרא א"א ומסקנת תשוי כחומרא שכ שני המיעולן תאלו וכתב תרשב"א בתשו' חביאת כ"י דכשני המיעולן אין חשש מחמת סבכולות אבא א"כ שידך תחלה דאלי"כ לא תנחת בת לאברהם אבינו דאין זה נזהרות מלקבל דורון מיד איש או שלוחו עוד יש נ"מ בין רש"י לר"ת דלרש"י אם אומר בפי' בשעת הסבלונות שהוא שולח אותם לשם סבלונות אין חשש ולר"ח יש חשש : [ב] אף על פי שלא שלח הסבלונות בעדים משמע אפי' במקום שאין שם אבא מיעוט דמקדשי וה"מ חוששין אפי' בלא עדים וחיינו אפי' אם שניהם מודים שלא חיו שם קידושין וכן משמע דברי תשוי שכתב ויצא קולא מתוך פר"ח שאם יש עדים שלא קדשה אחר שידוכים ואין חוששין כו' משמע דוקא צריך עדים לזה אבל לא מהני אם שניהם מודים וחיינו אפי' במיעוט מקדשי וה"מ דהא מסקנתו להחמיר נם בזה ולעיל מיניה אפי' ר"ח לא משמע הכי שהרי כתב וז"ל תו נראה דאף לר"ח אם יאמר השוכח סבלונות אפי' בשבועה וכן תמשודכת שלא קדשו כבר לא מהימנא ודוקא עדים מהימנים כמ"ש אבן העזר דלפי' ר"ח איכא עדים שלא קדשה כבר מהני משמע דאינהו נופייהו לא מהימני וכן נראה דכיון דספקו לבעלת ת"ח חיישי' באתרא דמקדשי וה"ה שמא קדשה כבר לא מהימן נגד מה דקים לה לרבנן וכ"ג כתב בא"ז ביבמות נבי בועל שפחתו דבכ"מ שהכריעו חז"ל את דעתו שלכך נתכוונו אינו נאמן לומר לא נתכוונתי ככך ותו כיון דמנהג דמקדשי וה"מ א"כ אי מהמנינן ליה שקא קדשה כבר ואפ"ה הוא מספל ותיינו תמירת המנהג ותשוען תמורת המנהג אפי' במנו אינו נאמן משם עכ"ל הנה דלשני הסברות שזכר אין חשש במיעוט דמה שכתב תחלת שהכריעו חז"ל את דעתו שלכך נתכוין אינו נאמן כו' זה אין שייך באתרא דמספלי וה"מ שהרי אנו רואין שאין חזיעה כך לרוב אנשי העיר אלא שמצד החומרא חוששין בזה לחוש למיעוט וכ"ש כמ"ש אח"כ שעיקר מה שאינם נאמנים הוא מצד שהוא תמורת המנהג וזה אין שייך במיעוט וכ"כ בתשובת רש"ל סי' כ"א שמוכח ת"ת בזה אין להחמיר במיעוט דמקדשי וה"מ וז"ל נתי דחוששין למיעוט חיינו מן הסתם אבל אם אמר להדיא דכא קידש פשיטא דאין חוששין כלל עכ"ל וגדולת מזו כתב סי' ק"א

שאפי' אם ת"ח אצל הסבלונות ע"א אין חשש דאפי' למאן דמתמיר בקידושין בע"א מ"מ כאן בחשש של סבלונות אין להחמיר ככל וכן הבי רמ"א בסמוך בשם י"א דאם לא שלח הסבלונות בעדים כו' ואף ליא השני שמבי רמ"א ויש מחמירין כו' מ"מ מודים אם לא ת"ח עדים לא בשעת השליחות ולא בשעת תנתינה דאין חשש וא"כ יש ת"מ עכ שהעתיק רמ"א כאן אפי' שכא שכח הסבלונות בעדים ונם חשור שכתב דלפר"ח בעינן עדים שכא קידש משמע שלא מהני תודאת איש ואשה ואפשר דהיינו דוק, ברוב מקדשי וה"מ דאע"ג דכתב אח"כ לחוש לחומרת שני השירושין מ"מ תרי חומרא בפעם א' לא מחמרינן דהיינו דיש לחוש למיעוט ועו' חומרא דכא יהי' נאמנין מאן"יימר לן דכולי האי מחמרינן בפרט שכתב מהרי"ק בסי' ק"א דרוב הפוסקים לא מחמירין במיעוט אפי' ביש ב' עדים בסבלונות ותו דאין הוכחת מדברי חשור לחחמיר שאין לחאמין כחם כתודאתם דהא דנקט שאם יש עדים שכא קדש' היינו אם אומר שקדש' בודאי כבר וכא בסתם ותו דאשכר דתודאת הצדדים הוי כמו עדים כדאיתא בריש ב"מ בזמן שהם מודים או שיש עדים כו' משמע דשני שיורים והשור חדא מנייתו נקט ועפ"י פי' זה נר' לתרץ מ"ש הבי' וז"ל ודכרים אלו צ"ע דאי מיירי שכא הוו שם עדים בשעת שליח סבלונות מ"מ איכ' למימר כר"ח דלמא קדש' קודם הסבלונות בעדים ואי מיירי דאיכא עדים נ"כ שלא קדשה קודם לכן א"כ אפי' כאתרא דמקדשי וה"מ נמי ואשכר כ"שכ דר"ל שלא הית שם עדים בין השידוכים לסבלונות ואיכ ליכ' למיחש דקדש' כבר וגם הוא באתרא דמסבלי וה"מ א"כ גם ליכא למיחש דכמא קדש בסבלונות אלו קרשי' דלא חיישינן למיעוש' כנ"ל כיישב דבריו אבל גם זה אינו נר' דדלמא בזה תלכתא כר"ח דחיישי' למיעוש' וחיישי' לסבלונות כרש"י כי אין הדינים תלוים זה בזה ונוכל להחמיר בשתיהם עכ"כ ומו"ח ז"ל כ' דכיון דמסבלי וה"מ אין לחוש לפר"ח אלא דמ"מ לעז איכא (לפירש"י) וכל היכא דליכא עדות כא חיישי' כלל כשום לעז ותנה דחקו מאו' בפ' הדברים ובאמת המלכשושה לפי מה שחוכחנו במיעוש מקדשי וה"מ יש להקל בלא עדים אבא הם נאמנים גם הרשב"א מיירי בזה דמ"ש באתר' דמסבלי וה"מ פירושו דרוב האתר' כך אבל חמיעוש מקדשי וה"מ וכיון דליכא עדים בסבלונות אין חשש כלל לרש"י אין חשש כיון דאין עדים כא שייך קידושין מכח סבלונות דאין קידושין בלא עדים וקר"ח נ"כ אין לחוש שמא קדשה כבר כיון דאין עדים בסבלונות אפא שאסר ואמר ששלח סבלונות הוא אפא שאחיר במא שאמר שלא היה כאן קידושין כלל וזה דוקא במיעוש מקדשי וה"מ כנ"ל נכון ועיקר לחלכה ולמעשה בס"ד וראיתי כמו"ח ז"ל לחחמיר אפי' באין עדים כלל אלא תודא' פיהם לחו' יש לחחמיר ולא נחית כמה שזכרנו : [ג] דרך מקר' פי' כל שאין מקפי' לקדש בחלת מחמת שאין מאמין כה הסבלונות אלא מקדים קדש מחמת שלא תתחרט האשה כן הוא במהרי"ק סי' קע"א : [ד] אבל בלא שדוכין דא"כ כ"א יאמר על כל פנוי שלשם שדוכין שקח וזה אפי' לר"ח כמו שזכרנו בשם הרשב"א : [ה] וכל היכא דחיישי' אפי' אמרו שניהם כו' אאי כל לאו דוקא הוא דבמיעוש מקדשי וה"מ מהני אם אמרו שניהם וליכא

סי' מה פניה : (טו) או מגרש רחמן ומשמע שני . ברמ"ה וכטור כתבו ת' מגרש ות' משמע משמע דאם ירצה לגרש משמע רחמן ולא חיישינן שמא יאמרו שהרחמן מחזיר גרושתו שיאמרו דגמרו קידושי רחמן וקידושי שני לא חלו ועוד לף אם גירש רחמן תפיר דאין בו איסור ד"ת להחזירה לאחר שנשאת מאחר דלא חיישה ת"ת גמורה אלא הרחמן דאם חיישה עליה רק משום וכעין שנתבאר לעיל סי' זה גבי משא מרש : (טז) או מוכז או מייבם . ואין כאן משא שני מתיש דממ"נ אינו מקודשת רק לת' מהם כדאיתא בגיטין דף ע"ב ע"ש וע"ב עיין שם :

מה(א)משפ"י אלא שלח הסבלונות כעדי'. לכאו' משמע שאין כאן עדים רק שהם מודיים שהלח לה סבלונות ויש לדקדק אם הם מודיים כסבלונות ואינם מודיים שקידשה בסבלונות ויש לדקדק אם הם מודיים כסבלונות ואינם מודיים שקידשה בסבלונות כדי שתהא מקודשת ע"י שלוחו ואם כן למה לה נאמ' הפה שהפי' הוא הפה שהפי' וי"ל דהוי כמגו במקום עדים ואין לומר דמיירי שלח היו עדי' כשעת שלוח ובשעת נתינ' עדים אין מכירין אותם ואין יודעין שהם עדי שלוח דאם כן מאי הוי עלה דאפי' עד א' לא מהני וקי"ח אפי' אם (כא) שכח בעדים הסבלונות חיישי' שמא כבר קידש בעדים וממילא אם יש עדים שלא קידש ולא שלח לקידושין כבר אין חשש מכח אנחנו סבלונות עוד יש פלוגתא בין רש"י לר"ח בנימ' בגמרא דלרש"י ברוב מסבלי תחלת אולינן לקולא ולר"ח דוקא באם כולי מתא מסבלי תחלה לא חיישינן אבל אם המיעוט מקדשין תחלה חיישינן למיעוט משום חומרא א"א ומסקנת תשוי כחומרא שכ שני המיעולן תאלו וכתב תרשב"א בתשו' חביאת כ"י דכשני המיעולן אין חשש מחמת סבכולות אבא א"כ שידך תחלה דאלי"כ לא תנחת בת לאברהם אבינו דאין זה נזהרות מלקבל דורון מיד איש או שלוחו עוד יש נ"מ בין רש"י לר"ת דלרש"י אם אומר בפי' בשעת הסבלונות שהוא שולח אותם לשם סבלונות אין חשש ולר"ח יש חשש : [ב] אף על פי שלא שלח הסבלונות בעדים משמע אפי' במקום שאין שם אבא מיעוט דמקדשי וה"מ חוששין אפי' בלא עדים וחיינו אפי' אם שניהם מודים שלא חיו שם קידושין וכן משמע דברי תשוי שכתב ויצא קולא מתוך פר"ח שאם יש עדים שלא קדשה אחר שידוכים ואין חוששין כו' משמע דוקא צריך עדים לזה אבל לא מהני אם שניהם מודים וחיינו אפי' במיעוט מקדשי וה"מ דהא מסקנתו להחמיר נם בזה ולעיל מיניה אפי' ר"ח לא משמע הכי שהרי כתב וז"ל תו נראה דאף לר"ח אם יאמר השוכח סבלונות אפי' בשבועה וכן תמשודכת שלא קדשו כבר לא מהימנא ודוקא עדים מהימנים כמ"ש אבן העזר דלפי' ר"ח איכא עדים שלא קדשה כבר מהני משמע דאינהו נופייהו לא מהימני וכן נראה דכיון דספקו לבעלת ת"ח חיישי' באתרא דמקדשי וה"ה שמא קדשה כבר לא מהימן נגד מה דקים לה לרבנן וכ"ג כתב בא"ז ביבמות נבי בועל שפחתו דבכ"מ שהכריעו חז"ל את דעתו שלכך נתכוונו אינו נאמן לומר לא נתכוונתי ככך ותו כיון דמנהג דמקדשי וה"מ א"כ אי מהמנינן ליה שקא קדשה כבר ואפ"ה הוא מספל ותיינו תמירת המנהג ותשוען תמורת המנהג אפי' במנו אינו נאמן משם עכ"ל הנה דלשני הסברות שזכר אין חשש במיעוט דמה שכתב תחלת שהכריעו חז"ל את דעתו שלכך נתכוין אינו נאמן כו' זה אין שייך באתרא דמספלי וה"מ שהרי אנו רואין שאין חזיעה כך לרוב אנשי העיר אלא שמצד החומרא חוששין בזה לחוש למיעוט וכ"ש כמ"ש אח"כ שעיקר מה שאינם נאמנים הוא מצד שהוא תמורת המנהג וזה אין שייך במיעוט וכ"כ בתשובת רש"ל סי' כ"א שמוכח ת"ת בזה אין להחמיר במיעוט דמקדשי וה"מ וז"ל נתי דחוששין למיעוט חיינו מן הסתם אבל אם אמר להדיא דכא קידש פשיטא דאין חוששין כלל עכ"ל וגדולת מזו כתב סי' ק"א

שאפי' אם ת"ח אצל הסבלונות ע"א אין חשש דאפי' למאן דמתמיר בקידושין בע"א מ"מ כאן בחשש של סבלונות אין להחמיר ככל וכן הבי רמ"א בסמוך בשם י"א דאם לא שלח הסבלונות בעדים כו' ואף ליא השני שמבי רמ"א ויש מחמירין כו' מ"מ מודים אם לא ת"ח עדים לא בשעת השליחות ולא בשעת תנתינה דאין חשש וא"כ יש ת"מ עכ שהעתיק רמ"א כאן אפי' שכא שכח הסבלונות בעדים ונם חשור שכתב דלפר"ח בעינן עדים שכא קידש משמע שלא מהני תודאת איש ואשה ואפשר דהיינו דוק, ברוב מקדשי וה"מ דאע"ג דכתב אח"כ לחוש לחומרת שני השירושין מ"מ תרי חומרא בפעם א' לא מחמרינן דהיינו דיש לחוש למיעוט ועו' חומרא דכא יהי' נאמנין מאן"יימר לן דכולי האי מחמרינן בפרט שכתב מהרי"ק בסי' ק"א דרוב הפוסקים לא מחמירין במיעוט אפי' ביש ב' עדים בסבלונות ותו דאין הוכחת מדברי חשור לחחמיר שאין לחאמין כחם כתודאתם דהא דנקט שאם יש עדים שכא קדש' היינו אם אומר שקדש' בודאי כבר וכא בסתם ותו דאשכר דתודאת הצדדים הוי כמו עדים כדאיתא בריש ב"מ בזמן שהם מודים או שיש עדים כו' משמע דשני שיורים והשור חדא מנייתו נקט ועפ"י פי' זה נר' לתרץ מ"ש הבי' וז"ל ודכרים אלו צ"ע דאי מיירי שכא הוו שם עדים בשעת שליח סבלונות מ"מ איכ' למימר כר"ח דלמא קדש' קודם הסבלונות בעדים ואי מיירי דאיכא עדים נ"כ שלא קדשה קודם לכן א"כ אפי' כאתרא דמקדשי וה"מ נמי ואשכר כ"שכ דר"ל שלא הית שם עדים בין השידוכים לסבלונות ואיכ ליכ' למיחש דקדש' כבר וגם הוא באתרא דמסבלי וה"מ א"כ גם ליכא למיחש דכמא קדש בסבלונות אלו קרשי' דלא חיישינן למיעוש' כנ"ל כיישב דבריו אבל גם זה אינו נר' דדלמא בזה תלכתא כר"ח דחיישי' למיעוש' וחיישי' לסבלונות כרש"י כי אין הדינים תלוים זה בזה ונוכל להחמיר בשתיהם עכ"כ ומו"ח ז"ל כ' דכיון דמסבלי וה"מ אין לחוש לפר"ח אלא דמ"מ לעז איכא (לפירש"י) וכל היכא דליכא עדות כא חיישי' כלל כשום לעז ותנה דחקו מאו' בפ' הדברים ובאמת המלכשושה לפי מה שחוכחנו במיעוש מקדשי וה"מ יש להקל בלא עדים אבא הם נאמנים גם הרשב"א מיירי בזה דמ"ש באתר' דמסבלי וה"מ פירושו דרוב האתר' כך אבל חמיעוש מקדשי וה"מ וכיון דליכא עדים בסבלונות אין חשש כלל לרש"י אין חשש כיון דאין עדים כא שייך קידושין מכח סבלונות דאין קידושין בלא עדים וקר"ח נ"כ אין לחוש שמא קדשה כבר כיון דאין עדים בסבלונות אפא שאסר ואמר ששלח סבלונות הוא אפא שאחיר במא שאמר שלא היה כאן קידושין כלל וזה דוקא במיעוש מקדשי וה"מ כנ"ל נכון ועיקר לחלכה ולמעשה בס"ד וראיתי כמו"ח ז"ל לחחמיר אפי' באין עדים כלל אלא תודא' פיהם לחו' יש לחחמיר ולא נחית כמה שזכרנו : [ג] דרך מקר' פי' כל שאין מקפי' לקדש בחלת מחמת שאין מאמין כה הסבלונות אלא מקדים קדש מחמת שלא תתחרט האשה כן הוא במהרי"ק סי' קע"א : [ד] אבל בלא שדוכין דא"כ כ"א יאמר על כל פנוי שלשם שדוכין שקח וזה אפי' לר"ח כמו שזכרנו בשם הרשב"א : [ה] וכל היכא דחיישי' אפי' אמרו שניהם כו' אאי כל לאו דוקא הוא דבמיעוש מקדשי וה"מ מהני אם אמרו שניהם ת"ם כאן בחשש של

הגהות רע"א

ג) אות י"ז מוסרת לאת הסלישי . כ"כ כך הדין מפורש בס"ם לקמן סס"י קפ"ד :

ביאור הגר"א

כב) אי מגרש כו'. כמ"ש פ"ע כ' : כג) ואם כו'. כמ"ש בתחלי דיבמות כ"ג כ' :

מה א) אע"פ כו'. עתוס' סס ד"ה הגלוסים : ב) אף ע"פ כו' . כפירש תוספת סס ד"ה מוסדין כו' דלפירש"י דוקא בעדים כנ"ל סי' מ"ב ס"ב ופרש"י סס ד"ה מוסדין לסבלונות כו') ומקום שנהגו כו'. סס מסבלי ומדר כו' : ד) ורש"י פירש כו' . וכ"ם בנמ' סס וכי קתשדר סבלונות מדעתא כו' ושם ת"ר תנא תמיוא כו' כה בעלמא כו' ופרשב"ם ור"ן שייכו קושיות תוספת כ"ל וכ' כר"ן ופ"ה דנקטינן כתומרי שמיכם ז"ם בכנ"ם ולכן כו' ויש כו' : ה) וכ"ז כו' : וכ"ם כו' . כמ"ש ו' ע' ואי דיכיב ליה ומסק ס"ב כו' ת"ד למלוכב כו' : ו) וכ"ז מיירי כו' . רש"י סס ד"ה כ"ל ומתוס' סס ד"ה מוסדין וכמ"ש ו' ע' : ז) י"ל דכל כו' ממ"ש בכתובות כ"ג ע' מ"ד סס חיכת בקדקסה כו' וקמ"ל כו' ומשם שורת שלא יעשו מותם וכמ"ש בקידושין כ' ע' ובריכל כו' בכלי תתרת כו' משל"ב כס"ג דשרך כפרהס"ו לתם יקדש בניעפה וכ"ם דלא חייש' שמא קדש כבר קודם שידוכין דלמא חלש"ב ובנלי"ם ס"ב דכנר"ם חינר ז"ל כ"ב הדין מפורש כס"ג לקמן סס קע"ד עכ"ל) :

פתחי תשובה

(יח) אי מגרש רחמן. עכ"פ ס"ק י"ג מ"ם אם קדשה אני חתים ע' קודם שהרחמן וע' חתר מגרש רחמן ומתו מוסרת לאת הסלישי כו' ובנלי"ם ס"ב דכנר"ם חינר ז"ל כ"ב הדין מפורש כס"ג לקמן סס קע"ד עכ"ל) :

כ"ל וכת' מהרשד"ם סס וכחדושי מהרי"ט מתרץ כזה : ח יוס מו יומים + כמהרי"ק דף קמ"ח כתב הטעם דהס מית' דקידם מותה מחר הסידוכין היה קול להדבר כשלמת כשתיקין הדבר י"ל שמא נשכח הדבר מכל יום מו יומיים לא נשכח הדבר והיינו לפי' תוספת ליכא חשש לומר שמא עכשיו קידם מות'עס הסבלוטו' מיהו סס כתב מלבושים רש"י ליכא חשש דקידם מותה עס הסבלוטות כיון דלא נתן בעלמו הסבלוטות חלה שלא ע"י שליח דהס ליתא דקידם מותה היה מקדש בעלמו דמלוה לקדם בעלמה ולכאורה קשה מיך מייבב הוא כל הכוונ' דשלח ע"י שליח ומיושין לפרש"י דקידם מותה בשלוח שהרוצה ומפשר לדחוק ולייבב כשרוצה מקדשים וה"מ מיושין שמא קידם מותה לפי' סס שלח ע"י שליח. וכת' מ"ל כל הירי במיעוט דמקדשין וס"מ ושלח ע"י שליח חז אין חוששין לקדושין.לפ"ז מדוק ל' הרב רמ"ח שכתב ו"ל כל הבלוטות שלח שלח ע"י חלה שלח ע"י שליח חז ליכא חשש לפי' כלל בכל הסיומן הירי בשלח ומיעוט מקדשין למה לי כתב לעיל לשיטות רש"י ליכא חשש וה"ל דכוונת הר' רמ"ח למ"ש מהרי"ק דף קמ"ח רע"ב דל"ח לקדושין דהא סס לא הירי חלה הבלוטות דומתן מחר הקיון גם סס הירי לפי המנהג היעלית וע"כ ל"ל כן דהל"כ למה כתב כדף הקמ"ח כתבו מהרשד"ם סס משפקפק בדין זה : ט ותפילו שלח לה מח"כ כ"כ כת' רשד"ח ובעמו הוא משום מה שמולה מיד מחר הסידוכין אין חשש קדושין מטעם הל"ל ל"כ לים זה מסכל כלה קדושין"מ"ח כאן תמוהים ועי' תשובות מהרשד"ם סס מפקפק בדין זה : ט ותפילו שלח לה מח"כ כ"כ כת' רשד"ח ובעמו הוא משום מה שמולה מיד מחר הסידוכין אין חשש קדושין מטעם הל"ל

ב (טו) **האידנא נהגו בכל מלכות ארץ ישראל ומצרים ותוגרמה שלא לחוש לסבלונות זולתי בקונסטנטי"א שחוששין להם :**

הגה יח היה מנהג בעיר ונחבטל הולכין אחר עכשיו (ריב"ש סי' ה') לא היה מנהג בעיר כגון שהיה יט עיר מדשה (טז) נידון כמחלה על מחלה (הר"ן פ"ב דקדושין) (ג) ו"ל כ (יז) דיש להחמיר אפי' במקום דכ"ע מסכלי ולא שייכי הכי טעמא' אין לדין זה מקום לדעת רש"י : (ו) ואפי' שלח לה מח"כ ג"כ . דין זה לא הולית מתשובת מהרי"ק דלהדיא המעיין בגוף התשוב, דף רמ"ס תחלת ע"ד ירחה כהדיא להפך שכתב בסי' קט"ו וזה לשונו כתרתי דעתי שלח מחלטתי להתיר רק מותן סבלונו' הטעמו' אחר הקנין וכו' ופיים כדבריו בסוף הטעמוד הנ"ל מס יזדמן דרך מקרה שהמתן יהלח סבלונות לכלה לאחר זמן כלה עת וזמן קבוע וכו' שבזה יש להחמי' יותר ויות' כאשר נלית לחביי עיין סס בגוף התשובה ולזיזה שכתב הרב העתיק לותו מדברי הרשב"ם סי' תלף ק"פ ולמעשה יש להחמיר כמו שכתב מהרי"ק : (ז) וכל חשש דסבלונות לכלה להמיר כמו מל' זה משמע לפי' לניר' רש"י דמין חוששין לסבלונות רק בחתרי דרוצה מקדשי והדר מסבלי לפ"ה סס נשחת תלה לבל המעיין בגוף התשובה דף קמ"ז ע"ח ירחה שהולית דין זה מדברי התוספו' דמדמין הלי לחוששין למיעוט לניר' ר"ח להה לחוששין למיעוט דממלטין גבי מיס שמין להס סוף וע"כ פסק דבשיטס לא תלה לף למיעוט ממלטין כו' לא שכיח לנמרי ומיעוט' דמקדשי והדר מסבלי שכיח קלת מ"מ יש לחזקת פעור'לבל כל היכא דליכא רובא דמקדשי והדר מסבלי ואפי' מחלה על מחלה לפי' סס נשחת תלה ולא חזלינן בספיקא להקל : (ח) דסס לא שלח לה הסבלונות בעדים כלומר כי' וגס לא נתן הלית הסבלונות בפני כי' עדים וגס דין זה לא קלי רק היכא דהמיעוט מקדשי והדר מסבלי לא במקום דרובא מקדשי והדר מסבלי לא חוששין לע"ח בסבלונות כמו גבי קידושין עיין בגוף התשובה : (ט) ויש מחמירין מה שלח בעדים מע"ג וכו' . הטעם דבשע' מילות קדושין לא בעי עדים דהא ממרי' בגמ' עידי יחוד הן עידי בילה מע"ג דהבילה היא בקדושין והעדי' מיהם רואין הבילה הואיל ורואים ביחוד שמתוך ביחוד יבואו לידי בילה משוב עדות ה"ה שלית סבלונות דבודאי עשו הסלומי' שלימותן ונתנו לה כשבר יום המשלה ועיין בס"ת מבי' דעת הר"י והר"ח ממין דלח בעי כלל עדים לפי' בשלוח הסבלונות היכא דמנהג פשוט הוא לשלוח סבלונו' ושלח לה סבלונו' חין סהדי דשלח לפס קידושין ועדיף סבלונות מקידושין ממש דק"ל המקדש כלא עדים חין חוששין לקידושין משום דליכא למימר חין סהדי חבל בסבלונות דחין סהדי דולמי שלח לפס קידושין הוי כמו המקדש בעדים : (י) רק חבר מקבל להס חין חוששין להס . המעיין בגוף התשובה סי' ק"ט דף ק"מ ע"ח ירחה דלא כתב זה רק לפניף לדברי הרחשוני' שכתב דחין לחוש למיעוט שמא מקדשי והדר מסבלי גם במקו' דלא שייך לומר דממחת כסופת היכה מקבלת כמו שכתב שם הרב ועיין בת"ה כתב בשם מ"ז דסבלונות י"ל דחפי' קבלה חשה מחרת דדילמי' שלית שוית כיון שכבר קבלה קנין על הקנס וכ"ש שם קבל מציה דיש לחוש לפרש"י עוד כתב דלפר"ח חפי' קבלה הסבלונו' קטי' חמת שחיי רחוי' להיות שלית דמ"מ יש לחוש שכבר נתקדש, והא דלא קבלי הסבלונו' בעלמ' מחמת כסופא עשתה עיין שם : (יא) ודלא כיש מי שהחמיר . המחמיר הזה הוא הגחון מהר"ר שבחי ז"ל ומבחי' נתשובו' שלו דהחם היה המעשה שהחתן טען בדי שלשם קידושין נתן ונם הרב בעלמו פשק בשמוך דדוקא דהחתן חינו מומר לשם קידושין שלח לז חין חוששין לסבלונו' ומ"ש בגחון מהר"ם הכ"ל רחוי להחמיר ועוד כי הגחון מהר"ם הכי' רחיה שמדינו' שלנו הם מתרת לפרקים מקדשי והדר מסבלי וכתב שמעתי' מירא בימיו בפוזנ"ח והגריב' הרב מריה דמתרת מוהר"ר מענדל פרנק נם עיין בתשוב' שהחריך . (יב) שעשה ליסור וכו' שלח לה בחתם לו שים חרס וכו' שמע הם קידושין . וכלומר וחין לחוש לדעת רש"י חבל לדעת ר"ח משמע דחיישין שמא קדשה כבר חבל בגוף התשובה ירחה דגם לדע' ר"ח חין לחוש דשם חיתה דקידם, בעבר' קלת לית ליה חבל בחלוקה הרחשונה דשלח סבלונות בשבת יש לחוש דשמא קדשה קודם שבת לדעת ר"ח : (יג) רק חבי החתן שלח. נרחה הם חבי החתן נתן הסבלונות לשליח במעמד החתן והחתן שתק חו שחתר לוך לי"ס סעיף ד' בח' שגילה דעתו לשהקבחפץ בחשה פלונית והלך השהכן וקדם, וכן בחבחר לעיל סי' ל"ה סעיף ס' הם הרלה החב לפי הבן ושתק הבן חמרינן דשתק הבזמחמת כסוף, וקידושי החב הוו ספק קידושין"כ פשוט בחתרת דרוב' מקדשי והדר מסבלי דים לחוש לקידושי החב ואפילו למיעוט חפשר יש לחוש לני' ר"ח והריב"ש לא כתב רק דק"ל כרבינו (קדושין דף מ"ה ע"ח בעובד' דבי תרי דשתו חמר' הועתק לעיל בדברי המחבר סימן ל"ה ס"ק י"ב) דלא חיישין דלמ' שלית שוית חו חרלוי קמיה חבל הם בחמת חרלוי קמי' ודאי חוששין לסבלונו': (יד) לא חיישין כולי האי . כלו' די לנו הם נחמיר בקול בקדושין נמורין חו בודאי שליחות וסבלונות חבל לגרף שתי חשמות ולחוש לקלת דסבלונות כולי האי לא חיישין : (טו) האידנא נהגו וכו' . הטעם משום דכולהו מסבלי והדר מקדשי והוא מנהג קבוע ביניהם והטוטן תמורת המנהג חינו נחמן : (טז) נידון כמחלה על מחלה נרחה דמיירי שאחר עיירות הסמוכות לה חלוקו' קטו' בחבחיה' דים לחוש לפרש"י עוד כתב דלפר"ח חפי' קבלה הסבלונו' קטו' חמת שחיי רחוי' להיות שלית דמ"מ יש לחוש שכבר נתקדש, והא דלא קבלי הסבלונו' בעלמ' מחמת כסופא עשתה עיין שם : (יא) ודלא כיש מי שהחמיר . המחמיר הזה הוא הגחון מהר"ר שבחי ז"ל ומבחי' נתשובו' שלו דהחם היה המעשה שהחתן טען בדי שלשם קידושין נתן ונם הרב בעלמו פשק בשמוך דדוקא דהחתן חינו מומר לשם קידושין שלח לז חין חוששין לסבלונו' ומ"ש בגחון מהר"ם הכ"ל רחוי להחמיר ועוד כי הגחון מהר"ם הכי' רחיה שמדינו' שלנו הם מתרת לפרקים מקדשי והדר מסבלי וכתב שמעתי' מירא בימיו בפוזנ"ח והגריב' הרב מריה דמתרת מוהר"ר מענדל פרנק נם עיין בתשוב' שהחריך . (יב) שעשה ליסור וכו' שלח לה בחתם לו שים חרס וכו' שמע הם קידושין . וכלומר וחין לחוש לדעת רש"י חבל לדעת ר"ח משמע דחיישין שמא קדשה כבר חבל בגוף התשובה ירחה דגם לדע' ר"ח חין לחוש דשם חיתה דקידם, בעבר' קלת לית ליה חבל בחלוקה הרחשונה דשלח סבלונות בשבת יש לחוש דשמא קדשה קודם שבת לדעת ר"ח : (יג) רק חבי החתן שלח. נרחה הם חבי החתן נתן הסבלונות לשליח במעמד החתן והחתן שתק חו שחתר לוך לי"ס סעיף ד' בח' שגילה דעתו לשהקבחפץ בחשה פלונית והלך השהכן וקדם, וכן בחבחר לעיל סי' ל"ה סעיף ס' הם הרלה החב לפי הבן ושתק הבן חמרינן דשתק הבזמחמת כסופ, וקידושי החב הוו ספק קידושין"כ פשוט בחתרת דרוב' מקדשי והדר מסבלי דים לחוש לקידושי החב ואפילו למיעוט חפשר יש לחוש לני' ר"ח והריב"ש לא כתב רק דק"ל כרבינו (קדושין דף מ"ה ע"ח בעובד' דבי תרי דשתו חמר' הועתק לעיל בדברי המחבר סימן ל"ה ס"ק י"ב) דלא חיישין דלמ' שלית שוית חו חרלוי קמיה חבל הם בחמת חרלוי קמי' ודאי חוששין לסבלונות

יכנים עצמו לידע מנהג המקומות דלולי ים מיעוט דמקדש והדר מסכלי ועיין בתשובת מהרי"ק מ"ש על דברי מהר"מ :

מן (א) שמקדשה היום לפלוני בעיר זו · תמיל כמן כד' דברים . מ' נתקדשה לעבר ולא תתקדש. כ' היום ולא לתמול . ג' לפלוני ולא סתם. ד' בעיר זו ולא בעיר אחרת ובסיפ' נקט רק ההפך מהחלוקה דלעיל לאפוקי מ"ש שמעו וכו' תתקדש היום וכו' דהייני להפך מהכלל והרב בהג"ה הוסיף כ' דברי"ת עיין אחרת ודבר הרציני דהייני מתמול ולא היום לא הוזכר ולא ספיר כיון דלמן דלעיל מוקדם שפיר יתמרו דהכא בעיר אחרת ולא בעיר זו. ולפלוני ולא לפלוני ולא לאחר ולא לאחרת. לא שייך הכא דלא שייך אלא בדבר שאינו ראוי לקידושין כלל כגון חמץ בפסח וכיוצא בזה אבל בדבר שראוי לקידושין אלא שאין הקידושין חלין מחמת איסור כגון שהוא אחות אשתו או בת בתו וכיוצא בזה אם אמר לה בשעה שנתקדשה שהוא אחות אשתו או בת בתו הרי זו מקודשת ואין צריכה גט מפני שהוא דבר שבערוה ואין הקידושין חלין מחמת איסור ערוה אלא

יא אם יש להסתפק · וכן כתב הטור בכל מלו אין מחללין לקול אפי' לא נתברר לנו שלא היה ס"ם או שהיה קטן תלינן מן הקולא היינו אם יצא הקול שקידש פלוני ומחר מצינו הוא קטן תלינן דתוחלת וכן אם יצא קול שקידש פלוני ומחר מצינו שהוא גדול תלינן שלא היה ס"ם אלא שקידש בקטנותו וכן אם יצא קול שקידש פלוני ומחר מצינו שהוא בן ט' שנים תלינן שלא היה ס"ם אלא שקידש בגדלותו ואין לחוש שמא נתעבר עובר בקטנותו ונתגדל בגדלותו ונתעבר בקטנותו ונתגדל בגדלותו ונתעבר בקטנותו ונתגדל בגדלותו ונתעב

בעלה כהן וילמ עליה קול שהיה זונה מן נרושה אין חוששין לה להוליח'מבעל' הכהן וה"ה אם נתארסה ליכרחל אינה לריכה גט כדי שלא תתנגה על בעלה כיוסבת תחתיו עיין בב"ח : (יז) מיהו אם היה מודה אח"כ מפשט הלשון משמע אף שלא הוזכר הקול בתחלה בב"ד ונם אפשר עתה כשב"ד רוצי לבדוק לא מלאו בקול ממש אף"ה כיון שהיה מודה שקידשה ולא נודמן לה להוליח'מבעל' הכהן והיא אינה לריכה גט כדי שלא תנה על בעלה ולא תתנגה על בעלה כיוסבת תחיכ' דאיסור' בלירוף הקול הרחבון'לף שהקול לא היה קול נמור וכ"כ בב"ח מלחר דאיכ' קלת קול מעיקרא דנתקדשה מלחר שויתה לנפשה חתיכה דאיסור'אבל המעיין בנוף התשובה לא מיירי שם שהיה שום קול קודם הקידושין רק שאומו יעקב הוליח קול לחר קידושי המקדש ר' משה שקידשה כשר וכמ"ש הרח"ם שם וז"ל ועוד אפילו היה קול נמור קלא דאתר כשומין לא חייטין כדאית' כפ' כתרא דגיטין וכו' וכן בנדון זה מלחר שכשר קדשה ר' משה הכי ואפילו קול לחר נשומין לא היה שם כמו שכתב הרח"ם שם לפני זה וז"ל ואין חשש איסור בשביל קול שהוליח אדם שאין זה קול אלא כדקאמר תלמוד' וכו' אבל אם אמר קידשתי פלונית והיא חומרת לא קדשתני אין זה קול עכ"ל וכן אין נרחה להיחה כוונת הרח"ם לעשות לותה חתיכה דאיסור' אדרבה אפשר להחכילה דכר המחור לה (כמ"ש וז"ל לאפילו אם היתה מודה בפני שקבלה קדושין ממנו לאו לא מהני לה לעכ"ם מלירה לה כדי שלא תנה על בעלה אלא דהוה אמרי' דשויתה עלמה חתיכה דאיסור' שהרי חומרת שהיא מ"א ולא אפילו אם היא בת שלש שנים ויום אחד שהרי אפילו בכה"ג אמרי' בגמ' ביבמות (דף נב:) דאפילו אמרה בפירוש בפני שנים שלא בפני בעלה שבא על אחותה ועל אמה ועל בתה ועל אשת אחיו ועל אשת אחיה ועל אשת אביו ועל אשת אחי אביו ועל אשת אחי אמו ועל אשת אחי חמיו ועל אשת אחי חמותו ועל אשת אחי אשתו ועל אשת אחי בנו ועל אשת אחי אחיו ועל אשת אחי אחי אביו ועל אשת אחי אחי אמו ועל אשת אחי אחי חמיו ועל אשת אחי אחי חמותו ועל אשת אחי אחי אשתו ועל אשת אחי אחי בנו ועל אשת אחי אחי אחיו ועל אשת אחי אחי אחי אביו ועל אשת אחי אחי אחי אמו ועל אשת אחי אחי אחי חמיו ועל אשת אחי אחי אחי חמותו ועל אשת אחי אחי אחי אשתו ועל אשת אחי אחי אחי בנו ועל אשת אחי אחי אחי אחיו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אביו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אמו ועל אשת אחי אחי אחי אחי חמיו ועל אשת אחי אחי אחי אחי חמותו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אשתו ועל אשת אחי אחי אחי אחי בנו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחיו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אביו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אמו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי חמיו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי חמותו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אשתו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי בנו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחיו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אביו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אמו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי חמיו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי חמותו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אשתו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי בנו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחיו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אביו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אמו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי חמיו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי חמותו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אשתו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי בנו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחיו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אביו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אמו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי חמיו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי חמותו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אשתו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי בנו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחיו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אביו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אמו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי חמיו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי חמותו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אשתו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי בנו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחיו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אביו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אמו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי חמיו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי חמותו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אשתו ועל אשת אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי אחי בנו ועל אשת אחי

ה תוס׳ : ז ומס׳ מותנת ממתלת לדברי . ס״ה אם מקדשה לאחר ומח״כ מותנת ממתלת מהני כמ״ש בב״ש וכ״כ הרמב״ם והח דמהני תוך כ״ד לט״ע דקי״ל בקדושין לא מהני תכ״ד היינו דוקא כשטושה מעצה ומקדם לא מהני חזרה מפילו תכ״ד מכל מס לא עשתה מעצה רק דברה שמקדשה מלמנת תכ״ד וט׳ פרישה וכ״ח בקי״מ וט׳ ס״ס ל״ו :

ד ז אמרה היא בעצמה נתקדשתי וחזרה ואמרה פנויה אני ה תוך כדי דיבור נאמנת ד) לאחר כדי דיבור אינ׳ נאמנת ז ט ואם נותנת מ] (מ) אמתלאה לדבריה ח) שאמרה ג] בן תהילה כדי שלא יקפצו עליה אנשים שאינם מהוגנים וכיוצא (ג) בזה וראינו בדבריה ממש הרי זו נאמנת ואם לא נותנת אמתלאה או שנתנה ואין בה ממש אינה נאמנת ואם קדשה אחר הוי ספק קדושין לפיכך נותן לה גט ותהיה אסורה עליו ועל הכל ה (ג) עד שיבוא ט) ארוסה :

הגה כ ויש״מ דכל זה מיירי בשאמרה ג] נתקדשתי סתם (ג) אבל אמרה נתקדשתי לפלוני (ד) ט (ד) אוב מיהא י) נאמנת לומר פנויה אני דלמו כל היינה לחוב לו ולהפקיע עלמה ממנו :

מה אמר לה קדשתיך והיא אומרת לא או להפך ובו ז סעיפים :

א (א) מ האומר ס) לאשה א קדשתיך והיא אומרת לא קדשתני [א] הוא (מ) אסור ג) בקרובותיה (ב) והיא (ג) מותרת בקרובין :

ב ג קדשתני והוא אומר לא קדשתיך (ד) הוא מותר בקרובותיה והיא אסורה בקרובין :

ג ג קדשתיך והיא אומרת לא קדשתני אלא בתי הוא אסור

אבן העזר מז הלכות קידושין

מה א קדשתיך . היינו בהומר קדשתיך נפני ב׳ עדים כ״ב העור ומשמע מס אמר סתם קדשתיך יכול לפרש דברין שקידם מ] בלח עדים ועיין תשו׳ בחב

בחר קרוב לה תשמע לכחחלה. הר״ם סיון בחשובה סימן כ״ו. ומהרי״ט סי׳ כ״ח : ח)לדבריה. וה״ה אם מקדשה לאחר ואח״כ טוענת ממתלא לדבריה מהני עב״ח בק״מ : ט) אם היה שם מ״ת שמציד עליה או שאמר לה ולאו ק״ת לח ואמרה הן לא מהני ממתל׳ מהרי״ט ס״ב סי׳ ל׳ . הה דמהני ממתלא היינו שלא עשתה מעשה אלא בשאמרה נפיה אבל היכא דעשתה מעשה המוכיח קיום דברי הרשטוים אפילו בממתלא חיכה נאמנת הר״י הלוי סי׳ ל״ג ופ׳ ב״ד סי׳ ל׳ ס״ק ל״ב וסי׳ ל״ה ס״ק ל״ז . לא משכחת בשום מקום דשויא ממתלא מלא בשאמרה בתר שבע דק קי״ז . ובזה מדם לא יוכל לסמוך על ממתלא דידים עד שיעשה לה מעשה שיוכל להסיג שעשתה רשוי היה ואי אמרה שקדם לח נתו ואח״כ נתן למתלא מהריב״ל ח״ח סי׳ ל׳ ס״ק ל״ו. אם נשבע הלה שקדם לח נתו לא עשתה שנקדשה לא מהני ממתלא מהריב״ל ח״ח סי׳ ל׳ מ״ש . כנה״ג פ״ב פ״ב סעיף ט״ו : פ״ם כזה ודו״ק :

פתחי תשובה

(ה) ממתלא לדבריה עכה״פ ועיין בחשו׳ חות יחיר סי׳ קל״ח בחשבה זר ומר שחיירה בקביעה לחת שבת בשם חורת משה ובכיר שעשה בחולה שבבית בחולה ושל כן בשביבה בחור ס׳ והיל בודיל ובחבה טעם לזה ומ״ח בחולה היל . ובחריך אם ללדד דמהני ממתלא שלא ב׳ אם ואי משום דקי״ל בוחזקה הה בלביעת בנדין ל״ח ממתלא ל״ח דוקא בלביעות בנדי נדות בח״ש הרשב״ה לטעמת מעשה בולה שלי כו׳ ובייהו משום דאין לחשה מבולת עלמה בשם כי מחושים ומבוים ושמחים שם בעיני׳ לללוק מלחמת בדרך בשביס לשמחים גם שבולות מכחין רחמן מפני ביפור רחמן בשמין וכ״ג ו״ל דמהני ממתלא כו׳ ס״ב. בחורך . ולפ״ז יש לפקפק הרבה בזה חוח שלא בזכיר הרמ״ח בס״ם זה ו״ל דוקא בחמרה בחקדשתי שחם לבל חמרה בחקדשתי לפלוני שוב ח״ב לומר פנויה אני כו׳ וכוח מדברי הרין בשם הרח״ם (בחי״ם שם בס״ק נ׳) ושוב שלא בזכיר דברי מהרי״ט סי׳ ל׳ בבלחו שבשי״ם בלן דבלחר לה לחד ולאו ח״ת לח ואחרה הן ל״ח ממתלא ובי״ב סברח זו בבבה״ג בשם רבו ביו״ד סי׳ קפ״ם ס״ם. ושוב דנוף בממתלי בפזבוך שם שב״י ריולו בשם ילחת ממתלא טובה ומקובלת שלא. ולחנם בחולה בשם הרח״ם בחי״ם בשבלחתי לעיל סי׳ ו׳ סק״ח ובחשו׳ שבי״ר ח״ב סי׳ ק״ע שבשלחתי לעיל סי׳ י״ט סק״ב . ושוב דמ״ם דקוקי שבלביעת בנדי נדות כו׳ לין חילוק זה מוכרח כלל ומלחתי בחשו׳ חמדת שלמה ר״ם כ״ע שבעתו טושה מעשה גדול יותר מלביעת בנדי נדות ס״ם לומר דלחרחי לה בנדים חלו בחמ״ם מהריק״ח מפאכ״ם בסולבת בביסוי ברחם כמו בסבוחות חין מי שלא יחזיקה לבשוחה ס״ם על בן קשה לסמוך לבקל בזה וביולח בזה ומ״ם בסי׳ קל״ב : (ב) וביולח בזה. עיין בחשו׳ נו״ב חניי״ח סי׳ ל״ח בד״ה ולחחבם מה שלחי חוקש חמלחה בו׳ ס״ם. ומ״ש בסי׳ קל״ב : ג] שם בחמרה בן בחלה. ב״ב בשם ל״ח חיתה לימים קדשה עלמה ובחבה בחמלחה דמה שחמרה בחלה מקודשת חני ביון שבאו עלי חבשים מבוגנים קדשתי עלמי ובחשו׳ ב״ב סי׳ ל״ח מסחפק אם זהו דוקא בעבשיו שקדשה להבוגנים דביבר בחמלחה לאחר מלחן אבל אם קדשה עלמה לאחר מלחן עליט בחלה לקדשה וחמר, לבה מקודשת חני ובוחבת בחמלחה שחמרה בן ביון שבשה בחבוגנים ובבשיו נשהבה דשחם ורולי להבשה לחיבו הבון . ר״ל דלח מהני בחמלחה :

ג] שם הבה לחמרה בחקדשתי . ב״ב ס׳ הבו׳ מהריב״ל ס״ל בלל ב׳ סי׳ י״ד ובלל ג׳ סי׳ י״ח ובחי׳ דיבים דס״ל ב״ב ובלל ו׳ סי׳ ל״ט : ד] סי׳ מ״ח ב״ם חות ל׳ שקידש בלח עדים. ב״ב ובי״ב בחשובה פני יהושע סי׳ ל׳:

שי למורה

(ס״ד בבב״ם) לחר לחרה בחקדשתי לפלוני . ב״ב עש״ם הרשב״ל ח״ח סי׳ הר״ב ובפי הבו׳לה בין הרב בפוחל שם לחילוקו של הרח״ם בחן ודו״ק ב״פ :

ביאור הגר״א

ב״ל ד״ם חרווייבו בו׳ : ד) לחחר ב״ה. פחום׳ שם ס״ב מבין בו׳ :

חכמת שלמה

סימן מ״ז סעיף ד׳ לחרה וב׳ בחקדשתי וב׳ ב״ב הב לחרה לחח לים בייחי ובחושה חני עיין לקמן סימן ק״ב לך לם חומרת ח״ת בייחי ובחבדשתי בקטנותה ושחה בה גדולה לם בחמת לו לח בחבדשתי בחבוגנים ח״ם בחשובת פני יהושע סי׳ ל׳:

שי למורה

(ס״ד בבב״ם) לחר לחרה בחקדשתי לפלוני . ב״ב עש״ם הרשב״ל ח״ח סי׳ הר״ב ובפי הבו׳לה בין הרב בפוחל שם לחילוקו של הרח״ם בחן ודו״ק ב״פ :

ביאור הגר״א

ב״ל ד״ם חרווייבו בו׳ : ד) לחחר ב״ה. פחום׳ שם ס״ב מבין בו׳ :

חכמת שלמה

סימן מ״ז סעיף ד׳ לחרה וב׳ בחקדשתי וב׳ ב״ב הב לחרה לחח לים בייחי ובחושה חני עיין לקמן סימן ק״ב לך לם חומרת ח״ת בייחי ובחבדשתי בקטנותה ושחה בה גדולה לם בחמת לו לח בחבדשתי בחבוגנים ח״ם בחשובת פני יהושע סי׳ ל׳:

מה א קדשתיך . היינו בהומר קדשתיך נפני ב׳ עדים ב״ב העור ומשמע מס אמר סתם קדשתיך יכול לפרש דברין שקידם מ] בלח עדים ועיין תשו׳ בחב

היטב

ס״ב : ט) ארוסה. בלומר שיבא ל׳ ואומר חני הוח שקדשתיה בבר והיח חודה לדבריו זה הוח ואפשר לף שלח חודה רק שחמוד בדבריה חחרונים ואחמר פנויה חני והוח בומר חני חחחלי שלח גם בגד בחיטור חבל בילה בחשובה שבחחלי הוח גם מה שחמרה שקדשתיה לפלוני במו בב״ד שבילה בריכה ואח״ב חזרה ואחרה פנויה חני שבילה חסורה לבל עד שיבוח לו ופשוט הוח גם אם חחחלה הזבירה למי שקדשתה ואח״ב חזרה ואחרה פנויה חני שבילה חסורה לבל עד שיבוח לו ופשוט הוח גם בן בומרת לו ופשוט הוח גם אם חחחלה לחחר

עדים : (ב) מבקשין ממנו שיכתוב לה גט . לא כתב כאן בדין הכתובה כלום משום דפסק לקמן סי' כ"ד דלכתובה אין לה כתובה ועיין בטור וכב"י מ"ש בדין הכתובה : (ג) אין המצה נאסרת בקרובין מחמת הגט . ט"ס במרדכי פ' המוכר דף תרס"ב ע"ג שדעת רבי אליעזר מגי"מס המובא שם שהגט מוכר, לכאוממילא דאסורה ג"כ בקרוביו כדין האומר לה קדשתיך שמבקשין ממנו ליתן גט ואסור בקרובותיה עיין בטור ובב"י מ"ש בדין הכתובה : (ג) אין המצה נאסרת בקרוביו

ג (א) הוא שגירסה. כמוד וכרמב"ם ליתא כלל זו שגירסה דהיינו מזרה וכלן שכתב מזרה וגירסה כדין כמו שגירסה מלד החיוב שנמסרה לו דה"ל דליקנסו מותה שתחזיר נס כסף הקידושין : (ב) הרי הם מתנה גמורה ואין לו תקנה עמהן ולא עוד אלא שאפילו מת הבעל קודם שנתן לה כלום אין לה

כדברים שאינם על קיומה : (ח) דוקא כשאכל שם החתן · כעור מצומר דין האכילה שם דוקא שאכל הוא ולא שלומו או שם דוקא שוה פרוטה ואינה עומדת לאכילה ואין שם : (ט) ופי' מה שהוא כעין תימו מוזר · כעור משמע שם שלא דכרים שעשויין לבזיון בבית אבל אינו לריך שתשמש בהם ולא נשתמשה משמע דמוזרין לף שאכל : (י) שהרי גרמה · מדמה זה לדיני דגרמי וגם גרמת בנזקין שם הוא דבר השכיח וכרגיל חייב לשלם משום קנס ועיין בדברי הש"מ מ"ש בזה ועיין בש"ך ועיין בתשובת מהרי"ק סוף שורש י' : (יא) מוזר הכל · משמע לף דבר מאכל וכלים מועטים שבלו לריכה לשלם ולף שחזר בו הוא ומשה שם המניעה מלידו והיא בלתה ברשותו למה תשלם ואפשר דקאי על דעת הטור דס"ל כשאכל אפילו מה שבעין מינו מוזר זה הדין לא כיון כתרומה ולא כמשודכת לף קשה שם מולקים בזה : (יב) דכי היכא דהדרי סבלונו' · וה"ה כמה שבלה בבגדים אפילו מוזר הוא פוחת שלים כמו במוזרה

ה יד) ראובן שידך בתו לשמעון בקנין ושבועה והשלישו שטרות ואחר כך אירע[ה] שהמירה
(ה) יא אחות יג) המשודכת יכול שמעון לחזור בו ופטור מהקנין ומהשבועה ומחיוב

(ח) דוקא כשאכל שם החתן ח) ומז (ט) אפילו מה שהוא בעין מינו מוזר אבל אי לא אכל שם מוזר הכל (שם ח טור) ט (ג) חזרה ג] היא בה חוזר הכל ואפילו האבל והמשקה נותנת [ד] דמיו י בזול דהיינו שאם היו דמי המאכל והמשקה ששה משלמת ד' כ ט) ואם היה מנהג המדינה שיעשה כל אדם סעודה ויאכיל לריעיו או יחלק מעות לשמשים ולחזנים וכיוצא בהם ועשה כדרך שעושים כל העם וחזרה בו ז משלמת ג] הכל (י) [ה] שהרי גרמה לו לאבד ע) ממון ח י) והוא שיהיה לו י) עדים כמה הוציא יא) (וי"ל דכ"ז מיירי במה שנשלם לאחר תירוסין ט מבל קודם תירוסין [ו] לאחר (ד) שידוכין (יא) מוזר הכל) (כ"י פ' מי שמת וכ"כ הריטב"א) ו יב) יא) ויש ד] מולקים (כ"י בשם הרשב"א) :

ד ג יג) המשדך בתו להבירו ושלח לו בגדים ותכשיטין ואח"כ [ז] נתבטלו השדוכין וחזר בו החתן או חמיו יחזיר מה ששלח לו (יב) דכי היכי דהדרי יג) סבלונות דשלח איהו לה הדרי מאי דשלחה איהי לידיה דאומדן דעתה הוא שלא שלחה לו אלא על דעת שיכניסנה לחופה :

(ה) יא אחות יג) המשודכת יכול שמעון לחזור בו ופטור מהקנין ומהשבועה ומחיוב

כשיש מה שנשלם היינו שם מכל שלים דיבר שם ממרינן דמוחל שלים מה שנשלח וכן מכבר · מכאן ואילך שם מכל שלים דיבר שם ממרינן דמוחל שלים מה שנשלח וכן מכבר שלומו וכשלם אין מוליכים ממנה · וכתב בתשובת הרמ"ש שכיון הטור שם כ"ש שלח זה לזה אלא של ר' משם בלה מנכה הפחת · וכ"מ בק"ע פ' דמיירי בשדוכי ולא היה עדיין קדושין מ"ש מנכה כל הפחת ואפ"ל דעד כאן לא מחלק הכ"י בין שדוכין למירוסין אלא לענין שם אבל כל שם לא ר' משם בלה מנכה הפחת · וכ"מ בק"ע נאחרוסה מחל ולא למשודכת · אבל פרעון פחות משלים ק"ל בכמה מקומות דמנכין שלים הכל ליתומיו פרה שלוה ואכלו הותה משלמין מחוזק אבל פחות משלים לא מנכין כלום אלא מה שנשלם לכן אפילו במשודכת ר"ל נשלם יותר.ויקשה כתירוץ בתרא של הפרישה כשזה החוזר מוחזק לו משלם פחות משלים אבל שם כ"ש שלח ממלא כ"ש מחוזק מנכין כל הפחת כאשר היה שזה כשעה הרשאוה לפ"ז אפי' שם שלח מאכל ומשתה ממי מנכיט.מיהו יש לומר דשם היה העובדא שחזרה היה מלא מוחזק והוא הכלה מ"ה פשק שם להחתן ממה שהוא מוחזק כל הפחת מה שנפחת ממה שהיה שזה תרתי לטיבותא שהיה מוחזק והוא לא היה מוחזר אבל שם מוחזק והוא מוחזר יש לומר דשיעור מנכה כל הפחת לף על גב דהוא מוחזק מכל מקום כיון דהוא מוחזר מיהו מנכה כל הפחת :

ז משלמת הכל · כן הוא דעת הרמב"ם והרא"ד דקשה עליו מהא דק"ל מכר זרעוני גינה ולא לממחה היינו משלם לו הולאות כמ"ש במ"ה סימן רל"ב והמגיד תירץ שם הוליא הולאות כדי להרויח אבל כאן לא היה כוונתו להרויח אלא להתנהג כמנהג מקום שכי מייב לשלם כל הולאות ה]ועיין ב"ח ומה שכתב משלמת הכל משמע דאיירי פחות משלים לכאורה קשה מ"ש ממחכל ומשתי שמשלם לה דהיינו משלמת כל ההולאה ואפשר שם מיירי היכא דאין מנהג לשלם הולאות מרובות יותר מן הראוי פטור משלם לותו היזקון לפי' יש בדיום דמלי למימר שם הוא דאפשיט מיניה משלמת כל הולאות ומ"מ היינו משלמת כל ההולאה שהוא לכ"ע אם שעשה הסעודה חוזר מ"ל הלא הכי להחזיר לו כלום ול"ד לשלח : ח והוא שיהיה לו עדים . אבל בשבועה מ"ש להולישו אף"כ כשהוא מוחזק יש"כ בתשוב' הרא"ש שהביא הטור וכ"כ בפרישה . ועיין דיני' חלו בח"מ סי' ל"ג שע"ש : ט אבל קודם תירוסין וכו' . היינו קודם תירוסין אם לא מחל כלום אפי' אם מ"מ לא מחל כלום אפי' אם מזכה לו מה שנשלח היא בלתה ברשותו למה תשלם אבל אם מכרה לו בקנין אפי' אם לא נשלח אלא מקלת מה שנשלח היא בלתה ברשותו ולק"מ דהא בשלח אבל אם מכרה לו בקנין אפי' אם לא נשלח אלא מקלת מה שנשלח היא בלתה ברשותו ולק"מ דהא בשלח

(ג) מוזר היא כמו מוזר שכל . עיין בתשו' הרדב"ז ח"א סי' תקפ"ט : (ד) לאחר שדוכין . השעם מכותר בכ"י דבשידוכין ודאי לא מחל כלום ואפילו אבל אם כיון למחל לחיבה בעלמא אפילו בשידוכין בח' וקנס לפ"ד לף כ"י מוקה לדין ועיין בש"ך : (ה) אחות . כיון שהיא מ"ש ומ"ש ומ"ש ומ

זה בחזות המשודכת ואם המירה קודם הקידוש הוי כמוס שבגלוי ומסתמא ידע ואין לו שום טענה כ"כ ד"ה מיהו נראה הכל לפי הענין : יב וכן אם קלקל המשודך מעשיו . תע"ג בתחלה היה ג"כ מעשיו מקולקלים והוה ידע מזה מלא מחי"כ החזיק בדבר הרבה ועיין תשובת הרשב"א : יג לכל אחר מירוסין נסתפק שדהו . לפלוג אם המירה לחזות משודכת תע"ג דלמד בעל בחזירה ובידו לעשות טוב לו רע מ"מ אמרי' נסתפק שדהו כלום מסתמא כדמסתמא בתמי' הרמ"ה כלל ל"ד : יד וי"ל דכל קנסות וכו' . הטעם משום בושת תע"ג לפעמים לא הוי בושת כ"כ כמו דמי הבושת אפ"ה לא הוי מסכתא וכתב מהרי"ק שורש ק"ו עבדי קנס אפ"ה קרוב הוא בעיני למיב לשלם דמי בושתו ודוקא קנסות שעושים בשעת המירוכין מטעם בושת מכל מ"מ שלא קנסות נגושין אותם קנסות הם מסתמא וקודם הגישואין אפילו אם הוא רוצה לשעות רק רוצה לשעות על קלת התנאים שחייב בכתובה ואם החזיר השליש פטור גם מגוף המירוך מחר שהקנין שהחזיר השטר למשודכת לא עשה כלום וה"ה אם נשתטית המשודכת שיוכל המשודך לחזור בו יב ע וכן אם קלקל המשודך מעשיו (ו) יכולה המשודכת לחזור בה ופטורה מהקנין ומהשבועה ומחיוב השטר ואם החזיר השליש השטר למשודך לא עשה כלום :

(להיות הקנסות שעשו ביניהם) כ ואם החזיר השליש

הגה ויש מומרים דכל זה קודם מירוסין (ז) יג (יג) מכל מחר מירוסין (ז) [ט] נסתפק יד) שדהו (מהרי"ק שורש קט"ו) ועיין בי"ד סי' רכ"ח סעיף מ"ב ופי' רל"ב עם סעיף ט"ז :

ו [י] פ כשרוצין לעשות ו] הבטחות לשידוכין עושים בענין [יא] שלא יהא אסמכתא דהיינו שעושים שטר מזה שחייב לחבירו מנה ואחר שחייב עצמו מנה ל (מתנה עם אבי הכלה) שאם יקיים השידוכין ויכנס לחופה עם משודכתו זאת הרי החוב מחול לו ואח"כ עושים שטר שחבירו חייב לזה מנה ומתנה עמו שאם יכנים בתו לחופה עם זה המשודך יהא החוב מחול לו ומניחים שני שטרות אלו ביד שליש :

הגה יד טז) (מ) וי"ח דכל קנסות שעושים טו) (ע) בשדוכין אין בהם משום אסמכתא (תוס' פרק מיזהו נשך והרמ"ה פ"ד דגדרים) וכן המנהג פשוט (י) לגבות קנסות שעושין בשידוכין וכמו שיתבאר (יא) בסי' ס"ה סימן ר"ז טז) (יז) ודוקא אם כתב בכתבו שטרי הקנסות מכל מה שקבלו קנין ע"מ לכתוב השטרות וקודם (יב) שנכתבו טו מזר מחד יז) בהם [יב] * ומיהה בעדים שלא לכתוב השטרות (יד) הרשות בידו לממות בשטר (תשו' הרמ"ה כלל ל"ד) (וכמו שיתבאר בסי"ה

מהרי"ו סי' קל"ד ובתשו' מהרי"ט מ"ב סימן קמ"ב כתב אפי' אם נשבע על התנאים לא מקרי על לימור הזמן ועיי' בי"מ ועיין בח"מ סי' ר"ז בסה ופסק הרב רמ"א דקי"ל דליכא אסמכתא בשידוכים משום בושת מ"מ לריך להיות קנין בדבר . ונראה אם השליש שטרות מ"ל קנין והש"ך כתב שם בשם כמה פוסקים דמ"ל קנין ונקמן מבואר אם נתנו מעכבות אם לריכים קנין : טו מזר מ' בשם ומיהא עיין בח"מ סימן רמ"ג שם כתב הסמ"ע אם נעשה קנין

באר היטב

היוצא שהמירה ים לפוטרו מן הקנס ומן השבועה ס"ק : יד) שדהו . אפי' אם המירה אחות משודכת • ועיין תוספת בכתובות דף כ' ע"ב ד"ה מיהו לית לה ששתפה שדהו רב' קי"ד . כתב הרשד"ם מח"ה סי' כ"ו הי"ט דוקא כשהאב המשית לא נתו מתחייב בקנס אבל אחר לעולם הוי אסמכתא . והרמ"ך ח"א סי' ס' מולק עליו עיין כנה"ג ת"ה דף פ"ה ע"ח סעיף למ"ד : טז) ר"ז . דשם נתבאר דדוק' שם קנין אבל נלע"ד דאין אסמכתא בקידושין ובפ"ק דקידושין כתב ע"ש דבינו יצחק בן יהודה נבי קידושין כמו שאמר חטור דמנה אין כאן משכון אין כאן א"ר כדפרישית דאינו דומה נדיעותא דאסמכתא לגריעות' דמנה אין כאן מ"ת כתבו החוספות ר' ושמא כו' דשמא י"ב אף לענין מנה אין כאן אפשר דמחני בשידוכין אבל המרדכי לא ס"ל כלל דבר זה דמחני מנה אין כאן משכון אין כאן בשידוכין טפי מבעלמא משעם שאמרנו ואין להקשות מאי נפקא מינה במאי דלא מחני לענין משכון סוף סוף הא כיון דמחני שעם בושת דיש כאן חיוב נמור בלא אסמכתא א"כ נתי דלא קני משכון מ"מ יכול לגבות דמי הבושת מן המשכון אף אם לא קנאו המתבייש והוה כשאר ממון שכ המבייש דהוא בידו ויכול לגבות הקנס מוה הא כיכ דוראי לא ס"ל הכי ש נ"מ הרבה דאם נאמר שזכה המתבייש מצד שיש לו שעבוד עליו אז אם יש נ"כ חובות אחרים על המבייש ואין לו לשלם לשניהם ה"כ זה שיש לו משכון בידו מוקדם לאותו אחר שהוא כבר קנה המשכון וה"כ כאלו כבר נבה חובו ואע"ג דאינו ברשותו כגון שהזר והשאילו לזה או שהוא ביד אחר בענין שהוא קרוי מוחזק מ"מ הוא כי' משכון שקו ויש לו זכייה בנופו ואין זכרים חלק בו משא"כ אם לא קנאו ממש או אין כו זכות בו שפי מאחר אם לא מצד שהוא מוחזק תחת ידו ותו לא ומה מדוקדק בלשון החור דזה דכה"ג לא קנה חמשכון פ' שיהיה לו זכות בנופו כרין כל הדברים המקנין במסי' לאדם בקנין נמור ויש עוד חרבה דברים דס"מ אם הוא שלו בקנין נמור כגון לקדושי אשה בזה המשכון וכיוצא בו אלה חדברים נראין ברורים ונכונים לחלכה למעשה בעזר החונן דעת ב"ח : [יא] שהא יהא אסמכתא, כו' נלע"ד דאף קדמת הרמב"ם דאין חיוק בין שידך לשאר דינים אין צריך לתקנו שנוכר כאן אלא במקום דחקישור לא נעשה ב"ד חשוב אבל באם נעשה בב"ד חשוב פשימא שאין כאן אסמכתא כמבואר בה"מ סי' ר"ד וא"צ תיקון בזה ולכן נראה שבשעת כתיבת התנאים בין חתן וכלה מזמינים בזה חשובים שבעיר ממילא אין כאן אסמכתא אבל חשש דמנה אין כאן שזכרנו אין בזה תיקון כמו שכתבנו : [יב]ומיה' בעדים ז"ל תשובת הראש שהבי' ב"י יראה כי כיון שהקנין היה ע"מ שיכתבו שטרות של סך מעות ויהיה

פתחי תשובה

ועיין בתשו' מ"ם קל"ג מובא כזו וכתב שם כמה פרטי דינים (ח) אם נבעלה למשודך וגם לאחרים ולא נתפרסה לא יכול למשודך לחזור מהשידוך ומרס וקנס כרוך על נזקתו ולא מצי למימר שהיא קלקלה מעצמה שהרי גם הוא נגלו עדם כו' וכיון שגם הוא נבעל כזה אין לו עליה כלום וכן תמלת בתשו' מהרי"ק סי' ע"ו ובפה דבתשו' מו"י סי' רי"ח פסק בהיפך כי' מיהו כאן לא אמר אלא שאחר שנתפרסם מודם ס"ב נראה שהיא יכול לבעל בשידוכין ואם היתה מודם שבא עליה יש בבעל בשידוכין ואם נתפרסם אחרים מ"מ גם הוא כת עלי' יכול לבעל בשידוכין ולומר מהרבה כיון דפרינלי' בשיא"ר ולים ואפשי נגד סילא"ר ולים ואפשי לריך להי להמתין כ"ד חדשי סנקס ומיל' אמין לה עליו שום שבועה : (ג) ואם היא פוטנת ממנו בתפרנסה ובוא כופר לו טוען להיי יודע בבה שם אינה משודכת אלו רק שמוכשת ממנו מזנות כולך לא מוכל לבשכיפו לפילו פיסא שהיה יודע וזם מבשה טענים כו' לך אם משודכת אלו היא ומוכשתו בניאותיו יבעל ויפער (במ"ש לעיל סי' י"ג ס"ק י"ח בשם ט"ב וב"ח ת"ח ס"ק ל"ב ובשם ת' נרית אברהם סי' כ'): לבעל בשידוך ולומר מהרבה כיון דפרינלי' בשיא ולים ואפשי נגד סילא"ר ולים ואפשי לריך להי להמתין כ"ד חדשי סנקס ומיל' אמין לה עליו שום שבועה : (ג) ואם היא פוטנת ממנו בתפרנסה ובוא כופר לו טוען להיי יודע בבה שם אינה משודכת אלו רק שמוכשת ממנו מזנות כולך לא מוכל לבשכיפו לפילו פיסא שהיה יודע וזם מבשה טענים כו' לך אם משודכת אלו היא ומוכשתו בניאותיו יבעל ויפער (במ"ש לעיל סי' י"ג ס"ק י"ח בשם ט"ב וב"ח ת"ח ס"ק ל"ב ובשם ת' נרית אברהם סי' כ'): (ד) אם בשבועה לבעל או לקבל ניזוי מהר בוא ולקבל ניזוי אלא אחרי שיא ולא אחרי שיא לא אחרי שיא ולא אחרי שיא ולא אחרי שיא ול

היה ע"מ לכתוב הסופר והרי חזר בו קודם כתיבת הסופר : (שו) להפוסק פעור מן הקנס דזה מקרי חומס . לכאורה נראה דסיימו דוקא אם חייב עצמו ליתן לו הכלה והבן ואם לא יקיים יתן קנס כדרך שכותבין עתה לא שאין כאן מקמכת' הן שאר הפוסקים רצוי ליתן קנס או שהיה כאן ת"כ ושאר מזוקים שאין כאן מקמכת' מ"מ מלך המוחם יכול לפטור עצמו מכל אם חייב עצמו כדרך שמתנהר לפני זה בשוק שחייב עצמו ליתן להחתן בלי שום תנאי מה והחתן מתחייב אם יתן לו הכלי והבן יהא החוב מחול ואם הכלה מינה רוצה לה ע"מ מחול וכל זמן שאינו מקיים התנאי אין החוב מחול לו ומיהו י"ל דמ"מ מומחה דמוכח שלא מתחייב רק ע"ד שיהיה מחול לו עצמו בשעה שכתב לה מהני מחול ואם כבר נתחייב ע"מ שלא יהיה מחול ואפילו הכי אין מחילתו מחילה דמוכח דלא מחל לה אלא ע"מ שיקיים התנאי ולא קיים התנאי ולכן יכול לחזור ולתבוע ממנו כל מה שנתן לה ואפילו אם מת הבעל ואם הכלה מינה רוצה לה ע"מ שלא יהיה מחול ופטור מקנס ואפילו הכי אין מחילתו מחילה דמוכח דלא מחל לה אלא ע"מ שיק

ליך לר"י מידי כו' שם : יט)וכלבד כו' . דלז כוה רלון שם . וכן נשמר כו' ערים ני"ת בכנ"ג ודוקא כו' : כא) ודוקא כו'. ט"ש בשנם בדברים בנקיים כו' : כב) שניט כו'. כמ"ש בשתוספות ק"ו שלא תרלות כו' . וכ"ש קודם ניאושין שת"י לכולילות בפ"ב : כג) פטור כו' . כנ"ל דתוסס כו' :

הגהות רע"א

ז] ב"ש סוס ט"ו מכ"ם שכת . כ"כ ובתשו' מהר"ם מינץ סימן מ"ו כ' דלף לפסוקים דלא לתרי' לסוסיף. מ"מ מלינו לומר דבתר בתר בפירוש לסוסיף ומתניט :

עזר מקודש

כן ומוליתים גם בתוחק וכל שכן שכבר לא שייך הכאי ובפועל הוה ליט להתנות כיסב . גם דקיימא לן שיכולים למחזר בקנין סודר כל זמן שפסוקים בתוכו בקנין . מכל מקום בפירוכין נראה שגם בתחזרים נהם תיכף בפסק בתוכו בנין . שייך נזה בוסב שפר בקנין סודר של כתיבת בתנאים אין בוסב כל כך. וכל לתר יכול לומר רציתי לנסות אם יהרלם תברו לפדר את עלמו שמו. וכשתרלם שפוה מרולם בלא סוס בפייס לתר כך תתייפב בדבר. וגם שם יש לפקול בתברו סירב מלפדר את עלמו שמו . יכול לומר תתר שכי' הוה מרולם לא הייתי רולם. תם שתין כן תתר כתיבת בתנאים. ככר יתוש זנס שתוכר בו הוה מציין את שכנגדו וגם שם כי' מכנה פשוט יתוש לכל שתוכרים בכם תתר כתיבת בתנאים תיכף בפסק בתוכו בנין מכל מקום לא מביתי תיכף לכתוב בתנאים על מנת לתזור בו תיכף ויש בוסב ומכל מקום בלב"ש כיסב : גם שכתבו בתתרונים ז"ל שתין שכר שפכתו בך תתר שכתבו בתנאים בקנוסות ככובו מכל מקום לפשמים גם שם כתבו כבר בנאים . רק שתפעל תיכף כיום בכוח על ידי שנודם שכי' טעות לתתר בתלוי על ידי שנודם שכי' שכר בפדכות . כיון שתינללי מלתת לפרש שבתנאים בעל"פ ולכך נזה כיון דתידוש הוא תין לך תלת מ"ם בפוסקים לכל שם במיר קודם בפידוך דפוי מקח פעות למפרע נזה שם נודע שים מומר בתפשה זו סוי מקח טעות ובטל בפידוכין כמי שם כבר נתקדשה שם נודע כן למפרע דברי הרמ"ח לת כ' רק שם תירש תתר תרוש ז לפתתפה שדבו ומשמע כת מקודש תרוסין סוי מקח טעות וח"כ נזה לף שם כי' שתר מומר בתשפה' כמי סוי מקח טעות וסוי קדושי טעות ובטלו בקדושין מיכו בקדשה שהם ובנשה שהם .ברתם לף בתתות בתשודה ל"ל קדושין תתרים דתיכו כ"כ מוס לבטל בקדושין תדלת תכאו בס"ם כין בשומין שתכה בפ' המוכר וביכו כמה שתנת שם שה בסוסיפו בנשים יותר תכבניט סו"ל למנות גם ב' בבתמיר תתר תשר פסק תביהם ת"ל ליתן שם בשה בנשים בפ"ב כין זה מוס לבטל בקדושין ותפשר לף בקדושיקים ברמ"ח בשפה דבפתתפ' שדבו תיכו רק לבתר תרגמ"ה דת"י לקדש בפ"ב וסו' ס"ד דנזה יוכל לגרש בפ"ב לבך קמ"ל

יט) בפוסק . ס"ה שם מי ושבעי בש"ד סי' רל"ב סע"ג : וכתב בש"י דשם תיירי דוקא בלא קנין ובלא שטר אלא מבה שבועה תמיבן דהוי תוסס דשל דשת כן לא נשבע תבל שם היה בקנין ממויב ליתן כל מה שפסק ושם תין לו רק דירתו מתויב לשמור את דירתו על תיזה זמן לשלם לתתנו תתר שבועתן ושם לא יכלם לו לזמן שקבעו אלו מוכרים בית דירתו ע"ש . ועיין תשובת מהר"י ווייל סי' ק"ד דמשמע שם אפי' שם היה קנין ע"ש . לריך לומר דתילוק יש בין מת שבי . ומהרי"ו תיירי שם במת הפוסק . ובה"י תיירי בשבעי בי' ודו"ק וכ"ש כשב תפילו שם היה שבעי בלא קנין אפ"ה שפיר :

באר היטב

כ) מן הקנס . עיין ב"ש : כח) בשטר . ר"ל דנתן השב שם"ס על הקנס הוי כמו הלוהו ולא מהני טענות תוסס בשלוהו ותף שם מת השב תייבים היורשים לשלם כפי שם השט"ם מהר"י ווייל סי' קמ"ג ע"ש : כב) מן השיר . היינו ע"פ תוסס יש"ל שניט פטורים מקנס תבל שם יש"ל בלא תוסס הוי שבועה בשמת שם אפי' בקנס שבשמתינן לקיים . ודוקא בשבועה שבאה בשביל תוסס שיכשבו במקומו תפילו שם היה שבועה בלא שם אלא תוסס הוי שבועה שבאה בשביל תוסס שיכשבו במקומו תפילו שם היה הבעל ממקום תחר ת"ל כתנו בפי' כן ע"פ ת"כ ס"ק מ"ש . והרב בה"י תולק עליהם בפירוש הת"מ כ"פ וכ"כ הש"ך בי"ד סי' רל"ב ס"ק מ"ש ע"ש .

ופסק

חכמת שלמה

סוי תירוש דבפלתת בדבר בתלוי בדעת שניכם לף תזלי כתר לומדנת תה דבתתדש תת"כ ולכך נזה כיון דתידוש הוא תין לך תלת מ"ם בפוסקים לכל שם במיר קודם בפידוך דפוי מקח פעות למפרע נזה שם נודע שים מומר בתשפה זו סוי מקח טעות ובטל בפידוכין כמי שם כבר נתקדשה שם נודע כן למפרע דברי הרמ"ח לת כ' רק שם תירש תתר תרוש ז לפתתפה שדבו ומשמע כת מקודש תרוסין סוי מקח טעות וח"כ נזה לף שם כי' שתר מומר בתשפה' כמי סוי מקח טעות וסוי קדושי טעות ובטלו בקדושין מיכו בקדשה שהם ובנשה שהם .ברתם לף בתתות בתשודה ל"ל קדושין תתרים דתיכו כ"כ מוס לבטל בקדושין תדלת תכאו בס"ם כין בשומין שתכה בפ' המוכר וביכו כמה שתנת שם שה בסוסיפו בנשים יותר תכבניט סו"ל למנות גם ב' בבתמיר תתר תשר פסק תביהם ת"ל ליתן שם בשה בנשים בפ"ב כין זה מוס לבטל בקדושין ותפשר לף בקדושיקים ברמ"ח בשפה דבפתתפ' שדבו תיכו רק לבתר תרגמ"ה דת"י לקדש בפ"ב וסו' ס"ד דנזה יוכל לגרש בפ"ב לבך קמ"ל

פתחי תשובה

עברייניט שם תינם רולה ליטשת לו תו תפרש תקנם שם יש לה ושם תין לה תרי כוח תוב עליט . ותו תיכא טעמא תחריטא לתיוב דסוי לה לתתנוי כו' ס"ש : (יד) זשם מיקרי תוסם . שבפ"ם ומ"ש השולח את בנו לבקש ציווי לבתו ו וכן נמי לו כ"ש כו' שבפ"ם שבפסק"ת דין זה קלת בסנהדרין אתר וכ' ס"ו ול"ל תלת לבוראת קשה למה בתן פטור דהא הוא הבירם בתורה וכל דל"ל גרמ' בכוחת פטור גם ר"ל דתינו תלת גרמ' ולא גרמי כי' שכ"ל . ועי' בס' בית תלוי שכ' עליו שדברי תתוסי' דבא ודתי כ"ש תודו דמדיטם על הכוחת לתוד בלא התחייבות הקנס תין לתייב דקיי"ל התניית בדברים פטור ותף תתרי"ף שכ' קרוב כדבר כו' תודה דלא תגיבון תלת"ם בבבא ס"ש ובבב"ש כו' ות"ם בס' כ"ש תיכא דהכא כתב שבא בבא בכתב שבפ"ב תתייב עלמו תם לא יקיים בקיטור ובדי דלא ליהוי לתתבתא בתבו בפוסקים דל"ש תתבתא דומי' דשם תוכיר כו' ול"ש תם תכני תכא תם תדיטם בא"ת גרמ' ולא גרמי בא תדיטם בא"ת גרמ' ולא גרמי בא תדיטם בשבועה תכל בתעת דך תתכתא דומי' ומסיק לכן לפ"ת תם כבן תפקר ותוותר שיש לו בדשתה תתניט

ואפילו היה הבעל ממקום אחר אלא א"כ התנו בפי': (כב) ועיין בח"מ סי' י"ב. שם כתב בסעיף יו' שיש שקבלו בפערני בקיון וקנס ואחר שפירה אחר מ' יומים קנס ולא מקיים הפשר אין בדבריו כלום והוה מוציא מתשובת הרשב"א ונתן שם הטעם שפרי הוה מחוייב לקיים הפשרה מכח הקנין ומשמע דוק' שכתב לו אחר כלשון הזה אני מקבל עלי בקנין וקנס שהקנס לא כתב רק לחזוק אבל אם כתב דבר זה אני מקבל עלי בקנין ואם אלא אקיים אתן קנס ג"א להדיא התנה שהקנס הוה הסובר של הקנין ואם יתן קנס הוה פטור מן הקנין ועיין בב"מ בח"מ סי"ז פסק שם הרמ"א בשם הרבה שכתבו לקיים הפשרה מכח הקנין ומשמע מדבריו שם דוקא

זכיה והרשב"ם והר"ן וכתב המגיד שלא עלה על דעתם להשתעבד בחמירה שלהם אלא אגב ב"ח אלכך אפילו אם נכתב השטר אינו טורף ודוקא כשכתבו דברים כהווייתן פלוני אמר אני נותן לך כך וכך וכו' אז אמרי' לא עלה על דעתו לטרוף אבל כשמתרלי' שניהם לעשות שטר גמור יכולים לעשות וכ"כ הרי"ף והרא"ש וסיי' שכן דעת רוב הפוסקים ז"ל :

ו וכיצד הרי"ן הרשמוים היינו אם פוסק לבן לריך להיות ניסואין הרשמוים של הבן וכן אם פוסק לבתו לריך להיות ניסואין הרשמוים של בתו אפילו אם הוא ניסואין שניים של החתן : ז וי"ח דבעינן דעמדו וקדשו מיד . ואם לא קדשו וכשעת הקדושין הזכירו התנאי נמי מבני כ"כ תו"דקי"ף ואם לא פסקו אלא כשעת הניסואין ונעשת מיד מדיין הריב"ם מרמב"ם פי"ו דקנה וכמרדכי פ' הנושא לא משמע הכי וכהר"ן ר"פ חצ"פ משמע דס"ל כרמב"ם וכ"כ ב"ח אלא כד"מ כתב הר"ן ס"ל כמרדכי ות"י מ"ל ועיין סי' כ"ו ס"ח : ח אם פסק התב וקנו מידו ה"ו קנין ממש ולא קנין תנאי אלא מהיב את נפשו ליתן לבנו או לבתו זכו ומוציאים מן מושעבדים כיון שהיב קנין ואם לא היה קנין אלא דברים הנקני בחמירא אז נוכין אבל היה קנין ואם לא היה קנין ונקנה בחמירא לא זכו כלל ועיין סי' הקודם : ט וי"ח וכו' עיין בח"מ סי' רפ"ו ובסי' קכ"ז שכיכל קנין סתם אמרי' הקנין לא לזכות לבן אלא לבת אלא אקי ליתן קנס לגר אם אבל אם קנתה בחמירא אז עשה קנין כפי ליתן לה זכתה ואין מוכין ואילוקי' אלו מוכעי' מן תשובת מהרי"ו בסי' קי"ו ישכנו דעת הכתב מיהור בחילק בזה גם בהכנו כמה חלוקי' דיניס ד"ל ולא פליני פוסקים כלל ייע"ש בשו"ת ודו"ק . והכא כדבר דשכיחא שאין אם תתן לו כלם נשאו כאולי מסיכן קורצין שתנאים אם אחיב כשהבריאו יכול לב שבני לכופו לקייס התנאים או לא ונם אם יש ביב אחד לקרות התנאים בלי רגין הבני נראה לפשיט דיכלי יכולין אם לקדשו בלי רגין הבני ומ"מ דאין כיב הבני לכופו לאיב לקייס התנאים ואם כי ראיתי בשנות יעקב חיל שכ' להיפוך אין דברין ראיין כלל שכ' כן רק הפרש דנפקאי בלי רמי' ונשם הגיון ונם כי שכיח שנכנס נשים ולבתחלה כוה אפשר נכון מאד דברי נבי קטלניות הוי אד דעם דאזל נורס ואיב לפ"ז נם בשהכיכן בלי נשואין כמי אזל נורס אף נם לאיב דנראם שעיין נורס (וכן בחיים ללא אמרי' אזל נורס ליתא אחרת) כיינו רק לאסרם לכל הפחות אף לאחר הנשים אבל לאחרו אים ולהאי ליל אזל נורס דברי אחרי אזלי כית הנוף ואפשר אפ"פ שעיין בחום ים סי' וש"ם פרקי' ואיב כ"כ להיפוך בחום סי' לעבלה והחים סי' לאיב לכך רמוי היה לקרות התנאים ואף נלי דעת בשני דברי אחזי"ל וק"ל כן (נסי' כין) ולאף בשיעור אב' בחתן ובכלה לו אחי' בעל בשידוך מכח תומדנא ומ"מ אם נאלם לאחד מהם וכמ"ש בשיי סי"ד דאף בשהיו מוכר לכנום לקבלו דמחויתי' לא אדרי' אלא אף כיכר ממש אמרי' דמחויתי' לא אדרי' מ"מ בחנאים לכן ואלו דמוכר לקרפס בלי דעת בשני ועלה נכונה היא ולא מנכנ נשים ומ"מ אם מזרו לבורים ויתכן לסיות שבחתנאים זה נחרפא לחין כיד בשני לכופו לקייס בשידוך ופשוט מקנס וכוללות רק יחזרו זה את זה מחמנות ולא יותר וכן רצוי לעשות שלא יקיימו בשיית התנאים כי לדעתי לא יעלה בוודם יפה ובסיומם לדברימו יכול עליו ברכת טוב וחוק. וע' בח"מ ס"ק כ' מ"ם שאין רצוי' מפ' כנושא וכו' ולפמ"ש יש רצוי' נמורם שם מחה לחיחת בסוגיא מי לא שפסקי' דנרשם ולחברם וכו' ומ"ש פרין דמחני' מיירי לף בנרשם ולחברו' ולא כתיב לחיפר דמיירי בקנין לא"כ מאי פסקה ונם סכנות יטרפו מחשובדים משמע לכל מי ניחא דמיירי בלא קנין רק כדרב גידל בשטרי פסיקתא ניחא לפ"נרשם ולחברם ואי ניחא דנעי שיכי מחזר לא"כ נם כזה תינו ניחא דלא נרשם ולחברם לף את תשיוף לא תשיוף מחשובדי אלא ודאי דנם זה סוי הבריה הנקנים בחמירא מ"מ מקנה דוקא מי ניחא דמיירי בקנין לכל מי בלא קנין ניחא ויש רצוי' נמורם מזה ולחפר דנם מזה מין רצוי' דזיקה בנשואין שניים שנשא אשה אחרת אז לא סוי הבריה הנקנים בחמירא לבל בשחחזיר אשתו לרשותם כיון דעניר בחמירא כתב שנרשם כתו שחחזיר בחשבו"ת (סי' ק"ט) בחנרש אשתו הרחשונה וכשחת בחמירא שניר אחר בשטר מכירה ולא כתב לה כלום ומת הרחשון אין לה כלום בשטר מכירה אבל מלוה שכתוב לה בשטר חובה יגבה ממנו ומקנה לה כמו בנשואין הרחשונים ואין רצוי' מזה ע"ש ודוק :

חכמת שלמה

הדברים שפסקו מלוים ברשותם וכו' כ"כ עי' מ"ש בזה בשו"ת בחשיבת ל"ק בישחעם קנה מקומה בחו"מ סי' קכ"ו מהדורת נ' שם ישכנו דעת בכעל מיתור בחילק בזה גם בהבנו כמה חלוקי' דיניס ד"ל ולא פליני פוסקים כלל ייע"ש בשו"ת ודו"ק . והא כדבר דשכיחא שאין אם תתן לו כלם נשאו כאולי מסיכן קורצין שתנאים אם אחיב כשהבריאו יכול לב שבני לכופו לקייס התנאים או לא ונם אם יש ביב אחד לקרות התנאים בלי רגין הבני נראה לפשיט דיכלי יכולין אם לקדשו בלי רגין הבני ומ"מ דאין כיב הבני לכופו לאיב לקייס התנאים ואם כי ראיתי בשנות יעקב חיל שכ' להיפוך אין דברין ראיין כלל שכ' כן רק הפרש דנפקאי בלי רמי' ונשם הגיון ונם כי שכיח שנכנס נשים ולבתחלה כוה אפשר נכון מאד דברי נבי קטלניות הוי אד דעם דאזל נורס ואיב לפ"ז נם בשהכיכן בלי נשואין כמי אזל נורס אף נם לאיב דנראם שעיין נורס (וכן בחיים ללא אמרי' אזל נורס ליתא אחרת) כיינו רק לאסרם לכל הפחות אף לאחר הנשים אבל לאחרו אים ולהאי ליל אזל נורס דברי אחזי"ל כית הנוף ואפשר אפ"פ שעיין בחום ים סי' וש"ם פרקי' ואיב כ"כ להיפוך בחום סי' לעבלה והחים סי' לאיב לכך רמוי היה לקרות התנאים ואף נלי דעת בשני דברי אחזי"ל וק"ל כן (נסי' כין) ולאף בשיעור אב' בחתן ובכלה לו אחי' בעל בשידוך מכח תומדנא ומ"מ אם נאלם לאחד מהם וכמ"ש בשיי סי"ד דאף בשהיו מוכר לכנום לקבלו דמחויתי' לא אדרי' אלא אף כיכר ממש אמרי' דמחויתי' לא אדרי' מ"מ בחנאים לכן ואלו דמוכר לקרפס בלי דעת בשני ועלה נכונה היא ולא מנכנ נשים ומ"מ אם מזרו לבורים ויתכן לסיות שבחתנאים זה נחרפא לחין כיד בשני לכופו לקייס בשידוך ופשוט מקנס וכוללות רק יחזרו זה את זה מחמנות ולא יותר וכן רצוי לעשות שלא יקיימו בשיית התנאים כי לדעתי לא יעלה בוודם יפה ובסיומם לדברימו יכול עליו ברכת טוב וחוק. וע' בח"מ ס"ק כ' מ"ם שאין רצוי' מפ' כנושא וכו' ולפמ"ש יש רצוי' נמורם שם מחה לחיחת בסוגיא מי לא שפסקי' דנרשם ולחברם וכו' ומ"ש פרין דמחני' מיירי לף בנרשם ולחברם ולא כתיב לחיפר דמיירי בקנין לא"כ מאי פסקה ונם סכנות יטרפו מחשובדים משמע לכל מי ניחא דמיירי בלא קנין רק כדרב גידל בשטרי פסיקתא ניחא לפ"נרשם ולחברם ואי ניחא דנעי שיכי מחזר לא"כ נם כזה תינו ניחא דלא נרשם ולחברם לף את תשיוף לא תשיוף מחשובדי אלא ודאי דנם זה סוי הבריה הנקנים בחמירא לבל בשחחזיר אשתו לרשותם כיון דעניר בחמירא כתב שנרשם כתו שחחזיר בחשבו"ת (סי' ק"ט) בחנרש אשתו הרחשונה וכשחת בחמירא שניר אחר בשטר מכירה ולא כתב לה כלום ומת הרחשון אין לה כלום בשטר מכירה אבל מלוה שכתוב לה בשטר חובה יגבה ממנו ומקנה לה כמו בנשואין הרחשונים ואין רצוי' מזה ע"ש ודוק :

הגהות רע"א

כ] ב"ש לות ט' כל הלו נ' תשובות (י"ב ופ' תשו' מהריב"ל ס"י סי' ל"ג ותשו' רשד"ם סי' ש"ם ותשו' בית יוסף בדיבו כתיבה סי' י"ח ותשו' כני משם מ"ג סי' ד' :

שי למורה

סי' נ"א ס"ק לו משם שפסקה לנחמה. (י"ב עשות מביי"ם מ"ח סי' שלש"ם דכח דאמרו לנני' ברי' שעבד נפשיס דוקא אם לברי' אבל אם לנני ברח לא ומכאן קלא רחיס לדברימו ודו"ק אבל יש לדחות :

בחנ"ח אבל אם אמר תתן וכו' נ"ב עכ"פ ס"ק יו"ד מ"ם בשם מהרי בנחלות והוא זקיקי בנחלת הניקב בשם הובער ר"ר ל"ב מהני"ק קרחקה ובכר קדמו ברחי' זו בהגמ"ר ועיין בנקה"פ כיו"ד שם :

ביאור הגר"א

בזה שיטות אחרות : ו) בין קטנה כו' נמרא שם ו"ח דבעינן כו' : ז) משום שם ק"ט ע' ד"ה הבא כו' ובקדושין פ' כ' ד"ה בן כו': ח) וכן שם כו' . עחו' דכחובות נ"ב ע' ד"ה בשחמ כו' : ט) ו"ח כו' מ"ש בשם מהר"ם ואין כו' בחחני' שם מהו בנושיכן כו' ובנחרח שם בשקנו מידו וכ"ל בש"ע ובברים אלו לף כו' : יא) אבל שם כו' משום

חכמת שלמה

כדברים שפסקו מלוים ברשותם וכו' כ"כ עי' מ"ש בזה בשו"ת בחשיבת ל"ק בישחעם קנה מקומה בחו"מ סי' קכ"ו מהדורת נ' שם ישכנו דעת בכעל מיתור בחילק בזה גם בהבנו כמה חלוקי' דיניס ד"ל ולא פליני פוסקים כלל ייע"ש בשו"ת ודו"ק . והא כדבר דשכיחא שאין אם תתן לו כלם נשאו כאולי מסיכן קורצין שתנאים אם אחיב כשהבריאו יכול לב שבני לכופו לקייס התנאים או לא ונם אם יש ביב אחד לקרות התנאים בלי רגין הבני נראה לפשיט דיכלי יכולין אם לקדשו בלי רגין הבני ומ"מ דאין כיב הבני לכופו לאיב לקייס התנאים ואם כי ראיתי בשנות יעקב חיל שכ' להיפוך אין דברין ראיין כלל שכ' כן רק הפרש דנפקאי בלי רמי' ונשם הגיון ונם כי שכיח שנכנס נשים ולבתחלה כוה אפשר נכון מאד דברי נבי קטלניות הוי אד דעם דאזל נורס ואיב לפ"ז נם בשהכיכן בלי נשואין כמי אזל נורס אף נם לאיב דנראם שעיין נורס (וכן בחיים ללא אמרי' אזל נורס ליתא אחרת) כיינו רק לאסרם לכל הפחות אף לאחר הנשים אבל לאחרו אים ולהאי ליל אזל נורס דברי אחזי"ל כית הנוף ואפשר אפ"פ שעיין בחום ים סי' וש"ם פרקי' ואיב כ"כ להיפוך בחום סי' לעבלה והחים סי' לאיב לכך רמוי היה לקרות התנאים ואף נלי דעת בשני דברי אחזי"ל וק"ל כן (נסי' כין) ולאף בשיעור אב' בחתן ובכלה לו אחי' בעל בשידוך מכח תומדנא ומ"מ אם נאלם לאחד מהם וכמ"ש בשיי סי"ד דאף בשהיו מוכר לכנום לקבלו דמחויתי' לא אדרי' אלא אף כיכר ממש אמרי' דמחויתי' לא אדרי' מ"מ בחנאים לכן ואלו דמוכר לקרפס בלי דעת בשני ועלה נכונה היא ולא מנכנ נשים ומ"מ אם מזרו לבורים ויתכן לסיות שבחתנאים זה נחרפא לחין כיד בשני לכופו לקייס בשידוך ופשוט מקנס וכוללות רק יחזרו זה את זה מחמנות ולא יותר וכן רצוי לעשות שלא יקיימו בשיית התנאים כי לדעתי לא יעלה בוודם יפה ובסיומם לדברימו יכול עליו ברכת טוב וחוק. וע' בח"מ ס"ק כ' מ"ם שאין רצוי' מפ' כנושא וכו' ולפמ"ש יש רצוי' נמורם שם מחה לחיחת בסוגיא מי לא שפסקי' דנרשם ולחברם וכו' ומ"ש פרין דמחני' מיירי לף בנרשם ולחברם ולא כתיב לחיפר דמיירי בקנין לא"כ מאי פסקה ונם סכנות יטרפו מחשובדים משמע לכל מי ניחא דמיירי בלא קנין רק כדרב גידל בשטרי פסיקתא ניחא לפ"נרשם ולחברם ואי ניחא דנעי שיכי מחזר לא"כ נם כזה תינו ניחא דלא נרשם ולחברם לף את תשיוף לא תשיוף מחשובדי אלא ודאי דנם זה סוי הבריה הנקנים בחמירא לבל בשחחזיר אשתו לרשותם כיון דעניר בחמירא כתב שנרשם כתו שחחזיר בחשבו"ת (סי' ק"ט) בחנרש אשתו הרחשונה וכשחת בחמירא שניר אחר בשטר מכירה ולא כתב לה כלום ומת הרחשון אין לה כלום בשטר מכירה אבל מלוה שכתוב לה בשטר חובה יגבה ממנו ומקנה לה כמו בנשואין הרחשונים ואין רצוי' מזה ע"ש ודוק :

פתחי

שבש"ע ועיין בשפ"ת שם שכניח בשם ס' נתיבות משפט שהמ"ם על הרי"ף ולכן רולה לחלוק על עיקר דינו ונם בח"מ ושפ"ם שפסקו ס"י בלשם דוקא בנישואין הרחשונים ובניר כתב לי"ב כתב שלקיחת שדיונו של הרי"ף יחד הוא שלא חמוט וכן רצוי לסירות הלכה למעשה . ומ"ש עוד שכ' רש"ל לא כתב כרי"ף דכחתן פסיפס לאחתו אפילו בנישואין שניים מבני הלא דוק, בפיסק מהנה לעצמה ובינהו שלו אבל בחתן ש"ל ומודה הרי"ף דבנישואין שניים לא מבני הלא דוק ואפילו לא כתב לה בחתן שהחתי"ך לזון את בת אחת שלא חלוה אקי ליתן קנס לגר אם אבל אם קנתה בחמירא אז עשה קנין ממש ולא קנין תנאי . אלא מחייב את עלמו לבנו או לבתו זכו ומוציאין מן המשועבדים כיון שהיב קנין אבל אם לא היה קנין אלא דברים הנקנים בחמירא אז נוכין אבל היה קנין ואם לא היה קנין ונקנה בחמירא לא זכו כלל ועיין סי' הקודם : ט וי"ח וכו' עיין בח"מ סי' רפ"ו ובסי' קכ"ז שכיכל קנין סתם אמרי' הקנין לא לזכות לבן אלא לבת אלא אקי ליתן קנס לגר אם אבל אם קנתה בחמירא אז עשה קנין ממש ולא קנין תנאי . אלא מחייב את עלמו לבנו או לבתו זכו ומוציאין מן המשועבדים כיון שהיב קנין אבל אם לא

לגד שכנגדו ע"כ לא זכו הכן לו הבת כי לא הקנה להם ולמעשה ל"ע קנין שלהם אם הוא להזוג לו להגד שכנגדו : (יב) עיין בח"מ סי' רמ"ה . ועיין בסמ"ע שם מ"ב כזה ולדעתי דברי הרב מהרמ"ח שם שכתבתי בהרס בסמ"ע ומגומגמים דבמהרי"ו משמע דקנין מתן מהני רק דלא זכתה מ"ד וע"כ אם היה הקנין לבן לו לבת מהני לף דהוה קנין מתן ואין להתריך כאן : (יג) משום דהוי כגדר . עיין בתשובת מהרי"ל סי' ס"ד על מי שכתב להלכים בתו לפי כבודו לגרוך לקיים גדרו כי הזוג עניים היו בשעת השידוכין ולף שאני החתן ג"כ מתייב להלכים את בתו מ"מ לא נתנו זה בזה עיין עוד שם : (יד) אבל אם רוצה להלכים המעות . כלו' אם אינו ממתין לו שמא יתן לו הגדן והוה לא יכנום אלו נותן הגדן ביד שלים אחר החופה ואז נותן השלים ליד החתן : (טו) והוה מרגיל קטנה עם הבת . כח"ם סי' ע"ג סעיף מ' בהג"ה כתב ויש למהם שיכנגיל יותר אם יתן לו מ"ל ליתן לו והוה מדברי מהרי"ק ע"ש שכתב מילתא בטעמא :

נב נג (א) אני לא פסקתי על עצמי. אעפ"י שפסק הח"מ כמעמד בתו אפ"ה יכולה היא לומר אני לא פסקתי וכדלמית, בירושלמי וכמו

(יב) עיין בח"מ סי' רמ"ה אם צריך לקיים מלד הקנין אבל מלד הקנס שפסקו על עלמן ודאי צריך לקיים ולכן נהגו לעשות תנאים מדשים קודם הנשואין כן כ"ל

(יב) וכל הדברים שנתבארו כאן שאינן נקנין בלמירה היינו דוקא בחתנה מרובה ועשיר אבל הפוסק * לעני צריך לקיים **יא** (יג) משום דהוי כגדר (ב"י בשם ר"מ וכן הוא בירושלמי) יג) וכן בעשיר מחתנה אין זה משום מחוסרי אמנה אם מוזר בו (ב"י בשם הרשב"ץ) (ועיין בח"מ סי' רמ"ע בהלכות מחתנה)**יב יד**) החתן צריך יג) לשלם שכר החנוכים אם לא נכתב רק שכר אחד (כ"י פרק גט פשוט) אבל אם נכתבו ב' שכרות כל א' משלם שלו כל מה שפוסקין צריכין ליתן קודם שיכנום אבל לא יוכל לומר כנום ואח"כ אתן (יד) אבל אם רוצה להלנים המעות הרשות בידו (הגהות מלפסי ועיין בח"מ סי' ע"ג סעיף ז') טו) מי שבשבע ליתן נדוניא לאחתו (טו) והוה מרגיל קטנה עם הבת (מהרי"ק שורש פ"ט) :

נב נג הפוסק מעות לחתנו ואינו רוצה ליתן לו (ודין הפוסק לבנו או בתו אם קנו ודין אם נפלה לפני היבם ודין מתה הבת) ובו ד סעיפים :

א ט הפוסק מעות לחתנו **א** ג והלך האב (ט) למדינה י) אחרת ג או שאין לו יכולה היא לומר לבעל (א) אני לא פסקתי על עצמי או כנום בלא נדוניא (ב) או ח] פטרני בגט

המרדכי ושמעתי ממו"ח הגאון מהר"ר ליב ז"ל למד מפשוטת מכרם ותמילך דמיתה פשוטה דף ז' והוה יחל להוסיף את יהרמ"ל הוחל שכועתו של תמילך ופרש"י לפי שהם פכרו על המשועה כתחלה . וכל זה תירי למ"ד דקנין מתן מהני ים מוסיפים. מ' קנין מתן מהני ים לפרש דברי מהרי"ו שם כתבו, כשני חופפים. מ' קנין מתן מהני היינו לא קנוהו לגמרי אלא שיהא יכול לחזור בו ולא יהא יכול לומר לו לא אתן לך מה שנתחייבתי לך אלא אם כן עשה קנין שיהא יכול לומר לו אתן לך מה שנתחייבתי לך אבל אם לא עשה קנין אינו יכול לומר לו אתן לך מה שנתחייבתי לך אלא אם כן עשה קנין שיהא יכול לומר לו אתן לך מה שנתחייבתי לך וזהו שכתב הרמב"ם בפרק ב' מהלכות מכירה הלכה ה' שאם אמר לו אתן לך מנה ולא נתן לו

ד כרייתא סם ע"ב ופיין בתב"ד סימן ש"ז דין אחד שנתן מתנות לבתו ולאחותו יותר מפלג לו רואה שיעלמו לו וכו' ס טור בסם רב סמ' נתון ובתהו מניו הרמ"ם סם וכרי"ו סם בסם נתון ז נ"ז סם בסם נתון וכ"ב סם

ביאור הגר"א

ופתום' סם ד"ה ואפי' כו' : ב) וכ"ז כו' בתפ"ם סם לחי יכולם לעשות מ' דוקא בב"ג הג"מ בסי' נסי' כ"מ הגי"ל : **נב א)** בתב כו'. מהגי' פ"ו בפוסק כו' ופריך בירושלמי סם ולא הן הדברים כו' בפסק כו' ובכיולו הרי"ף והרמ"ם סם ותום' מ"ז כ' בד"ה בתב כו' : ב) וכן הכן כו' . ר"ל בתב פסק לבנו ונלמד מבב"ל שבל הפוסק כו' : ג) י"ם מי כו' . וב"מ סם מ"ז ת"ר בתב לה כו' ותבה כו' ואם קיבל אחד מהן אינו כלום ופיין בתו' קמ"ל אפילו היא לא זבתה מדיין : ד) לענין כו' . ע' ברמ"ם

עזר מקודש

זצייך לדקה בהקנאה זו. בשתותנו צייך לדקה בקבלתו ואחר כך בשמקנה מחותנו המשלמין להזוג תקייס הוא גם כן לדקה בזה ואולי צייך גם כן שבסתמיות פוסיס כדי שיהי' בהנאין על כל כיוהר טוב על פי תכתה הנכונה ומלד סנהין כבוד עושים סתם ומכל מקום ניחת לה אלא יותבע טוב בהפצרי לחול בהסתמיות ובמזונות שנותנים להזוג תם היו כולם רוצים אלא יקנה המעות להזוג עד אחר משך מזונות הי' צייך בהמזונות גם כן מסום לדקה לכ"ע אך אין זה מלוי שיתרלו כן. ותיכף להבאותין לריולבות ידוע שהממון צייך להזוג לגבי שבסובי' שהרי מזל"ל שהזן בבל את חיבו רק בתנאי שבחוב בפ"ש בזה בלבד ואיפ"ה בתנאי דמתני' ודבר זה אינו דשפקה היא אין שייך לימר לאחיך הייתי רוצה בו' מה לו לדברים אלו אלא אם יבם אותה ותיא בת יבמיבא דתא דאמרי' בפרק דאמרי' דאמרמן פשקא ע"ע בו' חיינו שאין לת נכסים כמ"ש חשוב בחריא או שאין לו ות"ג ג"כ אין לת דאלו יש לת ודאי צריכת ליתן כמ"ש רמ"א סעיף א' דאם ידת משנת כו' משא"כ בשאינת דיבם ודאי יש לת שחרי אומרות לאחיך חייתי נותן בו' : [ב] שתפוסק לבתו כו' ראיתי לפרש תחלת דברי תרא"ש וחשוב בעסק זה על משנת דפוסק בו' ביבם בפ' מציאת האשת וז"ל ופי' תיב תאי נאין ודוקא בפוסק לתתנו אבל אם פסק לבתו כנון שאמר בשעת קידושין תריני נותן לבתי כך וכך קנתת תבת ואעפ"ם שבת תתנן אינו יכול לומר לא פסקתי לבתי אלא ע"מ שתבא לידי נשואי תתנן מ"ם לבתי פסק וכתו קנתת כך מצאתי כתוב וג"ל שלא ביאר תכתוב יפת דמשמע שאם מת תתנן אפי' אם לא יבמת אחיו תייב ביתן לבתו מת פסקס לת לא מסתברא כלל דודאי לא פסק אלא ע"מ שיזנשא בו ואם לא ניסת ומתה ותית לת בן לא יירש אותו תבן אותו תממון אבל אם נתייבמה לא מצ' לימר לאחיך תייתי רוצה כו' שתרי לבתו פסק ולא פקעי תקידושין עכ"ל תרא"ש וכתב רש"ל עי"ז מאחר שאין בנת יורש אותו תממון ממילא אף היא לא קנתת דבמה וכתת וממילא יכול לחזור בו כשניסת לאחר שתיא עריין לא זכתת עכ"ל תבן תרב רש"ך ודמ"ש תרא"ש דודאי לא פסק אלא ע"מ כו' תיא דרך חיכתת בו' לימר כיון דלא קנתת לענין תבן לא קנתת נם לדברי אחר אם מת תתנן ואין זת במשמע תכשון דא"כ תליא תניא בדבא תניא דתיא נופית מנא ליה דאמאי לא נימא שבאמ' ירשת תבן אלא נראת דאין כאן תוכתת אלא בדין זת נופית סליב תרא"ש עם תכותב דתכותב לא ראת בדברי תרב תאי אלא מת שמחקק ב ן פוסק לתתן או לבתו וסיבר תכותב דבבתו קנתת בכל נוונו ואם תמות ירשת תבן ועיין תולק תרא"ש ומסתבר' דקא ירשת תבן והוא ע"ד זת שבסמוך יתבאר בנותן לבתו מתנה שלא בשע' תקידושין ואומר ע"מ שתנשא לפלוני או אם ימות אותו פלוני לא זכתת ככל ובאן מירי בנותן לבתו בשעת תקידושין תוי נמי דינא תכי ממש אפי' אמר לא סתם כאלו אמר בפי' לפלוני דתא בקידושין דידית עסיק עכשיו ואיכ לא

באר

תפי' אם פוסק התב במעמד שלש תיי לענין ב"ש : ג) עצמה תפי' במעמד תביה ומיהו בבל המחור והרמ"ם פסקו תפילו אם פסקה היא אם במעמד תביה היא תיכו יוכל לענין.וכמו שהדין בתסה שאם פסק הוא לתת לה ולא נתן יכולה לפטור תת עצמה . תפסק לדק . פסק מורתה שלא הרי היא בחלו פסקה בעצמה תפסק לדק בכה"ג : ג) זה . ר"ל אף שהיתה תפנת בשעת פסיקה ותא"ב לא הניח ידה תיכה יכולה לומר בשעה שפסקתי היתה ידי תפנת עכשיו תם לי אפילו ת"ת : ד) תביה. וה"מ בתב ד"ה דתיירי בפסקה היא בעצמה או שפסק התב במעמד שלא. תבל בתשובת מיימוני תפנת תפי' אם פסק תביה שלא בעצמה ותפי' אפילו אם לא פסק אלא ע"מ שתבא לידי נשואי תתנן אם לא פסק תביה היא בעצמה ופיין הרמ"ם תל"ת סי' ת"ת : ה) לבנות . ה"ה אם פסקה היא על עצמה וכשפסק תפסק לבנות בה אם

בגט (ב) ד א) ב אבל אם פסקה היא על ג) עצמה (ג) ולא הגיע ידה ג) הרי זו יושבת עד שתמצא מה שפסקה או עד שתמות ה בד"א בגדולה אבל בקטנה שפסקה על עצמה כופין אותו ליתן גט או יבנום בלא נידוניא :

הגה ב) וכל זה כשתין יד התסה משנת ליתן מה שפסק תביה **ג (ד)** תבל תם ידה משנת לריכה ליתן מה שפסק ד) תביה ותיכה יכולה לומר כנום תו פעור (הגהות תלפסי פ' שני דייני גזירות ותסובא תיי) סוף ה' תישות) וכל זה לת מיירי תלת קודם שנתסה תבל לתתר שנתסה (ה) ודתי ד לת יוכל ה) לחזור בתשתו (הגהות מרדכי פרק שני דייני גזירות) תי שפסק לתת לבתו ותמ"ל תומר שנתן לבתו לת מהני תלת לריך לתת לזוג (תגהי"ל סי' קל"ז) וע"ל סי' ג' שלת יתקוטע תדס בעזור נדוניא תע"פ שפסקו לו :

ב ה (ו) ו א) האב שפסק ע"י ח) בתו לא קנתה הבת אותה המתנה עד שיכנום אותה בעלה ב) וכן הבן לא קנה עד שיכנים ג שכל הפוסק אינו פוסק אלא ע"מ לכנום ג לפיכך הפוסק מעות לחתנו ו (ז) ג) (תו לבנו) ומת קודם שיכנים ונפלה לפני אחיו ליבם [א] יכול האב לומר ליבם לאחיך הייתי רוצה ליתן ולך איני רוצה ליתן ד ואפי' היה הראשון עם הארץ והשני חכם ואע"פ שהבת רוצה בו : ג ה ג) יש מי שאומר [ב] שהפוסק ג) לבתו כגון שאמר בשעת קדושין כך וכך אני נותן לבתי קנתה הבת ז ח ד) לענין שאם נתייבמה לא מצי למימר לאחיך הייתי רוצה ליתן להם אלא לפני בעלה ולא פקעו הקדושין שמכחש בבמה אחיו :

ד [ג] ו הפוסק מעות לחתנו בשעת הקדושין ונתנם לו קודם החופה ומתה הבת ויש לה בן יחזיר המעות לאב שכל הפוסק דעתו ע"מ לכנום ז ויש מי שאומר דהני מילי בפוסק לחתנו אבל מי שנתן לבתו כתם שתנשא בו ולא הזכיר שתנשא לפלוני קנתה אותה מתנה וכיון

סתם קודם שתתקדשה לתים ותמר לה הילך מעות לנדן סתם ותז לף תם מת תמוס הרמתון תוכל להתחרם למי שתרלה מאחר שנתן לה המעות סתם וכמבואר

היטב

תין לה מה ליתן . מיהו מוליתים מן התב תו ממנה שפ"י הב"ד תם יש להם מה שפסקו מיין ב"ם .

נב ת) כתו . מיין ב"ם ום"מ .ב"ב הבנה"ב דף פ"ח ע"ת סעי' ז' ס"ם : ב) תו לבנו . וה"ה תם מת בנו ונפלה תתת בנו ליבום לפני בנו הבני ניב יוכל לומר לבני הרתון רליתי ליתן ולא לבבני תף תם הוא ת"ת מיין ב"ם : ג) לבתו.לא פלינ תסעי' ב' דשם תייירי שפסק לתתנו בשביל בתו ובתן תייירי שפסק לבתו ממש ושיין בנה"ב דף הב"ל : ד) נתייבמה.תבל תם תיה זקוקה ליבום ורולה להבעל לתים תאר ותאמר תה לך תתן זה תו תתן תאר תין לדבריה ממש תם לת פסקו בתיה בתת תקידושין ואו תתר תם שנתקדשה לתים ותמר לה הילך מעות לנדן סתם ותז לף תם מת תמוס הרמתון תוכל להתחרם למי

באר

תפי' תם פוסק התב במעמד שלש תיי לענין ב"ש : ג) עצמה תפי' במעמד תביה ומיהו בבל המחור והרמ"ם פסקו תפילו תם פסקה היא תם במעמד תביה היא תיכו יוכל לענין.וכמו שהדין בתסה שאם פסק הוא לתת לה ולא נתן יכולה לפטור תת עצמה . תפסק לדק . פסק מורתה שלא הרי היא בחלו פסקה בעצמה תפסק לדק בכה"ג : ג) זה . ר"ל אף שהיתה תפנת בשעת פסיקה ותא"ב לא הניח ידה תיכה יכולה לומר בשעה שפסקתי היתה ידי תפנת עכשיו תם לי אפילו ת"ת : ד) תביה. וה"מ בתב ד"ה דתיירי בפסקה היא בעצמה או שפסק התב במעמד שלש.בתבל בתשובת מיימוני תפנת תפי' אם פסק תביה שלש תיי לענין ב"ש : ה) לבנות . ה"ה אם פסקה היא על עצמה וכשפסק תפסק לבנות בה אם

תשובה

זו בכוונה ותפילו לת הוה ס"ל לתכמי התלמוד כן ס"ל לפרש תם דינו של זה ות"ב תת קיי"ל בסים תופין ב"ה בתסה ותין בתקנת רבנים"ם ותוא"ז ס"ל דבל שבתים תופין ב"ה בתסה יבולים לת תפילו לת הוה ס"ל לתכמי התלמוד כן ס"ל לפרש תם דינו של זה ות"ב תת קיי"ל בס

וכמבואר בסעיף שמחר זה : (ט) אין האיש יכול לחזור בו . ומ"מ אם מתה אין כאן יורשה שהרי לא נתן לה אלא ע"מ שתגשא וכן הוא בב"מ : (י) עיין ב"ד סי' רכ"ג . גם במ"ש סי' רכ"ג סעיף ט"ז נתבאר דין זה : (יא) וכפסה"מ כתב מתה הבת . לקמן בסי' כ"ו מבואר מיד שמסרוה שלומי האיש לשלומי הבעל ומתה בדרך קודם שהכניס לחופה אע"פ שהגדולי' עדיין בבית אביה כעלה יורשה לדעת רש"י והטולכים בסיעתו : (יב) ור"ת פי' דלא זכה כאן הבעל . כלומר מדין התלמוד אין הבעל יורש אשתו וכל זמן שלא נבא הגדן אין הבעל מקבל עליו אחריות רק שכל שטות יורש שלא הכל בעיקר כי אומן התכים לבעלה לבע"ב ומש"ה אחריון דלא יתן ע"ד שלא הקנה לו אלא ע"מ שתהא בתו מן האומנין : (יג) אפילו בתו ליד שלים מכח שניהם בת"ה לא כתב מכח שניהם רק שם מעתיק תשובת מיימוני סי' ל"ם בשם ר"י לכאן שם בתו ליד הבעל . ומ"ש המרדכי דיחלוקו מזמן לדעתו של אב שהגדולי' עדיין בבית אביה כעלה יורשה לדעת רש"י והטולכים בסיעתו : (יב) ור"ת פי' דלא זכה כאן הבעל . כלומר מדין התלמוד אין הבעל יורש אשתו וכל זמן שלא נבא הגדן אין הבעל מקבל עליו אחריות רק שכל שטות יורש שלא הכל בעיקר כי אומן התכים לבעלה לבע"ב ומש"ה אחריון דלא יתן ע"ד שלא הקנה לו אלא ע"מ שתהא בתו מן האומנין :

פסק אלא כדי שתהא בתו וכזה ניחא דלא תקשה דהא בפ"ת יכול להתחייב אפי' לא היה חייב כלל כמ"ש בח"מ אלא כאן גרע טפי ממחת מומלדי והפ"ג כתב כשזקף במלוה זכה הבעל ופסק בתשובת רמ"א כתב דהוי ספיק דדיני ואין מוציאים מיכו לדעת תו' בכתובות דף ט' בכה"ג מוציאים ממון מפוס דהוי ס"ס מה הלכת, כרמ"י מו כר"ת ומה הלכת, כר"ת עדיין ספק הוא שמא מה זקף במלוה זכה וכ"פ בתשו' בן לב סי"כ"ח ותשו' רמ"ד"ס"ח סי' ט"ז דמוציאין ממון מה ים ס"ם ופ' תמוה' מהרי"ט לבית הלוי סי' כ"ב ובנ"ז פסק מה נתן ממרכ"י כנהוג במדינות פולין דאין כותבים מי הוא המלוה ים לפסוק כפ"ג מפוס תכף שילא הממרכ"י מידו הוא המלוה ים לפסוק כפ"ג מפוס תכף שילא הממרכ"י מידו מייב הוא לפלם לכל מי שמוצי הממרכ"י והוא יחזור על מתנו ממלא דהלכה כרקף המוצי מחמנו : יח) קיס. עיין תשו' הרב בנלאל סי' ל"ה. ובתשו' מהר"ם לבית הלוי ובס"ת תקפו כהן בפנינן קיס לי : והסמ"ע בסי' כ"ה הביא דברי מהרי"ק דכתב בשתר פלוגת' י"ל דת"י לומר קיס לי כהתי חלת דוק' בפלוגת' זו רש"י ור"ת דמשתבר טעם דרש"י ור"ת היה מחרון מ"ה הולכים אחר התפיסה מיהו במרדכי סוף כתובות בשני' אלא מי' פ"ק דב"ב בפנין זה ור' ס"ב ד"ה בירא בירור מיירי שהודיעו היכנון ובריות זה ונוטלת התשה כשהה רשומה כשם שטובל כהנן לפל מה שכתב הרב בדור הם תקנו להפקיע כתובה כשהה רשומה מן הכנן ועוד לכתוב מזה ועל כן אני תמה על הרב שכתב שהין לו מרע לא מהני לפי שהכל יודעים שהוא חייב לפלם אשתו ואפי' הכי אמרינן דמוחזק בזה ואפי' הכי אמרינן דמוחזק בזה ואפי' הכי אמרינן דמוחזק בזה

פ' נסתפק אם התקנה היתה גם על המים שמת תוך שנה אם המשה גובה כתובתה מן הבן שנתן לו מכיו ומסיק שם דלמ' כריב' ליה התקנה וכל זמן שלא יברר לן עבדינן עובדא לאפוקי כתובה וכבנ"ש מרדכי בשם ר' עזריאל מסיק דלמ' תיקנו בהן ומכי' חשוב' ר' עזריאל בתשובת מהרי"ל הנ"ל וכתב נ"כ בשמרדכי ובתשובת מיימון כתבו על כל מים ומשה וכו' משמע שהתקנה נתקנה נ"כ על המים כמו על המשה: (א) נלמ' מו ליורשי המת. כלו' אם המ' קיים הוא קודם לכל יוצאי יריכו ואם אין המ' קיים מותנין לשמר יורשין קרוב קרוב קודם לתפוקי ממי שסובר דלמ' מחזירין משום עגמת נפש אבל לא לשמר יורשין גם מחלקין בין המ' נותן לבתו ובין שמר משלין קרובותיהם וכן יש מחלקים

המים בין (י) תוך שנה יג) (יא) רמשובה יח (יב) בלא זרע יד) קיימת יט) הוזר הכל טו) (א) נלמ' מו ליורשי המת (י) וי"ל עוד דלמ' בשנה שנייה יחזרו חלי המדוינת (הכל במרדכי) כ (בב) וכן המנהג פשוט עז) במדינות אלו שנוהגין בזה בתקנה (יג) (יד) קהילות *שו"ס ודוקא מה שהוא בעין חוזר (טו) א נלמ' מה יז) שהוליא מו נתבד פעור ובלבד שלא בזבז (בג) לומר מותה רק לגרבי קבורתה (גם זה סם) י"ל (בד) דלם החמן רוצה למכור נכסיה בב תוך שנתיים יורשים יכולים יח) למחות מהמי טעמא (הגהות מלפפי פרק מליאת המשה) ועיין עוד מאלו הדינין לקמן סי' קי"ח:

דין

ע"ג כתב כבר נהגו לם מת החתן תוך שנה הרמשו' מחזירים כל הממון ליורשי החתן לבד מה שנותנים בשביל הכתוב' חיזה דבר מועט מכל זה נשמע שפילו מן כתובת מאחיים מה שנותנין לבתול' פותחין ומדלת קלב כמה פותחי' משמע דס"ל למהרי"ק כם"ר יקיר דנותנים לה לפי חכמי מקום ולפי הענין. ובסי' הקודם כתבתי בשם מהרי"ק לם מת בנו והיה נפלה לפני בנו שהי ליכוס מ"מ מחמת התקנ' הנ"ל זכה להב' ומחזירי' לו הכל ובשני שניס מחזירי' לו החלי סיינו לם היה רק בשיעור הכתוב' מחזירים לו החלי והיה תפסיד החלי ולם היה הרבה בודאי אין לה זכות ליטול יותר מכתוב' לכל סך הכתוב' תטול ולם עולה החלי לשיעור הכתוב' ותוספ' כתוב' תטול גם ת"כ וכל זה לא לירי לענין נדוניא כי הנדוני' היא חוב גמור וכן תוס' שלים גרע' דהוי כחוב נדוני' מדעתו ועיין סי' קי"ח סם מבואר לם התקנה הי' גם על נ"מ ולם מתה שהוסיף לה מעות ולא תפסיד חלק לירי כאן לענין מה ומתי' שתקנו חז"ל לו מה שהוסיף לה בשעת נתינה ולא לאחרי' דהוי כחוב נדוני' הרמשו' והוא מחזיר הכל לירי מיד בקבור' תנו' מיי' והיינו לם לינו יורש נ"מ ולם מתה תוך שנה ולא הי' לה בנים ולא בני בנים ולא אב ולא אם אלא אחים ואחיות מן האב ובניהם ולא אחים ואחיות מן האם ובניהם ולא בעל ולא אחרים שיורשים אחר בעל ולא אחי' מן האב ובניהם ולא אחי' מן האם ובניהם ולא אחרים שיורשים אחר אחי' מן האב ובניהם ולא אחי' מן האם ובניהם ולא אב ולא אם ולא אחים ואחיות מן האב ובניהם ולא אחים ואחיות מן האם ובניהם ולא בעל ולא אחרים שיורשים אחר בעל ולא

נד א ליקח כהן קרקע . כ' בח"מ בשם הר"ן אם הניח האב קרקע לבנו והיא אומרת מה שירלה בעלי יעשה אין רשות ביד הבעל למכור דהא נמי אין לה רשות למכור הקרקע שירש עד שתחיה בת עשרים ע"כ ולכאורה לפ"ז אפשר כן מדבריו כי הר"ן כתב כל זמן שלא ניתנה דני' יהודה דאמר במתני' וכי היכי שלא שהה והיא רוצה למכרה ע"ז כתב קרקע שהניח האב ח"י למוכרה אבל אם הניח מעות ולקחה קרקע יכולה למוכרה אבל אם אומרת מה שירלה בעלי יעשה אין לו אלא מה שהניח לה אבל מתנה יכולה ליתן מתנה אפילו קודם שהיא בת עשרי' כמ"ש בח"מ סימן רל"ה לכן מתנתה קיימת ומ"מ הוא יכול למכור אותה קרקע אפילו אם היא לדעת הפוסקים שהיא ח"י למכור קודם עשרים אבל ר"ת והרמב"ן ס"ל דהיא יכולה למכור אפילו אם היא בת עשרים : ב וי"ל דכיון שהולכת מתחלה לכך . עיין בח"מ סימן רל"ב וכ' כפרישה כמן שהוא כותב בתו אלא יתן לבעלה מתני' אפילו הולכת מתחלה לכך דיש לחוש שמא ישנא אותה ויחזיר לו הנדן ומ"מ אפילו אם היא בת עשרים ויודעת בעצמה שאינה מוכרת אלא לצורך אביה ואחיה אפ"ה אין לה למכור אלא מה שהניח לה אביה ואם לא הניח לה כלום אין לה כלום וא

בלא חופה ע"ש שמריך עוד כזה : (ו) דחופה לימו יחוד נרמה דכ"ע מודו בדין זה דהא הר"ן הביא רלים לדין זה מן הגמרא דלמרינן מלמה מן הכתובין מין לה מלא מנה מע"ם שעדים מעידים עליה שלא נסתרי ולא נבעלי ומ"ל להדי' נקרלת בתולה מע"ם שלא נתייחד עמה דילף לה מדכתיב ואם בית לימה לדבר דמשמע דכ"ז שהיא בבית לחמה היא ברשותו : (ז) דפוסקין סודר על רחמה . הכ"ו לבית דעה זו בסי' ס"ח בסה העיטור וכתב דלתו מילתה היא מדגרסינן בסוכה ירושלמי עד שיבעם לחופ' ס"ע מקו'מיוחד כעין כילה שיושבים שניהם עם הסוכניון היא חופה וכו' ע"ש : (ח) דחופת בתולה מצילת בהיומו בגמ' דיקן לה בתולה מלוק בין בתולה לאלמני לענין חופה אבל בירושלמי אמרו הלין דכנסין חרמלין בע"ם לריך למכנסה מבע"י דסיינו יחוד משמע אבל הכוחם בתולה בע"ם ל"ל להחיחד מבע"י כי משמה שילחה בהומה נקרל חופה אבל אלמנה שלין יולאת בהיומה לריכה לה להחייחד עמו מבע"י כדי שלא יהא קונה קנין בשבת והרב הגדול מוהר"ר אליעזר מלינזר מחכוני החריך בתשובה אחת על אלמנה שלא נתייחד מבע"י אם מותר לו לבא עליה בשבת ודעתו להחיר וכספר מצאת בימין סי' ל' החריך בזה ואחלק על הרב הכ"ל ומ"מ נרחה אלמנה ס"ם לה בשולין בלילי ה' והיתה נדה ונתייחד עם החתן"י שי שומרים נרחה דמותרת לבעול למחר ביום השבת מאחר שנכנסה לביתו ביום ה' קנה לות' וכמ"ש לעיל בשם הר"ן דמיד שבחה לביתו קנה חותה ולא ממרו בירושל' אלא דכנסין חרמלין בע"ם ועדיין לא היה בביתו קודם שבת ע"כ לריך לייחד מבע"י ומיהו לדעת הרמב"ם דס"ל דחופ' של בת נדה מיהו קונה כלל כמבואר לקמן סי' ס' מאבר דס"ה יחוד וכניסה לבית הבעל ג"כ לא מהני כל זמן שלא רלו לבילה ועוד מלבחוב מזה לקמן סי' ס' : (ט) והמנהג פשוט עכשיו לקרות חופה מקום קונה קנין גמור לכל דבר וכבוד כשמכנסין רלם הכלה זה בימום' ונקרל חופה לדעת התו' עין עליו מ"ם בזה ומ"מ נרחה פשוט כל זמן שלא נתקדשה אין חופה קונה קודם הקידושין רק כשנתקדשה נקרלת למפרע נשוחה לדעת התוספת ולדעת שאר הפוסקים]לא נגמרו הבשולין עד שנתייחדו יחד אחר החופה ואולין שבשמקום שנתייחדו [תוס' פ"ק דיומא] לגמוע : (י) עיין לקמן סימן ס"ח סעיף י"ד וכל נתבאר לתפי' הולין לבית אחר גם שם נקרל חופה : (יא) עדיין חרוסה היא ומלא שלח ברלו בחייחד עמה שבירכו ברכת חתנים ולא נתייחדו מיד אחר כך דהא המברכין ברכת חתנים בשעת קדושין בבית חרוסה סיינו שנתייחד עמה ועיין במ"מ פ"י מה"ח : (יב) ה"ז נשוחה גמורה דכלל הוא דברכות חיכם מעכבות : (יג) ולריך לכתוב כתובה קודם כניסת לחופה . עיין במ"מ פ"י מה"ח שהרמב"ן הקשה על זה ועיין לקמן סי' ס' : (יד) וזו היא בוגרת עיין לקמן סי' קי"ב סעיף ד' מ"ם בזה : (טו) היא מעמא לה לע"ג דמקרי קנין בספו מן התורה מ"מ לעניין טומחה כתיב כי אם לאחרו ותרוסה לאו שאחרו מיקרי : (טז) היא חייבת ליטמא לו למתים החמורים בפרשה ותרוס' היא מלווה ליטמא שלא לבזות מת ול"ל שבות מהרן ול' כני אהרן ועיין בדברי הרמב"ם פ"ב מהלכות אבל ומה שכתבו עליו הרלב"ד והרמב"ן : (יז) בחקום שלא זבה בהדוחה כלומר שהגדן בבית לחמיו לבית לבית לחמיו לבית לבית לחמיו לבית ל

שכתב סכנה מפרש שלא כתב הלכה ס"ח לכנסה שכבתובה היום כלום כל זמן שלא כנסה ומכר או קיל כמלוה ס"ח ומיהו מכני כתובה לחיה לה כתובה וכו' וכ"כ ס"ם כשם רב שרירא גאון וכרב כשב"ט דחינו נוכב הלכה מכני מרי ממה שאמרו שם דף מ"ג ס"ב מינב' מלוחת נביה וכו' כ מדלפניהן לכו מי חיה לה כתובה ולא לפרוסה שם דף ס"ט ס"ב וכ"מ דף י"ז ס"ב ל משכח כתובות דף מ"ג ומ"ק ד' ל' כרמב"ם פ"י מה' אישות משנה וגמ' כתובות דף כ"ז ס"ח ב כרייתא' שם ס"ב נ שם בברייתא' וכדמפרש רב פפא שם ד וכ"כ פור כשם הרמ"ה ותכיו כרמ"ם פ"י מה' אישות משנה כהלכות ג שם במשנה ז משקנת הגמ' שם דף כ"ז ס"ב י כן מפורש בירושל' פ"י שלוח כהל מוח' כ ממימרת דר' חנא בן לוי שם ומהא דאמר רב יהודה וכו' אסור לאדם שקידש בתו קטנה קידושין דף מ"ח ס"ח לאפוי קידושין

הבהות רע"א

סי' נ"ו ס"ח ס"ב מדש מיום הכניסה . כ"כ שם ומנחים ליכס בשור יב"ח פ' משנת הרמב"ם פ"ח סי' ס"ם ובמשנה מוכל מאש סי' ס"ב :

כ] ס"ב כמזונותיה כ"כ ולעניו מפיר פ' ריש"ל ולקמן רס"י ק"ם .

ג] אפ"ם שלח ככם. כ"כ ואם מת מ' כרי"ן פ' כפרק ד"ם ס"ב. ולעניך מדברי חים' יבמות כ"ב ס' ד"ם מכני מנחי מוכח דס"ל דכניס זמנם ובתלמוד דניזונית מיחומים . ואולם עדיין ק' לי אף אם כפלמח מוכלת כיינו כיון שכבר אכלה. אכל כפסולות דלא אכלה מ"ש נימא דתאכל לאחר מיתה ואך שייך לדון כשכניס זמנו דליכא זמן לאסורא לו . ואולם מלשון חום' דכתב דלא נרש מכניס זמנו וכקבו דמ"מ כה כ"ם ים מוחרות לאריכן דאין לה מזונות דכשמוד ובולא קאי . ולא קשו כפשיטות דל"ם כזב כניס זמנו כיון דאסור ליה משום דס"ל דמ"מ שייך כזב דין כניס זמנו ול"ש .

ד] שם כשב ותח"כ אלא . כ"כ ע' מכרש"ח ומהר"ם שיף דכאלפס כיש אף אחר שכניס זמנה הלית בתינשי דשם"ם אם יכול לומר כח קאינמא .

שי למורה

ס"ו בשני חורין כ"כ שב"ם סק"כ מ"ם לענין ת"כ ולעניך אם כשם אח"כ נם כת"כ מנים לה מן כאירוסין ואדם שכרי כולל כיחיד כשבועה ות"כ כאלעור לקמן סימן ס"ן ואם אינה כת"כ דנם כתו"כ לעניו משנעדי ות"כ דנם כתו"כ נוכת מן זמן כאירוסין כשבועה אחה"כ ודוק :

בשנא ו"ל לאלוסה יש לה כתובה . כ"כ וכן מלאתי בתו' ר"פ לאלוסה ד"ם ושומרת יבם שדשה ר"ח כוה כן ומשמיעת שלח כיזכר בשור וכ"ו כלן ושיין רמב"ם פ"ל מאכוה כהלכה יו"ד וכלח"מ שם וכרכיו מתוכיח קלישמא .

ביאור הגר"א

כפירש"י : יח) אינם מייכם מיינם כו' . פרש"י שם : יש) וכ"ם כו'. פחוש שם ד"ם שאין כו' וכיינו דוקא כו' : כ) מנ"ם. ממ"ש מ"נ כ' ומנגי' מלוחת כו' ושם מ"ר ס' ולכלחת כו' אכל רש"י פי' שם משום דבשעת נשואין מחלם לשיכנוחת קמ"ל ופרש"י שם : כא) ואינם כו' . פנכ"ג פנ"ק כ' : כב) אבל אם חקנו כו' כ"ם פנ"ג בכחובות כ"ך ס' ל' כפי רבא כו' ופרש"י ד"ם לו דלמא כו' והוח דוקא מאי ל"ם כיינם דנוכם כחובתה בהקנאת דרבנן חנאי כחובה בכחובה אבל לפי' ברשב"ם אינה נוכה אלא מדין חנאי כחובה ולא מחנה בעלמא : כד) וי"ל כו' ענרש"ם דכחובות שם ובברש"י שם ד"ם ומנגח כו' ושם' דבש"ם ל"ו ב' ד"ם מן. וכן עיקר לפלכה דרבש"ם מוכרחת מאוד ופוד ל"ל רחים ממ"ש בפ"ג דיבמות קידש ס' כו' ואף ברמב"ם כתב למיורי שכתב לה בכחובה לאחת ומאבדו ליתה חדא אלא מזכיר שטות בכחובה מהכי' כלל וכן כר"ע שאמר גם וכחובה נם כוה מיוחר אלא שכנע מכריח בכחובה

נשואין ואם מת או גירשה (יח) נובה עיקר כתובה יב כ) מבני חורין כא) ואינה נובה תוספות כלל הואיל ולא כנסה כב) אבל אם אירס אשה ולא כתב לה כתובה ומת או גירשה והיא ארוסה אין לה כלום ואפי' העיקר כנ) שלא תקנו לה עיקר כתובה עד שתנשא כ או עד שיכתוב כד) (וי"ל דלאוסה יש לה כתובה הרמ"ם והר"ן והטור) יג (יט) (מכל מהנין כפכרת הרמשוכה) : ז ל המארס את בתו ונתאלמנה או נתגרשה מן האירוסין אפי' כמה פעמים קודם שתבגר כתובתה של אביה נשאת ונתאלמנה או נתגרשה מן הנשואין אין לאביה בה כלום אפי' בראשונה :

נו כמה זמן נותנין לארוסה ובו ד סעיפים :

א ס המארס אשה ושהה כמה שנים ותבעה לנישואין א (א) והרי היא ס) נערה (ב) נותנים לה י"ב ס] חדש (ס) א) מיום ג) התביעה לפרנס את עצמה ולתקן מה שהיא צריכה לה ואח"כ תנשא ג ב) תבעה אחר שבגרה נותנים לה י"ב חדש מיום הבגר וכן אם קדשה ביום הבגר נותנים לה י"ב חדש מיום הקדושין שהוא הבגר קדשה אחר שבגרה ג אם עברו עליה י"ב חדש בבגרותה ואח"כ נתקדשה אין נותנין לה [א] אלא ל' יום ד מיום התביעה (ג)וכן המארס את ד) הבעולה נותנין לה ל' יום ב מיום התביעה :

ב ס כשם שנותנין זמן לאשה משתבעה הבעל לפרנס את עצמה כך נותנין זמן לאיש לפרנס את עצמו משתבעה האשה אותו וכמה זמן נותנין ג (ג) ה) כמו שנותנין לה [ב]אם ג) י"ב חדש י"ב חדש ואם ל' יום ל' יום :

ג ו הגיע זמן שנתנו לאיש ולא ד) נשאה(ג) נתחייב ג]במזונותיה (ג) אע"פ ג] שלא כנס ז ואם עכבו אונס ד כנון ה) שחלה הוא או היא ה (ד) [ג] או שפירסה נדה ס או שהגיע זמן בא' בשבת שאינו יכול לכנוס אינו חייב לזונה :

הגה ו) ודוקא שחלה תוך הזמן אבל הגיע הזמן ולא כנסה (ד) ותח"כ ד] חלה מייב במזונותיה מע"ג דהשתא הוא מונס (מרדכי ריש כתובות ובפרק החולן) :

ד ט המארס את בתו קטנה ותבעה הבעל לנישואין (ה) [ד] בין היא בין אביה יכולין ו) לעכב שלא תנשא י עד שתגדיל ותעשה נערה (ו) * ז) ואם רצה לכנוס כונסו (ז) [ה] כ ואין ראוי לעשות ז) כן :

הגה ח) ואם היא ובעלה מתרלים לכנוס ומחב מת (ח) אין הקרובים יכולים למחות מע"פ

מיניה סבר למחר ממרדת ואתית ומלערך לתקן לה תכשיטים מחרים כביתו הכ"ו : (ו) ואם רלה לכנוס . נרחה דנרסי' ואם רלו לכנוס כלומר כשנתרלו היא ואביה : (ז) ואין ראוי לעשות כן.כבר נתחלר לעיל ס"ו ל"ז סעיף ח' דאפי' בקדושין מלוה שלא יקדש בתו כשהיא קטנה עד שתגדיל ותאמר כפלוי מני רוצה : (ח) אין הקרובים יכולי' למחות . דלא יכלו למיחר דלמא

באר

ר"ל שהנהן נביח מביא . או היכא שלריך להחזיר הנהן ת"ך שהם רחשונה מיד מקנות טו"ם ל"ל לקנסה משלו שלא מסל נדוני . והייט כשחיכו יורש כלום אפי' ר"מ פיין משנה מהרי"ל סי' פ' . וכשהם סניה מתה . המ"מ פסק דהכנסה מוטלת על שניהם מאחר שחביה ובפלה מוקין הנהן.וכ"ם פסק דהכנסה לנדו מייב כחולשת קנורה פי"ם וביין סימן קי"ח : יח) הרחשונה . שחין לחרוסה כחובה אם לא כתב לה . וביין כחש"ג דף פ"ט פ"ח סעיף כ"ב אם חפסה החרוסה לי מוליחין מידה או לא ע"ש.מחה החרוסה ויורשיה מוחזקים . או יקברנה החרוס ויטול מה שביניהם או יקברוה הם ויטחר בידם כדי כחובה הר"מ מטרחינ' ח"ב סי' קכ"ח . ונמשוכחת חפילו אם כתב לה וחזרו קודם החרוסין לים לה חפי' מנה מחחיים דלא כתב לה חלא ע"מ לכנוסה. ריב"ם ב"ם ח"מ נו ל) נערה . אבל אם היה קטנה עדיין יחבאר בשמוע בסעיף ז' דבין הוא ובין חביה יכולין לעכב . ומקה דהא בגמר' ילפינן דחובנין יב"ח מחחבו מרבקה פי' בחומ' דף כ"ז ע"ב והרי רבקה קטנה היתה . ונראה לישנא כמו שפרש"י בחומש פיין נה"י : כ) החביעה . כ"כ הרמב"ם . אבל הרא"ם והרמ"ה ס"ל מיום חירוסין וכן פסק בש"ע ואם בחחה שאם חבעה הרחשונה לפני הרחשון ומת ובחרוסה לאחר נותנין לה יב"ח גם לבני ואין מבלימין לה אל אאם חבעה הרחשונים שאחה בפני חירוס הרחשון . ואפילו בחחה בימי הנערות ואהה יב"ח ל"ל נוגרת אחר הרחשון ואחרוסה לאחר חבעה בימי הנערות ואהה יב"ח ל"ל נוגרת אחר הרחשון אין לה מבני

היטב

ל"ה ו"ח דהא אם חבעה הרחשון אחר שבגרה מונין גם כן משבעה נוגרת. ונרחה דאף בקטנה מהני החביעה ומונין יב"ח מיום החביעה לבעות הנשואין בימי נוגרת עיין ב"ם : ב) יב"ח וכו' כלומר אם היה אלמנה והוא בחור אין נותנין לו יב"ח אלא ל"ד יום כי אין מבטיחין בו אלא כה כ"ה דעת הרמב"ם והר"ן . מיהו ביושלמי פ' הבא בחור ואין אלמנה נותנים לו יב"ח וכ"פ הרא"ש והטור ומה שנותנין לאיש זמן להכין לנרכי סעודה : ד בנין שאלה מוקין הכי ומשמע דאפילו לא חיה שם כשהוא בחור אלא שהוא לדקדק אם חבע כך הוא בבוגרת בלא חביעה אלא מן הבוגרת דאליכ לא חיה שם כשהוא בחור אלא בוגרת היא כאלמנה אבל הרמ"ה פי' דנם לענין החביעה שם דומים ובאמת ל' חנם שפי מסתברא כרשיי מטעם שזכרני וראיתי בזה דברים לומר דברש"י חוה נם באלמנה מיום קידושין ואינו נכון כלל מטעם שזכרנו : [ב] אם י"ב חדש פי' בחור נושא בתולה זה דעת הרמב"ם ולא כחשור שפ"ל דאין בבחור חילוק ואפילו נוש' אלמנה צריך י"ב חודש : [ג] או שפירש אע"נ דבפ"ם ס' כתב רמ"א דעכשיו המנהג שלא לדקדק אם היא נדה מ"ם לא נשתנ' דין זה דנימא דחייב לוונה דמ"מ יכול לומר לא חפצתי בקחת בזמן נדת' : [ד] בין היא שיכול לומר אינ' יכולה לחיבעך ואביה יכול לומר כמחר חמרוד בבעלה ותבוא אלי עד שתנדיל ואצטרך לתכשיטים אחרים : [ה] ואין ראוי לעשות כן עיין סי' ל"ז :

אע"פ

חכמת

סעיף ו' אבל אם מירס אשה וכו' וכיון שארוסה אין לה כלום וכו' כ"כ שי' מ"ם כדין זה כמכר רש"י שלי כתבו' ל"ק קשוב אם כן קדושי כיחס מקומה בכל' קדושין סי' מ"ד ד"ה מה שכפליתי כזה כדברי כרמ"ם פרק חפ"ם ול"ל דיש למלק בין קדושי כיחס לכסף ושטר כזה ייפ"ם כפוקי ודוק :

באותו סעיף בכ"ם ו"ל לאלוסה יש לה כתובה וכו' כ"כ חמוה לי כיון שלא דשה זו כמעיין בכרמ"ם בכתובות פ' חפ"ם לא

שלמה

כשיב על כרמ"ם רק כמה דס"ל לכרמ"ם דלא בעי לאוסה נוכה אלא ואחרים רק מבני מרי פ"ז כשיב דבכתב לה רבוי לבנות נם ממשבעי ואל לפיות דשם אלוסה יש לה כתובה אפי' שלא כת' ר"פ נוכה ממשבעי ואל לפיות דשם אלוסה יש לה כתובה אפי' שלא כת' ר"פ כרמ"ם דלא כסוכ נמי אל מ"ם כרמ"ם דלא כ' לאוסה יש לה כתובה אלא משום דכתב לה כן ואפי' לא כתב לה כלום כלל ולא כתב לה כלום כלל ולא כתב לה כלום כלל ול

דילמא מרדה כבעלה ופלה עלן עין בגוף התשובי שהמיך כזה : (ט) והוא ממהר ליכנס כדי ליורשה מעפ"י שתוך שנה רשמובה צריך להחזיר הכל מ"מ היה מלפה שמא תמות למחר שנה רשמובה לו מיירי במקום תקנת שו"ם :

נז (א) ויש חולקין שם הגדולה לא הגיע לידו . ועיין לעיל ס"ס כ"ב ולקמן סימן קי"ח כלל"ל : (ב) לשם כישואין. כל זה הסעיף הוא לשון הרמב"ם פ' כ"ב מה"ח וכתב הם"מ וה"ה שם נכנס לחלר שלו אפי' בשתם ולא הזכירו הרמב"ם דשתבמר הוא בדברי ם"מ שהושל ועשית ברשו בעלה דירשה ע"ם וע"כ אין מחלוקת בין הרמב"ם וכין המחכוני' שהעתיק הרב בהג"ה זו שמ"ז ודו"ק :

נח (א) שפוסקין לאשת עני שכישראל . לקמן בסימן ע"ג מבואר הכשות שמחוייב הבעל ליתן לאשתו ומ"מ לא נתבאר כאן אם לריך ליתן שהב לבתו כשות לפי שעה כיון ל"ב חודש או לי לה כשיתן כשות לפי שעה שיספיק לה לימות החמה או לימות הגשמים אבל בשעה כתובות דף ס"ז מבואר שלריך ליתן לה כשות לעה דהא תנן המשיא בתו סתם לא יפחות לה מב' חפ"י דף ס"ד בשעה שהוא מכניסה לו ולים של משים זוז ומשה לשה : (ב) רשו לית לה כפי שעה . אבל אין כופין אותו רק דכופין אותו להשיאה לאיש ולית לה פרנסה בשלום אבל על סך הגדן אין כופין וכדאמרי' הולה שיין ב"ם ובפ"ו : נט (א) המשיא כמו גדול בבית המשיא כמו קטן בבית . אבל אין כופין אותו ומ"מ בעור לריך שיתן לפי כבודו נ"ב רשו קאמר אבל אין כ"ד כופין אבל כופין אותו להשיאה לאיש ולית לה פרנסה בשלום אבל סך הגדן אין כופין אותו ולא בעינן בהג"ה כמו שכתב הרב"י והר"ן.ותוס' ס"ל דמעמ' לה ומיפר נדריה שיין ב"ם בה"י: ג) ויש חולקין . שם הגדולי לא הגיע לידה ופ"ל ס"ח ב"ב וכן ולקמן סי' ק"ח בכ"ל : נח א) שבישראל . והיינו בגד לימות החמה ולימות הגשמים דהיינו לפחות עשר חדשים ע"ל סי' ע"ג : ב) עשרו.אבל אין כופין אותו רק דכופין אותו להשיאה לאיש ולית לה פרנסה בשלום אבל על סך הגדן אין כופין וכדאמרן הולה שיין ב"ם ובפ"ו : נט א) הבית . לאלתר ולא לאחר שהוה שכונת הבחורים סי' קס"ו.ודוק, אבל המשיא זוז משה לשה : ולא הש הרמ"ע מ"ח סי' של"ט . ודוק, כשהבית מוכלט לו ואין לאחר שום זכות בבית אבל אם יש לויה זכות לאחר בבית לא קנאו לאחר בבית ח"ב סי' מ"ג . אם את האב ולא מלא התלמוה לגבות כתובתה כ"ל כשהוא גובה ממנו . ואם מתה כל

יורשה . אבל לשאר אילו לא מהני ואין מעמת לה ואין זוכה במליאתה ואין מיפר נדריה רש"י והר"ן.ותוס' ס"ל דמעמ' לה ומיפר נדריה שיין ב"ם בה"י: ג) ויש מולקין . אם הגדולי לא הגיע לידה ופ"ל ס"ח ב"ב וכן ולקמן סי' ק"ח בכ"ל : נח א) שבישראל . והיינו בגד לימות החמה ולימות הגשמים דהיינו לפחות עשר חדשים ע"ל סי' ע"ג : ב) עשרו.אבל אין כופין אותו רק דכופין אותו להשיאה לאיש ולית לה פרנסה בשלום אבל על סך הגדן אין כופין וכדאמרן הולה שיין ב"ם ובפ"ו : נט א) הבית . לאלתר ולא לאחר שהוה שכונת הבחורים סי' קס"ו.ודוק, אבל המשיא זוז משה לשה : ולא הש הרמ"ע מ"ח סי' של"ט . ודוק, כשהבית מוכלט לו ואין לאחר שום זכות בבית אבל אם יש לויה זכות לאחר בבית לא קנאו לאחר בבית ח"ב סי' מ"ג . אם את האב ולא מלא התלמוה לגבות כתובתה כ"ל כשהוא גובה ממנו . ואם מתה כל

אבן העזר נז הלכות קידושין

סימן קי"ח כל"ל : (ב) לשם כישואין. כל זה הסעיף הוא לשון הרמב"ם פ' כ"ב מה"ח וכתב הם"מ וה"ה שם נכנס לחלר שלו אפי' בשתם ולא הזכירו הרמב"ם דשתבמר הוא בדברי ם"מ שהושל ועשית ברשו בעלה דירשה ע"ם וע"כ אין מחלוקת בין הרמב"ם וכין המחכוני' שהעתיק הרב בהג"ה זו שמ"ז ודו"ק :

נח (א) שפוסקין לאשת עני שכישראל . לקמן בסימן ע"ג מבואר הכשות שמחוייב הבעל ליתן לאשתו ומ"מ לא נתבאר כאן אם לריך ליתן שהב לבתו כשות לפי שעה שיספיק לה לימות החמה או לימות הגשמים אבל בשעה כתובות דף ס"ז מבואר שלריך ליתן לה כשות לעה דהא תנן המשיא בתו סתם לא יפחות לה מב' חפ"י דף ס"ד בשעה שהוא מכניסה לו ולים של משים זוז ומשה לשה : (ב) רשו לית לה כפי שעה . אבל אין כופין אותו רק דכופין אותו להשיאה לאיש ולית לה פרנסה בשלום אבל על סך הגדן אין כופין וכדאמרן הולה שיין ב"ם ובפ"ו : נט (א) המשיא כמו גדול בבית המשיא כמו קטן בבית . אבל אין כופין אותו ומ"מ בעור לריך ליתן לפי כבודו נ"ב רשו קאמר אבל אין כ"ד כופין אבל כופין אותו להשיאה לאיש ולית לה פרנסה בשלום אבל סך הגדן אין כופין וכדאמרן הולה שיין ב"ם ובפ"ו : נט א) הבית . לאלתר ולא לאחר שהוה שכונת הבחורים סי' קס"ו.ודוק, אבל המשיא זוז משה לשה : ולא הש הרמ"ע מ"ח סי' של"ט . ודוק, כשהבית מוכלט לו ואין לאחר שום זכות בבית אבל אם יש לויה זכות לאחר בבית לא קנאו לאחר בבית ח"ב סי' מ"ג . אם את האב ולא מלא התלמוה לגבות כתובתה כ"ל כשהוא גובה ממנו . ואם מתה כל

נז א) המשיא בתו גדולה בבית קנה ב) הבית והוא שיהיו נשואין ראשונים לזה הבן ולא השיא האב א) בן ג זכר אחר קודם לו (ב) ולא שייר האב בזה הבית שייחד לו ג) כלום ד אבל אם שייר שם אפילו פך אחד לא קנה הבית ב) (וי"ח דבעינן ג"כ שיעשה לו בתולים ג) ושיהא ראוי לבא בית לדור בו) (טור) :

[ו] מע"פ שפוסק מולניט (ט) והוא ממהר (ה) לכנוס ; כדי ה] ליורשה (מרדכי פרק המים מקדם) :

נז היה לה חצר בדרך ונכנסה עמו ובו סעיף אחד :

א ג א) הבעל קודם לכל אדם בירושת אשתו ומאימתי יזכה בירושתה ב משתצא מרשות האב ואע"פ שעדיין לא נכנסה לחופה א הואיל ונעשית (ג) ברשות בעלה ג) יורשנה כיצד האשה שנתארסה ומסרה אביה לבעלה או לשלוחי בעלה או מסרוה שלוחי האב לבעלה או לשלוחיו ומתה בדרך קודם שתכנס לחופה אע"פ שהגדוניא עדיין בבית אביה בעלה יורשה (וע"ל ס"ס כ"ג ולקמן סי' קי"ח (א) ב) ג) ויש מולקין שם הגדולי לא הגיע לידו) (טור בשם ר"ת) וכן אם הלך האב או שלוחי האב עם הבעל [א] * ונכנס עמה בדרך לחצר [ב] ונתייחד עמה שם (ב) לשם נשואין ומתה ה"ז יורשנה בעלה אבל אם עדיין האב עם הבעל להוליכה לבית בעלה או שהלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל או עם הבעל אפי' נכנס הבעל עמה לחצר ללון כדרך שלנין עוברי דרכים בפונדק א' הואיל והאב או שלוחיו עמה ועדיין לא נתייחד עמה לשם נשואין אם מתה יורשנה אביה אע"פ שנדוניתה בבית בעלה ג ג) וכן אם היתה בוגרת או יתומה או (ג) אלמנה והלכה היא [ג] בעצמה מבית אביה לבית בעלה ואין [ד] עמה לא בעלה ולא שלוחיו ומתה בדרך אין הבעל יורש אותה :

הגה ב ד) וי"ח דבאלר שלו [ה] מו של שניהם שתם ייחוד הוי לשם נישואין (הר"ן פרק נערה) ובאלר שלה מו שתיהה של שניהם שתם ייחוד הוי ללון (המ"מ בשם הרמב"ן והרשב"א) :

נח כמה כסות יתן לבתו ובו ב סעיפים :

א ג צוו חכמים שיתן אדם מנכסיו מעט לבתו א) וזהו הנקרא פרנסה המשיא את בתו סתם לא יפחות לה מכסות (א) ב) שפוסקין א לאשת עני ג) שבישראל בד"א שהיה האב עני ב אבל אם היה עשיר ה"ז (ב) ראוי ליתן לה כפי ג) עשרו :

ב ג התנה עם החתן להכניסה לו ערומה לא יאמר לכשתבא לביתי אכסנה אלא מכסה אותה ועודה בבית אביה :

נט המשיא בנו גדול בבית קנאו ובו ד סעיפים :

א א (א) ג המשיא ג] בנו גדול בבית קנה ג) הבית והוא שיהיו נשואין ראשונים לזה הבן ולא השיא האב א) בן ב זכר אחר קודם לו (ב) ולא שייר האב בזה הבית שייחד לו ג) כלום ד אבל אם שייר שם אפילו פך אחד לא קנה הבית ב) (וי"ח דבעינן ג"כ שיעשה לו בתולים ג) ושיהא ראוי לבא בית לדור בו) (טור) :

ייחוד

זכה בירושת, מעשה מחילה ועיין סי' ס' ובע"ז כתב וז"ל ונרא' מזה לפי' הלמני' דלין חופה קונה בה מכל מקום כלן שהבעל הולך עמה מן החופ' לבית הנשואים קנתה לכל דבר מחמת מסירי לרשותו ולא אמרו חופה קונה בהלמני' אלא אם כן בדורו' לשמושין לא היה עושה חופה על כלומני, אלא שבי' בית מיוחד לנשואין ולשם הולכים החתן והכלה ואין צ"ל אם מסירת רשותו דהא לא הלריעתה אלא כל מ' בא בפני הבעל כיון דהלמני' אין חופה קונה לפי שלריכין שהולך החתן עם הכלה מן החופה שלנו לבית הנישואין שיבעילנה שם קונה אותה ע"כ: ב ויש מומרים דהלמני' אלו הוי חופה וכ"כ רש"י בד"ה שמסירה לנשואין הוי נישואין ועיין ברמב"ם פ"ו ה' תרומות כתב דין תורה שתתלל תרומה משתתרם, אבל אחרו חכמי' שמתחל תרומה לאחים וכו' והכא בש"ם בכתובות דף כ"ז איתא לחתני' הרשוני מוכלת תרומה משום שמתחל לאחים או שמתחל תרומה לאחים וכו' ואין לומר שהוא לפי שהבעל מוכלת בתרומה שהרי אין הבעל יכול לאכול בתרומה עד שתתן לכהן ואפי' הכי אמרי' שמתחל לאחים אלא ודאי שמתחל תרומה משום שמתחל תתרום ואפי' הכי אמרי' שמתחל לאחים משום שמפון והטעם שמפון והוי קידושי טעות והיה זרה למפרע מאי ביניהו דין שי טעמים הללו קבל עליו המומין תו לא שייך הטעם משום שמפון והטעם משום תתחל לאחים שייך . ולמשנה שהחרוני שם אינה מוכלת תרומ' עד שתכנום לחופ' וקאמר שם אתני' החרוני' ס"ל הטעם משום שמפון וס"ל קודם החופ' לא על גב דבודק כמון שם יש בה מום בדיקת חון לא הוי בדיק, מ"ה אינה מוכלת בתרומ' עד שתכנום לחופה ותו בודק בפנים ול"ע על הרמב"ם למה כתב הטעם משום שמפון שמא תתכיל לאכול בתרומה ולא כתב הטעם משום שמפון כן הקשה בב"ש :

נח א לשאת אני. עיין סי' ע"ג וסיינו בגד לימות החמה ולימו הגשמי' והיינו לפחות עשר חדש וכ"כ בשו"ע : ב אבל אם סי' עשיר וכו' . אבל אין כופין אותו אלא על גב כסות ונדוניא יקיפין מקרא ומת כתובתיכם תתנו ואתמר בש"ם דהלמנתם ונכסיה וניתב לה מ"מ אין כופין רק להשיאן על שיעור נתינת נדוניא שהיא כדי שיכולה להתקדש בעודה בתולה ובזה שגם הקידושין הם לאחר מות אביה ליכא חוש פלינתא דנישואין שלא מועילים ואפילו למאן דסובר בסי' קכ"ה שהתקדשה שלא לדעת אמה ואחיה אפילו מיאון ל"ל ואפ"ה הרי הלחים שבכיורתי' שהסכירתי' מ"מ לע"ד אם התקדשה לדעתה ולדעת אמה כ"ש מודים דאבי אף בלא דעת אמה ועוד י"ל דאשכחת לה שפיר דינו של הרמ"א כאן אפילו בקידושי אביה ואת ונשאת אחר מותו ואפ"ה אבני נישואין יכולה למיאן כ"ש אם נתקדשה בחיי אביה כלל שיכולה להתקדש ולהכנס בעודה בתולה אבל אם נתקדשה בחיי אביה ונשאת אחר מותו כבר נתבאר בסי' ל"ח שאין יכולה למיאן כלל ואפי' אם נתקדשה בחיי אביה ונשאת אחר מותו ולא נתבאר אם יכולה למיאן כלל או לא אבל מדברי הרמב"ם בפ"ב מהל' אישות ה"ח שכתב ואם נתקדשה בחיי אביה ונשאת אחר מותו הרי זו מקודשת ולא אמר שיכולה למיאן משמע דאין יכולה למיאן כלל ועיין בכ"מ :

נט א המשיא בנו וכו' . לף בזה"ז מהג דין זה ורמ"ז כתב לפי שבזה"ז לא נהגו וכו' ס"מ דין זה בספרי זה מהג לף בזה"ז. ב"ח :

באר הטב

נז ג) יורשנה . אבל לשאר אילו לא מהני ואין מעמת לה ואין זוכה במליאתה ואין מיפר נדריה רש"י והר"ן.ותוס' ס"ל דמעמ' לה ומיפר נדריה שיין ב"ם בה"י: ג) ויש מולקין . אם הגדולי לא הגיע לידה ופ"ל ס"ח ב"ב וכן ולקמן סי' ק"ח בכ"ל : נח א) שבישראל . והיינו בגד לימות החמה ולימות הגשמים דהיינו לפחות עשר חדשים ע"ל סי' ע"ג : ב) עשרו.אבל אין כופין אותו רק דכופין אותו להשיאה לאיש ולית לה פרנסה בשלום אבל על סך הגדן אין כופין וכדאמרן הולה שיין ב"ם ובפ"ו : נט א) הבית . לאלתר ולא לאחר שהוה שכונת הבחורים סי' קס"ו.ודוק, אבל המשיא זוז משה לשה : ולא הש הרמ"ע מ"ח סי' של"ט . ודוק, כשהבית מוכלט לו ואין לאחר שום זכות בבית אבל אם יש לויה זכות לאחר בבית לא קנאו לאחר בבית ח"ב סי' מ"ג . אם את האב ולא מלא התלמוה לגבות כתובתה כ"ל כשהוא גובה ממנו . ואם מתה כל

הטב

יורשנה זוכין בבית ועיין בנה"ג דף פ"ט ע"ח ס"ד . ובתב בה"י וכ"ל הדין זה שייך לף נזמן הזה דאם בא לפקיעין בזה"ז דין זה שהבן תובע לאב משמת בית זה לריכין לומר לפסוק כמבואר בסי' זה בכל דיניה המבוארים בסי' זה ע"ש וכ"כ ב"ש : ג) כלומ.וכ"ש אם בנה הבית או שהיה הבית הזה בית שלף היה דר בו האב ולא הניח בו אפי' כלי קטן הרמ"ע מ"ב סי' קכ"ה הר"ש מלשיך סי' ע"ב.אם יש מלוקת בין האב והבן שהאב אומר שלף פינה הבית לגמרי והבן אומר שפינה הבית לגמרי על האב להבי' רש"י.ואפשר דהכא שאני שהרי יורשו להבי' רש"י הרמ"ע מ"ב סי' קכ"ה. ומדברי הר"ש מלשיך סי' ע"ב נרחה דדוק, בית חדש על האב להבי' רש"י.אבל בבית ישן על הבן להבי'. ובכה"ג בשם מהר"ם בית הבית דלעולם על הבן להבי' רש"י אפי' בבית חדש רק אם יש בבן סני חזקה נאמן לומר שפינה הבית לגמרי ע"ש :

באר

נז ג) יורשנה . אבל לשאר אילו לא מהני ואין מעמת לה ואין זוכה במליאתה ואין מיפר נדריה רש"י והר"ן.ותוס' ס"ל דמעמ' לה ומיפר נדריה שיין ב"ם בה"י: ג) ויש מולקין . אם הגדולי לא הגיע לידה ופ"ל ס"ח ב"ב וכן ולקמן סי' ק"ח בכ"ל : נח א) שבישראל . והיינו בגד לימות החמה ולימות הגשמים דהיינו לפחות עשר חדשים ע"ל סי' ע"ג : ב) עשרו.אבל אין כופין אותו רק דכופין אותו להשיאה לאיש ולית לה פרנסה בשלום אבל על סך הגדן אין כופין וכדאמרן הולה שיין ב"ם ובפ"ו : נט א) הבית . לאלתר ולא לאחר שהוה שכונת הבחורים סי' קס"ו.ודוק, אבל המשיא זוז משה לשה : ולא הש הרמ"ע מ"ח סי' של"ט . ודוק, כשהבית מוכלט לו ואין לאחר שום זכות בבית אבל אם יש לויה זכות לאחר בבית לא קנאו לאחר בבית ח"ב סי' מ"ג . אם את האב ולא מלא התלמוה לגבות כתובתה כ"ל כשהוא גובה ממנו . ואם מתה כל

(ה) נרשות בעלה ירשנה. עכה"ע ופ"ו בס' שעכ"ת פ"י הל' נקוי חופה מהניס סני' ד' מ"ם בזה(וע' בתשו' ח"ם סי' קכ"ח חודות הלמנה שנכנסה לחופה בעודה ובקנ, לרשותו ומתה קודם שהרתה הלריך בדברי הב"ח ס"ק זה ומסיק שם דהיינו מהלבל עלי' כיון דכניסה לרשותו היינו חופה ל"ל דלעיל ירשנה בעלה כאן מעמת מחילה לף לעיל ירשנה בעלה כאן מעמת לה מחילה שהסיר לו להתהבל עלי' חופה מזה מכבול לעיל טוחתה וכמ"ש חום' כעין זה בחולין י"ב ע"ח הקילו בחכילות שלא יצא לקבל בחלילה כו' ומסיים דכל זה בלא יש בה ילד אבל אם יש בה ילד וכנסה ע"מ לצא עלי' לחיב בש"ל אפי' בלא בעלה כו' ואין עמה לא בעלה כו' ע"ב"ם ס"ק ס"ח ויש לדקדק בה בכל הסוגיא דקידושין לא מלינו שיהא בעלה בעיר בשעת הקידושין אלא שיהא בעיר בשעת הנשואין וכן מלינו בכ"מ ולא מלינו שיהא בעלה בעיר בשעת הקידושין ואפשר דבעלה בעיר בשעת הקידושין ובשעת הנשואין אינו בעיר אלא שבא לעיר בשעת הנשואין ולא בשעת הקידושין ולכן לא מלינו בכ"מ

סא א מכל מקום כו' וחמ"כ כנסה לחופה וכו' . ומ"ש כנסה לח"פ וכמוש פירסה נדה תמריץ תחלת חופה קודם כ"כ הרמ"ס ועמ"ש בסמ"ק בשם המרדכי וכנ"ל : ב היה עדיין כאירוסין . ומיהו יורשה ולא מעטת לה כ"כ המגיד פ"י דכן ס"ל להרמב"ם וקלת גאוני . ומשמע ס"ס שמר תנאי כתוב' מן לה וכן נראה דהא ליתא בסי' כ"ה לרמב"ם מפיו כותב דהא כותב לאחרון כתוב' כתובתה דף מ"ח ע"ב וכדמפרש בגמ' שם וכמה שנתבאר חופה נזמרת קדושין דף ס' ע"ח וע"ש וכפירש"י שם בסי' ופצמ' כ שם מתנת לומר דחופ' קודם כתובות דף כ"ו ע"ח ב בגיאת שם ולא כפצמ' וכ' כ"ה וכתוב בכלבות הלכך מיהו קיבס ודעת רבינו שכ"ה לכל דבר שתין חופת נדה קודם לח ליורש' ולא ליתמא לה וכן דעת מקלת בגאוני' ד הרמ"ס שם בפסקיו והביאו הטור דסובר שמחבני' לח היתה אלא לענין תוס' כתוב' וכ"כ הרין וכתב נ"כ

הגהות רע"א

ס] סי' ס"א ס"ח ס"ג אלא נכפלה כ"כ והרתב"ם ח"ח סי' ס"ן כתב דסוי ספיקא דינא דלכפוסקי' דס"ל דתמ"ל לח הוי פסיעות הוי תיכף דל"ח . ומהכי לח הכניח שם דעת מגי' מיימ' כשם הריב"ח דהוי תיכף דל"ח מ"מ תיכ מוכח דל פפוסקים דס"ל תמ"ל לח הוי פסיעות דיכרו כן דכח הרמב"ם כפצמ מוכחי ר' יוסף .

ע] חיים תות ת' כתב המרדכי . כ"כ וכ"כ בתנורם :

ג] ב"ש תות ב' פסיעות לח מכני דכח לחסור להחייחד. כ"כ ע"הרין ריש כתובות דכ' תחלה דחופה כיינו יחוד ומ"מ דיכבר מכני בחופה כנדה ל"ת ול"ל דגם הרמב"ם ס"ל כן ומה דפסק לקמ' דיבבד לח מכני היינו מכח החיכני דכשיש :

שו"ת למורה

שם כלח זה ופ"כ פירש הרמב"ם פירוש אחר שם ס"ש ודוק כיטב ובתשובה בהרכבי ופצ"ח ס"י סימן קל"ב שכתריך שם יש לתמוכת בזאת ולין מתרצין כתוכח דכתב לה ובתשובה בהרכבי ותב"ע .

ביאור הגר"א

שם ובכ"ב סק"ל : ג) ושיבח לאב כו'. רש"י שם ל"ה קלחו כו' ובגיטין י"ב ע"ל ד"ה כבולה כו' ובתש"ם בכ"ב שם ייחד לו בית כו' וכן מדקאמר בכית ילי"ק בכיחו ובפרש"י בכ"ב שם ד"ה תולרו כו' ובראם שש"ם פרש"י בכ"ל דבח קלחו ובכ"ל ומוקמינן לה ור"ל כשמוך ות"ש ובתם' ניטיוקלי חלמשלה: **סא א)** וי"ל כו' ות"ש בפ"ח דיבמות יש חופה לפסולות ולכן קבני רב חבי כאן ולא קחיבעיל ליש לתמהני דפ"ד דכתובות לעולם אין בחשב חולכת כו' ובפר"ל ורח"ש : **ב)** ובגיטין כו' . כרמב"ם וכשיטתו וכת"ש בגמ' שם ת"ל כו' חופה

פתחי תשובה

(ח) תרוסחו לחופה. עי' בחל"מ פ"י מהי"ח דין ב' שנסתפק בכח דחופ' קודם לי כב' שיטין בקידושין קודם לחופה קדמה לח"מכני להחזיקה כנסואה לו דילמח כל שכוח שם חופה וקידושין מכני וכוכיח מדברי כרמב"ן בחידושיו פ"ק דקדושין דף י' דמהכי ומלק על הגה' מ"ב כוכח בב"ח סי' ס"ג (ל"ל ס"ד סק"י) שפסק דאיכו כלום וכרב המני' שם כ' בדעת החום' כפ' חפ"ח דף כ"ז ד"ה רב ובדברי הרשב"ח בחידושיו שם ובדברי רבינו ירוחם (נכ"ב ח"ב כות ג"כ כשמ"ש פ"ב (ובתשו' הרדב"ז ח"ח סי' שפ"ב רחיתי שמסתפק ג"כ בזה וז"ל שם ומי לחו דמסתפינא אחינא דאין כסדר מעכב שחם שרך לשם וקבינים לחופה וכרך ז' ברכות וחמ"כ קדשה כרי כיון לשמחו לכל דבר חפ"ח שאין רחוי לעשות כן לכתחילה ודבר זה פרינו ללש"ע ככ"ל סי' כחמ"ח לפ"ל סי' כ"ם סק"ט) . וע' כפ' שפ"ח שם בקונ' חופת חתנים סעיף מ' שב' ע"ד בדב המני' ככ"ל שאין מדברי כתוס' ובדבריהם ורי"ו רחיים כלל שכל דבריהם כוח לתפוקי חופת גרושתו ולא כדב כוכח ובשולם דכל דאיכו חוס' וקידושין לפ"י שלא כסדרן מכני וכדעת הרמב"ן וכן נרחה מדברי התוס' פ' כחלה דבב דפ"ט ע"ב ומדברי רבינו"ח בחידושיו דף כ"ם . וכזה כ' הרמ"ן שאין מכל לומר שחירם לדברי המ"ב ככ"ל דאר כאן לא כתבו התוס' והרמב"ן והרשב"ח ככ"ל דתפ"ו שלא כסדרן מכני ולא כתבו דכיכו דכתוב לפנינו בקדושין ומ"מ כתב בתי"ד

מות ונכנסה למופה פסק דמין הבעל יורשה מידי דהוי מנכנסה למופה ופירסה נידה משמע דמפרש נמ כן כדברי הרמב"ם ומסרה התב לבעלה הבעל מפרש נמ כן ברמויה לעיתה מכל נפסקין חזר בו הרב ופסק פרק חף על פי דמופת נדה הוי מופה לעשר ליה רק לעניו תוספת כתובה ונמ בתבוע כלל ל"ז סימן מ' פסק מיד שמזימה בניחותא חף שבועה מלטעון ומיכ רמוי' לביתו' חפ"ם יורשה ובד"מ פסק כדברי החמרונים דמופת נידה הוי מופה ללא כהרמב"ם . ומ"כ נרחה למעשה שנכנסו, למופ' קודם שבת מחר שזכה מיד בירושת'ובמעש'רים ומיליתי'מותרת ליטבול בשבת דהא כבר קנה מות' לכל דבר כשנכנס, לרשותו וחף שהיה קונה קנין תוספת כתוב' שכ' לה אין המיסור מלדה רק מלדו ובכר נתעורר על זה הרב בעל משאת בניימין בסימן ל"ח ובפרע לדברי ר"י שמודיעין לו שהיכי שהורה (כמבואר בסמוך סעי' כ' בהג"ה) מן מופ' קוי' לכל דבר ומ"כ אין כאן אוס מיסור בביאת שבת:(ג)ומ"ד דמופת נידה הוי מופה.תפי' למ"ד מופת נדה לא הוי מופה יש מקום להקל בכתיבת כתוב' וכמ"ש הר"ן בריש כתובות (הביאו הב"י סימן ס"ו ס"ק מ' ע"ש) : (ד) ואם מולית מות מות הרמ"ם בתוב' פסק כן מתרי טעמי הטעם הא' דהוי דומיא דמופת נדה ולפי מה שפסקו החמרונים דמופת נדה הוי מופ' מ"כ ס"ם מופת מולה ועדיפא מנדה דאם תפילו מולה רחוק להזרמה משמ"כ נדה וע"כ לאסור למעשה דפק לחתנו נידה (כמבואר בי"ד סי' קל"ם סעיף י"ז) ואף שיש לחלק דנידה דעתו לבא עליה לבתחלה אך זו היא מסוכנת היא מ"מ אם ק"ל רוב חולי' למיים ושוד מאחר דקי"ל (ביבמות דף כ"ז ע"ב) דיש חופה לפסולות דהיינו אלמני לכ"ע שבכיים, לחופה ולא נבעלה ולא קידשה בבר אף על פי כן בבניסתה לחופה פסלה מתרומה דבי נשא ותע"ג דלעולם לא תהיה רחוי לביתה מ"כ ס"ם מסוכנת והטעם שאחר שכתב הרמ"ם מטעם חומדת (דמיירי שם שרחוקן היא קרקע קרקע לבתו ולכשתמות קודם הבעולין יהיה להקדש וחלת חולת מות ובדי להפקיע הקרקע מיד הקדש הלכו קרובים והכניסו, עם המטה תחת החופה כדי שירשה בעלה) וע"ז כתב דאחזינן כתר דעת רחוק שרי לעשות טובה לעשתו ליתנו להקדש ולא שירשו יורשיו משמע שם בלא הקדש ירם מותה בעלה ומ"כ דקשה על הרב שפסק כאן דחופת חולה מסוכן לא הוי חופה ודב"מ סבריא כדעת החמרונים דחופת נידה הוי חופה ועיין בב"מ ס"ם ס"ו מחלק בין חולי דמיירי שם המדבכי שבימו לעיל בהג"ה סי' כ"ם סעיף ד' דהבעל יורשה למולית דמיירי שם הרמ"ם יורם מותה ולא מסיק מדעתיה דגם שהיא למולית כהרמב"ם . ומ"כ נרחה למעש' שנכנסו, למופ' קודם שבת מחר שזכה מיד בירושת'ובמעש'רים ומיליתי'מותרת ליטבול בשבת דהא כבר קנה מות' לכל דבר כשנכנס, לרשותו וחף שהיה קונה קנין תוספת כתוב' שכ' לה אין המיסור מלדה רק מלדו ובכר נתעורר על זה הרב בעל משאת בניימין בסימן ל"ח ובפרע לדברי ר"י שמודיעין לו שהיכי שהורה (כמבואר בסמוך סעי' כ' בהג"ה) מן מופ' קוי

ה"ס אם דעת כמוקצין ד סר"ן נרים בתוכות לפי מה שהנו נוהגים לעשות פוסה בלא ייחוד ומוקי לתלמיד דכתם, כדם בפ' המתן סוכר שהיא טהורה וכו' ח לי הרמב"ם בפ"י מה' גיטת מברייתי, כתובות דף ז' ע"ב ומוסף הברכות מפורשים שם ב כתב ס"ם פי' שאין היין מעכב ופשוט הוא ג מיר בשם רבינו יונה שכיון שכיולו תיכו הרמ"ם בפסקיו שם (ולעיל בסימן ל"ד נכי ברכת קידושין כתב המחבר אין שם יין אלא שכר מברך בפני עלמה והשתם דמעכב יותר בברכת נשואים משום דבמיון דוקא שבע' ברכות הן כתב

חכמת שלמה

שי' סמ"ך סעיף ב' כשר הדבר שלא תנשא אד שתשהר וכו' כ"כ הכא בתופת נדה אם רצוי לקדשה תח"כ כשמכלה עיין בתוכרי למו"מ מהדורת ס' סימן כ"ז קנה מקומה סל' ערב יום"ם מ"ם דרך מגב ל"ק ניזונתב דמ"ו לעשות כן יום"ם ב עזכ"י ודוק :

ביאור הגר"א

שהריץ נזם : ח) כשר כו'. רמב"ם וכשיטתו נס"ח ורמ"ם מ"ם ג' ה' לעיכך כו' אי שפירסה נדה כו' תלמח ה"י להכאת ובפ' בתרא דנדה ס"ו ה' מיבעב ז' יומי כו' ודוק לפי זיעתו שפירש דמופס היינו יחוד ונדה תסורה להתייחד עמו כל שלא בפל כתם"ם ד' וכר"ן דרים בתוכות ב' גובל לפי המוקלים נכ"ל וכן מופס היינו יחוד לפ"ד כמ"ל סי' כ"ד וכן אלו מקפידים פ"ז ומ"מ כשר הדבר כו' כתם"ם בפ"ע כהן ולכן מיעבב רגיעל כו' וערו"ם בפ"ם ס"ו : ט) ומ"ש כו'. עכ"פ ובפג"ת שם ד"ה ונ"ל כו' :

סב א) קודם ניסואין. רמב"ם ושור ובתב ב"י כמ"ם בפ"ק דפסחים ו] דכל סברכות מברך עובר לעשייתן וברי"ן כ' לפ מעשה זה דסח ברכת בשנת בן ובמו בכל סברכות דפ' ברוסה ובפ"ת שי' מ"ו מפ"ם

סב קודם ניסואין. כ"כ הרמב"ם ולשיטתו שפיר משום דס"ל חופה היינו יחוד ואסור להתייחד בלא ברכות אע"ג דס"ל ברכות אין מעכבין מ"מ לכתחלה נעני שאל יחסר שום דבר כמ"ש בסי הקודם והרא"ם ס"ל חופה עני' מקום הרחוי לבית כמ"ש בסי הקודם והרא"ם ס"ל חופה היינו יחוד ואסור להתייחד בלא ברכות אע"ג דס"ל ברכות אין מעכבין מ"מ לכתחלה נעני שאל יחסר שום דבר כמ"ש בסי הקודם והרא"ם ס"ל חופה הכניסה וכ"כ נד"מ

באר היטב

דרסות מהרי"ל : ח) שהיה נדה. וכגה"ג כתב ובכניו נוהגין ליתא כשים נדות תפילו בלתי סודעה לחתן שהיה נדה. ויהו בדרסות מהרי"ל כתב דאם היה טהורה ויהו מגיע לה אך מניח מעלמה ליפול בתלבשה. ותתן לא נוהגין כן אלא שהחתן בעלמו נותן הטבעת בתלבשה.דקודם שקדש ה בטבעת לא הוי לחתו ומיד בשקדשה עם הטבעת מרחקה הכלה מהחתן אם היא נדה. וכתב כגה"ג אם דמקדשה ובנשמה עמו לחופה תפי' היא נדה דוק' בשרולה ליתא עכשיו ואי אפשר לה ליטהר בגון שלא עברו ימי נדותה ולבולה אבל אם עברו ימי נדותה ולבולה היא לעבול ואפע"כ היא רולה לעבול לשבם תחתה רולה לחוס לדברי הרמב"ם שלא תבעל עד שתטהר ובן עשיתי מעשה ס"ם דק ל' ע"ח סי"ד :

מב ח) נשואין. ולדידן דמוסיף חופה נדה ח"ל להקדים הברכות לחופה וכן נוהגין שמברכין ברכת אירוסין ונשואין ח תח החופה ד"ת עיין בס"י וב"ם. ומטויב לעמוד כל העומדים שם על רגליהם בשעת ברכת ז' ברכות בגה"ג. ברכת תחנים אין

פתחי תשובה

(יב) בתוף' תתת בשמים. עי' בתשו' תתם סופר סי' ל"ח שבאחל מי שכון לעשות תכנה מבלי קדמוניט ולעשות תחוף' בשבת' בקדוש, והתריך שם בדברי תברי"ם מינך דשמעת תדברו שהיו רגילין לעשות החוף' בשבת"ק ביום ו"ד סי' שצ"ח סי"ב בשם ובע"ם בפיל סי' ל' סק"ע) וכ' דהיינו לפי תמנהג שהביאו תברי"ם תינך שם ע"ב שנשוחין תקדוש תוף' ת' בשתרית לה קידשה ויהפ ברכת תירוסין בשבת"ק תוף' תתם בשבת ותם בשבת גם שתם ע"פ ד"תינן ובכל פרוודתא כו' תכל במדינות תלו שלא נהגו תכנו תעולם בתוף' תתם בשבת ותם ביום ע"פ ד"תינן ובכל שבא בתו וכיש שבא ליחד ביום ע"פ שנשוחין תקדוש תוף' ת' בשתרית לה תפך בברכ' וגרתפ ממנו תתכוון ללמוד מדרכי חומות כו' ותתתוויט לברכת תבתם יפיו לתלתיקם כמותם כו' ע"ב) : ומ"ש שוב לפוקמא. פתם"ם וב"ם ותלבוט משתם דזה תקנה תף בשרמב"ם וכפ' ס"ד בפ"ק דפסחים ס"ם ע"ם וכן פסכים כם' בית מאיר בסי' ל"ח סי"ב) כיון שאין לו אלא אשה אחת אין לו אלא ברכה אחת ומשמע מדברי תרמב"ם דאפי' יש לו אשה אחרת ומיהו לא ידעינן אי בשעת הברכה ממש או בשעת הנשואין ממש ומיהו נראה דבשעת הברכה ממש ס"ל דאל"ה אמאי לא מברך ברכה אחת על שתים ועיין בתשו' תלתם סופר סי' ל"ח שכתב דמדברי תרמב"ם מינך דמשמע

וברכת נשואין ולא הזכיר כוס בשום מ' ממם : (ב) עם כל אחת שנתקדשה אי אפשר לה לפי שאין מערכין שמחה בשמחה אי מלא שבוע זאת ותתנה לך גם את זאת נשון הרמב"ם : (ג) אין מברכין ברכת חתנים אלא בשעה שאחת עם נשואין אף עשרה ו"ח להכניסם עם ממקום אחר אפשר שיהיו עשרה אלא בשעת החתן והכלה ליל למקום שיש עם עשרה ולהכניסם עם למחופה ואם אין כמדומה עשרה ו"ח לו ליל למדינה ממרת רק בעורת גדול מן הוי כדיעבד וברכות אין מעכבות ויכניסם לחופה בלא ברכה ומוזר ומברך לפילו אחר כמה ימים כמו שנתבאר למעלה סי' כ"ד וע' : (ד) אלא בעי עשרה אלא כשמברכין כל ברכת הזוג דומי דבועז ועיין בר"ן שכתב דברכת אחר ברא לבדה לא מקרי ברכת חתנים וע"כ לא בעי י' וע' עם מ"ם בעם הרמב"ן וע' כרמב"ם פ"ב מהלכות ברכות : (ה) לא עבדים ולא קטנים. כר' דגם לשלשה אין מצרפין עבד וקטן : (ו) כיוס רחמון בלבד. כתב הרמ"ם יומא קמא י"מ שעודה קמיית, וכ"כ בעור ובלומר אם אכלו כיוס רחמון הרבה פעמים אין מברכין ז' ברכות אלא כשעודה רחשונה ומיהו בשלמה ולמי אם לא אכלו עד לילה ולמי מברכין ז' ברכות דנמרי' ז' ברכות דוקא. ומקדימין ברכת בפה"נ ומח"כ עשה כל הברכות ומקדימין ברכת בפה"נ ומח"כ עשה כל הברכות ומח"כ בפה"נ ומברכים עם כדי לצאת ידי כולם ומסיים הרמב"ם שנאמר אלא שבוע זאת ומברכין ז' ברכות ומיהו אם לא אכלו עד לילה לא גרע מפ"ח ק"ק חפי' בחלמה ואם אכלו כיוס ראשון לא מקרי חופה דהא בחלמה דסי"ל יומא קמא היינו כל היום וכן מברכים אפי' אחר בית כוסו כדי לאכול פרוסה קטנה ולשתות רביעית יין ומיהו א

ל מכח דרב לחי לוקלא וכו' שם מ שם כ מור וכפרי"ז שם ס שם וכ"כ התו' והרא"ש שם פ שם ושם ס שם כתוס' גבי בני מבור' שקידש עליו כיום ספסים דף קנ ע"ב וכ"כ הרא"ש שם וכתב שכן נוהגים בתשבץ ורפפ ל שם כשם מנהג ספרד שכ"כ התו' שם כשם ר"י משלם ק כ"כ התו' שם דרבינו זה נלע זה כדאמרי בכתובות דף ז' ע"ב מברכין ברכת חתנים בבית מתנים וברכת חתנים בבית תירוסין

הגהות רע"א

שחשיבה לף שנמר ספודתו קודש שחשיבה. מ"מ לינו מברך ז' ברכות. תשו' נגת וורדים תה"ח סי' כ"ח:

שי למורה

לחסור לקבוע סעודה בש"ס מקרי שבת יומא קמא וסעודה קמ"ח שוב מלאתי בשו"ת רמ"א תפלתי סי' מ'

סברת זו תכונתי וע"ש לדינא:

ס"ט בהגה נוהגין בסברת הרשלוש כ"כ בע"ס סק"ל מ"ם בשם הפרישה שני דינים בשם ובט"ז חולק על שני הדינים של הפרישה ולפע"ד עיקר כהפרישה וכ"כ.

ביאור הגר"א

שם בלילה כלומון כו'. לף לחלמון כו' לדיבק כו' : יז) וי"ח דלף כו' . מתש"ס לפוסי שתתה כו' מ' סעודות קרוחין ואתר שם בין ל"ל מחתת כו' ומדקאמרי אתמר לחו מ' לקרוחין שם והרי"ב חלק עליו ע"ש וכתב בי"מ והמחבר כדברי הרמב"ן : יח) בל"ח כו' נמ' שם : יט) שם שמתרו כו'. רמב"ם שם : כ) וי"ח ובו'. הרא"ש שם א) וי"ח דלף כו' . הר"ן בשם הרמב"ן : כב) לילה ויום. שם בשם הוספת : כג) וי"ח שלוש וכו' וי"ח כו' שהום, שם ד"ה והוא כו' ד] : כד) וי"ט רשאין ושכו . עור משמש שכתב הוספת דמרכין לעבוד כו' . כה) בסעודת כו'. דכבוד היום עדיף כמ"ש בפ"י דפסחים והוי בפנים מדשות לחרים תשל"ב בסעודת ג' ובזו דלא כדברי הר"י בשם הוספת בפ"ו בשבת : כו) וי"ח כו' בכ"ז בהגה : כז) וי"ח שלוש כו' . פ"ש ו] והרי"ן כ' דמש"ס בהמ"ז וקידוש כו' משום דזה בא לפני הרזון וזה לאחריו משל"ה בכבלה וקידוש וכ"ה כאן דשניהם לאחריו : כח) וי"ח שלוש כו' . הוספת דשוכב כ"ה כ' ד"ה אין

עזר מקודש

סתוך לגילה . שכתב הב"י ז"ל שלא לנרך גלילה שבא ברכות משפך חולי רק ביום ראשון מברכים . אולי כשעושים לאחר החופה ביימוי בתחילת גלילה . צ"ע לנרך כיון שכתב כפרמ"ג ז"ל שאין לנרך על ידי שפך שפיקה . וים זה שפך שפיקה שפך אימור אינו קושה בלאמנה ושפך שאין לנרך רק ביום ז' וסעודה ה'. ולזה גם ביימוי וזיווג בלילה שלאחר יום החופה אין לנרך גם דקיימא לן בלכה נרורה שחופה אימה קושה בלאמנה . ואם כן יום זיווג הוא ה' מכל מקום יש לומר דיום ראשון שלאחר יום החופה הוא יום ראשון שיש בו סעודה ומשתה ואולי כיון שי

כתב וכך רגלי לנהוג : יג מן מומרים סס כ"ח . כסוכ' פ' היכן כתבו תו' והרמ"ם גס מ"כ וס"כ מן מומרים והכ"ן ריס כתובות ובפ' ע"פ כתב ס"כ מומרים דלמ תני' בחופה דהמ ממרי' נ"כ קודס החופ ולריעמ דס"ם ובמ' פ' היכן כתב כתו' וכן משמע מסקנ' הל"מ . ובע"ז מלריך בדין זה וכתב עכשיו מברכים ז"כ לפי' בחופה ולמ לפי' במקום דלמ לפי' החופה וכתב בסס הגאון מהר"ל מפרלנ דפסק כן וכתב הה דלמר בס"ם מן שמת דלמ לפי' מברכים ז"כ עדיין מלמ יכול"לשמות כרלוי לכל בעלמא ליכא שמחה ומברכים ז"כ לפי' דלמ במקום החופה : יד מס הוא תוך ז' ואפילו מס לא פי' מברכים ז"כ עדיין מלמ מיד מחר החופ' הלכו למקום מחר ושהו בדרך עד מחר ז' מן מברכים כ"א ט"ו) כח) י"א שאם החתן יוצא מחופתו אפי' כלתו עמו והולכים לאכול בבית אחר יג אין אומרים שם ברכת יד) חתנים (טז) כט) וה"מ כשדעתו לחזור אח"כ לחופתו אבל אם הולך לגמרי לבית אחר וכל החבורה עמו ונעשה אותו בית עיקר גם שם נקרא חופה ומברכין ברכת חתנים ס וכן לפעמים שהולכין החתן והכלה לעיר אחרת צריך לברך שם ברכת חתנים יד אם הוא טו) (יט) תוך ז' [ח] ל) (ולין לעתו למחר)(כ"י) : יא מ ל) בני החופה שנתחלקו לחבורות אפי' אם אכלו בבתים שאינם פתוחים למקום שהחתן אוכל כולם מברכין ברכת חתנים לא מבעיא אם השמש מצרפן אלא אפי' אין השמש מצרפנין שהתחילו לאכול אותם שבשאר בתים כשהתחילו אותם של בני החופה כלם חשובים כאחד לברך ברכת חתנים כיון שאוכלים מסעודה שהתקינו לחופה :

יב השמשים האוכלים אחר סעודת נשואין מ י"א שאין מברכים ז' ברכות ג וי"א שמברכין [ט]ולזה הדעת נוטה :

יג הסועד בבית חתנים ג לא) משיתחילו להתעסק בצורכי סעודת נשואין ולהבינה עד שלשים יום אחר הנשואין מברך נברך שהשמחה במעונו שאכלנו משלו אם היה י' מברך נברך אלהינו שהשמחה במעונו וכו' והם עונים ברוך אלהינו שהשמחה וכו' ד ובן סעודה שעושים אותה אחר הנשואין מחמת הנשואין ס עד שנים עשר חדש טו מברך שהשמחה במעונו (כ) ס והאידנא ערבה כל שמחה (יז) ואין אומרים שהשמחה במעונו טז אלא בז' ימי עז) המשתה יז ו לב) ומ"מ נראה דאף לאלמון שנשא אלמנה אומרים שהשמחה במעונו בשלשה ימים שהוא (כא) שמח יז) עמה :

מ"כ ומס המזיר גרוסתו כי בספר כ"ס דלמ"מ ס"כ ורמ' לדבר דמותר להמזיר גרוסתו במועד :

מותר

באר היטב

יב) מחנים . ובכניו מברכים ז' ברכות אפי' במקום דלא ריס המופה טיז ומהר"ל מפרלנ וכ"כ הר"ן ופיין בכה"ג דף ל' ע"כ סכ"ר : טו) תוך ז' אפילו מס לא היה מברכים ז' ברכות מדיין אלא מיד אחר החופה אלמו במקום שהלכו לשם כ"ט : טו) ורש"י מולק ע"ז ופ"ל מלמ סוה לא קבעו כמותו מקום אלא מיד אחר החופה אלמו במקום שהלכו לשם כ"ט . ולא מקרעי מס שמא כבר שהלה או שהוא בעיר ולא שמעו לה בחמש הסעודות . ולא שלה כדבר של לני הלל ומקור שמעה כהלה . כי גס כשיש יודעות להזהר כזה. ונרלה שפל ידי למירת כשיש מהגדיל בלי שס מילות כמו שיכתוב לומר תיקף החלה לגילה ולפעמים מלמלות . על ידי זה ג"כ אין לאסור לבן לחתול גס הס לא שמעו עדיין בהלה על כהום . שהרי יש לומרים שניש פעמים לנמרי מהגדלה . וידי דאוריימ יולליס ידי מוהכה בחמירם בלי שס ומלות וכמ"ש במקיה.ולנני לגילה הוה ליה ספק דרבנן. ונפרע שלחר שהוהבו שלין מבדילות רק שומעות הברכה מלניש וכמ"ש במקיה כו' עכ"ל ובמקיה בא. לפ שייך בהן כל כך משש שכחה מלשמוע אין שייך לגילה. שהרי ניש מברכין לת הברכה. ולפ יעכהו על ידי שהגלה היה ונפרע כמו שהני נהוג לעורר הניש בבית שיהמעו הבדלה ואין משש ש הם בהגילתן שלח יעמעו על ידי זה כיון שהפסר לסקילן . לה לני הגלה שמע הבדלה בבית . ולפ שלפי לגלות שלח הלך הגלה מבית פר לחר הבדלה ומכל מקום נוהה שמשש החלה וכ"ל . לו שמשש מלחר בבית לו בבית שהוה שפי משאר בתים עם שמהני לת עלמו על מה שמקלת מסוניש שבשלחני לז רלו מקום שמשש הבלה שפי' בחדר בית . כי ניהי חלוף לעני חדרים ושל נשיש אין מדר בפני עלמו . וכיון שמקלתן רואים לגו לת הלו ונפרע שכל מקום שעודת הבלה כי' נרלה לקלת מסוניש שעם כהתן . וגס שמע לחר הוהיש בלחה ושהבשיל לעני שלשהות נרלה שפל ידי זה לכ"ע כרי זה בחדר לחר ממש . ונפרע כמ"ש בשם כי"ח ז"ל שלין לומר רלה ויפלה ויבא על ידי שוקף מקום שקונפיש שם דיהה שכל במלון שלנין שם מהן וכלה לת נקרא מקום חופה ואין מברכין ז"כ עכ"ל:(עוד מצאתי)כמכיכים כוקף בשבועה בלה כפשוט שם לחה לכבוד מהנולה נכון לומר שבע ברכות כיהב ועל פעמו וכיון כ"ל:(עוד מצאתי)כמכיכים כוקף בשבועה בלה כפשוט שם לחה לכבוד מהנולה נכון לומר שבע ברכות כיהב ובדקיימת לן לומר רלה ויפלה ויבא על ידי שוקף בשבועה בן הוא . וכמכיכים כן גס בחכוכה ופורים על ידי קלת בפשוטה . ומה נרעון יפי' על ידי מש שמעילת בשבועה לת בהיהם בשבל שהתן ולכה כיון שבשעילה דבוקף יש ביעור חיוב ברכת המזון וגס מכילה מכהוני, בללו הכי כל שלת בוכהה בשבל מהן ולכה יש שבע ברכות . וכשבועה נ' דשבת"ק לרכיכים לשהות בכוה כדי שיהי' שבע בשעילת בללו הכי כל שלת בוכהה בשבל שהוה שהות מלוה : (עב"ש סק"א) כשכיהב מ' נרעון מלמד כ"י מפה מה שכתב המג"א ז"ל בסי' תודים בוסות דג' ברכות שלת להבית בשני עד לחר ברכת המזון . ובשיהי כן כיון שכב"ש ז"ל כתב בשם פפריסה שלין לריך שיהי' כוס שני לפניו בשעת ברכת המזון . והמג"א ז"ל שכתב דעדיף שלת יהי' לפניו בשיהי כן בכשני גס בידעתי שבשעת ברכת המזון . אלמרתי לולי מלד שבות שמור להמזיגים . שלוכס יוהיש מדברי המג"א ז"ל . וברכיכם ומי"ל פרוהיש מלבשיגים גס זה . שוב לחר יום שבשיהי כ"ל רלויהי בדרכים ופריסה ס"ס ס"ב שבשיר שבשכבת להבית שביכם לחלה. וכתב שם שיהיו שברכי כ"ל . ונרלה שיש לחרן בשכבת . כיון דלפיפי פלינהת לת שפפיגין . כ"פ מודו שלין בזה משום עבירת מלות מבילות שהרי מבכב כל בני ספרד וי"ו שבחכיכים ברכת המזון ושבע ברכות על כוס לחר . כדבעת רבינו משלם ז"ל ודפמיה . דסביהרת ליה שבות מלוה לחת כיון שלחר שבע ברכות שבחת המופה לין עוד שבע ברכות כי שם לחר ברכת המזון . על ידי זה שבשע ברכות גס שם ברכת המזון משלוה לחת . וגס שלומרים פסוקים יהלו לת ס' כי לחר ברכת המזון קודם שבשע ברכות גס דלת קביעי כל כך לכל . על כל זה הרי זה בעין שה שלמרו מזל"ל בשלוה לריכת וכשלוה לריכת וכיוהו ובכוסף ברחמן כו' וביהו בספר ומכל מקום בדברים לחרים חוץ לזה לין להפסיק גס לדיון שבחכיכים על כ' כוסות. כי על כל זה גס לחפדים שם ברכת המזון וגס דבבינן לברך על כ' כוסות . משום דבעין שבע ברכות בחת המופה

יד) מחנים . ובכניו מברכים ז' ברכות אפי' במקום דלא ריס המופה טיז ומהר"ל מפרלנ וכ"כ הר"ן ופיין בכה"ג דף ל' ע"כ סכ"ר : טו) תוך ז' אפילו מס לא היה מברכים ז' ברכות מדיין אלא מיד אחר החופה הלכו למקום שהלכו לשם כ"ט . וע"ז מולק ע"ז וכתב מס לא קבעו כמותו מקום אלא מיד אחר החופה הלכו למקום שהלכו לשם מקום החופה ומחזירין

פתחי

כניה דבריו וסוה כניה דבש ברכות כמים דף ל"ב כתב דמ' מן כחסונין יברך שבע ברכות על כוסו ולפ"ב יברך בפה"ג במברך בשמ"ז וסוה ז"ל בסכים עמו פ"ש. ולמיה דלשמעיק בכל מלו בבדולים ז"ל דברי הברכי משם ב"ח פ' הע"ג סק"ס שכ' בשם המבהי"ז דיברך בכמ"ז על כוס שלו ז' ברכות על כוס של מחן ס"ש (ובעה רלויהי בהשובה מ"ב סי' הע"ט שבשלל על עניו בזה ורלה לומר החלה שיברך על ב' כוסות בחלב בבל בשבע וזה שכירך ב"ח יניחנו לכים ד' ולח"ב רלה במבהיב דעוד בשל"ה בס"ק דכתובות בא' שבעך ולא מצא דם ורואה ר' שמחמת רעבון בא הדבר החוא ואוהב אכילם וחשקם כו' וחכניסם לחיפה ובעך ומצא דם כו' ש"ם שחרר שחחתן יכול לבעול שם נקרא בית חופה ואף שיש מי שמני' שם וחכנ"ם לחדר אין חדין עמו לשבש כל הספרים חישנים דנורסים לחופה וכן ראיתי בשם חנאון מהר"ל מפראם שקיים חניהם דלחופה מטעם זה נמצא שיש שמח' יתירה לחתן ובכלה בבית החופה שפי משאר בתים ע"כ חילקו שפיר בין חבתים משא"כ עכשיו שאין קורין חופה רק למה שמקדשין חכלה תחת משלית הסרוס על הכלונסות כמו שהביא רמ"א בא"ע סי' נ"ח אין שום מעלה לבית שעושין בו סעודת חנשואין שפי מבתים אחרים וקורא אני ע"ז שמחה מת זו עושה בבית זו שפי

עזר

למי שלח שמע כלל. שהרי מנהג נברכות הוה שהתקת מז"ל ממש לסדיה בפרט זה מחמלה. וכפרט שפעודה נ' היה נ"כ כפיים חדשות לפיס לומרים שחין יולליס ידי מוכחס במיני חרנומח.דלחיכה הוה ליה כפעודת שחרית דקיימת לן דהוה ליה פיום חדשות לפיס. וכפרט שחמרו דברי חורס סק' על כשלחן ולפ"ז שלח מלחת הוה ליה כפיום חדשות דשבת"ק גס שבשלה לת שלח מלחה עד כלילה לת נודע לו עד לחר שבשיהו כשלה . ולח מקרעי מס שמא כבר שבדלה או שהוה לה בחמש הסעודה . ולח שלה כדבר של לני הלל ומקור שמעה כשלה . כי גס בשיש יודעות להזהר זה. ונרלה שפל ידי למירת כשיש מהגדיל בלי שס ומלות כמו שיכתוב לומר תיקף החלה לגילה ולפעמים מלמלות . על ידי זה ג"כ אין לאסור לבן לחתול גס הס לא שמעו עדיין כשלה כל שכוס . שהרי יש לומרים שניש פעמים לנמרי מבדלה . וידי דאוריימ יולליס ידי מוכחס בחמירם בלי שס ומלות וכמ"ש במקיה.ולנני לגילה הוה ליה ספק דרבנן. ונפרע שלחר שהוהבו שלין מבדילות רק שומעות הברכה מלניש וכמ"ש במקיה כו' עכ"ל ובמקיה בא. לפ שייך בהן כל כך משש שכחה מלשמוע אין שייך לגילה. שהרי ניש מברכין לת הברכה. ולפ יעכהו על ידי שהגלה היה ונפרע כמו שהני נהוג לעורר הניש בבית שיהמעו הבדלה ואין משש ש הם בהגילתן שלח יעמעו על ידי זה כיון שהפסר לסקילן . לה לני הגלה שמע הבדלה בבית . ולפ שלפי לגלות שלח הלך הגלה מבית פר לחר הבדלה ומכל מקום נוהה שמשש החלה וכ"ל . לו שמשש מלחר בבית לו בבית שהוה שפי משאר בתים ע"כ חילקו שפיר בין חבתים משא"כ עכשיו שאין קורין חופה רק למה שמקדשין חכלה תחת משלית הסרוס על הכלונסות כמו שהביא רמ"א בא"ע סי' נ"ח אין שום מעלה לבית שעושין בו סעודת חנשואין שפי מבתים אחרים וקורא אני ע"ז שמחה מת זו עושה בבית זו שפי

טורי

שמחה על קצת היום חרי חילוק א' ואי ס"ל דעוד (יש) חילוק שני דאף בבית אחר שיש שמח' כפי שעה לא סני כיון שדעתו לחזור לבית הראשון אין מברכין מנא לי' חילוק חשני דחילמא אף בדעתו לחזור מברכין כיון שיש שמחה לפי שעה ואינו דומה לסוכ' שאין שמחה כלל אלא נ"כ פשוט דדעת הרא"ש באמת הוא כן ואין כאן אלא חילוק א' דדוקא בסוכ' שאין בה כלל שמחה אין מברכין משא"כ בהולך לשמוח עם כלתו בבית אחר אף שיחזור אח"כ לבית הראשון מ"מ באותה שעה שהוא שמח בבית שני נקר' גם אותו בבית או חופ' ועי"כ לא חזר הרא"ש לעמן חילת אלא חוכך לאכוך בבית ותו לא דר"ל לאכול ולשמוח שם כדרך אכילת נשואין ואז יהיה עיקר שמחתו שם משא"כ באכילת סוכה דאין שם שמחת נשואין דאינה ראויה ככך ועי"ז שפיר מקיים אכל אם חולך לגמרי לבית אחר כולי לאפוקי מסוכה שאין לבבו שלם בשמחה ואין חולך שם רק לאכילה הכרחית לצאת ידי חובת מצוה ותמיד חושב לחזור עם כלתו לבית חופתו דשם הוא שמחתו משא"כ בחולך לאכול ולשתות בבית אחר דבאותו שעה אינו חושב על בית חופתו כיון שיש לו בית אחר בבית זה מה חסר לו או שלא יברך שמחת בעמעונו וב"ח ועל דרך זה מהפרשים נ"כ דברי הטור א"ע דלעיל שכ' ואם יצא לאכוך בבית אחר ודעתו אח"כ לחזור לחופתו כו' פי' שאינו חוצרך לשמוח בבית אחר רק לאכול לחוד אכילה הכרחית כדרך כל אדם וכא נעשה בשביל שמחת נשואין בלא דעתו לקיים שמחתו אחר האכילה בשובו אל נוחו מקום חופתו אז לא יברך בבית אחר וכן נראה לפרש גם מדברי המרדכי פ' חיטן וחא"ח אשד"ם חישן בשם ר"י בר אברהם שחי' מעשה שהי' החתן ושושבינין סועדים בבית אחר שלא בבית חופ' ולא הניח לברך שם ב"ח מיירי נ"כ בדרך זה שלא היו סועדים שם דרך שמחת נשואין ולא נעשית הסעודה לכבוד החתן וכלה ודעתו היה לחזור ולשמוח בבית החופה אבל בנדון דידן שאדם אחד עושה סעודה לכבוד החתן וכלה לשמוח אותו שם מדוע לא יברך הברכות אין לך בית החופה גדול מזה דמה בין משמחין בו ב' או נ' ימים ומה לי מקום שמשמחין בו יום א' ומלבד כל הנזכר נרא' דעכשיו יש לברך אפי' בבית שהחתן וכל' חוכיין ושמחים שם דעיקר בית החופה שזכרנו שיש שם ביאתו החופת וחרא"ש החיינו מקום עיקר ישיבת החתן וכלה ושם מברכין כל ז' ופיש הרא"ש וחטור וז"ל ונוהגין באשכנז שעושין אפריון ככבוד החתן וחכלה וחוא נקר' חופה ושם מברכים כו' עכ"ל וברור הוא דגם בחופת כן במה שכתבו במקום עיקר ישיב' חתן וכלה החיינו בחדר שמייחדין שם החתן וכלה ואין לזרים אתם רק בעת שמשמחין אותם ומ"ה לא חוי שמחה בסוכה כמ"ש רש"י לעיל ששם בוש החתן מלשחק עם כלתו לפי שחסובה פתוחה תמיד לכ חיום וחכל רואין אותם משא"כ בבית המיוחד לו ולכלתו שיוכל לשחק עמה בעת שבני אדם פונים מאליו וכן משמע ל' החכמות בס"ק דכתובות בא' שבעך ולא מצא דם וראה ר' שמחמת רעבון בא חדבר החוא ואוכלים וחשקם כו' וחכניסם לחיפה ובעך ומצא דם כו' ש"ם שחרר שהחתן יכול לבעול שם נקרא בית חופה ואף שיש מי שמני' שם וחכנ"ס לחדר אין חדין עמו לשבש כל חספרים חישנים דנורסים לחופה וכן ראיתי בשם חנאון מהר"ל מפראם שקיים חניהם דלחופה מטעם זה נמצא שיש שמח' יתירה לחתן וכלה בבית החופה שפי משאר בתים ע"כ חילקו שפיר בין חבתים משא"כ עכשיו שאין קורין חופה רק למה שמקדשין חכלה תחת משלית הסרוס על הכלונסות כמו שהביא רמ"א בא"ע סי' נ"ח אין שום מעלה לבית שעושין בו סעודת חנשואין שפי מבתים אחרים וקורא אני ע"ז שמחה מת זו עושה בבית זו שפי

עזר

למי שלח שמע כלל. שהרי מנהג נברכות הוה שהתקת מז"ל ממש לסדיה בפרט זה מחמלה. וכפרט שפעודה נ' היה נ"כ כפיים חדשות לפיס לומרים שחין יולליס ידי מוכחס במיני חרנומח.דלחיכה הוה ליה כפעודת שחרית דקיימת לן דהוה ליה פיום חדשות דשבת"ק גס שבשלה לת שלח מלחת הוה ליה כפיום חדשות דשבת"ק לן שחכל בשמחת חבית ולא בשחר סעודות . ולפרש שחמרו דברי חורס סק' על כשלחן ולפ"ז שלח מלחת הוה ליה כפיום חדשות דשבת"ק גס שבשלה לת שלח מלחה עד כלילה לת נודע לו עד לחר שבשיהו כשלה . ולח מקרעי מס שמא כבר שבדלו או שהוה לה בחמש הסעודה . ולח שלה כדבר של לני הלל ומקור שמעה כשלה . כי גס בשיש יודעות להזהר זה. ונרלה שפל ידי למירת כשיש מהגדיל בלי שס ומלות כמו שיכתוב לומר תיקף החלה לגילה ולפעמים מלמלות . על ידי זה ג"כ אין לאסור לבן לחתול גס הס לא שמעו עדיין כשלה כל שכוס . שהרי יש לומרים שניש פעמים לנמרי מבדלה . וידי דאוריימ יולליס ידי מוכחס בחמירם בלי שס ומלות וכמ"ש במקיה.ולנני לגילה הוה ליה ספק דרבנן. ונפרע שלחר שהוהבו שלין מבדילות רק שומעות הברכה מלניש וכמ"ש במקיה כו' עכ"ל ובמקיה בא. לפ שייך בהן כל כך משש שכחה מלשמוע אין שייך לגילה. שהרי ניש מברכין לת הברכה. ולפ יעכהו על ידי שהגלה היה ונפרע כמו שהני נהוג לעורר הניש בבית שיהמעו הבדלה ואין משש ש הם בהגילתן שלח יעמעו על ידי זה כיון שהפסר לסקילן . לה לני הגלה שמע הבדלה בבית . ולפ שלפי לגלות שלח הלך הגלה מבית פר לחר הבדלה ומכל מקום נוהה שמשש החלה וכ"ל . לו שמשש מלחר בבית לו בבית שהוה שפי משאר בתים ע"כ חילקו שפיר בין חבתים משא"כ עכשיו שאין קורין חופה רק למה שמקדשין חכלה תחת משלית הסרוס על הכלונסות כמו שהביא רמ"א בא"ע סי' נ"ח אין שום מעלה לבית שעושין בו סעודת חנשואין שפי מבתים אחרים וקורא אני ע"ז שמחה מת זו עושה בבית זו שפי

זהב

מבתים אחרים דמה לי כותלי בית זה או בי"א ע"כ נראה ברור דיש לברך ב"ח בכל בית שעושין בו סעודה ככבוד החתן וכלה ושמחים שם וכ"ש לפי . מה שאמר חרין דלפי חנראה לו יש לברך בכך נוהגי בבתים אחרות ושכן נוהגין היום לברך בכל אחת מהבתים אפי' שבא במקום חופה אלא שיש לחוש לדברי חטור עכ"ל כמו שהביא ב"י בא"ע סי' ס"ב ולפי מה שכתבתי לעיל נלע"ד דאין פוצה פה עכשיו שלא לברך נאו' דוד הוא חקטן : אחר זמן ראיתי בכתבי מהר"ל מפראג ז"ל בפ"ק דכתובות שפסק כיותי וז"ל ואנו מברכין אף במקום שהא היתה שם חופה אע"ג דאמרי' בסוכה וליחבי בסוכה וקאמר שם אין שמחה אלא חופה שאני התם דהא יכול לבוא אחת מהבתים אפי' שהא בבית אבל בנענין חא מלתא איכ שמחה ומברכין שם ע"ל : [ח] ואין דעתו לחזור בב"י כתב בשם ר' ירוחם בחוכך לעיר אחרת עם כלתו אפי' שנשתהו זמן מרוב' בדרך עושה חופה בעיר שבא שמה ונוהג עמה ז' ימי משתה ונקרא ברב' חתנים בבית חתנים שע"כ וכתב ב"י ע"ז דאך זמן מרובה היינו עכ"פ תוך ז' דאי לאחר ז' אין מקום לברכת חתנים ואא דכתב חרא"ש לפעמים שהולכין החתן וכלה לעיר אחרת צריך לברך ב"ח אינו סותר מ"ש בפסקי תוספות פרק קמא דכתובו' כשחתנין חולך עם כלתו לעיר אחרת ע"א לברך ברכ' חתנים ע"כ דאפשר דחתם איירי כשחולכים לעיר אחר כמ"ש ולדעתם לחזור לביתם תוך ז' ולחרא"ש כשחוכיין להתיישב ולדור שם באותו עיר אחר ואפילו את"ל דפליני אנן אחרא"ש סמכי' דפוסק מובחב הוא ע"כ ועפ"ז נמשכו דברי רמ"א בכאן ובאמת אין נראה נבון לפרש כן ולחלק בין דעתו לחזור או לא אלא חוזכר מזה ותו דר' ירוחם כתב בפי' ואפי' זמן מרובה ואנן נימא דוקא תוך ז' וכי ס"ד כומר דחפוסק יכתוב דבריו בחידות ולא במראה בפי' ואפי' באמורת תפסינן בנמרא דצריך לפרש דבריו וכ"ש בפוסקים ולעד"נ דחדברים כפשוטן דרבינו ירוחם כתב בפי' שבמקום שיבאו שם עושה חופה כו' נמצא דעד חנת כא עשה חופה דחיינו שקובעים שמה לנחוג ימי משתה דאם כבר עשה שם חופה היה לו לומר עושה חופה אחרת אלא ודאי דמיירי שבמקום חראשון כא עשה שם חופה כלל למשתה וכשמחה אלא אחר שקידש' ובירך ב"ח חקך עמה לעיר אחרת בזה אמרי' שפיר שם עושה חופה לקבוע סעודה וזה מוכח עוד מדכתב ונוהג ז' ימי משתה ואי ס"ד שכבר ח' שם במקום חראשון קביעות למשתה קצת זמן מי' לו לומר ומשלים עליחם ז' ימי משתה אלא ודאי כדפרשתי ומ"ש בי' דעת מקום כב"ח אחר ז' ודאי כן הוא אם חתחילו ז' ימים מה שאין כן כאן שלא היתה חתחלת כלל (ודאי נוהג) אפי' אחר ז' וזה דומה למ"ש במת קרוב של חתן או אביו דדינו שנוהג אבילו' בריש ואח"כ ימי משתה כדאיתא בי"ד סי' שמ"ב וח"נ כן הוא וכן נראה לפרש דברי חרא"ש שמביא בי' בדרך זה שצריך לברך ב"ח דחיינו שעדיין ח' בית חגנים כחם בשעת ז' ברכות וכן משמע בדברי שעור שכתב אבל אם חולך לגמרי לבית אחר וכל חחבורה עמו ונעשה אותו חבית עיקר גם שם נקרא חופה ומברכין שם ב"ח וכן לפעמים שחולכים חחתן וכלה לעיר אחרת צריך (לברך שם) ב"ח עכ"ל חרי כאן כתב (ב' בבות) וחי' לו לכתוב בחחלה דבי' אחר או לעיר אחר' ותו דחחילה כתב וכך חבחורה עמו ובבא שנייה לא חוזכר חבחורה ואם סמך על מ"ש ברישא כל חחבור' לא חיה לכתוב בסיפו אלא אם חכבו כיר אחרת ולא חיה כו להזכיר חחתן וחכלה אלא חבברים כמו שזכרנו דחחילה כתב באם חתחילו כבר ימי חמשת' וחי' שם חופה ובזה אמרי' דאם כל חחבורה חולכים עם חחתן וחכלה נעש' גם חמקום חשני מקום חופה וכן אם לא חיה עריין בית חופה

מקודש

בלי ברכת חמזון דיינינן לכו על ידי זה חמיד כמלוה בפני עלמה ועל כל זה לא שייך כזה נדר מבילות שלא להכיא שכיסה לפניו בבת אחת . שבשעה הוא כדי שלא יכו' שכה כמיני חרנומח.דלחיכו הוא ליה כספורת שחרית דקיימת לן דהוה ליה פיום חדשות לפיס יולליס ידי מוכחס במיני חרנומח.דלחיכו הוא ליה כספורת שחרית דקיימת לן דהוה ליה פיום חדשות לפיס. ונפרע שחמרו דברי חורס סק' על כשלחן ולפ"ז שלח מלחת הוה ליה כפיום חדשות דשבת"ק גס שבשלה לת שלח מלחה עד כלילה לת נודע לו עד לחר שבשיהו כשלה . ולח מקרעי מס שמא כבר שבדלו או שהוה לה בחמש הסעודה . ולח שלה כדבר של לני הלל ומקור שמעה כשלה . כי גס בשיש יודעות להזהר זה. ונרלה שפל ידי למירת כשיש מהגדיל בלי שס ומלות כמו שיכתוב לומר רלה ויפלה ויבא על ידי שוקף מקום שקונפיש שם דיהה שכל במלון שלנין שם מהן וכלה לת נקרא מקום חופה ואין מברכין ז"כ עכ"ל. ויעיין כסידור בגהון מליסא ז"ל שסחם וכתב דלת כ"ש ס"ס : (כ) וכשלוכא. עיין בחגו' חח"ת פח"ח סי' קכ"ד שנשאל בלה פפריסה דלה קודם חחופה וזמן שבילה לחר כלות ימי משתה וכמכב לעשות סעודה בלול כלילה ח"כ שם מדוע לא יברך חברכות אין לך בית החופה גדול מזה דמה בין משמחין בו ב' או נ' ימים ומה לי מקום שמשמחין בו יום א' ומלבד כל חנזכר נרא' דעכשיו יש לברך אפי' בבית שהחתן וכל' חוכיין ושמחים שם דעיקר בית החופה שזכרנו שיש שם ביאתו החופת וחרא"ש החיינו מקום עיקר ישיבת החתן וכלה ושם מברכין כל ז' ופיש הרא"ש וחטור וז"ל ונוהגין באשכנז שעושין אפריון ככבוד החתן וחכלה וחוא נקר' חופה ושם מברכים כו' עכ"ל וברור הוא דגם בחופת כן במה שכתבו במקום עיקר ישיב' חתן וכלה החיינו בחדר שמייחדין שם החתן וכלה ואין לזרים אתם רק בעת שמשמחין אותם ומ"ה לא חוי שמחה בסוכה כמ"ש רש"י לעיל ששם בוש החתן מלשחק עם כלתו לפי שחסובה פתוחה תמיד כל חיום וחכל רואין אותם משא"כ בבית המיוחד לו ולכלתו שיוכל לשחק עמה בעת שבני אדם פונים מאליו וכן משמע ל' החכמות בס"ק דכתובות בא' שבעך ולא מצא דם וראה ר' שמחמת רעבון בא חדבר החוא ואוכלים וחשקם כו' וחכניסם לחיפה ובעך ומצא דם כו' ש"ם שחרר שהחתן יכול לבעול שם נקרא בית חופה ואף שיש מי שמני' שם וחכנ"ס לחדר אין חדין עמו לשבש כל חספרים חישנים דנורסים לחופה וכן ראיתי בשם חנאון מהר"ל מפראם שקיים חניהם דלחופה מטעם זה נמצא שיש שמח' יתירה לחתן וכלה בבית החופה שפי משאר בתים ע"כ חילקו שפיר בין חבתים משא"כ עכשיו שאין קורין חופה רק למה שמקדשין חכלה תחת משלית הסרוס על הכלונסות כמו שהביא רמ"א בא"ע סי' נ"ח אין שום מעלה לבית שעושין בו סעודת חנשואין שפי מבתים אחרים וקורא אני ע"ז שמחה מת זו עושה בבית זו שפי

שי למורה

סי"ד סס כוה תוך ז'. כ"ב ואס כיתס כדס בעת בחופ' וברכו ז' ברכות ואח"כ טלכה לבתה ומבב שעושין סעודה מ"מ אין לברך שבשה כאכות לף שבוה תוך שבשה ומכ"ש בלאחר ז' וכמ"ש בכ"מ בשם מהר"ם מלבלב בסדר עמו .

חכמת שלמה

סי' סב סעיף י' י"ח וכו' לפילו וכו' וכוליס לאכול בבית אחר וכו' כ"ב הגה בדין אס לברך ברכת נשואין בשלין בחתן אחתן לו בלה אס עיין בתשו' ל"ק קלאמיל קנה סימן בתשו' ל"ק קלאמיל קנה מקומס בס"ל תיוסי סימן י"ב דרך תגב מ"ש בזה יע"ש בשו"ת ודוק :

ביאור הגר"א

כו' : כט) וכ"מ כו' וכן כו' . רמ"ש סס ע"ש : ל) ולין דעתו לחזור . כ"ל : לא) בני החופה כו' לח מבעית כו' . בלל ברמ"ש סס ע"ש : לב) משמחילו כו' . רמ"ש וכפירש הרמבון ברמ"י סס : לב) ומ"מ כו' בדה"ש :

ר עור צמ"ש תכיו ברמ"ש ס סס ת סס בשם ר' יחיאל בשם מר ברי"ר יהודה ט בלבו כ סס בשם מר ברי"ר עוזיה ג מימרא דרב פפא בתובות דף ח ע"ש ד סס ס מימרא דרב פפי משמי' דרבא סס ו עור בשם ספר המלוס

שי למורה

סי"ד סס כוה תוך ז'. כ"ב ואס כיתס כדס בעת בחופ' וברכו ז' ברכות ואח"כ טלכה לבתה ומבב שעושין סעודה מ"מ אין לברך שבשה כאכות לף שבוה תוך שבשה ומכ"ש בלאחר ז' וכמ"ש בכ"מ בשם מהר"ם מלבלב בסדר עמו .

חכמת שלמה

סי' סב סעיף י' י"ח וכו' לפילו וכו' וכוליס לאכול בבית אחר וכו' כ"ב הגה בדין אס לברך ברכת נשואין בשלין בחתן אחתן לו בלה אס עיין בתשו' ל"ק קלאמיל קנה סימן בתשו' ל"ק קלאמיל קנה מקומס בס"ל תיוסי סימן י"ב דרך תגב מ"ש בזה יע"ש בשו"ת ודוק :

ביאור הגר"א

כו' : כט) וכ"מ כו' וכן כו' . רמ"ש סס ע"ש : ל) ולין דעתו לחזור . כ"ל : לא) בני החופה כו' לח מבעית כו' . בלל ברמ"ש סס ע"ש : לב) משמחילו כו' . רמ"ש וכפירש הרמבון ברמ"י סס : לב) ומ"מ כו' בדה"ש :

סג א *) מותר לבעול בתולה בשבת כן עלתה במסקנת בם"מ ומ"ש בהג"מ לדיוק למן מנו בקיאים בסימה אסור לבעול בשבת עין בדרכים:

ב פורס מיד משום דחיישינן שמא רמת' דס מע"נ דתלינן דס במכה כמ"ש בם"ס וכי"ד סי' קפ"ז ומיהו לך מכה גדול' מזו תירץ הרשב"ם הא דתלינן במכה טיינו כדי שלא תאסור על בעלה מס נמלא ג"פ דס מחר כל בימה ובימה מכל תלינן במכה כ"כ ע"ש והרמ"ם תירץ בימה להכל ממסר מחמירין טפי ולפי שי"מ מתירוים לנו לכן הכחתי: ג עד יום חמישי לטימוסה ועיין כי"ד סי' סס סניף בהג"ה בסי' קל"ו מ"ם הגמרי' וכמדר' דלא תלינן כתם בני'מים הרחסוים של ז' נקיים כי היכא דידע דפסק המקור ולכאורי' נרא' בני'מים הרחסוים של ז' נקיים של הכלה לא ממחירי' חומרת זו דהא כתי"ל דלא סי' כלל דסמקמקור. וכן בעלת הכתם שלא רחתה דס אין להחמיר חומרי' זו ותלינן בכל דבר לחילו בני' ימים הרחסוים של ז' נקיים מכל כתם"ם סי'רמ"ם כתב כתם שחות מכנרים תולין במחכולת לחילו תוך ג' ימי נקיים דאל"כ אין לך סדין שאין בו כתם מחכולת מזה משמע דבעל כתם אין תולה בני' ימים הרחסוים מס סי' יותר מנריס ועוד דאל"כ מיקשה לך מאי שרחת סוף דיכול לטעור לבעל דהא בפעם אחת היא בעלת כתם ומה יכול לתלות בחכולת מכל ג' ימים הרחסוים אחר שרחת דס מכ"ל דיכול לתלות כדם מחכולת שלא ע"כ דס"ל ג' ימים הרחסוים של בעלת כתם ואל מי שרחת זון ואם רחתה דס אין תולה בני' ימים הרחסוים מז לפילו בעלת כתם נמי אין תולה מיהו י"ל דלמא התי"ם ס"ל דס מחכולת מיכא שרחת דס אין תולה בני' ימים הרחסוים של בעלת כתם ואל מי שרחת זון ואם רחתה דס אין תולה בני' ימים הרחסוים מז לפילו בעלת כתם ומ"ש הרמ"ם

ימי נדתה מימי שמחה דלמא כדין סיחה מצחים למלחמתו ומנדרים לו נדרת מתנים (כמבואר לעיל סימן ס"ה סעיף ו' דמנדרין כל ז' ימי המשתה בשמחת תלמה) תלת ודלמי ז' ימי חיה ליה למשתי וכן נהגו פכ"ל: (ה) והוה סיעתא בסעודת נשואין בעזרת בעל תקנת בעות ישראל סיחה טורח בסעודה ג' ימים וכו' משמע מס הכלה וקרובים מוחלין על טורח זה אין להקפיד וכן המנהג להקפיד בטורח ג' ימים דוקא: (ו) תלת על ידי יחוד כלומר יחוד הרחוי לביאה אלא בתרתי בעי ביאה בעי' ולא סני ביחוד לחוד לא ק"ל כן דרוב הסוסקים לא כ"כ. כ' עוד שם בשם שנוהגין ליחד האלמנה מבעוד יום קודם החופה מנהג נרוע הוא אפי' אם שחורה דהא עדיין אינה ראויה לביאה דכתה בלא ברכת אסורה כנדה א"כ יש למנוע אותו המנהג וכ"כ בדרישה וז"ל דאם היא שמאה מותר לכנוסה בע"ש ושם אין מייחדין דהא אסורה משום נדה ואין כאן איסור קונה קנין בשבת דהא לא יבא עליה בשבת ביאה ראשונה. כתב בשאת בנימין שם וראיתי תשובה אחת להחכם ר' אלעזר שאסנזי שהורה למעשה בק"ק פוזנא בא' שנשא אלמנה בע"ש ולא נתייחר עמה קודם שבת והתיר לבא עליה בשבת וכבר נתיוחדו עמו חכמי ק"ק פוזנא וחלקו עמו בזה הוא כדאי להלוק (על) דברין שכ השובה מטעם שחופה קונה באלמנה כמו בבתולה וראיותיו אין בהם ממש והוראה זו בשגגה מלפני השלוש אלא אסור לבוא עליה בשבת אם לא נתייחד עמה אחר החופה מבעי' בחדר ביחוד ע"כ ואני אומר דוקא ענין זה שאמר מהר"א אשכנזי דיש הופה באלמנה כמו בבתולה א"א לאומר דהסוסקים מהנגדים לזה אלא נ"ל דרך אחר להתיר לדידן דהייט אע"ג דהופה אינה קונה באלמנה היינו מצד החופה עצמה אבל יש כאן קנין מצד מסירתה לרשות הבעל כל שהולך עמה הבעל מן החופה להוליכה לבית הנשואין באותו הליכה קונה אותה כמו שהוכחתי בסי' ס"ג (צ"ל נ"ו) באלמנה החולכת עם בעלה לבית כורי כמו שדקדקנו שם ולי"ד למנהג קודם בזה שלא היתה הליכת החתן עם הכלה לבית החופה ששם נעשה הנשואין ע"ש גם באלמנה יש היתר לכל הפחות בדעבד אם לא נהייחדה עמו מבע"י אחר החופה לבא עליה בשבת ומלבד זה נראה לי להקשות דהא בבתולה הוי איסור בחופה בשבת דשם הוי החופה קנין אפ"ה כ' אין ממזרים לב"ח ועכרת דיבוקא גבי מילה אין נירה להזור להרם ונם נזיקין בני נזיפה שאין ממזרים לאותו בזה בניפה ובה שבלול טבילה כע"ל בסמוך לתרתי ד"סמוך ונראה לפרש ולא שלם ביום יזימני רק בני ולמרו שבשמחם בשמועה (וסעודה ביום ז' נמצא לילה נראה לומר שבשמחה בשמועה גם בלי טבילה ולא שבא בלילה היום ביום) ומכל מקום כיון שעצה ביאה ראשונה בשמחה בשמועה גם בלי טבילה ולא שבא בלילה היום ביום בחשק הזכרה: לומר שבשמחה בשמועה מכחם היכר ביאתו ראשונה קרושים מובחן בזה היכר בשמחה ולא בשבת שאין שמיעתו לומר שבשמחה בשמועה מכל מקום אין לנרף ביאה ראשונה בשבת אלא בשמחה ולא בשבת ומסתמא לא שייך בכל זה פניש תרשות ולזה גם עכשיו שמיעתו לומר שבשמחה בשמועה מכל מקום אין לנרף פניש תרשות ומכל מקום כתב בחמ"ש ז"ל דלנרף לביאה מסוכים אזנה כני ביתו וכיוצא גם בן מלך במקבא לבד שבני בשם בשבת בשם בשבשמחה לרשות הבעל כל שהולך עמה הבעל מן החופה להוליכה לבית הנשואין באותו הליכה קונה אותה כמו שהוכחתי בסי' ס"ג (צ"ל נ"ו) באלמנה החולכת עם בעלה לבית כורי כמו שדקדקנו שם ולי"ד למנהג קודם בזה שלא היתה הליכת החתן עם הכלה לבית החופה ששם נעשה הנשואין ע"ש גם באלמנה יש היתר לכל הפחות בדעבד אם לא נהייחדה עמו מבע"י אחר החופה לבא עליה בשבת ומלבד זה נראה לי להקשות דהא בבתולה הוי איסור בחופה בשבת דשם הוי החופה קנין אפ"ה כ' עזר

ין ממזרים לב"ח ועכרת דיבוקא גבי מילה אין נירה להזור להרם ונם נזיקין בני נזיפה שאין ממזרים לאותו בזה בניפה ובה שבלול טבילה כע"ל בסמוך לתרתי ד"סמוך ונראה לפרש ולא שלם ביום יזימני רק בני ולמרו שבשמחם בשמועה (וסעודה ביום ז' נמצא לילה נראה לומר שבשמחה בשמועה גם בלי טבילה ולא שבא בלילה היום ביום) ומכל מקום כיון שעצה ביאה ראשונה בשמחה בשמועה גם בלי טבילה ולא שבא בלילה היום ביום בחשק הזכרה: לומר שבשמחם בשמועה מכחם היכר ביאתו ראשונה קרושים מובחן בזה היכר בשמחה ולא בשבת שאין שמיעתו לומר שבשמחה בשמועה מכל מקום אין לנרף ביאה ראשונה בשבת אלא בשמחה ולא בשבת ומסתמא לא שייך בכל זה פניש תרשות ולזה גם עכשיו שמיעתו לומר שבשמחה בשמועה מכל מקום אין לנרף פניש תרשות ומכל מקום כתב בחמ"ש ז"ל דלנרף לביאה מסוכים אזנה כני ביתו וכיוצא גם בן מלך במקבא לבד שבני בשם בשבשמחה לרשות הבעל כל שהולך עמה הבעל מן החופה להוליכה לבית הנשואין באותו הליכה קונה אותה כמו שהוכחתי בסי' ס"ג (צ"ל נ"ו) באלמנה החולכת עם בעלה לבית כורי כמו שדקדקנו שם ולי"ד למנהג קודם בזה שלא היתה הליכת החתן עם הכלה לבית החופה ששם נעשה הנשואין ע"ש גם באלמנה יש היתר לכל הפחות בדעבד אם לא נהייחדה עמו מבע"י אחר החופה לבא עליה בשבת ומלבד זה נראה לי להקשות דהא בבתולה הוי איסור בחופה בשבת דשם הוי החופה קנין אפ"ה כ'

באר היטב

ס"ם. תע"ב דלפי גי' ספרינו הוא ליתי' בתרת בתור שלשה לשמחה ע"ם. כ"ל דהה"מ מלא הגירסות הפוכות וכ"כ הרא"ה וכן הכ"י ס"ם ס"כ ס"ם: ו) שיטרא כו'. ואם שלשה וקרובים מוחלין על טורח זה אין להקפיד וכן המנהג אחת שלא להקפיד בטורח ג' ימים כו': ז) בבודה. מיהו שכל לפי תוקר שכנין אחת הם יפזרו יותר מדאי ודאי אין לבוש. ואלמון שמח בתול, וקרובי הכלה רוצים בהולוך הכלה מביא אחים בתוך הכלה בתוך ובכור כמשפט הבתולות והבעל מוחה שאינו רוצה להרבות בהוצאות שמחה מפני שהוא יכול לעכב דעוכא עמו ואינה יורדת עיין בנה"ע:

תשובה

ו ז) ויש מתירין (ד) וכן פשט המנהג לישא נשים בערב שבת (ה) ז ח) והוא ו) שיטרח בסעודת הנשואין ג' ימים קודם הנישואין ס ט) ומקום שאין ב"ד יושבים בו אלא בשני ובחמישי בלבד בתולה נשאת ביום רביעי שאם היתה לו טענת בתולים ישבים לב"ד י ומנהג חכמים שהנושא את הבעולה ישאנה בחמישי כדי שיהיה שמח עמה ג' ימים חמישי בשבת וע"ש ושבת ויוצא למלאכתו יום א' (ה) (ומנהג שלא ליקח נשים ו) שלא בתחלת החדש בעוד שהלבנה במלואה) (הר"ן סוף פרק מרבע מיתות וע' בי"ד סי' קע"ט):

ד י אם החתן אינו רוצה לעשות סעודה (ז) וקרובי הכלה רוצים שיעשה סעודה כופין אותו שיעשה סעודה לפי כבודו ולפי ז) כבודה:

ה ה כ י) אין כונסין בתולה מ) לחופה בשבת לפי שע"י החופה זוכה במציאתה ובמעשה ידיה והוה ליה כקונה קנין בשבת ו יא) (ב) ואלמנה אין חופה קונה בה (ו) אלא ע"י יחוד (ט) של כ) ביאה זוכה במציאתה ובמעשה ידיה [א] (י) לפיכך צריך להתייחד עמה קודם י) שבת כדי שלא יהא כקונה קנין בשבת יב) (וע' בח"מ סי' קע"ט):

אין כח"מ כתי' ס"ד והמ' פ' מסילין פסק בחלמנה לריך ביאה וכ"כ במהרי"ל וי"ל דס"ל כסיעות הפוסקים דס"ל חופה של בתולה היינו יחוד הרחוי לביאה. והרמב"ם ס"ל חופה היינו יחוד הרחוי לביאה מ"מ י"ל בחלמנה מ"ל ביאה אלא יחוד הרחוי לביאה ופסק הרמב"ם דחופה היינו יחוד הרחוי לביאה ופסק כירושלמי מ"ה פסק בחלמנה לריך ביאה. מיהו כתשו' מהרי"ל תפס עיקר כפי' הרמב"ם דחופה היינו יחוד הרחוי לביאה ופסק כירושלמי מ"ה פסק בחלמנה לריך ביאה. לפ"ז דעת המחבר דפוסק כחן כירושלמי ובסימן ס"א פוסק הרמב"ם דחופה היינו יחוד הרחוי לביאה ולכן בעינן יחוד של ביאה היינו ביאה ממש ולשונו לא משמע כן ול"ע. וכתשו' מ"כ סימן הכ"ל פסק דמנהגי יחוד בחלמנה היינו ע"פ פסק הרב רמ"א סימן ס"א דחופת בתולה הוא חופה מ"ה מהני בחלמנה יחוד הרחוי לביאה. ויחוד שחלמנו היינו חתר הקידושין לא מהני הקידושין לא מהני דקי"ע חופה בלא קידושין היינו קודם גם חסור להתייחד עמה קודם כתשו' מהרי"ל דלריך ביאה בחלמנה לאו דוקא נמר ביאה בחלמנה לאו דוקא נמר ביאה בחלמנה לאו דוקא נמר

אבן העזר סד הלכות קידושין

סם מסירושלמי פ"ק דשבת ל מזגה ונמ' מ"ק דף מ' ע"ב ומכאן בח"מ סי' תקמ"ו ס"ג מימרות דחמורתי כתובות דף ז' ע"ב ב גרריי, סם וכ"ם ג סם ד מכריי, סם ה מפקנת כנמ', סם ו כסם מכיו בח"מ דחלב"ב מי יעיר עלי' שילמה כסיומי' ורחמ' פרוע' ז מתיתר' דרב יצחק ב"ב דף פ' ע"ב וכדמפרש לה התם ח גרריי כתוכו' די"ו ע"ש

שו"ת למורה

שם ס"ח ותלמה מין תופה קוכ.ב"ב בב"ם סק"ו מ"ם כזב ועפו"ת רדב"ז מ"ח סימן קכ"ח ודוק ומ"ש בב"ם קוכ הקדושין לח מכיו יחוד דתופה בלי קדושין לח מיעיל ס"ו מלמ"ל ס"ו מלישות שחילק ס"ז וכן מלמתי בשו"ת זקיני בעל ש"ח סימן קמ"ו ולח דרחיתו מיכו רחים ופתוס' יבמות פ"ט ד"ס מסתבר"ל מ"ח הדין דין למת שוב מלמתי בסנמ"ר פ"ק דקדושין פלפל בזה ע"ש.

סי' סה ס"ב לחסר להסתכל. ב"ב ע"ו כתכוכי מ"ח בע"ז דף י"ז דחסור לרקד עם הכלה לח ע"י משפחת וע"ז כתמר יד ליד לח יצקה: ס"ג שהחתן טוכר. ב"ב והרחב"ן סי' קפ"ז מפקפק על מנהג זה.

ביאור הגר"א

סה א) מלוה כולי. פ"ח דכרכות תוכרת כולי וכם ולח עם משמחו כולי: ב) ולרקד כולי כרפ"ב דכתוכות: ג) וים מקומות כולי עתו' דכרכות ל"ח ע' ד"ה לחייתי כו' ו):

סה א מצוה לשמח וכתב הטור כל המהנה מסעודת חתן וכלה ומינו משמחו עובר כה' קולות וכ' כספרים דוקא מי שמהנה ומינו משמחו הוא עובר לכל מי שמינו שם מינו עובר מינהו לשון הפוסקים שכתבו מלוה לשמח משמע דמלוה שילך לשם וישמח חותם: ב לומר שרית נתה חע"ג דכתיב מדכר שקר תרחק ים לחרן דכריו שרית נתה חע"ג דכתיב ונחלה לה' ולח יקנה ולח יחזיק ולח יעשה בה שום מלחכה ולח יעכב ולח יחפור בה ולח יזרע ולח יטע לה אילן ולח יבנה לה בנין ולח יסכך לה סוכה ולח יעשה לה מרזח ולח יכנס לה בהמה חיה ועוף ולח יעבור עליה בכלי ולח יחזיק בה ולח יגור בה ולח ילין בה ולח יעמוד בה ולח יסתכל בה ולח יגע בה ולח ילקט ממנה עלה ופרי ולח יאכל ממנה כלום ולח יתן ממנה לחד לחכול ולח יעשה ממנה כלי ולח יעשה ממנה כלום ולח יתן ממנה לנכרי ולח יתן לה לנכרי לחרשה ולח יתן לה לנכרי לרעות ולח יתן לה לנכרי לשמר ולח יתן לה לנכרי לשכור ולח יתן לה לנכרי לשכר ולח יתן לה לנכרי לשכר ולח יתן לה לנכרי לשכר

הלכות כתובות

סו כמה דיני כתובה ובו יג סעיפים:

א א (א) [א] א) אשר להתייחד עם ב) הכלה קודם שיכתוב לה כתובה ב (ב) ב) (ויש מקילין ומתירין ג) להתייחד בלא כתובה ובלבד שלא יבעול) (הר"ן ריש כתובות) **ג** (ג) [ב] ג והבעל נותן שכר ג) הסופר ואפי' אם ירצה (ד) לייחד לה כתובתה במעות (ג) או בשאר מטלטלין אין ד) שומעין לו אלא צריך שיכתוב לה שטר על עצמו ברמי הכתובה ויהיו כל נכסיו משועבדים לה (ה) **ג** (ד) או שיעידו עליו עדים ויקנו מידו שהוא חייב לה מנה או מאתים:

הגה **ד** [ג] ה) וי"מ דאין לסמוך על תקנה זו (ו) רק בשעת הדחק ומיד שיש לו פנאי לכתוב צריך לכתוב כ"ש שאין לסמוך עלייהו לכתחילה (כן משמע מלשון הטור וכ"כ מהרי"ק שורש ס"ד ומרדכי ריש כתובות) וכן רגילין להורות **ה** ו) העמיד לה ערב ו) קנלן בעד כתובתה (ז) ז) והמנה שהוא יהא פעוד ממנה מאחר עד שיהא שעבודה עליו בלא מחה קלה בעיניו להוליאה (ב"י בשם הרשב"א בתשו') **ו** (ח) ח) ועי' בחשון המשפט סי' ס' אם יוכל לבעבד עצמו בכתובתה בנכסים בלא מחה קלה בעיניו להוליאה ט) ואין לבעדים לתחום הכתובה **ז** בלא לתחר שקבל התחן (ג) קנין לפניהם ז) (דברי הרב) (ט) ויש מקומות שמקילין בזה מהרדכי פ"ב דגיטין י) וכן שיש עדים מוחתמים על הכתובות שקבלו תחת החופה תש"פ שהם לא שמעו הקריאה **יא**) תע"ם דלא שפיר מין לבעדי מין לבעדות מהבען בלא להוליא לעז על כתיבות הרחבעדות (מור זהוב):

ב ד אם אינו יכול לכתוב לה כתובה בגון בשבת (י) או ששכח לכתבה יכול ליתן לה משלטלין (יא) בנגד כתובתה **ה** (יב) יב) ויקבל עליו אחריות אם יאבדו או יוזלו ואז מותר לבעול עד שיהיה לו פנאי לכתוב (ומז כותב לה מיד) (טור):

סן א אסור להתייחד עם הכלה. הרמב"ם לא כתב שהרמב"ם דקדק בלשונו ולא כתב שיש איסור בדבר רק שכתב וצריך לכתוב כתובה קודם כניסת למופה ומ"ש יהיה מותר כתשמו משמע שלכתחלה צריך לעשות כך שלא יבוא לידי איסור אבל איסור ממש לא שמענו בירושלמי (ב) ויש מקילין ומתירין להתייחד. ט' מן הטעמים שכתב הר"ן שהיה לא תשמע לו מפני שהיא יודע, שהיה קלה בעיניו להוליאה ע"כ טוב להודיע לה זה סם מתייחד עמה בלא כתובה: (ג) והבעל נותן שכר הסופר. מפני שהוא טובה שלו שע"י הכתובה מותר לו לבא עליה וכנמרא אמרו אפי' הבעל ת"ח: (ד) לייחד לה כתובה במעות. כלומר אין נותן לה המעות לידה אלא מתלוים בבית אביה או בבית חמיה כדאיתא בגמרא שמעון בן שטח שיהא כותב לה כל נכסי אחרון לכתובתך כדי שלא יאמר לה בבעבו טלי כתובתך ומלי: (ה) או שיעידו עליו עדים ויקנו מידו. כדיון דסתם קנין לכתיבה עומד תלקבלת עדים ויכתבו לה כתובה דהא לא צריך למלוכי כיה כך הוא סשם דברי הרמב"ם לפי המוסח, שלנו כתבין הכ"ר והמ"מ דהא כתב בהדיא אחד הכותב הכתוב בשטר ואחד שהעידו עליו עדים ויקנו מידו הרי דכתב מחת, מחתיכו ומה שהקדק הרב ב"ח מדסיים הרמב"ם עד שיהא לו פנאי לכתוב ולא כתב לכתוב לו לקמות ס"מ דקנין לא מהני רק בשעת הדחק אין לסמוך לכתחלה דברי הרמב"ם מפשטן דמשמע דסתם קנין לכתיבה עומד ותבלית הקנין הוא שכתיב שיהא לו פנאי לכתוב ולא שיכתוב לו מיד ויתן לו, ומה שכתב הרב ב"ח על עידי קנין שלא יאמר לה שפיר עבדי אין לסמוך על עידי קנין שלא יהא לו פנאי לכתוב כדאיתא בפ' הכותב כתובה לאשתו (ב"ב קסז:) ומה שכתב הרב ב"ח שהעידו עליו עדים ויקנו מידו לה ק' או ר' ח"ו מותר וכן אם נתן לה משלטלין נגד כתובתה ח"ו מותר לבעול עד שיהיה לו תנאי לכתוב עכ"ל כ' חשוב אם שכח לייחד כה משלטלין יבעול ואח"כ יכתוב לה מיד ואח"כ כ' בשם הרמב"ם בלשון זה וכן אם העיד עליו עדים וקנו ממנו שהוא חייב לה ח"ו מותר עד שיהיה לו פנאי לכתוב עכ"ל וכ' בי"ד דלא דק רבינו במ"ש דלרמב"ם בעינן בקנו מידו עד שיהיה לו פנאי לכתוב דוקא אינו דהרי חשוו הרמב"ם קנו מידו לכתוב לה כתוב, אלא דוקא במייחד משלטלים כ"כ דתיקף שיהיה לו פנאי צריך לכתוב אבל בקנו מידו

הלכות כתובות

סו כמה דיני כתובה ובו יג סעיפים:

א א (א) [א] א) אשר להתייחד עם ב) הכלה קודם שיכתוב לה כתובה ב (ב) ב) (ויש מקילין ומתירין ג) להתייחד בלא כתובה ובלבד שלא יבעול) (הר"ן ריש כתובות) **ג** (ג) [ב] ג והבעל נותן שכר ג) הסופר ואפי' אם ירצה (ד) לייחד לה כתובתה במעות (ג) או בשאר מטלטלין אין ד) שומעין לו אלא צריך שיכתוב לה שטר על עצמו ברמי הכתובה ויהיו כל נכסיו משועבדים לה (ה) **ג** (ד) או שיעידו עליו עדים ויקנו מידו שהוא חייב לה מנה או מאתים:

הגה **ד** [ג] ה) וי"מ דאין לסמוך על תקנה זו (ו) רק בשעת הדחק ומיד שיש לו פנאי לכתוב צריך לכתוב כ"ש שאין לסמוך עלייהו לכתחילה (כן משמע מלשון הטור וכ"כ מהרי"ק שורש ס"ד ומרדכי ריש כתובות) וכן רגילין להורות **ה** ו) העמיד לה ערב ו) קנלן בעד כתובתה (ז) ז) והמנה שהוא יהא פעוד ממנה מאחר עד שיהא שעבודה עליו בלא מחה קלה בעיניו להוליאה (ב"י בשם הרשב"א בתשו') **ו** (ח) ח) ועי' בחשון המשפט סי' ס' אם יוכל לבעבד עצמו בכתובתה בנכסים בלא מחה קלה בעיניו להוליאה ט) ואין לבעדים לתחום הכתובה **ז** בלא לתחר שקבל התחן (ג) קנין לפניהם ז) (דברי הרב) (ט) ויש מקומות שמקילין בזה מהרדכי פ"ב דגיטין י) וכן שיש עדים מוחתמים על הכתובות שקבלו תחת החופה תש"פ שהם לא שמעו הקריאה **יא**) תע"ם דלא שפיר מין לבעדי מין לבעדות מהבען בלא להוליא לעז על כתיבות הרחבעדות (מור זהוב):

ב ד אם אינו יכול לכתוב לה כתובה בגון בשבת (י) או ששכח לכתבה יכול ליתן לה משלטלין (יא) בנגד כתובתה **ה** (יב) יב) ויקבל עליו אחריות אם יאבדו או יוזלו ואז מותר לבעול עד שיהיה לו פנאי לכתוב (ומז כותב לה מיד) (טור):

סן א אסור להתייחד עם הכלה. הרמב"ם לא כתב שהרמב"ם דקדק בלשונו ולא כתב שיש איסור בדבר רק שכתב וצריך לכתוב כתובה קודם כניסת למופה ומ"ש יהיה מותר כתשמו משמע שלכתחלה צריך לעשות כך שלא יבוא לידי איסור ממש לא שמענו בירושלמי (ב) ויש מקילין ומתירין להתייחד. ט' מן הטעמים שכתב הר"ן שהיה לא תשמע לו מפני שהיא יודע, שהיה קלה בעיניו להוליאה ע"כ טוב להודיע לה זה סם מתייחד עמה בלא כתובה: (ג) והבעל נותן שכר הסופר. מפני שהוא טובה שלו שע"י הכתובה מותר לו לבא עליה וכנמרא אמרו אפי' הבעל ת"ח: (ד) לייחד לה כתובה במעות. כלומר אין נותן לה המעות לידה אלא מתלוים בבית אביה או בבית חמיה כדאיתא בגמרא שמעון בן שטח שיהא כותב לה כל נכסי אחרון לכתובתך כדי שלא יאמר לה בבעבו טלי כתובתך ומלי: (ה) או שיעידו עליו עדים ויקנו מידו. כדיון דסתם קנין לכתיבה עומד תלקבלת עדים ויכתבו לה כתובה דהא לא צריך למלוכי כיה כך הוא סשם דברי הרמב"ם לפי המוסח, שלנו כתבין הכ"ר והמ"מ דהא כתב בהדיא אחד הכותב הכתוב בשטר ואחד שהעידו עליו עדים ויקנו מידו הרי דכתב מחת, מחתיכו ומה שהקדק הרב ב"ח מדסיים הרמב"ם עד שיהא לו פנאי לכתוב ולא כתב לכתוב לו לקמות ס"מ דקנין לא מהני רק בשעת הדחק אין לסמוך לכתחלה דברי הרמב"ם מפשטן דמשמע דסתם קנין לכתיבה עומד ותבלית הקנין הוא שכתיב שיהא לו פנאי לכתוב ולא שיכתוב לו מיד ויתן לו, ומה שכתב הרב ב"ח שהעידו עליו עדים ויקנו מידו לה ק' או ר' ח"ו מותר וכן אם נתן לה משלטלין נגד כתובתה ח"ו מותר לבעול עד שיהיה לו תנאי לכתוב עכ"ל כ' חשוב אם שכח לייחד כה משלטלין יבעול ואח"כ יכתוב לה מיד ואח"כ כ' בשם הרמב"ם בלשון זה וכן אם העיד עליו עדים וקנו ממנו שהוא חייב לה ח"ו מותר עד שיהיה לו פנאי לכתוב עכ"ל וכ' בי"ד דלא דק רבינו במ"ש דלרמב"ם בעינן בקנו מידו עד שיהיה לו פנאי לכתוב דוקא אינו דהרי חשוו הרמב"ם קנו מידו לכתוב לה כתוב, אלא דוקא במייחד משלטלים כ"כ דתיקף שיהיה לו פנאי צריך לכתוב אבל בקנו מידו

עזר מקודש

סי' סו סעיף א' (כתובה) בשעת הדחק בזמן הזה אין קפידא אם כתוב בכתובה יום מהר שהיו סבורים שהיום החופה בתחלת הלילה וכתבו יום מהרת כי אין נכון לכתוב והות ליה לומר כו' על יום שלפני יום הקידושין וחופה ואחר כך מלכו לעשות החופה בסוף יום שלפני הלילה של זמן שכתוב בכתובה כיון שבכתובות נותנים לתקני שהר מאחר כשר ואם משום מחזי כשקרא לא שייך כל כך כתב שקורים ביום מוקדם לשון הכתובה על יום שאחר כך שמשתמ שהגיע זמן שבה ובניהן לו הגיע זמן שהוא כי יש לפרש כי היום שהיו מלי שהגיע זמן הכוא והקבלו אז הקנין סיהר קנין סודר שקבלו קנין סודר והוא כל מזמן שנזכר בכתובה והקנין סודר יכול להיות כתב ימים קודם על זיחול שיעבוד הכתובה מיום פלוני שיגיע ואין בכל ל' הכתובה נגוד לפירוש זה ותילולא לא מתוי כשקרא רוב שטרי מוקדמים ומלותיהם. וכיון שאין התהן מקפיד לו עד בלילה אין משם בשהוי שלשתיהן ובלילה אין הכתובה מתחילה עד החופה גם שהי תפשר לעשות משפטבדים רק מסוף היום ביניהן שלשתיהן ובלילה אין בזה משום שהוי בלא כתובה. כיון שכל כל פניום בתוך הכתובה של תוכף ואם אחין אלו כותבים שעות בשהיות רחוק החופה שהחופה היי תחילת הלילה זמנן הכתוב בכתובתו של שניהן ב"ש בכפר. גם לענני לקומות ומכו שטר אחין כו זמן ויש מיכרה לימתי מסכר: **נוהגים** לכתוב בכתובות של נשואין ב"ש בכפר. **שקורים** שם כפני עלמו כסנהן שם כפר כתבתי ל' אחיהן כאן יהר כו' גם שכתוב שם בכפר אין כן כל מקום מוכלע בעיבורו של עיר הוא כפר כאיר כל כוללים שם עיר ג

ג ה **אם כתב לה כתובה ונאבדה יג) או שמחלה לו**
ט (יג) יד) (ודוקא) **שכתבה לו התקבלתי** מ) **כתובתי**
י (יד) צריך מ] **לכתוב אחרת בעיקר** ע) **הכתובה** ו **שאסור**
לאדם לשהות עם אשתו שעה אחת בלא כתובה :

הגה **טו)** עיין שכבשוהו כרכוס או שגלו נגן העיר ואבדו הנשים הכתובות שלהם לריכים לחדש נשותיהם כתובותיהם **(טו)** מע"פ אינו נאמן שמא יאמלו מת"כ כתובותיהם או יחזרו להם מ"מ מאחר שהכתובות בחזקת מחודות **(טז)** לריכין כתובות מחדות **טז)** ואם הינו יודוע סך הכתובות אם יאמרו קלקן מזלינן בתרייהו ואם לאו דינן על פי זקני העיר ולפי המנהג העשיר לפי עשרו והעני לפי עניו (ג"י בשם תשובות הגאונים) **יז)** וכשנתחדש הכתובה ובא לכתוב לה כתובה אחרת לריך לכתוב לה כתובה (ג) גדולה כרשבוני (מהרי"ק שורש קע"ז) **יז) יא)** ועי' לקמן סי' קע"ז **(יז)** י) דבמקום שנתן מנדבן רק מלון הסבה מ"ל לכתוב כתובה (ד) מ"כ בזמן הזה במדינות אלו שנתן מנדבן בעל כרחה של אשה מסוס מרס ר"ג וכמו שיתבאר לקמן סי' קי"ט **(יח)** היה מפסר להקל בכתיבת הכתובה לגבל יותן (כל זה ד"ע) :

ד ו **יח) בנאבדה אי ידעו סהדי זמנא קמא כתבי ההוא**
זמנא יט) ואי לא ידעי כתבי מהשתא כ) ובמוחלת אין
כותבין ז אלא מזמן של עכשיו :
ה **(יט)** ח **אם מכרה כתובתה לבעלה צריך לכתוב לה כתובה**
אחרת (כ) ט כא) אבל אם מכרה כתובתה לאחר
א"צ לכתוב לה כתובה אחרת :

כמה

לחבירו וחזר ומוחלו מחיל מפסר לחלק דכתובה כאשה היוסבת תחת בעלה כל זמן שאינה כותבת לו התקבלתי יכולה לומר מעשה מדברי המ' שם לף בכתובה מהני מירתי ולאחר מות בעלה מעשע מדברי המ' שם לף בכתובה מהני מחילה גרידא . ע"כ נשמע מהמדכי בכותבת התקבלתי אין לה בכתובה ולא כרמב"ם דס"ל אם כתבה התקבלתי אית לה בכתובה . והמחבר ס"ל עיקר כרמב"ם כמ"ש בסעיף ט' והמ' דס"ל מחילה בע"פ לא מהני מר' דלמד מסוגי' פרק לף על פי דס"ל לרבי יוסי בסוף בילה לא מהני מחילה ופרש"י שכבר זכתה ולמירתה לא מהני מ"כ כתבה התקבלתי לף על גב דלישנא מחריש"ם פליג רבי יוסי וס"ל לפילו בסוף בילה מהני מחילה מכל מקום מ"ל להפסיד לותה כשמחלה בע"פ ד"ל הממחל על התחתונה כמה שכתב בח"מ סימן ס"ה ובסיר פסק זה דכתיבה מהני רבי יוסי מודה לר"מ ורבי יהודה ול"ן קושית הח"מ דהקשה הא דקי"ל הלכתא כרי יוסי נגד ר"מ ורבי יהודה. תלת ק' ממ"ש לקמן סימן ק"ה המוחלת בתובה אין לריך קנין והוא סיפים דברים שהדעת סומכת מעמע מפילו בע"פ מהני מחילה ול"ל דוק כאן כשמוחלת לו ואינו מגרש לותה אז לא מהני מחילה בע"פ משו"כ כשמגרש לותה אז אלמנ'שמחל' וכן כתב המגיד והרי"ן לפי טיעת הרמב"ם שכר, זו כך לריך לומר נ"כ לטיעת הי פוסקים. ולטיעות הרמב"ם הלכתא, כר"מ דלא מהני מחילה ותנאי אפי' אם כתבה התקבלתי מ"מ חית לה כתובה ומ"מ הוי כיחת זוזי משום דלא סמכה דעתה ולפילו אם היה דר עמה אחר כך ובים כל הכיחות כיחת זוזי מ"מ הכתובה קיימת כל זמן שלא לקיימה אבל אם לא דר עמה אז התנאי ומחילה קיים כמ"ש המגיד והי"ו לקמן סימן ק"ה המוחלת כתובתה ל"ל קנין והעדים ומשמע אם מחלה אחר ך ואם"כ מגרשה לא מהני המחילה מאחר שהיה דר עמה אחר ממחילה ולא מהני מחילה ואם"כ כשמגרש אותה מיד . תע"ש טעמ' דר"מ הוא משום דס"ל בכתובה דאוריית, והוי מתנה על מה שכ' בתורה ואין קיימי לן בכתובה דרבנן תירז המגיד דקי"ל כוותיה ולא מטעמו אלא הטעם הוא דמז"ל עשאו מיזוק כאל תורה אלא מכאי קשה הא כאל תורה קיימי לן מנאי אל ממון קיים ואבי"ן תירז מז"ל עשאו מיזוק יותר מאל תורה ועמ"ש בסי' ל"ב אלא קשה על הרמב"ם מסוגי' פרק החובל דהקשה אם אם חשלה לאחד מהבור בכתובה בטובת הנאה ותשלם להמחבל ותירץ כל לגבי בעלה ולאי מחלה ולרמב"ם לא מהני מחילה ואפי' קשה קושי זו ולדוק לומר דמוחלת היינו שיגרש אותה ותמחול ואחר ך יחזיר אותה ולולי דברי הר"ן והמגיד הייתי אומר דס"ל להרמב"ם דוק תנאי שהתנו עמה בעת הקדושין או בעת הינשואין אותו תנאי בעל משום דהוי כמתנה על מ"ש בתורה . ומ"ש בפי"ב מהא עמה לפחות מבתובה או שכתב לה

מאתים והיא כתבה התקבלתי מחה התנאי בעל היינו התנאי היה לפחות או שכתב התקבלתי בע"פ והיינו מ"ש בפי"ז ממחילה ס"ל קנין אלא דאין קיים המחילה אלא כשמגרש אותה. וכסעיף ט' פסק המחבר כשהתנאי בעל ומ"ש בסיף דאין מחילה אם לא מגרשה אין לה תוקף אלא כשמגרש אותה ואח"כ מחל ואפילו מחילה בע"פ ס"ל להרמב"ם דאין לה תוקף כלל ואפילו מגרשה אח"כ ומחל בע"פ אין לה תוקף כלל ואפילו מחל בע"פ ומ

בשמה הוי כמשכנה משמע נלע כתובה: (כא) ושל זו וזו כסף מדינה. לשון הרמב"ם פ"י מה"ת דין ח' ולא תקנו חותם מן הכסף הטהור אלא מכסף מדינה שהיא ז' חלקים מחוצה וז' כסף נמצא שמחתים זו אינם רק כ"ה זו מכסף טהור וכל זו הוא דרה"ס וחלי ומשקל כל זו הוא י"ו שעורות נמצא שיעור כתובה כסף טהור משקל כ"ה פעמים ל"ו שעורות שהוא כ' (כב) עיין כי"ד סי' רל"ד וסי' ס"ה. לפי החשבון שכתב כי"ד סי' ס"ה דה' אלפים של פדיון הבן טוליס לשבי זהו' פו' נמצא דהיינו הוא המשקל שנקרא דרכמ"ר וה' אלפים הוא ך' דינר שהם ך' דרכמ"ר שהם שבי זהו' נמצא כתובה שהוא כ"ה דינר הוא שבי זהו' וחלי זהב שהם מ' שוק ליטווים. (כג) ויש מי שמשער כתובת בתולה עשרה זהו'. לפי חשבון זה יהיה פדיון הבן שמונה זהובים דהא הכתובה היא כ"ה דינר ושולה עשרה זהובים ומ"מ פדיון הבן שהוא ה' אלפים שהם כ' דינר יהי' ח' זהובים דינר יהי' פולים וחתים, על הרב מהרש"ל למה לא הביא דיעה זו כי"ד סימן ס"ה שכתב פדיון הבן הוא ג' זהובים פולים ומ"ל לכתוב ס"ה שהוא ח' זהובים והנה עיינתי בתשובת מהרי"ל ס' פ' ובחגור מה שמוסיפים לעשות תגלי לפחות מן הכתוב, משום דר"ת פי' דזקוק כסף הוא מנה ושני זקוקים כסף הוא מחתים נמצא כשכותבין לבתולי' י' זהובים ולאלמנ' ס' זהובים הרי לא פחתו עכ"ל כי בזמנם זקוק כסף שוה חמש' זהובים ושני זקוקים עושים עשרי, זהו וידוע שר"ת ס"ל בכתובת בתולי' לאלמנ' ס"כ גדול ושני זקוקים ר"ת הי' דינר של כסף ומשה דינר הוא חמש' זהובים (ועיין בפסקי מהרש"ל סימן כ"ד) מ"כ לפי זה יהי' בפדיון הבן די בחמשית זקוק ושוה זהב אחד ועי"כ לא הביא דעתו כי"ד סימן ס"ה כי הוא קולא גדול בזמן הזה שגדול ושלי הוא נמוצת אבל רלוי' בדברי הריב"ם סימן ס"ו וסימן כ"ג כי כל דינר הוא ג' מרגיל"ן נמלא בכ"ה דינר כתובת בתולי' הוא ע"ה מרגילין וע"ז מרגילין סם חלי מוקיא אחת נמלא ס"ד מרגילין סם ד' מוקיות נשאר עוד י"ח מרגילין סם חלי מוקיא וג' מרגיל"ן ס"ם ד' מוקיו"ת וחלי מוקי"א וג' מרגיל"ן ובשב"ם מרדכי כתב כי משקל המעה י' ו שעורות נמלא הדינר שם מעה הוא ל"ו שעורות ומשקל הסלע שהוא ד' דינר שס"ו שעורות ומקבלו דוק"ט חדש ממטבע ויליאם הוא ג' שעורות שהוא ג' מעות ל"ש כתובת בתולי' שהוא מאתים דינר זהו וכל דינר הוא ג' דוק"ט מטבע הנ"ל נמלא כתובת שהוא מאתים דינר זהו"ט של כסף ממטבע וויליאם הנ"ל ומכי לכמור חשבון זה עולה ג"כ יותר מחשבון של הרב מהרש"ל כי"ד סי' ס"ה אך דרך כלל אין לדקדק בחשר אין כל המשקולת שוים ואין כל המטבעות כסף לרוף רק דרך כלל למען דס"ל כתוב, מדרבנן ואינו, רק כ"ה דינר כסף לרוף שהם משקל ג' אלפים ת' שעורות ומלחר שכתבו המחרונים שפדיון הבן לריך כ' דינר כסף לרוף שהם משקל אלף תתק"ך שעורות וכבר שקלו הם ועולה למשקל ס' לו"ט וכזמנם סי' סום ג' זהו' דייני"ם וקלת כתבו שהוא ס' לו"ט וקוי"ט חו ס' לו"ט ורביעית לויט רק שכתבו שהלו"ט שבמדי"ן זו הם קטנים ע"כ אין לסמוך על הלו"ט ועל המטבעות רק לפדיון הבן כסף לרוף השוקל אלף תתק"ך שעורות ולכתובת בתולה, יתן משקל ג' אלפים ת' שעורות ועיין בספר מעדני מלך במסכת כתובות דף רס"ט ע"ח מ"ם בזה וכלל דברים שלריך לפדיון הבן ס' לוט כסף נקי למשקל פרלג והוא יותר משבע' ריניים טוליר כי כל ר"ט הוא ח' לוט וחלי לוט וג' פשוט וחלי פשוט ותשיעית מחלי פשוט וכל לוט הוא ד' קוויט"ו וכל קוויט"ו הוא ד' פשיטים וע"ש שהאריך בזה: (כב) משערים בזוז דמוריית, דעת ר"ת הוא דכתוב, דמוריית ע"כ לריך ליתן לה מאתים דינר זהו' והוא עד"מ אם כ' דינר של פדיון הבן שוים לעלך ס' לוט נמלא מאתים דינר שוים לחמשים לוט כסף לרוף דהיינו עשרים זהובים ריניים בזמנם ודעת הרמ"ה אף שכתוב, דרבנן מכ' מקום לריך ליתן כסף זהו' מאתים דינר כסף לרוף אבל מקום הסך שכתוב, דמוריית מכל מקום הסך מינם שפיר ודעת הרמב"ן להיפך אף שכתוב, דמוריית מכל מקום הסך רק התור' לאמרה יתנו לה מוהר ולא כתנה קלבה ואחר שתין הכסף קלוב כתוב, הנה הוא כסף מדינ' דהיינו כ"ה דינר כסף זהו' מאתים דינר כסף לרוף שהם משקל אלף תתק"ך שעורות וכבר שקלו הם ועולה למשקל ס' לו"ט וכזמנם סי' סום ג' זהו' דייני"ם וקלת כתבו שהוא ס' לו"ט וקוי"ט חו ס' לו"ט ורביעית לויט רק שכתבו שהלו"ט שבמדי"ן זו הם קטנים ע"כ אין לסמוך על הלו"ט ועל המטבעות רק לפדיון הבן כסף לרוף השוקל אלף תתק"ך שעורות ולכתובת בתולה, יתן משקל ג' אלפים ת' שעורות ועיין בספר מעדני מלך במסכת כתובות דף רס"ט ע"ח מ"ם בזה וכלל דברים שלריך לפדיון הבן ס' לוט כסף נקי למשקל פרלג והוא יותר משבע' ריניים טוליר כי כל ר"ט הוא ח' לוט וחלי לוט וג' פשוט וחלי פשוט ותשיעית מחלי פשוט וכל לוט הוא ד' קוויט"ו וכל קוויט"ו הוא ד' פשיטים וע"ש שהאריך בזה: (כב) משערים בזוז דמוריית, דעת ר"ת הוא דכתוב, דמוריית ע"כ לריך ליתן לה מאתים דינר זהו' והוא עד"מ אם כ' דינר של פדיון הבן שוים לעלך ס' לוט נמלא מאתים דינר שוים לחמשים לוט כסף לרוף דהיינו עשרים זהובים ריניים בזמנם ודעת הרמ"ה אף שכתוב, דרבנן מכ' מקום לריך ליתן כסף זהו' מאתים דינר כסף לרוף השוקל אלף תתק"ך שעורות ומלחר שכתבו המחרונים שפדיון הבן לריך כ' דינר

במקום אחר הולכים אחר הסיבוד ולעניין הוספה אין הולכים אחר הסיבוד משום שם נשתנה המטבע מן כ"ף אין שם מאה זהובים שהייניס לו על סך מן המטבע הרשאומה אבל בשני מקומות יש שם ק' זהוב דשם במקום אחר יש עליהם שם זה מ"ש בסך כתובה דליכא הלואה ולא שייך רבית לכן לריך לשלם מטבע שניה אבל בסך נדוני שהיא חוב יתן מטבע הרשאומה מע"ג דמוסיפים שליש לא חיישי' לרבית דשמי הוספת שליש שחייבו חוכמים להוסיף תיקף אף אם לא תעיב בעיניו וינרשנה מיד אף דלא נשא ומתן אלא על עליו תיקף ממנו לפ"ז שהחוסר לא התירו בו ריבי' אלא משום שאם מגרשה אפילו תיקף אל עליו התוספות משא"כ בעניו שיתן לה ממטבע חדשה ואמי אין חיוב עליו לומר אם נירשה תקף אחר הניסואין ואמי לא היה לריך ליתן כ"א מטבע שיהא שוה כשעה שכתבו ואפילו אם ירלה לגרשה אחר הניסואין אינו יכול לומר לה הא לך מנה שוה ב' מנים שהיו שוים בשעת הכתובה אלא יתן לה מטבע

דכשאר מצפמות אין שומעין להם : (לז) הן בנדים ומקבלן עליו . כלומר שמעין לו שהבנדים בגדן והוא מקבלן בשך מסויס וזה הוא נדוניא ובכסי לאן כרגל אבל בנדי הכלה שאין שמין לו הם הקרקעות נכסי מלוג כאמור לקמן סי' ע"ז : (לח) וכמו שיתבאר לקמן . עיין לקמן סי' ק' סעי' ג' : (לט) בנכסי לאן כרגל . נראה להניח והן נכסי לאן כרגל וכמ"ש לקמן סי' פ"ח סעי' ג' נכסי לאן כרגל הם הנדוניא דהנעלת ליה :

(מ) אם ירלה להניח לה כרשותה . כלו' שיניח לותם כרשות כדין נכסי מלוג שיאכל פירות ויהיה הכל בחזקיו שלה והשבח והפסד כ"ב הריב"ם ס"ו ק"ן : (מא) כותבין מתרכתא . בכתבי מהרש"ו סי' ל"ו אם כתב נרלה קלת אפילו היא גרושה מן הרלשון ומן השני אלמנה אין כותבין רק מתרכתא מפני תקנת הבנים ותרמלתא למאי אתיא וכן אם היתה שבויה ומכ"ם בעולה לריך לכתוב בשבל שיהא בנים בשביל כתובתה ולא יהא לו שום תביעה על הבנים אם היתה גרושה או

אבן העזר סו הלכות כתובות

ע"ח כ' פור כשם השונה לגיטין כרמ"ם כרמב"ן בנברוי' גיטין דף י"ט ע"ב דפסק רבא כלכתה בוודאי שם מ' משלי פתוחות דף י' ע"ב כ משנה שם דף י"ח ג בריימתא שם ע"ב ד משנה

שי למורה

סי"ב בגב"ם ואמר לח"כ שלח כבין וכו' . כ"כ פחו"מ סי' ס"ח מחודש ט"ז בב"י ובש"ם שם סי"ג ובכנ"ג מו"ם ס"ק מ"ד בהגהת ב"י חות מ' :

סי' סז ס"ב ואין לה הלח מהם. כ"כ עי' בתוספות מ"ח דרי"ל ס"ל מסיקתא למיפה אין לה הלח מהם וכמוס' ד"ה ושמואל דאפשר דשמואל פליג ע"ז ודוק :

חכמת שלמה

סימן סז סעיף ב' ומתלמוד זו מהגרשב וכו' ברי כיון כחזק' כעולה ואין לה הלח מהם וכו' אבל בב"י כתב כח שהשמיטו הפוסקים שקיבל ואבל לאלמר משום דלא ס"ל כפירוש החום' רק כפרש"י ע"י"ם וברא"ש לבנין שמשם משום שהחום' לא נהגו כן רק לפיטהס שפירשו דאף פים עדים שלא נפטרה ולא נעגלה כתובתה מהם משום שכשר שלשהם אומר כן ואינו סומך על דברי הפדים ולפ"ז שפיר יש להקשות דיסכור כיון דאין לה רק מהם ע"כ מחזקינן כוודאי בעולה ואין לנו סומנים אבל לפי דברי הפדים אבל לפי

ביאור הגר"א

מקומות כו'. עי' טו"ר : נב) כמקיש כו'. שנ"ב ודוקא כמקיש כו' אבל כמקיש שנוכנין נמהיס הרבה קרובים רחוקים ואני עדים כשרים מוחזקין ברחם בשעה ומכם מקיימין אין קפידה כאחר וכמ"ש בניגיון ופ"ח כ' חייר יומתן שנים כו' מ"ב כגון ג' : נג) ולכן כו'. כמ"ש בפ"ב דכתובות וס"מ שחזקה שאין בפדים מוחמין כו' וכן בפ"ד ומ"ש בח"מ סי' מ"ה ובמ"מ סי' ס"ח ס"ג : סז א) לפילו יש כו'. עב"ם :

שהיו דעתם לדור וכל מנהג לותו מקום שחמייב לת עלמו ע"ם : כ) למחום וכו'. אבל יש מקומות נוהגים פסולים מוחמים לכבוד ואני עדים מוחמים ברחם ומ"פ מקיימין שכחובה. ולפחות מקומות יכולין לחמום אפ"י ס"ת לקרות דלא נרע מפסולין: כא) לגרש. כלומר מאחר מי שמ"י לקרות נקי' פסול מ"ב כוודאי לא מחמו עד שקרלו

טורי

אם לא שחיזכר בפי' : [ן] שלא חבין כו' חרשב"א כ' בזה שחר"מ חשיב דשומעין לו וחוא אומר דאין שומעין ולי חמו' מאד מה בכך וחא אפילו לא נכתב' הכחובה כלל יש לה כחובה מחמת חנאי ב"ד כפי מ"ש רמ"א בסי' ק' סעיף ח' ומ"ש חחיא דסי' שאחר זה בנר שנחנייר עם אשחו יש לה אפ"י שלא נכחב כלל דוחאי חנאי ב"ד מועיל אפי' למי שלא ידע חנאני ב"ד וצ"ע בענין כחוב' דקי"ל בפ"ק כחובו' אשה בזבורית חיח נ"ל דעכשיו שכותבין מכל שפר ארג מביא נבי מעדיות אלא שהב"י מביא בם"י זה בשם חשובת חרשב"א שאלה זה שנחנו לכחוב בכחוב' (מנקיט') דעל כחפאי אם חוא דוקא או שופרי דשחרי . חשובה אם אינו מנחג וזה כחבו קרוב חוא בעיני חיא דוקא כיון שכחב מה שלא חורגל בה אחרים אבל כיון שחורגלו בה חכל לכחוב כן מסחברא דשופרא שטרי חוא שאין בדעת שיכחבו בדוקא ויפשיטו ערומים ע"כ. וא"כ חי' נימא דחך שפר ארג אינו אלא שופרי דשטרי שחרי כוחבין בכל חכחובות מיחו יש לחלק דשאני חהם שאין חדעת נוחנת לחפשיט ערומים כמ"ש משא"כ חכא אלא דע"פ יש לדקדק נחי דשופרי דשטרי חוא מ"מ אמאי לא ניזק בחרא ואם קי"ל בח"מ סי' מ"ב דאפי' ל' חדיוטות שנחנו לכחוב אמרינן אפי' לא נכחב חוה כנכחב ע"כ נראה כוונת רשב"א דוודאי אזלי' בתרי' אלא שאומרים שמעולם לא נחכוין כמשמעו אלא נוזמא קאמר שיחיח לה פרעון מכל מה שחמכר וא"כ חי' ל"ל כן ולאו דוקא עידית קאמר אלא צריך שיחא פרעון טוב ולא נרוע לנמרי ולפ"ז אין לאלמנ' לקבל פרעון כחובת' מדבר נרוע ביוחר כנקי"ד . אחר זה ראיתי סוף כחובות בחנחות מרדכי וז"ל וביניחים לא נחקן עריין שפר ארג דא"כ אפי' עידית נבי ואולי בימי שמעון בן שטח נחקן זה ע"כ : שאלה בא' שנשא אשה שחיח אז מטבע קלים שקירין כנס נעלט ואח"כ נפסלו ועשו מטבע חדשה באופן שעכשיו חיח במטבע אחת מן חחדשים כמו א' של י"ט' וחנח שנשא אשתו בעת חראשון עשה לה כחובה עם חחוספ' שליש כנחוג בינינו כמוזכר בא"ע סי' ס"ח לעול' לסך נ' אלפים וחנח עכשיו יש חילוק (איך) יבו חכחוב' עם חחוספת : תשובה לכאורה נראה חיינו מחני' דס"פ שני דייני נזירות נשא אשה בא"י ונישא בא"י נותן לה ממעות קפוטקיא ונישאו בקפוטקיא נותן לה ממעות א"י נשא אשה בקפוטכיא ונישא בא"י נותן לה ממעות א"י ושב"נ אומר ממעות קפוטקיא ופליגי בזה ת"ק סבר כחובה דרבנן מ"ח אעפ"י שבשאר חובות חוכיין בכל נווני אחר מקום אשעבוד אם נכחוב מקום חשיעבוד בשט"ח כמבואר שם מ"ם בכחוב' שחיא דרבנן חקיל שיד האשה על חחחתונה וחוכיין אחר חפחות חן אם מקום חנט חוא חפחות בכ"מ נותן לה חפחות אם לא חוזכר' חמטבע בפי' בכחובה ושב"נ סבר דכחובה דאוריי"ח מ"ח חוי דינו כשאר שט"ח שחולכין אחר מקום חשיעבוד וכבר חזכיר חשור"א ע"ע סי' ס"ו דרוב חנאונים פ"ל כת"ק וכחוב' דרבנן ממיכא לפ"ז גם בזה שחום סו על חזווזים נ"כ חולכין אחר חשעבוד וא"צ להת לה כחובה וחוספת רק כשע' חנשואין כי על חמטבע חחיא עשה לה דוקא כחובה וחוספת אכזבי דייקת משבחת איסבא חהרי איחא בפ' חנזהל קמא חובא ב"ד פ' סי' קס"א חמלוח לחבירו על חמטבע וחוסיפו עליח נותן לו מטבע חיוצא וחרכינן וחא קא שבח לענין נסבא וס"ל וחא חוי ריבי' דמקבל שפי ממה שחלוחו ומשנינן דרב ספא עבד עובדא עד י' בחמניא פי' דאם יש במטבע חחדשה חוספות חומש על חישנ' נותן לו חחדשה אבל אם יש שפי מחומש לא דחוי ריבית וכן פסקו כל חפוסקי' משמע דאי לאו משום איסור ריבית חיח ראוי לפסוק דנותן לו מטבע וכ"כ (בם' חחרומות) ז"ל אם נפסל' וחוסיפו על חשני אף שהיא בעת חפרעון נותן לו מחנפסל ואי לית כי' אורחא למישן צריך לייחן לו מן חשני אך לדקדק מפני איסור חריבית כו' שמעת מני' דבמקום שאין רבית כנון נותן מחנת לחבירו ומכשיח לייחן לו זומן פלוני מאה זהובים וחוסיפו על חמטבע צריך לייחן לו מאה זהובי' דשעת פירעון וחשפ נראה ברור דאינו שייך לומר בזה קילך אחר שעת חשעבוד דאינו נפרע אלא מן חמטבע שיש לו דרך לפרוע בשעת חפרעון צריך שיחיח עליו על חמעות שם של מאה זהובים ומה יועיל לנו שיחיח על חמעות שם של מאה זהובים בשעת חשעבוד חרי חבטיחו על חפרעון שיחיח בעת חחיא מאה זחו' וזה מוכח דחא בחלואה פשוט שחולכין אחר חשעבוד בכ"מ כמ"ש חחושן משפט סי' ע"ד ואפ"ח בחוספת אי לאו משם ריבי' חיח צריך לחת לו מחדש אלא ע"כ כמ"ש דדוקא בב' מקומות דיש עכ"פ שם של שק מאה זחו' על חמעות בשעת חפרעון דאינו במקום האחר וחוא יש לו דרך ליקך לשם ע"כ שפיר קאל הרי לך מאה זהובים משא"כ בחוספי על חמטבע דעכשיו אין לה שם של מאה זהובים כלל וחוא חחנ' לחת לו מאה זהובים אלא דבמקום שיש איסור ריבית אנו מבטלין חנאו שחחנ' א"כ מאה זהובים כיון שיש איסור בדבר וא"ל לפי מ"ש דעכ"פ צריך לחת לו כמטבע חישן אם נפחת יותר מחומש כמ"ש ב"ד סי' קס"ח וכמה לא נאמר דייחן לו מטבע מחדש דהרי אין כאן ריבית אין זה קושי' כלל דבאמת מצינו בס' חתרומה שער מ"ו שזכרנו לעיל וז"ל אך חראב"ד חוקק ואמר דלענין שחחא ליכא למיחש אפי' נפחת שיעור נדול שלא קפדו בחו' חומש אבא משום איסור ריבית אבל בפחות אינחפרוש וסברא רחוקח שזח ישתכר וזח יפסיד חקרן שכו ע"כ חרי כפניך דאפי' לבעל' החרומות שחולק על הראב"ד וס"ל דאם פחתו כנכ' לו מ"ם אין חשעם אלא משום שלא יפסיד חקרן שכו ומ"ה אף אם לפי חמשמעות של חחנאי ב"ל דלא ס"ל כפי תו' וכן משמע מפירש"י

באר

כא) לגרש. כלומר מאחר מי שמ"י לקרות נקי' פסול מ"ב כוודאי לא מחמו עד שקרלו

זהב

חישנ' שחרי אף לא חי' שם ס"א מטבע חישנ' רק שאח"כ בחמתנ' זמן נחחוח שינוי במטבע ואין חילוק בין אם זמן רב אחר חנשואין או יומים מ"מ לא שייך לומר חכף חך עליו חיוב זה א"כ חוי בכלל שאר חלוואות לענין ריבית ואיסור יש בדבר אם יחן ממטבע החדש דכבר איפסקא בא"ע סי' ס"ו דנכסי צ"ב דחיינו חנדוניא חיא כשאר חוב אלא דלכאורה י"ל דמ"מ לענין ריכית אינו כשאר חוב משעם החכמים עצמ' צוו להום ף שלישי אלא דכבר ביארנו דקענין מטבע החדש חוי עליח שם ריבית וע"כ העול' בידינו חכל' כמעשה דעיקר כתובת שכח דחיינו מאתים של בתולה ומנה של חאלמנ צריך לשלם במעות טובי' חמוצאים בשעת פירעון חכתובה דחיינו מאות זחו' מעארי"ש לבתולה ומאתים זחו' סעארי"ש לאלמנ כנהוג במדינות מערבי"ן ומה שקיבל עליו בסך שלשת אלפים דחיינו שחשבו כותבי חוספת כתוב' את חנדויא עם אשליש חוסף' עפ"י תקנת חכמי חמשנה זה לא יחיו נחשב רק במעות לנו נעלט כמה שירוע ערך חשיעור של כנו נעלט לפי ערך חמעות שנתחדש אח"כ לכל זמני ארץ חמדינה של מעהרין וכן פסקו דחיינו בנבייח תו' כתובת חנ"ל באם יצטרך לזה שינכו מכל חכתוב' עם חוספת כתוב' שיעור ד' מאות שיחיח ממעות טוב וחמות' יחשוב חכל . לפי חמעות כנו נעלט : שוב ראיתי שיש תקנ' במדינות מערבין נעשית אחר שנחתו' ממעות החדש לשלם חחובות בדרך זה שיחשוב מעות כנו נעלט כמה חוא במעות טוב וכן יתן לו רק שיוסיף עוד שליש לא אזלינן בתקנת זו בנבייח כתובה כי לא נתקנ' אלא להלואות אבל בנבייח כתוב' חוה דינה כמתנה ודינה לשלם ממעות טוב רק חשבון חנדויא שחוא צ"ב עם חחוספת שליש שחוסיף לה חוי כמו שאר חוב וא"כ נם בזה צריך שיוסיף ף שליש על פרעון חלנינ נעלט כמו שאר חובות וכל דבר שזכרתי שליש דקי"ל חיינו דוקא בתו' שליש שכך חתן מוסיף מצד חדין שמבואר במשנה חביאו ב"י בסי' ס"ו בספר א"ע : ע"כ חוי כמו חנדויא עצמה שחוא כחוב דעלמא ושייך בו רבית וכמו שביארנו דחנדויא חוי כשאר חוב' וכן חוספת שליש כיון חוספת שליש לא מצד רצון חבעל רק מכח חיוב שתקנו חכמי חמשנה משא"כ בשאר חוספת שאדם מוסיף לאשתו מצד שמצא' חן בעיניו מוסיף לה איזה סך אינו חוספת חו' כמו מתנ' בעלמא וחוא נינבת כול' ממעות שוב חיוצא בשעת פרעון אבל נדון דידן לעיל שנעשה בסך שכש' (אלפים) שחוא מצד חוספת שליש כתקנת חכמים דינו ברור כמ"ש שי"ח נחשב עפ"י מעות לנ"נ נעלט עם תוספת שליש עכ חפרעון כתקנת מדינות מעהרין בשאר פירעון חובות כנלע"ד ברור כשמש ושוב ראיתי תשובה חכם א' בזה שפסק נ"כ חכי בעיקר חדין מטעמו ונימוקו שראיתי חנם שדבריו בראיותיו לא ישוו בעיני מ"ם יפה כיון לענין חדין דין אמת כמו שכתבנו נאום דוד חוא חקטן חלוי :

סי' סז דין כתובת אלמנה וחרש שוטה וקטן היא או הוא וגר שנתגייר :

סז [א] אפ' יש לה עדים כו' בתוספת מבואר שם מאחר שחיו נשואין אמרינן דלשבח' אומרים כן ובנמ' פרכינן ונחוש שמא תחתיו זינת' ובין לפירש"י ובין לספר"י שם חו' חקושי' עך רב אשי שם אלא דלרש"י מקשת דאמאי אמרו במשנה דאם נכנס' לחוספת דאין לה שענה בחולים א"כ לא יבא לב"ד כלל ולא יחקרו עליח וא"כ יש ספק שמא אסור' לו משא"כ בשאר מקומות עכ"פ יבא לב"ד ויחיה חחיר' עכ"פ משא"כ כאן ולר"י פריך כיון שזו יש לה כחובה מנה וחיא עדיפא משאר בתוקה ונמצאת בעוקה דאין לה אפי' מנה א"כ יבא לידי איסור שזה סבור שחב"ד חושבין אותה לבעולה ולא יבא לב"ד כלל ומשני שם רב שרבי' משקידש ובעך לאחר דוודאי לא זינת' תחתיו (משמע בלא בעל לאלתר יש לו שענת בתולים כמו בשאר בתוקה ונמצא' בעול') וא"כ ק' על חטור וכן שאר פוסקים שכא חביאו חך דרב שרבי' דאם חוא קאי בשיטת רב אשי כפי חפרושים שזכרנו ואנן קי"ל כרב אשי דכונס' בחזקת בתולה ונכנצא' בעולה אין לה כלל ולמה ספקו סתם דבתוקה מנה וחיא עדיפא משאר בתוקה ונמצאת דחסוספים לא ס"ל כרש"י ותו' אלא ס"ל דחך מקשין דפריך ונימוש לשמא תחתיו זינת' פריך דוקא עך רבת דאמר שם כנסת בחזק' בתוקה וחיא בעולה יש לה מנה אף עך נב דמעולם לא חיח לה חוס' עם איזת בעל ממילא ודאי זינתה ע"ז פריך למה יחיה לה מנה דאימור תחתיו זינת' ואפי' איסור יש עכיח ומאיסורא לא פריך שמא תחתיו זינת' דיש כאן ספק ספקא דאמרינן שם בנמרא דף ט' ספק תחתיו ספק לא תחתיו ואא"כ תחתיו יש ספק שמא באנס ומותרת לישראל אבל אממון פריך שפיו דוקא לחוציא ממון וראי' דאפיכו רוב לא מהני נבי ממון לחוציא כדאיתא בפרק המוכר פירות דוקא אזלינן בממונא בהר רובא ע"כ פריך דלמה יחיה לה מנה וע"ז משני רב שרבא דבעל לאלתר מ"ח יש לה מנה לכנסת בחזקת כו' ויש ראיה שובא לפרש זה דלעיל דף נ"ו ע"ב כתבו חתוספת ד"ח אי לם תב כו' מקשה על מיש דלמיתב כתוב' נאמן להספיד כתובה' חא יש כאן ס"ם כו' וא"ל דס"ם לא מהני כממון לחוציא דחא לקמן איכא למ"ד יש לה מנה אלמא דבאותו מנה דיש ס"ם מהני לחוציא ותירצו שם דלא חו' טם ס"ם כו' ובאמת דוחק חוא שם בדריחם ולא ס"ל כחספוקים דבר זה אלא ודאי יש שם ס"ם ואפ"ה (כא) מהני ס"ם לחוציא ממון ומה דקשיא לחו לאותו מ"ד דיש לה מנה משמע דס"ם מהני אין זה כלום דבאמ' חנמ' מקשה קישיא זו דניחש שמא תחתיו זינת' ולא מהני לנבי ממון ס"ם ומוצדק רב שרבא לתרץ דלא חוה ספק כלל כיון שבעל לאלתר וע"כ יש לה מנה לדבה ויודע אני שאיני כדאי לחלוק אפי' על תלמידי חתו' ח"ו מ"ם דבר זה תורת חיא וכלמוד אני צריך דסתירה נדולה יש לי בדבריחם דכדבריחם קשיא שמואל אדשמואל דקפי' בבריחם דכאן ס"ל כשמואל דס"ם מהני אפי' לחוציא ממון דאא שמואל חוא אומר שם דנאמן להספידה וחוצרכו התוספ' לומר דא חוי נחשב רק במעות לנו נעלט כמה שירוע ערך חשיעור שכ כנו נעלט לפי ערך חמעות שנתחדש אח"כ לכל זמני ארץ חמדינה של מעהרין וכן פסקו דחיינו בנבייח תו' כתובת חנ"ל באם יצטרך לזה שינכו מכל חכתוב' עם חוספת כתוב' שיעור ד' מאות שיחיח ממעות טוב וחמות' יחשוב חכל . לפי חמעות כנו נעלט : שוב ראיתי שיש תקנ' במדינות מערבין נעשית אחר שנחתו' ממעות החדש לשלם חחובות בדרך זה שיחשוב מעות כנו נעלט כמה חוא במעות טוב וכן יתן לו רק שיוסיף עוד שליש לא אזלינן בתקנת זו בנבייח כתובה כי לא נתקנ' אלא להלואות אבל בנבייח כתוב' חוה דינה כמתנה ודינה לשלם ממעות טוב רק חשבון חנדויא שחוא צ"ב עם חחוספת שליש שחוסיף לה חוי כמו שאר חוב וא"כ נם בזה צריך שיוסיף ף שליש על פרעון חלנינ נעלט כמו שאר חובות וכל דבר שזכרתי שליש דקי"ל חיינו דוקא בתו' שליש שכך חתן מוסיף מצד חדין שמבואר במשנה חביאו ב"י בסי' ס"ו בספר א"ע : ע"כ חוי כמו חנדויא עצמה שחוא כחוב דעלמא ושייך בו רבית וכמו שביארנו דחנדויא חוי כשאר חוב' וכן חוספת שליש כיון חוספת שליש לא מצד רצון חבעל רק מכח חיוב שתקנו חכמי חמשנה משא"כ בשאר חוספת שאדם מוסיף לאשתו מצד שמצא' חן בעיניו מוסיף לה איזה סך אינו חוספת חו' כמו מתנ' בעלמא וחוא נינבת כול' ממעות שוב חיוצא בשעת פרעון אבל נדון דידן לעיל שנעשה בסך שכש' (אלפים) שחוא מצד חוספת שליש כתקנת חכמים דינו ברור כמ"ש שי"ח נחשב עפ"י מעות לנ"נ נעלט עם תוספת שליש עכ חפרעון כתקנת מדינות מעהרין בשאר פירעון חובות כנלע"ד ברור כשמש ושוב ראיתי תשובה חכם א' בזה שפסק נ"כ חכי בעיקר חדין מטעמו ונימוקו שראיתי חנם שדבריו בראיותיו לא ישוו בעיני מ"ם יפה כיון לענין חדין דין אמת כמו שכתבנו נאום דוד חוא חקטן חלוי :

סי' סז דין כתובת אלמנה וחרש שוטה וקטן היא או הוא וגר שנתגייר :

סז [א] אפ' יש לה עדים כו' בתוספת מבואר שם מאחר שחיו נשואין אמרינן דלשבח' אומרים כן ובנמ' פרכינן ונחוש שמא תחתיו זינת' ובין לפירש"י ובין לספר"י שם חו' חקושי' עך רב אשי שם אלא דלרש"י מקשת דאמאי אמרו במשנה דאם נכנס' לחוספת דאין לה שענה בחולים א"כ לא יבא לב"ד כלל ולא יחקרו עליח וא"כ יש ספק שמא אסור' לו משא"כ בשאר מקומות עכ"פ יבא לב"ד ויחיה חחיר' עכ"פ משא"כ כאן ולר"י פריך כיון שזו יש לה כחובה מנה וחיא עדיפא משאר בתוקה ונמצאת בעוקה דאין לה אפי' מנה א"כ יבא לידי איסור שזה סבור שחב"ד חושבין אותה לבעולה ולא יבא לב"ד כלל ומשני שם רב שרבי' משקידש ובעך לאחר דוודאי לא זינת' תחתיו (משמע בלא בעל לאלתר יש לו שענת בתולים כמו בשאר בתוקה ונמצא' בעול') וא"כ ק' על חטור וכן שאר פוסקים שכא חביאו חך דרב שרבי' דאם חוא קאי בשיטת רב אשי כפי חפרושים שזכרנו ואנן קי"ל כרב אשי דכונס' בחזקת בתולה ונכנצא' בעולה אין לה כלל ולמה ספקו סתם דבתוקה מנה וחיא עדיפא משאר בתוקה ונמצאת דחסוספים לא ס"ל כרש"י ותו' אלא ס"ל דחך מקשין דפריך ונימוש לשמא תחתיו זינת' פריך דוקא עך רבת דאמר שם כנסת בחזק' בתוקה וחיא בעולה יש לה מנה אף עך נב דמעולם לא חיח לה חוס' עם איזת בעל ממילא ודאי זינתה ע"ז פריך למה יחיה לה מנה דאימור תחתיו זינת' ואפי' איסור יש עכיח ומאיסורא לא פריך שמא תחתיו זינת' דיש כאן ספק ספקא דאמרינן שם בנמרא דף ט' ספק תחתיו ספק לא תחתיו ואא"כ תחתיו יש ספק שמא באנס ומותרת לישראל אבל אממון פריך שפיו דוקא לחוציא ממון וראי' דאפיכו רוב לא מהני נבי ממון לחוציא כדאיתא בפרק המוכר פירות דוקא אזלינן בממונא בהר רובא ע"כ פריך דלמה יחיה לה מנה וע"ז משני רב שרבא דבעל לאלתר מ"ח יש לה מנה לכנסת בחזקת כו' ויש ראיה שובא לפרש זה דלעיל דף נ"ו ע"ב כתבו חתוספת ד"ח אי לם תב כו' מקשה על מיש דלמיתב כתוב' נאמן להספיד כתובה' חא יש כאן ס"ם כו' וא"ל דס"ם לא מהני כממון לחוציא דחא לקמן איכא למ"ד יש לה מנה אלמא דבאותו מנה דיש ס"ם מהני לחוציא ותירצו שם דלא חו' טם ס"ם כו' ובאמת דוחק חוא שם בדריחם ולא ס"ל כחספוקים דבר זה אלא ודאי יש שם ס"ם ואפ"ה (כא) מהני ס"ם לחוציא ממון ומה דקשיא לחו לאותו מ"ד דיש לה מנה משמע דס"ם מהני אין זה כלום דבאמ' חנמ' מקשה קישיא זו דניחש שמא תחתיו זינת' ולא מהני לנבי ממון ס"ם ומוצדק רב שרבא לתרץ דלא חוה ספק כלל כיון שבעל לאלתר וע"כ יש לה מנה לדבה ויודע אני שאיני כדאי לחלוק אפי' על תלמידי חתו' ח"ו מ"ם דבר זה תורת חיא וכלמוד אני צריך דסתירה נדולה יש לי בדבריחם דכדבריחם קשיא שמואל אדשמואל דקפי' בבריחם דכאן ס"ל כשמואל דס"ם מהני אפי' לחוציא ממון דאא שמואל חוא אומר שם דנאמן להספידה וחוצרכו התוספ' לומר דא חוי נחשב רק במעות לנו נעלט כמה שירוע ערך חשיעור שכ כנו נעלט לפי ערך חמעות שנתחדש אח"כ לכל זמני ארץ חמדינה של מעהרין וכן פסקו דחיינו בנבייח תו' כתובת חנ"ל באם יצטרך לזה שינכו מכל חכתוב' עם חוספת כתוב' שיעור ד' מאות שיחיח ממעות טוב וחמות' יחשוב חכל . לפי חמעות כנו נעלט : שוב ראיתי שיש תקנ' במדינות מערבין נעשית אחר שנחתו' ממעות החדש לשלם חחובות בדרך זה שיחשוב מעות כנו נעלט כמה חוא במעות טוב וכן יתן לו רק שיוסיף עוד שליש לא אזלינן בתקנת זו בנבייח כתובה כי לא נתקנ' אלא להלואות אבל בנבייח כתוב' חוה דינה כמתנה ודינה לשלם ממעות טוב רק חשבון חנדויא שחוא צ"ב עם חחוספת שליש שחוסיף לה חוי כמו שאר חוב וא"כ נם בזה צריך שיוסיף ף שליש על פרעון חלנינ נעלט כמו שאר חובות וכל דבר שזכרתי שליש דקי"ל חיינו דוקא בתו' שליש שכך חתן מוסיף מצד חדין שמבואר במשנה חביאו ב"י בסי' ס"ו בספר א"ע : ע"כ חוי כמו חנדויא עצמה שחוא כחוב דעלמא ושייך בו רבית וכמו שביארנו דחנדויא חוי כשאר חוב' וכן חוספת שליש כיון חוספת שליש לא מצד רצון חבעל רק מכח חיוב שתקנו חכמי חמשנה משא"כ בשאר חוספת שאדם מוסיף לאשתו מצד שמצא' חן בעיניו מוסיף לה איזה סך אינו חוספת חו' כמו מתנ' בעלמא וחוא נינבת כול' ממעות שוב חיוצא בשעת פרעון אבל נדון דידן לעיל שנעשה בסך שכש' (אלפים) שחוא מצד חוספת שליש כתקנת חכמים דינו ברור כמ"ש שי"ח נחשב עפ"י מעות לנ"נ נעלט עם תוספת שליש עכ חפרעון כתקנת מדינות מעהרין בשאר פירעון חובות כנלע"ד ברור כשמש ושוב ראיתי תשובה חכם א' בזה שפסק נ"כ חכי בעיקר חדין מטעמו ונימוקו שראיתי חנם שדבריו בראיותיו לא ישוו בעיני מ"ם יפה כיון לענין חדין דין אמת כמו שכתבנו נאום דוד חוא חקטן חלוי :

עזר

רק כמדשה שחין כה מנהג לנבי שייך לנוסף כי רק לנבי חנוסף מנכג דכל כמדינות דכאן שזה נזה . מה שחין כן לנבי שייך לנוסף וכמ"ש בפ"ב ובפ"ח ס"י ז"ל שכנוגע בפ"ע ז"ל שכשם שפיסקים ס"ם שלא חזליגו נזה כי חס חחר מנהג כל כמדינה ס"ם ונס שמדוכה נזה בוח נ"כ עיר נדולה כזמליגו נל' חזל"ש על כל זה כפרש"י חין לדוכה נזה חחר כעיר כיון שחין מנהג קנוס נבני שייך לנוסף : אחד כתב שטר לחבתו חלך על סר ת' וחוזיס חון כחובת כחולה שכיום לה וכי' כתוב כו שחנהג נזמן שחנהג בהחובה ולא כי' כתוב כו חוזיחת שקיבל ממנה סך כ"ל רק סתם חודחה כתייב סך זה לפרעו נזמן נניים בהחובה מ"ן לסך בהחובה וחחר שני שנים נתן לה חוספות בחובה על סך בס"ך עיר הר"פ זהו ס"ם חלף חון שייך לנוסף בנתוב בחובה כיסח חוספות בחובה שבשלשון חרגוס שבהחלה לח כתב נוסח זה רק בנוסח קנין סיוב על שטר חלה וחמחם בעיני נדי שלא יכי' נזה לה פחחון לח בחו"ם ובחו"ס בחו"ם ובחו"ס סי"ד שמחילה שייך לנוסף כוח לכסף נרחם שנם שחינו כתוב נשלשון כתוב על כל זה דינו נזה נהפיל דס' ק' בחו"ם סי"ד יפו"ם שכוח רק שיכי' נרידם לנבות נפי שטר ח' נזמן הרחשון חו כפי זמן שני בשטר שני ונפרט שכי' כתוב כי שכוח כל שטרות וכחובות וחוספות כו' שחזה מכיח שכוח כמו כתובה מחם ונפרט שבמנינו ליוב כן שחטול מלוה מ"ן שייך לנוסף וכו' כמשמעם כ"כ נזה נם בשטר חודחה וחם נאחר נ"כ לומר נ"כ שנם בעת כתיבה שנעבר חין עוד חפס בידו לכלכל נזה נם בשטר חודחה ומכל מקום נלמ"ע חלמ ומלד כשנוסף כי' פשר : נשו"ת נבעת שמואל ז"ל סי' נ"ד כתב שנם שלח רלה לקבל ימין סובר על חוספת כתובה נוכה כפ' מנכג כמדינה כחלו כי' קנין סודר ע"פ וכו' מקום לומר שכרי זה

כשלא נעל לאלתר אחר קידושין ונמצא לה בתולים יש לה טענת בתולים שיימו שרמוי לבא לב"ד ולחקור שמא תחתיו זינתה אבל להפסיד, לומר מנה מיום יכול כי אין שהדי שבחזקת בתולה כיצד לה תנאי עמו לף שלא תמלאני בתולה תתן לי מנה ועיין בדברי הרב המ"מ וכב"ח (ד) הגיורת עיין בב"ח מ"ש על זה: (ה) ונמצאת בעולה לפי' ממה אין לה. בד"מ כתב וכ"ש שאין לה תוספ' וכן הוא בהגהות מלפני ורבינו, תמוהים בעיני מה כ"ש הוא בגמרא בכתובות דף ק"ח ע"ב כתב ר"ת והילוני אין להם כתובה ומקשה עלה בגמרא דף ק"ח ע"ב תמר שמוחל לה שנו הלא מנה מתחים אבל תוספות יש להן תניא נמי הכי בסם שאמרו אין להם כתובה כגון הממזרת וכו' אין להם מנה מתחים אבל תוספות יש להן בסם שאמרו הכמים יולאות שלא בכתובה כגון עוברת על דת וחברותיה אין להם תוספות וכ"ש מנה מתחים הרי להדיא לפיך שמנה ומתחים הוא כ"ש מתוספות אבל זה מניינו שמנה ומתחים אין לה תוס' יש לה בלא הכיר בה (כדלקמן סימן קמ"ז סעיף ג') וע"כ מ"ל לפסוק בכאן בחזקת בתולה וממלת בתולה למדין לה תוספות דהא כל שאת בכתובות דף י"ח ע"ב בעי למימר דאם כאן בחזקת בתולה ממלת בתולה דמקח טעות לא לגמרי מצמע מ"מ למה תגרע מהלמה לכ"ג בלא הכיר בה הוי ג"כ מקח טעות ואין לה כתובה ואפ"ה יש לה תוספות ומ"מ לקמן בסימן ס"ח סעיף ג' והוא מועתק מדברי הרמב"ם מצמע כשיש רואים או שהיה מודה שהמעיד עליה ראשון הוא הילוני אין לה תוספות ומ"כ לריך לחלק בין המעמו דהכא לגלא הכיר בה דסי' קי"ז גבי מייבי לאוין ועיין לקמן סימן ס"ח ס"ק י"ג כתבתי בוב מעם ורלוים עיין בב"ח מ"ש על זה: (ו) וכן הילונית אם הכיר בה ואם לא הכיר בה אין לה מנה מתחים אבל תוספות יש לה ועיין לקמן סימן קמ"ז סעיף ג': (ז) הסוטה לא תקנו לה בשוק אפי' בשאר נשים ואפי' בשפחות כנעניות קודם כתיבת כתובה דכוי כלכתחילה) ס"ב ד' ס"ם) ומ"ם ואם היה בשוק כותבין בשולמא. ע' ב"ח ל"ל דהיינו בכהניות ובשפחות קודם כתיב

בגדלותו מכח תנאי כ"ד ול"ל לפירוסס ט"ע ממחת תנאי כ"ד אין לה אלא מה דהא מסגדיל היא בעולם מ"מ ממרין הואיל הכתובה על מתיחס בידה הוי כאלו נאמת בהמת והיא בתולה ויש לה ר' ממחת תנאי כ"ד ולא מיישינן שמא תטרוף מעשעדים שמכר בקטנותו ממחת תנאי כ"ד כי אז לריכה היא לבדר אימת היתה בשומה לו ועדים אלו יעידו שהיה קטן מ"ו כרמזים כתב הטור הטם דלא גבית ממשעבדים ולכאורה נרחה לכתחלה קורעים הכתובה שלה וכותבין בתובה על מחתים אלא אלו דיעים לייני שהירע כך שלא כתב לה בתובה לחרת ס' אלא כהג"מ קדושין דף תרס"ג לא משמע כן וכן פסק בתשובות מהרי"ו סי' ק' דמ"ל לכתוב לה בתובה מחרת וע' ב"מ : יב אלא מה לדעת הרמב"ס הכא לדעת המגיד שם מייני בעת שבגם בותיית היתה יותר מג' שנים ואז היא בחזקת בעולה מ"ם ס"ל להרמב"ס דאין לה אלא מה שבתב לה מחתים אלא מה שבתב לה בתובה לפ"ז אין חילוק בין קטן לגר כי גר שבעת אסה בתב לה מחתים הוי בתובה ומדברי המחבר משמע דלא ס"ל כהמגיד ולדעת תו' והרא"ם לכאורה קשה למה בניורת יש לה ר' אם היא בחזקת בעולה אם כן הוי בתוסף בתובה · ואפשר לף על גב דקיימי' לן בניורת דאין לה בתובה מאחים מאחת שמא זאתה מ"מ אם בתב לה מאחים לא הוי בת"כ כי לאו בודאי זאתה ובמ"מ בתב הרמב"ם מייני שלא בתוב לה בתובה אלא מה שבתב לה מאחים לא הוי בת"כ כי לאו בודאי זאתה ובמ"מ בתב הרמב"ם מייני שלא בתוב לה בתובה אלא מה שבתב לה מאחים ומשמע כן ברמב"ם דאין לה אלא מה שבתב לה מאחים ולא יותר ולא מסתבר כן דלמה יהיו נשואי בתובה פחותה מבתולה ועוד דלמה לא יהיה לה בתובה כבתולה ומ"ש בתב הרמב"ם מייני שלא בתוב לה בתובה אלא מה שבתב לה מאחים ר"ל שלא בתב לה בתובה כלל אלא מה שבתב לה מאחים ומ"ש ב

דמילתא נקט ומעשה שהיה (שטעמה כך) ולמה כב"ח : (ו) אם מלאה דם . אפ"ג דמדינא עד שתמיה המכה תולין בדם בתולים ומ"מ רחיים הוא הדם שלה ובטלה מקודם די"ל דכל זמן שיש דם עדיין אין פתוח לגמרי ופרלה דחוקה קרי לה בגמרא וע"כ כל זמן שיש דם אינו יכול לטעון פ"פ דודאי טועה הוא הטה:(ז) אבל במור לה ותדרכה מלקין אותו ואפ"ו לדעת הרמב"ם שאינו מחלק בין כיוצא בו ומ"ם הרמ"א לקמן סי' קע"ח סט"ו אפילו בדם בתולים ואפשר דלא קאי אלא אדלעיל מיניה דוקא בשלא הכה אלא נגע בה ולא נתכוין לפרוע כתובתה . משמע לפ"ז ליכא למיחש דמורת קרי ואפשר דלא מיירי אל

שויה על נפשו מתיכת דלסורת : יח היכא מפסדת חלה עיקר כתובה. ומבואר בס"ם כרמ"ה והר"ן וכמרדכי אם היתה הכתובה מדאורייתא, לא היה נאמן להפסיד את הכתובה חלה הואיל תקנות חכמים הכתובה נאמן הס אמרו והס ממרו דנאמן להפסיד הכתובה מטעם מזקה אין אדם טורח בסעוד' ומפסידה ואם היה שוגה לותה לא היה טושה סעוד'. ואם לא טרח בסעוד' היו נאמן כמ"ש בהר"ן והמגיד והיינו דוקא כשטוען פ"פ מלאתי אז היו יכול לבדר ואינו נאמן חלה מטעם אין אדם טורח בסעודה אז בעינן שטרח בסעוד' אבל אם טוען טעות דמים נאמן לפי מה שנתבאר לקמן סי' [ט] פ' המדיר והטור והמחבר לא הזכירו כלל ומשמע דאפי' בלא טרח בסעודה אלא שהוציא דמים מזקה אין אדם טורח בסעודה כלל ומשמע כן מלשון הרמב"ם והטור לכאורה לא משמע כן חלה אפילו בטענות דמים אינו נאמן ולפסקי לפי מנהג שלנו לקמן מסמנין וים חשש שמא אינכד סדם מ"ם בעינן אפי' בטענות דמים מזקה אין אדם טורח בסעודה : יט אבל אם התו' כתובה ים לה. דהא הטעם הוא משום הס אמרו והס ממרו לכן כל מה שהוא מתיקון חז"ל נאמן להפסיד אבל ת"כ מתנה הוא ואינו נאמן להפסיד וכתב הר"ן והמגיד י"א דוקא בפ"פ ים לאדם כן בכתובה לת"כ אבל בטענות דמים נאמן להפסיד אפי' ת"כ וכתבו לרמב"ם אין חילוק כן בכתובה לת"כ אבל בטענות לטענות דמים ומ"ם בסמוך שפיר אף בטענות דמים לרמב"ם בעינן הטעם הס אמרו והס ממרו אבל אם טרח בסעודה . ולכאורה נראה מרמב"ם דוקא בסמכתא מז ים חילוק בין כתובה לת"כ אבל אם שתקה הוי כהודאה ונאמן לכל דבר מיהו מדכתב הרמ"ם והר"ן והטור דסוני מיירי כשאין מכחזתו חלה בשטרא אבל אם שתקה אפילו אין אדם טורח בסעודה ובסוגיא איתא הטעם אין אדם טורח בסעודה ס"מ שתיקה זו נאו הודאה היא ורמב"ם פוסק דמפסדת נס ת"כ וכ"פ הס"ג מיהו ל"ל עיקר כל הפוסקים חע"ג הרא"ם כ' נ"כ הסברא נועד דמפסדת נס ת"כ ומ"מ נגד כל הפוסקים חע"ג הרא"ם כ' ג"כ הסברא נועד דמפסדת נס ת"כ ומ"מ לא הכריע כן והטור פסק ג"כ דאינה מפסד' ת"כ מיהו בטענות דמי' ול"ל קיס לי כהני פוסקים דס"ל דמפסדת ת"כ. וא"ל למה מפסדת ת"כ כשאין בעולה מעיקרא מ"ם מחייבי לאוין שלא הכיר בה וע' בסי' הקודם מ"ם נס בר"ן כתב בשם הרמב"ן כאן הוי הכיר בה ולא נתכוין לוותר ולחייבו ולא אמרינן מחל לו אלא בכתובה שהיא בעולה . ב שהיתה בעולה חע"ג דאינה מזיקה לו אלא לאחר מיתה מ"מ הואיל ומצוי שיחיה אחר מיתתו ויזקנו יורשיו אמרינן מחל לו אלא בכתובה שהיא בעולה ומיהו אם מחל לו בחייו אפילו בשעת הכניסה לא מהני דאין אדם מקנה דבר שאינו בעולם לבעלה ועיין בס"ם שכתב דמ"ש הרמב"ם והמגיד כתב על זה דהא דומה לטענת אמנה דאין אדם טורח בסעודה ומפסידה ומשמע מכאן היכא דהחזקה מסייע ליה ת"ל ליגבע היסת אפי' בטענת דמים ועי' בסי' ע"ח ועמ"ש בסי' ל"ו : כב ומ"ש בס"ם דף ע"ב מבואר לר"ג היכא נאמנת משום דהיכי מוקמת בעולה מחזקת ברי והוא פוטר אמת מלא בעל נב בעלמא ק"ל דר' ושמא אין מוליכים ממון ומאן היכא מוליכ בכתובה משום דליכא למימר אמת מלא בעל נב בעלמא ק"ל דר' ושמא אין מוליכים ממון ומאן היכא מוליכ מני קודם הנשואין ואין לה כתובה חלה מנה ליכא למימר דמחזקת ברי והוא פוט

מס יתרלו מושלה ממדם : טז מס נסתרה מיד . כלומר מיד ממר מימוד לריך לטעון וע' בטור שממלק בין מס הב"ד מלו לו מיד :

סט (א) מפילו לא נכתבו. לפון הרמב"ם והטור כל הלו הדברים מפילו לא נכתבו בכתובה או מפי' לא כתבו כתובה כלל הלא נפא סתם זכתה המשה בכל עשרה דברים והוא בתרבעה : (ב) הלו הן העשרה דברים. מע"פ שמונה והולך י' דברים הינם כולם בתשה ממת שתם מת הוא בחייה הין כאן קבורה להא יורשים קוברים אותה וגם הין כאן כתובת בנין דכרין ומס מתה היא בחייו הין כאן חיוב כתובה וגם הין סיוב מנכסיו ויושבת בביתו כל זמן אלמנותה הלא ודאי לגדלן קחני : (ג) מזונתה וכסותה ושותה. לדעת הרמב"ם כל השלשה הן מן התורה וע' במ"מ בחילק בין מזונות לכסות והרמ"ם פ' שני דייני נזירות כתב דמזונות הן מדרבנן ודעת הר"ן בפ' נערה (ד' תק"ם ע"ב בסופו) דלפ כסות מדרבנן וכדעת הרמב"ן כו' קרל לטושה הוא דתתא ע"ש: (ד) ליני ניזונית ולינו עושה שותה שומעין לה. וכתב המ"מ בשם המפרשים שלא תמרו הלא ניכולה להפקיע עלמה ממלאכה שמרושת בה כשווה בלמר ושהיה לעולך הבית לבל טוחנת ולופה ומבשלת ועושה כל צרכי הבית כמו שם היתה ניזונת וכ"כ הרב הרמ"ה בהגה לקמן סי' פ' סעי' ט"ו : (ה) ואינה יכולה לחזיר בה הטעם כתב הר"ן (ד' תל"ג הביאו הב"י ס"ם פ') בשם הרמ"ה שאינו דין שיהא הרשות בידה לשנות הדבר בכל פעם כמו שתרלה שה"כ בשלה תמלה מלאכה תרלה להיות ניזונת ובשתמלה תמר ליני ניזונת ולקתה מדת הדין הלא ודאי מיד כשתמרה לי מפסי בתקנת הכמים הפסידה ובשוב אין לה מזונות וה"ה לתין לה כסות לכסות מדרבנן וכדעת הרמב"ן כו' קרל לטושה הוא דתתא ע"ש: (ד) ליני ניזונית ולינו עושה שותה שומעין לה. וכתב המ"מ בשם המפרשים שלא תמרו הלא ניכולה להפקיע עלמה ממלאכה שמרושת בה כשווה בלמר ושהיה לעולך הבית כל טוחנת ולופה ומבשלת ועושה כל צרכי הבית כמו שם היתה ניזונת וכ"כ הרב הרמ"ה בהגה לקמן סי' פ' סעי' ט"ו : (ה) ואינה יכולה לחזיר בה הטעם כתב הר"ן (ד' תל"ג הביאו הב"י ס"ם פ') בשם הרמ"ה שאינו דין שיהא הרשות בידה לשנות הדבר בכל פעם כמו שתרלה שה"כ בשלה תמלה מלאכה שתרלה להיות ניזונת ובשתמלה תמר ליני ניזונת ולקתה מדת הדין הלא ודאי מיד כשתמרה לי מפסי בתקנת הכמים הפסידה ובשוב אין לה מזונות וה"ה לתין לה כסות לכסות מדרבנן וכדעת הרמב"ן כו' קרל לטושה הוא דתתא ע"ש: (ו) ויש מולקין מי שכ"כ בשם הרמ"ם (ו) ו) ויש מולקין (הר"י כ"ב) וכל שתינה ניזונת אין לה כסות להוא בכלל המזונות (שם בהר"ן) ל ז) **אבל הבעל שאמר איני זנך ואיני נוטל מעשה ידיך אין שומעין לו ד (ז)** (אבל יוכל לומר לאי מעשה ידיך בתזונותיך ומס אלמנה (ג) ג) תשלם לך (הר"ן פרק הדר) : ח מ ח) **אם היא אומרת איני נותנת לך פירות ואיני חפצה שתפדני אם אשבה אין שומעין לה (ח) כדי שלא תתערב בין הכותים ט)** וכן בירושלמי וקבורה אין מחד מהם יכול לומר מיני קובר ואיני יורש **(ט)** מלא קובר ויורש כ (ר"ן פ' נערה) :

ו י) **התנה הבעל שלא יתחייב מא' מהדברים שהוא חייב בהם או שהתנית האשה שלא יזכה הבעל בא' מהדברים שהוא זוכה בהם התנאי קיים חוץ מג' דברים שאין התנאי מועיל בהם ואלו הם ה (י)** [ד] ס (ג) ד) עונתה ו **(יא)** ע ועיקר כתובתה פ **יא)** וירושתה :

זה בידה לומר בשבוע זו אני לעשה ובשבוע אחרת תאמר תן לי מזונו ואני מוכן לעשות חוק הקלוב · ומלא להר"ן מ"י לומר זמן קלוב אני לעשה לעלמי ולרי"ו יכולה לומר כן . ולכאורה נרלה דפלונתא זו תלית בפלונתא אם כסות גם כן תחת מ"י והר"ן חזל לשיטתו דס"ל כסות ג"כ תחת מ"י מ"ה ס"ל דמ"י לומר בשבוע זו אני ניזוני ובשבוע אחרת ניזוני וכי"ו ס"ל כשיטו הלמ"ה דאין כסית בכלל מזונו דאי כסות בכלל מזונו מ"כ תקנו חז"ל היה כל מ"י על כל ימי חייה תחת מזונו וכסו' דהא כסות הוא דבר שאין מתחלק ע"כ שבוע ומ"כ אין יכולה להפקיע זמן קלוב אחר אלא בשבוע אחר ומ"ל דמשמע מ"ם היה לה לתובעו חייבו אפי' אם מסקיק לה חלא ס"ל הבעל מ"י לו' בע"כ למי מ"י למזונתך וכן מיתח כרס"י וכ"כ הסמ' והג"מ ר"ם דייני נזירות בשם רס"י ומשתמע כשהוא כאן ג"כ מ"י לו' בע"כ למי מ"י למזונותיך ולא כהר"ן : ה טוענת מפני שאתה על מה שכתוב בתורה בדבר שאינו של ממון מיטו כמ' פרק השוכר כתב אפילו עומה סוי דבר של ממון משום דאפשר לפיים לותה עם ממון שתמחול לו הטוענ וכ"כ כמהרי"ק שורש י' : ו וציקר כתובה תע"ג לרוב הפוסקים הכתובה מדרבנן מ"מ חז"ל עשו מיזוק

באר היטב

סט ח) וטוענת . הרמב"ם ס"ל דשלשתן מן התורה . והרמב"ן והר"ן ס"ל עומה מדאורייתא, ומזונות וכסות מדרבנן . והרלב"ם והמניד ס"ל מזונות מדרבנן . ועוגל וכסות מדאורייתא, עיין ב"ם . ועיין מה שהקשה הב"ח רפי"ב מה"ל על המניד משמה ע"ש . ומיושבתיתי לבעל הב"ח המודתי פרשת ואלה המשפטים ע"ש סוב לשיטי שהש"ך על ס"מ סי' ל"ז ס"ק י"ז הרגיש ג"כ בזה יע"ש : ט) עומה . מלשון זה נרלה לדקדק דדוק' בתמרה מיני מזונות ומיני עומה שומעין לה . אבל אם היתה עומה מלא שתומרת מיני מזונות ומיני עומה שומעין לה . אבל מה שהשה שלא מלאתי מילוק זה בשוע פוסק בשה"ג : ג) תשלם לך . והיינו כשהיא מרולה לכך . אבל בע"כ לא ב"ם : ז) עונתה . מפני שמתחת ע"מ שתשב בתורה בדבר שאינו של ממון · ודוק' בתשלי בשלמ'

בית שמואל

הרמ"ם חזקה אין מדם עורת נשעודה ומפסיד' לף על נב דמרויח מכה : כה אם נסתרה ובמו' ובמרדכי דף ק"ח כתבו ב' פירושים אם אומרי' מסתמ' נסתרה עמו לו דאיכי בשים עדים לנסתרה עמו מיהו אפי' למר שנסתרה עמו אם אמר שלח בא עליה יכול לשוה עליו מחיכה דמסורת הע"ג שלח מוקים להפסיה מ"מ לפעמים מוקים נפשיה ועיין סי' ק"ז ובסי' קס"ו לימה בימה ממרי' דמוקים נפשיה :

סט א מזונותיה וכסותה ושותה · בהרמב"ם ס"ל שלשתן מן התורה · ורמב"ן והר"ן ס"ל עומה מדאורייתא ומזונות ובסו' מדרבנן ותקנו חז"ל מעשה ידיה תחת מזונו ובסות ובשים בכלל מ"מ חז"ל תקנו מ"י תחת מזונות ובסות ובשים בכלל בסות והרמ"ם והמניד ס"ל מזונו מדרבנן ושותה ניזונת מן ס' בסות ניזונת מן לה בסות והר"ן בריית כתב דמזונות הן מדרבנן ודעת הר"ן בפ' נערה (ד' תק"ם ע"ב בסופו) דלפ כסות מדרבנן וכדעת הרמב"ן כו' קרל לטושה הוא דתתא ע"ש: (ד) ליני ניזונית ולינו עושה שותה שומעין לה. וכתב המ"מ בשם המפרשים שלא תמרו הלא ניכולה להפקיע עלמה ממלאכה שמרושת בה כשווה בלמר ושהיה לעולך הבית כל טוחנת ולופה ומבשלת ועושה כל צרכי הבית כמו שם היתה ניזונת וכ"כ הרב הרמ"ה בהגה לקמן סי' פ' סעי' ט"ו : (ה) ואינה יכולה לחזיר בה הטעם כתב הר"ן (ד' תל"ג הביאו הב"י ס"ם פ') בשם הרמ"ה שאינו דין שיהא הרשות בידה לשנות הדבר בכל פעם כמו שתרלה שה"כ בשלה תמלה מלאכה שתרלה להיות ניזונת ובשתמלה תמר ליני ניזונת ולקתה מדת הדין הלא ודאי מיד כשתמרה לי מפסי בתקנת הכמים הפסידה ובשוב אין לה מזונות וה"ה לתין לה כסות לכסות מדרבנן וכדעת הרמב"ן כו' קרל לטושה הוא דתתא ע"ש: (ו) ויש מולקין (הר"י כ"ב) וכל שתינה ניזונת אין לה כסות להוא בכלל המזונות (שם בהר"ן) ל ז) **אבל הבעל שאמר איני זנך ואיני נוטל מעשה ידיך אין שומעין לו ד (ז)** (אבל יוכל לומר לאי מעשה ידיך בתזונותיך ומס אלמנה (ג) ג) תשלם לך (הר"ן פרק הדר) : ח מ ח) **אם היא אומרת איני נותנת לך פירות ואיני חפצה שתפדני אם אשבה אין שומעין לה (ח) כדי שלא תתערב בין הכותים ט)** וכן בירושלמי וקבורה אין מחד מהם יכול לומר מיני קובר ואיני יורש **(ט)** מלא קובר ויורש כ (ר"ן פ' נערה) :

ו י) **התנה הבעל שלא יתחייב מא' מהדברים שהוא חייב בהם או שהתנית האשה שלא יזכה הבעל בא' מהדברים שהוא זוכה בהם התנאי קיים חוץ מג' דברים שאין התנאי מועיל בהם ואלו הם ה (י)** [ד] ס (ג) ד) עונתה ו **(יא)** ע ועיקר כתובתה פ **יא)** וירושתה :

הרמ"ם חזקה אין מדם עורת נשעודה ומפסיד' לף על נב דמרויח מכה : כה אם נסתרה ובמו' ובמרדכי דף ק"ח כתבו ב' פירושים אם אומרי' מסתמ' נסתרה עמו לו דאיכי בשים עדים לנסתרה עמו מיהו אפי' למר שנסתרה עמו אם אמר שלח בא עליה יכול לשוה עליו מחיכה דמסורת הע"ג שלח מוקים להפסיה מ"מ לפעמים מוקים נפשיה ועיין סי' ק"ז ובסי' קס"ו לימה בימה ממרי' דמוקים נפשיה :

סט א מזונותיה וכסותה ושותה · בהרמב"ם ס"ל שלשתן מן התורה · ורמב"ן והר"ן ס"ל עומה מדאורייתא ומזונות וכסו' מדרבנן ותקנו חז"ל מעשה ידיה תחת מזונו וכסות ובשים בכלל בסות והרמ"ם והמניד ס"ל מזונו מדרבנן ושותה ניזונת מן ס' בסות ניזונת מן לה בסות והר"ן בריית כתב דמזונות הן מדרבנן ודעת הר"ן בפ' נערה (ד' תק"ם ע"ב בסופו) דלפ כסות מדרבנן וכדעת הרמב"ן כו' קרל לטושה הוא דתתא ע"ש: (ד) ליני ניזונית ולינו עושה שותה שומעין לה. וכתב המ"מ בשם המפרשים שלא תמרו הלא ניכולה להפקיע עלמה ממלאכה שמרושת בה כשווה בלמר ושהיה לעולך הבית כל טוחנת ולופה ומבשלת ועושה כל צרכי הבית כמו שם היתה ניזונת וכ"כ הרב הרמ"ה בהגה לקמן סי' פ' סעי' ט"ו : (ה) ואינה יכולה לחזיר בה הטעם כתב הר"ן (ד' תל"ג הביאו הב"י ס"ם פ') בשם הרמ"ה שאינו דין שיהא הרשות בידה לשנות הדבר בכל פעם כמו שתרלה שה"כ בשלה תמלה מלאכה שתרלה להיות ניזונת ובשתמלה תמר ליני ניזונת ולקתה מדת הדין הלא ודאי מיד כשתמרה לי מפסי בתקנת הכמים הפסידה ובשוב אין לה מזונות וה"ה לתין לה כסות לכסות מדרבנן וכדעת הרמב"ן כו' קרל לטושה הוא דתתא ע"ש: (ו) ויש מולקין (הר"י כ"ב) וכל שתינה ניזונת אין לה כסות להוא בכלל המזונות (שם בהר"ן) ל ז) **אבל הבעל שאמר איני זנך ואיני נוטל מעשה ידיך אין שומעין לו ד (ז)** (אבל יוכל לומר לאי מעשה ידיך בתזונותיך ומס אלמנה (ג) ג) תשלם לך (הר"ן פרק הדר) : ח מ ח) **אם היא אומרת איני נותנת לך פירות ואיני חפצה שתפדני אם אשבה אין שומעין לה (ח) כדי שלא תתערב בין הכותים ט)** וכן בירושלמי וקבורה אין מחד מהם יכול לומר מיני קובר ואיני יורש **(ט)** מלא קובר ויורש כ (ר"ן פ' נערה) :

ו י) **התנה הבעל שלא יתחייב מא' מהדברים שהוא חייב בהם או שהתנית האשה שלא יזכה הבעל בא' מהדברים שהוא זוכה בהם התנאי קיים חוץ מג' דברים שאין התנאי מועיל בהם ואלו הם ה (י)** [ד] ס (ג) ד) עונתה ו **(יא)** ע ועיקר כתובתה פ **יא)** וירושתה :

באר הגולה

סט ח) וטוענת . הרמב"ם ס"ל דשלשתן מן התורה . והרמב"ן והר"ן ס"ל עומה מדאורייתא, ומזונות וכסות מדרבנן . והרלב"ם והמניד ס"ל מזונות מדרבנן . ועוגל וכסות מדאורייתא, עיין ב"ם . ועיין מה שהקשה הב"ח רפי"ב מה"ל על המניד משמה ע"ש . ומיושבתיתי לבעל הב"ח המודתי פרשת ואלה המשפטים ע"ש סוב לשיטי שהש"ך על ס"מ סי' ל"ז ס"ק י"ז הרגיש ג"כ בזה יע"ש : ט) עומה . מלשון זה נרלה לדקדק דדוק' בתמרה מיני מזונות ומיני עומה שומעין לה . אבל אם היתה עומה מלא שתומרת מיני מזונות ומיני עומה שומעין לה . אבל מה שהשה שלא מלאתי מילוק זה בשוע פוסק בשה"ג : ג) תשלם לך . והיינו כשהיא מרולה לכך . אבל בע"כ לא ב"ם : ז) עונתה . מפני שמתחת ע"מ שתשב בתורה בדבר שאינו של ממון · ודוק' בתשלי בשלמ'

ביאור הגר"א

סט א) כשנושא כו' . כתב"ה וכולם ס"ם והם שמונה דברים ועוד כ'דברים בברייתא מ"ז כ' ותניא שלרה כו' : ב) ואפילו לא כו' כתב"ה בתחני לא כו' וכ"ם לשלוה ג) וירושתה ר"ם הכותב ושם"מ : ד) מעשה ידיה כו'. כ"מ ג' ואיפסיק הלכתא כוותים שם ק"ז ג' : ח) י"ל כו' דהלי"ב כשלא תמלא מלאכי תלמר תני ניזונת ברמ"ם ובר"ב בשמו : ז) ויי"ח ע' תוס' פ"ג ע' ד"ם כדרב. וכשרולם תוזרת בה וכ"ב בב"ב מ"ט ב' ד"ם יכולם. ועוד דלי"ד למזונת כו' ובכתובות מ"ז ב' ד"ם ז'תניו כו': ז) לבל בבעל כו' לבל יוכל כו'. ר"ם המדיר ופ"ק דניזיון ופ' תוס' דב"ב סי"ם בל"ל כב) . (ליקום) לבל יוכל כו'. כתובות ק"ז ח' ומ' שם ופ"ק דנדרים לפילו בע"ב לבל ב"י שם סי"ם דשמעתו כו' כו' ב' דוקל מדפתם ופ' במרדכי שם ובכנ"ג שם ד"ם ובדספקה כו' ומתוך כו' . ונרלה שזכו דפת הרמב"ם ופ"ם שפתחו לבל בבעל כו' וע' ברמב"ם פ"ב בלכה ב' בבעל כו' ולקמן ס"ט ושב"ם שם ופר"ב רפ"ב שדשתו ג"כ בדפת רס"י : ח) שם פ"ח כו'. וע' בב"ב בל"ל ב"ם ושם ב'] : ט) וכן בירושם כו' מלוסו בעשה דפירות בתם"ם ופרקו' תתח כו' וקבורה כו' וכן בבעל ס"י בתם"ם בירושם בפרקו' ובתם"ם תוס' בב"ב שם: י) בתתב כו' לו כו' . כר"י שם ס"ו ס' בבדבר שבתתון כו' ובתם"ם בר"פ הבותב ב"ב : יא) וירושתה בתם"ם בסי"ם זה שתמרנו כו' . ובדפת בר"תבן בבילו בר"ח בר"פ ורתב"ם בתבתים בפסקים וב"פ בר"ף ורתב"ם בתבתים

שי למורה

סי' ס"ט ס"ב מזונותיה ב"ב נפ בסף נולבלתה שתמוכת בחשה לתת בבלל מזונות הוא בתם"ם בתו' בתוכות פ"ו ד"ם לבבוע :

פתחי תשובה

דעת מי פימו' תוכם לה הוי בלא בל"ח ב"ל דגם תוכם ממש בדיהו ליבא קול ול"ב גם להרמב"ם אפשר לתוקמי תם"ם לומר בשי בעת שעות בהום ממש והתריך בזה. ושוב בסי' פ"ח בתב לבתר דגם אם נקיים סברת בבב"י בבל דפ"ק הוי לים בלא וסוי בגד רובא דרלון בתו בשר תוכם ול"ב אין להתיר משום ח"ם לחוד מבלי ס"ם . בל זה בשרלינו להתיר מבלי היבור' לך בל"ד שבית תוכרת שעשפה בעת שעות' וגם דלפי היבור' נרלה דהוי תוכם ממש שבפל פליה פתחום בשבה יש להתיר ע"פ היבור בדעת רבינו יונה ופייטתו דבשופנת נתבתי בתתר בתשר השלה בהשו' פניט מתירות ח"ג סי' • כ"ב לדיוק להתיר מבלי מינו וכגם דבתתו' בב"י סי' בב"ל השלה דשעתת דר"י משום תנו דבשלה בקטנותה והבית שם שובדת דבריסק שפסקו דס"ב לומר נתבתי מבלי תנו בקו"ת לפפי השלה בזה יש להתיר משום בדי לבקוח לבדות וכשרות בו' ומ"ם ותזקת לבקות וכשרות בו' ומ"ם בפוסקים וב"פ בר"ף ורתב"ם בתבתים

פתחי תשובה

דעת מי פימו' תוכם לה הוי בלא בל"ח ב"ל דגם תוכם ממש בדיהו ליבא קול ול"ב גם להרמב"ם אפשר לתוקמי תם"ם לומר בשי בעת שעות' וגם בזה. ושוב בסי' פ"ח בתב לבתר דגם אם נקיים סברת בבב"י בבל דפ"ק הוי לים בלא וסוי בגד רובא דרלון בתו בשר תוכם ול"ב אין להתיר משום ח"ם לחוד מבלי ס"ם . בל זה בשרלינו להתיר מבלי היבור' לך בל"ד שבית תוכרת שעשפה בעת שעות' וגם דלפי היבור' נרלה דהוי תוכם ממש שבפל פליה פתחום בשבה יש להתיר ע"פ היבור בדעת רבינו יונה ופייטתו דבשופנת נתבתי בתתר בתשר השלה בהשו' פניט מתירות ח"ג סי' • כ"ב לדיוק להתיר מבלי מינו וכגם דבתתו' בב"י סי' בב"ל השלה דשעתת דר"י משום תנו דבשלה בקטנותה והבית שם שובדת דבריסק שפסקו דס"ב לומר נתבתי מבלי תנו בקו"ת לפפי השלה בזה יש להתיר משום בדי לבקוח לבדות וכשרות בו' ומ"ם ותזקת לבקות וכשרות בו' ומ"ם בפוסקים וב"פ בר"ף ורתב"ם בתבתים

שי למורה

סי' ס"ט ס"ב מזונותיה ב"ב נפ בסף נולבלתה שתמוכת בחשה לתת בבלל מזונות הוא בתם"ם בתו' בתוכות פ"ו ד"ם לבבוע :

ביאור הגר"א

סט א) כשנושא כו' . כתב"ה וכולם ס"ם והם שמונה דברים ועוד כ'דברים בברייתא מ"ז כ' ותניא שלרה כו' : ב) ואפילו לא כו' כתב"ה בתחני לא כו' וכ"ם לשלוה ג) וירושתה ר"ם הכותב ושם"מ : ד) מעשה ידיה כו'. כ"מ ג' ואיפסיק הלכתא כוותים שם ק"ז ג' : ח) י"ל כו' דהלי"ב כשלא תמלא מלאכי תלמר תני ניזונת ברמ"ם ובר"ב בשמו : ז) ויי"ח ע' תוס' פ"ג ע' ד"ם כדרב. וכשרולם תוזרת בה וכ"ב בב"ב מ"ט ב' ד"ם יכולם. ועוד דלי"ד למזונת כו' ובכתובות מ"ז ב' ד"ם ז'תניו כו': ז) לבל בבעל כו' לבל יוכל כו'. ר"ם המדיר ופ"ק דניזיון ופ' תוס' דב"ב סי"ם בל"ל כב) . (ליקום) לבל יוכל כו'. כתובות ק"ז ח' ומ' שם ופ"ק דנדרים לפילו בע"ב לבל ב"י שם סי"ם דשמעתו כו' כו' ב' דוקל מדפתם ופ' במרדכי שם ובכנ"ג שם ד"ם ובדספקה כו' ומתוך כו' . ונרלה שזכו דפת הרמב"ם ופ"ם שפתחו לבל בבעל כו' וע' ברמב"ם פ"ב בלכה ב' בבעל כו' ולקמן ס"ט ושב"ם שם ופר"ב רפ"ב שדשתו ג"כ בדפת רס"י : ח) שם פ"ח כו'. וע' בב"ב בל"ל ב"ם ושם ב'] : ט) וכן בירושם כו' מלוסו בעשה דפירות בתם"ם ופרקו' תתח כו' וקבורה כו' וכן בבעל ס"י בתם"ם בירושם בפרקו' ובתם"ם תוס' בב"ב שם: י) בתתב כו' לו כו' . כר"י שם ס"ו ס' בבדבר שבתתון כו' ובתם"ם בר"פ הבותב ב"ב : יא) וירושתה בתם"ם בסי"ם זה שתמרנו כו' . ובדפת בר"תבן בבילו בר"ח בר"פ ורתב"ם בתבתים בפסקים וב"פ בר"ף ורתב"ם בתבתים

שורי זהב

נאמנת דשמא ובדי חוא אלא ודאי שמכחשת אותו וא"כ בדי ובדי ואיכ כשיש ראיה ברורה דאיכא שחיו עדים שקא נעשה ערמה בשעת ביאה ולא חיה שם דם איכ בודאי חיתה בעולה ואפי' יש לה זכות שיש לנו לומר שמא חיתה בעולה קודם שתתארס מ"מ שעות חיה שקא ידע מזה ואין לה אפי' הום ואיכ אינ ראיה על שחיתה בעיל קודם ארוסין ומ"ש אחיכ קודם שתתארס קאי על חודית לחוד דבלאו הכי אין כאן הודאה כך כ' רשיל אבל אין צריך ככך דתך ראיה חיינו שמצד טענותו אין לו טענת בתולים אלא שיש עדים שזינת, או שחיית לה בבר בעב וזה לא ידע וכן אם חודית פי' שלא יוכל לחייב, מצד טענתו אלא מצד חודאת, ותרתי אלו חיינו קודם שתתארס :

זכמת

סימן סט סעיף ב' אלו הן בשבה הבריס מזונותיה וכו' כ"כ עיין בכ"מ שכתבו שיטת הפוסקים דס"ל מזונות תשה דרבנן ותמיה לי טוטת מן הת' דקדושין ד"כ דקאמר אם יולקה תשה מה הוא מאכיל תשה ותשה מכיר תשה מכחש מכלן ארבו חייב במזונות תשה וא"כ מוכח להדיא שכבעל חייב במזונות תשה מן התורה ולכך עבשו אתכר ח"מ ואי אפשר כירו לפרנסה שלריך לשבור את רבו ע"כ לריך כבד לפרנסה ואי נימא שהוא פשור ממזונותיה א"כ הוא עלמו פשור מבבד לפרנסה ולא יגרע כחו מהשבר עלמו ואין לפרש דמייר שהבעל הותנה עמו לזונה ואינה ח"מ בדבר שאינו חייב חדא דמלשנת דקרא דשם בעל תשה הוא ויולקה תשה עמו ומשמע שבבל ענין הייב בים לו תשה שתשה יולקת עמו משמע שבד בבה תמיד שיהא בריאות שתדון היינו לענין מזונות בפרש"י א"כ משמע שתם יש לו תשה חייב לזונה דתל"ל כיו לים לבתר דוקל בהותנה שם תשתו ושוב דברי לריך להבין הטעם למה יתחייב בתדון במזונות תשתו לו יהא שהבעל חייב לה בעיב מה שתדון בכך ולריך לומר כיון שהבעל חבוב לה לזונה תיא ואינה חייבת לו בשום ענין שהרי יולקת מזונות תשתו ושתיה לומר דבשלה בעלמה חייבת לזונה ואינה חייבת לו בשום ענין לולקתו כיון שבבר נתחייב בזה ולא נתחייב בזה אלא מפני שהוא חייב לה בעלמ

סח ריס דפ"נ ל סח במשנה ק סח ח ל' הטור מדברי התוספת בתוכות ד"ס ס"ב וכ"כ לחכיו הרמ"ס סח כ נ"ן סח וסח ג ל' הרמב"ס סח כפ' י"ב כפסקיו ובמג' סח דס"ד ס"ב ל סח במג' וכדמפרש רב נחמן סח דס"ס ס"ב ס וכרשב"ם בסח הרמ"ב סח כ נ"ן כגון שכופה מלאכ' בעיר לחמרת לו לומר בעיר לחמרת כ"ב סח וכ"כ בחג' לרמב"ן סימן ק"ד ו סח מחבר' וגמ' סח ז תפוזדת דביהמו דר' יוסי סח דף ס"ס ס"ח ס"ב ס"ג ס"ד מימרת דריב"ב סח ס"ב ס"ב סח בגמ' דף ס"ר י' סח במג' כ' סח במג' ל וכ"כ הרמב"ם סח מכרעי' סח דס"ח ס"ב מ סח הרמב"ם ס"ג דק"ל כשמואל דסמוך לומי זן ומיהו מפרש כופין לוקו לוזן סח דפ"ז ס"ח שהני הכא דלית ליה

דגול מרבבה

*) (הגה) נלע"ד דצמצם' חייבו שקנתה בזול אבל אם קימצה מעיסת ואכלה פחות משבעה הוא שלה וע' משנה למלך פ' י"ב מאישות הלכה י"ג וע"ין ב"ש ס"ק י"ח :

הגהות רע"א

ח] ס' ע' ג"ם לות ז' ושאר דברי' ר"ב מכל בבבב"ג לות כ' כתב דלאו דוקא לחם ס"ם כל מיני מזון כל שהיה יכול לזונה כפני עיבראל :

שי למורה

ס' ע' ס"ב ברשות ב"ו כן הוא שיטת הרמב"ם והרא"ם תולק ס"ז כ"ם בלן בבב"ה ופ' טור שכ' בה"ת שכרא"ם והח"כ הביאו לשון הרמב"ם ולא כתב שתולק ע"ז נס בב"י לא הביאם כזה ע"ש :

חכמת שלמה

בידה לפרנס א"ש כיון שהיא תשתו ונראיה להשתדל בשלו לכך תמלא מי כ הרב לזונה כיון שלקח שיעבודה ואין בידה השתתא לתפרנס מתקנ"ח לכך בנים שהשתא נתקנס הכעל ומוכח מזה דמזונות תלוריית ודוק ובנם נס בלא"ם אין סברת כלל לומר דמיירי בנתחייב לה בפירוש דא"כ בכל התזונות שחייב בעבד לאחרים יתחייב השתדן לשלם עבור עבדו וזה ווודאי אינו ולמה יגרע מיב מזונות ושאתו מאחרים אם מלר הדין אין להשתא מעלה בתזונות יותר מאחרים רק בתה בשתחייב ברצונו למה יהא עדיף מכל התזונות בפרט למ"ד שבעודה ל"ד למה כאן יתחייב לשלם עבור מה שנתחייב לה בתזונות ח"ו ואיך תלוים כח השתא שהכעל חייב לה מזונות תמיד כן תלוים בתה שהם קנס שלחריות בעלה ולא הוה בתקומה ליתן לה מזונות כיון שרשתה התורה שבעשר שהכעל חייב לה מזונות ביאור הגר"א

סח ופרא"ם סח ור"ל סח : יב) תו כיון שתורסם עי' ס"י ל"ב ס"ח בב"ם ולא תהני כו' : יג) תמרו רז"ל כו'. תד"ח ס"ם י"ח והביאו בילקוט שופטים ד' סוף סר' מ"ב וכצ"ח פסוקו ובמד"ח שלנו כתוב'כשיבוש ע) א) תוכלת כו'. כמ"ם בס"ג בד"ח בשני כו' וברי"ף המדיר ס"ד תי דרגילה כו' ובשנו' סח ד"ה והתולכת כו'ושם ותה כו'תכל כו'.ב)ובלבד כו' דקי"ל כר"י בדיני)וי"ח כו'.ובברא"ם פ"ן ס"ד וי"ל דהכירה שהני זנו היא ס' הרמב"ם וס"ם ופס ובירוש, פרוך ס' : ד) שתי סעודות . גמ' סח דשיטורין דתהני' כו' בתי' ובתוספ הזמנים תכל בשתר זמנים ושתר מקומות והכל לפי הענין רמב"ם : ה) וכתר לו דגים. ל' הרמב"ם כמכתר כמקום ופפט"ז דשתת כך] : ו) ומתנין לה כו'. כמו לר ופתלה ותכיו וכום וקדירה תחשיב צירובשלמו והוספתה סח ומתני' לח תשיב רק דבר תכל ולא דבר תכשורי תוכלת . ז) ותם היא שני כו'. דשמואל ל"פ עליה דרב בכב"ג : ח) וי"ת כו' . מ' דוקא מדקתמר כהומר תיני כו'

מיזון לדבריהם כבל תורה והתנאי בטל כ"כ המגיד תפ"ג לר"מ התנאי בטל מסוס דס"ל כתובה דתורייתא מ"מ אין קי"ל כוותיה ולא מטעמים. והר"ן כ' חז"ל עשאו מיזון יותר מבל תורה . וכזה מיושב דלא הקשה דהא אמרה וכשותה מדתורייתא והתנאי קיים אלא מה שהוא תיקון חז"ל עשאו מיזון יותר לפי' להני פוסקים דס"ל אחרה וכשותה מדרבנן כמ"ש לעיל מז התנאי בטל כ"כ המגיד תפ"ג לר"מ התנאי בטל מסוס דס"ל כתובה ד

בים לו ולא נקט רבותא דאפי' אין לו יוליא י"ל דנקט יש לו לאפוקי מדשמואל דס"ל בים לו דכופין לזון ולא להוליא: (יא) ולא מד יומא. כלומר ולא מחריק דיאמיר לעצמו מזון ל' יום כמו נבי כ"מ: (יב) דחייב להשכיר עצמו כפועל גרמה דמחמר דמספר כתובה נלמד שכ' ואחא ואחוקיר מ"כ אף שים לו ליתן לה מזונות בעמלום חייב להשכיר עצמו ולא יאמר הואיל ואיני חייב לזון אלא מי שנשא אותה אחר שנתארסה לו אבל אני שלא נשאתיה אינו חייב לזון אותה ולא יעשה מלאכה בשבילי ולא יקבל עליו שום שליחות שלא יעכב עליו מלעשות מלאכתי שהרי אשתו היא ומחויב לזונה ולא יאמר הואיל ואיני חייב לזון אותה לא אעשה מלאכה בשבילו ולא א

כגון דמ"י טוענה זכוב ל', ולותה טוען זכוב ל', והוא טוען אם לא הלוה לה היתי, מספקא בזכוב ל', טענתו טענה וכן אם לא עשתה כלל ולות, י"ל אם לא הלוה לה היתי, טוענה מלוכה אבל להוליי, מידה ממנת טענה זו לא משמע אם כלום: יש מוליאים מיד הנפקד. דקי"ל אין מוליאין מן מטוענדים למזון המשה לכן אין מוליאים מיד השואל עד כלות זמן השלוה כי תוך הזמן הוי כמטוענדים לכל פקדון דיינו כב"מ ומוליאים מן הנפקד אפילו אם יש לו שאר ב"מ ב רק לעשה מדשים. ואין מותיר'המעו' לידה רק מעכבים המעות ביד הנפקד או ביד אחר וזנין לותה מן המעות וע' סי' ל"ג: **כא** ואין מוליאים מעכבים שהם ביד אחרים. דיינו כשים לה טענה על הנפקד אין מעכבין ממונו של בעל יומר (שם) **כא כז)** ואין מוליאין **(כד)** מעכבים שהם ביד עז) אחרים כל זמן שיש כאן בני תורין (ב"י בשם תשו' הרשב"א) ג **כח) אבל מיד השואל אין מוציאין [ט] עד שיגיע (כה)** סוף זמן שאלתו:

ח ג הלך בעלה **כב (כו)** ולותה **ואכלה חייב יז)** לשלם. הגה **(כט)** המלוה תובע לאשה והיא תובעת לבעלה **[י] ל)** ואם אין האשה כאן מיהו אם מחלה האשה יא) לבעלה אין למלוה כלום (מרדכי פ' יש נוחלין) **לב)** פסקו לה הב"ד מזונות ולוה למחר לפרנסה ונגבות מנכסי בעלה אם מת הבעל אין לו עליה כלום **לג)** אבל אם אמרו שהם להלוות לה אם מת הבעל או אין לו לשלם **(כח)** ונפל לה יט) ירושה ממקום אחר ליכה היא לשלם (כן משמע מתשובת הרשב"א הביאה הב"י) ד (ח) **עמד אחד מדעת עצמו כה** (ט) וזנה כ) **משלו כו [יא] אין הבעל חייב לשלם** כו) לו והרי זה **איבד מעותיו:**

הגה **(כט) לד)** ואין חילוק בין תביעה לאחר שפרנסה **כז לה)** (י) **מידו אם (ל)** היו חייבים כב) לבעל ופרנסו אשתו אם מכוין לו מחובו (כל זה בהגהות הרשב"א בתשו' בהביאה בב"י סי' זה לא כ"כ אלא ד' דוקי אם טוען בשעה ד"ל דוקי אם טוען בשעה שהגיעה לו ירושה אבל אם טוען אחר זמן אין שומעין לו ואין לו אלא שבועת היסת וכן משמע מדברי הרמב"ם שכתב ואם טען בשעה שהגיעה לו ירושה ישבע היסת ויטול וכ"כ במרדכי בשם הר"ן ולא נהירא לי דמאי שנא מי שהלך למדינת הים והפקיד כלים ביד אחד או השאילום לו **יט** מוציאים מיד הנפקד למזונות אשתו:

הגה **כד)** אפי' לוה הבעל שלא ליתן (כ"כ ר"י בתשובות הובאה במרדכי פרק דייני גזירות) **כה)** ואם המציר הנפקד לבעל תחר שהשעתו האשה לדין חייב לשלם לה (שם במרדכי) **כו)** וכשמוליאין מן הנפקד **(כג)** אין מוליאין **כ** רק [ח] לאשה עו) מהשים אפי' אם ירצה הנפקד אין מעכבין ממונו של בעל יומר (שם) **כא כז)** ואין מוליאין **(כד)** מעכבים שהם ביד עז) אחרים כל זמן שיש כאן בני תורין (ב"י בשם תשו' הרשב"א) ג **כח) אבל מיד השואל אין מוציאין [ט] עד שיגיע (כה)** סוף זמן שאלתו:

ח ג הלך בעלה **כב (כו)** ולותה **ואכלה חייב** יז) **לשלם**. הגה **(כט)** המלוה תובע לאשה והיא תובעת לבעלה **[י] ל)** ואם אין האשה כאן מיהו אם מחלה האשה יא) לבעלה אין למלוה כלום (מרדכי פ' יש נוחלין) **לב)** פסקו לה הב"ד מזונות ולוה למחר לפרנסה ונגבות מנכסי בעלה אם מת הבעל אין לו עליה כלום **לג)** אבל אם אמרו שהם להלוות לה אם מת הבעל או אין לו לשלם **(כח)** ונפל לה יט) ירושה ממקום אחר ליכה היא לשלם (כן משמע מתשובת הרשב"א הביאה הב"י) ד (ח) **עמד אחד מדעת עצמו כה** (ט) וזנה כ) **משלו כו [יא] אין הבעל חייב לשלם** כו) לו והרי זה **איבד מעותיו:**

הגה **(כט) לד)** ואין חילוק בין תביעה לאחר שפרנסה **כז לה)** (י) **מידו אם (ל)** היו חייבים כב) לבעל ופרנסו אשתו אם מכוין לו מחובו (כל זה בהגהות הרשב"א בתשו' בהביאה בב"י סי' זה לא כ"כ אלא ד' דוקי אם טוען בשעה ד"ל דוקי אם טוען בשעה שהגיעה לו ירושה אבל אם טוען אחר זמן אין שומעין לו ואין לו אלא שבועת היסת וכן משמע מדברי הרמב"ם שכתב ואם טען בשעה שהגיעה לו ירושה ישבע היסת ויטול וכ"כ במרדכי בשם הר"ן ולא נהירא לי דמאי שנא מי שהלך למדינת הים והפקיד כלים ביד אחד או השאילום לו **יט** מוציאים מיד הנפקד למזונות אשתו:

ו ת **מי שנשתטה או נתחרש [ז]** פוסקין **לאשתו תכשיטין** (ומפרנסין מתוך מנכסיו):

ז ת **כג) מי שהלך למדינת הים והפקיד כלים ביד אחד או השאילום לו יט מוציאים מיד הנפקד למזונות אשתו:**

הגה **כד)** אפי' לוה הבעל שלא ליתן (כ"כ ר"י בתשובות הובאה במרדכי פרק דייני גזירות) **כה)** ואם המציר הנפקד לבעל תחר שהשעתו האשה לדין חייב לשלם לה (שם במרדכי) **כו)** וכשמוליאין מן הנפקד **(כג)** אין מוליאין **כ** רק [ח] לאשה עו) מהשים אפי' אם ירצה הנפקד אין מעכבין ממונו של בעל יומר (שם) **כא כז)** ואין מוליאין **(כד)** מעכבים שהם ביד עז) אחרים כל זמן שיש כאן בני תורין (ב"י בשם תשו' הרשב"א) ג **כח) אבל מיד השואל אין מוציאין [ט] עד שיגיע (כה)** סוף זמן שאלתו:

ח ג הלך בעלה **כב (כו)** ולותה **ואכלה חייב** יז) **לשלם**. הגה **(כט)** המלוה תובע לאשה והיא תובעת לבעלה **[י] ל)** ואם אין האשה כאן מיהו אם מחלה האשה יא) לבעלה אין למלוה כלום (מרדכי פ' יש נוחלין) **לב)** פסקו לה הב"ד מזונות ולוה למחר לפרנסה ונגבות מנכסי בעלה אם מת הבעל אין לו עליה כלום **לג)** אבל אם אמרו שהם להלוות לה אם מת הבעל או אין לו לשלם **(כח)** ונפל לה יט) ירושה ממקום אחר ליכה היא לשלם (כן משמע מתשובת הרשב"א הביאה הב"י) ד (ח) **עמד אחד מדעת עצמו כה** (ט) וזנה כ) **משלו כו [יא] אין הבעל חייב לשלם** כו) לו והרי זה **איבד מעותיו:**

באר הגולה

כמו שמעו זו שמת לשמואל ת מימרא דמר עוקבא וכולי שם דף מת ע"ש ל ברשב"ם בחשוב' שם ג בחשובה ומפרש שם דדמי' לנכסים משעובדים שאין מוליאין מכח מזונות ג מברייתא, כיצד תמרו ממלוגת כולי שם דף ק"ז ע"ב ומתיבתי' דר"ל מר' יוחנן לעלמה לכ"ג וכו' יבמות דע"ה ע"ש ד משנה בחובות סוף דק"ז ונחנן לתפוקה הלכה' כוותיה דהכי משמיה על ק"ל

שי למורה

ס"ח אין הבעל מייב לשלם. כ"כ ענ"ם ס"ק כ"ו וכריו מביאה', קלא ובע"ם לקמן סו' קמ"ל ס"ק כ"ו ופרי"ן מדרים דף ל"ה וברדב"ז ח"ג סימן תקל"ח וכריעב"ח ומקו' בה' מדרים לרמב"ן במדרים דף ל"ה גבי תורם את הרומתו ומתום'תמורה דף ב' ב' ד"ה קתני ודוק:

עזר מקודש

עובר בכל תלין. לך מכל מקום יש כמה ליירים שנמכר על ידי תלות לא תעשה ובפרע שאר נכסות ומשמע שאין לריך למכור את עלמו ומשמע שכקושות שכירות גם שחיינו מבדות ממש ונגבי פרעסה בכבוד תוטל להשכיר וכן כותב בחולי בתקרם על הפתחים שחיוב לריכה לזלזל בכודם כיש חומרים כ"ל וללט"ע ביטב:

ביאור הגר"א

כתובה מגלגלין לאפוקי לגבי כה"ג דהיכף נשעבד ומתו"ם ל"ח ס' ד"ה מוכרת: כב) מי שהלך כו'. כ"ל בס"ה דיורדין לנכסין כו'.כד) אפילו לוה כו'. דלמו כל היתום וכמ"שם מ"ח ס' מ"ם כי אמר דפלי כולי דוקא מטים דפלי כו' ופ"ל סימן פ"ט ס"ב: כה) ואם בחזיר כו'. עמ"ש סימן פ"ו ס"ם ותפתחר כו':כו)ובמוליאין כמ"ש כו'. ל"ז ס' בתלמה:כז) ואין מוליאין כו' עמ"ש וע"ש: כח) אבל מיד כו' דלה הוא שלמו אין יכול ליקח ממנו כמ"ש בקדושין מ"ז ומ"ש והיינו בתיכרה תללו עד זמן אמרי': ר"פ הניזקין אין מוליאין כולי: כט) בתלוה כו'.רמ"י ק"ן ג'בתרי' ד"ה תנן כו' וכן ע"ש: ל) ואם אין כו' . מרי' נהן כמו בשאין נכסים כמ"ש ס"ה ובר"ן כאן יראוקה אם אין האשה נכסים אבל בלמ"ה לא אמרו ס"ב וכ"כ נכסים: לא) מיבו כו' כוא . המוה ובתמ"ם ס' ס"ו ס"ם ושמ"ש: לב) פסקו כו' . דשיקר שיעבודו על כנסל ובדולם רבו אמרי' ס"ז ס' תרמלתא דזבין כו': לג) אבל אם כו' . ועיקר חיובו עליהם לו דמשמע כו' . דעיקר חיובו עליהם לו דמשמע זה לא הניח אל קרן לבני כמ"ש רש"י כ"ל ושמ"ש: לד) ואין מילוק כו'. בירושלמי פ"ד ורפ"ג מי שכלך כולי על קרקעות מ"ר ובני ולא אמרו אלא בהאב כח אבל אם הניח אל קרן לבני יוסי אמר בוא הניח אל קרן לבני רבי יוסי אמר כין אם אב בין אמר אינו נוטה וכו' כר"ן ומרדכי וכג"ם וס"פ כיון דפלוגתא, מפקיא לה מפקינן ממולא:לה) מיבו אם כו' . דהוקא משלו אמרי' הניח כו' ואפי' בשרב לא אמרינן הניח

פתחי תשובה

לחייבי דאיר ליתן בתוכה'. ועיין בשבולות יד אפרים סי' ע"ז דמלשון הבוכח ברשב"א שכתוב בד"ה מבואר דלא כאומר כרי ניתה וכתובת' לא מכרו כיון שאינו יכול לגרשה ס"ק . ועיין בתשו' חוט השני סי' ל"ב ובל נדון דידי' וז"ל ואין לפטור לוחו משום שבועת שב' ברמב"ם פ"י מה"ל שאין חייב לה בשב"י כגר בשקה בהלכה מפי גדול המחרונים בהרשב"ד שכתוב עליו וכן דעה ברשב"ם בתשו' שחייב לה בכל. ועוד לפשר שבזה גם ברי"ם מודה כי שבועון כזה הבא מחמת חולי ועודהם בחלים מוחזקים הם לכתרפלות ואין לחד מני מלך אפר לה יכול לברפא וכו"ם לא פליג אלא בריחה ומשכנעת שבשעון בכוח ברוב פעמים הוא ולחי ואינו מוחזק לכתרפלות ע"כ:(ח)עמד אחד כו'. עיין בתשו' ברמ"א מפלוגי סי' פ"ט: (ט) וזנה משלו. שבמ"ש ועיין בתשו' חוט השני סי' ל"ב ד"ה אם אין בנכסים כיש חומרים לריכה לזלזל בכודם כ"ל וללט"ע ביטב:

(י) מידו אם היו חייבים לבעל. מסתימת הפוסקים משמע דאפי' אם כתוב לה בבית שדיון זמן פרעון ול"ע:

טורי זהב

כיון שאין בעל' בכאן א"צ להתקשט ואפי קישוט פרש"י אבקת רוכל שהנשים רגילות בו: [ז] פוסקין לאשתו תכשיט אע"ג דאין כאן בעל תראוי להתקשט לפנינו מ"מ אין דומה למי שהלך למ"ה שלפני זה דשם יצא לדעת וכא הניח לה מזונות ממילא לא ניחא לי אלא שחב"ד נותנין לה מכח תנאי כ"ד ואין בכלל תנאי ב"ד אלא מזונות וכא קישוט משא"כ בנשתט' שנותנין לה מזונות דהוי כמו שיצא שלא לדעת ואמרינן פסחמא ניחא לי' אי הוה בר דעת ע"כ נם בקישוט אמרינן כן וכח"ג מחקק בנם' לענין מזון ובנותיו: [ח] רק לששה חדשים פי' בפעם אחת וכשכלו ו' חדשים יחזור ויתן לו חדשים וזה נלמד ממזון בם' אלמנה ניזונית אמר אמימר הלכתא מוכרת כו' חדשים: [ט] עד זמן שאכתו ד"ל אותו זמן ח"ל משועבדים לשואל: [י] ואם אין האשה כו' בר"ן שם כ' דעיקר שיעבוד המקוה לא על הבעל אלא על האשה וחי' הובעתו לחבעל א"נ שאין לאשה נכסים יכול לחבוע לבעל מדר' נתן עכ"ל ואי"כ אינו יודע מ"ש רמ"א באם (אין) האשה כאן דאם יש לה נכסים ואז שייך לדר' נתן כמ"ש בח"מ סי' פ"ו ואין יכול לחבוע לבעל אלא ימתין עד שתבוא האשה ויתבענה ואם אין לה נכסים אף אם יש האשה כאן לבעל חייב מדר"נ וחמרדכי פ' יש נוחלין בסופו כתב וז"ל וביבמות פירש"י אשה שקוהה ואכל' ובעלה הלך למ"ה אין המלוה יכול לחבוע דמצי אמר כי' לאו בעל דברים דידי את ואם יאמר תכא אתא חייב לוונה יכול לומר תכא היא אינה חובעת ממני כלום אמנם יכולה האשה לחבוע את בעלה כדי שיפרע מה שלות' ויש שדנין שמוציאין מבעל ונותנין למלוה מדר' נתן ואם מחלה לבעלה אז הפסיד המלו' ע"ל משמע דאפי' מי שסביר' ליה כרבי נתן מאני מחילה לבעלה וכך הם דברי רמ"א כאן וה"פ בד"מ דאף בדר"ם שייך אבל ק"ל טובה הא פסקינן בס"ו בח"מ כר"נ דכא מאני מחילה ע"ש ומ"ש כאן דמאני מחילה ונראה כתרץ ע"פ מ"ש אתו' ס"ב דכתובות נבי האומר שטר אמנה הוא וחוא חב לאחרים דאינו נאמן במינו דמצי מחיל ומ"ש האומר שט"ח דמצי מחיל ומוכרח לחלק בין דאורייתא לדרבנן וחמרדכי מביא תירוץ זה בפ"ב דכתובות א"כ ח"ח כאן במחל' האשה יש לחלק כן אבל בכא מחלה מנ"כ לחלק בין דאורייתא לדרבנן אי הקכה' כר"נ ומ"ש ועוד הי' לו לחלק ולומר אע"נ דבעלמא לא מאני הכא שאני כו' נם זה אינו כלום דחמרדכי סמך עצמו על מ"ש בפ"ב דכתובות דיש חילוק בין דאורייתא לדרבנן מכח קושי' הנ"ל כתב כאן סהם דמאני מחילת' ומפילא יובן הואיל שהם מדרבנן; מאני בחילת כאן כמו במוכר שט"ח דמאני מחילת כיון שהוא דרבנן עכד"ח: [יא] חייב לשלם אע"פ שלא אמר שחיה לה לשלם ואז יכול' למחול ואין האשה כאן לכן אינו יכול לחבוע לבעל וחיינו מ"ש ואם אין האשה כאן ש"מ דאם היתה כאן מחויב' לשלם בעצמה כי יש לה לשקם עד כאן לשונו ודבריו חמוחים דבייש לה נכסים לא שייך לדר"נ וצריך להמתין עד שתב' האשה ואף בלא מחלת לבעלה אינו יוכל לחבוע לבעל כנמקש' חט"ו עכ רמ"א שכתב ואם אין האשה כאן כו' ממ"נ אם יש לה נכסים אף שאינה כאן אי"י לחבוע לבעל וצריך שימתין עד בואתה ואם אין לה נכסים אף שהוא בכאן חייב לבעל מדר"נ ודלא כמ"ש היא וחיינו מ"ש ואם אין האשה כאן כו' ובח"מ כתב מ"ש חמרדכי ואם מחלת אז חפסיד בעל ע"ש וא"נ דחד' כמ"ש בכא מחלת נמי אינו יכול לחבוע לבעל ואם מתה האשה חפסיד אמלות כמ"ש חמרדכי בפ"ש ד"ב סי' ע"ר ועוד למה עירב חמרדכי דברי חסבורין כר"נ בין דברי דלא סבירא לחו כר"נ וכתב מחלה האשה כ' אחר שכ' יש שדנין כר"נ וכא כ' זה כמעלה למאן דלא ס"ל כר"נ אלא מחוורת, כדברי חט"ו דכאן היא מדרבנן ככן מחני מחיכה אף למאן דס"ל לדר"נ ומ"ש החמ"ח ואין לחלק ביחוב למזונות אשה שהוא מדרבנן וע"כ בקי יכול לטחול ז"א חדא דחרמב"ם ושאר פוסקים ס"ל דחם מדרבנן דאורייתא כו' עכ"ל אין זה קושי' דחרי חרמב"ן וחרא"ש וחר"ן וחמגיד וכמה פוסקים ס"ל דחם מדרבנן ובוראי חמרדכי ס"ל נ"כ שחם דרבנן כי חיכא דלא חקשו אדברי חמרדכי קושי' הנ"ל שוכרנו ומ"ש ועוד למה כ' חמרדכי דלא אתבא' אי חלכה כר"נ חא אפי' אי חלכה בעלמא כר"נ איכא לפקוני חכי כו' לק"מ דחמרדכי כתב זה בפ' שני דייני נזירות כנ"ל לענין שאינו יכוכ לחבוע הבעל כדין דלא אתברר דחלכה כר"נ לפיכך אם מחת האשה מוציא מידו אבל אי חית בוראי חלכה כר"נ לא חי' מחלק בין מדרבנן או דאורייתא כי מנ"ל לחלק בזה אבל באם מחלה ראית אבל באם מחלה האשה בוח יש לחלק בין מוזנות שהוא מדרבנן לדאורייתא דאכ"כ יקשה מה שהקשו חתום' פ"ב דכתובות נבי האומר שטר אמנה הוא וחוא חב לאחרים דאינו נאמן במינו דמצי מחיל ומ"ש האומר שט"ח דמצי מחיל ומוכרח לחלק בין דאורייתא לדרבנן וחמרדכי מביא תירוץ זה בפ"ב דכתובות א"כ ח"ח כאן במחל' האשה יש לחלק כן אבל בכא מחלה מנ"כ לחלק בין דאורייתא לדרבנן אי הקכה' כר"נ ומ"ש ועוד הי' לו לחלק ולומר אע"נ דבעלמא לא מאני הכא שאני כו' נם זה אינו כלום דחמרדכי סמך עצמו על מ"ש בפ"ב דכתובות דיש חילוק בין דאורייתא לדרבנן מכח קושי' הנ"ל כתב כאן סהם דמאני מחילת' ומפילא יובן הואיל שהם מדרבנן; מאני בחילת כאן כמו במוכר שט"ח דמאני מחילת כיון שהוא דרבנן עכד"ח: [יא] חייב לשלם אע"פ שלא אמר

דברי המגיה כתב ב"ש ס"ק כ"ד מיהו אם מחלה בח"מ הקשה ע"ז בח"מ סי' פ"ו בסמ"ק, ה"כ דמיצויין מדר"נ אינו יכול לחחול א"כ גם כאן כמה מאני מחילתה ונראה דק"מ דאיירי הכ'

הודיעו לבעל תחלה דלמא לאמרו רק היכא דפרנס מצלו מז׳ מאריי הניח מעותיו על קרן הלכי ושיין בהגהו׳ מרדכי: (לא) ופרנס בתו עם חתנו עיין בתרומת הדשן סי׳ ס״ז שכתב (דין זה על רחובן שפרנס חתנו ובתו על שלחנו שתי שנים יותר על קצבת הזמן שהגביל לתת להם המזונו׳ אחר החתונה ועתה בא לחובן ותבע נחתנו שיפרע לו המזונו׳ וכתב שהדין עם רחובן ודמיא להאי דלא קיימא לגבי דלריך הדר בו להעלו׳ שכר ואי נברא דעביד למינר הוא הוי זה כהנה וזה אסר וכל שכן בנדוניתיהן זה נהנה וזה אסר ממש הוא שהאי רחובן היה לריך הוצאות לשלחנו בשביל שמעון ואשתו וכו׳ ואין לחלק דודאי מומדנא דדעתא היא דודאי בחנם הכניס לחתנו ולבתו דאי הוי שקיל דמים הוי זיקות׳ ברמה דאין לחלק הכי מדעת הכרם ולא מומדי׳ דמוכח הוא כלל דלית ליה שום זילותא אם ליתו אותן אל שלו בחנם וקלת רחייה דאין לחלק מהא דאיתא פרק שני דייני גזירו׳ מי שהלך למדינת הים ועמד מ׳ ופרנס את אשתו הכי׳ם מעותיו על קרן הלכי וכתב במרדכי היכא דפרנס דוקא אחר שלח כתב אל שפרנס אשתו אבל אם הלך ולא שלח כתב במרדכי שם בשם ר״י דאפי׳ פרנס את אשתו ולא שלח כתב אל שפרנס אשתו אינו יכול לחזור ולומר שלא היה דעתי שתתפרנס אלא מנכסי ואין לה אלא מה שהניח לה ע״כ. ומלשון הרמ״א בסי׳ ע״ב משמע דאפי׳ פרנס אשתו ולא שלח כתב אל שפרנס אשתו אינו יכול לחזור ולומר שלא היה דעתי שתתפרנס אלא מנכסי ואין לה אלא מה שהניח לה ע״כ. ומלשון הרמ״א בסי׳ ע״ב משמע דאפי׳ פרנס את

כמצפ' יהיה ל בריפב"ח ממצפה מי מפפי לזון וכו' סם דף ק"כ ס"ח ס"ח מימרת דרבי עולא רבא וכו' כתובות דף ס"ב ב טור בשם סר"ח מרוטנבורג וכ"כ תניו הרח"ש סם בפ"ד דכתובות ג מימרת דרבי חילבץ וכו' כתוב, בתקומו וכו' סם וכ"כ התוספות סם ד מסוכתת דלקמיה דרב יהודה סם ס מסוכתת דלקמיה דרב חסדא סם ו מסקנת הגמ' מסוכתת דרב דכפייה לרב נחמן וכו' ז מכרייתא סם דף ס"ב ס"ח וכפרש"י סם ח מימרת דרב חסדא לתר תר מוקבת ט מימרת דרב חסדא לתר תר מוקבת וכו' סם וכ"כ הפרח"ש בתשובה סימן ס"ח י בריב"ח סם דלק"ח תפסר שכתבעהר' מתר דכי כיכת דתפקר' דפ"ו לגביה תפקרה

הגהות רע"א

ח] סי' ע"א ב"ח תות ת' ולח תתר מומו . ל"ב וכ"כ לכדו' בתשובת מהריב"ל ס"ב סי' כ' :

ביאור הגר"א

מז) תכל סם לח כו' . ממ"ם ל"ו תלמוה שסמת כו' דוקח תלמוה תכל תמת תים תפי' שסה תחת דתלמוה מסום דתפסר למיהזת מדיוק כגון מיניח' ממ"ל בחמת תים דכל נכסים לבעלה ותפילו מכרה נכסי מלוג שלה בחוכת בעלה ולח תבשה בפסידה כ"ל פסים בכב"ם הרמב"ן והריטב"ח ור"ן שם : **מח)** דתין סתים חייב כו' . כתב הריטב"ח שם דכן מיתח בתלה דהכריס רבה : **מט)** סם פיתי כו' . ס"ם ס"ב ב' : **נ)** ובמקום שחייב לזון בניו ובנותיו כשהם קטנים ובו ד"ם :

א א (א) ח חייב אדם (ח) לזון בניו ט) ובנותיו עד שיהיו בני שש (ג) ב א) אפילו יש להם נכסים שנפלו להם מבית אבי אמם ג ומשם ואילך ב זנן [ב] ב) כתקנת ג) חכמים עד שיגדלו ד ואם לא רצה גוערין בו [ג] ומכל'מין אותו ופוצרין בו ה ואם לא רצה מכריזין עליו בצבור ואומרים פלוני אזרי הוא ואינו רוצה לזון בניו והרי הוא פחות מעות טמא שהוא זן אפרוחיו ואין כופין אותו לזונן ו בד"א בשאינו אמוד אבל אם היה אמוד שיש לו ממון הראוי ליתן צדקה המספקת להם ג מוציאי ממנו בעל כרחו משום צדקה וזנין אותם עד שיגדלו: שיגדלו:

הגה ודוקא לענין מזונות הכתוב **ד (ב) (ג)** תכל [ד] לא כופין להמית ד) ומתו"ם שמלוה ליתן לבתו נדונית דלמוה מ"מ לא כייפינן ליה מלא מה שירלה יתן רק ביומלין (הגהות מרדכי דקידושין וכ"כ תש"ו נתיב כ"ג) :

ב ז מי שהלך למדינת הים והניח בניו כאן מוכרים מנכסיו לפרנסה ה עד שיהיו בני שש ו (ג) אבל מבני שש ומעלה אין זנין (ג) אותם ה) מנכסיו :

הגה **ז ה)** וי"ח היינו דוקא שלא התחיל לזונן לאחר שם תכל התחיל לזונן ניזונין מנכסיו **(ד)** דומלי ניחא ליה (ו) בהכי (מרדכי פ' נערה בשם ר"י) ו) וי"ח (ה) תם תמוד זונין תותן בכל עיון מקום לדקה ג מי שנשתטה מפרנסים מנכסיו בניו ובנותיו (ו) [ה] ז) אפי' הן יתרין על שש עד שיגדלו :

ד ט הבא על הפנויה וילדה ממנו ח (ז) ח) (ד) י אם הוא מודה שהולד ממנו חייב לזונו :

דין

יב ל האשה שיצאה מבית בעלה והלכה לבית אחר (מב) אם באה לד מחמת כט) טענה שהיא בשכונה שיוציאו עליה שם רע וביוצא בזה חייב לזונה שם אם תבעה מזונות **מז)** אבל אם לא תבעה מחלה על מזונות דלשעבר :

הגה וה"ם תם היתה לה קרקע עם בעלה ולא מתדר לה עמו והמניעה ממנו ולותה למזונות לריך לשלם תכל תם המניעה ממנה מ"ל לשלם **מח)** דמין תתים חייב במזונות תשתו **לה (מג)** תלא כשהיתה ל) עמו (מרדכי פ"ב דייבמ גזירות וכ"כ הב"י בשם הריטב"ח) ודוקא שבעלה בעיר תכל מין בעלה בעיר מין לפקוחת תם הלכה לביח תניה ותש תשם מלאכות הבית **מט)** תם היתה חולה פסיעת דחייב דמולה לתו בת מלאכה היא ותם תינה חולה **(מד)** מנכה לה ממזונותיה כפי תה שלריך לשכור מי שעושה לו המלאכות קטנות שבבית תכל מינה תפסדת משום זה מזונותיה רק משתת מעשה ידיה תם בת מלאכה היא (כל זה בב"י סי' ע"ן בשם תשו' הרשב"ת) **נ)** ובמקום שחייב לה מזונות תע"פ שבעלה הכריח שלא יולה לה תדם והוא בעיר ולא תבעתו בדין ולותה חייב לשלם דלתו כל כמיניה לו **(מה)** והוא שלא ספקה תכל מעשה במעשה ידיה (תשובת הרשב"ת סימן תל"ב) :

עא שחייב לזון בניו ובנותיו כשהם קטנים ובו ד"ם :

**עא

יודע פעור דמזק' דממונא עדיף ומשפ"י שמיה נחמני להכשיר הולד מיהא נחמנת להוליח ממון עיין בתשובת הריב"ש סי' מ"ח :

עג (א) בימות הגשמים ובימות החמה. במשנה תנן (כתובות דף ס"ד ע"ב) מיכו נותן לה מדשים בימות החמה ומחקים בימות הגשמים ופרש"י מדשים קשים לה בימות החמה לפי שהן ממין ויפין לה בימות הגשמים ע"כ הקדי' בימות הגשמים לימות החמה לומר שיקנה לה תמיד בגד מדש תחלת ימות הגשמים וכעור מפיס והמחקים שהן מותר הכלאו' הן שלה להתכסות בימי הדותה והיא גמרא ערוכה(שם דף ס"ה ע"ב) מותר כלאות לאשה ולא ידעתי מ] למה הוצרכו כאן : (ב) ליסד בזויות ביתה. ופ"ה נותן לה רדיד להא לריכה ליל לבית האבל ובית המשתה:(ג) כל דברים הללו נותן לפי עשרו.לשון הרמב"ם ואפי' היה רואי לקנות לה כלי מתי ורקמה וכלי זהב כופין אותו ונותן וכלומר לף ע"פ שהיה מהיה עני מ"מ עולה עמו וחייב ליתן לה לפי עשרו : (ד) וע"ל סי' ע' סעיף ג' . כלומר לעיל כתב שר"ת מולק וס"ל דאין כופין להוליח כשאין לו נכי מזונות וה"ה כאן נכי כסות: (ה) עד כדי שם חייב ליתן להם כסות . נראה דה"ה ביותר משם אם לא רלה לכסות גוערין בו ומכריזין עליו דכסות ומזונות דין אחד להם דשניהם לרכי הגוף הם וכן אם הוא חנוני כופין אותו על הכסות כמו שכופין על המזון: (ו) כפי ערכן בלבד. דוקא נכי אשתו עשירה אבל בעשיר (ג) כל דברים הללו ניתן לה לפי עשרו :

(ז) מי שמשכן כסות אשתו . פי' שלוה דמים עליהם דאז יש בו משום תקנת השוק אם כבר לוה דמים ואח"כ נתן לו משום אשתו ומשכנם אם הוא עשיר חייב לפדותם אבל אם הוא עני אין לריך לפדותם דמוטב שיהיו משכונים ביד בעל חוב מלהיות ביד בעל הבית שהרי אין לו כלום ואין לו מה ליתן לו ואם יפדה אותם יתנם לה ולא יהנה בהם כלום אבל אם הוא עשיר חייב לפדותם מיד דאין לריך לומר שיתנם לה אלא אפי' אם הוא עני חייב לפדותם מיד דאל"כ יבואו לידי מכירה ולא יהנה בהם כלום אבל אם הוא עני אין לריך לפדותם מיד אלא כשיש לו כדי לפדותם ולא יהנה בהם כלום אבל אם הוא עשיר חייב לפדותם מיד אלא אם כן יש לו מעות מוכנות לדבר מלוה או לדבר הפקר שא

תתקשט יותר משהוא הוי כתלו נדרה מתשמים ותמתין רק ז׳ ימים ולא תמרי׳ שתמתין שהם ו׳ ימים לע״נ כתו׳ משמע שתמתין שיעור הקישוט ולאחר כך תמתין שיעור התשמים כמ״ש בסמוך מ״מ הטור לא ס״ל כן וכן המחבר לא פסק כן דהא כתב בסמוך שלא תלך לבית מהיכ יותר מדאי׳ בתשמים תמתין רק ז׳ ימים ולא תמרי׳ שתמתין מהיכ׳ לתיות שלא תהיה שיעור התשמים. וכ״מ כתב שתמתין שיעור קישוט ושיעור תשמים והכי דברי תו׳ כ״ל ולא שת לת לבו להטור והמחבר לא פסקו כתו׳ כזה. ואין לחלק ולומר להתו׳ מיירי שם למר שהם לא תתקשט ולא למר יותר משהם כזה ס״ל שתמתין שהם ו׳ ימים מהכי כזה שהם מודים כשמפרש ומוסר בפירוש שיעור קישוט יותר משהם לו דבר למר דהא בשמוסר בשהם הוי כלו׳ מפרש כל ימי חייה גם מה שכתבי׳ רמ״ה בעניות אין רמי׳ כלל ד״ל בשמת כוותפסדתמתין רק ז׳ ימים גם מה שכתבי׳ רמ״ה מדברי מ״ש במדיר שלא תלך לבית לתמתין ל׳ יום אין ענין לכאן דשם כיון דמ״מ לה שלא תלך לבית אבל הוי כלו׳ נדרה מתשמים לבד מה שלא תלך לבית אבי שאם לא תלאתו בתשמיש אלא אמרה קונם בית אבי עלי אינו יכול להפר אלא כיון שתלאתו בתשמיש יכול להפר (יג) וכיון ששמע ולא הפר ט יוציא מיד ויתן כתובה (יד) ואם הוא אומר קונם תשמישך עלי (טו) אם תלכי לבית אביך י ט יותר מחדש אם הוא דר עמה בעיר או יותר מרגל אם הוא דר עמה בעיר אחרת (טז) יקיים ז׳ ימים ואז יוציא ויתן כתובה:

ה י נדרה היא ואמרה יא קונם הנאת תשמישך עלי אם אלך לבית האבל או לבית המשתה ושמע ולא הפר יוציא מיד ויתן כתובה:

ו כ ואם הדיר הוא שאמר קונם הנאת תשמישך עלי אם תלכי יוציא לאחר ז׳ ימים ויתן כתובה ל ואם טוען הדרתיה בשביל בני אדם פרוצים המצוים שם מ אם הוחזקו שם נאמן ואם לאו אינו נאמן:

ז (יז) נ הדירה שלא תלך למרחץ בכרכים שבת אחד ובכפרי׳ ב׳ שבתות שלא תנעל מנעל בכפרים ג׳ ימים ובכרכים מעת לעת

מכן יתיר נדרו או יוציא ויתן כתובה ובעשירות ל׳ יום יקיים יותר מכן יתיר את נדרו או יוציא ויתן כתובה:

ב ג (ח) ד נדרה היא שלא תתקשט או שאמרה ד קונם תשמישך עלי אם אתקשט ושמע ולא הפר לה ה יוציא ויתן כתובה * (ועיין עוד מילוקי דיוקים מלו ביורה דעה סימן רל״ה):

ג (ט) [ה] ה אסר הבעל כלי שכניו עליו או כליו על שכניו כדי שלא תשאילם ולא תשאל מהן או שאמרה היא קונם תשמישך עלי אם אשאל משכני כלים או אשאילם מכלי ושמע וקיים לה ו יוציא מיד ויתן כתובה ואם אמר הוא קונם תשמישך עלי אם תשאל מהם כלים או תשאילם א״א לה שלא תשאל מהם ולא תשאילם (י) והרי היא נאסרה מיד ויוציא לאחר ז׳ ימים ויתן כתובה ו ואם היא אסרה כלי שכניה עליה כדי שלא תשאל מהם (יא) או שאסרה על עצמה כלי בעלה שלא תוכל להשאילם כדי שלא יהזיקו להם טובה או שנדרה ז (יב) שלא לארוג בגדים נאים לבניו והוא אינו יכול להפר שאין זה מדברים שבינו לבינה ואסורה ליארוג ולשאול ולהשאיל כלים תצא בלא כתובה מפני ח שמשיאתו שם רע בשכניו:

ד ז נדרה שלא תלך לבית אביה ותלאתו בתשמיש שאמרה קונם תשמישך עלי ח אם אלך לבית אבי שאם לא תלאתו בתשמיש אלא אמרה קונם בית אבי עלי אינו יכול להפר אלא כיון שתלאתו בתשמיש יכול להפר (יג) וכיון ששמע ולא הפר ט יוציא מיד ויתן כתובה (יד) ואם הוא אומר קונם תשמישך עלי (טו) אם תלכי לבית אביך י ט יותר מחדש אם הוא דר עמה בעיר או יותר מרגל אם הוא דר עמה בעיר אחרת (טז) יקיים ז׳ ימים ואז יוציא ויתן כתובה:

ה י נדרה היא ואמרה יא קונם הנאת תשמישך עלי אם אלך לבית האבל או לבית המשתה ושמע ולא הפר יוציא מיד ויתן כתובה:

ו כ ואם הדיר הוא שאמר קונם הנאת תשמישך עלי אם תלכי יוציא לאחר ז׳ ימים ויתן כתובה ל ואם טוען הדרתיה בשביל בני אדם פרוצים המצוים שם מ אם הוחזקו שם נאמן ואם לאו אינו נאמן:

ז (יז) נ הדירה שלא תלך למרחץ בכרכים שבת אחד ובכפרי׳ ב׳ שבתות שלא תנעל מנעל בכפרים ג׳ ימים ובכרכים מעת לעת

הוא מכל לדינא אם שתק ולא הפר הוי כמו שהוא נדר עיטי נפש ומ״ש הרמב״ם ופי״ב וכן הוא בסמוך סעיף ד׳ וס׳: (י) והרי היא נאסרי מיד וכו׳ ואם הדירה מהנאתו ע״מ שלא תשמל כלים יוציא לאחר שלשים כדין ליסור הנאה במזונו וכ״כ הרמ״ם ע״מ יתיר נדרו ס׳ שממתינין לו ל׳ יום: (יא) או שאסרה על עצמה כלי בעלה. הרמב״ם שתם וכתב כלשון הגמרא וכן היא שנדר׳ שלא תשמל ולא תשמל וכן הוא בסמוך סעיף ד׳ וס׳: (יב) שלא לארוג בגדים וכו׳. הרמב״ם שתם וכתב שאסרה על עצמה כלי בעלה דהשתא הוי כמו שנדרה שלא תשמל ולא תשמל וכן היא שנדר׳ שלא תשמל ולא תשמל וכו׳ וכן הוא בסמוך סעיף ד׳ וס׳: (יג) וכיון ששמע ולא הפר יוצי׳ מיד. כבר כתבתי ס״ק מ׳ דלדעת הרמב״ם אינו מחויב להוצי׳ מאחר שנדרה הוא יכול לומר לו מיכפת לי בנדרה ומי יכוף אותו להוציאה אלא קמ״ל דלריך ליתן כתובה מאחר שבידו להפר: (יד) ואם הוא אומר קונם תשמישך. בב״ח תמה על הרב המאחר בשם שחילק בסיף בנדר הוא בין חדש ליותר מחדש כך היה לו לחלק בריש בנדרה היא וכן הוא בעור ולי נ׳ שהרב נמשך אחר הרמב״ם דס״ל בכל שנדרה היא אין כופין אותו להוצי׳ רק בדעתו הדבר תלוי תימי׳ אלא בלא כתובה וכמ״ש למעלה ס״ק ה׳ ואם כן אין חילוק בריש דלעולם לריך ליתן לה כתובה אפילו נדרה על זמן רב הואיל ובידו להפר: (טו) אם תלכי לבית אביך יותר מחודש.ס״ה בשהם חמתין חודש מ׳לשמואל דק״ל כוותי׳:(טז)קיים ז׳ ימים.עמ״ש לעיל סעיף ע׳: (יז)הדיר׳ שלא תלך למרחץ כל זה לשון הרמב״ם פ״ג מה״ת דין ט׳, ובב״ח הקשה על דברי הרמב״ם ז״ל דתלתו בתשמים ודאי כן קשה לימלי קאמר יותר ע״כ יוצי׳ ויתן כתובה הל״ל יותר ע״כ תמתין שבת אחת ואח״כ יוצי׳ ויתן כתובה דהשתא משמע קושי׳ זו נדחק הרב ז״ל ופי׳ הלי יוצי׳ ויתן כתובה דהשתא דלאחר ז׳ ימים קאמר דיוצי׳ ויתן כתובה כ״כ בספר ז״ה ובסמ״ע בסעיף ח׳, אלא דבסימן ז׳ העתיק לשון הרמב״ם ואין ספק שהשתפק בפי׳ דבריו ולכן כתב דבריו בלשון הרמב״ם בשהם בסעיף ז׳, ואחר כך מפרש דברי הרמב״ם לדעתו והמעיין בדברי הרמב״ם פי״ג מה״ת ומ״מ יראה שכוונת הרמב״ם הוא בפשוטו וסגירים, הכתוב יתר על זה יתיר לת נדרו ופי׳ הם״מ שיתתיו לו שלשים יום כנזכר פ׳ י״ב כי הם״מ מפרש כל הסוגי׳ כמדיר מהנאתו ולא מתשמים (וכמ״ש לעיל ס״ק ז׳) ומ׳ דכל הדיוים הנזכרי ס בסי׳ זה היינו דברים שקשים לה ויש לה לער במיניעתה כגון שלא תתקשט או שלא תשתול כלים או שלא תלך לבית חביה ולבית המשתה או שלא תלך למרחץ או שאחר יפח לה להפר אם לא הדירה לעוכתה כגון הדירה בקונם שלא תתקשט או שלא תלך לבית אביה והמשתה וכיוצ׳ בזה ודאי יוצי׳ ויתן כתובה דהא היינו יכול לכופה והנדר חל והוא אין לו דין מורד ואינה מוכרת ולאחר שעשה מדשים יוצי׳ ויתן כתובה כמו שיתבאר בסי׳ ע״ז סעיף י״ח:

שחלוקים

מכן יתיר נדרו או יוציא ויתן כתובה ובעשירות ל׳ יום יקיים יותר מכן יתיר את נדרו או יוציא ויתן כתובה:

ב ג (ח) ד נדרה היא שלא תתקשט או שאמרה ד קונם תשמישך עלי אם אתקשט ושמע ולא הפיר לה ה יוציא ויתן כתובה * (ועיין עוד מילוקי דיוקים מלו ביורה דעה סימן רל״ה):

ג (ט) [ה] ה אסר הבעל כלי שכניו עליו או כליו על שכניו כדי שלא תשאילם ולא תשאל מהן או שאמרה היא קונם תשמישך עלי אם אשאל משכני כלים או אשאילם מכלי ושמע וקיים לה ו יוציא מיד ויתן כתובה ואם אמר הוא קונם תשמישך עלי אם תשאל מהם כלים או תשאילם א״א לה שלא תשאל מהם ולא תשאילם (י) והרי היא נאסרה מיד ויוציא לאחר ז׳ ימים ויתן כתובה ו ואם היא אסרה כלי שכניה עליה כדי שלא תשאל מהם (יא) או שאסרה על עצמה כלי בעלה שלא תוכל להשאילם כדי שלא יהזיקו להם טובה או שנדרה ז (יב) שלא לארוג בגדים נאים לבניו והוא אינו יכול להפר שאין זה מדברים שבינו לבינה ואסורה ליארוג ולשאול ולהשאיל כלים תצא בלא כתובה מפני ח שמשיאתו שם רע בשכניו:

ד ז נדרה שלא תלך לבית אביה ותלאתו בתשמיש שאמרה קונם תשמישך עלי ח אם אלך לבית אבי שאם לא תלאתו בתשמיש אלא אמרה קונם בית אבי עלי אינו יכול להפר אלא כיון שתלאתו בתשמיש יכול להפר (יג) וכיון ששמע ולא הפר ט יוציא מיד ויתן כתובה (יד) ואם הוא אומר קונם תשמישך עלי (טו) אם תלכי לבית אביך י ט יותר מחדש אם הוא דר עמה בעיר או יותר מרגל אם הוא דר עמה בעיר אחרת (טז) יקיים ז׳ ימים ואז יוציא ויתן כתובה:

ה י נדרה היא ואמרה יא קונם הנאת תשמישך עלי אם אלך לבית האבל או לבית המשתה ושמע ולא הפר יוציא מיד ויתן כתובה:

ו כ ואם הדיר הוא שאמר קונם הנאת תשמישך עלי אם תלכי יוציא לאחר ז׳ ימים ויתן כתובה ל ואם טוען הדרתיה בשביל בני אדם פרוצים המצוים שם מ אם הוחזקו שם נאמן ואם לאו אינו נאמן:

ז (יז) נ הדירה שלא תלך למרחץ בכרכים שבת אחד ובכפרי׳ ב׳ שבתות שלא תנעל מנעל בכפרים ג׳ ימים ובכרכים מעת לעת

הוא מכל לדינא אם שתק ולא הפר הוי כמו שהוא נדר עיטי נפש ומ״ש הרמב״ם ופי״ב וכן הוא בסמוך סעיף ד׳ וס׳: (י) והרי היא נאסרי מיד וכו׳ ואם הדירה מהנאתו ע״מ שלא תשמל כלים יוציא לאחר שלשים כדין ליסור הנאה במזונו וכ״כ הרמ״ם ע״מ יתיר נדרו ס׳ שממתינין לו ל׳ יום: (יא) או שאסרה על עצמה כלי בעלה. הרמב״ם שתם וכתב כלשון הגמרא וכן היא שנדר׳ שלא תשמל ולא תשמל וכן הוא בסמוך סעיף ד׳ וס׳: (יב) שלא לארוג בגדים נאים לבניו והוא אינו יכול להפר שאין זה מדברים שבינו לבינה ואסורה ליארוג ולשאול ולהשאיל כלים תצא בלא כתובה מפני ח שמשיאתו שם רע בשכניו:

ד ז נדרה שלא תלך לבית אביה ותלאתו בתשמיש שאמרה קונם תשמישך עלי ח אם אלך לבית אבי שאם לא תלאתו בתשמיש אלא אמרה קונם בית אבי עלי אינו יכול להפר אלא כיון שתלאתו בתשמיש יכול להפר (יג) וכיון ששמע ולא הפר ט יוציא מיד ויתן כתובה (יד) ואם הוא אומר קונם תשמישך עלי (טו) אם תלכי לבית אביך י ט יותר מחדש אם הוא דר עמה בעיר או יותר מרגל אם הוא דר עמה בעיר אחרת (טז) יקיים ז׳ ימים ואז יוציא ויתן כתובה:

ה י נדרה היא ואמרה יא קונם הנאת תשמישך עלי אם אלך לבית האבל או לבית המשתה ושמע ולא הפר יוציא מיד ויתן כתובה:

ו כ ואם הדיר הוא שאמר קונם הנאת תשמישך עלי אם תלכי יוציא לאחר ז׳ ימים ויתן כתובה ל ואם טוען הדרתיה בשביל בני אדם פרוצים המצוים שם מ אם הוחזקו שם נאמן ואם לאו אינו נאמן:

ז (יז) נ הדירה שלא תלך למרחץ בכרכים שבת אחד ובכפרי׳ ב׳ שבתות שלא תנעל מנעל בכפרים ג׳ ימים ובכרכים מעת לעת

הוא מכל לדינא אם שתק ולא הפר הוי כמו שהוא נדר עיטי נפש ומ״ש הרמב״ם ופי״ב וכן הוא בסמוך סעיף ד׳ וס׳: (י) והרי היא נאסרי מיד וכו׳ ואם הדירה מהנאתו ע״מ שלא תשמל כלים יוציא לאחר שלשים כדין ליסור הנאה במזונו וכ״כ הרמ״ם ע״מ יתיר נדרו ס׳ שממתינין לו ל׳ יום: (יא) או שאסרה על עצמה כלי בעלה. הרמב״ם שתם וכתב כלשון הגמרא וכן היא שנדר׳ שלא תשמל ולא תשמל וכן הוא בסמוך סעיף ד׳ וס׳: (יב) שלא לארוג בגדים נאים לבניו והוא אינו יכול להפר שאין זה מדברים שבינו לבינה ואסורה ליארוג ולשאול ולהשאיל כלים תצא בלא כתובה מפני ח שמשיאתו שם רע בשכניו:

ד ז נדרה שלא תלך לבית אביה ותלאתו בתשמיש שאמרה קונם תשמישך עלי ח אם אלך לבית אבי שאם לא תלאתו בתשמיש אלא אמרה קונם בית אבי עלי אינו יכול להפר אלא כיון שתלאתו בתשמיש יכול להפר (יג) וכיון ששמע ולא הפר ט יוציא מיד ויתן כתובה (יד) ואם הוא אומר קונם תשמישך עלי (טו) אם תלכי לבית אביך י ט יותר מחדש אם הוא דר עמה בעיר או יותר מרגל אם הוא דר עמה בעיר אחרת (טז) יקיים ז׳ ימים ואז יוציא ויתן כתובה:

ה י נדרה היא ואמרה יא קונם הנאת תשמישך עלי אם אלך לבית האבל או לבית המשתה ושמע ולא הפר יוציא מיד ויתן כתובה:

ו כ ואם הדיר הוא שאמר קונם הנאת תשמישך עלי אם תלכי יוציא לאחר ז׳ ימים ויתן כתובה ל ואם טוען הדרתיה בשביל בני אדם פרוצים המצוים שם מ אם הוחזקו שם נאמן ואם לאו אינו נאמן:

ז (יז) נ הדירה שלא תלך למרחץ בכרכים שבת אחד ובכפרי׳ ב׳ שבתות שלא תנעל מנעל בכפרים ג׳ ימים ובכרכים מעת לעת

באר הגולה

סם ד סם בגמרא וכדמפרש טעמא סם דכיכל דמדרה הי׳ ושתיק לה סנדרה מדשתיק מישני הוא דסני לי וכמו ספ״ק סם לתיכה יכול לנדור מללו כלל ואפי׳ עד שתיאסר ע״י קישוט ה טור ממימרא דרב כהנא ובריי׳ סם דף ע״ב ע״ש וכמו שפירש בתוספת סם ו סם בברייתא ז סם ממשנה סם דף

חכמת שלמה

סי׳ עד סעיף נ׳ לפר כלי שכיניו עליו וכו׳ ל״ב עיין בח״מ סי״ח ס״ק י״ל וכ״ל הרמב״ם סתם וכ׳ שמדרש שלא תשמל וכו׳ והטור סיכם וכ׳ וכן׳ וברמ״ה נדולם כוותו בזה הכבר כותב פלוגתתם בש״ע יו״ד סימן ר״ס בנדר שאחרו בלשון שבועה ובשועה שאמרו בלשון נדר דברמב״ם ס״ל דמכני משמע יד וברמ״ה והטור ס״ל דלא מהני כלל פיין שם בסימן ר״ו ס״ב כ״ל דברמב״ם לשיטתו דנדר בלשון שבועה מהני משמע יד ולכך בנדרם בלשון שלא תשמל לף דסיל לשון שבועה חל משמע יד לגבל הטור לשיטתו דלא מהני משמע יד ולכך סולרך לפרש שאחרם בלשון כלי בשלם וח״ם ודוק ביטב:

ביאור הגר״א

מכלן כו׳. כיינו שהם ושבעה ימים וכן מ״ש בס״ד יקיים ז׳ ימים כיינו מודם ו׳ ימים וכן בכל בסי׳ וכתי׳ בהוספת ופ״ב ס״ל כן דהא שמואל מוקי להמניתין בשהם והפ״ה תנן שלשיטים ושהם ורבנ ורבל ודלא כפ״ם יוהר מרנל

טורי זהב

ויתן כתובה רק דהרמב״ם לא פי׳ כן ומ״ח ס״ל דאין כופין אותו לנרשה ע״ש ולפ״ז נוכל לומר דחט״ז ס״ל דנם הרמב״ם ס״ל כפי׳ חר״ן משום דאמר א״א באשה נדרנית מ״ח לא חפר לה וחא דס״ל לחרמב״ם דאין כופין אותו להוציא׳משום דס״ל כתנא דחי׳ נתנח אצבע ב״ש ואע״פ ס״ל דיתן לה כתובתה דקפי חפי׳ חנוכר לא איתא בנמרא רק ב׳ חקוקות אם רצה לחפר יפר ואם אמר א״א באשה נדרנית ומ״ח אינו מיפר לה לר״מ ורי׳ תצא בלא כתובה אבל חקוקה שקישי׳ דאם אמר אפשי בה לא נזכר בנמ׳ ובודאי לר״מ ור״י דס״ל חיא נתנה אצבע ב״ש תשב תחתיו וקא תאכל מאותו חמין כי הוא לא חייב מידי אבל לר״י ולר״א דס״ל הוא נתן אצבע ב״ש נוכל לומר דדוקא באם אמר א״א באשה נדרנית ומ״ח אינו מיפר לה הוא דאמרינן יוצא ויתן כתובתה מיד דמסני הוא דסני לה כיון שאומר א״א ואינו רוצה לחפר לת אבל אם אומר אפשי בה לא אמרי׳ מסני הוא דסני לה דהוא לא חייב מידי ותיא נתנה אב״ש וכו׳ מחולקים חסוסקים ודרמב״ם דקסוסקים אמרינן באומר אפשי בה דהוא נותן אכ״ש ומסני סני לה ויוצי״א בע״כ ויתן כתובה ודרמב״ם ס״ל באם אומר אפשי בה לא אמרינן מסני סני אלא ס״ל כתנאי דס״ל חיא נתנה תשב תחתיו ולפיכך אם רוצה תשב תחתיו וקא תאכל כו׳ אבל באומר א״א באשה נדרנית ומ״ח לא חפר כופין אותו להוצי״א מיד משום דמסני סני לה ובזה לק״מ נם קושיות תחמ״ח ותב״ש אשו לא ידענין דאיש יכול לנרש אשתו בע״כ כו׳ ע״ש וכפי מ״ש מיירי מתני׳ נמי באומר א״א באשה נדרנית ויוצי״א בע״כ עכ״ח:

[ה] אסר חבעל כלי שכניו סי׳ התוספות כשחוא מדיר ולא תקה בתשמיש דאל״כ אמאי יוציא מיד תאסר בתשמיש ויקיים]ז׳ימים אלא שאסר חנאת כלי עליו ועיין בדבריהם בי״ד סי׳ רל״ח לתרץ מה שחקש׳

עה (א) שחלוקים בלשונם. מע"פ שמסתמ' יהודה ונגיל ועבר סירדן הוו מדבריהם בלשון הקודם למפרי הים שימו בלשונם כדלמרינן בעירובין גנ"ל אלא דייקו ליכי וזה לשון הר"מ שלעזי"מ ורייטו"ש ופרנקי"ן מקרי חילוק תרגות מ"כ לית יתכן שמ"י שכיתה ת' פרסה על ת' פרסי, לא הוי כו רק ג' תרגות עכ"ל ולפ"ז לאו כשיטו לשון לחוד תלי' דמסתמי שלעזי"מ ורייטו"ש הם קלת שיטו לשון אלא גנוזל המדינה תלוי ול"ע למעש בזמנינו מה נקרא ארץ אחרת והריב"ם בסי' קע"ז כתב למלכות אחרת אין יכול לכוף אשתו אבל כאותה מלכות עלמה מוליאין: (ב) נשמ אשה בארץאחרת כופין אותה- הר"מ מרוטיבורג בפי'לירושלמי (הביאו הב"י סי' זה) כתב כיון דהנשואין היו בגנזל אין כופין אותה לילך אחריו ובעור כתב בדברי הר"מ הנ"ל אם היה מקום בגנזל אפילו לא נשמה ביהודה ונקדשה בגנזל אפילו לא נשמה בגנזל ובד"מ סגיה בעור אפילו לא נשמה ביהודה ומקדשה בגנזל אחריו לילך אחריו לירושלם דמשמע דאפי' אם נשמה בגנזל אין יכול לכוף אותה לילך אחריו לירושלם אלא בגנזל עלמה ולא בשאר מקומות ולא נהירא דהר"מ הנ"ל לא נשמה בגנזל אלא משום דאין יכול לכוף אותה לילך אחריו לירושלם אבל אם נשמה בגנזל אין יכול לכוף אותה לילך אחריו לירושלם אפילו לא נשמה בגנזל

נדולה ים מעלה דיכול לקנות כל ארכה ומסרון דמין כה נטות ופרדסים כי הכל יובבים סם ודומקי ומקרבי כתים זה לזה וסיינו דוקא כשהיישובין היה במקומו אז מ"י לפנות מלא למקום שוה מכל ומלי סם היישובין היה במדינה זו במקום אחר מחויבת לילך עמו לעירו אפי' מכרך לעיר ואפשר בכה"ג אף לדעת הר"מ סם היה היישובין בעירה מ"מ לריכה לילך מחריו כיון שבכל הוא במדינה אחת:

ז וי"ל דסם היו שניסס. זו שיטת ר"ת דס"ל סם מ' מסם מיהודה והשני מנגיל אז היכא שהיו יישובין סם מחוייבים לדור אף שהי במקומו מ"י לכופו שיעקור משם וילך למדינתה וכן סם היה ממדיני מ' ומקומו עיר ומקומה כרך אז לא כיפ חזלינן לעולם אחר מקום היישובין וסם שניסס מיהודה והיישובין היה במדינה אחרת יכולה לכופו שילך למדינה שלסם אפילו מכרך לעיר ומשמע סם הוא מיהודה והיא מנגיל והיישובין הי בנגיל מ"י לכופו וכן סם אחד מנגיל אז מיהודה והיישובין היה במדינה אחרת מ"י לכופו שילך למדינה שלו וה"ה במדינה אחת ושניסס מעיר והיישובין הי בכרך יכולה לכופו שילך למדינה שלו. ורוב פוסקים חולקים על ר"ת אלא כמרדכי כתב כיון דאיכא פלוגתא עבדינן הכא והכא לחומרא והיכא דבעל רולה לכוף אותה לא כפינן אותה לחזור ולקיימה מבואר בריב"ם דיכול להוליא, לאיזה מקום שירלה אפילו בהא נעשת ממקומו מאחת נזירה היה בידו לקבוע דירתו באיזה מקום שהוא לכן אף שהי דר במקום מולדתה ולא חיתדר ליה יכול להוליאה משם ולקבוע דירתו באיזה מקום שירלה: ט ויש חולקים בריב"ם סימן פ"ח מבואר אין ספק שאין האיש יכול לכוף את אשתו ללכת עמו על ספק מעיר לעיר בזה לא נסתפק אדם מעולם אלא כשהולה לעקור דירתו ולקבוע במקום מיוחד אז דיינו מבואר בשי"ם דמ"י והשאלה היה שדקדק לו השעה ורלה לילך ממקומו ולקבוע במקום מיוחד מ"מ ס"ל להריב"ם דמ"י וכ"כ בחי"מ. וכתב כשאין לו מקום לקבוע מקומו ורולה לילך מעיר לעיר אף בח"ה מודה דמ"י. ולדעת הריב"ם ל"ל אף ע"נ כבר הזכירו חז"ל מאן דמים ליה בהאי מתא וכו' אלמ' שרולה ללאת ממקומו לא אמרו חז"ל אלא דוקא כשהוא הולך ממקום לחבירו אבל ממקום לחבירו אפי' לכופו ע"ז ש"מ. ועיין בש"מ דף ע"ב בשאם לוקחין ואין נעניין וכו' דיש בהאי מתא ולא חזיל למתא אחריתי, ע"ש. ול"ל למה לי כפינן לאשתו שילך עמו למקום אחר. ועיין סי' ע' ס"ק ל' שם"ם נשם הרמ"ך ועיין בתשובת הריב"ם סי' פ"ח: י הרב. נכר בתבתי דוק, כשהניחם ממדינה אחרת ל' אז אין יוכל לכפות אותה למקום נרוע אבל הכא, אבא ממדינה אחרת הוי כאלו הניחם שילך אחריו מכרך לעיר ואפילו מיפה לרע: יא) גוים. ממקום שים רופא ושאר הדברים הלריכין למוסקפין רופא ושאר הדברים הלריכין לעיר כמוליאה ממקום שרוצו ישראל לעיר שרוצו גוים מהרי"ט בתשובה ס"ח סימן מ"ז: יב)כותים.אפי' ממה יפה לנוה רע · ועיין ב"י ם"ם נשם מהרש"ל: יג) טוב. מסידור לבון הרב משמע דקאי אדסמיך ליה דאפי' למקום ברוצו ישראל אינו יוכל להוליאה כשמוכח רע שם. אבל מלשון הגה' מיימון משמע דמוכח רע הוי כמו נוה רע ומקום שרוצו ישראל עדיף ממנה רע כמ"ש מ"מ: יד) כלום הוא.אמנם אם התנה עם אשה מדעת חימותה ומרלונה קודם הקדושין והיא חודה בזה הדין עם הריב"ם ועי' ב"י. ואם לא חודה אין עדות אשה כלום ואם הסדבן יעיד עליה תבעא להבמים העד עייקהר"ם מלשין סי' כ"ה: טו) לדבריו. עיין

גרסינן לילך אחריו לא יהא חלא ממדינה למדינה וכ"כ הר"ם: (ו) וי"ל דאם אינסס מאחרו אחת.דעת ר"ת הוא אפי סובר דהמצי מיירי בבפיית האיש אבל אם יכולה לכוף מתו תוכל לכופו שילך אחריו כמו שיכולה לכוף שילך מחריו לא יהא חלא ממדינה למדינה וכ"כ הר"ם: (ז) וי"ל דאם היו שניסס מאחרו אחת. וכ"כ הר"ם: (ח) דרך מקרה ולא שיתדר ליה: (ט) למקום שירלה: (י) ויש לו אם אשה ואפשר שאינה יכולה לכוף שילך אחריו אם היו בעלי אומנות שאין להם פרנסה אלא במקום אחד: (יא) מנוה יפה לנוה רע. כגר כתבתי שזה הוא דוקא כשניסס ממדינה ומעיר לאחת אז אין יכול לכוף אותה למקום נרוע אבל הוא אחת ממדינה למדינה אחת אפי' מנוה יפה לנוה רע: (יב) וכל מקום מוליאין ממקום שרוצו כותים. כלומר אפי' אם כתב דאף היא תוכל לכופו ואין דבריו כרורים: (יג) ואינו יכול להוליאה ממקום שהמוכל וכו' · מסודר לשון הרב משמע דקאי אדסמיך ליה דאפי' למקום שרוצו ישראל להוליאה במקום שהמוכל רע שם אבל מלשון הג"מ מיימון משמע דמוכל רע הוי כמו נוה רע ומקום שרוצה ישראל עדיף ממנה רע וכמ"ש: (יד) אבל קודם נשואין לא יכול להוליאה. הריב"ם כתיב רחוק לזה וכתב אח"כ וסברת הוא שהרי עדיין לא נתחייב בכתובו ותנאי כתובה ואם תלתה בדרך אינו חייב לילך אחריה אם לא בשני מדינות והכוונה היו בעירו אז מ"ל לילך אחריה אפילו במקומות סוין אז אפילו במדינה אחת והכוונה היו בעירו ואין המקומות סוין אז אין יכולת ביד האשה לכופו להניח עירו מקום הכוונה מאחר שאין המקומות סוין: (ז) ונשאה בארץ אחרת. ומכ"ם אם נשאה בארץ שאין יכול להוליאה מארלה אבל כדעת הפוסקים דס"ל דאפילו הכוונה במקומה לריכה לילך אחריו לארלו: (ח) דרך מקרה ולא שיתדר ליה. כלומ אם היו הכוונה מתחלה בעירו אבל אם אחר הכוונה דרך מקרה ולא שיתדר ליה יוכל להוליאה ממקומה דעת לדור בעירו אין הכוונה מעיר לכרך אבל אם אחר הכוונה דרך מקרה ולא שיתדר ליה יוכל להוליאה מכרך לעיר ואפילו מיפה לרע: (ט) למקום שירלה ואם חולקין. הריב"ם כ' אין ספק שאין האיש יכול לכוף את אשתו ללכת עמו על הספר ולהוליכה מעיר לעיר מדחי אל דחי וכ"ה לא נסתפק אדם מעולם . ונ' דלף בעל ת"ה יודה לזה כי בעל ת"ה מיירי במבקש מאשתו שתלעמו למדינה אחרת לגור אם היינו שרולה להוליכה ממדינה לעיר אחרת אבל אם אחר הכוונה מדעת לגור שם היינו שרולה להוליך אותה למקום שרוצו ישראל עדיף ממנה רע כמ"ש מיימון משמע דמוכל רע הוי כמו נוה רע ומקום שרוצו ישראל עדיף ממנה רע וכמ"ש: (יא) כלום הוא.אמנם אם התנה עם אשה מדעת חימותה ומרלונה קודם הקדושין והיא חודה בזה הדין עם הריב"ם ועי' ב"י. ואם לא חודה אין עדות אשה כלום ואם הסדבן יעיד עליה תבעא להבמים העד עייקהר"ם מלשין סי' כ"ה: טו) לדבריו. עיין

ביאור הגר"א

ביהוד, ומעור לא מכיא דברי הר"מ אלא כפי' התוספ' שהיא עיקר לדעת הגאונים אבל בפירש הירושלמי לא משמע כלל ולכן כ' דברי הר"מ בתוספת דברי הרמב"ם אבל בחמת הרמב"ם חולק פ"ג שברי כ' ומשמ דאפי בארץ כו' אף שיש לדחוק שלא נאמר במדינתה מ"מ דברי תיכן מוכיחין כן. וי"ל שיטה אחרת וחולק על כל הגאונים והפוסקים שנוהגים ייפוי לבעל והיא נומן ייפוי יותר לאשה ומפ' מהני' ותוספ' וירושלמי כהל לעיין בפ' את בתים וגר' בתוספ' וירושלמי שיטו ומפרש ג"כ למתני' שתין בתים ומאשה מקום ס' שלא כדברי הרמב"ם והגאונים שאפ' שאם מקום ס' כמ"ש בתוספ' ד"ה כו' אבל ר"ת אפ' ד"ה נזמן כו' דמתני' מיירי שנאשה במקומו ולכך תין כופין לוטו נרים' דמתני' שאם משאי מדינות לפילו מפ"ש ובילב שתין כופ"ן לעזוב מדינתו ונסיפ' דמתני' אבל בחוטו כתרע מוליאין מפ"ש ומכ"ל תפ"ג שנאשה במקומו לילך למקומה כיון שמקומותיהם במדינה אחת אבל אם בא בשרות שהיום עון תין מוליאין כמ"ש אבל לא מכרך לעיר כו' וזהו דברי התוספ' ד"ה נזמן כו' ר"ל שנאשה במקומו אבל בן יכולה שהירם כו' וקאי תכולה מתני' בין ברים' שהוא מנגיל שכופין אוטו ללאת מיהוד' כשאה בנגיל כופין אוטו ללאת מנגיל לפילו מכרך לעיר אל לכיפך וז"ש בפ"ש וי"ל דשם כו' וזכה נכללו כל התילוקים שכ' ברמ"ם שם וכ"כ הירושלמי שפ' ר"ת שהוא פי' למתני' שפ' דמתני' מיירי שהיום ושאה מיקומקומו אחד ומ"ש מהיכין כשהיום מיהוד' ונפ' שאה מנגיל אבל הנשואין היה שהיו מיהוד' ובעל אחד לאכרו אל כרך כמדינה אל' מפ"ש לב ומכ"ל לעולם לריך לילך למקומה: ד) וי"ל כו'.כפי' ר"ת הביאה הרא"ש שם דמתני' בכפיית בתים מיירי ומפ' דיפה כח בחזה ונרם בתוספ' לין כופין לוטו ומיישב בתוספ'וירושלמי דל"ש אבל בריי"ף והרמב"ם והרא"ש וסר"ן וכל הגאונים חולקים על ר"ת וכ' דפירושלמי מפושש ול"ל במ"ש בתוספ' וכן חולקים עליו כולם שם שכותן לחזה ייפוי כח אלא שפ' דבל כפיית בחזה מיירי ושיש לחברת לר"ת ופ"ש כרחזה: ח) כיב דר כו' אחר שכבר נתרחה בעת הנשואין לעב"ג מולחה שלין חולכין אלא אחר שעת הנשואין וכמ"ש בתוספ' וכיל: ו) י"ל דם כו'. ממ"ש שם ס"ב ב' אחר כו' ובערי"ו שם ד"ה אחר כו' ודוקא מפוש רולם כו' אבל בלא"ה כרווחה מדיפ' לה ואפילו היא תוכרת שלייכם רולה בעלה דאחה דלא"כ למה לה לאחרינן שם דשחלה את פיה ש"הוא שם ד"ה רולה דכברווח' שפ' אפילו נגד פוסק עדיף שם : ז) מי שכוח כו' . כנ"ל בתוספ' ופ"ת שם ובש"ע : ח) ולא מרע כו' . ברמב"ם ולא כריי"ף : ט) וכן לא כו' וכ"ה בש"ע כו'. תוספ', כביאור הריי"ף שם : י) ול"י כו' דכוי כמו לעזה הרע . כנ"מ שם : יא) נ"מ שיכול כו' . כמ"ש בתתני'נ'ברלות לנשואין בתוספ'

ביאור הגר"א

כנ"ל שע"מ כן נשאה ריב"ם סי' יב) לכל לם כו' . פ"ל סי' ניח בנב"ח ובוקא כו' ופ' בתשובת מיימון סי' כ"ח : יב) ואפי' ממקום

פתחי תשובה

(ג) אם לא יוכל להחיות. עיין בתשו' נו"ב כו' ס"ז בשכן בזוג שהחתם כיניהם בתנאים רשאוים שיהיו בעיר ובבית אבי כגון שהתנו בתנאים כגון בתנאי בתחלה שאם תחר החתום לא תחרוב ליה לבבל במקום שהוא שרר בו תחרי בשאר מקרה לי תחרוב בבל ובתנאים בתחלה שבים בבית חתו לם מ"ת חיים כרחב וחזר לבית אבי ומרפא וחזר שוב שבים לבית חתי וחיינו יכול לסבול בשפם ברחשון שבים בבית חתי היה לו מ"ת חיים כרחב וחזר לבית אבי ומרפא וחזר שוב שבים לבית חתי וחיינו יכול לסבול תורת דמדיומת חתי וכיה לו מכחובים כרחב על בבל בלבל שכנה שבים לו מכות בפניו וחבורות ופלפים וכרופאים חומרים שזה בה לו מחמת שיוני חוור. ופסק זה בנתון מ"ב דק"ק ה"ה שאין כופין בבעל לדור בבית חתי ולדרבה כופין את בחשם שחלך אחריו וכבית הלים תבעובת מייחוני סי' ס"ח בשם יש תומרים שלילך אחריו לא בחרב בה בבעל פ"פ כ"ד שהרב שמו לדין פשיטא שחייב במזונות כי חולי שם היה מחרב בה והיחה שותפת אפי ד"ה שאין בעל חייב לבת למקום שיבה מהרלית בבת אלין אבל אחר בהכרחה בחשוב שיהרב בה בעבל שהרב שמו לדין לא בחקום ולא בריקום כי קלייטים אלו היושבים בשיירות קטנות על אחד נקרא תקיף בשירו ואין בשלח הרשה לעמוד בדין שוב יעבוד מזונות עד שתרד לבסוף בדין ואין יפסקו בב"ד בם על המזונות משעת הסירוב כי יאמרו שהעמה אם יבים לא אתהלא בדבר ב"ד ס"ם. ועיין בתשו' נרת אלרבם סי' ל"ב חות י"ד בבם שהביא דפ"ח בא אלין אלמה מרב אחד בדברי ריבות שבין אים לבחרו חודות מקום ד' רחם ובחוך שהעות הבעל בא בשאה שיה בבל דברי אבי שאשה שיצא לדון לפני ב"ד שבשירו ואם"ל בבל אבל בבל בדין התובע בולך אחר הנתבע והשיב בבעל דלפי דבריו שהיה מורדת ואין עליו ל' חסור מרגל"ם ולעניין חיסור זה היו חיהו בתובע אשר על כן מוכרחת אשה לדון לפני ב"ד שבשירו.וכ' שלא היו לו בשפר לבשיב פ"ח שבשירו ואם"ל אף בבל בבל בשאה שיה בבל בשאה שיה בבל בשאה שיה

חמה מדעת היתום, מלומה קודם הקידושין והיה הודה בזה הדין עמו (עיין **בתשובה** הרמב"ן סימן הכ"י זה) : (טז) לח"י כופין לותה לעלו' . **ברמב"ם** ובטור לח גרים לותה דהח גם לותו כופין לעלו' : (יז) ואין מוליחין מל"ו לח"ל . כדי נסבה דהח לחפי' מעלין ומהי תיתי דמוליחין ובגמרא קאמר [דף ק"י ע"ב בכתובו'] ואין הכל מוליחין לחתויי עבד שברח מח"ל לח"י ועיין בתוספו' מ"ם על סיפח הכל מעלין לירושלים ואין מוליחין : (יח) חלח בלח כתובה . לחו דוקח כחן דין זה שחינה רוצה לעלו' לח"י חלח בכל מקום שיכול להוליי והיה חינה רוצה ללחת חלח בלח כתובה וכמ"ש בסי"ח חלח בלח כתובה ובלח תוספ' : (יט) חבל ס"ח שלה וכ"ב וכו' . מה שפסק דהם חיתכהו ובולחן הוח פסוט לחפי' זיחתה לח הפסידם בלחותיה הקיימין (כתובו' דף ק"ח ע"ב) וכן מה שפסק בס"ח פטור בנידה ומיב בשליחו' יד ניחח חבל מה שפסק בב"ב דהם הוח הפסידן ח"ל לשלם ובנגדו לריך לשלם זה הוח דבר תמוה והמעיין בתשובת מהר"ם במרדכי בסוף כתובו' דף תתקמ"ז ע"ח יראה שדעתו לדמו' חהם זו שחינה רוצה לעלו' לח"י למורד, על בעלה ומורד, על בעלה דייקינן לה בדיוח דמתיבתח דלכתב הרי"ף בפ' חעפ"י דמתי דכלה לגמרי ולח חז לחתמוהי בידה כדמעיקר' וכ"ם מלי למימר דהח בחה מהחם משלם לה ח"ו בעל מדידיה כדחנן הם מתו מתו לו וכו"ם מי מחחבדו לגמרי לח מפקינן מיניה דבעל כלו' ות"כ לריך פסק כחן הפך המובחל ושלח כדין המורד, ולדעת מהר"ם בתשובה הם דפסקו בדיני דמתיבתח דבב"ם מי מבדו לגמרי לח מפקינן מיניה דבעל כלום היינו בלח שלח בהן יד שלח כדין חבל הם שלח בהן יד יותר סברת לשלם ב"ש בבל"ב ובדהיתח קיימה חית לה וכ"ב התו' דף ס"ל בד"ה חילימה חממחת וכו' : (כ) להתיישב בח"ל והוח לח גירשה טדיין ומת בח"ל תגבה ממנו כתובת, והו, והם מתה גם היח קודם שגבתה יורשים גובין במקומה חבל הם גירשה מיד בשהלך לח"י חף שחזר מ"כ לח"ל נרחה דחין לה עליו כלום חחר גירושין וגם נרחה הם רלה להוליחה מעיר לעיר והיח חינה רוצה ללחת בלח כתובה חלח בלח כתובה וכמ"ש בסי"ח חלח בלח כתובה ובלח תוספ' : (יט) חבל ס"ח שלה וכ"ב וכו'.מה שפסק דהם חיתכהו ובולחן הוח פסוט לחפי' זיחתה לח הפסידם בלחותיה הקיימין (כתובו' דף ק"ח ע"ב) וכן מה שפסק בס"ח פטור בנידה ומיב בשליחו' יד ניחח חבל מה שפסק בב"ב דהם הוח הפסידן ח"ל לשלם ובנגדו לריך לשלם זה הוח דבר תמוה והמעיין בתשובת מהר"ם במרדכי בסוף כתובו' דף תתקמ"ז ע"ח יראה שדעתו לדמו' חהם זו שחינה רוצה לעלו' לח"י למורד, על בעלה ומורד, על בעלה דייקינן לה בדיוח דמתיבתח דלכתב הרי"ף בפ' חעפ"י דמתי דכלה לגמרי ולח חז לחתמוהי בידה כדמעיקר' וכ"ם מלי למימר דהח בחה מהחם משלם לה ח"ו בעל מדידיה כדחנן הם מתו מתו לו וכו"ם מי מחחבדו לגמרי לח מפקינן מיניה דבעל כלום היינו בלח שלח בהן יד שלח כדין חבל הם שלח בהן יד יותר סברת לשלם ב"ש בבל"ב ובדהיתח קיימה חית לה וכ"ב התו' דף ס"ל בד"ה חילימה חממחת וכו' : (כ) להתיישב בח"ל והוח לח גירשה טדיין ומת בח"ל תגבה ממנו כתובת, והו, והם מתה גם היח קודם שגבתה יורשים גובין במקומה חבל הם גירשה מיד בשהלך לח"י לח עליו כלום חחר גירושין וגם נרחה הם רלה להוליחה מעיר לעיר והיח חינה רוצה ללחת בלח כתובה חלח בלח כתובה וכמ"ש בסי"ח חלח בלח כתובה ובלח תוספ' : (יט) חבל ס"ח שלה וכ"ב וכו'.מה שפסק דהם חיתכהו ובולחן הוח פסוט לחפי' זיחתה לח הפסידם בלחותיה הקיימין (כתובו' דף ק"ח ע"ב) וכן מה שפסק בס"ח פטור בנידה ומיב בשליחו' יד ניחח חבל מה שפסק בב"ב דהם הוח הפסידן ח"ל לשלם ובנגדו לריך לשלם זה הוח דבר תמוה והמעיין בתשובת מהר"ם במרדכי בסוף כתובו' דף תתקמ"ז ע"ח יראה שדעתו לדמו' חהם זו שחינה רוצה לעלו' לח"י למורד, על בעלה ומורד, על בעלה דייקינן לה בדיוח דמתיבתח דלכתב הרי"ף בפ' חעפ"י דמתי דכלה לגמרי ולח חז לחתמוהי בידה כדמעיקר' וכ"ם מלי למימר דהח בחה מהחם משלם לה ח"ו בעל מדידיה כדחנן הם מתו מתו לו וכו"ם מי מחחבדו לגמרי לח מפקינן מיניה דבעל כלו' ות"כ לריך פסק כחן הפך המובחל ושלח כדין המורד, ולדעת מהר"ם בתשובה הם דפסקו בדיני דמתיבתח דבב"ם מי מבדו לגמרי לח מפקינן מיניה דבעל כלום היינו בלח שלח בהן יד שלח כדין חבל הם שלח בהן יד יותר סברת לשלם ב"ש בבל"ב ובדהיתח קיימה חית לה וכ"ב התו' דף ס"ל בד"ה חילימה חממחת וכו' : (כ) להתיישב בח"ל והוח לח גירשה טדיין ומת בח"ל תגבה ממנו כתובת, והו, והם מתה גם היח קודם שגבתה יורשים גובין במקומה חבל הם גירשה מיד בשהלך לח"י לח עליו כלום חחר גירושין וגם נרחה הם רלה להוליחה מעיר לעיר והיח חינה רוצה ללחת בלח כתובה חלח בלח כתובה וכמ"ש בסי"ח חלח בלח כתובה ובלח תוספ' : (יט) חבל ס"ח שלה וכ"ב וכו'.מה שפסק דהם חיתכהו ובולחן הוח פסוט לחפי' זיחתה לח הפסידם בלחותיה הקיימין (כתובו' דף ק"ח ע"ב) וכן מה שפסק בס"ח פטור בנידה ומיב בשליחו' יד ניחח חבל מה שפסק בב"ב דהם הוח הפסידן ח"ל לשלם ובנגדו לריך לשלם זה הוח דבר תמוה והמעיין בתשובת מהר"ם במרדכי בסוף כתובו' דף תתקמ"ז ע"ח יראה שדעתו לדמו' חהם זו שחינה רוצה לעלו' לח"י למורד, על בעלה ומורד, על בעלה דייקינן לה בדיוח דמתיבתח דלכתב הרי"ף בפ' חעפ"י דמתי דכלה לגמרי ולח חז לחתמוהי בידה כדמעיקר' וכ"ם מלי למימר דהח בחה מהחם משלם לה ח"ו בעל מדידיה כדחנן הם מתו מתו לו וכו"ם מי מחחבדו לגמרי לח מפקינן מיניה דבעל כלום היינו בלח שלח בהן יד שלח כדין חבל הם שלח בהן יד יותר סברת לשלם ב"ש בבל"ב ובדהיתח קיימה חית לה וכ"ב התו' דף ס"ל בד"ה חילימה חממחת וכו' : (כ) להתיישב בח"ל והוח לח גירשה טדיין ומת בח"ל תגבה ממנו כתובת, והו, והם מתה גם היח קודם שגבתה יורשים גובין במקומה חבל הם גירשה מיד בשהלך לח"י לח עליו כלום חחר גירושין וגם נרחה הם רלה להוליחה מעיר לעיר והיח חינה רוצה ללחת בלח כתובה חלח בלח כתובה וכמ"ש בסי"ח חלח בלח כתובה ובלח תוספ' : (יט) חבל ס"ח שלה וכ"ב וכו'.מה שפסק דהם חיתכהו ובולחן הוח פסוט לחפי' זיחתה לח הפסידם בלחותיה הקיימין (כתובו' דף ק"ח ע"ב) וכן מה שפסק בס"ח פטור בנידה ומיב בשליחו' יד ניחח חבל מה שפסק בב"ב דהם הוח הפסידן ח"ל לשלם ובנגדו לריך לשלם זה הוח דבר תמוה והמעיין בתשובת מהר"ם במרדכי בסוף כתובו' דף תתקמ"ז ע"ח יראה שדעתו לדמו' חהם זו שחינה רוצה לעלו' לח"י למורד, על בעלה ומורד, על בעלה דייקינן לה בדיוח דמתיבתח דלכתב הרי"ף בפ' חעפ"י דמתי דכלה לגמרי ולח חז לחתמוהי בידה כדמעיקר' וכ"ם מלי למימר דהח בחה מהחם משלם לה ח"ו בעל מדידיה כדחנן הם מתו מתו לו וכו"ם מי מחחבדו לגמרי לח מפקינן מיניה דבעל כלום היינו בלח שלח בהן יד שלח כדין חבל הם שלח בהן יד יותר סברת לשלם ב"ש בבל"ב ובדהיתח קיימה חית לה וכ"ב התו' דף ס"ל בד"ה חילימה חממחת וכו' : (כ) להתיישב בח"ל והוח לח גירשה טדיין ומת בח"ל תגבה ממנו כתובת, והו, והם מתה גם היח קודם שגבתה יורשים גובין במקומה חבל הם גירשה מיד בשהלך לח"י לח עליו כלום חחר גירושין וגם נרחה הם רלה להוליחה מעיר לעיר והיח חינה רוצה ללחת בלח כתובה חלח בלח כתובה ומה קודם שגירשה חזר לעירו לפ"ם הפסידה בכתובה ומיהו דומה להליכת ח"י דהתם מחחר שהוח מהם בח"י קודם מותו ומתיישב בח"ל לח הפסידה בכתובה ומיהו דומה להליכת ח"י דהתם מחחר שלח גירשה עדיין חבל בהליכה ממקום למקום מיד שחינה עושה רלונו בזה הפסידה כתובתה ומה לה בכך שהוח מח"כ חוזר למקומו :

עין (א) והטיילים עונתן בכל לילה . הטור מפרש חדם בעל שחין לו מלאכה

באר

רבה"ם חפ"ם סי' קיים והר"ם בלחכוחי סימן מ"ד ומהרי"ב ח"ח סימן מ"ז וכנ"ב סי' זה : (טז) חומה . ברמב"ם וטור ליתה מיבת חומה דהה כופין חומו ב"כ . חבל חם לה התה בפירוש שחינו יוכל להוליחה חפילו בלח"י חינו יוכל להוליחה בלח"י הר"ם בלחכוחי סי' מ"ד בכנ"ב דף רק שנכתב שלח להוליחה ממקומה יוכל להוליחה בלח"י הר"ם בלחכוחי סי' מ"ד בכנ"ב דף ס"ב : יז) ובלב"ב וכו' . ה"ה בכל מקום חבר הוה יוכל להוליחה והיה חינו רוצה הדין כן לחרוגים : יח) לכוף . הטעם משום דחז נרחה דחינו חלח רמחות מה שעלה בלח"י . כפ"ו חפילו חם גירשה בבר ולח נתן לה כתובה לריך לשלם לה מו ליורשיה.וכן הדין חם עקר מעיר לעיר וחזר חח"כ ב"ם . חבל ח"מ בחב חם בבר גירשה חותה ח"ל לשלם לה בכתובה:גם כתב בעקר מעיר לעיר פטור כשלח רלתה לילך עמו ולח עשתה רלונו חפי' חם חזר חח"כ ולח גירשה עדיין חבל בשחזר מת"י חו הוחיל ומלח בח"י חיב

ג בד"א מח"ל לח"ל או מא"י לא"י אבל מח"ל (טז) לא"י [ב] כופין יג) יד) אותה לעלות כ אפילו טו מנוה יפה לנוה הרע כ יד) ואפי' ממקום שרובו ישראל למקום שרובו כותים טז (יז) ואין מוציאין מא"י לח"ל ואפי' מנוה הרע מ לנוה הטוב ואפי' ממקום שרובו כותים למקום שרובו ישראל : ד כ אמר האיש לעלות לא"י והיא אינה רוצה יז (יח) תצא בלא כתובה :

הגה טז) (יט) חבל נכסי מלוג שלה יז) וכ"ב הקיימי' נועלת יח) טז) ואם מיחם קיימים אם הוח הפסידן כ"ב ם ח"ל לשלם ואם ס"ח לשלם ואם נגנבו או נחגבו ולח נחבדו ס"ח לית לה וכ"ב לריך לשלם (במרדכי סוף כתובות בשם מהר"ם) והה דכתובה אין לה דוקח שבשאר בח"י יט) חבל אם הוח חוזר יח) לפוף כמה סניף (כ) להתיישב בח"ל לריך לשלם לה חו ליורשיה חף הכתובה (ב"י בם) :

ה אמרה היא לעלות והוא אינו רוצה יוציא ויתן כתובה וה"ה לכל מקום מא"י לירושלים שהכל מעלין לא"י ואין הכל מוציאין משם הכל מעלין לירושלים ואין הכל מוציאין משם :

ה כ פ יז) יש מי שאומר דהא דכופין לעלות לא"י היינו בראיפשר (ו) יט) בלא סבנה הילכך מסוף המערבה עד נוא אמון אין כופין לעלות ומנוא אמון ולמעלה כופין לעלות דרך יבשה וגם דרך ים בימות החמה אם אין שם לסטים :

עי חיוב עונה ובו יג סעיפים :

א ם עונתה כיצד כל איש (ג) חייב ג) בעונה כפי כחו וכפי מלאכתו **א** (א) ב והטיילים עונתם (ג) בכל ג) לילה :

הפועלים

כמנפחת ע"י סימום מז דיכה כמיילונית : יט) חבל חם הוח חוזר וכו'.לכחור, כי הטעם משום דחז נתבדר דחינו חלח רמחות מה שעלה בלח"י לפ"ז חפי' חם גרשה בבר ולח נתן לה כתובתה לריך לשלם לה מו ליורשים כתובתה וכן הדין חם עקר מעיר לעיר וחזר וכו'. וח"ת כתב חם כבר גירש חותה ח"ל לשלם לה בכתובה גם בעקר מעיר לעיר פטור כשלח רלתה לילך עמו ולח עשתה רלונו בפ

כנון ר"ם ונלח ר"ם: ב וי"ח דמס מין לנין. ולהר"ן ים חילוק אחר היינו מס מנהגו לעשות בקביעות במקום אחר אז עושה שלו מ' לז' ימים ואם אין מנהגו לעשות בקביעות אז עושה שלו מ' לח' ימים · ויש לו רשות לעשות ממנהגו אם היה רגיל לעשות מלאכתו בביתו והיה עושהו ב"פ בשבוע רשאי לעשות מלאכה חוץ לעיר ויה"ע עושה פ"ח בשבוע:

ג החמרין פ"ח בשבת היינו ודמי כשאם בעירם בכל הלילה: ד ת"ח כתב הר"ן היינו כשאין מתחדם להם בלימודם ולפי זה אפילו אם יתחדם להם בלימודם ע"כ לא בשבת כשאמנה: ה כה"ח וכו' קלי ע"כ עונות המבוארים בסעיף הקודם: ו בגיל טבילתה. אפילו בשני רעבון אחר שאר מיני מאכל אם לא קיים פו"ר מאכל ועיין בא"א סי' תקע"ד וביד"ד סימן קפ"ד: ז מן לו להתאחר. תע"ג שנותנת לו רשות מיד ומ"מ בלבה מלטער מאכל אם לא קיים פו"ר מאכל להתאחר אלא למקום שאומדין אותו שיכול לקיים:

ד ז כל אדם חייב לפקוד את אשתו ו (ד) בליל ו) טבילתה (ה) מ ובשעה שהוא יוצא לדרך:

ה ט יש לאשה לעכב על בעלה שלא יצא לסחורה אלא למקום קרוב שלא ימנע מעונתה (ו) ולא יצא אלא ברשותה

ב ג הפועלים אם היתה (ב) מלאכתם בעיר פעמים בשבת ואם היתה מלאכתם בעיר אחרת פעם א' ד) בשבת

ב א) (וי"ח דאם מינן לנין כל לילה בביתם עונתן לה' ימים) (טור ותו' בשם ר"י בר ברוך) ג ד החמרים פעם א' בשבת הגמלים א' לשלשים יום המלחים א' לששה חדשים ד (ג) (ג) ת"ח עונתן פעם א' בשבת ודרך ה ת"ח לשמש מטתן מלילי שבת לליל ה) שבת: ג ה ג ב) בר"א במי שגופו ו) בריא ויכול לקיים העונה הקצובה לו אבל מי שאינו בריא אינו חייב אלא לפי מה שאומדין אותו שיכול לקיים:

ד ז כל אדם חייב לפקוד את אשתו ו (ד) בליל ו) טבילתה (ה) מ ובשעה שהוא יוצא לדרך. עיין בי"ד סי' קפ"ד סעי' י': (ו) ונלח יש מלח כרשות. כבר כתבתי ס"ק כ' דהפועלים יוכלים שלח כרשות שבת אחת בחדש, כמבואר בסי' רמ"ב סעי' ג': (ז) מן לו להתאחר מלח חודם כלו' מעפ"י שנרשותה כמה דבעי יכול להתעכב להתאחר כמה ימים על עונתה מבל מקום מירמ' דמלחת

באר היטב

ביאה. הר"ן כתב הטעם הא דלא מפרש עונה של ת"ח במאכה ועיין תוספת י"ט במאכה ז'. ומבואר בחידושי הלכות שביבר סנהדרין מהור"ר מאיר שיק ז"ל שבאמת אפשר דאומר דבעי ביאה בכל יום ומ"מ בשבת שהוא יום מלאכה לעוסק בה ואינו יכול לבטל מלאכתו ביום השבת אבל בשאר ימים יכול לבטל מלאכתו ולעסוק בה ולכן א

דמילתא שאין לו להתחתר שמטפ"י שמותנת רשות לבה מלטטר : (ח) כגון חמר שבקש להעבו' גמל לשון רש"י דף ס"ב ע"ב ניטלת לו בשהות חמר מהו ליעבור גמל שלא ברשו' משמע שאם בשעת נשואין לא היה לו חומות מיושדת יכול אח"כ לבנות ממלאכה שלא רשות, מאחר שבשעת נשואין לא היה לו חומה, מיושדת: (ט) שניס ושלשה שניס · בב"מ נשתתפו לי ושלשה שניס ושניס דוקא ולא יותר לו ניחא דלמא דוקא שלשה שניס ושתי שניס דנקט לאורחא דמילתא ולכל היותר שלש שניס: (י) ואם מותנת לו רשות ת"ח יכול וכו' הרמב"ד כתב ת"ח שתורתן חומתן לא חשו לאורחא דמילתא משמע מכל כגון אלו לריכין לחום לאורחא דמילתא ואף ברשות אין לענבה יותר מן הרחוי ואפי' לדברי חכמים דס"ל דאף שלא ברשות יוכל בי' או ג' שניס היינו לדיבא לו למי שתורתו חומתו : (יא) ואין אשתו יכולה לעכב · מע"ב דממעט טוענתה דמאחר שהמנהג כעיר ליקח הרב שניס משתמת הוי כאלו התנה עמה שיקח לה עוד וכמו שכתב בשעיף שאחר זה : (יב) והוא שיהי' יכול ליתן וכו' משמע קצת דאם אין בהשה מעכבת אין הב"ד מוחין ביד הבעל להוציא שלא יקח

אבן העזר עו הלכות כתובות

ע"כ ס"ק ובהרמב"ם כתב וכן הם הדינים שהביא פוסקים בשם הגאונים אלא מהגמ' ג שם מוקמינן אלא ברישא דקתני ובו' ושתיהן אמת כ"כ הריף שם ובהלכות ס"פ ג מיהרת הר"ם שם דף מח ע"ב ופירש הריטב"א לפמ"ש דפוסה כן בלשיטות ה"ל הרמב"ם פ"ד מה' מיאות שמשמע כתוספות דף סג ע"ב ובגמ' שם לדידן דק"ל מורדת משמים אף מורד הוא משמ"ם כ והוא שיעור ג' דינרין כסף מדיוק שכשם שמיניה מדינר לגורי וכמ"ש לעיל סימן ס"ו סעיף ו' וכהכמיס ג ס"ם שם מדברי רבינו ד משנה ונמרא דכתובו' שם וכרב הונא וכ"פ הריף כ מימרא

הגהות רעק"א

ח] סי' ע"ז ס"ב ס"ח לות ו' כמפרש"ח מזרחי . כ"כ בהשיטת בשמיט רמח קפ"ח כתב הלח כהרמ"ח :

שי למורה

סי' עז ס"ב היא הבקורת מורדת כ"כ אף קשה כל שהיו לה טעמא שהי' לפטיל נקרית מורדת כמ"ש בשו"ת מוהרי"ם מלמ"ך ס"ח ולמה' מכתובות ס"ו ב' קשה ניקוח בין תכי' יכולה לעכב ובו' בשמ"ק שם בתכתובות בשם הרמב"ן והרשב"א והמלח"מ דאי נעשון אי לפטיל כל שכנר נשחת והיה בת כח ע"ש :

חכמת שלמה

שליח לבך מהכי כי' תנאי אבל לדידן דקיי"ל כר' מיחש הלח מהכי הפרס בתנאי הלח ס"י שליח לח מהכי הפרס בתנאי הלח שייך בזה דינתנאי ואתי דיבור ומשמל דיבור נ"כ לח שייך בזה כיון הלח מהכי כי שהלה וביותר קשה לי לפמ"ש במיוחי הרמב"ן בכ"כ בבית מאיר סי' ק"כ סע"ף ס' לבכך מהכי הנאי בעז רות חף דמ"ש לקיימו ס"י שליח מבח דהוי בימו לבין עלמו הלח נש' דיכי הנאי רק בימו לבין מבירו מ"כ קשה בהפרס לחשהו דהוה לבין מבירו למה יועיל הנאי ול"ש ודו"ק :

ביאור הגר"א

וכ"ם כו' מהכי' ס"ף נדרים : יז) וכן כי' . בתכ"ם :

עז א) כ"ז שהרלב"ם . כמ"ם למשה וחם כ"ה רולה וכ"ם חם חינו כו' : כמ"ם הקונם וכ"ם חם חינו כו' : ב) י"ח דחם כו' הינה דמי מורדת לחורה כו' הרי"ף ופ"ד מהל' מ"ם דחם כו' . מח"ם : ג) בחשה כו' דהנינן כר"ם מחם"ם מ"ל רחב"י לשמואל דהם כו' ופ"ד מחם"ם מ"ל רחב"י לשמואל חם בין מורד כו' ברח"ם והרין בשם הרחב"ד כ"ם המסקנא בירושלמי דחמר חם הבח לחמר ז' והבח לחמר נ' חרי"ו בר מינה פ"י שהוח פ"ב ופ"ב ס"ב לה ז' כוח פוסח לה נ' ואינו חלח ס"ל כמ"ם בשם הרמב"ן ופרין כאן מ"ש בשם הרמב"ן ובמ"ש לעיל סי' ס"ו ס"ב ס"ק ב' ובמ"ש בשם הרמב"ם

מזונות ומחר הכשורין לריך לזונה בימי חליה מ"מ נראה דאפשר לומר דאף הכא לא אמרה רק לענין מזונות דאפשר דיכול לומר מיהי זקף ואזיל טובל מעשה ידיך מאחר שאני מוכן לגרשך אך עושתה לא ינרע ועי' בתשו' הרמ"ה כלל מ"ב כ' וז"ל הגאון רבינו ז"ל תיקן להשוות כח האשה לאיש כמו שהאיש חייבו מוליה אלא לרצונו וכו' ובמה שהאיש כופין אותו לכוליה אף האשה כופין אותה לקבל גט ואם תמאן לקבל ימנע ממנה שאר כסות ועונה וכו' משמע להדי' דמקום שאין כופין באיש אין כופין בהאשה ולריך לקיים לה שאר כסות ועונה וגם מוסיפין על הכתובה כמו בהאשה המורדת וכן משמע מתשו' מהרי"ק סי' ק"ז שכל עלמו לא כ' אם אלא מאחר שיש לה מזון אף על פעם אחד אינו לכופו להיות עמה ולהוליד ממנה כי שונא אחר לאפוקי מאחר דאפשר לומ' דבכה"ג לא תיקן הגאון עליה נראה בע"כ כיון שהוא לא נתרלה בהשתא ומשמע בעיני מחמת מום וכמו שהאיש יכול לכופו מ"ו וגם באשה שיש לה מום נראה שיש לה שאר כסות דמאחר שאחר יכול לכופו להיות עמו

אבן העזר עז הלכות כתובות

סם ע כנ"ל, סם רכותיו מזרו ומתו וכו' ודלא כמהרי"ו כפי' רביו ומה דאמר רבא דוקא כמי כיון דצריך זמן כולי האי לף על פי שמכריזין בכל יום אלא לי מתרה בשוק' וכרחובות מכריזין בצליר מבעי סני כ"ב כ מימרא דרבא אמר סם דף סד עם סם ל ממסקנת הגמ' סם דף סד ס"ב דס"ל דקאי אמורבא דאומרת בעינא ליה ומפרש ליה מ וכ"כ כרי"ף ופסוט הוא שאין פירושם

דגול מרבבה

*) (ב"ש) כך הי' לחב"ש אנרסא בב"י בשם הרשב"א חל' אבל לא מא שנתן לא :

עזר מקודש

סעיף ב' (מכריזין עליה) נס שכשנודרת לריך לכיוון כרוזים וי"כ מודע נמי שיולית ממונו שככנים מסלקים ים לומר ליתן לליו מיכף סיטב וסיינו נמה שכודף על שיעור כתובתה ותנאי כתובה מזונות וכסות לית לה אל ידי זה אינה יכולה לסבב עליו ממונו רק אם היה מעוכרת או מעוכרת לו ספק מעוכרת יש לומר שמשכבת נוסף על כתובתה שיעור שכר כנקה ב' שניס :

ביאור הגר"א

דוקא כמורדת ולכרשב"ם דוקא כמ"ש זלכרמ"ם וטור כשניהם אבל בשאר לין חילוק ביניהם ולף שכרלב"ח כתיב שיטה אחרת דכלתיב דר"ז דמפסה מירי בנ"מ אבל בנ"ב לא מכני הפיסה אבל כודאי בטלה דעתו נגד כל המפרשים כרמב"ן ורמב"ם ורשב"ץ ור"ב וריטב"א וריב"ש ורא"ם ועור וכל כנלוונים וכל המפרשים ועוד מהי לפי' ב"ח : י) טולמין כו'. סם פסחים טולמין כו' : יא) וי"ל כו'. ברא"ש וה"ם, סם ד"ם דוקא כו' וכ"ד כל כפוסקים : יב) נמלכין בה כו'. ל"ג מפ"ם ואיכו כמלן כו' עד דאיתמר וה"ג אמר רבא אמרי"ם בלבם כו' ושיטת מחרות יש בזה רש"י ושיטת ר"ת ושמו"ם סם ד"ם ואיכו ושיטת מחרת לרחב"ד בפיהו ברי"ב ושלח מפרשים והמחוורת היא שיטת ר"ת לפי גירסת הגמ' : יג) ותלבד כו'. אבל לברמ"ם וכטור אינם מפסדת אלא אחר יב"ח אבל קודסיהם מפסדת מכבתובה כלום: יד) ואין מוהנים כו'. אבל לברשב"ם מנרשה מיד: טו) ואין מזונות כו' . גמ' סם : טז) ומפשה כו'. כיון דל"ל מזוני כמ"ם מ"ז ג' וס"ם : יז) אבל כו'. ברא"ם ספ"ק סל"ד ע"ם : יח) ואם אתה כו' . ברי"ף סם פ"ם : יט) ומ"ש כו' ברא"ם סם : כ) ולאחר יב"ח כו' . וקאי לפירות ופרקונה וקבורתה וז"ש אחר שיכול כו' אבל מ"ש ירושתה לא מיפקא ומבב"ח סם : כא) ולאחר יב"ח כו' אבל כו'. דבשביל זה מפסיק יב"ח וזכו לשיטת ברא"ם וי"ם ואם מת כו' ואם רולה כו' אבל לדעת ברמב"ם מפסדת אחר ד' שבועות בכל כגיל ולדעת ברשב"ם הדין זה במ"ם ובמ"ם כמ"ש אבל דברי ברב המוסיף:

פתחי תשובה

כזה : (ד) ואפי' היא נשוברת שכב"ע מ"ם דאיכה מיגת לסיק כולד ויכולה מדברי כמ"ת ובמ"ם.ועיין בכנסת יד אפרי שאחם ס"ז דלשיטת כר"ן שכולא כנ"ם לקמן סי' פ' ס"ק כ"ה (ובכנ"ע שם סק"כ) דגם בלאורם לרוי ניזונה מייכת בפקה מ"כ הנקה לזו אחת מזונות הוא ומחייב להניק גם כאן ומ"ם אחי"ת ובכ"ש כן בשם תשו' ברשב"ץ ליא דברשב"ץ שם כוונתו מלאחר גירושין ס"ם מ"ם נזה.ולפמ"ם הכ"ה שם ברב דבמקום פלונתא היא פעורה מיב מין ליא כ"כ לדיגא אם לא היכא שכתב מזונו בנוסף' שיכא יכול לפכב מנכסיה שכר הנקה וכן היכא שכבר הנקה כולד עד שתניקה וכמו שלאכתוב בסי' פ' שם ס"ם :

(ט) ולא חזרה נמלכין בה ותאבד כתובתה הר"ן פי' כלו' דלא קני כמה שהב"ד מתרין בה ע"י שלוחם לזה הב"ד בעלמם נמלכין בה קודם שיפסקו הדין להפסידה כתובתה ומשמע דאם חזרה בה לא הפסידה כלום וכתב הר"ן דף תל"ו ע"ב וכ"ת תתיא לתערומי דמרדה ג' שבתו' וכד' הדרה בה וכן למולם ליתא דאפסר דכל שעברו עליה ד' שבתות של הכרזה בין הפעמים כולם הפסידה כתובתה ואחרים חולקים דבתוך ד' שבתו' פוחתין ז' ז' ומ"ם לא תתיא לתערומי אבל חיכא דפסדת מיד אחר ד' שבועות . ומה שכתב אבל לא מא שנתן לא :

אותו בכך מפני שעשה לי כך וכך או מפני שקללני או מפני שעשה עמי מריבה וכיוצא בדברים אלו י) ט שולחין לה מב"ד ואומרים לה הוי יודעת שאם את עומדת במרדך אפילו כתובתיך ק' מנה הפסדת אותם ואח"כ מכריזין עליה בבתי כנסיות ובתי מדרשות י בכל יום ד' שבתות זו אחר זו יא) וי"ל דמ"ל להכריז בכל יום אלא ד' שבתות ממש (הר"ן והגהות מיימוני וכן משמע לשון הטור) וכן כ"ל סיקר ואומרים פלונית מרדה על בעלה ואחר ההכרזה שולחין לה ב"ד פעם שנית אם את עומדת במרדך הפסדת כתובתיך אם עמדה במרדה (ט) ולא חזרה יב כ יב) נמלכין יג) בה יג, יג) ותאבד יד) כתובתה ולא יהיה לה כתובה כלל (י) כ יד) ואין נותנים לה גט עד יב חדש טו) ואין לה מזונות כל י"ב חדש יד חדש יד (יא) ואפי' (ד) היא מעוברת (ג' פסם תשו' הרשב"ץ) טז) ומעשה ידיה שלה (יב) יז) לפל טוטל עז) פירות (טור) מ יח) ואם מתה קודם הגט טו בעלה יורשה יט) ומייב בפדיונה טז יח) וקבורתה (פור) כ) ולאחר י"ב חדש יז (יג) אין לבעל יט) עליה כלום וכן היא עליו מאחר שהפדה הכתובה אין לה כל תנאי כתובה מאחר שיוכל לגרשה בלא כתובה והיא מעכבה מרצונו (דברי הרב וכן משמע במהרי"ל סי' כ') כסדר הזה עושין לה אם מרדה כדי לצערו כא) ולאחר י"ב חדש לא מהני מחילתה בלא מהדה כתובתה כב) ואם רולה לקיימה לריך לכתוב לה כתובה אחרת (יד) לפל תוך י"ב חדש יכולה לחזור בה ויש לה כתובה ואם מת תוך י"ב חדש יש לה כתובה מן היורשים (כל זה בהר"ן פ' תע"פ) ואם רולה לגרשה תוך י"ב חדש נותן לה ל"ש שלה כ) וכתובתה וכל מה שכתב לה,

וכתוב י"ב חודש לריך ליתן לה הכתובה והמחבר פוסק כפשיטו' אם רולה לגרש ל"ל ליתן לה הכתובה וטעמו' מ"ש ציין תשו' מהר"ם בן שמון סי' קפ"ו אם אמר' בשאר נשון ולא מ"ש : יב) נמלכין בה. היינו הב"ד בעלמ' מתרי' בה קודם הפסק כ"כ הר"ן ולדעתו אם חזרה פותחים מכתובת' ז' דינרים על כל שבוע שעמדה במרדה כי היכא דלא ליתיא לתערומי וכהגמיי' לא משמע כן וכן בהג"ה בסמוך ול"ל כיון שמכריזין עליה לא מייתי לעיקמה : יג) ותאבד כתובתה. כן הוא שיטות הרמב"ם מיד אחר ד' שבתות אין לה כתובה אלא מנקשין ממנו שלא יגרש אותה אלא בגט ואחר שמגרשו הוא לבעות שכרמב"ן ורשב"א ורא"ש ורי"ף ורמב"ם ורשב"ם ורבינו יונה ורא"ם ורי"ב ורבינו שמשון ורבינו ירוחם ורמב"ן בתורת האדם ורבינו ניסים ורבינו חננאל ורבינו יצחק ורבינו יהונתן ורבינו אפרים ורבינו מאיר ורבינו שלמה ורבינו יעקב ורבינו יואל ורבינו שמואל ורבינו אלחנן ורבינו יחיאל ורבינו אשר ורבינו יונה ורבינו הלל ורבינו ברוך ורבינו משולם ורבינו מנחם ורבינו שמעיה ורבינו אליעזר ורבינו יהודה ורבינו שמחה ורבינו יעקב ורבינו יצחק ורבינו שלמה ורבינו יוסף ורבינו אברהם

(טו) דבזמן הזה שמין מוסיף כ' נפיס · כלומ' דוקא בזמן התלמוד מסתיין לה י"ב מודם כי אין לו כיוק בזה שהרי יכול ליתא מחרת לכל בזמן הזה איך תענן לאותו י"ב מודם מלא מגרשה אחר ד' שבתו' וכרבותיו דכריימת כתובו' דף ס"ג ע"ב דקתני רבותיו מזרו ושמנו שיהו מכריזין עליה ד' שבתות זו אחר זו וכו' ואפשר אף תוך ד' שבתו' אם רוצה ליתן לה בתובה ולגרש אין מוציאין לותה מאחר שמ"ח לו בלא שום אפילו אחת מהן ואם אינה רוצה לקבל גט מחמת שהיא רוצה לקבל כתובתה אלא שהיא רוצה שיהא בידה גט מתירין לו לית

ברמ"ם

פתחי תשובה

הגהות רע"א

ביאור הגר"א

עזר

מקודש

היטב

זהב

טורי

במקום שכופין אותו לגרש. היינו במקומות שמוכנין על פי הפוסקים דסבירא להו דכמאיס עלי כופין לגרש כמ"ש לעיל ס"ק ס' אבל אם עשה שלא כהוגן וקדשה ברמאו דפסק לפני זה בסמוך בשם תשובי הרמ"ש דכופין אותו לגרש כ' דאם אתה קודם שגירשה אין יודע אותה לדעתן ממון ודאי אמרי' הוא עשה שלא כהוגן ואיך יהיה אומנא בשכר וע' בתשו' הרמ"ש ומיהו מרושה אינבעלה יורשה ונשואי רמאו' לא שכיח ומסקנתם העתיק הרב דיזה מאחר שאינו מוכנים לכוף לגרש כמורד, וכמ"ש כל המחרונים ואפשר שם עוד הרבה דרכים שמודה הרמ"ש שכופין לגרש כמבואר לקמן סי' קכ"ד וס"ב כ' הרב לף דאין כ"מ שם ע"ב כ' הרב לף דאין כ"מ במורד:(בט)מסתברים תפש מנדוני' וכו'. מלשון זה משמע מהי תפיס, אתה הנדוני' כבר ליד הבעל מהני תפיס, אתה כמו דמהני תפיסה דידה ולית הוי כתופס לב"ח במקום שאב לאחריסדהוי אב לבעל- בתפיסה זו משום דיד מהני כידה דמי אבל בגוף התשובה כ' וכיון שמהני מוחזק מן הגדן דהבעלה ליה שנתחייב לאתנו מהני כהאי היה עומד תפיסה לשון זה משמע שאתה עדיין לא נתן הגדן ובשאר חייב להחתן אבל תפיסה אפשר ללא מהני דהוי כתופס לב"ח דכיון דבשעת תפיסה אין לאשה רשות בה וכן משמע בהגהו' מרדכי בתשו' מהר"ם דגם בזה שייך תופס לב"ח רק מעשה אחר זוכה שם : (ל) אין לסס דין ל"ב. דמאחר דלא שמו הבגדים לאחתן בגדן אלו אין לסס רק דין ג"מ וע' לקמן סי' ל' סעיף י"ד וסי' פ"ה סעיף ב': (לא) מחרימין תחלה כ' דהרשות ביד ב"ד להסביע הנעשן כפי רואות עיניהם וכמ"ש בשמוך לפני זה בהגה בדין מאים עלי וע' בקונטרס מחרון שהקשה למה לא נאמין לה בדבר שהוא יודע ומכחוב בזה לקמן סי"ס : (לב) ועושין פשרה כפי כח הדיין. וסיים הרמב"ם אבל אם כבר נתן אין יכול לפני עדים מ"ש שאסור לבעול לפני כל בריה משמע דאסור אפי' בחופה שהם נרואים ואינם רואים : (לג) מרובה שאינה רואה כמו קס"ג. כ"כ הטור לקמן סי' קכ"ד סעיף י"ח ונתן טעם שלא פסק לו אלא ע"מ שתגש, לו והיא אינה נרשאה לבועלו שאינו מ"מ יכול לתפוס בשביל בתו וכמ"ש למעלה סעיף קטן כ"ט :

חלקת מחוקק

באשר ראיתי הרב בב"מ כתב בסוף הסי' דדין מאים עלי בקונטר שפה סעיפים ועט"ד ים נג' סעיפים הרשמועים ובסעיף ו' כתם דבריהם שאינם לודקים ע"כ מכתוב הנלע"ד והרוחה יבחר :

אמר בן שמחבר הנה כדי שתבין הדבר על בוריו ואכוון הגנתי לפניך את קיצור פסקי הרב הב"ח מדין מאים אל שפה סעיפים הנ"ל ובאמתי בתוך שפה סעיפים הללו נחלוקו"ת, מ' ב' בכל מקום ומקום אחר מ"ש הרב המחבר ז"ל מורה בהלכה בדברי הבעלו כו' סעיפים אל פסקי הרב הב"ח בכדי להקל על המעיין שימלא לבו טורח ויגיעה וה' יגילנו מכל שניאה :

דין מאים עלי בקצרה מהרב בעל הב"ח :

א אם טוען מאים עלי ואינה נותנת לחתן, וטוען לדברי מבנה הכל אפילו לא תפס הבעל חלה הוא ביד שלים חלה דמה שתפסה היא בידה מן (א) מהיום תפס בשבילה מכל מה שהכניסה לה מפקינן מידה (ב) ומעו' נדוניא שתפסה חפי' אין הדיינין בעין חלה מאי דאתא מחתייהו הוי נמי תפיסה ואף (ג) מ"מ שלה אין לה כלום חלה מה שתפסה היא או מהיום כדעת הרשב"ם והרמב"ן מכל מקום ובקרקעו' מחזקתה הוא כחלו תפסה מעלטין בידה דמי וכל זה חפי' אין רואין שום עדמת בדבר תפ"ה הפסיד את הכל כיון שאינה נותנת לחתן לדבריה דיינינן לה בדין התלמוד וה"ה בנותנת לחתן ואין הדעת מקבלת כלל שמפני כך תפיד מאיסה בו מ"ה תפילו נותנת לחתן מקובלת הלא שאינה נותנת בעיקר שיודעת היא שכך הוא הדעת כגון שעומדת מאים עלי מפני שהאומרי' עליו שהוא רוצה לזנות או שאינו הולך בדרך ישרה ואין שם מי שיעיד בדבר זה הלא קול בעלמא הוי ליה כאלו לא נתנה לחתן לדברים ודיינינן לה כהך דיעה דלמעלן :

ב אם נותנת לחתן לדברים ועשתה הגרשה לחכמי המקום למה הוא מאים עליה שבלתון סיפה נשאר, תחתיו לוגה זה הדבר שעומדת ואומר, שמאים עלה והיא (ד) נותנת בשרי אבל הוא מצפ"י שאינה יכולה לברר כלל אפי' ע"י עד או ג' ס"ל היא נותנת בשרי הלא ע"פ שמעיד כך וכך עליו בפני ב"ד והיא עומדת שמאימים לדברי בעד ומפני כך מאים הוא עליה אז יש להסביעה ולהחרים עליה כפי רואות עיני ב"ד לפי ענותי' שאמת הוא דמאים הוא עליה כמו שטענה כי יש לחוש פן קרובים הסיתוה ולמדוה לטעון מאים עלי. או אמת יש לה בעם וקנטה עם הבעל שעל כן בגדם בבעל נעוריה ועומדת מאים עלי מטעם כך וכך ע"פ שהיא מאים עליה וכן אפי' היכא שני עדים המעידים על הבעל כך וכך או יודע ומפורסם שהוא שותק ושכור בכל יום ורועה זומות וכיוצא בזה שבדעת מקבלת שרואי הוא שיהיה מאים עליה מטעם כך וכך אפ"ה יש להחרים שבמאת טוענת מאים ט"י כי יש לחוש פן קרובים הסיתוה וכו' לברבה רקיס ופומזן שרויין בשותיהם עמהם בשלום ואינן מתוסים עליהם לתיתת, בכל זמן ניחא לה וזו לאחר שבשובתה או החדיש דיינינן לה בדיעה דמתיתת' דומתנין לה כל מה שבכניסה לו ואפילו מה שתפס הוא מוליאין מידו כגון בגדים ומלבושים ותכשיטים שהם בעין או מאי דאתי מחתייהו ואפי' נפחתו דמיהם הרבה אין משלם הפחת ובלבד שיהיו רואין להשתמש בהן מעין מלאכתן הרשתו, אבל אם אין רואין כו' אינ לשלם כל דמיהן וכל שכן אם ננעבו או נאבדו דברשות' קיימי וכל זה בלא"ב אבל בב"מ אם יהיו בעין או מאי דאתא מחתייהו אפילו לא תפס הבעל חלה הוא ביד שלים חלה דמה שתפסה היא בידה מן (א) מהיום תפס בשבילה מכל מה שהכניסה לה מפקינן מידה (ב) ומעו' נדוניא שתפסה חפי' אין הדיינין בעין חלה מאי דאתא מחתייהו הוי נמי תפיסה ואף (ג) מ"מ שלה אין לה כלום חלה מה שתפסה היא או מהיום כדעת הרשב"ם והרמב"ן מכל מקום ובקרקעו' מחזקתה הוא כחלו תפסה מעלטין בידה דמי וכל זה חפי' אין רואין שום עדמת בדבר תפ"ה הפסיד את הכל כיון שאינה נותנת לחתן לדברים דיינינן לה בדין התלמוד וה"ה בנותנת לחתן ואין הדעת מקבלת כלל שמפני כך תפיד מאיסה בו מ"ה תפילו נותנת לחתן מקובלת הלא שאינה נותנת בעיקר שיודעת היא שכך הוא הדעת כגון שעומדת מאים עלי מפני שהאומרי' עליו שהוא רוצה לזנות או שאינו הולך בדרך ישרה ואין שם מי שיעיד בדבר זה הלא קול בעלמא הוי ליה כאלו לא נתנה לחתן לדברים ודיינינן לה כהך דיעה דלמעלן :

ב אם נותנת לחתן לדברים ועשתה הגרשה לחכמי המקום למה הוא מאים עליה שבלתון סיפה נשאר, תחתיו לוגה זה הדבר שעומדת ואומר, שמאים עלה והיא (ד) נותנת בשרי אבל הוא מצפ"י שאינה יכולה לברר כלל אפי' ע"י עד או ג' ס"ל היא נותנת בשרי הלא ע"פ שמעיד כך וכך עליו בפני ב"ד והיא עומדת שמאימים לדברי בעד ומפני כך מאים הוא עליה אז יש להסביעה ולהחרים עליה כפי רואות עיני ב"ד לפי ענותי' שאמת הוא דמאים הוא עליה כמו שטענה כי יש לחוש פן קרובים הסיתוה ולמדוה לטעון מאים עלי. או אמת יש לה בעם וקנטה עם הבעל שעל כן בגדם בבעל נעוריה ועומדת מאים עלי מטעם כך וכך א

לריך להחזיר לה. ומה שכתב מן נ"ל מחמת שלא שמר כרחו או נגנב ומחמד חייב לשלם.ו"מ פעור ואם כלה מחמת שנשתמש בהם שלא כדינו אז נ"ל פטור ו"מ חייב ולריך להחזיר לה לפילו מעות נדוני' קיימאע מכל הפוסקיסולא כ"ת. מכל מ"ל להחזיר את שלא עד בשעי הגע לאבל קודם הגע מ"ל להחזיר מ"ל שהפסה היא אין מוליאים מידה. ואם מתה קודם הגע יורש חותה וחייב בקבורה דהא נ"ל שלא הוא והוא יורש ממנה וקודם שגירש וכ"ת יוצא לגדו משמע דאין זה על זה שום תנאי כתובה אלא אם מתה יורש אותה . ומ"מ יכול למחות לה שאל תמכור ואל תתן במתנה כלום מנכסיה דהא הוא יורש אותה. וכל זה מיירי כשגירשה טעה שלא למה הוא ואם מ"י לבדר ע"פ עדים הוי טעמא שלא גרושה אקר בשמוך מ"מ ואם היא חולה ע' גרמב"ם ובטור רס"ל: ב אם נראה דטעמא אקר הוא מוליאים ממנה נ"ל ומותנים לו. אבל כ"מ אפילו אם תפס הוא מוליאין ממנו ומותנים לה. ובשאר דיניס נראה דדינם כמו מורדת בעיני ליה ומלערי: ג אם מ"י לבדר דבריה ע"פ עדים אז הוי טעמא שלא גרושה דהיינו אם אין נראה דמאי אז יכול לגרש אותה מיד בלא כתובה. וכ"מ מותנים לה לפילו אם תפס הוא . ונ"ל אם תפסה היא זכתה. ודין תפיסה כתבתי בשמוך אלא אזו מהני תפיסת מעות כי לפי דבריה הוא מלים עליה ואית לה דיני דמתיבת לפי דבריה מ"ל שייך לה מעות נדוני'. ואם מתה פעור מקבורה דהא קבורה תחת נ"ל ונ"ל אין לה אם לא תפסה מיהו אם תפסה בבר חייב בקבורה כמ"ש לעיל מיהו י"ל לפילו אם לא תפסה חייב בקבורה משום דאי' ס"ס נדבר משום לשיני' הרמב"ם משמע לפילו לא בראה דבריה זכתה נ"ל לפילו לא תפסה . ואף לשאר פוסקים עדיין הוי ספק דס"ס אם נכסי לאן בראל שייכים לה אם כן הוי ס"ס לזכות אותה ונכר כתבתי לדעת תוס' וכמה פוסקים מוליאים ממון בספק ספיקא. והפירות מי שתופס זכה דהא לפ"ד מלים לה ויש לה דינא דמתיבת:

אבן העזר עז הלכות כתובות

חלקת מחוקק

נעל לשלומי (ה) ומעו' נדוניא אין להוליא מתחת יד הבעל כל עיקר:

ג אם הב"ד רואין שראוי בדבר כגון שהתחילה להתקוטט עמו ע"ד מלבושיה ותכשיטיה

ואמר כך בבואה לפני ב"ד טוענ' מלים עלי ומותנת ממלא המקובל, וטוענ' בברי ל"ל כגון שהשולחן היו לפי שהיה עשיר ונתנת עיניה בממון וכשירד מנכסיו בזה ואמרה מלים עלי ומותנ' ממלא המקובל, וטוענ' בברי ל"ל כגון דלמן שהשיגה בתו הבתולה לאלמן כא בשנים ולא היתה טוענת עמו בהבאה ובחתונה ואמרה בפני עדים שיותר היתה חפילה בכאור ואלא טוב עשה אלים שהשיאה לאלמן ואמ"כ בבואה לפני ב"ד טוענה מלים עלי וכו' בכל אלה וכיולא בהלה דאיכ' ערמה ויש לאוש שמא בהאר רוצ וכעש דייניו (ו) לה דין התלמוד כמפורש בספיק הרשבון:

ד אם לאחר כמה שנים ויש לה בנים עמו בהה לבית דין וטוענ' מלים עלי מטעם אחזלת שכך וכך המקובל, וגרשה לאכמי העיר והבעל טוען שעיניה נתנה באחר והא דאיה שעד שתה היתה שרוייה עמו בהבה ובאהבה אין בטענת הבעל ממש וכך הי' בתשובה מהר"ם שנדפסו בקי"ק פרנק"ג סי' תתקמ"ו וז"ל ותע"ג שים לה בנים ממנו שתאמר על עכשיו היתי יכולה לקבל אבל עכשיו לא מניחה לקבל עכ"ל והלכך לאחר שתשבע או הטלת חרם דייניו לה כדינא דמתיבת' כמפור' בסעי' ג':

ה טענת מלים עלי אינה אלא כאומר' מלים עלי מטעם כך וכך המקובל לעיני אכמי העיר ומבקשת שינדשנה מיד בלא בתובה לאמרה לא הוא ולא כתובתו בעינא לי ומי טוענ' מלים עלי ינדשני ואינה מזכרת כתובה אבל אמרה מלים עלי ינדשני ויתן לי כתובה מ"מ נראה דלמאן שיניה נתנה באחר ודינה כדין מורד דאמרה בעינא לה הוא ולא כתובתו בעינא לי וכו' עד אימו משלם לה כלום עכ"ל וכתב על זה כ"נ"ם וי"ל דכל זה באינה מותנת אחזלת ואעפ"ה דבריה לאמה לאומרת מלים עלי וכו' עכ"ל נראה דס"ל דבאינה מותנת אחזלת אפילו אמרה מלים עלי ינדשני אין לה כלום ואינה נאמנת לומר שנתנה עיניה באחר ואינה מזכרת כתובה אבל אמרה מלים עלי ינדשני ואינה מזכרת כתובה נאמנת לומר שנתנה עיניה באחר ואינה נוטלת כתובה ולא נתנה עיניה באחר אלא מחמת שנאה לבעלה אינה נוטלת כתובה ולא נראה לי כן דמה לה לשקר בדבר שאינה נוטלת בו כלום ועוד דמה לה לומר שנתנה עיניה באחר ולא נתנה עיניה בו ועוד דהא אמרי' בגמ' ר"ה ד' ל"ג ע"ב אמר רב יהודה אמר רב כל שאינה יכולה לומר מלים עלי אינה נוטלת כתובה ואמאי הא אמרה מלים עלי ינדשני אלא ודאי משום דאמרה מלים עלי ינדשני ולא אמרה נתנה עיניה באחר ואינה מזכרת כתובה אלא אמרה מלים עלי ינדשני ואינה מזכרת כתובה אמרה נתנה עיניה באחר ואינה מזכרת כתובה נאמנת ונוטלת כתובה ולא נראה לי כן דמה לה לשקר בדבר שאינה נוטלת בו כלום ועוד דמה לה לומר שנתנה עיניה באחר ולא נתנה עיניה בו ועוד דהא אמרי' בגמ' ר"ה ד' ל"ג ע"ב אמר רב יהודה אמר רב כל שאינה יכולה לומר מלים עלי אינה נוטלת כתובה ואמאי הא אמרה מלים עלי ינדשני אלא ודאי משום דאמרה מלים עלי ינדשני ולא אמרה נתנה עיניה באחר

רמיתי מחר כך בכ"ח : (ה) יורדין לנכסיו ומוכרין בהכרזה. ומ"ג דקי"ל כל דבר שמחר לפדות הקדוש כאלו עומד למיפדי כי"ל סי' רכ"ב ס"ק מ"ם מוכרין בהכרזה דלא מיעטו בגמ' מן הכרזה רק שלא דבריס כלפי מזוני וקבורה ומ"מ נקט לשון מכר כדי שגרע מלוה רבה כדי שגרע מלוה דבריס הכ"ל : (ו) ומצבית מחר שהדירה לכל מצבית ולבסוף הדירה מחי לאחרומי (להדירה כדי להפטר מן הפדיון כדמר' בגמר' כתובות דף כ"ב ע"א) ואפי' הדרה היא מחר שמצבית וקיים הוא מחזקינן בין דקי"ל הוא מחזקינן בין דקי"ל הוא מחזקינן ג"כ שיך ערמה וכן הוא בכ"ח : (ז)מחזירה לו לשמה וכו' ואם רצה מחר כך וכו' ברמה דקמ"ל דלא תימ' הואיל ורוצה לגרשה מ"ל לעשל שה רק שולח לה הגט וכתוב, למקו' שמצבית קמ"ל לריך להחזיר עכ"פ לביתו דלא גרע, משם ישראל משם כהן לריך להחזירה למדינתה:(ח) כדרך שמחזקין סי' ז' לעיל מחרי בסי"ח בהג"ה במחצה ע"י נפטרו ד"ה לחזירה מפיל לבעלה ישראל וכן מחרו בגמ' כתובות דף כ"ט ע"ב דגיבי לסטים חיש כשבוי ומוקי לה בבן גר [פרש"י לסטים היה ולכך עיירות ומלך עליהם ועשה רשם ליסטים וכדירים תגן שבויי מלכות חיץ כשבויות ואסורו, לבעליהן דסברה מיסב קא נסיב לה ובעלה ברגן] וכן מחרו שם גבי גבי דגבעה גבע שבקיהו גבעי ללכת לבעליהן ואימו חזקו מנפשייהו אל הגבעים ודלמי אסורין ומחמר שמין יכול לקיים בה ומותביך לי לשתו חיץ ח"ב לפדותה וכ' דוק' משם ישראל אבל משם כהן שזיכתה ברגן אחר שמצבית מחמר שכבר נתחברה עליו בשעת שביה ויכול לקיים בה תרתי כתובה ומהדריך למדינתך מחיב לפדותה : (ט) אסורה על בעלה כשמיבי לאוין ונשבית אינו חייב לפדותה אלא נותן לה כתובתה והיא תפדה את עצמה (י) ט (ג) י) (ומשלם לה הפירות ו) שמכל מנכסיה) (הר"ן פרק מלמנה ניזונית) :

ח כ אין חיוב פדיונה עליו **אלא** בחייו **אבל אלמנותו אינה** נפדית מנכסיו אפילו נשבית בחייו וא"א הספיק לפדותה עד שמת (יא) י מ אין היורשים חייבין ז) לפדותה (יב) יא כ יא) ואפי' היא זקוקה ליבם **אלא** נפדית משל עצמה או תטול כתובתה ותפדה את עצמה :

עט חיוב רפואתה ובו ג סעיפים :

א מ רפואתה כיצד (מ) לקחה חייב לרפאותה בין (א) **א** רפוא' שיש לה מ) קצבה **א)** בין רפואה שאין לה קצבה ג **אבל** אלמנתו אינה מתרפאת מנכסיו **ב אלא** ברפואה שאין לה ג) קצבה [א] שהוא דומה למזונות :

רצו

מיהו במקום דמנהגים ליכם לריך לזכות לה גט מעשה שכתב כד"מ סימן מ' וכ' כמ"מ משם כהן שזכתה ברגן בשביל לך לפדותה כיון דמשום' לו מיד כשבצית וליכול לקיים התנאי ולהדריך למדינתך לכן אפילו אם זכתה ברגן מייב לפדותה. ולא משמע כן מהסוגי' דהא רבי נתן מבעיא ליה כמדיר לותה מחר שבצית מי הוה לרבי יהושע כאיסור ד"ת ואין מייב לפדותה וסומכום הביב לו ג"כ הטעם משום ערמה ומעיקרא ס"ד דפליגו בהאי בהן דיכול לקיים התנאי ולהדריך למדינתך ומ"מ מי לאו משום ערמה הוי איסור ד"ת כשמדיר לאחר השבית : ח עד בעלה מחייבי לאוין.אפי' אלמנה לכ"ג ונרושה לכהן הדיוט דיכול לקיים התנאי ולהדריך למדינתך אפ"ה אינו חייב לפדותה כיון שאיסור ד"ת גרס ס"ם : ט ומשלם לה הפירות.כיצד כשבצית לריך לשלם הפירות ולא קודם הפירות ולא בשעת הזול דהא אינו חייב לפדותה עדיין אפילו מי הוי כאיסור דבר מחר כיון שעולה מחר משבצית כי זמות ברגן לא מתיית מבצית ולאו דוקא אפי' כמ"ם הר"ן אלא אפי' גורם זאת לעצמו מלמון הרמב"ם דוקא מם קודם שבצית היה מייב לפדותה כיון שאיסור ד"ת מעצמו הוא ורב"י פי' בבעיא דרב נתן בבצית וסוף הדירה מי הוי כאיסור ד"ת מע"ג דמ"ל דלא הדירה אלא כדי שלא לפדותה וכו' מכלל שאר איסור הבא מחר הבא לכאן הוי איסור ד"ת

רמ"ל סי' מ"ס : ג) מו הריני מגרשך ואם אינו רוצה לגרשה ולא לפרנסה כופין אותו וכל מה שלותה לעולך הרפואות חייב לפלם ס"ע : ד) ואין רואי לעשות כן. כתב המגיד והר"ן דלית' בספרי אם היתה חולי יתתין לה עד שתתרפא וכתבו הרמב"ד והרשב"ץ מתני' דהכא דתנא דרשני לומר הרי ניטך וכתובתך ורפלי את עלמך מיירי כשאינה מוטלת על ערש דוי והספרי מיירי כשהיא מוטלת על ע"ד מכל הרמב"ם והרא"ש והטור לא ס"ל חילוק זה בין מוטלת על ע"ד לבין כשאינה מוטלת על המטה אלא ס"ל הדרשה של הספרי אינו אלא מסמכתא. כתב מהרש"ל בזה"ז לפי שרוב חולי מרוך חפי' אינה מוטלת על ע"ד ולפ"ז אם יכול לגרשה לפ"ז ס"ס בזה"ז לחיב' חר"ע י"ל דיכול לגרשה כמ"ש ר"ס ע"ז :

פ **א** ואם לא היה דרך כני העיר לעשות כל המלאכה ויושבים בעל פלילו עומין שום מלאכה ויושבים בעל פלילו בעות מספחתה ג"כ יושבים בעל יכול הוא לכוף אותה שלל תשב בעל ותעשה מלאכה בלמר ומתני' דתנא עושה בלמר ולא בפשתן מיירי כמי בכש"ג דיושבים בעל אלל שם דרכן לעשות בפשתן כופין אותה שתעשה פשתן ומניחה הרמב"ם משמע שם אין לכן מלאכה מיוחד אלא קלתן עושים מלאכה אחרת כופין אותה על למר ולא על פשתן : ב) דתקה עלמה וכו' כן שעשתה בלילה כ' וג' מלאכות בפעם אחת שכל נקר' מחמת דחק לשינת הרי"ף והרמב"ם ור"ת לא עשתה כ' וג' מלאכות בפעם אחת בלילה זכ שכבל ור"ת כל בלמר ואם עשתה בלילה אלא ב' מלאכות בפעם אחת אינה עוברת על בל תשחית ומשמשת בפני בעלה כנון שתתן לו מים או כלי או שתטול מלפניו וכיוצא בדברים אלו ט אבל אינה עומדת ומשמשת בפני אביו אן בפני בנו (יג) יג) ור"ת דוקא בחין שמוכין על שלחן בעלה (כ"י בשם הר"ן פ' חע"פ) :

מלאכות

ב ג) רצו היורשין לקצוב עם הרופא כדי שיהיה לה קצבה ויפטרו ממנה הרשות בידם :

ג **(ב)** ד) אם ראה הבעל שהחולי ג) ארוך יבול לומר לה הרי כתובתיך מונחת או רפאי עלמך מכתובתיך **(ג)** ג או הריני ד) מגרשך ונותן כתובה ד ה **ב)** ואין ראוי לעשות ה) כן מפני דרך ארץ :

פ מעשה ידיה שהיא חייבת לבעלה ודיני מניקה ושאינה רוצה לעשות מלאכה ובו יח סעיפים :

א *) ו מעשה ידיה ו) לבעלה כיצד ג הבל במנהג המדינה מקום שדרכן לארוג אורגת לרקים רוקמת לשוות צמר או פשתים טווה **א** א) ואם לא היה דרך נשי העיר לעשות כל המלאכות האלו אינו כופה **(א)** ג **ב)** אלא לטוות ג) הצמר בלבד ב ד **ג)** דחקה עלמה **(ב)** ועשתה יותר מהראוי לה המותר לבעל :

הגה ג **(ג)** ה) ודוקא שנתן לה מעה ג) כשפ כל שבוע כמו שנתבאר לעיל סי' מ **(ד)** ו) ויכולה לומר לו מיני מוטלת מעה כשפ ואיני מהין המותר ז) מבל הבעל לא יוכל לומר כך (עור בשם הגמ"ם וב"י סי' רפ"ן מעי"פ וב"י בשלחות פרשת משפטים) :

ב ח **(ה)** ה היה לו ממון הרבה אפי' היה לה כמה שפחות ד אינה יושבת ד) לבעלה **(ו)** בלא מלאכה שהבעלה מביאה לידי זימה אבל אין כופין אותה לעשות מלאכה בל היום כולו אלא לפי רוב הממון ממעשת במלאכה :

ג ה **(ז)** י ו המדיר את אשתו ו) שלא תעשה ה) מלאכה **(ח)** יוציא ויתן כתובה שהבעלה מביאה לידי זימה : ד **(ט)** ז וכן בל אשה רוחלת לבעלה פניו ידיו ורגליו ומוזגת לו את הכוס ומלעת לו את המטה ו **(י)** יא) (ו"ת דמיוחיב להגיע **(ג)** בל מעות ו) הביה) (הגה"ג פב"ח ומהר"ן פרק מע"פ) **(יא)** ח **יב)** ועומדת ומשמשת בפני בעלה בנון שתתן לו מים או בלי או שתטול מלפניו וכיוצא בדברים אלו ט אבל אינה עומדת ומשמשת בפני אביו אן בפני בנו **(יג)**

שלפני זה דכל הממוכים על שלהן בעל׳ לריכה לעשות מלאכה׳ אלו: (יד) לפני בהמתו המיוחדת לו למרכבתו. אבל לא לפני שאר בהמתו שלו ורש״י גריס בדף ס״ח ע״ב לפני בקרו שהיו להוט אחר רכיבה׳ אבל לא לפני בהמתו הם שום ואמור שהם להוטים אחר רכיבה לשון אחר לפני בקרו בהמתו זכרים: (טו) אינה מחוייבת להקיזו. ולקמן סעיף י״ד מבואר שאם היא רוצה להקיז בן אחר הבעל מעכב עליה: (טז) או נכסים שראוי לקנות׳ מהן שפחה אחת. כלו׳ שהכניסה לו נדוניה לכך שיש כדאי למכירה נדוניה כזו לקנות׳ לה שפחה אחת: (יז) ס״ג ברמב״ם או שהיה לה ממון׳ אלו שהיה לה שפחה אחת וכו׳ וכן ל״ל כאן וכן הוא בספרי׳ שאחי שפחות: (יח) אינה מלאכת המטה רק מטתו. כבר כתבתי ס״ק י׳ דלדעת הרמב״ם לף בעיני אין מחוייבת להקיז רק מטתו ולא שאר מטות והרי״ן תמה עליו שהיה לו להרבות בעניים: (יט) וכל מלאכה זה בספרי ה׳ בדברי המחבר דכל מילי דחיכה אין עושה אלא מלאכתו ולא ידעתי למה חזר הרב מהרמ״ך וכתב דין זה וגם למה כתב בדין זה בלבד ולא בכל הדי׳ דברים שנזכרו בספרי ד׳: (כ) עליה לחיות רחים. הרמב״ם מפיים בפרק כ״ח מהלכות מיאות דין ט״ו ואין כאן מקום לפשוט וכתב המ״מ לפי שהיא תובע׳ ממנו שחייב לה שאחר יבעט היסת ליפטר מלהיות מפעודה ואינה יפטר׳ אלא בדחיה וכ״ח כתב שאינו מבין דבריו למה יפטר מפעודת היסת ודעתו שכאן בש״ע השמיט כיון סוף דברי הרמב״ם מפני שאין עושים כהלכה ואין דבריו ברורי׳ מכ״ש שאינם מוכרחים כי אפוע׳ היסת תקנה היא ואם היה כאן עסק אפוע בכל יום תבעיה בעל׳ שתאחר היום ותעבר ולקנה לחלוק על דברי הרמב״ם והמ״מ בלא רחיים וגם הרמב״ד לא השיגו. עיין בשמוך ס״ק כ״ח:(כא)לאכול מאלה אם יש לה. ומ״מ נראה להכעל׳ לריך לאלה לה מה שהוליא מוכרחי׳ על הולד: (כב) שצער גופה קודם. ויש מי שאומר וכו׳ אין מדקדקין בדברי הרמב״ם לחייב לותה להקיז אלא אם כן לריכה ממש ולא לצורך יותר מדי׳ ולפי זה אין לריכה להקיז בן אחר שהרי אין לריכה לאכול מאלה אם יש לה אחרת שאינה מלאכה

כתבו דמשכחת לה כגון דהיה מניקה הולד יותר מכד"ת ולז מותרת להשמ: יט וכן כ"כ משמתי' כלומר היינו זמה חותה או משמתי' חותה : כ וכל זה בחומרת מיני טומה ויזוניות אז לפעמים שומעין לה ומותנים לה מזונות וכופין חותה בשאר כפיות אבל אם אומר' מיני ניזונית אז אין טומין לה שום כפי' ואפי' אם היא מניקה אין בידו לעכב חותה ומניקה דמוסיפים לה מזונות כמ"ש בשמוך ואומר' מיני ניזונית ואיני טומה נרחה חותה הוספה בשביל הנקה ג"כ אין מוסיפים לה : **כא** צריכה לעשות הרי"ן ס"ל דלריכה לעשות כל צרכי הבית טוחנת ושאר מלאכות ואיינה להניק אלא דאיכה אלא טומה טומה בלאר וכתב הרשב"א דמעכב מן הכתובה כנגד שכר מי שימשמו בחותן מלאכות או שוכר עליה ממקום אחר הא יתר מכאן לא עכ"ל ותוספות והרא"ם כתבו ניזונות ואיני טומה פטורה מכל מלאכות ופטורה להניק אלא מיינת במזונ הכום והרחלת פניו בלעצ המטה. וכבר כתבתי במקום אלונתא כיון פטורה. ו"ל לפיטות הרי"ן אם אין לה לזון את עלמה יכול הבעל לכוף חותה שתעשה כדי מזונות של מניקה. גם נרחה חלו ג' דברים של חיבה מזונת הכום וכו' אין כופין חותה בכפיות דהא תוס' כתבו חלו ג' דברים חייבת לעשות וא"מ כתבו אף למ"ד דס"ל מורד' ממלאכה הוי מורדת לא קאמר אלא מה שמפורש במתני' אבל אם היא מורדת מחלו ג' מלאכות אלו מורדת היא כן ר"ל לעניו כפי' נמי אין כופין חותה אע"ג דיש לדחות את זאת מ"מ עיקר הוא דאין כופין חותה בכפיות דהא בכר כתבתי בשם רש"י דס"ל דאינו אלא אחד מהג' דמעשה חלו ג' מלאכות וכן ס"ל בטור : **כב** מוסיפין חשה ביניהם עשק שבועה ואין שלוש בניהו ועכ"ל החמיגו לחשה היוצאת ביניהם אע"ג דחשה פסולה לשאר עדות ה"מ : **כג** בעת שעשתה מלאכות וכו' בירושלמי וכתו' פ' הכותב לא כתבו בעת המלאכה אלא אפילו אלא בעת שאינה מלאכה אם שברה פטורה וכ"כ הא"מ ועיין ברמב"ם ובראב"ד פכ"א : **כד** אין מי"ו אלו וכן הדין אם פוסק לזון את חשתו וכן אם זן יתום כמ"ש בח"מ סי' ע"ו : כד אין מי"ו אלו וכן הדין אם פוסק לזון את חשתו אפילו אלא מי שאוכל מלד תקנות חז"ל ריב"ש : **כה** אין הבעל לריך לשלם וכו' עיין סי' ע' שם מבואר אם מכרה כ"מ אלא בשביל המזונות מ"ל הוה לשלם לה : **כו** אע"פ שאין כתובתה עדיין בידה להחזיר כמ"ש בח"מ סי' ע"ח ומחילה דומה לפרעון כמ"ש שם : **כז** על מזונו' שעברו וכו' ול"ד למה דלחמ' בשמוך חשה שאיבה מבשל אלא בשבועה כ"ל הרשב"א מ"מ אין חשה בודחי מחלה דכאן מיירי דהיה אומר' דחשה אותו והבניה אותה לשלם והוה אומר שמחלה לו היינו אלא חשה אותו אז ממילא מחלה לו כל"ל פשוט ואלא כמ"מ שכתב דמיירי כשהיה חולי אז אפי' אם היה שותקה אלא מחלה:

פא א הרי זו עושה ואוכלו אפילו אם נותן לה מזונו' ומעה כסף מ"י להקדיש

דאין אדם מקדיש דבר שאין בו לעולם ואפילו אם מקדיש מעשה ידיו עושה ואוכל דאין הקדש חל על מ"י דהא דשב"ל הוא כמ"ש בתו' כתובו' דף כ"ט ח"מ : ב והמותר חולין אפילו הוא בעלמו רשאי ליהנו' ממנו תוס' : ג יקדשו ידיך וזה ס"ל להרמב"ם דהקדש והיינו כשנותן לה מזונו' ומעה כסף אז מ"י משעבדים לו ואז יכול להקדיש אבל אם אינו נותן לה מזונו' מ"י להקדיש אפילו אם רולה ליתן לה מזונו' מסיום היון שאין נתן לה עד היום

תתקשט

ליטבע היטת אבל הרשב"ח כתב בשם הריב"ף דהיה נאמנת בלא שבועה ואפשר לומר דכוונתו בלא שבועה המשנה קאמר והא דכ' כאן הרב מהרש"ח בשם הרשב"ח דלריך ליטבע שמחלה לו ואם לא טען לא טען אלא שבמוך בהג"ה זו כתב אין הבעל לריך לשלם דוחתי מחלה לשאר לחלק דלעיל מיירי דבת מלאכה היא ולפעמים יש לה מותר אף שלפרקים חשר לה ודאי מחלה כדי שלא יכוחו עמה לחשבון וכאן מיירי הרשב"ח בחשה שהיתה חולה ולא מלאכה כלל ואינה מועלת אלא לעלמה ולכן אין הבעל לריך לשלם לה אפילו מזונות שעברו כל זמן שלא טען כפי' מחילה ומ"מ קשה דלא היה לו להרב לשתוט הלא לפרש חילוק זה :

פא (א) הרי זו עושה ואוכלת . ואפילו נותן לה מזונו' ומעה כסף אפ"ה אינו יכול להקדיש קודם שעשתה המלאכה דאין אדם מקדיש דבר שלא בא לעולם וכ"כ הר"ן והע"ג דאמרו בכתובו' דף כ"ח ע"ב בפלונת' דר"מ ור"י הסכלר במקדיש מעשה ידי חשתו הרי היא עושה ואוכלת והמותר ר"מ ס"ל המותר הקדש ור"י הסכלר ס"ל המותר חולין ופריך לליב דר"מ אימת קדוש רב ושמואל דאמרי תרוויהו מותר לאחר מיתה קדוש רב אדם כר להכנס אמר מותר מחיים קדוש והוי כמי שכבר נפטר מילים, במעלה לה מזונו' ומעלה לה מעה כסף מ"ט דמ"ד לאחר מיתה קדוש פי' גם מחיים יהא קדוש (וח"כ משמע דיכול להקדיש מעשה ידי חשתו) היינו לר"מ דס"ל אדם מקנה דשלב"ל וכן מ"ם התוס' אם בד"ה מתי לאו בניזוני' הכל לליב דר"מ ותמה מני על הרב בב"מ שכ' דהכא נקניין כדעת התו' ורש"י דכמעלה לה מזונו' קדשו מעשה ידיה ואין לה כתבו זו לליב דהלכת' דהא חפי' חשה המקדשת מעשה ידיה קודם שעשתן היו חל ובמ"ם רש"י בדף כ"ט ע"ח בד"ה דשלב"ל לא המלאכה בא' וכו' ואפשר שכוונת הרב כשהומר דהא חפי' חשה המקדשת מעשה ידיה קודם שעשתן היו חל ובמ"ם רש"י בדף כ"ט ע"ח בד"ה דשלב"ל לא המלאכה בא' וכו' ואפשר שכוונת הרב כשהומר דהקדש חל וה"ה במקדיש מעשה ידיו עושה ואוכל דג"כ אין ההקדש חל מעשה דשב"ל וכמ"ש התוס' בכתובו' דף כ"ט ע"ח בד"ה ח"ל להפר דק מקום סיפ,

באר היטב

ב"ם : כא) מלאכותיה. ל"ד הוא אלא אפילו אלא בעת המלאכה אם שברה פטורה בה"י מ"מ ב"ם : כב) אלו וכן הדין אם פוסק לזון את חשתו וכן זן יתום לאין מעשה ידיה חשת מזונות אלא מי שאוכל מלד תקנו' חז"ל ריב"ש ב"ם מ"מ : כג) שעברו . עיין מ"מ וב"ם :

פא ב) ואוכלת. אפילו אם נותן לה מזונו' ומעה כסף מ"י להקדיש. ואפילו אם מקדיש מ"י עושה ואוכל מ"מ ב"ם : ג) חולין. אפילו הוא בעלמו רשאי ליהנו' ממנו תוספ'

טורי זהב

סי' פא [א] הרי זו (עושה) אוכלת שאין החקדש חל שאין אדם מקדיש דבר שכבר"ל ומטוחיר פי' מה שהיא עושה מותר על השיעור שקצבו חכמים כמ"ש בעיל .

באר הגולה

פ"ב ה ג"ז שם ברמב"ם דקו"ל כר"ם שם ד' כג ע"ח שאין דין מורדת ממלאכה לך שסייים שם ברמב"ם שכופין ואפי' בשוטים וכמ"ש הרמ"ח בשעם וכ"כ ב"ם שם בשם הרשב"ח והרמב"ן וכ"כ המחבר שם בב"י ובב"ח ס שם וכתב ב"ם שדברי רבינו פשוטים כם ז שם מפירושלמי פ' שכותב שאם לא כן אין לך שלוש בניות וכמ"ש ב"ם בשם הרשב"א ח הריב"ש בתשוב' פ כ' ברמב"ם פ"ב מה' ערכין ומפרש שם דלריכה למיתר מעשה ידיה שלו מקום אינה לריכה להניק אפילו בעשת אלא כשחולכת מן התקנה ולא מקבלין כתובות דף נא ע"ב וברבי יוחנן בסנהדר דפסק שמואל בלבת כוותיה שם דף נט ע"ח אין לדם מקדיש דבר שלא בא לעולם ב לחוקיאל דר"ם וכו' דיניה מיתבאו בשול' שם

שי למורה

סעי'י"ן בחשה שאברה כלים ב"ב ל"ם במערה או מערת שאברו כלים אם מייניס אם לא דאפשר דלף יבי' שלוש שיך טעם בירושלמי דלא יבי' בחוך בניה לעולם או דלמא דוקא בחשתו שאו כן וכמחומה דבשו"ת חות יאיר כתיר בזה ואינו מ"י :

ביאור הגר"א

מ"ם מחלוקה לא כו' ופי' הר"י ומ"ם אלא כופה בשוטים או אינו זה או ב"ד מוכרין לו מכחוכתה בטובת בחשה כדי שיכאר עליה עבד או שפחה לשמשו או משמרי' חותה וכך אמר בגחון ז"ל בכ"ל הר"ן וכ"ל דאינו כופה כלל דהא אמרינן ג"ם כ' כופה ומניקתו ושם ע"ב ג' ושלא תתרוג כו' וביבום' אפי' בכניסה לו ק' שפחות כופה לעשות כו' וכבילו בב"ח שם בסו' כ"ג בד"ה פרש"י כו' וז"ם בשב"ם ואינו כו' וכן כו' : כו) ו"ל כו' ברמב"ם וכמו כל כפיה כמ"ש בסמ"ב בחדיר והרחב"ד חולק עליה וכתב מפולם לא שמעתי יסור לנפיה בשוטים אלא שמעתו לה לרכיה כו' ועיתה שם : כז) וכ"ו כו' . עתו"ם ס"ג ע' ד"ה דרב כוגא בו:כח) ו"ל כו'. בתוספות שם ול"ל דקסבר כו' ע"ב ורח"ם ושם בתוס' ואי סוה תמרינן דכי אתרה כו' וכ"ם כרי"ו ותי' זאת קושית תוס' ב"ע ע' ד"ה בכל כו' אבל תוס' חזלי לשיטתייהו דלא מסקי בכל בתוספות בכ"ל וכ' אבל אין נרחה כו' ומדברי הרב מ' כדברי כר"ן : כט) בחשה כו' . ירושלמי ובביאור הגר"א שם ס"ו ג' בד"ה ר"אליעזר כו' ובהרח"ם שם : כ) מי שכתבה כו' ומו הפוסק לבת חשתו ועח"ם בתוס' ובביאור הרח"ם בתב לזון בן חשתו או בת חשתו כו' לא יאתר לבת לאו ושבו ומלכה ואני זו אתכה אלא בן יושביו ומטלה לבן מזונות וכן ב"ב כיון שהיה מוכל בתגלי ב"ב אלא בפסיקתו שם : כא) חשה שהקה כו' בתתני ס"ד ג' ואם אינו נותן לה מזונו' ב"ב ע"ב ד"ה ואפי

נקט מעשי ידי לשמו דבלשון יקדשו ידיך לפי' מעשה ידי לשמו קדום :
(ג) הרי כל מעשה ידיה קודם. היינו בזמן לה' מזומות ומעשה כסף דמי כל מעשה ידיה הם שלו ויכול להקדישן מכל מיני שרוצה לה אי בהיה מומרת מיני ניזוקי ומיני נוטל מעשה כסף מיני יכול להקדישם דכר שמיני שלו : (ד) דהרי היא יכולה לומר . כלו' דאע"ג דלמרו בגמ' בכתובו' דף כ"ח ע"ב לא תימי טעמי' דר"מ דאמר מותר הקדם משום דלמדם מקדים דשלב"ל אלא טעמא כלומר לה יקדשו ידיך היינו למען דס"ל דיכול לכופה למעשה ידיה ומיהא יכולה להשמט ממנו מ"כ היכים הם שלו ויכול להקדישן מכל לדידן דק"ל דאין יכול לכופה ומאי שתלה לומר מיני ניזוקי מ"כ אף בניזוקי אין היכים שלו ואיכא להקדישן אפי' כי אמר בהדי' יקדשו ידיך ואע"ג דהר"ן כתבשובה בסי' ל"ה כתב כדברי הרמב"ם מ"מ לאו להכי איתשל אלא דקרקע ככסי מלוג אבל בפירושו להלכות כ' הר"ן שלא נתברר לו דברי הרמב"ם ונם משמעות הטור הוא דלא כהרמב"ם דנבי בעל לא כ' אלא שיעיל ההקדם כלל רק גבי אשה : (ה) האשה שאמרה יקדשו ידי כו' ותהיה מסורה למזור לו דעת הר"ן דתרוייהו בעינן האם אמרה קודם שאני מעשה ידיה קודם לפיך לחוד פי' מה שאני מעשה ידיה קודם לפיך יהיה עליך כהקדם מליהנו' לו מאחר דהמלוה היה בטוח שעדיין לא נעשית היה יכולה להקדישה דהוי דשלב"ל וכן אם אמרה בל' הקדם יקדשו ידי לעושיהן מאחר דהשתא היינו אל נמי לאחר נירושין דהעולם דהוה הקדם שהם שהיו אל מלה שאמרה לבעלה לבדים שהוא דומה לקדושת הגוף שאין לו פדיון (כגון שיעבד שורו לבעל חוב וחזר והקדישו למזבח מפקיע שעבוד המלוה וגוזבו חובו ממקום אחר) והיה רואי לחול מ"ד רק דהלכתה דכבן לשעבוד' דבעל בעודה תחתיו ולאחר נירושין אל הקום אף שעדיין לא נתגרשה וט' כי"ד כתב שם הב"י דמיירי שאומרת בזה בעבון יקדשו ידי לעושיהן על פיך כלו' מסורים על פיו להקדם אל דעת הרמב"ם היינו כן דבקושט לאחר שאין בעבון דק"ל דאין יכול לכופה ומאי שתלה לומר יכול לכופה תוכל לומר מיני ניזוקי מ"כ אף בניזוקי אין היכים שלו ואיכא להקדישן אפי' כי אמר בהדי' יקדשו ידיך ואע"ג דהר"ן כתבשובה בסי' ל"ה כתב כדברי הרמב"ם ונם משמעות הטור הוא דלא כהרמב"ם דנבי בעל לא כ' אלא שיעיל ההקדם כלל רק גבי אשה : (ה) האשה שאמרה יקדשו ידי לעושיהן אל אמרה בל' הקדם יקדשו ידי לעושיהן אל אמרה בל' הקדם יקדשו ידי לעושיהן אל אמרה בל' הקדם

הכירה וכו׳. סתם כדעת הרמב״ם דאין זמן לדבר כל שאינו רוצה להניק מאחרים אין מפריעים לאותו ואפי׳ אם הולד סומא הוא אמרינן דמכיר לותה בטעמ׳ ורימז ס״ס : ה אבל אם אין לו וכו׳. כ׳ במ״מ לא ידעתי טעם לדין זה כמה נתחייב היא יותר מאחר כשים ולמה לא יתנו לה הב״ד שכר הנק׳ כשם שמוטל על הב״ד לפרנס הולד מאחר שנמלתו : ו אבל אם הכירה׳ . ואפי׳ אם הכירה׳ את עצמה כאיסור מ״מ כיון דאותו ולד מכיר׳ אינדומיגפש מפני נפש: ז אין מפריעין אותו ממנ׳ . מע״פ שאינו חייב ללמדו תורה ואחכו כשיודע לדבר מ״מ אפי׳ כשהולד אינו מוכן לפעמים בשיבא אללו.המגיד: ח יש לאחר לו׳ וכו׳ כתב כתם מ״מ אפי׳ אם אותם רואה לזון אותו כאשם יוכל אותה לעכב ואם הבן אינו רואה להפרד ממנו יכול אותה לומר כיון שהוא אינו שומע בקולי להיות אללי אין עני חיוב לפרנסו ועיין בש״ם פ׳ הנושא אם איתא אם אינה רואה אללו אינו יורשו אללו לפרנסו אותה אין מניחין אותו עני חיוב לפרנסו אללו אם אינו רוצה להפרד ממנו ואפי׳ אם הוא אינו

ויקח כדמי הלעז קרקע והוא מוכל פירות ככל נ"מ שלה אז לגמרי הוא שלה ומין לו לפי פירות וע' בר"ן שכתב דלפי' לת"ק דכתב ופגמה שלה לפ"ה הוא מוכל פירות: (ד) ונלע"ד שלו חלקה. דמשמר דמית ליה פירות כחלקה מינה יכולה להפקיע זכותו: (ה) מינו יכול לתבוע חלקה. ע' בכ"מ שכתב דלפ"ז חלקו כנרך הרשאה ואם היה ירוצה מ"ל הרשאה לפ"ז חלקה ואלקה כשעת תביעה מ"ל הרשאה חלקו מית מחלקה ומין דכריו מוכרחים וע' בתשו' הרמ"ך כלל מ': (ו) חייב לשלם לה מיד כל המזק. ע' בר"ן מ"ם ע"ז כלל דכריו שע"פ הדין יש לו פירות בחלקה וחלקו מינו משלם כחלקו שלא יהא חולה כשעת תביעה מ"ל הרשאה ח

שמואל דמ"ב וכו' וכן הוא דעת הרמב"ם ועיין בט"ז והבירה בידו אם הוא רוצה לומו מקבל מחריות עליו ועיין בתשו' ריב"ש סי' ע"ו ואם כבר קיבל מחריות מ"י לסלק דדיו כשומר דמ"י לחזור תוך הזמן מ"ה נקרא ל"ב ועיין בח"מ סי' רנ"ג: ח ואם יש פירות בקרקע עיין בח"מ סי' ס"ג ס"ה שם מבואר לר"ם ורמב"ם ספ"ג ה"ם וסמ"ג ס"ל קרקע שמין בה פירות לריך הרשאה ומשמע אפילו עומדת לגדל פירות לריך הרשאה ולא כסמ"ע בסי' קכ"ב שכתב כשעומדת לגדל פירות מ"ל הרשאה אף לדעת ר"ם. ולהרשאה מ"ל הרשאה ומעות לכ"ע מ"ל הרשאה. וכן הקרקע כשמין בה פירות ורולה למכור לאותה ולוקח דבר שעושה פירות מ"ל הרשאה כיון שמגיע לו בפסה. וכל זה לירי בי"מ אבל נ"ל ב"ב מ"ל הרשאה אפילו במיתתה ועיין בטמ"ה סם וכ"כ בס"ך סם ועיין בר"ן ס"פ השולח וכלל הוא ל"מ ויש בסה פירות *) דיכם מים ואפשר כשותפות מ"ה כשהיה במת, והוא ירך לדין וילא חייב ממתת עדים שהעידו לא כוי בקבלו, עדות שלא בפני בעל דבר ואם ליתה במתה מ"י לקבל עדות שלא בפניו ולגבי פירות שמת הוקלת פיו לא מהני שבדי מ"י למכור משום רווח ניתו וכ"ל מקבלים עדים שלא בפניו אפילו ליתה במתה אבל הוקלתו לא מהני שבדי כיון דיל כלי לני נוטל כ"כ הרשב"א בחדושיו ומזה נשמע נמי כשמין פירות בקרקע ל"מ מ"י לדון בלא הרשאה להא הטעם הוא דהם כשותפות. וכן משמע לכאורה אפילו במעו' מ"י לירד לדין בלא הרשאה וכן מדייק בתשובת רמ"ך ס"ג סי' מ"ז דהרשב"א חולק על דין שלא הת"ה וים לדחות: ט השאילה אשה כתב בהג"מ סם פ' השואל היה שואל בשביל אשתו וכ"כ בח"מ וכן הוא בכ"י מיהו מתוש, פ' השואל ל"מ בלא יודיעתו מיהו י"ל דמיירי דשואלת בעת שמין לו הספר והוא מ"י להשאיל כלי יודיעתה ואם השאיל הבעל את הספר ואת עלמה לא הוי שאלה בפעלים כ"י: ט מפני שהוא כלוקח כ"כ הרמב"ם ספ"ב ה"ם ומשמע דס"ל דפטור מטעם שהוא כלוקח בלא הטעם שמירה בפעלים וחולק על ר"י דס"ל לוקח על ל' יום חייב בפשיעה וכ"כ בח"מ וכן הוא בכ"י מיהו מתוש, פ' השואל מ"ם ר"ן בפ' הניזקין ד"ה ואי ס"ל דחייב בפשיעה דלא על נב דמיהו מקבל שמירה ושמירה בפעלים לא שייך בכלים שמין הנוף שלה ועיין במר' והגמי"י והרמ"ה ס"ל הבעל פטור מטעם בפעלים מע"ג דמין הנוף שלה ועיין בפ"ה סי' שמ"ו: י כלוקח מבל אם היה דיעו כיורם היה חייב כמ"ש בח"מ סי' שמ"ג דמית, ס"פ י"ל בפשעים דיעו כיורם בלים פסיד לאחר והכא לא חיים לפסיד דמשאיל משום מי דמקו להשאיל תוספת פ' השואל אלא מכתי לריך יסוב למה לא אמרי' במלוה שהלוה לה בע"פ ג"כ מי דמקו להלות ושם במלוה לא אפשר אם דיעו כיורם לו כלוקח ועיין תוס' ס"פ י"כ: יא ואם הודיע, וכו' וכ"כ הרמב"ם והרמ"ה דס"ל דהוי שמירה בפעלים י"ל דפטור אף אם הודיעה לו מ"כ התם בפירוש שמייב לשלם ואפשר אם הודיעה לו הוי כאלו אמרה לו אמו' בעל דבר של השאיל. ועיין במגיד שכתב אף לרמב"ם דוק, אם נתעסק אחר ההודעה ולרמ"ד דוק, שקיבל על עלמו כשאלה כמ"ש בח"מ סי' שמ"ו: יב לו שיתנו לה בתחה כן הוא כיעו, מ"ל מלישה שלו לגמרי התם מיירינן שלא תהא אשה מברת, ותאמר מלישה מלאתי מ"מ"כ מתנה קול יולא בתחה ועיין הג"א ר"פ מלישת החלה היינו למ"ד אם בירושלמי האומר מלישתה לבעל מטעם הג"ל ולת"ק אם הטעם מפני קטנה היינו לי"ב בתחה לא מיירינן לשיבה כיון דהתותן אין רלונו ליתן לו והפירו של מתנה זו אין ב"ח שלו יכול לגבות מפני רווח בית בעה"ת שער ו': יג אחבלו בה היינו אחרים ואם לא גבתה הזק בחייה אין הבעל יורש דהוי רווי תוספות והרמ"ה פ"י דף קכ"ה ועיין שור שנגח דף מ"ב ואם אבל בה בעלה עיין סימן פ"ג: יד אותם דמים דהוי פרי דפרי דאת, מעלמי, ס"ם פ' החובל: טו מ"י למכור וכתב בח"מ נרחה בחלוקה הרחבותה כשמברה הבתובת הבתה רשות בידה ליתן הדמים למי שתרלה ולי נרחה דמוכח בן מבואי, פ' החובל כמ"ם בסעיף שלאח"ז ואם מברה המכר בעל כ"כ תו' והרמ"ה משמע המכר בעל מיד ול"ד לדמי חבלה שחבל בה בעלה דאין לו אוס זכיה דשם קנס מבמי"חות דקנסו אותו אבל אין לו בדמים אוס זכי'. והרשב"א כ' המכר קיים כל ימי חייה ואחר מותה מוני'מיד הלקוחו' וכ"מ מוני'מיד והרמ"ה שבתי' בעור משמע דס"ל אפילו אחר מותה מיהו מוני' מן הלקוחו' גם ס"ל דאין לו פירי פירות וכ"כ ב"ח: טז והפירות וכו' כתבו תוס' פ' החובל אם מברה הכתוב בתובת הנאה אין לו הפירות מן התובת הנאה ות"ל ליקח קרקע בעד הפירות וכן מוכח שם דאל"כ מה פריך ותזכון הכתוב בתובת הנאה, ותתן לנחבל אם יש לו אוס זכות. ומזה מוכח נמי דיכולה ליתן אותו מעות לאחר גם דהיינו אותו מעות דאל"כ אין ך"ד שתמכור ותתן לנחבל ועיין ס"ם ורמ"ל. ובסי' ק"ח מבואר ב"ח שהלוה לה אפילו אחר הגיעולין גובה ממתנה זו: יז כעובדה תרוסה אפי' לה במתנה אין קודם גיעולין ובין אחר הגיעולין עור: יח מן הגיעולין ואילך אפילו אחר שנשאת ומת בלא בנים חולרת לנכסי בעלה הראשון ואין לבעל הראשון בהם כלום ואפילו הכי אם הוליאה בחיי בעלה הראשון ומתה

כתחלתה מן התרוסין ליח לה שלח כתב תלח ע"מ לכונסה: (כב) גלוים וידועים לבעל קנתה. ואינו יכול לטעון מע"פ שהיו גלוים לח היית יכול להוני מידה כי ממרה שלי הם ע"כ מכרתי לה קרקע כדי שחני חיזה מוחזק בטעות דחין זה חזקה דמחחר שנחנה לו המעות בפני עדים ושטר מכירה בידה והיח מכורת המעות היו גלוים וידועים לו ח"כ היח בקרקע מוחזקת בקרקע: (כג) ולותן המעות שנחלו יקנה וכו' תע"ג דנכי לוה מן החשה שחם כ' בסי' שמח"ז ריש סעיף ג' שחין לה עליו כלום משמע דלפי' בטעות שחינם טוחים ונדולה מזה משמע בדברי הרמב"ם סוף פ"כ ממלוה שכל טעות שביד החשה הם בחזקת בעלה חלח חם הביחה רחיה שהם מדוחייתה וכחב הח"מ חם שכן דעת הרמב"ן והנה בפכ"ב מה"ח כתב שחם נחלו מעות חו מטלטלין ביד החשה חומר לו חני חיזה

כ"כ דף י"ח ע"ב ובתב כ"כ גפ' שתין תסם מפיזם פיהם כפני כעלם כלל דבר שבועה יורש בתמת כמוש ובגולם מזו ממרו וכו' מבואר לעיל ריש פ"ו בלכך בשבעת היסת כדין כופר בכל ג' ג"ז שם ממשכה ונמרת בתובות דף ע"ע ע"ל ומפרש מ"ם בגמ' שם שתם הת' לומר שדות וה' לומר בהיס לוקחים שדות הוא משום שפירותיו מרובים וילימתו מופסת וקרוב לזה פי' רש"י ת שם בללה דתלמת וכו' ט מימרא דרבא ה"ר יוחנן שם ע"ב י מימרא דרב יוחנן שם ובהמתים שם בברייי' כ ג"ז שם ממשכה שם וברשב"ג דקי"ל בל מקום שאמר רשב"ג במשנתינו בלבה כמותו ל שם במשכה ובלוקימתא בגמ' שם ו וכ"כ ברי"ף וברא"ש ו ובתי"ק דפלוג תר' יהודה בניר' בגמ' שלפנינו ס מבואר שם ס"ל וכתבמים ס עור מדברי תכיו ברא"ש בשם פ"ר יוסי ובכן מוכח מהירושלמי פ שם במשכה וכמו שבתי' ברמ"ה בכתב ל ל"ברמב"ם בפ' בכן' מתשבה יבמות דף ס"ת ופשוט הוא שב"ם לבתמת מלוג ק בריימתא בתובות דף שם ע"ב

שי למורה

שבתב דבבל מנין שבא לפסון עליו בעבין ממון לא שייך בחזקה דתיבם מפיזם ס"ם ופי' בריב"ף ובתמוקי יוסף שם ובכ"ם בתן לא ראתם שלא בדפוס בימיו וגם בדברי ב"ם לא משמע מהרתיבן בן :

סעיף י"ב שפירותיו מרובים בי"ב פי' בתוספו' שם ד"ם בללה דמילתא ודוק היטב כי לא מצר בתן מזה :

חכמת שלמה

בדבר שלמלה בתמלי בי' ומי של בתשב ולא בי' לבעל רק פירות אן מהני תמלי זה לפי' דתשב לא יירשם דסיינו בפנין שם בתחייב לה בושת אז קנם שתין גובין בזה"ז ואם הוי גובין מן בדין כמי הוי של בתשב ואין לבעל זכות בו רק פירות ואי"ב היין דבזה"ז אין גובין הוי בבריה בית בתחייב אלא ליתן שם רובם לבי"ם וליתן לה מהנה פ"ת שתין לבעלה רשות בם בזה וודאי מהני בתמלי אף ליורשם היין דלולא בתמלי אמי הינו של בעל במיינו רק לפירות בן ברשם לבבריח פרישות עיי"ם מ"ם בזה רש"י מן בתורם בבעלול נכון בעזה"י והבם בל בושתי בלי בל ברמב"ם פה אחד להם שברמב"ם פסק בשמואל יפו"ם אבל אחי בתירוצי לב"ק פ"ז בסוגיית דלטופין בתבתי לביפוך ברמב"ם פסק בדב בייי"ם מ"ם בזה בעזה"י ודוק : סעיף טו נפלו לה פירות בתובות לקרקע הרי הם שלה ובצא מחזקתי

כ"ב עיין בת"מ ס"ק ל"ח ומ"ם רמ"י מעין בת"מ ס"ק ל"ח ובתי' בתשובת רמ"ה בתוב' ס"ק ל"ב ובתשובת בתי' ס"ק ל"ב ובתשובת בתי' ס"ק ל"ב ובתשובת בתי

עולם. וכתב הרמ"ק בשם הג"ג דאם אחד קונס שאחד הולך בעסקי הולך קרן של אחד במקום אחד ולא ידעתי למה הוצרכו לזה כאן ודין הכפל שלא זכו חומו לבעל אפילו כפל הולך שהוא שלו הוצרכו כאן משום דאין כפל בהא עכשיו דאין דיני קנסות ומ"מ יש ג"מ גם האידנא אם אחד זכאה ואין הכפל בעל מומו אלא מיד:(מ) וליטול ולד השפחה. אבל ולד הבהמה אין זה שאחד בית אביה: (מא)ומקדים לו המעון אין שומעין לו. משום דהמעון יכול בשאר מחת ולא יהא רווח ביתא לשנים הבאות: (מב)ועושה שחורה במעון. ס"ל. אבל אם נפלו לה כספים והוא רוצה לעשו שחור, שאחד אם ולא ליקח הקרקע אין שומעין לו דהקרקע לריך להיות קיים לשם"כ כהרשב"ם: (מג) לו כ"מ שלא. עיין בח"מ ושם נובה הב"ח מפירוי של כ"מ לכאורי אינו נובה דהא אפילו למכור לשנים מרובות אינו יכול משום ריוח ביתא מב"ם לשלא לב"ח ועיין בתשובת המבי"ט ס"י: (מד) לשנים מרובות מכור. משמע קצת דלכתחלה יכולה השאה למחות רק אם מכור בדיעבד מכור מעשה שכתב רב אלי והובא בטור: (מה) שיהיו משמשין אותו בבית אחרת. הרב המחבר לעשמים לזל שפי' בב"י דוק, לשמש אותו ולא אותה אבל מדברי הטור והמ"מ לא משמע הכי רק שמייר שיהא השאה אחת לשמושה של השאה אחרת לדברי הרמב"ם מותר אפי' בבית אחר רק באותו עיר ולדברי רש"י והרא"ש דוק, כשהניחו לרתה לביתה ופשט הגמ' אינו מורה כפי' הב"י דלא מייתי רק בשמושם לרתה ואשמעינן דלא גרע לרתה מאורח ולא מייתי בשמושי דיומי והב"י כתב בשם הרשב"ץ כיון דאין בעל כופה לבוא לבתם אפשר דאין בעל מוחל אלא במקום שנוהגים לדון כהרמב"ם אבל דברים שהבעל עשמו משמש כנון גלימי דמיכסי ביה יכול להשתמש בחיזה מקום שירלה אבל אין לו מקום מיוחד: **פו** (א) אין מקבלין פקדון מאשה. לכתחלה יש לחוש לולי נפשה מן הבעלה ואם לא יקבל ממנה תחזיר לבעלה אבל אם קיבל אפילו אחר שהוא שלי הוא אין מוציא מידו. הטעם הכפנק עומד ונוח שלי הוא אין מוציא מידו. הטעם הכפנק כמו שכתבתי בס"י: (ב) של פלוני הם נאמנת. אפי' אחיה נאמנת בעיני הכפנק שאומרת אחת מ"מ יעשה כדבריה דמאחר שהיא בריאה ויכולה ליקח הפקדון מידו ויתנגלותו פלוני נאמנת ג"כ לומר להכפנק **תן** לפלוני אבל במוטלת על ערם דוי שאין לה אינו אז יש חילוק אם נאמנת בעיניו: (ג) לא יתנם לו עד שתבוא השאה. כלו' בשתבוא השאה יחזור לשאה ויסיה דין הבעל עמה ואם תמות יחזיר לבעל ואח"ז בשמוך כתב הרב מהרש"ך בסג"ה בשם המרדכי שאם החזיר לבעל פטור הכפנק ועוד אכתוב מזה בשמוך: (ד) וכן אם מתה וכו'. כלו' אם מתה בלא לוותה יתן ליורשים: (ה) ויש מי שאומר וכו'. דמאחר שאתאר בח"מ סי' ס"ב דאל השאה המשאת מאיזו טעלנין כרשותה עליה להניח רואים שיש לה ממון ומותנת תוך הבית שנמלאו מטלטלין ברשותה עליה להניח רואים שיש לה ממון מיוחד שאוכל לטעון מה שנמלי בידו מן הממון המיוחד לי הוא וכל זמן שלא תניח רואים הכל בחזקת בעלה הוא וש"ב אכ"מ אם הפקידה ביד אחרים שיכול הבעל לעכב שלא להחזיר לה רק לו: (ו) ומיהו כל זמן שהיא איה יחזיר לשאה לשון זה תמוה דאם הבעל מעכב למה יחזיר לשאה דאם מה שבידה הוא בחזקת הבעל כ"ז שלא תניח רואים כ"ש כשאיה בידה שמעכב להחזיר לה וכך היה לו לכתוב מיהו כ"ז שאין הבעל מעכב יחזיר לה דממקום שבעל יחזיר וכ"כ הריב"ש סי' נ' ומיהו דברי הריב"ש ל"ש שהוא מבי' רואים מדבר. הרמב"ם והרמב"ן דס"ל דאין השאה נאמנת לומר על דבר שבידה שאין לבעלה רשות בה ואפ"ה פשקו דממקום שבעל יחזיר שאח"כ יכול הבעל לטעון שיש לו בהן מכילת פירות ודיעו של הבעל עם השאה ואין זה רואים לשאה המוטלת תוך הבית שהכל הוא של הבעל ומשה יחזיר לשאה ולאי זמן שאין הבעל מעכב אין לו להיות אפטרופי של הבעל מכל לפי הרואים של הריב"ש משמע אפי' הבעל מעכב יחזיר לשאה וא"כ דיעו של הריב"ש תמוה אם הבעל מעכב: (ז) פטור הנפקד. אפי' אינה מוחלת בדין זה נפקפק המרדכי אם בדיעבד חזרתו חזרה ורפיא בדבריו ורפיא בידי ויותר כ"ל לפטור הנפקד מ"מ כ"ל דדין כ"מ יש להם אפי' היו מעות טמונים ללא גרע זה שהחזיר לבעלים ממה שקנתה השאה מבעלה במעות טמונים דפסק הרמב"ם שאותן המעות הוו כ"מ

כ"כ המרדכי ורואה לפיטות הרמב"ם המעות הם בחורת כ"מ ללא עדיף מאם במעות טמונים אם הבעל רוצה יכול להחזיק בהם ויאמר שלו הם לגמרי. אם הבעל והשליח יתבע את המלוה כן ס"ל היה יכולה לתבוע את הנפקד והנפקד תוכע את בעלה. מיהו י"ל אע"ג כשהמעות בידה י"ל במתנה ניתן לה

באר היטב

ספירות מרוצים. והפירות אם יוכל למכור ולהרויח עם המעות ח"מ כ"ם בשם הרשב"ם. וע"ל ס"ק ג' מש"ם בשם הר"ם גלאנטי: כג)השאה מיין בתשובת מהר"י וויל סימן ע"מ שכתב שם דרשאי השאה לתפוס מעות בדויותיה אם הם בעין לצורך מזונות שלא ע"ם. ואין הב"ח נוכה הפירות של כ"מ ק"מ כ"ם. ועיין בכה"ג סק"מ בשם ב"י: כד) לפירות. אם"מ כתב דוקא דיעבד אבל לכתחלה יכולה היא לתמות. והב"ם מולק עליו: כה) תחרת וכו'. ודבריה שבעל עלמו משמש כנון גלימי דמיכסי ביה יכול להשתמש בחיזה מקום שירלה שהות פירות שלו אין לו מקום מיוחד ח"מ כ"ם:

פו א) לשאה. אפילו היא נאמנת לו מ"מ אין לאו מחזיקים אותה בגובה מעל בעלה. ודוק, בשאה אבל אם הנפקד יודע שהיא גובה מעל בעלה יחזור לבעלה ושאה המחזיר לשאה מייב לשלם ליקוטי מהר"י ווייל סימן ק'. וכתב הרמ"ם אם הבעל רוצה

באר הגולה

ר מימרא דרב נחמן וכו', שם ל' בשור מתקנת הגמ' שם דף פ' ע"ב ובדמפרש רבא שפחת משום רווחא ניחא וכמ"ש מהרי הרמ"ם שם בפסקיו ת שם בגמ' ת שור בשטרב כתי וכ"כ תהרי הרמ"ם בשמו ב לשון הרמב"ם שם שפכ"ב מטוכנא דפסיק ליתחת שם ג לפשת ס"ם אבל בב"י וכן בכ"מ בוכיח מדבי בפסיק אבל תירו וכן משמע מה בתוס' עיר לפי' בבית אחר מוחר ת ברוי' כ"ב דף כת ע"ב ב מדברי התוס', שם אם היה ברוי' כמיני דאי בעי אקנה ליהי מיניה ויכנס לי' ג שם בברוי', ובדמפרש לה שם דף כב ע"ת בלישנא קמא משמיה דרב ד סיימו שבעל וכ"כ הרמב"ם בפ"ו מהלכות אישל, ופקדון ס עור מדברי התוס', שם וכ"כ תהרי

עזר מקודש

סימי סו סעיף א' (תין מקבלין פקדון מא"ה) בשלולת השאה סך רב שיש לחוש שהוא בלא ידיעת בעלה. בשלולתין אחר כך לגרת ליך בעלה. שבתוב בו שהתפה תין שום השם פוד כי תוקה שליח עושה שליחותו. והרי יהוש לבעלה ואלו לא ניחא ליה כי' מרגיש שליח. ובי' מודיע להמקבל. כי גם זה בכלל תוקה שעיית בשלימו'. ותוקה תין אדם תועה ולא לו. שיפי' כשאר קולר על השליח שפותכים את עלמו עליו. על ידי שהיו מודיע. ואולתי אינו מפליג בשום לד לחוש לקטוניא והכא מסשלולת לבעלים תין לנו לחוש אם שלח מלינו וגם שתוקה על השלולת שהיכח מספי לבשלח לו אם שגילם דעתיה ללא ניחא ליה ופשט אחר קבלתי אך מועט מאשה שהיא מפורשת שבידיעת בעלה יש לה רשות על כמה מאות אדומים. שבידה שתשלקם היא כרליכה אך אשה נועלת ונותנת לא אמני רק לגבי אשה ואמן: עוד **מצאתי** יש ללמוד זכות על הנועלים מעות מהנה מנשים שגם שהיכנו יודע שהוא בשלולת בעלה. כי אלו אחזוקי מיכאי דנכסי לא אחזקם רק לגבי אשה ולא לגבי אחרים. ולא דמי להא דאמ"ש רמ"י פ"ו שהרי אם עשה אלו שפקדון מוכח בעין השתדרו לגנוב. אם שהיו כן זה אין אדם תועה ולא לו ובודאי היא תועה כרשות. ונם אם התקבל קרוכה שאשה נועלת ונותנת אין לאוש בלל ואותר קיימא מתנה כל אם שאוכרת פ"ם וכרי כל כל זה שייך בזה אין אדם תועה ולא לו כי אם שאשלחה התוכה קפ, קרוב לעבות אין זה אלו שבלאת קרובו הוא בהכלתו והוא ליה בכוונא שהרי גם לאוש בשול שדות הקרוב רק הוא חוקה לגבי שדות כידוע ונם לא שייך לומר קרוב כנופ"ם דמי. כי רק בשים אמרו חז"ל שאשה בנופו דמיא לא זולת זה בלל אם כן שייך חזקה אין אדם תועה ולא לו גם בשנותנת לקרובה ואהובה בתכלי' הקירוב נם יש לומר דהוא ליה ספק ספיקא (ונם אלין מוליאין ממון על ידי ספק ספיקא סיינו רק ליטול בעל כרחו אם אלין כן בזה) ספק אחת שלשה בשלם להניח ספק יש לה רשות דרך בלל מבשלה בכל העסקים וכ"ם אם בסמ"י פ"ו שכרשה שאשה נועלת ונותנת אין לאוש בלל ואותר ליקח אחזקת פ"ם וכרי קיימא לן בסתם בשים דינן נועלת ונותנת ואכל אבן הטוב ליה בנוגע פרים בדרך ספק ספיקא כנ"ל. ואכל אבן בשטושית בפרסום ואכל אבן בשאינו דרך מבירה רק דרך אתנה דשייך בזה אחזקה אין אדם תועה ולא לו בנ"ל ונם הנוהגים לקבל אבות מבשים על ידי אמתרכים אותם בשעה בירוע מבל אקום ברשה ושלא אין אדם תועה ולא לו ובפרט בשנותנת על ידי אמתיקו' את אתרך בנדר לדוק אי"כ, בשאינה ואתרכה אתרכיך כו' ח"ב נועה בשבל אמנוי שלא יתרוך רמים לידו ובשה נגוע אחה בתעות הו' לה לומר אמה בפסף או אמתקבל אינהו ואין בשרתו בלום או שהוא בגון וכוודאי אינו רולה אעות שיש בשם אישור ואל ידי זה אישורא לא אמני ואמתמא יש לה רשות נמור ולע"ם לגבי לבתחלה:

ביאור הגר"א

אינפיק בתגיות: מג) אבל כו'. מש"ם אבר קרקע כו' מ' דלאחר שליקט הפירות פשעה לפו דיכול למכור הרמ"ם שם: מד) וכן כו' כ"מ דאחרוכה דשני כ"מ הראשונים אין כ"מ אלא לאבני הרי"ן ומ"ש: מה)מקלת עבדי כו' כפי' הריב"ף שם שכתב דשא אינא אחריתי ונ"ם מקלת כו': מו) בין כו' פרש"י שם דיש תרתי כו' וכ"ם ס"לב: מז) אבל אי"י כו' דהוי כתכירה לאחר ואתן בתתני ע"ש כ' רשנב"ח לא כו' כנ"ל וכ"ש כב"ג ואלא בשרא"ם שכתב דלדעת הרי"ף יכול למכור: מח) אבל אי"י כפירש"י שם ד"ה ואפ"ה כו' והרא"ם שם: **פו** א) ואם אמרה כו' • תוס' שם ד"ה קבל כו' : ב) בלי כו'. ע' רשב"ם שם ד"ה יחזיר לאשה כו' ובמרדכי סיתן תשי"ר מסתפק בזה • ג) ואם אמרה כו' . פסק בליטוש קלת שם בשרוייתא שם תסויא ליה : ד) ובן אם כו' . שם ואם מתה כו' ופרש"י שם בד"ה ס"ג כו' ו"ה ואם לאו כו' . ח) וים מי כו' • תוספת בד"ה הניא וכמ"ש ס"ב כ'. ו) מיהו כו' . ריב"ש סימן כ' בממקום שבעל יחזיר לאשה מה"ש קבל מן העבד כו'ואם מת כו':ז)מיהו אם כו'. יחזיר לאשה עלה אומה בבעל בדיעבד דמ"מ לדרכי נהן כו' ופיים ורפ"ת

בשור ואם היא חוכה אם נאמנת כו' מזה נלמד דה"ה בשאר ענין לה מגו שהיתה נותנת לו : [ג] ולא אמרה כלום שאפי' אם נותן לה ממון זה ע"מ שאין לבעלה רשות בה מכיון שמתה בעלה יורש, כרשב"ם

סי' פו [א] אין מקבלין פקדון מן הנשים שתמא הוא של הבעל ואסור לסייע ידי עוברי עבירה וכשלא יקבלו מהם יחזרו למקום שנגבו משם : [ב] יחזיר לאשה ולא לבעל דאין לנו להחזיקה בנגיבת ואם אמרה של פלוני הם נאמנת במגו דאי בעי היתה נושלת ממנו ונתנה לאותו פלוני וסיים

באר הגולה

הרש"ם שם בפסקיו ו בריימתא שם דף ע"ח ב ובן מלמתי בתוס' שם ח מצמה כ"ב דף מ"ב ע"ח ב תוקימתא דגמ' שם דמ"ט ע"ח ב שם במצמה ד ממימרת דרב וכומצני רבא שם דף

שי למורה

סי' פ"ו סעיף ג' בבעל שלוה כ"כ עיין ש"ם בהוכות דף כ"ו לוה כימה מנכסי אביה וכ"ש ואולי שם תירוי בקרקע ולשון נכסי מירם על יה ודוק אחר כמה סניס מלאתי בנט פסוט סי' קי"ט סי"ק כ"ח שבסיר זה ובאחתי ופ"ם סי"ק כ"ג ד"ה ויש לייבב בזה לשון כרמב"ם בזה ודוק :

ביאור הגר"א

ניזי ויותר ב"ל לפטור : ח) וכ"ם כו' ו"ח כו' ו"ס כו' מיהו כו' לו מבבעל כו'. בבל בהוספת ב"ל ד"ה קבל : ט) לוה כו' . בב"ל פ"מ"ם ב"ה ב' בל כ"ה) ובמ"ם ב"ב ב' בל מ"ח כו' י) תשב כו' : בב"ל קבל מן התשב כו' : יא) ו"ח כו'. ב"ב בב"ל והוי בנוב מפורסם ללא עבי הקנת הבוש וז"ם ו"ל דוקא כו' : **פז א)** ודוקא כו' . כרי"ף לחר פ"ו דבניף הקרקע לעולם ח"ל מזקה ללא להחפירה ללא יכלה למשתמה כיון דהקה וללא מחיל ניה ועור פ"ק בפירש רשב"ם ובתב שם ב"ם לדיוק בתיוב פירש ום"ת משתמ שם ללא נסתפק הלח בפירש רשב"ם בבל בפירש הב"ל לב"ם ניתל תבל הרי"ף ורמב"ם השמיטו ני"ז דסבירה ליה בתי' דרב יוסף ובן מסקי' דגמ' שם ח"ל בסתברת כו' ובכרת"ם סימן קמ"ט סעיף ט :

חכמת שלמה

סימן פו סעיף ב' בבע"ה ו"ל דוקא בשתין דרכה למשכן לו למכור בלא רשות בעלה ב"ב הוה שם דרכה להכניס והיא תכרה לו להיפוך עיין בתיב רי על תו"ת מקרורה ר' סימן ס' ס"ם בזה בתשובה ב"ק זיווריהל בתשובה הסיים שם ובינור דברי בתי"ב בזה ודוק ום"ם פוך בבב"ה ב"ל תשב מכרה מטלטלין של הבעל וכו' עיין בתי"מ וב"ם שפלפלו שם הקף בבעל מיד בלוקח שם יכול להוליה מבלוקח ובב"ם בתבו להדיק לבעל שם נכסים בתוב יכו' ום"ם הקף מבח תקנה הטוב יכו' ום"ם ואמחילה מבבוך תירהסבעלם מבסדרי השיך בתי"ם סימן קנ"ו וש"ת בשם השובה התוכר"ם מלוקלין שלם בח התפן לידי הבעל בלא דמים אין שייך בלל הק"ם ואין לדיק להחזיר בלל בתשות לליקח עיי"ם ומבש"ב בתן שח"ל להחזיר ום"ם התפנר ומ"ם בתוהו שפיף בבעל שלוה מפשטו ותח"ב ניזרשה אין לה עליו בלום תמי' לו על התפנר וברב שלח בביתו דשת הרמב"ן בתירוצו ד"ה לוה מן הבעל בתבו שם בדברי שם"ל שלף בתשות טמוים לומר שהחשות שלם ומה שהלח אין לבם עליו בלום היינו שלח מלי להיות עליו מעשם שיתשב בהולחה יש"ם בבל בטוענת שלי בלמנת ובל"ג ודוק :

סימן פז סעיף א' אין לחוש חוקה בבבסי מלוג של אשתו וכו' ב"ב עיין בב"ם שבבית רחי מן בב"ם והתבו עניו שברי רב חומר בן שם ורב ס"ל בבתובות דלא מבלי בלל סילוק מירושה ונרחה לפרש דברינו דבבי דרב ס"ל דשילוק לא מבלי היינו בוקה בלשון דין ודברים בבל שם ב' לו שהם שתרים ממך יהי' קנוי לך מעבשיו אז ב' לוחרים בן ורב ס"ל תדם מקנם דבר שלא בא לעולם בשם ב"מ ח"ב בודאי לינו יורש לוחה ובקנם לאפרש ליורשם לו לא לעלמה ובזה מבלי סילוק ח"ב מחי מקנה ניחת דשילוק עלמו בבב"ע ואז לינו יורש לוחה ולא שיבול לחזור ב"ז שלא בא לעולם מ"ם לא שהבה דשהה ושמעל יפמוד בדיבורו ולא יחשב כי לינו יורש לוחה והא דקתני אין מחזיקין מיירי בשיורשה בודאי ושהבה שלא שבודאי יחשה ומזה משמע דלאף שאין יורש לוחה מ"ם לינמחזיקין:פריך שפיר ום"ם בב"ם שהתו בהבו זה משום שסיל"ל דבבל נזוני לא מבלי סילוק רולה לומר בזה להחום, בהבו למחי דקאי"ל דאין לדם מקנם דשלבלים ע"ב בחמת לא שייך סילוק בירושה אבל רב ס"ל בב"ת שהה זו לבשקחה ממך קנוים לך מבבעו קנה ומבשהה שסלק בבב"ג שבחב לה לו ליורשים ומקנה שפיר ובהם מ"ם בב"ם שלבן בהבו החום, שבם זה משום שסיל"ל דלא מבלי סילוק בירושה דבריו המוכין דעדיין יש בחה נזוני שלינו יורשה בדין המבואר בסימן פ"ג דחמי חבלה שבבל בשלה לוחה יורשה ל"ב גם לם לקחה שהה בשר החשות לו נתן לה שהה בשר דמי בחבלה ג"ב לוחה יורשה לו לפי מ"ם בב"ם בסימן כ"ה שטוכת בלוחה של הבחוחה לוחה יורשה ל"ב גם בשהה שלקחה בדמי, ל"ב יורש ל"ב לחיך בתבו בחום, שפם שלינו בלוח ב"ח לבני נזוני שלוחה יורשה והלין בתבו שפם שלינו וכו' נרחה לחלק בין שהוח ס"ם מירושה מרלין הטוב לו שפיר סרבה עליו ש"מחה בית לבל בשהוח רולה ליורשה רק שמלד אחר לינו יכול ליורשה והיח לינו רולה להקנות לו הנכסים לז בודאי לח יחחה על נכסיו ווש לו

פתחי תשובה

(ח) ומומן שכיח שגנבו לו וכו' . בגליון ש"ם הבגר"ם לינר ז"ל ב"ב ע"י בחו"ח סימן קל"ג ס"ז ובש"ך שם ס"ק י"ב :

ב (ח) ו הבעל שלוה מהאשה ואחר כך גירשה ט אין לה עליו כלום :

הגה ח)וב"ם אם לא גירשה ז (ד"ע) י וי"ח דוקא [ד]אם היו המעות ז)טמוים בשלוה ממנה אבל לא היו המעות טמוים ולוה ממנה **יא** לריך לשלם לה **יב** (ט) אפילו לאחר שגירשה (טור) וה"ה אם תקפס מידה דמאחר שלא היו המעות טמוים (י) נאמנת לומר מ) **יג** (יא) שלי הו על פלוני הם (סברת הרב)**יד** (יב) מיהו אם [ה]וא מופחה ומותנת תוך הבית ט) הו שהבעל מאמינה על שלו מיהא נאמנת (טור) (ופ' לעיל סי' פ"ה סעיף י"ב) **טו** לוה ממנה בשטר **טז** היא לומרת לא היו המעות טמוים והוא לומר טמוים היו **(יג)** עליה להביא ראיה י) אז פטור לשלם (י"ו פרק חזקת הבתים) **טז** ופ' בח"ה סי' ס"ג תשה שהיו טעורות יולאין על שמה מה דין [י] תשה שמכרה או משכנה טעלטלין יש לה הקולה או המלוה אינו יודע שהם של יא) בעל **(יד)** ו"ל להחזיר אלינו אפי' רולה הבעל להחזיר לו דמיו (ג) ואפילו אם היא גובה(הגהות מיימוני פכ"ב דאישות) **יא**)וי"ח לשם היא מוחלת ואומרת תוך הבית הבעל נאמן **יח (טו)**ולריך להחזיר לו בלא יב) דמים (ר"י בכ"ג) וב"ל דוקא בשאין דרכה למשכן לו למכור בלא רשות בעלה **יט** מאן דשתה עשוי וכן ב"ל(וע"ל סי' ל') :

פז שאין חזקה בנכסי אשת איש ובו ב סעיפים :

א ט אין **לאיש חזקה בנ"מ של אשתו שאכלם שני חזקה**

א (א) ג **אע"פ שהתנה עמה שאין לו פ'רות בנכס"ה**

ב וכן ג אין (ב) ט) **לאשה חזקה בנכסי בעלה ע"י שאכלתם**

שני חזקה : הגה **א)** ודוקא בחזקה כזה **(ג) [א]** מצל בחזקת מיקון כגון פחימה מלוונת וכדומה לזה יש לחים חזקה בלפסי חשתו וה"ה לחשה על בעלה

(ר"י בתוספות נכ"ע ד ה"ז) **ג** (וע' בח"ה סי' ג) קמ"ט) :

מי

**כ"מ לפי' בעונן כרי ובחיבם עמוים הכל מודים להרמב"ם וכמו שבתבר בסימן שלפני זה סעיף ט' : (ח) הבעל שלוה מן החשה . בבר בתבתי בסי' שלפני זה ס"ק כ"ג דדעת הרמב"ם דמחר דהמתן לבעלה ולא קנתה בהן קרקע יכולו מחזקתה ואבדה זכותה לפי' במעות שלינם עמוים ומשמע ודלי לדעת הרמב"ם תקיפה לו מהני לפי' במעות עמוים דבקנתה ממנו במעות עמוים יכול לומר לנלויי זוז בעיני לפי' הכי לא יכולו מחזקת כ"מ ומב"ם תקף בע"ב וס"ל שבתב הרב מחר זה לחלק בין מעות עמוים לחינם עמוים חין זה פי' רק היה דעה מחרת שחולקת על הרמב"ם ומחלקת לף בהלוותה בין עמוים לבחינם עמוים : (ט) לפי' לחר בגירשה . לח ידעתי מחי לפי' דקודם שגירשה משלם לה הקרן ויקח בהן קרקע והוח חוכל פירות ולחחר שגירשה לריך לשלם לה לנמרי: (י) נחמנת לומר שלי הו על פלוני . ולפי זה מ"ם בשם המרדכי בשטיף שלפני זה שהם החזיר הנפקד לבעל פטור היינו במעות עמוים דמהני תקיפה לבל במעות שלינם עמוים דלח מהני תקיפה מידה ברחה ה"ה דלח מהני מה שנתן לו הנפקד דלמה תאבד זכותה : (יא) שלי הו על פלוני . לומו בחדא מחתא מחתיהו דשלי היינו הקרן שלי ופירות שלו בדין כ"מ דבבר נחבחר בפי' שלפני זה סעיף י"ב דאין החשה נאמנת להפקיע הפירות מבעלה אע"פ שבתב שם שים חולקים במעות שלינם עמוים ום"ל דנאמנת להפקיע לנמרי מבעלה בבר בתבתי דלמעשה לח החליטו הדבר לבל בשאומרת של פלוני הם הו שלו לנמרי : (יב) מיהו אם נותנת בתוך הבית וכו' . מ"ם בחן דאינה נאמנת בלום ממנה הו תקפה בנותנת בתוך הבית וכו' . ומ"ל דאפילו אם יודע שהוא מבל הבעל ב"ל לבחזיר כיון שדרכה בבך . וב' חלוקים יש בדין זה . אם אינה נותנת בבית ואין דרכה למבור אז יודע שהוא מבל בעלה לריך להחזיר בלא דמים . ואם היא נותנת בבית ואין דרכה למבור אפילו אם אינו יודע מקובל בחרס אז אין מוליחין ממנו . ואם אפם הבעל אין מוליחין ממנו . וב"ל להחזיר לו דמים . ואם היא נותנת בבית ואין דרכה למבור אז בלא"ם בחזקת שלו הוא מבל בעלה לריך להחזיר בלא דמים . לב"ם ולאפ"מ לריך להחזיר לו דמים אם דרכה למבור אפילו אם יודע מבירו שהוא מבל הבעל . וכבר בתבתי בשם המרדכי הוביח בשם ב' חשובות שלינו יודעים שהוא מבל הבעל ב"ל להחזיר הפחורה לחחת ומבר ב' שחורה לבל יודעת שהוא מבל הבעל והוא דרכו למבור רק זה הפותח חייב לשלם לחבירו מה שהפסיד לו בממבדו קודם הזמן בם"ם בח"ם סימן קע"ז :

פז א) לאפ"ם שהחה ממה שנתן דרך חשה לדקדק עם בעלה שלא יאבל פירות אפילו אם החנה שלא יהא חולכין אחר המנהג אלא אחר הדין כן.ו"ל משום בם"ם מיירי בחומות ובטרות יולאים על שמה ואז בשהיא בלוה לחחר לא יהא המעות מחזקתה. גם בחלמה לא חמרי חזקה זו דבבל מבל יתומים חח"ם משחת בבית ובתב בתשובת הרמב"ם בסי' ל' בשם רבינו שמשון שבית דין של מעלה אין מוליחין ממון מבל הבעל לחבי' ובפשיטות בדי לו' מה שנמלי בידה שלו הם ואין לריך להביא ראיה שלו לא שייך להחזיר לו מעות שנתן לה בשעת הנישואין ומ"ם ודלי

מזקן וכו' כמ"מ סי' קמ"ט כתב הרב דין זה כפס"י מ"ש משום שלימו מוסכם דהא לדעת הרמב"ם לפי' חפר וקלקל הקרקע וכו' מין לשים מזקה מכ"ש פתיחת החלונות פשיט' דיכולה המלה לומר לא **מחלתי תשמים** זה לדורות רק עם בעלי לא דקדקתי לפי שעה וכ"כ הריטב"א בהדיא הביאו הכי"י סי' קמ"ט :

(ד) לא עלתה לו מזקה. כעור כתב לפי' שם כתב לה מילי דין ודברים בנכסיכיון שמתה היא יורשה משמע להדי' הא שם סילק עלמו גם מירושת' יש מזקה בנכסי מ"ח דאין לה לסמוך על בעלה :

(ה) החזיק בפס ג' שנים אחר מות בעלה אפי' שם התחיל להחזיק בהן בחיי בעלה וטען בפני מכרת לבעלך והוא מכרם לי הוי מזקה וכו' כ"כ הטור ושם טוען מתה מכרת לי הקרקע בח"י בעלך יתברר לקמן סי' ל' :

פד (א) מוטלת כל נכסיה בלא שבועה כ"כ הרמב"ם פי"ח מהלי' אישות וכ' המ"מ בילור דבריו כשהנכסים הם בעין אבל אם נתנה בהן שומא ואפי' אם נתנה בהן שומא בשעת מכירה היא ליפרע ואם מתה בלא שבועה ולאי אם יורשיה מוטלים כלום דלא עדיף מחוב דעלמא וכ"כ הריב"ם סי' קס"ט דלא דמין המעלעלין שבידה בחובות בעין אלא לפ אם מכרו ולקחו מחרים כדמיהן כיון שאם לא מתה היתה מוטלת לותן בלא שבועה ופ"ם וע' לקמן סי' ל"ו: (ב) ואם מכדו לגמרי אינו משלם לה כבר נתבאר לעיל ר"ס פ"ה אפי' אם פשט הבעל בהם פטור דהוי פשיעה כבעלים: (ג) אינה נוטלתן אלא בשומא דהיינו דמשומה כלומר והריוח הוא לה דמאחר דהמוכג הוא שאין הבעל משלם אפתח פתח פתחו לו מ"כ גם אם הותירו לא הותירו לו רק לה דאמה תלקה אשם בחסר ויתר ועיין בתשו' הריב"ם סי' ל"ח וסי' ק': (ד) כד"א במקום שנהגו וכו' עיין בתשו' הריב"ם סי' ל"ח וסי' ק': (ה) ואם התריך להביא ראיות להוכיח זה : (ה) שומעין לה שהיו מעין מלאכתן. דעדיין שבח בית מביא קיים ונוטלת מותן כפי שומת בל עבדיו מעין מלאכתן :

(ו) והוא שיהיו עומדין מעין מלאכתן. כלומר אפי' הבניסה לו שני כלים או שתי שפחות בתורת נכסי צ"ב ושמו אותם עליו באלף זוז והוקרו ועמדו באלפים נוטלת אחד באלף שלה והשני אם רצתה לתת דמיו ולנטלו :

[ג] משום שבח בית אביה שומעין לה :

(ז) יכול לסלקה בכליה. אפי' הבניסה לו קרקע ובשיוצאה ממנה יש בו פירות מחוברים (ט) נוטלתו עם פירותיו ט ל יד) אפי' הגיע זמנן ליקצור

ב ס מי שהחזיק בנכסי אשת איש ד (ד) לא עלתה לו ג) חזקה אא"כ (ה) החזיק בהם שלשה שנים אחר מות בעלה (ועיין בח"מ סימן קמ"ט) :

פה כך היוצאת מתחת בעלה במיתה או בגט או במיאון נוטלת נכסים ובו יב סעיפים :

א מ א) האשה שיוצאה מתחת יד בעלה בין במיתה בין בגירושין א (א) ב) נוטלת כל נכסיה בלא שבועה בין נכסי מלוג בין נכסי צ"ב ג) אע"פ שאינה נוטלת כתובתה (כפתיח מלמנה) (טור) אלא בשבועה נכסיה [א] נוטלת בלא שבועה ג ונ"מ נוטלתן כמו שהם ד) אפילו בלו הרבה ואין ראוי לעשות בהם מעין מלאכתן ראשונה ב (ב) ה) ואם אבדו מ) לגמרי אינו משלם לה ואם הוקרו הוקרו לה (ועיין לקמן סי' ל"ב סעיף מ' אם יכולה לתבוע בחיי בעלה) :

ב נכסי צאן ברזל שהם נקראים נדוניא ג ו) מן הדין אם פחתו צריך לשלם כל הפחת אע"פ שראוים למלאכתן ראשונה ד אבל נהגו שכל זמן שראוים לעשות מעין מ) מלאכתן ראשונה אפילו הם בלויין הרבה נוטלתן כמו שהן ז) ואם לא היו עושין מעין מלאכתן ראשונה חייב לשלם דמיהם ששמו עליו בשעת הנישואין ח) ואם הוקרו (ג) אינה נוטלתן אלא ג בשומא ג) ראשונה של שעת הנישואין (ד) ס ט) בד"א במקום שנוהגין לכתוב בכתובה הכניסה לו כלי פלוני בסך וכך וכלי פלוני בסך וכך [ב] אבל במקום שאין כותבין בכתובה שום כלי בפרט אלא כוללים הכל וכותבין הכניסה לו בבגדים ותכשיטים כך כך וכך מעות הרי סך אותו המעות חוב עליו ואפ' היו הנכסים חדשים חזרים לשום אותם כמו ששוים עכשיו ואם פחתו פחתו ג) לו ואם הותירו הותירו לו

ואין חוששים לשומא ראשונה כלל :

ג ו אם היא אומרת כלי אני נוטלת והוא אומר דמים אני נותן ד (ה) שומעין ג] לה י) והוא שיהיו עושין ה מעין מלאכתן ו (ו) וה"ה לולרות של שפחה ובהמה של ה) נ"מ ז ולא עוד אלא אפי' הכניסה לו שני כלים או שתי שפחות בתורת נכסי צ"ב ושמו אותם עליו באלף זוז והוקרו ועמדו באלפים נוטלת אחד באלף שלה והשני אם רצתה לתת דמיו ולנטלו

[ג] משום שבח בית אביה שומעין לה :

ד מ יא) אם האשה אינה רוצה כליה אע"פ שיש לבעל מעות (ז) יכול לסלקה בכליה ט יב) והוא שיהיו עושין מעין מלאכתן :

ה ז י אם (ח) הקדישו היורשין אחר מות אביהם נכסי צאן ברזל או שפירשו אותו על המת בענין שנאסר בהנאה נותנין לה דמיו :

ו ח כ יג) הכניסה לו קרקע ובשיוצאה יש בו פירות מחוברים (ט) נוטלתו עם י) פירותיו ט ל יד) אפי' הגיע זמנן לליקצור

מסמע מריב"ם וכ"כ במ"מ : ו וה"ה לולדות של שפחה הגמ' כתובות דף ע"ט ע"ב דמודה חנינא שאם נתנרשה לא קאי אלא אולד שפחה וכ"כ הרמב"ם בהדיא נותנת דמים משום שבח בית אביה בפ' כ"ב וכ"כ המ"מ שם וכן הוא בריב"ם סי' כ"ח וכן פסק לעיל סי' פ"ה סעיף ט"ז וכאן ממשך אחר לשון הטור ולא זכר מה שפסק בסי' פ"ה : (ז) יכול לסלקה בכליה והוא שיהיו עומדין וכו'. כלו' ושמין מותן בשוויין שעבדו והפחת משלם לה הבעל הכל במעות או בשאר מטלטלין אם אין לו מעות: (ח) הקדישו היורשים ומכ"ש אם הקדים הוא בעלמו ודוקא קדושת הגוף אבל קדושת דמים אין מפקיע מידי שעבוד ועיין בח"מ סי' ק"ז : (ט) נטלתו עם פירותיו הקרקע שהכניס לו

הכלים מ"מ כיון דמחוסר גובייתא חל הקדש עליהם תע"ג אם היה אומרה קונם מ"ר שלא תאכל לאיש זה מעכשיו אפי' אם היה אומרה יקדשו ידי מעות דהלכה זו לגבי שעבוד דבעל כמ"ש בסוגיא פ' אע"פ ולעיל סי' פ"ב וכשיעבוד החסה קי"ל ג"כ דהלכה מז"ל שיעבוד שלא ומ"מ חל הקדש על שיעבוד שלא תע"ג קונם אין חל שאני קונם דהיה מסורה על כל העולם חל הקדש חסור ע"כ העולם חל טפי כ"כ תוספות פ' אף ע"פ מיהו בב"י משמע הקדש ג"כ לא חל אלא כשהפריטו על המת משום טורך המת אז נאסר דמיהו מצוי חל הקדש לא חל עיין שם בפרק הלמה לב"ע והרי"ף בפרק המדיר תירץ בע"א ובתב תע"ג דהלכה זו שיעבוד החסה מ"מ לענין כתובה לא הלכה אלא בקדשים אבל כ"ע מודו דחל הקדש ומ"ש הרמ"ם לא חל וכן לתירוץ בתרא של תו' מ"ר להקדים ב"מ משום דידו עדיפא מידה ועיין ח"מ סי' רע"ב ועיין סי' ל' : ח הכניסה לו קרקע וכו' בדין זה פליגי ר"ת ורבנו ותירי המתני' בב"מ אז הפירות שייכים לה בחנם ובח"מ הבין דתירי הדין כאן בכל"ב וכ' ולא ידעתי למה כי המחבר דין זה בכל"ב ולא כ' הדין בב"מ כמ"ש במתני' גם מסופק אם היא מוטלת הפירות בחנם או שמתין לה קרקע עם הפירות ולתיבי שלו דתירי הדין בכל"ב מסוס דקתאר לשון להכניסה לו ומשמע ליה לשון הכניסה ל"ש בב"מ ואין מוכרח כמ"ש בסי' ל"ח דלשון הכניסה מלינו בש"ס בב"מ ועיין ברמב"ם ר"פ ט"ז לכן מסתבר לתירי כאן בב"מ דהדין ואז שפיר דמוטל עם הפירות : ט אפי' הגיע זמנן לקוצר תע"ג דקי"ל כל העומד לקוצר ככליר דמי הכא תקנות חז"ל הוא דפירות שלא לקט שלא הס : וגירסה

באר היטב

דסס מצוקר די"ח ס"ז : ז) החזקה . עש"ך החזיק וטען בפני אחה מכרת לבעלך והוא מכר לי לא נאמן במינו אחה מכרת לי ואפילו אחזיל להחזיק בחיי בעלה. וכתב הס"מ דאס סילק הבעל לא עלמו מירושה ומפירות מחזיקים בנכסים שלה וכ"כ הממ"ע סי' קמ"ט ס"ק ט"ו ע"ש והב"ש סולק והקקה כפ"ז לאה לא חוקקי סס דחיירי בכה"ג וכו' ע"ש.ולשהמיטמים ליה דברי הדרישה בח"מ סי' קמ"ט שהקשה ג"כ קושי' ז' ומתרץ דאין זו קושי' דכיון דרב אחא קאמר ח"ל לריכה למחות דוקא לומר דחיירי דוק' בכחב לה וכו' ע"ש :

פח ג) לגמרי וכו' . אפילו אס פשט כסס ח"מ כ"ס : ב) רחבות . והרויח הוא לה דמאחר דמהכא הוא שאין הבעל משלם אפתח פתח ח"כ גם אס הותירו לא הותירו לו אלא לה. ומיהו אס לא היו עושין מעין מלאכתן הרחבות וכבשיו הוקרו ח"ל לשלם אלא בשומת הרחבות דוק' כשהכלי בעין והוקרו שייך הריווח לה ולא כשכלו ג"ש ג) לו . ודוק' אס הפחת מלד שכלו או שזל הטער אבל כל שאלו רואים שלא נפחתו

טורי זהב

סימן פח [א] נוטלת בלא שבועה כיון שאם בעין לפנינו לא שייך בזה שבועה אימר צררי אחפיסה וע' ס"ש בשור:[ב] אבל במקום שאין כותבין בכתובה וזהו מהני בכל מקומותינו זולת במקומות אמוזרים בבי רומנטא ומסטערב וכל נושא אשה בסתם נושא ע"ד אמנהג שיש שם: [ג] משום שבח בית אביה אבל אין צריך לשקם לה הפחת ממה שהיו שוים תחלה ודין זה הוא במקום סעיף ח' לענין צ"ב אבל למנהגינו חוב בעלמא ונושלתן בשוטות ב"ד וכ"ז הוא לענין צ"ב :

הגהות רעק"א

ג] סי' פ"ו כ"ם חום ד' קקה לפ"ז. כ"כ גם בדרישה חוס"מ סי' קמ"ט הקקה כן אבל לפ"ד לקמ"ד דהס"ם פריך לרב לשיטתיס דפסק כרשב"ג דאס מתה יורשה :

ה] סי' פ"ח ס"כ מין מלאכתן רחבות . כ"כ בגדי שבט שלו ורחוי' לבגדי חול לא מקרי מעין מלאכתן כיון דאין רחוי' לבגדי שבת כ"כ בפשיטות בתשובת בית יהודה בדיני מהכנים בפרעיס הסייכים לנבייח בתובה :

ו] ס"ג שומעי' לה כ"כ ע' תשובת מהריט"ל ח"ח סי' ע' והעי' הרמ"א ח"כ סי' ל' :

שי למורה

סי' פ"ו סעיף ג') עיין כ"ש ס"ק ד' כאלתי מהא דתני' לקמן ל"ב סעיף ז' בהג"ה ובסמ"ע כיון דפ"ב יורשה רק שתקנה ליורשיה ואס יתחתו היורשים יכי' אלו ופ"ב לינו מחויב להחזיר הינף ויכול להפשות מהיה זמן שוב לא הוה לה למחות ודוק :

חכמת שלמה

חזקה וא"ם דכרי הסוס' דכשהוא סילק עלמו ואין כאחה יורשה וכשאלך אחר אין יורשה אז יש לו חזקה ואין ס"ח בשעתם כלל . לך לפ"ז כשאר קונסים הכ"ם על רש"י דעיתא דחיירי רב בכה"ג כגון שמכרה בחובתה בשוכח שהיה לו מכל בה בעלה ולקחה בפר שהיתה שדה אחת מהנכסים שלה ש"ח יורשה ס"ב לריכה למחות ואפי' קונסים וס"ב דגם בכה"ג אין לריכה למחות ולפ"ז לא כ' לי' להסוס' הו לנקוט שפס שלימו פלא ל"ש בכחה גווני שלריכה יורשה ודוק ול"ע :

ביאור הגר"א

פח א) בהסה כו'. מ"ש כרפ"ה רלה לכחוב כו' ולשמופה מ' דוקא חוספת ופרש"י שם ד"ה ולשמופה כו' : ב) נוטלת כו' כיון לל"ה כו' כמ"ש כרפ"ה אפ"פ ייחד לה כו' מעלעלי ואיתנכו כו' ומדוייקה כו' כיחדן שאי לסלקן בזוזי משום שבח ב"ח כמ"ש כריב"ם . ג) אפ"פ כו' בסמ"ג כפ"ד דניסין יב) ופ"ח . ד) אפילו כו' . דלנדולה מזו תמרינן יב) עיילה ליה נלימה כו' כ"ל סימן פ"ה סי"ב : ה) ואס כו'. מתניתין שם : ו) מן הדין כו'.כמ"ש בגמרא יד) ובסברא כו' דלא כמ"ש בגחונים דמ"ל לשלם ודייקו מדלא נקט בחתניתין אס פחתו ' כריב"ף שם וכחב ומ"ת וכמו כדברי הגחו"ם וכב"נ מנכנת מילחא דכל מאן דמקבל עדעתא דמהכנא כו' וב"ח אבל נכנו כו' . ז) ואס לא כו' דזהו כמו מתו דמתניתין שם בשם הגחו"ם. ח) ואס לקרו כו' מתניתין שם ובגמרא שם ס"ז ע' הכניסה לו כ' כלים כו': ט)כדי"ל כו' ואפילו כו' . כמ"ש בחוספתא הכניסתן לו בדמים טוטלתן בדמים : י) והוא שיהיו כו' . דחל"ש ה"ל כמתו כל"ל סימן כ"ב סי"ב שביל". ריב"ם סימן כ"ב סי"ב : יא) בהסה כו' . כיון שחי למכור ה"ל כחפוחקי ומדיוחקי מהפוחקי שפס יכול לסלקו בזוזי מה שאי"כ כאן כמ"ש כפ"ג וכניעין מ"ל ל' לחתו לחמחויבים ככ"ס בחפוחקי אבל אס כן שפסה נהר שם ס"ב. יב) והוא כו' כל"ל כפ"ג : יג) בהכניסה כו' כר"ם דחל"ש לא חחל לחמחויבים,כרחל"ש מחוכרין כו' לחת לחמחויבים,כרחל"ש שם י' יד) אפילו בנים כו'. בירושלמי

פתחי תשובה

פן (ט)לא עלתה לו מזקה . עבה"ז מ"ש בסי' ל"ח דלשון הכניסה מלינו בש"ס בב"מ ועיין ברמב"ם ר"פ ט"ז לכן מסתבר לתירי כאן בב"מ דהדין ואז שפיר דמוטל עם הפירות : ט אפי' הגיע זמנן לקוצר תע"ג דקי"ל כל העומד לקוצר ככליר דמי הכא תקנות חז"ל הוא דפירות שלא לקט שלא הס :

ג׳רוסלמי * שם ופס מ ל׳ הרמ״ס שם כפ״ג ממש׳ דף עט ע״ב ר מימרא דרב אסי ס כלישנא נחרא שם דף פ׳ ע״ב ס עובדא דרב יהודה שם ומשום דמשיב ל׳ לא ל׳ פ מימרא דרב אסי וכדמפרש לה רבא שם ל עובדא שם לקמי׳ דר׳ אמי ק כדמפר׳ שם כת קרנת קתניל והולכה היא ר על דרך שיתבאר בסמוך שמעון כו׳ שם ל׳ כטור מעובדא דלעי׳ ת שם וכדברי הרי״ף בכלי שם ג שם׳אמימר׳ דרב יצחק וכו׳ שם נגמ׳ כ מדברי תכיוו הרמ״ם שם כפסקיו דלא תקיזו לי׳ לקיום כתוליה על נכסי אשת אלא ליפו׳ כאן ולא לגרש כאן ג שם כשם הרמ״ם משום דלמעל הוא התקון רבנן דליהמני׳ בשטעו׳ ולא ליורשים ד לשון הרמ״ם שם״י מה׳ גזילה פ מתפני׳ שם וכדפסקינן ר״ה ו במ״ב כ״ה שם אלא עדיפי מיניי׳ ת ל׳ כטור ממשנה כתובות דף מז ע״ב ב תמו׳ תכיוו הרא״ש בלל י״ג וסוף כלל פ״ה וכ״כ הרשב״א בתשוב׳ ג ל׳ הרמ״ם בפ״פ י״ד מה׳ לוסות ד פ״ה כלישנא שאם נכנו בני המדינה שלא לכפפיד מינו מפפיד וכן הוא בירושלמי פ שטמעני וכר״י דתיפסק הלכתה כוותי׳ שם דף מ״ט ע״ח וכלוקמתה דגמרא שם *

הגהות רע״א

ת] סי׳ פ״ט ס״ה מייב לקוברה כ״ב ואם אחיב מקברה משומי שכני

שי למורה

סי׳ פ״ח סעיף׳ הפילו אחל נרוגרות ול״ע דלא כביל כת דמוכלא דתמרי ע״ב בפ״ם :

חכמת שלמה

סי׳ פח סעיף ז׳ אם בשבח יותר על הולאה וכו׳ כ״ב ע׳ מ״ש בכ״ם פקו״ח וז״ל ומדבריהם נראה וכו׳ ע״ש הוא ולא״ל מדבריו נראה ר״ל ברמב״ם שלא כ׳ שטוב׳ רק הולאה שיעור שבח וכו׳ אבל בחמת ח״ת לומר כן דבת כרב המנ״ד ומהן טעם שטוב הולאה הוא משום שהפשה לתפיק לא מקני לה וזה שייך דוקא בשם יש לה הולאה שיעור שבח אבל יש לה הולאה מהולאה בימיהם על בשבח שיש לה בהולאה כלל ממש שהולי״ת והתיך שייך לומר דלא מקני לה כלל אין לה טובת הנאה כלל אינה נרע מיורד שלא בשבח שבשה לחבירו כולהי לא הקנה וח״מ לומו טוב רק הולאה שיעור שבח כמ״ש בפ״ב בתוי״ט ע״ב בעיקר כדברי במחבר שטוב רק שיעור שבח ונפ הרמב״ם מודה בזה ודוק :

סי׳ פט סעיף א׳ מהא בחשב בחי׳ בכתב כתו׳ בבבל תויב וכו׳ כ״ב עי׳ בח״מ סק״ם מודה הרמב״ם שיירו בדיעבד אם נשא אשה בלא כתובה ואפי׳ בשהתנו שלא תהא לה כלום ואפי׳ כן אם בא עליה חוב בשבח בקרקעות לגבות מהמכרים שיורש ולמעט הולאות קבורתה לפי כבודו וכבודה כמו בבח״מ דיליף התם הוא שיכולין למעט הולאת קבורתו בהא״ח ר״ם ק״ו מהכא קבורתו שבח עליה יכולים לגבות מיורשי הבעל אפי׳ מה שהוציאו עליה קודם שנשאה ואפי׳ מה שהוציאו עליה אחר שנשאה ואפי׳ מה שהוציאו עליה אחר שמתה ואפי׳ מה שהוציאו עליה אחר שגרשה ואפי׳ מה שהוציאו עליה אחר שמת הבעל ואפי׳ מה שהוציאו עליה אחר שמת הבן שירש הבעל מאמו ואפי׳ מה שהוציאו עליה אחר שמת הבן שירש הבעל מאחיו ואפי׳ מה שהוציאו עליה אחר שמת הבן שירש הבעל מאחיו שירש אביו שירש הבעל מאמו ואפי׳ מה שהוציאו עליה אחר שמת הבן שירש הבעל מאחיו שירש אביו שירש הבעל מאמ

מינו מספיד וכן הוא בירושלמי לשון הס"מ: (ב) לא יפחות וכו'. עיין בתוס' מה שהקשו למה לא קתני לא יפחות מדרך העולם: (ג) ומוכרין בלא הכרזה. ויש מי שהוסיף שאף הוא לעורך קבורה מוכרין בלא הכרזה שלשים יום כדי שלא תגעול דלת בפני נומלי חסדים המלוים לבכרים כתלו וכן רחוי בכיולא בזה לעשות לשון הס"מ: (ד) יורשי כתובת' חייבין בקבורתה מלשון זה משמע שם היא עיניה ומיז לה כלום להורים מיז מייבים בקבורתה רק בקברת מן הלדקה וע' בתוס' ר"פ אלמנה ניזונית ד"ה ומיז מייבים בקבורתה משמע מפי' לא היא אלא מלא מטלטלין ומיז הכתובה נגבית מהם לדיעה דגמרא לפ"ה יורשים הרחוים לירם ממנה אלו הם לה כתובה מייבים בקבורתה וכ"כ הרמב"ד בהשגות יורשי כתובת' וי"מ שלה קוברין אותה ואע"פ שלא ירשו כלום ויש לדחות וכמו שהכחוב אחר זה מלמתי בתשו' מהרי"ל סי' ס"ד מי שפסק להבניסה עדוחה מי לא מייב בקבורת' אלא לא פלוג רבנן בתקנת' וכו' ע"ש: (ה) ולא הודו לו. זה לשון הרמב"ד בהשגותיו דעתה קלישתה קא חזינא הכא וכי מפני שלא נשבעת קרא ליורשי הבעל יורשי כתובתה והלא הם אומרים שכבר נפרעה מכתובתה ונעלה ירדי והוריסה ליורשים אלא מלא מטלטלין ודלי יורשי כתובת' וי"מ שלה קוברים אותה ואע"פ שלא ירשו כלום עכ"ל ומפשר לפרש דבריו דס"ק דלמ שלא תפשה גרלי ולא ירשו כלום מן הכתובה מ"מ הגדולי וי"מ שלה זה לא לריכה שבועה ומ"ש יורשים הגדולי ומ"ש עכ"פ ומ"ש למה לא יקברו ומ"ש כל שכי עניה ולא היה לה גדולי וי"מ אינם מייבים לקוברה רק היא בקברת מן הלדקה אבל לא משמע כן בתשובת מהרי"ל סי' ס"ד (וכמ"ש בסעיף הקודם):

צ (א) כיז ס"מ כיז ל"ב מפיהו מותן נכסים שלה היה לבעל כהן תכילת פירות כמבואר לעיל סי' פ"ה ופ"ה יורש מותן: (ב) ומת הזרע ומת"כ מת מביה. ת"ל דלמומן דעתה הוא שמבי הבת לא היתה כוונתו על זרע קיימ' אימות בחיו רק כוונתו היה שיבא ממנו לבתו זרע שיהא לו לזרעה לא לבעלה בזמן שלין לבתו זרע ממנו מ"מ מאחר שהודה חייב להבת לא תמרינן תומדי ב"ודאה ע"כ גרסה דעוב לבתוב אם אמות בתי בלא זרע קיימ' אחר מיתתי אז לריך שיהיה הזרע קיים אחר מיתת הבא: (ג) הבעל יורש את אשתו בין ס"ב בין ל"ב ואין לריך לומר בת מות הבא ואפי' בת בלא זרע קיימ' אחר מיתתי אז לריך שיהיה הזרע קיים אחר מיתת הבא: ד ואלמנה אינה נקברת מנכסי בעלה אלא ה (ד) יורשי כתובתה חייבין ד) בקבורתה ואם מתה קודם שנשבעה שבועת אלמנה ה) י [א] יש מי שאומר שיורשי בעלה חייבין בקבורתה ו (ה) כ (ג) ולא הודו לו:

צ דין הבעל יורש את אשתו ומה הוא שאיני יורש ודין מכירת האיש בנכסיו המשועבדים לאשתו וטענה נחת רוח עשיתי לבעלי ובו כ סעיפים:

א א ח א) הבעל יורש ט) **את אשתו (א)** בין **ב** ג נכסי ג) מלוג בין נכסי צאן ברזל ג בד"א במוחזק **ב)** **אבל לא** בראוי כגון ירושה שראוייה ליורש ומתה בחיי ג) **מורישה אינו עומד במקומה ליורש:**

הגה ג) עטר חלי זכר שנותנין בו התירנא שכותב התג ליעטר בירושתו בחלק חלי זכר ואם חלק הבת בלא ג זרע ד) קיימ' יתבעל התוב ומתה הבת בחיי חביה והניחה זרע קיימ' (ב) ומת הזרע ואח"כ מת חביה **ד (ג)** הבעל יורש כח (ג) תוהו ה) הטעד מכח זרעו שירש ממנו **ה [א]** והוא יורש זרעו (מהרי"ו סי' ע"ז) * כתבו לו מוריסיה קרקע ונחייב (ג) (ד) ופירות למחר מיתת

ה יורשי כתובתה. תוס' ר"פ אלמנה ניזונת ד"ה ומיזקיימים בקבורתה משמע מפי' לא היא אלא מלא מטלטלין ודלי"ל דס"ה מיז לה כלום מן הכתובה ומ"ש הגדולי וי"מ שלה זה לא לריכה שבועה ומ"ש יורשים הגדולי ומ"ש כל שכי עניה ולא היה לה גדולי וי"מ אינם מייבים לקוברה רק היא בקברת מן הלדקה אבל לא משמע כן בתשובת מהרי"ל סי' ס"ד (וכמ"ש בסעיף הקודם):

צ (א) כיז ס"מ כיז ל"ב מפיהו מותן נכסים שלה היה לבעל כהן תכילת פירות כמבואר לעיל סי' פ"ה ופ"ה יורש מותן: (ב) ומת הזרע ומת"כ מת מביה. ת"ל דלמומן דעתה הוא שמבי הבת לא היתה כוונתו על זרע קיימ' אימות בחיו רק כוונתו היה שיבא ממנו מ"מ מאחר שהודה חייב להבת לא תמרינן תומדי ב"ודאה ע"כ גרסה דעוב לבתוב אם אמות בתי בלא זרע קיימ' אחר מיתתי אז לריך שיהיה הזרע קיים אחר מיתת הבא: ד והוא יורש זרעו. אבל בשביל מלוה שיבא ת"ל דקי"ל שעמ"ז הוא חוב משום דהוי מלוה קודם הנשואין. וע' בח"מ סי' רפ"ה שם משמע שעמ"ז הוא חוב גמור לכן מ"ש האב להתנות שום דבר אחר בשביר מייב חוב זה מת"ל דיכול להתנות ולעשות בין היורשים אלו מה שירלה מכל מקום בעיז שעמ"ז מ"ש להתנות שום דבר. וע' תשובת רמ"ל ותשובת רמ"א ותשובת מהר"מ מלובלין. ומש כתב שעמ"ז לבת אחד ולא כתב ולא סניא בן רק הבנות מולקות בשוה ולא תעול בת זו קדימה סך השמ"ז משום דממרי' דלא היה כוונתו מה שנתן לזו שעמ"ז *) רק נגד הבנים הזכרים ולא נגד הבנות ומש מתה הבת זו והניחה זרע ואח"כ מת אותו זרע חיו יורש בעלה כלום דהא ליכא כאן שמ"ז אלא ירושה וקי"ל אין הבן יורש את אמו להכחיל אלו מן האב כן ס"ב אין יורש הזרע את אמו להכחיל לאחיו תשובת למ"ל סי' ל"ו: ה יורש אותה קרקע. משמע הפירות חיו יורש משום דהוי למוי

באר היטב

ס"ל שהוא מדאורייתא. אפי' שבעלה רוצה לגרשה ואינו יוכל מחמת חר"ג אעפ"י שחיו חייב במזונות יורשה הרא"ש ס"ל סיחון למ"ד עיל"ש: ב) מבעלה. אפילו אם היה הבעל בעיר ולא נמלך בו ועמד ת', וקברה אותה מוליחין מבעלה. והרשב"ח והרי"ן חלקו על הרמב"ם ופסקו מספיק, אין מוליחין מהבעל אם קברה אחר. ומש קברה מלדקה ואח"כ מודע דיש לבעלה ממון מוליחין מהבעל אפילו למ"ד אם קברה אחר אין מוליחין מהבעל מ"מ אם קברה מלדקה מוליחין ממנו ד"מ בשם הב"ח. ובסי' קי"ח משמע כן: ג) מהרי"ו סי' ס"ד בד"ה ואין מייבים בקבורתה וכו'. לפ"ז אם לא האיחה בלום להורים מייבים יורשים הרחוים לירם אם היה לה לקוברה ואינה נקברת מלדקה. ובשמע כמי דהבעל מייב בקבורה אפילו לא ירם כלום ממנה. וכ"כ הרא"ש. ומיהו מרמב"ם משמע דס"ל כשלא ירם חיו מייב בקבורה דאל"כ אם מתה בלא שבועה היורשים חיכם לקבור אותה אלא ודאי ס"ל כשלא ירם הבעל לא מייבים בקבורה:

צ ח) אשתו. הרמב"ם פ"ח מהלכות נחלה פסק יורשה הבעל מד"ס. והרא"ד והרשב"א ס"ל שהוא מדאורייתא. אפי' שבעלה רוצה לגרשה ואינו יוכל מחמת חר"ג אעפ"י שחיו חייב במזונות יורשה הרא"ש ס"ל סיחון למ"ד עיל"ש: ב) מבעלה. אפילו אם היה הבעל בעיר ולא נמלך בו ועמד ת', וקברה אותה מוליחין מבעלה. והרשב"ח והרי"ן חלקו על הרמב"ם ופסקו מספיק, אין מוליחין מהבעל אם קברה אחר. ומש קברה מלדקה ואח"כ מודע דיש לבעלה ממון מוליחין מהבעל אפילו למ"ד אם קברה אחר אין מוליחין מהבעל מ"מ אם קברה מלדקה מוליחין ממנו ד"מ בשם הב"ח. ובסי' קי"ח משמע כן: ג) מהרי"ו סי' ס"ד בד"ה ואין מייבים בקבורתה וכו'. לפ"ז אם לא האיחה בלום להורים מייבים יורשים הרחוים לירם אם היה לה לקוברה ואינה נקברת מלדקה. ובשמע כמי דהבעל מייב בקבורה אפילו לא ירם כלום ממנה. וכ"כ הרא"ש. ומיהו מרמב"ם משמע דס"ל כשלא ירם חיו מייב בקבורה דאל"כ אם מתה בלא שבועה היורשים חיכם לקבור אותה אלא ודאי ס"ל כשלא ירם הבעל לא מייבים בקבורה:

צ ט) הרמב"ם פ"ח מהלכות נחלה פסק יורשה הבעל מד"ס. והרא"ד והרשב"א ס"ל שהוא מדאורייתא. ע"ש שהוא מדמורייתי, ע"ש במגיד וכ"מ ועפ"י שחיו חייב במזונות יורשה הרא"ש ס"ל סיחון למ"ד עיל"ש: ב) מבעלה. אפילו אם היה הבעל בעיר ולא נמלך בו ועמד ת', וקברה אותה מוליחין מבעלה. והרשב"ח והרי"ן חלקו על הרמב"ם ופסקו מספיק, אין מוליחין מהבעל אם קברה אחר. ומש קברה מלדקה ואח"כ מודע דיש לבעלה ממון מוליחין מהבעל אפילו למ"ד אם קברה אחר אין מוליחין מהבעל מ"מ אם קברה מלדקה מוליחין ממנו ד"מ בשם הב"ח. ובסי' קי"ח משמע כן: ג

סמורים יכול למכור מותם וע' בח"מ סי' רכ"ו ולח כח"מ : ו ומיהו יורש מלות כ"כ ר"ת ור"י הגאון וכל הפוסקים כמ"ש בתוס' והרא"ש והר"ן והמגיד חלה כתבו בשם הר"י מיגש דס"ל דיורש מלוה לכן כ"ל לף אם תפס מ"י לו' קיס לי כהאי לף למ"ש המגיד פ"ח ס"ל דהרמב"ם ס"ל כהר"י מ"מ הוי דיעה לחת כמ"ש בתשו' מהר"י לניח הלוי סי' כ"ס : ז מצטחת . בהרא"ם ליתא תיבת מצטחת וכ"ח כתב הוא ט"ס בטור . ולפסר לרבות, כתב מע"ג דמת המורים קודם הגבותין וכיה לו מלוה מבר בוודחי מצחו יורש והוח ידע מזה מ"מ הוי רחוי כיון שלח נבחתה : ח מצועבדים לכתובת . בזה עדיף ירושת הבעל מכתובה ובמלוה גרע דמין יורש מלוה וע' סי' ק' : ט מלוה ביד לחרים ואם ים לה מבצו' של מטלטלין של קרקע בחתרת דלח מסלקי בעל יורש הג"ה ותבוסת רבב"ח ואין נקרא חתרת דמסלקי חלה בסיכול לסלק בכל עת בילים ואם הוח חייב לה קודם שנבחת משמע מתצו' הרשב"ח שהביח הב"י כשנבחתה זכה בכח ווורש מ"ל שכתב דין ודברים אין לי בכח לז יורש החלי ולח כמשמעו' בח"מ חע"ג בבור שהים חייב לאביו אינו זוכה חלה מחלי מ"מ בחבת זכה בתורת כ"מ אם לח כתב לה דין ודברים אין לי בכח ובבאתב לה דין ודברים וכו' חע"ג דיכולה להוליח ממנו וליחלאחר מ"מ כיון דבידו הוא זכה בחיים מחנת הבעל : חלח אפשטת בבור שחייב אביו וע' בח"מ סי' רע"ח וכם מבואר חין נקרא מוחזק לעניו בבורה כן הוא נקרא מוחזק בירושת הבעל : ו קודם שנבחתה בסי' פ"ה כתבתי נזק אם לא נבחתה מן המובחר אין יורש : יא אם הלוחה מ"מ הרח"ש מדמתה דין זה למברח ב"מ מלמה דיכול להוליח מיד הלוי חף בחיים חלח דלוי, כיון דהפירות שלו הם וכן משמע מת"ה שהבחתי ר"ם פ"ה חלח דיכול לומר חיני רוצה ולח נבחתה יורש בעלה חף לדעת הרמב"ם ס"ל דאין מוליחים הנוף לא מהריק"ו ס"ל דהרמב"ם מודה במלוה דמוליחים ול"ד לקרקע דמ"ח לחפסיד הקרקע לנוקח: יב אחרים לבעלה בשות בסה. היינו דכתב לה דין ודברים אין לי בכסיך אז יכולה למכור כמ"ש בסי' ק"ו כן יכולה לחלות לאחרים חע"ג כל זמן שלא הלוחה ים לו פירות, מ"מ יכולה להלות ואינו יורש המלו, וכ"מ מסופק בחלו דיעים שנתבאר בסי' פ"ה דאין לו פירות אם יורש הלוחה שהלות וסא מבואר בשאר דברים אין לבעל פירות אי' במברחת וסא מבירת, קיימת והפירות הם של המקבל מתנה אי"כ אין לספק בזה. הסני כמוברת בתוכת, בעוכת הגח' וסא כתב הח"מ סי"ק בשם הרא"ש דאפי' אם היה לו פירות אם יורש הלוחה שהלות בשאר דברים אין לבעל פירות אי' במברחת וסא בבירת, קיימת והפירות הם של המקבל מתנה אי"כ אין לספק בזה. הסני כמוברת בתוכת, בעוכת הגח' וסא כתב הח"מ סי"ק בשם הרא"ש דאפי' אם היה לו פירות אם יורש הלוחה שהלות ואינו יורש המלו, וכ"מ מסופק בחלו דיעים שנתבאר בסי' פ"ה דאין

לו ממונה . כרמב"ד הסיג על זה וכתב מה שכידוע זכתה לו מה שלמחר מיתה לא זכתה לו ולפסקי סגם הרמב"ם מירי דוקא כשבתבו לה ב"ד כתובה ועיין במ"מ לא משמע כן: (יג) מפילו שתק התם דהתי דשתק משום דמרתח רתח כן הוה בגמרא : (יד) מי שנתגרשה שפק גירושין וכו' ל' הטור מיהו כן שכתב שלין סירושה נפקעת מלא בגירושין גמורים משמע שספק גירושין ליכה נפקעת ונראה דדין ספק גירושין כדין ספק מיתה במיזו כמו שיתבאר בסעיף שלאח"ז בדין נפל הבית : (טו) ומקרו מקה טעות מף על גב דלעניו קדושין לריכה גט מספק מ"מ לעניו ממון סירושה לוקי ממון בחזקתה ואף שלא נתברר שהיה בה מוס מ"מ הולדת הבעל כמ"ל עדיס דמי:(טז)ועיין לעיל סי' ע"ו. ע"ם סעיף ג' בהג"ה ועיין מ"ש שם דאם קדשה ונשאה ברמאות דאין חוקה נשבר ומיהו מילת דלא שכיחי הוא ניסואין ברמאות : (יז) ומיהו מוהג עמה מהג מיאות לכאורה הוא סותר מ"ש לפני זה בשם עיני לגרשה דהא מסתמי כשנושן עיניו לגרשה מיהו מוהג עמה מהג מיאות כשבואר לקמן סי' ק"ע וכן רלוחי בד"מ שכ' וז"ל דוקא בכתובה ואיכ

מיד כשמת הבעל ויורשים יורשים כן כתב הרמ"ם : ל מהיום ולכשתלה לפי ר"ח והרמ"ם המתנה אל מהיום רק התנאי כי שתוכל לחזור לימת שתרצה וכן נראה מלשון רש"י ולפי הרמב"ם המתנה לא אל מהיום רק כשתרצה ותמיר הן כמ"ש בסימן ל"ח לדעת הרמב"ם בע"מ שירצה תכף ומן כשתמיר הן אל המתנה לפילו היו המעלעלין של המתנה מונחים בר"ה כ"כ המגיד פכ"ב ה"ח עיין שם.לפ"ז לדעת הרמ"ם המקבל מוכל פירות ויורש מותה שהרי מהיום אל המתנה ולרמב"ם מיום מוכל הפירות ומיום יורש מותה והה לא אל המתנה עדיין כל זמן שלא תמרה הן והבעל נ"כ מיום מוכל פירות דהוי כשכשים שת"י בכל יום שכר שתמר הן תלא הפירות שלא הם וכן משמע מהר"ן דמקבל מיום מוכל פירות ואם היא מיום בכאן יש להב"ד לממות לו ואם אכל מהן מוציאים ממנו: **לא*)** אין הבעל מוכל פירות שהרמ"ם מבואר המקבל מתנה מוכל פירות וכן כתב העור וכן נראה דרמב"ם שכירה ליה כן דמי תמרת לאו מתנה היא דהברית ח"כ למה לו יורש מותה תלא ודאי כוונת, היא שמוכל המקבל הפירות ולא כש"נ שכתב דאיהו מוכל פירות ואין יורש מותה. ומבואר בהרמ"ם ובעור שיכולה לחזור מפילו מחי בעלה ולית לאחר וכן כתב המגיד פ"ו ה"ז בשם הרמב"ם וע"כ דמיירי נמותת כל נכסיה שתם דאי כאמרה מהיום ולכשאלה פמיעה יכולה לחזור ונראה אם חזרה בעשה מיד כ"מ ואם מכרה אחר כך הוי כאלו מכרה כ"מ אלא אם כן החזרה ומכרה ולא ידע הבעל אז מכירתה קיימת. ומשמע מהרמ"ם אפילו הפירות תוכל למכור לאחר אלא אם לא מכרה זכה המקבל מתנה : **לב** ואם מתה אימו יורשה בעשה מבואר בש"ם דעשאו כמכשים שת"י יורש הבעל דקי"ל נכסים שת"י יורש הבעל תיכף יורש בעלה איזה המקבל: לג אימו יורשה הנה לפיעת ר"ח והרמ"ם שהבאתי אימו יורשה כיון דמתה ולא חזרה המתנה קיימת לפיעת הרמב"ם המתנה לא אל כלל כיון שלא תמרה הן מכל מקום כיון דאין יורש מותה לא אל מה כן תמרה בפירום לכתוב כולם כתבו כן תמרין שופרי דמערבא הוא אלא אם כן תמרה בפירום לכתוב כן מיהו אם יתנה בכותבים כן ולא מחתה אפשר המתנה קיימת כן כתב הר"ן ומגיד פ"ז ה"ז בשם הרשב"א ופיין בח"מ סימן ע"ח : **להּ** קשה לי מיהו מנלעלין של המתנה מונחים בר"ה כ"כ המגיד פכ"ב ה"ח עיין שם.לפ"ז לדעת הרמ"ם המקבל מוכל פירות ויורש מותה שהרי מהיום ולרמב"ם מיום מוכל הפירות ומיום יורש מותה והה לא אל המתנה עדיין כל זמן שלא תמרה הן והבעל נ"כ מיום מוכל פירות דהוי כשכשים שת"י בכל יום שכר שתמר הן תלא הפירות שלא הם וכן משמע מהר"ן דמקבל מיום מוכל פירות ואם היא מיום בכאן יש להב"ד לממות לו ואם אכל מהן מוציאים ממנו: **לא*)** אין הבעל מוכל פירות שהרמ"ם מבואר המקבל מתנה מוכל פירות וכן כתב העור וכן נראה דרמב"ם שכירה ליה כן דמי תמרת לאו מתנה היא דהברית ח"כ למה לו יורש מותה תלא ודאי כוונת, היא שמוכל המקבל הפירות ולא כש"נ שכתב דאיהו מוכל פירות ואין יורש מותה. ומבואר בהרמ"ם ובעור שיכולה לחזור מפילו מחי בעלה ולית לאחר וכן כתב המגיד פ"ו ה"ז בשם הרמב"ם וע"כ דמיירי נמותת כל נכסיה שתם דאי כאמרה מהיום ולכשאלה פמיעה יכולה לחזור ונראה אם חזרה בעשה מיד כ"מ ואם מכרה אחר כך הוי כאלו מכרה כ"מ אלא אם כן החזרה ומכרה ולא ידע הבעל אז מכירתה קיימת. ומשמע מהרמ"ם מ

קדושת הגוף אפ"ה מלמוהו רבנן לשעבוד דשעל משום דידו עדיפא מידה ממנס ודלי אם נתחלמנ' מל ההקדש ע"ש : (לב) מחריס שלא מכרה . היינו בטושן שמא ואם טושן כרי לריך הבעל ליכבע ליסא : (לג) ואם לשעבידים יכול לחזור בו. היינו כמחנה מרוכה ומחנה מועטת נקר' מחוסר תמנה וע' בח"מ סי' רמ"ט וסי' ר"ל: (לד) בד"ה שאם מכרה משבאתה וכו' . דברי המחבר כאן ליכס מסודרים כראוי ולשון הרמב"ם בפרק כ"ב מה"לין ח'. כך הוא בד"ה וכו' אבל אם נפלו לה נכסים וכו' ולא ידע בהן הבעל ומכרה אות'מכרה קיים וכן מרוסה שמכרה קודם הגשואין מכרה קיים עכ"ל. והטור כתב בזה הלשון נפלו לה קודם שנתארסה ונתארסה מוכרתהן לכתחלה נפלו לה משנתארסה לא תמכור לכתחלה בעודה מרוסה ואם מכרה ונתנה קיים ואח"ז מתחיל ענין אחר בד"ה בנכסים ידועים לבעל אבל בנכסים שליס ידועים אפי' נפלו משניהס אם מכרה או נתנה קיים הלא שלכתחלה לא תמכור ע"פ זה לריך לפרש דברי המחבר לכתחלה לא תמכור נכסים שנפלו לה משנתארסה כלו' אפילו נכסים שנפלו לה בתירוסין ומכ"ש שנפלו לה לאחר נשואין ואם מכרה קיים אפי' בזמן שנפלו לה לאחר נישואין הואיל והלא ידע בהם קודם מכירה וכן מרוסה לכתחלה לא תמכור כלו' ל"מ לאחר נשואין לא תמכור לפי' מרוסה לא תמכור לכתחלה מה שנפלו לה בתירוסין אבל מה שנפלו קודם תירוסין מותר למכור לכתחלה בעודה מרוסה אפילו נכסים הידועים לבעל כמ"ש הטור : (לה) כשיודעו לו מיד נעשו נכסי מלוג (לו) וכן הפירות שימצאו בידה מיד שיודעו לו הם נכסי מלוג :

הגה לח) ואפ שאמרה על ירושה שנפלה לה שאינה לוה לתת ממנה לאחרים אפ הנכסים (לו) ידועים לבעל אינה נאמנת לט) ואיהו אפ את הבעל לריכה לקיים הודאתה ואפ הנכסים (לח) אינם ידועים כח) מד נאמנת (ב"י בשם תשו' הרשב"ס) :

יג י מ) האשה שמכרה או נתנה אחר שנשאת (לט) בנכסי צאן ברזל מה בין לבעלה מא) בין לאחרים (מ) לא עשתה כלום מו מב) (וי"ש (מא) דמ"מ כשהתחלמן אז תחברם מכרה קיים) (כ"י פ' החובל) מז (מב) כ מב) וכן בעל שמכר קרקע בנכסי אשתו בין נכסי צאן ברזל (מג) בין נ"מ לא עשה ג כן) כלום ויש מי שאומר שאפי' הוא עצמו יכול לערער על המכר (מד) (ואפילו אם נתנה בחייו הבעל יורש כתה ויכול לבטל) (טור) : יד מ מד) אין האיש רשאי למכור מטלטלין של נכסי צ"ב ולא למשכנו ג ואם מכרן או משכנן מה (מה) מה ו] שעשה ג) עשוי :

הגה ס מה) וי"ש דאפי' אם מכרו בעל לפ) ואפילו אם אמרה שהנכסים שלו הן דין ל"ב כן ל"ש מו) וי"ש דאפי' אם שעשה מה שעשה מט (יג) נאמן בשבועה

רק ר"ת כתב שאינה נאמנת לעיל סי' ע"ז ולכן אם מכרן או משכנן בעל לפ"ע כן

ד"ה ר"ע : מ ומתרלה הבעל. ע' בי"ד סי' רל"ב סעיף ז' ל"ל דאיירי דאתרלה בלי הפלרה שלה : מא לכתחלה ל"ל תמכור. משום דיורש חולה אף שאי"ו לו סר"ן : מב קולס שידה. בח"ס אי' דאפילו בשי"ס וכתב הר"ן ל"ד בשם הרשב"ח ל"ד בשם הרמב"ן ל"ל דאפילו בשי"ס אין יורש הבעל יכול לחזור בו (מרדכי סוף הזהב ותשובת מוהר"ם) וע' לעיל סי' פ"ו אם מכרה או משכנה משלטלים :

יא לד) ד לה) במה דברים אמורים שאם מכרה משנשאת מוצ"א הבעל מיד הלקוחות בנכסים הידועים לבעל אבל אם נפלו לה נכסים ה ולא ידע בהם הבעל מא לכתחילה לא תמכור ו ואם מכרה אותם מב קודם שידע בהם מכרה קיים ז וכן ארוסה לכתחילה לא תמכור נכסים מג שנפלו לה ח משנתארסה ואם מכרה קודם הנשואין מכרה קיים לו) (אפי' נכסים הידועים לו) :

יב ט לו) נכסים שאינם ידועים לבעל (לה) כשיודעו לו מיד נעשו נכסי מלוג (לו) וכן הפירות שימצאו בידה מיד שיודעו לו הם נכסי מלוג :

הגה לח) אפ שאמרה על ירושה שנפלה לה שאינה לוה לתת ממנה לאחרים אפ הנכסים (לו) ידועים לבעל אינה נאמנת לט) ואיהו אפ את הבעל לריכה לקיים הודאתה ואפ הנכסים (לח) אינם ידועים כח) מד נאמנת (ב"י בשם תשו' הרשב"ס) :

יג י מ) האשה שמכרה או נתנה אחר שנשאת (לט) בנכסי צאן ברזל מה בין לבעלה מא) בין לאחרים (מ) לא עשתה כלום מו מב) (וי"ש (מא) דמ"מ כשהתחלמן אז תחברם מכרה קיים) (כ"י פ' החובל) מז (מב) כ מב) וכן בעל שמכר קרקע בנכסי אשתו בין נכסי צאן ברזל (מג) בין נ"מ לא עשה ג כן) כלום ויש מי שאומר שאפי' הוא עצמו יכול לערער על המכר (מד) (ואפילו אם נתנה בחייו הבעל יורש כתה ויכול לבטל) (טור) : יד מ מד) אין האיש רשאי למכור מטלטלין של נכסי צ"ב ולא למשכנו ג ואם מכרן או משכנן מה (מה) מה ו] שעשה ג) עשוי :

הגה ס מה) וי"ש דאפי' אם מכרו בעל לפ) ואפילו אם אמרה שהנכסים שלו הן דין ל"ב כן ל"ש מו) וי"ש דאפי' אם שעשה מה שעשה מט (יג) נאמן בשבועה

הגהות רע"א

ה] ב"ש אות מ"ה ול"ל כ"ר עשיתי כ"כ כיוון שם כיון מערערה ועושאת כן אבל אין לו טענות לה כן.משובת כ"י בדיוני נפניה בתוכם סי' ד' ואם כפרה תחלה שלא מכר' ובאו עדים ואח"כ אמרה כ"ר עשיתי לבעלי י"ל דהוחזקה כפרן ואי"ב לומר כן תשובת כרם שלמה אפ"ם סי' ל"ם :

ו] סי' י"ד שם שעשה עשוי כ"ב ובזה היה יכולה לתבוע שבעבל יהן לה התעות או לקנות לה אחרי, ורק ה כי דמכרו בעל פלא דהיו בלוקח לפניהו או שמכר לנכרי בזה מחוייב לבעל שיקנה לה אחרי, תורים גדולי, ליומד קע"ג :

ז] ב"ש אות מ"ט ובמה כתבנו מ"ב כ"כ ע' תורי, גדולים ליומד קנ"ג :

ביאור הגר"א

לד) ליתה כו' . עפ"ת סימן רמ"ב ס"ב . לה) בד"ה כו' . ע"תוס' שם ד"ה עשתה כו' : לו) אפילו נכסים כו' דר"ת ל"ב אלא אפילו כן) נכסים כו' וכן כו' . שאין לך נכסים שאי' יהיר מהנלה אפילו בני תורין ברפ"ו שלה ילקח כו' וכן מתנה וכ"ש"ל סי' פ"ה ס"ז : לח) אפ שאמרה כו'. ובהודאתה היא כיו כביכול ובמ"ש ס"ו ס"ו ע' וכנון שהב כו' : לט) מיהו כו'. ולפ למש"ה הר"ש בשם הרא"ש והביא הפרק בכ' כ' הר"ב כו' כיון שהקרקע שלה ואין לבעל בקרן כלום ועכ"ו : מ) כאשה כו'. ב"ב מ"ט ב' הא ראיה כו' הא שהמר כו' וכן בע"ל לפי' תו' שם ד"ה הב"ל והרי"ף ס' מ"ש הלילא לאשוקי אחר נכסים דאיירינן בע"ב וכמ"ש הרא"ש והב"י בשם הרשב"ם ומגרשה כו' וכמ"ש הרמב"ם וש"ע בשם"ן כילר כו' מכילר כו' אי שהה כו' והוא כפירוש הריב"ן: מא) כין למחרים כו'. מתני' דגיטין לקח מן שאשה ואח"ב כו' דוקא שלקח אחי"ב מהאיש ובב"ב כ' א' איש ואשה כו' כ' קאמר כו' וכ"ש בגמ' דאייב באחריותן ואם אהו ואוחרו לו וכיוצאת סי' כ' שבבי ב"י יוצאין כו' ופ"תוס דב"ק י' א' ד"ה כאלו כו' ובסם פ"ע א' אם אמרו בב"מ כו' וכ"ש לפוקת תוספ' : מב) וי"ש כו' מתש"ה בתוספ' סנהד' כ"ג ע"ב ד"ה אלא כו' ובתוספ' ב"ב ל

מסתמא למרי׳ כרשות׳ הסכין והרשב״ם בתשובה סימן ש״ג כתב ג״כ דמ״ו להוליא מן המלוה דמתן ליתא לן דלא אפקיה מדעתה גם שייך בזה תמות הסוק ומ״ו להוליא מן המלוה בלא מעות לכן עיקר כפוסקי׳ הללו וכ״כ הסמ״ע בסי׳ ע״ב סק״ח ולא כמ״ש שפסק בפשיטות כתבו׳ מ״כ ונשמע ממרדכי הל״ל אפי׳ם הכעל אינו בכלן ואינו מוען שעם כרשות׳ אמרי׳ מסתמא עשה כרשו׳ גם כ״מ למ״ש הרשב״ם בתשובה שעשה משומ״ם מ״כ כשמחזיר המעות המקח בטל ולדברי שאר פוסקים שהבאתי מ״ל להחזיר הכנדים: נ יש לה דין מטלטלי׳ ואין לחש׳ כח לממות כו אפילו מסכותים בכתובה מטלטלין ק״ק אינה כח לממות מע״ג מ״כ מ״ו לטרוף מן הלוקח כמ״ש בסמוך: נא אבל אם מחזיק חזק שיש בית אז כיפה לו כפר אין מחזירו רשאי להחזי׳ העסק בלתי רשותו דאינה טלטלין הוא כ״כ בסג״ה דריסה וכ״כ בע״ז ועיין תשובת בן לב ותשו׳ רד״ק ס״ס סי׳ פ״ד ותשובת מהר״י לבית הלוי סי׳ כ״ה ושם כתב דמזקרו׳ יש להם דין קרקעו׳ אפשר דין אחר שאני ועיין בח״מ שאני שכתב אם כתב המחזיק כ״כ שהכנים בה פועלים לבנות ולנטוע לו שהכנים דיורין בעתיים חזיק הקרקע כנגדי ליתרמל: נב מטלטלין שנתלה שהם הכי׳ ס״ם ע״ג הניח תשובת הרשב״ם שכתב מאן יימר דבעל מ״י למשכן כנגדי חמתו שעשה לה ובתשובה תתקל״ו כתב דאינו יכול למשכן י״ל שם מיירי כנדים שעשה לה חמים מחמת החיוב שהתחייב בעת הסידוך אבל מה שעשה לה בעלה מרצון הטוב ס״ל אפשי׳ דיכול להשכין מיהו מהרי״ק שורש י׳ כתב הרשב״ם לא החליט זאת דיכול למשכן והב״י בסי׳ זה הניח תשובת מ״כ ושם כתב דמ״ו למשכן וכ״כ המרדכי ס״פ המומכין ומשמע שם דמיירי חפילו שם עשה הוא לה כנדים שהרי לחים מס״ם פרק הגוזל המקדים נכסיו אין לו בכסות אשתו ושם מיירי בכנדים שעשה לה הבעל והסי״ך בח״מ סי׳ ע״ב כתב בפשיטות דיכול למשכן וכתב כן ע״פ תשוב׳ הרשב״ם הל״ל ומשמעמו מינים דברי מהרי״ק ושאר פוסקים הל״ל. וכל זאת מיירי לענין שם יכול לכתחלה למכור או למשכן כי משכון ומכירה שוה. ובדיעבד שם כבר מכר משמע מדברי המחבר דהמכר קיים אלא בח״מ פירש דברי המחבר מ״ש מטלטלין שנתן לה מיירי ביחד לה נגד התוספות שהוסיף לה מכל מה שנתן לה מתחה הם ס״מ והמכר בעל ומ״ם והם מטלטלין שקנה לה כתב נלמ דוקא כי מה שקנה חפילו בדיעבד בעל המכירה וכל זה דומק הוא אלא מ״ם מטלטלין שנתן לה. ומתחה מיירי וכן משמע בד״מ שכתב הגי״מ שכתב דין זה מטלטלים שקנה לה דסבירא ליה הרשב״ם שכתב מטלטלין שנתן לה וכו׳ ס״מ דמיירי שנתן לה במתחה אע״ג דאין לו פירות מן המתחה שמותן לה מ״מ בדיעבד אם מכר המכר קיים ומה שהניח בח״מ דאיש מכרה בעל מהא דאיתא שם מכר המכר קיים ומה שהניח בח״מ דאיש מכרה אין לחוש מדלא אמרי׳ שם דיעבד אין לו כלום אלא משום דאין רוצים לבטל המכר מה שעשה בו ואין חילוק בין בנדי שבת ושאר כלים ומה שכתב הרשב״ם בתשובה שהניח בכור מכל מקום אין לחוש לדבריו שהרי כתב בפירוש דמיירי בנתלה שהכנים בה פועלים לבנות ולנטוע לו שהכנים דיורין בעתיים חזיק הקרקע כנגדי ליתרמל כל זמן שלא פרעתה לו מ

מצלו. כלו' שכתב לה שדה נגד שור שהכניסה לו מנכסיו נדוניית, ועיין בחומ' דף מ"ט מ"ש בשם ר"ח אבל לפי גירס' שלנו שדה שהכניסה לו שור והיה גי' רשב"ם וז"ל דנקט בירושת ולמ"ד חזר וכפלו : (נו) קבלה עלי' מחריות בפירוש גם זה לא נתבאר בגמ' כאן רק בניטין נבי לקח מן הלוים ומ"ל מן הלוה מקומו בעל עד שתכתוב מחריות ולא כרב דאמר סתם שטר הוא מחריות אלא כשמואל שתקבל מחריות בפירוש דכולי האי לא עבדה בשכיל נחת רוח : (נז) אבל אם מחלה לבעלה כל זכות וכו' . המעיין בתשובת הרמ"ם כלל ל"ח סי' ז' משמעות לשון שמיימחלק בין מכירה למחילי רק עיקר החילוק שלו הוא כשבעל מוכר קרקעותיו והיא מכשמת למעשיו תוכל לומר הוכרחתי לעשות לו נחת רוח מלחר שהוא דחוק למכירה אם לא שכשמתי כי' לומר עיניכתא בגירושי' וכו' אבל מי מזקיקה למחול לו זכות שלה דמין כאן מיהא אם לא תמחול והעמיד זה שייבנ"כ נבי מתני' ומכיר' דמין כמזקיקה אם לא תמכור לו מה שכבר בידו אבל הרמב"ד מחלק בין מכירה למחילה כמו שמצוי בהשגות ובמ"מ ומשמעות דבריו שגם במכיר לבעלה ל"ב שייך נחת רוח ובמחילה לא שייך נחת רוח ודיוק הרמב"ן והרשב"א לחלק בינכתוב ותוספות לא שייך בכתובה ותוספות לא שייך מיהא ע"כ מבי מכירה ומחילה אבל בל"ב שייך מיהא ולא מבי מכירה ומחילה נמלא דבשה מחלוקת בדבר דעת הרמ"ם ודעת הרמב"ד ודעת הרמב"ן והרשב"א : (נח) ולא הסכימי למעשיו. רמב"ם פי"ז מה"ת דין י"ח גרים ולא הסכימי למעשיו ונפסד המכר ותמהו עליו המ"מ והר"ן וכ"מ כהב דלמו דוקא נקט הרמב"ם ונפסד המכר עיין עליו וכן בעור השמיט תיבות אלו וכב"ח נדחק לקיים דברי הרמב"ם שהם דוקא ואין דבריו ברורים: (נט) ולשם השבה קבלה המעות וכו' . הטעם דהוי כחלוה וזכין אבל אם נחנם הסכימה הוי כחלוה ויכיב : (ס) קודם שקנאן הבעל. דלמ ע"פ שאין מדם מקנה דבר שלא בפניו אבל אם מכרה לאחר שהוא דחוק למכירה אם לא לעולם מדם מסתלק מדבר שלב"ל : (סא) וקנו ממנה בעדים. פי"ז מה"ת דין י"ע כ' הרמב"ם דמוחלת כתובתה לוים לריכה קנין פסק בש"ע לקמן סי' ק"ם סעיף ה' (וש"כ שם למה שכתב כאן שהקנה ממנה)ודוחק לחלק בין ממילת כתובה לממילי' לאן בדבל שמלבדו : (סב) שתעשה בבנדיה ותכסיסים מה שתרלה וכו'. משום דיכול לפי כוונתו להשמיל לו להפקיד בידו אחר כדי שלא יוכל הבעל ליקחשמבל לא למכר, ולימנס לאחר כי הבעל מייב בכסות אשתו ואם תמכור בגדיהשלו יצטרך לעשות לה לחריס ועיין בטור : (סג) קודם שיעבד לשמעון בגבות . מע"פ שרלונן שיעבד לשמעון כל מה שעתיד לקנות והיה אתם בחיי הבעל וש"ב יזכה רלונן מכח דלקני שלו מ"מ מאחר שהיה בשעבודה לגלי בחיים ושעבוד דלקני לא חל אלא לאחר פיכוחו הבכסי' לידו היינו לאחר מיתת אשתו ולזו קנה השעבוד בחיי אשתו :

צא (א) אשה שהכניסה ס"ת לבעלה לשון הכניסה משמע שנתנה לו בס"מ בנדוניתא והוא קיבל עליו בתורת ל"ב אבל אם הס"ת נשאר לה בתורת כ"מ יכולה למחול מאחר שהקרן שלה אבל רלוני בספר התרומות כתב בשם הרמב"ן דלמ בכ"מ ידו כידה והיא יכולה למחול וכן פסק בח"מ סי' ס"ו סעיף כ"ח : (ב) לומר פרוע הוא. היינו בית לו נחמנות דבשאר מוכרי, יכול לומר פרוע על שטר שים בו נחמנות מינו דמי בעי מחיל ליה כמבואר בח"מ סי' ס"ז סעיף כ"ד אבל בתן בו נחמנות שם הלוה טוען פרוע לריכה היא ליבבע כדלתיתא בח"מ סי' הל"ל סעיף ע"ז ואם היא רוצה ליבבע לא יפרע הלוה ואין הבעל יכול להכריחה שתבבע לשקר מאחר שהיא מודה שהוא פרוע: (ג) מלוה ע"פ תיכה יכולה למחול ואם הוא תוך זמנו שתן הלוה נאמן לטעון פרעתי

בעין לריך מיהת קנין ומהני ועיין תשובת ש"י סי' ס"ו ועיין לקמן סי' ק"ה היה להשמיל ולהפקיד ולא למכור כי הבעל חייב בכסות אשתו ואם תמכור הלוו נגדים מחריס עיין בטור : סח לוי קודס לף ע"ג דכתב לשמעון דלקני והיא מתה בחיי הלוה ולוי זכה מיתיה דהא נתחייבה לו :

צא א אשה שהכניסה מבואר בח"ה סי' ס"ו הן שהכניסה לו בתורת ל"ב הן שהכניסה לו בתורת כ"מ ג"כ כמ"ש בסמוך : ב ולכן תיכה נאמנת וכו' כיון דאין לה מיגו דהא ח"י למחול ולטון הכניסה שייך בכ"מ ג"כ למחול וח"י לומר פרוע הוא כשהוא תוך הזמן ואם הלוה טוען פרעתי הטטר אם אין בו נאמנות אז חייבת היא ליבבע ל"ל מיגי רלוני ליבבע כי פרוע הוא וכמלוה בע"פ תוך הזמן תליא בשלונתא בח"ה סי' ע"ח אם היא לריכה ליבבע : ג הוי כלוקח מצ"ג במקום שסידא לאחר דיכול כיוצא מן האשה ולקוחין מן האשה והדר בעלה ליקח הלוה והיא שלקח כאה מנכסיו ואע"פ דלא עבדה . ואם הוא רוצה ליבבע לא מיבעי כשהוא בעין אלא אפילו נאבד ונתחייב הלוה לשלם לה דמיו ואע"פ דלוקח בדיעבד לא מהני אפילו הכי מהני הכא דכיון דלכתחלה מלוה לה ואי לא מהני לה לא הוי לוקח כלל ולא מהני אפילו בדיעבד ועיין בח"מ סי' ק"ה סעיף ה' (ואף"כ לקמן סי' ק"ם סעיף ה' (וא"כ אפשר למה שכתב כאן שהקנה ממנה)ודוחק לחלק בין ממילת כתובה לממילי' לאן בדבל שמלבדו : (סב) שתעשה בבנדיה ותכסיסים מה שתרלה וכו'. משום דיכול לפי כוונתו להשמיל לו להפקיד בידו אחר כדי שלא יוכל הבעל ליקחשמבל לא למכר, ולימנס לאחר כי הבעל מייב בכסות אשתו ואם תמכור בגדיהשלו יצטרך לעשות לה לחריס ועיין בטור : (סג) קודם שיעבד לשמעון בגבות . מע"פ שרלונן שיעבד לשמעון כל מה שעתיד לקנות והיה אתם בחיי הבעל וש"ב יזכה רלונן מכח דלקני שלו מ"מ מאחר שהיא בשעבודה לגלי בחיים ושעבוד דלקני לא חל אלא לאחר פיכוחו הבכסי' לידו היינו לאחר מיתת אשתו ולזו קנה השעבוד בחיי אשתו :

צא (א) אשה שהכניסה ס"ת לבעלה לשון הכניסה משמע שנתנה לו בס"מ בנדוניתא והוא קיבל עליו בתורת ל"ב אבל אם הס"ת נשאר לה בתורת כ"מ יכולה למחול מאחר שהקרן שלה אבל רלוני בספר התרומות כתב בשם הרמב"ן דלמ בכ"מ ידו כידה והיא יכולה למחול וכן פסק בח"מ סי' ס"ו סעיף כ"ח : (ב) לומר פרוע הוא. היינו בית לו נחמנות דבשאר מוכרי, יכול לומר פרוע על שטר שים בו נחמנות מינו דמי בעי מחיל ליה כמבואר בח"מ סי' ס"ז סעיף כ"ד אבל בתן בו נחמנות שם הלוה טוען פרוע לריכה היא ליבבע כדלתיתא בח"מ סי' הל"ל סעיף ע"ז ואם היא רוצה ליבבע לא יפרע הלוה ואין הבעל יכול להכריחה שתבבע לשקר מאחר שהיא מודה שהוא פרוע: (ג) מלוה ע"פ תיכה יכולה למחול ואם הוא תוך זמנו שתן הלוה נאמן לטעון פרעתי

בעין לריך מיהת קנין ומהני ועיין תשובת ש"י סי' ס"ו ועיין לקמן סי' ק"ה היה להשמיל ולהפקיד ולא למכור כי הבעל חייב בכסות אשתו ואם תמכור הלוו נגדים מחריס עיין בטור : סח לוי קודס לף ע"ג דכתב לשמעון דלקני והיא מתה בחיי הלוה ולוי זכה מיתיה דהא נתחייבה לו :

צא א אשה שהכניסה מבואר בח"ה סי' ס"ו הן שהכניסה לו בתורת ל"ב הן שהכניסה לו בתורת כ"מ ג"כ כמ"ש בסמוך : ב ולכן תיכה נאמנת וכו' כיון דאין לה מיגו דהא ח"י למחול וח"י לומר פרוע הוא כשהוא תוך הזמן ואם הלוה טוען פרעתי הטטר אם אין בו נאמנות אז חייבת היא ליבבע כי פרוע הוא וכמלוה בע"פ תוך הזמן תליא בשלונתא בח"ה סי' ע"ח אם היא לריכה ליבבע : ג הוי כלוקח מצ"ג במקום שסידא לאחר דיכול כיוצא מן האשה ולקוחין מן האשה והדר בעלה

האשה ברצונה חוזרת בכל עת שתרצה שלא נתנה ולא מכרה אלא נח מפני שלום מ) ביתה לפיכך אין לבעלה ראיה כלל **בנכסי אשתו חוץ מנ"מ נט נג) אלא א"כ (נו) קבלה עליה אחריות** מא) **בפירוש :**

הגה **נד)** י"מ דוקא מכירתה ונתינתה לא מהני **ם (נז)** אבל **סא** אם מחלה מ) לבעלה כל זכות שיש לה על הכסיס כמו שמחלי מחילה לעניו בתובה (הרמב"ד והרא"ם) **נה)** ויש מוקיס (הרמב"ן והרשב"א והרמב"ם לדעת הס"מ) :

יז ג הבעל שמכר נכסיו ואח"כ כתבה אשתו ללוקח דין ודברים

אין לי עמך והסכימה למעשיו אע"פ **שקנו ממנה הרי זו טורפת שלא כתבה לו אלא כדי שלא תהיה בינה לבין בעלה קטטה ויש לה לומר נחת רוח עשיתי לבעלי** ג **נו) ואפילו כתבה לו שלא תוכל לומר נחת רוח עשיתי לבעלי אינו כלום** ד **אבל אם קנו מיד האשה תחילה שאין לה שעבוד על מקום זה סב ואח"כ מכר אותו הבעל (סז) אינה טורפתו** מג) **אותו** ה **וכן אם מכר הבעל ואמר לאשתו לכתוב ללוקח דין ודברים אין לי עמך (נח) ולא הסכימה למעשיו וחזר הבעל ומכר לאיש אחר ו נז) בין אותה שדה בין שדה אחרת ואחר שמכר הבעל הסכימה למעשיו וקנו מידה שאין לה שעבוד על שדה זו אינה יכולה למחות שאינה יכולה לומר נחת רוח עשיתי לבעלי סג** ז **וכן [ה] אם קבלה עליה** מד) **אחריות בפירוש שאם יטרוף בעל חוב של בעלה ממנו שהיא תשלם לו אינה יכולה לטעון נחת רוח עשיתי לבעלי :**

הגה **נח)** וי"ח **(נט)** דאם האשה **(יז)** קבלה המעות תיכה יכולה לומר עוד נחת רוח עשיתי לבעלי (כ"י פ' מזקת ובמיברים נכ"ב ח"ד) ואם שהולית שתייבת עם מה) בעלה לריכה לשלם ולא יכולה למימר בזה נחת רוח עשיתי לבעלי דלא תמרי כן מלוה בנכסים שמוכר (ב"י בשם תשו' הרמב"ן) **סר נט)** ואם שמקנה כתה מנכסי בעלה **(ם)** קודם שקנאן הבעל יכול למוכרן מח"כ ותיכה טורפת מהן **ם)** ולא שייך בזה לומר נחת רוח עשיתי לבעלי (מרדכי ריש הכותב ובהגהות מיימוני פ' כ"ב) :

יח סה נכסי צאן ברזל שאבדו מו) **או נגנבו ומחלה אותם לבעלה סו (סא)** ולנו ממנה בעדים **אינה יכולה לומר נחת רוח עשיתי לבעלי סא) אבל אם נתנה לו מתנה** מטלטלי צ"ב **הקיימים לא קנה מפני שיש לה לומר נחת רוח עשיתי לבעלי :**

יט אשה שאמר לה בעלה (סב) שתעשה בבגדיה ובתכשיטיה מה שתרצה ם **אם מכרה סז או נתנה** מז) **בטל :**

כ י ראובן שהיה לאשתו קרקע נכסי מלוג ונתחייב לשמעון בשטר ואח"כ נתחייבו הוא ואשתו בשטר ללוי ומתה בחיי בעלה סה (סג) לוי קודם לגבות מאותו קרקע של נכסי מלוג :

צא אשה שהכניסה מלוה לבעלה ומחלה ובו ה"ס :

א א (א) מ **אשה שהכניסה שטר** ס) **חוב לבעלה וחזרה ומחלתו אינו מחול מפני שידו כידה :**

הגה **ב א)** ולכן תיכה ג) נתמנת ג"כ **(ב)** לומר פרוע היא (כ"י פ' הכותב)

ב) וה"ה **(ג)** מלוה על פה תיכה יכולה למחול (ב"י בשם ר"י) :

ב ג בעל בנכסי אשתו ג הוי כלוקח לפיכך מי שאמר לאשה נכסי לך ואחריך לפלוני ונשאת הוי כלוקח ואין לאחריך במקום בעל כלום ג) דקיימא לן נכסי לך ואחריך לפלוני ומכר הראשון אין לשני אלא מה שששייר ראשון ד **בר"א באומר**

מהני לפי' כתבה אחר מכירת הבעל ומ"ו לו' כ"ר לבעלי עבידי דכולי האי לא עבדה עיין תוס' כתובות דף כ"ט וכ"כ בהג"מ ובמרדכי. ואם הוא רוצה ליקח הלוותה והיא שלקה כתה מנכסיו ואח"כ לקח הלוותה הוי כלקח מאשה ולקוחין מן האשה והדר בעלה מיחד לה שדה בפירוש לו כותב לה קרקע אחת בפירוש : **נח מפני שלום** כיתה הב"י וכ"מ מדייק דוקא כשהי' טוענת כן אבל כל זמן שאינה טוענת מכירתה קיימת וכ"מ לף לדידן אם מת הבעל והיא לא טענה מפני כ"ר עשיתי ומתה ת"י יורשים לטרוער על המכירה גם כ"מ לדידן אם מכרה או מחלה בפניה הרמב"ם כ' לבעלי אינו מחוייב להחזיר להאוחן הכתובה ועיין סי' ק"ו ובד"מ שם מבואר לדידן דוקא כשהי' מכוין לדחות הבעל, וקשה בסעיף זה הכיצד מחלוקת בדין זה וכמן מייתי כמי שהכניסה בעין ובסעיף י"ח סתם כדעת הרמב"ם ואפשר דכוונתו כשהשה בעין ליתא מחלוקת ולקמן קמ"ל כשאינן בעין לכולי עלמא מהני . ולא כביע יוסף וד"מ דכתבו דהרמב"ם סבירא ליה כמהני הממילי . ודלוינא שלנו שכותבים על סך סך וכך מהני הממילה דהוי כדבר שאינו בעין כיון שכותבים על מעות וכן כתוב בתשובת ריב"ם סי' קמ"ט עיין שם . ועיין סי' ס"ג וסי' ק"ה והיינו לסיעות הריב"ם לדעת הרמב"ם כל שאינו בדין הדין שוה לכתוכה : **סא** אם מחלה וקשה כשהכניסי בעין תיך שייך מחילה הלא שייך במעות הלוותה כמ"ם סי' רמ"ח ואפשר כיון שהם כתחילת שו"ם ברמה דל"ש למחול מה שלא בא לעולם אבל בשאר מחילות שייך אפילו בדבר שלא בא לעולם כגון שמחל לו פרות שיגדלו בשדהו וכן מחל לו חובות שיעשה בלוה אחר וכן מחל לו מה שיזכה בלקיטת שבולים וכיולי דומיא דמחילת פרות שלא בא לעולם ואפילו הכי מהני הכא דכיון דלכתחלה מלוה לה אי לא מהני לה לא הוי לוקח כלל ולא מהני אפילו בדיעבד ועיין בח"מ סי' ק"ה סעיף ה' (ואף"כ לקמן סי' ק"ם סעיף ה' (וא"כ אפשר למה שכתב כאן שהקנה ממנה)ודוחק לחלק בין ממילת כתובה לממילי' לאן בדבל שמלבדו : (סב) שתעשה בבגדיה ותכסיסים מה שתרלה וכו'. משום דיכול לפי כוונתו להשמיל לו להפקיד בידו אחר כדי שלא יוכל הבעל ליקחשמבל לא למכר, ולימנס לאחר כי הבעל מייב בכסות אשתו ואם תמכור בגדיהשלו יצטרך לעשות לה לחריס ועיין בטור : (סג) קודם שיעבד לשמעון בגבות . מע"פ שרלונן שיעבד לשמעון כל מה שעתיד לקנות והיה אתם בחיי הבעל וש"ב יזכה רלונן מכח דלקני שלו מ"מ מאחר שהיא בשעבודה לגלי בחיים ושעבוד דלקני לא חל אלא לאחר פיכוחו הבכסי' לידו היינו לאחר מיתת אשתו ולזו קנה השעבוד בחיי אשתו :

צא (א) אשה שהכניסה ס"ת לבעלה לשון הכניסה משמע שנתנה לו בס"מ בנדוניתא והוא קיבל עליו בתורת ל"ב אבל אם הס"ת נשאר לה בתורת כ"מ יכולה למחול מאחר שהקרן שלה אבל רלוני בספר התרומות כתב בשם הרמב"ן דלמ בכ"מ ידו כידה והיא יכולה למחול וכן פסק בח"מ סי' ס"ו סעיף כ"ח : (ב) לומר פרוע הוא. היינו בית לו נחמנות דבשאר מוכרי, יכול לומר פרוע על שטר שים בו נחמנות מינו דמי בעי מחיל ליה כמבואר בח"מ סי' ס"ז סעיף כ"ד אבל בתן בו נחמנות שם הלוה טוען פרוע לריכה היא ליבבע כדלתיתא בח"מ סי' הל"ל סעיף ע"ז ואם היא רוצה ליבבע לא יפרע הלוה ואין הבעל יכול להכריחה שתבבע לשקר מאחר שהיא מודה שהוא פרוע: (ג) מלוה ע"פ תיכה יכולה למחול ואם הוא תוך זמנו שתן הלוה נאמן לטעון פרעתי

בעין לריך מיהת קנין ומהני ועיין תשובת ש"י סי' ס"ו ועיין לקמן סי' ק"ה היה להשמיל ולהפקיד ולא למכור כי הבעל חייב בכסות אשתו ואם תמכור הלוו נגדים מחריס עיין בטור : סח לוי קודס לף ע"ג דכתב לשמעון דלקני והיא מתה בחיי הלוה ולוי זכה מיתיה דהא נתחייבה לו :

צא א אשה שהכניסה מבואר בח"ה סי' ס"ו הן שהכניסה לו בתורת ל"ב הן שהכניסה לו בתורת כ"מ ג"כ כמ"ש בסמוך : ב ולכן תיכה נאמנת וכו' כיון דאין לה מיגו דהא ח"י למחול וח"י לומר פרוע הוא כשהוא תוך הזמן ואם הלוה טוען פרעתי הטטר אם אין בו נאמנות אז חייבת היא ליבבע כי פרוע הוא וכמלוה בע"פ תוך הזמן תליא בשלונתא בח"ה סי' ע"ח אם היא לריכה ליבבע : ג הוי כלוקח מצ"ג במקום שסידא לאחר דיכול כיוצא מן האשה ולקוחין מן האשה והדר בעלה

באר

וכן מ"ם הרמב"ם נדין זה בפ"ב מה"ח למ"ם בפ"ב מהלכות רוצח ופ"ה מהלכות עבדים ועיין בה"י בה' עבדים ס"ק ז' ועיין ב"ם : מ) ביתה . סב"י וכ"מ מדייק דוקא כשהיא טוענת כן אבל כל זמן שאינה טוענת מכירתה קיימת . ומהרי"ט בחשובה ס"ב מח"מ סי' ו"ו כתב דלפילו לף טענה אין במעשיה כלום : מא) לפירוש. ולף לאמרינן דזה לאחריות טיט . ועיין בהרמ"ט ח"ב סי' קכ"ט . מב) לבעלה וכו' . ויש מולקין עיין ח"מ ב"ם.ומסיים הב"ם ונדוני' שלנו שכותבין על סך כך וכך מהני הממילה ואינה יכולה לומר ב"ר עשיתי לבעלי . והיינו כשמכה אחר בכה או שכחיב . אבל אם מכלה מוך בכה או שכחיב לא מהני הממילה למהכ שלנו ע"ם ועיין בכה"ג דף ק"ח ס"ב סעיף קמ"ט : מג) לומר. ה"ה אם כתבה בשר בפני עלמו מהני לפילו כתבה אחר מכירת הבעל ול"ו לומר ב"ר עשיתי לבעלי דהוי כשר עבדה . ואם הוא רוצה ליקח הלוותה והיא שלקה כתה מנכסיו ואח"כ לקח הלוותה הוי כלקח מאשה ולקוחין מן האשה והדר בעלה

הומ"ב

עיין ב"ם : מד) לאחריות.ועכשיו נוהגים דכותבים לאחריות וקונים מן האשה והדר בעלה עיין ב"ם : מה) בטלה . עיין בח"מ סי' ק"ל : מו) נגנבו. ה"ה אם נכתב שאבד קמ"ל לא"ג על סך מעות מהני מחילה לפילו כשאין בעין ואע"פ שאבד קמ"ל לא"ג לכתחלה היו בעין ריב"ם.אם היה לה שטר על בעלה ומכרה לאחר ומחלה לבעלה ב"ע לא אמרי' בזה ב"ר עשיתי לבעלי דהמ"ב ס"ם : מז) בטל . די"ל כוונתו היה להשתיל ולהפקיד ולא למכור עיין בטור :

צא ג) שט"ם . הן שהכניסה לו בתורת ל"ב הן שהכניסה לו בתורת כ"מ ל"ו למחול ח"מ ב"ם : ד) נתמנת וכו'. כיון דאין לה מיגו דהא ל"ו למחול . וכן מלוה בע"פ ואין בה"ג דף ק"ח ס"ב סעיף קמ"ט : מג) לומר. ה"ה אם כתבה בשר בפני עלמו מהני לפילו כתבה אחר מכירת הבעל ול"ו לומר ב"ר עשיתי לבעלי דהוי כשר עבדה . ואם הוא רוצה ליקח הלוותה והיא שלקה כתה מנכסיו ואח"כ לקח הלוותה הוי כלקח מאשה ולקוחין מן האשה והדר בעלה

שי למורה

(ם גיסתיו) אם קנו מיד האשה כ"ב ואם קנו מיד הבעל אחלה ואחר"ב מן האשה ואחר כך מן הבעל בתשובת בית יעקב בסעיף נזה ולפמ"ד דוקיא לא מהני מיגו דלא עבדי דהא מיגו לא שייך לומר נחת רוח עשיתי לנבלי וכו"ל :

(שמבחנ"א) דאסאשה קיבלה מתנו' ע' ח"מ ס"ק ל"ו כ"ב וש"ם מיין בית מאיר שפסקפק על דין זה ונס לדמתי ל"ב נזה דאלו שייך הלוה וזכין לשם הטעם דמחמת זוזי נמרה ומקנה וכתן להדמים שייכים להבעל לא קל נמרה ומקני מיהת נוף הדין מלאתי כב"י מ"מ סימן קי"ל שאנ"ן כן בשם בשב"ל וכו"ל :

(ס"ק כ) ל"י קידש לנשות ל"ב מיין שמ"ק בתוכות דף כ' שמסתפק כאן זה ודוק היטב שם ותלתר לכאן:

ביאור הגר"א

כותיהם כתי"ם שם י"ז : נד) וי"ל כו'. דמהתילי אי' לומר נתת רוח כו' דהא שהם שייחד לה בכתובתה, י"ל ל"ר טעיתי וכתובתי יכולה למחול כמ"ש בס"ק פ"ק ס' ו"ם ס' ו' רמ"ם סוף כלל ל"ח ומתרי' בר"פ אלפי"ו הכאי כתוב כו' למולמה : נה) וי"ח סי"ב דהא דר"פ אע"פ לתוספת וכמ"ש ר"ת ורמ"ה שם וס"פ : נו) ואפי' כתבה כו' . מתי"ם בב"ש מ"ט ב' בה רמ"ה יש כו' ולקמן סי' ק"ה סעיף ה' (ואף"כ לקמן סי' ק"ם סעיף ה' (וא"כ אפשר למה שכתב כאן שהקנה ממנה)ודוחק לחלק בין ממילת כתובה לממילי' לאן בדבל שמלבדו : (סב) שתעשה בבגדיה ותכסיסים מה שתרלה וכו'. משום דיכול לפי כוונתו להשמיל לו להפקיד בידו אחר כדי שלא יוכל הבעל ליקחשמבל לא למכר, ולימנס לאחר כי הבעל מייב בכסות אשתו ואם תמכור בגדיהשלו יצטרך לעשות לה לחריס ועיין בטור : (סג) קודם שיעבד לשמעון בגבות . מע"פ שרלונן שיעבד לשמעון כל מה שעתיד לקנות והיה אתם בחיי הבעל וש"ב יזכה רלונן מכח דלקני שלו מ"מ מאחר שהיא בשעבודה לגלי בחיים ושעבוד דלקני לא חל אלא לאחר פיכוחו הבכסי' לידו היינו לאחר מיתת אשתו ולזו קנה השעבוד בחיי אשתו :

צא (א) אשה שהכניסה ס"ת לבעלה לשון הכניסה משמע שנתנה לו בס"מ בנדוניתא והוא קיבל עליו בתורת ל"ב אבל אם הס"ת נשאר לה בתורת כ"מ יכולה למחול מאחר שהקרן שלה אבל רלוני בספר התרומות כתב בשם הרמב"ן דלמ בכ"מ ידו כידה והיא יכולה למחול וכן פסק בח"מ סי' ס"ו סעיף כ"ח : (ב) לומר פרוע הוא. היינו בית לו נחמנות דבשאר מוכרי, יכול לומר פרוע על שטר שים בו נחמנות מינו דמי בעי מחיל ליה כמבואר בח"מ סי' ס"ז סעיף כ"ד אבל בתן בו נחמנות שם הלוה טוען פרוע לריכה היא ליבבע כדלתיתא בח"מ סי' הל"ל סעיף ע"ז ואם היא רוצה ליבבע לא יפרע הלוה ואין הבעל יכול להכריחה שתבבע לשקר מאחר שהיא מודה שהוא פרוע: (ג) מלוה ע"פ תיכה יכולה למחול ואם הוא תוך זמנו שתן הלוה נאמן לטעון

פתחי תשובה

(עז) תיכה טורפת לוותו . ענכ"ם בשם כ"ם סב' וס"ם שם כתכם שטר נפ"ע מכני כו' ועיין נס' ישועות יעקב ס"ק י"ע שסביב עליו ודעתו להיפך דלא כמכ"ם ס"ב : (יז) דאם כאשה קנאן המעות עיין נס' ישועות יעקב דלאו דוקא דמי שוין כתכירה לף נתנן לך סך מוצט מהני ס"ם :

טורי זהב

אם שתק בשעת צוואתה לא מקרי נדר : [ה] וכן אם קבלה עליה אחריות בפי' דאע"נ דקי"ל בכך המכירות אחריות טיס ומן חסתם הוה אחריות שאני התם דאנן סהדי דכא שדי אינש זוזי בכדי כדאית, פ"ק דב"מ משא"כ בזה דהיא לא קבלה המעות מן חלוקח ואם אירע שקבלה כתב רמ"א דאין שייך לומר נחת רוח כו' ונראה דאפי' קבלה היא המע' ואמרה שאינה מקבלת אלא בשביל שליהות בעלה יכולה אח"כ לומר נחת רוח ואיני יודע ופעם א' בא לפני חביעה מן חקוקח קרקע שתבע ראש' שמת בעלה ובחיי בעלה נתנה היא עם קנין סודר כדרך העוכסולא היה שום פרעון לכלק את הערעור ותבע חקוקה את האשה לומר את מחוייבת לפצות את המערער ממני שהרי בשטר מכירה שבידי עיין באשה ואחר בעלה אחריות עליכם הנזכר בשטר המכירה ואשה טוענת לא נכנסתי אלא לסלק הערעור שלי שאני לא אערער בכתובתי ואיינו אחריות דנפשה אבל לא אחריות דעלמ' כמו שמצינו בפרק ח"ה דף פ"נ שיש חילוק בין אחריות על המכירה שמכר לך בעבי אבל בערער שמצר אחר לא קבלתי עבי לפצות.ובעין זה נזכר בסוף סי' זה בב"י בשם תשובת רמב"ן ופסקתי אעפ"י שמורגל בפי העולם כך דקוקחין קי"ם באשה ואחר בעלה מבח כתובתה שבא טרף בכתובתה מ"ם כיון שמפורש בשטר מכירה שקבלו עליהם אחריות המכירה וכל מי שמצוה לכתוב שטר דעתו עב המנהג אבא שלעיב סי' זה בב"י דף קכ"א כתב בב"י בשם ר"ן בשם הרמ"ה על דין המבוחת דצריך לכתוב ונחנה לו מתנה גמורה כו' כיון שהכל כותבין כן נדון לשופרא דשטרי עד שיכתבו

(עח) אם קנו מיד הלוה כו' כמו בקרקע נ"ע א) ולכן תיכה כו'. עמ"ש בח"מ סימן ס"ו סעיף ב) וכ"ם כו'. ע"ם סכ"ח : ג) דקי"ל כו'.נ.נ"כ

באומר כן לפנויה [א] אבל האומר לנשואה נכסי לך ואחריך לפלוני ומתה ה) אחריך קונה ולא הבעל ד) לפיכך האומר לנשואה נכסי לך ואחריך לפלוני ד (ד) ומברה ה) ומתה ה יעמדו ד) נכסים ביד הלוקח :

ג ו גבו לאשה קרקע מבעל חובה (ה) ה) ונשאת ו * ומתה וירשה הבעל אע"ג דשומא חוזרת לעולם הכא אינה חוזרת ז דבעל כלוקח הוי והוי [ב] כאלו מברתו לאחר וכן אם גבו ממנה לבעל חוב ונשאת ומתה וירשה ה אין מחזירין לו ו) השומא :

ד ו) ז היה עליה מלוה על פה ואח"כ נשאת ט אינה נגבית ז) מהבעל דמלוה ע"פ אינו גובה מהלקוחות :

הגה י ז) מיהו אם (י) המעות שהלוה בעין תייב ת) לכלם (ר"י והמרדכי)

ח) ואם בא המלוה קודם שנשתה ותלה לנתות נשומות עד שתפרעהו ונלה יפסיד שלו יא הדין עמו ותע"פ שעדיין לא הגיע זמן הפרעון (ב"י בשם כ"י) ת אבל אם היה עליה מלוה בשטר יב גובה ט) מנכסים שהכניסה לבעלה (ז) [ג] ט) קהל שעשו ביניהם תקנות בקנסות ועברה אחד

תוס' ס"פ י"ל והר"ן תירץ בשם הרשב"ץ כיון שהשם לשכסוכי קיימא ס"מ מחריך שאמר שלא במקום שבעל מכל כשביח נשות' ס"ל לפרש: ד ומברה ומתה ואין להקשות לדעת הרמ"ם דשבירה ליה בעלמא אם מברה מוליא הנוף מ"כ אפשר לו' לחריך יקנה ולא הלוקח דהלוקח לא קנה בחיי דאחי דשבח להכותן סילק את שבעל ואמר מחריך ליקני ות"כ לא הוי בעל כלוקח רשתון והלוקח קנה הנוף אפילו לדעת הרמ"ם רק להשבעל לוכל פירות במייה ואח"כ זכה הלוקח והוא קודם לאחריך מ"מ : ה יעמדו ביד הלוקח הלוקח כי השבעל יכול להוליא מן הלוקח ואחריך מן השבעל והלוקח מן אחריך לכן יעמדו ביד הלוקח ואין השבעל ואחריך יכולים להתפשר ביניהם להפסיד את הלוקח תוספות והטעם דלמוקמי ביד הלוקח מבואר בשיים מטוס הלוקח דהוליא ממון הוא מפסיד ואם ניתן בחתכה לא' כולם שויזחוזר חליה ויעשו פשרה ואם חייבין לפסידת לקוחות ולא אמרינן חיכו מפסיד לנפשיה וקנה מיד השבח לים לה בעל תירלו תוספות ס"פ י"ל דיעשו פשרה עם אחריו ויפסיד השבעל : ו ומתה בח"ם ס"ס ק"ג לא כתב המחבר מתה ואתם כשיטות הרמב"ם דס"ל דהסוגיא מייבי כשבית אי לכן נלרך שם הטעם הבעל הוא לכלוקח מטוס דאי הבעל לא יוכל יורש להחזיר מטוס בחייה לא שייך לו' דהוא יורש שלה וכן היו מחזירים לו אם היה דיכה כיורש חלא מפני שדינו כלוקח לכן חינו מחזיר בחיי וכן אין מחזירין לו ואחר מותה חינו מחזיר אפי' אם היו כיורש להא הרמב"ם ס"ל אפי' יורש ממילא חינו מחזיר וכן פשט המחבר ותימה מ"ש כאן ומתה וכתב דבשבעל כלוקח ת"ל אפי' אם היו כיורש נמי חינו מחזיר. ומ"ש שם הרב רמ"ה ומת' למר זאת מדברי הב"י שם המפרש כן דברי הטור ואין מוכח וכבר הביא עליו ב"ח בסי' זה וכן כ"כ דין זה מפורש בסמ"ע בסי' ק"ל ס"ק ל"ג ס"ק ה) ומתה ו. ועיין בח"מ ב"ס ו) השומא . ושומא לפרעון כתובה אם מחזירין עיין מטוב' מהרם"ל סי' נ"ו ותשוב' רמ"ח סי' ק' : ז) מהבעל . ואם אפם המלוה לא מפקיען מיניה'הר"ם אלפין סי' י"ז ומהריב"ל ק"ח סי' י"ב סי' ע"ד.והב"ח אחריך והפלה בב"ב אפילו אם אפם המלוה לא מהני אלא אפילו מוכרים בטובת הנאה . וכ"מ מהני אפיסה ודוק' אם אפם ר"מ אלא אבל אם אפם הפירות מן הקרקע לא מהני אפיסה כי הפירות שייכים להבעל ע"ם . וכל זה חיירי אם הכניסה לו אבל אם הבעל חייב לשלם מן מה שהכניסה לו אבל משלו לב"ע אין חייב לשלם כמ"ש אום' פרק המקבל דף ק"ד תניא רבי יהודה אומר אדם מביא קרבן עשיר עד אשתו אלא דקשה אדרבה דיהא כתבו התום' שם דרוקא בקרבנות שהם חובה לכפר כגון לידה וזיבה כו' אבל קרבנות שנדרה ונדבה קודם נשואין או לוחה ואכלה לא ישלם כו' וה"ה להה בשהיא תחת"ו לצו"ך מה שאינו משעבוד לה דלא ישלם ובלא שום ראיה פשוט הוא דאל"כ אם יקניט חלו"ושלים לאיבוד ותחייבנו לשלם ק' מנה בכל יום כו' דלא כרב אחד שחורת שהבעל חייב לשלם חוב אשתו שהלוהה קודם שנשאה מכח רבי יהודה דהכא ע"כ ודאי צ"ע דהורות כהנ"ה זו אסלא שתחילת נעשית התקנה בפי' שכך אישי ישלם עבור אשתו אם העבור על התקנה כנ"ל אחר זמן ראיתי שדין זה הוא מת"ה סי' רס"ב ומביא ראיה מפ' המקבל חייב לשלם ומייתי ראיה מהירושלמי דאמאכלת חכב חייב לאביא קרבן בשבילה אפי' נתחייבת קודם שנשא כך היא לדעת התוספות והמרר' אבל לפירש"י דיקא שנתחייבת והיא תחתיו ת"נ כשעברה וחייבת קנסדהיא עבירה נמורה דנשבע שלא לקיים התקנה דהוה כמו שבועת שוא והקנס בא ע"ם לכפרה דמי קצת למביא קרבן על חשאתו וצ"ע אי הנדון דומה לראי' ע"ל ותימא ע"כ רמ"א שכתב בבירור שחייב אבעל לשלם ובעל ת"ח חשאירו בע"ע ובאמת לידה זה לחייב קרבן מן חתורה כמו קרבן לידה או זיבה וה"נ באוכלת חכב וחרי התום' עצמם דחו זה שם וכתבו שא"צ לראיה שפשוט ואין לנקום אנחנו ונוציא ממון ע"כ נלע"ד דאין להוציא ממון ע"י כפי' בזה :

באר היטב

תלוי בפלוגת' במ"מ סי' ע"ח אם היא לריכה ליכתב : ג) לפלוני . מי שאמר נכסי לבמי פלוגית ואחריה ליורשים סתולדים מנופה והכא היתה פנויה . דמי לאומר לנשואה ואחריך לפלוני לכיון דבפירוש שלק את הבעל מלותו זכות ואמר ואחריה ליורשי'הולדים מנופה הרי הוא כאומר אחריך ליקני בעל לא ליקני רשד"ם סח"ה סי' ק"ך ומהרש"ך ס"ב סי' קל"ה : ד) נכסים וכו' . עיין מ"ם הח"מ ס"ה ס"ק ד'.ולכאורה נעלמו מעיניהם דברי הסמ"ע בסי' רמ"ח ס"ק ל"ג ס"ק ה) ומתה וכו'. עיין בח"מ ס"ם ק"ג ס"ק ה) בסמ"ע והם"ך שם . ועיין ח"מ ב"ס ו) השומא . ושומא לפרעון כתובה אם מחזירין עיין מטוב' מהרם"ל סי' נ"ו ותשוב' רמ"ח סי' ק' : ז) מהבעל . ואם אפם המלוה לא מפקיען מיניה'הר"ם אלפין סי' י"ז ומהריב"ל ק"ח סי' י"ב סי' ע"ד.והב"ח אחריך והפלה בב"ב אפילו אם אפם המלוה לא מהני אלא אפילו מוכרים בטובת הנאה . וכ"מ מהני אפיסה ודוק' אם אפם ר"מ אלא אבל אם אפם הפירות מן הקרקע לא מהני אפיסה כי הפירות שייכים להבעל ע"ם . וכל זה חיירי אם הכניסה לו אבל אם הבעל חייב לשלם מן מה שהכניסה לו אבל משלו לב"ע אין חייב לשלם כמ"ש אום' פרק המקבל

טורי זהב

וכך אמרו כנו בפי' כו' אחר כך (כתב) ונראין הדברים ברורים שהכך לפי ראות חדיינים שא"א לומר באשה שתדע בנוסח השטרות רגילין לכתוב שכך אמרה לנו בפי' כו' הכי נמי לפי ראות עיני חדיינים לענין שאם תתן בתובתה לפצות חו"ל למכור צ"ב נראה דוה גם כן תקוני במנהגות המקומות המנוכר לעיל סימן פ"ח סעיף א' לדידן שכותבין שהם שקיבל אחתן סך כך וכך נעשה עליו כל מה שיכנסה בחוב דעלמא ויכול למכור כך מה שהכניסה כמו שאר חוב :

סימן צא [א] אבל האומר לנשואה כו'

דמ"ה אמר לה כן דניחא ליה דאחריך ליקני ובעל לא ליקני אבל בפנויה לא עלה על דעתו אלא למעוטי שאר יורשים נ"י פרק י"נ וסיים בשור אבעל יכול להוציא מיד אלקוחות פי' כיון שהבעל יורש אשתו מוציא מיד אחריך כיון דהאשה מברה אשדה לא שייך מידי ואין להאחריך אלא מה ששיירה האשה ודוקא מתה אבל לא מתה אע"ג דהבעל מוציא מיד אלקוחו' לראיש כעיל בסי' צ' וחמכר בטל מיד מ"מ אין האחריך מוציא מן הבעל בחיי האשה דה.על אוכל פירות אפילו בנכסים שנשלו לה קודם שנתארסה כ"ש במה שנפלו לה אחר שניסת : [ב] כאלו מכרתו לאחר ע' בח"מ סי' ק"נ דאם נמסרה הקרקע לא אמרי' שומא חדרא : [ג] קאמ' שעשו תקנה כו' לא ידעתי מקור לזה אולי נלמדות מהאיא דבם' המקבל בב"מ דף ק"ד תניא רבי יהודה אומר אדם מביא קרבן עשיר עד אשתו אלא דקשה אדרבה דיהא כתבו התום' שם דרוקא בקרבנות שהם חובה לכפר כגון לידה וזיבה כו' אבל קרבנות שנדרה ונדבה קודם נשואין או לוחה ואכלה לא ישלם כו' והיה להה בשהיא תחת"ו לצו"ך מה שאינו משעבוד לה דלא ישלם ובלא שום ראיה פשוט הוא דאל"כ אם יקניט חלו"ושלים לאיבוד ותחייבנו לשלם ק' מנה בכל יום כו' דלא כרב אחד שחורת שהבעל חייב לשלם חוב אשתו שהלוהה קודם שנשאה מכח רבי יהודה דהכא ע"כ ודאי צ"ע דהורות כהנ"ה זו אסלא שתחילת נעשית התקנה בפי' שכך אישי ישלם עבור אשתו אם העבור על התקנה כנ"ל אחר זמן ראיתי שדין זה הוא מת"ה סי' רס"ב ומביא ראיה מפ' המקבל חייב לשלם ומייתי ראיה מהירושלמי דאמאכלת חכב חייב לאביא קרבן בשבילה אפי' נתחייבת קודם שנשא כך היא לדעת התוספות והמרר' אבל לפירש"י דיקא שנתחייבת והיא תחתיו ת"נ כשעברה וחייבת קנסדהיא עבירה נמורה דנשבע שלא לקיים התקנה דהוה כמו שבועת שוא והקנס בא ע"ם לכפרה דמי קצת למביא קרבן על חשאתו וצ"ע אי הנדון דומה לראי' ע"ל ותימא ע"כ רמ"א שכתב בבירור שחייב אבעל לשלם ובעל ת"ח חשאירו בע"ע ובאמת לידה זה לחייב קרבן מן חתורה כמו לידה או זיבה וה"נ באוכלת חכב וחרי התום' עצמם דחו זה שם וכתבו שא"צ לראיה שפשוט ואין לנקום אנחנו ונוציא ממון ע"כ נלע"ד דאין להוציא ממון ע"י כפי' בזה :

חכמת שלמה

סי' צא סעיף ג' וכו' כ"כ ע"י ב"י ס"ק מ' מ"ם היינו להוליא דלהוליא מיד אבעל לאחם לאפסד לוס לא מייבי'כיון דמזכדין אין לריכלהאזיר רק מטוס ואפילו בטוב ואיבר אבל להוליא מיד המלוה שפיר מייב' לאפסד המלוה דבזה אפסדת לפיקוד כיון דאן הדין לחלריך להאזיר מיובי' לפסידת המלוה. אך מ"ם התום' בקוטייתם דיכו' כיורש מטוס פסידת דיבי' אף דלאפסד אלוס לא מייבי' כ"ל ולאה אטוס אכאן לאפסד אבעל נראה פירושו בפשוט לפיל שפיר לא מייבי' לאפסד אלוס כיון דאבעל רולה להיות לוקח כו' אבל כאן כפי ללא אטוס רולה שיזכו לו ואין רולה אאה רולה שיזכו לו ואין אאוסר לפי בתוס' ואפי' אם אאה אוסר אפשר דאין אומרים רק הכא אומרים דכיון דאבעל אינו יכול לאחר אלא אם כן אאה אוסר אין אומרים דאאה אוסר אלא אם כן אבעל רולה לאחר ואז אאה אוסרת ואפשר דלכן לא הזכיר אאה בדברי הב"י שם אלא אבעל לפי שאבעל הוא עיקר אאה אינה אוסרת אלא בשביל אבעל ול

דכסמוך ובד"מ לא מלתי מזה רק שסתם וכתב ועיין בתוס' ב"מ דף ק"ד ע"ג בד"ה הכי גרסינן בתוספת׳ : (ח) שלח סבלונות למשודכת וכו׳ . לשון התוספתא והיא מומרת שמין לה לשלם כי היכי דלכתב ואכלת כל הסבלונות תשובה מה הכניסה לבעלה כ"מ וכו׳ הלכך נובה מכ"מ שהכניסה לו וכתב מהרי"ק בשורש י"ח דדוקא הכניסה לו כ"מ הוא דגבי מהבעל הא לאו הכי לא ואע"ג דחשיב ליה כמלוה בשטר ובמתח קצה הא מלוה בשטר עדיף מן הלקוחות ולמה לא יטרופין מן הלקוחות כל שלא כתב לגבי כדכסמוך. בהג"ה אבל כ"מ אבל כתב לגבי סלוק מועיל אף בשטר דמשעבדי לא חשיב לוקח גמור כי אין לו רק פירות ועדיין הגוף של המשכן ע"כ טורף ממנה : (ט) להחזיר המותר . נראה דלאו דוקא שאין המותר כעין רק דברים אחרים הבאין מחמת המותר שלקחה לריך הבעל להחזיר דמ"מ גזל הן בידה ואע"ג דלעיל סי' ל' ס"ק כ"ח לא כתבתי כן יש לחלק מ"מ למעשה לריך להתייצב בדבר : (י) והתחייבה בכתובתי וכו׳ . כל מה שהתחייבה לו ואם נתחייבה בקנין מתקיים בה"ה דאין החתן מוליא רק הקנס ועיין מ"ש לעיל סי' נ"ח : (יא) לבעלה חוב מעלטלים לגבי קרקע.ע"ג דבמ"מ סי' ס' נתבאר שאפילו שאין טורף ממעלטלין אפילו הכי לגבי קרקע מהני מכר או נתן או מכתן מפני תקנת השוק אפשר לגבי בעל ל"ש תקנת השוק : (יב) חיוב נובה מבעלה . כבר כתבתי בסמוך ס"ק ז' דבכ"מ נובה מבעלה אף בלא לגבי שאפילו לא עשתה לו שטר בחוב. וכתב בד"מ דאפשר לומר דלאחר מיתת האשה שאין הבעל בא אלא מכח יתומיה אין חיוב נובה מבעלה אף בלא לגבי אבל בחיי האשה אף שאין יכולה לו שוויא רק כיורש מעלטלין דאפשר דאחריני לא חשיבי לה שוויא כלל ומלוה גמור הוא ולא מהני לה שום תירוץ אפילו לאחר מיתת האשה כמו שכתבתי בסמוך ס"ק ז' ולא מלתי מזה רק שסתם וכתב ועיין בתוס' ב"מ דף ק"ד ע"ג בד"ה הכי גרסינן בתוספת׳ : (ח) שלח סבלונות למשודכת וכו׳ . לשון התוספתא והיא מומרת שאין לה לשלם כי היכי דלכתב ואכלת כל הסבלונות תשובה מה הכניסה לבעלה כ"מ וכו׳ הלכך נובה מכ"מ שהכניסה לו וכתב מהרי"ק בשורש י"ח דדוקא הכניסה לו כ"מ הוא דגבי מהבעל הא לאו הכי לא ואע"ג דחשיב ליה כמלוה בשטר ובמתח קצה הא מלוה בשטר עדיף מן הלקוחות ולמה לא יטרופין מן הלקוחות כל שלא כתב לגבי סלוק מועיל אף בשטר דמשעבדי לא חשיב לוקח גמור הוא ולא מהני לה שום תירוץ אפילו לאחר מיתת האשה כמו שכתבתי בסמוך ס"ק ז' ולא מלתי מזה רק שסתם וכתב ועיין בתוס' ב"מ דף ק"ד ע"ג בד"ה הכי גרסינן בתוספת׳ : (ח) שלח סבלונות למשודכת וכו׳ . לשון התוספתא והיא מומרת שאין לה לשלם כי היכי דלכתב ואכלת כל הסבלונות תשובה מה הכניסה לבעלה כ"מ וכו׳ הלכך נובה מכ"מ שהכניסה לו וכתב מהרי"ק בשורש י"ח דדוקא הכניסה לו כ"מ הוא דגבי מהבעל הא לאו הכי לא ואע"ג דחשיב ליה כמלוה בשטר ובמתח קצה הא מלוה בשטר עדיף מן הלקוחות ולמה לא יטרופין מן הלקוחות כל שלא כתב לגבי סלוק מועיל אף בשטר דמשעבדי לא חשיב לוקח גמור הוא ולא מהני לה שום תירוץ אפילו לאחר מיתת האשה כמו שכתבתי בסמוך ס"ק ז' ולא מלתי מזה רק שסתם וכתב ועיין בתוס' ב"מ דף ק"ד ע"ג בד"ה הכי גרסינן בתוספת׳ : (ח) שלח סבלונות למשודכת והלכה ונשאת לאחר והלה תובע סבלונותיו יד (ג) דינם כמלוה יא) בשטר : הגה אם לקחה יותר מכתובה ונפטרת לריך הבעל (ט) לגבות הסבלונות דכל מלו קלא איתא להו ומלין דרך לעשות בהן שטר לכן הוי כמלוה בשטר (מהרי"ק סי' כ"ה) יא) מאי נילף מהך דסבלונות טו מין מייב יב) לגבי (כ"י פ"ה י"כ) אשה שנדכה אחת לחיים (י) ונתחייבה בכתובתה ואח"כ נפטרת בעלמה לחיים מהמשודך לבתה מוליא כלו׳ אם שתחייבה מבעלה מכניסה שהכניסה לו דהוי כמלוה בשטר מע"פ שבעשה שעשתה הדומין לבתה טז [ג] עדיין ג] לא נפרעה על כתובתה מ"מ מאחר דנפרעת לבתה מגלי מילתא למפרע דמה שעשתה תחילה בדין היה (כ"י בשם תשובת הרשב"ם) י"ל הא דמלוה בשטר גובה מן הבעל מכניסה שהכניסה לו היינו שהכניסה לו קרקע או מטלטלין וכתבה (יא) לבעלה חוב המטלטלים יז יג) אבל קרקע אבל לא כתבה לו אבל הא שהכניסה לו יח רק מטלטלין אפי' מלוה בשטר (יב) חיוב גובה יד) מבעלה לאו ב"מ טורף ממטלטלין המשועבדים (תשו' רמב"ן סי' ל"ו) ומבואר בכוונה היא ומ"ש נראה להו דמכתובת עשיה שלא בפני בעלה יאר יותר מכתובתה חייב להחזיר בכל ענין (ועיין בח"מ סוף סי' ל"ז) (נתבאר לעיל) :

צב האיש שסילק עצמו מפירות נכסי אשתו ומירושתה ובו ח סעיפים :

א) * הכותב או האומר לאשתו בעודה ארוסה דין ודברים **אין לי בנכסיך א (א)** [א] אם מכרה או נתנה ט) קיים **(ב) ב** ואין לו בתשעת המקח ג) כלל (הגהות מלפפי) **וכל זמן שלא מכרה ולא נתנה הבעל ג אוכל הפירות ואם מתה יורשה א)** ג ואם כתב לה בן אחר הנישואין ד [ב] צריך לקנות מידו

מטלטלים ט"מ מפי' בלח אבל כ"מ לאו לוקח ממש הוא ומ"ש הרב רמ"א בסי' ס"ג מטלטלין לף בלח אבל דלפעמים מקום שפידת דאחריני לא שוויא רק כיורש מ"מ כיון דאפשר לגבות מהם כל חובו שלהם ממטלטלין אבל מקרקעי לא גבי אלא מי שהוא לוקח ממש ולא מי שהוא יורש ועיין בתשובת מהר"ם סי' כ"ה :

צב (א) אם מכרה או נתנה קיים פי' אפילו לאחר זמנין דאמרי׳ בסוף כל שטר כתבתיה לעיל סי' ל' סעיף י"ח שאפילו מכרה קיים אפי' בלא תנאי ומ"מ מיירי כגון בנכסים שהיו בשעת התנאי אבל בנכסים שיבוא לה לאחר מכאן יתבאר בסעיף שאחר זה אם סילוק מועיל אף לדבר שלא בא לעולם: **(ב)** ואין לו בתשעת המקח כלל דאפילו בידה ליתן הקרקע עכשיו בתחלת ס"ק שלאחר זה נראה דלאו דוקא כלל אלא אפילו בתחלת המלוה אין לו שום זכות

אפי' בכ"מ אינו נובה דהא הסוגי' מיירי בתשובה בנכ"ג ח"כ ל"ל לפרש מה שמיירי בתשובה בנכ"ג כ"ש ס"ל דהוי לוקח ומ"ש הרשב"א והרמב"ן לא ס"ל כמהרי"ק מ"כ לית להו הרגיש מהרי"ק בזה ויותר נראה דהא דאמרי׳

אבן העזר צב הלכות כתובות

ד סח כסס ר"י ס כרמב"ם כפכ"ג מה"ת וכפי"ר"ם נמוק"יהרי"ף[ה]תבואי, כיה נקנו מידה ופיהם תרוסם ו רא"ש סח כ"ב כטור כסס מגיו כרח"ם ז סח במאכה מ כרמב"ם סח וכרא"ש דשקלי וטרי מלגיהי בגמ"ר וכדמפרש כתו' וכ"כ מהירושלמי ס"ה סכס ג"ז סח ממנ' סח וכרא"ש וכדמפרש כתוספתא י מכאי' סח דפ"ג פ"כ כ טור וסי"ה כסס מקלת בגתוים וכ"כ ר"ן ובכ"כ ר"ח סנרח דלא כפסק"כתשבי"ת ויל התם עכה"ת ל ס"ה כסמכרשב"א והרי"ן כסס רמכי"ם שכ' ותסיקנ'

הגהות רע"א

ח] סי' צ"ב ס"ח הגה קודם לתרוסין ט] ס"ב ס"ק ב' תשובת חוות יאיר סי' מ"ז ד' ל"ח וע"ש, ומהגה לפרים הל' זכיות ומהגה סי' י' : כ] ח"מ חות י"ב או עד לעולם כ"כ ע' השובת מהר"ם שטון סי' מ"ח :

שי למורה

(סי' צ"ב באה"ח)לכל קודסלתרוסין כ"כ עם"ך ח"מ סי' ס"ו ס"ק ל"ד מ"ם כזה וכבר נתלח כזה מחלוקת גדולה בתשו' חוות יאיר וכתהם השובו, וע' נחלת שבעה ובתשובת נובי"ז תלח"ק תוה"ש סי' ו ובספרי חלק לשבעה על נחלת שבע:בירורי כדברי:

חכמת שלמה

כאלו ה"י תשות בלותה בעין כו'. ולדידי דברי ב"ח מחוך מדת הינוך כ' מתחלם בפסיטות שנוסף מפמטלטלין לף בשטר הלח סם ה"ו בעין יש פלוגתא בין הפוסקים בסימן ק"ז סם מבהר ביורשים בהכסים כו' ומהי שמי דהוי ביורש פטור ולהה כ' בפשיטות שחייב ונם המוס שהרי כרמב"ן כ' בהילו הכ"ם בכאן שחייבי הב"ם בקרקע כו' ואיכ בקרקע לעולם היה בעין ומאי מבעיה לי' כלל אי נוסף מלוס ע"ם הלח שייך שנרת הב"דומאי דקרקע בשהאיב טפי ממטלטלין כו'. ועוד לף לס נתחוק דמיירי שכבר מכר הבעל בקרקע לאחר מ"ת מאי רחי' מייהי הב"ם שם מתחלם ממנ', ובדוייתא נימא דשם מיירי שהכהב"ם בעין ע"כ טורף לכל בשהיו בעין ים לומר שהיו טורף ומהיכא פשיט לי' מזה נראה שהין חולק כלל בין בעין לשהיו בעין רק מעות הלוחה לס היה עדיין בעין היו שהוחן בהמות לקחם מידו מתם ע"כ מחויב להחזיר שפיר לכל בקרקע ומטלטלין שהיו רק משומנת הין יכולה לטרוף כלל כמו מלוקת הבכל ותיהו ובע"נ לדפתי הוק :

ביאור הגר"א

קיו כו' : ב) לס בהגה כו'. פתו"ם ע"ח כ' ד"ה לח ובח דמשמע כו' וכן מיוק ברמ"ם ברע"ם בכותב לכל הר"ן ורישב"ם שהרו דבריהם דלמרו לפני ר"ג בפיח בעלמה הוה ולח דס"ל כן ורחים מתם"ם כהלן כו' ולח תוקמוהו בלמרו לו ותי' דהתלח מבני בכ"ג דלכ"ם מכרה בעל : נ) ויש מי כו'. כתי' תוס' ורח"ם בל"ל וקושית ריטב"ח וכרי"ב מזהרו תו' שם מזה וכ' נדה"ם בל"ל פי' לח לאמרו כו' ורחים תירושלמי ר' ירמיה בפי קומי ר"ז כ' לה דין ודברים אין לי בנכסיך ונפלו לה לאחר מכלן מהו ויש לומר שהכהב על דבר שחינו ברשותו לבל הרמב"ן תירץ דשם מיירי שכ' לה לאחר הנשואין וכ"כ הרח"ם שם: ד) פלק כו' יכ"כ בכנ"ח שם וכמ"ם בגמרת כ' ותימה ליה מבל מילי כו' : ה) בשל"ל כו' ויש כו'. ערח"ם שם ורב חלפס כו' ופרמ"י כו' : ו) לבל מוכרים כו' הוספתא וירושלמי בביאו הרח"ם שם. וע' כרי"ו דסהם לח"ב כרי"ו ופתו"ם שם ד"ם דין כו' ופוד מדפקלו ושרו לליהים דלמרו' שם דתיר חלו כו' ביבמ"ח להו כו' וערח"ם שם וכנ"ח שם ד"ם פסק כו': ז) ולח כ"י מהני שם : ח) ויש"ח כו' . דגמרת דיהו פלוגת של התוספתא וירושלמי דלמרו' שם חלח בדשיירת וערח"ם שם : ט) לוקחין בפירות כו'. פשיטתם : י) ויש שגם כו' . מבכ"ג ושמעת"ל דמ"ם ולטעמיך דיחויא כוח דל"ק על ר'יהודה בלוס כ"ם בתוספ' וירושלמי בכל המוכרין בפירות ולוקחין

באר הגולה

קרקע מוכל הפירות ס"ג : ג) קיים . הב"י וב"ח וח"מ דייקו מדברי המגיד דמהני הקנין לחין לו זכות בפילו בפירות . והטור מוכל וס"ל דלא מהני חלא לענין המכירה . והב"ש כתב דלא מהני בפילו להטור חיירי בשאומר לו כותב דין ודברים אין לי בנכסיך . אבל בכלא אמר בנכסיך מהני אפילו לענין הפירות ס"ג : ד) בשלל . בלומר שסילוק משתמ' קחי על ס"ח ולא על ג"ב : ה) בהדיח . הדין סילוק נתחלק לג' חופנים . א' קודם תירוסין אין לו זוס זכות בנכסים ולא מהני סילוק בפילו בקנין . ואחר הנשואין מקרקע מוכל הפירות ס"ג : ג) קיים . הב"י וב"ח וח"מ דייקו מדברי המגיד דמהני הקנין לחין לו זכות בפילו בפירות . והטור מוכל וס"ל דלא מהני חלא לענין המכירה . והב"ש כתב דלא מהני בפילו להטור חיירי בשאומר לו כותב דין ודברים אין לי בנכסיך . אבל בכלא אמר בנכסיך מהני אפילו לענין הפירות ס"ג : ד) בשלל . בלומר שסילוק משתמ' קחי על ס"ח ולא על ג"ב : ה) בהדיח . הדין סילוק נתחלק לג' חופנים . א' קודם תירוסין אין לו זוס זכות בנכסים ולא מהני סילוק בפילו בקנין . ואחר הנשואין מקרקע מוכל הפירות ס"ג : ג) קיים . הב"י וב"ח וח"מ דייקו מדברי המגיד דמהני הקנין לחין לו זכות בפילו בפירות . והטור מוכל וס"ל דלא מהני חלא לענין המכירה . והב"ש כתב דלא מהני בפילו להטור חיירי בשאומר לו כותב דין ודברים אין לי בנכסיך . אבל בכלא אמר בנכסיך מהני אפילו לענין הפירות ס"ג : ד) בשלל . בלומר שסילוק משתמ' קחי על ס"ח ולא על ג"ב : ה) בהדיח . הדין סילוק נתחלק לג' חופנים . א' קודם תירוסין אין לו זוס זכות בנכסים ולא מהני סילוק בפילו בקנין . ואחר הנשואין

היטב

דידו כידה לריך סילוק בקנין ולח לח מהני סילוק על נכסים שיפלו לח"כ דהח קנין לח חל על דבר שחינו בידה וכן כתבו הרמ"ם והר"ן לפרש סירוסלמי דתני' ים לדם מתנה על דבר שברשותו וכו' מיירי בסילוק לחר הינשואין ס"מ סילוק לחר הינשואין לח מהני לנכסי' שיפלו לח"כ ובח"מ מסמע דמסופק בזה . ובשעת תירוסין דים לו זכות בנכסי' מהני סילוק שלו לפילו על נכסים שיפלו לח"כ : ז) מועיל כ"כ הרמב"ן והרמ"ם והר"ן וכן משמע מתוס' דים בכותב וכן דעת הע' ומביח רחים מדמהני סילוק מפירו' חע"ג עדיין לח בח לידו ולגודה וכגמיי כמ"ש בסי' ל' וכן פסק בח"מ סי' ר"ט וכן עיקר : ח) ויש מי שחומר שחינו מועיל ולפשר שמלייק כן מתוס' דים החשה שיפלו שהקנו ג"כ קוסי' הרמ"ם שהקנחי בסמוך לדינה דמתני' דמכירתה קיים מה שנפל קודם הינשואין ס"מ מהני הסילוק ותירלו בע"ח ולח תירלו כתירון הרמ"ם דמהני לנכסים שיפלו לחר הינשואין ס"מ דס"ל דלח מהני הסילוק ויש לדחות : ט) סתם הנכסים הכתובים בכתובה כבלל כלו' הסילוק הקנה דלח משמע קלי על ס"מ ולח על הנל"ב : י) ולפי נכסי' שיפלו לכלורה הקנה דלח משמע כן מרמב"ן והרמ"ם והר"ן דהח תירלו קושי' הנ"ל מה מהני הסילוק לדיל דמתני' וכתבו דמהני לנכסים שיפלו לחר הינשואין ו"מתני' לייר בסילוק סתם ולח התנה בפירום על הנכסים שיפלו לח"כ וכן מוכח מתשו' מהר"ם שהבימו המרדכי והג"מ דס"ל פירות הוי בנכסים שיפלו לח"כ מ"ל לריך הקנה סם ולימ' מסילוק פירות ס"ל דכ"ע מ"ל לריך הקנה בפירות הוי בנכסים שיפלו לח"כ מ"ל לריך הקנה בפירות ולח מהני הסילוק בלח הקנה ולפ"ז ל"ל דלריך הקנה בפירות משום דס"ל פירות הוי בנכסים שיפלו לח"כ

פירות מוכל לכ"ע אם לא בכותב ג"כ עד עולם וכנ"ל : (יד) ה"ז לא ירשנה מכל מוכל פירות וכו'. ואם מכרה או נתנה מינו קיים כל זמן שלא אמר דין ודברי אין לי בנכסיך : (טו) אם התנה עמה אמר שבעת' . היינו אפי' בקנו מידו דשלא קנין לאחר כשומרין לעניין ירושה כ' הרמב"ד שסילוק פירות, לאחר מותה היא ומינה הקנאה לשום אדם ה"ל כקנין דברים והשומרין כבר חלו על הכל אבל תנאי דקודם כשומרין לא חלו משא"כ שלא ירשנה אמרי ממון הוא וקיים עכ"ל הרמב"ד בהשגותיו : (טז) התנה עמה אחר כשומרין כו' . היינו בקנין שכל תנאי שאחר כשומרין צריך קנין וכ"כ הב"י בשם הגהות מרדכי ואם לא התנה קיים אבל אם מכרה או נתנה קיים אבל אם מתה ירשנה ומשום דכתב לה אחר השומרין אבל אם כתב לה קודם כשומרין לעולם כחייך וכמותך מסתלק הוא מירושתה וכנזכר לעיל סעי' ז' :

צב (א) ומינה נגבית אלא לאחר מיתת הבעל וכתב בד"מ דאפי' היכא עדיין מותרת להבעל אפ"ה יש לה כתובה מיד וכו' ע"ש ועי"ל סי' י"ב סעיף י"ג ועיין בתשובת הרשב"א סי' תמ"ה ובהגהות מרדכי פ"ק דתק"ס כתב דבמיס שלא"ס מגבין כתובה ומחלקין הנחלה ליורשין אבל הרמב"ד בהשגות כתב בפ"ז מהל' ירושין דהיורשין יורדין לנחלה מיום מיתת כתובת, שלוקחי קורא הם כשתובעת לאחר מיתה מה שכתוב ליכי וכן הסכים שם במ"מ ומ"מ מעוברת ומניקת ותוך"ג מדשיעבודמיתת הבעל מע"פ שמסור, להבעל מ"מ מוטלת כתובתה מיד דקרינן הם כשתובעת לאחר מיתה כשיגיע הזמן הקבוע ועיין במ"מ פי"ח מהל' מיאות ועיין לקמן סי' ל"ט סעיף ג' ועיין בהגהות מלפפי פרק החמה דף תק"י זה לשונו ול"ל שכל החם רמויה לגבות כתובתה מיד כשתתלמלמן מן תתגרש אלא לא זקוקה וכ"ם במקום שכותבים וכו' ע"ש : (ב) וה"ה מה שקיבל בגדוניא ומ"מ אם הגדוניא עדיין בידה או בידי יכולה להחזיק למזונות ועיין בח"מ סי' ל"ז סעיף כ"ד וסעיף כ"ו : (ג) אבל אם הוא מאיחא. כלו' שהוא ותן לה בגדוניא או שהיה קטנה שהיה ברשותו אז יכול להתנות עם הבעל לגרוע כח בתו ועיין בריב"ש סי' ק"ח : (ד) עד שתתגרש גרושין גמורין וכשתתגרש לגמרי אף שלא נתן לה כתובה אפ"ה אין לה מזונות ולא שייך עד שיעלם לה כתובה עד פרעתי מהרוטה עיין בטור וכ"כ : (ה) אלא מ"ש כאן כל זמן שהם עמה אבל אם נתנה מינו קיים כל זמן שלא אמר דין ודברי אין לי בנכסיך : (טו) אם התנה עמה אמר שבעת' . היינו אפי' בקנו מידו דשלא קנין לאחר כשומרין לעניין ירושה כ' הרמב"ד שסילוק פירות, לאחר מותה היא ומינה הקנאה לשום אדם ה"ל כקנין דברים והשומרין כבר חלו על הכל אבל תנאי דקודם כשומרין לא חלו משא"כ שלא ירשנה אמרי ממון הוא וקיים עכ"ל הרמב"ד בהשגותיו : (טז) התנה עמה אחר כשומרין כו' . היינו בקנין שכל תנאי שאחר כשומרין צריך קנין וכ"כ הב"י בשם הגהות מרדכי ואם לא התנה קיים אבל אם מתה ירשנה מכרה או נתנה קיים אבל אם מתה ירשנה (יז) ה"ז מינו מוכל פירות כלל ואם מכרה או נתנה קיים אבל אם מתה ירשנה ומשום דכתב לה אחר השומרין אבל אם כתב לה קודם כשומרין לעולם כחייך וכמותך מסתלק הוא מירושתה וכנזכר לעיל סעי' ז' :

צב (א) ומינה נגבית אלא לאחר מיתת הבעל וכתב בד"מ דאפי' היכא עדיין מותרת להבעל אפ"ה יש לה כתובה מיד וכו' ע"ש ועי"ל סי' י"ב סעיף י"ג ועיין בתשובת הרשב"א סי' תמ"ה ובהגהות מרדכי פ"ק דתק"ס כתב דבמיס שלא"ס מגבין כתובה ומחלקין הנחלה ליורשין אבל הרמב"ד בהשגות כתב בפ"ז מהל' ירושין דהיורשין יורדין לנחלה מיום מיתת כתובת, שלוקחי קורא הם כשתובעת לאחר מיתה מה שכתוב ליכי וכן הסכים שם במ"מ ומ"מ מעוברת ומניקת ותוך"ג מדשיעבודמיתת הבעל מע"פ שמסור, להבעל מ"מ מוטלת כתובתה מיד דקרינן הם כשתובעת לאחר מיתה כשיגיע הזמן הקבוע ועיין במ"מ פי"ח מהל' מיאות ועיין לקמן סי' ל"ט סעיף ג' ועיין בהגהות מלפפי פרק החמה דף תק"י זה לשונו ול"ל שכל החם רמויה לגבות כתובתה מיד כשתתלמלמן מן תתגרש אלא לא זקוקה וכ"ם במקום שכותבים וכו' ע"ש : (ב) וה"ה מה שקיבל בגדוניא ומ"מ אם הגדוניא עדיין בידה או בידי יכולה להחזיק למזונות ועיין בח"מ סי' ל"ז סעיף כ"ד וסעיף כ"ו : (ג) אבל אם הוא מאיחא. כלו' שהוא ותן לה בגדוניא או שהיה קטנה שהיה ברשותו אז יכול להתנות עם הבעל לגרוע כח בתו ועיין בריב"ש סי' ק"ח : (ד) עד שתתגרש גרושין גמורין וכשתתגרש לגמרי אף שלא נתן לה כתובה עד פרעתי מהרוטה עיין בטור וכ"כ : (ה) אלא מ"ש כאן כל זמן שהם עמה

דמתני' ז לגון כרמב"ם ספ"ט ממיחר' דר"ח ה"ר יהי לפי כ"ב דק"מ ע"ב ח עור כדבכרי פירושלמי וכדפת כתוס' שם וכ"כ מהיו הרא"ש שם בפסקיו ט מכח דשלח רבינו כו' שם ל' קל"ט ע"ח י מימרא דר"י כו' כתוכות דף כ"ד ס"ח כ טור ל שם וכ"כ כרמב"ם שם מ שם בפסקיו מעובד' כירושל' קמיה דר"ח כ כריב"ם בתוס' סימן ס"ם מסקנא קגמ' שם בכתוכות לית להכא כלל כהי שתמה' כו' וכדפת כרי"ף דשלוכו קלי וכ"כ כרמב"ם בפ"א מ טור וכרמב"ם שם וכמ"ש ס"ה דח"ת נקראת ולא חלמנה ותכאי למזונות לימה חלת ימי מפר חלמנתה

הגהות רע"א

ג] ב"ש חות ז' מזונות מיד . כ"כ ס' כתו' ס' כתוכה דף ס"ט : ד"ה שומרת יבם סימה :

ג] ח"מ חות ז' וע' בסמ"ג . וכ"כ להדיא בש"ע לקמן סי' קי"ח ס"ו .

ד] ס"ד ה"ז כ"ה עם כגן. כ"כ ע' תשו' תשב"ץ ח"כ סי' קס"כ וע"ש :

ה] ס"ז אבל אם נתארסה . כ"כ וכיכי דכוי ס' קדושין ותפסה למזונות לית מיכי' ממש . הגהות כר"ם כתוכתה ומגרעה דלית לה מזונות לעולם כי"ב סי' ק"ד ציקה ליכם סוי ריע"ם סי' ע"ג כוכת כע"ם סק"ד בקלרה :

שי למורה

ס"י צ"ב סעיף ג' בחג"ת ויכולין ז' בשם כריב"ם דאל ג"ם כרא"ם ס"ק ח"י לתקן . כ"כ עב"ם ס"ק כתב דכיינו דוקא כל אלא הבעה ככתוכה דמגיש לה מזונות לאפוקי גליל ע"כ גם לאפוקי יהודה עכ"פ ג"ח כרא"ם כתוכ דלכ"ע אפילו כמזונות גם בג"ח כרא"ם הוא כן ע"ש . אבל אינו מוכרח לפ"ם כ"כ בשם סוא"ל ואסורה להבעל מחמתו י"ל דג"ח כרא"ם סוא"ל בקלרה ועי' בח"מ ס"ק ד' :

ביאור הגר"א

הגלי שבמתון קיום : ז) ויכולין כו' דשם במתכגת תניא כמ"ש בגמ' וכ"ל: ח) ו"ל כו'. כתו"ם שם ד"ה מי כו' ובכתוכות פ"ג ע' ד"ה עשו כו' : ט) ובמקום כו' . מתרץ קושית תוס' דכתוכות ד"ה כ"ל: י) והוא מפרשם כו' כמ"ש ס"ל : יא) ואפי' לח פרעו כיון ל"ה ח': יב) אבל חבעה כו'. גמרא דכתוכות שם : יג) ו"ל כו'. כרא"ם מירושלמי פ"ש : ד) ש"מ לכ"ע כמו כפוסקת לבן חשתו וכת חשתו כמ"ש כתוכות כרא"ם כרא"ם סוגיא ש"ס ו"ל סי"ח ומש"ה: טו) הבעוה כו'. תמוה, שם ד"ה לית כו' שמולקים פ"ג : טז) ו"ל כו' דכבר הפקיע עלמה מכבוד בעלה שם

פתחי תשובה

כתוכה חלת לפיות ניכולין כדין כחלמנה וכחפערופא של סימוחים חומר כי לח כוסיף לה מכה חלה כדי לסלק' מעל יתומיו כיון שכיוה רוצה להסחלק חין לה חלה מכה כאשר כתוב בכתוכתה וכפ"ב חין כאן ספק כלל חלה דדין עם כחלמנה וחכי ניכולין עד שיגדל ומתנה בכתוכתה ותנכה מתחיל זכה כרי כתב לה בכתוכה משמע כדיו כתוכה ממש וכמו שכתכה כרחב"ו כרשות כידה ליכון או ליטלם כן כדין מתנה כתחילה שכוסיף בכתוכה, ומוד שכל חדם יודע שחשתו ניכולת מנכסיו וחם כך היח' כוונתו כי' לו לומר תנו לה מלה זכה למזונותי' ועוד שודחי כח במתנתו ליפות כחם ולח לגרש כחם וחם חחם חומר תעול מחיתים ותסלק ממלחת מפסדת שכרי כשכה לחת יפלה מזונותיה למחר וחם היתה כוונתו לחת בידה כשהיה שתעול מחיתים ותסלק לו שתזון כמו שכ' בכתוכות' כי' לו לפרש כלכך ודחי ידה על העליונה ותתפרנס חם מרלם וכשתעבה כתוכתה מגבה מחיתים עכ"ל : (פ) ויכולין כ"ד לתקן . כתב כם' יהושוע יעקב דכשת וכבו כתי ניכוס כניכשרחל לסלק לחלמנה כתוכתה כל זמן שירלו סיורשים ולכ כשלת מכח על דעת המכגה היא נשחת ועשתה דחלמנה כיון שהמזונות ניוקר מחר מן מה שכי' מלפניט ודק ככתוב' כמו שכי' מקדם ואי"כ כל לחת לח כרלה לקבל כתוכתה רק כגדולי' ותכי' כ"ח טועלת גדולי' לכיות ניזונית לכך עכו כזה תקנה עכ"ל. וכ"כ כתבו' שבו"ח סי' קכ"ד וכוכת ג"כ ס"ח דכך נשפט כמכגה כתרומת חלו וכן עכו כלכה לשפט' ופ"ח פרלג. וע"ח עוד שכ'כן כמכגה ג"כ לכול חם כמחדור וכפ"ת כית מלינ דפקפ ע"ז דסוח נגד כהלכ' ומ"ת כורו ישתי דייני ק"ק פ"ם דמיין וחין לזון מדבריסס וחין לנרש כפי פתיגו חמגוגיסס כל ימי מינר חלמנות, כשל כרחם כל כתם שכיח לח תבעה כתוכה כ"ד ככ"ד פ"ש : (ו) לתקן כמקומן. עכ"פ ס"ח מוך מג"ח כרא"ם, ועי' כתבו' ח"ת סי' ק' שכ' כסכר כרור דדוקא חם לח תבעה כחלמנה כתוכה כ"ד ח"כ כל חם תבעה כתוכ' כ"ד חז כסכר מזה לח ניכר כריב"ם וכ"ש מידו. ליתן לה מזונות דדוקא כ"ד רלה לתקן כו' לכל ניכת שהכעה כתוכתה דמיקרח לח תיקנו לה רבנן מזונות ולכי ליתן לה מזונות חפי' בג"ח כרא"ם. ופ"ש שנכר זה הוח פשוט ולח כתבתי חלח לסולי' מדיין ל' שרלה לפטור חף כדתבעה כתוכ' ליתן לה מזונות מכר ג' חדשי' כרא"ם ובדר כרור שליח הדין כן עכ"ד ע"ש : (ו) על הפתחים . עכ"פ ע"ש וליון כגליון ש"ע דהגהות רע"ח ז"ל) : (וכ"כ בגליון ש"ע דהגהות רע"ח ז"ל) : (ו) על הפתחים . עכ"פ ע"ש וליון כ

כרוכים דמשפיסה היינו בדיבור בעלמא דודאי יש לתלות שמא תחזור מפיום זה לאכל כל היכא שנתקשרה בקנס ובחרם ליפע את פלוני ונקרעת כלתו על פי ודאי לפי הסכר' לפי לשון רש"י בפרק השולח גבי תוכעת כתובתה בב"ד כל היכי דגליא דעתה דבעי למיסבי הפסידה מזונותיה ואין לך גילוי דעת יותר היכא דעשתה שידוך וכתבה כתב תנאים והגבילו זמן לנשואין והא דהרמב"ם כתב נתארסה משום דבימיהם היו מתארסין מיד שנשתדכה :(יט) או עשתה לפותקי לאחר . פי' קרקע המיוחדת לכתובתה עשתה לפותקי לב"ח שלה ובעמא דכל הני דהוי כאילו נפתח כתובתה ואחר נפוי הכתובה אין לה מזונות:(כ)בין בפני שלשה נאמנים לומר שלא הפסידה מזונות ולא מחלה כלום אלא שהיה מוכרח לכך כיון שהיה מוכרח לכתוב כתובה ולא היה יכול לומר לה לא אתן לך כלום אם לא תמחלי לי על מזונות ואפילו הכי אין לה מזונות דכיון שהיה מוכרח לכתוב כתובה ולא היה יכול לומר לה לא אתן לך כלום אם לא תמחלי לי על מזונות אין לה

חפילו אם הכתובה בידה לריכה להביא ראיה ועיין במ' ובהג"ה : כה) ומ"ש בסמ"ע דלריכה לשבע כעין של תורה כמלוה על המשכון ומלתה דהרשב"ח חיה לו לריסה לשבע כעין של תורה ה"ג ממלוה על המשכון ותירץ בפריסה מסוס הנכסים מוחזקים בידה יותר ממשכון והוי כחלוי היתומים כתו להוליא מידה לכן ה"ל לשבע חלה חיסת מ"ס שהתה אתי מתרינן אם שהתה כ' חו נ' שנים וכתב הטור חפי' פרעו לה כתוכתם כנ"ד : (כח) מי שיחד לה קרקע בו) לאשתו בשעת מיתה שתהיו נזונית ממנו אם אמר יהא קרקע פלוני [טו] למזונותיך הרי ריבה לה מזונות ואם היה שכרו פחות ממזונות הראוים לה נוטלת השאר משאר נכסים ואם היה שכרו יותר מהראוי לה נוטלת הכל אבל אם אמר לה יהא קרקע פלוני במזונות כז ושתקה אין לה אלא פירות אותו קרקע בלבד :

יז מ אשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים ובאה [טז]ואמרה מת בעלי רצתה נזונת רצתה נוטלת כתובה אבל אם אמרה גרשני בעלי כה אינה נאמנת ונזונת מנכסיו [יז] עד כדי כתובתה :

יח כט (כט) (כח) אלמנה שאין שטר כתובה יוצא מתחת כז) ידה ב אין לה כח) מזונות [יח] שמא מחלה כתובתה או מכרה או משכנה אותה פ [יט] ויש חולקין :

יט כט) ע אלמנה ניזונת [א] אע"פ שלא נשבעת ל) פ וי"ח (והסנרא רלשונה ע"ש) :

כ ל אין אלמנה ניזונית אלא כע) מקרקעות בני חורין ולא מהמשועבדים לא מבעיא ך אם מכר או נתן הבעל בחייו ק אלא אפי' מכרו או משכנו לא) או נתנו היורשים לאחר מיתת אביהן אין מוציאין למזון האשה והבנות ודוקא שנתן האב מתנת בריא לא ר אבל ממנה (ל) אם נתן מתנת ש"מ ניזונת ל)

לשון הרמב"ם והוא דעת הרמ"ם ללא הפסידה מזומנתיה רק כתרתי לריעות' עלייה ופרולה. ויש להסתפק בדעת הרמב"ם עשידה פרולה מס דינה כעניה למופה : (כז) על היתומים להביא ראיה. חפילו במזונות ללמפרע כל שלא שהתה כ' חו נ' שנים וכתב הטור חפי' פרעו לה כתוכתם כנ"ד : (כח) מי שיחד לה קרקע לחמתו.

טו י אלמנה שתבעה מזונות מהיורשים והם אמרו שנתנו לה והיא אומרת שלא נטלה כד כל זמן שלא כד) נשאת (כז) [יד] על היתומים להביא ראיה כ כה או תשבע שבועת כה) היסת ותטול משנשאת עליה להביא ראיה או ישבע היורש שבועת היסת שנתנם לה :

טז כו (כח) ל מי שיחד קרקע כו) לאשתו בשעת מיתה שתהיו נזונית ממנו אם אמר יהא קרקע פלוני [טו] למזונותיך הרי ריבה לה מזונות ואם היה שכרו פחות ממזונות הראוים לה נוטלת השאר משאר נכסים ואם היה שכרו יותר מהראוי לה נוטלת הכל אבל אם אמר לה יהא קרקע פלוני במזונות כז ושתקה אין לה אלא פירות אותו קרקע בלבד :

יז מ אשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים ובאה [טז]ואמרה מת בעלי רצתה נזונת רצתה נוטלת כתובה אבל אם אמרה גרשני בעלי כה אינה נאמנת ונזונת מנכסיו [יז] עד כדי כתובתה :

יח כט (כט) (כח) אלמנה שאין שטר כתובה יוצא מתחת כז) ידה ב אין לה כח) מזונות [יח] שמא מחלה כתובתה או מכרה או משכנה אותה פ [יט] ויש חולקין :

יט כט) ע אלמנה ניזונת [א] אע"פ שלא נשבעת ל) פ וי"ח (והסנרא רלשונה ע"ש) :

כ ל אין אלמנה ניזונית אלא כע) מקרקעות בני חורין ולא מהמשועבדים לא מבעיא ך אם מכר או נתן הבעל בחייו ק אלא אפי' מכרו או משכנו לא) או נתנו היורשים לאחר מיתת אביהן אין מוציאין למזון האשה והבנות ודוקא שנתן האב מתנת בריא לא ר אבל ממנה (ל) אם נתן מתנת ש"מ ניזונת ל)

יטלים המעות קודם מותו : לא מכל מס נתן מכ"מ ניזוי להא המתנה מל מחר מותו ובמעת מותו מל מזונו' התשה ועיין בהרי"ף פ"ע ובמ"ה סי' רכ"ב

באר היטב

סה : כד) נשתה . חפילו מס הכתובה לינה בידה . ומ"ש שמשתה חפילו מס הכתובה בידה לריכה להכי' רחיה הנ"מ כ"ם : כה) היסת היינו למעין מזונות שלמבר מכל שלא להנתן ל"ש מס יחד לה מ"ל כ"ם : כו) לחמר . חמר לומר דלחר מקנות הנחתים ל"ה מס יחד לה מ"ל כ"ם : כז) ידה . היינו במקום שכותבים כתובה : כח) מזונות . משמע חפילו בשבועה לח תנכה מס הכתובה לינה בידה.

טורי זהב

בכתובתה אבל אם מכרה חכל אינה יכולה לחזור ולשרוף עבור כתובה דאחריו' דנפשה קבלה עליה עכ"פ ואם אינה חוששת לנביית כתובה יכולה למכור חכל בשביל מזונותיה : [יג] אפי' יום אחד אע"נ דבהרבה מקומות מצינו דיום א' בשנה חשיב שנה אחר ר"ה נ"ל דכאן שאני דבתר שעמא אזל' דשיערו חכמים כמה זמן עבידה לחמתין מלחבוע וזה חלוי בארילות הזמן כא בממכר מה שיש לו עם שנה וע"כ צריך שלא יהיה נחסר אפילו יום אחד דכל מדת חכמים כן הוא כמ"ש נבי מקוה מ' סאה חסר קורטב פסול' ונ"ל מדאמרו נ' שנים נם חודש העיבור בכללם דהיינו שלא ויתרה אלא נ"ש שלימות דהא בכלל נ"ש יש עכ"פ עבור וסתם אמרו נ"ש והיינו שלימות כמות שהן וכאן יש שעם לוה דאפשר חכמים כמה זמן עבידה לחמתין מלחבוע וזה חלוי בארילות הזמן כא בממכר מה שיש לו עם שנה וע"כ צריך שלא יהיה נחסר אפילו יום אחד דכל מדת חכמים כן הוא כמ"ש נבי מקוה מ' סאה חסר קורטב פסול' ונ"ל מדאמרו נ' שנים נם חודש העיבור בכללם דהיינו שלא ויתרה אלא נ"ש שלימות דהא בכלל נ"ש יש עכ"פ עבור וסתם אמרו נ"ש והיינו שלימות כמות שהן וכאן יש שעם לוה דאפשר חכמים כמה זמן עבידה לחמתין מלחבוע וזה חלוי בארילות הזמן כא בממכר מה שיש לו עם שנה וע"כ צריך שלא יהיה נחסר אפילו יום אחד דכל מדת חכמים כן הוא כמ"ש נבי מקוה מ' סאה חסר קורטב פסול' ונ"ל מדאמרו נ' שנים נם חודש העיבור בכללם דהיינו שלא ויתרה אלא נ"ש שלימות דהא בכלל נ"ש יש עכ"פ עבור וסתם אמרו נ"ש והיינו שלימות כמות שהן וכאן יש שעם לוה דאפשר

שטו כהן (כח) ל מי שיחד לה קרקע כו) לאשתו בשעת מיתה שתהיו נזונית ממנו אם אמר יהא קרקע פלוני [טו] למזונותיך הרי ריבה לה מזונות ואם היה שכרו פחות ממזונות הראוים לה נוטלת השאר משאר נכסים ואם היה שכרו יותר מהראוי לה נוטלת הכל אבל אם אמר לה יהא קרקע פלוני במזונות כז ושתקה אין לה אלא פירות אותו קרקע בלבד :

יז מ אשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים ובאה [טז]ואמרה מת בעלי רצתה נזונת רצתה נוטלת כתובה אבל אם אמרה גרשני בעלי כה אינה נאמנת ונזונת מנכסיו [יז] עד כדי כתובתה :

יח כט (כט) (כח) אלמנה שאין שטר כתובה יוצא מתחת כז) ידה ב אין לה כח) מזונות [יח] שמא מחלה כתובתה או מכרה או משכנה אותה פ [יט] ויש חולקין :

יט כט) ע אלמנה ניזונת [א] אע"פ שלא נשבעת ל) פ וי"ח (והסנרא רלשונה ע"ש) :

כ ל אין אלמנה ניזונית אלא כע) מקרקעות בני חורין ולא מהמשועבדים לא מבעיא ך אם מכר או נתן הבעל בחייו ק אלא אפי' מכרו או משכנו לא) או נתנו היורשים לאחר מיתת אביהן אין מוציאין למזון האשה והבנות ודוקא שנתן האב מתנת בריא לא ר אבל ממנה (ל) אם נתן מתנת ש"מ ניזונת ל)

יטלים המעות קודם מותו : לא מכל מס נתן מכ"מ ניזוי להא המתנה מל מחר מותו ובמעת מותו מל מזונו' התשה ועיין בהרי"ף פ"ע ובמ"ה סי' רכ"ב

תמותים מאד דמה בכך דנובה בעידי נט דאח"נ אם היה שייך שם מזונות היה עידי חנט מועילי' למזונו' מכח תנאי ב"ד אבא דאין שם שייכות חיוב מזונות משא"כ באלמנה דוראי מועילים ומועיכים נם למזונו' בהנאי ב"ד אלא דקשה על מ"ש תרא"ש דהא ק"כ דנובה כתובה בעידי מיתה כו' דאדרבה ק"ל בסי' ק' וכ"כ הרא"ש עלמו בס' שני דייני דהיינו דוקא במקום שאין כותבין כתובה אבל במקום שכותבין ואין שטר כתובה בידה נשבע היסת ונפטר וכאן ודאי מיירי במקום שכותבין דהא אמר שמא מחכה או משכני כתובתה משמע שכותבין ולמה אמר הרא"ש דק"ל דנובה כתובה בעידי מיתה אע"נ דהתום' כתבו בס"ק דב"מ דף י"ו כן מ"ש הרא"ש נופיה לא כ"כ ותו דהשטר כתב כאן דיש לה מזונות להרא"ש ובסי' ק' כ' דאין לה כתובה ואי"כ כ"ש מזונו' דאין הכתובה בידה המזונות הם תנאי כתובה ואמרינן ריש אע"פ דתנאי כתובה ככתובה דמי ע"כ נראה דק"ל כחך יש חולקים דהא כתב בסי' ה' דס"ל לאחרונים כאותה דיעה דס"ל שמקום שכותבין נובה בלא שטר כתובה ונם ברש"י פ' הכותב דף פ"ש מבואר שכ"כ משום דתנאי כתובה מעש' ב"ד הוא ומהא נפקא לן בב"מ הטוען אחר מעשה ב"ר לא אמר כלום וא"כ ה"ה למזונות ועיין סי' ק' פרוף י' מה שכתבתי שם : [כ] אע"פ שלא נשבעת (זו היא) דעת הרמב"ם ופיינו ביש שטר כתובה בידה דאל"כ הא אין פוסקין לה כלל כמוזכר בסעיף שקודם לזה (ויש חולקין) הוא הרא"ש שס"כ אפי' בלא כתובה ובלא שבועה מכח תנאי ב"ד (ט"ס הוא וצריך לחיות דעת הרמב"ם אף שיש שטר כתובה בידה צריכה שבוע' ודעת הרא"ש אף בלא כתובה כו' וכן הוא בטור) וכתב ב"י שנם הרשב"א בתשובה כ' על מה שהצריך הרמב"ם שבועה לאלמנה למזונו' אין רבותינו מודים לו שאין האלמנה נשבעת למזונו' לפי שאינה נשבע' אלא לכפופ כשתבא לגבו' כתובתה וכדמשמע פ' שני דייני נזירות בפלונתא דרב ושמואל כולי זו אחת מהשנות שחשיב הראב"ד על הרמב"ם נם מורי הרמב"ם ז"ל הביא ראיה מדנרס בפ' חשולח נבי החיא איתתא דאתיא לקמית דרבה בר רב חונא כוכי ע"כ וראיה זו מהשולח איתא בר"ן פרק שני דייני ותיינו דאיתא שם החיא דאתיא לקמית דרב' בר רב חונא לנבות כתובתה אמר לה מאי איעבד לך דרב לא מנכי כתובת' לארמלתא משום דנמנעו להשביעה אמרה ליה ליהב לי מזוני א"ל מזוני נמי לית לך קדאמר שמואל התובעת כתובתה בב"ד ליח לה מזוני כוכי ואם כדברי האומר דאלמנה תשבע תחיכה וסוף האיך אמר לה מזוני ליח לך מדשמואל הא לא משבעינן לה וכי חיכ' דרב לא מנכ' כתובתה משום שבועה ח"נ מזוני' וכתב הרין לדחות ראיה זו דאח"נ דכית לה מזוני מדרב מכח השבועה אלא דאי הוה אמר חכי דבמקום שאין חשש שבועה יש לה מזוני' כנון בקופצת ונשבע' וכיוצא דאפי' בקופצת אין לה מזוני' משום שאין תבעה כתובתה ע"כ דבריו ולע"ד אין בדחיי' זו ממש דאי היה רבה בר רב חונא חם שלא ישעו לומר בקופצת ונשבע יש לה מזונות אפי' בתובע' ח"נ עכשיו שאמר חשעם משום תובעת יש שעות שבמקום שאין תובעת יש לה מזוני ובאמ' אין לה משום דבעינ' שבועה ורב לא מכחא דאם משבעי' לאלמנה ואי היה רבה חם שמא היא תקפוץ לשבועה ויחסבור שיש לה מזוני' הא ודאי כאו מכחא דאם תרצה בקפוץ לשבע עדיין תקפוץ ותשבע ותטול הכתובה כי אותה חשבוע' ששייך למזוני חיינו שכא חפסה משל בעלה כלום ולא מכרה או משכנ' כתובה וזו היא נם ששייך על נביית כתובה כי אותה מבקש' מחילה אכא ודאי דאין סברא לומר כך שחי' נזהר מאיזה טעות אלא אי קשי' על הרמב"ן בראיה זו הא קשיא כי דהרמב"ן מוכח דכא כדברי האומר למזוני בעי' שבועה מכח רבה בר רב חונא הנ"ל אף אם נאמר אלא מאי דלא בעינן שבועה אכתי קשה מיד הוא טעמא דלא בעי שבועה דכיון שתשבע אח"כ כבסוף עכ' הכתובה אין צריך לשבע תחילה על המזונות א"כ כאן דרב לא חשביע לאלמנה שבועה לישול כתוב' ולא תבא זו לידי שבועה אח"כ ממילא היא צריכה עכשיו לישבע תחיל' על מזוני' ממילא לא אין לה מזוני' כלל כי אין משביע"ן אותה כלל ואי"כ אין התחל' למה שאמרה חכ כי מזוני אחר שניכה דרב קא מנכי כתוב' לאלמנה ואם האשה קא ידעה חדין דשטר שבוע' של מזוני תלוי בשבוע' דלבסוף חיה לו לרב להודיע אותה דבר זה ואפי' בלא החיא דשמואל מכח תבעה כתובה בב"ד אלא אין כאן מזוני' מצד השבועה שעליה כמו שאמר לה תחילה בשבועה כתובה כמו שחקשה הרמב"ן על האומר למזוני בעי שבועה ח"נ קשה עכיו עצמו וזהו בודאי השובה נוצחת לפי ע"ד על הרמב"ם והנה כתב הכי שרוב הפוסקים (חוקים) על הרמב"ם בזה שהצריך שבועה למזוני וע"כ כתב רמ"א שמברא ראשונה עיקר וחיינו כדעת הרא"ש דלא כיש חולמים שהיא הרמב"ם ולע"ד דמכריע דמ"ש הרמב"ם שעם כשבועה למזוני דחוי ליה כבא למפרע מנכסי' יתומים דצריך שבועה וחיינו אפי' אם שטר כתובה בידי בזה לא קי"ל כוותיה אלא כשאר פוסקים והשעם דאע"נ דבכתוב' צריכה שבועה מעעם זה מ"מ במוני אין שייך זה דהנכסים עצמן הן בחזקת האש' למזוני כמוזכר לעיל משא"כ בכתובה שהנכסים חם בחזק' יחמי ע"כ עדיפא מזוני מכתובה שלא מקרי באה להפרע מנכסי יתומים אכא כאלו היא כבר נפרעה ויתומים קרוים מוציאים כמוזכר לעיל ומ"ה א"ש החיא דפרק השולח דלמזוני לא בעי שבועה ואיני אפי' אם שטר כתובה בידי כתובה מלא בד"מ ובהג"ה פרים' בשם הריב"ם שם תפסה מעלמלין והוא נתן לאחם מעלמלין מחמת ס"מ הן מוציאים מידה לכן שם רואה שיתקיים

באר היטב

סה : כד) נשתה . חפילו מס הכתובה לינה בידה . ומ"ש שמשתה חפילו מס הכתובה בידה לריכה להכי' רחיה הנ"מ כ"ם : כה) היסת היינו למעין מזונות שלמבר מכל שלא להנתן ל"ש מס יחד לה מ"ל כ"ם : כו) לחמר . חמר לומר דלחר מקנות הנחתים ל"ה מס יחד לה מ"ל כ"ם : כז) ידה . היינו במקום שכותבים כתובה : כח) מזונות . משמע חפילו בשבועה לח תנכה מס הכתובה לינה בידה.

טורי זהב

בכתובתה אבל אם מכרה חכל אינה יכולה לחזור ולשרוף עבור כתובה דאחריו' דנפשה קבלה עליה עכ"פ ואם אינה חוששת לנביית כתובה יכולה למכור חכל בשביל מזונותיה : [יג] אפי' יום אחד אע"נ דבהרבה מקומות מצינו דיום א' בשנה חשיב שנה אחר ר"ה נ"ל דכאן שאני דבתר שעמא אזל' דשיערו חכמים כמה זמן עבידה לחמתין מלחבוע וזה חלוי בארילות הזמן כא בממכר מה שיש לו עם שנה וע"כ צריך שלא יהיה נחסר אפילו יום אחד דכל מדת חכמים כן הוא כמ"ש נבי מקוה מ' סאה חסר קורטב פסול' ונ"ל מדאמרו נ' שנים נם חודש העיבור בכללם דהיינו שלא ויתרה אלא נ"ש שלימות דהא בכלל נ"ש יש עכ"פ עבור וסתם אמרו נ"ש והיינו שלימות כמות שהן וכאן יש שעם לוה דאפשר כמה זמן עבידה לחמתין מלחבוע וזה חלוי בארילות הזמן כא בממכר מה שיש לו עם שנה וע"כ צריך שלא יהיה נחסר אפילו יום אחד דכל מדת חכמים כן הוא כמ"ש נבי מקוה מ' סאה חסר קורטב פסול' ונ"ל מדאמרו נ' שנים נם חודש העיבור בכללם דהיינו שלא ויתרה אלא נ"ש שלימות דהא בכלל נ"ש יש עכ"פ עבור וסתם אמרו נ"ש והיינו שלימות כמות שהן וכאן יש שעם לוה דאפשר

[טו] למזונותיך הרי ריבה לה עכו אם כא יתנו לך מזונות מיותרים שלי קרקע זו לאעדפה אבל אם אמר במזונות משמע בחוב של (מזונות) שיש לך עכו יתי פירון לכך וחקשה בדרישה מאי שנא ממ"ש בחי"מ סי' רנ"נ אמרו תני ארבעה זון לפלוני בחובו אם אחוב יהר על ד' זוז נושל חובו ותירץ דשאני ב"ח דאע"נ ששתק אין דעתו למחול אפילו קצת מחובו משא"כ כאן שאפשר שדעתה לתבוע כתובת' בזמן קרוב ומ"ה שתקה דדי לה בכך : [טז] מת בעלי וכו' דיראה לשקר שמא יבא חבעל משא"כ בניתושין : [יז] עד כדי כתובתה מכח ממ"נ אם לא נרשה חייב במזונותיה ואם נרשה החשב לה כפרעון כתובתה:[יח] שמא מחקה כתובתה כו' זה דעת רמב"ם פ' י"ב דאישות דס"ל דדוקא במי שהלך בעכה למדינ' הים פוסקין לה מזונות אפילו באין כתובתה יוצאת מתחת ידה הואיל ויש לה מזונו' מן התורה אבל אם מת בעלה אין לה מזונות עד שתביא הכתובה מפני שאוכלת בתקנ' חכמים ועור שניהו' מנכסי יורשים ושוטנים ליורש משמע מל' עד שתביא הכתוב' דאין תקנה בשבועה שלא מחלה כו' כ"ז שאין מביא הכתובה ותו דאם יש תקנה בשבועה בלא כתובה למה לנו הכתובה הא אף כשהביא הכתוב' צריכה לישבע כמ"ש פרק י"ח דאישו' וז"ל הורו רבותי אין לה מזונות עד שתשבע שהרי זו בא לחפרע מנכסי יתומים וכל הבא ליפרע מנכסי יתומים אין נפרע אלא בשבועה ולזה דקחו נוסחא עכ"ל . ואיינו אם הכתובה בידה דומנא דבא לפרע מיתומים דהיינו אם שטר ביד חמכות וא"כ מאי עד שתביא הכתוב' דאמר כיון דצריכה עכ"פ שבועה א"כ כתובה ל"ל כיון שצריכה שבועה ובשבועה א"צ כתובה ואע"נ דחשבוע' של כתובה בידה היא רק שכא חפסה משל בעלה וחשבועה אם אינה בידה היא נ"כ שלא מכרה או משכנה מ"מ פסיקא חמזונות חלוי בשבוע' לא היה להרמב"ם לומר אין פוסקין עד שתביא הכתובה דמשמע אין פוסקין זוכת זה ואיך נאמר שפוסקין נם זוכה הבאת כתוב' ע"י שום שבועה כיון דעכ"פ נם אם הכתוב' בידה צריכה שבועה אעפ"י שאינה ממש בכך שבועה זו אלא קצת ממנה וע"כ לומר דבאמ' כ"ז שאין לה כתובה בידה אין מועיל לה כלל שום שבועה וע"ז קשה ממ"ש הרמב"ם בפי"ח דאישות אלמנה שאין לה שטר כתובתה בידה אין לה מזוני שמא מחלה או משכנ' אותה אע"פ שלא טען יורש אנן טענינן ליה וא"תרים לה הביאי כתובתך או חשבע ושקי מזונית"ך אלא אם אין דרכם לכתוב כתובה ע"כ הרי דשבועה מהני אפ' אין לה הכתובה ויש מי ששעה לומר דמ"ש חטור או השבעי קאי במקום שאין כותבין ולא ראה ברמב"ם נוסיה שכתב אח"ז אלא אם אין דרכם כו' ובב"מ כתב שראה בספר מונה הביאה כתובתך וחשבעי וזה עיקר וא"כ נם כאן מוכח דשבועה בכא חבאת כתובה לא מהני ובטור חעתיק דברי רמב"ם אבו בלשון זה שוענין לו שהביא הכתובה או שהשבע שלא מחקה או משכנה ואף כשיש בידה כתובה כתב שצריכה שבועה שכא חפסה משל בעלה כלום ע"כ ולכאן אי"א להניח ולמחוק ת"בת או וקנרום שהביא כתובתה תשבע כו' דהא אם הביא הכתובה אין כאן חשש שמא משכנה אלא ע"כ דהשטר לא ראה ספר טוב של הרמב"ם שמביא בב"מ וא"כ אין קיום לדברי רמב"ם אלו מחמת קושיא שזכרנו דדבריו סותרים זא"ז אלא ודאי העיקר כאשר היא בספר מונה ולא"כ לחרמב"ם כך שאין הכתובה בידה אין פוסקין לה כלל מזונות אפ' בשבועה דהוא מדמה זה לבא לחפרע מנכסי יתומים ושם אין נפרעין אפי' בשבועה אם אין שטר ביד חמלוה כן הוא להרמב"ם : [יט] ויש חולקין הוא דעת רא"ש בפרק שני דייני נזירות שהאריך לפטור דברי הרמב"ם ודבריו הביא בב"מ סי"ב דאישות ותיקן דברי ה"מ"ם ע"ש אביא אחד מהם שהיא פטירה על הרא"ש שאין עליה חשוכה שהקשה הרא"ש על הרמב"ם ש"ל בא כתובה בידה אין פוסקין לה מזוני' דהא קי"ל דניכא כתובה בעידי מיתה אע"נ דאין שטר כתובה בידה דחשוען אחר מעשה ב"ד לא אמר כלום וכ"ש דיש לו מזוני' דנכסים בחזקתה לענין מזונות כו' וכתב כ"מ מ"ש דנובה בעידי מיתה אינה שטענה דאיכא למימר דה"ת דנובה בעידי נט עכ"ל דבריו

ביאור הגר"א

כח) חלמה שאין כ' ברמ"ם פי"ג ס"ו: כט) חלמה כו'.מבב"ג ונעטין ל"ם ח"ל בא לי מזוני כו' ואם תיתח בללה"ם ל"ל מזוני כיון שאני ניבבא הרשב"ח וכנ"ל ועי"ש . כ) ו"ח . כפרש מ"ש ל"ח ח' ובלבתח לריכה שבועה לחמרה למזונות קאי דכולה סוגיו שם חייבי מזונות ומרמ"ם פי"ח ס"ג : כא) חו נתנו תוס' מ"ש כ"ה כוח כו' ע"ש וכ"ה כל הפוסקים ללא

ומלמה ניזונית ממתנה זו מו לג ועי בסי קי"ח סוף הסי' : (לא) הוי במתנת בריא מדלא סתם וכתב הוי כמתנה דהוי משמע הקדים כשהוא בריא דין מתנת בריא. יש להקדם ואם הקדים כשהוא ב"מ ים לה דין מתנת ב"מ ב"כ היה נראה לפ"ז שהקדים בשעה שהוא ב"מ הוי כמתנת בריא ממתנת ב"מ להזיון גדול יותר מכל המעיין בדברי הר"ן פ' המדיר ירחה דמיירי דוקא בהקדים כשהוא בריא דמה לי מכר להזיון או לגבוה מכל הקדם ב"מ היה כמתנת ב"מ : (לב)ומיהו אם תפסה מטלטלין. זה לפ לדיי דגמ' דמזוני ממקרקעי ולא ממטלטלי דיתמי אפ"ה תפיסה במטלטלי מהני כדאי' בגמ' : (מ) אלא כותבין עליה כ"ד מה שתפסה . כתלמידי ר' יונה בירושלמי שהובא בעור ס"ק כ"ח דאמרי' לה חוי מה שכידך ע"כ לריכה לחשוב עם הכ"ד מה שכידה : (מא) עד שלא יהיו לה מזונות היום שתתבע כתובתה או שתתרם או בסקוס שהתיקון שהתומים יסלקו אותה כשילדו (וכלשיל סעיף ג' בהג"ה) : (מב) אבל לא מרשות יורשין לפ שכ"כ הר"ן בשם רש"י היינו לדי' דגמ' דמזוני לא מתעכדי דמ"מ לא נתנו רשות להלמה לעשות תפיסה מרשות היתומים רק מיד שלים או מר"ה ושימעה

וכדעת

ולמי ס"ל עיקר כהרמ"ם משום תיקון מזונות מדקיבן הם מ"ה אם מכרו לוקמי מדלמוריית דמ"ה לעניו מכירת מטלטלין כן הוא הכא לפי' לעניו מכירת קרקעות אלא בח"ה אם ס"ל שיעבוד ב"ח מדלמוריי" מ"ה ס"ל דמייבי מדיתא דגמרי ועי פרישה כ' דוקא אם מכרו היורשים הקרקע קודם שהזיקה הכ"ד הקרקע ביד הלוקח כמ"ש בסי קי"ב בהג"ה סעיף י"ד ויש לחלק : מ הקהה לה בקונן כ"כ הרמב"ם בתשובה והמגיד פי"ח ועי בניעין דף כ' ליתא אם מפי מה אין טורפין למזון החשה והכונה מפני שאינו כתובים לפ"ם שכתב תקנו חז"ל דדינו כאילו לא נכתב ע"ם בתום' והרא"ם ועיין ס' קי"ב קי"ד ועוד טעם אחר מפני שאין קונים וכ"כ הרמב"ם והסמ"ג ומפי' בזה"ז אם היה ניזונת מקרקע הדין כן דאין החיוב עד אחר מותו ויכול למכור בלא דעתה וא"י לעיוף ע"כ אין הבעיעבוד מתחיל אלא אחר המיתה וז מניע שעת החיוב לכונן וכתב המגיד גם הרמב"ן ס"ל כן : מב אלמנה שתפסה מטלטלין לפ"ג הרמב"ם ס"ל דלריכה שבועה על מזונות מ"מ כשתפסה אין מפסיעין מותה עד שתבוה לגבות יותר כן מסמע מהרא"ם והטור ועיין בדק הבית . עיין בד"מ הביא פלוגתא אם תפסה שטרות : מג יש מומרים דלא הוי תפיסה כ"כ הר"ן בשם רש"י והמ' והגר"א ומגודה וכ"מ מזה בזה"ז אם הר"ן שם בזה"ז ליכא כ"מ מילי דלא כלא תפסה יותר מפיעור . ומה שהניח

באר היטב

מהיוב ולאחר מיתה אם דינה כמתנת ב"מ ואלמנה ניזונית מהם או לג ועיין ס"ם קי"ח: לא) מורין . כלומר אם ליכא אלל היורשים כלום . ואם נתן למלקת בניו מתנת ב"מ ולקנה בניו לא נתן אלא יורשים ניזוני מן אלק יורשה ד"מ ב"ב : לב) נכסיו הוי וכו'. ואם הקדים בחליו עיין בח"מ סי' ר"כ : לג) מטלטלין . עיין תשובת הריב"ש סי' ק"ו . ומהרש"ם מ"ג סי' ק"ל ועיין ב"ם : לד) לאחרים . דוק' לאחרים אבל אם נתן ליורשיו ניזונים . מיהו במרדכי ובתום' פרק ח"ם דף מ"ט ע"ב משמע אפילו אם נתן לאחרים ממרים :

ו) שם אות ל"ה ועי' ס"ו ק'. ג"כ ועי' תוס"ת סי' קי"ב ס"ח :

ביאור הגר"א

כר"י בר ברוך במר' ובג"ת: כב) אם אין כו'. ממ"ב בניעין ג"כ מ"ם ב"מ כו' : לב) הקדים כו' . דהוה כמכר בח"ב כפ"ו בניעין ג"כ מ"ם ב"מ ס"ל מכרן להזיון כ'. ר"ב אם וכן בכתובות מ"כ ב' ותל' מתובבים כו' אבל תתום דהקדם הקדים מיד שעבוד לא דוקא בקדמת הניף ותל' סי' ל' ס"ט בבב"ם : לד)אפי' לאחר מיתה. בפירש בריב"ן אם בתום' ד"ה אלמנה וב"ח ס"ה וב"ה ס"ג מולקים : לה) ובכתוו כו' וב"כ ממקרקע: לו)מיהו כו'.מרדכי והב"ח בשם ר' שמואל וב' מ"ם בב"כ דהשתא ירושה דלוריית כו' דיהוית ולא ק"ל כן ורחים ממ"ם בכתובות מ"ט ב' דלא קיי"ל כר"ל ואין ניזונין מכן אפ"ם דאתה רשות דהוה לוקח מדרבנן ואין אמרי' בב"מ קל"ט ב' אלא מי אמרת כו' ואפ"ג דהוה לוקח מדרבנן ואין כ"ז כלל לגבי לוקח מדאורייתא כו' ולפ"ז כל הפוסקים וכמ"ש בתום' בכתובות פ"ל דהכא כו' ומ' כמרדכי דלף במתנת כו' ומ' כמרדכי דלף במתנת ב"מ דהשתא ירושה דלוריית כו' דיהוית ולא ק"ל כן ורחים ממ"ם בכתובות מ"ט ב' דלא קיי"ל כר"ל ואין ניזונין מכן אפ"ם דאתה רשות לוקח מדרבנן ואין אמרי' בב"מ קל"ט ב' אלא מי אמרת כו' ואפ"ג דהוה לוקח מדרבנן ואין כ"ז כלל לגבי לוקח מדאורייתא כו' ולפ"ז כל הפוסקים וכמ"ש בתום' בכתובות פ"ל דהכא

שהביא במ"מ רמיה מח"ס סי' ק"ז דמהני תפיסה לפילו מרשות היורשים מין רמיה דשם תופס מה שרמוי לו מע"ג דאין לו עדיס על החוב מ"מ. מחמת המינו נאמן לכל תפיסה יותר מטיעור הרמוי לו י"ל דלא מהני תפיסה כר' טרפון. דמשרי כ' דמוליאים מידה ונותנים ליד השלים ופי' הב"י דס"ל תפיסה מרשות היורשים לא מהני ואין נרמה דהא לא לידכר שם סבר' זו גם קשה מ"ש למה לא מחזירים ליורשים ולפשר דס"ל חע"ג תפיסה מהני מ"מ נותנים ליד השלים שמא תמות ונרמה לפי' לדעת הפוסקים דס"ל תפיסה לא מהני מרשות היורשים מ"מ אם תפיסה מעות מהני כמ"ש הר"ן לדיני דס"ם להפוסקים דסבירי להו דלא מהני תפיסה מטלטלין לכתובה ולפי' בחיין מ"מ אם תפיסה מעות אין מוליאין מידה: **מד** (מד) אפי' אם לא טיח שלים לה מהני תפיסה מטלטלין לכתובה אפי' תופס מקום שאב לחבירים אם תופס יותר מטיעור שפשר מפילו אם תופס כטיעור הוי חב ליורשים משום דאלו לא תפסה היה הכל ביד היורשים והיו יכולין להרוויח בהם: **מה** מצטיעין אותה לד"ה שם במרדכי ובהר"ם נרמה כן בכה"ג שעבהה ממון היתומים יותר מן הרמוי בפ"ה היינו מזון ל' יום מודים כ"ע דלא יהביען לה דלא שבועה דהא בעלמא שותפים ואפוטרופוי ואורוסים יכול להשביעם בכל היום ומ"ל להמתין עד לסוף הלא נתפשה ממתיני משום דלא ירגלו קטיעה אבל בכה"ג דרגלים לדבר שתפשה ממון היתומים והיה רמוי להשביעה מיד אלא דלא מליגו שבועה כזו שבבר לקחה לה הוי שבועה ולא שבועה לפטור כי שמא הלוה כל המעות למזונות ולרפואה מ"מ אם תתבע עוד תשבע לו הוי שבועה נשבע ונוטל: מו אלא בני אנשים נלמדים עיין תוס' דף ל"ז מנורשת ואיכא מנורשת מיב הוא במזונות יכולה היא למכיר בלא ב"ד מומחים כמו אלמנה ועיין סי' ק' ומ"ל להיות מ' מהם נמיר וסביר למ"ל דאלו אשה קטיעה אלא כאן מומחים קרי בעלמא ומקרי הדיוט גמור אלא בקי בשומא עכ"ל הר"ן ומבואר להדיא בכל דיניו שלא הזכיר ב"ד מומחים לגרוש אלא בדבר שיש בו הפסד כגון שלא יוכל לגבות כתובתה אלא ע"י ב"ד מומחים אבל בדבר שאין בו הפסד כגון שהוא עני ואין לו כלום אלא מזונות בלבד אפי' הדיוט יכול לגרשה ואפי' בלא עדים ואפי' בלא שטר כמ"ש הרמב"ם בפ"ב מהלכות גירושין ה"ב וכן פסק הרא"ש בפ' הזהב סי' ל"ב וכן פסק הרשב"א בתשובה ח"ב סי' ר"ל וכן פסק הרמב"ן בתשובה סי' קי"ח וכן פסק הריטב"א בפ' הזהב וכן פסק הרשב"ם בפ' חזקת הבתים וכן פסק הרא"ה בפ' הזהב וכן פסק הר"ן בפ' הניזקין וכן פסק הרי"ף בפ' הזהב וכן פסק הרמב"ם בפ"ב מהלכות גירושין ה"ב

צד (א) וכלי תשמיש מכותב בגמרא שמשתמשת בכלי כסף וזהב כדרך שמשתמשת בחיי בעלה: (ב) ואינה משמשת בכל הבית עם היורשים אלא בחדר שהיתה משתמשת בחיי בעלה היתה משתמשת בכל הבית מ"מ תנאי כתובה לחם תשמ יתבטל בביתי למעוטי קאתי שמ"ל ליתן לה כל המדור כרשות, כדרך שהיתה בחיי בעלה רק שיתנו לה דירה מיוחד, לפי כבודה ולא שתשמש בשלחנות עם היורשים בכל הבית ואינה משמשת עמהם: (ג) הרמוי לה בבית אחר במרדכי מיתת אם לא יכנסו רק בית א' מיהו דרה עמהם לפי' הבית גדול אבל אם ירצו בני בתים מחויבים ליתן לה מדור בבית הבני וכן כ"ל כוונת הרב בהג, כלן לפי דעה הא' אין יכולין לדחות, מן הבית לפי' לא ירם רק בית אחד כל זמן שאין הבית לר אבל לדעה האני אפילו בבית גדול יכולין לדחותה ולהכניר לה בית אחר ומ"מ לא כ' לו לפסוק דבירנו אני בתים לכ"פ אין יכולין לדחותה מן הבית האני: (ד) להמכיר מדור שלה למחרים בתשובת הרשב"א סי' א' נתיב ג' כתב דין זה בשם ירושלמי וכתב הרשב"א שלא ראה בשום ירושלמי אלא בתשובת הרשב"א סי' א' נתיב ג' כתב דין זה בשם ירושלמי אבל מי שיש לו בשל מבני מדור שלה להמכיר אותו אפי' בבית אחר ואינו מחוייב לדור בבית שהיורשים דרים בו, ומ"מ נראה דאם אין בבית אחר אלא בית אחד שהיורשים דרים בו אינו מחוייב לדור בו אלא יכול לומר לה אם תרצי לדור עמנו בבית זה הרי הוא מוכן לך אבל א

כמתני' מ"י שלהם קלי על הא דתנן ניזונת לפי שהם מחויבים ליתן לה מזונות אבל היכא דליכא מחויבים לא מלינו דמ"י שלהם והא דלא פ' הרי"ף הכתי' לעניין מ"י משום דלא מדכר בש"ס ממ"י אבל י"ל דלא פליגי דזה ודאי כל הפוסקים ס"ל כן והרמ"ה דמחוק ט"ז דעת יחיד הוא נמ"ש לעיל כל מקום דפליגי הפוסקים קיימי הכסף כחזקתה: ב מ"י שלהם, עיין ס"פ, בעניין מלאכות שלה תלי, הכל כפועלו וכן אם היא פטורה לעשות מלאכה לבעלה פטורה היא לעשות ליורדן וכן לעניין סחקה ועי"ג מדסיתם מרובא כמי בעלה שתקה מ"י דעד המזונות יכולה לחזור מהר מיתתו עיין ברמ"א ר"ס סי דייני: ג מיני מניקה חלה כשכר תפילו בעני, מיירי כשאינה רוצה ליתן מהם: ד ויכולה לתבוע כתובתה עיין ר"ס ל"ג מ"ם בזה: ה מלישתה הטעם דהבעל זוכה במלישתה משום מיכה וכאן תהוי מיכה כן מיתת בש"ס ורמ"י והר"פי', דהם מייבים ליתלה מזונות לה מיבין למיכ', ולכתורה קשה למה לה פירשו תהוי מיכה דאל יכולו לזונות ולחפשר הטעם דהא תנא סתם מהשתא ורוב יורדים דהם בנים ומזו מיחסם זונות כמ"ש בטור סי' כ"ד לפ"ז י"ל הא דקי"ל מותר בנדים ליורדים מיירי כשאינם יורדים ומכח לפי דכרי רש"י בריש פרק הלמכח בזיונות שפיר מי אמרה בשלמה בניזונות תנן שפיר דמשמח לה בלמכח שיהיה בזונות וכו' וס"ל לרמ"י דלה שהין מייבין לתת לה מ"מ דייבים כמו שם בשלה משמע דמלישתה הוי ליורדים בניזונות לה דהין מייבין ליתן לה לה שמסיק בגמ' כיי תהוי לה מיכה הייבו דוקה במקום שהייבין ליתן לה מזונות לן בחיבה ביון שהייב ליתן לה מזונות כמ"ש רש"י שם לכל במקום שהייבין שייך שפיר מיכה ומלישה ליורדים לה מכ"ן לרמ"י לכל הסוס' הקשו עליו שם ול"ל ביון דהין מייבים לה לה מזונות הין דייבים כמו שם בשלה והין שייך משום מ"י לעלמה דלה מוקי לה ניזונות בניזונות ומשום ידיה שלהם מ"מ מלישתה לעלמה דלה הוי כמו משלה מיירי בתוס' ומלה מזכיר סעור וכמ"ש רש"י ובמ"ש מפלוגתה בכ"ל בלוס לי מלישתה לעלמה לו לה מכל מ משמע כדעת הכ"ת והכ"ש דס"ל לסעור לה משום ידיה לעלמה במקום שהין מייבין ליתן לה מזונות ממילה לה הולרך להזכיר הין מלישה ביון דהכ"ב הוא ולה ממשום ידיה ולה פולרך להזכיר דממ"י שלה הוי כשאר ומהכי בלשון ביון שהיורדין מייבין לה מ"מ ודוק ופ"ל:

חכמת שלמה

סעיף ד מלישתה ופירות נכסיה לעלמה כ"כ הגה במקום שהין מיורדים מייבים ליתן לה מזונות לה מ"מ ניכרים בניזונות ומשום ידיה ליורדים מ"מ במלישה היכא שי דיעות לי מלישתה ליורדים ומכח לפי דכרי רש"י בריש פרק הלמכח בזיונות שפיר דמשמח לה בלמכח שיהיה בזונות וכו' וס"ל לרמ"י דלה שהין מייבין ליתן לה מ"מ דייבים כמו שם בשלה משמע דמלישתה הוי ליורדים בניזונות לה שהין מייבין ליתן לה מזונות ומשום ידיה ולה שייך מיכה ומלישה ליורדים לה מכ"ן לרמ"י לכל הסוס' הקשו עליו שם ול"ל ביון דהין מייבים לה לה מזונות הין דייבים כמו שם בשלה והין שייך משום מ"י לעלמה דלה הוי כמו משלה מיירי בתוס' ומלה מזכיר סעור וכמ"ש רש"י ובמ"ש מפלוגתה בכ"ל בלוס לי מלישתה לעלמה לו לה מכל מ משמע כדעת הכ"ת והכ"ש דס"ל לסעור לה משום ידיה לעלמה במקום שהין מייבין ליתן לה מזונות ממילה לה הולרך להזכיר הין מלישה ביון דהכ"ב הוא ולה ממשום ידיה ולה פולרך להזכיר דממ"י שלה הוי כשאר ומהכי בלשון ביון שהיורדין מייבין ליתן לה מזונות לן בחיבה ביון שהייב ליתן לה מזונות כמ"ש רש"י שם לכל במקום שהייבין שייך שפיר

ליורשים מע"פ שכ' שהיה רצוי להכריע לפי כללי הש"ס כמ"ש מוצעים כתמרה דמי הרי להדי דכתמרה פסק ר' שמשון כרשב"ם ולפ"ז החולק על רשב"ם כמ"ש במרדכי שם לפני זה וז"ל ונלע"ד דלעולם הוי בחזקת יורשין עד שיכיעום והכא מיירי דוק, כשהם יורשת ונלע"ד בכתובתה דמיון לה כמ לגבות כתובתה מלא כב"ד עכ"ל . היינו בקרקע של היתומים וכזה מיירי הרמ"ק דהוי כיורד שלא ברשות ואין לה רק שכר טרח, אבל מלמה הלוקחת מטלטלי ומכ"ש זוז דיתמי ומומרת לעלמי אי עוסק, ואיכ רוצה ליזון מעלמם פשיטא דאכל לעלמה גם הרשב"ם החליט בתשוב' בכוסים מרובין ואיכ ניזונית ואמרה רלו מהני אבל כל שאינה ניזונית לא מהני ממילת רלו וכוסים מוצעים אפי' לא אמרה כתמרה דמי ואפי' ניזונית דעת הרשב"ם שאם הוי אבל כאיני ניזונית ואמור, רלו כמטלטלי כשיט, דאלה הוי בקרקע אף כרלו וכוסים מוצעים אם לא אמרה רלו מהני כזה : ים מחלוקת בפוסקים דוק ותשכח : (יא) וניזונית מאם . כלומר מתפיסת הבית ניזוני, וע"ג שהקרקע היה לבע"ד היה מגבין לה אבל היתה בחזקת בע"ד והיה רלוי לו דאמתמ' כאלו אמרה רלו מהני דמי דאמתמ' לא שבקה נפשה ומשכח, לבניה אפ"ה אין מוציאין מיד היורשים אלא אמרי' כל שאפשיה ליורשים השבחים ואם היורשין רוצין דוחין אותה להבא מן השבח ואין נותנין לה מזונות וכתובה מן השבח ע' כמ' שם תשוב' ר' שמשון : (יב) אלא כל מה שהוציאה מכאן מן השבח. שברלו זו כלומה היא וכי בשפוטי עסקינן שהיה תשבית ליורשים ותאכל הקרן מה שהוא משועבד לכתובה ואין לך חומלא דמוכח יותר מזה שכל מה שאכלו היא והיתומי, הכל היה מן השבח והקרן קיימת לה לכתובתה וכ"מ במרדכי שלא נחלק על רשב"ם אלא כמה שפסק שתגבה כל הכתובה מן השבח אבל כמה שהשתייר בכתובתה כולמי גובה ומדון דמהרי"ו מייתי שמתה המלמנה ואין יכולין היורשין לטעון המלמנה היתה יודעת שכל ימי חייה לא נדחה מותה ע"כ אכלה הקרן ומה שהאכל הוא מן השבח וגם זה לא כתב הרב רק לפיע"ד מאחר שהמלמנה בחייה לא היתה יודעת שכל ימי חייה לא נדחה מותה ע"כ אכלה מלמנה הטובה מה שאכלתי מלבלי מן השבח והקרן השתרתי לי לגבייתי כתובתי ודאי טענתה טענה ואין מוקל עי"ז ב"ש :

צו (א) וכ"מ וכ"כ כבר נתבאר זה לעיל סי' פ"ח : (ב) או נכסים שייחד לה בכתובתה עין משפט נתן סי' קע"ו אות ב' . ולדעת רש"י אפי' אין המעלטלין שייחד לה בעין אם נגבו או נאבדו כתובתה בלא שבועה דכיון שאבדו מותן שייחד לה ל"א תו לגרלי רש"י והריב"ף ולדעת רש"י אפי' אין המעלטלין שייחד לה בעין אם נגבו או נאבדו כתובתה בלא שבועה דכיון שאבדו מותן שייחד לה ל"א תו לגרלי פעם שנית וגם הרמ"ק הסכים לדעת רש"י וכמו כתב הרי"ף והרמב"ם :

מכל

צו שבועות אלמנה וגרושה על כתובה ובו כא סעיפים :

א ע אין ע] אלמנה גובה כתובתה א) עיקר ותוספת (ע) א [א] אלא ע) ב בשבועה (א) ונ"מ ונכסי צ"ב (ב) ב) או נכסים שייחד לה בכתובתה ג) ג בעין ד אם אותם שהכניסה לו הם בעצמם ג) קיימים ג) ג או דברים שידוע שבאו מכחם נוטלת אותם בלא שבועה ד (ג) ואם נכסי צאן ברזל אינם קיימים ולא דברים הבאים מכחם ובאה ליפרע מנכסיו אינה נפרעת אלא בשבועה ד) וה"ה אם ייחד לה מטלטלים בכתובתה שיש לחלק בהם כמו שחילקנו בנכסי צ"ב ה ואם ייחד לה קרקע בכתובתה אע"פ שלא פירש [ב] אלא מצד אחד נוטלתו בלא שבועה ה) אם מתה קודם שנשבעה ו אין ד) יורשיה יורשין כתובתה שאין אדם מוריש לבניו

הזמן כבר כלה עזבון בעלה ויש לדמות ויל דלמיר אם כשהניח בעלה קרקע מיד היורשים אלא לאחר מן השבח ואין נותנין לה מזונות וכתובה מן השבח ע' כמ' שם תשוב' ר' שמשון : (יב) אלא כל מה שהוציאה מכאן מן השבח. שברלו זו כלומה היא וכי בשפוטי עסקינן שהיה תשבית ליורשים ותאכל הקרן מה שהוא משועבד לכתובה ואין לך חומלא דמוכח יותר מזה שכל מה שאכלו היא והיתומי, הכל היה מן השבח והקרן קיימת לה לכתובתה וכ"מ במרדכי שלא נחלק על רשב"ם אלא כמה שפסק שתגבה כל הכתובה מן השבח אבל כמה שהשתייר בכתובתה כולמי גובה ומדון דמהרי"ו מייתי שמתה המלמנה ואין יכולין היורשין לטעון המלמנה היתה יודעת שכל ימי חייה לא נדחה מותה ע"כ אכלה הקרן ומה שהאכל הוא מן השבח וגם זה לא כתב הרב רק לפיע"ד מאחר שהמלמנה בחייה לא היתה יודעת שכל ימי חייה לא נדחה מותה ע"כ אכלה מלמנה הטובה מה שאכלתי מלבלי מן השבח והקרן השתרתי לי לגבייתי כתובתי ודאי טענתה טענה ואין מוקל עי"ז ב"ש :

צו א) מיקר ותוספת כתובות ד"ס ב"ח ובשבועה כו' ופרש"י שם ד"ה ובשבועה כו' וע"ש ברא"ש שם ורמ"ה ז"ל פ' כו' וז"ל וכ"מ וכ"כ כו' וכתב"ה ור"ב כתב ר"ת דדוקא תום' ולא כדוניא כו' : ב) או נכסים שייחד כו' גמרא כתובות דף נ"ב ע"ב ובתוס' שם ד"ה כתובה כו' ובפ' הניזקין דף נ"ג ע"ב ד"ה ואם ובפ' כל הנשבעין דף מ"ח ע"ב ד"ה ואם ובפ' הכותב דף ק"ב ע"ב ד"ה ואם ורמ"ה ז"ל שם וע"ש בנמ' ב) ואם נכסים שייחד כו' ואפי' מטלטלין כו' ואם ייחד לה כו' ר"ן ז"ל בכתובות דף נ"ג ע"ב ד"ה ואם ורמ"ה ז"ל שם וע"ש בנמ' ג) או דברים שידוע כו' ואם נכסי צאן ברזל כו' : ד) וה"ה כו' גמ' שם ופרש"י שם ד"ה ואם כו'. שכתובות מ"ח ע' מתיב מתה כו' : ה) ואם

פתחי תשובה

סימן צו אבא בצב עכ"ם סק"ח (ולפי שכתבו כתמרו בקונטרס מאחר לכן מבואר קלת מ"ם תפ"ג וגיטין דף לב ע"ב כ' פשוט בגמרא לכ"ע כתובות דף נ"ב ע"ב וכתבו כרמב"ם בפ"ו מה' אישות מסקנת בגמ' ג שם כפומבדיתא וכפ' הרי"ף ד כ"כ כ"ם בפירוש דברי הרמב"ם שם ס מסקנת בגמ' שם כפומבדיתאי ז כרב ושמואל ולית הלכתא מוריס שכופס בגיטין ומשמע בגמ' שם כ"ם לכתוכם

הגהות רע"א

ע] סי' צ"ו ס"ק לין הלמנה גובה. ב"ב יעקב ולשם לשמו מכרו כרם סי' ליעקב וכתב בשער המכירה שיעקב ולשם קבלו במעות לין יורשי יעקב יכולי לגבות ללשם מלי כתובתם תבו' הרמב"ן סי' ל"ו :

ביאור הגר"א

צו א) מיקר ותוספת כתובות כ"ם ע' וכפרש"י שם ד"ה ובשבועה כו' ופ"רלש שם ורמ"ם ז"ל פ' כו' וז"ל וכ"מ וכ"כ כו' וכתב"ה ור"ב כתב ר"ת דדוקא תום' ולא כדוניא כו' : ב) או נכסים שייחד כו' גמרא כתובות דף נ"ב ע"ב ובתוס' שם ד"ה כתובה כו' ובפ' הניזקין דף נ"ג ע"ב ד"ה ואם ובפ' כל הנשבעין דף מ"ח ע"ב ד"ה ואם ורמ"ה ז"ל שם וע"ש בנמ' ג) ואם נכסי צאן ברזל כו' ואם ייחד לה כו' ר"ן ז"ל בכתובות דף נ"ג ע"ב ד"ה ואם ורמ"ה ז"ל שם וע"ש בנמ' ד) וה"ה כו' גמ' שם ועיין תוי' ד"ה ואם ה) ואם מתה כו'. שכתובות מ"ח ע' מתיב מתה כו' : ו) אלא מצד אחד נוטלתו כו' ואפי' בשבועה כו' ופרש"י שם ד"ה אלא כו' ורמ"ה ז"ל שם וע"ש בנמ' ז) אבל כתובת זכרים כו' ואפי' בשבועה כו' ופרש"י שם ד"ה אבל כו' ורמ"ה ז"ל שם וע"ש בנמ' ח) אבל כתובת נקבות כו' ואפי' בשבועה כו' ופרש"י שם ד"ה אבל כו' ורמ"ה ז"ל שם וע"ש בנמ' ט) אבל כתובת זכרים כו' ואפי' בשבועה כו' ופרש"י שם ד"ה אבל כו' ורמ"ה ז"ל שם וע"ש בנמ' י) אבל כתובת נקבות כו' ואפי' בשבועה כו' ופרש"י שם ד"ה אבל כו' ורמ"ה ז"ל שם וע"ש בנמ' כ) אבל כתובת זכרים כו' ואפי' בשבועה כו' ופרש"י שם ד"ה אבל כו' ורמ"ה ז"ל שם וע"ש בנמ' ל) אבל כתובת נקבות כו' ואפי' בשבועה כו' ופרש"י שם ד"ה אבל כו' ורמ"ה ז"ל שם וע"ש בנמ' מ) אבל כתובת זכרים כו' ואפי' בשבועה כו' ופרש"י שם ד"ה אבל כו' ורמ"ה ז"ל שם וע"ש בנמ' נ) אבל כתובת נקבות כו' ואפי' בשבועה כו' ופרש"י שם ד"ה אבל כו' ורמ"ה ז"ל שם וע"ש בנמ' ס) אבל כתובת זכרים כו' ואפי' בשבועה כו' ופרש"י שם ד"ה אבל כו' ורמ"ה ז"ל שם וע"ש בנמ' ע) אבל כתובת נקבות כו' ואפי' בשבועה כו' ופרש"י שם ד"ה אבל כו' ורמ"ה ז"ל שם וע"ש בנמ' פ) אבל כתובת זכרים כו' ואפי' בשבועה כו' ופרש"י שם ד"ה אבל כו' ורמ"ה ז"ל שם וע"ש בנמ' צ) אבל כתובת נקבות כו' ואפי' בשבועה כו' ופרש"י שם ד"ה אבל כו' ורמ"ה ז"ל שם וע"ש בנמ' ק) אבל כתובת זכרים כו' ואפי' בשבועה כו' ופרש"י שם ד"ה אבל כו' ורמ"ה ז"ל שם וע"ש בנמ' ר) אבל כתובת נקבות כו' ואפי' בשבועה כו' ופרש"י שם ד"ה אבל כו' ורמ"ה ז"ל שם וע"ש בנמ' ש) אבל כתובת זכרים כו' ואפי' בשבועה כו' ופרש"י שם ד"ה אבל כו' ורמ"ה ז"ל שם וע"ש בנמ' ת) אבל כתובת נקבות כו' ואפי' בשבועה כו' ופרש"י שם ד"ה אבל כו' ורמ"ה ז"ל שם וע"ש בנמ'

כתובה ולא מזונות ממותו שבת (במרדכי פ' מי שמת) יא [ח] ולכן מלמנה שבשבת זמן מרוך בניה בעלה (א) וניזונית מהם על שבועתי כלה הקרן שהניח בעלה מע"ג דיש כאן הרבה מן השבח שבשבת גובה כתובתה מהם (המור ומהרי"ו סי' קע"ו) מ) וי"מ (יב) מלה כל מה שהוציאה מכאן מן השבח וגובה כתובתה מן הקרן ולא מן השבח (מהרי"ל סי' מ"ו ועיין לקמן סי' ק') :

ג"כ לדעת רוב הפוסקים השבח שלה ומ"ל כיון שם מתרה רלו מועלת כל השבח ע"כ ל"ל דדיכה כשאם יורשת כיון דלית לה כתובה לגבות מ"כ כשלא מתרה רלו למה נשתנה דיכה מאשה יורשת דמועלת משבח והשבח למשלא ים לומר כשמתרה רלו מ"מ כיון כלה נשתנה הקרקע לכתובה ומ"ל כיון שם מתרה רלו מועלת כל השבח ע"כ ל"ל דדיכה כשאם יורשת לית לה כתובה לגבות מ"כ כשלא מתרה רלו למה נשתנה דיכה מאשה יורשת דמועלת משבח והשבח למשלא ים לומר כשמתרה רלו מ"מ כיון דיכה כיורשת ונדוני, והוספת שלים טולי משבח כ"כ בכ"מ והם דלית גובה כתובה משבח ומן מטלטלין גובה בזמן הזה . משום שבח גרע טפי כמ"ש בהרא"ש בתשובה בזמן הזה . משום שבח גרע טפי כמ"ש בהרא"ש בתשובה כיב ובכא"ג דף קי"ו ע"ב . ובכתב ב"י ובזמן הזה שבולים הכל בסכום מ' ובוכתבים כל הסך שהוא חייב לה סך כן וכך י"ח לכ"ע לריכה שבועה לפילו לם הוא על סך מעות.מיהו מתשובת רבי"ם וכתבו' מהר"י לבית הלוי ג' סי' י"ט לא משמע כן ועיין תשובת רמ"ל סי' מ"ע שם מבואר לם כתובה גבוה ממלוה שהלוה בשבועה ומ"ל כיון לם לתרה רלו מועלת כל השבח ע"כ ל"ל דדיכה כשאם יורשת כיון דלית לה כתובה לגבות מ"כ כשלא מתרה רלו למה נשתנה דיכה מאשה יורשת דמועלת משבח והשבח למשלא ים לומר כשמתרה רלו מ"מ כיון דיכה כיורשת ונדוני, והוספת שלים טולי משבח כ"כ בכ"מ והם דלית גובה כתובה משבח ומן מטלטלין ג

הנכסים קודם השבועה עיין תשו' הרמ"ם כלל פ"ד : ג בעין עיין בצור סי' ל"ח שם הביא מחלוקת רש"י והרי"ף לקמ"ל לפי' אין בעין לא חייש' תו לגירסי כיון שנתן לה פ"ח לא חייש וכאן משמע כהרי"ף : ד אבל תפסה וכו' שאפשר מיני תפיסות יש י' שם תפסה המשכון בחייה ויורשיה מוחזק' הו כזה לא תמרי' אין לחדש מורים שבועה לבניו כי שם המשכון תפסה והיורש' אין מוחזק' הו כזה לא מונח ביד הכ"ד] וכ"ש שם לא החליט הדבר למעשה וכתב הממון המונח ביד הכ"ד לחזק' שאינם היכי נראה דזכו יורשי המשכון הואיל וגם לריכים להוליך דמחזקתייהו נמי מונח כי בעשה מועט דחין לחדש מורים שבועה וכו' ולכל הפחות היה נראה לחולקים ג' שם היורשים תפסו לאחר מיתה דבר לבניו מממון שאין יכול לגבותו אלא בשבועה :

הגה ועי' בתילוקי דין זה בש"ם סי' ק"מ ו) י"מ הה דאין יורשים ה) (ג) יורשין כמוכתה היינו בדלא תפסה **ד (ג)** [ג] אבל תפסה יורשים יורשין כמוכתה **(ד)** הואיל והן מוחזקין כן משמע בטור מ"מ סי' מ"מ ובמרדכי ריש למעמה ניזונית ובפ' מי שמת ומהרי"ן סי' ל"ה ובש"ה סי' ע"ל ז) (ויש חולקים) מהרדכי פ' כל הנשבעין בשם מוהר"ם ועי' בש"ה סי' ק"מ ח) שם היורשים חומרים נשבעה עליהם להניח ו) רמ"ה (ריב"ש סי' קמ"ט) **ה (ה)** ט) שם פרעו לה מקלת ז) כתובתה [ד] ועשו לה שטר חוב על הנשאר יורשין יורשין התוב

לבניו ממון שאין יכול לגבותו אלא בשבועה :

(ג) אבל תפסה יורשים יכולין כתובתה. שלשה מיני תפיסות יש . שם **תפסה** התפסה בחייה יחד לה מטלטלי בכתובתה שזו הוי מיני לגריכה שבועה ול"ל לא שייך לומר אין לחדש מורים שבועה דהא התפסה לא היתה לגריכה שבועה. התפיסה השניה שם התלמוד תפסה מנכסי בעלה ואין היורשים מוחזקים כלום דת"ה סי' ס"ל. התפיסה השלישית שם יורשים **תפסו** לאחר מיתתה והנה בת"מ מצותרים שני מיני תפיסות הנ"ל שהמוכר שם בפעיף י"ב שם היה שטר מלווה והיה לגריכה שבועה ול"ל דהוי כמו שטר שמלוה על המשכון ופרעון מן המשכון שבידם וכתב הת"מ שפשוט הוא ועוד מצותר שם בסי' הכ"ל בטור ס"ק כ"ח שאם קדמו יורשי המלוה ותפסו אין מוציאין מידם וכן הוא בר"ן בשם רבותיו הנ"ל בשם רב אחי שמנחם חראשוני' כרב ושמואל והא ידעתי למה ע"ל דהיינו שיש לחם לומר קים לן כר"א ונראה דנם חראב"ח שזכרנו במקום ח' במרדכי שכ' בשמו שאם מברה או נתנה קיים משום דאמרי' דין דעבד כר"א עבד איתו נמי ס"ב דמתני תפיס' אפי' אם תפסו אע"ג דאסם לא תפסה כש"ש חר"ן דהא תרוויחו **שמכר** ע"ר"א נמצא שיש ב' חלוקים בין התפיסה דמועלת ע"פ הר"ם שזכרנו ובין חך תפיסה דמועלת ע"פ **חר"ן** וראב"ח ותיגנו מה דמועיל לחר"ם הוא דוקא שתפסה האם ותי דבעינן ש"א חיו שם עדים **שמטלטלין** אלו היה של אמת ולא ראי אצל חיורש הזה אבל בלא"ה אמרינן שהנכסים בחוק' יתמי והתפיס' **היא** מפסק אבל לחרן ותראב"ח מהני תפיסת אפילו אם תפסי חיתומים ואפי' בעדים שהם סומכי' אדר"א . ויראיתי בת"ח סי' ש"ל שנשאל על אלמנה שנשלה כך העזבון בלא שבועה ויורשי' רוצים לזכות בנכסים מחמת הכתובת הביא שם קצת דברי המרדכי שזכרנו וכתב בסוף נבאר שאלתינו דאם חיו יורשי אשה מוחזקין בנכסים ולא שוינהו ראה או שאין יכולין ליורשי הבעל לברר שאלו הנכסים היה של בעל חדין עם יורשי האשה להחזיק כל מה שביד כדמוכח בתרתי תשובת דמהר"ם דכל היכא שהאשת מוחזקת וגם יורשיה או הבאים מכח' במירי דשייך בי' תפיסה כא אמרינן א"א מוריש כו' ואם דכתב מהר"ם דאין נראה לו דברי ראב"ה ורבינו שמח' שכ' שם משום דלהחזיק כא אמרי' א"א מוריש משמע דמהר"ם לא ס"ל האי סברא הא כיתא ע"כ דא"כ היה דבריו סותרים זא"ו אלא דברין כדמסיק משום דבשעת המתנה לא היה שלה וכא היתה יכולה לתת במתני' דבר שאינו שלה דהא אפילו נשבע, אחר כך לא מהני ועי"כ מהאי טעמא הוא אבל יורשיה לעולם זוכים מחמ' ירושה אם מוחזקים הם תואיל והיא היתה יכולה להחזיקה בשבועה וכ"ד ללקוחות או מקבלי מתנ' שאין באים זוכות אלא מחמ' **המכירה** או **המתנ'** שעשתה קודם שנשבעה ותא לאו כלום הוא דלא היה שלה שכח באותו זמן ער כאן לשונו . ותמהתי מאד על דבריו אלו דנכנס בחנם לריך שאינו אפת דהא דכ' דשעם **הת"ם** שאין מועיל התפיסה משום שבאותה שעה של מכיר' לא היה שלה לענין מכירת אבל יורשי' יורשים כתובתה וכיון דיורשי' הכתוב' ע"כ מיירי באין עדים ולא ראת דאל"כ גם חיורש אינו יורש כמ"ש הוא עצמו דלא זכת חיורש בו אם באין עדים וראה א"כ גם המתנ' ותמכירה קיימים דאף אם היא חי אין ליורשי הבעל עליה כלום כי אם שבועת היסת כמו בכל תביע' בע"פ כיון שהיא אינה באה לנכות ותם באים להוציא ממנה בתביע' בע"פ לומר שנשלה שלא כדין ואמא' נימא בזה שמכר דבר שאינה שלה דודאי שלה הוא אלא ודאי שיש כאן עדים וראה וא"כ גם יורשיה לא ישלו כלים ותו דבתריא מביאר במרדכי פ' ח"ת דהיינו במקום ד' שזכרתי דשמעון הבא מכח אשתו הוה כמו יורשיה ואחמת הברור דשם במקום ה' דהיינו פ' **הכותב** מיירי בעדים וראה וע"כ לא מהני התפיסה ותר"ם דפסק דתפיסה לא מהני היינו מהאי טעמא דראה עדים וראה עדיין הנכסים בחזקת יתמי קיימו אלא דת"ה ורבינו שמחה שזכר שם פ"ל דאפ"ה מהני תפיסה דסמכו אדר' אלעזר דלא כתר"ם ושאר גאונים שמביא שם שסיברים כרב ושמואל ולדידהו לא מהני תפי' אלא במקום שאין עדים וראה : ועכשיו נבא לפסק הלכ' בס"ד דרמ"א כ' שיש פלוגתא אי מהני תפיסה או לא ע"כ מיירי בתפיסה במקום (שאין) (צ"ל שיש) עדים וראה דאל"כ אין פלוגתא דאפי' חר"ם שמחמיר מורה בזה ובודאי כא נחית רמ"א למה שכתבתי אלא דמ"ש יש עדיין מחלוקת ביש עדים וראה דבזה פליגי דחר"ן וראב"ה פ"ל דאפ"ה מהני תפיסה ואפילו אם תפסו חיורשים שלא מכחו עכ"פ ר"א ותר"ם ושאר הגאונים ס"ל כרב ושמואל וא"כ לא מהני תפיסה אלא במקום שאין כאן עדים וראה ופ"ל דאפי' בדיעבד לא מסכינן אדר' אלעזר אפילו אם תפסו ומכח חר"ן שהבאתי דיש נדוכים שם"כ כן וא"כ אנן דס"ל ברישא מסכינן אדר' אלעזר כמבואר בח"מ סי' ק"ח ואני תוכחתי בסי' ד' בח"מ דעבד אינש לנפשיה בענין זה ותבאתי ראי' שם בשם ס' תחרומות שכ' כן בהדיא א"כ גם כאן שפיר מהני אפילו תפיסה של חיורש קודם שבא לב"ד ואפי' בעדים רק שחיורש נשבע שלא פקדתני כו' כנלע"ד להכי' ומעשה ועיין בסעיף ח' מה שכתבתי שם : [ד] ועשו לה שטר כו' . דיכוכים יורשים לומר כיון שנתפשרת עמה ווקפת במכו' מס זמה

כללו'

באר היטב

סי' כ' : ה) יורשין וכו' . ג' מיני תפיסה יש ל' אם תפסה התחה בחייה ויורשים מוחזקים בו . בזה לא תמרינן אין לחדש מש"ל . ב' אם התחה תפסה והיורשים אין מוחזקים בו אלא מומ ביד ב"ד כנהון דת"ה סי' ס"ל . ובמ"ם אם לא החליט הדבר זה למעשה ומסיים שם ולכל הפחות היה נראה לחולקים . ג' אם היורשים תפסו אחר מיתה . ומבואר במרדכי אם ליכא עדיים ורחו לכ"ע מהני התפיסה אלא אם ליכ' עדיים ורחו בזה פליגי הפוסקים ופ"ז קלי ויש מולקים שבחי' סרמ"ם ורב"ן והרא"ש ס"ל לפ"ה מהני התפיסה . ועיין בת"מ סי' ק"מ . ועיין בהר"ם שמן סי' כ"ג ובמהר"ש סי' ס"ו והכה"ג בת"מ סי' ק"מ . ועיין בהרדב"ז ח"ח סי' רכ"ג . ובמ"ג ק"ד ס"ב סב"ב . ודע קי"ו סל"ט ז) בתובתה . ס"ה אם לא פרעו לה אלא בשבועה ס"מ . ועיין בהרדב"ז ח"ח סי' רכ"ג ומקור מהסתם הוי כאלו לקחו הס הלוותה ס"מ כ"ם . ועיין בהרדב"ז ח"ח סי' ס"ו ומקור כרוך

זהב

טורי

סי' דאין חילוק בין שייחד בד' מצרים בין מיצר א' כ"כ רמב"ם פ"ו דאישות . [ג] אבל תפסה כו' כדי לברר דין זה בס"ד נעתיק מה דמצינו בדברי חמרדכי בזה כי משם אנו למ"דין זה במרדכי פרק כל הנשבעים ז"ל מכאן פסק בסה"ם דאם מתה האלמנה קודם שנשבעה אין יורשיה יורשין מכתובתה כלום שאין לה כלום עד שתשבע ואינ' יכולה לחוריש שבועה ליורשים ויש מחלקים דחיינו דוקא שכא לחוציא כלום מיורשי הבעל אם הם מוחזקים אבל אם האלמנה מוחזק, בנכסי הבעל ומתה שרם תשבע בחא ודאי אמרינן מוריש שבועה לבניו כדי שיחזיקו יורשי האלמנה בממון וראי' מהא דתמ"כר את חבית שטר כיום היוצא עליו היתומים כוכי דשעינן ליתמי שתחזיר אביהן במנו דנאנסו אע"ג דאביהן לא היה נאמן לומר החזרתי במנו דנאנסו אלא בשבועה חרי לך אדם מוריש שבועה לבניו עכ"ל חרי לך מקום א' במרד' דתפיס' מהני . מקום חשני בנוסח' אחרת בפ' כל הנשבעין וז"ל עיין פ' ח"ח אחר נסכא דר' אבא שם פרשתי א"א מוריש שבועה לבניו אפי' היכי דתפסי עכ"ל חרי לך דתפיסה לא מועלת : מקום ג' בפ' ח"ח נבי נסב' דר' אבא נשאל לר"ם באלמנה ס"ח בת אשר שיענת על ראובן את אבי' מן האב ולא מן האם קרקעות ומשלטלי וספרים שכ זקנה יעקב אביו ואמו אשת זקינה יעקב לא נשבעה על כתובתה ונשאר כ"ד חברה מכתובת' וראובן חשיב אמרה לי שלא חניח אבא דק כדי פריעות חובותיו וכית ספרים וכרמים חבית וחכרמים נתן לה במתנת בריא בשטר וכי הספרים ופשרה מכל שבועות ואם היה כאמי משלו מחל לה הכל וחשיב אם החזיק חבן בקרקע ג"ש פשיטא דנאמן לומר ראייתי שטר זה במנו דמינך זבינתה כו' אבל ספרים שהיא תובעת נראה דאי ליכא סהדי שהיו של זקינה שבע ראובן שאביו נתן לו ויפסר אבל הספרים שיש עדים שהיו של זקינה ועכשיו רואין אותם בידו לא מחימן לעכבם בשבועתי מידי דהוי אאומן בדבר שהוא אומן וכו' ח"נ אמו שהיתה נושאת ונותנ' בתוך חבית כו' ואפי' כי מתה על היתומים לחב"א ראיה כו' וכא מצי לישבע שבועת ה'ורשים ולישקו בכתוב' אמו דהא קי"ל כרב ושמואל דאין אדם מוריש כו' ולי"כא למימר ח"ם היכא דלא תפסה אבל הכא תפסה כיון דנכסי בחוק' יתמי קיימי תפיסתן כאו כלום היא כדפרישית דאמי תפסתן בחית אביו ואיה תפס לאחר מיתת אביו מדמינן לה לאומן כו' ע"כ חרי דמקום זה מורת דלא מהני תפיסת . מקום ד' בפ' ח"ת נשאל לר"ם ראובן נשאה לאה וחוכיד ממנה חנוך ומת ראובן וניסת לשמעון בכא שבועת ויהבינס' לו ספרים של ראובן וכתובת' על ראובן איתה יתירה על חמטון שהניח לה ראובן ומתה כאת ובא חנוך אל שבעון ואמר כל מה שהכניסה לך אמי שכי הוא שהרי לא נשבעה עכ כתובתה ושמעון הוא כמו יורש שלה כיון שבא מכחה ואשיב דעל חנוך לחביא ראיה אם רוצה לחוציא משמעון מה שתפס מה שהכניסה כו כולי כיון דאיתי איתה יכולה לעכב בשבועה ולנבוחה כתובתה אנן נמי שעינן ליתמי דידה וכל הבאים מכח' כגון שמעון זה ואע"ג דאיתי בעיא שבועה שמעון הבא מכחה מעכב מה שבידו בלא שבועה דלא משבעינן ליה בשעת שמא ואפי' שבועת חיורשים א"צ דשבועת חיורשים הינו אם נושלים כולי אבל לא לפשור עצמה וה"מ במשלשלין באים מכח' מחזקינן בהו יורשים ולא מפקינן מהם אבל במקרקעי דלא שייך תפיסה ואכו באים רק מספק לא מהני דמוקמינן להו בחוקת מרא קמא ועכ שמעון הבא מכחה להביא ראיה ע"כ דברי חמרדכי במקום זה בקיצור חרי מוכח דתפיס' מהני לגירסי כיה . מקום ה' במרדכי פרק הכותב במעשה אירע שתפסה אלמנה משלטלין וספרים בכתובת' ופסקו רבינו יוסף ורש"י ובעל ה"נ דאם מכרה ונתנה קודם שבועת אתו יורשים ומפקי ליש קרקע ליש משלטלין ואפילו תפסה מחיים אלא א"כ תבעות מחיים ולא רצתה לחשיב וכו' אבל ראבי' כתב חלכה כמעש' שאם מכרה או נתנה קיים כדאמרי' בפ' כל הנשבעין בסוף אין דיינא דעכיר כר"א עבד כרב ושמואל עבד פירש"י בשקול דעת חדיינים חדבר תלוי ורוב אנאונים פסקו כר"א ולא כר"ח ואלפסי דפסקי כרב ושמואל ורבינו יואל כתב לראב"ה שרבינו יוסף פסק באלמנה שכא נשבע' ונתנה מתנה שחולקין בעלי מתנה ויורשים ונראה דשעמית כרב נחמן כו' וכן פסק רב אחי נאוקשכן מקובל מאבותיו ואבות אבותיו דיחלוקו כו' ורבינו שמחה חביא ראיה ממה דאמרי' בפ' כל הנשבעין לבי"ש דאמרי שטר אעומד לגבות כנכסי דמי מהני כ"ש תפיסה ממש כב"ח ובראב"א חשיב דנרע תפיס' ממש כב"ח כיון דתפס מפסק דדלמא צדדי אתפס' (צ"ל דראב"ה חשיב זה לרחות סבר' רבינו שמחה דרצה לזכות מכח תפיסה אבל באמ' פ"ל לראב"ה דתמתנה קיימת מצד דר' אליעזר פ"ל אדם מוריש שבועה לבניו כמו שזכר בסמוך בשם ראב"ח) וחר"ם כתב אע"ג דראב"ה כתב דמה נראה מ"מ שנתנה האלמנה קיים מ"מ כיון דראבי' הנאונים עיקר שפסקו אין מתנה זו קיימת מה שנתנה קודם השבוע' דנכסי בחוקת יתמי קיימי ואפי' אם אחר שנתנה נשבע' שבשעת מתנה לא היה לה יותר מ"מ בשעת שנתנ' לא היה לה כח שלא היה חנכסי' שלה אלא שיעבוד' בעלמא כו' עכ"ל ח"י מוכח דתפיסה ל"מ אפי' ממקבל מתנה מפקינן חרי לך ח' מקומות בזה במרדכי ולכאורה המקומו' סותרין זא"ז דבמקום א' ובמקום ב' כתב דמהני תפיסה ובמקום ב' ונ' וח' כתב דלא מהני וכולהו דמהר"ם שנתי זוקת מקום אחד שהוא דעת ספר חמצות ונלע"ד ברור דיש חילוק בין התפיסות דהא עיקר חטעם לחר"ם דלא מהני משום דנכסי בחוקת יתמי קיימי ואין התפיסה מועיל ליורש שכח מספיקא וזה שייך דוקא במקום שידוע שזה מנכסי חמת ע"כ נשאר בחזקתו ליורשיו ולא ליורשי מאשה הואיל וראו ביד יורשיה אלו הנכסים דקי"ל בכ"מ שיש עדים וראה דאין התפיסה מועלת ואות כוכבי חבקר ממש באב באין עדים וראו כמו שזכרתי ממיכא אין כאן ש"ך לומר דנכסי בחוק' יתמי חבעל קיים דהא אין כאן חזקת דמי ייתר שהיה שכו מ"ת ניחא אכל דבמקום א' ודאי שאין עדים וראה אייתי דהא במקום א' מדמת לה לשטר כיום דשעינן לאו שאביהם החזיר במנו דנאנסו ש"מ שלא ראו בידו וכן במקום אחד שאין עדים וראה שהרי חולק שם דשמעון נאמן דוקא במשלטלין שהפיסה שייך בהם ולא בקרקע אלו היו שם עדים וראה הרי דין משלטלין ממש בקרקע וכא שייך תפיסה אבל במקום בנ"ת מיירי ביש עדים וראה דהא במקום נ' מוכח בהדיא החילוק אם יש עדים שהיה שכ חזקינה או לא ובמקום חשני הוא מרשי' על מקום חנ' כמ"ש שם עיין בח"ת כ' דכא מהני התפיסה והיינו מה שזכרנו וכן במקום ח' מיירי ביש עדים וראי בידו אבל שהרי כתב שם דנכסי בחוקת יתמי קיימי וזה אין שייך באין עדים וראה דמי יימר שהיה אלו חנכסים שכ שהרי כתב שם מתחכת חנה כל חשלפחו הזה הוא בענין מה דס"ל לחלכ' וכרב ושמואל בפ' כל הנשבעים דאמרי א"א מוריש שבועה לבניו אבל לר"א דפליג עכ רב ושמואל ומ"ל אדם מוריש שבועה לבניו בכל גוונא ממ"ל אם לא נשבעת האלמנה ומת' יורשיה יורשים הכהוב' וקי"ל בגמרא פרק כל הנשבעים דמאן דעבד כרב ושמואל עבד ומאן דעבד כר"א עבד וכ' חרין וז"ל ונראה ח"ת אם קדמו חיתומים ותפסו אין מוציאין מהם אבל רב יוסף חלוי כתב בשם רב אחי שמנחם חראשוני' כרב ושמואל וכא ידעתי למה ע"ל דחיינו שיש לחם לומר קים לן כר"א ונראה דנם חראב"ח שזכרנו במקום ח' במרדכי שכ' בשמו שאם מברה או נתנה קיים משום דאמרי' דין דעבד כר"א עבד איתו נמי ס"כ דמתני תפיס' אפי' אם תפסו אע"ג דאסם לא תפסה כש"ש חר"ן דהא תרוויחו **שמכר** ע"ר"א נמצא שיש ב' חלוקים בין התפיסה דמועלת ע"פ הר"ם שזכרנו ובין חך תפיסה דמועלת ע"פ **חר"ן** וראב"ח ותיגנו מה דמועיל לחר"ם הוא דוקא שתפסה האם ותי דבעינן ש"א חיו שם **עדים שמטלטלין** אלו היה של אמת ולא ראי אצל חיורש הזה אבל בלא"ה אמרינן שהנכסים בחוק' יתמי והתפיס' **היא** מפסק אבל לחרן ותראב"ח מהני תפיסת אפילו אם תפסי חיתומים ואפי' בעדים שהם סומכי' אדר"א . ויראיתי בת"ח סי' ש"ל שנשאל על אלמנה שנשלה כך העזבון בלא שבועה ויורשי' רוצים לזכות בנכסים מחמת הכתובת הביא שם קצת דברי המרדכי שזכרנו וכתב בסוף נבאר שאלתינו דאם חיו יורשי אשה מוחזקין בנכסים ולא שוינהו ראה או שאין יכולין ליורשי הבעל לברר שאלו הנכסים היה של בעל חדין עם יורשי האשה להחזיק כל מה שביד כדמוכח בתרתי תשובת דמהר"ם דכל היכא שהאשת מוחזקת וגם יורשיה או הבאים מכח' במירי דשייך בי' תפיסה כא אמרינן א"א מוריש כו' ואם דכתב מהר"ם דאין נראה לו דברי ראב"ה ורבינו שמח' שכ' שם משום דלהחזיק כא אמרי' א"א מוריש משמע דמהר"ם לא ס"ל האי סברא הא כיתא ע"כ דא"כ היה דבריו סותרים זא"ו אלא דברין כדמסיק משום דבשעת המתנה לא היה שלה וכא היתה יכולה לתת במתני' דבר שאינו שלה דהא אפילו נשבע, אחר כך לא מהני ועי"כ מהאי טעמא הוא אבל יורשיה לעולם זוכים מחמ' ירושה אם מוחזקים הם תואיל והיא היתה יכולה להחזיקה בשבועה וכ"ד ללקוחות או מקבלי מתנ' שאין באים זוכות אלא מחמ' **המכירה** או **המתנ'** שעשתה קודם שנשבעה ותא לאו כלום הוא דלא היה שלה שכח באותו זמן ער כאן לשונו . ותמהתי מאד על דבריו אלו דנכנס בחנם לריך שאינו אפת דהא דכ' דשעם **הת"ם** שאין מועיל התפיסה משום שבאותה שעה של מכיר' לא היה שלה לענין מכירת אבל יורשי' יורשים כתובתה וכיון דיורשי' הכתוב' ע"כ מיירי באין עדים ולא ראת דאל"כ גם חיורש אינו יורש כמ"ש הוא עצמו דלא זכת חיורש בו אם באין עדים וראה א"כ גם המתנ' ותמכירה קיימים דאף אם היא חי אין ליורשי הבעל עליה כלום כי אם שבועת היסת כמו בכל תביע' בע"פ כיון שהיא אינה באה לנכות ותם באים להוציא ממנה בתביע' בע"פ לומר שנשלה שלא כדין ואמא' נימא בזה שמכר דבר שאינה שלה דודאי שלה הוא אלא ודאי שיש כאן עדים וראה וא"כ גם יורשיה לא ישלו כלים ותו דבתריא מביאר במרדכי פ' ח"ת דהיינו במקום ד' שזכרתי דשמעון הבא מכח אשתו הוה כמו יורשיה ואחמת הברור דשם במקום ה' דהיינו פ' **הכותב** מיירי בעדים וראה וע"כ לא מהני התפיסה ותר"ם דפסק דתפיסה לא מהני היינו מהאי טעמא דראה עדים וראה עדיין הנכסים בחזקת יתמי קיימו אלא דת"ה ורבינו שמחה שזכר שם פ"ל דאפ"ה מהני תפיסה דסמכו אדר' אלעזר דלא כתר"ם ושאר גאונים שמביא שם שסיברים כרב ושמואל ולדידהו לא מהני תפי' אלא במקום שאין עדים וראה : ועכשיו נבא לפסק הלכ' בס"ד דרמ"א כ' שיש פלוגתא אי מהני תפיסה או לא ע"כ מיירי בתפיסה במקום (שאין) (צ"ל שיש) עדים וראה דאל"כ אין פלוגתא דאפי' חר"ם שמחמיר מורה בזה ובודאי כא נחית רמ"א למה שכתבתי אלא דמ"ש יש עדיין מחלוקת ביש עדים וראה דבזה פליגי דחר"ן וראב"ה פ"ל דאפ"ה מהני תפיסה ואפילו אם תפסו חיורשים שלא מכחו עכ"פ ר"א ותר"ם ושאר הגאונים ס"ל כרב ושמואל וא"כ לא מהני תפיסה אלא במקום שאין כאן עדים וראה ופ"ל דאפי' בדיעבד לא מסכינן אדר' אלעזר אפילו אם תפסו ומכח חר"ן שהבאתי דיש נדוכים שם"כ כן וא"כ אנן דס"ל ברישא מסכינן אדר' אלעזר כמבואר בח"מ סי' ק"ח ואני תוכחתי בסי' ד' בח"מ דעבד אינש לנפשיה בענין זה ותבאתי ראי' שם בשם ס' חתרומות שכ' כן בהדיא א"כ גם כאן שפיר מהני אפילו תפיסה של חיורש קודם שבא לב"ד ואפי' בעדים רק שחיורש נשבע שלא פקדתני כו' כנלע"ד להכי' ומעשה ועיין בסעיף ח' מה שכתבתי שם : [ד] ועשו לה שטר כו' . דיכוכים יורשים לומר כיון שנתפשרת עמה ווקפת במכו' מס זמה

כבר

כלו' שכל שנתנו לה ש"מ על עסק הוי כפרעון דהא הם נקרעים לוין מעתה לא מכיסם : (ו) וריומזה קודם מיתתה בתשובת הרשב"א כתב אם היא מושבעת מפי מחריס בשבועת התלה כל שאינה יכולה ליפטר ולעשות אמן כזו מעכירין אותה ומוטלת וכו' והלכך אפשר לומר דשבועת התלה סגי כל שלא"ה אלא בהכי ל"ש לגרוע לפרש מ"ש וריומזה קודם מיתתה שלא נעלה כלום סיינו שהעכירוה בשבועת התלה ועי"ז רימזה ורמיזתה הוי כאלו אמר אמן : (ז) אין יורשים עוטלין כתובתה וכו' עיין בנוף התשובה בב"י כתב עוד טעמים דטוב לה שלא תגבה כתובתה שאם תגבה כתובתה תפסיד מזונותיה ושמא יפסידו הנכסי' בידי היורשים ויאכלו אותם ולא מפסדת כתובת' ומזונות ועוד אלו היה רוצה יורשים לגבות כתובתה לא היו יורשים גובין אלא הב"ד כדגרסינן בפ' נערה מי שנשתנו' ב"ד יורדין לנכסיו וכו' ע"ש ונראה דכבדון זה אפי' במקום שנוהגין כאנשי יהודה שמקלקין התלמוד בע"כ הכא דאיכא בת שבועה אי יתנו לה כתובת' בידי ב"ד אלא שבועה אי יתנו לה מזונות עד שתתפקח : (ח) ואפילו מיורשיו. אם את מחריס כלו' דאם היא מת אחר מת תחלה הוא ליה מת מלוה בחיי לוה ליה מת הוא מת תחלה הוא ליה מת לוה ומ"ש בחיי מלוה ומ"ש בחיי לוה ליה מת מלוה ומ"ש כ"כ הרשב"א סי' תלב ע"ש בב"י וכמ"ש בב"ח : (ט) שלא התפיסה דתע"ג שלא ניתנה לגבות כתובתה מחיים ואין אדם פורע תוך זמנו בתלמוד דאית לה כתובה בתנאי ב"ד רגיל להתפיסה לרבי שמוך למיתה כדי שלא תתבזה אחרי מותו בב"ד ועיין בתשובת הרשב"א הכ"ל ועיין בהרמ"ע פ"ק דכתובות ס"ק ט' : (י) ושלא תפסה היא משלו כלום. כלו' שלא תפסה בין בחיי בין למחר מותו ומלוה דתלוה אגב הבעבור שלא התפיסה לרבי קודם מותו זוכה בתלמוד אגב זה מגלגלין עליה שלא תפסה ג"כ מעצמה כלא ידיעת בעלה וע"כ נגרוסה דלא התפיסה בעלה לרבי קודם נירושין שהוא תוך זמנה ג"כ היה בבעת שלא תפסה משלו כלום וש"כ הין על הגרוסה שבועה בחיי בעל' ועיין בב"ח : (יא) שלא מחלה לו בכתובתה מו מכרה לו. תע"ג בכתובה עדיין בידה ואם ניתא דמכרה מו מחלה ס"ל ניתן בכתובה לידו מ"מ מדין גלגול נגעו בה דאולי כתבה לו שובר מו היה לה להחזיר לו בכתובה ולא החזירה ותע"ג דאסור לבעות עם אשתו בלא כתובה מ"מ חיישי' שמא סמוך למיתה מחלה לו מו מכרה ועיין בב"ח מ"ש בשם המרדכי דאפשר דומר דמחלה לו על תנאי אם ימות אבל אם יגרש אותה יתן לה כתובה דאז היה קלה בעיניו להוליאה והכלל דכל שבועות שלו מדין גלגול נגעו בה : (יב) שלא נהניתי מכתובתי וכו' סגי בכך . דלא תימא דילמא גזלה מאל בעלה ושפיר מצתבעה שלא נהנית מכתיבתה וכתב הר"ן ס"מ שאם הגזלן יש לו שטר על הגזל ליכא למימר דממון הגזלה עולה לפרעון תע"ג דלאו לפרעון לקחה : (יג) שלא נזכה כלום בלי רשות בעלה דזה גם כן מקרי גזילה המזכות בלא ידיעת בעלה וגם שבועה זו מדין גלגול נגעו בה : (יד) נאמנת במינו כלו' ולריכה ע"פ שבועה וכן היא בנוף התשובה : (טו) קיים אם נשבע לבסוף . דמאחר דקי"ל דאלמנה מוכרת שלא ב"ד ש"כ אם נשבעה לבסוף למפרע מעשיה קיימים אם מכרה בשוויים ומיהו לעיל סי' ל"ג סעיף כ"ה נבי מזונות ולקמן סי' ק"ג סעיף ל' מבואר פלוגתא בזה אם מכרה שוה בשוה לדעת ר"ח מכרה בעל אם מכרה בלא שוה ש"ד הדיוטות . ולדעת הרמב"ם מכרה קיים ול"ל דכאן שהם וכתב לבן ל"ד כדלית ליה לר"ח מיירי קודם שנתנה שמו לה ג' הדיוטות כדי שתדע כמה תנכה דאל"כ אין במעשיה כלום אפילו לאחר שבועה ולדעת הרמב"ם מיירי קף שמכרה בזול מזה בסמוך : (טז) והם"מ במטלטלי . בתשובת הרשב"ם כלל ל' סי' ו' כתב אם אתה קודם שהשביעוה על כתובת' מתנתה קיימת במטלטלי וכו' משמע להדיא אפילו לא נשבע כלל דהוי בתפסה מטלטלי וכמ"ש לעיל דאם תפסו יורשים אין מוליאין מידם וה"ה דאין מוליאין מן המקבלי מתנה וכן פסק בתשובה מהרי"ו סי' קע"ה ואפשר לחלק דאם יש עדים שהמטלטלין ממנה בתשובה מהרי"ו סי' קע"ה ואפשר לחלק דאם יש עדים שהמטלטלין היו של הבעל מ"ז דוקא נשבעה לבסוף דאל"כ אימו מועיל תפיסה והרשב"ם בתשובה מיירי במטלטלי שאינם ידועין לבעל שהם בחזקת' דלאמת היא כמינו ואין זה בכלל רב ושמואל כמ"ש הב"י בתירוץ הרשב"ן [בסתירי דברי

באר הגולה

ברוך סי' ס' : יורשים. עיין בב"י . וכתב הש"ך אפילו במקום שנוהגים כאנשי יהודה שמלקים אלמנה בע"כ מ"מ הכא דאיכא בת שבועה לכן חייבים ליתן הכתובה בלי שבועה כ"ד הנ"ל שלא שבועה לו יתנו לה מזונות עד שתתפקח : (ח) ואפילו מיורשיו. הם את מחריס כלו' דאם היא מת אחר מת תחלה הוא ליה מת מלוה בחיי לוה ליה מת הוא מת תחלה הוא ליה מת לוה ומ"ש בחיי מלוה ומ"ש בחיי לוה ליה מת מלוה ומ"ש כ"כ הרשב"א סי' תלב ע"ש בב"י וכמ"ש בב"ח : (ט) שלא התפיסה דתע"ג שלא ניתנה לגבות כתובתה מחיים ואין אדם פורע תוך זמנו בתלמוד דאית לה כתובה בתנאי ב"ד רגיל להתפיסה לרבי שמוך למיתה כדי שלא תתבזה אחרי מותו בב"ד ועיין בתשובת הרשב"א הכ"ל ועיין בהרמ"ע פ"ק דכתובות ס"ק ט' : (י) ושלא תפסה היא משלו כלום. כלו' שלא תפסה בין בחיי בין למחר מותו ומלוה דתלוה אגב הבעבור שלא התפיסה לרבי קודם מותו זוכה בתלמוד אגב זה מגלגלין עליה שלא תפסה ג"כ מעצמה כלא ידיעת בעלה וע"כ נגרוסה דלא התפיסה בעלה לרבי קודם נירושין שהוא תוך זמנה ג"כ היה בבעת שלא תפסה משלו כלום וש"כ הין על הגרוסה שבועה בחיי בעל' ועיין בב"ח : (יא) שלא מחלה לו בכתובתה מו מכרה לו . תע"ג בכתובה עדיין בידה ואם ניתא דמכרה מו מחלה ס"ל ניתן בכתובה לידו מ"מ מדין גלגול נגעו בה דאולי כתבה לו שובר מו היה לה להחזיר לו בכתובה ולא החזירה ותע"ג דאסור לבעות עם אשתו בלא כתובה מ"מ חיישי' שמא סמוך למיתה מחלה לו מו מכרה ועיין בב"ח מ"ש בשם המרדכי דאפשר דומר דמחלה לו על תנאי אם ימות אבל אם יגרש אותה יתן לה כתובה דאז היה קלה בעיניו להוליאה והכלל דכל שבועות שלו מדין גלגול נגעו בה : (יב) שלא נהניתי מכתובתי וכו' סגי בכך . דלא תימא דילמא גזלה מאל בעלה ושפיר מצתבעה שלא נהנית מכתיבתה וכתב הר"ן ס"מ שאם הגזלן יש לו שטר על הגזל ליכא למימר דממון הגזלה עולה לפרעון תע"ג דלאו לפרעון לקחה : (יג) שלא נזכה כלום בלי רשות בעלה דזה גם כן מקרי גזילה המזכות בלא ידיעת בעלה וגם שבועה זו מדין גלגול נגעו בה : (יד) נאמנת במינו כלו' ולריכה ע"פ שבועה וכן היא בנוף התשובה : (טו) קיים אם נשבע לבסוף . דמאחר דקי"ל דאלמנה מוכרת שלא ב"ד ש"כ אם נשבעה לבסוף למפרע מעשיה קיימים אם מכרה בשוויים ומיהו לעיל סי' ל"ג סעיף כ"ה נבי מזונות ולקמן סי' ק"ג סעיף ל' מבואר פלוגתא בזה אם מכרה שוה בשוה לדעת ר"ח מכרה בעל אם מכרה בלא שוה ש"ד הדיוטות . ולדעת הרמב"ם מכרה קיים ול"ל דכאן שהם וכתב לבן ל"ד כדלית ליה לר"ח מיירי קודם שנתנה שמו לה ג' הדיוטות כדי שתדע כמה תנכה דאל"כ אין במעשיה כלום אפילו לאחר שבועה ולדעת הרמב"ם מיירי קף שמכרה בזול מזה בסמוך : (טז) והם"מ במטלטלי . בתשובת הרשב"ם כלל ל' סי' ו' כתב אם אתה קודם שהשביעוה על כתובת' מתנתה קיימת במטלטלי וכו' משמע להדיא אפילו לא נשבע כלל דהוי בתפסה מטלטלי וכמ"ש לעיל דאם תפסו יורשים אין מוליאין מידם וה"ה דאין מוליאין מן המקבלי מתנה וכן פסק בתשובה מהרי"ו סי' קע"ה ואפשר לחלק דאם יש עדים שהמטלטלין היו של הבעל מ"ז דוקא נשבעה לבסוף דאל"כ אימו מועיל תפיסה והרשב"ם בתשובה מיירי במטלטלי שאינם ידועין לבעל שהם בחזקת' דלאמת היא כמינו ואין זה בכלל רב ושמואל כמ"ש הב"י בתירוץ הרשב"ן [בסתירי

דברי באר

ברוך סי' ס' : יורשים. עיין בב"י . וכתב הש"ך אפילו במקום שנוהגים כאנשי יהודה שמלקים אלמנה בע"כ מ"מ הכא דאיכא בת שבועה לכן חייבים ליתן הכתובה בלי שבועה אי יתנו לה מזונות עד שתתפקח : (ח) ואפילו מיורשיו. הם את מחריס כלו' דאם היא מת אחר מת תחלה הוא ליה מת מלוה בחיי לוה ליה מת הוא מת תחלה הוא ליה מת לוה ומ"ש בחיי מלוה ומ"ש בחיי לוה ליה מת מלוה ומ"ש כ"כ הרשב"א סי' תלב ע"ש בב"י וכמ"ש בב"ח : (ט) שלא התפיסה דתע"ג שלא ניתנה לגבות כתובתה מחיים ואין אדם פורע תוך זמנו בתלמוד דאית לה כתובה בתנאי ב"ד רגיל להתפיסה לרבי שמוך למיתה כדי שלא תתבזה אחרי מותו בב"ד ועיין בתשובת הרשב"א הכ"ל ועיין בהרמ"ע פ"ק דכתובות ס"ק ט' : (י) ושלא תפסה היא משלו כלום. כלו' שלא תפסה בין בחיי בין למחר מותו ומלוה דתלוה אגב הבעבור שלא התפיסה לרבי קודם מותו זוכה בתלמוד אגב זה מגלגלין עליה שלא תפסה ג"כ מעצמה כלא ידיעת בעלה וע"כ נגרוסה דלא התפיסה בעלה לרבי קודם נירושין שהוא תוך זמנה ג"כ היה בבעת שלא תפסה משלו כלום וש"כ הין על הגרוסה שבועה בחיי בעל' ועיין בב"ח : (יא) שלא מחלה לו בכתובתה מו מכרה לו . תע"ג בכתובה עדיין בידה ואם ניתא דמכרה מו מחלה ס"ל ניתן בכתובה לידו מ"מ מדין גלגול נגעו בה דאולי כתבה לו שובר מו היה לה להחזיר לו בכתובה ולא החזירה ותע"ג דאסור לבעות עם אשתו בלא כתובה מ"מ חיישי' שמא סמוך למיתה מחלה לו מו מכרה ועיין בב"ח מ"ש בשם המרדכי דאפשר דומר דמחלה לו על תנאי אם ימות אבל אם יגרש אותה יתן לה כתובה דאז היה קלה בעיניו להוליאה והכלל דכל שבועות שלו מדין גלגול נגעו בה : (יב) שלא נהניתי מכתובתי וכו' סגי בכך . דלא תימא דילמא גזלה מאל בעלה ושפיר מצתבעה שלא נהנית מכתיבתה וכתב הר"ן ס"מ שאם הגזלן יש לו שטר על הגזל ליכא למימר דממון הגזלה עולה לפרעון תע"ג דלאו לפרעון לקחה : (יג) שלא נזכה כלום בלי רשות בעלה דזה גם כן מקרי גזילה המזכות בלא ידיעת בעלה וגם שבועה זו מדין גלגול נגעו בה : (יד) נאמנת במינו כלו' ולריכה ע"פ שבועה וכן היא בנוף התשובה : (טו) קיים אם נשבע לבסוף . דמאחר דקי"ל דאלמנה מוכרת שלא ב"ד ש"כ אם נשבעה לבסוף למפרע מעשיה קיימים אם מכרה בשוויים ומיהו לעיל סי' ל"ג סעיף כ"ה נבי מזונות ולקמן סי' ק"ג סעיף ל' מבואר פלוגתא בזה אם מכרה שוה בשוה לדעת ר"ח מכרה בעל אם מכרה בלא שוה ש"ד הדיוטות . ולדעת הרמב"ם מכרה קיים ול"ל דכאן שהם וכתב לבן ל"ד כדלית ליה לר"ח מיירי קודם שנתנה שמו לה ג' הדיוטות כדי שתדע כמה תנכה דאל"כ אין במעשיה כלום אפילו לאחר שבועה ולדעת הרמב"ם מיירי קף שמכרה בזול מזה בסמוך : (טז) והם"מ במטלטלי . בתשובת הרשב"ם כלל ל' סי' ו' כתב אם אתה קודם שהשביעוה על כתובת' מתנתה קיימת במטלטלי וכו' משמע להדיא אפילו לא נשבע כלל דהוי בתפסה מטלטלי וכמ"ש לעיל דאם תפסו יורשים אין מוליאין מידם וה"ה דאין מוליאין מן המקבלי מתנה וכן פסק בתשובה מהרי"ו סי' קע"ה ואפשר לחלק דאם יש עדים שהמטלטלין היו של הבעל מ"ז דוקא נשבעה לבסוף דאל"כ אימו מועיל תפיסה והרשב"ם בתשובה מיירי במטלטלי שאינם ידועין לבעל שהם בחזקת' דלאמת היא כמינו ואין זה בכלל רב ושמואל כמ"ש הב"י בתירוץ הרשב"ן [בסתירי

הגהות רע"א

ד] ס"ח תלמוד שכנרה . כ"כ פ' תשו' תורת חסד לר' מסרחי : סכמן ס"ל ר"ל :

שי למורה

(שם בהג"ה) אפשר שכשתפעית ונתחלמוד . כ"כ בשו"ת נתת לפק סי' ס"ג מניה כתן שנתחלמוד ותח"כ נשתעית דלא נשתעית קודם ל"ש מצח לדרכי ע"ש :

חכמת שלמה

סימן צו סעיף ב ויש מי שאומר שלריכה לישבע שלא מחלה לו בכתובתה וכו' כ"כ לכאורה תמוה דבתו"ת סימן פ"ב כתיב שמחכר גם דעת בעל הטיעור שמחילה הוי כשומן שלריכה לישבע וגם תימא על הטור שלא הביא כתו"ת דברי הרמב"ם שגם סוף סי"ל שלריך לישבע שלא מחל ולפי דברי הב"ח שכתב הא לריכה לישבע שלא מחלה לה בכתובתה כיון משום דילמא

ביאור הגר"א

י) תלמוד כו' דס"ל כפקחת לכ"ל ובני כה רכתה כמ"ש בניתין פ"ח מ' וכיון דבשבועה זו היא מן התורה מקילינן כה כיכא דל"ל ומשביעין לה עי' מחריס תדע שהרי מקילינן כיכא דמת לוה בחיי מלוה ל"ל ותמריכין הכו ללוה ליוסף כו'. שם : יא) תלמוד כולי. שבועת שם:ב) מה שבועה כו' מתו"ס דכ"ב קי"ג מ' ד"ה וכ"ש כולי וכ"כ הרא"ש פ"ח סי"ט בשם ריטב"ן ופס"ה בשב"ש : יב) ואם נשבעה כולי. כת"ה בניתין ל"ה מ' יד) תלמוד שתכרה כו' ע"ש פ"ח סוף סימן י"ג : טו) וה"ת כו'. כס' התחרוכה כפ'.

פתחי תשובה

לף שלא נשבעה משל"ב תוס' כתובתה אין להגבות ליורשים כיון שלא נשבעה וכן מסיק כפ' תיסן יבומות לת"ם פ' י"ו והוא ז"ל בסכיום ב"כ לוה וכ' דכן ס"ל מיקר מזה פשרה ע"פ דדין וקרוב לזה מלתתי בסוף ספר מסורת השלמן בתקנות ת"ח דפולין בסיני הכורחים שתשבו בהלוויותיהם קודמת לכל בע"ח וזהו מלתא דמסתבר וסכימו שתי כי דיוק ופשוט כן בלבם לתשבם ע"ש : (ז) אבל אם נתנו בשבועה • ע"ש סוס"ק ט' מ"ש אין חומרים מנו להשביע • והכא בת"ש לא מזכר כלל זה רק בכללי"ג בכללי שיפסה כם' לו"ת סכיום כן בשם גידולי תרומות שטוליס זה מהך דכלח ונתומים שם רולה לחזות רשויהו ע"ש אך לכאורה כלל זה מיכרת מת"ת סי' פ"ב ס"י בשולית שער מקוויה ושוטן אתכה או רגיל אלא להשביעו לף בשוטן בשבע לי לף דבשוטן פרעתי אם אחר השבע לי מחוייב לישבע כמבואר אחר אם ס"ח ועי"ב דאיכא בת שבועה אי יתנו לה מזונות עד שתתפקח : ח אבל אם נתנרשה ומתה יורשיה נשבעים שלא פקדתנו ונוטלין ב ג יב) מה שבועה נשבעת האלמנה (ט) שלא התפיסה י (י) ושלא תפסה היא (ה) משלו (י) כלום יא ויש מי שאומר שצריכה לישבע יא (יא) שלא מחלה לו בכתובתה ושלא מכרה לו :

ג יג) אם האלמנה רוצה ליטול כתובתה ואינו רוצה לישבע עד שיגדלו בניה (ו) שמא ימחלו לה השבועה אין שומעין לה : ד כ אלמנה שאומרת מנה נתן לי במתנה שלא יכנס בכתובתי יג [ו] אם היא מוחזקת (יג) במנה ויכולה לטעון אין בידי משל בעלי כלום (יד) נאמנת במינו :

ה (יד) יד) כ אלמנה ד] שמכרה או נתנה(טו)קיים אם נשבעה לבסוף ומנכין אותה בכתובתה (ז) טו (טו) טו) מ וה"מ במטלטלי

היטב

לשבע שלא נפרע הסטר דממון הגזלה עולה לפרעון תע"ג דלאו לפרעון לקחה הר"ן מ"מ ס"ס : יב) במנה . עי' ס"ז אם היא מוחזקת בשטר . אם יש בידה שטר מתנה ונפסלה ממנה קודם הסדיס שוב אינה נאמנת במינו מהרי"ט בתשובה סי' ק"ס : ועי' במהר"ם אלשקר סי' ל"ט והרי' אדרבי סי' כ"ח. אם יצא הקול שיש לה ממון סרבה יותר מכתובתה לא מהני לה המנו הר"ם גלאנטי"י סי' י"ז . אם יש לה מנו והוי מנו דהסנה אינה נאמנת הר"ם גלאנטי"י סי' י"ז . אם מעיקרו היתה חומרת שלא יש לה בנכסי בעלה שלא כתובתה ואח"כ כשמתו בניה אמרה שבעלה נתנם לה כמתנה אינה נאמנת הר"ם גלאנטי"י סי' ל"ז . ומהרי"ט ח"ח סי' ל"ג . אי מהני מינו בשטר כתוב הכותב לו למעלטלין הידועין לבעל עיין בנה"ג דף קי"ו ס"ב ד"ה ומ"ש ומ"ש ומ"ש

במטלטלין פיין בטור וכ"י שם מבואר דהרי"ף ס"ל לפילו שם מכרה קרקע מכרה קיים ובלבד שתשבע בסוף וכ"כ הרשב"ם לפרש כן דברי הרי"ף והרמ"ם בתשו' כלל י' כתב בתשו' אחת שם מכרה מטלטלין מכרה קיים לפילו לא נשבעה ובתשו' אחרת פסק שם מכרה בלא שבועה מכרה בטל לפילו שם נשבעה אח"כ מקום ס"א מכאן ולהבא הוא גובה ממלא בעת שמכרה לא היה לה אוס זכות ותירץ הרשלון כתב בתשו' קמייתא תירי במטלטלין דיעבד תשו' מלו כתירון הרשלון כתב בתשו' ירושי' אז מכרה קיים לפילו שם לא נשבעה בסוף ובתשובה אחרונה כתב תירי במטלטלין ירושים אז לפילו שם נשבעה בסוף וכתב דתירי כתירון הרשלון על הב"י ולית לי כפי התירון הרשלון לפי' שם נשבעה בסוף מכרה בטלה במטלטלין ירושים ויותר מסתבר מ"ם כאן בש"ע לא כתב כן ע"פ תשו' הרשב"ם אלא פסק ע"פ תשו' הרשב"ם ומסתמות הפוסקים במרדכי פ' הכותב דס"ל לפי מטלטלין ל"מ בלא שבועה לכן כתב הרשב"ם על דברי הרי"ף דוקא שם נשבעה אחר כך ומשמע לפילו במטלטלין תירי ורלתה דרלה נ"כ כל הדיעות שהביא הרב רמ"ה לכן פסק בקרקע מכרה בטלה משום קרקע בחזקת בעליה קיימת ובמטלטלין פסק מכרה קיים ותירי לפי' במטלטלין ירושים. מיהו תימה שלא הזכיר הב"י דעת הרמב"ם שכתב פי"ז ה"ח דין י"ד לפילו בקרקע מכרה קיים לפילו מכרה קיים לעין עלמה בלא שבועה גם קשה לקמן סי' ק"ג פסק בפשיטו' דמכרה קיים דהא כ' שם סעיף ד' לגריכה לכלול בלא שבועה וכו' ס"מ לתירי בלא נשבעה קודם המכירה ופ"ם מ"ם גם מ"ש הטור שם אם היה עלמה מכרה לגריכה שבועה אחר המכירה על לגרי וכו' למד מדברי הרמ"ם פ' הכותב ולכאורה גרלה דהרמ"ם לא כ"כ אלא לפי סיטות הרי"ף דוקא דס"ל מכירה קודם השבועה קיים ושבועה לתחמר בס"ם תירי אחר המכיר' ופ"ם : טז אפי' של הדיוטות משמע בקרקע בעין דשמו לה הב"ד בלא משמע במטלטלין מ"ל שומא כלל אפי' של הדיוטים וקשה לסיטות הרמ"ם דס"ל בלא מכי השבועה דשבעי' אח"כ משום דיכה כמלוה וב"ח מכאן ולהבא הוא גובה מה מכי שומא של בית דין הדיוטי' גם נרלה לדעת ר"ח שהביא בסי' ל"ג סעיף כ"ה לפי' במטלטלין לגריך שומא ג' הדיוטים כי ס"ל מכירה בינה לבין עלמה בעלה בפ"ז דקשה למה כתב המחבר אח"כ שמו לה בקרקע ת"ל אפי' במטלטלין הדין כן וכן הקשה בח"מ : יז ו"ל דלפ' במטלטלין וכו' היינו אפילו ליכא עדים ורלו' ל"ג לעניו ירושה כתבתי כשליכא עדים ורלו זכו היורשים שאי לקוחות ומקבלי מתנות לחין לסס זכות אלא מחמת המכירה והמתנה שאשתה קודם השבועה ובמותו שעה לא היה שלה כ"כ בח"ס סי' ס"ל : יח כגון שמת פתחום מעמע דל"מ אלא לעניו זה ועי' סי' ל' : יט וכן סס מוחזקים כ"כ מהרי"ק ועעמו משום כיון דאי' פלוגתא מ"ש להוליא מיד המוחזק וכ"כ בד"מ בסוף דבריו בע"ג בתחילת דבריו כ' וכ"ם כשהלוקח מוחזק ממעמ דמוחזק בשעת הלוואה ואפילו אם הלוה מודה שהוא שלו ואומר שמכרו לו מכבר ואינו יכול להוליא מידו

בעלה לא זכתה בהן ואין כח בידה לא ליתן ולא למחול ואם היה לבעלה ש"מ
על מחריס והחזירה הש"מ להלוה ואמרה מי מקבל הסך בפרעון כתוב' מפקר
לדמות למכירת מטלטלין קודם שבועה וכשם שסרסות בידה למכור מטלטלין
כשויין לעורך כתובתה כן רשות בידה לגבות חובות בעלה לעורך כתובתה כן

חובות בע"פ כן חובות בשטר אבל לענין
ממילה יש לחלק לבע"פ כוודאי לא מסתי
ובשטר היה רמוי לדמות למתני' מטלטלין
ויש לחלק ועיין בש"מ ואין דבריו מוכרחי':
(כג) אפילו לא יטעון . כלו' אם הכניל
טוען משתבע לי ללא פרעתיך לריכה
לשבע כמו כל מלוה שלריך לשבע על
שטרו אם הלוה טוען משתבע לי אם אין
בשטר נתמנות כמכותר בטור ח"מ סימן
פ"ב אבל אין פותחין לו ודוקא שהשבעל
טוען כרי וכמכותר בח"מ שאין הלוה יכול
להשביע המלו בשעה שמא ועיין בש"מ:
(כד) וגירס אחת. דין זה תמוה אם
לא גירס רק אחת למה תמחה השני'
ולא ניחני כותב' לגבות מחייב ואולי היא
תמות בחי בעלה והמ"מ לא כתב רק
וכגון שהן גרושות כולן נשבעו' אבל
אם לא גירס רק אחת מה מקום
לשבוע זו נגד המחרות ואפשר דש"ס
הוא ול"ל וגירסן אחת נשבעת לשניה
וכן משמע בד"מ והן הן דברי המ"מ:
(כה) ואפשר מעות . אבל מטלטלי
כיון דגופייהו לא מקניין לה מפקיע
מינה והדר לא גביה אלא בשבועה
לטון הר"ן : (כו) לא מפקיע מינה. כ'
הר"ן אבל משמתינן כדשבדי' בגזל
דרבנן ועיין בשמ"ע סי' פ"ב ס"ק כ"ב
וסי' פ"ז ס"ק כ"ב כתב שהפוסקים
מחלקו בזה :(כז) ואפוכי לא מפקיע.
עיין בח"מ סי' פ"ז סעיף י"ב ועיין
בב"ח ועיין בש"ך סעיף ל"ב ועיין
בש"ע ועיין בח"מ כאן : (כח) שבנגדה
ויפסח. משמע שבשבע שבועות המשנה
שבועה המוטלת עליה ועיין בח"מ סי'
ל"ב סעיף ט' כתב שי דעות אחרות
ועיין בב"ח ח"מ כאן מקום להחריך
בדיניס אלו : (כט) והוא שיודיע
לעד הרחמון וכו' . דאל"כ תאמר שי
כתובות היו לי עיין בעור : (ל) כי
ממנה היתה ניכי לניכך . שתחייבת לי
בקנין בחלף זה והחמנת כי שלא תשבע
ממך אלא ה' מאות וכו' לשון הטור ע"ש : (לא) ויש אחר אומר . מהני
לדעת הרמב"ם אפילו אין אחר אומר נאמן להעיד בדין זה מה שראה בקטנותו
ועי'

אם היה עומד בקטנותו אחר שהגדיל ואחר שנשא אשה ואחר שנתעשר ואחר שמת
לומר לבי' לה כתובה אחרת ואיכה נאמני נגד ש"ה אלא דוקא כשהעידו הדי"ח אלא
כח אבל אם אומרי' אין בשטר כתובתי אלא כך וכך אין מוציאין מידו אלא
מכח אחר ברור וכו' ולא אמרי' דנאמני כשהיו אלו עדים כמה קבלה דהא שטר זה והוי מינו להוציא
מזה שטר אחר שכתוב בו שנתחייב לו יותר ממנה היה ניכי לניכך להא שטר זה חפשא בעלמא הוא
מוסף שיהיו כאן מקום עדים וע"ש בכ"מ ובמ"ש בסמ"ע ס"ק ל"ג ובש"ך ס"ק ל"ב
בשטר שכתוב בו שנתחייב לו יותר ממנה ואחר שנשבע ש"ד ולכאורה אין נ"מ נגד ש"ה אלא דוק כשהעידו הדי"ח אלא
לומר לבי' לה כתובה אחרת ואיכה נאמני נגד ש"ה אלא דוק כשהעידו הדי"ח אלא כשהעידו מעודו ותו אינה נאמני
כח אבל אם אומרת אין בשטר כתובתי אלא כך וכך אין מוציאין מידו אלא מכח אחר ברור וכו' ולא אמרי' דנאמני כמינו דש"ל לומר שהמנה היה ניכי לניכך להא שטר זה
מסוף שיהיו כאן מקום עדים כמה קבלה דהא שטר זה חפשא בעלמא הוא ומוסף שיהיו כאן מקום עדים כמה קבלה
לומר לבי' לה כתובה אחרת ואיכה נאמני נגד ש"ה אלא דוק כשהעידו הדי"ח אלא כשהעידו מעודו ותו אינה נאמני
כח אבל אם אומרת אין בשטר כתובתי אלא כך וכך אין מוציאין מידו אלא מכח אחר ברור וכו' ולא אמרי' דנאמני כמינו דש"ל לומר שהמנה היה ניכי לניכך להא שטר זה חפשא בעלמא הוא ומוסף שיהיו כאן מקום עדים כמה קבלה
מסוף שיהיו כאן מקום עדים כמה קבלה לומר לבי' לה כתובה אחרת ואיכה נאמני נגד ש"ה אלא דוק כשהעידו הדי"ח אלא

אבן העזר צו הלכות כתובות

סעיף יט כשמשביעין כ"ד לו היורשים את התלמה כשתובע לנכות בכתובתה מן משביעין ללא חוץ לב"ד כ"כ כן הוא בש"ם לכל לכתורה קשה תדוש בנשלח מיגנובה כלל ואין לה שום הקנם ומדוע לא ניחוש כללא מן הדין הי' רחוי להשביעה רק מחמת חשש שמורי' בתירוץ ומיכם כשבועה מרובה לכך נמיגו מלהשביעה ולפי"ז תיוח שבועה על גוף הדבר אבל כיון בגידות ליהומים שיתפרנו כל הפירות עליה אם נהניה מהכתובה רק שים חשש חולי סיומת שהשבעל יפר לה ותי"כ קשה תדוש הפ"ד נשבע תוהב על דעתיהו אם תיוח שיומת על הפרת בעל וכיון שנשבעת שיומת על הפרת בעל הו רחוי שהתיוח בתחילה ונזה אין חשש מורי' שהטול בתובתה ונזה אין חשש מורי' בתירוץ הפמ"ר אם מורי' בתירוץ הפר תענוגי על הנדר ותחלט כלי הפרה ממה שהעבור על השבועה והסמוך על כפרת בעל שברי נדר לף שהיורש על כל ימיה מ"מ קיל הוא משבועה שברי לנך התקינו שהבי' נודרת ות"כ אם תור' בתירוץ העבור על נדור ואם לף תור' בתירוץ תז מכ"ש על משבועה לף תענור מ"ש ים הקנם שתשבע שיומת על הפרת בעל ול"פ ודוק ועיין בתיבורי על יו"ד סיומן רכ"ח שם התרבתי בענינים הללו ס"ש ודוק :

חכמת שלמה

סעיף יט כשמשביעין כ"ד לו היורשים את התלמה כשתובע לנכות בכתובתה לין משביעין ללא חוץ לב"ד כ"כ כן הוא בש"ם לכל לכתורה קשה תדוש בנשלח מיגנובה כלל ואין לה שום הקנם ומדוע לא ניחוש כללא מן הדין הי' רחוי להשביעה רק מחמת חשש שמורי' בתירוץ ומיכם כשבועה מרובה לכך נמיגו מלהשביעה ולפי"ז תיוח שבועה על גוף הדבר אבל כיון בגידות ליהומים שיתפרנו כל הפירות עליה אם נהניה מהכתובה רק שים חשש חולי סיומת שהשבעל יפר לה ותי"כ קשה תדוש הפ"ד נשבע תוהב על דעתיהו אם תיוח שיומת על הפרת בעל וכיון שנשבעת שיומת על הפרת בעל הו רחוי שהתיוח בתחילה ונזה אין חשש מורי' שהטול בתובתה ונזה אין חשש מורי' בתירוץ הפמ"ר אם מורי' בתירוץ הפר תענוגי על הנדר ותחלט כלי הפרה ממה שהעבור על הנדר והסמוך על כפרת בעל שברי נדר בף שהיורש על כל ימיה מ"מ קיל הוא משבועה שברי לנך התקינו שהבי' נודרת ות"כ אם תור' בתירוץ העבור על נדור ואם לף תור' בתירוץ תז מכ"ש על משבועה לף תענור מ"ש ים הקנם שתשבע שיומת על הפרת בעל ול"פ ודוק ועיין בתיבורי על יו"ד סיומן רכ"ח שם התרבתי בענינים הללו ס"ש ודוק :

ביאור הגר"א

סכ"ת ופמ"ם ז"ש ות"ת כו':(לב) ופפי' סם כו' . ניטין כ' והלכתת כו' : (לג) כשמשביעין כו' כרב יהודה ופי' ר"ח להרב נב"ד לו תשבע כו'. הרמ"ם סם : (לד) ולרין שכשוכר כו' דתלינ"ן תמתי לר"ח ל"ש תלת כו' הרמ"ם סם סס"ת : (לה) ושתפיס כו' . סם ותוספת ד"ה תבל כולו וי"ל שתיכה תוספת כשוב וכפי"ר : (לו) ים מי כו' . ברת"ם סם ופמ"ת סיומן ל"כ ס"ב : (לז) ולריכה כו' שלריכ'לשבע כפני כ"ד ומכ"ם בניטין ותשבעה תוך לב"ד תיכה תלן דמפרש דהכוונ'יכו כפי ותיכה מ"ד ה"ק הכשרימ כיד כיומנים ולפיכך לריכה היה לפיות פוד נודרת בב"ד שם: (לח ולכתחל' כו' . מת"ם סי' פ"ו סל"ב ותמרינן ס"פ"ד דב"מ ובשבין במשמד הנזכרים כו' : (לט תלמה כו' דקיימא לן כשנשבע ותתר כן כתו פרים תיב כמ"ם כפ"ט דכ"ק וכמ"ם כת"ת סיומן י' פ"ו ד"ט :

צז (א) תפילו כו' של כו' הרמ"ם סם סכ"ת משקנת דשלקח כו' ובמ"ם בשבשין ותלו בשבשין שלח כו' והתשב כו' ושם בגמרת מ"ת כ' תשו כו' תר"י והוה כו' : (ב תכל כו'. דלת כר"ת שסוכמ"ם בגמרת לת הוסיבה כו' ת"ל כו' :

פתחי תשובה

(ח) תת תתלמה . נרתה פשוט דתף במקום דלת שייך לומר דמורית היתרה בהני כגתה דקת טרתת קמי יתמי תפפ"כ תין משביעין לוהה תלת חוץ לב"ד דלת פלוג וכני מוכת בגמ' שם בשת דמשני הכוח גע יבמין כוה ע"ש :

הגה וי"ת(לב)במקום שתין כותבין כתובה קבועה היסת במקום שכותבין ובתבדה בשובה דתוריינת דהרי מלי תכל לכפור ולומר פרעתי ולכן מקרי מודה מקלת (המ"מ פי"ו) וט"ל סי' ק' ס"ו :

טז מ מי שהיה נשוי ד' נשים שנשאם זו אחר זו ומת ובאות לגבות כתובתן לג (לג) הראשונה נשבעת כה) לשניה שאין לה משל בעלה כלום והשניה לשלישית והשלישית לרביעית לד והרביעית נשבעת ליתומים לב) ו ואפי' הם גדולים אין נפרעים מהם אלא בשבועה :

יז ס ואם היו כלן תתומות ביום אחד במקום שכותבין שעות הראשונה תקדם ואם אין כותבין שעות אז שעבוד כולן חל כאחד :

יח פ מי שהיה נשוי ד' נשים כתובה של ז ק' ושל ז ר' ושל ז ש' ושל ז ת' וכולן נתחתמו ביום אחד ומת ואין לו כדי כל הכתיבות כיצד הם חולקות רואים אם כשיחלק הממון על מנין הנשים יגיעו לפחותה שבהם כדי כתובתה או פחות חולקין בשוה ואם היה הממון יותר על זה חולקין ממנו כדי שיגיע לפחותה שבהם כשיעור כתובתה וחוזרת וחולקת את המותר בין הנותרות על הדרך הראשון :

יט (לה) פ כשמשביעין כה) ב"ד או היורשים (ח) את האלמנה כשתבא לגבות כתובתה אין משביעין אלא חוץ לב"ד ל מפני שבתי דינין היו נמנעים מלהשביע שחוששין שמא לא תדקדק על עצמה ק ושבועת חוץ לבית דין אינה חמורה כל כך שאינה בשם ולא בנקיטת חפץ אלא בקללת ארור ר ואם רצו היתומים להדירה רן נודרת להם כל מה שירצו ומדירין אותה בב"ד ואח"כ נוטלת כתובתה לד) ש וצריך שהנדר יהיה בדבר שיש בו עינוי נפש (לד) ושתהיה באיסור כל ימיה ולא מהני נדר ת אלא כל זמן שלא נשאת לן אבל אם נשאת אינה גובה מו) בנדר מפני שהבעל יפר לה :

כ [כ] ג גרושה שבאה לישבע משביעים אותה בב"ד :

כא לו) ד יש מי שאומר דהאידנא משביעין אלמנה בב"ד מפני שבאותו ענין שרגילים להשביעה שגוזרים בחרם ובשבועת התורה [כא] שתודה מה שקבלה בכתובתה לה אין העונש מרובה כל כז) כך כמו שבועה שבשעה שנשבעת יוצאה שבועה מפיה לשקר :

הגה לן) ולריכה ליפבע לפני שלשה שהם כפרים ואם נפבעה לפני שלשה שהם קרובים לט לריכה לחזור כח) וליפבע (ג"י בשם תשובת הרשב"ץ תשו' מוהר"ם סוף הפלתה) לח) ולכתחילה לריכה ליפבע לפני היתומים תבל אם נפבעה שלא בפניהם או שאין היתומים רולים להיות תלל השבועה משביעין אותה שלא בפניהם (ג"י שם בשם הרשב"ץ) לט)תלמה שנפבעה על כתובתה מ(לה) יכולין היתומים להתרים כט) תפ"ת על כל מי שיודע שם הפקידה התלמה מנפקים שלהם (ריב"ש סי' שכ"ה) :

צז (אם) הבעל יכול להשביע אשתו בטענת ספק ובו ד סעיפים :

א א (א) [א] ה המושיב אשתו ו) חנונית או שמינה אפוטרופוס משביעה א) אפי' בטענת שמא של שתי כספ ב) אבל אם אינה נושאת ונותנת אלא שמתעסקת בצרכי הבית בפלכה ובעיסתה כדרך כל הנשים אינו יכול להשביעה ג) בטענת שמא המושיב

באר

מחמת התנאי ב"ד תנ"ח ס"ם : כד) לפלים . ודוק' כטטוענת הסבע לי שלא לקחת מבעלי כלום רס"י והר"ן עיין ב"ם ס"ק כ"ד . ודע דכל תלו דיניס דמקמן נגבו הכתובה תפילו מיתומים קטנים נודנים בדי שיוכל לה מעות תתנשא בו . ואפי' תם היו זקנה שתיכה רחוי להשבע מקמן לה עיין ב"ם : כה) ב"ד וכו' . תם קפלה ובטענת מוטלת בתובתה ופ"ל ליפבע עוד רס"י והר"ן ב"ם . ומהר"ם מטרטי"ו ח"ם סי' ת' לף כ"ב ע"ם . כי) בגדר . תפילו גדרה עד"ר לף מהני . עיין תום' ניטין דף ל"ם ע"ב תכל שבועה ת"י לספר לכן מצינין תותה לתר הנשותין . ובמצתי להקשו' דתם תלינו דתפי' נשתף נתי יוכל להדירה נגון בידיעה שלא תתכל כחם כל ימי' ותתכל לתלתר בפיונו . ותי תשום דתם"ב יפר לה בעל כדי שלא תעשות בתיכה כל ימיה והיה מותנת על כך וגודרת בשקר ותם שתתכל לתלתר לפיונו תיכה תוכשת בשברת תוב' . ז"ת דהיה לף תעשה דבר זה דתם לריכה לפרע נדרה ותשום תם נדרה וק"ל הנודרת ותיכה מקיימת תנת שלא בשבועה ותפסיד הכשבועה תשני ותי תשום תשני ליה לה שלא תנה ותרתשין תת"ס הא קי"ל דניתי פלגא נגא בשבועה תשלה בשבועה ב"ב להשבועל . ותתי לומר דתפילו ריתה קושיא תין בתן לפי תם דקי"ל דכל שלו ליוצאת שלא בתובה לריכין התרתה תקדם כתשואר בסי' קכ"ו ס"ם . תקשה הב"ח סוף תנאתו שם תנן תברתם סי' קכ"ח וב"ם בתן תקשה קושיא זו . דביי"ד סי' רכ"ח פסק הכ"י דלריך לפרע תת הנדר ובת"ם פסק כתן תקשה תשה בעבירה לריך לנדר ע"ד : דבדיעבד תואר . שלא תמכר תת"ם פסק דלריך לנדר ע"ד דתין לו סתרים ממילי לף יכך תתכם כלל . ותמקשן שהקשה ותי תמרת ד"ש לפרע הנדר ניתוש דילמי תזלי לגבי תכם וכו' ה"ם לף למ"ד לריך לפרע ת"ת הנדר ניתוש קשה דילמי תזלי לגבי תכם וכו' : דבדיעבד תואר . שלא דהמקשן הקשה דלמ"ד ד"ש לפרע . קשה פשיט'. ודו"ק היטב . ושיין ברמ"ם בהלכו' ביתת המקדש פרק שבי דין ט' ודו"ק : כז) ב"כ. וב"י בקיצור בשובה זו ט"ז ב"ם : כח) ולבסבע . מיהו נרתה בדיעבד תם תתה לף תמרי' בזה תין תדם מורים תו תוכר שבועה לבניו ב"ם : כט) תפ"ת היינו כשטוענין בני בים להם עדים עיין שמ"ע סי' ל"ב סעיף ו' :

צז ו) תנונית וכו' . דברי המחבר תמוה קוה נסעיף זה כשעיקר דמשביעה תפי' בטענת שמא וכסעיף בתם"ז מניח פלוגת' תם יוכל להשביעה עיין ב"ח ת"מ ב"ם

טורי זהב

לנו מקולי כתובו, אלא במקום ששנו חכמים ורעד"נ אין כאן קושיא מעיקרא דכאן מיירי שאין עדים כלל אפי' עידי קידושין אע"ג דכא היוכד זה בפירוש מ"מ סתמא הוא דאדו חיה עידי קידושין היו יודעין באיזה אופן היו הקידושין אם כדרך חבתולו, או כא אלא ודאי שאין כאן כלל עדים על הקידושין וכתבו חתו בפ"ק דב"מ דף ט"ו דבוה יכול לומר פרעתי מנו דאין את אשתי ותרא"ש נראה דכא ס"ל דאמרי' בזה מנו דכיון שהוא מודה שחיתה אשתו ח"ל כאלו יש כאן כתובה מכח תנאי ב"ד וזה יש ללמוד מדבריו שם בפ"ב דכתובות בשם ירושלמי שמדמה דבר זה לחתיא דסלעין חמשה לזוה אמר נ' כו' נאי נמי דשטרי לי' ביה אבא שנים מ"ט כיון שחודה בשבשי חוי כאלו נכתב בשטר כו' חיינ כ"ע מודים שהוא חייב כה מנה שאינו יכול לכפור באיהה מנה שחטונן אחר מעשה ב"ד לא אמר כלום חלכך כאלו יש כה ששר באותה מנה כו' ושעבוד קרקעות הוא כו' ועכ"ב מבואר דכמו בסלעים שאנו חושבים כאלו נכתב בשטר דינר תנ' וזה ודאי שבא לטרוף מן תקרקעות איתו דינר תנ' שהם כא יספידו בשביל חודאתו שב כוה חיינ בהך כתובה אן יכולה לטרוף מלקוחות כיון שאין כאן עידי קדושין כלל כמו שזכרנו מ"ם ממנו היא נובה שפיר כיון שהוא מודה שהיא אשתו ממילא חייב לה מנה ואותו נעשה כאלו יש שטר כיון שיש תנאי ב"ד על כך איש ננד אשתו וממילא אין כא זכפירת שעבוד קרקעות כמו בשאר שט"ח דשם יש בו כח לטרוף מלקוחות באותו מקצת הנוכר בשטר אבל כאן אין שעבוד לטרוף לקוחות רק מן חבעל עצמו וח"ל כאלו תובעת אותו יש לי אצלך קרקעות בסך מאתים וחוכח ואין על המטלטלין שום תביעה לדין התכמור ע"כ מה שהוא מודה היא חידאת קרקע ואין כאן שבועה דאורייתא אבל אחר תקנת הגאונים לנכות ממטלטלין ממיקא הוה ליה כאלו אומרת מטלטלין בעד ר' וו יש לי בירך והוא מודה בק' ואין חודאה או כפירת קרקע לפטור משד' דוה אין שייך אלא ביש שעבוד קרקעות בבירור ויכוך לטרוף לקוחות משא"כ בזה ע"כ שפיר ח"א דיש כאן ש"ד אלא

צז [א] המוש ב אשתו כו' יש כאן מקום עיון בקשון חש"ע ותחלת נבאר דנמרא ע"פ דעת תרא"ש ותטור

וטיסת' לית מאן דיפליג דאפילו בטענת ברי לחבל למאי דפסק כר' שמעון בסמוך אין יכול להשביע, וכן דס"ל לחפטרופוס לית ליה יכול להשביע, לפי"ז אין הפרש בין מנוי לפילגא וטיסת', ומ"ש קשה על המחבר לית ליה מאי דכתב בסעיף זה מ"ש בסעיף מה שכתוב בסמוך: (ב) עד שתתבע כתובתה. כלומר, אין יכול להשביעה בטענה שמא על כתובתה יכול להשביעה בטענה שמא על התפוטרופסת שכתי בעלה תע"ם שנירם, ואין טוען בטענת ברי ואם כן מצד הכתוב, אין לה שבוע עליו לבד מצד החנוית לריך ליתבע מיד שתגבה כתובתה, דאם לא תתבע כ"ז שהיא תובע ויורשים מיד אין לו עליה שבוע וכזה יתיישב מ"ש בסעיף ו' ועוד לכתוב מזה בסמוך שכן הוא דעת הרמ"ם והטור ולא כמשמעו המוס: (ג) לא מקרי תובעת כתובתה וכו', בתשוב' הר"מ שכמרדכי מבית שני טעמים הטעם הראשון שאין לריכה ליתבע על החנוי, אלא היכ דכלתו הכי לריכה לתבע מקום כתובתה ועוד כל כי היי גונא לא מקרי תובע, מאחר שהיא מוחזק, בקרקע וכו' ע"ש ולפי טעם הראשון אם נירסה ואינו טוען טענת ברי ח"י להשביע, על התפוטרופסו, והרמ"ם והטור לא כ"כ דבגרוסה לף אין עליה שבוע מלד כתובה יש לו עליה שבוע מלד התעסקו להשביעה ולפי זה ס"ה בתלמה דגרים, דתנא כ"ז שהיא תובע, הכתוב יורשים מבטיעים לחיב ליתבע קודם שתגב'כתובת, אבל מלד עילתה ועיסתה אין לו עליה שבוע וזה יתיישב למ"ש בסעיף ו' ועוד לכתוב מזה בסמוך שכן הוא דעת הרמ"ם והטור ולא כמשמעו המוס: (ג) לא מקרי תובעת כתובתה וכו', בתשוב' הר"מ שכמרדכי מבית שני טעמים הטעם הראשון שאין לריכה ליתבע על החנוי, אלא היכ דכלתו הכי לריכה לתבע מקום כתובתה ועוד כל כי היי גונא לא מקרי תובע, מאחר שהיא מוחזק, בקרקע וכו' ע"ש ולפי טעם הראשון אם נירסה ואינו טוען טענת ברי ח"י להשביע, על התפוטרופסו, והרמ"ם והטור לא כ"כ דבגרוסה לף אין עליה שבוע מלד כתובה יש לו עליה שבוע מלד התעסקו להשביעה ולפי זה ס"ה בתלמה דגרים, דתנא כ"ז שהיא תובע, הכתוב יורשים מבטיעים לחיב ליתבע קודם שתגב'כתובת, אבל מלד עילתה ועיסתה אין לו עליה שבוע וזה יתיישב למ"ש בסעיף ו' ועוד לכתוב מזה בסמוך שכן הוא דעת הרמ"ם והטור ולא כמשמעו המוס: (ג) לא מקרי תובעת כתובתה וכו', בתשוב' הר"מ שכמרדכי מבית שני טעמים הטעם הראשון שאין לריכה ליתבע על החנוי, אלא היכ דכלתו הכי לריכה לתבע מקום כתובתה ועוד כל כי היי גונא לא מקרי תובע, מאחר שהיא מוחזק, בקרקע וכו' ע"ש ולפי טעם ה

צה פטרה משבועה או ייחד לה מטלטלין גובה בלא שבועה ובו ז סעיפים :

א [א] אם מ) פטרה הבעל משבועה גובה כתובתה בלא שבועה וכפי לשון הפיטור היא נפטרת כיצד **א** כתב **ב** (א) נדר (ב) מ) ושבועה אין לי עליך **ג** (ג) אינו יכול [ב] להשביעה שום שבועה אבל משביע את יורשיה א) ג אם גירשה ומתה יורשיה נשבעים שבועת היורשים ואת הבאים ברשותה (ד) ב) כגון אם מכרה כתובתה לאחרים ונתגרשה ומתה והלקוחות תובעים כתובתה נשבעים שלא פקדתנו **ד** (ה) **ג**) ג ואם היא [ג] עדיין קיימת לא יגבו הלקוחות **אא** כ תשבע היא שלא נפרעת :

הגה וע"ל סימן ק"ה ד"ה (ו) [ד] פטר לאחרו בפעם ג) מיהתו מן השבועה מועלת כתובתה בלא שבועה ד) אבל אם רמו לותה מאחר כך (ז) מפסדת הנכסים

צח (א) נדר ושבועה . עמו דוקא כתב דה"ה אמר מעתה נדר ולא שבועה פטור מן המלה כמו שכתב הרא"ש בתשובה כלל ע"ה סי' ב' ובכל מקום שכתב נדר ושבועה משמע דאפילו אמר נדר ולא שבועה או שבועה ולא נדר חייב דהא אמרינן בפ"ק דשבועות (דף ג' ע"ב) אמר ר' יוחנן משום ר' יוסי הגלילי אמר קרא לא יחל דברו ככל היוצא מפיו ועיין בכ"מ ובמרדכי פרק הכותב ובתשובת הרא"ש כלל ע"ה סי' ב' ובתשובת הרשב"א ח"ג סי' ר"ל ובתשובת הריב"ש סי' ש"ל ובתשובת מהר"י בי רב סי' ק"ל ובתשובת מהר"י מולכו סי' ק"ל ובתשובת מהר"י בי לב סי' ק"ל ובתשובת מהר"י קולון

ליבבא: (ח) מו שהיה מודה וכו' ואינה נאמנת לומר וכו'. יש לדקדק למה לא תהיה נאמנת במינו ורמיתי בתשו' הרמ"ם בסי' ז' כתב ג"כ ואפילו אין כאן עדים וכו' דאין כאן מיגו וכו' ולא נתן טעם למה אין כאן מיגו ורמיתי בב"י בסי' ק"ח כתוב שם תשובה זו בלשון מהר"ם לוניל דלא תהיה נאמנת במינו ורמיתי בתשו' הרמ"ם בסי' כלל י' סי' ז' כתב ג"כ ואפילו אין כאן עדים וכו' דאין כאן מיגו ולא נתן טעם למה אין כאן מיגו ורמיתי בב"י בסי' ק"ח כתוב שם תשובה זו בלשון מהר"ם לוניל דלא תהיה נאמנת במינו ורמיתי בתשו' הרמ"ם בסי' כלל י' סי' ז' כתב ג"כ ואפילו אין כאן עדים וכו' דא

הגהות רע"א

ג] ס"ז כנס טוען כתובתה כך בלא שבועה. כ"כ ותס כ' בלא שבועה מנכסייה בלי"ת בשטרא הרי"ף ומה דאמר **תפא** שתול לכל מה שנשבע כיון דמדינא ס"א לשבע בין מנכסי בין מנכסיה דנכלל בזה פיטור ונשבעינן' לכל מה שנשבע **פתחי** ועיין בס' **תשובה** ס"ק ב' **ביאור הגר"א** ס"ק ב' **פתחי תשובה** ס"ק ב' **טורי זהב** ס"ק ב' **באר היטב** ס"ק ב'

ביאור הגר"א

יט) **תפ"ה** כו' • ע"ם סכ"ח ועפ"ת סי' ע"ח סי"ט : כ) ור"ק כו' • בלא דיינינן לסו בשני קולות דתפת שתול ודרב ושמואל ומ"ם בשבועות **שם** דסבו בלא לוס"ף פלא ודיינינן **כפ"ג** לכתחלה כרבי אלעזר שסדבלה"ם **דיינ"ת** דפבד כו' . הרי"ף ורי"ב שם בשמו :

צט **(א)** וחלילה . דלף בימה נכפים על בעל'הרשון **כ"ם** כחלוקה בלא ימית לאחיו : **ב)** לגל כולי בלי"ל לדעתה למשקל **ולמיפך** כו' . ג) לגל כו' כפ' **הרשבו"ם** בח"מ ל"ז סכ"ו ושבע"ת **כפ"ד** דכתובות סל"ב ד"ס כ' הרמב"ם כו' לגל ברמ"ם שם חולק וכתב ובגדי **חלמה** כו' ופ"ל סימן ל' סט"ו : **ד)** ולא"י כו' . כמ"ש בר"ן דיבמות: **א)** חלה כו' . ר"ל כמו שפתם שבשו

טורי זהב

ש"ם דאכ"כ קשה הא כתב תחילה שרי"ף פושר אם אמר בפי' וכן בב"י לא העתיק זה וחטור חבי' תחיכה **דאם** כתב לה מנכסי א"ילין לא הוא ולא אחיו ירשיו ול א באי כחו משביעין אותה ואח"כ מביא ואבא שאול פליג את"ק בפשור יורשים אפילו פטרה בפי' לא מהני נכי יורשים ופסק רי"ף כת"ק דפשור מועיל נכי יורשים וה"ם כשפירש כי וליורשי אבל לא פי' אע"ג שכתב נקי נדר מנכסי איכין לא מהני ור"ח ורבי פסקו כראש"ם דלא מהני כלל נכי יורשים אפי' פי' לי וליורשי ולזה הסכים ב"י כיון **שמסיק דהלכה כא"ש ליהיה כהאוא** דרבי דאמר מנכסי איליו מהני וכמה לו לחשור לכותב: ואח"כ **הקשה** ב"י על מ"ש דפסק רב אלפס כת"ק כו' דהא משמע בהדיא שהרי"ף כ"כ דלא פליג א"ש אתא **דמתניתין דאמר דמהני** פשור בהדיא ואין כאן פכוותא ונראה דקמ"ל דמ"ש חשור תחילת דאם אומר מנכסי אילין דמהני לא כתבו דרך פסק הלכה אלא סמך על מ"ש פליג את"ק כו' ואמר **דיש** בזה פכוותא בין ת"ק לא"ש באומר מנכסי אילין ואע"ג שהכנים דין דבאי כחו בנתיים אין בזה **קושיא** וכוונ' חשור דלא תימא דהנא דמתניתין דהזכיר פשור בפי' דמהני משמע אבל שנכסי אילין לא **מהני** וא"כ אין פלוגתא בין א"ש לת"ק זה אינו דלת"ק ודאי מהני זה כמו פשרה בפי' דהא רב זבאי שהוא **מחמיר** שפי מרבה עכ"פ מהני באומר מנכסי אילין דאל"כ חוה רבי זבאי לא כת"ק ולא כא"ש אלא ע"כ **ורת"ק** ס"ל ולשון מנכסי איכין חוה ממש כמפרש בהדיא וא"כ א"ש דפליג בלשון מנכסי אילין פליג

פתחי תשובה

דמותקי' נפלר כספק וכנ"ד טופנין **פצורס** . ודאי לילו כו' כתוב כנוסח **סמ"ם** וכמו כנוסח שכ' כנ"ם בשט"ח **מכיתת** לת עלי כל לימת דלתרת שלא **מתפרש** כ"ז שפטר זה יולא קיים כו' **לא** כיתם לרביכ ליזבע לפי' נגד **פיורשים** כיון דפיל כתתם לומר לא **כתפרש** כלא שבועה משל"ם כנוסח הכ"ל **ודאי** דלרביכ שבועה נגד פיורשי' ופין **בפין** נרחם דבכוונב שיכם בכ"ם כנוסח **בכתוב'** כדי שלא תבא לתתכת נגד **יורשיו** ליטול כלא שבועה וא"כ בכ"ך **שתתה** נפלר בכלל דתין תדם מורים **שבועה** לבניו . ומכ"ם בכ"ך שהיתה **תפפרופסת** לתחר מיתת בעלה ובזה לא **מבני** זוס פיטור כתפורש בס"ם סי' **ל"ם** ס"ד ובכתו כ"ם מוזים דכתוי' לא **היתה** יכולה לגבות כלא שבועה גם **פיתומים** תן יכולים לגבות **כלל** תפני תתין תדם מורים כו' ס"ם **בתריכות** ומ' כס"ק שלפני זה : **(ג)** לגבי יורשיו. עכ"פ ועיין כס' **יסופות** יעקב שכתכים שם בכ"ם **וכ'** מלתר דבלה"ם רבו כתולקים וס"ל **דתפור** בפירוש מבני לגבי יורשים **(עיין בח"מ** סי' ס"ח סי"ו וכ"ך **שם)** ל"ב עכ"פ בקיין ים לסתוך עליהם **עיין שם :**

סימן צט **(א)** שתין כל בגדים . **עכ"פ** (בגליון ס"ם **דכנר"ת** תינר ז"ל עיין לעיל סימן **ס"ו** בב"ם ס"ק כ"ב) ועיין בתשו' **נפפת** שתול סי' ס"ד בלאלמה שכתב **לה** בבעל בכתובה, שיכי לם כל **בתפלגין** וכביטין כביכים לגוף

ג יט) ע אע"פ שהאמינה על יורשיו ועל הבאים מכחו יד(טו)אינו מועיל לגבות מהלקוחות בלא שבועה :

הגה וי"ח דגם לגבי יורשיו אינו מועיל פטור וכ"שמועה שהשתין לה **טז** (**טז**) תפי' פטרה בפי' לגבי(ג) ז) יורשיו(ר"י ור"ח והרמ"ם) **כ)** ודוקא כ"ז שהיא קיימת [ו] תבל אם מתה או תינה יכולה ליזבע יורשיה או היא **טז** טוענין ג] כתובתה כך בלא שבועה (ריב"ם סי' קס"ט ובסי' קס"ח) וג"ל דכן רתוי להורות * :

צט שמין לאשה אלמנה בגדיה ובו ב סעיפים :

א ע אלמנה ס] **שבאה לגבות** (ס) כתובתה **א** [א] **(א)** שמין [ס] כל ג] **בגדיה** (ג) בין של חול בין של שבת ומנכין **אותה בכתובתה א)** (ומלוה דיכה כחלמנה) (ג"י בשם ריב"ם סימן ס"ח) ג [ב] **ב)** (ג) **אבל גרושה ב** [ב] **שנירשה בעלה מדעתו** (ד) **בלא טענה** ג) **אין שמין לה** (ה) בגדי ג] חול (ג) ג **אבל** ג (ו) **של רגל ושל שבת** ג) **שמין לה ד ד)** (מבגדיה ד) במעות (ב"י בשם הריטב"א) ה) תלה **ה (ה)** היא טיטלה לחתן ה) בשווין (תשובת הרמ"ם בכלל פ') :

הגותן

ועיין בב"י בתשו' הרשב"א והריטב"א שהביא מעמיא דגם לר"ח אם פי' ח"ל לקנין ומ"כ מתן דס"ל דפי' לא מהני גם קנין לא מהני ומין תקנה בעולם לגבות מן **יורשים** אלא בשבועה :

צט (א) שמין כל בגדים . היינו הבגדים שעשה לה תבל בגדים שהכניסה לו הן ב"מ אלא ומכו שפסק לעיל בסי' ע"ז סעיף ג' בהג"ה בשם תשובת הרמ"ם וסי' ל' סעיף י"ד ומש שמו לו הבגדים בתדן ים להם דין ל"ב כמו שהתבאר לעיל בסי' פ"ם סעיף כ' ושמין לה הבגדים כמו הבגדים שעשה לה : **(ב)** שגירשה בעלה מדעתו אלא טענה . פשט הלשון משמע תבל אם יש לו טענה למה תבעל מדברי מגרשה כגון שפרשה עליו תדעתה דהכי לא לקני לה תבל מדברי הסמ"ע בפי"ו מה"ת שכתב שאם היא יולאה בע"כ כגון תלו שכופין אותו להוליא ודאי שמין משמע הא אם אין כופין אותו אף שים לו טענה מ"מ אי בעי לא מפיק לה אין שמין לה הבגדים וכן משמע פשט לשון הרי"ף והרמ"ם דאתם גירושין אינה אלא טענה כמבואר לקמן סי' ק"ע דאין הלכה כר"ת אלא כב"ה : **(ג)** תבל של רגל ושל שבת שמין לה פסק כן על פי דעת הריב"ם שכתב שכן הוא דעת הסמ"ג ואע"ג דכתב הרא"ש שכיו' דאם נותה בגדי שבת ומותר על אחת מהם ש"מ אלא קפתתן אחת וס"ה שמין לה הגרושה מוחזקת בכתובתה אין מוציאים מידה דיכולה לומר קים לי כהרמ"ם ומהר"ם דבתרתי קיימו ועיין לעיל מ"ם בסי' ל' ס"ק כ"ח : **(ד)** מבגדים במעות . לף שכתב הריטב"א שאם היתה מבגדים ומכרה בלא רלות בית דין אין לה כלום אלא כפי מה שנתנו לה בשעת מכירה ולא כמו שכתב הרשב"ץ דמשלמין לה כפי מה שהיתה שוה בשעת מכירה ולא כמו שכתב הרמב"ן דמשלמין לה כפי מה שהיתה שוה בשעת הנאה דלא נהירא לן כלל ועיין בתשובת הרשב"א שכתב דאם מכרה בפחות מדמיה אין לה עליו כלום ומה שכתב הרמב"ן דמשלמין לה כפי מה שהיתה שוה בשעת הנאה היינו דוקא שהיתה שוה יותר בשעת הנאה מבשעת מכירה אבל אם היתה שוה בשעת מכירה יותר בשעת הנאה אין לה עליו כלום ומה שכתב הרשב"ץ דמשלמין לה כפי מה שהיתה שוה בשעת הנאה היינו דוקא שהיתה שוה יותר בשעת הנאה מבשעת מכירה אבל אם היתה שוה בשעת מכירה יותר בשעת הנא

וכו' לף מם סיס ימים שעברו יותר ביוקר הסחת מיסת מיסו שוס יותר מלא כמו שימלא לו קונים עכ"ל וזה כוונת הרב כלן בשווין כמות שהן עכשיו ביום השוק : (ו) כ"ל כלן עיזות וכו' . כללה דמ"ל להניח רק תיכף מחת בעשה וקלי לעיל שכתב גרוסה שגירסה בלא טעמא דמשמע הא לא מגרסה בטעמא שמין לה בנדיס מכל מתנה לף מס מגרסה מדעתו בטעמא דף"ס זכתה במתנה וכן הוא בעור : (ז) לף"ס מתנתו שלה . הטעם דבשלמא בנדיס ותכשיטים שעומין להתגמו' שם המסה אין דעתו למתנה נמורה רק שתקבלו בסם כל זמן שהיא תחתיו אבל אם תסרס עליו מדעתא למשקל ולמירס לו לקני לה אבל הנותן מתנה לאשתו לאחר שנתקבלה אינו יכול לחזור בו מעות . ולו לפי שאר מלוטלין שאין רוחים לנבוס ולהתגמו' זה נעשה אין בהלמות בין בגירוסין כל שאינה מוכרת בו דלא נרע מתוספו' שליה שמוסיף לה בכתובתה ליטו מלן דיסיב מתנה לחבריה ולרחמיה ערבא בעי למשקל מיניה דרחים ליה לעולם . עיין בתשובת הריב"ם סי' ס"ח ומס הוא מלוהן שכופין אותו להוליא דין המתנה כדין התו' שכוסף לה ויתבאר לקמן סי' קכ"ד ועיין בדמב"ם פ' ט"ו מה"ש : (ח) מחריס שנתנו לה תכשיטין וכו' . ס"ס מעות וס"ס שלא בשעת נשואין מילוק דבמחריס אין מילוק ועיין לעיל סי' ס' סעיף ט"ו ועיין מ"ש שם ויש לדקדק דכאן משמע דגדול כח הבעל בתכשיטין שנתן לה מתכשיטין דתכשיטין שעשה לה אבין לה בחלמו' וגירושין ותכשיטין שנתנו לה מחריס הם כ"מ שלה ואין שאין לה בחלמו' וגירושין ועיין

אבן העזר ק הלכות כתובות

כלל ס"ה ד סב עור מדברי סתו' סב
דס"ז ע"ש וכן כ' הרמ"ה סב בפסקיו
ס סב וסב בתו' דף מט ע"ב וכן כ'
הרמ"ה בפ"ג דקדושין בפסקיו ו עור
ז כ"י ח מבואר בח"מ סי"ם קי"ג
ט מסנה נטין דף מח ע"ב י מסנה
בכורות דנ"ב ע"ש וכדאמר ר"ש מקולי
כתובה שנו כאן סב כ עור וכן כ'רמב"ם
פט"ו מה"ש ל סב בסנה דבכורות

שי למורה

(סי' ק' ס"א בהג"ה) ומיהו רשות
ביד היורעין • כ"כ עב"ם סי"ק
ד' ויכול לסלק בקרקע ופע"ך חו"מ
ס"ק ל' וכ"פ"ת פמ"ש מ"ב סימן ק'
וכן בש"ת מיוחד בית יהודה סימן
קכ"ב פסקו בסע"ך וכמהריב"ל ח"ב
סי' כ"ם מ"ם נסה וי"ל נסה ודו"ק :
(שם) ליורעין בתחנת בריח . כ"כ
עמ"ת מיימוני לספר משפטים
סי' ז' ודו"ק היטב סב ובח"מ
וכ"ם כאן :
(ס"ב בהג"ה) אבל כלוליה • כ"כ
עב"ם סי"ק ס"ק ו"ם ח"ם בסם טו"ת
מהר"ם מלובלין ובמלמ"ל פכ"ח
ממלוים בתשובה בתורה :

חכמת שלמה

סימן ק' סעיף ב' בהג"ה י"ל דאם
מת יפקד בחיי האשה וכו' כ"כ מדברי
כרמ"ח הללו ומי יש רואי' לזה
שהקשיתי לעיל בסימן ל"ה על בכ"ש
בסק"ח שכ' כל היכא דאיכא פלוגתא
היא מוחזקת וכו' ולפע"ד אין רואי'
כלל שהפוסקים לא כתבו רק במקום
שאין היורעים יכולין לסלקה הכריחם
בידה שפיר הוי ברור משום מחזקתה אבל
במחזקת יורעים ס"ם מכאן יש רואי'
לזה שבכל מקום שהיורעים
יכולין לסלקה לא הוי רואי רק מוחזק
ליורעים ואין מוחזקים כידה תפי'
יותר מכתובה שברי לם משובבד
לכתובה הוי רואי וזה לא הוי רואי
ובפ"ב לענין פלוגתא דבכתובה אין
הבכלים בחזקתה ומכ"ש לענין
מזונות במקום שהיורעים יכולין
לסלקה ונ"ם ודוק :

ביאור הגר"א

סע"ם : ו) אבל כוי לו כוי. עתו'
מ"ט כ' סד"ם היא וכמ"ם בח"מ סי'
ס' ס"ק ל' : ז) וי"ל כוי . מרדכי
והג"ה שם בשם מהר"ם ורחוק ממ"ם
בכותב כוי ולפ"ז אפ"ל דלית להלכתא
סבי דוקא בחייו כוי מה שאמן ליורעין
כוי ע"ם וכמ"ם בפ"ט דב"ב לם רואי
ליורעין טוטלו משום ירושה כוי וע"ם
ואינו כן דעת כל הפוסקים: ח) מי
שלוה כוי דסבעה לאחרת ע"מ תפני
שתיה ללא לאחר מיתה והיא קודמת
כמ"ם כרי"ף שם בב"ב ע"ם . וע"ם
ואם מכרו יורעים כוי : ח) ובבאיו
וכו' : ם) ומ"ש כוי .
ע"ש רמ"ם פ' . ע) ותו' כוי .
כתובות ס"ב ע' : י) ולאינם כוי שם:
יא) ל"ם הבאיתו יורעים ל"ם כוי
עמ"ם בנכסורות שם ולאחר שתולל
כוי ושמואל אחר בהבאיתו לקומות

פתחי תשובה

(ב) לסלקה בקרקע. עבה"ט ומ"ש
וכיוצו כיצא דלא כ' בפורים כוי עיין
שם כ"מ שפקפק קלת בזה כי הב"י
לא קאחר זה אלא בב"ח ולא בכתובה
כוי ע"ש. ומ"ש ואם בקרקע שוב יוד
ואיה רואה לסלקה בשערים כוי הדין
עמה רי"ן פ' נערה בב"ם עם יש וש'
בחב"מ . ורומז לפרי' קט"ו ובש"ך
ס"ק י"ט • ועי' שם ס' נ"ם ב"ש שבכיאת
דבתחו' פ"ם ח"ב סי' ס"ו הסלה בה
בספיקא דדינא ולכן נבי ב"ח ולתי
ביורעים מוחזקים ואפי' בלמלה עם
יורעים בתלים ג"כ שבתומים עם
מוחזקים מעמם ככפי בחוקת יתמי
קיימי. והוא ז"ל כ' עדיין ל"ם כי זה
ניחא נגד שעבוד בכתובה אבל
הלמלה הא לדידן דספקינן לתפני
גלוגי יש לם נמי שעבוד מזונות ולגבייהו
הא מבואר סי' ל"ג סעיף ע"ו דבכפין
בחוקתה ובכי דלמן ס"ם מכל ובענין
כלבוני יהודה בח"ם עם סעיף נ'
(בח"ם עם ס"ק) בלי ספק זה תיכו
הלא בשיכולין לסלק כל בכתובה ולא
בלוכן זה הלא בשלרת בשעבוד
מזונותיה ובל"ב היא בחוזקת והדין
עמה בספק ערי"ן עכ"ל ועיין בח"
כ"ב ח' ח"ם סי' ע' והוא הלא
בפ"ת לח"ם סי' ק"ע ס"ל בדל"ם
שומעין ליורע ול"ם. ועיין בס' יהושע
דמקה שב' דהוא בכב"ב שבקרקע שום
יוד והיא רואה לסלקה בשערים שהין
(בחבואר בח"ם סי' רכ"ו סב"ב בסנה
דבקרקעות הין חוזקה בר פלוגתא דש"ם
יהר מפלגת הוי חוזקה) לכך תוכל לקבל מכל שהין הדמת שום, לף בקרקעות לף תוכל לומר לדידי שום לי ע"ם דוד • ומ"ש בכב"ם אם יש מעות בעין והיא תובעת שום לי ע"ם גבי ב"ח אינה יכולה לפרוע אם יש לו מעות לריך ליתנם לו ואי' לתחנו הלל בקרקע או מטלטלי וכו' וכ"כ בש"ך וכן הדין לענין גביות בתובה שצריך ליתן מעות מזומנים אם יש ליתומים מעות בעין וכבב"ם אם כ' מהרי"ק בש"ך הלו הוא בשעות דבל בתם"ח סי' ק' מפורש דהרשות ביד היורעים לסלקה בקרקע ע"ש. ועיין בתשו' הרדב"ז ח"ד סי' קט"ו(ברומז עליו בכב"ם כאן) מבואר שם דיש ג' תילוקים בדין זה. ל' אם בתם בתובת אשה כיון שלא בוליתה תפי' יש לו מעות נותן לה מה שירלה דוקא בתם"ח כ"ת כיון שבוליתה מעות שהלוהו לכן אם יש לו מעות נותן לו מעות הלא אשה אם אין לו מעות נותן לה מעות אלא בוליתה תפי' יש לו מעות נותן לה מה שירלה דוקא בתם"ח כ"ת כיון שבוליתה מעות שהלוהו לכן אם יש לו מעות נותן לו מעות הלא אשה אם אין לו מעות נותן לה מעות אין בופין אותו למכור ולבניא מעות . ג' שם אין בופין אותו למכור ולבניא מעות אלא אם כ' בתם שבבניאם לו מעות כך וכך תוך בין בתובה זו בדין ב"ח ואם יש לו מעות נותן לה מעות אין בופין אותו למכור ולבניא מעות . ב' זה דוקא אם לא בתב בבתובה שבבניא לו מעות אבל אם כ' בתובה שבבניאם לו מעות כך וכך תוך בשיש לאשה לף תבא לגבות הנבה מעות בעין שבתב שבבניאם לו מעות בעין לבני מרא וכ' בן כוי שבתבה מעות בב"ד ע"ם ובפ"ו לאפשר לקיים דברי הבל"ל דר"ל היכא שבתב בבתובה שבבניאם לו מעות בעין בופין למכור ולבניא מעות בב"ד ע"ם ובפ"ו לאפשר לקיים דברי הבל"ל דר"ל היכא שבתב בבתובה שבבניאם לו מעות בעין בופין אותו

סניס. משמע אם לוה סתם ליתן מתנה לבנו אפשר דאפילו מתנה מועטת כזו אינו יכול לחזור בו ואפילו לא נתן לו עדיין וכן משמע מדברי הרמב"ם בפ"ה מהלכות מלוה ולוה ה"ב שכתב וז"ל אם אמר לו הרי זה שלך ונתן לו ולא נתן לו עדיין יכול לחזור בו ואפילו מת הבן קודם שנתן לו הרי זה חוזר לאביו ואינו יורשו עכ"ל ומדבריו משמע דאפילו לא נתן לו עדיין אלא שאמר לו הרי זה שלך ומת הבן קודם שנתן לו הרי זה חוזר לאביו ואינו יורשו

שנוכח מע"ג די"ל הכמתי לך מקום לגבות שאני התם דלא כתיב כתובה לגבות מחיים וכמ"ש סי' ק"ח סם פסק כרמב"ם דמיהו נוכח : כב עד שיעשו פשרה ואם הבעל מרצה להתפשר עם הלוקח תפסיד הרשותא ואם הבעל מרצה להתפשר עם הלוקח שלא יערוך ממנה תפסיד הבעל ועי' בתשובת הרמ"ע שהביא העור : כג אלא כפחות שכמטבעות הטעם הוא משום כתובה דרבנן הוא ול"ד לכ"ח כתב בע"ז שם הוסיפו על המטבע לריך לשלם שיעור הכתובה שהוא לפי מנהג פולין ד' מאות זהו' לבחולה ממטבע שהיה שהיא גדולה מכל תוספות כתובה וותן ממטבע הרשתורה ולעיל כתבתי בשמו בהריטות כתב בספרים כמדיות ווולין היה מנהג שלשם מימים הקדמונים שמ"ק מ' היה ב' זהו' ומלי ולחמ"כ נשתנה מחמת תיקון מלכות והיה כל שמ"ק ב' זהו' ופסקו חכמי הרשות פולין חלו בשיה שהיה להן ביהודין קודם תיקון המלכות וכתבו לת כתובתם קודם תיקון מלכות ונתחרמלו או נתגרשו אחר תיקון מלכות שלוין נוכין חלש כפי תיקון המלכות. והוא הקשה ע"ז כיון דלא נשתנה המטבע ומדמה לפרט בכתובה דלריך לשלם כמו שפרט בשעת הש"ל אם נשתנה המטבע מקילין לעניו הפרעון כמו דמקילין לעניו ב' מקומות : כד אלא אפילו עיקר כתובה (ל) וכן הגרושה כה אם הבעל טוען פרעתי או מחלה אפילו עיקר כתובה אין לה עד שתוציא שטר כתובה בד"א במקום שדרכם לכתוב בתובה אבל במקום שאין דרכם לכתוב כתובה אלא סומכין על תנאי ב"ד כא) הרי זו גובה עיקר כתובה אע"פ שאין בידה שטר כתובה בין נתגרשה בין נתאלמנה :

הגה כט) ואם יש עדים (לא) כח) שנתבדה הכתובה או נפרפה אפילו במקום שכותבין גובה את כתובתה בלא שטר כתובה ואין נאמנים לומר פרוע היא (טור בשם ר"י) כד) ולא מפעינן עיקר כתובה ל אלא אפילו התוספת (יב) שנהגו כל המדינות כב) להוסיף (מרדכי סוף המוכח ומהו' מיי' סוף הישות) (יג) וכן נהגו בשרת התחרונים (מהרא"י סוף ח"י וקי"ד ומהרש"ל סי' רכ"ט) לא (לב) [ל] אבל לא נהגו בזמנינו כג) אלו לגבות בלא כתובה אפילו

ד ק מי שהיה נשוי ב' נשים ומכר את שדהו וקנו מהאשה הראשונה תחלה ואח"כ ממנו השניה מוציאה מיד הלוקח והראשונה מיד השנייה והלוקח מיד הראשונה (כו) וחוזרים חלילה כב [ח] עד שיעשו פשרה ביניהם :

ה ר אם כתב בכתובתה יז) בעיקר כתובה ותוספת מעות סתם אינה גובה כג אלא [ט] בפחות יח) (יט)שבמטבעות כיצד נשא אשה במקום אחד וגירשה במקום אחר ובמקום שנשא כד (כז) אבל שלח לה נעו למקום הנשואין הולכין אחר מקום הנשואין (ב"י בשם תשובת הרשב"א) אם היה מעות מקום הנשואין טובים ממעות מקום הגירושין נותן לה ממעות מקום הגירושין ואם היו מעות מקום הגירושין טובים ממעות מקום הנשואין נותן לה ממעות מקום הנשואין ו ודוקא בשיווי המטבע שהוא מגבה לה מאתים ומנה כה [כח] אבל לפ חות מכאן א"א יח)ואם פירש בכתובתה מטבע ידוע בין בעיקר בין בתוספת גובה ממנו כמו שכתוב בכתובה :

הגה יט) ונכסי לקח בדגל הולכין תמיד אחר מקום שנשתעבד שם כמו בחוב דשלמא (כ"כ הגי"מ פי"ו וכ"כ הרשב"א) כ) ובמקום ג] שמוסיפים שניים על מה שנותנת לו כמו שכתבתי לעיל סי' ס"ו בו (כט) יש לו דין ל"ב ולא דין כ) תוס' (מהרי"ק שורש פ"ח) :

ו ט אלמנה כז אם אין שטר כתובה יוצא מתחת ידה אינה גובה אפילו עיקר כתובה (ל) וכן הגרושה כה אם הבעל טוען פרעתי או מחלה אפילו עיקר כתובה אין לה עד שתוציא שטר כתובה בד"א במקום שדרכם לכתוב כתובה אבל במקום שאין דרכם לכתוב כתובה אלא סומכין על תנאי ב"ד כא) הרי זו גובה עיקר כתובה אע"פ שאין בידה שטר כתובה בין נתגרשה בין נתאלמנה :

הגה כט) (לא) ואם יש עדים כח) שנתבדה הכתובה או נפרפה אפילו במקום שכותבין (הגהות מלפסי פ' הכותב) כג) וי"א דאפי' במקום שכותבין גובה את כתובתה בלא שטר כתובה ואין נאמנים לומר פרוע היא (טור בשם ר"י) כד) ולא מפעינן עיקר כתובה ל אלא אפילו התוספת (יב) שנהגו כל המדינות כב) להוסיף (מרדכי סוף המוכח ומהו' מיי' סוף הישות) (יג) וכן נהגו בשרת התחרונים (מהרא"י סוף ח"י וקי"ד ומהרש"ל סי' רכ"ט) לא (לב) [ל] אבל לא נהגו בזמנינו כג) אלו לגבות בלא כתובה אפילו

מנכסיך וכמ"ש התוס' דף ל"ח בשם ר"ת ור"ח וכמ"ש הרא"ש : (כה) וי"ח שמינו גובה. וכן סתם בח"מ סי' ק"ח כדעת הרמב"ם משום שהרשון מוחזק והמע"ה : (כו) וחוזרין חלילה עד שיעשו פשרה. לח שתבחי בנמ' חופן הספר שיעשו ונראה חס הסניה רוצה לעשות פשר עם הלוקח חז מהדם הרחשונה זכותה כי הלוקח לח יערוך חן חערוך חן הלוקח ואם הרחשונה והסני' יעשו פשר חבד הלוקח זכותו כי הרחשונה' לח חערוך חן הסניה:(כז) חבל שלח לה נעו למקום הנשואין דין זה הוח מתחו' הרשב"ח והרשב"ח חזיל לטעמי' דס"ל שנבירת הכתובה הוח במקום הנישואין שב' כתחו' סי' חלף רכ"ד דח"ל לקבל נעו כל ליתן כתובה מוכנת והביח רחי' חל' המשנה וכ"מ קלת חלי דהרח"ם כלל מ"ב שב' כיון שמן הדין היח חייבת לקבל נעו ומלה פריעת חוב כתובה כשחר חוב משמע הח כל שחין חייבת לקבל נעו רק שהוח מגרשה מרלוני לריך ליתן לה כתובה חבל כל שחייבת לקבל נעו יכול לגרשה וחח"כ תחבע היח חותו וחם יש לו יכלם לה וח"כ לריכי היח ליל לחריו ונותן לה מעות מקום שהוח דר שם וע' כתחו' הריב"ם סי' ל"ח משמע קלת דכל חבם וח"כ תחבע הכתוב' וח"כ לפי דבריו חף חבלם לה נעו למקום הנשואין לריכה היח ליל לחריו ולתבוע כתובה במקום שהוח דר :

(כח) חבל לפחות מכחן ח"ח. כלומר חעב"פ לריך ביסים שווי המטבע שנותן לה כשיעור שתקנו חכמים וכמו שנתבחר לעיל סי' ס"ה סעיף ו' כשיעור הכתובה בכסף לרוף ועיין בב"י שהעתיק מ"ם בשם הרמב"ד ומה שחלק עליו וכמ"ש בשם הרשב"ח חם כתב לה דחז ליה : (כט) יש לו דין ל"ב ולא דין תוס' . כי תוספת הוח דוקח מה שמוסיף לה מעלו בשעת הכתובה דמי וכל זמן שלח מכר חילוק ביניהם חבל הבנים שמוסיפין על הבתולי' בספר, מפני שיכול להרוויח בהם הוי כחלו הבניס, לו בתולים רבה והוה הכל בכלל ל"ב ועיין במהרי"ק שהתירך בזה : (ל) וכן הגרושה חם הבעל טוען פרעתי לה היה יכול לומר לה מה יכולתי לעשות לך סמוך למיתה לו מחלה לו לו חתפס, שחנו טוענים ליורשים שמח פרע לך סמוך למיתה לו מחלה לו לו חתפס לה ליורי : (לא) שנתבדה הכתובה לו נפרפה . כהגהות חלפסי פ' הכותב וז"ל לקבל נעו כל שהיו עדים שנפרפה שטר כתובתה וכו' שחין לחוש שמח תוליח כתובתה פעם חחרת וכו' ממנו חבל כשנתבדה שים לחוש שמח מלוה וח"כ פרע לה ומכ"ם חם הבעל טוען פרעתי בח"מ סי' מ"ח דמחלוק חם ג"כ כיון שמן הדין היח חייבת לקבל נעו ומלה פריעת חוב כתובה משמע הח כל שחין חייבת לקבל נעו רק שהוח מגרשה מרלוני לריך ליתן לה כתובה חבל כל שחייבת לקבל נעו יכול לגרשה וח"כ תחבע היח חותו וחם יש לו יכלם לה וח"כ לריכי היח ליל לחריו ונותן לה מעות מקום שהוח דר שם וע' כתחו' הריב"ם סי' ל"ח משמע קלת דכל חבם וח"כ תחבע הכתוב' וח"כ לפי דבריו חף חבלם לה נעו למקום הנשואין לריכה היח ליל לחריו ולתבוע כתובה במקום שהוח דר : (לב) חבל לפחות מכחן ח"ח. כלומר חעב"פ לריך ביסים שווי המטבע שנותן לה כשיעור שתקנו חכמים וכמו שנתבחר לעיל סי' ס"ה סעיף ו' כשיעור הכתובה בכסף לרוף ועיין בב"י שהעתיק מ"ם בשם הרמב"ד ומה שחלק עליו וכמ"ש בשם הרשב"ח חם כתב לה דחז ליה : (כט) יש לו דין ל"ב ולא דין תוס' . כי תוספת הוח דוקח מה שמוסיף לה מעלו בשעת הכתובה דמי וכל זמן שלח מכר חילוק ביניהם חבל הבנים שמוסיפין על הבתולי' בספר, מפני שיכול להרוויח בהם הוי כחלו הבניס, לו בתולים רבה והוה הכל בכלל ל"ב ועיין במהרי"ק שהתירך בזה : (ל) וכן הגרושה חם הבעל טוען פרעתי לה היה יכול לומר לה מה יכולתי לעשות לך סמוך למיתה לו מחלה לו לו חתפס, שחנו טוענים ליורשים שמח פרע לך סמוך למיתה לו מחלה לו לו חתפס לה ליורי : (לא) שנתבדה הכתובה לו נפרפה . כהגהות חלפסי פ' הכותב וז"ל לקבל נעו כל שהיו עדים שנפרפה שטר כתובתה וכו' שחין לחוש שמח תוליח כתובתה פעם חחרת וכו' ממנו חבל כשנתבדה שים לחוש שמח מלוה וח"כ פרע לה ומכ"ם חם הבעל טוען פרעתי בח"מ סי' מ"ח דמחלוק חם ג"כ כיון שמן הדין היח חייבת לקבל נעו ומלה פריעת חוב כתובה משמע הח כל שחין חייבת לקבל נעו רק שהוח מגרשה מרלוני לריך ליתן לה כתובה חבל כל שחייבת לקבל נעו יכול לגרשה וח"כ תחבע היח חותו וחם יש לו יכלם לה וח"כ לריכי היח ליל לחריו ונותן לה מעות מקום שהוח דר שם וע' כתחו' הריב"ם סי' ל"ח משמע קלת דכל חבם וח"כ תחבע הכתוב' וח"כ לפי דבריו חף חבלם לה נעו למקום הנשואין לריכה היח ליל לחריו ולתבוע כתובה במקום שהוח דר :

(כח) חבל לפחות מכחן ח"ח. כלומר חעב"פ לריך ביסים שווי המטבע שנותן לה כשיעור שתקנו חכמים וכמו שנתבחר לעיל סי' ס"ה סעיף ו' כשיעור הכתובה בכסף לרוף ועיין בב"י שהעתיק מ"ם בשם הרמב"ד ומה שחלק עליו וכמ"ש בשם הרשב"ח חם כתב לה דחז ליה : (כט) יש לו דין ל"ב ולא דין תוס' . כי תוספת הוח דוקח מה שמוסיף לה מעלו בשעת הכתובה דמי וכל זמן שלח מכר חילוק ביניהם חבל הבנים שמוסיפין על הבתולי' בספר, מפני שיכול להרוויח בהם הוי כחלו הבניס, לו בתולים רבה והוה הכל בכלל ל"ב ועיין במהרי"ק שהתירך בזה : (ל) וכן הגרושה חם הבעל טוען פרעתי לה היה יכול לומר לה מה יכולתי לעשות לך סמוך למיתה לו מחלה לו לו חתפס, שחנו טוענים ליורשים שמח פרע לך סמוך למיתה לו מחלה לו לו חתפס לה ליורי : (לא) שנתבדה הכתובה לו נפרפה . כהגהות חלפסי פ' הכותב וז"ל לקבל נעו כל שהיו עדים שנפרפה שטר כתובתה וכו' שחין לחוש שמח תוליח כתובתה פעם חחרת וכו' ממנו חבל כשנתבדה שים לחוש שמח מלוה וח"כ פרע לה ומכ"ם חם הבעל טוען פרעתי בח"מ סי' מ"ח דמחלוק חם ג"כ כיון שמן הדין היח חייבת לקבל נעו ומלה פריעת חוב כתובה משמע הח כל שחין חייבת לקבל נעו רק שהוח מגרשה מרלוני לריך ליתן לה כתובה חבל כל שחייבת לקבל נעו יכול לגרשה וח"כ תחבע היח חותו וחם יש לו יכלם לה וח"כ לריכי היח ליל לחריו ונותן לה מעות מקום שהוח דר שם וע' כתחו' הריב"ם סי' ל"ח משמע קלת דכל חבם וח"כ תחבע הכתוב' וח"כ לפי דבריו חף חבלם לה נעו למקום הנשואין לריכה היח ליל לחריו ולתבוע כתובה במקום שהוח דר :

(כח) חבל לפחות מכחן ח"ח. כלומר חעב"פ לריך ביסים שווי המטבע שנותן לה כשיעור שתקנו חכמים וכמו שנתבחר לעיל סי' ס"ה סעיף ו' כשיעור הכתובה בכסף לרוף ועיין בב"י שהעתיק מ"ם בשם הרמב"ד ומה שחלק עליו וכמ"ש בשם הרשב"ח חם כתב לה דחז ליה : (כט) יש לו דין ל"ב ולא דין תוס' . כי תוספת הוח דוקח מה שמוסיף לה מעלו בשעת הכתובה דמי וכל זמן שלח מכר חילוק ביניהם חבל הבנים שמוסיפין על הבתולי' בספר, מפני שיכול להרוויח בהם הוי כחלו הבניס, לו בתולים רבה והוה הכל בכלל ל"ב ועיין במהרי"ק שהתירך בזה : (ל) וכן הגרושה חם הבעל טוען פרעתי לה היה יכול לומר לה מה יכולתי לעשות לך סמוך למיתה לו מחלה לו לו חתפס, שחנו טוענים ליורשים שמח פרע לך סמוך למיתה לו מחלה לו לו חתפס לה ליורי : (לא) שנתבדה הכתובה לו נפרפה . כהגהות חלפסי פ' הכותב וז"ל לקבל נעו כל שהיו עדים שנפרפה שטר כתובתה וכו' שחין לחוש שמח תוליח כתובתה פעם חחרת וכו' ממנו חבל כשנתבדה שים לחוש שמח מלוה וח"כ פרע לה ומכ"ם חם הבעל טוען פרעתי בח"מ סי' מ"ח דמחלוק חם ג"כ כיון שמן הדין היח חייבת לקבל נעו ומלה פריעת חוב כתובה משמע הח כל שחין חייבת לקבל נעו רק שהוח מגרשה מרלוני לריך ליתן לה כתובה חבל כל שחייבת לקבל נעו יכול לגרשה וח"כ תחבע היח חותו וחם יש לו יכלם לה וח"כ לריכי היח ליל לחריו ונותן לה מעות מקום שהוח דר שם וע' כתחו' הריב"ם סי' ל"ח משמע קלת דכל חבם וח"כ תחבע הכתוב' וח"כ לפי דבריו חף חבלם לה נעו למקום הנשואין לריכה היח ליל לחריו ולתבוע כתובה במקום שהוח דר :

באר הגולה

סי' סע ק משנ' סם ר משנה סם דף קי ע"ב וכמ"ק וכ"פ הרי"ף והרמב"ם בפ"ו וכל הגאונים ג כ"פ סם : ת הרמב"ם וכן כ' בעור בשמו : ל כשמואל וכדאמר רב ענן וכו' סם דף קף סע ק וכ"פ הרי"ף סם וב"י ס"ב :

הגהות רע"א

כ] ס"ת הגה ובמקום שמוסיפים . כ"כ ע' משובת מהרי"ט ח"ב תמ"מ סי' מ' :

ביאור הגר"א

יז) נעיקר כתובתה ותו' ממ"ש מקולי כתובה וזה לח שייך כלל בעיקר ותו' לכל נדוניא היא תוב ככל תוב וכמ"ש ר"פ חל"פ ס"מ כו' ולפנה כו' ותמרו בנכ"ת כ"ב מקולי כתובה כלמה דוקא בעיקר ותו' וכ"כ ס"ח : יח) ותם פ"ק דגיטין כו' ב"ב: יט)וכ"כ כו' כ"ל : כ) ובמקום כו' דזה לאינו להוספת כלל מפני שכתבה כשם וכמ"ש רמ"א ס"ו ס"ה סוף כו' וכמ"ש בירושלמי שמו דשת הלוים ברולה ליתא ולינן בנספין ולעשותן לחר ומחלה וכביולו כרמ"ם והפוסקים סם : כא) כרי זה גוכה ע"ש כו'. דרב כ"פ עליה דשמואל כלל דרב לח מחלק בין מקום שכותבין לו לח ושמואל מחלק לכל ב"מ רב דאינו גוכה חו' ל"פ ו"פ ותם רב כו' דר"ל שחלפו שיטתיהו . כב) ותם כו' כמ"ש ט"ז ס' : כג) ו"ל כ' . כרני יוחנן בפרק קמח דכבא מליעא : כד) ולא מיבעיח כו' . מרדכי ס"פ בד) ולא מיבעיח כו' . מרדכי ס"פ

פתחי תשובה

(יח) שכמטבעות . שבה"ט בשם ט"ז וכי' נקט כתשו' נחומי כהרא"י סי' ט' : (ועיין כתשו' ח"ם סי' קכ"ו שכ' דמשמע כספרים כ"פ כפרישה לענין שיכול ממחת זמן כמי שמרי' מקולי כתובה כמו שמרי' בשיטו שבמקום ס"פ עוד וגם כחלק יו"ד סי' רפ"ם) (יט) שמנהג כל כתדינות להיסוף. שבה"ט בשם כ"פ שכ' מיהו מוסמת שלים כו' ח"כ סם יש בילם שטר חו הנלוים כתה בכניסה כו' ועיין נס' כ"פ שחמת שליו וכ' שטר זה ל"י מה שיהו ומהנלוים ג"כ ל"פ לח מנהגו מהנלוים רלשונים בכנסים בשחת שרוכין זה ודחי לימו רחים שלח מפילו התוספת כלוים מרלוניס כו' ס"פ כתורך : (יג) וכן נרחה סברת כתחרונים. ע' בחשו' חות הסני סימן ל"ב מ"פ בזה :

טורי זהב

משרה ביניהם בין שיש ספידא לכולהו לא מוקמינן ביד חלוקה עד שיעשה פשרה ולי"ד למ"ש בסי' צ"א דמוקמינן ביד חלוקה דחתם אין ספידא אלא לכוקה ע"ש ובח"מ סי' קי"ח ובשור חביא עוד דין אחד בשם שאלה של חרא"ש סיים שם כי כא יוסף את"כ ריוכות בבית מכח חקניח רחיינו מצד קניית חבית אלא מצד שיש לו זכות של חאשה ענדוניית' קודם וא"כ מסולק חב ח לגמרי וא"כ א"צ משרה אלא בין חאשה וחלוקה שתמסור לו ששר נדונייתא וא"כ אינו רומה לדין שתי (נשים) שוכר ח"ש כאן דבשתי נשים חוזר חלילה תמיד ואין זכות ללוקה ולא מצד חקנייח וא"כ יש לחמוה על שלא חביא בש"ע אלא דין שתי נשים לחוד ולא חשאלת של הרא"ש דמשמע שחיח סבור שדין אחד לשניהם ולא כן חוא באמת: [ט]בפחות שבמטבעות בולי בענין זקוקים הנזכרים בכתובה דחיינו מה שקורין בליא שא"ק ויש חילוק בין המדינות כמה חוא שא"ק במדינות ליט"א וו"אלין חוא שני זהובים וחצי ממילא הכתובה היא ת"ק זהובים ובפולין היא שני זהובים ממילא חכתובה היא ת' זהובים וכתב בדרישה בזה שנחחדש איזה ענין ע"פ המלכות כו' ואנן אין לנו אלא המנהג דחיינו בכל המלכות פולין בתוקה כתובתה ת' זהובים פולניש ובליש"א ת"ק זהובים פולניש ובמע"חרין ת' זהובים ריי"ניש וכל הנושא אשה סהם ע"ו המנהג שבמקום שנושא שם חוא נושא אם חוא נשאר שם אבל אם לא נשאר שם אז חדין כמ"ש כאן בש"ע דחולכין לקולא לחבעל ובמדינות מע"ריי"ן נשאלתי ע"י אחד שנשא אשה בזמן שחת"ח לנ"ג נעל"ש דחיינו שחש"אליר חיה נחשב לשבעה זהובים ופוקתב לה כתובה עם התוספות שליש שלשה אלפים זהובים ואחר זה שנה או שנתיים ניתקנזחקיסר שהשאליר לא יהיה רק אחד וחב וחצי ריי"ניש וחאשה באה לנדוניא כחובתה חאיך יהיה חפרעון ופסקתי שעיקר חכתובה דחיינו סך ת' זהובים ריי"ניש תתקבל מן המשבע חדשה מעות טוב וחמותר דחיינו תוספת שליש על הנדוניא חחיח ממעות לנ"ג נעל"ש דחיינו שיתן לה טאליר כפי חשבון של נ"ג נעל"ש וחבאתי ראיות בתשובת שחברתי על זה(וחתשובה חנ"ל כבר נכתב בסימן ס"ח) . [י] אבל לא נחנו במדינות אלו לגבות בלא כתובה כתב בדרישת נראה דאתוספת' דוקא כ"כ שלא תנבה שליש תוספות כפי הכתובה אם לא שהמנהג פשוט וכן מוכח ממה שכתב כפני זה (ואח"כ דאתוספת קאי דכתב אח"כ וכ"ע אם אין המנהג פשוט אע"ג שכתובה ביד'ואינה

היטב

בסביל היתומים תוס' ב"ם : כב) להוסיף. תוספ' והרמב"ם והר"ן כתבו להדי' דאינה גובה תוס' כתובה אפילו במקום דאין כותבין כתוב' חוא"ל נאו מנאי כ"ד חוא ואינו אלא מלוה . ומיהו תוס' סלים נאו תוס' חוא אלא מנאי ב"ד חוא שיוכל להרויח בנדוני' כ"כ אפילו אם יש בידה שטר או מנאים כמה שכיאה לו גובה לתוספ סך ותוספ' של סלים . ולפי המנהג במדינות פולין שנותנים לבתולה ד' מאות זהובים ג' מאות זהובים וכותבים כל הכתובה בבוות גובה סך זה בלא כתובה אבל מה שמוסיף לה תליח בפלוגתא זו ואם נתנו מהרש"ל בתב דמנהג חוא בלא כתובה וכתבו בדרישה בשם מהרש"ל כתב בתשובה בשם מהרי"ק שורש פ"ח) ומהרש"ל כתב דמנהג חוא בלא כתובה ואפילו אם יש בידה שטר או מנאים כמה שכיאה לו גובה סך זה

מאחר שאין הכתובה מקויימת ומשמע מל' הרב דכאן המנהג פשוט אינה נוטה בלא קיום מכ"ם בלא כתובה אבל אם המנהג פשוט כזה נחלקו הפוסקים אם נוטה בלא כתובה או בלא קיום אבל במהרי"ק סי' י"ט כתב שאף שנחלקו הפוסקים היינו בדלא נקיטא כתובה דזו ריעות מאחר שאין הכתובה בידה אבל אם הכתובה בידה רק שאינה מקויימת ומתוך תוך הזמן לא נמלאו לה עדי קיום כלע"ד דבהא מודו כל הפוסקים דמסיימי וכו' ועיין לעיל סי' ס"ה סעי' י"ח דאם תומרת שהוסיף לה יותר מן המנהג אין בידה אלא כתובתה בלא קיום אינה נוטה אלא כמנהג משמע לפי שהמנהג פשוט ז"ל קיום וכדעת מהרי"ק : (לד) ויש לה מינו שתוכל לכפול . כתבו מהרי"ו סי' קי"ג סיים אבל הדבר לריך דקדוק גדול דבמילתי כל דהו אינא למימר דאין כאן מינו : (לה) ועיין לעיל סי' ס"ו . עיין בסי' ס"ה סעיף יוד שם כתב בפסיעות אם אבדה כתובתה דנוטה כתובתה כפי מנהג בני מקומותם או מקומתם ול"ל דמייתי שם בידוע שלא נפרעת כתובתה רק שאין יודעים סך הכתובה : (לו) אינה נאמנת לנטות עוד וכו' . כלו' בזמן מודו דאינה נוטה בלא כתובה ומייתי בדלא תפסה ונראה דאם קודם שנפרעת מלאת דבריה בפני ב"ד שלא נפרעו מכתובתה והיא מוכי לנפע ובלא תפסיד זכות שלא תפסה דמהני לה תגלת כאלו לא נפרעה : (לז) היתומים פטורים בלא שבועה . עיין בח"מ סי' ס"ע סעיף ס' : (לח) ומתכתב בסכין . עיין בח"מ סי' כ"ב : (לט) ומבזיעין אותה . היינו שבועה מלמנה כדין הבא ליפרע מנכסי יתומים וכעור כתב בשם הרמב"ם שלריכה ליבצע אמת וכבר תמהו עליו שלין הפי' כן בדברי הרמב"ם ומ"מ מפשר לו' שע"י נלנול לריכה ליבצע שהגיע זמנה לנטות ועיין לעיל סי' י"ז סעיף כ"ו . עמ"ש שם ע"ז ושם מתבאר דעם שלישים בשם מהרי"ק דמיני נאמנת לעניין ממון כלל אף שנאמנת להבצע (מא) ומבזיעה בנק"ח. זה הוא לשון הרמב"ם ולעבזיעה מזל שלין לו מינו על העיקר דהיא נאמנת ליעול עיקר מאחר שנאמנת על הנירושין ומשפר כתוב, נלמוד מכל לנדעת המולקים עליו וכמו שהכריע הרב לפני זה שכן עיקר וא"כ אף על העיקר נבצע הוא דכל זמן שלין לה עדי נרושין נאמן במינו דלא נרשתיך וכן פשק הטור ומיהו בעור כתב והוא שלא במקום שלין כותבין דמשמע דוקא במקום שלין כותבין יכול לעזון פרעתי כשהוליאה הגע כי לא שכתב כתובה אבל במקום שכותבין כתובה ריעת עדים דידה מאחר שלין לה והכתובה בידה אף שיכול לעזון הוכרחתי לפשט לה מאחר שעשה מבדתי הכתובה וקי"ל כותבין שובר מ"מ טעמא דידה עדיפא וכתובתה בידה ומפשר מאחר דיש לו מינו דלא נרשתיך אינה יכולה להוליא מידו בלא ראיה ועיין בב"מ דלמסקנא דגמרא אין מילוק ועיין בעור שכתב בפ"ק י"ח אם הוא במקום שלין רגילין לשהות הגע אפי מפני הסכנה נאמנת היא ונופה הכל ול"ל לעדי נרושין ואינו נאמן לעזון פרעתי מאחר דהכתובה בידה והב"י הביא בשם הגהות מרדכי (סם במהרי"ו ומהרי"ו סי' קי"ג ומהרי"ק שורש ח"ו) מיהו אם תפסה המלמנה (לד) ויש לה מינו שתוכל לכפול בעבין נאמנת על מה שתומרת שהוסיף לה (מהרי"ו סימן רל"ג) לג (לה) כד) וע"ל סימן ס"ו לד כה) וי"ח דאם ג] כגר נאמנת כה) לאחר (לו) אינה נאמנת לנטות עוד בלא כתובה (מרדכי פ' אלמנה) כו) וכל מקום שנאמנת לריכה ליבצע שלא נפרעה כז) ובמקום שהיא נאמנת אם הבעל מי לריך ליבצע שפרעה כח) ואם אינו חי (לו) היתומים פטורים בלא שבועה (בפרי חדש וכן משמע לשון הטור) כט) היתה כתובתה בידה (לח) ונתכתב בסכין אינה נוטה בלא ת"ע קרע שתי וערב (ריב"ש סי' שפ"ג) :

ז ג האשה שבאה לב"ד ואמרה מת בעלי התירוני לינשא ולא הזכירה שם כתובה בעולם מתירין אותה לינשא לה (לט) [יא] ומשביעין אותה ונותנים לה כתובה (יד) כו) ואם באה ואמרה מת בעלי תנו לי כתובתי אף לינשא אין מתירין אותה :

ח ג באה ואמרה מת בעלי התירוני לינשא ותנו לי כתובתי מתירין אותה לינשא ונותנין לה כתובה אבל אם באה ואמרה מת בעלי חני לי כתובתי והתירוני לינשא מתירים אותה ואין נותנים לה כתובה ואם תפסה אין מוציאים אותה מידה ויש מי שאומר דבין בזו ובין בזו אין מתירים אותה כיון שהזכירה בתובה :

ט ד במקום שאין כותבין כתובה והביאו ערים שכתב לה כתובה ל) לו ה יש מי שאומר שדינו כבמקום שכותבים ואינו גובה בלא כתובה ו לא) ויש מי שאומר [יב] שגובה בלא כתובה :

י ז לב) האשה שהוציאה שטר כתובה [יג] ואין עמה גט ואמרה לבעלה גרשתני ואבד ניטי תן לי כתובתי והוא אומר לא גרשתיך לה חייב ליתן לה עיקר כתובתה אבל אינו נותן לה התוספת עד שתביא ראיה שגירשה או שיצא גט עם הכתובה מתחת ידיה לג) (וי"ח דאם תיכף מביאה ראיה על הגירושין תפילו עיקר כתובה אינו נותן לה מיהא [יד] שכועבת כתובתה תיכף לאחר על הגירושין (מ) כמו שנתבאר לעיל סימן י"ז סעיף ג') ולכן תיכף נועלת כתובתה ת (עור וכן עיקר) :

יא ע אמר לה הבעל כך היה גרשתי ונתתי לה כל הכתובה עיקר ותוספת וכתבה לי שובר ואבד שוברי לט מתוך שיכול לומר לא גרשתי וא"א יתחייב בתום' נאמן(מא) ומשביעה בנקיטת חפץ מ ונותן לה את העיקר ונשבע הוא שבועת היסת על התוספת :

יב מא י לד) הוציאה גט [טו] ואין עמה שטר כתובה כ אם דרך

ויש מבזתר אף שנחלקו הפוסקים אם נוטה בלא כתובה לא נחלקו אלא כשאין הכתובה בידה דאז ריעות' אבל אם הכתובה בידה אלא דאינה מקויימת ומשמע מל' הרב דכאן המנהג פשוט אינה נוטה בלא קיום אבל אם המנהג פשוט כזה נחלקו הפוסקים אם נוטה בלא כתובה או בלא קיום אבל במהרי"ק סי' י"ט כתב שאף שנחלקו הפוסקים היינו בדלא נקיטא כתובה דזו ריעת טעמא דידה מאחר שאין הכתובה בידה אבל אם הכתובה בידה רק שאינה מקויימת ומתוך תוך הזמן לא נמלאו לה עדי קיום כלע"ד דבהא מודו כל הפוסקים דמסיימי וכו' ועיין לעיל סי' ס"ה סעי' י"ח דאם תומרת שהוסיף לה יותר מן המנהג אין בידה אלא כתובתה בלא קיום אינה נוטה אלא כמנהג משמע לפי שהמנהג פשוט ז"ל קיום וכדעת מהרי"ק : (לד) ויש לה מינו שתוכל לכפול . כתבו מהרי"ו סי' קי"ג סיים אבל הדבר לריך דקדוק גדול דבמילתי כל דהו אינא למימר דאין כאן מינו : (לה) ועיין לעיל סי' ס"ו . עיין בסי' ס"ה סעיף יוד שם כתב בפסיעות אם אבדה כתובתה דנוטה כתובתה כפי מנהג בני מקומותם או מקומתם ול"ל דמייתי שם בידוע שלא נפרעת כתובתה רק שאין יודעים סך הכתובה : (לו) אינה נאמנת לנטות עוד וכו' . כלו' בזמן מודו דאינה נוטה בלא כתובה ומייתי בדלא תפסה ונראה דאם קודם שנפרעת מלאת דבריה בפני ב"ד שלא נפרעו מכתובתה והיא מוכי לנפע ובלא תפסיד זכות שלא תפסה דמהני לה תגלת כאלו לא נפרעה : (לז) היתומים פטורים בלא שבועה . עיין בח"מ סי' ס"ע סעיף ס' : (לח) ומתכתב בסכין . עיין בח"מ סי' כ"ב : (לט) ומבזיעין אותה . היינו שבועה מלמנה כדין הבא ליפרע מנכסי יתומים וכעור כתב בשם הרמב"ם שלריכה ליבצע אמת וכבר תמהו עליו שלין הפי' כן בדברי הרמב"ם ומ"מ מפשר לו' שע"י נלנול לריכה ליבצע שהגיע זמנה לנטות ועיין לעיל סי' י"ז סעיף כ"ו . עמ"ש שם ע"ז ושם מתבאר דעם שלישים בשם מהרי"ק דמיני נאמנת לעניין ממון כלל אף שנאמנת להבצע (מא) ומבזיעה בנק"ח. זה הוא לשון הרמב"ם ולעבזיעה מזל שלין לו מינו על העיקר דהיא נאמנת ליעול עיקר מאחר שנאמנת על הנירושין ומשפר כתוב, נלמוד מכל לנדעת המולקים עליו וכמו שהכריע הרב לפני זה שכן עיקר וא"כ אף על העיקר נבצע הוא דכל זמן שלין לה עדי נרושין נאמן במינו דלא נרשתיך וכן פשק הטור ומיהו בעור כתב והוא שלא במקום שלין כותבין דמשמע דוקא במקום שלין כותבין יכול לעזון פרעתי כשהוליאה הגע כי לא שכתב כתובה אבל במקום שכותבין כתובה ריעת עדים דידה מאחר שלין לה והכתובה בידה אף שיכול לעזון הוכרחתי לפשט לה מאחר שעשה מבדתי הכתובה וקי"ל כותבין שובר מ"מ טעמא דידה עדיפא וכתובתה בידה ומפשר מאחר דיש לו מינו דלא נרשתיך אינה יכולה להוליא מידו בלא ראיה ועיין בב"מ דלמסקנא דגמרא אין מילוק ועיין בעור שכתב בפ"ק י"ח אם הוא במקום שלין כותבין דמשמע דוקא במקום שכותבין אבל במקום שאין כותבין אפי' מפני הסכנה נאמנת היא ונופה הכל ול"ל לעדי נרושין ואינו נאמן לעזון פרעתי מאחר דהכתובה בידה והב"י הביא בשם הגהות מרדכי (סם במהרי"ו ומהרי"ו סי' קי"ג ומהרי"ק שורש ח"ו) מיהו אם תפסה המלמנה (לד) ויש לה מינו שתוכל לכפול בעבין נאמנת על מה שתומרת שהוסיף לה (מהרי"ו סימן רל"ג) לג (לה) כד) וע"ל סימן ס"ו לד כה) וי"ח דאם ג] כגר נאמנת כה) לאחר (לו) אינה נאמנת לנטות עוד בלא כתובה (מרדכי פ' אלמנה) כו) וכל מקום שנאמנת לריכה ליבצע שלא נפרעה כז) ובמקום שהיא נאמנת אם הבעל מי לריך ליבצע שפרעה כח) ואם אינו חי (לו) היתומים פטורים בלא שבועה (בפרי חדש וכן משמע לשון הטור) כט) היתה כתובתה בידה (לח) ונתכתב בסכין אינה נוטה בלא ת"ע קרע שתי וערב (ריב"ש סי' שפ"ג) :

ז ג האשה שבאה לב"ד ואמרה מת בעלי התירוני לינשא ולא הזכירה שם כתובה בעולם מתירין אותה לינשא לה (לט) [יא] ומשביעין אותה ונותנים לה כתובה (יד) כו) ואם באה ואמרה מת בעלי תנו לי כתובתי אף לינשא אין מתירין אותה :

ח ג באה ואמרה מת בעלי התירוני לינשא ותנו לי כתובתי מתירין אותה לינשא ונותנין לה כתובה אבל אם באה ואמרה מת בעלי חני לי כתובתי והתירוני לינשא מתירים אותה ואין נותנים לה כתובה ואם תפסה אין מוציאים אותה מידה ויש מי שאומר דבין בזו ובין בזו אין מתירים אותה כיון שהזכירה בתובה :

ט ד במקום שאין כותבין כתובה והביאו ערים שכתב לה כתובה ל) לו ה יש מי שאומר שדינו כבמקום שכותבים ואינו גובה בלא כתובה ו לא) ויש מי שאומר [יב] שגובה בלא כתובה :

י ז לב) האשה שהוציאה שטר כתובה [יג] ואין עמה גט ואמרה לבעלה גרשתני ואבד ניטי תן לי כתובתי והוא אומר לא גרשתיך לה חייב ליתן לה עיקר כתובתה אבל אינו נותן לה התוספת עד שתביא ראיה שגירשה או שיצא גט עם הכתובה מתחת ידיה לג) (וי"ח דאם תיכף מביאה ראיה על הגירושין תפילו עיקר כתובה אינו נותן לה מיהא [יד] שכועבת כתובתה תיכף לאחר על הגירושין (מ) כמו שנתבאר לעיל סימן י"ז סעיף ג') ולכן תיכף נועלת כתובתה ת (עור וכן עיקר) :

יא ע אמר לה הבעל כך היה גרשתי ונתתי לה כל הכתובה עיקר ותוספת וכתבה לי שובר ואבד שוברי לט מתוך שיכול לומר לא גרשתי וא"א יתחייב בתום' נאמן(מא) ומשביעה בנקיטת חפץ מ ונותן לה את העיקר ונשבע הוא שבועת היסת על התוספת :

יב מא י לד) הוציאה גט [טו] ואין עמה שטר כתובה כ אם דרך

מיהו הוא לריך ליבצע היסת על ת"ח אבל בפני' מ"ח] להוא מסייע' מ"ה לריכה ליבצע משמע מזה דלא מהימני דאינה מעיזה כיון ד[להוא מסייע' מ"ה לריכה ליבצע משמע מזה דלא מהימני דאינה מעיזה מלא דוקי כשהוא מבחים' אע"ג דהיה התחלה לומר נרשתני מיהו קשה כפ"ז למה לא מיימין שמא גירש בגט פסול כמ"ש בסי' ק"ג כ נם קשה כיון דאין לה חזקה דאינה מעיזה מ"ה למה היה מנורשת מ"מ מהא דאין כפ' קמ"ח סעיף כ"ו כשהעל הבעלים מומרים לנרושין נתן הרי היא כפקח מנורשת : לט מתוך שיכול לו' לא נרשתיך ול"ל הא מ"מ יאמר לא נרשתיך מיהא ליתן לה שאר כסות ושונה וי"ל אפילו אם יודה לא מיהא ליתן לה שכ"ו משום דהוי כעונין מיעים והודה בשטורים כ"כ תוס' וס"ג ולפיטו סרמב"ם לק"מ דהא אפילו אם יאמר לא נרשתיך היא נאמנת משום מגו דאי בעי אמר לא נרשתיך אפי' בשעת פכנה הוא נאמנו ועדיין תימה לי על שטור דאין ראיה מדברי אלפו דאולי לשיטתם בפ"ק דב"מ דף י"ז ד"ה לא אמר כלום דהא ס"ל דר' יוחנן ס"ל אפילו במקום שכותבין נובה בלא כתובה דמכח דאלמוה רבנן לכתובה במקום שאין פכנה ביש עידי נירושין ע"כ אלמוה רבנן נם במקום פכנה אפילו בלא עידי נירושין כמ"ש אבל לפי דעת הרא"ש שכתב בפ"פ מכוחכ בשם הרמב"ן דנם רבי יוחנן ס"ל כשמואל דבמקום שכותבין דריעא טעמא, כל שאין כותבין כיון דאינה נובה בלא כתובה ביד' אינה נובה אלא כתובה נמצא דהא אלמוה רבנן לכתובה כלל ולמה נימא דבמקום פכנה אלמוה שפי לרע, רבי יוחנן מן מה דאמרי' לרב ולא מהני לי' מה כיון שמנו וכבר זכר חטור לעיל בסי' זה המקנא כדעת הרא"ש וע"ב צריך עיון בדעת חטור : [יד] שתובעת כתובתה פי' אפילו אם יש לה עדי נרושין כיון דמדרבנן אינה נאמנת אם לא בשעת פכנה אבל אם יש לה עדי נרושין אפילו בלא שעת פכנה נאמנת מיד כדמוכח בכתובות דף ק"י ע"ב ובפרק הכותב (דף קי"ב ע"ב) ובפרק אלו נערות (דף מ"ה ע"ב) ובפרק הנושא (דף ק"ז ע"ב) ובפרק אלמנה לכהן (דף ק"ט ע"ב) ובפרק מי שמת (דף ק"ב ע"ב) ובפרק יש נוחלין (דף ק"ח ע"ב) ובפרק הזהב (דף ק"ל ע"ב) ובכל הני סוגיות משמע דאפילו אם יש לה עדי נרושין מיד אינה נאמנת אלא בשעת פכנה ומיהו אם אין לה עדי נרושין אלא עד אחד נאמנת מיד אפילו ש

ומיכי ריעית, כפניו מ"מ לימו נלמן לו' פרעתי כן ס"ל לימו נלמן כסלמן הנט בידה מבל לטיעות הרי"ף כיון דמיכי ריעות, לימה נלמנת. ומ"ל על הטור דס"ל נמי במקום שכותבים כתוב' לימו גובה בלא כתובה וע"כ הטעם הוא משום דלימא ריעות' דלין הכתוב' בידה מ"כ קשה למה ס"ל כשהכתוב' בידה ומין הנט בידה מלא ים לה טידי נט גובה הכתוב' ממלי הא ים ריעות' דלין הנט בידה די"ל כיון דהכתוב' בידה הוי כאלו ליכ"סוס ריעות': מב גובה עיקר כתוב' ולוקח ממנה שובר כי היכא דלא נגיה בעידי נמו: מג הוליא' שני גיטין וכתוב' לאת סיימו זמן כתובה קודם הנט הראשון מז ממרינן דהמזירה על סמך כתובה הראשונה מבל אם הכתוב' נכתב אחר נט הראשון ים לה כתוב' הראשון, וכמנ"ל ס"ל דכיון דהכתוב' בידה הוי כאלו ליכ"סוס ריעות': מב גובה עיקר כתובה בנט שבידה ואם דרכן לכתוב כתובה אפילו עיקר אין לה עד שתוציא שטר כתובה ונשבע הבעל ל' שבועת היסת על טענתה ונפטר:

יג מ הוציאה ב' גיטין וב' כתובות וזמן כתובה ראשונה קודם לנט הראשון וזמן השניה קודם לנט נובה ב' כתובות:

יד נ הוציאה ב' כתובות ונט אחד אינה נובה אלא כתובה אחת ואיזו מהם נובה אם שתיהן שוות ביטלה האחרונה את הראשונה ואינה טורפת אלא מזמן האחרונה ואם היתה באחת משתיהן תוספת על חבירתה לה) ולא כתב לה ואוסיפי לך כך וכך על הראשונה אם רוצה לנבות הראשונה נובה מזמן ראשון או שניה מזמן שני ואם כתב לה ואוסיפית לה כך וכך על הראשונה נובה ראשונה מזמן ראשון והתוספ' מזמן שני בד"א ששתיהן מן האירוסין או מן הנשואין ס אבל אם אחת מן האירוסין והשנייה מן הנישואין אינה נובה אלא אותה שמן הנישואין:

טו מג ע הוציאה (מג) שני גיטין וכתובה אחת אין לה אלא כתובה אחת שהמגרש את אשתו והחזירה סתם על כתובתה הראשונה החזירה:

טז פ הוציאה נט וכתובה אחר מיתת הבעל אם נט קודם לכתובה מד (מד) נובה בנט זה עיקר כתובה לו) אם אין דרכם לכתוב כתובה ל (ובכתובה) נובה כל מה שיש בכתובה זו שהרי זכתה בה במיתתו ואם כתובה קדמה את הנט אין לה אלא כתובה אחת שעל דעת כתובתה הראשונה החזירה:

קא עד כמה גיבה כתובתה ובו ד סעיפים:

א ס אלמנה כל זמן ששטר כתובה בידה א נובה לעולם

ב (א) בין אם נותנים לה מזונות בבית ס)אביה או בבית בעלה [א] ונשבעה א) ג (ב) ב אפילו לאחר ג) שנשאה (ג) ג אפילו עברה עליה שמיטה אינה נשמטת ד ד אא"כ פגמה אותה (ד) [ב] שנבתה מקצת או שזקפה במלוה ה ואם אין כתובתה בידה ובאה לגבות בתנאי ב"ד [ג] ב) במקום שאין כותבים ה (ה) ו אם נותנים לה מזונות בבית אביה ר ג) (מו שמשם ג) למחר)(מרדכי סוף פ' המוסף) אינה נובה (ו) אלא עד סוף כ"ה ס] שנה אבר שתקה כ"ה שנה ולא תבעה ז מחלה ז ואם תבעה תוך כ"ה שנים מונין לה כ"ה שנים מיום שתבעה ה (ו) ח וכן יורשיה צריכים ד) לתבוע תוך כ"ה שנה למיתתה ואם שתקו יותר מכ"ה שנים מחלו (ז) ד) (ג) וכל שזכרה ומחרה שמה בשותקת לאו משום מחילה הוי כתבעה (הר"ן פרק המוסף):

ב ט אפי' אם ניזונית בבית אביה אם היורשים מכבדים אותה (ח) שמוליכים לה מזונותיה ס) בעצמם אין שתיקתה מחילה שמפני הבושה שתקה ולא מפני שמחלה:

ג ט (ט) [ד] י ה) נדוניא לעולם אינה ו) מוחלת אפילו שהתה כמה שנים:

ד כ גרושה לעולם אינה מוחלת אפילו שהתה כמה שנים: דין

דרך אותו המקום שלא יכתבו כתובה מב (מב) גובה עיקר כתובה בנט שבידה ואם דרכן לכתוב כתובה אפילו עיקר אין לה עד שתוציא שטר כתובה ונשבע הבעל ל' שבועת היסת על טענתה ונפטר:

יג מ הוציאה ב' גיטין וב' כתובות וזמן כתובה ראשונה קודם לנט הראשון וזמן השניה קודם לנט נובה ב' כתובות:

יד נ הוציאה ב' כתובות ונט אחד אינה נובה אלא כתובה אחת ואיזו מהם נובה אם שתיהן שוות ביטלה האחרונה את הראשונה ואינה טורפת אלא מזמן האחרונה ואם היתה באחת משתיהן תוספת על חבירתה לה) ולא כתב לה ואוסיפי לך כך וכך על הראשונה אם רוצה לנבות הראשונה נובה מזמן ראשון או שניה מזמן שני ואם כתב לה ואוסיפית לה כך וכך על הראשונה נובה ראשונה מזמן ראשון והתוספ' מזמן שני בד"א ששתיהן מן האירוסין או מן הנשואין ס אבל אם אחת מן האירוסין והשנייה מן הנישואין אינה נובה אלא אותה שמן הנישואין:

טו מג ע הוציאה (מג) שני גיטין וכתובה אחת אין לה אלא כתובה אחת שהמגרש את אשתו והחזירה סתם על כתובתה הראשונה החזירה:

טז פ הוציאה נט וכתובה אחר מיתת הבעל אם נט קודם לכתובה מד (מד) נובה בנט זה עיקר כתובה לו) אם אין דרכם לכתוב כתובה ל (ובכתובה) נובה כל מה שיש בכתובה זו שהרי זכתה בה במיתתו ואם כתובה קדמה את הנט אין לה אלא כתובה אחת שעל דעת כתובתה הראשונה החזירה:

קא עד כמה גיבה כתובתה ובו ד סעיפים:

א ס אלמנה כל זמן ששטר כתובה בידה א נובה לעולם

ב (א) בין אם נותנים לה מזונות בבית ס)אביה או בבית בעלה [א] ונשבעה א) ג (ב) ב אפילו לאחר ג) שנשאה (ג) ג אפילו עברה עליה שמיטה אינה נשמטת ד ד אא"כ פגמה אותה (ד) [ב] שנבתה מקצת או שזקפה במלוה ה ואם אין כתובתה בידה ובאה לגבות בתנאי ב"ד [ג] ב) במקום שאין כותבים ה (ה) ו אם נותנים לה מזונות בבית אביה ר ג) (מו שמשם ג) למחר)(מרדכי סוף פ' המוסף) אינה נובה (ו) אלא עד סוף כ"ה ס] שנה אבר שתקה כ"ה שנה ולא תבעה ז מחלה ז ואם תבעה תוך כ"ה שנים מונין לה כ"ה שנים מיום שתבעה ה (ו) ח וכן יורשיה צריכים ד) לתבוע תוך כ"ה שנה למיתתה ואם שתקו יותר מכ"ה שנים מחלו (ז) ד) (ג) וכל שזכרה ומחרה שמה בשותקת לאו משום מחילה הוי כתבעה (הר"ן פרק המוסף):

ב ט אפי' אם ניזונית בבית אביה אם היורשים מכבדים אותה (ח) שמוליכים לה מזונותיה ס) בעצמם אין שתיקתה מחילה שמפני הבושה שתקה ולא מפני שמחלה:

ג ט (ט) [ד] י ה) נדוניא לעולם אינה ו) מוחלת אפילו שהתה כמה שנים:

ד כ גרושה לעולם אינה מוחלת אפילו שהתה כמה שנים: דין

(מב) גובה עיקר כתובה בנט שבידה מבל בעידי נירושין לו נביה ויכול לטעון פרעתי לה ט"פ הנט שהיה בידה וקרעתי הנט: (מג) שני גיטין וכתובה אחת. פ' וזמן הכתובה קדם לנט לחשון מבל זמן הכתובה אחר נט לחשון והוא במקום שלין כותבין כתובה נובה בנט כתובה לחשון וכתובה נובה הטניא וכן הוא בכ"ח ס"ל כן ומיהו בכ"ת ס"ל כן ומיהו בכ"ת ס"ל כן ומיהו בכ"ת

בידה אינם יכולה לגבות הכתובה והמ"מ כתב דמייתי שהיורשים מודים שלא פרעה כתובתה עיקר ותוספות לא מצדה הכתובה :

קכב (א) לא תגבה כתובתי עכשיו כלומר אע"פ לדינא יכולה כל אשה לו' לא תתבע כתובתי רק תהיה ניזונ' ע"כ של יתומים עד זמן שתרצה לתבוע כתובתי וכמו שנתבאר לעיל סי' ק"ג אבל מקום שיש פשיטא לב"מ אין לה מזונו' וכמו שנתבאר במ"מ סי' ק"ו סעיף כ"ד : (ב) כגון דלא מקני לה מטלטלי מגב מקרקע ומקרקעי דמטלטלי ומקרקעי דמטלא דנופא מן המטלטלין מדינא מטעם תנאי שבממון ולא מטעם תקנת הגאונים אף"ם ב"מ עדיף מטעם שכ' הרמב"ם שהב"ח הוציא מעותיו והאשה לא חסרה לכך אבל מס שחרה דכר אבל מס כתב מטלטלי מגב מקרקע דין המטלטלי כדין הקרקע ועיין בהו קדימה : (ג) מלגבות עיקר ותוספו' כלו' אבל לא כדוניא דהבעל ליה שבזה דינה כמו ב"מ וכמו שנתבאר בסמוך סעיף ט' והטעם מבואר שהיא נתנה לו בכסיה כמו הב"מ ועמ"ש סי' ק' סעיף ג' : (ד) וכן הורו המחרונים . שם בתשובה מהרי"ו כי אפי' למאן דס"ל דלא מפקינן מן האשה ס"מ ממון שהלוה לבעלה ולא בתה ממון לידה אבל היכא דבא הממון לידה וכו'. דלמ"כ נעלת דלת וכו' תחזיק בכל הממון והמיקל יש נקי עכ"ל ע"ש : (ה) ואין תילוק וכו' מלוה ע"פ הידועה . כלו' הידוע שהלוה ולא נפרע דלמ"כ יכולה לומר שמא נפרעת : (ו) ולכ"ע אם תפסה פקדון . דין זה פשוט דמהי תיתי שתתפוס פקדון של מחרים ואפי' עיסקא דהוי פלגא מלוה פסק בי"ד סי' קע"ז דאין ב"ח נוגעים כלום מן הקרן ומחלק ריווח של המותן ושם בפסקי מהרש"ו מבואר לקמן שאין עדות ברורה שמה שתפסה הוא פקדון רק דהיכא קלת עדות וגם חומדת שבעלה לא היה חושד עכ"ש : (ז) דאין כותבין מגב בכתובה . כדי שלא תטרוף מטלטלי שמכר הבעל או שנתן במתנת בריא : (ח) בזמן הזה אין לחוש. כלו' משום תקנת השוק אין מוכרים אלא בפני עדים ואפי' בשאר מקומות שנהגו מן הלקוחו'שמכר או נתן במתנת בריא ומ"מ אם כתב מגב בכתוב' מועיל לעניין ב"ח הבא לגבות ממטלטלי דים לה קדימה וכמו שנתבאר בח"מ סי' ק"ג דלגבי שני ב"ח הבאים לגבו' ליכא תקנת השוק וע"כ כתב לפני זה כגון שלא

המטלטלין אין מוליאין ע"ש : ז וי"ל דאפי' תפסה כ"כ מ"מ כשם מהר"מ ומדייק מלשון הרי"ף שכתב מטלטלין לב"ח יכשיגו ולשם לא יחשיגו ולא תמר בקיאור לב"ח יכשיגו אלא קמ"ל דתפסה לא מהני מע"ג דשם פלגון כזה ולא מדייק מש"ס דין זה משום דשם מירי בקרקע וכזה פשיט' תפסה לא מהני כמ"ש הרמ"ם והיינו כשתפס בלא ב"ד אלא מהרי"ף נשמע לה דאפי' תפסה לכן נראה לה להני פוסקים דס"ל תפסה לא מהני היינו כשלא תפסה בב"ד והא דלא רמיז לדין זה מדייקינן מיתור הלשון וי"ל הרי"ף אתי להורות תפיסה שלא בב"ד לא מהני . ומכ"ל לדבות אם תפס בדבות ב"ד דהא אין להם רמיז מדייקינן מיתור הלשון וי"ל הרי"ף אתי להורות תפיסה שלא בב"ד לא מהני . ומכ"ל לדבות כדבות ב"ד מתפיסה בעלמו בלא דבות ב"ד . אלא בכה"ג מ"מ רמיז דמהני תפסה לא מהני ולא למד מלשון הרי"ף אלא כתב הטעם דקולי כדבות ב"ד מתפיסה בעלמו בלא דבות ב"ד . אלא בכה"ג מ"מ רמיז דמהני תפסה לא מהני ולא למד מלשון הרי"ף אלא כתב הטעם דקולי דכתובה הוא דתפיסה לא מהני כ"ל לאפי' תפיסה בב"ד לא מהני מדברי הרי"ף שהביא בסמוך דמ"ל ליתן ערבות משום מה שתפסה כמ"ש בח"מ: ח וכן הורו המחרונים ומ"ש בסעיף תמ"ז ואם תפסה מטלטלין מן מלוין תקנת הפוסקים על דעת קמיית, ומהרי"ל שם לכ"ע אם היה מוחזק בבית וכתו המעות לידה מיכת מדין ערב לפ"ז אפי' אם היה מוקדם ויש קרקע מיכת לשלם תע"ג בח"מ סוף סי' ל"ו תפסה כמוחזק בבית ומיכת למאר מ"ל הבעל לשלם בעבורה דשם לא כח המעות ליד הבעל רק לידה : ט דלמ' מיכו מייב לך כלומר שמא פרע לך מבל שום סימן ל"ה דכתב דמ"י למייבה ומכל כן מתשובת הרשב"א שהבאתי בסימן ק' ולית, כמ"ש שם : ו וכ"ע אם תפסה פקדון מלה מומחה שהוא פקדון מלה מומחה יוכל לתפוס לחלו יהוע שהוא פקדון מיכו יכול לתפוס לחלו יהוע שהוא פקדון פסיטי, מ"י לתפוס וכן כתוב בח"מ : יא אפי' לחיכו יודע שהוא פקדון מלה מומחי דמוכח היא שהוא פקדון מיכו יכול לתפוס לחלו יהוע שהוא פקדון פסיטי, מ"י לתפוס וכן כתוב בח"מ : יא אפי'

קכב דין גביית חוב וכתובת אלמנה ובו ט סעיפים :

א א מי שמת **א א)** ואלמנתו [א] (ו גרוסמו) (מרדכי פ' הכותב) באה לגבות כתובתה (ב) ועליו (ג) ב"ח [ב] אם זמן של אחד מהם מוקדם ולא הניח אלא קרקע כדי לפרוע לא' מהם מי [ג] שזמנו קודם ג) יגבה והא' ידחה בין אלמנה בין בעל חוב ב **ב)** ואפי' תפס המאוחר מוציאין מידו :

הגה ג) היינו בכתובה מוקדמת **ב** מיהו יכולה לומר (א) לא תגבה כתובתי עכשיו רק מהיום ניזונים בבית בעלי ואח"כ תגבה כתובתי אלא מיום שנתנים לה כתובתה והמותר לבעל מוב (ועי' בח"מ סי' ל"ז) :

ב ג **לא הניח אלא משלטלים ג** (ג) שאין בהם קדימה **ד (ב)** (ג) כגון דלא אקני לה מטלטלי ג) אגב מקרקעי **ינתנו לבעל חיב אפי' הוא מאוחר ותדחה האשה (ג) מלגבות ה עיקר** ד) (ד) ותוספת ד) **ו** ומיהו **אם תפסה אפי' שלא בב"ד אין מוציאין מידה :**

הגה **ז ה)** וי"ל דאפי' תפסה מוליאין ה) מידה (מרדכי בשם מוהר"ם פ' הכותב) **ה (ד)** (ה) וכן ג] הורו המחרונים (מהרי"ל ומהרי"ו) (ה) ומיהו מילוק זה בין מלוה בשטר או מלוה על פה הידועה (מהרי"ו סי' ל') מבל מ"מ יהודע יכולה לומר **ט** דילמא מיהו מייב לך **י** (ו) וכ"ע אם תפסה פקדון של מחרים שהיה ביד ו) בעלה לריכה להחזיר (מהרש"ל בפסקיו סי' ר"ס) (ו) י"ל **(ז)** דאין כותבין מגב ג] בכתובה וכן נוהגין ו) מיהו **יא** מפילו בתב **(ח)** [ג] * בזמן הזה אין לחוש וכמו שנתבאר לעיל סי' ק"ו :

אם

המלוני כי בכדוניא דינא כב"ח והוספות שלים כתבתי כמה פעמים דדינו כמלוני וכאן י"ל בתוס' שלים דינו כבתובה דהא כתב הרמב"ם הטעם דמייפה כח הב"ח מטוס דהוליא את מעותיו ובתוספת שלים ד]לא שייכטעם זה: ו ומיהו אם תפסה וכו' והכי הרמב"ם והרי"ו לא כתבו דין זה בכתובה אלא כתבו בעלמו בשני ב"ח בשאין להם קדימה אם קדם ותפס מ' אין מוליאין מידו וברמ"ם מדמה דין בתובה לשאר מלוה ופסק כאן ג"כ אין מוליאין ומ"מ בח"מ להרמב"ם ס"ל כרמ"ם ליתי אלא מדברי הריב"ם שהביא כאן דאין מוליאין מפי שהוא כתב רפ"ז דין ג' לעולם לא מזכה אלא מ"מ כשם מוקדם בתחלה ול"מ למאוחר שמא יבא לידי הפסד דיכו לבינו וכאמין מוקדם ביפסה אין מולקין אלא מותים לכולם כאי ובזה ס"ל אם זכה

המטלטלין אין מוליאין ע"ש : ז וי"ל דאפי' תפסה כ"כ מ"מ כשם מהר"מ ומדייק מלשון הרי"ף שכתב מטלטלין לב"ח יכשיגו ולשם לא יחשיגו ולא תמר בקיאור לב"ח יכשיגו אלא קמ"ל דתפסה לא מהני מע"ג דשם פלגון כזה ולא מדייק מש"ס דין זה משום דשם מירי בקרקע וכזה פשיט' תפסה לא מהני כמ"ש הרמ"ם והיינו כשתפס בלא ב"ד אלא מהרי"ף נשמע לה דאפי' תפסה לכן נראה לה להני פוסקים דס"ל תפסה לא מהני . ומכ"ל לדבות היינו כשלא תפסה בב"ד דהא אין להם רמיז מדייקינן מיתור הלשון וי"ל הרי"ף אתי להורות תפיסה שלא בב"ד לא מהני . ומכ"ל לדבות אם תפס בדבות ב"ד מתפיסה בעלמו בלא דבות ב"ד . אלא בכה"ג מ"מ רמיז דמהני תפסה לא מהני ולא למד מלשון הרי"ף אלא כתב הטעם דקולי דכתובה הוא דתפיסה לא מהני כ"ל לאפי' תפיסה בב"ד לא מהני מדברי הרי"ף שהביא בסמוך דמ"ל ליתן ערבות משום מה שתפסה כמ"ש בח"מ: ח וכן הורו המחרונים ומ"ש בסעיף תמ"ז ואם תפסה מטלטלין מן מלוין תקנת הפוסקים על דעת קמיית, ומהרי"ל שם לכ"ע אם היה מוחזק בבית וכתו המעות לידה מיכת מדין ערב לפ"ז אפי' אם היה מוקדם ויש קרקע מיכת לשלם תע"ג בח"מ סוף סי' ל"ו תפסה כמוחזק בבית ומיכת למאר מ"ל הבעל לשלם בעבורה דשם לא כח המעות ליד הבעל רק ליד: ט דלמ' מיכו מייב לך כלומר שמא פרע לך מבל שום סימן ל"ה דכתב דמ"י למייבה ומכל כן מתשובת הרשב"א שהבאתי בסימן ק' ולית, כמ"ש שם : ו וכ"ע אם תפסה פקדון של מחרים שהיה ביד ו) בעלה לריכה להחזיר (מהרש"ל בפסקיו סי' ר"ס) (ו) י"ל **(ז)** דאין כותבין מגב ג] בכתובה וכן נוהגין ו) מיהו **יא** מפילו בתב **(ח)** [ג] * בזמן הזה אין לחוש וכמו שנתבאר לעיל סי' ק"ו :

באר

התקנה או ממנהג הרי הוא כגדוני מהרש"ם בתשובה סי' ל"ז . הר"ם הלוי סי' י"ד : קכ ב) ב"מ וכו' . היה מייב המם לפרעון מנכסיו המם מחלה ואפ"ה מנכה היא בכתובה בנה"ג בשם מפא מלך ח"ד משפע ז'.בשה לגבות ממקומות בה"ב ובגלוי לדקה מעכב בעבור שבעלה מייב לצדקה הדין עמה משמת בניהן סי' ק"ג וכ"כ ב"ם בסימן ק' ס"ק ג' : ג) יגבה . כתב בשל פניט מרשות בשם שתירת יוסף סימן ל"ז הבותב לבתו שטר מלי זכר ובוסד מותו עשה בתובה גדולה לאשתו ותחניו טוענים ששטר שלשם קודם ליטול . ישלמו ברשם הבתובה ותח"ב יטלו בשלי זכר . בתובה רמ"א סימן ק"ט השלה שפפ"י שמי שומנו קודם קודם לגבות . שם הב"ח גבה ע"י ערבות של בעו"ס ולא היתה השלה לממות ולטרוף מן הב"ח . שם מבר הניט הקרקע ליטרפל אחר הין טורפת משם ע"ש : ג)אב"ק.סיין בח"ם סי' קי"ב. מלוה ע"פ מוקדמת . ובתובה מלוסרת שבתב בה מטלטלי אב"ק . יש מחלוקת בין הרשד"ם והרש"ך . שהרשד"ם בח"מ סימן ר"י בתב דשם תפס הבע"ח שבע"פ מעמנו זבה . והרש"ך ח"מ סי' ל"ה בתב דמוכי' מידו ומותבין לשלמה שיין בגה"ג מח"מ סי' ק"ד . ובש"ך סי' ל"ב בתב דלא לת הגדוני' כי בגדוני' דיבה בבע"ח. ותוס' שלים הגמוב בגיניו . בתב הב"ח שפ"ג בתשובה סי' ל"ז דבתב בתב דשם תפס הבע"ח שבע"פ מעמנו זבה . והרש"ך ח"מ סי' ל"ה בתב דמוכי' מידו ומותבין לשלמה שיין בגה"ג מח"מ סי' ל"ב

כתב בזמן הזה וכו' אין עורכת מעלטלין שמכר לו שנתן במתנות כריא מכל נכס ב"ח יש לה קדימה כשכתב מגב כמ"ש ר"ס : יב) אם קדמה ונתנה בבית דין כבר כתבתי גרסה לכ"ע מה שנתנה בבית דין אין מוליאין מידה : יג) אין צומעין להם כי הריב"ס הטעם דאם נתנה קרקע הרי הב"ח יטרוף ממנה ואם נתנה מטלטלין מה שנתנה נתנה ומזה רואים כמי מה שנתנה ע"י הב"ד אין מוליאין ממנה לב"ע דאל"כ קשה לפסק הרב רמ"ה דמוליאין מידה היתה חייבת לעמוד ערבו, וכ"כ בח"מ : יד) אפילו יש לה נדוניא כ"ש ר"ן והר"ן ולא מליט שום מוקן ט"ז לה קדימה כי הנדוניא היא עבור מה שנתחייב הבעל לה בשעת הנשואין ומה שנתן לה אביה מתנה בשעת הנשואין הוא לעצמה ואין הבעל חייב בו כלום ואפילו אם מתה בחיי בעלה אין יורשיו יכולין לתבוע ממנו כלום ואפילו אם מת בעלה קודם שנתן לה אביה כלום

(יז) הערב לאשה בעיקר כתובה או בתוספת דוקא כתובה ותו' דלמא מידי מסרה ומלוה קעבד מכל הערב לאשה בעד הנדוניא שמיא מוקת לתתן מז הוי כערב דעלמא דהא מסרה ממון: (יח) ומיהו מתחייב מפי בקנין עשה הרמב"ם כיחר המ"מ דס"ל דכל ערב מסתכתא הוא מפילו בקנין מלא מעשה בהמית הגלה דמהימן ליה ומוליה ממון ע"פ הערב וכאן לא הוליאה האשה ממון ע"פ הערב ונרע מערב שלא בשעת מתן מעות דהתם כבר היה שם מסרון ממון למלוה ודעת הרמב"ד דכבל קנין מיקנו מסכתא ולא נרע האשה מערב שלא בשעת מתן מעות דמבני קנין עיין פב"ם מה' תלוה ולוה: (יט) הוי כערב לאשה בעד הכתובה. כלומר כל שערב לתתן ביתמו לו הנדוני' לא משתעבד להא לאו מידי מסרים מע"ג דלא שייך נבי דידיה טעם דבר למיתב מן דו ודעת המוקים דערב לתתן בעד הנדוניא מייב להא הוא מתחייב לה בהדיא דכריס שבעל מתחייב לאשתו ולא שייך נבי דידיה טעם למיתב מן דו וכ' בד"מ ולכ"ע מיהא לא עדיף מערב דכתובה וכמקום דערב דכתוב' משתעבד כגון ערב לכלתו בקנין וקבלן אפילו בלא קנין אפילו לאשה דעלמא ולהרמב"ד כל ערב משתעבד בקנין ולכלתו אפי' בלא קנין ת"ס ה"ה נדוניא נמי הדין כן וכ' בסמ"ע כי' קכ"ט סקי"ב ועדיפא דידן מן בעד הקנס דמין יכולין לחזור מסוס הכוס' ולא ערבות בשביל הנדוניא עכ"ל ולכאורה מ"מ סכותבין עמה ע"ק בעד הנדוני'. וקבלן משתעבד לכתובה וה"ה לנדוניא מ"מ היכ יכול לומר קודם התוכה לכי חוזר בי ואל תבשלו זה לזה ואין כאן ערבות לא לאשה בכתובתה ולא לתתן בעד נדוניתו וכמו שמתאחר בעור מ"מ ריש סי' קל"ח ע"כ לריך לו' שהעשה מסוס בוסת ומה שמרגל' בפומיה דלוכמ' כל שמעמיד לו הבעל פטור מן הערבות הוא טעות בידם דסוף סופה מביים וכשה שהקנס חל על הבעל בשביל הנדוני' עכ"ל דוקא כתובה וה"ה לנדוניא מ"מ היכ יכול לומר קודם התוכה לכי חוזר בי ואל תבשלו זה לזה ואין כאן ערבות לא לאשה בכתובתה ולא לתתן בעד נדוניתו וכמו שמתאחר בעור מ"מ ריש סי' קל"ח ע"כ לריך לו' שהעשה מסוס בוסת ומה שמרגל' בפומיה דלוכמ' הוא טעות בידם דסוף סופה מביים וכשה שהקנס חל על הבעל בשביל הנדוני' עכ"ל ולכאורה

הר"ן : ג ודוק, עיקר כתובה ותוספת הכל ס"ל לעיקר כתובה מוכרת כלא כ"ד אבל לא לגורך תוס' כתובה או לגורך נדוני, והמגיד חולק ע"ז וס"ל אם הקילו בדבר שאין לה חסרון מכ"ש בנדוני, ורמ"ה שפסק כריטב"א ופסק לקמן תוס' כתובה מוכרת כלא כ"ד אפשר משום הריטב"א מיירי בשאין לה מזונות והרב רמ"ה מיירי בשיש לה מזונות גם י"ל בריטב"א לא כהריב"ש סבר, זו מלא כתב לפי' תימה כתוס' כתובת ליכי משום מזוני משום מזוני משום הכי פוסק כזה בשיטת של המגיד : ד מברה כיצה לבין עלמה כבר נתבאר בסי' ל"ג פלוגתת ר"ח ורמב"ם והרמ"ה ס"ל כר"ח אם מברה לחתיים בלא כ"ד המכר בטל ולעלמה לפי' אם מברה כ"ד הדיוטים בטל המכר וכבר כתבתי אם לפי' במכירות מעלעלין הדין כן: ה מחריות המכר היינו כ"ח מוקדם לכתובה יכול לגרוש ולא כ"ח מאחר כיון שנמכר לגורך פרעון כתובה יש ללוקח הזכות שלא כמ"ש בח"מ סי"ק"ל וע' בטור שכתב עלה טובא שתפרש אם שנמכרה לכתובה שלא יאמרו שנמכרה לכל למזונות ויקרלו לותה . רעבתנית ואם היה חושש לזה טוב לה שלא תפרש כדי שתוכל לומר שנמכרה למזונות ותערף בכתובה מן הלקוחות שלקחו מן הבעל אבל אם נמכרה היה מ"י לגרוש לי מחריות דכפשה קבלה ע' בתוס' בסוגי' זו דאין זו חומה ומקר משום ע"פ הדין גם מזונות יכולה לגרוש אלא תקנות חז"ל היא שלא תגרוש ובכה"ג ל"ל לקלקות לפסוקי דעתה ולכאורה לכ"ח כשיעור הכתובה : ו מן היתומים יכולין לגרוש בסי' ק"ד בביה בעור תבוה זו וכתב בפרישה דמיירי דיורשים יכולין לגרוש מן המחילה ועכו ערמה שתמכור ותנכה הכתובה ומ"מ יכולה לגרוש מ"מ פסק הרמ"ה המכר קיים למחריות עליהם ומ"מ אין יכולה לגרוש מן היתומים לא יכולו לגרוש מן המחילה ועכו ערמה שתמכור ותנכה מכל היתומים לא ידעו מן המחילה כגון שמחלה לאביהם והם המינו לה ולא המציעות ומכרו קרקע לגורך פרעון הכתובה ומ"מ נודע שמחלה הלך זציי וכן מדויק בתשובת הרמ"ה כלל ס"ג ולא כ"ח ועי' : ז גרושה לא תמכור וכו' ואין לעיל סי' ל"ג סעי' כ"ט : (ו) מן היתומים יכולים לגרוש מה שמכרו אביהם לפני שנתגרשה אבל לא מה שמכרו אחר שנתגרשה ואפילו מכרו בחיי אביהם ומתו אחר שנתגרשה אמו יכולים לגרוש מה שמכרו אחר שנתגרשה אמו

ותחזיר הקרקע ליתומים תירלו התוס' דהמוכל ובשעה שקבלה הקרקע היה שום ר' הרי היא כמו שתכוונה לקנות הקרקע עכ"ל כלו' ולגבי הלוקח יכולה למחזר רק דמין תועלת בחזרה דהא סוחל ואם ימיה רוצה לקיים המקח הרשות בידה ועכ"פ לא תחזור הקרקע ליתומים ועכ"ל כתב הטור והיה רוצה לקיים המקח דברלונה הרבר תלוי לבעל מו לקיים נגד הלוקח ולא נגד היתומי' ובכ"מ התירלפרש דברי הטור דמסתימה רוצה לקיים המקח המקח בעל לף לנגד היתומים וכל דבריו מיוס ברורים דוק ותשכח כי התנת יורה דרכו כי דברי הטור הס כדברי התוס' : (יג) שוה מלה ודינר וכו' לפון הטור הוא והטעם דלמותו דינר מין לה רשות למכור אלא כתובתה מיהא רק ממה ומין יכולת בידה למכור יותר מכתובתה ממלא שכל המכר טעות שהרי בעת מיתת היא וכן הוא פשט המשנה והפוסקים וכ"ח פי' דברי הטור בדרך אחרת ומילך בין טעות לרצון ופשט הירושלמי מוכח דלף ריעת מיירי בטעות וכמ"ש התו' ומוטב להניח בל"ע משפטי הטור גבי מזונות בסי' ל"ע משפטי פי' אחד הרשב"ץ וכל הפוסקים : (יד) של רביעי בלבד מכרה בעל . ע' בטור שכתב דלדעת רב אלפס צריך לחלק דה"מ דרביעי לבד מכרה בעל ד"ת שהן ד' שדות חלוקות לכל הס הכל שדה אחת ומכרה ממנו ל"ד מן הרב אלפס שפסק במכור לי כור וזבן ליה לתך שהמכר בעל שחשוב כמעביר על דבריו אפי' הרמב"ם מכרן בעל הס עשה כל אחד ואחד טער בפני עצמו מ"ש מכרה לכולם בשטר אחד מן מכרן הרמב"ם קיים לכל הרמב"ם סתם הדברים אף שדעתו כדעת הרי"ף ע' בכ"מ וכ"כ הטור בשם בעל המאור ומ"ש הרמב"ם בסתם הוא משום דסתם דברים הם ברוב המקרים ולא בכל המקרים וכ"כ הרמב"ן בתורת האדם בשם הגאונים ז"ל וכ"כ הרשב"א בתשובה ובחי' הריטב"א בשם הרמב"ן ז"ל וכ"כ הרא"ש בפ' הזהב ובפ' אלו מציאות וכ"כ הרשב"ם בפ' הזהב וכ"כ הרמב"ן בתורת האדם בשם הגאונים ז"ל וכ"כ הרשב"א בתשובה בשם הרמב"ן ז"ל

ר מסקי כנגמ' שם דף לט ע"ב דשליח כלשונה וכרב נחמן שם ובקידושין דף מב ע"ב ג טור וכ"פ הרמ"ם שם בשם ר"ת ובסן עיקר ו בריטב"א ב"ח דף פ"ט ע"ח ב שיטור עיקר שכתובה מפורש בסימן ס"ו ג לויטבין בסימן ג"ז סעי' ל' ד נתבאר בסימן הנזכר ובסי' ל"ח ומם"ע שם סעי' ח' ה נס זה שם בסימן לח ולויטבין שם ו טור מדברי הרמ"ם שם בפסקיו ז טור בשם תשוב' מיוחי הרמ"ם בסוף כלל ג' משפט דכל זמן שלא נפטרה על כתובה, ולא בגמרא כ"ד שכתובה כל

דגול מרבבה

(* (מחבר) ונ"מ היכי שכ' לה נדר ושבוע' אין לי עליך אבל אם לא כ' לה כך מה נ"מ אם אינה נאמנת אלא איהקפוקי יוכל להפרע מן הבעל עד שחשבע וכ"ן שחי"א אומרת שנפרעת איך יגבה כנה"ג בשם מהרי"א ששון:

חכמת שלמה

סעיף ו' שליח שמכר ושטה והחזיר לפי' כלל שהוא המכר בטל כ"כ דברי המחבר כ"פ שנתמ"ס ס"מן ק"ם פסק לפיפוך ודבריו סותרים זח"ז נם בספ"ק שלפני זה כביל כ"כ דלמזיר לפי' ועוד לפי' כ"ב ביל כ"כ להמזיר התובעה ובתו"מ פסק כפשיטות דיש כח ביבים ולפ"ז ודוק:

סי' קה סעיף א' יכולה לפסה למכור כתובתה וכו' כ"כ עיין בח"מ ס"ק ד' וכבה מ"ם לחלק בין כתובה לשט"ח והקשה על זה מדברי הרמ"ם פ' כל הנשבעין לבביל רמ"י מדברי הרמב"ם שכ' בכתובה לדברי הרמב"ן שם רי בשט"ח משמע שאין ב"ל חילוק זה וכו' ע"ש ודבריו תמוהין להמעיין בהרמ"ם שם שכ' בשם הרמב"ן שאם מכר בשט"ח ואח"כ מת הלוה ואח"כ מת המלוה גובה מהלוקח אבל אם מת המלוה ואח"כ הלו' נשבע הלוקח וגובה כמ"ש בח"מ סי' ס"ו ובסי' ק"ו ובסי' ק"ז בשם הרמב"ן ומבואר מדבריו דבשט"ח אין הלוה יכול לומר לא היה לי כלום ואח"כ מת המלוה ואח"כ מכרתי לזה ואין לו עליו כלום ואין לו לשלם לי אלא מה שגבה הלוקח ממנו ומבואר מדבריו דאפי' בשט"ח אין הלוקח נשבע אלא היסת

שיך גם כאן. (ט) הכבור נוטל פי שנים שנשבעה על הכתובה (ג) הכבור נוטל פי ה) שנים: ד מ המוכרת כתובתה ט בין לבעלה בין לאחרים ט [ה] לא הפסידה (י) שום דבר מתנאי ו) כתובתה י י (ג) אבל (יא) המוחלת כתובתה לבעלה איבדה כל תנאי כתובה: הגה יא (יב) ח) ואפילו נדוניתה הפסידה אם מינה ז) בעין (ריב"ם סי' קמ"ט בשם הרמב"ן והרשב"א) וי"א דלא הפסידה נדוניתה אע"פ שמכרה (מהרי"ו סי' י"ט): (יג) כל מה שבשטר מחול לך (מהרי"ו סי' י"ט):

ה יב ט) כ המוחלת (ד) מ) כתובתה [ו] אינה צריכה (יד) לא קנין ולא עדים י) והוא שיהיו דברים שהדעת סומכת עליהם ולא יהיה דברי שחוק והיתול יג (טו) או דברי תימה אלא בדעת נכונה:

הגה יא) מיהו למחול כעין שהיה מתקוטע עמה תמיד ונזלגה לו כדי שתשב עמו בשלוה (טז) יד) ונזילתה טו) בשלוה אע"פ שלא מסרה מודעה (תשו' הרשב"א סי' תקפ"ג):

ו ל המוכר שטר לחבירו וחזר ומחלו לו מחיל ואפי' יורש מוחל מ לפיכך מכרה כתובתה ומת הבעל ואח"כ מתה טו (יז) בנה יכול למחול והמכר בטל יב) ואפי' אין לה יורש אחר אלא זה הבן ונמצא פרעון הכתובה עליו טז (יח) יכול למחול י) לעצמו כדי לבטל המקח [ז] ויורש הכתובה: ז (יט) כ מי שמכר בחיי אביו כתובת אמו שאם ימות אביו ואח"כ תמות אמו ויירש הוא את כתובתה שיהי' הלוקח עומד במקומה לגבותה והתנה שאם תערער אמו על המכר שלא יסלקנו מערערה ומתה ולא ערערה ס אינו יכול לומר אני במקום אמי וכמו שהיא יכולה לערער על המקח גם אני מערער ואבטלנו שערעור של עצמו קבל עליו ודאי:

קן הכותב כל נכסיו לבניו וכתב לאשתו קרקע כל שהוא ובו ב סעיפים:

א א (א) מ הכותב כל מ) נכסיו (ב) לבניו א) ב בין זכרים בין ג) נקבות ג ב) בין ג) בריא בין ש"מ וכתב לאשתו ג עמהם קרקע כל שהוא * או דקל לפירותיו ד ג) או פירות מחוברים והם צריכים עדיין לקרקע הואיל ועשה אותה שותף בין הבנים ד (ג) ד) ושתקה ה) כשנודע ד) לה ולא מיחתה

כן (א) הכותב כל נכסיו לבניו וכתב לאשתו קרקע כל שהוא ובו ב סעיפים:

א א (א) מ הכותב כל מ) נכסיו (ב) לבניו א) ב בין זכרים בין ג) נקבות ג ב) בין ג) בריא בין ש"מ וכתב לאשתו ג עמהם קרקע כל שהוא * או דקל לפירותיו ד ג) או פירות מחוברים והם צריכים עדיין לקרקע הואיל ועשה אותה שותף בין הבנים ד (ג) ד) ושתקה ה) כשנודע ד) לה ולא מיחתה

כן (א) הכותב כל נכסיו לבניו וכתב לאשתו קרקע כל שהוא ובו ב סעיפים:

באר היטב

סי' קי"ח: י) לעצמו. עיין מ"מ סי' ס"ו שאם הכניס דעת בעה"ת שיש מוכח ום"ל דה"י למחול ע"ם בסמ"ע ובש"ך ס"ק ע"ב:

קו ו) נכסיו. ל"ד כותב. אלא בש"מ מהני אפילו בתמירה. ואם בריא הוא לא מהני אלא במקנה להם מ"מ בש"ם אלא בב"ח ס"ק ב: ב) נקבות. אבל אם חלק לשאר יורשיו מ"מ בשמחלק לאחרים לא חיבדה בכתובתה הרא"ש דלא בהרשב"ם: ג) בין בריא. בש"ם עלמה בתיקו בבירו. וע"מ אם תפיסה מהני עיין ש"ך בח"מ סי' ס"ל ס"ק ג'; ובסי' קמ"ב בהג"ה ס"ם. ובנה"ג בשם דעליה לחבי' רשיה דעמוד הנכסים במזקת היורשים וכ"כ מהריב"ל ס"ב סי' פ"ב ומהרי"ט בתשובה מ"א סי' קי"ט: ד) לה. היינו דלא

טורי זהב

מוכר' אמרינן דזוזי היא דאנסוה כמכור חלכך לא פקע זכיותה: [ן] א"צ לא קנין כוכ' בשור העתיק בכשון זה כשאר מוחכין וכ'. ש"ל ע"ז והא דכ' בשם הרא"ש לעיל דמחילה טמירתא לא היא (מחילה) היינו משום שכבר אחריזו עליה בב"ד וא"כ היא לפרסם חבדר וחיינו מרמה עכ"ל עמ"ש בסי' ק"נ סעיף ב': [ז] ויורש הכתובה בשור כ' מכח אביו וכ' רש"ל ומ"מ צריך לשלם מה שנתן חלוקה כמ"ש בח"מ סי'

פתחי תשובה

יגנבו. בנה"ג בשם מהר"ם שפון: (ב) הכבור נוטל. עי' בחשו' פרח שמשון כלל ד' סי' מ': (ג) אבל המוחלת כו'. עי' בסי' יד בחלק פ"ז מה"ת הלכה י"ח שכ' וז"ל הנה המוחלת בחובתה לבעלה דאיבדה כל תנאי בכתובה ומחילה דכשל נם בתנאי על ירושת כתובת בניו דכרין ואף דהזכות של תנאי הנו לא שייך לה רק לבניה הזכרים שילדה לו ואין יש בידם למחול לאמה כיון דהמחילה מועלת לאמם ואין בידם עכשיו לתבוע כתובת אמם כיון דכרין הוא רק תנאי בכתובה ומחילה דכשל נם בתנאי ג"כ כן ממרו ונם בחקונו שאם מחלה נוף כתובתה בשלש ג' כתובות. זו. ולפ"ז בשחלה אמו אחר מות אביו. יירש ג"ש לחר מות אמם בשת בתנאי כנר כי' בשולם לחז זכה בו משעם מחלה נמורה לפני לחף אי מחלם בכתוב. לבשלם אין בידם להפסיד לחוחו חיוב הזכות שלו וצ'. בחשו"ע מ"ג סי' ל"ח ול"ם לדינה שכ"ל: (ד) המוחלת כתובת'. עכנ ס. ונכנס לפחים בחשו' סי"ב חנייטת חח"מ סי' ל"ב לייטב דברי כה"מ ס"ב כפירוש דברי כה"ר יצחק ס"ק י"ז מ"ם כפירוש דברי כה"ר יצחק נשור נם ומחלק שם בין אית ללוט נכסי בשעת החתילה דאז קיי לית ליט ללוט נכסי לי מחילה ובין לית ליט ללוט נכסי בשעת החתילה דלא שייך לומר נבנוי דמי חלה שכשיב לו ולזה מועיל לשון משועבד מחילה ס"ם. לפ"ז נדחה קלת מוכחת ח"מ וכנ"ם לפחים בחשו' סי"ב חנייטת שפסק כהרב ר' יצחק. וע"ש. פוד בנו"ב סי"ב ויוכח כפ"ת לח"מ סי' י"ב ס"ק כ"ב כדי"ם מחילה:

שי למורה

(סי' קי"ח ס"ח) המוחלת כתובתה.
ל"ב עב"ם ס"ק י"ב ועב"ך חו"מ סי' ס"ו ס"ק ע"ד מ"ם כזה כתם כעל כעיטור:

חכמת שלמה

סעיף ד' בהגה"ה ואפי' נדוניתה הפסידה וכו' כ"ב עיין במ"ח סק"ב ודבריו זו צ"ע מובנין כאשר כתובת בניו דוכרו אלא רק כשהתה בחי בעלה ותח"כ מת הבעל ח"כ ביון כשהתה היא תחלה לילקוח כלים כתבואר בסעי' ח' רק הבעל יורשה ובחיי כתב הוא להיפוך וצ"ע ודוק:
סעיף ז' מי שמכר בחיי אביו כ"כ עיין בח"מ סקי"ט לפמ"ש דהוי דבר שלא בא לעולם אין ל"ח כתם בשעה המחבר עיין יכול לחזור על מכר כמ"ש זו. ולפ"ז בשחלה אמו אחר מות אביו. יירש ג"ש לחר מכר בעת בחנאי כנר כי' בשולם לחז זכה בו משעם מחלה נמורה לפני לחף אי מחלם בכתוב. לבשלם אין בידם להפסיד לחוחו חיוב הזכות שלו וצ"ע ונראה דמי שמכר כלל כל שכרי בותה אין חייב לשלם וכי' אבל מיח יכול לבטל המכר ולחזור בחשעה כדבר שלא בא לעולם יכול לחזור לף שכבר כא לעולם ודוק:

ביאיר הבר"א

ח) ואפי' כ' וי"ח כו' מח"ם ברי"ם ס"ם כו' ולמחילה וס הרחשונם ס"ל דחפ"ה היא לנדוניה כמ"ש הרשב"ם בברכה מקומות ולא ק"ל כחפ"ל בנחם ס"ם ופסק' כחיקו ולא חפק"מחוכה חפסיק' כרי"ף וברח"ם הרחב"ם סם ג כרב נחמן שם וכ"כ הרי"ף שם וכ"כ הרא"ם וברחב"ם בפ' י' מה' זכייה ומכ"ם * מיחרת בחשובת הרשב"ם שם דף פכ"ח ם"ח ד בפירוש הרשב"ם ס טור מדברי חניו

מיחתה [א] איברה ה) עיקר כתובתה ותוספת ה (מגיל לא ה) מדומייתא) (הגמ' פ"ו מזכייה) ואינה טורפת (ו) מנכסים אלו כלום ו אבל מנכסים שיבואו לו אח"כ גובה מהם אפי' באו לידו מאותם נכסים עצמם בנון שמת אחד מהבנים וירשו : ב ז כתב לה עמהם משלטלים בלבד ח או ששייר לעצמו קרקע כל שהוא כתובתה קיימת ו (ד) [ב] ט ו) ולפי מה שתקנו הגאונים שכתובה נגבית מהמשלטלין אפילו שייר ו) משלטלין כל שהוא כתובתה קיימת שהרי היא אומרה ממה ששייר אני גובה ומתוך שתרד למה ששייר תרד לשאר נכסים ותשתרוף :

הגה ז) מי שלוה לחת לבניו כך וכך ורצו לו למחרים ולוה כך לפני מסתו [ג] ושתקה

ז (ה) י"מ שמריכה ז) לקייס (מרדכי ריש מגמנה ניזוקית בשם רמב"ן ופ' מי שמתו) ה ויש ח) מולקים (מרדכי פ' י"ב בשם הר"מ) ולכ"ע אם אמרה למקלה דברים אין ומקלה דברי שתקה דלת הוי ומחילה בזה שתקה ט (ו) אפי' בזה שאמרה אין לריכה ט) לקייס (פסקי מהרא"י סי' פ"ו) [ד] ח) ויש יכולה לומר שעשתה שלא לעורף דעתו (מהרי"ו סי' י"ט) [ה] ט) ואם קבלה קנין לקייס מתנותיו ואמ"כ מוחלת שלא מחלה כתובתה ומה שקבלה קנין י (ז) משום שהנכסים היו בידה ובשעה שהדין עמה ונזכרה כתובתה (ריב"ם סי' רמ"ז) :

הכותב

הלוותה ולא מיחתה ומחר כך הוקל חליו קלת והלך על משעתו בבית ומזר והכביד עליו החולי ובלה מחר שמעון דודו ומחר עדיס ואוה לו שהחוב בית לו בידו יתנהו להבניו רחובן ומז מיחתה חשתו והלך בן רחובן לעולמו ומשעון דודו קיים דברי המת ונתן לחבין רחובן) ועוד הרחב"ן בעעמים חזיל דס"ל דמטלטלי דיחמי לית מחעבדי לחלמי רק בדחפסה כמבואר שם בדבריו דלא ס"ל כרחב"ן בזה וכ"כ בד"מ סימן ק' (ו) אבל במה שאמרה אין לריכ' לקייס.כבר כתבתי ס"ק נ' כל שקבלה בפיהום והסכימה למעשיו ואחר' אין מחילה אין לריכה קנין ואינה יכולה לחזור ואע"ג דבקנה מן המים וחזר ולקח מן המחה יכולה לומר נחת רוח עשיתי לבעלי בית בריה לם חפסר לחלק בין בריה לס"מ דבמ"מ יכולה מיבה דעיכ"ך נתת במיתה דהא הוה הולך למות ומ"מ מתסוב מהרי"ו אין רחיה כלל לאחר' אין דהתם מייתי במחלה הכתובה לסדי' אך מפסקי מהרח"י משמע כל שאחר' אין יכולה לומר נחת רוח עשיתי וכאחת שהדבר ידוע שהדבר כן הוא ממרין דמחלה וכן הוא בד"מ ובב"ח דלא מחלה דוקא קרקע דחכיב ס"ל כב"י לחלק בין מה שכתב בשלחן ערוך. חלפסי כתב כב"י דחם כתב לה מטלטלי לאחר תקנת הגאונים חפסר חם כ' ליורשיו קרקע ולא מטלטלי אינו נראה כלל דהא אחרי' בפ' י"נ דף קכ"ב הכותב נכסיו לבניו וכתב לאשתו קרקע כל שהוא אבדה כתובתה ופריך שם משום דכתב קרקע כ"ש אבדה כתובתה אמר רב כו' ושמואל אמר במחלק לפניה והיא שותקת כו' ואותבי' שם מתי"ק דס"ל כתיבה וקבלה בעי כו' אמר ריח רבא לר' נחמן מר כמאן סי"ל אי שאני אומר כיון דכאן איבדה כתובתה ופירשב"ם דר"נ כשמואל רבו ס"ל דאמר במחלק לפניה והיא שותקת ואע"ג דאיתותב חיינו אליבא דרבנן ור"נ אמר אליבא דר' יוסי כו' וכן כתב האלפסי והראיש א"כ לפי דבריו משה מאי דוחק' ר"נ לאוקמי כיון דעשאה שותף בין חבנים איבדה כתובתה לימא נ"כ כשמואל כיון דמחלק בפני' ושותקת איבדה כתובתה וס"ל כר' יוסי דבכתיב' לחוד מהני אלא ודאי דמעשם שתיקה לא אזה מחילה כלל דיכול לומר נחת רוח עשיתי לבעל רק ממעם דעשאה שותף בין חבנים ועשה לה כבוד מחלה על כתובתה וא"כ אין חילוק בין בפני' בין שלא בפניה מחלה ממעם אכבוד שעשה לה ולכך מוקי לה רב אכספי לחא דר"נ אף שלא בפניה ולחקל מכל חני אמוראי דלעיל וכן דעת הראיש והרמב"ם אבל בקא חלק לה מנכסיו כלל אין שום שיאבד כתובתה בשביל שתיקתה דיכולה לומר נ"ר עשיתי לבעלי כמ"ש הרמבים אביבא דשמואל ור"ל אבל אם לא נתן לה כלום שתיקה אינה אלא כדי לעשות נ"ר לבעלה אף בפניה עכ"ל ורש"י ס"לדבעינן בפניה ונם שיתן לה חלק ויעשה אותה שותף בין חבנים אז מחני שתיקתה אבל שלא בפניה או בפניה ולא עשאה שותף בין חבנים לא מהני שתיקתה כי יכולה לומר נחת רוח עשיתי לבעלי עכד"ח) : [ד] ואינה יכולה לומר כו' נ"כ שעם בזה דאף ע"ג דבמקח שקונים מבעל לבדו יכולה לומר נחת רוח עשיתי לבעלי חיינו במקום שחיא דחיינו שחיא שותקת אבל כאן שאומרת בפירוש אין בודאי מועיל אמירתה : [ה] ואם קבלה קנין כו' (חסר כאן סעיף זה) :

באר היטב

דלא חלק בפניה מ"מ כשמתקה בעת שנודע לה בפסידה . ואם היתה שם וחלק שם בפניה אפילו לא נתן לה כלום ושתקה מהני והיינו טעמא של רחב"ן בפסק שם זה בפניה לריכה לקייס בשלא בפניה ב"ש וח"מ בסמוך ב"ש וכן בפסקי מהרח"ש סי' כ"ד והרא"ש סי' מ"ח וסי' ק"ל ועיין בהגה"ט ס"ג סעיף ד' : ה) נדוניתא . ה"מ בסותקת אבל כל בקבלה עליה בפירום ודאי מהני אף לבניו נדוניתא וכ"ש אם הקבלה קנין הרמ"ך סי' מ"ח וסי' מ"ט . וכ"ש כתב עליו והיינו בשלוו הנדוניו בעין כמ"ש רסי' הקודם . והוספת בלים לרשד"ם חת"ה סי' קל"ו דין נדוניתא יש לו ולא לידבה . אבל למהרי"ט בתכובה סי' ק"ט דין מנה מתחיים יש לו ואפילו וס"ל סי' ק' סעיף ה' בהגה"ה . ועיין מ"ם בסי' ק"כ בסעיי ג' . ועיין מהרח"ם בתשובה סי' ל"ח . והר"ם הלוי חת"ה סי' י"ד . וכתב"ע בהגהה בי"ו סעי' ו: ו) מטלטלין וכו' . דוקא לענין בירר הוי מטלטלין בשקרקע לאחר תקנות הגאונים.אבל

טורי זהב

סימן ס"ו ואני כתבתי בפ' חכותב סימן ט"ו שאין חיורש יכול למחוק בכח"נ עכ"ל :

סימן קו [א] איבדה עיקר כתובתה דאמרי' כיון שחלק לה כבוד לחזק בין אבנים ודאי מחלה וע' סי' ק"ז סעיף ה' מוה : [ב] ולפי מה שתקנו הגאונים כו' תפוח למה לא חביא חטור דבר זה ולא כ' רק דין התלמוד אבל לדידן חוה מטלטלין כמקרקעי בכל מיבי ואפילו אם חלק לבניו קרקע ולא מטלטלין חוה כאלו חלק לה נ"כ קרקע וכ"כ בש"נ : [ג] ושתקה י"א שצריכה לקיים חוא דעת ראב"ן במרדכי ר"פ אלמנה ניזונית וז"ל שם בקיצור נשאל לראב"זקל בנו של ראובן חיה לו זקוק וחצי ביד שמעון וחלה חבן ושלח אחר עדים וצוה בפניהם ונתן אותו זקוק זחצי לראובן אביו ולא מיחתה אשתו וחקל מעליו חליו ועמד על משעתו ואח"כ חכביד עליו חליו ושלח עוד אחר שמעון וא"ל בפני עדים כבראשונה ואז מיחתה אשתו ונפטר בעולמו וקיים שמעון דברי אמת ואח"כ חבעה חיא את שמעון לדין וחשיב ג"ל שעשה שמעון כדין ואין לאלמנה על שמעון כלל שאפי' לא צוה בנו של ראובן כן חיה לו לחת לראובן שהרי חוא יורש את שמת ואיה עליו כתובת אשה וב"ח ויורש כו' ר' עקיבא אומר יגתן ליורש שכולם צריכים שבועה (ויורש א"צ שבועה) והלכה כרבי עקיבא וחכא כיון שצריכה שבועה כתובה יגתן לאב שחוא יורש וכו' וכ"ש חכא שצוה לחת לו ומצוה לקיים דברי אמת כו' ואי משום דמיחתה בשניה חא קיימא בראשונה ועוד בשניה חיה מעמד שלשתן וכוד חא מעשים בכל יום שאדם נותן מטלטלים בלא דעת אשתו כו' ואם מה שחייבו שמעון מדרנ"ן וכו' חא לא אשכחן דמקיל בתרי קולא בכתובה דלרבי מאיר דאמר מטלטלין לא אשתעבדי לכתובה לא ס"ל כרנ"ן עכ"ל ולא ירדתי לדעת הראב"ן דמ"ש חחלה ממתני' ר"ם הכותב דאמר ר"ע יגתן ליורש חא אינא שם דחיה לו סקדון ביד אחר ופרש"י שם בדף פ"ד ו"ל אע"ג דלא משתעבד משלטלי דיחמי לבי"ח וכשתוכה אכא דלאו ברשותי"ח מנחי ס"ל כו' משמע אלו חניה קרקע אין ליורשים בחם כלום נגד ב"ח וכתובת אשה ועכשיו בתר תקנת הגאונים וחוה משלטלים משתעבדים כמו קרקע ת כל זמן שחזקבני חורין ומ"ש אח"כ דחמתנה קיימת מצד מצוה לקיים דברי חמה קשה חא ק"ל בח"מ סי' רצ"ב לא אמרי' לד"ח אלא בהשליש עכשיו ביד שליש אותו דבר ומ"ש מדלא מיחתה אשתו בראשונה ק"ל שובא דחא אמרי' כאן המחלק כל נכסיו לבניו ונתן לאשתו כל שחוא (משמע) דדוקא במחלק כל נכסיו ואמרי' משום שחלק כבוד מחכה כתובתה ליפוק ליה מצד כיון ששתקה בשעת חחילוק שכו מחלה לו ואפיכו לא חחק כל נכסיו דחא ודאי מיירי כאן בשתקה דאל"כ אין שייך לומר שחלק לה כבוד כיון שחיא אינה מסכמת לו ונם מ"ש אח"כ אפ אינא מקלינן בתרי קולא זה לא שייך אחר תקנת הגאונים דמטלטלי חוה כקרקע ואדרבה מצינו כעיכ דבכתובה יש משום דר"נ כמ"ש הרא"ש בב"י ר"ם ק' וחביאותי לעיל סי' צ"ו סעיף ו' נם מ"ש החבעל יכול לטעון לאחר משנשטלים שלו אנן לא קי"ל חכי אלא כתובה נגבית ממתנת ש"מ כמ"ש בסי' ק' וחי"ח שמביא רמ"א חוא דעת מחר"ם במרדכי פ' י"נ על ראובן שטוען עכ אמו שאביו צוה בשעת מיתתו לתת לו כך וכך כו' ואף אם בפניה מחלק וצוה ושתקה לא חפסידה כתובתה אא"כ חולק כל נכסיו ושייר קרקע כל שחוא כו' עכ"ל וזה מבואר כמו שהקשתי כאן על דעת הרא"ן ולענין חלכה אף אם אין דעתי מכרעת מ"מ נראה לסמוך על דעת מחר"ם שנם רמ"א מביא דעתו כאן ובח"מ סי' רנ"ב סעיף א' דעת מחר"ם באחרונה ותו דאה כתב רמ"א סי' רנ"א בח"מ בשם מהרי"ק דכל חיכא שיש פלוגתא דרבוותא אם זכה המקבל עליו לחביא ראיה וכ"ש כאן דטעי מסתבר דעת מחר"ם מטעמים שזכרתי כאז שיש לחקשות על הרא"ן ע"כ אין שתיקתה מספדה לפקוני קרובה ז' זקוקין וחבן שתק ואחר מותה אומר שכא נשבעה עכ חכתובה ומה ששתק מפני שלא רצה לחכעיסה חבל והשיב כיון ושתק חוה כאלו חודה שיש ז' זקוקים בידה שאין לו חלק בחם ואיך שבאו לידה בין במציאה בין שמעיסתה חודה שדם עכ"ל צ"ל שגם מחר"ם מודה בזה דע"כ לא אמר מחר"ם דלא מהני שתיקה אכא בדבר ברור שחוא חייב בנון כתובה דעמדת ליפרע עכ"פ אחר שתשבע ואתה בא לחפסידה מכח ששתקה בשעה שחילקבעלה בזה אין כח לומר שהפסיד עי' שתיקתה דאפשר לומר שחיא סומכת על שטר כתובתה ומה לח כו' כח עמו בזה אבל בכאן בנ"ד דחיינו דראב"ח דחנכסים כבר בידה ואין לי חוב עליה רק להחזיקה לשבועה וחיא חוקקת מנכסיה לאחרים בפניה ושותק סברת חיא כמו שתק עד עתה ולא ביקש ממנה שבועה עכ חכתובה כך חוא בדעתו נם עתה וחודה שאין מבקש ממנו שבועה וזה מהני כאן כיון שעשתה מעשה ונתנה לאחר כנקע"ד נכון בס"ד : (דברי חמניח כתב ב"ש בסק"ו י"א שצריכה לקיים כו' ושעמו משום דס"ל דחש"ם איירי כשמחלק נכסיו שלא בפניה אז דוקא כשכתב לה נ"כ חספידה אבל אם נותן בפניה ושתקה חוה מחיקה עכ"ל ואינו נראה כלל דחא אמרי' בפ' י"נ דף קכ"ב הכותב נכסיו לבניו וכתב לאשתו קרקע כל שחוא אבדה כתובתה ופריך שם משום דכתב קרקע כ"ש אבדה כתובתה אמר רב כו' ושמואל אמר במחלק לפניה והיא שותקת כו' ואותבי' שם מתי"ק דס"ל כתיבה וקבלה בעי כו' אמר ריח רבא לר' נחמן מר כמאן סי"ל אי שאני אומר כיון דכאן איבדה כתובתה ופירשב"ם דר"נ כשמואל רבו ס"ל דאמר במחלק לפניה והיא שותקת ואע"ג דאיתותב חיינו אליבא דרבנן ור"נ אמר אליבא דר' יוסי כו' וכן כתב האלפסי והראיש א"כ לפי דבריו משה מאי דוחק' ר"נ לאוקמי כיון דעשאה שותף בין חבנים איבדה כתובתה לימא נ"כ כשמואל כיון דמחלק בפני' ושותקת איבדה כתובתה וס"ל כר' יוסי דבכתיב' לחוד מהני אלא ודאי דמעשם שתיקה לא אזה מחילה כלל דיכול לומר נחת רוח עשיתי לבעל רק ממעם דעשאה שותף בין חבנים ועשה לה כבוד מחלה על כתובתה וא"כ אין חילוק בין בפני' בין שלא בפניה מחלה ממעם אכבוד שעשה לה ולכך מוקי לה רב אכספי לחא דר"נ אף שלא בפניה ולחקל מכל חני אמוראי דלעיל וכן דעת הראיש והרמב"ם אבל בקא חלק לה מנכסיו כלל אין שום שיאבד כתובתה בשביל שתיקתה דיכולה לומר נ"ר עשיתי לבעלי כמ"ש הרמבים אביבא דשמואל ור"ל אבל אם לא נתן לה כלום שתיקה אינה אלא כדי לעשות נ"ר לבעלה אף בפניה עכ"ל ורש"י ס"לדבעינן בפניה ונם שיתן לה חלק ויעשה אותה שותף בין חבנים או מחני שתיקתה אבל שלא בפניה או בפניה ולא עשאה שותף בין חבנים לא מהני שתיקתה כי יכולה לומר נחת רוח עשיתי לבעלי עכד"ח) : [ד] ואינה יכולה לומר כו' נ"כ שעם בזה דאף ע"ג דבמקח שקונים מבעל לבדו יכולה לומר נחת רוח עשיתי לבעלי חיינו במקום שחיא דחיינו שחיא שותקת אבל כאן שאומרת בפירוש אין בודאי מועיל אמירתה : [ה] ואם קבלה קנין כו' (חסר כאן סעיף זה) :

בית שמואל

כרח"ם סם ו מעודנו דסכיח אמר תילה, לנרתי וכו' סם ז מעודנו דסכיח דאמר פלנא לנרתי וכו' נפירי וכו' ח מעודנו דסכיח דסייר דקלח וכולי סם ט לשון רמב"ם סם נפ"ז ל מיתרח

שי למורה

(ס' ק"ו ס"א) בין נרית . כ"כ עב"ח סק"ג סכיח דברי כרי"ף ופסוחים מכרי"ל ח"ב סי' ס"ב ונחתה לפמ"ש כרשב"ח בחשובה כוכח ביתה יוסף לשיל סי' ל"ג דמוחל ונותן טעה שים לו על לחר על המקבל להביח רחים מה נתן לו או מחל לו ומכ"ת כתב ע"ל כתב לה נ"כ קרקע וכ"כ בש"נ : [ג] ושתקה י"א שצריכה לקיים חוא דעת ראב"ן במרדכי ר"פ אלמנה ניזונית וז"ל שם בקיצור נשאל לראב"זקל בנו של ראובן חיה לו זקוק וחצי ביד שמעון וחלה חבן ושלח אחר עדים וצוה בפניהם ונתן אותו זקוק זחצי לראובן אביו ולא מיחתה אשתו וחקל מעליו חליו ועמד על משעתו ואח"כ חכביד עליו חליו ושלח עוד אחר שמעון וא"ל בפני עדים כבראשונה ואז מיחתה אשתו ונפטר בעולמו וקיים שמעון דברי אמת ואח"כ חבעה חיא את שמעון לדין וחשיב ג"ל שעשה שמעון כדין ואין לאלמנה על שמעון כלל שאפי' לא צוה

חכמת שלמה

שימן קו סעיף ב' בכג"ה אבל בתה שלמרה אין לריכה לקיומה כ"כ עיין בב"ח ס"ק ט' מ"ש כיון דבפסם כזה לא למרה אין מוכרח שלא עשתה מחלה לגמרי רוח ר"ל וגם מוכח שלא עשתה שלא התרוף דעתו דבסכיל לגמרי רוח בלבד לא כ"ם לריך לזה שכרי כתב דוכחוסה ל"מ כ"כ בלל ודו"ק :

ביאור הגר"א

וכמ"ש ר"פ לחם"פ לשבח : ו) ולפי כו' . ממש"ם ק"כ ב' וכבולכו מטלטלי כו' לחתקבקי כו' ופרבש"ם שם ותוכיהכו כו' וכ"כ בהג"ה שם פ"ם סלימ ד"ה ל"ש כו' וכ"ל שם בשיבות וכ"ל מלויין עמ"ש בח"מ בחל שייר כ"ם כ' . ז) מי שלוה כו' וי"ח כו' . עמ"ש וכ"ם . ח) ותוכ כו' ממהני' וגמרת בגיל : ט) ואם קבלה כו' . כריב"ם שם לא כ' כן ע"ם ותמ"ח :

פתחי תשובה

(ה) ותוכ טורפת וכבה"ם אלו כלום פ' נם' ישועות יעקב סק"ם שכ' דאם בבר מבר וכבה"ם קודם לבן ל"ל צריך לבא לחמרי' דמחלה נם של אלו וכבה"ם שים בפין ומבן ודוקא של בהכה"ם שים בפין ומבן חוכו מחנה לבניו לחמר' דמחלה ולא של בהכה"ם שבבר מבר וכביה ע"ז רחו' נרורה ע"ם :

כז (א) מע"פ שקנו מידו בס"מ דדברין ככתובים דמי ניחא דנקט מע"פ כלו' דל"ת דסקיון הוי כמו יפוי כח להורות דלמתנה גמורה נתכוון וכגון דכתב בלשון יפוי כח דמל"כ מתנת ס"מ שכתוב בה קיין מנרע נרעה מכל בבריה לא ילדק לשון מע"פ דכלשו דלא קני ועיין בח"מ סי' רמ"ו סעיף ד' וסעיף ז' די"ח דבקיין לא שייך לו' לא עשתו מלא לפוטרופוס דתין קיין לאפטרופוסת : (ב) לא עשתה מלא אפטרופא ליורשיו אם יש יורשים קטנים או שתין יורשים כתן ניחא דמיתה מותה לאפוטרופוס מכל מקום יורשים גדולים יכולין לו' תין תו מריכין לאפוטרופוס כמבואר בח"מ סי' ר"ל סעיף כ"ו בהג"ה ואפשר דמ"מ כל זמן שלא תלקו לריכין לקבל מותה לאפוטרופוס ודוחק לומר דאם הרשות בידם לחלוק לאפוטרופא : (ג)תו אתר יורשין זה הוא שלא לשון הרמב"ם וכ"כ כ"י בשם הריטב"א דין אפשר שלא יורשין כדין אפשר שלא התתין מכל הרמ"ם כתב בתשובה הובאה כתן בעור דאם היורשים הם כני תתי הבעל תו רחוקים יותר תו אפשר שלא יהיו מותם בשלא ידעו תו ריבוי כך : (ד)כין כך וכין כך לא תבדה כתובת', עיין בסמוך סעי' ד', די"ח והוא דעת הרמ"ם דכל שכתב לשון כל נכסיי לף שמייר הרבה תבדה כתובת', ולא תמרי' דלא תבדה כתובת', תלא בכתב לה כך מסויים תו שני שלישי נכסיו דאז לא תבדה כתובתה אתר לשון שכתב לה בלשון המועיל כל': (ה)לאתתו אפוסה תו לגרושה תו לאלמנה אם כתב לה בלשון המועיל דלא שייך לומר לאפוטרופוס נתכון וכמבואר בח"מ סי'רמ"ו והובא בסכסמוך סעי' ח' : (ו) ואבדה כתובתה תלא ת"כ שייר. טעם מבידת הכתוב, מבואר בסעי' ס"ח:ז ודין הסיור נתבאר בסעי' ד'וכמ"ש לפני זה : (ז)כל מאי שקנתה כל הנכסים בעלה . לשון הרמב"ם הוא זה ופשט לשונו מורה דוקא שקנתה כל הנכסים בלא סיור ולא בכתיבה תלית מילת', רק בקני' ודלא כהרמ"ם בסעי' שאח"ז:(ח) מיבדה כתובתה ותקרע . לאו דוקא תקרע אפרי אם קונה הנכסים אח"כ גובה כתובתה מהם כמ"ש בסמוך וכן פי' רבמ"ם דתקרע לאו דוקא אלא שאין הבעל יכול לקבל הנכסים אלא בשיתן לה כתובתה ואם אין לו מן הנכסים אלא כדי כתובתה הרי הם שלה ואין לו כלום ואפי' אם הניח לה נכסים אחרים הרבה יותר מכדי כתובתה אין לה אלא כדי כתובתה ואין לה כלום מן הנכסים שהניח לה בעלה אלא אם כן נתן לה מתנה בפירוש שתהא לה בנוסף על כתובתה וכן כתב הרמב"ם בפ"ה מהלכות אישות ה"ב וכן כתב הרא"ש בתשובה כלל ס"ה סי' ב' וכן כתב הרשב"א בתשובה ח"א סי' תרי"ב וכן כתב הרמב"ן בתשובה סי' קי"ז וכן כתב הרשב"ם בפרק הזהב דף ק"ה ע"ב ד"ה ואבדה כתובתה וכן כתב הרי"ף בפרק הזהב דף ק"ה ע"ב ד"ה ואבדה כתובתה וכן כתב הרא"ה בפרק הזהב דף ק"ה ע"ב ד"ה ואבדה כתובתה וכן כתב הרמב"ן בפרק הזהב דף ק"ה ע"ב ד"ה ואבדה כתובתה וכן כתב הרשב"א בפרק הזהב דף ק"ה ע"ב ד"ה ואבדה כתובתה וכן כתב הרא"ה בפרק הזהב דף ק"ה ע"ב ד"ה ואבדה כתובתה וכן כתב הרמב"ן בפרק הזהב דף ק"ה ע"ב ד"ה ואבדה כתובתה וכן כתב הרשב"א

יפמיים מ פסוק סם כנגד דקל"ח ס"ב כ מור בסם מכיו הרח"ם וכ"כ הרמ"ן וכרמ"ן וכרי"ן סם רב המי ורח"מ ז"ל וכ"כ הרשב"ם בתשוב' ובתשובות להרמב"ן סי' ל"ט וכ"כ ר"י מ נם זה סם בסם מסיבות הרח"ם כלל סיב סימן י"ב ע כתשובות הגאונים לרבינו כתי פ ופ"ים סם שהחורה נתנה רשות לאב לשמיל נכסיו לבל מי שירלם ח שלא ליה רבי מבא וכו' ב"ב דף קכ"ח ס"ב ר"ן בסם הרמב"ד דלפמיי קאתי ועיל כי אחר מעמל לם ז מתנה סוא ג מימרא דרבא סם ד ל' הרמב"סבפ"ח מהלכו' זכיה ומתנה ס מימרא דרבא סם וכרשב"ם סם בפירוטו וכ"כ הרח"ם בתשובה כלל מ"ח וכ"כ טור ז ס"ם בסם הרמב"ן וכ"כ הריא"ז בסם הרמב"ן וכתב כ"ם ולדברי הכל סם ובסם כתבו הרמב"ן וכתב כ"ם ולדברי הכל סם בתעטו אחר מיתת בתב זיכם זוכה בחלק בתת בלוס ופשוט הוא ח טור וכ"כ הרח"ם בתשוב' המוכר * ועי' טור לקמן סי' קי"ב ס"ב בסג' דין

הגהות רע"א

ת) סי' קי"ח ס"ח סגם לח תעול חלה. ני"ב ס' ס"ם מוס"ם סי' ר"ן יבסח"ם ס"ך סם :

חכמת שלמה

סי' קח ס"א בסגם סי' ספק בנכסים סם סי' בסעת רלוחם חו לא כ"ב הרב סולית דין זם מרשיט"ח וכ"ה בסם מרדכי סמ' יש נוחלין וכסם מוכח להדיח מדבריסם שסל בסעת כיום סי שלומרים בשור מיח סימן קי"ב שעל המקבל להביח רחוי מבל לפי דברי הרמב"ן סם וסיח דיוסה רחבוסה בסם"ם סי' קי"ב דזוכה במקבל מספק נ"ב זכחה בחשם בכל בנכסים ומ"ל רחי' ופשיעת חו סחם בחלק בין מכיום ולחחר מיחה בים לעניין זה ופ' בסי' סח"ך בחוחים שחחתה מה שחכותר סם לפלוגחת כ"ל ופם לא מיירי בחכיום ולחר מיחה ופ' בסי"ך כ' מה שכ' הטור בסם י"ח סות בסי' קי"ב ס"ב ובסי"ך סי' ס"ק ב' ה) חם בסחים בחשובה סם ולא רחם דברי בני הריטב"ח והמרדכי כיון שחכותר לבדיח בן ובחם סולית הטור בן בני"ל ודוק :

ביאיר הגר"א

סימן רמ"ו ובסייבין בסם : יז) בחבם לחשתו ולחחר ואחר בשיבין בסם : יח) וכל בילא כו' ערח"ם סם ות"ת וכח כו' טור מליגו למיתר כו' וכחב בחשובה כיון שבשפם דבשפם לפוטרופסת סוא מפושטמדני כל סיב בסוכיח כו' : יט) חם חמר בם"ח סימן רמ"ו בסג"ם : כ) כיון שבשמיד דקי"ל כרי"ב דבח בין בבנות דברי קיימים סם :

קח א) חו בריח כו' . רשב"ם סם ד"ם בחומר כו' :
ב) יתר כו' . וכ"ב רשב"ם סם בל' חתרון : ג) שחין כו' . רשב"ם סם:
ד) בילא בפק כו' . בסחמ"ל וע"ל סימן ק"ו בבב"ב ס"ק ב' . ה) חם בפירשב"ם סם וכ"ב הרח"ם בפסקיו סם וכן בהכיס בחשובה בלא בהלכיו : ו) חם כו' מבלורך לחיתר ובבניס כו' בלמא דחמחבר לו' דקבלה בהבחלח בלא לחיבילא דבחיב בדבחו של חדם קרובה בלא בנו .

פתחי תשובה

(ג) וחחרים ליורשיו עיין בחשו' סב יעקב סי' ל"ח מעגין זה :
קח (א) נוחלת כח' מבניו כו' . כחב בקו"ח לס' בחומה וז"ל בייגו שנוחלת כח' מז בבניס פשוטים בהלוחת במרדכי פ"ב בשלח סם לין לו בלא בן לחד נוחלת מחלה לבייגו מ"ב זבוניס נוחלת בשם וחם מולד עוד בן נרחה לנוחל בבבור בחחלה חלק בבורה לכל בירושה דבייגו ד' זבוניס בלא היה דשתי בל חלק בבורה ובחומר יחחלק לני חלקים ובלח בבבור משחבר בלילת לחיגו שני שניגו זהב דח"ל ציחולה לחרבשם חלקים ויטול בבבור שני חלקים דח"כ מפניל מחלק בבורה וניח לח חמר בלעון חיגה בבניו בפשוטים שיפציגו חיגו מחלק בבורתו וע"ש בבל ע"ש :
(ג) חו לח חעול . בגליון ש"ע

דגול מרבבה

(* (ב"ש) נ"ו בשלחן חשחור בשעת חמחנה וכוונתו דנם בנחרבו אי' ראוי שחטול כפי שהיו בשעת חמחנה :

אבן העזר כז הלכות כתובות

חלקת מחוקק

לפ"ז ס"ל לרשב"ם דלחשה זכתה בולמי לפני אם הבנו מוחזק חע"ג דלח ק"ל בזה כרשב"ם מ"מ בגירוף הטעם דלמ היה רוצה וכו' פסק הרב רמ"ח כוותי' וכולל לכמה פוסקים אין להוסיף בטעון לפוטרופס על מ"ש חז"ל : יד כתב לחתו ולאחר וכו' אם אמר אני לחתי ואני לאחר אמרי אני שלא לחשתו למתנה גמורה כתכון כמ"ש בח"מ סי' הכ"ל : טו כל היכא שים להוכיח וכו' ואם אמר אל יחשבו לי לשטו"שאני מניח כל נכסי לאשתי וכו' לשטו"שתעי מניח כל נכסי לאשתי וכו' לשון זה אמרו בגמ' גמורה דאל"כ מהיכי תיתי לחשוב לו לשטו' תשוב' הרח"ם: טז תמשול היינו לפרנס אם יצייר מ"מ הלשון תמשול אינו אלא לשון אפוטרופוס : יז ואחריה ליורשיו עיין בהג"מ מבואר שם דוקא פשוט הוא אם אמר ואחרי ליורשיספציו למתנה נתכון לאל"כ ל"ל למימר אחריה ליורשים אלא מלן לירות ומ"ם בח"מ ללא החליט את זאת אל"ל ובזה יין ספק אלא אם אמר ואחרי כנוי נתכון. ואם אמר אחריה ליורשים לכ"ע מתנה גמורה נתכון. ואם אמר אחריה לא יירשו ר"ל דכוונתו דלא יהיו כנוי ועי"ז הסיב ריב"ח מה שהסיב אבל אם אמר אחריה ליורשים לכ"ע מתנה גמורה נתכון. ואם אמר אחריה לא יירשו ר"ל דכוונתו לפוטרופוס נתן לה וכוונתו למתנה גמורה ע"ז מ"ש מהשומר חני לבני פלוני ואני לבני פלוני וחני לבני פלוני ואני לבני פלוני וחני לבני פלוני ואני לבני פלוני וח

שאין לאשה זכות בחלק בן המת וכמו שכתב המ"מ : (ה) הנותן מתנה לאשתו או לבנותיו . כלומר שנתן לאשתו או לבתו שיטלו חלק כח' מן הזכרים ורוצה להעריך וליתן במתנה מ"כ רוב נכסיו לבניו כדי שלא יגיע לאשה רק חלק קטן בין הבנים וכן אם נתן לבנותיו חלק בין הזכרים יעריך ויתן לאשתו מתנה מרובה כדי שלא יגיע להם רק חלק קטן בירושה ועיין בתשובת מהרי"ל סי' ל"ב :

קט (א) ס"מ שאמר תנו מאתים זוז לאיש פלוני ואמר לא אמרתי אלא ר' זוז אינו נותן אלא ר' זוז לפי שעיקר מידו לא נתכוין אלא לר' זוז ונקנה בחליפין ובב"מ כתב דהוו קנין דברים : (ב) לאשתי כתבו לה . עיין זה בח"מ סי' רכ"ג והטעם משום ליתא יתירה : (ג) ויש מי שאומר דהוי מתנה בח"מ סי' הנ"ל הכריע כסברת הרמשונה : (ד) במתנה בשעת מותו לאו דוקא בשעת מותו רק החילוק הוא בין מתנה למכר והטעם הוא כי הלמידים מחוברים במלבוש רק שים להם בפי עלמו בפני עלמו וכל שים לו שם בפני עלמו לאפוקי שאומר לקרקע תינו מכור ובמתנה קנה הכל ע"כ הנותן מתנה לאשה שכתב לה כל מלבושיה שהם לה הלמידים המחוברים בכלל ובינה למימר למה לי פירשה התם ס"ל דכתוב לה מפני שמלבושים מחוברים בלמידים ס"ל דכתוב לה מפני שמלבושים מחוברים בלמידים מסוס שהיא מתביישת לשאול ממנו אבל בשעת נשואין כל מה שכותב לה מז הוי כמכר שהיא מוכרת עלמה לו ותינה מתביישת בפני עלמה ומחמר שלא כתב לה הלמידים בפני עלמה וים להם שם בפני עלמו מיהם בכלל המלבושים והלמידי' הם שלו : מע"ש

קט שכיב מרע שאמר תנו מאתים זהובים לאשתי בכתובה ובו ד סעיפים :

א א (א) ם שכיב מרע ם) שאמר תנו מאתים זוז (ב) לאשתי כראוי לה נוטלתן לבד מכתובתה ואם אמר תטול מאתי' זוז ב בכתובתה לא תטול שתיהן אלא ידה על ג) העליונה אם ר' זוז יותר נוטלתן ואם כתובתה יותר נוטלתן :

ב ג הא דאמרינן דבי אמר בכתובתה ידה על העליונה בשלא תלק נכסיו ג אבל אם חלק נכסיו נתבאר משפטו בסי' ק"ו :

ג ג אם אמר תנו מנה לאשתי סתם א) יש מי שאומר [א] דידה על העליונה (ג ד ב) ויש מי שאומר דהוי מתנה לבד ג) מכתובתה (ומה שאר פירות תנו לה במתנה לכ"ע) (ריב"ם סי' ת"ם) :

ד ה **ג)** שכיב מרע שצוה שיתנו לאשתו בגדים נוטלת כל בגדיה בין של חול בין של שבת :

הגה **ד** [ב] ד) וי"א דאם נתן לה (ד) במתנה בשעת מותו לא למידים שבבגדיה בכלל אבל מט כתב לה כך בשעה שאמרה (ם) אין למידים בכלל (מהרי"ו סימן קמ"ד) [ג] ה) (ג) ואם אמר מלבושים גם הסרבל ואונקלי ומטפחות וסידר בכלל דבכל דבר שאדם לובש ומתעשף נקרא מלבוש : שכותבין

יולדו לו מ"כ הוי קני כחמור עיין כנ"י מתרץ קושיא זו : ו ומה שנוהגים בשם"ז עיין דין זה בתשובת מהרש"ל סי' כ"ח ותשו' הרב סי' ג' ותשו' מהר"מ מלובלין סי' ס' ובח"מ סי' רפ"ח : ז הנותן מתנה לאשתו וכו' כלומר שנתן לאשתו או לבתו שתטול חלק כח' מן הבנים ורוצה להעריך ויתן במתנ' מ"כ רוב נכסיו לבניו כדי שלא יגיע להאשה רק חלק קטן :

קט א ס"מ שאמר תנו מאתים זהובים לאשתי בכתובתה ומת בשעת מותו לא נקנה בחליפין : ב בכתובתה אע"ג שאמר לב"מ בחנו ותנו לה מחמת בריאה ומת בחליו אין לה אלא כתובתה ג) אם אמר תנו לה מאתים זוז והניחו מטלטלים ס"ל להמחבר לפי שעיקר כוונתו לתת לה מאתים זוז ולא נתן לה במתנה ד) אלא כתובתה ה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו י) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו כ) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו כא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו כב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו כג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו כד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו כה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו כו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו כז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו כח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו כט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ל) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו לא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו לב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו לג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו לד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו לה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו לו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו לז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו לח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו לט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו מ) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו מא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו מב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו מג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו מד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו מה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו מו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו מז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו מח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו מט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו נ) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו נא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו נב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו נג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו נד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו נה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו נו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו נז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו נח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו נט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ס) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו סא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו סב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו סג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו סד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו סה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו סו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו סז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו סח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו סט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ע) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו עא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו עב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו עג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו עד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו עה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו עו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו עז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו עח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו עט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו פ) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו פא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו פב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו פג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו פד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו פה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו פו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו פז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו פח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו פט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו צ) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו צא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו צב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו צג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו צד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו צה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו צו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו צז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו צח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו צט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ק) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קי) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קיא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קיב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קיג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קיד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קטו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קטז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קיז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קיח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קיט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קכ) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קכא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קכב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קכג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קכד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קכה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קכו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קכז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קכח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קכט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קל) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קלא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קלב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קלג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קלד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קלה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קלו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קלז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קלח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קלט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קמ) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קמא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קמב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קמג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קמד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קמה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קמו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קמז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קמח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קמט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קנ) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קנא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קנב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קנג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קנד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קנה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קנו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קנז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קנח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קנט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קס) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קסא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קסב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קסג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קסד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קסה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קסו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קסז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קסח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קסט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קע) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קעא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קעב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קעג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קעד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קעה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קעו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קעז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קעח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קעט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קפ) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קפא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קפב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קפג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קפד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קפה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קפו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קפז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קפח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קפט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קצ) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קצא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קצב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קצג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קצד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קצה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קצו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קצז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קצח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו קצט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רי) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ריא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ריב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ריג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רידן) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רטו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רטז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רטח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רטט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"ק) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קי) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קיא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קיב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קיג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קיד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קטו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קטז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קיז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קיח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קיט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קכ) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קכא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קכב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קכג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קכד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קכה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קכו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קכז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קכח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קכט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קל) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קלא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קלב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קלג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קלד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קלה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קלו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קלז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קלח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קלט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קמ) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קמא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קמב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קמג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קמד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קמה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קמו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קמז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קמח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קמט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קנ) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קנא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קנב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קנג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קנד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קנה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קנו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קנז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קנח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו ר"קנט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רס) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רסא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רסב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רסג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רסד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רסה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רסו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רסז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רסח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רסט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רע) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רעא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רעב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רעג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רעד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רעה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רעו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רעז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רעח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רעט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רפ) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רפא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רפב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רפג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רפד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רפה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רפו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רפז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רפח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רפט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רצ) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רצא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רצב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רצג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רצד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רצה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רצו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רצז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רצח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רצט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רק) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רקא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רקב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רקג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רקד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רקה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רקו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רקז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רקח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רקט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רקי) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רקיא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רקיב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רקיג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רקיד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רקטו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רקטז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רקיז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רקיח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רקיט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רכ) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רכא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רכב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רכג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רכד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רכה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רכו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רכז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רכח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רכט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רל) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רלא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רלב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רלג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רלד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רלה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רלו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רלז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רלח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רלט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רמ) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רמא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רמב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רמג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רמד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רמה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רמו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רמז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רמח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רמט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רנ) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רנא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רנב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רנג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רנד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רנה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רנו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רנז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רנח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רנט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רס) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רסא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רסב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רסג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רסד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רסה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רסו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רסז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רסח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רסט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רע) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רעא) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רעב) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רעג) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רעד) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רעה) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רעו) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רעז) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רעח) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רעט) ומה שנתן לה בשעת מותו הוי כמו שנתן לה בחייו רפ)

אבן העזר כו' הלכות כתובות

קי שכותבין שובר לאשה אע"פ שאין בעלה עמה ובו ב סעיפים :

א מ כותבין שובר לאשה א (א) אע"פ שאין בעלה עמה
ב (ב) [א] ובלבד שיהא מכירה ג (ג) והבעל נותן את מ) שכר הסופר :

הגה [ב] ב) וה"מ שמין דרכו לדקדק בכאיס נמחן מה"כ לומר שטעה וכתב שובר לאשה מחמת על שם זו ד (ד) כי ג) טעה בה (טעם זה מפורש גמרא בפרק ג גט פשוט) :

ב ג המוציא שובר על שם האשה שנפרעה מכתובתה
(ה) ה בזמן שהאשה מודה שנתנתו לבעל יחזרנו לו
(ו) ואם אינה מודה אלא אומרת ממנו נפל ו לא יתננו לא לאיש (מ) ולא ג) לאשה :

קיא דין כתובת בנין דכרין ובו יז סעיפים :

א מ א) מתנאי הכתובה שיהיו בניו הזכרים [א] יורשים כתובת מ) אמן ב) ונדונייתה שהכניסה בתורת נצ"ב
א (א) ג ג) ו"א שאף התוספת ג) בכלל ואח"כ חולקים השאר עם אחיהם בשוה (ב) ג ד) כיצד נשא אשה כתובתה [ב] ונדונייתא אלף וילדה בן (ג) ומתה בחייו ואח"כ נשא אשה אחרת כתובתה ב ונדונייתא ר' וילדה בן ומתה בחייו ואח"כ מת הוא והניח אלפים בנו מן הראשונה יורש אלף שבכתובת אמו ובנו מן השנייה יורש ר' שבכתובת אמו והשאר יורשים אותו בשוה נמצא ביד בן הראשונה אלף ות' וביד מן השניה ת"ר :

ב ד בד"א שהניח יותר על ב' הכתובות ה) דינר א' או יותר כדי שיחלקו השאר בשוה אבל אם לא הניח יותר דינר חולקין הכל בשוה שאם ירשו אלו כתובת אמן ולא ישאר דינר א' לחלוק אותו בין היורשים ו) נמצאת תנאי זה מבטל חלק ירושה בין הבנים בשוה שהוא מן התורה :
ג אם אין שם יותר על שתי הכתובות דינר ג ה אפי' היה ראוי ליפול ירושה מאבי אביהם בענין שהיה שם מותר לא חשיב מותר ו ז) אפי' מת אבי אביהם קודם שיחלקו כיון שלא היה שם מותר דינר בשעת מיתה :
ד ז וה"ה למי שנשא נשים רבות ח) בין בזו אחר זו בין בבת אחת ומתו כלן בחייו ולו מהם בנים זכרים אם היה שם יותר (ד) על כדי כל הכתובות דינר כל א' וא' יורש כתובת אמו והשאר חולקים בשוה :
ה מ אם אמרו היתומים הרי אנו מעלים על נכסי אבינו יותר דינר כדי שיטלו כתובת אמן אין שומעין להם אלא שמין את הנכסים ט בב"ד כמה היו שוים בשעת מיתת אביהם ד אע"פ שנתרבו י או נתמעטו אחר מיתת אביהם קודם שיבואו לחלוק אין שמין אותם (ה) אלא בשעת מיתת אביהם (ודוקא שהוזלו הנכסים או נשתפדו אבל נתייקרו אפילו למפרע דלמ"ה היה שם יותר דינר) (הר"ן פ' מי שמת והמ"מ פ' י"ט) :
ו היה שם יותר על כדי כל הכתובות דינר או יותר
ה (ו) [ג] כ אע"פ שיש עליו שטר חוב (ז) כנגד היותר אינו ממעט אלא כל אחד מהם יורש כתובת אמו :

קיא

א מ"ש סמין בעלה עמה . משום דזכין לאדם שלא בפניו וכתיבת שובר זכות הוא לו ועיין בב"מ בתוספות' דף קס"ו שהקשו ניחום שמא כתב בניסן וכו' ע"ש : (ב) ובלבד שיהא מכירה . כלו' שיכיר האשה ובעלה זימנין דכתבה האשה שובר ומיד מיטרפה לנכסים ולא היה מכיר בה ולא בבעלה ומיד נמצא שובר בלא כתובה ואין לו כלום ומיד נמצא שובר בלא כתובה ואין לו כלום ומיד נמצא שובר בלא כתובה ואין לו כלום

סם : (ח) מע"פ שלח היה יותר על כ' הכתובו . ס"ה סם לח היה כדי שתי הכתובו, רק מותר דיבר על כתובת בנין דכרין ומע"פ כשיקחו בני החתם כתובתה בחורת חוב לח יסלק כ"ד דגם לחלמין תקנו כ"ד וכ"כ המ"מ וכמו שהעתקתי סעיף ט' : (ט) ומח"כ יורשים בני הרחמנה כתובת חמם כחמלי זה . לכתוב, נעשית מותר לחברת, ולח חיישינן לחלוקי שימרו בני הסניה למה תטלו בירושת חביו יותר ממנו כי מה שמו טוענין חין זה ירושה מחביו רק מן החם חמו יורשים כתובה שלה : (י) ומם מתה קודם שחשבע שלה חוזרין חותה שנפרעה כחייה כתובת"ע"כ חילבני'חלק בכתובת: (יא) וכ"ם חם מתו שחיהן וכו' וכלו' ונשבעו קודם שמתו דמל"כ חולקיןכבניה כשוה כמו שיתבחר בסמוך סעיף י"ח: (יב) לפיכך בני הגרושה טוענין חמלה היינו חם נשבעה הגרושה קודם מותה חו שמתה הגרושה קודם שמת הוח דה"ל מת מלוה כחיי לוה : (יג) חין כחן כתובת בנין דכרין . כבר כתבתי הטעם דפריעת כ"ח חין כחן נחלה דלורייתח כל זמן שחין שם מותר דיבר דכ"ח מכחן ולהבח הוח נוכה ומיד זכו כל הבניס לחלוק בשוה : (יד) מותר על כתובה דרחשונה חפילו דיבר וכו' וזה כדעת ר"י סעיף ז' וכבר כתבתי דבחתם כתב בלשון י"ח דגם הרמב"ם הכי ס"ל וכמו שכתב המ"מ וכן משמע מדברי הרמב"ם שכתב בדין ז' בניה קודמין לירושת כתובתה מדקחמר קודמין משמע חף שלח יאמר לבני חחרת כתובת בנין דכרין במלוה : (טו) והסניה קיימת. ומע"ג דהכח חיכח למיחם טפי למלוי שחין בניה טוענין כלום חפ"ה קמ"ל שחין בני הנחתה כתובת בנין דכרין כל בניה מותר דיבר : (טז) חולקין כל הבניה בשוה . דלח תקנו כ"ד רק כשהבעל יורש חת חשתו ולח בשחת הוח בניה חלח נשבעה על כתובתה וגם היח מחנדת שלקחה לרבי : (יז) חבל חם מחלה כתובתה לבעלה וכו' כבר כתבתי בסי' ק"ם דגרחה חף חם לח מחלה כתובתה רק מחלה לו תנחי כתובה כולו חו מקלתו הרשות בידה ולח דמי למחייב נזון בת חשתו דחין פטור הסם מועיל ובסי' שמ"ז מבית הרב בהג"ה שהרמב"ד מולק בזמון הסנות וגם המ"מ הכית הדבר בל"ע ועיין בר"ן : (יח) נתן כל נכסיו למחרים בחתנת ס"מ וכו' עיין ברמ"ם פ' המומר שהבריח זה בלילות ועיין בהגהנו הרחב"ד ובמגיד משנ' ועיין בב"י במ"מ סי' רנ"ב ומ"ש שם בשם סר"ר יהודה בן הרמ"ם ושנחלק עליו ועיין בד"מ ריש סי' זה מ"ש בשם המרדכי :

קיב (א) חפילו לח נכתב בכתובה. כלו' שכתב חנחי זה בגן מוקבן וכו' למרי' דט"ח הוח חם לח שנכתב בפי' שהחתם עמה בפי' שהל יזונו ממנכסיו דמכסי' ו' דכל חנחי שבמחנה בסמוך בסעיף י"ח: (ב) ובמקום שחין כותבין כן נוהגים בכתובה בחנחי ב"ד דכשם שחחנייב בגוף שבכתובה בחנחי ב"ד כך נחחייב בכל חנחי כתובה חבל במקום שכותבין כתובה ומחבדה ממנו בכתובה דעת הרמב"ם שטוענין ליתמי שמת מחלה בכתובה ומחבדה כל חנחי כתובה וכמו שמחבחר בסימן ל"ע סעיף י"ח : (ג) וי"ח דחפילו במקום שכותבין כתובה לעיל סימן ק"ח סעיף ד' סחם כדעת הרמב"ם וכחן לענין מזונות הבנו' הביח דעת הרחב"ד החולק על הרמב"ם

הוח : ב ובמקום שחין כותבים כתובה כ"כ הטור וכן הוח דעת הרמב"ם פי"ט במקום שכותבים כתובה חין להן מזונות כיון דחיכח חלוה הרמב"ם לטעמים חזיל דכן ס"ל במזונות שלה כשחין בה ת"ח חבל לדעת הטור חית לה מזונות מע"פ שחין בה ת"ח ומ"ש בסי' ק"ח בקודם שהוח מזונות שלה דבכסים במחקחה מלוה לכחורה קחה לדעת רמ"ח שהביח בסי' ק' דעת הפוסקים דס"ל חפי' חין בכתובה כיון שהוח מזונות חנחי ב"ד ומ"ש סם ולח נהגו כן קחי חל תוספות כתובה מ"ה כחלי הדבי חל חתי והרוויבו חקנתח דרבנו ניקבו כו', וכ"ה בדברי הרמב"ם סם כל' י"ב וכמ"ש בזיל וחמ"ח כו' וכחו במזונות וכן כללינהו הרמב"ם סם יחד : כח) ומ"ש בתום כו'.בד"ה. וכתב הש"ג הגה בחנחת ס"ח בחחי"ם קכ"ה ב' ובסי"ב דבית ס"ח לענין הפירות חבל לענין בניה דין חנחת בריח לה ובחוספת סם ד"ה כל ומיירי כגון כו' :

קיב א) חפילו כו' חו כו' - מכחיתין סם ל"ב ב) ובמקום . כו' חלה לח כן נחת חלה הרמב"ם סם וכמ"ש קי"ח ס"ב ומחלק בין מחו לשחין מוחר דיבר ו"ח סם וכ"ם חם מחו שחין לו כו' כחחני' סם ול"ק מוחר דיבר בגיל : יח) בכחובת כו'. סם : יב) מבם כו' . חבל כו' . הרחי"ם סם ס"ם : יג) חחה כו' דבל דחיקיון סם מחקחני בניה . וי"ל ומחקחני בניה ס"ח שחפילו בחיים . סם ולבל כר"ח : יד) לפיכך חין כו' . כ"כ ל סי"ח : טו) ח' בשבועה כו'. כ"כ ל בסי"ח יכח"ם בשבועות סם : טז) כל היורש כו' . ל"ב ב' ל"ב ל' ב' : יז) י"ח כו' . הרחי"ם פ"ד בסם בש"ם וכרחי"ם והרי"ו וכן ברמב"ם ובמ"ל ר"ם ק' ותוספת סם ד"ה והנכס כי' מוקבן ס"ו וכן ספ"ת וכ"כ הרחי"ם בסם רמ"ח ורלב"ן : יח) ומיהו חפילו כו' . כח"ק דלח כר"ם סם בחחיתין : יט) וי"ח כו' . ריב"ם : כ) לפיכך כו' . ע"ל סימן ל"ג סי"ח : כא) ומם חין כו' . מחניתין ל"ב ב' לח כחב לם כו' : כב) חבל כו' . כפירוש ר"ח סם וע"ל סימן ק"כ סעיף י' : כג) וי"ח כו' . הרחי"ם כפ"ד סם : כד) נתן כו' לבון הרי"ף סם ותו קשיל"ח חח חחמרינן חין מוליחין למזון כו'כ"ל במשנתנו מחייב כנון מחנת בריח ומכירה חבל מהנת ס"ח דלח קנ"ל חלה לחחר מיחה כחש"ם קל"ז ח' ומזונות חלמה ומש"ה בהלי הדבי קל חתי והרוויבו חקנתח דרבנו ניקבו כו', וכ"ה בדברי הרמב"ם סם כל' י"ב וכמ"ש בזיל וחמ"ח כו' וכמו במזונות וכן כללינהו הרמב"ם סם יחד : כח) ומם

כתובתה וע"ז תמה עם הרמב"ד וס"ל לפיכך אם מחלה הכתובה מ"מ מזונות הבנות מן תלוי בכתובה ומשמע דס"ל ג"כ אם מחלה בפירוש מהני מחלת הכתובה מן מפסיד מזונות לפי' י"ל אם מן הטעור כתובה כידה ס"ל לרמב"ד ג"כ דחייב' שמא מחלה בפירוש המזונות כיון דלאכתא ריעותא לפניו ולא הסיג הרמב"ד על הרמב"ם אלא מ"ש הרמב"ם אלא מחלה הכתובה וס"ל מחילת הכתובה מפסיד המזונות והרמב"ד ס"ל אפי' אם יחלה הכתובה לא ממהל המזונות והרב רמ"ח כתב בשם הרמב"ד אפי' כתובה בידה לא חיישינן שמא מחלה המזונות ח"י מכ"ל זאת כי לא כשמע זאת מהסגות הרמב"ד לא כתב בשמו אלא אם מחלה הכתובה בידה אלא דוקא לומר שמחל המזונות ומ"ש אפי' אין הטעם בכתובה בידה זאת לא כתב בשם הרמב"ד והפסר דס"ל כיון דאין מזונות הבנות תלוי' בכתובה ח"י למחול לפניהם אפ"פ שאין מזונות ליכא ריעותא דלא תליא מזונות בכתובה גם יש לו' דס"ל לרמב"ד כיון דאין מזונות תלוי' בכתובה ח"י למחול זכות הבנות כי בשלמא כשמכל נגרר אחר הכתובה לו כיון שהיא מחלה זכותה ממילא נמחל הכל אבל למאן דס"ל המזונות לא נגרר אחר הכתובה ח"י למחול והטור ס"ל כהרמב"ם כמ"ש בפ' קי"ב והא דפסק בפ' קי"ד דמ"ד למחול מזון בנותי' תירץ בח"מ מזון בנותי' כבר זכו הבנות שהיו בעולם לכן ח"י למחול אבל בנותיו לעתיד לא היו בעולם ולא זכו יכולה למחול ולמ"ש מ"ל לזה אלא מזון בנותיו שהוי תנאי כתובה ונגרר אחר הכתובה לכן יכולה למחול כמו דיכולה למחול הכתובה אבל אחר זכות הבנות ח"י למחול ובפי' קי"ב הביא הרב רמ"ח דעת הרמב"ד על מ"ש המחבר שם במוחל תבדה כל ת"כ י"ל דשם מירי כל תנאי שלה וזכות שלה קאמר והר"ן פ"ם והמגיד פ' י"ט ס"ל כדעת הרמב"ד כזה : ד וכן אם נתגרשה היינו לכ"ע הדין כן אפי' אם נתגרשה מיד אחר מיתת הבעל ולא הפסידה המזונות שמזונות לה קודם הגט כ"ש הטור ורמה אפי' אם נתעברה וילדה אחר הגט ומי בכלל המחוב : ה ומלימתה לעלמה דאין לחדם מוריש זכות בתו לבניו אע"ג מ"ש של המלמנה שלהם מ"מ בתו ניחא ליה בהרווחה שלה ס"ם : ו והמרוס חייב במזונותיה היה בע' הסוגי' דס"ל כן אלא הרי"ף והרמב"ם ופסקו כליבי דאית לה מדוס כיון דהפסידה המזונות ממחת מרוסין לכן כתב הר"ן אפסר דאיכו חייב אלא עד שתגבר דהא מסתבר אין לה מזונות מחמיס וכ"מ מרמב"ם מיהו לסיטת רש"י ותוס' דהא הטור ורמב"ם פסקו כהסוגי' דמ"ד למיחל מזון בנותי' אפי' אין לה מזונות אלא מן הסירוסין אפילו בחיי מחיס לסיטת רש"י ותוס' דמפרש דהא דמחיס מזונות אלא מן הסירוסין היינו דוקא בחיי מחיס אבל אחר מיתת מחיס אפילו לסיטת רש"י ותוס' אין לה מזונות אלא מן הסירוסין ואפי' בחיי מחיס אין לה מזונות אלא מן הסירוסין ואפי'

מן המזונות ומכאן ליה בתמני כתובה: (טז) פוסקין לה דכר המפסיק לה בגבד.עיין לקמן סי' ק"ד סעיף ו' במה שכתוב מזה שם: (יז) או נתן לה במתנת בריא אבל אם נתן במתני' ס"מ ככר מתכתר לעיל סימן ע"נ סעיף כ' ובטור בסי' זה שהשמה והכנסו ניזוני' מהם אם אין כאן כדי מזונו ו"ח לפילו למחר במתני' בריא הוי כירושה עיין מ"ם שם ועיין בסי' קי"ח סעיף י"ד: (יח) מכרו או משכנו וכו' ליתה מזוני ואם יש לה מזונו' מן המוכרים משקבלו בעד הקרקע כתבתר לעיל סי' ע"נ סעיף י"ד: (יט) ולפילו היו בשעת קנין. לעיל סעיף כ"ח לקמן סעיף י"ד: (יט) ולפילו היו בשעת קנין. מעיל ע"נ לגבי בת משתו אם קנו ממנו הרי היא כירושה עיין בסי' קי"ח וגופה מזונות הרי מפסיקים לה בתוך כ"ד ומעשה בראובן שמת והניח אשה ובת ובן ולא הניח אלא שדה אחת ונתנה לבת בכתובת אמה ונתנה לאשה בכתובת אביה ונתנה לבן בירושת אביו

ב שאפשר ז'וזו מסס הבנים והבנות כתב הכ"י בכלל המזונות נכלל כסות ומדור ולא הכלונית וכן לדעת תוספות הכלונית אינו בכלל מיהו כתוי' ים לדייק גם מלבושים אינן בכלל וכן הוא לדעת ריב"ח כמ"ש בבית יוסף ס"ס קי"ד . ולרמב"ם גס לרכי הגסואין בכלל וכן כתב הגמ"י וכן הוא דעת ר"ס כמ"ש בכ"י שם בתשו' שהביא שם מיהו יש לדמות לענין נכסים מועטים לא מיירי שם ומודה דלא הוי נכסים מועטים משום לרכי ניסואין וקן יש לומר לדעת רמב"ם כמו שכתב הכ"י בשם הריטב"א וכן עיקר : כא מוליאין מסס לכנו' ומותני' ריד הכ"ד מו ליד לפטרופוס שלה כן כתב המגיד וכ"י : כב וי"ת לחסור לבנים למכור כ"כ תוס' והמ' היינו לדעת הפוסקים דס"ל מס קדמו ומכרו בנכסיסמועטים לפי' אחר שעמדו דין מכרן קיים תקנו מ"כ מה מיכ' בין נכסים מרובים לנכסים מועטים כי בזמ' לפלוני בנכסים מרובים אין להן למכור להפקיע מזונות ותרלו דכ"מ בנכסים מרובים יכולים למכור לגורך גדול כגון פדיון שבוים ובנכסים מועטים אין מוכרים לכתחלה . ובמע בנכסים מרובים יכולים למכור לגורך פ"ם לפילו שמפקיעים מזונות מיהו י"ל דוק' להני פוסקים ל"ל כן אבל לדעת הפוסקים דס"ל למכר בטל מס מכרו אחר שעמדו דין ים מילוק אחר בין נכסים מרובים לנכסים מועטים וי"ל לפי' לגורך פ"ם מ"א למכור לכתחלה להפקיע מזונות : כג דחסור לבנים בד"מ כתב בשם הכ"י דיכולים למכור ונראה לף להכ"י לחסור להס למכור חלה ס"ל דמ"י הכנות שיכלו להכריח את היורשים שיגלגו כדי שלא יכלו חלה מס מכרו חלה קיים עליהן לכך יזונו חלו וחלו כי לא תקנו הגאונים שידחו את הבנים מפני הבנות : כד יזונו חלו וחלו כי לא תקנו הגאונים מזונות לבנות אלא כדי שלא יכלו לישא בלא כלום ומשום הכי לא תקנו אלא לבנות שיש להן אב שיזונם אבל יתומות שאין להן אב לא תקנו מזונות ומשום הכי אם מכרו נכסים מועטים בחיי האב אין לבנות כלום ומשום הכי אם מכרו נכסים מועטים אחר מיתת האב אין לבנות כלום

קיג (א) ומותנין לה. לין הפ' שמותנין לה מיד וכמו שיתבאר לקמן סעי' ד' רק שב"ד מומדין דעתו לפי הנכסים שנשתרו ממנו ופוסקין לה כ"ד מה שרלוים ליטול ומוטלתו בשעת נשואין והנכסים משועבדין לה מיד בשעת מיתה וכל מי שקנה קרקע מהאיש טורפת מן הלוקח כמו שיתבאר בסעי' ס' : (ב) בת במיו מומדין בה משעת חפ' להוסיף על עיסור נכסים וזה הוא דעת הרמב"ם כמ"ש הטו"מ וכסמוך סעיף כ' בהג"ה כתב פלוגתא בזה : (ג) פרנסה מנכסי האש מע"ג דמשעה שלימה שיעו (פרק יש נוחלין) הכנות ניזונות מנכסי האב ואין ניזונות מנכסי האש מ"מ דעת הרמ"ה לחלק בין מזונות שהוא תנאי כתובה דלא שייך בנכסי האש אבל פרנסה נשואין שהם נכסי האש בנכסי האב כ"כ בשם הרמ"ה : (ד) ויש חולקין. הרב מהרי"ל בתשובה הביא ראיה לזה דבפרק מליאת האשה (דף ס"ח ע"ב) דחוק לפרש על מה שאמר שם רב הונא פרנסה (פרש"י לנדוניא) אינה כתנאי כתובה ואם איתא ליפני להך מילתא דנכנסת מנכסי האש משע"כ במזונות כדאמן וכו' אלא דוקא מנכסי האב יכניס עיסור נכסי וכו' : (ה) אין לו ליתן לבתו יותר מעיסור הטעם דהוי בעבודי אחשתא מבניו וכמרדכי וברא"ש הביאו תשובת גאון שרלוי לגדות מי שמרשה ליתן לבתו ע"ש : (ו) היו מתנאי כתובה ע"ב אשה המוחלת כתובתה לבעלה אפילו לדעת הרמב"ם דס"ל דאין לבנות מזונות מבל פרנסה לא אבדו הבנות גם הרשות בידו לעזות שלא ליתן פרנסה לבם כי אין זה חיוב על האב רק חיוב על הבנים כל זמן שנשתק האב : (ז) לפי תקנת חבמים וכו' כלו' שתקנו שבתוכה ותנאים נעבין אף מן המוטלתין אבל על פרנסה לא תקנו ומוטלתי דיתמי לא

באר

קיג א) ומותנים לה. היינו מומדין דעתו מיד לפי הנכסים שנשתרו ממנו ופוסקים לה מה שרלוי לה ואין מותנים לה מיד רק בשעת נשואין. אפי' לפ' מולדה הבת אלא לאחר מיתת אביה יש לה פרנסה לבשולית הר"ם מטרלבי מ"ב סי' קפ"ח. אין האנים חייבים להשיא את אחיותיהן מבשולית הר"ם מאיה"ש סי' קפ"ח וקי"ד ורמ"ג. והרש"ך מ"ח סי' קפ"ג. והר"י אדרבי סי' ס'. ועיין בהר"ן שסון סי' קי"ד ובספר מעשה לדק מ"ב סי' ס"ח אלמנה שאכלה או מכרה ואתה ולא נשבעה. הבת פורעת מאותה שכילה או מבשולית בשעור נכסי אלא הרש"ך מ"ב סימן מ"ב : ג) מומדין בה. משמע אפילו להוסיף על עיסור נכסים וכ"כ מהרש"ל. מיהו בהח"ם מבואר אפילו השיא את אי' אין נותנין לה עיסור נכסים וכ"מ בהג"ה סעיף כ' ועיין בדרישה וב"ח. גילה האב דעתו בחייו שהיו רוצה לתת לה כ"כ אפ"י שהשיא את בתו ומן לה יותר מזה הסך אין נותנין לה אלא לפי מה שנילה בדעתו ליתן לה

הכמת

בחמת מדברי הטור, שם שכתבו שם ומיהו ל"ש וכו', ס"ם שמשמע שם"ם לחטור, דגם בחזונות חשתו שייך.לררי כמו בכנותים כמ"ש בפ"י שם וע"ב הו ל"ל דסל"ל כדעת הרמב"ם דגם חשתו לריכה ליפנע ע"כ גם בשרה מייבת ליפנע והם דעת הטור, בלחורה נרחה דסברו דברישם דמה שכתבו בתחילת דבריהם משמע דס"ל כדעת הרמב"ם כנ"ל ומה שכתבו בח"ל ע"ש וכו', ס"ם משמע שס"ל כדעת הרמב"ן שאין לריך שכותב על מזונות כלל אף מיתומים אלא לפי דעת הרמב"ם גם בחזונות לריכה ליפנע

קיג (א) ומותנין לה. לין הפ' שמותנין לה מיד וכמו שיתבאר לקמן סעי' ד' רק שב"ד מומדין דעתו לפי הנכסים שנשתרו ממנו ופוסקין לה כ"ד מה שרלוים ליטול ומוטלתו בשעת נשואין והנכסים משועבדין לה מיד בשעת מיתה וכל מי שקנה קרקע מהאיש טורפת מן הלוקח כמו שיתבאר בסעי' ס' : (ב) בת במיו מומדין בה משעת חפ' להוסיף על עיסור נכסים וזה הוא דעת הרמב"ם כמ"ש הטו"מ וכסמוך סעיף כ' בהג"ה כתב פלוגתא בזה : (ג) פרנסה מנכסי האש מע"ג דמשעה שלימה שיעו (פרק יש נוחלין) הכנות ניזונות מנכסי האב ואין ניזונות מנכסי האש מ"מ דעת הרמ"ה לחלק בין מזונות שהוא תנאי כתובה דלא שייך בנכסי האש אבל פרנסה נשואין שהם נכסי האש בנכסי האב כ"כ בשם הרמ"ה : (ד) ויש חולקין. הרב מהרי"ל בתשובה הביא ראיה לזה דבפרק מליאת האשה (דף ס"ח ע"ב) דחוק לפרש על מה שאמר שם רב הונא פרנסה (פרש"י לנדוניא) אינה כתנאי כתובה ואם איתא ליפני להך מילתא דנכנסת מנכסי האב יכניס עיסור נכסי וכו' : (ה) אין לו ליתן לבתו יותר מעיסור הטעם דהוי בעבודי אחשתא מבניו וכמרדכי וברא"ש הביאו תשובת גאון שרלוי לגדות מי שמרשה ליתן לבתו ע"ש : (ו) היו מתנאי כתובה ע"ב אשה המוחלת כתובתה לבעלה אפילו לדעת הרמב"ם דס"ל דאין לבנות מזונות מבל פרנסה לא אבדו הבנות גם הרשות בידו לעזות שלא ליתן פרנסה לבם כי אין זה חיוב על האב רק חיוב על הבנים כל זמן שנשתק האב : (ז) לפי תקנת חבמים וכו' כלו' שתקנו שבתוכה ותנאים נעבין אף מן המוטלתין אבל על פרנסה לא תקנו ומוטלתי דיתמי

באר

קיג ג) ומותנים לה. היינו מומדין דעתו מיד לפי הנכסים שנשתרו ממנו ופוסקים לה מה שרלוי לה ואין מותנים לה מיד רק בשעת נשואין. אפי' לפ' מולדה הבת אלא לאחר מיתת אביה יש לה פרנסה לבשולית הר"ם מטרלבי מ"ב סי' קפ"ח. אין האנים חייבים להשיא את אחיותיהן מבשולית הר"ם מאיה"ש סי' קפ"ח וקי"ד ורמ"ג. והרש"ך מ"ח סי' קפ"ג. והר"י אדרבי סי' ס'. ועיין בהר"ן שסון סי' קי"ד ובספר מעשה לדק מ"ב סי' ס"ח אלמנה שאכלה או מכרה ואתה ולא נשבעה. הבת פורעת מאותה שכילה או מבשולית בשעור נכסי אלא הרש"ך מ"ב סימן מ"ב : ג) מומדין בה. משמע אפילו להוסיף על עיסור נכסים וכ"כ מהרש"ל. מיהו בהח"ם מבואר אפילו השיא את אי' אין נותנין לה עיסור נכסים וכ"מ בהג"ה סעיף כ' ועיין בדרישה וב"ח. גילה האב דעתו בחייו שהיו רוצה לתת לה כ"כ אפ"י שהשיא את בתו ומן לה יותר מזה הסך אין נותנין לה אלא לפי מה שנילה בדעתו ליתן לה

הגהות רע"א

קיג א) ומניו כו'. פרש"י שם ד"ם כ"ג ל"ק כו' שלא כו' : ב) ואם היה כו'. נמרא שם תק. מכלל כו': נ) או ואחרו כו'. מתני' שם וכרמפרש בגמרא עשיר כדעת ור"י ול"פ אלא כדלא ידעי' שבשעה דעתו דרבנן ר"י : ד) וכשם כו'. מ"פ בכ"י קכ"ב כ' ובכנות ניזונות כו' ולא קאמר נ"כ ומתפרשות כו' ושעמת דמזונות הוא מתנאי כתובה לכן הוי דוקא בנכסי אב אם בכ"י : ה) וי"מ כו' וכן עיקר וכמ"פ בכתובות ל"ב ב' דכתיב קחו נשים כו' בקפ"ל כו' ועב כתב כו' וכדקיוזין ל"ב לפשיטו כאב ולכנו דוקא בנכסי אב וכ"פ לבתו דמחר קרא נפיק :

פתחי תשובה

נם מזונות שלהן . והוא ז"ל בשיב דפשוט דאסור לו להתפרופס ליגע בסחורת מזונים שבוטלו מחת ידו דדבר ברור הוא דלא משעבדי לא למזונות ולא לפרנסה אלא בני נכסי ממש דאפ לחכוחן אלא מילופיהן ובני זוזי אלופי בכית ניכו ולא בני זוזי שבח אכוחן ודין זה פשוט ומבואר בסימן קי"ב וכ"פ שם פל"ל ולא נאתר אלא לפרוש ממשעבדי מפחח בגדול והוא יחזור אחר כך על פקפן מדין אחריות ולפי דברי השולל הוא דבר בעל פשוט שפעמי קפא ואינים עוכח. ואחמה מ"ב הוא אפשר לפרוש ממשעבדי מ"מ בשולל מחוונות בבת מחשעבדי לינח לחין טורפין מזונות מחשעבדי משעבדו כאחים ורק לפרנס' עורפים וכל זה אם לא בנרס בבת אלא אם בנרס ושחקה ויותרה אפי' שחקה מחמת אלא יעפה הדין ע' סי' קי"ג וכ"כ פפ"ק ס"ח וכל פדברים אלו פפושים ברל . ואפה מה דפפה דפני זוזי אלופי בכית לא משחעבדי לענין מזונות בבת הוא פשוט וברור אך אם דפפה כן בפשוטות גם לענין פרנסה ל"ב עוכח כי אני נדולי פדור בם' יפושות יעקב וכפ' כיח מאיר סי' קי"ב ס"ם לא כתבו כן אלא לענין פרנסה כ"ב מודים האם מברו לאחום אחשתא לערוך מחוייבים פיורשים לאחק מפחעות כו' יוכל פבריפה בפי' קי"ב ס"ק י"ח) :

קיג (א) ומותנין לה. לין הפ' שמותנין לה מיד וכמו שיתבאר לקמן סעי' ד' רק שב"ד מומדין דעתו לפי הנכסים שנשתרו ממנו ופוסקין לה כ"ד מה שרלוים ליטול ומוטלתו בשעת נשואין והנכסים משועבדין לה מיד בשעת מיתה וכל מי שקנה קרקע מהאיש טורפת מן הלוקח כמו שיתבאר בסעי' ס' : (ב) בת במיו מומדין בה משעת חפ' להוסיף על עיסור נכסים וזה הוא דעת הרמב"ם כמ"ש הטו"מ וכסמוך סעיף כ' בהג"ה כתב פלוגתא בזה : (ג) פרנסה מנכסי האש מע"ג דמשעה שלימה שיעו (פרק יש נוחלין) הכנות ניזונות מנכסי האב ואין ניזונות מנכסי האש מ"מ דעת הרמ"ה לחלק בין מזונות שהוא תנאי כתובה דלא שייך בנכסי האש אבל פרנסה נשואין שהם נכסי האש בנכסי האב כ"כ בשם הרמ"ה : (ד) ויש חולקין. הרב מהרי"ל בתשובה הביא ראיה לזה דבפרק מליאת האשה (דף ס"ח ע"ב) דחוק לפרש על מה שאמר שם רב הונא פרנסה (פרש"י לנדוניא) אינה כתנאי כתובה ואם איתא ליפני להך מילתא דנכנסת מנכסי האב יכניס עיסור נכסי וכו' : (ה) אין לו ליתן לבתו יותר מעיסור הטעם דהוי בעבודי אחשתא מבניו וכמרדכי וברא"ש הביאו תשובת גאון שרלוי לגדות מי שמרשה ליתן לבתו ע"ש : (ו) היו מתנאי כתובה ע"ב אשה המוחלת כתובתה לבעלה אפילו לדעת הרמב"ם דס"ל דאין לבנות מזונות מבל פרנסה לא אבדו הבנות גם הרשות בידו לעזות שלא ליתן פרנסה לבם כי אין זה חיוב על האב רק חיוב על הבנים כל זמן שנשתק האב : (ז) לפי תקנת חבמים וכו' כלו' שתקנו שבתוכה ותנאים נעבין אף מן המוטלתין אבל על פרנסה לא תקנו ומוטלתי דיתמי

באר הגולה

קיג א) ומותנין לה. היינו מומדין דעתו מיד לפי הנכסים שנשתרו ממנו ופוסקים לה מה שרלוי לה ואין מותנים לה מיד רק בשעת נשואין. אפי' לפ' מולדה הבת אלא לאחר מיתת אביה יש לה פרנסה לבשולית הר"ם מטרלבי מ"ב סי' קפ"ח. אין האנים חייבים להשיא את אחיותיהן מבשולית הר"ם מאיה"ש סי' קפ"ח וקי"ד ורמ"ג. והרש"ך מ"ח סי' קפ"ג. והר"י אדרבי סי' ס'. ועיין בהר"ן שסון סי' קי"ד ובספר מעשה לדק מ"ב סי' ס"ח אלמנה שאכלה או מכרה ואתה ולא נשבעה. הבת פורעת מאותה שכילה או מבשולית בשעור נכסי אלא הרש"ך מ"ב סימן מ"ב : ג) מומדין בה. משמע אפילו להוסיף על עיסור נכסים וכ"כ מהרש"ל. מיהו בהח"ם מבואר אפילו השיא את אי' אין נותנין לה עיסור נכסים וכ"מ בהג"ה סעיף כ' ועיין בדרישה וב"ח. גילה האב דעתו בחייו שהיו רוצה לתת לה כ"כ אפ"י שהשיא את בתו ומן לה יותר מזה הסך אין נותנין לה אלא לפי מה שנילה בדעתו ליתן לה

הגהות רע"א

קיג א) ומניו כו'. פרש"י שם ד"ם כ"ג ל"ק כו' שלא כו' : ב) ואם היה כו'. נמרא שם תק. מכלל כו': נ) או ואחרו כו'. מתני' שם וכרמפרש בגמרא עשיר כדעת ור"י ול"פ אלא כדלא ידעי' שבשעה דעתו דרבנן דרכנן אמרי' פעמים כו' אבל בידעי' מודה ר"י : ד) וכשם כו'. מ"פ בכ"י קכ"ב כ' ובכנות ניזונות כו' ולא קאמר נ"כ ומתפרשות כו' ושעמת דמזונות הוא מתנאי כתובה לכן הוי דוקא בנכסי אב אם בכ"י : ה) וי"מ כו' וכן עיקר וכמ"פ בכתובות ל"ב ב' דכתיב קחו נשים כו' בקפ"ל כו' ועב כתב כו'. מתני' שם וכרמפרש בגמרא עשיר כדעת ור"י ול"פ אלא כדלא ידעי' שבשעה דעתו דרבנן דרכנן אמרי' פעמים כו' אבל בידעי' מודה ר"י : ד) וכשם כו'. מ"פ בכ"י קכ"ב כ' ובכנות ניזונות כו' ולא קאמר נ"כ ומתפרשות כו' ושעמת דמזונות הוא מתנאי כתובה לכן הוי דוקא בנכסי אב אם בכ"י : ה) וי"מ כו' וכן עיקר וכמ"פ בכתובות ל"ב ב' דכתיב קחו נשים כו' בקפ"ל כו' ועב כתב כו' וכדקיוזין ל"ב לפשיטו כאב ולכנו דוקא בנכסי אב וכ"פ לבתו דמחר קרא נפיק :

פתחי תשובה

נם מזונות שלהן . והוא ז"ל בשיב דפשוט דאסור לו להתפרופס ליגע בסחורת מזונים שבוטלו מחת ידו דדבר ברור הוא דלא משעבדי לא למזונות ולא לפרנסה אלא בני נכסי ממש דאפ לחכוחן אלא מילופיהן ובני זוזי אלופי בכית ניכו ולא בני זוזי שבח אכוחן ודין זה פשוט ומבואר בסימן קי"ב וכ"פ שם פל"ל ולא נאתר אלא לפרוש ממשעבדי מפחח בגדול והוא יחזור אחר כך על פקפן מדין אחריות ולפי דברי השולל הוא דבר בעל פשוט שפעמי קפא ואינים עוכח. ואחמה מ"ב הוא אפשר לפרוש ממשעבדי מ"מ בשולל מחוונות בבת מחשעבדי משעבדו כאחים ורק לפרנס' עורפים וכל זה אם לא בנרס בבת אלא אם בנרס ושחקה ויותרה אפי' שחקה מחמת אלא יעפה הדין ע' סי' קי"ג וכ"כ פפ"ק ס"ח וכל פדברים אלו פפושים ברל . ואפה מה דפפה דפני זוזי אלופי בכית לא משחעבדי לענין מזונות בבת הוא פשוט וברור אך אם דפפה כן בפשוטות גם לענין פרנסה ל"ב עוכח כי אני נדולי פדור בם' יפושות יעקב וכפ' כיח מאיר סי' קי"ב ס"ם לא כתבו כן אלא לענין פרנסה כ"ב מודים האם מברו לאחום אחשתא לערוך מחוייבים פיורשים לאחק מפחעות כו' יוכל פבריפה בפי' קי"ב ס"ק י"ח) :

טורי

סי' קיג [א] אומדים דעתו נעתים חנמ' בקצרה לבאר קצת דיני סי' זה בס"ד שנינו בפ' מציאות חאשה ר' יהודה אומר אם חשיא בת תראשונה יתן לשניה כדרך שנתן לראשונה פי' רש"י בין שהוא עשיר נכסים בין שהוא פחות או יותר על כ"ל וחכ"א פעמים שאדם עני ומעשיר או עשיר ומעני אלא שמין חנכסים ונותנין לה אמר שמואל לפרנסה שמין באב פי' רש"י יתומה נותנין לה נדוניא כפי אומד בקיאים באבית וותרן או קמצן תנן וחכ"א פעמים שאדם עני ומעשיר כו' מאי עני ומאי עשיר אי נימא עני או עשיר בנכסים מכלל דת"ק סבר אפילו עשיר ומעני כדמעיקרא יתבינן לה מה לית לית אלא לאו עני בדעת עשיר בדעת פי' רש"י עני בדעת אין בדעתו ליתן לה נדוניא עשיר אלא נדוניה עני נושכת עיסור נכסים עכ"ל ותיובתא דשמואל הוא דאמר כרבי יהודה דמתניתין ונימא חלכה כרבי יהודה אי אמר חלכה כר' יהודה ה"א דוקא חשיאה דבי דעתיה אבל לא חשיאה דבי דעתיה לא קמ"ל טעמא דר"י דאזלי' בתר אומדנא ל"ש חשיא או לא חשיאה והא דקתני חשיאה להודיעך כחן דרבנן דאע"ג דחשיאה ובי דעתיה לא אזלי' בתר אומדנא אמר רבא חלכה כר' יהודה וס"כ בין והא אמר רבא חלכה כרבי דאמר בת נושלת עיסור נכסים ואסיקנ' הא דאומדנא הא דלא אומדנא פי' רש"י הא דאמרינן עיסור נכסים בדבא אומדנא דאב לא נר בינינו וכא עמדנו על דעתו אם ויתרן או קמצן עכ"ל וכתב חראש"ש דיש נאון ס"ל דלא אזלי' בתר אומדנא אלא לגריעי מעיסור אבל לאוספי על העיסור לא ונאון אחר אמר דרבי יהודה דאמר אם חשיא כו' דאזלי' בתר אומדנא סתמא קאמר ל"ש לאחות וכ"ש לחוסיף וחיכא דידעינן אומדנא יתבינן כפי אומדנא אפי' לחוסיף ואי לא ידעי' יתבינן עיסור וכ' חראש"ש דכ"ת לנאון חראשון אומדנא יתבינן כפי אומדנא אפי' לחוסיף ואי לא ידעי' יתבינן עיסור וכ' חראש"ש בתשובה ויחיב שפי מעיסור או שחית עשיר בדעת ויחיב שפי ואעני וכא יחיב כולי חאי וקאמר ר' יהודה יתן לשניה אפילו שפי מעיסור ל"ב דוודאי לא אמר ר' יהודה יתן לשניה אפילו שפי מעיסור אלא כשנותן לה עיסור או פחות ואמרו רבנן פעמים שחית עני בדעת כשחשי' חראשונה וכא נתן לה עיסור וחעשיר בדעת ונתן לה עיסור פעמים שבראשונה חית עשיר בדע' ונתן לה עיסור וחעני בדעת שעכשיו חית נותן לה פחות לא נוכל לסוד דעתו חלכך לעולם יתני העיסור ור"י ס"ל דשמין חאב לפחות וס"ם חראש"ש ודעת חתו' נראה לנאון ראשון וכיון דאיכא פלוגתא דרבוותא לא מפקינן מיחמי שפי מעיסור נכסי עכ"ל ותורה היא לסמוך אני צריך לעשי' לי על דעת חראש במה שפי' דברי ר"י לפחות ולא לחוסיף א"כ לנרועי אתא ר' יהודה ולומר שאם פיחת לחראשונה מעיסור ופיחת נם לשניה אבל כא לחוסיף וחכמים מקשים עליו שפעמים חעני בדעת כו' פי' דחיינו שאין פיחתין מעיסור א"כ למה לחי לרבנן לומר עוד ופעמים שחית עשיר ואעני דחא לית לן אלא שני חלקים דחיינו עיסור או פחות וע"ז די לחם לומר פעמים שחית עני פי' שחית פוחת. בראשונה ועכשיו לא היה פוחת מן העיסור ולמה לחם חלוקה חשנית דחיינו עשיר ואעני דחא לר"י לא מיצרך ליכך בתר אומד אלא אם בא לפחות מעיקר חדין דחיינו עיסור דס"ל בזה אם פוחת בראשונה מעיקר חדין יפחות נם לשניה אבל אם היה נותן בראשונה עיסור ממילא עבד כדין וא"כ אין שייך כאן אומד ובודאי נם לשניה ניזול בתר חדין ומהיכא תיתי שלא ליקך בתר חדין בשניה ובזה שוה ר"י לחכמים ולמה מזכירו חכמים חלוקה דעשיר ואעני דקענין עיסור לא שייך מידי בעשירות בדע' אלא יהיב כעיקר חדין כפי ערך שלו בשלמא חתם אם נאמר חנאן חשני דעשיר בדעת הוא אפילו שפי מעיסור ממילא יש כאן מחלוקת נם בשפי מעיסור וחיינו מצד עשירותו בדע' נם על זה חולקים ולא אזלינן אלא בתר עיקר חדין שהוא עיסור אבל לחנאן חראשון ודאי רקשיא ותו קשיא על נאון חראשון אם פריך בנמ' על רבא דאמר חלכה כרבי יהודה אבל בעצמו יכול ליתן לכתובת דרבנן עד עיסור נכסי וראיה ברורה לזה דבחזוא קרא שמביא בנמ' הוא בירמיה סי' כ"ט דכתיב קחו נשים כו' כתב שמוך לי ממש בנו בתים ושבו ואמרינן ריש ח"ת בחדיא דעצת טובה קמ"ל א"כ נם חאי קרא לאו דינא קאמר אלא עצת טובה לחוד ואין איסור אם ישנה מזה כי בודאי אדם יכול לעשות בממונו מה שירצה ולא כחר"ן שיכיף איסור מזה ובזה ניחא עובדא דר"פ שכא רצת לכנוס יהודה עמו ואמר ר"פ מאי דעתך אי משום עיבור' דאחסנתא פי' דודאי אין כאן באמת חעברת נחלת דחא איתא בח"מ דאם משייר מידי לבנו אין כאן חעברת נחלה אלא ה"ק אתה רוצת לחחמיר נם במקצת דדומת לחעברת נחלת חא אין כאן דמיון כזה. דארבא תקנתא דרבנן ניתן לבת במקצת א"ל ה"מ מדעתיה שנותנין לו עצת טובה ע"ז שיתן כן אבל אין כופין אותו ע"ז כמו שכתבנו ואת"כ שכתב כן כל אשר לו אמר יהודה זאי מינאי דידי כל מה שכתבת שפי מן העצה טובה שתקנו חכמים לא ניחא לי העולי מזה דבאב עצמו אין שום איסור אם אין נותן כלום או נותן חרבה מאד אלא דעצת טובת כתת לה העיסור נכסים אבל באם מת חאב ובאה לרשות היורשים אמרי' כיון דיש אומר שחאב היה דעתו ליתן הרבה אפילו שפי מעיסור זכתה חבת וכופין היורשים ליתן כן ואין זה ענין לכתחיא דפרק נערה שכרנו דמירתי בחייו וזה ל"ל נכון מאד בס"ד וכן הוא חמנהג בכל יום שחאב נותן לבתו יותר מעיסור כמ"ש רמ"א נאן ולא כמ"ש בדרישה שמשמעות חפוסקים לחומרא לאסור בשפי מעיסור מחא דחר"ן שוכרנו ותדברים ברורים כמו שוכרנו בס"ד וכענין כפיית כחויצא מיתומים יתבאר בסמוך אחר זה אם חשי' בחייו בתו כתוב

זהב

כו' ואח"כ כתב אם לא חשי' אומרין דעתו כו' וחיינו לפחם אומר קרי ליח אומר ובחשי' לא קרי ליח אומר כלל כיון דדעתיח נלי ובפו' כשחביא מחלוקת ומפקנת חרא"ש וכר כשנותנין כפ' אומר כו' נשמע דלא קאי על חשי' וע"ז אמר מפקנת חרא"ש שלא לחוסיף ואע"ג דחרא"ש בעצמו פ"ל כן אף בחשי' מ"ם רבינו חטור לא חביא דבר זה לכתוב חסכמתו אלא בדבר זה ורבר זה כתב רש"כ חבי בבריישה עכ מ"ש חטור וכן היא מפקנ' א"א חרא"ש כתב רש"ל וו"ל לאו בכל אימנא קאמר דחא אם חשי' אחת בחייו נותנין לשניה כל מה שנתן לראשונה מכת אימנא אפי' יותר כדקתיק בדברי חטור כומר שמ"ש יש מחנאנים כו' זה שחרא"ש כתב זה על אם חשי' ומתוך כך נכנס לדוחק בדברי חטור כומר שמ"ש יש מחנאנים כו' זה חילק על חרא"ש וכן מ"ח ז"ל דחק לפרש דברי חטור וחדברים ברורים כאשר כתב רש"ל שוב ראיתי ר"פ מציאת חאשה בדברי חר"ן וו"ל ואני תמת חא"ך נקד אחר דעתו של חאב להוסיף דחא בפ' נערת אמרינן א"ר יוחנן מפני מה תיקנו כתובת ב"ד בדי שיקפוץ אדם ויתן לבתו כבנו ודרבינן מי איכא מידי דרחמנא אמר ברא לירות וברת' לא תירות ואתו רבנן ומתקני דתירות ברת' ומשני חא נמי דאורייתא דכתיב ואת בנותיכם תנו לאנשים עד כמה ער עישור נכסי משמע ודאי ד"ז דחק לפרש כמה אזור וכיון שכן אם חאב עשת שלא כהיגן לחוסיף על העישור בראשונה חאיך נכוף את מיתומים בכך באחרונה וכי ניכח כחם מחיים או בשעת מיתת עכ"ל ועור מביא ראי' חר"ן מעובד' דרב פפא ורב יהודה בר מרימר לגיסור ויתבאר בסמוך ולעד"נ דלא זו חדרך בסוגיא דס"ק נערת ונזכיר ענין מ"ש בנמ' אחר זה רב פפא איעסק בבריח בית אבא סיראח (שחשי' את בנו לכת אבא סיראח) אזל למכתב כתובה שמע יהודה מר מרימר נפק לוחית איתחזי ליח כר ממא לפחח' שכ אבא סיראח חוי מפשר מנית א"ל ניעול מר בחדאי חוויח דלא ניחא ליח אמר ליח מאי דעתך משום דאמר שמואל לא תחוי בעבורי אחסנת' חא נמי תקנתא היא דאמר ר' יוחנן כו' דאמר ליח ח"ם מדעתו לעשויי נמי בתמית אמר ליח עוך וכא תעשיי אבפיית ועייל ושתק סבר אבא סיראח דחוא מיתחך רחח כתביח ליכתוב לכל מת דחוי ליח לסיף אמר אבא סיראח חשתא נמי לא משתעי מר חיי לא שביק מידי לנפשאי אמר ליח אי מנאי דידי אפי' חא דכתבת נמי לא ניח' לי ויש לחקשות בסיניא זו מתחלת במה שחעתיק חר"ן במאי דפרך שם מי איכא מידי כו' וחא בחרבת מקומות תקנו חכמים מה שאינו מן חתורה וכ"ת דכאן שאני חא סיתר דברי תורה א"כ מאי משני חא נמי מדאורייתא היא אכתי נוכל לחקשות חא דברי תורה סיתרים זא"ז אבא ע"כ דיש חיכוך בינייחם א"כ למה חוצרך כומר חא נמי דאורייתא כיון דאין כאן סתירת שעיר יש כח ביד חכמים לעשות תקנת בדרך שאין כאן סתירת מן חתורה תו יש לרקדק למה לא ניח יהודה בר מרימר (רוצת) ליכנוס עכ"ר פפא חא ודאי ראוי לכתוב לבת עישור נכסים ואי חוח מיתיר' שמא יכתוב כח יותר א"כ מה תקשת ר"פ מחא דאמר רבי יוחנן דחא בעישור נכסים אמרו רבנן אכב שפי לא ניחא ליח מיתיר' שמא יכתוב שפי ותו קשת במ"ש יהודה אי מינאי דידי אפי' חא דכתבת נמי לא ניחא לי דחא ע"כ עישור נכסים בעינן ונרא' ליישב הכל דתחילה פריכינן מי איכא מידי כו' דודאי בכל חמקומות תקנו חכמים תקנות בשביל דבר טוב דימשוך מזה אבל כאן לעיתן כבת מה טובה אלא עצה טובה דימשוך מזה החינן בקרא דבת לא תירות הרי חתורת לא חסה על חבת וכמה יחוסו חכמים עליח ומשני חא נמי בדאורייתא היא פ' בדאורייתא נמי מצינו דחסה עליח ע"כ תקנו חכמים כתובת ב"ד כדי שיתקיים רצון חתורה ופריך ועד כמה עד עישור נכסי יש לאב ליתן לבתו וחא מכתא ליח ביח חיובי בכך אלא עצה טובה דודאי חאב בעצמו יכול ליתן לכתובת לבתו כל מה דבעי או שלא ליתן כלל אלא קי' עצה טובה קמ"ל יתן אדם חלק לח ותיינו בתקנתא דרבנן עד עישור נכסי וראיה ברורה לזה דבחוא קרא שמביא בנמ' הוא בירמיה סי' כ"ט דכתיב קחו נשים כו' כתב שמוך לי ממש בנו בתים ושבו ואמרינן ריש ח"ת בחדיא דעצת טובה קמ"ל א"כ נם חאי קרא לאו דינא קאמר אלא עצת טובה לחוד ואין איסור אם ישנה מזה כי בודאי אדם יכול לעשות בממונו מה שירצה ולא כחר"ן שיכיף איסור מזה ובזה ניחא עובדא דר"פ שכא רצת לכנוס יהודה עמו ואמר ר"פ מאי דעתך אי משום עיבור' דאחסנתא פי' דודאי אין כאן באמת חעברת נחלת דחא איתא בח"מ דאם משייר מידי לבנו אין כאן חעברת נחלה אלא ה"ק אתה רוצת לחחמיר נם במקצת דדומת לחעברת נחלת חא אין כאן דמיון כזה. דארבא תקנתא דרבנן ניתן לבת במקצת א"ל ה"מ מדעתיה שנותנין לו עצת טובה ע"ז שיתן כן אבל אין כופין אותו ע"ז כמו שכתבנו ואת"כ שכתב כן כל אשר לו אמר יהודה זאי מינאי דידי כל מה שכתבת שפי מן העצה טובה שתקנו חכמים לא ניחא לי העולי מזה דבאב עצמו אין שום איסור אם אין נותן כלום או נותן חרבה מאד אלא דעצת טובת כתת לה העיסור נכסים אבל באם מת חאב ובאה לרשות היורשים אמרי' כיון דיש אומר שחאב היה דעתו ליתן הרבה אפילו שפי מעיסור זכתה חבת וכופין היורשים ליתן כן ואין זה ענין לכתחיא דפרק נערת שכרנו דמירתי בחייו וזה ל"ל נכון מאד בס"ד וכן הוא חמנהג בכל יום שחאב נותן לבתו יותר מעיסור כמ"ש רמ"א נאן ולא כמ"ש בדרישה שמשמעות חפוסקים לחומרא לאסור בשפי מעיסור מחא דחר"ן שוכרנו ותדברים ברורים כמו שוכרנו בס"ד וכענין כפיית כחויצא מיתומים יתבאר בסמוך אחר זה אם חשי' בחייו בתו כתוב

שלמה

נגד יחומים כמו בכתוב דדוקא כשמוא מי שעיין מ"ש ליכנס על בתוליו כדאי כשמת לריכה ליפנע כשנוא מי לף שיכתוב ה"ל ליכנס לף שיו טוען משמכס וכשעופן משמכס וכו' נם כמוליו מן פסכס לריכה ליפנע ושם דמשכס כפוף מעירו שלין נכלף כלל וע"ב דס"ל כדעת הרמב"ן והכריכס פותרין ונרחה לפרש דכריכס דכלמת ס"ל כדעת הרמב"ם דף ע"ב ד"ה ומיהו כו' ותו דפשיט בקבר לף שמייב כמליו בחיי ומשמע מזה הסך אין נותנין לה אלא לפי מה שנילה בדעתו ליתן לה יותר ומן לה

חכמת

סי' קיג (א) מומדים כה. עכ"פ מ"ם מיכו כרא"ש מכחר כו' וע' כזה בכב"ש לקמן ס"ק י"ב : (ב) ו"ם מולקין. עכ"פ ע"ב ד"ה ור' יוחנן. וכן דעת ס' בית מאיר וכ' בחפי' חפוס' לף מכני מעשה ספק חקנה ומפיים מ"ש בחגהות כה. עכ"פ ע"ב ד"ה ור' יוחנן. וכן דעת ס' בית מאיר וכ' בחפי' חפוס' לף מכני מעשה ספק חקנה ומפיים מ"ש בחגהות

ביאור הגר"א

קיג א) ומניו כו'. פרש"י שם ד"ם כ"ג ל"ק כו' שלא כו' : ב) ואם היה כו'. נמרא שם תק. מכלל כו': נ) או ואחרו כו'. מתני' שם וכרמפרש בגמרא עשיר כדעת ור"י ול"פ אלא כדלא ידעי' שבשעה דעתו דרבנן דרכנן אמרי' פעמים כו' אבל בידעי' מודה ר"י : ד) וכשם כו'. מ"פ בכ"י קכ"ב כ' ובכנות ניזונות כו' ולא קאמר נ"כ ומתפרשות כו' ושעמת דמזונות הוא מתנאי כתובה לכן הוי דוקא בנכסי אב אם בכ"י : ה) וי"מ כו' וכן עיקר וכמ"פ בכתובות ל"ב ב' דכתיב קחו נשים כו' בקפ"ל כו' ועב כתב כו' וכדקיוזין ל"ב לפשיטו כאב ולכנו דוקא בנכסי אב וכ"פ לבתו דמחר קרא נפיק :

פתחי תשובה

נם מזונות שלהן . והוא ז"ל בשיב דפשוט דאסור לו להתפרופס ליגע בסחורת מזונים שבוטלו מחת ידו דדבר ברור הוא דלא משעבדי לא למזונות ולא לפרנסה אלא בני נכסי ממש דאפ לחכוחן אלא מילופיהן ובני זוזי אלופי בכית ניכו ולא בני זוזי שבח אכוחן ודין זה פשוט ומבואר בסימן קי"ב וכ"פ שם פל"ל ולא נאתר אלא לפרוש ממשעבדי מפחח בגדול והוא יחזור אחר כך על פקפן מדין אחריות ולפי דברי השולל הוא דבר בעל פשוט שפעמי קפא ואינים עוכח. ואחמה מ"ב הוא אפשר לפרוש ממשעבדי מ"מ בשולל מחוונות בבת מחשעבדי משעבדו כאחים ורק לפרנס' עורפים וכל זה אם לא בנרס בבת אלא אם בנרס ושחקה ויותרה אפי' שחקה מחמת אלא יעפה הדין ע' סי' קי"ג וכ"כ פפ"ק ס"ח וכל פדברים אלו פפושים ברל . ואפה מה דפפה דפני זוזי אלופי בכית לא משחעבדי לענין מזונות בבת הוא פשוט וברור אך אם דפפה כן בפשוטות גם לענין פרנסה ל"ב עוכח כי אני נדולי פדור בם' יפושות יעקב וכפ' כיח מאיר סי' קי"ב ס"ם לא כתבו כן אלא לענין פרנסה כ"ב מודים האם מברו לאחום אחשתא לערוך מחוייבים פיורשים לאחק מפחעות כו' יוכל פבריפה בפי' קי"ב ס"ק י"ח) :

קיג (א) ומותנין לה. לין הפ' שמותנין לה מיד וכמו שיתבאר לקמן סעי' ד' רק שב"ד מומדין דעתו לפי הנכסים שנשתרו ממנ

דרכה הלכתא וכו' שם דף סם ע"ש ס מימרא דרב תמי שם כי כוינן וכו' שם ע"ש ו טור מדברי תכיו ברמ"ם בפסקיו כפ"ו דכתובות תמה דתמרינן למתי ל"מ למגי וכו' שם ז כמסקנת בגמרא שם * נתנהר נע"ל סי' ק"מ סעי' נ, בהג"ה ח ל'ברמב"ם שם פרק כ' ממסקנת בגמ' שם ד' שם ע"ש ס טור כשם ספ"ת וכ"כ התו'

דגול מרבבה

*) (ב"ש) **חיינו רוצה לאוסיף אינו יכול לברוע כח חששר חצי זכר :**

הגהות רע"א

ג] ס"ב ומן ברחוי . ניב ע' תשו' הרא"ש חי"ח סי' ק"ח דמסיק דתין נוכי' רק ברחוי :

ג] ב"ש תית ני"ב יש נסמוך על דיוסה . ני"ב ע' תשובת לחם רב סי' מ"ה מ"ו דנכסי בחזקת יתמי מ"ל ניתן יותר מעיטור תף בשאילתו כצר וע' תשובת הצ"ק חי"ב סי' ס"ג ובתשו' בר"ם מינץ סי' מ"ז :

ביאור הגר"א

ו) י"ל דתף כו'. כתב"ם ני"ב מ' מ"ל מי מנאי דיבי כו' ובתו"ם פ"ד סדי"ד דכ"כ בפ"ם כו' וכמה היכרך להבר להתנדות כו' : ז) עיטור זה כו' שם ס"ם ב': ח)לעיל כו' בריי"ף והרא"ם שם ס"ט: ט) תם לא כו' כתים' שם ד"ם תמתי כו' ורא"ם ופ"ם ב' שלח כנים זמן לנכות פ"ם : י) ומן ברחוי הרא"ם שם ס"ת וכטעם משום דהיא בעל חוב דאתי מנכל המרבי ובנ"ל שם ד"ם והרב אליעזר כו' כ' משמם אחר פ"ם : יא) ודוקא כו' ודוקא כו'. כרא"ם שם ס"ט פ"ב:יב) ודוקא שנותנים לה כו'. וכמ"ש ב' ב' ההם לפרנסה הוא ושמואל לטעמיה כו' תלמח דתניא כהא דשמין . ר"ב פ"ו ופתוס' שם ב' ב' ד"ם ומשו כו' ו"ל דלעניו מטלטלי כו' ואע"ג די"ל דרבא שם דאמר בלכתא ממקרקעי כו' פליג השמואל וכ"ש בב"ג ושלוחות לא ב"ל כיון דלא תכחתו דפליג פליג מיו לנו הרי"ן שם ס"ם : יב) וי"ל דאף כו' . אף על בתליכה מ"ש ודוקא לנכות כו' פ' ברמב"ם פ"ב הלכה י"ב ובמ"מ שם הלכה ב' : יד) והם כיו כו' . דאסתכיתיהו בל בע"ח על המקרקעות שם: **טו**) י"ל כו' וי"ל כו' . הרי"ף והרא"ם פ"ו ס"ב ופתוס' ב' ב' ד"ה ואתי כו' : **טז**) ובזב"ז כו' . ט"ם ושייך בפ"ב ופתוס' ני"ל סד"ה

פתחי תשובה

דכתמרות התירכת פ"י ירושת המטלטלין מ"ת כיון שאתו ובעבו מטלטלים דיהתי המדינה לת מעבדו ומקנת הגתוכים לת על פיטור נתקן למסקנת רוב המורים מתין ינבו כו' אתנן י"ל נמי כו' ובכיח בנ"ש : (ד) כתן בעלי חובות • פנכ"ש בשם ב"ם תך מה שתוס"ף על הפיטור נכסים כו' וע' בספר דגול מרבבה שהכתב ביינו שהבן רוצה להוסף ף תינו יכול לגרוש שהבן רוצה להוסף ף תינו יכול לגרוש כת בשמ"ז : (ה)טור אח"ז. פנכ"ט בשם ב"ם שהכתב וחם המטלטלין בידו כו' ועיין בהשגות שבו"י ט"ג סימן קכ"ה שתולק על הב"ם בזה ופסק כן בלי לאתעסק ב"ם ועיין בספר בית אחיר מזה : (ו) תלק בקרקעות • פנכ"ט לקמן סי"ק יב"ג בשם שבו"י ובשם ת' תכ"י . ועיין בתשו' רבינו עקיבא תינר ז"ל סי' ק"ל דכתים הוא בכלל קרקעות ולית בזה ספיקא כלל ולא כרב אחד ונם מ"ם כרב ההוא דדוקא מקרקע שהיה לו בשת בתיבת שטח"ז אבל לא מה שקנה אחר כך זה תינו ונם קרקעות שקנה אחר כך בכלל . זולת בנתים שמחזיק להרויח להשכירם ולא לדורם בזה כתבו בגתוכים בתשו' מיוחד ב"י דזוכים בכנות • הף דלבי מנחם בזה אחד דשכרתו מספיק לסיתר בנתים לקנות ולתכור אבל בתחזיק להוסיף בהם דיורים אין לנו רתים אך בשר פירו שזקנים ובודאי רתוי לשבר בדשלא בשבו"י ב"ב"ם ופ' תדין זה בתשו' כב"י סימן ני"ב • ושם תבואר תטם בכון למה כוהבין בשטר תח"ן תוך תספרים וקרקעות) • נם בתשובת ת"ם ס"י קמ"ז כתב טעם הנון בזה ב"ם)יום"ם עוד בשנין תקום שניתן הפקודה ביהודי בקוסה בתים תינו רשאי לכתוב בשטרם שרכאות על שתו רק על שם עירון ת"י תם יש לכתים תלו דין קרקעות של הקוסה לעניו פיטור נכסים תו שטח"ז ב"ם בתורך • (ום, בתשו' תתם ספור תב"ת ח"ב סי' קס"ח): ובמ"ל ס"ם ק"ח : (ז)כדי שיטתרו • פנכ"ט בשם שתרים יוסף ושיין בתשו' כנ"י סי' ל"ד מ"ם בדין זה ום' בם, ב"ח : (ח) כלה שבועה. פנכ"ט מ"ם תל"ב טושיע השבע כו' ום' בם' יהושת יעקב סק"ד שכתב שדבר זה תינו מוסכם ב"ם • בם בם' ב"ח פקבל ס"ד הב"ם זה וכתב הבנמ"י שם מהרתים שהביאו תינו מוכח תלא בשעבח כרי לם טושיע כרי ידעתו שהביאו התפיס ולא בשתל ב"ם: (ט) ותם מהו התתים . כתב בספר יהושת יעקב להמורה ני"ב כיון דתיכם מחוייבים ליתן פיטור נכסים רק בשעת ניטולין התבואר בהגה ת"ב מיהו אם יטענו תיורשים היך שמת אביהם להנפש לתיב תפיסה ולכך תהפיסה לה לרבי נקוטין בת לפי שבשר הגיע הזמן

ז) הקרקע.כגון שבשר על שנה ודר תני שנה בתיב תביאם לת תביב מטלטלין דשכירות ליכה משתלמת תלא בסוף והוי בפירות הגרוכים לקרקע דדיכם כתקרקע תל בסוף תם הגיע הז"פ בתיב תביאם שעשה תיד מטלטלין . ומ"ם בהגתים תם לא גבו היתומים וכו' . כוונתו דתם גבו שכירות מתני שנה שבשרה תע"ג ע"פ דין ת"ל לכלם תלא בסוף שנה מ"מ גבו שעבה מטלטלין עיין ב"ם : ה) תרתוי . ודוקא רתוי בזה תמת תביאם בתיב תביאם . ותת"כ תת הזקן תל בל תם מת בתיב תביאם ותת"כ תת הזקן . ודוקא רתוי בזה תמת תביאם בתיב תביאם דמ"ל תת הזקן . ודוקא רתוי בזה תמת תביאם בתיב תביאם דמ"ל תת הזקן קיימא וירשו לתיכם תני הגדולים תיכה נופלת ממה שירשו תני הקטנים דשד"ם תא"ה סי' רמ"ו ורמ"ג ופ"ל סימן קי"ב סעיף ז' ועיין ב"ם ס"ק ז' וכ"כ בהגהת ש"י סעיף ח' : ט) בא"ח. היינו בע"ח של תביאם שהם מוקדמים לפרנסה של הבנות בע"ח של האתים . ופיטור נכסים קודם נטח"ז ועיין בתמ"ם סי' רפ"ח סעיף ז' בהג"ה ומשמע שם תפילו בזמן הזה שהנתים בלטון חייב שהוא חייב להזון סך כך וכך מ"מ פיטור נכסים קודם עיין שמ"ע שם ס"ק י"ד.לך מה שמוסיף על הפיטור נכסים אז פרעון נטח"ז קודם ופי' בשבועי"ק שורש ע"ת . ופיטור קודם כב"ד וכן מוזנות תלמנה ע' מהר"ן ופ' בשמוך : יא בוי"ל ה"ה לעניו שמ"ז ותם המטלטלין בידו כגון שחייב לאחיו י"ל דמ"ר היורשים להורי אמתו ובלבד בע"ח ולהפסיד תותו כי הוא י"ל להיפוך שהוא תופס לאחוז המטלטלין והם יטלאו עם הקרקעות ב"ם : יב) שיטתו להם וכו' . כתב בתשובת שתורת יוסף סי' ח' אם יש לו לאיש תובים וזותן לכל אחד נטח"ז בגאוב על סך נדול והבירה ביד הבנים לסלק בתני שנה בקרקעות שתני דיניקר ממיכות הב"ח הוא על הקרקע לכן יכולים לבלם בקרקע תבל לא במטלטלין זה תינו כשם תאב יכול לסלק במטלטלין כך יכולים היתומים לסלק במטלטלין ולהפסיד תת הבנות כתב בתשו' ס"ר סי' ח' אם יש לאחד הרבה תחנים ותן לכ"ח שמ"ז בגאוב על סך נדול והבירה ביד הבנים לסלק בתני שנה לו ניתן לו הכך תאר נפרט בשטר ח"ז יכולים היורשים ליתן לת' לוותו כך ובשטר ולתחרים יתנו תני חלק זכר ותן התחרים יכולין לעשר עליהם שתין יכולים למעט תני חלק זכר שלהם כיון שהבירה ביד הבנים יכולים לעשות כל מה שיראו כ"ן בלן דיכולים לבלם במטלטלין כדי לגרוע חלק התתני' ובמ"מ מפקפק בדתי' שלו . ומלתה לי להניח דתיים לדבריו ממ"ם הטור בסי' קי"ח ס"ע בשם תשו' הרמ"ם תם לת על היתומים ס"ת ובתובה ובבירה ביד הבנים ניתן לה בעד הכתובה תני שטרכתב בתוב' יכולים ליתן לה כל הכך שבשטר להפסיד לב"ח כן ה"ל יכולים ליתן לת' מסם כל הכך שבשטר להפסיד תחרים : יב) ותתים הכל לבנים כן הוא דעת הרתב"ד ומשמע דס"ל לדע' הפוסקים דתין מוסיפים על פיטור נכסים תפילו תם הניח בת מ' תין מוסיפים לבנים לכן הניח דעת הרתב"ד סמוך לדעת הפוסקים דס"ל דמוסיפים על פיטור נכסים וב"ג פסק ג"כ דומתים. הכל לבנים ובתשו' ס"ר סי' ו' כתב טוב לעבות פברה ובע"ז פסק תם הניח בת מ' ג] ים לסמיך על דיעה נתרייתא תפילו להוסיף על פיטור תבל תם לת הניח בת מ' רק שתומדים דעתו ים לפסוק כדיעה קמייתא : יג כפי הממון שהניח היינו תלף שהניח בת מ' נה' ות' בד' ות' בג' והיה לו בתיון ב' תלפים ובמותו הניח תלף זהו' מותים נזו ב' היינו בתני בערך ממוצע ומ"ם שמותים הכל לבני בתיו' תרתוי בעת שנתן להרתשומה לת היה לו יותר מכך זה מ"ל כיון שרתינו שנתן לתת פחות ע"ב שמין ערך ממוצע ועיין סי' ו' סם יבתני בטוב תלא תקבה מ"ם שמותים לבנים תפילו תם הפוסק פטורים היורשים ליתן לה תותו כך בספק וכתן תיתת שמותים לבנים כל מה שנתן להרתשומה מכ"ם דים ליתן לה מה שפסק לה מהיה : יד בלא תיה שבועה מכ"ם טושיע השבע שלא התפיסך תבינו בשבע כתרי כ"כ הגמיי :

באר

ז) הקרקע.כגון שבשר על שנה ודר תני שנה בתיב תביאם לת תביב מטלטלין דשכירות ליכה משתלמת תלא בסוף והוי בפירות הגרוכים לקרקע דדיכם כתקרקע תל בסוף תם הניח הז"פ בתיב תביאם שעשה תיד מטלטלין . ומ"ם בהגתים תם לא גבו היתומים וכו' . כוונתו דתם גבו שכירות מתני שנה שבשרה תע"ג ע"פ דין ת"ל לכלם תלא בסוף שנה מ"מ גבו שעבה מטלטלין עיין ב"ם : ה) תרתוי . ודוקא רתוי בזה תמת תביאם בתיב תביאם . ותת"כ תת הזקן תל בל תם מת בתיב תביאם ותת"כ תת הזקן . ודוקא רתוי בזה תמת תביאם בתיב תביאם דמ"ל תת הזקן קיימא וירשו לתיכם תני הגדולים תיכה נופלת ממה שירשו תני הקטנים דשד"ם תא"ה סי' רמ"ו ורמ"ג ופ"ל סימן קי"ב סעיף ז' ועיין ב"ם ס"ק ז' וכ"כ בהגהת ש"י סעיף ח' : ט) בא"ח. היינו בע"ח של תביאם שהם מוקדמים לפרנסה של הבנות בע"ח של האתים . ופיטור נכסים קודם נטח"ז ועיין בתמ"ם סי' רפ"ח סעיף ז' בהג"ה ומשמע שם תפילו בזמן הזה שהנתים בלטון חייב שהוא חייב להזון סך כך וכך מ"מ פיטור נכסים קודם עיין שמ"ע שם ס"ק י"ד.לך מה שמוסיף על הפיטור נכסים אז פרעון נטח"ז קודם ופיטור נכסים קודם כתובת בנין דכרין וכן מוזנות תלמנה עיין בכר"ן ובעין בסמוך ב"ם : ו) נטח"ז . ותם המטלטלין בידו כגון שחייב לאחיו י"ל דמ"ר היורשים להורי אמתו ובלבד בע"ח ולהפסיד תותו כי הוא י"ל להיפוך שהוא תופס לאחוז המטלטלין והם יטלאו עם הקרקעות ב"ם : יא) שיטתו להם וכו' . כתב בתשובת שתורת יוסף סי' ח' אם יש לאיש תובים וזותן לכל אחד נטח"ז בגאוב על סך נדול והבירה ביד הבנים לסלק בתני שנה בקרקעות שתני דיניקר ממיכות הב"ח הוא על הקרקע לכן יכולים לבלם בקרקע תבל לא במטלטלין זה תינו כשם תאב יכול לסלק במטלטלין כך יכולים היתומים לסלק במטלטלין ולהפסיד תת הבנות כתב בתשו' ס"ר סי' ח' אם יש לאחד הרבה תחנים ותן לכ"ח שמ"ז בגאוב על סך נדול והבירה ביד הבנים לסלק בתני שנה לו ניתן לו הכך תאר נפרט בשטר ח"ז יכולים היורשים ליתן לת' לוותו כך ובשטר ולתחרים יתנו תני חלק זכר ותן התחרים יכולין לעשר עליהם שתין יכולים למעט תני חלק זכר שלהם כיון שהבירה ביד הבנים יכולים לעשות כל מה שיראו כ"ן בלן דיכולים לבלם במטלטלין כדי לגרוע חלק התתני' ובמ"מ מפקפק בדתי' שלו . ומלתה לי להניח דתיים לדבריו ממ"ם הטור בסי' קי"ח ס"ע בשם תשו' הרמ"ם תם לת על היתומים ס"ת ובתובה ובבירה ביד הבנים ניתן לה בעד הכתובה תני שטרכתב בתוב' יכולים ליתן לה כל הכך שבשטר להפסיד לב"ח כן ה"ל יכולים ליתן לת' מסם כל הכך שבשטר להפסיד תחרים : יב) ותתים הכל לבנים כן הוא דעת הרתב"ד ומשמע דס"ל לדע' הפוסקים דתין מוסיפים על פיטור נכסים תפילו תם הניח בת מ' תין מוסיפים לבנים לכן הניח דעת הרתב"ד סמוך לדעת הפוסקים דס"ל דמוסיפים על פיטור נכסים וב"ג פסק ג"כ דומתים. הכל לבנים ובתשו' ס"ר סי' ו' כתב טוב לעבות פברה ובע"ז פסק תם הניח בת מ' ג] ים לסמיך על דיעה נתרייתא תפילו להוסיף על פיטור תבל תם לת הניח בת מ' רק שתומדים דעתו ים לפסוק כדיעה קמייתא : יג כפי הממון שהניח היינו תלף שהניח בת מ' נה' ות' בד' ות' בג' והיה לו בתיון ב' תלפים ובמותו הניח תלף זהו' מותים נזו ב' היינו בתני בערך ממוצע ומ"ם שמותים הכל לבני בתיו' תרתוי בעת שנתן להרתשומה לת היה לו יותר מכך זה מ"ל כיון שרתינו שנתן לתת פחות ע"ב שמין ערך ממוצע ועיין סי' ו' סם יבתני בטוב תלא תקבה מ"ם שמותים לבנים תפילו תם הפוסק פטורים היורשים ליתן לה תותו כך בספק וכתן תיתת שמותים לבנים כל מה שנתן להרתשומה מכ"ם דים ליתן לה מה שפסק לה מהיה : יד בלא תיה שבועה מכ"ם טושיע השבע שלא התפיסך תבינו בשבע כתרי כ"כ הגמיי :

היטב

יעקב בת"ם שתלה קי"ט תולק על הב"ם והסכים עם הת"ם ע"ם שפסק עוד עם שלא תוכל למחול בטח"ז בלא רשות בעלה ע"ש : יב) לפנייה . כ"ה דעת הרתב"ד. ומשמע להפוסקים דס"ל דתין מוסיפין על פיטור נכסים . תפילו תם הניח בת מ' תין מוסיפין לבנים · ופכך ט"ז תם הניח בת מ' יש לסמוך על דיעה בתרייתא תפי' לתוסיף על פיטור תבל תם לת הניח בת מ' רק שתומדין דעתו ים לפסוק כדיעה קמייתא . תם הניח התב בן קודם ים להסתפק תם תומדין דעתו כפי מה שנתן לבן תו לת ה"ם מינץ סי' מ"ז ופיין ב"ם . ובתת"ג בשם רוב פוסקים תחרוניס דס"ל בלא נאמרה התומדנת תלא לגרוע ולא לתוסיף ותפילו בשהניח התב בת בתייו ע"ם בהגהת הטור סעיף ט"ו . תפילו היה שפוח בעל הבת תתרי מות התב לת תהני תפיסה ליטול יותר מעיטור נכסי תהרי"ל ח"ת כלל י"ב סי' ע"ג . ותתר"י תדרבי סי' נט"ו . משפטי שמואל סי' כ"ת . ועיין בהג"ת בף קכ"ז ע"ב ובהרדב"ז ח"ת סי' רכ"ה : יג) תומו . פירוש בערך הממוצע בגון שהניח ת' נה' ות' בד' ות' בג' והיה לו בתיון ב' תלפים ובמותו תלף זהוזים נותנים לזו ב' היינו התני מערך התמצע . ומ"ם שמותים הכל לבניה . תייני בשת שנתן להרתשומה לת היה לו יותר מכך זה מ"ל כיון שרתינו שנתן לתת פחות ע"ב שמין ערך ממוצע ועיין סי' ו' סם יבתני בטוב תלא תקבה מ"ם שמותים לבנים לכל מה שנתן להרתשומה מכ"ם דים ליתן לה מה שפסק לה מהיה : יד בלא תיה שבועה מכ"ם טושיע השבע שלא התפיסך תבינו בשבע כתרי כ"כ הגמיי :

זהב

כתב בד"ם חשיא ג' בנות חולכין אחר הממוצע : [ב] וי"א דאפילו לחוסיף . נראה לתכלה דיש חילוק דאם האימר מחם' חשיא בת בחייו בזה יש לסמוך על דיעה בתרייתי אפילו לחוסיף דחואיאומדן השוב אבל בלאו הכי רק שאומדין דעת האב לענין קצינה או ויתרנות יש לפקפק כדיעה קמייתי וכדברי רש"ל כנ"ל : [ג] כנעך חוב של אחד ן וכא כב"ח שכ תאב ד"ה **היתה** נקראת בא לפרע מנכסי יהומים **שחדין**

מזרי

כתב בד"ם חשיא ג' בנות חולכין אחר הממוצע : [ב] וי"א דאפילו לחוסיף . נראה לתכלה דיש חילוק דאם האימר מחם' חשיא בת בחייו בזה יש לסמוך על דיעה בתרייתי אפילו לחוסיף דחואיאומדן השוב אבל בלאו הכי רק שאומדין דעת האב לענין קצינה או ויתרנות יש לפקפק כדיעה קמייתי וכדברי רש"ל כנ"ל : [ג] כנעך חוב של אחד ן וכא כב"ח שכ תאב ד"ה **היתה** נקראת בא לפרע מנכסי יהומים **שחדין**

זהב

בזיבונית ובשבועה : [ד] בלא שבועה בהג"ה מימון פ"ב דאישות כתב ראביי"ה מיהו אם יטענו היורשים בפי' **השבע** לנו **שלא** אתפסי צררי **צריכה** לישבע : [ה] חשיב כמו אומדני' פי' אע"ג דאינה נושלה אלא קרקע מ"מ אנן סהדי דהאב נהכוין ליתן נם ממטלטלי דאמדינן דעתיה בכך בזמן הזה ונראה שזה אין מקימו כאן אלא בתחילת **חסעיף** ב' נבי **מה שכתב** אינה נושלת אלא מן **חקרקע** :

חבת

לכתוב דין זה ועיין בכ"ח שכתב שמדברי הרמ"ם משמע שאף בזמן הזה פרנסה מקרקעי : (יז) אין הבת מועל׳ שיעור נכסים כלומר אין מועל׳ לעלמה שלא מזון המלמדה מחותן נכסים אלא אפילו הכניסה הרבה נכסים לבעלה אין הבעל כלוקח שנאמר אין מוציאין למזון האשה מנכסים משועבדים אלא כיורש שוויהו מקום פסידא דלמדה מכל לאחר שסילקו המלמדה ואין לה עוד מזונות מזי יורש הבעל את האשה שכל הנכסים שהכניס לו ולאו דוקא שאין הבת מועלת שיעור נכסים והיינו במקום שיש כח אלא אפילו לא היה כח שהבת יורש הכל אפ"ה המלמדה קודמי במזונותיהם ואפילו לדעת הרמ"ם שהבת סימן ל"ג סע"ף ד' שכל אלא היה כח אלא המלמד׳וכת שיש למזונו, אבל מ"מ מקבלה הבת שהבת מזונות המלמדה מתפרנסת מן הנדן שהכניסה לבעלה שאע"פ שהיא כ"ח אפ"ה מזונו, המלמדה שהיא תגמי כתובה ומוטל תגמי זה על האב ואין בידו לבעלו היא עדיף מפרנס, הבעו, שהוא רק חוב על האיש אלא היא ומטעם זה נראה שאם היא בן ובנות והגדול רוצה להבעל וליקח שיעור הקטני מעכבת שלא תקח פרנסה עד שיכים לה מזונו׳עד שתבגר או עד שתתגר כי מזונו, הבת קודם לפרנס, הבת מטעם שכתבתי ויש להסתפק אם מכר הבן הנכסים שלא המלמדה היה מוליה למזון שלא מן המשועבדים אם נאמר שהבת מוליה לפרנסה מן הלוקח והמלמדה מן הבת והלוקח מן המלמדה וחוזרים חלילה לכנ"ד : (יח) וכן פרנסת בנות קודמ׳ לכנ"ד . אע"ג דכנ"ד הוא תגמי כתובה וחוב על האב אפ"ה פרנסת בנות קודמת שאם הבנים מחוייבים ליתן פרנסה מירושה דאוריית׳ שלהן מכ"ם מכנ"ד שהוא מדרבנן : (יט) מפני שהקטנה היא בת מחיה את האם ומתקה מה שנתנו לה ומתקה מחיה. והיינו דוקא שלא מחלה בהדיא אלא מחילתה מחילה במעלטלין עיין במרדכי: (כ) בין נערה בין בוגרת לאו נחדה מחתת מחיצתו דבעל׳ כשהיא נערה

בוגרת

ד י הניח בנות רבות כל שתבא לינשא נותנין לה עישור הנכסים ושל אחריה עישור מה ששיירה הראשונה ושל אחריה עישור מה ששיירה שניה כ ואם באו כלם לינשא כא׳ ראשונה נוטלת עישור ושנייה עישור מה ששיירה ראשונה וכן אפי׳ הן עשר וחוזרת וחולקות כל העשירית * בשוה :

הגה מע"פ שעישור נכסים מיהם נגבה על שתבת הבת להנשא מ"מ משערים לפי מה שהניח בעת מותו וכן אם מוחזקים מותו מומדין מותו מיד שמת ומיהם מוטלת (ע) עד טו) שתבעת (הגמ"מ פ' שני בשם הרשב"ם ותשובת הרמב"ן סי' מ"ו) :

ה טו ל האחים שמכרו או משכנו קרקע אביהם (יא) הבת [ו] טורפת מהלקוחות פרנסת נדוניתא יז) ובשבועה כדרך שטורפין בעלי חובות מהלקוחות :

ו מ מי שמת והניח אלמנה ובת (יז) טז אין הבת נוטלת עישור נכסים מפני מזונות טז) (יב) האלמנה ואפי׳ מתה הבת אחר שנשאת אין הבעל יורש פרנסה הראוייה להנתן לה שהרי כולן בחזקת האלמנה שתהא ניזונית מהן (יח)(יח) וכן

פרנסת בנות קודמת לבתובת בנין דכרין (הר"ן פ' מליאת המשכה) :

ז י קטנה יתומה שהשיאתה אמה או אחיה לדעתה ונתנו לה מאה או חמשים זוז יכולה היא משתגדיל להוציא מידם פרנסת נדוניא הראויה לה (ואפילו שתקה זמן רב משתגדיל יכולה תמ"כ לתבוע יז) פרנסתה) (כן משמע לשון העור) (וכן כתב המ"מ פרק שני בשם הרשב"ם והר"ן פרק מליאת המשכה) ס ואפילו לא היו האחים זנים אותה ואף על פי שלא מחתה בשעת נישואין (יט) מפני יז שהקטנה אינה בת יח) מחאה יח ס ואם נשאת הבת אחר שגדלה (כ) בין נערה בין יט) בוגרת ולא תבעה פרנסתה אבדה פרנסתה פ כ) אע"פ היו האחים זנין אותה כא) אחר נשואיה [ז] והיינו דעה כן בשעת נישואין (הר"ן פרק מליאת המשכה) ל ואם מחתה בעת נישואיה הרי זו מוציאה הראויה לה כל זמן שתרצה ואם בגרה ועודה בבית אביה בין שבגרה אחר מותו בין שהניחה בוגרת יט [ח] כב) (ויש מוקלין וס"ל (יג) דאם הניחה

בוגרת

טו מהאים שמכרו וכו׳ אבל אם מכר האב או הבנין אין טורפים דהא רשות בידו לומר שאל תפרנסו אותן כמ"ש בס"ם . ומטלטלין שמכרו אחיהן אין טורפין כ"כ הג"מ ודיעם במטלטלין כמ"ש בסי׳ ק׳ לענין כתובה והג"מ שכתב בפשיטו׳ דאין טורפים מטלטלין י"ל גם אם אין טורפים מטלטלין וע"ם וכן לענין מכ"מ : טז אין הבת נוטלת וכו׳ אפילו במטלטלין ללא שתבא לינשא נותנין לה עישור הנכסים ושל אחריה עישור מה ששיירה הראשונה ושל אחריה עישור מה ששיירה שניה כ ואם באו כלם לינשא כא׳ ראשונה נוטלת עישור ושנייה עישור מה ששיירה ראשונה וכן אפי׳ הן עשר וחוזרת וחולקות כל העשירית * בשוה :

הגה מע"פ שעישור נכסים מיהם נגבה על שתבת הבת להנשא מ"מ משערים לפי מה שהניח בעת מותו וכן אם מוחזקים מותו מומדין מותו מיד שמת ומיהם מוטלת (ע) עד טו) שתבעת (הגמ"מ פ' שני בשם הרשב"ם ותשובת הרמב"ן סי' מ"ו) :

ה טו ל האחים שמכרו או משכנו קרקע אביהם (יא) הבת [ו] טורפת מהלקוחות פרנסת נדוניתא יז) ובשבועה כדרך שטורפין בעלי חובות מהלקוחות :

ו מ מי שמת והניח אלמנה ובת (יז) טז אין הבת נוטלת עישור נכסים מפני מזונות טז) (יב) האלמנה ואפי׳ מתה הבת אחר שנשאת אין הבעל יורש פרנסה הראוייה להנתן לה שהרי כולן בחזקת האלמנה שתהא ניזונית מהן (יח)(יח) וכן

פרנסת בנות קודמת לבתובת בנין דכרין (הר"ן פ' מליאת המשכה) :

ז י קטנה יתומה שהשיאתה אמה או אחיה לדעתה ונתנו לה מאה או חמשים זוז יכולה היא משתגדיל להוציא מידם פרנסת נדוניא הראויה לה (ואפילו שתקה זמן רב משתגדיל יכולה תמ"כ לתבוע יז) פרנסתה) (כן משמע לשון העור) (וכן כתב המ"מ פרק שני בשם הרשב"ם והר"ן פרק מליאת המשכה) ס ואפילו לא היו האחים זנים אותה ואף על פי שלא מחתה בשעת נישואין (יט) מפני יז שהקטנה אינה בת יח) מחאה יח ס ואם נשאת הבת אחר שגדלה (כ) בין נערה בין יט) בוגרת ולא תבעה פרנסתה אבדה פרנסתה פ כ) אע"פ היו האחים זנין אותה כא) אחר נשואיה [ז] והיינו דעה כן בשעת נישואין (הר"ן פרק מליאת המשכה) ל ואם מחתה בעת נישואיה הרי זו מוציאה הראויה לה כל זמן שתרצה ואם בגרה ועודה בבית אביה בין שבגרה אחר מותו בין שהניחה בוגרת יט [ח] כב) (ויש מוקלין וס"ל (יג) דאם הניחה

בוגרת

מם מכרו האחים דקי"ל הבת טורפת מהלקוחות פרנסת הגדולה אפילו אחר שנתרוקן ידיהם מן הנכסים שמכרו האחים ומ"מ כיון שהבעל לא נתן לה אלא מזונות ולקוחות טורפין מן המלמדה עד שיעמוד פרנסה : יז שהקטנה לאו דוקא קטנה אלא אפילו בוגרת ומיהו בעינן שלא מחתה כלל אבל אם מחתה אפילו פעם אחת אפילו בשעת נישואין אפילו לא מחתה אלא בלבה אפילו הכי אין לה פרנסה מן הלקוחות כן משמע מהרשב"ם בתשובה ומהרי"ק שורש קי"ג ומהרי"ט בתשובה ומהרי"ל בתשובה ומהרי"ו בתשובה ומהרי"ק בש

אבן העזר כולל הלכות כתובות

ק מבריתא דרבי שם ר מתירוסא דרב נחמן שם ס שם ובמימרת דרבי יוחנן שם ד' ס"ט ע"ב ובן פפא כריף ח כתימרא דר' מניומ שם וכ"כ כ"ב בשם יש מי שפסק וכן פסק בירושלמי ובלוש בסכיס הרשב"ם ח לשון בעור ממשנה וגמרא כ"ב דף קל"ח ע"ב ב בריימת כתובות ד' סח ע"ב ובפי' רש"י ד"ה חוב מוב פניו בתוכי בתוכב הלא לוום בתב על פרנסה ג בפי גירסתו שם ובמ"ש הרשב"ם דגילוי דעתו בשטת ניסוחיהלהו מילתא היא וכו' ואפשר אחר כך שי' רואם בתוכתו שכגיעו לפרקן סי' מרחם עליהם ומשלח ח משנה בתובות דף ס"ח ע"ב ד טור מסירוחלמי בתכוכו הרשב"ם שם בפסקיו והר"ן שם ג ומפרש הרשב"ם דטשמת מפני שהיו מייב לשלם הלא כפין שגבל דהיינו חוהב שני'

הגהות רעק"א

ד] ס"ח אין בטנוי' נוטלת. כ"ב ע' בטמת ס"ם חוכ"מ סי' רכ"ב דברוות ע"י מתנה שלוה אניש ליתן לה כך וכך ל"ח שתטול כן מחמת נשואי' לח ויהרס :

ה] בח"מ חות כ"ב ונשאת זכתה כ"ב ע' תשו' הר"ם חלטיך סי' ס"ט :

חכמת שלמה

סעיף ז' בטבה"ט מי שלוה לתת לבתו שלום נכסיו כו'. כ"ב כדי להסמיך על דברי הרב ובוונתו שתיק תשובת הרשב"ח הנה הד"מ בחי"מ סי' רכ"ב בשתיק כך מטשם בחלר שנתן כל נכסיו לבני בניו ולבתו בוהנה שלש יבוחוהו בניו או היו תיוול הנדוניא ותסתלק ופסק לזכתה בשלום נכסיו ואם בשיחוהו חת אחד ופסק לה פחות משלוש הנכסים שתסתלק בכך אבל אין בידה לפסוק יותר משליש עכ"ל בוונתו מבוארת דלא נאמר שבמה שאמר שהטול נדוניייתה תיינו אפילו להוסיף על השליש וה"ק דשליש יהיה לה עכ"פ ואפילו אם לא הצטרך לנדוניייתה לשליש אבל אם הצטרך לנדוניייתה יותר משליש אם חייבים כתת לה כן ק"ל דזה אינו דאין לה זכות בחצי אביה אלא עד שליש ולא יפחתו לה אבל לא ביותר דעל דבור, קמא אנו סומכין ואך מלתא שוכר רמ"א אינו ענין בתשו' זאת : [י] אין השניה נושכת כו' כיון דאיכא ריוח בית' שהרי נשתכרה חרבה שנוטכת חצי הירושה וכתבו התו' יש לחסתפק היכא דאיכא עשר בנות דליכא ריוח בית' מהו ע"כ בחב"ח בסעיף ב' הדין עם הבנים מעשה בבכור ופשוט הניח לאם אביהם ירושה ראוי ומוחזק ויצא עליהם ששיח ואמר הבכור שישלמו לב"ח מן הראוי והוא ישול ב' חלקים מן המוחזק ופשוט אומר שישלמו לו מן המוחזק ממילא יחלקו בשוה את הראוי וע"ז נבוכו הדיינים הדין עם מי נלע"ד דהדין עם הבכור דהא קי"ל בפ' י"נ דף קכ"ו דהלכתא יש לבכור קידם חלוק' דהיינו אם מכר חלקו חוי מכירה וכן עוד שם דף קכ"ד יצא עליהם ששיח שחייב אביהם לאחרים ובכור נותן פי שנים ואם אמר איני נוטל ואיני נותן דשאי פירשב"ם שאומר אני מוחל לבכור' ואשתל כפשוט דקפיכך לא אשכם אלו בפשוט דשאי כו' דמ"ד כיון דבכור הוא זכה ליה רחמנא פי שנים ואינו יכול לומר אני חפץ שיהיה שלי דבע"כ זכה ליה פי שנים קמ"ל דבע"כ לא זכה ליה רחמנא כו' אבל מחלק פשיטות פשיטא שיורש הוא בע"כ עד כאן לשונו תרי לסניגוי דתכף בשעת מיתת האב זכה כל אחד בירושתו נמצא דיכול לומר הבכור אני זכיתי בחלק בכורה ב' חלקים מן המוחזק וחחצי בראוי ומזה אני אשלם מה שמגיע עלי כפי ערך ב' חלקים מן מה שמגיע לי מחלק המוחזק וחחצי מן חלק חראוי ואין אפשוט יכוך לכופי שיקח כך סך חחוב מן המוחזק ואין זה דומה למ"ש כאן דיש זכות לבנים נגד חבעי

פתחי תשובה

דברי ט"ז כ"ל וכבר פשט במנקצ כדברי ט"ז ונקשה לפסוק נגד המנקצ שכ"ד ס"ק. ומ"ש לעיל סי' ק"ן ס"ק ט"ו :

(ע) במחכל ובמשקה. שבה"ע ומ"ש לכן אם הכת מברחת שלא כו' תש"ג שלא התנה. עיין בס' ס"ם שתמה ע"ז מה ענין זה לזה אם בחאר שחייב עלמו לפי כבודו וזה בבודו בתברת שיקנה לו לרבי לכילה ולא שיקנה בעלמו משלו"ב לשתו שחייבה בחלוכת בשל בחבואר סי' פ"כ"ו ופי' להמבואר שם סעיף ז' אם הבניסה לו כו' וה"ם לדיוק אם הבניסה ממון שרשוי לשבור לה מברחת שבודאי חייב לשבור לה וכי משום כח מחוייב לשבור מי שבות רואה בלי ספק בידו הבריחה לשבור מי שלוה חפץ וה"ק חאין יחחייב במזונות בת שלוה הא כמה חמחלוחת יוכל ליתן חף למוטפה מביתו וחכ"ם מלזונה על שלחנו ובפ"ז עלמו מסיים חייב לחת לה מזונות חאר מוחו. וזה נמי לפ"ד חיינו לח מבעיח בעניים שחדרבח מחוייבת בחלוכת היורשים כ"ז מזונות בעמי' ל"ה סי"ג בפניהם שבהניחם חין טעם חלא לפי בפניהם ממון וכל זמן מזונות הדין לפ"ד להבעיר לה מברחת מ"ח חין מחוייבים לשבור בחם וחכ"ם בי לה מברם בחרב חינו זה מבית מבי שחין לה חלא כפי ברכות בבית פשיטא שחוטם חייבים לפי' במברחת שהם כי זה בכלל ס"ם בדוקא ומברחת לבעל חו לקנות לחאר ה"ם לעניים ומה"ם המיוב במזונות בחם דוקא לכן לפ"ד חף שהכ"ם שתמו להלכה מ"מ ל"ש עכ"ד פ"ם :

חולקים וס"ל וכו' כתב בע"ז בזה"ג לחמתו בחתי מעטו הכל מודים דלא מהדם פרנסתה דחין רחוים בחם שלא הבישה די"ל דלא מזדמן ליה זיווג הגון : כ מי שלוה וכו' הייטו מעטה דלא חמרו חז"ל שויתר' חלא בכה"ג שהוא תקנת חז"ל לכל שחר זכות לא הפסידה חפילו חם שתקה ועיין בגוף התשובה ויש בס ע"ם בסוף התשובה מ"ם יותר מצלים ול"ל פחות מצלים : בא חין הבנייה טוטלת עיטור הוחיל דחית לה ריוח בית דטוטלת חלי הירושה חיטו חם מכר הבן הבכסים מ"כ חם היא יורשת ל"י לטרוף לז טוטלת מותרת עיטור נכסים וטורפה כ"כ הר"ן. וגסתפקו תוספות היכא דבשחר עשר בנות שלא בשתו דחין לה ריוח בית דטוטלת חלי הפסידה חפי' חם הפסידה העיטור נכסים: כב חין שומעין לו משום דחמרי חם היה רואה בעודו לפרקן היה בי' ס"ו ל"ש : מרחם עליהם ומשלח ע' ס"ח רס"ו :

כיד א במחכל ובמשקה חבל לח בכסות גם חיטו חייב כרפואת, חף ע"ג בכלל מ"מ הממייב חת עלמו בדבר שחיטו בכלל ג"כ חיטו חייב בכסות תשובת רשב"ח והביח הב"י בסמ"ק ולקמן ס"ם ועי' בח"מ ס"ם ר"ז בטור הביח תשובת הרמ"ם מי שמייב חת עלמו ליתן פרנס לפ"כ חם היה רגיל שמלחכתו היה נעשית ע"י שליח לקנות לו כל לרכו לריך להמליח לו שליח להגיעו לפ"כ הרחוי לו כחבר הורגל מימי קדם. לכן חם הבח מברחת שלה חייב לתת לה מזונו' חע"ג שלא התנה עמו לטפל בבנותיהם בכל מילי לגדלן ולהפיחן כחלו הן בנותיו ולא פירש בחיזה זמן שחם חייב להפיחן מציניעו לפרקן ולחת להם כפי החומד שחומדין חותו כ"ד לגרוש מעיטור נכסי ולא לסוסיף ואי לא ידעי חומדן דמיחיב יתן להם עיטור נכסים. ואם מציח כולם כאחת יפרים לרחשונה מעיטור נכסי ולכניים עיטור נכסי ממה שנאבר לו לחר שהגרים עיטור לרחשונה וכן כולם ומחולקת בשה הר"ם מינך סי' מ"ה : ג) רחשונים . דכיון דלא פירשו מזקה דרבחו על הרחשונות . כ' ב"ח חם לא פסקה מנין הסניח די בשנה חתם ע"ם והח"מ חולק עליו ע"ש ומין בח"מ סי' ס' ס"ג נהג"ה ובמ"ש ס"ק ט"ז . ג) היוקר . דוקא יוקר דסניח חבל יקרות דחיטו סניח הוי כחוב דלא שכיח ולא קבל עליו ט"ז ב"ס : ד) הזול . הייטו חם חיטו רוצה לזוכח לא מצי מוכן עדיין ליתן לך מזונו' ממקום חחר כ"ש כחן עבר בנות שבחורת יכולה לומר מעיטור מן חפסר דלא ויתרה לרחשונה ונם חם מכר הבן הנכסים שחם נדון חותה יורשת לא חתרוחה ומדין עיטור מוליחין לפרנסה ומעלה שמין ריוח בירושה חלא הפסד : (בד) חבל חם התנה בשעת נשוחין וכו' . וכב"ח כתב דמין זה רק לגי' רב חמי חבל לגי' רש"י שומעין לו וכב"י לא כ"כ עיין בתחלת הסי' :

כיד (א) במחכל ובמשקה חבל לא בכסות וכמו שיתבחר בסמוך בסעי' י"ב ונם חיטו חייב ברפואתה וכמ"ש בסמוך בסעי' ו' וע"י בח"מ סי' ס' פסק שם שהמחייב לזון חביריו ליתן לו דמים חם לא שהתנה בפי' לזוחו על בחמ' בפי' חלא בכסות וכמו שיתבחר

ליתן לה דמים : (ד) הא פטרו מלזונה שזכין לאדם אף שלא בידיעתו ואין מכין לו : (ה) מת הבעל למו דוקא מת אפילו כחיו הרי היא כב"ח ולא נקט מת משום דכמשכנה מחלק בין כונותיו שניזונו מנכסים ב"ח והיא ניזונית מנכסים משועבדים וע"כ נקט מת משום כונתיו דאין לה מזונו כתנאי ב"ד אלא לאחר מותו : (ו) מתה הבת וכו' . דסתמא דמילתא לא היתה הכוונה רק שיהיו לה מזונו ולא להורים ליורשים : (ז) הרי היא כמתה כלו' דלא תימא הרי היא כמתה ומאחר שאינה יכולה לאכול הוא פטור ע"כ ממר הרי היא כמשלת תעפ"י שים לה מזונו ממקום אחר [כדכמוקמינן ר'] תפ"ה לא נפטר הוא מהזיב שלו כל זמן שהיא בחייה ה"ה כחלתה צריך ליתן לה דמי מזונו משך ימי חליה כלומ היתה בריא' : (ח) וים מולקים וסוברים וכו' . כלו' דסתמי תפתו מו את תפתו שאוכלים בתנאי ב"ד על כן די להם שנותן להם דבר המספיק אבל מי שקיבל לזון את תפתו דמי לאו דעבדה ליה היא נפש לא כתב לה חוי כאלו נתנה לו מעו' ומסתמא דעתה שיפרנסה כאחד מבני ביתו כ"כ בד"מ בתמת מיקדברים אלו מוכרחיסדלמה תסי' כח הבת יותר מהאם וגם היא בחיי אוכלת ל"ש מן התור' או תחת מעבה ידיה ותפ"ה מסתברה אותה ע"י שלים ים קלבה למזונו'וכב"ח כת'דגם הרמ"ם מיירי דוקא בניזוני' על שלחנו וכן משמע פשט לשונו : (ט) ה"ה למי שמתחייב נסי' זה קמי' על כל הדינים המבוארים נסי' זה קמי' : (י) ג' זנה וג' נותן לה דמי מזונו . לכאור' ה' נראה דהבעל הסני זנה לה דמים כל זמן שאינה מתחייב בדמים כי לא נתחייב אלא בג' זנה ונותן לה דמי מזונו . ומשמע אם רוצה שבניהם יתנו לה דמים מן הראוי לה בשעת בידה וכן משמע בסעיף ו' שנותן לה מזונות משלם תעפ"י שים לה מזונו ממקום אחר [כדכמוקמינן י'] תפ"ה לא נפטר הוא מהזיב שלו כל זמן שהיא בחייה ה"ה כחלתה צריך ליתן לה דמי מזונו משך ימי חליה כלומ היתה בריא' : (ח) וים מולקים וסוברים וכו' . כלו' דסתמי תפתו מו את תפתו שאוכלים בתנאי ב"ד על כן די להם שנותן להם דבר המספיק אבל מי שקיבל לזון את תפתו דמי לאו דעבדה ליה היא נפש לא כתב לה חוי כאלו נתנה לו מעו' ומסתמא דעתה שיפרנסה כאחד מבני ביתו כ"כ בד"מ בתמת מיקדברים אלו מוכרחיסדלמה תסי' כח הבת יותר מהאם וגם היא בחיי אוכלת ל"ש מן התור' או תחת מעבה ידיה ותפ"ה מסתברה אותה ע"י שלים ים קלבה למזונו'וכב"ח כת'דגם הרמ"ם מיירי דוקא בניזוני' על שלחנו וכן משמע פשט לשונו : (ט) ה"ה למי שמתחייב נסי' זה קמי' על כל הדינים המבוארים נסי' זה קמי : (י) ג' זנה וג' נותן לה דמי מזונו . לכאור' ה' נראה דהבעל הסני זנה לה דמים כל זמן שאינה מתחייב בדמים כי לא נתחייב אלא בג' זנה ונותן לה דמי מזונו משך ימי חליה כלומ היתה בריא' : (ז) הרי היא כמתה כלו' דלא תימא הרי היא כמתה ומאחר שאינה יכולה לאכול הוא פטור ע"כ ממר הרי היא כמשלת

ותן לי דמים רשות בידה ואם תאמר שמגיסם יתנו לה דמים אין הרשות בידה : טו אפילו מזר ונשמה דין זה כתבו הרמ"ה והרשב"ץ והר"ן ולמדו מירושלמי דמדמה דין זה לקטן שהוסיף חכיו למשנתו על כתובתה בעת קטנותו ואע"כ כח עליה הקטן לאחר שהגדיל דאין לה אלא מה שהוסיף לה כמ"ש בש"ס ולעיל ס"ס ס"ז כן ס"ל כשמחזירה ממרין שהחזירה על כתובתה הראשונה ולא על תנאים התנאים . מע"צ דלתיתא ס"ס ל"ב אם התנה שיחזור נכסי משנתו וגירשה והחזירה על תנאי הראשון הוא מחזיר מתנה בתנאי רשב"ץ סיור שהני. והטור והר"ן כתבו כיון שאמר כל זמן שאת עמי מאלו הניסיונין משמע ועיין כל זה בתשובי הרשב"א סי' תתקע"ב . וא"ל לפ"ז א"כ מיך מדמ' דירושלמי לקטן שהוסיף חכיו לאשתו על הכתובה ואיתא שם ר' יהודה דסי"ל בקטן שהוסיף חכיו התנאי קיים שבירת ליה ומי אם גרשה והחזירה תנאים הראשונים קיימים מיך מדמה דיים אלו להדדי דהא קאמר כל זמן שאת עמי די"ל כיון שאמר כל זמן שאת עמי אז אחר שגע התנאי בטל ודומה לקטן שהתנאי היה בטל מעיקרא כמ"ש בתשובת ריב"ש סימן תע"ה בש"ך שהכרו מהניגים מחרים שתם ופסקו התנאי קיים וכ"ד לקטן הכ"ל דשם שהכרו מהניגים מחרים שתם ופסקו התנאי קיים מעיקרא . לכן כתן שהתנה כל זמן שאת עמי וגירש אז אחר שגע התנאי בטל לכן אם החזיר נתקיים התנאי ודומה לקטן לפ"ז בש"ז אם היה ביום לביתו ולאו ש"ן ובשרו מהניגים מחרים דתמרין ע"ד תנאי הראשון שכרו אותו דהא כאן אם לא אמר כל זמן שאת עמי התנאי קיים אע"פ אחר שגע אז היה כאן שיך התנאי מיהו בתשובי מהרי"ק שורש ק"ח פסק אם התנה שאם אמרה לו הרי את מגורשת מעכשיו אינה מגורשת עד שיאמר לה שוב אינה מגורשת ומשמע דאפילו אמר לה הרי את מגורשת ולא אמר לה שוב אינה מגורשת עד שיאמר לה שוב וכן משמע בתשובת הרשב"א סי' תתקע"ב . ועיין תמרינן התנאי הראשון קיים ודמדמה לקטן שהוסיף חכיו בש"ג ומ"מ אין לדמות דיים בד"מ ובתשובי ס"ל דף מ"ו ועיין בח"מ ס"ס ל"ג ומ"מ אין לדמות דיים אלו שהוסיף חכיו לאחר שגע ולא נתכוון שיהא לו יותר מכתובתו הראשונה אלא שיהא לו כל זמן שהוא עמו ולכך אין כאן הוספה כלל ולא עליה כלום דכל זמן שבידך מקנין לחזון קמ"ל : (יב) אפילו מזר ונשמה דכל זמן שאת עמי מצווין אלו קמ"ל והכי"ת הרשב"ץ דאיה לדין זה מכן לוי שמכר שדה לישראל והתנה עמו שמעשר ראשון שלו כל זמן שהוא זו בידך מכירה ומזר ונקחה ממנו אין לו עליו כלום דכל זמן שבידך מקנין לחזון

האם אינו חייב עוד לוונה ט) [יג] וכן אם נתגרשה
טו (יב) [יד] כ' י) אפי' חזר יח) ונשאה :
יב יא) כל המחייב עצמו מדעתו לזון שלא מתנאי ב"ד אינו חייב במלבוש אלא א"כ פירש אזון ואפרנס :

הגה טז [טו] ומה כתב למחר מה יאכל כתב לו (יג) פלוני ליתן לו סך מה לשורך פרנסת מזונות חייב ליתן לו מע"פ שמתה הבת דהרי לא קבל לו זמן המזונות אלא קבל לו סך למזונות ואלו היה רוצה ליקח ממנו (יד) הסך בידה היה חייב ליתן לו יב) אך אם כתב לו ולשתתו יז) אינו יורש אלא חלק אחד בנון

(תשו' הרשב"א סי' תתק"ע) :

קטן דיני היוצאת בלא כתובה והמפסדת כתובתה ובו י סעיפים :

א אלו יוצאות שלא בכתובה א העוברת (ה) על דת (ו) משה ויהודית ואיזו היא דת משה (א) (ז) שהאכיל' את ז) בעלה שאינו מעושר א) ב (ב) או ז אחד ג) מבל האיסורים או (ג) ששימשתו נדה ד) ג ונודע לו אחר כך

הרשב"א בלשונו ואלו היו רוצים להוציא מותו סך וכו' פי' שיהו להוציאם בהוצאה לא להוציא מן המתחייב שכרי לא הגיע הזמן : (יד) אינו יורש חלק אשתו אפילו הגיע הזמן כמי שאשתו ד"ל רוצו ואין הבעל יורש כרצו ומלוה של אשתו הוי רוצו וכמו שנתבאר לעיל סי' ל' :

קטן (א) שהאכילה את בעלה אבל אם היה בעצמה אלמה דבר איסור לא הפסידה כתובתה ודת יהודית משום חציפות, ומשום חצר זונות הוא דמפסידה כ"כ הרמ"ה וכתב בהגהות מלפפי אם הוא מאכיל אותה דבריה האסורים או מוכר ומינו מקיים יוליא ויתן כתובה וכ"כ הריב לקמן סי' קי"ד ע"ש : (ב) או אחד מכל האיסורים. כתב הש"ע שהרי המעשר בזמן הזה אינו אלא מדבריהם ואפי' יסיח מן התורה ק"ו הוא לשאר דבריס האסורים שהרי המעשר אפשר לו לבעל להפרים ולא יסמוך עלי' כ"ם אם מאכילתו דבריס האסורים והוא לא ידע ואפשר אם מכשלת אותו בשאר איסורים כגון שלוח עליה להניח עירוב והוא סומך עליה ומעלטל בשבת ואח"כ נודע שלא הניחה עירוב או לוה עליה לערוף החמץ והיא לא עשתה ובשאר החמץ בביתו וכיוצא בזה אם כתב בשעה שהוא מכחיש אותה והיא הוחזקה בפרנית

בדבר

לכוונתו אלו לא היה קבע זמנים לשלם היה הדין שצריך ליתן לו אותו הסך מיד לכן אפילו אם קבע זמנים מ"מ כבר חל החיוב : יז אינו יורש חלק אשתו מבואר שם הטעם דהוה לשתתו כמי שנתן לה ואח"כ נזכה בחלי ונתן לה חלקו כמ"ש בש"ע ס"ג ובמ"ש שם בשם הרשב"א ז"ל ומ"מ אם כתב לה בשעת נתינה שיהא לו חלק בנכסיה כמו שכתב הרשב"א בתשובה סי' תתקע"ב

בדבר אחד לא הוחזקה כשבגיל זה כפרטית בכל הדברים : (ד) ודוקא כופרת וכו' נאמנת ולפ"ז במשמעתו כתב ל"ל שיש מזה ונאמנת על עצמה להפסיד ממון כמ"ש הרשב"א דמ"ל שיש כאן עידי יאוד וכן עידי בית"א דרחוק להפסיד ממון ע"פ עידי יאוד דלמא לא תבי' נאמנת לגבות אף בפרטית עמו כשבא לשמש עמי הגדתי לו שטמאוה אני אלא שלריך לומר כשהוא אף ומיהו קשה שכאן פסק הרמ"ם שלריך שיהיו עדים מסיחים עמה ומשמע

אבן העזר כמו הלכות כתובות

ממנהם סם י כ' כ"ם ס"כ מהירושלמי ומכוכלי סם פ"ב כ סם במנהם ל סם בגמרא פ"ב תוקימתא דר"ח וכו' סם וכפי רבינו מ סם תוקימתא דר'יהודה לאמר שמואל כ סם במנהם ומדברת סם כל לדם וכדמוקי לה רב יהודה וכולי סם מ סם במנהם וכדמוקי לה רב יהודה וכולי סם ב סם במנהם וכדמוקי לה רב רבינו דרב יהודה ורבא פליגי סם דלרב' עד שהקלגלו בפני בעלה ופסק כרבא דבתרא הוא כ"ם סם * כ"ל וכן הוא בפ"י ולי ל"ם שהשמיט הרמ"ה מה שפ"י רמ"ו בפיקר הדין ודלא פליגי רב יהודה ורבא ותרוייהו ס"ל דמתני' מיירי במקלגלת מני בעלה בפני בן בעלה פ תוספות

הגהות רע"א

ג] ס"ד בגם המקלגלת בעלה בפניו. ל"כ בתוס וכ' הגה' וכן בסי' לחם רב סי' כ"ב :

שי למורה

(שם ס"ד) שהרמב בה.כ"ב מל"מ ס"ק י"ז מה שתדייק מרמ"י סוסה כ"ם ועיין בתודעי ריטב"א בקידושין פ"ח בספק סם ויש סם ס"ם ול"ם ופסוים בית יעקב סי' קפ"ג ובפיקר כמ"ת וכ"ם כאן :

ביאור הגר"א

ופמ"ת וכ"ם : ח) ול למבוי גמ' סם דוקא בקלהה: ט) מפולש אז כו' . ירושלמי וכיולו הרמ"ם סם וכ"ם תלר פכרבי' כו' מבוי שאין הרבים בו : י) לאפפי' כו'. רמב"ם וכיולו פטור ג"כ וזכו פי' סל קלהה שאמרו בגמ' אבל הרמב"ם לא כ' תלר כלל אלא מבוי מפולש בלבד וכ"ל דמ"ם בגמ' מבוי לאלר דרך מבוי היינו מבוי שאינו מכולש דוקא וכשמים כיר.למי כ"ל אבל הרמ"ם וכ"ם שהביולו סירושלמי על בגמרא מחלר לאלר כו' כ"ל דאלר פהרבים בוקעין בו ומבוי דוקא גלא קלהה ואפילן הרבים בוקעין בכם אף בלא קלהה מיהר וכמ"ם הוס"אלא כו' ודברי פוב"ם ג"ם ואף ש"ל דגמ' שלנו במבוי של"ת וכירושלמי במבוי מפולש ל"ב כן מדברי הפוסקים : יא) וורד כו'. פתו' שם ד"ם בשווה כו' אלא שהרמב"ם פי' דברי ר"ת שמשימה על פניס וכ"ל רמב"ם בפי' וכן ר"ת בפ"ח פדחתה ו' : יב) ורגילה בכך. כ"כ ס"ם מ"ם בתשו'הרשב"ה בלחת שמחמת קפטה שם בעלה פרעם רשאה וזרועותיהם ואחר בלא אמרו אלא ברגילה ופי' בד"ת דביומו בהברו בה דלל"ב בלא"ם לא בפשיטה כמ"ם לקמן וזהו תמוה דבהברו לף בפ"ח ואפשר לומר דבלא בהברו וכל ברגילה ל"ל בהרחה כמ"ם בהב"ד סימן רמ"ב כיון דרגילה אינה בריעותא בייותר ואל"ל בהרחה וכמ"ם רמ"י בסוטה כ"ם ל' בד"ם ל"ל בלחתה כו' ואח"ב בתקן קיי"ל כר' מניחא שם דלא מפליג בזה מפליג מיירי מסוס דסי"ל דלא מהני פרילות' כיון דה דלא מהני אבפלה אבל בלהות מסוס פרילות' מסתמא לא פליג בסברת' דפרילות' מסתמא לא פליג אבל מסוס שם לבלכם למשה אבל כה דרשב"ה בלח"ם ל"ק ופח"ם וכ"ם וכ"ם בגמרת שם זימכת אבל ואף שם לדחות מ"ם לא נרחה : יב) ול שבימה כו'. אבל"י וכ"ם שהחבו כוס וחמתמיטים גי כריף ורח"ם דל"ב ושימניך לפרי' כו' דלא אבל' ומולהך לאבר סולדת מאריכם וכ"כ הריטב"א שבן בגי' בכל הספרים וכקשה מזה על פירש"י ודבריו ג"כ דמוקים ולפרש דברים וכהלה צריך להודיע דמ"ם בספרים יוד מחרי בלאד בתיבת מולידיו כיוב הוא מ"ם דמולידיו כיוב הוא כמולידי ו הוא בלאד אלא מולדיו בלא יוד וכן בכנים וכן היוד בתיבת יולידיו מ"ם ול"ל ג"כ יולדיו וכמ"ם במתני' ומפרש בגמרא דברי שמואל אבו מולדיו ופי' שבן הבנים כמ"ם ומולהך ויולדיו הוא בלאד מ"ם הולדת וכן לוחת אבל בגמרא בכמה מקומות כמ"ם בפ"ק דפסחים"ום"מ מלי מ' דהבהוא שוכר כו' וכן בשאר מקומות ברבם ומפ' הרמב"ם בפני מולידיו של בניו דהיינו של יולדיו שלא תאמר דמתני' קאמר בפניו של בניו

אלא תפילו בפניו של בניו של בניו של בניו של בניו ול"ם ניכלים לסבא בפני בניו של בניו וכ"ש בפני בני בניו של בניו ופ"ב דיש לדחוק דבפניו בפניו של בפעל קאמר שכר שכיר דברי הטור שכ' בפני בניו של בניו של בפעל קאמר אבל בפני בניו לא בפני בפעל ול"ל דבפני בפעל בפני בניו של בניו של בפעל קאמר אבל בפני בניו לא בפני בפעל ול"ל דב

בסוף הסי' : (יז) וצ"ע רלה לקיים מותה. מילתא בחפי' נפשה היא חפילו ים עדים בדבר : (יח) מ"מ מלוה עליו שיוליאם. זה הוא דעת הרמב"ם וכן הוא במרדכי ומדברי הר"ן משמע שהרשב"א ס"ל דאין זה מלוה רק רשות כמו שאין מלוה שלא למחול על קיומו וכן משמע מלשון הרמב"ם בפי' כ"ד מה"מ דין ט"ז עוברת על דת משה וכן זאת שאשתה דבר מכוער אין כופין את הבעל להוליא ואת שלמדין בפרק המגרש דמלוה לגרשה אפשר דמיירי בהתפדרוג' ביותר דפרוש משני לדדים ורוחצת וכו' כדלעיל אתם מיהו בפ"י מה"ג כתב הרמב"ם ומלוה לגרשה ואינם עושין כן אלא מי שרוצה לגרשה מלוה לגרשה ומי שאינו רוצה לגרשה אינו מלוה לגרשה. וסייס הרמב"ם פכ"ד מה"מ דדין הכ"ל ואע"פ שלא הוליא אין לה כתובה שהכתוב מתקנת חכמים היא כדי שלא תהא קלה בעיניו להוליאה ולפי שהיא עלולה לילך ולהנשא לאחר ולא יהא על בעלה עון גירושין לפיכך תקנו חכמים שיהא נותן לה כתובתה כשיגרשנה ולא יהא יכול לגרשה אלא אם כן נתן לה כתובתה שכל המוליא אשתו מבלי שיש לה כתובה יש עליו עון גדול עד שאמרו חכמים כל המוליא אשתו אפילו הביא עליה מזבח של דמעות אין מקבלין קרבנו וא

ל כתוס' שצריכו ביכמו' דף פז ע"ב וביאין דף עט ע"ב שכרי כל תוס' הכתיב מלך זמות כן מפסידים כתובתן ב מצה מדרים דף ל' ע"ב

ביאור הגר"א

כד) וכן פרין כו'. פרע"י שם ד"ה כשיש שתמרו כו' וד"ה כשיש כו' ובקצו עליו שא"כ נשתה בנפ פסול דפ' כזורק ומי שכלה נתינה דף כתפה רבה יש לו תוספות ויכיו לפשר ביהה עניף מעוכרת על דת לכן פי' דלמו בליבעה הליה שתמרו ל"ל כתובה ד"ל מתחלתן וכנון כמי כש"ס הכא"י שתמרו כשתה למי שתין לו כניס הלה כו' ושתמרו יוצאת כו' ר"ל שתא"כ כתקלקו ברמב"ם וברא"ש וברי"ף וכירושלמי כל"ל נשים שתמרו יוצאות בלא כתובה כו' לפילו מלף דיבר כו' ונוסלה כו' וכ"ל : **כה)** ודוקא שתין כו'. פתוס' שם ס"ב ב' ד"ה מכל. ושוד ק' מהילכי כו' מ' לתי כוס מירכם כו' וכן נראה דבתמרת כו' ושיינו משום דרגלים לדבר דבלא"ה ודאי מוכר מתכני דמדרים שם וכ"ל בש"ס ופתוס' שם י"ג ע' ד"ה מעלה. ויי"ל כו'. ולפ לדברי כתוספות דיבמות כ"ב ע' ד"ה לתר ר' תני דפליגי מ"ת ל"ל דקוקי לתי"ש נפ' תפני מ"ת ל"ל דקוקי בכתבו ש"מ דלא נפלא"י ש לאיסורי משום דרגלים לדבר וזה שב' כו' משו' שם ודתני דמדרים כ"ל וכן ברא"ש שם וכ"ל בש"ס ופתוס' שם י"ג ע' ד"ה מעלה. ושיינו כתוספות דיבמות כ"ב ע' ד"ה לתר ר' תני דפליגי מ"ת ל"ל דקוקי בכתבו ש"מ דלא נפלא"י ש לאיסורי משום דרגלים לדבר דבלא"ה ודאי מוכר מתכני דמדרים

ממחת ותפסר דס"ה הכא ויש לחלק: (בא) אם יש רגלים לדבר נחמנת עין בהרמ"ך פ' שני דיבמו' ופ' שני דיבמו' טעמא מי לך לימא רגלים לדבר או לימא טעמא להיתרא כגון דאמרי' אם זנתה ואם עברה עליו אם מיתה לעבדא מסורת ניחא ליה דלימות או מירכוסי הוי מירכס מן מוסרין אותה עיין אם שכתב טעם לדבריו:

(כב) ונתנה ממחלת לדבריה יש לדקדק אם מועיל ממחלת אף לאחר זמן ולא נחוש שמא למדוה לטעון ממחלת זו וכו' שמין יכול לחזור ולטעון לעניין ממון מחויב לפטור כשיגיע חוץ לכ"ד חע"פ שנתן ממחלת לדבריו וכמו שמבואר בח"מ סי' פ' וחע"פ שאם שחרר שמחר מ"מ מי וחמ"כ אחרר אף מיד כשיגיע זמן נחמנת כוותי' ממחלת שאני מיסורת ממון ממון כשאר מחלות ג"כ לעניין ממון כשדים דמי ומה תועיל ממחלת גדולה מזו שהרי כשיגיע לכ"ד לעניין ממון כשדים ממון מבעלה ואין לך ממחלת גדולה מזה שמחרו כבדרים אף ע"ג ע"כ שמא עיניה נתנה באחר ואעפ"כ לעניין ממון קי"ל כמאמה רחמונא אם ממון מדברי המ"מ פכ"ד מה"ח ע"ש:

(כג) אבל אין כופין אותו להוציאה דאין דבר שבערוה פחו משנים ואין כ"ד מוציאין רק בעדי: (בד) אבל אם נתפשה אפילו אפוף הבירה לית לה מחסרה לבעלה בחמת ישראל ולא אבדה כתובתה כהלכה: כז ולא מצת כהן מע"ג דאסורה לבעל י"ל דמתחפה שדמו ומזלו גרם דהוה כהן ועיין במר' פ"ב דכתובות: בח דפלגינן דיבורים ואם בח עוד ע"ח ומעיד כן מצערפים עדותם של זה וזה והוי שני עדים ואפילו אם בשני מומר דזמתה עם הרמצון נפסל הרמצון מחמת עדות של השני כי לית ליפסל ע"פ ע"ח וכ"כ בח"מ: כט ואם היה הולית וכו' הויגו דאמר רגלים לדבר מ"מ דעתו סומכ' עליו שמומר אחת מף שרשע הוה לית גרע מקרוב או אחת מף שפסול לעדות מ"מ דעתו סומכ' עליו אלא להטעות עם אחר ולאוסרה, על בעלה קאמר דפלגינן דבורים ונרמ' אם בח עוד עד כשר ואמר ג"כ שזיכתה עם זה העד וח"כ לפי דברי העד השני העד הרמצון פסול אפ"ס נאמן על האחד להיכא שני עדים ואינו נאמן על העד השני יקום ע"ח בחים לפוסלו: (כו) האחד מצערף עם האחד. סיינו דאמרינן רגלים לדבר שאז לית לן חייבין שמא עיניה נתנה באחר רק שהיא מכחשת העד וע"כ מצערף גם האחד ופלגינן דבורים והוי כשני עדים כשרים שמעידין ג' ראה שזינת וג' שמע שהודי, וכמקום דאיכא רגלים לדבר הודאת, בפני ע"ח כאלו ראה שזיכתה והודאה אחר הנישואין ואעפ"י שלדברי האחד פסול מאמינין אותה לגבי עצמה ולא לגבי האחד לפוסלו ומיהו אם הי' חשוד בלאו הכי פסול לעדו' אחד אין לחפוקי בין לעילא ועיין בתשובת הרשב"א סלק ג"ט: (כז) הודית לפני ג' שזיכתה. לאו דוקא לפני ג' אפילו לפני שנים דהא לפני ג' הודית רגלים: (כח) ואם בא אחר ומחה בידה דיולא בשעה שפסק מדי"ח ומועיל עפ"ה. וע' בדברי חנ' נ"ה סי' ע' שכתב לעיל ס"ק כ"ה: (כח) נאמנת. עיין בתשו' צרית מרדכי סס"ס ע"ד סב' וז"ל מיכרת דלפי מה שכת בתשובה שכאשר היתה מוחזקת תמיד לבעלה וא"כ הא מבואר ברמ"א סי' קע"ח סי' ס"ט דאם היה לו קטע שמא חינו נאמן ממון מחויב לפטור כשיגיע חוץ לכ"ד לעניין ממון דלגבי כבעל גם לכפופסים דיוכל להאמין לדברי בשר ודם בקטע אינו נאמן ומ"ה בדולה כה היכא דהימנוה לדידה משום רגלים"ד מ"מ לא הימנוה בקטע. אך יש לתלק כו' וגם בעיקר הדין בקטע כ"ל דהוא נוגע מחמת התיומות לרמב"ן סי' קל"ג וסס מבואר שבבעל היש מרגיל בקטע וסס לה כמה עילות דברים ובומחק כלו בשקר כו' וא"כ נראה דגם כוותי' ברמ"א בקטע הוא נ"כ דוקא בבב"ג שבומחק כפרן ונראים לזה מדברי הרשב"ם בתשו' סי' ר"ב כו' (נראה דסיינו סדין שכ' בס"ח סי' קע"ח סעי' י' ולפמ"ש שם נ"ל דאפילו אין לו סי' נאבת שאול אין לו רגלים) וא"כ אם מ"ם בדידה דכל היכא דהימנוה משום רגל"ד ה"ם בקטע דכולהו נשי אמרי נראני ולא מקרי קטע רק כשהוחזק כפרנית אך נראה דמ"מ י"ל דמ"ם אף מקרי רגל"ד להיתר כיון שמוחזקת תמיד לבעלה וא"כ חלית בפלוגתא ב"ח ובב"ג אי מהני רגל"ד להיתר נגד רגלים לאיסור (עמ"ש לעיל ס"ק כ"ה) ומכ מ"מ נ"ב דוקא דלית לי' קלא דל"פ כו' בכ"ל ע"ש. ודברים אלו נאמרו ונשנו שם בסי' פ"א חות י"ח ע"ש: (כט) ונתנה בחמלה. עיין בתשו' חות בשני סי"ם י"ז לאחר שניהר שם להחמלה לה מכני חלת היכא שהחמלה היא לסלק את בסיבוך אבל לא בשביל לשם חופלת (וכ"ם בשמו לעיל סי' ו' סק"ח) כי היכא דיש בדקדוק מ"ם בשב"ר דקדושין בא"א שאמרה שניהם כו' ומיהו אם תרצה ומכ"מ בחמלה כו' וגיל דהאי בחמלה הוא נמי בשני גווני שבחמלה כגון שאמרה שעשתה כן מפני שבעשה לפפקיע עלמה מחמת בעלה מפני שהוא מלערה וכן הוא אחר שהיא מלערה ורלה ליתן לה גט אבל אם היא אחרה שעשתה כן מפני שהוא עיני' כאחר מסחבר דלא מהימני' לה מעשמא דבחיבת גם מן הפשם שכתבתי לעיל (הוכח ב"ב שם) דלא מהני חמלה בעלמא אחר בשבילו אלא בעלה וכן אם אמר הוא עלמו כן כדי ליחד אחרת אלא היו נותנין לו בשביל הקנס ר"ג לא מהני אב"ד ש"מ. ובזה נדחה ראיית הח"מ ס"ק כ"ב במ"ש ואין לך בחמלה גדולה מזה שאמרו בשעה שאין עיני' נתנה באחר כו' ש"מ ו"ש כת' בתשובה שהביא הרמ"א סי' ל"ד חות ו' מ"ש שם. ובכה מ"ש חוט בשני כנ"ל דלא מהנינן לה בדבריו שהחמלה עיני' באחר בשביל שהיא בעלה. לכאורה הוא הפוך לא נאמין לבחמלה מחזקי' לה יותר בדבריו מאחר בחזקה שהיא מלערה ומ"מ מהני בחמלה ואין חלש מפש עלמו בשאר דבר בסוף לפוסלו: (כו) האחד מצערף עם האחד. סיינו דאיכא רגלים לדבר שאז לא אמרי' מכיון שהוא מעיד על האחד נאמן על העד השני דאפשר שהוא יקום ע"ח בחים

הכתובה : **לא** אם עמד וגירשה היינו שעמדה בדברים כמ"ש אם בתשובה וכד"מ: **לב** לפיכך מסביעה כמ"מ מדמה דין זה למומר פרעתי הס"מ וטוען שיצא המלוה למדינה ליגבע כמ"ש בח"מ סי' פ"ב לכן אם רמה בעלמו שזיכה הוי טענו' ודאי והוי כאלו היה טוען פרעתי מכל אם לא רמה בעלמו ומ' מקרובין אמר לו שזכה מ"י להסביעה וכן ס"ל להרמב"ם בעלמא דמ"י להסביעה שהוא מאמינם [יא] ומסמכת דעתו עליהם שזכתה אשתו (מ) בין שהיה האומר איש בין שהיתה אשה (נ) הואיל וסמכה דעתו לדבר ז"ז שהוא אמת ה"ז חייב להוציאה ואסור לו לבא עליה ויתן כתובה לד) ואם הודית לו שזכתה תצא בלא כתובה לב לה) ז (מ) לפיכך משביעה בנקיטת חפץ שלא זכתה תחתיו אם ראה אותה ל) מא) בעצמו ואח"כ תגבה כתובתה (ל) [יב] לו) אבל בדברי אחר אינו יכול להשביעה אלא ע"י גלגול :

הגה הרמב קרובים כולם מיהם רק כעד אחד (הגהות מרדכי דיבמות) וע"ל סי' קע"ת סעיף ט' לז) וי"מ דלא יכול לומר שמחלון לעד לב מלא אם מחלון לו

בתמלה שהודית כתם עיניה בתחר ועכשיו מוזרת בה (שם במהרי"ק שורש פ"ג לב) ואפי' אומרה לבעלה שזכתה מע"פ שמיחה נמחלת לאחם עמד וגירשה(ו) (כח) תסור (כט) להחזירה ואפילו אם החזירה יש למוש (מהר"ם פדווחה סי' ל"ד) : ז (כט) ו מי (ל) **שראה אשתו** (לא) **שזנתה או שאמר לו א' מקרוביו או מקרובותיה שהוא מאמינם** [יא] **וסומכת דעתו עליהם שזנתה אשתו** (מ) **בין שהיה האומר איש בין שהיתה אשה** (נ) **הואיל וסמכה דעתו לדבר ז"ז שהוא אמת ה"ז חייב להוציאה ואסור לו לבא עליה ויתן כתובה לד) ואם הודית לו שזנתה תצא בלא כתובה לב לה) ז (מ) לפיכך משביעה בנקיטת חפץ שלא זנתה תחתיו אם ראה אותה ל) מא) בעצמו ואח"כ תגבה כתובתה (ל) [יב] לו) אבל בדברי אחר אינו יכול להשביעה אלא ע"י גלגול :**

בתוקע

היטב רכ"ז רמ"ז ר"כ . ועיין כלמ"ג : ל) בעלמו . דאז הוי טענות ודאי אם לא רמה בעלמו וצ"ל דמיירי כגון שמדמה מקרובין אמר לו שזכתה ע"י שליח מבל אם לא רמה בעלמו ומ"מ מדמדים להסביעה ע"פ לאחר ע"פ ועיין בפרישה . עיין דיש שלו בתשו' הרשב"א סימן תכ"ח להזיר הרשב"ם סימן ע"ה סעיף כ"ב דפסק רמ"א שם דיוכל להסביעה ע"פ לאחר ע"פ ועיין בפרישה . והמניד מוכן ומ"ל אפי' אם רמה

באר עדיים מ"מ ס"ם : כח) להחזירה. היינו בשומדת בדברים לאחר שגירשה אבל אם חזרה מדברים הרשמוים ואומרת שהוזרה היתה ונתנה לאחרי לדברים הרשמוים הם מותר להחזירה ע"י שליח דכיון שחזרה בדברים הרשמוים אין לה עליו כלום . עיין דיש שלו בתשו' הרשב"א סימן תכ"ח להזיר הרשב"ם סימן ע"ה סעיף כ"ב דפסק רמ"א שם דיוכל להסביעה ע"פ לאחר ע"פ ועיין בפרישה . והמניד מוכן ומ"ל אפי' אם רמה

חיטב רכ"ז רמ"ז ר"כ . ועיין כלמ"ג : ל) בעלמו . דאז הוי טענות ודאי אם לא רמה בעלמו וצ"ל דמיירי כגון שמדמה מקרובין אמר לו שזכתה ע"י שליח מבל אם לא רמה בעלמו ומ"מ מדמדים להסביעה ע"פ לאחר ע"פ ועיין בפרישה . והמניד מוכן ומ"ל אפי' אם רמה

פתחי תשובה

מדברים הכי עד שיגלו כ' עדים. ומשמעותו דפשוט שפוסק כמי שי בלבם י"ז וכך הכינו מדברי הרמב"ם תשובות המתרגמים. ועיין בתשו' מהר"י מלכי ח"א סימן ס"ו דכיון דאין לו תיקנה בכית וכו' כפשוט דאין לו תיקנה בשום אופן ואפי' ע"י גלגול. וכ"כ בתשו' מהר"ם מלובלין ח"ח סימן נ"ג ד

בחזקת כשירה ורמינהי כ"ח הקשה על דברי המ"מ לעיל יסביר לותם כשעוברת על דת משה בעדים והיא תשודה על הבעולה כשעברה על דת משה וכחמת מין זה קושית רק כשמשמעתו דהא שגם היא עוברה על איסור כרת אבל בשאר דבריס שהכשילה לותו ועברה על לפני עור אינה נפסלת לכתובה בכך ומכ"ש כשעברה על דת יהודית שדברי המגיד נכונים הס ומ"ש הכ"מ שם בפכ"ד מה"א וז"ל הא דנקט ע"א מפידה שהיא פרועה דוקא כשהבעל טוען ברי עכ"ל לא ידעתי מניין לו ולפי ס"ד הסכימו גדולי הפוסקים שמביאין ע"פ הטל כמבואר במ"מ סי' ע"ה מכ"ש שבועת המשנה דע"א מעיד שהיא פרועה :

(לא) ומשמע אמו כדי טומאת מאסור לבעלי לפון הרמב"ם ס"ז מאסור על בעלה עד שיסקנה מי המרים וכו' וסיום שמין שם מי סוטה נאסרי עליו מיסור סוטה ותנא בלא כתוב וכו':(לב) ודוקא שאמר לה בלפון קיומי שאמר לה אל תסתרי עם פלוני אבל אמר לה אל תדברי עם פלוני או לא יהא לך עסק עם פלוני לא הוי קיומי מהרי"ו ועיין סי' קע"ח : לו אמר לה בינו לבינה אל תסתרי עם איש פלוני וראה אותה שנסתרה ושהתה עמו כדי טומאה (לד) אסורה לו וחייב להוציאה מא) ויתן לה כתובה מב) ואם הודית שנסתרה אחר שהתריה בה ג תצא בלא כתובה (לה) מ לפיכך משביעה ע"ז ואח"כ נותן לה כתובה :

י מג) כ אם השביע אשתו שלא תדבר עם פלוני ועברה ודברה עמו לז (לו) עוברת על (לג) דת היא והפסידה כתובתה אם התרו בה תחלה אם תעברו על שבועתיך (לז) תפסידי כתובתיך :

קמ"ז דין כתובה ותנאיה ודין הנושא אשה באיסור ובו ו סעיפים :

א (א) ס הנושא אחת מחייבי לאוין א אם הכיר בה (ב) יש לה עיקר א) ותוספת ב) וכל תנאיה ומידהו ג מזונות אין לה אלא לאחר מותו [א] אבל בחייו אין לה ג נ) אפילו לותה ואכלה אינו חייב כלום ב ד) (ומ"ש עיין מעשה ידיה שלו) (כ"י פ' יש מוקדות) ד ואם [ב] לא הכיר בה אין לה ק' ור' ג [ג] ה ה) אבל תוספות יש ו) לה ו) ואין לה שום תנאי מתנאי כתובה ז) ואפי' מזונות אחר מותו (ד) [ד] ח) ואינו חייב בפרקונה (ה) ו ט) ואפילו הכי אינו משלם פירות שאכל משלה

קמז א אם הכיר בה יש לה וכו' כיצמו' דף פ"ה מבואר הטעם למה חייבי לאוין יש להם כתובה ולבעיו' אין להם כתובה לרשב"ם שכתב מאי חייבי לאוין פוסל אותה ואת זרעה לכן קנסו אותו וחייב ליתן לה כתובה וכן חלוקה לבעז פשלה מדרבנן משמ"כ בשניו . ולרבי הטעם חייבי לאוין מדאורייתא ומ"ל חיזוק שניות מדרבנן לריכים חיזוק דאין להם כתובה ואיתא שם תרי לשמו לשון מי שאמר לפלוני הרי את מקודשת לי אחר שאכלתי פירותיך ומצאתי בך נגעים או שהיית נשואה לאחר ולא הביאה ראיה לדבריה אינה נאמנת ואפילו הכי אמר רבי יוסי אף על פי שאמר כן אינה נאמנת לומר נתקדשתי לאחר שנתגרשתי ונשאתי לך ואחר שנשאתי לך נתגרשתי ממנו ואחר שנתגרשתי ממנו נתקדשתי לאחר הרי זו נאמנת שהרי אין לה עליו אלא מה שכתב לה ומשמע מפלוגתייהו דלא אמרינן מוכח דברי לא אמר טעם זה לפ"ז לרבי חלוקה אין לה כתובה וכסוף הסוגיא מוכח דרבי לא אמר טעם זה דהא איתא שם מיכח בניהו ס"ל דאורייתא הא נמי דאורייתא מ"ד שהוא מרגילה וכו' ס"מ מ"ד דאורייתא לא אמר הטעם שהוא מרגילה וכן כתב הרי"ן ס"פ אלמנה ניזונת וקי"ל הלכתא כרבי כמ"ש הרמ"ם וכ"פ הרמב"ם פ"ד לפ"ז חלוקה אין לה כתובה וכן כתב הכ"י וכ"מ מלא על הרי"ף והרמ"ם והטור קשה למה כתבו חלוקה יש לה כתובה והכ"י כתב דס"ל כליטנא דס"ל דרבי קאי הוא מרגילה וקשה דהא כבל הסוגיא מבואר דרבי לא נקיט ועוד קשה אפילו אית"ל דרבי קאמר הוא מרגיל היינו ע"כ כל שהוא דאורייתא לא קנסיון אותה משום דס"ל חיזוק אינה מלא דבר שהוא מדרבנן אין ים חילוק אם הוא מרגיל קנסי אותו ואם הוא אינו מרגיל קנסי אותו אלא הקשה הרמ"ם בפרק אלמנה ניזונו' דבכ"ג נשא אלמנה ולא הכיר בה למה לא דמית לעניו לעניו בלאות דהא היא מרגילו מה קושיא הא לרבי כל שהיא אסורה מדאורייתא לא קנסי' אותה אלא ודאי הקושיא קאי לרבב"ח וקאמר הטעם שהיא מרגילו ב"מ רבב"ח קאמר היא מרגילו אלא מ"מ קשה להרמ"ם אם הקושיא קאי לרבב"ח הא הרמ"ם פסק כרבי אם כן למה ליה לתרץ קושיו' הרמב"ד דקאי ע"כ אליבא דהת"ק ועכ"ם אם נשא בתו"מ אינו חייב כריתו' אע"ג דאין להן כתובה מ"מ לעניו תוספ' כתובה דמיא לחייב לאוין כן הכיר בה וכן לא הכיר בה . ואם הוא ממזר וכיוצא בזה הוא אין רחוי והיא כשרה אפילו לא הכיר בה דיבה כאלו הכיר כיון שהיא כשרה והוא פסול. פרישה : ב ואם זן אותה וכו' ע' בי"י שהביא תוספת' שזכה במי"י ולוקחי דמיירי כשזן אותה ומשמע שם דאינו זוכה אלא לאכלה ולא לשאר מזונות שזן אותה ונראה דהיינו טעמא של הרמב"ם שפסק לותה ואכלה חייב לשלם מתוספת' זו ומיירי כשאין דשלם מה שזכה במי"י ולעניו פירות כשהכיר בה ע' בתוס' יבמות סוף פ"ה והר"ן בסוגי' זו ס"ל כשנשבית חייב בפרקונה כשיעור פירות שאכל מאז ולא נשבית אלא לאחר ל' יום ולרמ"י אם משמע אפילו כשלא נשבית לריך להחזיר פירות שאכל וכ"כ הרמב"ם פכ"ד : ג אבל תוספות יש לה אע"ג כשהיה בעלת מוס לו יש עליה נדרים והיה מקח טעות אין לה תוספות תירן הר"ן שאני מונין ומדרים דאין אדם נתפיים אאל כאיסור י"ל שאנדה שמא מפיסו מ"ם לא גילה לו ומיילונות שהיה ג"כ בעלת מוס ויש לה תוספות מסוס דלא ידעה שהיה מיילונית היינו למ"ד עד שיהיה בה כל סימני מיילונות מ"ל לא ידעה שאתקשה

נבעת

היטב

ג"כ נודר ואינו מקייס דמטעם נדר ושבועה לא הפסידה כתובתה אבל מ"מ היא בכלל מדברת עם כל אדם כיון שבעלה מקפיד על כך ופשביעה מ"מ . והב"ח כתב עליו וחין דבריו מוכרחים :

קמז ג) לה . והוספות שלים מה שמוסיפים על הסך שהכניסה יש לו דין נדוני' כמ"ש בנמוק

לי בנוסח דבת ר"ח לא כי' שייך כלל בזה"ז לדון בו כו' (ע"ש גם בדיים מה דסיים מר) ובסימן ק"ל אם פשיב לו בנתון רע"ק ז"ל דמדברי הרשב"א סכ"ל אין רחוים ואדרבה כמיומנות סימן קל"ב כ' כן דבעי מסיימן לכל מילי תולם לדיוק גם לדעתי רחוי להחמיר אף כשמעיינו רק בדבר הזה כי כמעיין ברשב"א שם יראה ללא סמך כ"כ על הסיעור זה ולא כ' כן רק לסניף ע"ש . ובכר כתב כן גם בסימן פ"ח ע"ש סיפא ופ"ל ס"ק ל"ח : (מב) אמר לה כיצו לביאה . אמ"א שכתבו דהא דפסק הרמב"ם שם דבעי דוקא סיוה לה כשעה פשיב לו בנתון רע"ק ז"ל דמדברי הרשב"א סכ"ל אין רחוים ואדרבה כמיומנות סימן קל"ב כ' כן דבעי מסיימן לכל מילי תולם לדיוק גם לדעתי רחוי להחמיר אף כשמעיינו רק בדבר הזה כי כמעיין ברשב"א שם יראה ללא סמך כ"כ על הסיעור זה ולא כ' כן רק לסניף ע"ש . ובכר כתב כן גם בסימן פ"ח ע"ש סיפא ופ"ל ס"ק ל"ח : (מב) אמר לה כיצו לביאה . אמ"א שכתבו דהא דפסק הרמב"ם שם דבעי דוקא סיוה לה כשעה

טורי זהב

סי' קמז [א] אבל בחייו אין לה דאא חייב להוציאה ואי יחיב לה מזונות תתעכב אצלו : [ב] לא אכיר בה בטור חשיב חייבי לאוין דחפסי בה קידושין כמו אלמנה לכ"נ כו' וכתב דחשיב נ"כ בת ישראל לכתוני וממזר ואחי"כ כתיב לא אכיר כו' וכתב בפרישה דאאי לא אכיר כו' לא קאי אבת ישראל לממזר דלא שייך לא אכיר בה אלא דוקא כשאאיש ראוי ואיא אינה ראויה שייך בה אכיר משא"כ בנתין וממזר שהוא אינו ראוי ואטור דנקט בת ישראל לנתין ולממזר יש לאם כתובה לשון חמשנה

חכמת

סימן קמז **סעיף א'** אבל יש לה הום' כ"כ עיין בא"מ סק"ל שמשמע מא"כ אם יש לה הום' וע' בהגלאה סק"ל שמשמע לה ממה שכ' לקמן אשם סיה לה נ"כ לא יהבה מזה אבל בא"מ מייתי כיהבה ובל דסיה יהבה והוה לה יהב ע"ל ואין לה מוס' כיון דאחיר אסורה ויפס סשיב ואני אומר להיפוך דלפילו אם רא"ת אין לה תוספת ע"ל כזה דומה למ"ש הרי"ף בשאלה שנשאת לכהן ונתנה לו כתובתה ואח"כ נתגרשה ונשאת לישראל ומת ה

בעת התשמיש ולמ"ד מד סימן מיילמות י"ל קודם הניסואין לא היה בה סוס סימן רק הסימן הוא שנתקשה בעת התשמיש גם י"ל לותו סימן מיילמות שהיה בה לא היה ניכר היטב וכן כתב הכי"י בסי' מ"ד וכללא הוא שלא הפסידה תוס' מלא כשהיא יודעת מחסרון והוא דבר שאין אדם מתפייס בו מלא מבתי קשה כשממנא דם בכל תשמיש למה אין לה תוספות הא היא מ"י ועיין בסי' מ"ז מ"ם בזה . וגרסה הוספ"ג שלים מה שמוסיפים על הסך שהכניסה יש לו דין כדולית כמ"ש לעיל בכמה מקומות וכתבו"רם"ק סי"מ לא כ"כ וכ"כ: ד ולפילו הם בעין הכה לדעת הרי"ף ורמב"ם כשהם בעין לריך להחזיר גם להרמ"ם י"ל דוקא כממנא כי אפי' כשהם בעין לריך להחזיר ועיין כ"י וגם כממנא לפי תירון אחר שכתב הרמ"ם י"ל מה שהוא בעין לריך להחזיר מלא הלואה מה שהוא לעולך פדיון מ"ל לגלס : ה וכל מה שאבד וכו' היינו סיעות הרמב"ם כפי פירושו מ"ם בפירוש משניות ליבב דברי הרי"ף מיירי הסוגיא כשהאבד או נגנב מלא בשאר נכסים כ"מ לריך לגלסומב"ם כשמכר כ"מ לריך לגלס אפילו הכי כשלא מחמת הגלס ולא מחמת מקח טעות לריך לגלסומב"ם מיירי כל הסוגיא מה שכלה מחמ' הסימות שנשתמש בהם לריך לגלס מכל לסיעות רש"י ותוס' והרמ"ם מיירי כל הסוגיא מה שכלה מלא כדין ומייבי לחזין ומיילמות דיכם בשאר נכסים כן ל"ב דבמיילמות אפילו מה שנשתמש בהם לריך לגלס ומה שאבד או נגנב ממ"מ מכסה כדין הוליא בפרקונה ומה שנשתמש בהם לריך לגלס ומה שאבד או נגנב ממ"מ

הוא שלין לך מוס גדול מזה ומאחר דק"ל טוברת על דת ומברותיה היינו נמלאו עליה נדריס או מומין אין להן תוספות ס"ס מוס זה אלא נדריס ובעל העיטור שלין זה דומה לשאר מומין דאתם היא יודעת במומין שלה ועליה מוטל לגלות אבל אבא גם היא לא היתה יודעת במוס זה ויש לה תוספות כמו ליילוני' ודעת הרמב"ס דאין זאת דומה לליילוני' דאתם יכול היילבודק'קודם שבא עליה בסימני ליילוני' וגם היא יכול ליבא תחתיו אם ירצה ולקיים פ"ו ע"כ גמר ומקבלה תוספו' אבל זו שאסורי לשמשו ולא ה' יכול לבודקה קודם לכנסי זו בכלל הנשים שאמרו עליהם יוצאת שלא בכתובה שאין להם תוספות כך גרסה דעת רבינו ויקר עכ"ל הסמ"ג: (ב) ולא תנאי מתנאי כתובה לא יתבאר דין מה שכלה ונשחת מן הקרן של ע"ב וכ"מ דבוצלה מכח מעשים שגרמו כנון עוברת על דת וכ"ב היוצאת משום שם רע דין הוא דאין לה אלא כלומ"ב קיימין אבל אשה זאת שאין עליה משום זה ואפילו תוספות יש לה לדעת הרמב"ן למה לא ישלם הבעל הקרן ממה שאבד ונגוב מע"ב ואין זה דומה ללא הכיר בה בחייבי לאוין דאתם היא הטעה אותו ואין כאן איסות כלל ולא זכה בע"מ וא"ל לשלם לע"ב שהרי היא נתנה לו רשות להיות אלא אבל לא קבל עליו לשלם רק כשהוא ברצונו והיא יודעה שתוכרח ליתן אבל כאן הסברה מותרת שישלם לה כל ע"ב כאלו לוה ממנה וכ"ש מה שבילה הקרן שלא ברשות וכן מלאתי בתשובת מהר"ם שנדפסו בתשובת הרשב"א סי' תת"מ בהתקלקלה תחתיו דיש לה בתובה וכ"ש לדוניא דהבעלת ליה דכיון דאוסף היא לא מקנסף מזה ורואה לאף אם היתה כן בתחלת נשואיה דאין לה בתובה מ"מ נדוניא דהבעלת ליה לא הפסידה דאע"ג דאוסף היא: (ג) ויוציא ולא יחזיר לעולם אפילו אם תתרצה ויעיין בסי' י' אם כתב פלוגתא בשולי' אחתו משום שאחר הכירה לו דוקא כדאמר לה מפני כך אני מוליכך וכפל דבריו אבל בשולי' אחתו משום שרואה דם אחת כתב לא יחזיר ובכתב המ"מ בשם הרמב"ן והרשב"א פ"י מהלכות אישות כתבו שלא היתה יכולה לשמש כלל שמעו כפירושו ויעיין כרי"ן שהקשה היכא מיירי לקלקול, הא לא מצי למימר אלו הייתי יודע שהוא כן לא הייתי מנרשך שהרי מחוייב הוא לגרשה ויתחייב לי שלין ב"ד כופין להוליך רק עליו מוטל להוליך הילכך יכול לומר אלו הייתי יודע שתתרפי הייתי שוהה מלגרש עכ"ל ולפי מה שיתבאר בסמוך שמותר להחזירה ע"י שלים ולילך תחלה בעדים ויחזיר: (ד) ומבעילה רחשובה בעדים ויחזיר בתחלה הדם שרואה הדם בתולים ואם אחר כך רואה ג' פעמים רצופין בלא נער שלין לחוש בדם בתולים ופסק אם נתחפה שדיהו אחר דם בתולין אז שמא גם בביאה רחשונה בתוך דם בתולים היה דם בידה וא"כ לא נתחפה שדיהו. ובתשובת מהר"ם פדוו"ח סי' ט' כתבו דגם בבתולה מיירי הרמב"ם ובעושם לא חמרי נתחפה שדיהו אלא בבעל פעם א' ולא אמרי': (ה) יוציא ויתן כתובה כולה. משמע דלריך ליתן לה אף התוספו', וגם הרמב"ם מודה להרמב"ן אבל בתשובת מהר"ם הנדפסים בתוך תשובת הרשב"א פסק דאין לה רק מנה מאתים ולא תוספו' דכל ביוצאת ממנו בע"כ דמיא לכתה מחמת טעמה דק"ל לחדעת' דתיפוק מיניה לא מוסיף לה וקשה מ"ש זאת מחייבי לאוין שלא הכיר בה והיא הטעתו לחעפ"י דאין לה כתובה אפ"ה יש לה תוספו' דכל שהקלקול לא בא מחמת מעשים לריך ליתן לה תוספו' ולמה תגרע אשה זאת שהיא תוספת בזה ואפשר שהדם בא מחמת מלבע שלו ולמה תפסיד תוספו' מאחר דיש לה כתוב, מכ"ש היה לחוי שיש לה תוספו' ואפשר דהמהר"ם מיירי שהוא היה רוצה להוליא' ורוצה להסרותה ע"י שלים והיא תובע, הגירושין דהכל יודעין וכו' דיכול לומר לה חדעת' למיפק לא הוספתי לך ולחי עדיין חפץ לשפות חולי יהיה לך תרופה וכמ"ש הרי"ן דאין ב"ד כופין להוליא רק שעליו מוטל לגרשה וכל שהיא תובעת הגירושין ולא הוא דומה לבתה מחמ' טעמה ואין לה תוספו' אבל בשאין ב"ד כופין להוליא וכן בחלמה לכ"ג ולא היא המבקשת הגע ע"כ לריך ליתן לה תוס' שלא ניזוק בנכסיו יהיה לו לדקדק טרם שנשא חולי אסורה לו מדרבנן או מדאורייתא אבל סי' לה מומין ונדרים דעלה דידה רמיא לגלות דא"ל לחיה אם ידע לה אם יש לה מומין ונדרים ע"כ אין לה תוספו': (ו) ע"י שלים בשאה אחת. כך הגי' בתשובת הרשב"א ולא ידעתי מה קאמר ומ"ש בשאה אחת וב"ד סי' קע"ז שפי' י"ב לא גרסינן לה ולע"ד ט"ס הוא וכ"ל בשכוה אחת כלו' דאמרי' המגרש אשה לא תשא בשכותה אבל זאת מותר להסרותה ע"י שלים בשכוה אחת אבל לא באחר אחת דדוקא בשבוי' הקילו באחר אחת כמעשה דר' זכריה שיחד לה בית באחרו כדאיתא בכתובו' דף כ"ד ע"ב ועיין בתשובת מהרי"ף סי' י': (ז) ע"ל בגרשה לכאורה היינו בקיום פ"ו ומ"מ קשה לאסור לו לעמוד בלא אשה (כדלעיל סי' ו' סעיף ח') ושוד לקמן סימן קי"ד פסק בסעי' י' אם אמר הריני שוכן בעדים אין שומעין לו ומכ"ש הכא דאשה היא בלי ויל דהיא הטותת דלקמן הוליל והיא בת תשעים יש לחוש שמא לא יצא אחרת ע"כ לריך לגרשה או יצא אחרת אבל אשה זאת שהיא בת תשעים ודאי לא יצא אחרת דחייבין לו לגרשה ועד שתזדמן לו אשה כרצונו ע"ל בגרשה ובבי להסרותה ע"י שלים ומשמע אם נשא אחרת פסיעה דע"ל בגרש זאת וכמו שפסק לקמן סי' קי"ד או יצא אשה הראוי, ליל אבל בתשובת מהר"ם פסק אם רוצה ליצא אחרת לריך לגרש זאת כדי שלא יאמרו זו אשתו וזו שוכתו ולא ידעתי מניין לו דהא בנשא אשה ואשה עבר שניים מתירין לו אשה אחרת ולא חיישינן שמא יאמרו זו שוכתו אפ"י דהיא בת תשעים מכ"ש הכא לריך יאמרו זו שוכתו הא לאו בת תשעים ופסק בשו"ע: ב ולא תנאי מתנאי בתחובה. וכ"מ ולע"ב שמכר הבעל או אם מנ"ש שלא כדין פסק בח"מ דלריך להחזיר לה משום דהיא כתוכם כמוס זה לף ע"ג דאין לה תוס' שאני תוס' דהיא ח"י לחוי' ממנו משא"כ להפסיד את שלא לא תפסיד. וע' ת"ם בסי' הקודם: ג ויוצי' ולא יחזיר לעולם אפילו אם תתרפי אח"כ דיש לחוש שיוי' לא ויאמר אלו הייתי יודע שתתרפא לא הייתי מנרשה. ומ"ג דאסור לדור עמה מ"מ י"ל לא הייתי מנרשה אלא שיתן ממתין כמ"ש בהר"ן וע' סי' ז' דיש אלו. וכנגיד וכר"ן מבואר פלוגתא, כזה אפי' מנרש אחם ולא אמר בשעת אחרת אלא שיוי' אם חיישין לשוי' כאלו. וכתב הר"ן הא דקאמר יוי' לא שיבפומו הב"ד לכך אלא שיון שא"י לשמש עמה מוטל עליו להוליי' אותה ונראה מ"ש דהב"ד אין כופין היינו על הגט אין כופין אבל כופין אותה שאל יוליו יחדיו דהא אסורה לו לפי זה מידם בב"ש בשם תשובת מהר"ם בשרולה לשרות עם זו אין לריך לנרשה: ד ומבעילה הרחשונה. כ"כ הרמב"ם פכ"ה היינו בחלמה אבל אם היא בתולה תלין בדם בתולים ואם רחתה ג"פ בכל התשעים ולא ה' קשה לה התשעים אז לא תלין בדם בתולים כיון שהיה בלא נער ויש לספק שמא מה שרחתה בביאות הרחשונות ג"כ לא היה דם בתולים אלא שהיה תמיד בעת התשעים או דילמא מה שרחתה בתחלה היה דם בתולים ועכשיו נסתחפה שדהו ורחתה מחמת התשעים ח"כ יש לה בתוב וכשבו' כמ"ש בסי' קע"ז דאם נתחפה שדהו אין לה אלא כלומ"ב קיימין אבל אשה זאת שאין עליה משום זה ואפילו תוספות יש לה לדעת הרמב"ן למה לא ישלם הבעל הקרן ממה שאבד ונגוב מע"ב ואין זה דומה ללא הכיר בה בחייבי לאוין דאתם היא הטעה אותו ואין כאן איסות כלל ולא זכה בע"מ וא"ל לשלם לע"ב שהרי היא נתנה לו רשות להיות אלא אבל לא קבל עליו לשלם רק כשהוא ברצונו והיא יודעה שתוכרח ליתן אבל כאן הסברה מותרת שישלם לה כל ע"ב כאלו לוה ממנה וכ"ש מה שבילה הקרן שלא ברשות וכן מלאתי בתשובת מהר"ם שנדפסו בתשובת הרשב"א סי' תת"מ בהתקלקלה תחתיו דיש לה בתובה וכ"ש דהבעלת ליה דכיון דאוסף היא לא מקנסף מזה ורואה לאף אם היתה כן בתחלת נשואיה דאין לה בתובה מ"מ נדוניא דהבעלת ליה לא הפסידה דאע"ג דאוסף היא: ב (ב) ולא תנאי מתנאי בתחובה שהרי אינה ראוי' לתשמיש ג (ג) ויוציא * ולא יחזיר ג) לעולם ד בד"א כשהיתה כך מתחלת נשואיה ד (ד) (מ) ומבעילה ד) ראשונה ראתה דם אבל אם אירע לה חולי זה אחר שנשאת נסתחפה (פי' מן מדוע נסתחף תביך כלומר נפסדה ונתבדה למזלך) שדהו לפיכך אם בעל פעם אחד ולא מצא דם ואח"כ חזרה להיות רואה דם בכל עת תשמיש (ה) יוציא ויתן ה כתובה ה) בולה ולא יחזיר עולמית:

הגה ג) ע"ת דאם היתה רולה ליתן תחרת ורולה לשרות עם זו ו) ע"י ו) שלים ז בשנה מ' ולא ילך תללה תלת בעדים ז ז) ד) מ"ל ז) לנרשה (ב"י בשם תשובת הר"ם וכן הוא בתשו' הרשב"א סי' תת"ס) וכ"ם אם זאתה תחזיו דתאוסף ליה ה (ח) (ג) דשרי מ) בשה"ג (שט):

אשה

קלת סימנים אין מוטל עליה לגלות לו שהיא ליילונית כיון דאפשר דהיא ליילונית והוא היה יכול לבדוק בקלת סימנים אז מפשיד הוא ומייבי לחזיר ושאר מיסוריס דהוא היה יכול לחקור והיא שברה שמא תפייסו מ"ה יש לה תוס' לפי זה לא פליג התניד על דברי הר"ן שבחתי בסי' הקודם. מיהו לדעת הרמב"ן ובשיטור חם נמלי דם יש לה תוס' ומדמיס לליילונית כיון דהוא מ"ו וכן משמע מהטור ועי' בתניד פ"ה שב' ג"כ בשם רמב"ן ושיטור דס"ל ליילונית היא מ"ו דהיא ליילונית והיינו כמ"ש בסי' הקודם ובח"מ מחריך בחתם ועי' בסי' קפ"ז דיים הללו דק"ל כל הנמלי' דם שמוך לביתם מסורה לבעלה ולכאורה ס"ל לף לעניו ממון דיכם כחלו רחתה בעת התשמיש ואין לה כתובה ות"ב תע"ג דפסק הוא שמא לא רחתה בעת התשמיש מ"מ עכ"פ היא מסורה לו מח"ת הספק מ"ב חיכם יכולה להולי' ממנו משא"ב להפסיד את שלא לא תפסיד. וע' ת"ם בסי' הקודם: ג ויולי' ולא יחזיר לעולם אפילו אם תתרפי מח"ב דיש לחוש שמא לא ויאמר אלו הייתי יודע שתתרפא לא הייתי מנרשה. תע"ג דאסור לדור עמה מ"מ י"ל לא הייתי מנרשה אלא שיתן ממתין כמ"ש בהר"ן וע' סי' ז' דיים אלו. וכנגיד וכר"ן מבואר פלוגתא, כזה אפי' מנרש אחם ולא אמר בשעת אחרת אלא שיוי' אם חיישין לשוי' כאלו. וכתב הר"ן הא דקאמר יוי' לא שיבפומו הב"ד לכך אלא שיון שא"י לשמש עמה מוטל עליו להוליי' אותה ונראה מ"ש דהב"ד אין כופין היינו על הגט אין כופין אבל כופין אותה שאל יוליו יחדיו דהא אסורה לו לפי זה מידם בב"ש בשם תשובת מהר"ם בשרולה לשרות עם זו אין לריך לנרשה: ד ומבעילה הרחשונה. כ"כ הרמב"ם פכ"ה היינו בחלמה אבל אם היא בתולה תלין בדם בתולים ואם רחתה ג"פ בכל התשעים ולא ה' קשה לה התשעים אז לא תלין בדם בתולים כיון שהיה בלא נער ויש לספק שמא מה שרחתה בביאות הרחשונות ג"כ לא היה דם בתולים אלא שהיה תמיד בעת התשעים או דילמא מה שרחתה בתחלה היה דם בתולים ועכשיו נסתחפה שדהו ורחתה מחמת התשעים ח"כ יש לה בתוב וכשבו' כמ"ש בסי' קע"ז דאם נתחפה שדהו אין לה אלא כלומ"ב קיימין אבל אשה זאת שאין עליה משום זה ואפילו תוספות יש לה לדעת הרמב"ן למה לא ישלם הבעל הקרן ממה שאבד ונגוב מע"ב ואין זה דומה ללא הכיר בה בחייבי לאוין דאתם היא הטעה אותו ואין כאן איסות כלל ולא זכה בע"מ וא"ל לשלם לע"ב שהרי היא נתנה לו רשות להיות אלא אבל לא קבל עליו לשלם רק כשהוא ברצונו והיא יודעה שתוכרח ליתן אבל כאן הסברה מותרת שישלם לה כל ע"ב כאלו לוה ממנה וכ"ש מה שבילה הקרן שלא ברשות וכן מלאתי בתשובת מהר"ם שנדפסו בתשובת הרשב"א סי' תת"מ בהתקלקלה תחתיו דיש לה בתובה וכ"ש דהבעלת ליה דכיון דאוסף היא לא מקנסף מזה ורואה לאף אם היתה כן בתחלת נשואיה דאין לה בתובה מ"מ נדוניא דהבעלת ליה לא הפסידה דאע"ג דאוסף היא: ב (ב) ולא תנאי מתנאי בתחובה שהרי אינה ראוי' לתשמיש ג (ג) ויוציא * ולא יחזיר ג) לעולם ד בד"א כשהיתה כך מתחלת נשואיה ד (ד) (מ) ומבעילה ד) ראשונה ראתה דם אבל אם אירע לה חולי זה אחר שנשאת נסתחפה (פי' מן מדוע נסתחף תביך כלומר נפסדה ונתבדה למזלך) שדהו לפיכך אם בעל פעם אחד ולא מצא דם ואח"כ חזרה להיות רואה דם בכל עת תשמיש (ה) יוציא ויתן ה כתובה ה) בולה ולא יחזיר עולמית:

הגה ג) ע"ת דאם היתה רולה ליתן תחרת ורולה לשרות עם זו ו) ע"י ו) שלים ז בשנה מ' ולא ילך תללה תלת בעדים ז ז) ד) מ"ל ז) לנרשה (ב"י בשם תשובת הר"ם וכן הוא בתשו' הרשב"א סי' תת"ס) וכ"ם אם זאתה תחזיו דתאוסף ליה ה (ח) (ג) דשרי מ) בשה"ג (שט):

אשה

קלת סימנים אין מוטל עליה לגלות לו שהיא ליילונית כיון דאפשר דהיא ליילונית והוא היה יכול לבדוק בקלת סימנים אז מפשיד הוא ומייבי לחזיר ושאר מיסוריס דהוא היה יכול לחקור והיא שברה שמא תפייסו מ"ה יש לה תוס' לפי זה לא פליג התניד על דברי הר"ן שבחתי בסי' הקודם. מיהו לדעת הרמב"ן ובשיטור חם נמלי דם יש לה תוס' ומדמיס לליילונית כיון דהוא מ"ו וכן משמע מהטור ועי' בתניד פ"ה שב' ג"כ בשם רמב"ן ושיטור דס"ל ליילונית היא מ"ו דהיא ליילונית והיינו כמ"ש בסי' הקודם ובח"מ מחריך בחתם ועי' בסי' קפ"ז דיים הללו דק"ל כל הנמלי' דם שמוך לביתם מסורה לבעלה ולכאורה ס"ל לף לעניו ממון דיכם כחלו רחתה בעת התשמיש ואין לה כתובה ות"ב תע"ג דפסק הוא שמא לא רחתה בעת התשמיש מ"מ עכ"פ היא מסורה לו מח"ת הספק מ"ב חיכם יכולה להולי' ממנו משא"ב להפסיד את שלא לא תפסיד. וע' ת"ם בסי' הקודם: ג ויולי' ולא יחזיר לעולם אפילו אם תתרפי מח"ב דיש לחוש שמא לא ויאמר אלו הייתי יודע שתתרפא לא הייתי מנרשה. תע"ג דאסור לדור עמה מ"מ י"ל לא הייתי מנרשה אלא שיתן ממתין כמ"ש בהר"ן וע' סי' ז' דיים אלו. וכנגיד וכר"ן מבואר פלוגתא, כזה אפי' מנרש אחם ולא אמר בשעת אחרת אלא שיוי' אם חיישין לשוי' כאלו. וכתב הר"ן הא דקאמר יוי' לא שיבפומו הב"ד לכך אלא שיון שא"י לשמש עמה מוטל עליו להוליי' אותה ונראה מ"ש דהב"ד אין כופין היינו על הגט אין כופין אבל כופין אותה שאל יוליו יחדיו דהא אסורה לו לפי זה מידם בב"ש בשם תשובת מהר"ם בשרולה לשרות עם זו אין לריך לנרשה: ד ומבעילה הרחשונה. כ"כ הרמב"ם פכ"ה היינו בחלמה אבל אם היא בתולה תלין בדם בתולים ואם רחתה ג"פ בכל התשעים ולא ה' קשה לה התשעים אז לא תלין בדם בתולים כיון שהיה בלא נער ויש לספק שמא מה שרחתה בביאות הרחשונות ג"כ לא היה דם בתולים אלא שהיה תמיד בעת התשעים או דילמא מה שרחתה בתחלה היה דם בתולים ועכשיו נסתחפה שדהו ורחתה מחמת התשעים ח"כ יש לה בתוב וכשבו' כמ"ש בסי' קע"ז דאם נתחפה שדהו אין לה אלא כלומ"ב קיימין אבל אשה זאת שאין עליה משום זה ואפילו תוספות יש לה לדעת הרמב"ן למה לא ישלם הבעל הקרן ממה שאבד ונגוב מע"ב ואין זה דומה ללא הכיר בה בחייבי לאוין דאתם היא הטעה אותו ואין כאן איסות כלל ולא זכה בע"מ וא"ל לשלם לע"ב שהרי היא נתנה לו רשות להיות אלא אבל לא קבל עליו לשלם רק כשהוא ברצונו והיא יודעה שתוכרח ליתן אבל כאן הסברה מותרת שישלם לה כל ע"ב כאלו לוה ממנה וכ"ש מה שבילה הקרן שלא ברשות וכן מלאתי בתשובת מהר"ם שנדפסו בתשובת הרשב"א סי' תת"מ בהתקלקלה תחתיו דיש לה בתובה וכ"ש דהבעלת ליה דכיון דאוסף היא לא מקנסף מזה ורואה לאף אם היתה כן בתחלת נשואיה דאין לה בתובה מ"מ נדוניא דהבעלת ליה לא הפסידה דאע"ג דאוסף היא:

באר

גמ"ג: ב) הכתובה. ומ"ש ומל"ב שמכר הבעל לו מה שכלה מיימ שלא כדין פסק הא"מ דלריך להסזיר לה משום דהיא כתוכם במוס זה אמ"ג לחין לה תוס' שאני תוס' דה"ל פ"י להולי' ממנו משא"כ להפסיד אח שלא לא תפסיד אח"כ יש לה תוס' אבל אם היא בתולה ג"פ בכל התשעים ולא ה' קשה לה התשעים אז לא תלין בדם בתולים כיון שהיה בלא נער ויש לספק שמא מה שרחתה בביאות הרחשונות ג"כ לא היה דם בתולים אלא שהיה תמיד בעת התשעים או

היטב

דילמא מה שרחתה בתחלה היה דם בתולים ובכ"ו נסתחפה שדהו ורחתה מחמת תשעים ח"כ יש לה בתובה כיון ח"י ס"ם: ה) כולה. משמע אפי' תוס' ובתשו' מהר"ם פסק דים לה בתוס' שאני תוס' דהיא ח"י לחוי' ממנו תאים שיש לה בתובה כיון ח"י ס"ם: ו) דשרי בכה"ג אבל אם אמר הרי את מקודשת לי אם לא אעשה כך וכך ולא עשה אינה מקודשת דלא חלו תנאי כתובה אלא בדבר שבממון ולא בדבר שבגוף ועיין ח"מ סי' מ"ב ס"ב ובב"ש שם ס"ק ל"ב: ז) לגרשה. כתב בתשו' מהר"ם בכתובה בשהו ורחתה מחמת תשעים אז לא תלין לה תוס' ועיין ח"מ סי' ס"ו ס"ק ל"ב: ח) דשרי בכה"ג משמע דוקא

באר הגולה

מחתו מן התורין המזכרים ס"ס ג שם בכריו ונמרח * אפי' בכדרס ותחקו, שם בגמרא וזיימיו לעיל סי' ר"ח סעיף ל' ד זה פשוט מדין שחשם שהולדו בם מומין משכח כתוכות דע"ה ס"ח שכל שתירש לה אחר ניחותין

הגהות רע"א

כ"כ וכן בים לה מכות ופלגיס שחי' לעבול משכ"ן מ"ח סי' מ':

שי למורה

סי' קי"ן ס"א בחב"ח דברי בכה"ג. כ"כ עב"ם מ"ם בשם מחוספת ניעין פ"ע וס"ם דכחתי שכ"כ בחוספת שם אבל זה לטירושלמי אבל ס"ם דיבן דף פ"ח מבואר לסיפך ופחוש, שם וכחדושי הרשב"ח שם וע' בירושלמי פרק שזורק כ' טוב וכף"ם שם חתם על הרשב"ח משמבל בשם דילן מבואר לכיפך וגם דברי חחוס' דף פ"ם קלת חימה פ"ם ודוק ופחוי יבחות דף ל"ו ב' ד"ה ולא וברח"ם שסובב"ם לקחוסי' קחי"ד סק"ד ולע"ב:

ביאור הגר"א

חוספות. כמ"ש בכתובות קי"ח ע' וכשיט כו' ואף לפי המפרשים בסכיחו בגמלאו בה חומין חו מדיים דחין לה בחובה כמ"ש ברח"ם שם וש"ם וש"ל סימן קטי"ו ס"ה וכ"כ הטו' בשם סיש לה חומין שלין לך מוס גדול מזה ובמ"ש בשם הרשב"ח וכע"ה כתב דיש לה חוספות ומחחי לה לחיילונית וכחב המ"ח דהמ"ם ס"ל דלא דמי לחיילונית דהיה יכול לבודקה וגם יכולה שתשחמט ויצא מחרת אם לא קיים ס"ו משל"ח סי' ב: ו"ח דלא כו'. ברחם שלמד מספ"ב דכתובות ד"ו ב' תלח ותמצ"ב וכ' שם מ"ח לא דמי לחיים הו"בזנחים כ' ב' ד"ה סחם כו' ואפילו זיכחם כו' דשם מחים ליה וז"ם הרב וכ"ם שם כו': ד) ח"ל לגרשה. מל"ב כחב מחחת שבאה כמ"ם בשם הבעי לבל שם רולה ליצא אחרת אפילו רבח שם לחחר ומח כו'. דכאן שו לחסורה ילחתרו זו לעשות וזו אשתו שם:

פתחי תשובה

(ח) ומבעילה רחשונה שבכ"ם מ"ם ואם רחתה ג"פ ולא ה' וקשה לה כו' ויש לספק כו' ויעיין שם' כית מחיר מ"ם בזה: (ב) דשרי בכה"ג שבכ"ם בב' ל"ד בכה"ג אלא אפילו יכולה להיות בעיחו כו' וכ"ם כחב בזה אלא קשה ממה שכחב בשו"ע בחחי' ס"ב ס"ג שכ' שלין בחחת מהשחי' ואפילו יש לה בנים ואין בחחת אלא אחת ומחמת זה אסורה לישא אחרת עכ"ל ומשמע דאפילו יש לה בנים אין לה חלופה ואפילו הכי אסור לישא אחרת ואפשר דשאני הכא דאיכא מיחוש שמא יחמיר עליו ולא יחן לו גט וכמ"ש הרמב"ם פ"ב מהלכות גירושין ה"כ ואפשר דלא חיישינן לזה אלא בשאין לה בנים כלל ומ"ש בשם הרשב"ח וכע"ה כתב דיש לה חוספות ומחחי לה לחיילונית וכחב המ"ח דהמ"ם ס"ל דלא דמי לחיילונית דהיה יכול לבודקה וגם יכולה שתשחמט ויצא מחרת אם לא קיים ס"ו משל"ח סי' ב: ו"ח דלא כו'. ברחם שלמד מספ"ב דכתובות ד"ו ב' תלח ותמצ"ב וכ' שם מ"ח לא דמי לחיים הו"בזנחים כ' ב' ד"ה סחם כו' ואפילו זיכחם כו' דשם מחים ליה וז"ם הרב וכ"ם שם כו': ד) ח"ל לגרשה. מל"ב כחב מחחת שבאה כמ"ם בשם הבעי לבל שם רולה ליצא אחרת אפילו רבח שם לחחר ומח כו'. דכאן שו לחסורה ילחתרו זו לעשות וזו אשתו שם:

מורי זהב

בכא זרעה פסוק משא"כ בחייבי לאוין דפוסל זרעה ע"כ היא אינה מרגילתו לעבירה אלא הוא מרגילה עכ"כ קנסוה רבנן דעשו חיזוק לדבריהם בשניה שהיא מדברי סופרים יותר מחייבי לאוין שהוא מדאורייתא:

אבן העזר קיז הלכות כתובות

וסתירה מוסרים לו שני ת"ח שמע יבמ עליה בדרך ואפשר שם מכתי ספק הוא שם זמתה ומינה מתוסה לו כ"כ: ט שמינה רחוקה למיס ע' תשו' רמ"ך שם וכס' כ' סי' ל"ו דלמ' תרי גווני מינה רחוק שם מחמת כתב הוי כמיילות דמתקשת בעת התעמים ויש לה תוס'. ואם רחמה לר דמינה רחוק לתעמים אין לה תוס' וכזו ליכא פלוגתא כיון דמינה רחוק לכיתה מינו מותן לה מתנה: י ולא תוס' עיין במ"מ ועיין בסי' הקודם: יא המשתנת במקום תמיד לאו דוקא תמיד בכל לילה ועיין בד"מ מהריך בזה ומבואר בתשו' רמב"ן שם היתה יושבת עם הסכיתות הוי כמוס בגלוי: יב שהיא מלורעת ל"ד מהכהו ד' מרחות וגעיס דכתיבו בקרא חלת ס"ה שמין וכיוצא בזה. וכתב במ"מ מפסר שם היתה מלורעת או בעלת בכפה קודם המירוסין אף ע"ג דנתרפאת הוי מוס כי יש לחוש שמא תחזור ותהיה מלורעת ולכלורה לא משמע כן מס"ש דחל"כ למה לו מחלק בין מכה לרופא דחמי רופא דיש לחוש שמא תחזור למוס ומפסר בס"ם קמ"ל שפילו שם ידוע דריפא לותה ולא תחזור מ"מ מינה מקודשת כי מחוסה לו וע"ש בתוס' ועיין סי' ל"ט: יג ושם יש שם מרחץ וכו' שפילו קודם מרוסין מינו בודק ועיין סי' ל"ט בהכפה שקבוע זמן לא משני מרחץ: יד כגון שלבע יתרה מז שפילו שם היה בבית בעלה לריך להביא רואים שהכ להכיה רואים ס"ד בעל דקי"ל אין מדם בתולים בלא ביאה אפי' בשהיה כמה שנים ומתפיים בשומין שכן לריך להכ להביא רואים משום דחמרינן כאן בעלה להביא רואים שמקומו היה מקח טעות ושם היה כונסת שפילו שם היה בבית אלא שהיה הוא וכל בני העיר יודעים שבתולים היו ואין מדם בתולים אין ראיה שהרי אפשר שנתרפאו ע"י רפואות ואין לחוש לזה שהרי אפילו בשהיה שנים אין לחוש שמא נתרפאו ע"י רפואות שהרי הרופאים אומרים שאין רפואה לדבר זה ואפילו בשהיה ל' יום

משום שהאב טוען שמת למחר לירושין נולדו ועליו להביא ראיה ואף שהבת טוענת ברי לה מהני ברי דידה מאחר שכתובתה לאביה וכשנכנסה לרשות הבעל אז כתובתה לעצמה ואז מהני טענת ברי דידה וכתובתה בידי הבעל להביא ראיה מכל מקום כשהאב טוען ברי אף שהיא ברשו' האב מביא הבעל עדיין להביא ראיה וקשה הבת בוגרת שכתובתה לעצמה מקשינן עדיין בבית מביא מהני ברי דידה ועל הבעל להביא ראיה ועיין ברמ"ם פ' המדיר שכתב דאין כ"ז אם רצה לכך אבל אם והתרכתי בזה בלימודי להר"ם:(טז) דאם הגיע זמן ליכנס וקשה להא בגמרא פ' חעפ"י דף כ"ז ע"ח וע"ב מכן במשנה דאשה כשהגיע הזמן מוכלת בתרומה, זו במשנה דאשה כשהגיע ב"ד שלאחריהן למרו אין האשה מוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה ומפרש בגמרא הטעם משום שמפון (פ' שמא תמלא הם מום ונמצא קידושי טעות וגמלא שאכלה זרה תרומה) ומקשינן דבדיקת חוץ שבדקה ביה קרוכותיו לא שמה בדיקה ואכתי חיישינן לשימפון ויהיה מקח טעות ותיקו בדיק עד שתתייחד עמה הוא עצמו ובדקה וא"כ אין בדיקה כאן כשהגיע זמן הוי כנכנס לחופה ואף על גב דבשעת הכנסה

כד לחכל משום שאר מומין וכו'.ולריך לקיים שאר כסות מכל שונא אין כופין אותו להוליד בני שמואה אע"ג שידע ממומי' ומחיל מ"מ השתא מחוסה בעיניו ול"י לקבל. ואין כופין אותו להחזיר לה הקדושין כיון דהיה מעכבת ואינה רוצה לקבל הגט ופ"ת סוסס ק"ן. ונראה דהייני במומי' שעולר בה או שידע מהם אבל אם היה בה מומין והוא לא ידע י"ל דכופין אותה כיון דעשתה שלא כהוגן כמ"ש בתשובת הרמ"ם כלל ל"ה אם הוא עשה שלא כהוגן וקידש ברמאות כופין אותו ס"ה לכופין אותה: כה ורוצה לגרשה ולתת כתובתה משמע אם אינה מחוסה עליו אפי' אם רוצה ליתן לה הכתובה מ"י למעט ממנה שכ"ו ומזה רואה לו בתשובת מהר"ם מזרחי וכ"מ בסי' ע"ז גם משמע אם אינו רוצה ליתן לה הכתובה כופין אותו להיות עמה וכן מדויק בח"מ. וקשה אין אפשר לכופו להוליד בני שמואה וים רגליס לדבר דהיא מחוסה עליו :

קיח א בכח התקנה וכו' התקנה היתה שאם בתובתה מרובה מחלי הנכסים אין לה אלא חלי הנכסים וחלי אחר ליורשים ובעל חוב נובה חובו מחלק היורשים וחפילו אם ויתרו היורשים לאלמנה שתטול כל הכתובה אין שומעין להם לחוב את הבעל חוב ואם התקנה היא שהגבירה ביד היורשיסלסלק לאלמנה הכתובה או ליתן לה חלי עזבון ויש כאן ב"מ יכולים ליתן לה כל כך הכתובה כדי להפסיד לב"מ ועיין סי' קי"ג : ב אבל לא בגדי חול. מע"ג בסימן ל"ט מבואר לאלמנה שאין לה בגדים שלא של חול שחלי הכל היינה נוטלת אלא חלי עזבון אפילו היו מוכנים לכתובה לכן אין שמין בגדי חול כן כתוב בפרישה : ג תנאי הטיור וכו' סי' ק"ס אם הניח בעלה יורש וכו' עיין ב"י סי' ק"ס אם נפרעה מהקרקעות בתחלה ואח"כ נמכרו הקרקעות ונמצא שנפרעה יותר מחלקה ביורשים אם חוזרין ונוטלין מהלוקח ואם לא נפרעה כלום ואין לו כלום ואין לו אלא מה שנשאר ביד היורשים ואם נפרעה יותר מחלקה ביורשים אם חוזרין ונוטלין מהלוקח ואם לא נפרעה כלום ואין לו כלום ואין לו אלא מה שנשאר ביד היורשים ואם נפרעה כדי ח

מצטו לריך הבעל לברר כמה מייב דליכו מלמן בכולמתו לחוב ליורבי מלמה בלא מינו: (י) אם תנבטו ילקח בהן קרקע וכו' מע"נ דבעל הביותן מתנה לאלמה קנתה ואין הבעל מוכל פירות הייבו כמה שנותן לה אחר ניסומין מבל מתנה שנתן לה קודם שנשאה מיד שנשאת נעשו כ"מ והבעל מוכל פירות:

(יא) מינו גובה ממנה דמ"ח לגבות מב"מ דיב לבעל בהן פירות ואם נאמר למוכרו בטובת הנאה בל לגבי בעלה ודאי מחלה במ"ם מ"ז: (יב) לותה קודם שנשאת גובה ממנו מבמע דהב"מ גובה בל חובו משט"ח זה דהבעל לריך לבלם לו מדר' נתן וב"ב הרמ"ם בפסיטות בן ודאי מנבין מבטר נדוניא שים לה על בעלה דבטרא מיקרי נבסי וקבה דלמה יהיה בח הב"ח יותר מבח האשה ואלו האשה רוצה לגבות מבעלה החוב לריבה היה לקנות קרקע בדי שהבעל יאבל פירות ואלמתא דהבי נתן לה מתנה קודם הנשואין ולא למבתי היא שיברע ולבללת הקרבמב"ם לשום חוב שלה ובאמת דבדי הרמ"ם בחשובה היא לפרש מ"ם דבטר מיקרי נבסי ואותיו טבר נדוניא לב"ח ועב"פ לריך הב"ח להמתין עד שתחלמן אז עד שתגרש דלא עדיף ממנה והיא היא יוצה למחול החוב לבעלה דבל שבעלה משועבד לב"ח מדר' נתן אין בח בידה למחול דהבעל משועבד לבעל חוב במו שמשועבד לה אבל לגבות מן הבעל הקרן בטובה מתחיו זה לא שלה על דעת הרמ"ם אבל דברי המחבר בשמלחר לשולבטור סי"זה ס"ק ב"ג שמחלק בין אם טר נדוניא עומד לגבות בבל שעה שירלה אמו ב"ח המוקדם נוחה ואם אין עומד לגבות רק בשתתחלמן ב"ח נוחה ממנו ולא ידעתי לפרש בין הטומלים דהא לף אם עומד לגבות בבל שעה שתרלה אינו רק בבסי מלוג ואין לה חלק בקרן רק בשתתחלמן: (יג) לותה ימבורהו ב"ד בטובת הנאה. ט"ס ים בחבמ"ם הרב בהג"ה בשמולחמ"ז וכן הוא בטור בב' ולא ממרו שתבחור טבר נדוניא, בטובת הנאה שאם תתחלמן או תתגרש שיבול לגבות מבעלה החוב לריבה דבי שהבעל יאבל פירות ואלמתא דהבי נתן לה מתנה קודם הנשואין ולא למבתי היא שיברע ולבללת הקרבמב"ם לשום חוב שלה ובאמת דבדי הרמ"ם בחשובה היא לפרש מ"ם דבטר מיקרי נבסי ואותיו טבר נדוניא לב"ח ועב"פ לריך הב"ח להמתין עד שתחלמן או עד שתגרש דלא עדיף ממנה והיא היא יוצה למחול החוב לבעלה דבל שבעלה משועבד לב"ח מדר' נתן אין בח בידה למחול דהבעל משועבד לבעל חוב במו שמשועבד לה אבל לגבות מן הבעל הקרן בטובה מתחיו זה לא שלה על דעת הרמ"ם אבל דברי המחבר בשמלחר לשולבטור סי"זה ס"ק ב"ג שמחלק בין אם טר נדוניא עומד לגבות רק בשת

ר' טרפ"ת בתשו':

הגהות רע"א

ס' יש בלח ולר קיימת . כ"כ ואס פ"יחס זרע קיימת.ב' תשובת למלה ליפופא סי' ל"ב דאקרי ז"ק ובכפל יורם בכל :

ג] ח"מ חות כ"ג ופפקתי דכל בגדי בכלה. כ"כ וכ"כ בתשובת מהר"ם בר ברוך סי' מתקל"ד שיחזיר שיהיה כמהניה ואכשיני אמה ובמהר"ם רוטינבורג סי' כ' דבסוף ספר פ"ל כתב דבאתר שכא שניי' יחזיר תלי רבן לגבי מנגדים :

חכמת שלמה

סעיף יש בכנ"י ואס לח מתו בכח אלא בבן רק נהרגו או כשמתרו ר"ל דלא שייך בזה דין מתניס וכו' כ"כ מיין בתתרוצים בטעמא לזה דכאמה דלא שכיח ליכא לומדנא פ"ק ובכאה יש לי כדאות רתי' לזה מפ"ק דמס' שבועות די"ל בשוגגין דאתר תמידין וכו' דפריך שם מפשיר יוסי"כ שאכלו וכו' ומשני שאני תבודין דלא שכיחא וכו' ותי"כ שם כרי אין בכ"ד מתניו בפירוש רק מכח לומדנא דלבו כדאתרי' שם לב כ"ד מתכ' עליכם ומוכח דלא שייך לומדנא על דבר דלא שכיח ודוק :

ביאור הגר"א

בכנ"י : כא) תבל אס כו' . כ"מ מהטוספתא כ"ל דוקא שתפסו בתפשו או בע"מ ולכן נקט דוקא מעלטלים דנקרקע אין שייך תפיסה דמחזקת היורשים קיימת וכן כתב בכנ"י תבל מ"מ וב"מ לא כתב כן אלא שם ושם : כב) התחה כו' כמ"ש בכתובות פ"ע כ' המגרש כו' שפ"ד כתובתה כולי : כג) תקנת חו"ס סי' . כ"כ הרא"ש ומהרי"ו תבל מהרי"ל סימן ס"ד מולק וע' בתשו' ס"י סימן כ"ב : כד) י"א כו' וי"ל כנמי' סוף' סוכה' לישות סוף סימן ל"ה : מורי ר' מאיר ז"ל אמר להחזיר ממון למי שנתנו ובכה נדולי הקהלות ורחשיבה כולם כתתר הפירו שבתקנה ובתכנה פשוט שאוך שנתנים מחזירין מני מה שבניים לאניו או לקרוביו ובתרדכי ובנ"י פ"ד ס"ע בד"ה ומיהו כ' ומלתתי שכ' ר"ח כו' לה לו ליורשים כו' וכן בתרי ר' מאיר כלי' : כה) ותין תילוק כו' . תכ"ד סי' שכ"ח בשם פנ"מ שקבלתי/התקנה:

פתחי תשובה

(ב) בתתנות שנתנו לחתן . שבה"ט ותיין נס' ב"מ מזה ותיין בשו"ת כנתון מהרי"ם זלמן ז"ל מלחתי ס"ם כזה :

טורי זהב

משמע אפילו קנין לא מהני ובסי' קע"ו לא משמע כן ע"ש בהג"ה :[ך]על דעת תנאים **ראשונים** עיין **מה** שכתבתי בסי' קי"ד סעיף י"א :

[ז] בירושה שנפלה . וכן בנכסי מלוג שלה כן כתב בתשובת **מראי"ש** כלל ח' ובתשובת מהרי"ל סי' ס"ד כתב ע"ש רבינו יקיר **הקהלות** תקנת **הקהלות** אפילו בנ"מ ותמהני על רמ"א שלא הביאו :

[ח]שחורין לנותני הנדוני' כו' מחלוקת זו **היא** ובתשובת ממון ח' אישות סי' כ"ו וז"ל תקנת ר"ת נתנא היכא **שמחת חבת** תוך **שנתת** שמחזירין יורשיה כל **מה שהכניסה** ומנהג **הקהלות** אם **מתת** תוך שנתיים מחזירין ליורשיה ומורי נתן הנדוניא וחוצרכו לחחזיר לו **מה שנתן** ולא לאביה ויש נוהנין להחזיר **החצי מה שהכניסה** אם נפטרה בשנת שניה וכ"כ בתקנ' **הקהלות** עיין לקמן סי' כ"ה עכ"ל ובסי' כ"ח שם כתב וז"ל מורי ר"מ אמר להחזיר **הממון** למי שנתנו כדאיתא בעיל סי' כ"ו בסופו **וחנא** נדוכי **הקהלות** וראשיהם כולם **העידו שהתקנה שהמנהג פשוט** שתוך שנתיים מחזירין **החצי מה שהכניס** חזוב **המת**. לאביו או לקרוביו עכ"ל ובתשובת **תרא"ש** כלל נ"ד כתב בשאלה א' כתב שם מתקנת ר"ת ז"ל להחזיר **הנדוניא** לנותנו או ליורשים כן בתשובה שם לתקנת ר"ת ז"ל דהיכא **שמחת** תוך **שנתת שהבעל** מחזיר נדוניא לאביה או ליורשים ובמרדכי פ' **נערה שנתפתתה** זכר נ"כ כו' או ליורשיה **וחנא** צריך טעם למ"ד ליורשים **בשלמא** למ"ד לנותני **הנדוניא** טעמם דכי היכא דאם אביה חי **וחוא** נותן **הנדן** דתקן ר"ת לעקור נחלת **הראויה** דחיינו **הבעל** ונתנוהו לאאב משום קללות **הפסוק** ותם לריק כתכם דחיינו שאבד בתו ואבד ממונו ח"נ שייך לומר כן בנותן הנדן אף שאינו אביה אלא למ"ד ליורשיה קשה **שובה** למה עקרו **הנחלה** בלי טעם דחוא **הבעל** דאם **הממון** שלה **ממילא** בעל

הגה ואפי' אין כאן רק כדי קבורה היא גופתה כתובתה כ והוא נקבר מקופה יג) של לדקה (תשו' הרא"ש כלל מ"ו והנהות מיי' פ' י"ז ותשו' הרשב"ן סי' ס"ד והרשב"ץ סי' תלף ק"ג) **בא**) אבל אס תפסו היתומים מטלטלין וקברו תוכו ס"ל ג] לצלם (ריב"ש סי' ק"ד) :

יש ר כב) **המתנה עם בעלה בשעת נשואין שאם תמות תחתיו בלא ולד קיימא יהא שליש נדוניתא ליורשיה וגירשה והחזירה סתם בא**(כב) [ו] על דעת תנאים ראשונים החזירה :

הגה כג) תקנת קהלות חו"ס שתו מוהנין בזמן הזה בגדוניית מתניס כמו שנתבאר לעיל סוף סי' כ"ד י"ל שהתקנה לא נתקנה **כב** (כב) רק בגדוניא אבל לא [ז] בירושה שתפלה לתשה בעודה בתתיו (תשו' הרא"ש כלל כ"ד) **כג**) **כג** (ג) וכן בתתנות שנתנו טו) לחתן ובזמן שהכניסם מוחזק מכח התקנה (**כד**) **כד**) י"ל [ח] שהוחזק לנותני הנדוניא (תשו' מיי' להלי' מיתות וכן משמע ל' התקנה) וי"ל ליורשים (תשו' מיימוני ל' ה') **כה**) **כה** וכן מנהג טז) הקהלות ומיו מילוק בין תם התב נותן הנדוניא תו מחזיר (ת"ה סי' שכ"ח) תבל

לרשותה וזכתה בהם תבל תם לא תפסה לפילו תם היורשין נ"כ לא תפסו תל מיוב הקבורה על הנכסים קודם שתל נבירות הכתובה והם כתשו' הרשב"ץ שהבי' הכ"ו ר"ם ל"נ ובתשו' הרמב"ן סי' ס"ד מית לפילו לכתחלה סי' נובה הכתובה והוא נקבר מן הלדקה וכ"כ במרדכי פ"ק וכן משמע מדברי הג"ה בסעיף זה ולפילו תם תפסו היורשים קרקע תו מטלטלין תם כת' לה מטלטלין תנ"ק מוליחה מהם ומה שתתיר בתוספת' מי שקדם זכה והוא נקבר מן הלדקה משמע תם זכו היורשים נקבר מן תותם מעו' מיירי תם תפסו מטלטלין ולא כתב לה מטלטלין תנ"ק כיון מדיב דס"ם מטלטלין תיכן משובדים לה תל"ק כיון שלא כתב לה תע"נ ותם תפסה היה משמע תפילו תם תפסה תחר המיתה מהני והוא נקבר מן הלדקה ובס"ע דף תקכ"ח פסק מטלטלין ולא כתב לה תנ"ק מהני תפיסה של תחר מיתתו כי נודמי זה לא תקנו הנחוים שתנהה היא והמת יהיה מוחלק בכזיון עולה מזה קרקע ומטלטלין וכתב לה תנב לא מהני תפיסת היורשים . ומטלטלין ולא כתב לה תנב לא מהני תפיסה שלא תל"ת שתפסה מחיים ותם היורשים מכרו קרקע וקברוהו כתב בת"מ לתיין מייבים לשלם מדין גרמי דים לנמו' ליורשים שקבלו ומכרו בנכסים מועטים דתיין מייבים לשלם מזון זה רק שהרחיק שיעבודו ומתחר דק"ל ב"ח מכתן ולהבי' הוא נובה ת"ל כל זמן שלא התרו בהם תין על היתומים שום תלונה מיהו תם יכולה לטרוף הקרקע שמכרו נרתה דיכולה לטרוף תלא בפת"י לטרוף פטורים הם לשלם תבל תם מיתו בידם בכח ב"ד ומכ"ש תם הוליחו היתומים ממון שלהם ורולים לתפוס נכסי המת מוליחה מהם ומ"ם ב"ח וכן עמת דבר דנקבר מן נכסי המת תין לרתים משום רוב התלמות תין מקפידין תבל מי שרולה לעכב הדין עמהם ע"כ ועיין בת"מ סי' ק"ז וכד"מ רס"ק: ב והוא נקבר מקופה של לדקה בתשו' מהר"מ מינץ סי' ג"ן כתב הולחות קבורה דעל כל ז' מתים תבר הכהן ותם היה הכן הם עליו מוטל הולחות קבורה דעל כל ז' מתים תבר הכהן מעמת ת"ם מלוה לשם לקוברו ולא הוי תת מלוה להטילו על הלדקה תלא כמו קוברו, וה"ה כתו תם היה לה בלא בעלה ותם לא היו הם הבנים והבנו והתלמה ותתניו הם . מוטל על הבנים בשותם. ותתניו נותן תניו ממה שנותן תתנו לו תלמה . וניו נותן תני ממה שנותן תתיו תקרא ותם לריך כתכם תבל ירושה שנפלה לה דהיינו כ"מ לא תיקון משום ענמ' נפש ותשמכיתו לקר' ותם לריך כתכם תבל ירושה שנפלה לה דהיינו כ"מ לא תיקון תשו' הרמ"ם . ומשמע תפילו לא בא לידי הבעל עדיין הירושה מ"מ זכה מיתו נרתה כ"מ שנתן לה תניב מודה הרמ"ם דלריך להחזיר כי תיכ' כאה ג"כ ענמ' נפש וכמ"ש בתב' מודה הרמ"ם סיו לה קודם הניסואים היינו שנפל לה הירושה קודם הניסואים לריך להחזיר וירושה שנפלה תחר הניסואין מ"ל להחזיר ותין כ"ל תלא כל מה שתין תניב נותן לה ת"ל להחזיר ותכתו' מהרי"ו סי' ס"ד פסק כהרמ"ם דתקנה לא היתה על כ"מ אלא בשלא נתן לה תב' סי' ס"ד וסימן פ' ופ"ד כ' דסיין נמי תקנו הקהלו' בכ"מ שהיה לה ע"ם . ועי' שתיב יוסף סי' ל"ב . וע' ד"מ ס"ם כ"ה שהסיין סס' ופ"ל ס"ם ג"ב בעניו תם תה בתורם יי"ב. תתה ביום תחרון דפסון של שה שניה תל ביום תחרון של שניה ונקברת ביום דפסון של שלישי' יום המיתה עיקר מהריב"ל ת"ב סי' כ"ת . ספרדי שכשת בת שכנתו ותתה שה שהקבורה והספרדי היינו רולה להחזיר הכל תלא להחזיק בתקנו' ברשותה וזכתה בהם תבל תם לא תפסה לפילו תם היורשין נ"כ לא תפסו תל מיוב הקבורה על הנכסים קודם שתל נבירות הכתובה . ובתשו' הרשב"ץ ובתשו' הרמב"ן סי' שהבי' הכ"ו ר"ם ל"נ ובתשו' הרמב"ן סי' ס"ד מית לפילו לכתחלה סי' נובה הכתובה והוא נקבר מן הלדקה וכ"כ במרדכי פ"ק וכן משמע מדברי הג"ה בסעיף זה ולפילו תם תפסו היורשים קרקע תו מטלטלין תנ"ק מוליחה מהם ומה שתתיר בתוספת' מי שקדם זכה והוא נקבר מן הלדקה משמע תם זכו היורשים נקבר מן תותם מעו' מיירי תם תפסו מטלטלין ולא כתב לה מטלטלין תנ"ק כיון מדיב דס"ם מטלטלין תיכן משובדים לה תל"ק כיון שלא כתב לה תע"נ ותם תפסה היה משמע תפילו תם תפסה תחר המיתה מהני והוא נקבר מן הלדקה ובס"ע דף תקכ"ח פסק מטלטלין ולא כתב לה תנ"ק מהני תפיסת היורשים . ומטלטלין ולא כתב לה תנב לא מהני תפיסת היורשים . ומטלטלין ולא כתב לה תנב לא מהני תפיסה שלא תל"ת שתפסה מחיים ותם היורשים מכרו קרקע וקברוהו כתב בת"מ לתיין מייבים לשלם מדין גרמי דים לנמו' ליורשים שקבלו ומכרו בנכסים מועטים דתיין מייבים לשלם מזון זה רק שהרחיק שיעבודו ומתחר דק"ל ב"ח מכתן ולהבי' הוא נובה ת"ל כל זמן שלא התרו בהם תין על היתומים שום תלונה מיהו תם יכולה לטרוף הקרקע שמכרו נרתה דיכולה לטרוף תלא בפת"י לטרוף פטורים הם לשלם תבל תם מיתו בידם בכח ב"ד ומכ"ש תם הוליחו היתומים ממון שלהם ורולים לתפוס נכסי המת מוליחה מהם ומ"ם ב"ח וכן עמת דבר דנקבר מן נכסי המת תין לרתים משום רוב התלמות תין מקפידין תבל מי שרולה לעכב הדין עמהם ע"כ ועיין בת"מ סי' ק"ז וכד"מ רס"ק: ב והוא נקבר מקופה של לדקה בתשו' מהר"מ מינץ סי' ג"ן כתב הולחות קבורה דעל כל ז' מתים תבר הכהן ותם היה הכן הם עליו מוטל הולחות קבורה דעל כל ז' מתים תבר הכהן מעמת ת"ם מלוה לשם לקוברו ולא הוי תת מלוה להטילו על הלדקה תלא כמו קוברו, וה"ה כתו תם היה לה בלא בעלה ותם לא היו הם הבנים והבנו והתלמה ותתניו הם . מוטל על הבנים בשותם. ותתניו נותן תניו ממה שנותן תתנו לו תלמה . וניו נותן תני ממה שנותן תתיו תקרא ותם לריך כתכם תבל ירושה שנפלה לה דהיינו כ"מ לא תיקון משום ענמ' נפש ותשמכיתו לקר' ותם לריך כתכם תבל ירושה שנפלה לה דהיינו כ"מ לא תיקון תשו' הרמ"ם . ומשמע תפילו לא בא לידי הבעל עדיין הירושה מ"מ זכה מיתו נרתה כ"מ שנתן לה תניב מודה הרמ"ם דלריך להחזיר כי תיכ' כאה ג"כ ענמ' נפש וכמ"ש בתב' מודה הרמ"ם סיו לה קודם הניסואים היינו שנפל לה הירושה קודם הניסואים לריך להחזיר וירושה שנפלה תחר הניסואין מ"ל להחזיר ותין כ"ל תלא כל מה שתין תניב נותן לה ת"ל להחזיר ותכתו' מהרי"ו סי' ס"ד פסק כהרמ"ם דתקנה לא היתה על כ"מ אלא בשלא נתן לה תב' סי' ס"ד וסימן פ' ופ"ד כ' דסיין נמי תקנו הקהלו' בכ"מ שהיה לה ע"ם . ועי' שתיב יוסף סי' ל"ב . וע' ד"מ ס"ם כ"ה שהסיין סס' ופ"ל ס"ם ג"ב בעניו תם תה בתורם יי"ב. תתה ביום תחרון דפסון של שה שניה תל ביום תחרון של שניה ונקברת ביום דפסון של שלישי' יום המיתה עיקר מהריב"ל ת"ב סי' כ"ת . ספרדי שכשת בת שכנתו ותתה שה שהקבורה והספרדי היינו רולה להחזיר הכל תלא להחזיק בתקנו' בתקנת הרמ"ם דכ"מ ומה שפסק הריב"ם שתם היורשין קדמו והוליחו וקברוהו ממה שכיחם המת אמ"ל לשלם להלמה היינו כשלקחו ככסי מכסי המת ומכרום לעוך קבורה אין להם לשלם מדינת דנרמי דומה למה שתמרו יתומים שקדמו ומכרו בנכסים מועטים או יתומים שמכרו כל הנכסים לעכו"ם שתין זה רק שהרחיק שעבודו ומחר דק"ל דב"ח מכתן ולהבי' הוא נובה ת"ל כל זמן שלא התרו בהם ב"ח ותלמי' תין על היתומים שום תלונה תבל תם תיתו בידם בכח ב"ד ומכ"ש תם הוליחו היתומים ממון שלהם ורולים לתפוס נכסי המת ודלי מוליחין מידם וכמו שפסק הרמ"ם דתין הנכסים מסועדים לעוך קבורה והתרכתי בזה בתשר רלית בכ"ח ולא פסק כן וכ"כ תין דבריו ברורים ולא כוון יפה בדעת הריב"ם ולא מהני תפיסה רק תם מכרו או מכרו הנכסים עלמם בלא מחתה ע"פ ב"ד לז מה שעשו עשו ומ"ם הרב וכן עמת דבר היינו משום שרוב התלמות מקפידות ומוחלו' על כתיבתם כי היה נגלי להם שבעוד שהמת מוטל לפניה תתבא מיד כתובת' ותרלה לשבע ותעיל בעלה על הלדק' תבל תם תלמי' עניה רולה לטעון כך תו קרובים טוענין בעדה הרחות בידם וכן תם קברוהו היורשים מבלהם תין מועיל התפיס' שתפסו מנכסי המת וכמ"ש : (כב)ע"ד תנאים הרחמוים החזירה. לא מבעי' במקום שנוהנין לכתוב כן תלא תפי' במקום שנהגו שלא לכתוב כן שלא ע"ד נשואין הרחמוים נעשה התנאי תלא כל זמן שהמות תחתיו בלא ולד קיימ' ועי' בנוף התשובה : (בג) רק בנדוני' תבל לא בירושה וכו'. זה לי' הרמ"ם בתשוב' לא דמי לנדוני' תתיה תלוי שמבואר לעיל סי' כ"ב פלוגת' דרמ"י ור"ת ומכח ספק נא מפקיע ממון מן התב דשתי התם דתתן סהדי שהתב לא סי' דעתו ליתן הנדן תלא ע"מ שתהה בתו כמו בעלה וכו' וגם לא דמי לתקנת ר"ת וכו' ומיהו הכא דמ"ם מד"ם וכו' ובכל תקנה תמרי' הכו דלא לוסיף עלה דוק' בנדן תיקון משום ענמת נפש ותשמכות תקר' ותם לריך כתכם תבל ירושה שנפלה לה דהיינו כ"מ בהא לא תיקון רבנן ומשמע מלשון הרב מהרמ"ת דדוק' כ"מ שנפלו לה בעודה תתיתו תבל כ"מ שהיו לה בשעת נשואין בזה מודו תקנת הקהילות דגם בזה שייך ענמת נפש וק"ו הוא מנדוני' שהכניסה לו בתורת ל"ב תבל בתשובת מהרי"ל סימן ס"ד כתב תף שמכח הדיוט שתקנו הקהילות שלא יחזיר כלום ע"ז שתלה ל"ב ע"ש בסופו ס"ה ובהריב"ם סי' ס"ל ובהרשד"ם תת"ם סי' ל"ב ובהר"ת שטון סי' ל"ב וס"ה ובספר משפ"ת בדיני מתנות ממון שורם ד'. ובתשו' כ"י שתלה ס"ע בסופו : טז) הקהלו' ע' בס' משתה בינימין מסימן י"ת עד סי' ט"ו מה שהמתבו בזה תכי מנדו' תקנו ותשלה שהשכר ספק הוא ותם הא' תבן מוחזק תין מוליחין מידו ותם הממון בידו לחריס יחלוקו יורשי הנותן ויורשי התשה ותחד נותן הנדוני' מחזירים להנותן תפילו תם לא נתן מעלו רק קיבץ ונתן לה נדוני' ותם נתן מעלו רק ביבץ ונתן לה נדוניא ותם הנותן תת נותן ליורשיו ותם הנותן תת נותן לה שיך כלל ותם לריך לחזיר תבל תם לא נתן מדם תתר שתין קרוב לה שיך כלל ותם לריך כתכם ומחזירים להנותן תפילו תם היורשים ג"כ לא תפסו תל מיוב הקבורה על הנכסים קודם שתל נבירות הכתובה . ובתשו' הרשב"ץ ובתשו' הרמב"ן סי' שהבי' הכ"ו ר"ם ל"נ ובתשו' הרמב"ן סי' ס"ד מית לפילו לכתחלה סי' נובה הכתובה והוא נקבר מן הלדקה וכ"כ במרדכי פ"ק וכן משמע מדברי הג"ה בסעיף זה ולפילו תם תפסו היורשים קרקע תו מטלטלין תנ"ק מוליחה מהם ומה שתתיר בתוספת' מי שקדם זכה והוא נקבר מן הלדקה משמע תם זכו היורשים נקבר מן תותם מעו' מיירי תם תפסו מטלטלין ולא כתב לה מטלטלין תנ"ק כיון מדיב דס"ם מטלטלין תיכן משובדים לה תל"ק כיון שלא כתב לה תע"נ ותם תפסה היה משמע תפילו תם תפסה תחר המיתה מהני והוא נקבר מן הלדקה ובס"ע דף תקכ"ח פסק מטלטלין ולא כתב לה תנ"ק מהני תפיסת היורשים . ומטלטלין ולא כתב לה תנב לא מהני תפיסת היורשים . ומטלטלין ולא כתב לה תנב לא מהני תפיסה שלא תל"ת שתפסה מחיים ותם היורשים מכרו קרקע וקברוהו כתב בת"מ לתיין מייבים לשלם מדין גרמי דים לנמו' ליורשים שקבלו ומכרו בנכסים מועטים דתיין מייבים לשלם מזון זה רק שהרחיק שיעבודו ומתחר דק"ל ב"ח מכתן ולהבי' הוא נובה ת"ל כל זמן שלא התרו בהם תין על היתומים שום תלונה מיהו תם יכולה לטרוף הקרקע שמכרו נרתה דיכולה לטרוף תלא בפת"י לטרוף פטורים הם לשלם תבל תם מיתו בידם בכח ב"ד ומכ"ש תם הוליחו היתומים ממון שלהם ורולים לתפוס נכסי המת מוליחה מהם ומ"ם ב"ח וכן עמת דבר דנקבר מן נכסי המת תין לרתים משום רוב התלמות תין מקפידין תבל מי שרולה לעכב הדין עמהם ע"כ ועיין בת"מ סי' ק"ז וכד"מ רס"ק: ב והוא נקבר מקופה של לדקה בתשו' מהר"מ מינץ סי' ג"ן כתב הולחות קבורה דעל כל ז' מתים תבר הכהן ותם היה הכן הם עליו מוטל הולחות קבורה דעל כל ז' מתים תבר הכהן מעמת ת"ם מלוה לשם לקוברו ולא הוי תת מלוה להטילו על הלדקה תלא כמו קוברו, וה"ה כתו תם היה לה בלא בעלה ותם לא היו הם הבנים והבנו והתלמה ותתניו הם . מוטל על הבנים בשותם. ותתניו נותן תניו ממה שנותן תתנו לו תלמה . וניו נותן תני ממה שנותן תתיו תקרא ותם לריך כתכם תבל ירושה שנפלה לה דהיינו כ"מ לא תיקון משום ענמ' נפש ותשמכיתו לקר' ותם לריך כתכם תבל ירושה שנפלה לה דהיינו כ"מ לא תיקון תשו' הרמ"ם . ומשמע תפילו לא בא לידי הבעל עדיין הירושה מ"מ זכה מיתו נרתה כ"מ שנתן לה תניב מודה הרמ"ם דלריך להחזיר כי תיכ' כאה ג"כ ענמ' נפש וכמ"ש בתב' מודה הרמ"ם סיו לה קודם הניסואים היינו שנפל לה הירושה קודם הניסואים לריך להחזיר וירושה שנפלה תחר הניסואין מ"ל להחזיר ותין כ"ל תלא כל מה שתין תניב נותן לה ת"ל להחזיר ותכתו' מהרי"ו סי' ס"ד פסק כהרמ"ם דתקנה לא היתה על כ"מ אלא בשלא נתן לה תב' סי' ס"ד וסימן פ' ופ"ד כ' דסיין נמי תקנו הקהלו' בכ"מ שהיה לה ע"ם . ועי' שתיב יוסף סי' ל"ב . וע' ד"מ ס"ם כ"ה שהסיין סס' ופ"ל ס"ם ג"ב בעניו תם תה בתורם יי"ב. תתה ביום תחרון דפסון של שה שניה תל ביום תחרון של שניה ונקברת ביום דפסון של שלישי' יום המיתה עיקר מהריב"ל ת"ב סי' כ"ת . ספרדי שכשת בת שכנתו ותתה שה שהקבורה והספרדי היינו רולה להחזיר הכל תלא להחזיק בתקנו' בתקנת הרמ"ם דכ"מ ומה שפסק הריב"ם שתם היורשין קדמו והוליחו וקברוהו ממה שכיחם המת אמ"ל לשלם להלמה היינו כשלקחו ככסי מכסי המת ומכרום לעוך קבורה אין להם לשלם מדינת דנרמי דומה למה שתמרו יתומים שקדמו ומכרו בנכסים מועטים או יתומים שמכרו כל הנכסים לעכו"ם שתין זה רק שהרחיק שעבודו ומחר דק"ל דב"ח מכתן ולהבי' הוא נובה ת"ל כל זמן שלא התרו בהם ב"ח ותלמי' תין על היתומים שום תלונה תבל תם תיתו בידם בכח ב"ד ומכ"ש תם הוליחו היתומים ממון שלהם ורולים לתפוס נכסי המת ודלי מוליחין מידם וכמו שפסק הרמ"ם דתין הנכסים מסועדים לעוך קבורה והתרכתי בזה בתשר רלית בכ"ח ולא פסק כן וכ"כ תין דבריו ברורים ולא כוון יפה בדעת הריב"ם ולא מהני תפיסה רק תם מכרו או מכרו הנכסים עלמם בלא מחתה ע"פ ב"ד לז מה שעשו עשו ומ"ם הרב וכן עמת דבר היינו משום שרוב התלמות מקפידות ומוחלו' על כתיבתם כי היה נגלי להם שבעוד שהמת מוטל לפניה תתבא מיד כתובת' ותרלה לשבע ותעיל בעלה על הלדק' תבל תם תלמי' עניה רולה לטעון כך תו קרובים טוענין בעדה הרחות בידם וכן תם קברוהו היורשים מבלהם תין מועיל התפיס' שתפסו מנכסי המת אמ"ל לשלם להלמה היינו כשלקחו ככסי מכסי המת ומכרום לעוך קבורה אין להם לשלם מדינת דנרמי דומה למה שתמרו יתומים שקדמו ומכרו בנכסים מועטים או יתומים שמכרו כל הנכסים לעכו"ם שתין זה רק שהרחיק שעבודו ומחר דק"ל דב"ח מכתן ולהבי' הוא נובה ת"ל כל זמן שלא התרו בהם ב"ח ותלמי' תין על היתומים שום תלונה תבל תם תיתו בידם בכח ב"ד ומכ"ש תם הוליחו היתומים ממון שלהם ורולים לתפוס נכסי המת ודלי מוליחין מידם וכמו שפסק הרמ"ם דתין הנכסים מסועדים לעוך קבורה והתרכתי בזה בתשר רלית בכ"ח ולא פסק כן וכ"כ תין דבריו ברורים ולא כוון יפה בדעת הריב"ם ולא מהני תפיסה רק תם מכרו או מכרו הנכסים עלמם בלא מחתה ע"פ ב"ד לז מה שעשו עשו ומ"ם הרב וכן עמת דבר היינו משום שרוב התלמות מקפידות ומוחלו' על כתיבתם

באר היטב

ברשותה וזכתה בהם תבל תם לא תפסה לפילו תם היורשים ג"כ לא תפסו תל מיוב הקבורה על הנכסים קודם שתל נבירות הכתובה . ובתשו' הרשב"ץ ובתשו' הרמב"ן סי' שהבי' הכ"ו ר"ם ל"נ ובתשו' הרמב"ן סי' ס"ד מית לפילו לכתחלה סי' נובה הכתובה והוא נקבר מן הלדקה וכ"כ במרדכי פ"ק וכן משמע מדברי הג"ה בסעיף זה ולפילו תם תפסו היורשים קרקע תו מטלטלין תנ"ק מוליחה מהם ומה שתתיר בתוספת' מי שקדם זכה והוא נקבר מן הלדקה משמע תם זכו היורשים נקבר מן תותם מעו' מיירי תם תפסו מטלטלין ולא כתב לה מטלטלין תנ"ק כיון מדיב דס"ם מטלטלין תיכן משובדים לה תל"ק כיון שלא כתב לה תע"נ ותם תפסה היה משמע תפילו תם תפסה תחר המיתה מהני והוא נקבר מן הלדקה ובס"ע דף תקכ"ח פסק מטלטלין ולא כתב לה תנ"ק מהני תפיסת היורשים . ומטלטלין ולא כתב לה תנב לא מהני תפיסת היורשים . ומטלטלין ולא כתב לה תנב לא מהני תפיסה שלא תל"ת שתפסה מחיים ותם היורשים מכרו קרקע וקברוהו כתב בת"מ לתיין מייבים לשלם מדין גרמי דים לנמו' ליורשים שקבלו ומכרו בנכסים מועטים דתיין מייבים לשלם מזון זה רק שהרחיק שיעבודו ומתחר דק"ל ב"ח מכתן ולהבי' הוא נובה ת"ל כל זמן שלא התרו בהם תין על היתומים שום תלונה תבל תם מיתו בידם בכח ב"ד ומכ"ש תם הוליחו היתומים ממון שלהם ורולים לתפוס נכסי המת מוליחה מהם ומ"ם ב"ח וכן עמת דבר דנקבר מן נכסי המת תין לרתים משום רוב התלמות תין מקפידין תבל מי שרולה לעכב הדין עמהם ע"כ ועיין בת"מ סי' ק"ז וכד"מ רס"ק: ב והוא נקבר מקופה של לדקה בתשו' מהר"מ מינץ סי' ג"ן כתב הולחות קבורה דעל כל ז' מתים תבר הכהן ותם היה הכן הם עליו מוטל הולחות קבורה דעל כל ז' מתים תבר הכהן מעמת ת"ם מלוה לשם לקוברו ולא הוי תת מלוה להטילו על הלדקה תלא כמו קוברו, וה"ה כתו תם היה לה בלא בעלה ותם לא היו הם הבנים והבנו והתלמה ותתניו הם . מוטל על הבנים בשותם. ותתניו נותן תניו ממה שנותן תתנו לו תלמה . וניו נותן תני ממה שנותן תתיו תקרא ותם לריך כתכם תבל ירושה שנפלה לה דהיינו כ"מ לא תיקון משום ענמ' נפש ותשמכיתו לקר' ותם לריך כתכם תבל ירושה שנפלה לה דהיינו כ"מ לא תיקון תשו' הרמ"ם . ומשמע תפילו לא בא לידי הבעל עדיין הירושה מ"מ זכה מיתו נרתה כ"מ שנתן לה תניב מודה הרמ"ם דלריך להחזיר כי תיכ' כאה ג"כ ענמ' נפש וכמ"ש בתב' מודה הרמ"ם סיו לה קודם הניסואים היינו שנפל לה הירושה קודם הניסואים לריך להחזיר וירושה שנפלה תחר הניסואין מ"ל להחזיר ותין כ"ל תלא כל מה שתין תניב נותן לה ת"ל להחזיר ותכתו' מהרי"ו סי' ס"ד פסק כהרמ"ם דתקנה לא היתה על כ"מ אלא בשלא נתן לה תב' סי' ס"ד וסימן פ' ופ"ד כ' דסיין נמי תקנו הקהלו' בכ"מ שהיה לה ע"ם . ועי' שתיב יוסף סי' ל"ב . וע' ד"מ ס"ם כ"ה שהסיין סס' ופ"ל ס"ם ג"ב בעניו תם תה בתורם יי"ב. תתה ביום תחרון דפסון של שה שניה תל ביום תחרון של שניה ונקברת ביום דפסון של שלישי' יום המיתה עיקר מהריב"ל ת"ב סי' כ"ת . ספרדי שכשת בת שכנתו ותתה שה שהקבורה והספרדי היינו רולה להחזיר הכל תלא להחזיק בתקנו' בתקנת הרמ"ם דכ"מ ומה שפסק הריב"ם שתם היורשין קדמו והוליחו וקברוהו ממה שכיחם המת אמ"ל לשלם להלמה היינו כשלקחו ככסי מכסי המת ומכרום לעוך קבורה אין להם לשלם מדינת דנרמי דומה למה שתמרו יתומים שקדמו ומכרו בנכסים מועטים או יתומים שמכרו כל הנכסים לעכו"ם שתין זה רק שהרחיק שעבודו ומחר דק"ל דב"ח מכתן ולהבי' הוא נובה ת"ל כל זמן שלא התרו בהם ב"ח ותלמי' תין על היתומים שום תלונה תבל תם תיתו בידם בכח ב"ד ומכ"ש תם הוליחו היתומים ממון שלהם ורולים לתפוס נכסי המת ודלי מוליחין מידם וכמו שפסק הרמ"ם דתין הנכסים מסועדים לעוך קבורה והתרכתי בזה בתשר רלית בכ"ח ולא פסק כן וכ"כ תין דבריו ברורים ולא כוון יפה בדעת הריב"ם ולא מהני תפיסה רק תם מכרו או מכרו הנכסים עלמם בלא מחתה ע"פ ב"ד לז מה שעשו עשו ומ"ם הרב וכן עמת דבר היינו משום שרוב התלמות מקפידות ומוחלו' על כתיבתם כי היה נגלי להם שבעוד שהמת מוטל לפניה תתבא מיד כתובת' ותרלה לשבע ותעיל בעלה על הלדק' תבל תם תלמי' עניה רולה לטעון כך תו קרובים טוענין בעדה הרחות בידם וכן תם קברוהו היורשים מבלהם תין מועיל התפיס' שתפסו מנכסי המת אמ"ל לשלם להלמה היינו כשלקחו ככסי מכסי המת ומכרום לעוך קבורה אין להם לשלם מדינת דנרמי דומה למה שתמרו יתומים שקדמו ומכרו בנכסים מועטים או יתומים שמכרו כל הנכסים לעכו"ם שתין זה רק שהרחיק שעבודו ומחר דק"ל דב"ח מכתן ולהבי' הוא נובה ת"ל כל זמן שלא התרו בהם ב"ח ותלמי' תין על היתומים שום תלונה תבל תם תיתו בידם בכח ב"ד ומכ"ש תם הוליחו היתומים ממון שלהם ורולים לתפוס נכסי המת ודלי מוליחין מידם וכמו שפסק הרמ"ם דתין הנכסים מסועדים לעוך קבורה והתרכתי בזה בתשר רלית בכ"ח ולא פסק כן וכ"כ תין דבריו ברורים ולא כוון יפה בדעת הריב"ם ולא מהני תפיסה רק תם מכרו או מכרו הנכסים עלמם בלא מחתה ע"פ ב"ד לז מה שעשו עשו ומ"ם הרב וכן עמת דבר היינו משום שרוב התלמות מקפידות ומוחלו' על כתיבתם

לחריס יחלוקו יורשי המוחן ד]ויורשי האשה: (בה)כשהן עלמן מכניסין הנדוני, לא תיקנו דלא שייך עשה ותס לריך כתכס חלא כשלחריס נותנין ועיין שם עוד שכת, רלוחת לזה מ"מ ושכשיו ממנו פשוט ניחומה ש"ס לה מעות יחוסה מחכיה ממחת עיבור וכשים לו שהיה בת יורשת חז כותבין בתנחים מחמת עידור וקנטן יוענד כחקני ש"ום כחלו השיחה חכיה כחייה וממילא לריך לקייס התנחי לף שהי מעות שלה ונרלה לף שחין התנחים לפניהו לו שהכתו מלכתוב כן מוהגין הזה תקנת שו"ס מחחר שרגילין לכתוב הוי כחלו נכתב : (בו) הולכין אחר מקום שנשחה שם עיין לעיל סי' ס"ם סעיף י"ב שאם נשחה ע"ד שחדור עמו במקומו הולכין אחר מנהג מקומו ועיין מ"ש שם : (בז) דלא שייך הזה דין מחנים כלומר שאף שפסק ר"ת מחוך ההלכה בהדוחית מחנים שלא נבה החתן מ"ל ליתן הייהו דוקי כמחה הכת מיחה טבעית אבל לא נהנרנה אלא בהנרנה והמירה הזה לוחם דלא שכיח ולא אסיק אדעתיה לוחם הזה ואפי' התנה בפי' אפי' התנה בפי' אם אחת מהן חמות תוך שנה שיוחזר הנדן ליורשי המת אם לא מחה רק נהנרנ' אז מנירה אין זה בכלל התנאי והוי כאלו אחי לחמרו בנמר' לוחם דלא שכיח הוא והבעל יורש אוחו, ונזה מודה ר"ת לרש"י שאף אם לא נחן יחן : (בח) שלריכין להחזיר מכח התקני אין מילוק וכו' . כי התקני חמרי, דלא פלוג אפי' בחוחם, דלא שכיח כיון דחיקון רבנן כחד לוחם ס"ה בכולהו מי שייך בהו חד טעמא ע"ש ועיין בהמירה מסופק אם לכן כתב הרב מהרמ"ח ויש להחיישב בדבר :

להנרנו למחו חבל אם נשחמדו מ"ל להחזיר ויש להחיישב בדבר :

כו) כה (ג) חבל (כה) כשהן יג) עלמן מכניסין הנדוניא לא תיקנו (מהרי"ו ס"ל) כז) וכל מקום שיש מנהג הולכין אחר המנהג ואפי' לא התנו בפעם נשומין כאילו התנו כח) דכל הנושא על דעת המנהג הוא נושא (ד"ע וכ"כ הרשב"א פי' חלק ס"ז ובחשובת מיי' סוף חיחות ל"ה) כט) ואפי' הלך למקום שאין נוהגיס מנהג הקהילות (כו) כן הולכין אחר מקום שנשחה שם (ריב"ש סימן ק"ה) ל) ואם לא אמנו הבת או הבן רק נהנרנו או נשחמדו י"ל כן (כז) דלא שייך זהה דין יח) מחניס אפי' לא נחן החב לריך ליחן חבל אם אין כאן זרע יט) קיימת כח (כח) שלריכין להחזיר מכח חקנה (ד) אין כ) מילוק (ה) בין

ליורשיס: כה חבל כשהן עלמן וכו' דלא שייך ואם לריך כחבס כשהן כעלמן הכניסו הנדוני' ועכשיו מנהג פשוט ניחומים כשיש להס מעות יחוסה כותבים בפי' מחמת עידור וקנטן יוסמך כחקנות ש"ס כלומ' הסיח' חביה בחיין וכחב בח"מ חפילו חס שכחבו לחביה או ליורשיה הוא משום ססק למי שייכא החזרה חס לנחתן או ליורשיה דא"כ לא הוי ליה למנקט כן אבא (ה"ל למנקט) לנוחן או ליורש ותו דבודאי כ"ע ס"ל דאביה קודם לשאר יורשים אלא ודאי דבא דק חרב בעל מ"ב בפי' זה דכולהו אלו שוכרנו ס"ל דינחן לאביה ע"פ דהוא מסחמא הנוחן אלא דאם אין חאב קיים ינחן ליורשיו שהם יורשיה ג"כ זו היא פי' של מלת או ליורשים דקאמרי ותמהני טובא על כל חרבנים הנזכרים שם דאשחמט מנייחו דברי חשובת מהרי"ב סי' ס"ד שכחב וז"ב אלא דצריך לדקדק הואיב ומהר"ם פסק כהחזיר לנוחן וחכא לא נחן חאב חטבע"מ נרא' דיחזור לאב דלא שייך אומדנא כהחזיר לכל חד וחד ואם נחנו לכבוד חכמה וכו' ועובד' דווירצבורב בחשוב' מיימון ב"כ החזירו לאמה וליורשים אף ע"ג נב דמכמה מקומות קבצה ע"כ הרי לפנינו דודאי כהחזירה לנוחן דהיינו חאב שהוא מסחמא הנוחן ואע"נ דעיקר חממון שהוא נוחן קבצה משאר בני אדם מ"ם חכל וכן נקרא ע"ש וכן חדין באמה ואחוחו כהחיא דעובדא בווירצבורב הנזכר בחשובת מיימון שם ואם אין חיים יענן ליורשיהם דבזה הוא ממש כאלו היה חממון שלהם כיון שהם קבצו חממון ועל ידם נחנו וכיון דמהרי"ב היא נדוק שבאחרונים וראה חשוב' מיימון ופסק מה שפסק דבחר נוחן אזכינן אליו חשמעון וכאשר זכרנו ואין בכלל זה אם אדם אחר שאינו יורש שלא קיבץ ממון או אפי' נחן ממון משלו לשם צדקה דהוא אינו שייך בחזרה כיון שאין בו כלל משום ותם לריך אלא מחזירין ליורשיה אע"פי שלא נחנו כלל ובזה מודה נם מ"ר שיחזור לנוחן דלא אמר כן אלא אם נם חנוחן הוא ראוי ליורשיה אבא שיש יורשים אחרים קרובים ממנו ולא נחנו חנדוניא ובזה ק"ל כמ"ש חזה ואין חילוק בין נחן משכו או קיבץ ממקומות הרבה ונחנם לנדוניא ואין כאן פסק ל"ש כנלע"ד נכון וברור בס"ד :

כו) חבל כה . כו' . דלא חקנו חלא מפשם ותם לריך כו' כמ"ם בכנ"מ ומרדכי וכנ"י כ"ל וזה לא שייקלא כשמחרים ונכנ"סוה"ם הרא"ש דכיוהב פלא לא חקנו . שם בשבו"ו סי' ס"ד ע"ב : כז) וכ"מ ביב כו'. כמ"ם ר"פ כפוהים מקום כו' וכירושלמי שם והכיולו הרא"ם וה"פ זאת חומרת כו' מלוס כו' . ריב"ם שי' ק"ם שי' ל' סי' ס"ו סי"ח : כח) דכל הנושא כו' . וכ"כ הרי"ף והרא"ם הרא"ן דיבמות : כט) ואפי' כלך כו' . כמ"ם בכחובות ר"ב פ"ל והא לכרבעא כו' ושי"ל סי' ס"ו סי"ב : ל) ואם לא אמו כו' חלא שייך כו' . ר"ל דינא דר"ת בכ"ל בפי' כ"ב ס"ב בכנ"ב ב' משום חומרא דשמח כמ"ם בחוש' שמואלוכשם ל"ל דבכל מקום אבל בכ"ם בחוש' דמשמע דאפי' לא נחן חבל אם נשמחו ס"ל דיחזור ליורשיו ולא ליחום ולכאורה לריך לומר דמיירי בשלא נחן לו אלא ע"ד שיחזור ליחום ולא ליורשיו ולפ"ז ניחא דלא חקשה ממ"ש בנ"מ בשם הרא"ש דבכל מקום יחזור ליורשיו ולא ליחום דשם מיירי בשנחן לו

נתונים על הכלים

כלי	מספר	מחיר	הערות
קערה	ג	₪ ב	
כוס	ד	₪ ג	
צלחת	ב	₪ ד	
סכין	ה	₪ ה	
כפית	ו	₪ ו	
מזלג	ז	₪ ז	
כף	ח	₪ ח	
קנקן	ט	₪ ט	
מגש	י	₪ י	
סיר	יא	₪ יא	
מחבת	יב	₪ יב	
קדרה	יג	₪ יג	
מצקת	יד	₪ יד	
מרית	טו	₪ טו	
קערית	טז	₪ טז	
ספל	יז	₪ יז	
כוסית	יח	₪ יח	
צנצנת	יט	₪ יט	
קופסת	כ	₪ כ	
תבנית	כא	₪ כא	
מגרדת	כב	₪ כב	
פותחן	כג	₪ כג	
מקלף	כד	₪ כד	
מסננת	כה	₪ כה	
קומקום	כו	₪ כו	
מלקחת	כז	₪ כז	
מטלית	כח	₪ כח	
סבון	כט	₪ כט	
מברשת	ל	₪ ל	
דלי	לא	₪ לא	
מגב	לב	₪ לב	
יעה	לג	₪ לג	
כפפות	לד	₪ לד	
מגבת	לה	₪ לה	
שמיכה	לו	₪ לו	
כרית	לז	₪ לז	
מזרן	לח	₪ לח	
מנורה	לט	₪ לט	
שעון	מ	₪ מ	
מראה	מא	₪ מא	
שטיח	מב	₪ מב	
וילון	מג	₪ מג	
כיסא	מד	₪ מד	
שולחן	מה	₪ מה	
ארון	מו	₪ מו	
מדף	מז	₪ מז	
ספה	מח	₪ מח	
כורסה	מט	₪ מט	
שרפרף	נ	₪ נ	
נדנדה	נא	₪ נא	
עגלה	נב	₪ נב	
אופניים	נג	₪ נג	
קורקינט	נד	₪ נד	
כדור	נה	₪ נה	
בובה	נו	₪ נו	
דובי	נז	₪ נז	
פאזל	נח	₪ נח	
משחק	נט	₪ נט	
קלפים	ס	₪ ס	
לוח	סא	₪ סא	
גיר	סב	₪ סב	
עט	סג	₪ סג	
מחק	סד	₪ סד	
מחברת	סה	₪ סה	
ספר	סו	₪ סו	
מילון	סז	₪ סז	
אטלס	סח	₪ סח	
מפה	סט	₪ סט	
כדור	ע	₪ ע	
משקפת	עא	₪ עא	
מצפן	עב	₪ עב	
אוהל	עג	₪ עג	
שק	עד	₪ עד	
פנס	עה	₪ עה	
סכו"ם	עו	₪ עו	
כוסות	עז	₪ עז	
מפית	עח	₪ עח	
נר	עט	₪ עט	
פמוט	פ	₪ פ	
מפה	פא	₪ פא	
מפיות	פב	₪ פב	
כוס	פג	₪ פג	
יין	פד	₪ פד	
מגש	פה	₪ פה	
מזנון	פו	₪ פו	
שולחן	פז	₪ פז	
כיסא	פח	₪ פח	
ספה	פט	₪ פט	
שטיח	צ	₪ צ	
וילון	צא	₪ צא	
מנורה	צב	₪ צב	
שעון	צג	₪ צג	
מראה	צד	₪ צד	
ארון	צה	₪ צה	
מדף	צו	₪ צו	
כורסה	צז	₪ צז	
שרפרף	צח	₪ צח	
נדנדה	צט	₪ צט	
עגלה	ק	₪ ק	
אופניים	קא	₪ קא	
קורקינט	קב	₪ קב	
כדור	קג	₪ קג	
בובה	קד	₪ קד	
דובי	קה	₪ קה	
פאזל	קו	₪ קו	
משחק	קז	₪ קז	
קלפים	קח	₪ קח	
לוח	קט	₪ קט	
גיר	ר	₪ ר	
עט	רא	₪ רא	
מחק	רב	₪ רב	
מחברת	רג	₪ רג	
ספר	רד	₪ רד	
מילון	רה	₪ רה	
אטלס	רו	₪ רו	
מפה	רז	₪ רז	
כדור	רח	₪ רח	
משקפת	רט	₪ רט	
מצפן	ש	₪ ש	
אוהל	שא	₪ שא	
שק	שב	₪ שב	
פנס	שג	₪ שג	
סכו"ם	שד	₪ שד	
כוסות	שה	₪ שה	
מפית	שו	₪ שו	
נר	שז	₪ שז	
פמוט	שח	₪ שח	
מפה	שט	₪ שט	
מפיות	ת	₪ ת	
כוס	תא	₪ תא	
יין	תב	₪ תב	
מגש	תג	₪ תג	
מזנון	תד	₪ תד	
שולחן	תה	₪ תה	
כיסא	תו	₪ תו	
ספה	תז	₪ תז	

רשימת ציוד מלאה

פריט	כמות	הערות
אוהל	ב	
שק שינה	ב	
כרית	ב	
מזרן	ב	
פנס	ג	
סכו"ם	ב	
כוסות	ב	
מפית	ב	
נר	ג	
פמוט	ב	
מפה	ב	
מפיות	ב	
כוס	ב	
יין	ב	
מגש	ב	
מזנון	ב	
שולחן	ב	
כיסא	ב	
ספה	ב	
שטיח	ב	
וילון	ב	
מנורה	ב	
שעון	ב	
מראה	ב	
ארון	ב	
מדף	ב	
כורסה	ב	
שרפרף	ב	
נדנדה	ב	
עגלה	ב	
אופניים	ב	
קורקינט	ב	
כדור	ב	
בובה	ב	
דובי	ב	
פאזל	ב	
משחק	ב	
קלפים	ב	
לוח	ב	
גיר	ב	
עט	ב	
מחק	ב	
מחברת	ב	
ספר	ב	
מילון	ב	
אטלס	ב	
מפה	ב	
כדור	ב	
משקפת	ב	
מצפן	ב	
אוהל	ב	
שק	ב	
פנס	ב	
סכו"ם	ב	
כוסות	ב	
מפית	ב	
נר	ב

השמטה לחכמת שלמה מן חלק שני

ככי׳ וכנ״ע מתרץ ועיין מ״ש בסהדורא מ׳ סימן ק׳, בהגהותי ל״ק קפצונוס כזה ודוק ומ״ש בכנסות רמ״ה סעיף כ׳ ומיהו נכנו לסתמיר ולכתוב אחר פי׳ מ״ש בהגהותם ל״ק בתרשבסטו בתיכור מ״ה סימן כ״ג מ״ש ודוק : סעיף ט׳ נפ הזמנו מחותר וכו׳ לון בגירושין מלין מר בזמן שכתוב בו כ״ב כתב דמת סרהיל״ד הוה לכתב ,חל מיד ובנע פשוט מתם עליו מן בגמ׳ דמ״ו ועיין מ״ש ביבמות בתיכורי לתו״ה כ״ל אפשר סימן תמ״ח בחלק כנרסם חלק ק״ב בהגהותם ל״ק ניקולסבורג ודוק שם :

סי׳ קכח סי״א לריך להזכיר בנע וכו׳ כ״ב מיין בסהדורא ס׳ אלי סימן קכ״ו בהגהותי ל״ק זלאטיפאלוס מ״ש בדין אם כתב על פלוגתא לשון זכר בעומד בזיום אם מ״ש ודוק ובדין אם אלמן בחדיוטת רוסיא בתיר לכתוב בנע מיין בתיכורי בסהדורא מ׳ סימן רמ״ח בתיר לכתוב אם אלמן מ״ש ודוק :

סי׳ קל סעיף יב עיידי בנע אין חומחין אלמן זה בפני זה כ״ב סכה נרסינן בס״ם ס״ק בגיטין די״ח דקאמרינן אם כנון דחמוס ישראל לכסוף דמי לאו דכותי הכי קוס מחמיס לי׳ מקמי ומ׳ כחוס, אם הסקנו דנפיק בני רבעא דממונא אפומי דחד מרלו כיון דסוי מדרבנן אין לחוש ופ׳ בתיכורי לתו״ה סכרס קי״ט בסקנ״ו בתיכורי ל״ב ד״ס אם סתרכתי בלתם כזה בתכ״ו ואם סרהיתי דמן בירושלמי דף כ״ב מוכח לסיפוך גם הקשיתי אלין מן ס״ם דילן מ״ש בתכ״ו ודוק : סכ״א לא יעלו עיידי גם זכר יותר כ״ב מיין בתיכורי בנפים כ״ו ל״ח אם סיתר לסרכנים ליטול זכר וביותר כתבתי אם בסתשות ל״ק בתשיטאן מ״ש ודוק :

סעיף ד׳ מתתו ברתם בנע כ״ב ע׳ בנ״י ומ״ת סק״ב שבניח דברי סרתכ״ן ובכ״י מבואר יותר לשונו ואין בכנה לדברין ומ״ש בירושלמי לנדרים בתיכורי ל״ל בסשמשות בהגהותי ל״ק ליטשטוויטץ אם ניחרתי כוונת סרתב״ם ס״ב גם כדין אומר אמרו בסהדורא ג׳ על מ״ש סי׳ רמ״ג בהגהותם לק׳ רחסטין אם נחרנו דסניהו דוקא בחומר לכתוב אלמן לשחר אין בהגהותם ל״ק בחשיטאן מ״ש ודוק :

סימן קלא סי״א לריך שתהי׳ בחיבת בנע ותחימתו לשם בחים סתרנם ולשם בחשב בחשבון בתב״ב כתב נרוש פ״ק דזבחים מוכיח הש״ם דבנע שתמת פסול ובעיון בפירש לשתה ובזבחים שתמת מי כשר ותמי׳ לי פוכח שתחפץ שם בש״ם לסניח כתם רחיות דבזבחים שתמת מי כשר ומקם ברי מ״ם בתיבתיה לנו דילמא דוקא בתם דרתו בידו ובשלמא לספוסקים כרבי מ״ם בתיבתיה לנו דילמא דוקא בתם דרתו בידו ושוב מבו שחוט שם מן התשבה דתמרי׳ מינו במקום מוקם דילמא בתם בתיה כרבי ורבא מיבעיא ליה לר״ב ובע״ב ס״ל דתמרי׳ אין רחיה בע״ב לא קתמר רבי רק סיכי דהוי בידו לכל סיכי דהוי בידו מודה רבי דלא מהני בתקלת ר״ל מתשבה כשרה בכ״ל בתרשב״ם שתמת דלעון בשתיקה משמע דלא מיבעיא ליה לר״ל לסיפוך בוקא בתם דהוי מינו גרוע לכל בשלמא סיכי דאין בידו ומינו גרוע לכ״ע לא הוי מינו ולסיפוך בתנו טוב ואינו בידו זה מבעיא ליה ואין זה ענין לפלוגתא דרבי ור״ל כלל ולר״ב בידן בתם ס״ב כיון דבידו לפוחרו בנע ולכבן כשר לחורם מכח נע רחוק ולר״ב סוי מינו טוב ובידו כ״ע מודים דתם לו לשקר כשרים דמיח ומהני במקום מוקם ולכך כהי דהן בן שלוחיו הן בן עדיניו מ״ת אם תומר לא בשל נאמן במינו דבידו לגרשה ואין מינו טוב דלכבן בלא״ם תחורם מכח גירושין בתשוחים ולכך לא כתב הש״ם זה בכל עידי קדושי כיחא שנאמן לומר לא בשלתי דשם סוי מוקח ומנו לא מהני כיון דסוי בידו בתיה רחוק לפוסלה מכוחה ואף לסכוחרים דבתין לו לא מחין נאמן לומר ל״ל דמודים כאן דשם סוי מוקח לחתין מכח סכרח ולא מוקי לימה בשפים ומוקח דסוי מכח סכרח עדיפא כ״ב דגיטין די״ח מיין שם ודוק ועיין בתיכורי סתים בסשמשות ליו״ד סימן רע״ו מ״ש בעזה״י בתשובתי קונטי׳ בריש פ״ב דגיטין די״ח מיין שם ודוק ועיין בתיכורי לתו״ה כ״ב סכה מקור דין זה בש״ם גיטין דמ״ג ע״ב דקאמר שם ל״ק ניקולסבורג ודוק שם :

סימן קמא סי״א הרי זו ספק מנורשת מר ציבש נע ליתם כ״ב סכה מקור דין זה בש״ם גיטין דמ״ג ע״ב דקאמר שם סו״ל דכר שכשרוס וכל דכר שכשרוס חולכת ועיין בתיכורי ליו״ד מ״ם בהגי תערוכת סימן קי׳ בדיני ס״ם מ״ם בניאור דבר זה בסימן כ״ב מ״ם גם בתבנו שם יש רחי׳ מכך סוגיא דיבמות לשון סוי דכר שכשרוס מ״ם ודוק וכסב יהוס דעת סניא״ב מ״ק דבש״ע ל״ו לגרש מ״י אלים מריעת הש״ם מ״ם ובתש״ת הניח מה שחלקו עליו גדולי סדור מן ש״ם בגיטין דכ״ח דפריך ומה אלימות לקבלה וכו׳ מ״ם מה שתתרץ ובכה לפי מה שפקפקו עליו הש יפה תירץ לך לדעתי קשה יותר מתחלה לשון ש״ם שם יש לומ׳ בין מדשתקה בין בש״ב וכו׳ וכרי לפי דבריו גם בידה משכחת לה מדשתה ולא בש״ב בגון ש״י אלים דחיתה מדשתה ולא בש״ב וזה לא שייך תירולו כ״ל ומוכח אלא כדברינו. ומיהו היותי בזה תזכיר מה שפקפו בתוס׳ שם דאלימות לקבלה לאו מידה מחרבתי מ״ם ולפ״ם פקפוקים בס״ל אלמוחן בש ש״ם בתוס׳ דמ״מ בהיכי דמשה אלים לגזוכה בשאם גם אלים בידי׳ אם תידה מהרבתי דהכי דשלימות בידי׳ מי יפלוג מוטלת בידו לא מוטל מידה מ״מ מה דלריך לפיות לריך מי להיות אלים מיד המזכה ש״ם מחויבה קושייתם דהכי דמה דמשה אלים מלה לא נלמוד מידה מ״מ מה דלריך לפיות בשאם גם אלים בידי׳ אם תידה מהרבתי דהכי דשלימות בידי׳ מי יפלוג מוטלת בידו לא מוטל מידה מ״מ מה דלריך לפיות אלים מלה בתחלה דהכי דמה דמשה אלים מלה בתחלה ואעפה אלים גם אלים בידי׳ זה מידה מהרבתי דזה הוי דומיא דתלוכה דהוי אלים בתחלה ואעפה אלים גם אלים בידי׳ אם תידה מהרבתי

ואמרתם זבח פסח הוא לה' אשר פסח על בתי בני ישראל בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל ויקד העם וישתחוו: (כח) וילכו בני ישראל ויעשו כאשר צוה ה' את משה ואהרן כן עשו: (כט) ויהי בחצי הלילה ה' הכה כל בכור בארץ מצרים מבכור פרעה הישב על כסאו עד בכור השבי אשר בבית הבור וכל בכור בהמה: (ל) ויקם פרעה לילה הוא וכל עבדיו וכל מצרים ותהי צעקה גדולה במצרים כי אין בית אשר אין שם מת: (לא) ויקרא למשה ולאהרן לילה ויאמר קומו צאו מתוך עמי גם אתם גם בני ישראל ולכו עבדו את ה' כדברכם: (לב) גם צאנכם גם בקרכם קחו כדברכם ולכו וברכתם גם אתי: (לג) ותחזק מצרים על העם למהר לשלחם מן הארץ כי אמרו כלנו מתים: (לד) וישא העם את בצקו טרם יחמץ משארתם צרורת בשמלתם על שכמם: (לה) ובני ישראל עשו כדבר משה וישאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב ושמלות: (לו) וה' נתן את חן העם בעיני מצרים ויאשילום וינצלו את מצרים: (לז) ויסעו בני ישראל מרעמסס סכתה כשש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף: (לח) וגם ערב רב עלה אתם וצאן ובקר מקנה כבד מאד: (לט) ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עגות מצות כי לא חמץ כי גרשו מצרים ולא יכלו להתמהמה וגם צדה לא עשו להם: (מ) ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה: (מא) ויהי מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה ויהי בעצם היום הזה יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים: (מב) ליל שמורים הוא לה' להוציאם מארץ מצרים הוא הלילה הזה לה' שמורים לכל בני ישראל לדרתם: (מג) ויאמר ה' אל משה ואהרן זאת חקת הפסח כל בן נכר לא יאכל בו: (מד) וכל עבד איש מקנת כסף ומלתה אתו אז יאכל בו: (מה) תושב ושכיר לא יאכל בו: (מו) בבית אחד יאכל לא תוציא מן הבשר אל החוץ מן הבית ועצם לא תשברו בו: (מז) כל עדת ישראל יעשו אתו: (מח) וכי יגור אתך גר ועשה פסח לה' המול לו כל זכר ואז יקרב לעשתו והיה כאזרח הארץ וכל ערל לא יאכל בו: (מט) תורה אחת יהיה לאזרח ולגר הגר בתוככם: (נ) ויעשו כל בני ישראל כאשר צוה ה' את משה ואהרן כן עשו: (נא) ויהי בעצם היום הזה הוציא ה' את בני ישראל על צבאתם מארץ מצרים: (א) וידבר ה' אל משה לאמר: (ב) קדש לי כל בכור פטר כל רחם בבני ישראל באדם ובבהמה לי הוא: (ג) ויאמר משה אל העם זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים כי בחזק יד הוציא ה' אתכם מזה ולא יאכל חמץ: (ד) היום אתם יצאים בחדש האביב: (ה) והיה כי יביאך ה' אל ארץ הכנעני והחתי והאמרי והחוי והיבוסי אשר נשבע לאבתיך לתת לך ארץ זבת חלב ודבש ועבדת את העבדה הזאת בחדש הזה: (ו) שבעת ימים תאכל מצת וביום השביעי חג לה': (ז) מצות יאכל את שבעת הימים ולא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאר בכל גבלתך: (ח) והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים: (ט) והיה לך לאות על ידך ולזכרון בין עיניך למען תהיה תורת ה' בפיך כי ביד חזקה הוציאך ה' ממצרים: (י) ושמרת את החקה הזאת למועדה מימים ימימה: (יא) והיה כי יביאך ה' אל ארץ הכנעני כאשר נשבע לך ולאבתיך ונתנה לך: (יב) והעברת כל פטר רחם לה' וכל פטר שגר בהמה אשר יהיה לך הזכרים לה': (יג) וכל פטר חמר תפדה בשה ואם לא תפדה וערפתו וכל בכור אדם בבניך תפדה: (יד) והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים מבית עבדים: (טו) ויהי כי הקשה פרעה לשלחנו ויהרג ה' כל בכור בארץ מצרים מבכור אדם ועד בכור בהמה על כן אני זבח לה' כל פטר רחם הזכרים ובכור בני אפדה: (טז) והיה לאות על ידך ולטטפת בין עיניך כי בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים: (יז) ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא כי אמר אלהים פן ינחם העם בראתם מלחמה ושבו מצרימה: (יח) ויסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים: (יט) ויקח משה את עצמות יוסף עמו כי השבע השביע את בני ישראל לאמר פקד יפקד אלהים אתכם והעליתם את עצמתי מזה אתכם: (כ) ויסעו מסכות ויחנו באתם בקצה המדבר: (כא) וה' הלך לפניהם יומם בעמוד ענן לנחתם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם ללכת יומם ולילה: (כב) לא ימיש עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה לפני העם: (א) וידבר ה' אל משה לאמר: (ב) דבר אל בני ישראל וישבו ויחנו לפני פי החירת בין מגדל ובין הים לפני בעל צפן נכחו תחנו על הים: (ג) ואמר פרעה לבני ישראל נבוכים הם בארץ סגר עליהם המדבר: (ד) וחזקתי את לב פרעה ורדף אחריהם ואכבדה בפרעה ובכל חילו וידעו מצרים כי אני ה' ויעשו כן: (ה) ויגד למלך מצרים כי ברח העם וייהפך לבב פרעה ועבדיו אל העם ויאמרו מה זאת עשינו כי שלחנו את ישראל מעבדנו: (ו) ויאסר את רכבו ואת עמו לקח עמו: (ז) ושש מאות רכב בחור וכל רכב מצרים ושלשים על כלו: (ח) ויחזק ה' את לב פרעה מלך מצרים וירדף אחרי בני ישראל ובני ישראל יצאים ביד רמה: (ט) וירדפו מצרים אחריהם ויסיגו אותם חנים על הים כל סוס רכב פרעה ופרשיו וחילו על פי החירת לפני בעל צפן: (י) ופרעה הקריב וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נסע אחריהם וייראו מאד ויצעקו בני ישראל אל ה': (יא) ויאמרו אל משה המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר מה זאת עשית לנו להוציאנו ממצרים: (יב) הלא זה הדבר אשר דברנו אליך במצרים לאמר חדל ממנו ונעבדה את מצרים כי טוב לנו עבד את מצרים ממתנו במדבר: (יג) ויאמר משה אל העם אל תיראו התיצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם היום כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תוספו לראתם עוד עד עולם: (יד) ה' ילחם לכם ואתם תחרישון: (טו) ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו: (טז) ואתה הרם את מטך ונטה את ידך על הים ובקעהו ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה: (יז) ואני הנני מחזק את לב מצרים ויבאו אחריהם ואכבדה בפרעה ובכל חילו ברכבו ובפרשיו: (יח) וידעו מצרים כי אני ה' בהכבדי בפרעה ברכבו ובפרשיו: (יט) ויסע מלאך האלהים ההלך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם ויסע עמוד הענן מפניהם ויעמד מאחריהם: (כ) ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל ויהי הענן והחשך ויאר את הלילה ולא קרב זה אל זה כל הלילה: (כא) ויט משה את ידו על הים וישב ה' את הים ברוח קדים עזה כל הלילה וישם את הים לחרבה ויבקעו המים: (כב) ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה והמים להם חומה מימינם ומשמאלם: (כג) וירדפו מצרים ויבאו אחריהם כל סוס פרעה רכבו ופרשיו אל תוך הים: (כד) ויהי באשמרת הבקר וישקף ה' אל מחנה מצרים בעמוד אש וענן ויהם את מחנה מצרים: (כה) ויסר את אפן ויהי נהגו בכבדת ויאמר מצרים ננוסה מפני ישראל כי ה' נלחם להם במצרים: (כו) ויאמר ה' אל משה נטה את ידך על הים וישובו המים על מצרים על רכבו ועל פרשיו: (כז) ויט משה את ידו על הים וישב הים לפנות בקר לאיתנו ומצרים נסים לקראתו וינער ה' את מצרים בתוך הים: (כח) וישבו המים ויכסו את הרכב ואת הפרשים לכל חיל פרעה הבאים אחריהם בים לא נשאר בהם עד אחד: (כט) ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים והמים להם חומה מימינם ומשמאלם: (ל) ויושע ה' ביום ההוא את ישראל מיד מצרים וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים: (לא) וירא ישראל את היד הגדלה אשר עשה ה' במצרים ויראו העם את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו: (א) אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה' ויאמרו לאמר אשירה לה' כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים: (ב) עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה זה אלי ואנוהו אלהי אבי וארממנהו: (ג) ה' איש מלחמה ה' שמו: (ד) מרכבת פרעה וחילו ירה בים ומבחר שלשיו טבעו בים סוף: (ה) תהמת יכסימו ירדו במצולת כמו אבן: (ו) ימינך ה' נאדרי בכח ימינך ה' תרעץ אויב: (ז) וברב גאונך תהרס קמיך תשלח חרנך יאכלמו כקש: (ח) וברוח אפיך נערמו מים נצבו כמו נד קפאו תהמת בלב ים: (ט) אמר אויב ארדף אשיג אחלק שלל תמלאמו נפשי אריק חרבי תורישמו ידי: (י) נשפת ברוחך כסמו ים צללו כעופרת במים אדירים: (יא) מי כמכה באלם ה' מי כמכה נאדר בקדש נורא תהלת עשה פלא: (יב) נטית ימינך תבלעמו ארץ: (יג) נחית בחסדך עם זו גאלת נהלת בעזך אל נוה קדשך: (יד) שמעו עמים ירגזון חיל אחז יושבי פלשת: (טו) אז נבהלו אלופי אדום אילי מואב יאחזמו רעד נמגו כל יושבי כנען: (טז) תפל עליהם אימתה ופחד בגדל זרועך ידמו כאבן עד יעבר עמך ה' עד יעבר עם זו קנית: (יז) תבאמו ותטעמו בהר נחלתך מכון לשבתך פעלת ה' מקדש אדני כוננו ידיך: (יח) ה' ימלך לעלם ועד: (יט) כי בא סוס פרעה ברכבו ובפרשיו בים ויישב ה' עליהם את מי הים ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים: (כ) ותקח מרים הנביאה אחות אהרן את התף בידה ותצאן כל הנשים אחריה בתפים ובמחלת: (כא) ותען להם מרים שירו לה' כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים: (כב) ויסע משה את ישראל מים סוף ויצאו אל מדבר שור וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים: (כג) ויבאו מרתה ולא יכלו לשתת מים ממרה כי מרים הם על כן קרא שמה מרה: (כד) וילנו העם על משה לאמר מה נשתה: (כה) ויצעק אל ה' ויורהו ה' עץ וישלך אל המים וימתקו המים שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו: (כו) ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה' אלהיך והישר בעיניו תעשה והאזנת למצותיו ושמרת כל חקיו כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רפאך: (כז) ויבאו אילמה ושם שתים עשרה עינת מים ושבעים תמרים ויחנו שם על המים: (א) ויסעו מאילם ויבא כל עדת בני ישראל אל מדבר סין אשר בין אילם ובין סיני בחמשה עשר יום לחדש השני לצאתם מארץ מצרים: (ב) ויתלונן כל עדת בני ישראל על משה ועל אהרן במדבר: (ג) ויאמרו אלהם בני ישראל מי יתן מותנו ביד ה' בשבתנו על סיר הבשר באכלנו לחם לשבע כי הוצאתם אתנו אל המדבר הזה להמית את כל הקהל הזה ברעב: (ד) ויאמר ה' אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים וייצא העם ולקטו דבר יום ביומו למען אנסנו הילך בתורתי אם לא: (ה) והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו והיה משנה על אשר ילקטו יום יום: (ו) ויאמר משה ואהרן אל כל בני ישראל ערב וידעתם כי ה' הוציא אתכם מארץ מצרים: (ז) ובקר וראיתם את כבוד ה' בשמעו את תלנתיכם על ה' ונחנו מה כי תלינו עלינו: (ח) ויאמר משה בתת ה' לכם בערב בשר לאכל ולחם בבקר לשבע בשמע ה' את תלנתיכם אשר אתם מלינם עליו ונחנו מה לא עלינו תלנתיכם כי אם על ה': (ט) ויאמר משה אל אהרן אמר אל כל עדת בני ישראל קרבו לפני ה' כי שמע את תלנתיכם: (י) והיה כדבר אהרן אל כל עדת בני ישראל ויפנו אל המדבר והנה כבוד ה' נראה בענן: (יא) וידבר ה' אל משה לאמר: (יב) שמעתי את תלנות בני ישראל דבר אלהם לאמר בין הערבים תאכלו בשר ובבקר תשבעו לחם וידעתם כי אני ה' אלהיכם: (יג) ויהי בערב ותעל השלו ותכס את המחנה ובבקר היתה שכבת הטל סביב למחנה: (יד) ותעל שכבת הטל והנה על פני המדבר דק כמכתש דק ככפר על הארץ: (טו) וירא בני ישראל ויאמרו איש אל אחיו מן הוא כי לא ידעו מה הוא ויאמר משה אלהם הוא הלחם אשר נתן ה' לכם לאכלה: (טז) זה הדבר אשר צוה ה' לקטו ממנו איש לפי אכלו עמר גלגלת מספר נפשתיכם איש אשר באהלו תקחו: (יז) ויעשו כן בני ישראל ויקשו האסף המרבה והממעיט: (יח) ויכל בעמר ולא העדיף המרבה והממעיט לא החסיר איש לפי אכלו לקטו: (יט) ויאמר משה אליהם איש אל יותר ממנו עד בקר: (כ) ולא שמעו אל משה ויותרו אנשים ממנו עד בקר וירם תולעים ויבאש ויקצף עליהם משה: (כא) ויקצרהו בבקר בבקר איש כפי אכלו ויחם השמש ונמס: (כב) ויהי ביום הששי לקטו לחם משנה שני העמר לאחד ויבאו כל נשיאי העדה ויגידו למשה: (כג) ויאמר אליהם הוא אשר דבר ה' שבתון שבת קדש לה' מחר את אשר תאפו אפו ואת אשר תבשלו בשלו ואת כל העדף הניחו לכם למשמרת עד בקר: (כד) וינחו אתו עד בקר כאשר צוה משה ולא הבאיש ורמה לא היתה בו: (כה) ויאמר משה אכלהו היום כי שבת היום לה' היום לא תמצאהו בשדה: (כו) ששת ימים תלקטהו ויום השביעי שבת לא יהיה בו: (כז) ויהי ביום השביעי יצאו מן העם ללקט ולא מצאו: (כח) ויאמר ה' אל משה עד אנה מאנתם לשמר מצותי ותורתי: (כט) ראו כי ה' נתן לכם השבת על כן הוא נתן לכם ביום הששי לחם יומים שבו איש תחתיו אל יצא איש ממקמהו ביום השביעי: (ל) וישבתו העם ביום השביעי: (לא) ויקראו בית ישראל את שמו מן והוא כזרע גד לבן ושמו כצפיחית בדבש: (לב) ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' מלא העמר ממנו למשמרת לדרתיכם למען יראו את הלחם אשר האכלתי אתכם במדבר בהוציאי אתכם מארץ מצרים: (לג) ויאמר משה אל אהרן קח צנצנת אחת וקח שמה מלא העמר מן והנח אתו לפני ה' למשמרת לדרתיכם: (לד) כאשר צוה ה' את משה ויניחהו אהרן לפני העדות למשמר: (לה) ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה עד באם אל ארץ נושבת את המן אכלו עד באתם אל קצה ארץ כנען: (לו) והעמר עשרית האיפה הוא: (א) ויסעו כל עדת בני ישראל ממדבר סין למסעיהם על פי ה' ויחנו ברפידם ואין מים לשתות העם: (ב) וירב העם עם משה ויאמרו תנו לנו מים ונשתה ויאמר להם משה מה תריבון עמדי מה תנסון את ה': (ג) ויצמא שם העם למים ויליננו העם על משה ויאמר למה זה העליתנו ממצרים להמית אתי ואת בני ואת מקני בצמא: (ד) ויצעק משה אל ה' לאמר מה אעשה לעם הזה עוד מעט וסקלוני: (ה) ויאמר ה' אל משה עבר לפני העם וקח אתך מזקני ישראל ומטך אשר הכית בו את היאר קח בידך והלכת: (ו) הנני עמד לפניך שם על הצור בחרב והכית בצור ויצאו ממנו מים ושתה העם וישת משה לעיני זקני ישראל: (ז) ויקרא שם המקום מסה ומריבה על ריב בני ישראל ועל נסותם את ה' לאמר היש ה' בקרבנו אם אין: (ח) ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים: (ט) ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק מחר אנכי נצב על ראש הגבעה ומטה האלהים בידי: (י) ויעש יהושע כאשר אמר לו משה להלחם בעמלק ומשה אהרן וחור עלו ראש הגבעה: (יא) והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכאשר יניח ידו וגבר עמלק: (יב) וידי משה כבדים ויקחו אבן וישימו תחתיו וישב עליה ואהרן וחור תמכו בידיו מזה אחד ומזה אחד ויהי ידיו אמונה עד בא השמש: (יג) ויחלש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב: (יד) ויאמר ה' אל משה כתב זאת זכרון בספר והשם באזני יהושע כי מחה אמחה את זכר עמלק מתחת השמים: (טו) ויבן משה מזבח ויקרא שמו ה' נסי: (טז) ויאמר כי יד על כס יה מלחמה לה' בעמלק מדר דר: (א) וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה אלהים למשה ולישראל עמו כי הוציא ה' את ישראל ממצרים: (ב) ויקח יתרו חתן משה את צפרה אשת משה אחר שלוחיה: (ג) ואת שני בניה אשר שם האחד גרשם כי אמר גר הייתי בארץ נכריה: (ד) ושם האחד אליעזר כי ויאמר אלהי אבי בעזרי ויצלני מחרב פרעה: (ה) ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו אל משה אל המדבר אשר הוא חנה שם הר האלהים: (ו) ויאמר אל משה אני חתנך יתרו בא אליך ואשתך ושני בניה עמה: (ז) ויצא משה לקראת חתנו וישתחו וישק לו וישאלו איש לרעהו לשלום ויבאו האהלה: (ח) ויספר משה לחתנו את כל אשר עשה ה' לפרעה ולמצרים על אודת ישראל את כל התלאה אשר מצאתם בדרך ויצלם ה': (ט) ויחד יתרו על כל הטובה אשר עשה ה' לישראל אשר הצילו מיד מצרים: (י) ויאמר יתרו ברוך ה' אשר הציל אתכם מיד מצרים ומיד פרעה אשר הציל את העם מתחת יד מצרים: (יא) עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלהים כי בדבר אשר זדו עליהם: (יב) ויקח יתרו חתן משה עלה וזבחים לאלהים ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חתן משה לפני האלהים: (יג) ויהי ממחרת וישב משה לשפט את העם ויתיצב העם על משה מן הבקר עד הערב: (יד) וירא חתן משה את כל אשר הוא עשה לעם ויאמר מה הדבר הזה אשר אתה עשה לעם מדוע אתה יושב לבדך וכל העם נצב עליך מן בקר עד ערב: (טו) ויאמר משה לחתנו כי יבא אלי העם לדרש אלהים: (טז) כי יהיה להם דבר בא אלי ושפטתי בין איש ובין רעהו והודעתי את חקי האלהים ואת תורתיו: (יז) ויאמר חתן משה אליו לא טוב הדבר אשר אתה עשה: (יח) נבל תבל גם אתה גם העם הזה אשר עמך כי כבד מממך הדבר לא תוכל עשהו לבדך: (יט) עתה שמע בקלי איעצך ויהי אלהים עמך היה אתה לעם מול האלהים והבאת אתה את הדברים אל האלהים: (כ) והזהרתה אתהם את החקים ואת התורת והודעת להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון: (כא) ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שנאי בצע ושמת עלהם שרי אלפים שרי מאות שרי חמשים ושרי עשרות: (כב) ושפטו את העם בכל עת והיה כל הדבר הגדל יביאו אליך וכל הדבר הקטן הם ישפטו והקל מעליך ונשאו אתך: (כג) אם את הדבר הזה תעשה וצוך אלהים ויכלת עמד וגם כל העם הזה על מקמו יבא גם: (כד) וישמע למול חתנו ויעש כל אשר אמר: (כה) ויבחר משה אנשי חיל מכל ישראל ויתן אתם ראשים על העם שרי אלפים שרי מאות שרי חמשים ושרי עשרות: (כו) וישפטו את העם בכל עת את הדבר הקשה יביאון אל משה וכל הדבר הקטן ישפטו המה לבדם: (כז) וישלח משה את חתנו וילך לו אל ארצו: (א) בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני: (ב) ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני ויחנו במדבר ויחן שם ישראל נגד ההר: (ג) ומשה עלה אל האלהים ויקרא אליו ה' מן ההר לאמר כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל: (ד) אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי: (ה) ועתה אם שמוע תשמעו בקלי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגלה מכל העמים כי לי כל הארץ: (ו) ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל: (ז) ויבא משה ויקרא לזקני העם וישם לפניהם את כל הדברים האלה אשר צוהו ה': (ח) ויענו כל העם יחדו ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה וישב משה את דברי העם אל ה': (ט) ויאמר ה' אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם באך יאמינו לעולם ויגד משה את דברי העם אל ה': (י) ויאמר ה' אל משה לך אל העם וקדשתם היום ומחר וכבסו שמלתם: (יא) והיו נכנים ליום השלשי כי ביום השלשי ירד ה' לעיני כל העם על הר סיני: (יב) והגבלת את העם סביב לאמר השמרו לכם עלות בהר ונגע בקצהו כל הנגע בהר מות יומת: (יג) לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה יירה אם בהמה אם איש לא יחיה במשך היובל המה יעלו בהר: (יד) וירד משה מן ההר אל העם ויקדש את העם ויכבסו שמלתם: (טו) ויאמר אל העם היו נכנים לשלשת ימים אל תגשו אל אשה: (טז) ויהי ביום השלישי בהיות הבקר ויהי קלת וברקים וענן כבד על ההר וקל שופר חזק מאד ויחרד כל העם אשר במחנה: (יז) ויוצא משה את העם לקראת האלהים מן המחנה ויתיצבו בתחתית ההר: (יח) והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו ה' באש ויעל עשנו כעשן הכבשן ויחרד כל ההר מאד: (יט) ויהי קול השופר הולך וחזק מאד משה ידבר והאלהים יעננו בקול: (כ) וירד ה' על הר סיני אל ראש ההר ויקרא ה' למשה אל ראש ההר ויעל משה: (כא) ויאמר ה' אל משה רד העד בעם פן יהרסו אל ה' לראות ונפל ממנו רב: (כב) וגם הכהנים הנגשים אל ה' יתקדשו פן יפרץ בהם ה': (כג) ויאמר משה אל ה' לא יוכל העם לעלת אל הר סיני כי אתה העדת בנו לאמר הגבל את ההר וקדשתו: (כד) ויאמר אליו ה' לך רד ועלית אתה ואהרן עמך והכהנים והעם אל יהרסו לעלת אל ה' פן יפרץ בם: (כה) וירד משה אל העם ויאמר אלהם: (א) וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר: (ב) אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים: (ג) לא יהיה לך אלהים אחרים על פני: (ד) לא תעשה לך פסל וכל תמונה אשר בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר במים מתחת לארץ: (ה) לא תשתחוה להם ולא תעבדם כי אנכי ה' אלהיך אל קנא פקד עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים לשנאי: (ו) ועשה חסד לאלפים לאהבי ולשמרי מצותי: (ז) לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא כי לא ינקה ה' את אשר ישא את שמו לשוא: (ח) זכור את יום השבת לקדשו: (ט) ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך: (י) ויום השביעי שבת לה' אלהיך לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך עבדך ואמתך ובהמתך וגרך אשר בשעריך: (יא) כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר בם וינח ביום השביעי על כן ברך ה' את יום השבת ויקדשהו: (יב) כבד את אביך ואת אמך למען יארכון ימיך על האדמה אשר ה' אלהיך נתן לך: (יג) לא תרצח: (יד) לא תנאף: (טו) לא תגנב: (טז) לא תענה ברעך עד שקר: (יז) לא תחמד בית רעך לא תחמד אשת רעך ועבדו ואמתו ושורו וחמרו וכל אשר לרעך: (יח) וכל העם רואים את הקלת ואת הלפדים ואת קול השופר ואת ההר עשן וירא העם וינעו ויעמדו מרחק: (יט) ויאמרו אל משה דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלהים פן נמות: (כ) ויאמר משה אל העם אל תיראו כי לבעבור נסות אתכם בא האלהים ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו: (כא) ויעמד העם מרחק וגו משה נגש אל הערפל אשר שם האלהים: (כב) ויאמר ה' אל משה כה תאמר אל בני ישראל אתם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם: (כג) לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם: (כד) מזבח אדמה תעשה לי וזבחת עליו את עלתיך ואת שלמיך את צאנך ואת בקרך בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך: (כה) ואם מזבח אבנים תעשה לי לא תבנה אתהן גזית כי חרבך הנפת עליה ותחללה: (כו) ולא תעלה במעלת על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו: (א) ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם: (ב) כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשביעית לחפשי יצא חנם: (ג) אם בגפו יבא בגפו יצא אם בעל אשה הוא ויצאה אשתו עמו: (ד) אם אדניו יתן לו אשה וילדה לו בנים או בנות האשה וילדיה תהיה לאדניה והוא יצא בגפו: (ה) ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדני את אשתי ואת בני לא אצא חפשי: (ו) והגישו אדניו אל האלהים והגישו אל הדלת או אל המזוזה ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו לעלם: (ז) וכי ימכר איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים: (ח) אם רעה בעיני אדניה אשר לו ולא יעדה והפדה לעם נכרי לא ימשל למכרה בבגדו בה: (ט) ואם לבנו יעדנה כמשפט הבנות יעשה לה: (י) אם אחרת יקח לו שארה כסותה ועונתה לא יגרע: (יא) ואם שלש אלה לא יעשה לה ויצאת חנם אין כסף: (יב) מכה איש ומת מות יומת: (יג) ואשר לא צדה והאלהים אנה לידו ושמתי לך מקום אשר ינוס שמה: (יד) וכי יזד איש על רעהו להרגו בערמה מעם מזבחי תקחנו למות: (טו) ומכה אביו ואמו מות יומת: (טז) וגנב איש ומכרו ונמצא בידו מות יומת: (יז) ומקלל אביו ואמו מות יומת: (יח) וכי יריבן אנשים ונגף איש את רעהו באבן או באגרף ולא ימות ונפל למשכב: (יט) אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקה המכה רק שבתו יתן ורפא ירפא: (כ) וכי יכה איש את עבדו או את אמתו בשבט ומת תחת ידו נקם ינקם: (כא) אך אם יום או יומים יעמד לא יקם כי כספו הוא: (כב) וכי ינצו אנשים ונגפו אשה הרה והיו ילדיה ולא יהיה אסון ענוש יענש כאשר ישית עליו בעל האשה ונתן בפללים: (כג) ואם אסון יהיה ונתת נפש תחת נפש: (כד) עין תחת עין שן תחת שן יד תחת יד רגל תחת רגל: (כה) כויה תחת כויה פצע תחת פצע חבורה תחת חבורה: (כו) וכי יכה איש את עין עבדו או את עין אמתו ושחתה לחפשי ישלחנו תחת עינו: (כז) ואם שן עבדו או שן אמתו יפיל לחפשי ישלחנו תחת שנו: (כח) וכי יגח שור את איש או את אשה ומת סקול יסקל השור ולא יאכל את בשרו ובעל השור נקי: (כט) ואם שור נגח הוא מתמל שלשם והועד בבעליו ולא ישמרנו והמית איש או אשה השור יסקל וגם בעליו יומת: (ל) אם כפר יושת עליו ונתן פדון נפשו ככל אשר יושת עליו: (לא) או בן יגח או בת יגח כמשפט הזה יעשה לו: (לב) אם עבד יגח השור או אמה כסף שלשים שקלים יתן לאדניו והשור יסקל: (לג) וכי יפתח איש בור או כי יכרה איש בור ולא יכסנו והפל שמה שור או חמור: (לד) בעל הבור ישלם כסף לבעליו והמת יהיה לו: (לה) וכי יגף שור איש את שור רעהו ומת ומכרו את השור החי וחצו את כספו וגם את המת יחצון: (לו) או נודע כי שור נגח הוא מתמל שלשם ולא ישמרנו בעליו שלם ישלם שור תחת השור והמת יהיה לו: (א) כי יגנב איש שור או שה וטבחו או מכרו חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השה: (ב) אם במחתרת ימצא הגנב והכה ומת אין לו דמים: (ג) אם זרחה השמש עליו דמים לו שלם ישלם אם אין לו ונמכר בגנבתו: (ד) אם המצא תמצא בידו הגנבה משור עד חמור עד שה חיים שנים ישלם: (ה) כי יבער איש שדה או כרם ושלח את בעירה ובער בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם: (ו) כי תצא אש ומצאה קצים ונאכל גדיש או הקמה או השדה כי יבער הבוער שלם ישלם המבעיר את הבערה: (ז) כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמר וגנב מבית האיש אם ימצא הגנב ישלם שנים: (ח) אם לא ימצא הגנב ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח ידו במלאכת רעהו: (ט) על כל דבר פשע על שור על חמור על שה על שלמה על כל אבדה אשר יאמר כי הוא זה עד האלהים יבא דבר שניהם אשר ירשיעון אלהים יהיה לרעהו: (י) כי יתן איש אל רעהו חמור או שור או שה וכל בהמה לשמר ומת או נשבר או נשבה אין ראה: (יא) שבועת ה' תהיה בין שניהם אם לא שלח ידו במלאכת רעהו ולקח בעליו לא ישלם: (יב) ואם גנב יגנב מעמו ישלם לבעליו: (יג) אם טרף יטרף יביאהו עד הטרפה לא ישלם: (יד) וכי ישאל איש ברעהו ונשבר או מת בעליו אין עמו שלם ישלם: (טו) אם בעליו עמו לא ישלם אם שכיר הוא בא בשכרו: (טז) וכי יפתה איש בתולה אשר לא ארשה ושכב עמה מהר ימהרנה לו לאשה: (יז) אם מאן ימאן אביה לתתה לו כסף ישקל כמהר הבתולת: (יח) מכשפה לא תחיה: (יט) כל שכב עם בהמה מות יומת: (כ) זבח לאלהים יחרם בלתי לה' לבדו: (כא) וגר לא תונה ולא תלחצנו כי גרים הייתם בארץ מצרים: (כב) כל אלמנה ויתום לא תענון: (כג) אם ענה תענה אתו כי אם צעק יצעק אלי שמע אשמע צעקתו: (כד) וחרה אפי והרגתי אתכם בחרב והיו נשיכם אלמנות ובניכם יתמים: (כה) אם כסף תלוה את עמי את העני עמך לא תהיה לו כנשה לא תשימון עליו נשך: (כו) אם חבל תחבל שלמת רעך עד בא השמש תשיבנו לו: (כז) כי היא כסתתו לבדה היא שמלתו לעורו במה ישכב והיה כי יצעק אלי ושמעתי כי חנון אני: (כח) אלהים לא תקלל ונשיא בעמך לא תאר: (כט) בכורי בניך תתן לי: (ל) כן תעשה לשורך לצאנך שבעת ימים יהיה עם אמו ביום השמיני תתנו לי: (לא) ואנשי קדש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשלכון אתו: (א) לא תשא שמע שוא אל תשת ידך עם רשע להיות עד חמס: (ב) לא תהיה אחרי רבים לרעת ולא תענה על ריב לנטת אחרי רבים להטת: (ג) ודל לא תהדר בריבו: (ד) כי תפגע שור אויבך או חמרו תעה השב תשיבנו לו: (ה) כי תראה חמור שנאך רבץ תחת משאו וחדלת מעזב תעזב עמו עזב תעזב עמו: (ו) לא תטה משפט אביונך בריבו: (ז) מדבר שקר תרחק ונקי וצדיק אל תהרג כי לא אצדיק רשע: (ח) ושחד לא תקח כי השחד יעור פקחים ויסלף דברי צדיקים: (ט) וגר לא תלחץ ואתם ידעתם את נפש הגר כי גרים הייתם בארץ מצרים: (י) ושש שנים תזרע את ארצך ואספת את תבואתה: (יא) והשביעית תשמטנה ונטשתה ואכלו אביני עמך ויתרם תאכל חית השדה כן תעשה לכרמך לזיתך: (יב) ששת ימים תעשה מעשיך וביום השביעי תשבת למען ינוח שורך וחמרך ויפש בן אמתך והגר: (יג) ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו ושם אלהים אחרים לא תזכירו לא יעלה על פיך: (יד) שלש רגלים תחג לי בשנה: (טו) את חג המצות תשמר שבעת ימים תאכל מצות כאשר צויתיך למועד חדש האביב כי בו יצאת ממצרים ולא יראו פני ריקם: (טז) וחג הקצר בכורי מעשיך אשר תזרע בשדה וחג האסף בצאת השנה באספך את מעשיך מן השדה: (יז) שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך אל פני האדון ה': (יח) לא תזבח על חמץ דם זבחי ולא ילין חלב חגי עד בקר: (יט) ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו: (כ) הנה אנכי שלח מלאך לפניך לשמרך בדרך ולהביאך אל המקום אשר הכנתי: (כא) השמר מפניו ושמע בקלו אל תמר בו כי לא ישא לפשעכם כי שמי בקרבו: (כב) כי אם שמוע תשמע בקלו ועשית כל אש

דטבעת וכיס לא תוכלי לימכי רק לי סימנים דלו' ומפרשינן מצלו קטור שמצלו אחר ותורף כוונת הכ"י לף דליכ' למיסם בשמלה לכיס ואלינקי מ"מ נמי עדות משה ואליכ' למיתר מנו אין מעידין עני' ומסיים לף ז"ל לפי' נכניס דליכ' למיסם בשמלה לף הוי סימן כו' ולא ביאר טוס טעם ולא נחים כלל לפברת הכ"ם כמבואר להמעיין שם ולכך שפיר מפסו עליו הכ"ם בחשו' סי' פ"ו ומוהרש"ם בק"ש סי' י"ח ובחשו' גמ"ב סי' כ"ח: (שם) אם נמלי מרנקי שמוך לו כו' כ"כ יחוין חשו' מ"ב סי' מ"ב. ודע דבקנה"ם סי' רס"ב מביא דברי הכ"ם שכתבן ובאמת עליו כתב ז"ל בחלק ופפיטות דידי' לף נדע ד"ב דהו' דומם ממש להך דהכא כו' יעו"ש ובבר כתבתי שם שהיה ני"ל לחלק. ומתה שהתוכחתי שם שבר' פשוטה לומר דלא דמי לדין מציאה כאשר לבאר דהא פשט בשבלם לים ולפ"ב נמצא הרוג לף סיודעים שהאיש שבשלם היה בודאי בחומו יום במקום ההוא שנמל' שם שהרוג מ"מ לא מחזקינן בשביל זה שהוא שהרוג דמה בבך שהיה שם דלמא הלך לדרכו ואדם אחר הרגו ס"ב לף בשנמל' האורנקי שם אין להוכיח ממציאות רק שבודאי היה בשל האורנקי במקום ההוא ואבר שם האורנקי אבל אין ראיה שהרגו שם הכי בשביל שאבד האורנקי נשפט שהרגו ג"כ ואין בזה הוכחה מלר דין קרוב דהא לא שם הרגו שהרגו שם מבלל שהיה שם במקום ההוא ואחר שבן יכולים לומר שבסיומו אבד שם האורנקי והלך משם והיה האסידה מהקרוב לה דסיינו מבשל האורנקי שהיה שם עכ"פ. וכמה שתומרים שמא לא הרגו אין אנו תומרים שלא בא האורנקי ממקום קרוב דהא לא נשאר בשל האורנקי אבל האורנקי אבד שוה בשלמות האורנקי שהיה שם עכ"פ: (כ"ם ס"ק פ"ו) ה"ה אם ידע כו'. כ"ב בשחו' מוהר"ם שטון סי' ח' סולק שפגר זו ולא הזכיר כלל מדברי הרמב"ן במלחמות בהשגתו על הבעל המאור שפשוט' ליה דאם נאמר דהרואה לף יפיד משום משם בדמי גם בידיעה שייך משם זה: (שם) ובחשו' מ"ב. כ"ב סי' מ"ו יעוין חשו' הריב"ם סי' שמ"ח: (שם) ובחשובת כ"ל. כ"ב בחשו' כ"ל סי' מחליט דלטיעת הרמ"ם אין חילוק חלא בין רואה ללא רואה והיכ' חלא רואה לף שידע יכול להפיד גם בחשו' פמ"א ס"ב סי' כ"ב וכן הוא בחשו' גאוני בתרתי סי' כ' בשם הגאון מהרי' כלוי מחיו של הט"ז: (כ"ם ס"ק ל"ד) ואם הוא גוסם ג' ימים מעידים עליו כ"ב פשוט לדעתי שכוונתו דלף דמיעוט גוססים חיים מ"מ אם הנסיסה משוכה כמשך שלשה ימים רופים אין מוחלת חיים עוד לחזור גוסם ואדה אדם לפרש כן שם הנגע הרמ"ך והחו"ם וכן הים מפורש הב"ם דברי רמ"א סי' ב"ך סי' שלש"ם ס"ב לף שדעתו קלת לפרש כן שם בלשון הרמ"א חבל בדברי הב"ם כאן פשוט שכן הכוונה שהשהיה שהוא גוסם שלשה ימים הייט שהנסיסה היתה בכל הג' ימים: (כ"ם ס"ק ל"ז) הקשה בב"מ. כ"ב פי"ב מהלכות גירושין: (שם) במ"ש בחום' בשמה מקומות. כ"ב יחוין בספרי חום' כפ' ל"ט ובפר"ח יו"ד סי' ל"ח ובבה"ז סוף זבחים ובפלתי סי' מ"ד: (כ"ם ס"ק ל"ט) ואם נטבע בימים שאין להם סיף כ"ב ל"ש דהא המאבר בלל יאר לאם מת בשלשה ונטבע בים הגדול דדי בקברתיו ובמיהם ל"ל סימן (יחוין מ"ם בק"ש סי' קי"ח). ובשאת המאבר קבע להלבה שלא בדעת היש מחלקים שמציע הגהות הרמ"א לפיל ספיף כ"ם ובדברי הב"ם ביהם שלא לחומן המאריכים בראיה הטביעה ט"ש ובסימנים. ולפיד הריטי"ז שבש"ב פ' האשה שהלבה שמובא בד"מ ס"ק ל"ח בשאת היש מת בשלשה לריבה שהאמר סימן בי מוסכין גבה שחומת בדמי ודמי לטביעה בתים מבל בע"א שאין מוסכין בו לבדמי מ"ל סימן כ"ג מבואר מדברי הריטי"ז שהוב, בשג בב' מקומות יפו"ם ובמיל, לפ"ז לפי דעת הרמ"ם והרא"ם דלף בשלשה מוסכין לבדמי י"ל שגם בשלשה במלחמה לריבה סימן ולמה לא בי הב"ם דין לורך סימן רק בנטבע: (כ"ם ס"ק ק"כ) בנטבע בתים שלשה סוף. כ"ב בריב"ם מבואר דבתים שלשה סוף הוי מיעוט דמיעוט, מבל היכא שיש רק רוב אם יימת מלא וכן הדין בשפ"ה שטבע בתים שלשה בסוף הוי: (כ"ם ס"ק קכ"ר) מדא דהא ר"ש ס"ל כ"ב יחוין חשו' הרמ"ם ס"ם ל"ו בב' דפלוגתא דרבנן דר"ט ור"ש לימו מלא קודם שהומזקו להחזיר עד מפי עד ויחוין בב"י סוף יבמות מס"ב מדא דהא ר"ש ס"ל בו' לא ידעתי הבין דהא מפורש שם בגמר' דר"ש לא מלריך דו"ם ור' סוף דמלריך דו"ם ולא מלתלי מפורש דעד מפי עד בשר. תמנם גרסת כ"י והמ"מ ר"ש ור"ש תומרים בודקים: (כ"ם ס"ק קמ"ל) י"ל משום הר"ן ס"ל כ"ב יחוין חשו' הר"ן סי' ל"ג:

קונטרס עגונות

תשוב' הרב המגי"ט סי' שכ"ו רכ"ב. כ"ב עדיס היו שם אבל לא הזכיר שמו וקברתיו שהיה שברת להשליט מה שחשר בעדות וסמך המגי"ט לנדד להסיר על דבריהם בגירוף דברי החשובה להרמ"ם:(חות רכ"ט)יש מקום להחיר משה זו.כ"ב לחרי בקשת מחילה מ"ם מהמגי"ט ז"ל חומר לחי שלין בלבי כלום מהילה בלבי ואלינקי מ"מ נמי עדות משה ואליכ' למיתר מנו אין מעידין עני' ומסיים שם בזה"ל לפי' נכניס דליכ' למיסם בשמלה לף הוי סימן כו' ולא ביאר טוס טעם ולא נחים כלל לשברת הכ"ם כמבואר להמעיין שם ולכך שפיר מפסו עליו הכ"ם בחשו' סי' פ"ו ומוהרש"ם בק"ש סי' י"ח ובחשו' גמ"ב סי' כ"ח: (שם) אם נמלי מרנקי שמוך לו כו' כ"ב יחוין חשו' מ"ב סי' מ"ב. ודע דבקנה"ם סי' רס"ב מביא דברי הכ"ם שכתבן ובאמת עליו כתב ז"ל בחלק ופפיטות דידי' לף נדע ד"ב דהו' דומם ממש להך דהכא כו' יעו"ש ובבר כתבתי שם שהיה ני"ל לחלק. ומתה שהתוכחתי שם שבר' פשוטה לומר דלא דמי לדין מציאה כאשר לבאר דהא פשט בשבלם לים ולפ"ב נמצא הרוג לף סיודעים שהאיש שבשלם היה בודאי בחומו יום במקום ההוא שנמל' שם שהרוג מ"מ לא מחזקינן בשביל זה שהוא שהרוג דמה בבך שהיה שם דלמא הלך לדרכו ואדם אחר הרגו ס"ב לף שלא נחזיק שהרוג מציאות רק שבודאי היה בשל האורנקי במקום ההוא ואבר שם האורנקי אבל אין ראיה שהרגו שם הכי בשביל שאבד האורנקי נשפט שהרגו ג"כ ואין בזה הוכחה מלר דין קרוב דהא לא שם הרגו שהרגו שם מבלל שהיה שם במקום ההוא ואחר שבן יכולים לומר שבסיומו אבד שם האורנקי והלך משם והיה האסידה מהקרוב לה דסיינו מבשל האורנקי שהיה שם עכ"פ. וכמה שתומרים שמא לא הרגו אין אנו תומרים שלא בא האורנקי ממקום קרוב דהא לא נשאר בשל האורנקי אבל האורנקי אבד שוה בשלמות האורנקי שהיה שם עכ"פ: (כ"ם ס"ק פ"ו) ה"ה אם ידע כו'. כ"ב בחשו' מוהר"ם שטון סי' ח' סולק שפגר זו ולא הזכיר כלל מדברי הרמב"ן במלחמות בהשגתו על הבעל המאור שפשוט' ליה דאם נאמר דהרואה לף יפיד משום משם בדמי גם בידיעה שייך משם זה: (שם) ובחשו' מ"ב. כ"ב סי' מ"ו יעוין חשו' הריב"ם סי' שמ"ח: (שם) ובחשובת כ"ל. כ"ב בחשו' כ"ל סי' מחליט דלטיעת הרמ"ם אין חילוק חלא בין רואה ללא רואה והיכ' חלא רואה לף שידע יכול להפיד גם בחשו' פמ"א ס"ב סי' כ"ב וכן הוא בחשו' גאוני בתרתי סי' כ' בשם הגאון מהרי' כלוי מחיו של הט"ז: (כ"ם ס"ק ל"ד) ואם הוא גוסם ג' ימים מעידים עליו כ"ב פשוט לדעתי שכוונתו דלף דמיעוט גוססים חיים מ"מ אם הנסיסה משוכה כמשך שלשה ימים רופים אין מוחלת חיים עוד לחזור גוסם ואדה אדם לפרש כן שם בלשון הרמ"ם והחו"ם וכן הים מפורש הב"ם דברי רמ"א סי' ב"ך סי' שלש"ם ס"ב לף שדעתו קלת

חדשות הלשון העברית שנה ה-כה

ראל בר (בבא בתרא, ב') ראה בבית, וכי ראה לו בבית? אלא ראה לו בבית שיהא נשוי.

כיון שהבעל טוען שהיא מחוסה בעיניו וע"כ רוצה לגרשה הוי כשעקרו המיטה, לגמרי משל"כ בחלת חוצה שאין דעתו לגרשה מחמת מיאום אלא משום כובד הוצאת החולה ובכה"ג לא נעקרו המיטות ע"כ פוסק שם כדעת מהרש"ל דלפ"ז אינה גרושה לגמרי מפסדת רפואתה :

סימן עח (ב"מ ס"ק ז') לכן לפי"ז שם יזהה בירלון חייב לפדותה. כ"כ יעוין חידושי הרש"ם לכתובות דף נ"ו ע"ב סד"ה לא כת' לה :

סימן פ (מחבר סעי' ג') כ"כ יעוין במל"מ רפ"ח מהלכות מיטות בירן מיטות שעוסקת במו"מ ומפרנסת בעלה אם יש לו זכות בהריוח :

סימן פא (חמ"מ סק"ה) הוי קדושת הגוף מיידים נעשו הקדם כ"כ. יעוין שצה"מ פי"ב מהלכות מדיים ה"י ד"ה ובגה מ"ם כו' דקדושת מזבח בידיים ממל"ל כו' :

סימן פה ב"ח סקי"ד) והרשב"ל כתב המכר קיים כל ימי חייה כ"כ. יעו' חי' רשב"ל לב"ק דף פ"ח ע"ב ד"ה רבי יוחנן אמר ובדברי הרשב"ל שמניח הכ"י : (שם סק"ג) וכן הוא דעת הרמב"ן . כ"כ יעוין תשובת רמב"ן מלוין בהגהת רמ"פ : (שם שם"ק כ"ג) וכן רציתי בהגהות ש"ך שם כ"כ על החמ"מ סי' ס"ב :

סימן פו (ב"ח סק"ל) וכעין מפילו טעמת ברי לא מכני כו' כ"כ יעו בחמ"מ סי' ק"ח ס"י וטעם פלוגתתם תלוי בפי' דברי הגמ' ל"ת מורים שבועה לבניו אם מתמת הוני כאלו לא היה זכות לאביהם ולא היה יכול להורים או מצוה שהורשים היה יכולים ליטבע בברי וכמבואר בתריכות בטעמים שער י"ד דין ב' לפ"ז ל"ש בדין זה :

סימן צ (הגי"ה סעיף ה') אבל כ"ז שלא נתגרשה כו' יורשה כ"כ יעוין בית"ש מס' גיטין : (י"ל) דשם מתה מיום יורשה כ"כ יעוין רש"י ב"ח סימן כ"ד : (מחבר סעי' י"ז) אבעל שמכר נכסיו כ"כ יעוין לקמן סי' ק"ו בח"מ ס"ק ו':(שם) וחזר הבעל ומכר לאיש אחר כ"כ יעוין תשובת כ"י סימן כ"ח : (בהג"ה) אבל שמלקח כתה מיכסי בעלה כ"כ . יעוין בח"מ סימן ר"ע בסמ"ע ס"ק כ"ל וכע"ז : (חמ"מ ס"ק י"ז) כמבואר לקמן סי' קי"ע וכ' : (חמ"מ ס"ק ל') אף אם לא מכרה היא בעלמה כ"כ. ובסמ"ע סימן ר"ב ס"ק י"ג לא כתב כן ויעוין בעור חוס"מ סי' קמ"ע מ"ם שם בשם הרמ"ה בדין חזקה כשבעל אחר בה בורות ומה שחולק עם הטור עליו ולעכ"ל נכון לומר שהרמ"ה סובר כדעת הסמ"ע דהיכא שיש להבעל פירות יכול לחשור בורות לכלוקה שוי רבנן בחקנת חוקא והוי כקונה לזמן וכדברי הסמ"ע ויעוין גם בסמ"ע בסי' קמ"ע:(כ"ם ס"ק ל"ע) ולע"ע למה בחמת המכר קיים כ"כ. יעוין מ"ם בחידושי הרמבין למס' כ"ב דף קל"ו ד"ה ר"י תומר קנין פירות בשם הרי"ן מג"ם ובתוס' ב"ק דף ל' ע"א ד"ה ר"מ תומר ובהרא"ש ב"ק דף פ"ע ע"ב ד"ה סברוה ובחם"ח לב"ק דף פ"ע כ' בשם הצמ"ד בחקנת חוקא סי' שיכי בבעל כלוקח מהבעל ולאחר מיתה וכו' יעו"ש ובזה סרה ג"כ קושית הב"ח כמובן : (ב"ם סיק מ"ם) וע"כ ל"א בל חל בהקדם כלל כ"כ יעוויין תוס"ם סימן רל"ז ס"א בהג"ה ובעוף תצו' הרשב"א סי' תקם ג יעו"ש להיכא מי שים לו קנין הגוף לבד מקדים ומעייר כל מקום סיניקה לפירות חל בהקדם: (שם)ועיין תוס"ם סי' רע"ב ב"ב.בח"ם שו"ת הרשב"א סי' מ"ז מתקן כאן מעות הבעל בתחת מ' ל"ל ת' דהיינו בכוונה על התח"ד בבבל' רע"ב מקור הדין שבתוס"ם סי' ס"ב ד"ה דכ' היכא דהי' ניכר בשם בגדי, לא שייך תקנת השוק. ויעוין לעיל סי' פ"ו ס"ג בהג"ה ובב"ח שם ס"ק י"ז :

סימן צב (מחבר סעיף ג') בכותב לו שלמה לאשתו כ"כ . יעוין תצו' חו"י סי' מ"ג ונ"ל כ"כ ובמל"מ פכ"ג מהלכות מיטות :

סימן צה (ממ"ח ס"ק ז') וים מי שלומר כו'. כ"כ יעוין בתצו' מהר"ם בר ברוך סי' תקיב :

סימן צח (הגי"ה סוף סעיף יוין). וכ"ל דכן רלוי להורות. כ"כ יעוין ריב"ם סימן קיח :

(ב"ם ס"ק י"ל) ועיין בח"מ סי' ל"ג . כ"כ יעוין בשו"ת חוס"מ סי' ע"ל ס"ק י"ד :

סימן צט (מחבר סעיף ג'). מלמה שבשה לגבות . כ"כ עיין בתצו' הרש"ל כלל כ' סי' ס' ובלל כ"ס סי' ל' וברמזי מין רוגל ויעוין לקמן סי' קי"ח בח"מ ס"ק ב' ובב"ח שם : (הגי"ה סעי' ב') אף מתנתו שלה. כ"כ יעוין תצו' הרשב"ל ספר תולדות אדם סי' קי"ב ובתצו' מהר"ל שפיר סי' נ"ד : (שם)ולו תכשיטים העשוים להתנאות בהם. כ"כ גם בזה יעוין בתצו' מ"ל שהיעתי בגליון : סימן ק (מחבר סעיף ג') בין בתחלת ב"מ כ"כ. יעוין לקמן סי' ק"ו בח"מ ס"ק ו' : (סעיף י"ד)אבל ממשעות שקבלו מן המקח. כ"כ דע דבחו"מ סי' ק"ד במעשה דחנוך פוסק הטור כדעת הרשב"ד דאם בע"מ על חנוך גובה מהנכסים שאפלו לירושתו מקניו ומדחה את הבע"ח אם לו חוב בע"פ על קניו של חנוך מחויב חנוך לשלם להבע"ח מדין מזיק שעבודו ומה שהקשו שם על הטור שמדבריו בסי' ק"ז במעשה דתצו' הרש"ם ביורש שמכר נכסיו לאלם או לנכרי שפוסק הרש"ם בתצו' כלל ע"ט סי' י' שאין לחייב מדין מזיק לק"מ דלא מקרי מזיק שעבודו אלא היכי שבמכירתו או בנתינת שער לא' על חובו מופקע שעבודו של הראשון מכל וכל ובכה"ג דמי ממש לעושה עבדו לפותיקי ושחררו משל"ה היכי אלא הפקיע במכירתו שעבודו של הבע"ח ומדיין שיעבוד של הבע"ח קיים על הקרקע שמכר היורש רק שמלך לעלמותו של הלוקח אין בכח הבע"ח לגבות היאנו ודברי אלה ניחוש דברי הטור אלא היכי נראה כפותרים ברורים לכל מעיין בנוף תצו' הרש"ם הל"ל והא דלא הזכיר כאן כלל לחייב הבנים מדין מזיק שעבודו של הבנות דהא הכא מופקע שעבוד הבנות אף בשיש ע"י מכירת הבנים י"ל דנבי מזונהבנות לא הוי כברי הזיקא בשעת המכירה דהא כשנתארסו הבנות אין להן מזונות ויש לכאורה ראיה לזה מדברי הרמ"ם בפ' ב' דף ק"מ שמשכיס לדעת רש"י שבעמדו לדין להחזיקו הב"ד הבנות בנכסים מוציאים מיד הלקוחות דמל"כ מה הועילו חכמים בתקנתם ופ"ת יעמוד מה שיאמר לחייב הבנים מדין מזיק שעבוד הרי ים תועלת בתקנתם להוציא מהבנים ולפ"ז יש לייסב מה שים להקשות לכאורה בגמ' מסכת גיטין דף ל"ע ע"א ל"ל ר"ח גדולה מזו דאמרו מוציאין לפרנס, וקשה דהא גבי פרנסה רש"י שאם מכר בלח את הנכסים מוציאים מיד הלקוחות העיטור לפרנס, וקשה דהא גבי פרנסה אף בשעמדו לדין אינה זכות הבנים ואין זכות לבנות למכון עד שיתבגרו ולא שייך החזקות הבנות בנכסים אף כשעמדו לדין ג"כ אם היה הדין כשמכרום הבנים לא יהיה ביד הבנות להוציא מיד הלקוחות מאי הועילו חכמים בתקנתם פרנסה לבנות אבל לפי דברי הל"ל ל"ש דכיון שהבעל טוען שהיא מחוסה בעיניו וע"כ רוצה לגרשה הוי כשעקרו המיטה, לגמרי משל"כ בחלת חוצה שאין דעתו לגרשה מחמת מיאום אלא משום כובד הוצאת החולה ובכה"ג לא נעקרו המיטות ע"כ פוסק שם כדעת מהרש"ל דלפ"ז אינה גרושה לגמרי מפסדת רפואתה :

סימן עח (ב"ם ס"ק ז') לכן לפי"ז שם יזהה בירלון חייב לפדותה. כ"כ יעוין חידושי הרש"ם לכתובות דף נ"ו ע"ב סד"ה לא כת' לה :

סימן פ (מחבר סעי' ג') כ"כ יעוין במל"מ רפ"ח מהלכות מיטות בירן מיטות שעוסקת במו"מ ומפרנסת בעלה אם יש לו זכות בהריוח :

סימן פא (חמ"מ סק"ה) הוי קדושת הגוף מיידים נעשו הקדם כ"כ. יעוין שצה"מ פי"ב מהלכות מדיים ה"י ד"ה ובגה מ"ם כו' דקדושת מזבח בידיים ממל"ל כו' :

סימן פה ב"ח סקי"ד) והרשב"ל כתב המכר קיים כל ימי חייה כ"כ. יעו' חי' רשב"ל לב"ק דף פ"ח ע"ב ד"ה רבי יוחנן אמר ובדברי הרשב"ל שמניח הכ"י : (שם סק"ג) וכן הוא דעת הרמב"ן . כ"כ יעוין תשובת רמב"ן מלוין בהגהת רמ"פ : (שם שם"ק כ"ג) וכן רציתי בהגהות ש"ך שם כ"כ על החמ"מ סי' ס"ב :

סימן פו (ב"ח סק"ל) וכאן מפילו טעמת ברי לא מכני כו' כ"כ יעו בחמ"מ סי' ק"ח ס"י וטעם פלוגתתם תלוי בפי' דברי הגמ' ל"ת מורים שבועה לבניו אם מתמת הוני כאלו לא היה זכות לאביהם ולא היה יכול להורים או מצוה שהורשים היה יכולים ליטבע בברי וכמבואר בתריכות בטעמים שער י"ד דין ב' לפ"ז ל"ש בדין זה :

סימן צ (הגי"ה סעיף ה') אבל כ"ז שלא נתגרשה כו' יורשה כ"כ יעוין בית"ש מס' גיטין : (י"ל) דשם מתה מיום יורשה כ"כ יעוין רש"י ב"ח סימן כ"ד : (מחבר סעי' י"ז) אבעל שמכר נכסיו כ"כ יעוין לקמן סי' ק"ו בח"מ ס"ק ו':(שם)וחזר הבעל ומכר לאיש אחר כ"כ יעוין תשובת כ"י סימן כ"ח : (בהג"ה) אבל שמלקח כתה מיכסי בעלה כ"כ . יעוין בח"מ סימן ר"ע בסמ"ע ס"ק כ"ל וכע"ז : (חמ"מ ס"ק י"ז) כמבואר לקמן סי' קי"ע וכ' : (חמ"מ ס"ק ל') אף אם לא מכרה היא בעלמה כ"כ. ובסמ"ע סימן ר"ב ס"ק י"ג לא כתב כן ויעוין בעור חוס"מ סי' קמ"ע מ"ם שם בשם הרמ"ה בדין חזקה כשבעל אחר בה בורות ומה שחולק עם הטור עליו ולעכ"ל נכון לומר שהרמ"ה סובר כדעת הסמ"ע דהיכא שיש להבעל פירות יכול לחשור בורות לכלוקה שוי רבנן בחקנת חוקא והוי כקונה לזמן וכדברי הסמ"ע ויעוין גם בסמ"ע בסי' קמ"ע:(כ"ם ס"ק ל"ע) ולע"ע למה בחמת המכר קיים כ"כ. יעוין מ"ם בחידושי הרמבין למס' כ"ב דף קל"ו ד"ה ר"י תומר קנין פירות בשם הרי"ן מג"ם ובתוס' ב"ק דף ל' ע"א ד"ה ר"מ תומר ובהרא"ש ב"ק דף פ"ע ע"ב ד"ה סברוה ובחם"ח לב"ק דף פ"ע כ' בשם הצמ"ד בחקנת חוקא סי' שיכי בבעל כלוקה מהבעל ולאחר מיתה וכו' יעו"ש ובזה סרה ג"כ קושית הב"ח כמובן : (ב"ם סיק מ"ם) וע"כ ל"א בל חל בהקדם כלל כ"כ יעוויין תוס"ם סימן רל"ז ס"א בהג"ה ובעוף תצו' הרשב"א סי' תקם ג יעו"ש להיכא מי שים לו קנין הגוף לבד מקדים ומעייר כל מקום סיניקה לפירות חל בהקדם: (שם)ועיין תוס"ם סי' רע"ב ב"ב.בח"ם שו"ת הרשב"א סי' מ"ז מתקן כאן מעות הבעל בתחת מ' ל"ל ת' דהיינו בכוונה על התח"ד בבבל' רע"ב מקור הדין שבתוס"ם סי' ס"ב ד"ה דכ' היכא דהי' ניכר בשם בגדי, לא שייך תקנת השוק. ויעוין לעיל סי' פ"ו ס"ג בהג"ה ובב"ח שם ס"ק י"ז :

סימן צב (מחבר סעיף ג') בכותב לו שלמה לאשתו כ"כ . יעוין תצו' חו"י סי' מ"ג ונ"ל כ"כ ובמל"מ פכ"ג מהלכות מיטות :

סימן צה (ממ"ח ס"ק ז') וים מי שלומר כו'. כ"כ יעוין בתצו' מהר"ם בר ברוך סי' תקיב :

סימן צח (הגי"ה סוף סעיף יוין). וכ"ל דכן רלוי להורות. כ"כ יעוין ריב"ם סימן קיח :

(ב"ם ס"ק י"ל) ועיין בח"מ סי' ל"ג . כ"כ יעוין בשו"ת חוס"מ סי' ע"ל ס"ק י"ד :

סימן צט (מחבר סעיף ג'). מלמה שבשה לגבות . כ"כ עיין בתצו' הרש"ל כלל כ' סי' ס' ובלל כ"ס סי' ל' וברמזי מין רוגל ויעוין לקמן סי' קי"ח בח"מ ס"ק ב' ובב"ח שם : (הגי"ה סעי' ב') אף מתנתו שלה. כ"כ יעוין תצו' הרשב"ל ספר תולדות אדם סי' קי"ב ובתצו' מהר"ל שפיר סי' נ"ד : (שם)ולו תכשיטים העשוים להתנאות בהם. כ"כ גם בזה יעוין בתצו' מ"ל שהיעתי בגליון : סימן ק (מחבר סעיף ג') בין בתחלת ב"מ כ"כ. יעוין לקמן סי' ק"ו בח"מ ס"ק ו' : (סעיף י"ד)אבל ממשעות שקבלו מן המקח. כ"כ דע דבחו"מ סי' ק"ד במעשה דחנוך פוסק הטור כדעת הרשב"ד דאם בע"מ על חנוך גובה מהנכסים שאפלו לירושתו מקניו ומדחה את הבע"ח אם לו חוב בע"פ על קניו של חנוך מחויב חנוך לשלם להבע"ח מדין מזיק שעבודו ומה שהקשו שם על הטור שמדבריו בסי' ק"ז במעשה דתצו' הרש"ם ביורש שמכר נכסיו לאלם או לנכרי שפוסק הרש"ם בתצו' כלל ע"ט סי' י' שאין לחייב מדין מזיק לק"מ דלא מקרי מזיק שעבודו אלא היכי שבמכירתו או בנתינת שער לא' על חובו מופקע שעבודו של הראשון מכל וכל ובכה"ג דמי ממש לעושה עבדו לפותיקי ושחררו משל"ה היכי אלא הפקיע במכירתו שעבודו של הבע"ח ומדיין שיעבוד של הבע"ח קיים על הקרקע שמכר היורש רק שמלך לעלמותו של הלוקח אין בכח הבע"ח לגבות היאנו ודברי אלה ניחוש דברי הטור אלא היכי נראה כפותרים ברורים לכל מעיין בנוף תצו' הרש"ם הל"ל והא דלא הזכיר כאן כלל לחייב הבנים מדין מזיק שעבודו של הבנות דהא הכא מופקע שעבוד הבנות אף בשיש ע"י מכירת הבנים י"ל דנבי מזונהבנות לא הוי כברי הזיקא בשעת המכירה דהא כשנתארסו הבנות אין להן מזונות ויש לכאורה ראיה לזה מדברי הרמ"ם בפ' ב' דף ק"מ שמשכיס לדעת רש"י שבעמדו לדין להחזיקו הב"ד הבנות בנכסים מוציאים מיד הלקוחות דמל"כ מה הועילו חכמים בתקנתם ופ"ת יעמוד מה שיאמר לחייב הבנים מדין מזיק שעבוד הרי ים תועלת בתקנתם להוציא מהבנים ולפ"ז יש לייסב מה שים להקשות לכאורה בגמ' מסכת גיטין דף ל"ע ע"א ל"ל ר"ח גדולה מזו דאמרו מוציאין לפרנס, וקשה דהא גבי פרנסה רש"י שאם מכר בלח את הנכסים מוציאים מיד הלקוחות העיטור לפרנס, וקשה דהא גבי פרנסה אף בשעמדו לדין אינה זכות הבנים ואין זכות לבנות למכון עד שיתבגרו ולא שייך החזקות הבנות בנכסים אף כשעמדו לדין ג"כ אם היה הדין כשמכרום הבנים לא יהיה ביד הבנות להוציא מיד הלקוחות מאי הועילו חכמים בתקנתם פרנסה לבנות אבל לפי דברי הל"ל ל"ש דכיון שהבעל טוען שהיא מחוסה בעיניו וע"כ רוצה לגרשה הוי כשעקרו המיטה, לגמרי משל"כ בחלת חוצה שאין דעתו לגרשה מחמת מיאום אלא משום כובד הוצאת החולה ובכה"ג לא נעקרו המיטות ע"כ פוסק שם כדעת מהרש"ל דלפ"ז אינה גרושה לגמרי מפסדת רפואתה :

סימן עח (ב"ם ס"ק ז') לכן לפי"ז שם יזהה בירלון חייב לפדותה. כ"כ יעוין חידושי הרש"ם לכתובות דף נ"ו ע"ב סד"ה לא כת' לה :

סימן פ (מחבר סעי' ג') כ"כ יעוין במל"מ רפ"ח מהלכות מיטות בירן מיטות שעוסקת במו"מ ומפרנסת בעלה אם יש לו זכות בהריוח :

סימן פא (חמ"מ סק"ה) הוי קדושת הגוף מיידים נעשו הקדם כ"כ. יעוין שצה"מ פי"ב מהלכות מדיים ה"י ד"ה ובגה מ"ם כו' דקדושת מזבח בידיים ממל"ל כו' :

סימן פה ב"ח סקי"ד) והרשב"ל כתב המכר קיים כל ימי חייה כ"כ. יעו' חי' רשב"ל לב"ק דף פ"ח ע"ב ד"ה רבי יוחנן אמר ובדברי הרשב"ל שמניח הכ"י : (שם סק"ג) וכן הוא דעת הרמב"ן . כ"כ יעוין תשובת רמב"ן מלוין בהגהת רמ"פ : (שם שם"ק כ"ג) וכן רציתי בהגהות ש"ך שם כ"כ על החמ"מ סי' ס"ב :

סימן פו (ב"ח סק"ל) וכאן מפילו טעמת ברי לא מכני כו' כ"כ יעו בחמ"מ סי' ק"ח ס"י וטעם פלוגתתם תלוי בפי' דברי הגמ' ל"ת מורים שבועה לבניו אם מתמת הוני כאלו לא היה זכות לאביהם ולא היה יכול להורים או מצוה שהורשים היה יכולים ליטבע בברי וכמבואר בתריכות בטעמים שער י"ד דין ב' לפ"ז ל"ש בדין זה :

סימן צ (הגי"ה סעיף ה') אבל כ"ז שלא נתגרשה כו' יורשה כ"כ יעוין בית"ש מס' גיטין : (י"ל) דשם מתה מיום יורשה כ"כ יעוין רש"י ב"ח סימן כ"ד : (מחבר סעי' י"ז) אבעל שמכר נכסיו כ"כ יעוין לקמן סי' ק"ו בח"מ ס"ק ו':(שם)וחזר הבעל ומכר לאיש אחר כ"כ יעוין תשובת כ"י סימן כ"ח : (בהג"ה) אבל שמלקח כתה מיכסי בעלה כ"כ . יעוין בח"מ סימן ר"ע בסמ"ע ס"ק כ"ל וכע"ז : (חמ"מ ס"ק י"ז) כמבואר לקמן סי' קי"ע וכ' : (חמ"מ ס"ק ל') אף אם לא מכרה היא בעלמה כ"כ. ובסמ"ע סימן ר"ב ס"ק י"ג לא כתב כן ויעוין בעור חוס"מ סי' קמ"ע מ"ם שם בשם הרמ"ה בדין חזקה כשבעל אחר בה בורות ומה שחולק עם הטור עליו ולעכ"ל נכון לומר שהרמ"ה סובר כדעת הסמ"ע דהיכא שיש להבעל פירות יכול לחשור בורות לכלוקה שוי רבנן בחקנת חוקא והוי כקונה לזמן וכדברי הסמ"ע ויעוין גם בסמ"ע בסי' קמ"ע:(כ"ם ס"ק ל"ע) ולע"ע למה בחמת המכר קיים כ"כ. יעוין מ"ם בחידושי הרמבין למס' כ"ב דף קל"ו ד"ה ר"י תומר קנין פירות בשם הרי"ן מג"ם ובתוס' ב"ק דף ל' ע"א ד"ה ר"מ תומר ובהרא"ש ב"ק דף פ"ע ע"ב ד"ה סברוה ובחם"ח לב"ק דף פ"ע כ' בשם הצמ"ד בחקנת חוקא סי' שיכי בבעל כלוקה מהבעל ולאחר מיתה וכו' יעו"ש ובזה סרה ג"כ קושית הב"ח כמובן : (ב"ם סיק מ"ם) וע"כ ל"א בל חל בהקדם כלל כ"כ יעוויין תוס"ם סימן רל"ז ס"א בהג"ה ובעוף תצו' הרשב"א סי' תקם ג יעו"ש להיכא מי שים לו קנין הגוף לבד מקדים ומעייר כל מקום סיניקה לפירות חל בהקדם: (שם)ועיין תוס"ם סי' רע"ב ב"ב.בח"ם שו"ת הרשב"א סי' מ"ז מתקן כאן מעות הבעל בתחת מ' ל"ל ת' דהיינו בכוונה על התח"ד בבבל' רע"ב מקור הדין שבתוס"ם סי' ס"ב ד"ה דכ' היכא דהי' ניכר בשם בגדי, לא שייך תקנת השוק. ויעוין לעיל סי' פ"ו ס"ג בהג"ה ובב"ח שם ס"ק י"ז :

סימן צב (מחבר סעיף ג') בכותב לו שלמה לאשתו כ"כ . יעוין תצו' חו"י סי' מ"ג ונ"ל כ"כ ובמל"מ פכ"ג מהלכות מיטות :

סימן צה (ממ"ח ס"ק ז') וים מי שלומר כו'. כ"כ יעוין בתצו' מהר"ם בר ברוך סי' תקיב :

סימן צח (הגי"ה סוף סעיף יוין). וכ"ל דכן רלוי להורות. כ"כ יעוין ריב"ם סימן קיח :

(ב"ם ס"ק י"ל) ועיין בח"מ סי' ל"ג . כ"כ יעוין בשו"ת חוס"מ סי' ע"ל ס"ק י"ד :

סימן צט (מחבר סעיף ג'). מלמה שבשה לגבות . כ"כ עיין בתצו' הרש"ל כלל כ' סי' ס' ובלל כ"ס סי' ל' וברמזי מין רוגל ויעוין לקמן סי' קי"ח בח"מ ס"ק ב' ובב"ח שם : (הגי"ה סעי' ב') אף מתנתו שלה. כ"כ יעוין תצו' הרשב"ל ספר תולדות אדם סי' קי"ב ובתצו' מהר"ל שפיר סי' נ"ד : (שם)ולו תכשיטים העשוים להתנאות בהם. כ"כ גם בזה יעוין בתצו' מ"ל שהיעתי בגליון : סימן ק (מחבר סעיף ג') בין בתחלת ב"מ כ"כ. יעוין לקמן סי' ק"ו בח"מ ס"ק ו' : (סעיף י"ד)אבל ממשעות שקבלו מן המקח. כ"כ דע דבחו"מ סי' ק"ד במעשה דחנוך פוסק הטור כדעת הרשב"ד דאם בע"מ על חנוך גובה מהנכסים שאפלו לירושתו מקניו ומדחה את הבע"ח אם לו חוב בע"פ על קניו של חנוך מחויב חנוך לשלם להבע"ח מדין מזיק שעבודו ומה שהקשו שם על הטור שמדבריו בסי' ק"ז במעשה דתצו' הרש"ם ביורש שמכר נכסיו לאלם או לנכרי שפוסק הרש"ם בתצו' כלל ע"ט סי' י' שאין לחייב מדין מזיק לק"מ דלא מקרי מזיק שעבודו אלא היכי שבמכירתו או בנתינת שער לא' על חובו מופקע שעבודו של הראשון מכל וכל ובכה"ג דמי ממש לעושה עבדו לפותיקי ושחררו משל"ה היכי אלא הפקיע במכירתו שעבודו של הבע"ח ומדיין שיעבוד של הבע"ח קיים על הקרקע שמכר היורש רק שמלך לעלמותו של הלוקח אין בכח הבע"ח לגבות היאנו ודברי אלה ניחוש דברי הטור אלא היכי נראה כפותרים ברורים לכל מעיין בנוף תצו' הרש"ם הל"ל והא דלא הזכיר כאן כלל לחייב הבנים מדין מזיק שעבודו של הבנות דהא הכא מופקע שעבוד הבנות אף בשיש ע"י מכירת הבנים י"ל דנבי מזונהבנות לא הוי כברי הזיקא בשעת המכירה דהא כשנתארסו הבנות אין להן מזונות ויש לכאורה ראיה לזה מדברי הרמ"ם בפ' ב' דף ק"מ שמשכיס לדעת רש"י שבעמדו לדין להחזיקו הב"ד הבנות בנכסים מוציאים מיד הלקוחות דמל"כ מה הועילו חכמים בתקנתם ופ"ת יעמוד מה שיאמר לחייב הבנים מדין מזיק שעבוד הרי ים תועלת בתקנתם להוציא מהבנים ולפ"ז יש לייסב מה שים להקשות לכאורה בגמ' מסכת גיטין דף ל"ע ע"א ל"ל ר"ח גדולה מזו דאמרו מוציאין לפרנס, וקשה דהא גבי פרנסה רש"י שאם מכר בלח את הנכסים מוציאים מיד הלקוחות העיטור לפרנס, וקשה דהא גבי פרנסה אף בשעמדו לדין אינה זכות הבנים ואין זכות לבנות למכון עד שיתבגרו ולא שייך החזקות הבנות בנכסים אף כשעמדו לדין ג"כ אם היה הדין כשמכרום הבנים לא יהיה ביד הבנות להוציא מיד הלקוחות מאי הועילו חכמים בתקנתם פרנסה לבנות אבל לפי דברי הל"ל ל"ש דכיון שהבעל טוען שהיא מחוסה בעיניו וע"כ רוצה לגרשה הוי כשעקרו המיטה, לגמרי משל"כ בחלת חוצה שאין דעתו לגרשה מחמת מיאום אלא משום כובד הוצאת החולה ובכה"ג לא נעקרו המיטות ע"כ פוסק שם כדעת מהרש"ל דלפ"ז אינה גרושה לגמרי מפסדת רפואתה :

סימן קג (ב"ם סקי"ג) ועי' כיון שרצונו שנתן. כ"כ ריל כאן כשאין רוצים שנתן לו אינה גרושה אף שלא היה נשאר לו כלום וכשברח הרשב"ד המבואר בעור בזה"ל שלומדין דעתו שיתן לשניה כל מה שהיית והוא ערה לחזור אחר נכסיה אחרים כו' ואם לא הסיח הלומד דעת לפי כו' מומדין לומו לפי ממונו ודעתו האחרון וישו"ם ויו"ל דסיום דברי העור לא קאי רק אלא שלא הסיח כו' : (שם) ופי' דברי הגמ' אף ס"ח מ' ליתא עציר והעני כו' לדעת הרשב"ד יעו' כס' הפלאה :

סימן קיד (ב"ם ס"ק ק') ואפשר הע"ז נמי מיירי כו'. כ"כ יעו' רש"י מהרי"ו סי' מ"ב :

סימן קטו (מחבר סעיף ז') לו שאמר לו ע' מקרובין כ"כ יעוין תצו' רשב"ש סימן תלף קפ"ז ובמיוחסות שלייחתי ובשארי תשובותיו כתב שמליין הח"מ יעו' מהרי"ו חלק ה"ס סי' ע' : (בגה שם) וי"ל דלא יכל לומר כו' כ"כ מקור הדין במיוחסות סי' קל"ג : (חמ"מ סקי"ל) והרשב"ל בתצו' לרווחת למלחת. כ"כ מלשון הרשב"ם שם ד"ה ואור שלא שמרו ללא ברגילה בכך כו' וזה שכתב במעשיהו ויונתן ורמשה פרועה ושוה בשוק ע"כ נרשה שרשה לו מל' המעשה שהכוונה שרגילה בכך .

(שם ס"ק כ"ב) יש לדקדק שם כו'.כ"כ יעוין לעיל סי' מ"ו סעיף ד' : (שם) שהני חיסורא מממון. כ"כ יעו' סי' ו' בב"ם ס"ק כ"ו ובח"ת ל"ל סי' ל' : (שם סק"ד) הרמב"ם כי אסורה כו'. כ"כ ועי' בתוי"ט סס' סוטה פ"ג מסנה ג' : (ב"ם סק"ח) כמו בקיטוי ואיזהיר. כ"כ אין זה רמיזה מכרעת דשמני סוטה ע"י קיטוי ואיזהיר שעשה הסורה שכך כותבי ויעו' בתוס' מס' סוטה דף כ"ה ע"ב ד"ה כתבי הרשב"ם

דגהות מהרי"מ

שלטור מדרבנן נזריך יתיחדו וכ"כ כלן : יג) פ"ם כ' . יד] מ"ת כ' טו] ז' כ' מז] קל"ב ב' : יז] כ"ב ב' : יח] כ"ל ל': תקנתא דרבנן ומנהג כו' כלי שיהא שמח שמא היינו כמי תקנתא ותני מנהגא וגרשה במה שלא חילק הרמב"ם וס"ע בין ג"מ לשדם בטל כמ"ש בגמרא וכטור . ע"כ דס"ל כמ"ש תו' ורמ"ם הובא בב"ח ז"ל שלא לגבי דתקנו סס תקנתא בדוכתא דלריכא כגון בב"מ תקנו כמי שפיי בשדם כולי מבוש ברכה וז"ם שלי"ז דלין עיקר בטעם מבוש ברכה ר"ל ז"ם הס"ע כדי שיהא שמח כו' ומטע' ברכה רחוי לומר מנהג וז"ם שלי"ז וע"מו כו' . שכתבו דמטעם ברכה לא מקרי עברריין ומנהג חכמים מקרי . ולפסר רלוו לבטל דעת מי שליין בהגיה כל הלי בטור הרושה לשון הטור שם הלשה כו' דיוק כשאר הכתובה וגבלית שמה וזה נקרא נדוניא ירושה לשון הרי בשכפל הדברים . וע"כ כוונתו עיקר להשמיע דברי הב"י . הייטו דוקא לענין וגבלית שמה אבל לם"ד כו' וז"ם שלי"ז הגאון סק"א ר"ל אף על פי שנקרא כתובה כולי . וז"ם כאן ושרש"י כו' שרשון רש"י ג"כ מיבה שלא להודיע זה נקרא נדוניא ר"ל .דוני' ונדוני' יט] התחיל רש"י בלשון הב"ל שה שכשלשה כו' וכן רלה הרב להודיע זה נקרא נדוניא ר"ל .דוני' ונדוני' נקרא כתובה.היינו נקראת כתובה שלא שיהא גבלית כו' : כ] ולדברי תוס' הללו . נפרש עד פיר' וגבלית שמה. פיורש כתובתה הם יורשי נדוניתה : כא] שפשר לפרש דברי מחריות הנדוניא עליו ר"ל על הבעלים שהוסיף וז"ם שלי"ז הגאון וע' רש"י הוא פוסק כגגדן ז"ל רש"י שלים יותר יקבל עליו לכתוב בכתובתה ר"ל יקבל עליו בשחריות לכתוב בין כל הב"ל שכתובתה. וז"ם הרב כנכסי ל"ב ולא נשרך להגיה כמ"ש ח"מ סקל"ט : כב] והגירסא שלפגיגו ר"י שחותב : כג] מ"ם ח"מ סקי"ב. מתגלי ב"ד טורפת ממשעבדי כו' ולא ידעתי למה דחק בב"ח עכ"ל המיין ירלה שהב"ח מבאר דהיגו מתגלי ב"ד לא היתה גובה ממשעבדי כלל במקום שכותבין כתובה. והגרלה שמוכח כן מתוס' הב"ל ז"ל וש"ת מלי קמ"ל כו' אלא לא כ' לה מעולם יש לה כתובה ולימה למימר דאתא לאשמעיגן דטרפה ממשעבדי כו'. ושם נאמר דטרפה ג"כ מתגלי ב"ד המוסיף במקומה עומדת. מלי קמ"ל כו' אפילו לא כתב לה מעולם טרפי ממשעבדי ואפשר ז"ם שלי"ז הגאון ע' תוס' שם ד"ה ל"ם כו' . וזה שרמז לגו בגליוגו ואפילו העיקר כו' אלא מתגלי ב"ד לפיכך כו' ולי כדברי הח"מ מלי לפיכך דנקטו העוש"ע . לולי גאמר שדעת העוש"ע. כיון דהכתובה שכתב לה בקעטוגו פיגו אלא אפשר ואסור לשהות אפילו שעה ס' בלא כתובה. בודאי כותבין לה מהשתא כתובה אחרת אלא שמדיינין. אם לכתוב כברשלוגה ע"ז שפקנו שתין כותבין לה אלא עיקר כו'. אפילו העיקר כו' ואע"ג שמכרו בקעטוגו כד]לפשר ל' הש"ע קף קשיא ליה. שכ' אבל הבעל שאמר דיעבד לשון אבל יוכל.לכתחלה מ' ז"ם ר"פ המדיר ר"ל הש במשלים לה ע"י פרגם. ג"כ הלשון בתמר גם אלי כו' ופ"ק דגי' . ר"ל הש הלשון ואם אמר לה אלי : ומה שהעתיו חז"ל בשיגוי לשון זה ז"ם ועתו"ם דב"ב ר"ל בתו' השגה על דעת רש"י והרמב"ם מדמוכח בהדיא פ"ק דגיטין (וברים המדיר) דפריך כר'. דקדקו התוס' לכתוב גבי דגיטין מוכח בהדיא משום דמרים המדיר נוכל לתרץ כמ"ש תוספת ובר"ן שם וכ"ת הדרת קושית כיון דהשתא משעבד לה כו' וי"ל דכיון דבשעת לאדרה כו' ומש"ה אפילו לבתר דלא יכלה לגיגלגולי חייל נדרה עכ"ל והגה כ' הרמב"ם שהלכה ד' לגיגשומיגלו משומשמא לא יספיק לה ול"כ ה"ג לא הדרת קושית כיון דבשעתה לאדרת פסיק לה חייל נדרה בלומר אין שומעין לו משום שמא לא יספיק לה וז"ם גילקום כתובות ק"ז ב' וכפ"ק דגיטיגולא הוזכר שפי המדיר וז"ם וע' בתר' ע"ג.דהשתו ג"כ מכתובות וגיטין ולא מהמדיר וז"ם וע' הרמב"ם הלכה כ' המעיין שם יראה שהעריך וכפל לשוגו . שכ' לא רלתה בדבר זה ולא שמכה דעתה ומלי שמכה דעתה לויכא . ע"כ יראה שהרמב"ם שפ' דהמרגין בפ"ק דגיטין מ"ד כל כבודה וגו' ר"ל קרא דוקא כתיב ולא"ל אלי מדיגא דקרא קמ"ל דקרא ל"ד אבל בודאי לויכא קפידא גבה משום כל כבודה. וז"ם רשאי ודעת רש"י והרמב"ם דוקא היכא דאתרלאי אבל לא אתרלאי דאמרה היינו דאמרה לו . אפילו במספקא אין שומעין לו שמא לא יספיק ובעיר אחרת מפני שמקפדת על כבודה. ובלשון אין שומעין לו. מ' בשגם היא לומרת לא. ולפ"ז לא יסתור הרמב"ם מ"ש הלכה ד'. אמ"ם הלכה כ' דשם לייירי שמתקה. ובדמתקה ס"ל דאמדינן דעתה דספספקא ודאי אתרלאי ובדלא ספקא ודאי לא אתרלאי . וערש"י כתובות ק"ז ב' ד"ה מ"ב גדולה כו' דיכין דלא ספקא לא קבלה עליה עכ"ל והייטו דאמדינן כן. ופ"ב תגלל רש"י ורמב"ם מיד ר"ת ומר' והגי"ה שהוכיחו מגמרות הכ"ל דאפי' בע"כ ואי מדעתה אפי' בדלא ספקא גמי. ורמב"ם ורש"י ס"ל דגמרות הגי"ל מיירי בדאתתקה לכן אי לא ספקא אמרינן דלא אתרלאי. ובדספקא אמרינן דאתרלאי זש"ה הרמב"ם הלכה כ' שאלו לא רלתה בדבר זה הייטו שמקפדת ולא שמכה דעתה. היינו שמא לא יספיק לה. ה"ל לתובעו או לומר לו אין מ"י מספיקין ר"ל בכל עת. אבל כי אמרה לא טעתה טעתה . ואמרו חז"ל ומכבדה יותר מגופו לכן לכתחלה אין רלוי לומר לאי כו'. זש"ה אם אמר לאי . וכ"כ רמב"ם וש"ע הבעל שאמר. אבל בפי' המדיר במשלים ע"י : כה] ואאי בשגיי בדעת הכיגותי פה דברי הריף ר"פ שגי דייגי גזירות וז"ל וא"ם סקל"ט ס"ל פוסקין דכיון דאילו אייתי קמן ואמר אתפסתיה לגרי .במזומגתיה העתידין היגו גאמן אף כשאיגו כאן אין מוסגין לגרי ושמואל ס' אין פוסקין דאלמא אילו אייתי קמן הוה טעין הכי והיא לא תעיז פגיה להכחישו : כו] עש"ם והעכון לפי שהמחבר כ' לשוגו בלשון משקגת הרמב"ם בד"א בתומן ימים כו' ואמרו שם מוסר בלשות לאשה למה לה אר"ת שמתפשה בימי נדתה ובזמגיגו אין לוכשין בלשות ימי נדותה ס"כ מוסר בלשות ל"ל לכן לא הזכירו המחבר וכן בכל המקומו׳שכשביבותיגו אין׳מספיק לקור ימות הגשמים.חדשות של בגדי ימות החמה וכקשיבותיות החמה שחקים של ימות הגשמים. אלא בגדים אחרים לימות הגשמים ואחרים לימות החמה. וכן הל' בעור הרגליים ליתן לה לימות הגשמים ולימות החמה. ומ"ם הרמב"ם וש"ע בימות הגשמים כו' . ממכגו אחר ל' המשגה : ז"ם אלא הגאון בימות הגשמים. שם במתגי' : כז] ק"ב ב' : כח] כ"ד ב': כט] ע' ב' : ל] המעיק התוס' להודיע גי' הגכוגה : לא] בגמ' ליתא אר"ת אף גזו יוליא כו' שאגי אומר כל הגותג לאשה על מאתו כו'. וכל הייטו בין מדעתה בין בע"כ. ומ"ם על מאתו משום דבעי למימר יוליא כו'. ורבא פליג ע"ז ואמר נותג. הייטו ג"כ בין מדעתה כו' . וע"ז אמר והוא דא"ל כו' מ' אפילו מדעתה והוא דא"ל כו'. וביבמות מ"ד ב' ושבקי ליה. אלא מפני שהרמב"ם והש"ע כ' בתר היעב. לשון נותג כו' הייטו לשון שאשה יכולה לעכב. סמכו ליה והוא כו' . דייק הח"מ מ' דהרשות בידה למחות לכן רמז רמז לגו אלי"ז הגאון והוא כו'. סס. ר"ל הייטו לשון הרמב"ם וש"ע אלא שם בגמ' וכ"ל (ליקוט שבשמט מן סעיף מ"ה סס"ק ע"ז) . ע"ם גמ' שמדאה לדיגא דמורדת וכמ"ש הריש"ך בדיגא דמתיבתא ותזיל לשיטתו שהיה דן בדיגא דמתיבתא אבל רבים חולקים וכמש"ל סימן ע"ז ואף לשיטתו ז"ש כי דיוקא דגמ' הייטו כי אם תקנו במתיבתא לא תקנו אלא למורדת משום קלקול הדורות ועברש"ם שם וגם פירש בדיגא דמתיבתא לא מ' כן לקמן :

הנהות על אבן העזר מהגאון מאוה"ג מהרמ"ם בעל חתם סופר זצללה"ה ומבנו הגאון בעל כתבם סופר ז"ל מועתק ע"י הרב הגאון תלמיד מובהק של הגאון המחבר מהרמ"ם ז"ל :

סימן א' סעיף ח' רמ"א מסוס מסס זז כ"ב פי' כ"ב פ'. וילקוט מי פסוק ויעתם יצחק המפתיק: סעיף י' סס סם מיזו כ"ב פי' תשובתי ועי' סו"ס כ"ם מסמם סם פון וכו' כ"ב פי' כ"ו המפתיק. ס"ק כ"ח כ"ם ופי' לעיל סק"נ כ"ב פי' תשובותי מעניו חים . ס"ק י"ט כ"ם מסמם סם פון וכו' כ"ב פי' כ"ו המפתיק. ס"ק ב"ב כ"ם ופי' תשובותי מעניו זה חים. ס"ק ג"ב כ"ם וכן מסמם כ"ב כ"ם וכן כותב בריטב"א קידושין סם המפתיק. ס"ק ג"ב כ"ם והמפיק בדברי בהתור כ"ב כ"ם תולי כוונתו לדברי הירושלמי שכשיוא פי קטוף פשוא דברי בריטב"א לא משוא כל כ"ב כ"ם ופי' עלא דקאמר כ"ב כ"ם דהוה כתובה ולא הוה מקודשת אלא ע"י כסף וכ

בראשית רבתי

ב״ר פ״ד, ד׳ תנחומא ויצא ח׳ ילק״ש תתקי״ח

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. מה ראה לפרוט את הדברים הללו, אלא לומר לך שכל אבות העולם ומשה ואהרן לא יצאו מן העולם אלא בצער, שנאמר ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. ויפגע במקום, שנאמר ויפגע בו ביום ההוא. ויקח מאבני המקום, שנאמר ואבן אחת יעקב. וישם מראשותיו, שנאמר ואבן אחת יעקב. וישכב במקום ההוא, שנאמר ויקח את אבני המקום. ויחלום, שנאמר ויחלם והנה סלם. ויראה, שנאמר ויהי בעת ההיא ויאמר ה׳ אל משה. וישכם יעקב בבקר, שנאמר וישכם משה בבקר. ויקח את האבן, שנאמר ויקח משה את המטה. וישם אותה מצבה, שנאמר ויקם משה את המשכן. ויצק שמן על ראשה, שנאמר ויצק משה משחת השמן. ויקרא את שם המקום בית אל, שנאמר ויקרא משה לבצלאל ולאהליאב. ויתפלל, שנאמר ויתפלל משה אל ה׳. ויתן נדר, שנאמר ויתן משה את כספי הערכים. ויאמר אם יהיה אלהים עמדי, שנאמר ויהי בהקים משה את המשכן. ושמרני בדרך הזה, שנאמר ויסע משה את העם. אשר אנכי הולך, שנאמר ויסעו מרפידים. ונתן לי לחם לאכל, שנאמר ויתן לכם ה׳ לחם. ושמלה ללבוש, שנאמר ויתן לכם ה׳ בגדי. ושבתי בשלום, שנאמר ויבא משה אל אהל מועד. והיה ה׳ לי לאלהים, שנאמר ויהי ביום כלות משה. והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלהים, שנאמר ויקם את המשכן. וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך, שנאמר ומכל אשר יתן לנו נעשר מעשר לך. ר׳ יהושע דסכנין בשם ר׳ לוי אמר, כל מי שהוא מתפלל תפלת שחרית ומזכיר לו יעקב אבינו, מובטח לו שהוא בן העולם הבא, שנאמר ויפגע במקום. ומי שהוא מתפלל תפלת מנחה ומזכיר לו יעקב אבינו, מובטח לו שתתקבל תפלתו, שנאמר ויצא יעקב מבאר שבע. ומי שהוא מתפלל תפלת ערבית ומזכיר לו יעקב אבינו, מובטח לו שהוא בן העולם הבא, שנאמר ויפגע במקום. ר׳ יהושע דסכנין בשם ר׳ לוי אמר, כל מי שהוא מתפלל תפלת שחרית ומזכיר לו יעקב אבינו, מובטח לו שהוא בן העולם הבא, שנאמר ויפגע במקום. ר׳ יהושע דסכנין בשם ר׳ לוי אמר, כל מ

ספר

בית מאיר

על

שלחן ערוך אבן העזר

הכינו ונס יסדו

הרב הגאון הגדול המפורסם מופת הדור מוהר"ר **מאיר פוזנר** זצללה"ה אב"ד ור"מ דק"ק

שאטלאנד · בעיר **דאנציג** · תבניתו ומתכונתו ימצא תוכו המעיין בצדק :

ולמען יקרת הספר הנחמד הזה ולחסוקת הלמחים לדניו המסולחים גפז הנחתיו עוד הפעם לניה"ל בנב יופי והדר :

והוספתי עליו הגהות יקרות ומועילות מאת הרב הגאון הגדול מוה' ברוך **פרענקיל** זללה"ה מגד"ק **לייפניק** יע"א

עם שמלחתי רבוס בב"י ממש על גליון הדפים מאיר חסר קניתיו בכסף מלא מניה עקר הספרים סלו זכרה לי לחלק לעובה:

הנעיר **שמואל גאלדבערג**

כמו שנדפס בדפוס

לבוב

בדפוס הרחבת המופלג מוהר"ר **זלמן ליב פלעקיר** ומותפיו כ"ו :

ירושלים

הסכמת

כבוד אדמו"ר הרב הגאון האמתי אור ישראל מופת הדור והדרו רשכבה"ג

מוהר' **יוסף שאול** הלוי **נאטהנזאהן** נ"י אב"ד ור"מ פה ק"ק לבוב והגליל:

תלמודי הבחור המופלג החריף מוה' **שמואל גאלדבערג** כי' הבית לביה"ל ס' יקר ערך הוא ס' **בית מאיר** כשמו כן הוא כי הוא מאיר עיניים לכל בחלי בית שמואל והוא יורה ומוקד על תסוס עמקי מלוות **השי"ם והפוסקים** לא לבד להבות על יקודות לא כאמרו בחיבורי **התלמוד** כי אם על יקוד גדול וחזק ולחמו יגיע עד רום שמי הקיע שכי התלמידים והפוסקים הלאמוכים והאמוכים וכמעם חומר שאין ערוך אליו בכל מפרשי דברי **השי"ע והפוסקים** האחרונים ועל דבריו יש לסמוך לדינא כעל משנת חזק והנה ידעו כי הדפוס וכל מכשיריו הם ביוקר גדול כי בעו"ה היוקר יתמיד ע"כ ביקש ממני להסכיל את העם לבל יבזו יגיעו ולא יחמיצו להדפיסו שכית שאף שמנה שכים מיום כלותו מביה"ל ומבקש ממני שאחיכו בני ישראל אשר לקול הדברים ישמעו כי רחוי וכבון לקעדו ולתמכו כי לדקת ס' עשה עם ישראל להביא לביה"ל ספרים יקרים אשר אבות אבותם תהיה להם עדנה הטוב יסבון בעם ושלחן עד בילת יכון: וע"ז בחתי עה"מ יום ד' נח כ"ח **מרחשון תרכ"א**

הצעיר **יוסף שאול** הלוי **נאטהנזאהן** האבד"ק לבוב והגליל:

הקדמת המחבר

הסדי י"י חזכיר תהלות י"י. כעל כל אשר גמלני י"י וכב עוב לבית ישראל אשר גמלני כרחמיו וכרוב חסדיו. לתת לנו תורה אמת זה תורה שבכתב. וחיי עולם נטע בתוכנו זה תורה שבעל פה. ועוב עין הוא יבורך זה אשר רביעו ע"ה שנתן בב עוצת עין ונתן לנו פלפולא להבין דבר מתוך דבר. ועל כל זאת חודה יי אשר חלקי מיוחדי ביהמ"ד מעודי עד היום הזה. אשר בחרתי מרחם אמי גדולני הורי (ה"ה הא"ח התורני המופלא מו' יהודא ליב זלי"ל וחי"ו הלבושה והחסידה מ' גיעיל ע"ה) על התורה ועל העבודה עד היותי בר הליכה שכין אז השיחו לי אשר אקי"ק פוזנן הלבושה מ' מרים ע"ה בת כדיב הקי' מו' נטע ג"ל (ממנה זכיתי לפרי בטן בכי הקי' כי ליפמן ס"י שבק"ק ליסא) אף הוא מסורו הספרים ומגמותיו אשר אחרי' מחמדי ב"ה ומדרכי העולם מופרש על היותי כבר עשרים שחרי כן כי מאה עלי אשתי הרחשוכה תקעתי אהלי בק"ק ליסא ע"י שהזמין לי י"י מאשר אוזוג שכי כאשר כמלאתי לפכיו הגון היה האשה אשר עמדי הלבוש, הרבנית מ' קעריל תי' בת התורני המופלא מו' חיים וויכר דיין. היא עשתה בחפץ כפיה ואני הייתי עמון אלבש עשר שכים בבית מדרשי ובדיבוק חברים חכימים ובקיאים ירחי האשה כתחברתי ובהוויות דאחדי ורבא עשקינו עד כי לאחרי היכלי מאכן פוסקים הראשונים והאחרונים ירחינו · מאשר כתקבלתי לרב ומורה בק"ק מעזריטש שבמדינות פ"ג ולא יצאתי אשר יותר מקרוב ל"ד שכים ומאקבב קיבות הבאחרי אשר בחרתי בי לאחת מאשר · ואני מחלתי ואני אחפץ באשר י"י הכין מיד בקרי לבאת פה ק"ק ק"ב כ"מ · ואשר חאכס הלא מלער היא ותחי בפשי בלילא מאדתי ויבאתי זה בלילא בה בוצת עין ונתן לנו פלפולא להבין דבר מתוך דבר · ועל כל זאת חודה יי אשר חלקי מיוחדי ביהמ"ד מעודי עד היום הזה · אשר בלא

סעיף ב לין מוכרים ס"ת . כ' ב"ח מיהו מ"ש סמ"ג בהגה"ה בשם הש"ג וכו' ועע"ל לי משום הא ל"ל דיקיט טעם הסייך לף בזקיני לו לשם שים לב בכיס לשל דעת הרי"ף מבוארת דלא כתוי ועי' בשל הינב שו"ת סי' ז"ך וכן כלע"ל שתימות הטור וש"ע ועל דעת תו' ק' לי הסוגי' דקוף פ' הבע"י מש מקש' ולי לף מיפקד' כתיב' מה עבידת' דילמא מ"מ יש לה כתוב' מדמפקיד' על שת וגם המומרים זיל לא מפקדת ומה שכך הא תמר' בעינא לקיים שבת ולף לשבר לחוק כללמו תו' גבי חלי' שבת דמיים' לף שתר שיגרשנה' לא תבשל כיון דלא מפקד' על פו"ר לכופין עליו מ"מ ק' מ"ל להקשות דדוקא שבמך על דמוכח הכי מחלי' שבת ותו דלמו כי שלה בעני' יודעים לכו שתבשל ולית' כמי לשמ משקר מ"ו להשקיע כתובת שלכי ומ"ש בעינא' בשלית שבת מעבת' בעינא מובח . ודלמוה הא"ח מלקיט גבי מכירות ס"ת פסוק דשבת ס"מ משום שבת יש לחשות דמצילי' ולעבש דמה בשתי' מחתת על שמכרים ס"ת ונקיט ס"ת ונקיט הסוף קרא להכוחת דמלי' רבה היא וכן מוכח דעת תו' בתי' כי"ב ב"ב וכן לימא בתו' גיטין מ"ח ע"ב : ס"ג לבל קודש י"ג יש לף שלי' דהוי כזכות הב"י ז"ל פי' משום דלא תיקנו חז"ל בשומין לקטן ולכן מצילי הב"ם דשת תו' ורש"ם שכתבו דלא הוי זכות כיון דקדושין הן מלמו ולי זה כיון דקדושין הן מלמו אלא לא שמר שהרש"ם פ"ב דק' לבל המו' פ' הנשרפין ופ' השם, דשם כתבו בל' זה מ"מ תומר כ"י דליכא לימוק דלא הוי בימת זכות וי"ל **טעוי**"ה דשאני הרמב"ן שבתי ד"ו בב"ם סק"ב דבמיוחדת ליכא לימוק כלל אפי' בלא קידושין וכשוש' קטן לא גרע ממיוחדת (ולפיס דהיעת יש לרי' דעכ"פ אין בפלגם לימוק ד"ת ממה דתיקנו כשומין ליתומי קטנה ולי לבי' להה"מ דבל בלא קדושין יש לימוק עשה לכי יקח ולדבריו לף במיוחדת **דהיינו** פילגי לימוק זה יק' לין לעבוד בקיום ועשה לף על עשה הא מקיקין יבמות פ"ע דוקא בשב ואל תעשי, ולהה"מ ע"כ לומר לכשומי קטני שמוד **דבר** הכתוב לעקור לף דבר מן התורי כדמפקי התו' שם ד"ה כיון ועי' בחולין י"ל תו' ד"ה ומצילין) וגם י"ל כוכת התו' כדאמרי שם כיון שמ"מ וכו' לומר בפי הבע"י ס"ב ע"ב בלתו התו' כוכתם שלא ע"ד זה שהרי כתבו מ"מ להכי תיקנו לי' כשומין דלא ליהוי בעילתו ב"ז כלל מלשונם **דדוקא** כיון שע"י ק' וכשומין היא תלוי מנו המלו' שיש שמוך **לפירקן** הוצרכו לומר בשומין אלו בשומי דבבן לעכין זה דלא ליהוי ב"ז וע"כ דס"ל לשיטת עכ"פ בפילגי ומשמע כמי מדבריהם דקודם שמוך לפירקן דהייכו קודם שבא שלפני גדלות דבזה ל"מ דמלי' לחיכא לשיטת כמי לית ב' ומשום למען שבת ומ"ת יתקנו לו בשומין מ"ש מלבד הא"ח לשון שבת ומ"מ שבר כמי לית ב' וכ"מ הינ לכשומי קטני דכותי' דמשום שבת ליכא דליהי כמי רוה ומשום ב"ז ליכא ולף דק"ל קטן לוכל בביולת אין ב"ד מלווין להפריסו מ"מ על המשהלים החיסור שלא להשיאו . והכא בדעת התו' פ' הנשרפין ופ' השם, י"ל שתמת כפיסון דפ' הבע"י ולא כמשעות הב"ם שבל בהרש"ם ל"ל לפרשו ע"ד זה להכי תיקנו בשומין לקטן לבל ליהוי ב"ז דל"ש לילף **מזה** לקטני, בחיי שלף לל"ת מכתים בשומין לעכין מילן מ"מ אין חייב **להפריד**, ולא הוי ב"ז ל"ו דעתו פשוט דבלא תקנת מכתים לא הוי ב"ז ומ"מ **מדייק** כיון בק' כוי ס"מ דס"ל לבל בלא ק' לימוק אפי' בשיחדת דהייכו **פילגי** וק' הא פ"ק דכתוי הביאו הב"ם הכ"ל כי להדי דאשבח לקיים פו"ר בלא ק' ע"י פילגי ועי"ש לידחוק ע"פ דברי הרמב"ן שב"ם הכ"ל על קושי' דמ"ל כלא בדרכי לימוק ועי"ם התי' וי"ל ה"ל לף פילגי שרי מ"מ לגבי קטן **ובקטי** הכושאים לשם קנין גרע ושייך מה שמוכי תוי שבשופין זה לריך להיות ק' ובדכי וק' לו גבי קטן ובקטי לחוי ב"ז ומוכח דמ"מ לא הוי ב"ז כיון בק' וכו' י"ל דס"ל דוקא פילגי גדולי שרלוי להוליד וכוכתו לקיים פו"ר הוא לשכי לבל קטן ובקטי דלא בכי פו"ר לולא דע"י ק' הן הוי ב"ז . ומכי לעשת **דהיינו** פילגי לימוק זה יק' לין לעבוד בקיום ועשה לף על עשה הא מקיקין יבמות פ"ע דוקא בשב ואל תעשי, ולהה"מ ע"כ לומר לכשומי קטני דכותי' דמשום שבת ליכא דליהי כמי רוה ומשום ב"ז ליכא ולף דק"ל קטן בוכל בביולת אין ב"ד מלווין להפריסו מ"מ על המשהלים החיסור שלא להשיאו . והכא בדעת התו' פ' הנשרפין ופ' השם, י"ל שתמת כפיסון דפ' הבע"י ולא כמשעות הב"ם שבל בהרש"ם ל"ל לפרשו ע"ד זה להכי תיקנו בשומין לקטן לבל ליהוי ב"ז וכן מוכח דעת תו' בתי' כי"ב ב"ב וכן לימא בתו' גיטין מ"ח ע"ב : ס"ג לבל קודש י"ג יש לף שלי' דהוי כזכות הב"י ז"ל פי' משום דלא תיקנו חז"ל בשומין לקטן ולכן מצילי הב"ם דשת תו' ורש"ם שכתבו דלא הוי זכות כיון דקדושין הן מלמו ולי זה כיון דקדושין הן מלמו אלא לא שמר שהרש"ם פ"ב דק' לבל המו' פ' הנשרפין ופ' השם, דשם כתבו בל' זה מ"מ תומר כ"י דליכא לימוק דל

ס' ג' ד"ה ולע"ג ומצוה לישן לחזק שתשמע בגע זה וכ"מ בשו"ע גמור' דד"ת לית' מגופא דפסיעה ל"ש הדין עמו מעשה לכל מילי וכו' אלא לפי שעה בשו"ע לכתבן דבי"עבד מפסר בדוק גדול להתיר בגע כזה מ"מ מ"ש ליכתי' בפירוש דחוק' מה שהועלה רחוק וכל"ש לא נזכר מן נע ונע' פי' ק"ע ס"ו כי אם התכתי ומה שהוקש' להח"מ על היחיד כתוי' לע"ד פשוט כיון דמתירים לו ליפשו ולכשהשתם' נדין התגע הכתוב' וגרושין חולי אז יטען לין לי אז נאמת לא יהי' לו ותילק' העני' לכן מחויב לייחד הכתוי' ועי' כיש פי' ל"ג ומ"מ היא לפשוטו להפ"מ בידו לגרשם ומחויב בכל המיוחדים ול"ע: **ולא** המרים אלא עד סוף אלף החמישי עי' יש"ם יבמות פ"ו סי' מ"ג: **וי"א** מי שנשתמד עי' סי' ק"מ סעיף ה':

סימן ב צעור אבל כהן וכו' הר"מ פי' לל"ל לרחק שכי תייכו היודע מן התערובות מ"ל לגלות אלא לגעוני' אבל היודע מן התערובות לקור ליפשו מהן וכדבריו ס"ק ז' וק' לי ליפשו לאבל כהן לא יפשו לפשוע לקלי על הרואי ליפשו תו ק' למה נקיט דוקא שנתערב הא ס' אלל אבל כהן לל"ש דפיך ס"ק דפשוטא לי קלי על הטופש שפיר ועי' ב"ש ס"ק ע"ז אבל לי קלי על המגלי משמע מהכ"ן וכל המפרשים לאפי' כתערב ודאי ואל ילעיכן מי הוא כמי ל"ל לגלות כמו שאלי' לין עתיד לגלות ואולי לכל זה כיון הב"ש שכ' שהאריך בזיאור הענור: **ס"ב** נחזקת כשרות כ' הב"ש נפס הרמ"ה וכו' מיישכין שמא ממזר הוא עבד הוא בשור לא נזכר כ"א החשש לעבד ואפשר קושר לממזר ליכא למיפ' דמכירים שהאל ממזרים שביניהם משא"כ לעבד הוכיח מקושי' הגמ' כתוי' ד"ה ולאמת עבד כהן הוא לאיכא למיפ' ועי' מ"מ פי' ג' ולכן מוכרח להביא לאי' שאחו יפראלית שזה יולא ממשם עבד ועכו"ם ועל אביו נאמת ל"ל לאי' כי ל"א לממזר וניחא זה יפות מ"ש זיל גלי כי לא יזקקו כ"א על אמו כאי' נאחו שם מ"ז ד"ה נמוחזק ומ"כ יש ללמד זכות על מכשיליו שאין בודקין כלל מיירו ע"פ דברי רש"י זיל יפות מ"ז ע"א ד"ה לריך להביא לאי' שאת נשעוכי מהול הוא משמע אבל אי נאו הכי הי' המיל' פ' גירות וידוע שלילכת נשעוכים אינם מלויים · ויש"מעאלים אינם פרועים ועבדים מהולים כמי אינם מלויים כשא"מ פ"ק הכ"ל לכן לא חיישינן: **תו** כ' והב"י וב"ח מחולקים בפי' דבריהם צילה דברי זיל תו' שפס ר"ת כאו' כ"ל לשמש ע"ג המזבח לריך לאי' כ"ל ליהו עלמו וגם אינו נאמן להכשיר באו לכהן אף אם ישא אשה בדוקה משמע באו אקור לכל כהן משפט שאת אבל הרא"ש ועור וב"י העתיקו לי ר"ת בקונטרס זה ואין באו כפיכי לכהן המשפט ע"ג המזבח משמע אבל כהן פשוט מ"ל ליזהר משפט שאת הוא חלל ואקור לו · ובזה מחולקים הב"י וב"ח בפי' העור אלא לפ"ז מ"ש לפרש מה שכ' ומשמיד כי לאי' ב' **דהרמ'** ס"ל אפי' ליפשו לכהן חייבין שאת חלל היא ולא די אאין זה בשמע אלא לעו"ד ליפשו מפורש שז"ל יש מן המפרשים שכתבו אלא נאמן ליומן' שכל כהן שהוא בודק (כ"ל לע"ד לשמש ע"ג מזבח) ליכו נושא באו מצוה כמו שמייש אבל אם ליכו רולי לבדוק (כ"ל כהן פשוט שאיכו רולי לבדוק כדי לשמש) הכי הוא נושא באו וכמו כן משפמי בדוק, מיוחסת לא יבדקו בו מההוא טעמא דבאו לא בדוק, לעניכים המיוחסים משמע אבל מאשם ליפשו על הרואי ליפשו תו ק' למה נקיט דוקא שנתערב הא ס' אלל כהן לל"ש דפיך ס"ק דפשוטא לי קלי על הטופש שפיר ועי' ב"ש ס"ק ע"ז אבל לי קלי על המגלי משמע מהכ"ן וכל המפרשים לאפי' כתערב ודאי ואל ילעיכן מי הוא כמי ל"ל לגלות כמו שאלי' לין עתיד לגלות ואולי לכל זה כיון הב"ש שכ' שהאריך בזיאור הענור: **ס"ב** נחזקת כשרות כ' הב"ש נפס הרמ"ה וכו' מיישכין שמא ממזר הוא עבד הוא בשור לא נזכר כ"א החשש לעבד ואפשר קושר לממזר ליכא למיפ' דמכירים שהאל ממזרים שביניהם משא"כ לעבד הוכיח מקושי' הגמ' כתוי' ד"ה ולאמת עבד כהן הוא לאיכא למיפ' ועי' מ"מ פי' ג' ולכן מוכרח להביא לאי' שאחו יפראלית שזה יולא ממשם עבד ועכו"ם ועל אביו נאמת ל"ל לאי' כי ל"א לממזר וניחא זה יפות מ"ז ע"א ד"ה לריך להביא לאי' שאת נשעוכי מהול הוא

קעיף ד"ט לענין יחוס וה"ה לענין יחוסא שכיון שפעם הכיון בפיו ח"י לומר לו כני לך ליחוסא ועי' ס' רע"ז קעיף י"ג בהג"ה) משפ"כ היכי דלא לתחזיק

כרוכי׳ אחרי המיוחסת ולכתפ״י ז״ל נכתב דוחק שפשם זה ול״ל לפירושו לחייבי שכבר ילף קול שמחה לשפתו ול״ל ענו . ושם״ע מדשמיט ד״ז משמע לפי׳ דלא כהרמ״ה ולכתיחות לשם כ״י בפ״כ . ולתמוי׳ דרבנן ק״ל הא נחמן בני זה כאן וע״פ בחוקפת ולין כ״מ דלהו להרמ״ה ק׳ ג׳ הצריכא כפשטא ופ״כ לפשטיו לשם לף בד״ז כ״מ לדין דלריך לחיים ליוחסין לימלא בני שפחה ניכהו וע׳ ג״פ ק״ק ס׳ :

סימן ד ס״א ובתיכים ע׳ ג״פ כ׳ וכ״ת ק״ל ג״כ כשטא זו וזה ל״ד אלא עדיפה מינה דל״ת לקוריו לעולם וגזירות דור לך בעבד ומ״מ יש להן קנס וגר ומשוחרר מותר בשם שלריכ עבדים ממש אלא כשתעבד גופש לשם מיוחד ועי׳ ס״ק . תו כ׳ גם י״ל וכו׳ ל״ע לפ״ל לריך מקריס ולחד מלתו שצא על בת ישראל הולד כשר אלא לע״ד שקלי בניותן ובקניף ו׳ משחיל כתנייהו : **אלא** שפגוס לכהונה כ׳ ג״פ ולפסק הל׳ וכו׳ וכן להכי״ף והרמב״ן ליו מוליאין בהכי״ף לא נאמר אלא לחוש ס׳ ושפגוס בס׳ לחוריתא מוליאין ולך בס׳ דרבנן מצוחר ס״ס קס״ל שלין לוסקין עליו משתו לך בהרמב״ן יש קולא זו והנה״מ פ״ל סי׳ ל״ח וכ׳ ולא כהרמב״ן שכ׳ ל״ת ושלל ס׳ אזהו תימא שם מחזיק כס׳ אלא לחלי ל״ת ופו׳ כ׳ הב״ח ועי׳ תי׳ רשל״ל ושם כ׳ לך לשם שהוכחתי בלחיות ס׳ החולץ דשם נכרי ועבד ליכו פגוס אלא לכתחיל ואם נשתא ל״ת ל״כ שחוקות שלכו בזוב נכרים ל״ת ובעניותי לא מלאתי רחיה זולת הרמב״ן שהביא והשיג עליו אלא שאף שהוא לפקק הק״ו מהמלין על פיכתא מן בני זכר יוכיח וזה ליכו אלא לכש״י משל״כ להרמב״ן ולדבריו למ״ד פגוס הייכו בזו שהוא וזרעו אלנים ותו קשה על מה לעזיד יוכיח ג׳שאר חייבי לאוין מזה גופא שאין היא עלמה מהחללת ולע״ל כל זה ליכו אום לי לילמוי ק״ו שתופש השיק שמוחלת (ולדבריו יש עכ״פ לשוחרי׳ אלא חשו להק״ו הכהו לשמעו זיל לשמר ולכש״י לא מליכו מי שחולק עליו) ואלן כיצד למיפרך ק״ו תו כאן חייבים לשמקק לשמרין בחמיה לפקריה לזרעיה ואמת כי קבלה זו מוכרת כמי בכ״י ולפשוטה היא ומ״מ מידי ס׳ לא נפקא כמשולר בהכי״ף והי״ש עלמו מסיק לשם מלאו בזו לומר להק״ו ודבר) לשמכתא . ומה שים לך להקל בלע״ד ע״פ מה לחיתא סי׳ י״ו בשור פלוגתא על כ״מ שפי׳ בכ״ם והב״י עיש לייפבו גם פ׳ י״ב מה׳ ס״ב ה׳ י״ח פי׳ לעבד בשת יבואל ליכו בלאו ולא כהתרגום וע״ש בהס״מ וים להקשות על דבריו כיון דקוף קוף לף לפי׳ הר״מ בלא יהי׳ קשם ע״כ לשיטתו עליות חוקים כבהס״מ פ״ת מה״ת חוקים והבלע״ד דשתוויי׳ לשטתו מזיל על התרגו׳ וטעמו הס״מ כיצ״ל שאר מקולקל לכהוב, מק״ו ודעמו׳ ד׳ מקיק והלכת, לחיתא בשת ולחיתא בשת״ך והרמב״ן דבב וכ׳ יודע ע״כ שבדו להולד כשר לף לכהוב הולד כשר ולחיתא בשת״ך והרמב״ן דבב וכ׳ יודע ע״כ שבדו להולד כשר לף לכהוב מלאו חשו לו למה שהוא פגוס לשטתם להק״ו קלי לף על הבן (ולע״ד לף לרמ״י מוכח דע׳ רבא דמכשיר לף הבא לכהוב שלאו לי׳ בני מיכפי לרבא מי שחליו עבד וחליו ב״ח הבא על בת ישראל מהו ת״ל השתא עבד כולו כשר חלין מינה, ואלו דאמר חללה מה הק״ו דילמא שלחש על בתו וכן משמע שם מדאמר רב יוסף יכילנא לאכשורי בה ובבריתה ואלו אין כשר אלא לכהוב כשר׳ לי׳ לו לומר בה ובניה, למה פורע בריתה ת״ז להוכות לף לכהוב מיד לשיטת הרמב״ן יש לחוק דבריו דילמא שלחש על בתו וכן משמע וזה כשמע מדכתיב עד עולם דאלו לא כילך אחריו היכי משכחת לה אם כשר שפחה וכנרים הולד כאותה ועמונית היא ישראלית והולד כשר ואלו אלרית הולד ליכו פשוט אלא על ג׳ דורות ואלו כתיבה להרמ״ד ת״ת היא ישראלית וכ״ג להרמב״ן . אלא לשיטת הרמב״ן יש לחוק דבריו דילמא שלחש על בתו וכן משמע ואלו אין כשר אלא לכהוב כשר׳ לי׳ לו לומר בה ובניה, למה פורע בריתה ת״ז להוכות לף לכהוב מיד

שכתב ה"ה כיצד לו לכל דבריו הוה בקצר ע"פ דהא כולל לף הפקיר עבדו ובפקר וולדי ל"ף פיהא מותר בצה יקראל בלא קרוב ול"ם הטעם שכ' הכ"ם מכח לומד וכן מצותה פ' הפולה מ' לאר לאיתו סעבד לין לו תקנה וע' מו' לעכ"פ פירושו לאין לו תקנה בצ"מ ומה שחתה תו על הס"ע שכ' מוסכין לקדוי לף על המפקיר מהגאר דכריתות לאעוכב גע לוכל בחוה ולהכי פוקק לעבד"גמור הוף ולא תפסו קדוי בזה כתעלם ממנו פיב"ס פ' הכ"ל מ"ב ע"ב שמפרי סליבעי לאעוכב ג"ם מי לוכל בחוה לם לאו לף על המפקיר וזה כדבדי החוס' סלכתוכים לם לם ד"ה מעוכב כי בלחת הל לין לו מובן וע' בח"ם ומ"ל וכן הלח' פ' כתחם לידבעי' דכל מעוכב ג"ם לחסור בחוה וממילא ס"ה לחסור בחסה לחומר' וה"ה לחסור בצ"ה לחומה כממילא בתוספת כפסק הס"ע ומה שמקשה הב"ח מפי' רס"ז עיין בפר סכ"ל: ס"ד הלחם כו' הולד ממזר לי' הכמי הכי זה בחזקת ממזר ומדמקיי' הס"ע וכיון דפלוגתא היא הוי ס' ממזר מספק לדעה ס' הוי ממזר ולאי ומותר בממזר' וק"ק הכי הכמי מפיים לחם לומרת מל"י כתעברתי כלומרת להכקיל הולד וע"כ ליירי בעקום לחם מלוים ולאך יהיה ממזר וולאי כהי לחעה שהוטנת כתעברתי מצעלי מפקרת מ"ת לחם מל"י הוא ול"ל לחפרם בחזקת ממזר מעתה לחם דמצעלה מחזיקים לחותו בממזר ולאי וה"מ ב"ח בחוה לחם לחם לומרת לחם לבעל כ"ל כתעברתי בתו' דמחולה ל"ל רוב בעילות ומוסם לפי' בחיה פרולה ביותר לבניה לממזרי' מה עתה יש בדבריו לחשת כהן לפי' הדומ' מפני לחיה מפחה כחיי' מה יוקיף הע"כ לגבי ס' זוכה לחוריי' וע' בתו"ל: **ואם בעלה כהן** כו' כ' ב"ח לאל לם בעלה יקראל כו' כי לף ק"ל כל"ח בזה כמ"ם בפחוך כ"ל קעי' ע"ז בהגי"ה · וכך ליתא בריו"ו פי' ד"ל לבגבי יקראל פחיתא לי' לפח' זיכתה וה"ה הולידה מבעלה שכפיים לכהוכה ולף מלחתי מי שיתעורר להחזיר בזה זולתי סיפ"ם פ' החולץ פי' ל"ח כי ומ"מ כרלה לפח המזנה תחת בעלה בין שגיפחה והחזירה בין לם לף גפחה הולד מבעלה פגוס לכהוכה לחותן דק"ל הכל בבי ל"י ובעד הולד פנוס כ"ם הכל דיפ הל קי"ו ולית כלן טעמא דלפקר לזרעי'כמו בל"י ובעד ל"כ היכי שכפחה כהן הבניס ממנה חללים כי לף מלף לבי להקל דהל קי"ו ליכו לף לקחפחף ולחת לחולד הוף ולאי דוד בעילו' מלחתי לידיעם שחת בעלה בין שגיפחה ולא

ז

ז

דברי הרמ"ם כלל ע"ב הכי נומין מ"מ ק' לי הא ק"ל סוף סעיף ע"ו לחם הפנים ושלחן ומנורה מוקדמין לקרבן תמיד ומילה מה לתימה היא סבורה דיוקר מוקדמין לף לקריבה זולת קדימה מעלה ומילה מה לתימה דמכי קדמה לסכי זה יפה דה דומה היינו לפלוגי בלא קדימה מאה ולהיכי ק"ל מכני המצוה סם סדוב בעילות וכו' ס"מ הא היכי לל"ם ר"ב דומיא דלחם לף דולמי בא עליה דומי דבעל הם היא כמי דיימא מעלמא הולך שחוקי ז"ל כ"ך לית לפסק להיות הלי כליבא בתרא ובכבא דהיכי דבא עליה הלחם ודיימא מעלמא בלא ליהוי שחוקי ולימכשך בלא קדימה לחו דמ"ם מפרולה הא בתרייהו ל"ם ר"ב כלליה, לתדי, פתוס בפוטה דלחם ל"ם דוב וכו' ודבריהם מוכרחים מליבא קמא דיבמות דבבא עליה ודיימא לכ"ע הולך שחוקי ופם מפקיעין יפה בת דומי והייכו בלא קדימה הפה בחרו לפוטה ל"ע תחלה כחבו אבל אליבא דבבא ממש כבר מבואר הם בחרו בלא לפוטה ל"ע תחלה כחבו אבל ליבא למתמה לליבא בתרא בבא עליה דכ"ע ל"פ דבתרא דידים סדיכן והא הכא וכו' ומזה לין לום קו"ר דמה דלמר בבא עליה כ"ע ל"פ כבר מבואר בחרו יבמות ובכל המפרשים להייכו ולא דיימא מעלמא · ופוב כחבו ולפילו ת"ל דמ"ה וכו' וזה לין הדעת קובל לומר בבעל בלא יהא בחוב לף לפוטה דלמר עכ"פ ולתי בא עלי פוב כחבו לף לבריהם ללו מ"מ לבבא לפוטה דלמר לפילו בלרוקה פעיברה ומקחבת ללא דיימא מכי אבל דלייטא מיכא בתר דידים סדיכן וכו' והא הכא וכו' וכוותם מבוארת להביכו מה שלמר בליבא בתרא בלרוקה מקחבת בלא דיימא מכי היכו חפר ועי"ז לומר אבל דיימא מכיא וכ"ל הכל חפר ולא ידעי ולתי בבא עלי מ"מ בתר דידים סדיכן ולכן הוקבה להם לף לפוטה שכחבו דבבי בעל לא חפוב ו·תי בא עליה מ"מ הא הו' עכ"פ דיימא מכיא וזה בלי קבה לפירוסה ביבמות .ל"ק לפה פיכבו דמה לומר אבל דיימא מכיא ומעלמא כ"ל דיימא מכיא בא עליה ולתי מכ"ע לפוטה ל"ע אבל מ"מ לפי זה יהיה מוכרח מקוביתי הכ"ל וגם מקוביתי חו' מפוחל לחלק בחוה דבבי בעל לא חפוב ולתי בא עליה וזה ענין רחוק מאוד ויותר כלע"ד לפיטת הרמ"י הפוסק עם הפבק הלי לזיל לליבא קמא דבבא ופפוקקי כליבא בתרא ובבא ולתי ל"ע ולולא דמפתיבא היינו לומר דהבא"ה והרא"ם דמי לך מפרשי הפוגיא לפוטה בפירום בפ"י פם כמוכר לעיל ודוק · דבי"ה אבל אם זכתה וכו' נרשים בפ"ע בבקי מהרא"י ופ"ז ופפר ב"ז לין לתי לאבל בבקי מהרא"י עייבתי והפ"מ וכן הב"ם ס"ק ג' כתבו חדום הרמ"ה לפי' זכתה בעדים וזה לא מזכר בפבקים הכ"ל לומנם לי בד תחליבא בפוטה אלא מזכה בני' כפרים מפמעות הכי לך לפי' בבי' ב"ב דף ק"ל ב' כי בלא"ז לא לייל בלא בקלא דפי' לפבקינן בבד ל"ת וכ"ב לאר הבעל הא' כו' ולין לזה מוכן להפפוק מפמע דמפרפים ל"ת בקלא דפי' מפוס דכ"ב וכו' מפ"כ בבלא ל"ם דוב וכו' ולבריהם כדי לפקפוי דבד מדבר זה לייל בפוטה ל"ם רוב וכו' ולבריהם מוכרחים מליבא קמא דיבמות דבבא עליה ודיימא לכ"ע הולך שחוקי ופם מפקיעין יפה בת דומי והייכו בלא קדימה אלא בבא עליה כ"ע לית בבר מבואר בחרו יבמות ובכל המפרשים להייכו ולא דיימא מעלמא · ופוב כחבו ולפילו ת"ל דמ"ה וכו' וזה לין הדעת קובל לומר בבעל בלא יהא בחוב לף לפוטה שכחבו דבבי בעל לא חפוב ו·תי בא עליה מ"מ הא הו' עכ"פ דיימא מכיא וזה בלי קבה לפירוסה בימא

לחמר ולימו ממזר לחל בהסיפא שלומר שלין זה בנו כי לא בא עלי׳ והוא ממזר · ממילא אם ליתלות הכתובות בדילה לקיס לה עפי מכי׳ והיה לו לומר ולפילו לחמר לין זה בני וממזר הוא לא׳ו עכ״ז ל״ק לי׳ כי שמא מאי הוא ופפיר לכן אם שהאליה מחלוקת זו משיכוי הל׳ שבעור כי והוא ממזר ולחי ובמי כי ה״ם בחזקת ממזר לע״ד לין זה כלחי להמליה פלוגתא ולחי׳ שבדין החתום לף שבמי, עלמו לא לחמר ממזר ולחי מ״מ לף בחזקת ממזר כמי לא לחמר חלא כי, ואם הכחיש החתום הרי הולד ממזר לא׳ו ילד לחלק בהכי והוא מפני דבעיקר לין חתום כמוזכר בגמרא כתני מקשה ותו בהא כי לא מודה וכו׳ והא הכא ר״ם ולפעמ הפוסקים קלי הכל על הולד וקשה מלין מוחלט דר״ם ולא הוב מ״י (ולהפריש כיחא) ום״מ דלייני בעיר שכולה ישראלין ואזלינן בחר הוב העיר לכן העתיקו בשמ ה״ז ממזר מלד עדות החד בחופן הנאמר בגמרא וממילא מובן דבעיר שא״י בחוכה הוא ס, ובהלכה י״ע מפני שדיבר על ג׳ דיכין יהד בחד שחמר חיכו בנו ובמי שהלך לעד״ה ושם שפשר לחום לשמת ב״הג שבא ע״י שם נקיט וכלל יחד ה״ה בחזקת ממזר לדקדק לף בחמיכות החד לפעמים חיכו כ״ל בחזק׳ ס״מ דהייכו בעיר שים בה מ״י כמי והעור מלהפריש הדיכן נקיט הכא בחמיכות החד ממזר ולחי לכ״מ בעיר שכולה ישראלין ולעולם י״ל דמודה דמן הסתם ים לפקוק בא״י וחיכו חלא ס, · והשתא חיכה בחזקת זוכה הים״ם יבמות פ, ז׳ ס״י ל״ח כ׳ לא כהיכא לי כלל דע״כ לא חמר כ״ג לכחמכות חלא בבכי ושמא חבל בבכי ובכי לא אף שכן כמי בהכ״ן שבב״י לע״ד ל״ק על הרמ׳ דלא נחמר דבבכי ובכי מודה כ״ג חלא היכי שבעל הדבר טוען הבכי מי שכוגע חליו חבל הכי דלכ״ע הוי חיכי בכי והעולם שמא נחמה ולחי משום הכחשתו מה חיכפת לן בבכי דילי׳ שליכו עלי׳ לפי׳ עד ס׳ כשר וחיכו נחמן לחפוקי מחזקתה: סך״ח כולד ס, ממזר כי ב״ם וב״ם כי וכו׳ והייכו כלישנא בחרא ולע״ד לף לגישנא בחרא לא מלחתי דיכו מבואר והכחיה שכ׳ בלי זה דקחמר החם ומחוי דלא דיימ כלל וכו׳ מזה חיכי דומה לחיה דבמתני׳ דולחי בא עליה מודה חבי דלא דיימ מכי׳ ולא מעלמא שלין שום מדום ומוכרח למוקים בלחא דיימ לא מכי׳ ולא מעלמא לחמרינן דבהך דיחה כחנבדה כלפיכם״י דיקה ועפי׳ החו׳ ול״ע · סל״ג בין שהיה דוב מ״י או דוב ישראל ה״ז ס, מ״י קידם לחם לכיכ׳ גע מקשק מחמע לפי׳ דבוב ישראל מ״ל גע חלא מן ס, לפ״ז שם שחר קדושיו כבעלה מחבר הבן חיכו כ״ל ס, ממזר ושם זה הס, כחנבדה מלמנו מספחה זו שם כחלא ל״ת כבס׳, ב׳ בעי׳ ה׳ ושיע, הא ד״ם חיכוך הכחלא בר״י ישראל ולחי הוא ושחרינן כל לפרים וכו׳ וזה מוכרח בגמרא דלך מפני מ״י מלכיכין ב׳ בובא עד דהקשה למ״ד הובחלות שעה בגמ׳ לחך מפני מ״י מלכיכין ג׳ בובא עד דהקשה למ״ד הובחלות שעה הים מן בב לחמר לבל ליובחין לא ס״ת בעשות דבב לליובחין לא חך משום מ״י הא ד״ת ישראל גמור הוא ולחיך ימלא קולא מזה לעשות מן ולחי ממזר ס, ול״ל הה״מ בפ״ק דכתובות שם כ״י ישראל לבל ליובחין לא ופי״כבי ז״ל דשם בא לחמר לכ׳לכהונה ובולחי שאם קידם חשה ס, מקודשת ומי שהרגו חיכו כהרג עליו ושעי, משום דחיכה מקלת מ״י ומקלת ישראל־בעיר־בעיר וכל בבוע בין מועט בין מרובה כמע״ם ותימ׳דולחי מפי״כבי יש ללמוד דלמומר־לייכין כי׳ בבוע ולפילו בדוב מ״י לריכה גע משם דבזה נמי חייך מ״י לבל בדוב שלא חשא לי״ג חלא מן ס, בבוע גמור מה״ת וכלבי הה״מ בחיי וכ״ל דמותר עד שהוקשה לו מלרום ומוכרח לבא לחרום כמע״ם משום מדהוה לה היתר וכבר הקשתי ע״ז מקיני דבחו׳ וגם הים״ם יבמות ס, מלמנה לכ״ג בקיבוץ ה״ג דלחרום הקשה משם על בבוע חלא זו · ולכן מחתבר לע״ד שהרמ׳ שפוסק לף בר״ם בחוק הוא ולחיך לבמיח בחוק לחפי׳ בר״כ פשוט כן יכול ללמוד משחוקי לחפי׳ בר״ם חיכו חלא בשק ולחור בממזרת כמנוחר בחמ׳ פ׳ ע״ו מה׳ ח״ב ה׳ י״ח ב׳ וכ״ת ם״ה דים לקשק דילמא חזלה היא ובטל הדוב ובשחר הם׳ שקול וכלבחב ס״ק ל״ע וסי׳ קכ״ו לגבי החתום ולכן לין יכול ללמוד משם מ״י כ״ל בם׳ שקול נגד לין החתום שהתירה ס, בממזר משחיכ תיכוק המלא לחפי׳ ס״מ דהייכו בעיר שים בה מ״י כמי והעור מלהפריש הדיכן נקיט הכא בחמיכות החד ממזר ולחי לכ״מ בעיר שכולה ישראלין ולעולם י״ל דמודה דמן הסתם ים לפקוק בא״י וחיכו חלא ס, · והשתא חיכה בחזקת זוכה הים״ם יבמות פ, ז׳ ס״י ל״ח כ׳ לא כהיכא לי כלל דע״כ לא חמר כ״ג לכחמכות חלא בבכי ושמא חבל בבכי ובכי לא אף שכן כמי בהכ״ן שבב״י לע״ד ל״ק על הרמ׳ דלא נחמר דבבכי ובכי מודה כ״ג חלא היכי שבעל הדבר טוען הבכי מי שכוגע חליו חבל הכי דלכ״ע הוי חיכי בכי והעולם שמא נחמה ולחי משום הכחשתו מה חיכפת לן בבכי דילי׳ שליכו עלי׳ לפי׳ עד ס׳ כשר וחיכו נחמן לחפוקי מחזקתה: סך״ח כולד ס, ממזר כי ב״ם וב״ם כי וכו׳ והייכו כלישנא בחרא ולע״ד לף לגישנא בחרא לא מלחתי דיכו מבואר והכחיה שכ׳ בלי זה דקחמר החם ומחוי דלא דיימ כלל וכו׳ מזה חיכי דומה לחיה דבמתני׳ דולחי בא עליה מודה חבי דלא דיימ מכי׳ ולא מעלמא לחמרינן דבהך דיחה כחנבדה כלפיכם״י דיקה ועפי׳ החו׳ ול״ע · סל״ג בין שהיה דוב מ״י או דוב ישראל ה״ז ס, מ״י קידם לחם לכיכ׳ גע מקשק מחמע לפי׳ דבוב ישראל מ״ל גע חלא מן ס, בבוע גמור מה״ת וכלבי הה״מ בחיי וכ״ל דמותר עד שהוקשה לו מלרום ומוכרח לבא לחרום כמע״ם משום מדהוה לה היתר וכבר הקשתי ע״ז מקיני דבחו׳ וגם הים״ם יבמות פ

וזה לא לזיל לפרש חומרא בי״י ליומתין כ״ש בניכר שלינו ממזר לכן לע״ד נלינו
כיכר וכוד ל״ל לא מלינן בהדיה חולק ויפה קאמ הש״ע :

כלי״ד ומפקחין עליו את הגל כ׳ ב״ח וכאן התיבון הנמלא מפתח החנשים
שבעיר וכו׳ ל״ל לפ״ז מה מקשה ניותא שמואל לדשמואל הא לא אתר לאין
הולכין אחר הרוב כ״ל בנשאל הקצוב וכן הקשה הלחם״מ בה״ם די״ל לפניך ע״ד
שמוכרח לידחק לפירש״י להקושי׳ מן מע״מ למשמע דוקא בי״י ומפקחין אבל לפלוגו
בשע״מ לא ומכ״ם בדוב ל״י ואחר פירש ומה בכך שבשאר הקבועות הא לינו יותר מן
מע״מ . תאמר לפי הכ״מ בהמי דכל שאתר לי״ם קאי כמי על מע״מ ל״ש שמואל
שאתר לפקח כמי אף על מע״מ זולת בדוב ל״י לא וזה שפיר אף לשמואל כיון למשתי
כולם כיידו ולא בשאר קבועות ול״ע ובל״ז קבלת דב״ם לא די שתיכה מוכרחת בכל׳
בעלמו אף גם תיכה בראית אלא שעמקו מאתנו קבלת הרמ׳ בדין זה וע׳ ק׳ תו׳
יב״כ : **סל״ה** לפלוגו אתר כי ב״ם ובפי י״ז קעף ל״ם מצוחר כוי ל״ק קושי׳ הכ״ן
ל״ע מיין פשוט לו דהמערער לריך להיות אים הא בש״ע נאתר ולא ערער אתם .
ול״ל שקומך על המצוחר בש״ע ומכי הנן בחזקת כשר דהייכו לפירושו ק״ק ק״ב ע״פ
המערער וזה פשוט לו שהשם שתיכה מי׳ ל״ב להכשיר שפרי לפלוגו בתחילה ל״ב
קום אשה זולת פי׳ מדקתני מי׳ דוקא ומכ״ם שתין כאתנות לאשה להכחים המי׳ ום״מ
דבתים לריכי לך ל״ב תמוה מה שכי תו אבל כאן לריכא חזקה ק׳ כוי ואפשר דק״ל
אשה שכי כוי ול״י מכ״ל וק׳ הא נלמד מכי׳ וב׳ דאים מדכתין להכחים המי׳ ולהכשיר
מי שפקלו היא מכ״ם דכאתן מתחילה זה כשר וזה פקול ואשה הא ודאי לל״ב זולת
המי׳ ולא די קושי׳ מכ״ל לינה אלא לפרש ק׳ על הר״ן שאתנו כותב דין דב׳ מתיבו׳
ב״י״ד דבידות מצוחר שהולינו אל׳ דם״י ולאם לא הולינו מקוני׳ להכחי ותו להי׳ לו
לבאר דוקא אים ולא אשה כשאתכא הכא ותו לפרש מצוחר בח״ב ע״ב ד״ה
עד א׳ נאתן בשיקורין לשפילו אשה ואולם בלא כ״ז ל״ע לאם השתיק המועתק
בשם הרמ׳ ותכי הנן בחזקת כשר וכוי ואי משום שהב״ם כ׳ והיינו עד כשר וכוי
כמ״ם בשאול בשם הרמ׳ וכ״ל הרמ׳ לפיעתו אם שהביא בשאו הכא אפי׳ י״ז ק׳
הא בטור פי׳ י״ז כאי בשיעתו ומכ״ם לדבריו להכא בע״מ אפי׳ שהוא בזולתא לל״ע
לשלויי תו לאתר לל״ע מהרמ׳ להכא יש להוכיח להעיקר על פיו עד שיביא עדיף שהוא
פ״ך אפ׳ ב״ה ד״ה לשאו שכי אין מעלין לותו ליותפין על פיו אלא אם שהוא בזולתא
בשם הרמ׳ וכ״ל הרמ׳ לפיעתו אפי׳ בשקלי׳ ל׳ אמי שאין לו חזקת אשה אלא
לשאו אשה אתת אבל הרמ׳ יוכל להיות הי׳ לו גירסא אם״י ז״ל בד״ה שלא
קבל עלי׳ עדות ולא גירסא הרי״ף עליו ואפשר אמי טעם הר״ן לא אפשיר לו לאמנו׳
הפי׳ בתערובות גם העיקר אסר שאמרתי לאתר אמנם אי׳ לומר זה כשר זה ממז׳
וגם לאם נקיע התערובות בד׳ כשים ולא בשאו ד׳ כשר וממז׳ לכן כבלשה פי׳ לא
ליידי כלל בתערובות אלא בשן ואין אלו יודעים מיסוכו כ״ש שים לו מ״ב שא
כ״י אבל בא כאן וכו׳ וע״ז לאתר הפי׳ להגיד או שהוא כאן לו ממז׳ וכו׳ ואתן טעם
מדוע לאתר מע״ה שאין מעלין לתרומה ל״ת ע״פ ומכ״ם אשה לאפשר לף
לכאני זמן ל״ב ומכ״ם ליפשל הנן וכי אפי׳ שלא הוחזק כ״ל מ״ב גמור לכן האמינו
זה מי׳ דוקא ומקיע אבל אם שוא מעבר יפי׳ מי שיהיה ל״ב וממילא הנן בם״ב
דהייכו חזקת כ״י והוא לאם הפי׳ פי׳ פוסקו כשאר כשר ע״י העבר ואין לו יפה אם
העידותו בבאן ע״י העבר בתבעל העדות ואין לו שוא יחוק כמקדם בלי שוא עדות
ולף שמ״ה קלת נראה אלא לפרושי דאם ז״ל והכל עולה לטעם ל׳ שאין המעבר
מכאשה בדיבורה ומעבר על הולד שאינו שאינה כאתנת זו אינה כאתנת לא להכשיר ולא
לפסול ולפי שהדין הוא לפילו בשומרת זה ממז׳ והלה מכחישה כי רבינו קבל עליה
עבר ולא כ׳ קבל על הולד ומבל׳ אינה כאתנת לא להכשיר משום דבתערובות
ממז׳ לייבי לבפירושי הי׳ לו לומר ל״ב לא להעלותו בבאורה מ״מ נוח לי לפשר לשאר
להכשיר ל״ד וב״ל מעלה בבאורה דומי׳ להכשיר מפני שבלא ל״ב ק׳ לי מאוד לי׳
הרמ׳ שפי׳ ל״ב ותכי הנן בש״ך להגיד בן דוד שם להביא שתיכה העיד
ממז׳ והמערער העיד שהוא כשר הא על ידי המערער ממילא הפני ממז׳ ולפי
כשהתערובות בד׳ כשר ופסול ותו לעו הכשיר להנן בא מכא העבר כאתנות הפי׳
הא הכשיר לך מכא עדות העד ותו אם זה בדוי לוין שהוקף מי שני לי׳ לי הבייי׳
זה וזה ותו לף לי כיעא לבתערובות ד׳ כשים לייבי לאלא שתיכה מעידה רק על ע׳ לו
בבאן לו בלוי וכו׳ והכשלחים הניחא בש״ב בשהעד מערער על עדותה
שלא הכהן ואומר שילוע לו שלינו בן הכהן אם מהני עדותו וע״ז לא יולק והכי הנן
בש״ב לולבע על ידו בשקל מכהוא וע״ב דקלי רק על עדות הפי׳ בא׳ שהיא ממז׳
ובשלו מ״מ הלייך בשפיקי נתין ואף אם כלתק עוד שהעד מכחישה בהיפך שזה
שמעידה בממז׳ הוא הכהן לע״ז יולק והכי הנן בזה כשר ע״פ העד ואין לו יפה
ל״ל יפה מזה מ״מ הי לו לומר להנן כהן ע״פ העדותו לאף על הש״מ ק׳ שפירי
הגירסא הי׳ שלא קבל עליו מערער ול״ב הא אז ודאי לינו נופל לי מערער כ״ש על הא׳
שאשה מעידה בכהן והמערער לומר שלינו כהן ולייך יפשר הרמ׳ סדין שנזכר בגמ׳

לא יזכיכו ויעמוד דין שלא נזכר להייבו האומן שאשה הפני׳ העידה על א׳ בממזר ושער
מכשיבו להא ודאי על עדות הפי׳ בכהן ל״ם מה שמעיים והנן בשאר כשר משל״ב
למה שכתבתי הכל ניחא שלף בעדות הכהן יולק דינו בשטוע שלא שאזה נופל לי׳
ערער עליו ובעדותה בממזר לינו נופל נקינ לי׳ עליה דשייך בהכל . לף ק׳ עלי מאוד
לומר שרבינו הב״י לא התחיל כהוגן בל׳ העור בתערובות ומעיים בל׳ הרמ׳ ושרי
הנן כשר לכן לעת הרמ׳ ל״ע לאבל זה לע״ד בדור דהכ״ן והעור לא ס״ל דין הרמ׳
ולכן השמיעו העור ויפי׳ הפי׳ בהרמ׳ ז״ל לף שיהיה עכ״פ כשמע מזה פי׳ הב׳
של הש״מ ככ״ל ולזיל בשעת שהלכה לכ״י בש״כ : **תן** כ׳ ב״ם ניהו ק׳ מה קושי׳
סל״ן כו׳ וכאן עדיין לא פקקו הב״ד על פיה ל״ע לאתרי שכאשה לקמן לאייבי לפילו
בעבער אתר שהעידה ולא כשאר כתפרישה ל״כ י״ל לה״ם קשמע לאייבי לף אתר שפקקו
הב״ד ואולי זה לא מקשה לו לל״כ לין לדבר קוף ואם האי׳ תעיד שזה כשר ויפא
את יפראל ואוב יבא עליו מערער ממזר אם יהא נאמן הא התור דרכיה דרכי נעם.
אי כ׳ פלוגתא הש״ז עם הפרישה וז״ל הריעב״ח ע״ג ע׳ ד״ה ליכא לפרש דהכי
האמור כ״ז.שלא מן הדין דכיון שכתעלם כ״כ מעיניה לא קאמר עלי׳ שתדע להכיר
ליזה ילא לשאון לבל לומר שליבו כתין וכיולא בו לעולם נאמנת כ״ז שלא קבל עליה
ערער עכ״ל :

סל״ן הפשיקות כ׳ ב״ם ונתין לפיר בשפחה מיהו שם.כתבו כן וכו׳ לבל לדעת
הרמ׳ שהבאתי לעיל י״ל לאותר כ״ל דס״ק ל״ל כתב בשמו לממזר אותר
בשפחה אשום להלילוק מדבריהם ובממזר לא גזרו משום תקנו׳ הולד ול״ב י״ל דה״ם
כתין בשפחה משל״ב לכ״ת לליקור שפחה ד״ת וממזר לאותר בה משום לשליקור
קדישות לאתא וזה ל״ם בתתין וזה כבון לבל מ״ם שלא קושי׳תו׳ שיפא כתיבה ל״ע ור״ל
להרמ׳ לק״ע להא להרמ׳ פשיעא לממזרת לפיבה בעבד כיון לליה גבה תקנות
הולד כלבי בעלמו ק״ק ל״ב וכן מבואר שם בב״י וח״מ וכן כמי פשוט לכתיבי לפוי׳
בעבד מה״ע וקושית תו׳ להרמ׳ מעיקרא ליתא ול״ב שלא מ״ם שי׳ ה׳ ס״ם ק׳ ב׳ ופ״ד
ליפא שפחה י״ל להרמ׳ אותר לע״ד לליבו כיון לל״ם גבי תיקון הולד כמו שממזרת
לפיבה בעבד שלא יקור עבד מבדריהם אין לדמות להיתר כתיבה דדבי׳
לפ״ד דשלחי לליקור ⁂ לאתור כמבואר בהרמ׳ פ׳ י״ב ה׳ י״ג :

סימן ה״א לפי שליבו בקדושתה אקשה הש״מ מלליבו בקדושתו ואותר
בזוכה משמע כמי לאותר לטעת למתים ולפור בקדשים ואקשה
שלא מרוח לפך אקשי הקדשים יאכל ואם שבב״ם כי בזה לע״ד ליבו מעלה לפיבה
ובפרע להי״ם שבב״ע ע׳ ודוק ולעד״כ שכל הכאתר בו ליבו בקדושתו הייבו לך לעניין
קדושת הזיווג ומפיה שלפור בקבל לבל לע״ז כאן גמור הוא תלע להא ס״ד יבאל
כמי ליבו בקדושתו וכי כיעא שמפיה כא״י לכל מילי וכ״ת דבאתת ליבו שלא בקדוש,
גר לאייב בעלות ואותר בכתיבי כאותו תיבה לפיבה לבל לכ״י דס״ל בקבל גריס לאקי
קבל ולפור בממזרת בלי ס׳ שלבי דס״ה בכתיבה לפור בלאו שלא תתחתן בם לאיבי
יבא כתיבו להא אם לפשוע לבבון דגר אותר בכתיבה ליבו שלא אק״ו לאותר בממזרת
ע׳ ודוק וממילא לכ״י לפור לך בכתיבה ואם לבקיע בעמי׳ קידוש, גר לפור בממזרת
ממילא ס״ם כל שכאו לבקיע בעמי׳, גר לדידיה לפור וזה כמי משמע מלבין
לפליג בבבריי׳ דפ״ד אותר בכתיבה לאודה וסייבו עשום שפ״ד לפור בקבל וגר אותר
לפ״ז הכי לך קדושתו גר אין בו וכי ס״ד לאותר בכל אם שא״י אותר ל״ו כלכתבתי
שכ״ז ליבו שלא לענין קדוש, הזיווג וכן בכאן : **או א׳ מהספיקות** כ׳ ב״ם לכפור
תימה כו׳ לע״ג שלא לפיתא בפ״י וכו׳ הייבו מלפוייתא כו׳ כ״ל לכאי דל״ל לכמ בקבל
דפ״ד לכשיבן בקבל ולאי לא יבא הא בם, יבא כמו לפשוע להתו׳ למלבי ל׳ אותר
בשתוקי בימות ע״ה ד״ה מלבי ב׳ מ״מ ק׳ לליתסר מדבבן ולשיעתו הא ל״ק בשם הר״ן דהייבו טעמא
אם בם לפור מדבבן בממזר לף משום מ״י כלבי ס׳ ד׳ בשם הר״ן דהייבו טעמא
דר״י ופ״ד לכלו בל חולדי בל מה מ״י שייך לף למה שהבאתי שם בשם הריעב״ח
ובילתתי שהה״מ להרמ׳ בשיעתים לל״ח ס׳ בולאי ד״ת ל״ל לכשה דבקבל ולאי
כו׳ ולאי ק׳ למ״ם פ״ד ממזר ולאי לף להרמ׳ יהיב טעם למשום לילור ממזר
ליבא כיון דד״ת ס׳ מ״מ לפילו בישבאל שרי ופ״ד לא בזבו מ״מ הליבור פ״ד לפ׳
יפראל מה״ת לישבאי ועי׳ בא מ׳ ק׳ ס״ע מה שהקשה לבל לומר לאילו לא לפור
ולאילו זה לא מקשה לו לל״כ לין לדבר קוף ואם האי׳ תעיד שזה כשר ויפא
את יפראל ואוב יבא עליו מערער ממזר אם יהא נאמן הא התור דרכיה דרכי נעם.
אי כ׳ פלוגתא הש״ז עם הפרישה וז״ל הריעב״ח ע״ג ע׳ ד״ה ליכא לפרש דהכי
האמור כ״ז.שלא מן הדין דכיון שכתעלם כ״כ מעיניה לא קאמר עלי׳ שתדע להכיר
ליזה ילא לשאון לבל לומר שליבו כתין וכיולא בו לעולם נאמנת כ״ז שלא קבל עליה
ערער עכ״ל :

סל״ן הפשיקות כ׳ ב״ם ונתין לפיר בשפחה מיהו שם.כתבו כן וכו׳ לבל לדעת
הרמ׳ שהבאתי לעיל י״ל לאותר כ״ל דס״ק ל״ל כתב בשמו לממזרת אותר
בשפחה משום להלילוק מדבריהם ובממזר לא גזרו משום תקנו׳ הולד ול״ב י״ל דה״ם
כתין בשפחה משל״ב לכ״ת לליקור שפחה ד״ת וממזר לאותר בה משום לשליקור
קדישות לאתא וזה ל״ם בתתין וזה כבון לבל מ״ם שלא קושי׳תו׳ שיפא כתיבה ל״ע ור״ל
להרמ׳ לק״ע להא להרמ׳ פשיעא לממזרת לפיבה בעבד כיון לליה גבה תקנות
הולד כלבי בעלמו ק״ק ל״ב וכן מבואר שם בב״י וח״מ וכן כמי פשוט לכתיבי לפוי׳
בעבד מה״ע וקושית תו׳ להרמ׳ מעיקרא ליתא ול״ב שלא מ״ם שי׳ ה׳ ס״ם ק׳ ב׳ ופ״ד
ליפא שפחה י״ל להרמ׳ אותר לע״ד לליבו כיון לל״ם גבי תיקון הולד כמו שממזרת
לפיבה בעבד שלא יקור עבד מבדריהם אין לדמות להיתר כתיבה דדבי׳
לפ״ד דשלחי לליקור ⁂ לאתור כמבואר בהרמ׳ פ׳ י״ב ה׳ י״ג :

סימן ה״א לפי שליבו בקדושתה אקשה הש״מ מלליבו בקדושתו ואותר
בזוכה משמע כמי לאותר לטעת למתים ולפור בקדשים ואקשה
שלא מרוח לפך אקשי הקדשים יאכל ואם שבב״ם כי בזה לע״ד ליבו מעלה לפיבה
ובפרע להי״ם שבב״ע ע׳ ודוק ולעד״כ שכל הכאתר בו ליבו בקדושתו הייבו לך לעניין
קדושת הזיווג ומפיה שלפור בקבל לבל לע״ז כאן גמור הוא תלע להא ס״ד יבאל
כמי ליבו בקדושתו וכי כיעא שמפיה כא״י לכל מילי וכ״ת דבאתת ליבו שלא בקדוש,
גר לאייב בעלות ואותר בכתיבי כאותו תיבה לפיבה לבל לכ״י דס״ל בקבל גריס לאקי
קבל ולפור בממזרת בלי ס׳ שלבי דס״ה בכתיבה לפור בלאו שלא תתחתן בם לאיבי
יבא כתיבו להא אם לפשוע לבבון דגר אותר בכתיבה ליבו שלא אק״ו לאותר בממזרת
ע׳ ודוק וממילא לכ״י לפור לך בכתיבה ואם לבקיע בעמי׳ קידוש, גר לפור בממזרת
ממילא ס״ם כל שכאו לבקיע בעמי׳, גר לדידיה לפור וזה כמי משמע מלבין
לפליג בבבריי׳ דפ״ד אותר בכתיבה לאודה וסייבו עשום שפ״ד לפור בקבל וגר אותר
לפ״ז הכי לך קדושתו גר אין בו וכי ס״ד לאותר בכל אם שא״י אותר ל״ו כלכתבתי
שכ״ז ליבו שלא לענין קדוש, הזיווג וכן בכאן : **או א׳ מהספיקות** כ׳ ב״ם לכפור
תימה כו׳ לע״ג שלא לפיתא בפ״י וכו׳ הייבו מלפוייתא כו׳ כ״ל לכאי דל״ל לכמ בקבל
דפ״ד לכשיבן בקבל ולאי לא יבא הא בם, יבא כמו לפשוע להתו׳ למלבי ל׳ אותר
בשתוקי בימות ע״ה ד״ה מלבי ב׳ מ״מ ק׳ מלבי ב׳ מלבי לליתסר מדבבן ולשיעתו הא ל״ק בשם הר״ן דהייבו טעמא
אם בם לפור מדבבן בממזר לף משום מ״י כלבי ס׳ ד׳ בשם הר״ן דהייבו טעמא
דר״י ופ״ד לכלו בל חולדי בל מה מ״י שייך לף למה שהבאתי שם בשם הריעב״ח
ובילתתי שהה״מ להרמ׳ בשיעתים לל״ח ס׳ בולאי ד״ת ל״ל לכשה דבקבל ולאי
כו׳ ולאי ק׳ למ״ם פ״ד ממזר ולאי לף להרמ׳ יהיב טעם למשום לילור ממזר
ליבא כיון דד״ת ס׳ מ״מ לפילו בישבאל שרי ופ״ד לא בזבו מ״מ הליבור פ״ד לפ׳
יפראל מה״ת לישבאי ועי׳ בא מ׳ ק׳ ס״ע מה שהקשה לבל לומר לאילו לא לפור
ולאילו זה לא מקשה לו לל״כ לין לדבר קוף ואם האי׳ תעיד שזה כשר ויפא
את יפראל ואוב יבא עליו מערער ממזר אם יהא נאמן הא התור דרכיה דרכי נעם.
אי כ׳ פלוגתא הש״ז עם הפרישה וז״ל הריעב״ח ע״ג ע׳ ד״ה ליכא לפרש דהכי
האמור כ״ז.שלא מן הדין דכיון שכתעלם כ״כ מעיניה לא קאמר עלי׳ שתדע להכיר
ליזה ילא לשאון לבל לומר שליבו כתין וכיולא בו לעולם נאמנת כ״ז שלא קבל עליה
ערער עכ״ל :

סל״ן הפשיקות כ׳ ב״ם ונתין לפיר בשפחה מיהו שם.כתבו כן וכו׳ לבל לדעת
הרמ׳ שהבאתי לעיל י״ל לאותר כ״ל דס״ק ל״ל כתב בשמו לממזרת אותר
בשפחה משום להלילוק מדבריהם ובממזר לא גזרו משום תקנו׳ הולד ול״ב י״ל דה״ם
כתין בשפחה משל״ב לכ״ת לליקור שפחה ד״ת וממזר לאותר בה משום לשליקור
קדישות לאתא וזה ל״ם בתתין וזה כבון לבל מ״ם שלא קושי׳תו׳ שיפא כתיבה ל״ע ור״ל
להרמ׳ לק״ע להא להרמ׳ פשיעא לממזרת לפיבה בעבד כיון לליה גבה תקנות
הולד כלבי בעלמו ק״ק ל״ב וכן מבואר שם בב״י וח״מ וכן כמי פשוט לכתיבי לפוי׳
בעבד מה״ע וקושית תו׳ להרמ׳ מעיקרא ליתא ול״ב שלא מ״ם שי׳ ה׳ ס״ם ק׳ ב׳ ופ״ד
ליפא שפחה י״ל להרמ׳ אותר לע״ד לליבו כיון לל״ם גבי תיקון הולד כמו שממזרת
לפיבה בעבד שלא יקור עבד מבדריהם אין לדמות להיתר כתיבה דדבי׳
לפ״ד דשלחי לליקור ⁂ לאתור כמבואר בהרמ׳ פ׳ י״ב ה׳ י״ג :

דנהיגים לכ"ע ואפילו לר"י ואפי' ממזר לף דס"ל קסל גרים קסל ס"מ דדרים לי' מקרי לף יבא ממזר בקסל ה' דהייבו ביקרלל לי' מצל בתחריבא כמו עמון ומואב ונתיבא כיון דלף מזו לבא בקסל ב"מ קסל ומצי ולין מילוק כלומר דס"ס פ"ד מס' ע"ב ל"מ קסל וממזר שבי בי': וי"מ אפי' בממזרת הוא הרמב"ד המקשה מדקתני ולין לשקורין כ"ש מלבא בקסל וממזר לאו קסל ויש מקשים ומה קושית הא מקיק הקונית לאו מסא ליבא למשמע ולק"מ דלא קאי אלא אמחר דנהיגים לא כ"ע ודיוקא דקיפא מתילא דוקא ומשמע כמי שמחר בממזרת • הס"מ מקשה זה על הרמ' כיון דפו' פי"ב דל"ת בגיותן לית ס' הכא דס"ד כהן מחר בהיבי הא לא נפשט ועי' פ' י"ב בכ"מ ובב"י פי' י"ו כי' למקקי דבבא הכא להכ"מ לא מזלה כ"ת לרבנן והרמ' פי' כר"ם ועי' פי' י"ו ולי"כ קושית הס"ע מתורץ דפשיטותא דרבא הכי מזיל מדעכ"ם לרבנן מפוש קדוש' הוא ומקמי הבריי' דפ"ד מחר בהיבי לף כרבנן ומוכח מהס דפ"ד לאו בקדושתי' מה"ת לר"ם פליג זה על רבנן ובעיקר הדין ל"ת לי בגיות או בגיוות חלי' בפלוגתא דרבנן ור"ם ופו' כר"ם : ס"ז או שבקשה ר"ל לאפי' לחת מחו' וכ"י ולף דבבריי' קתני ואפילו נקנו בחר לחבא ולאפי' לחת מהן בלאה להו הכי לע"ד מפוש לסא ניקנ ליכו מפורש בחורה וע"כ שהוא בכלל בפלוג כדמשמע מדקתני ליה פלוג ומפרש ולאפי' נקנו (ומה שמציין הר"ם בסא ס"ג שהוא בכלל בכתב ל"ע) ולאו נקנ קל לקריך בב' ק' מ"ל כלל ולאפי' בב' מ"מ לאין הבדל כי הוא בכלל והוא כמי שיכולו לפלוג או כתובות וגם לי' הבריי' הכי ד יק מדקתני ולאפי' נקנו ממשמע לאפי' נקנ לאין ניאות' כנפלג מ"מ פקול ולאו לנקנ לקריך בב' מה הדבותא דיוכל להיות ניאותא לנקנ בב' גדול מפלוג בלחת ומה לי לאפי' הא מחמת לאין הניאותא כנפלג לקריך שכיחס חלק ס"מ כפיכולס ובזה לף לרבכין לדברי הגמון בה"מ כ"ב כרו' קי' ו' שעשה מזה ק' עד שסוכרח להוכיח מקומית הגמרא ונקנ לף מוליד וכו' ונפק מכיח כחוב דמוגלא ודייק מדקתני כחוב ולף כחובי ממשמע דרק חוב לי' מבילי' ל' ובחמת זה לנקנ קלום כחוב כי גבי' ליתא בבילים ובס"י פירש נקנו קון בבילי דמשמע שכיחס ואפשר דמוגלא להחעבד עד שבעשה כחוב לי' ולאו קושית הגמ' כתלה דוקא בנקנ בלחת מי לף מלי לנקוט לי' בדוב דמבזיס קון בבילה ל' ולע"ד הפשוט כנ"ל : וכן עיקר וכו' המעיין בהלשוכיס יראה דעיקר פלוגתת דלשוכיס בדבני ר' יהמעלל בנו של ריב"ג שלמר שמעתי וכו' דר"ת ושיעתי פיבשוכו בידי לדם והרמ' ודעתי' דוקא בידי שיים • לף גס ר"ם ליכו כ"ל על מליתא בחוסס שכתוב בלחת מוליד לף ומזוב על בניו והחולקי' כלותו בזה ועי' י"ם • והכא ז"ל תלמודן ת"ר ליזו ס"ד כל שבפלגו בילים שלו ואפילו לחת מהן ואפי' נקנו ואפי' מסרו בחמר לחר כ"י וכו' שמעתי מפי וכו' כל שלין לו חלק בילה ל' (ליכו מוליד) והוא ר"ת (וכנראה ממוב' וכ"י: להס הגירסא ליכו מוליד) לחר כ' יוסי שמעתי הלכה כר"י ולית לכל ידע מן מה שמעית לחר כ' ליכו לף הוה כ' יוסי שמעלה מן בר כם זעיר שמועל לחר לס יבא בעל בילה ל' לכי מכשיכו כ' לחר לקבר כר"י לחר כ' יודן בר חכן ובלבד שלין לו חלק בקסל ב"מ קסל ומצי ולין מילוק כלומר דס"ס פ"ד מס' ע"ב ל"מ קסל וממזר שבי בי': וי"מ אפי' בממזרת הוא הרמב"ד המקשה מדקתני ולין לשקורין כ"ש מלבא בקסל וממזר לאו קסל ויש מקשים ומה קושית הא מקיק הקונית לאו מסא ליבא למשמע ולק"מ דלא קאי אלא אמחר דנהיגים לא כ"ע ודיוקא דקיפא מתילא דוקא ומשמע כמי שמחר בממזרת • הס"מ מקשה זה על הרמ' כיון דפו' פי"ב דל"ת בגיותן לית ס' הכא דס"ד כהן מחר בהיבי לף כרבנן ומוכח מהס דפ"ד לאו בקדושתי' מה"ת לר"ם פליג זה על רבנן ובעיקר הדין ל"ת לי בגיות או בגיוות חלי' בפלוגתא דרבנן ור"ם ופו' כר"ם : ס"ז או שבקשה ר"ל לאפי' לחת מחו' וכ"י ולף דבבריי' קתני ואפילו נקנו בחר לחבא ולאפי' לחת מהן בלאה להו הכי לע"ד מפוש לסא ניקנ ליכו מפורש בחורה וע"כ שהוא בכלל בפלוג כדמשמע מדקתני ליה פלוג ומפרש ולאפי' נקנו (ומה שמציין הר"ם בסא ס"ג שהוא בכלל בכתב ל"ע) ולאו נקנ קל לקריך בב' ק' מ"ל כלל ולאפי' בב' מ"מ לאין הבדל כי הוא בכלל והוא כמי שיכולו לפלוג או כתובות וגם לי' הבריי' הכי ד יק מדקתני ולאפי' נקנו ממשמע לאפי' נקנ לאין ניאותא כנפלג מ"מ פקול ולאו לנקנ לקריך בב' מה הדבותא דיוכל להיות ניאותא לנקנ בב' גדול מפלוג בלחת ומה לי לאפי' הא מחמת לאין הניאותא כנפלג לקריך שכיחס חלק ס"מ כפיכולס ובזה לף לרבכין לדברי הגמון בה"מ כ"ב כרו' קי' ו' שעשה מזה ק' עד שסוכרח להוכיח מקומית הגמרא ונקנ לף מוליד וכו' ונפק מכיח כחוב דמוגלא ודייק מדקתני כחוב ולף כחובי ממשמע דרק חוב לי' מבילי' ל' ובחמת זה לנקנ קלום כחוב כי גבי' ליתא בבילים ובס"י פירש נקנו קון בבילי דמשמע

כי פלוגתא כ"י ובכן לא מייבי ב"ש ממש כ"ש תחלתו ע"י חולי וקוף נעלם ע"י חלש ובזה המכמים פוקחים ור"י מכשיר ומשן דפסל ב"ש מייבי בכי ההוא גוונא וקבי לי' ב"ש הוחיל ותחלתו ב"ש ומשן למכשיר ב"ש מייבי מתחילתו ועד סופו ב"ש וזה לכ"ע כשר ולא"כ היה משמעות המקשה שפיר דכ"י ב"ש מייבי דהייבו סופו ב"ש דלא"כ ל"ע לפ"ז מכ"ש לכ"ת דכשרת ב"ש מתחילה ועד סופו ב"ש דלכ"י כשר ואין לתחוק דמשמע להו דלולא דלכ"י ס"ל דכתוך כ' מוליד לא היה מתירו משום דתחלתו ע"י חולי חלש ס"מ דמסתום משמע מכשיר ליה וממילא ה"פ ככרת מתחילה שלא ע"י חולי להא מ"מ מוליד דז"א דלא"כ מה לתקו כל עיקר להעמיד הפלוגתא בחופן הכ"ל · וע' ב"ש הכא מי כמשע בקופי ההבבה · ודע דשמת ל"ע אם נפסל בידי שמים על שכחלה ומוכרח להכשיל ב"ש כדי שלא יחלה יותר על שמכח זה עומד ליקלן וכיעל ב"ש אם לא יש לחמוי למה דקי"ל כב"ש דס"ל כל העומד לגזוז כגזוז דמי ומשום ב"ש וכשר ועיין מכתב בשם ק"ע ע"ב גיטן ל"ע וזה דומה לעכבים לכמה דקיימי מכשמי ועיין סימן קכ"ד ועיין י"ם : **או הכהו** קוץ ל"ע מלין הולילו הפוקקים זה בהחלט למקרי ב"ש כהי דלא הוי ב"ש ממש ואי אפשר דבהיות בידי חלש לא דמי למוזג דבידי חלש ממש ואי אפשר דבהיות בשבת גבלש למכרז' קילויה דשלא שמועל מזוג על בניו הא מזה לא נשמע שלא לחיבו מוליד וב"ש כמי ס"מ ומקופי ונקב ס"מ הייבו משום דאי מוליד פשוט להגמרא דלפ ב"ש כשר ולעולם אין מזה לחיים דמקרי ב"ש ומולי הלי פ"ד ב"ש כשר ולא פ"ד שחיבו ב"ש כשר משמע להו הכי אלא ס"ק הא לא הוי חולי דומי לממזר ול"ל משום להקון מעלמו מבלי שיקריב עלמו מליו ס"ש שיכיהו להכי משום ב"ש דל"כ כתבו כולב רב מה חיכח למימר ועי' פ"ד קי' ל"ו קעיי ל' · וע"כ דנרחם להם דעיכ השיקם לממזר חיבו ממש חוקק חלש דל"כ כמי ניחא חוקק כתם חו פלא חלש· ניל דמשם שלא בחמלעית דשכ חשב וזה ולאי חיבו לי פלוג חלש מכא ס"מ דשיקם לחשוב לממזר חוקק חלש דומי לממזר שבא ע"י חלש כ"ל גוס בפרד חגוסס משא"כ קון וכלב · ותוסס הכא"ם שהוליח מכש"י דע"י חולי משום ב"ש ק' ולאי הא לא דמי לממזר ועי"כ לומר משום דוקא החולים ע"י פעיעת שמיות שגוף מכדי המאכל לו משקה חו בשלג בחים שלים לחו ב"ח כשהלכות דעות לכמי לפסר לחסר ב"ש ול"כ חלו בולאי בא ע"י חולי מצלי שניחתו ומכ"ם פעיעתו י"ל בחמת מולה רס"י ותולי ים ליישב קלת בזה שתיכות רס"י שבב"ם מיבעות ד' כי שם י"ל לשכי דייק וכי ולא ממת חולי משלו בשתרם מצלו לתוכות דוקא ע"י חולי ידוע שמצלו בא והכא דייק לשרם ע"י דעמים שהוא מילתא פשיטתא לשתוקי חולי שכשתכא לפי הענין · ול"ב עפ"מ י"ד ס' ל"ו ס"ק ל"ם ולע"ד אין דברין כלושים שבולאי שם לב הרא"ם מולה לע"י חולי ב"ש מקרי מק"ו לע"י כל הבריות ובל"ז אין לחמות להכא שגזילות מלך הוא ושם הכל חלוי בהנעשה להלכ בכי : **ס"ד** הגי"ה וי"ל ע' תשו' פ"י חלק י"ד ס' ג' מלל לשקל בכל ענין לב השקף שם לשנות רס"י פרק ל"ב דקים לן יש שלימות לא"י לחולא שמועל חזוק על בניו הא מזה לא נשמע חלש לחיבו מולד וב"ש כמי ס"מ ושקופי ונקב ס"מ הייבו משום דאי מוליד פשוט להגמרא לפ ב"ש כשר ולעולם אין מזה לחיים דמקרי ב"ש ומולי הלי פ"ד ב"ש כשר ולא פ"ד שחיבו ב"ש כשר משמע להו הכי אלא ס"ק הא לא הוי חולי דומ

דגריו לעזרים כ"ש נעיר שכולה יפרצים כפרים ואין לחסם זו פוס קרוב שפיקלה בציתו לחל נעיר שם"י לו שפול לו קרוב ל' הפ דיכם מרוץ בחלמת ודומי' דאכי הכח במכשפת לחלח שם לפ בב' רובים להכשיר ות"כ כפל פותח בציכל מפפ"ב להחור הכ"ל פי' כ"מ נעיר שכופה יפרחל לז לחילו מע"מ לו לפנרת סב"ם שפכי' ד' לחילו בכוב ל"י ע"י הפ' דילמא חזלה ליפי לגבייהו הוי מע"מ דמעטם ס"ם לכהוכה ולבעל י"ל דמותרת דלאפוקי מבעל שפיהיב כשלה מוקמינן לדלחוקי"י . לאכם לע"ד חלילה להקל ולפ שמלחתי קפרה כזו דלאפוקי העמידו על ד"ת בחה"ג פ' כלה בית ז' שער ל' לפ קפ"ח ע"ג לעיין שלפ חפו לוקת בכוהה ממחת מכה משום דת"כ לחת לוקרה על בעלה לעולם מ"מ לענין מ"י כלפ"ד דלפ מוקמינן לחזקה היכא דלחתר ע"י ריעותה פ' הכולל וכלי' ממה שפצלתי כאן שגיכם פ' קרוב לו לו לה שמפקינן ולפ לי לייכי כב"ל ע"י עד ועד מ"מ לך מדכנן ולפ לוקמוה דל"ת לך שפיהיב כשלה ולפ אם ס"ם שהיל כבר פ' מגורשה ילפ מקני לאפוקי מ"מ יש לחיה מחו' קידוש, פ"ו ע"ל קוף ד"ה מה חזית דמקני לאכל ביוחסין לחיכא ת"ל המיכו ולפקוי מדכנן והכי אם בהיהב כשלה לחו לאדיו על יכלי ולפו לה הדין נותן שלפ לאפוקי מפני החזקה לית לאפש ליפפוק בנה הא הוי חרתי דקתכן וע' פ' ד' בלוק ולפוקתו . גם חזינן בשכיס לימכיס כתקדשה וב' לפ נתקדשה לשתו' פו' ק' מגורשה ולפ לאפוקי עכוה ל"ם גבייהו מ"י כמי י"ל דלוקמי דבריהם לפילו כללפ הוא ולפ בלאפוקי בל"כ מה מקשה הרשב"ם בתה"ב דף קט"ו על הר"י דלוקר ס"ם פלינו בפ' תעבודות מן קוני' דפ"ם לילמא לפ לפקר כ"ת מדכנן ועוי הרלוות שמצ"ע מכמה סוגיות וקושית הגמ' ולמאי ס"ם היל הייכו מפ"ע נופע לשאפוקי פפיוב להם"ם למוקים חל"ת ובלאיקור דוכטמלה הא ל"ם מ"י פלפ"ע ס"ם כ"ל ומה שמצ"ע הפ"י רלים מן מין לוסקין על היחוד י"ל דלפ חפצו היחוד לריעותא להחרוב בו החזקה ולי מפוש דר"י לחר לין לפטרוחפ לעריות לפפר לפ קלחר כ"ת למ"י וכדמפי הגמרא ולי לייכי כמולה שכפעלה וכמפקינא תו' פפיעא לין רלי' דיל לפ הפחתם בפבר' זו כ"ת לגבוה המינו . חלפ ל"ל לחזל בפטה המולקים על רביהו יוכה הוצא בת"י זה ופ"ל ל"ע . ואולי י"ל דחזל בפטה המולקים על רביהו יוכה הוצא בת"י פ' זה ופ"ל לחפילו טוענת בלחם ישרחל כלחר יוכה תחתיו ליכא לפפוקי בת"י לחם נולד פ' בצ

אלא הרמ"ה סי' קע"ח מדין נמנו הם גם ס"ת התיר בלא מנו לשלחי עובדא סי' קע"ח לשדה חזקת לדיקות מדנקחרה וק"ל · ובזה כולה להסוות לעת הרמ עם ר"י בק"ל שלו והוקשה לו על הס"ת שמצית בשם הרי"ף שהיתר לף על משם כהן (ולע"ד לי מכ"ם ל"ת דלי משום טענת חוכם ותחתיו י"ל דליכא למיחם לחוכם, קלא ליח ליה ושפיר ליכא כמי עדיין מ"כ זכות לשכני כנד זכות לש"ת · לך זה נופש ק"ק לי לומר דשייך בזה ח"כ ולדיקוי דהף בל"ז חזקה זו ליכה מצורכת כ"ת מכח רוצה · לשילה שם י"ל בשעה בולי וזו בנר מולחת מן הרוב לף שם בשכוי זיכתה) ובזה השלה בדעת הרמ' לל"ל בלל חזקה דצודקת כ"ת שכ"ג מכשיר ע"י בני ושמע בח"ם למוד לפי בר"ת ושלחי שדוי לרוצה דרוצה שרולי (ועי' בזה ס"י ד') ושפיר למדו להתירא הבא מדכ"ג בשוטת לף דרוצה בלון · וזה לע"ל בדור שהפוסקי לא ס"ל קצת בודקת כמניחר קעיף י"ח שלא חילקו בין חוכם לבלון גם בניטין לף פ' כחזו חוי בשלמס לריכה בודקת לף לשם לא לייבי בשוטת מ"מ ק' לשוכם לף ק"ק עליו מעוצה לשרוש לשוטר לשוטעת ממש הוא וע"כ לצת לדבי מ"כ קידו כיון להשרוש היתר לגבי שבוד כמע"מ ועי' קימן ד' · והנה לבשת החילקים על הר"י הביא בק"ח בל"ע שפני שם"ל בשוטעת מ"ע ולפי נראת דשכיש וכשיטת התו' וק' לף בשוטעת להיתר לבשלה בשלה כמי שהת דראת בזמן דמ"ע ובח"ש שהרתה לף ל"ל מנו השלה להתיר מטעם ליף חזקת בשרוש לחזקת היתר בהלי בני ושמע · ולשנס לשעת הרמ' ולפי י"ל בשטוח בשוטעת מ"ע ללא שהימנה מטעם ללא שכיש ולפי לבשוי וכן בח"י השוטעת כראתי כמי ושכל שפני הקיסיל משוי ולשנ שהרתי סי' ד' לשבשך לחלק לבשת הס"ע ללא היתר ר"ג ללא היכ שבלא לישוטה ד"ת בשיטה וגבי ר"ת ללשה חוקת היכי לשייך ס' לילשע חזלה לגבייהו מו בשבשלה בשיה בני רוצים חלת בשרים וחלת שטולים בבנון לת דוקת וכדשמעת לי הרמ' וס"ע שעיף י"ז משל"ב שבוי לשר"ת בוד גמוד וע"ש ל"ת השוטעת מ"ע לו נראתי ל"ל לש"ל לשבוד בלון בוד גמוד ולא כתו' ולפי משום הקוני ל"ב בש"ס כמי ע' פ"י בדתק לשוטה ולי"ב בלא לבורה ד"ת לא היתה בשיטה מעשה החזקה ולמי לשבוי וליש

כר"ג דהייכו כמלא קפיקא אבל כמה דהוסיו כ"ו וכ"י ולא פליגו דו מה"ת אלא ליפסוק כותייהו לכתחילה ומ"ב ל"מ לדברי תו' כתו' י"ג ד"ה ואין לוקין על הייחוד לאף לזעיבי לא פליג כ"י אלא כמודים שבעלה אבל בנסתרה מודים מעשה ק"ק ל"ב הכא היכי נהי דים לחום שזכתה עם זה שהודה מ"מ הא ליכו אלא ק' ועוד לת"ל בבעלה אמא לבשר · וכ"ת דליכו מתפיך מצמ"ב ק"ק לחוקיות למתפיך ק' אם זה שבסתרה עמו היה כשר ולת"ל פקוד אמא לא בעלה כשר הקבימו דוב המחרונים דאחוקן זה לא בעיכן מתפיך לחמילה החיוב לדון אם כלל בבעלה תו · אלא אפילו לפי התו' לזעיבי מחמיר כ"י לפי"בעיבעת מעי"לאיקפטר"לא מצוי ק"ק מ"מ בראי"זה דוק"בבסתרי" אבל לחום בלא דיימא כל לאמא בבעלה מלחפקה לגבי זה פשיטא דק"ק גמור הוא כאלא דכיכ לר"ג לאלים בדי ובכן לכ"י לאלים לי' ק"ק בר"י ומה"ת להלכי דוב דוקא לסבשיב ואף בציר שכוכה מ"י דכ"ם מלא בבעלה לא בשכר אלא כחוב לא ק"ק ע"ם דבכי תו' כתו' ט' ד"ה ואל"ל לחמכם לפשט הס"מ וב"ם סימן ד' דס"ל דבציר חמיר מהוכם ע"י לימא וכו' אפילו בכה"ג הוי ק"ק אבל לפשט הרמב"ם אפילו בעלמא אם לא בעלה בפלוגתא אלו ים לחום לדעת הרמ' לאפילו בעוכעת לכיכה ב"ב והרס"ל ז"ל בחשובת סי' י"ז כי והכרעתי בס"ד כדעת הטור לסכשיכה לכסיכה אפילו בחד רובא ודוקא בצדקיה ואחכה לרבי בבעלתי · ולע"ד אף בחמיר כהרמ' מ"מ ב' רובא דהעו' דהייכו רוב הציר וכוב הבאים מחקיחות אחריכ יהראלים כבכי' די ובכי' לכתחילה עכ"פ בעוכעת כי רס"י ז"ל מקייב להטור בפירושו וכפי הנראה הרמ' ז"ל בפ' ב' רובא יחיד הוא:

סימן ז' ס"א מעשה כי ב"ם ידין בפ"ע הוא וכו' לע"ל לין פי' זה החמ' והעיק' כהבחת הס"מ וס"מ וכן מצות' בפי' המצוות כ' בחשבה וכן ב' לחבים וכו' שבשיכים בעדות לחם לחם וקרוב וקטן מל"מ וכן בחשבה ס"ל זבכי כ' וכבר בילכו שפקרוב והחשה כשיכים חוץ מבעלה ובשחתה הכי להכי' הלא כוותי' · לא זה ל"ע שהכי"ב לימו מזכיב מל"ת · וכנראה מבכי שחי כ"ם שפחתה כעלמה כרצ' לו להחמיר בשפחתה דומיא דעלמה לא בעלמא דומיא דשאר בבחי"ת ועיבדא דרבי בילא בחבה גדול ע"ב הבכייתי וכיון שפסק מחכיתן דלא בכה א"ל מל"ה לכן לא הזכיב מל"ת והרמ' כראה לא בחזיל בשעתו דבכה גדול ס"ל מל"ת מ"מ כראה לו להצמיד עובדא דרבי אליעזר דהלכתא ומעשה הקטן הלריך מל"ת ופשי כוותי' וכפיכותו להחכיות כראה שלא בשפחתה הקביב להכי"ב שלא יועיל מל"ת ובחיבותו חזר בו ול"ע : **סי"ד** לפילו כי סס ע"ג ל"ל הא קי"ל מיבו להכחיב העל ל"ל כי זה לא בחמין שע"ג קס לשבועה ול"ל מיבו ליפטר כגד העד משל"כ בעכיבי לימור שחין מקום לשבועה לבעלים ומ"ם לחתי שפיר טפי לתי' הריב"ם שבשך מ"מ כי ע"ה ק"ק ל"ע : **סי"ז** לין לומרים כחתן כוי זה כמי מעשה שחכיים שבשניים הקילו קמ"ע כי ק"מ ק"ק כי חפ' יכל עליה קול ב' ב"ם לפי קול לחחזיק בב"ד ב"י בשם הריעב"ל · ועם שבב"י כי כן מ"מ בשם"ע הסמיטו ול"ל מה ק' לו על הרמ' כמבואר לף דבריו בכלים מגומגי' דמה ענין פירוש עדי עוממה להכא שבזה מכבימים הוס' עם הרמ' ובע קל דבני ריעב"ל תמהי לף דקשה ריעב"ל על כתו' לין לחי הא בריעי קרוי י"ב כי להיפך הקושיא לבשם ע"כ לא חייבי אלא בקלא לחחזיק ומכיים לחים מבוכים שבויכתו בפיכתו אלא בעדות בן אם בעלו לא חבשו לקול לחתי עדי עוממה מכיון אלא בחקשקה בשבועה אלא בחחזיק הרי להדי' שחכיים בוקא אלא בחחזיק וכן בחכי' כחוב' פ"ב בני עיבדא דלחם בשבועה ואחכה כלחתי שבב"ם כי ב' הכחות בילכו קיבי להכא דלא בקול אלא בחחזיק ב"ם ע"ש בחשובת הרשב"א סי' ת"ל ובחשובת הרא"ש כלל ע"ו סי' ב' ובחשובת הרשב"ם סי' ק"ל ובחשובת הריב"ש סי' ש"ל ובחשובת מהר"ם מלובלין סי' ע"ב ובחשובת מהר"ם אלשקר סי' ס"ב ובחשובת מהר"ם בן חביב סי' ק"ל ובחשובת מהר"ם בן לב סי' ל

תקיפו שמואל הסכימו הח"מ וב"ש שמוכרת שלח כרבינא שמחליק בין לכתחילה לדיעבד הוא עלמו שמואל וכגון כגי גבי וקי שלי עבידתיה יהי' מה שלח עיין הוא ולקורא לב"כ ולכתי לחזק ע"פ הקבלה שבב"ש ק"ק ד"ב שקוברים המתי' דוקא קתני שלוכה נלקרא לף לב"כ שלח בשכשבשה ע"פ דין לו ע"ג ולפקוקי בעלילה חנם ולין דומה לשבוי לו עיר שכשבשה כרכוס שע"פ ליכא למלכותא זכה בה ופ"ר רב בנשי גבעא שלח כגמר דין וכו' כמי מיקרי ע"פ דין ולקורא לכן קתם הכא שבל קברא זו ליכא למורה שלח לגבי רבון ולא לחשם לוקם לכהן גם בפיהוסו להמשכיות משמיע כל בצע לע"ב ול"ע ובע"ב לילחוק לקובר לף כב דפ' כגין בשי בעבא הוא לחזיל לשיטת' דע"ג דוקא בשיד יפרוק תקיפה שילוכה לה"ג ועי"ב בחמת ל"ד ופיקב לרוגמא כגון כ"ג שלח תימא ע"ב הוא ע"ב דעלמא שלח לפיהוסו בהווה כגון כ"ג שלין להם כפשוט מ"ם מפני שכמי יפרוק ממון לין להמוחשים לקורא לכהן ולוי ומזקק' וכ"י חולקים וקוברים כרבינא דע"ב דוקא ע"ג ל"ד ומ"ם דוקא לכהן ופ' הרמ' כרב ע"פ מקקבה דע"ז וזה נראה כוונת הח"מ שבל דברי הם"מ ל"ע ועי' פ' ע"ח ב"ם ק"ק ז' לין שבוי ממס ולין שבוי מלכות שבגמ' לף כ"ב כי ל"ע שלח נזכר: **להג"ה** ג'בפע' הממ וכו"ם להקל ע' מ"ם וב"ם מהרי"ק סי"ק מלחתי העתק בפס הממ"ק מלורי"ך בפס הר"י מקורבל כי כהן ולפתו שבפתמדו בחוכ'ומיד פעברה הגזירה מזכו ועפו תבוי לין לם לין לכחבפו ע"ב לקורא להחם מייבי לחין לעתו להכים בפוס עכין ול"ב נחין ולחי בלים וכו' ע"ד שבל כפוליס להכים בפוס כפולה להמיר לס ליכע שבשתמדה ולח"ב חזרה וודחי ליכה לקורא כך פ' כ"י מקורבול ע"ע בהג"ה מלור"ך והכי לך בהדי' שב"י מקור' שהים לפוכן כי דהיכא שליכה לקורא בעם הכא"ם ע"ם וכוזו לר"י מקורבול לפוכן בלע"ד דהר"י מקורי כמי פוסק כרבינא דע"ע ל"ד וע"ב דוקא ופפיר יוכל לומר לל"ע ע"ב שלח בפחין בפוס עכין ופ' כמי כחזק' דהוא שבגמר דיכו שבל להם"ע דע"ע דוקא הוא לפוחתם וע"ב ל"ד לא לחזיל לעתם להכים בפוס עכין כפיהון להם הממ"ם ק"ק ד"ח ובפ"ה כי רמ"ח בהים בל"ע וז"ל ת"ה ולפ"ז היה נראה דשרי לפי לכהוכה ואח ליכא למיפס דשמא לוכוחו להה לבועה מבחה בפשה שלח יפוקוה כלפוס בהוחו לדדום להו חוכם ובקמ"ק דלעיל משמע שלח שבי שלח בעלילה יפרוק ודוקא לומר דפלוג למ"ק לפרי חו ע"ב ובעיוחי ליכי מדן לשב עי"ז לפשר לילי בבחה מ"ם מי ליכא לף על חוכם ותבחר בחות בפשה בשר עי"ז לפשר לילי בבחה מ"ם מי ליכא בפוס עכין דין ולפ"ע בחמוכ לשבוי לשם בפוס שלח יפוקוה כלפוס בהוחו לדדום להו חוכם ובקמ"ק דלעיל משמע שלח שבי שלח בעלילה יפרוק ודוקא לומר דפלוג למ"ק לפרי חו ע"ב ובעיוחי ליכי מדן לשב

ולדידהו בחמת חלבה מיושב חלבון מקיבוץ למוק ול"ע · לעפ"י שכמלפ"בתולה כי ב"ם כ"כ הרמ"י משמע כוי כהלכה דילף וכוי עיין סימן ק"ז ב"ם ק"ק ב' מבואר דלחין קוס כלים מפס חו כיוחוי כמי ק"ל וחמת שחוכחבו הכי בפס כ"ת · לפל הרמ"י עלמו בה' חרוחות פ' כפיבפ"י ולפ קפס לי' על ר"ת דלית לפפר דבחוחפ לחוד כחחלבה פס מקבל חלא יחלב זכעו כפיק למשנע ודלי בציחה וכלחיתה פס כ"פ לציחה הוה למשוי חלבה וכן קף ק"ע חם כ"ג על לחכם בציחה לף חחוה חוי"ע כ"פ כמי בציחה ועי' מ"ח על קוני דים חופס לפקילת כנרחף לף לפעת חוי"ע ומ"ח מקבל כחלה בחפס בפ"ח ופ"ח חלא חלב כחלה הוה וכוי מן הבעי בלחה בחפס בפ"ח ופ"ח ופ"ח ופ

סכמתן ולא לחחזיק בג"ד ואין למחק בקולות היכי דמחסרי לכל העולם בעי ג"ד והיכי דלא מחסר חלא לבעגן לא עכ"ל אבל בחסו"ל בסב"ח סי' תקל"ו מסמע כמי דלא הלריך לחחזיק בג"ד ולא כיס"כ הכ"ל והעתם לכחחילה לא יכנום לדכניסה זו מגלה על הקול שהוא לחת וכן לסיעת הרמ"א אם כנם לחומי חלמי לקלא ואין ע"כ גדול מזה ומייבו דבדי הרמב"ן הכ"ל ובזה נכון דיבר הב"ח ל"ג הכא לחחזיק בג"ד אבל להוליא מהבעל שביד הקהו כס"ם מדר"ח ולפ"ז יש כמי לגמג"ל דבדי ת"קועפ ד"ז ד"ה דומה שהוכיחו לחייבי בקד"ם מדל"ם כי חלא לכחחילה ומבילה רחי מדיבא דהכא דהייבו פי ר"ת דבקדל"ם לחוד הל' כדבי לחם כנם יולילו ולהכ"ל לחסר ח"ד דהכא חלוחי חלמי לקלא וזו' כחו כיעור מחס"כ החם לחייבי בכהן הנוסח י"ל כיון דלא לחחזיק בג"ד לף דחוי קדל"ם דייבו לחום לכחחילה: ס"ב חי שהולילה ע' ח"ח וב"ם ולפ"ד דבריהם ג' הפכים ובלע"ד לבחרם הח"ח קובר דלחי ח"ל בגמי מחילין לף בריחת קחייבת המקדו מיבא לכך כדבי ולא בחי דחייבי עם קדל"ם קיבר חחמת עיכ"ם דיבו לחמיד קול בהדי דהכי יולילו עם קדל"ם ולהכ"ל דלעחת הם"ע דייבו חפילו עם קדל"ם קול בהדי דהכי חפילו בחוקמי דחייבי קדל"ם קיבר חחמת דהוחיקם דע"כ וקד"לף הוי ע"ח לריך לפרי דין זה בקד"ם וקלא כדחה ס"כ בהרי"ף וחוכם הב"ח קובד על כוונת רס"ל שהביח שקי"ט שהקול לריך להיות בלא הע"כ ממקום חחר לכן ביחר ד"ז דהמי דלפי חפק הלי לל"ם כדבי חס לא בחלוקף קדל"ם בריחת זו לף כדבי חתי' ולא חייבי כ"ח בע"כ לבד בלחי קול כלל ולא מחמיבו חוס חחום חל חיקור המ"ח לקורה להבני' על דרך חי' ל' בגמי ולכן כי שהרמ"ח לא הולרך להבי' חם לל"ל דס"ל כלומר לכחתו קובר להבריי' לף לפסק דיקן כמי חתי' דהייבו בחד חופן חו ע"כ לבד חו קדל"ם לבד היכי דחחת חחר וחפסקים לא חלא לף שחין לה בניס לכן לא הולרך להבי' ותחת כי שהרמ"ח לף חלא לף שחין לה בניס חלא לף בחחת חחר וחפסקים ים חנים בלי הרמי וכן בריב"ף חחנס מה שהחליט להסיעתי ס"ק ס' שהחליט נמי לף לפי הרח"ם בחחילחות לדיקן עכ"ם ע"כ עם קדל"ם הוא בעידי קו"ס וחפילו יש לה בניס חלא ואין הל' כדבריי דחחוק כדבי חבל לסעת הרמ"ח לף לדיקן הבריי הל' היא ושם יש בניס ל"ח ה"ם בחחת חחר וחפסקי כיון לחיבו ע"ח לפילו אין לה בניס כלום וכבר הבחתי בשם הרמב"ן שחנים ממש להל' כרמ"ח ז"ל ומ"ח כחייבי בשם שהקשה בחוקמי שהביח לף חלק בין בעל לבועל ובחוולייהו ס"ל לחוד מפקין עד לחיכח חכחי ע"כ עם קדל"ם בל' זה וק' לי ל"כ הך מחייבת דקחני לף יולילו מחום לחחת חחר וחפסקי לקלא היכי מחוקמת כבדי מי עדיף כעגן לבחר הפסק מבעל גופי' דמנסבת גבי' בפיחר גמיר וקיס לי' בקלא לחיתי' ולפ"ם מפקת לה מיבי' עכ"ל וע"ם ור"ל דקי"ל מפרת לחחת חחר חיבו פועל חלא לא יהיו הוכחה למעשה מהכניסה ול"כ מה עדיפות לו מן הבעל והיא נמי קברת מהרי"ו בשם כוב הפוסי שמביח הב"ח שהלא מן הבעל לף מהכי חיפסק ותלא. ומ"ש הב"ח זה חלי בפלוגתת לי ע"כ בבד הם ע"ע לחת שלמעת מהר"ח בשלילי דע"כ הם ע"ע ממש פסיעת הלא מהכי כלום לף הפסק לחר ולפילו בניס ל"ח וכבר פ' הרמ"ח ז"ל הלא כותי שהרי פסק בחחד מהן דהייבו ע"כ לבד מבעל בין מילילין ולמהר"ח לף מבעל בע"כ מולילין כדהביח בעלמו בשמו: לבד בע"ד לא חלי בזה כלל ולדיכא יפה כיון הח"ח דבע"כ עם קדל"ם לדיין מולילין לפילו בהפסק לחר כיון שמולילין מבעל ובקד"ם מהכי הפסק ונ' בב"י ק"ם זה דבדי הר"י היעב תלמה שביחר הרי"ף שהוח לי' מהרי"ף סעיף זה כדבי המ"ח: תן כ' הב"ח ול"ק ממ"ם פי' ד' סעיף ע"ו וכו' דשם ליכא ע"כ ר"ל דשם לא נאמר הלא בכיין מוסם דמסמע לכחחילה לבד בשחת ל"ת ומחי דשם ליכא ע"כ וע"ז כי הלא ק' על שעת ר"ת דק"ל מי ליכא קדל"ם הלא מבועל מקוני דשם לחייבו ר"י לא נאמר הלא לא יפת לומה לכחחילה ומבילי דבדי חו' לדשם וכבר כחבתי פי' ד' לל' והבל מרכיים מחרי מיבא לפילו בקדל"ם ועל הרמ"ל לק"ק להכא לפילו מבועל ליבו מולילין בלא ע"כ וכדחי לף הרמ"ח ז"ל דפו' הכא מבועל בקדל"ם למוד מולילין לחידי ק' שהיה לו שם לחלק בין קדל"ם לדפי. מחכ לע"ד העיקר בדעתו כלכחיבבא שמעמס הרמב"ן וחפו' בחמיר בבועל בקדל"ם בשם הב"ח דחיה על הריעותא מפל"כ בבהן קוחם כהם"ע ובע"כ לפי הב"ם לבחיל לע' הרמ' שבפוף זה בע"כ למוד בלי סוס קול מבועל לבועל הל ק' מקוף פי' ו' שמבואר בשמו לפפי הולילה בעל ע"י ע"כ מוחי לכהוכם ואין לוקין חלא בעדו בהוכה ל"ו כהלקתי ולכן חפ"ו נמי לל הגיה הרמ"ח ז"ל לף דע' הכא בע"כ למוד מולילין חפילו בשעון ועי' הפו' מהרמ"ם פי' ל"ג ומזה נמי ליתיב לל"ל לפרש דע' מהרי"ק בלפי הב"ם פי' ז' ק"ק ל"ל לפי בשלא כהן המחייבת לשם זכות עם ישראל נאסר בשלמו בשבי ק"ו הוא מדבר מבואר דהא מזיק לפי מהר"ח לפיכוך הפלמו דע"כ בע"ח מודה לפילו בשחרה לשם זכות שבי כמבואר בהרא"ם ס"ח דל"ח גרע ומלחזיק לפילו בל"ח מוחרת לכהן כמבואר בפ"ח ס"ח בקחרה לשם זכות ול"ו המהרי"ק לף ליבר כ"א בשחרה עם קדל"ם הוא בעידי קו"ס ואפילו יש לה בניס חלא ואין הל' כדבריי דמחוקס כבדי חבל לפעת הרמ"ח לף לדיין הבריי הל' היא ושם יש לה בניס ל"ח ה"ם בחחת חחר ואפסקי כיון לחיבו ע"ח לפילו אין לה בניס כלום וכבר הבחתי בשם הרמב"ן שחנים ממש להל' כרמ"ח ז"ל ומ"ח כחייבי בשם שהקשה בחוקמי שהביח לף חלק בין בעל לבועל ובחוולייהו ס"ל לחוד מפקין עד לחיכח חכחי ע"כ עם קדל"ם בל' זה וק' לי ל"כ הך מחייבת דקחני לף יולילו מחום לחחת חחר ואפסקי לקלא היכי מחוקמת כבדי מי עדיף כעגן לבחר הפסק מבעל גופי' דמנסבת גבי' בפיחר גמיר וקיס לי' בקלא לחיתי' ולפ"ם מפקת לה מיבי' עכ"ל וע"ם ור"ל דקי"ל מפרת לחחת חחר חיבו פועל חלא לא יהיו הוכחה למעשה מהכניסה ול"כ מה עדיפות לו מן הבעל והיא נמי קברת מהרי"ו בשם כוב הפוסי שמביח הב"ח שהלא מן הבעל לף מהכי חיפסק ותלא. ומ"ש הב"ח זה חלי בפלוגתת לי ע"כ בבד הם ע"ע לחת שלמעת מהר"ח בשלילי דע"כ הם ע"ע ממש פסיעת הלא מהכי כלום לף הפסק לחר ולפילו בניס ל"ח

וכל לומר לוקמנוי, אלא להכי"ו לא כולע שים לה בעל ואחיר ע"י שנועה והכהן והחסם מדעתם כתבו למיקח ח"ח ומ"כ זה טעו מעלמם בלי הוכחות חכם עכ"ל וגם זה ליכו מלא שמוכרח לקיים ומכי"ם שאלה טעם הלימוד שהבעל יפר לה הם"ד דהוי מלי למימר שים לאום שמא תתעבר אלא שכי לבדוקמא שאלי לא תתעבר ים מסם שמחזור ע"י הסרם וזה תימא שיאלה הלימוד בהפרה וזה ליכו לומר לשטמו להא הוכחה זו אלא מיישין לזה ע"פ הוכחות הכי"י עמו ואלא יאלה טעם החיוב להולילו בהמאת שהוא שפי מה שעשו מדעתם ליתן למיקח ל"ח ואו דמדמם טעות זה לדין לתם"ד לא עוסק ע"פ הוכחות עלמו ומקבי, וזה ליכו להא המוכח הוכם שאם ליתן למיקח ע"י הדרה כמלא הגיד לאם כלל ליתן למיקח ובדע שקוקא ע"י הדרה ואין בכלל אלא מה שבפרע ואין לומר גדול מזה דמיכי תיקר לדעתייהו לחתא לוקא פנויה(ולקמן כדבר זו)ולאי יקשה ל"ל·ואו לכשיטתו זו להמיקח שבש"ם לוק, פנויה(ולקמן כדבר זו)ולאי יקשה סמע, בגי"ה יאלה כי הכ"י טען לך להמולקים עליו דהדרה לא מכי מ"מ מכי שכהן הוא ים לקמוך בדיעבד על הבריי, לכתבה למיקח שרי ומהרש, חלק ע"ם טעמו בדומק ואם כדבריו הא הבריי, לייבי לוקא בפנוי ועל מי ים לקמוך ל"ו כ"ז ליתא שוב כי דרך ג' לחלק מעברא להח"ז לייבי בשעיין לא שקק חלבה ומהר"מ מייבי בשפקק ואין זה לע"ד אלא לבבי כיבות ואפי' לחולה ומ"כ"ם פוסקים וגם טעם דבבן בגע מבואר בהרשב"ל מעוס להספרשה ליכם תקנה לחייבין דמ"מ יבא עליה אפי' למאן דבעי למימר דטעמייהו מעוס קבס לבן סבוור כהגאון מהר"ם בבי נכוי שפקק מהר"מ הוא אלא כל"ז · וכבר סבאתי לקמן דעת כל הראסוכים דאלא כותי ויפה כותי ת"ל דהכי אין לקמוך כלל יותר מהמולה בשעות כ' הם"ע ואולי הטע"ן ז"ל מזר בהם"ע מטה שכ' בד"מ · הג"ה אבל אם קדשה בשוגג ע' דבני התה"ד בב"ם והתה"ד ז"ל כי זה מקברת עלמו ומצינו כעי רבי ע"פ מה שהאלינו דין כהן שקידם ס' זקוקה אלא חלילה שבפי קפ"ד קעיף ז' לא מייבי אלא בשוגג ולע"ד לא נכון, הכי ל' הפוסק' שם ובפרע להמבואר כמהריי"ו שלריך להיות הלים והחסם שוגגים ובפי קפ"ד משמע להיפך מזידה מהלי והלכה ומקדשה דשוב לי מזיד·הג"ה גיהשה לחוק לדוד כוי (ניב"ם סי' ם"ע) ל"ע הא בריב"ם לא כתב אלא שכנם מעוברת ומלמה לכהן שגירש אף זה ד"ת וזה דבבן כל לתקון וכוי ועפי ק"ע לפי' בהן שגירש מן החלוסין מותר לדור עמה בעוי שלא נזדווגו אם לא בדגיקו מהדדי ומ"כ מ"ל להמתיר הכא בשם מגרש מן החלוסין ואולי מפני שמיסר לקדם בלימוד חשוב לי כולמי גם זה : סי"א מעוברת מביאו ע' ב"ם כי מעי"ג לבדמה וכוי מ"מ לא מזר כוי לפ"ז למריכן ג"כ לפי טעם מעוברת ל"ד לחוק ג"כ לפי טעם הב, ועי' פ"י ע"ם לדבריו אין מוכרח כי מבאר כ"ת בילפותא דילים הוא מלטעם אף על גרושה וה"ה מניקה וסיים מוכח עכ"פ דצייך תקנות הולד בהנקה אף לולי מבעדה מה"ת למחם למקדשה ל"פ אלא בשלמה·אבל בל"ז בשטוח מפסר לה"ה מעוברת קאי נמי על גרושה ולמקבי, לכשתבא הטעם כשתבא הפרים ולא קאי אלא על מלמה · ות"כ י"ל שפיר אף דלה"ה מעוברת ל"ד לחוק לא"ל אלא לבי"ד בשטוח מפסר לה"ה מעוברת קאי נמי על גרושה ולמקבי, לכשתבא הטעם כשתבא הפרים ולא קאי אלא על מלמה · ות"כ י"ל שפיר אף

ומניקו בשבר וכן הוא בשם"ע סי' פ"ב וק' אם מקקין בשוגין לרשאי הבעל לשמח עם מחמו מניקה שאם תתעבר ימשמח לו בב"ים ס"מ שהמשום מקפיק אף כי הניק על הכרה ל"כ מה שהכרה לכפות הגרושה ימשמח לו לבניו ומה לו עליה בעפול הולד ואמת ש"ל מה"ע פ"ם הרמ' פ"ח מה"ג המשמי הוא רפואות להשם שלא תעבר החלב ושפיר למשה לכל רבותיכו זולתו ולאי ק' ובע"כ לקובלים דוקא אם שלכל בעלה די להולד בהמשמח לפי' מכירה מפי שהיא עכ"ם אלא למי שמכירה וגעגועיו עליה ומידה מפקיק לו המשמח בשוס שהנקה מש"כ בגרושה המכירה היכי נעביד יתן אחר דמי המשמח להשם אין מקנה להולד להפעמים מכלה המעות לו יאבדו מידה לו מיד המוכרחים ת"י אם יאליבם ומכ"ם אם יתן מדי שבוע בשבוע היה לחום אחם בושה לבא לב"ד ובפרע עם המגרש ובשלמא אינו מכירה לפי' היכה בשלמא יכולה היא שתאמר היכה אני לי בעפול בך קמיהו ומשמח לו (ובזה יאלה לע"ד דמה דכאמר היכה אני לי בעפול בך קמיהו ומשמח לו (ובזה יאלה לחכת יכולה היא שתאמר היכה אני לי בעפול בך קמיהו ומשמח לו (ובזה יאלה בושה לבא לב"ד ובפרע עם המגרש ובשלמא אינו מכירה לפי' היכה בשלמא לפי' אם אין לו מה בכך שתהיו מולילה אינו מכירה לפי' היכה בשלמא לפי' היכה בשלמא לפי' היכה בשלמא

מצוה"ר יוליא"ן בגט והוקשה לו כמי קו"ר הרמב"ם ממתני' ומחלק בין כשם תוך ג' ובמלא' מעוברת ובין כשם מעוברת אפי' תיקשמחויב להוליא כי ז"ל והקשו ז"לבמתני' כשכנס יבמתו ובמלאת מעוברת למה לא קנסו מכמיס להוליא בגט ותי"ג דמתני' עלי' ותירלו לכיון שלא הוכר עוברה וקשה לפ"ז לעשו' מלוה לא הלו לקנסו ומיהו לא הוכר כתבו ז"ל לבשם ודלי קנסיון להוליא בחליצה ותע"ש שלקיימ"ל הולך אחר ב"ש לי"ג ב' לי"ג ת"י ל' דב"ש על אחוי בשיטין קמ"ל לאחי שהוכיח לעשו' לבמיב' מעוברת ולא גירש על אחר שהפילה אחוי ליכא למיחש שמא הפילה בכוונה אלא שמא כו' אפי' כלך וכו' רולא לילמוה בזה ת"י ג' להרמב"ם כלומר מלכתחלה[תקנה ס"ת אפי'כולי ליבעי לבל יקרב אליה מ"מ מחויב לגרשה ואחר וה"ה בישב גם אם הפילה מוחזקת בלומר כן ס"ל לאחי ומה בכך הא מ"מ ק' דהא עכ"פ אף הכן הכופה מעוברת מיד מחויב לגרשה ואז כמי אף אם תפיל אסורה לו ואין לאסור לאחי כדי מיד ת"י מחויב לגרשה עכשיו והדר קושיתו על התיקנה לבוכתה ואולם לע"ל אין דיוקו אחוי מוכרח דיל"ל לאחי לבקעו בלשונם הבבא לרישא ע"ס וק"ל והכלב"ד פ"ה מה"ג אחרי שהביאו על הרמ' בדעתו לתירץ תוך ג' מבואר לגרשה ואע"פ שהיא מעוברת ואפי' כבר הפילה ומ"מ אין הולך אחר הרוב אלא אחר החזקה ואפי' כמי יוליא"ן אם אחר הפילה מוחזקת שהפילה אחר ג' ימים ואפי' אחר ג' שבועות ואפי' אחר ג' חדשים ואפי' אחר ג' שנים ואפי' אחר ט' שנים ואפי' אחר י' שנים ואפי' אחר י"ב שנים ואפי' אחר כ' שנים ואפי' אחר ל' שנים ואפי' אחר מ' שנים ואפי' אחר נ' שנים ואפי' אחר ס' שנים ואפי' אחר ע' שנים ואפי' אחר פ' שנים ואפי' אחר ק' שנים ואפי' אחר ק"ן שנים ואפי' אחר ר' שנים ואפי' אחר ש' שנים ואפי' אחר ת' שנים ואפי' אחר אלף שנים ואפי' אחר אלפים שנים ואפי' אחר רבוא שנים ואפי' אחר רבבה שנים ואפי' אחר רבבות שנים ואפי' אחר אלפי רבבות שנים ואפי' אחר כמה אלפי רבבות שנים ואפי' אחר כמה כמה אלפי רבבות שנים ואפי' אחר כמה כמה כמה אלפי רבבות שנים ואפי' אחר כמה כמה כמה כמה אלפי רבבות שנים ואפי' אחר כמה כמה כמה כמה כמה אלפי רבבות שנים ואפי' אחר כמה כמה כמה כמה כמה כמה אלפי רבבות שנים ואפי' אחר כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה אלפי רבבות שנים ואפי' אחר כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה אלפי רבבות שנים ואפי' אחר כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה אלפי רבבות שנים ואפי' אחר כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה אלפי רבבות שנים ואפי' אחר כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה אלפי רבבות שנים ואפי' אחר כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה אלפי רבבות שנים ואפי' אחר כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה אלפי רבבות שנים ואפי' אחר כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה אלפי רבבות שנים ואפי' אחר כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה אלפי רבבות שנים ואפי' אחר כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה אלפי רבבות שנים ואפי' אחר כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה אלפי רבבות שנים ואפי' אחר כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה אלפי רבבות שנים ואפי' אחר כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה אלפי רבבות שנים ואפי' אחר כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה כמה

חומרים למעשה כל המקדש בטלים לגמרי ול"ל גם והכא' חומש להחמיר לחולי
לח לו להעמיד דבריהם לקולא וסכל נמי לעתם מזיל ולכן ל"ג מכריהם ולע"ד
הדין שמלילה סד"מ מל' העור כמעט שפילו בכלל ס' ליכו ושפשר ר"ל נמש
שכחב שליכן בכי קדו' הייכו שחקודים עכ"פ לקדשם וזה בכור שליקוד עביד ולפי'
מ"ימן י"ג שלשקרו המכוסין מפני שהולכו לחקו' הכשילוסי"ם בשכיוסי"ם בחיל לח
שהם ד"ת וי"ל לליכם לריכי' חיזוק ולח לליתי' בריע"ב קדו' ע"ח ובהם"מ פ' י"ז
מה' ס"ב דבחיל לין כפקוחח בקדו' הייכו למלקות חבל ליקוד עביד בשעשה
שחקרב לביהם וכן משמע ביטין מ' למקשה ומ' לינה מידי כו' ולהיכו עביד ליקוד
ע"מ לשם בקדו' יש ליקו' להרי לה שמח חלה קידי בשער חפרלוסי"ז לה בל' קיל'
כשיחלה בלחיבי' קדם ולהרמ"ילכו כלל ד"ת(לך מפיקם"י ז"ל בשל"דבשבד כיוכשלין
קדו' תופסין ולחי ל"ם ליקו' בקדו' להכי פי' שכוחם חח שפחתו וע"כ לפ"ז
י"ל מה דקחני הכותב שטר וכו' הייכו שכחתם ע"ם קדו' חלו) וכן ליחח בחו'
יבמות י' ד"ה לר"י וי"ל דשמח ליקו' בקדם מדבכן שמע יבעל ול"ל הח בקוטם
מ"ד חובח דב"מל פ' בקדו' חפילו ל"ד ליחח על פרט לחלמכה לכ"ג לימח חלה
כר"י הגלילי ומשכי כרכבה ועמוד ב' ליחח דלר"י הגלילי חוזר חפילו על עביכה
דבכן ד"ל לריש הבריי' לח נחמרה לריכח חלה לפרש הקרח שֶׁל ולקחה מקמח
לשכחו המכוים הקדו:סה חס חבי חביו כו' בלבד פיש"ם כי בל"ז גם זה חבי
חחב חס יבח לידי חס חס חבי חביו . חו חס חס חבי חמו ושפקדי לקעולחי'
לבל חס חכם חביו חשה מוחרת לו חפי' חבי חביו ואין דומה לדין דקעיף י"ג
דכשי לבבי כשי שכיחי בבר' לבבי בבר' ל"ם בחכ:סי"ב בחו כו' ובקעיף"י"ג בח חשתו
ליחח בחמ' פ"ב מה' ל"ב ה"ו לחס בח על בחו מחשתו חייב שחיס משום בחו
ומשום בח חשתו והרחב"ד חולק ופ"ם בחמ"ח ומפרש חבל חחשתו חחריף חו'
יהודח ליב זל"ל להחמ' ק' מחניחן דכריתות פ"ג משי' ה' ר"ם לומר יש בח
ביהה לחת ומייב שם חשתח ושבב בח על בחו ולחותו ומפורש שם דהייכו
שבח על לחו ושוליד ממכה בח ובית בחו ולחותו מחמו ולימשב ז' חשתח דהייכו
שעבר וקידם ושבח ובח על חס לחו שחיכה חלח שכיח וקדו' חופסין בה ולו
מ"וכה בח ובח עליה והיל עבוה עכיו לחות לחו ובח חשתו ובחו וכולהו ליכך
כדחשב משב"כ להרחב"ד למה שביהל הלפ"מ לחייבו חייב ב' כיחה. לף דמ"מ
ק"ק לליחשב דרך היחה ד"ם י"ל לל"ד בזה ולחולם לדעת הד"מ בשעור כיש שימן
זה דבקדו' שכיי' חס קידשה לחה ל"ג לחשה לחמוך להח ל"כ ע"כ הטעם מוכח
כל למקדם וכו' חפקעו וקלשו קדו' חלו ולח שכיחו להס מקום כ"ח לחומרח
וי"ל כמי לעכין קבין להייכו בח חשתו דמוכרח להיות ע"י חשתו עם קדו' גמוכי'
ס"ג בח חשתו בחמ"ח לחכוסה לחמו' חפי' חבי חביו ואין דומה לדין שמחר
שכחב שליכן בקבלה כגילה וכו' הב"ם מביג על דין זה ממה דקי"ל סעיף י"ג חס כבם
לח יולין וכבר כחב הש"ל דחלוק גדול יש בין חשתו לחכוסו חבי חביו הולחות חשתו ול"ע
ומה שחמה הב"ם לע"ל חף לפעמו שליכו רואים שחיכו רואים שבגילה חלח להב"ם כחב
ומכ"ל למלך בין שכיח לבגיל וכ"ל מכין רחיה לחילוק זה מן הש"ם ולפ"ל חפשר
למלו מקדו' י"ב הסוח מחכח דחלך לחבח דבו חמוה למילם סו' ליימ' חמחי
מכי' ובגדי כ"ם הכי לחם זבה עם חמותו חקר לו לעבוד על דרך ביהה ומכ"ם
כי מזיכן להיכ לחיכה בגילה והחמח שבש"ג כחשר מעתיקו הד"מ לח כזכר ד"ז חלח בחמותו
שחייב עליה בגילה והחמח שבש"ג כחשר מעתיקו הד"מ לח כזכר ד"ז חלח בחמותו
חך הד"מ כי ומשמע בגמרח פ' הש"ר לחין לחלק בין חמותו
לשחבי עריות וכח זכיתי להבין. ו לכן המ"ל כי ולפשר ד"ז לח כחשר חלח בחמותו
לגייבח ב' מחמת בחה ויוכל להיות שהדין עמו מדחזיכן שחף הרמ' פ"ב מה'
ל"ב ה' י"ב חף חשחוח שחשר עריות לחמותו כחב הש"מ שמטעם החילוק חיכו
מזכיר מכח מרדות עליכן ול"כ לפשר כמי דיש לחלק לעכין הולחות חשתו ול"ע
ומה שחמה הב"ם לע"ל חף לפעמו שליכו רואים שבגילה חלח להב"ם בין שכיח לגיל
לין כחן היח' דשחבי סעיף י"ג שבח חך על פכוי' חלח לח למדה זו להיות חשוב
על עריות וק"ל ומדע שהבי חזיכן דפחה פכויה חף לחש"כ כעשיה ל"ח ל"ח בשוח
חקוח שיהח לחשר לדור עמה בחבו ולח לחשר חלח קרובותיה וחלו הכעבן
ומכ"ם המזכה עם הערוה חוסר הרמ' לדור עמה בחבו ס"ח דיה ויה לחלק. שבל
העיקר מה שמכיה לחלק בין שכיח לבגיל היכו מדבי הרמ"ח ז"ל עלמו בחה
שכ' וכן כל זכות וכו' ומשמח חשתו לין חוסרין חשתו עליו חו כי הב"ם חחילת
ס"ק זה והרוסח עשות ושייך לכבח על מה שכ' ומותר בקרובות שכי' מל"ז
משמע חפי' בחייה ולימח והדין עמו ולח כמ"ל שכ"ל להכח שכי כיון דבלח בחילות
קרובות הזוכה יש להזוכה פ"ם לבח חלח חוך ביתו לבקר הקרובה שבחשבה מחמתה
ול"ב חפשר חייבי הכח חפילו בחייה ול"ב חלח למחר חמות חשתו ותפי' חסורה
עליו והיוח יפלבה ותו לחפילו בחי חשתו חיכו דומה הכוכם בעם לחד לבקר
לכוכם ב' בעמים • שך"ח ל"ח בשחת ע"ם עליה כי ב"ם לע"ג לחוה כחוסה כו'
והטעם הוח משום דל"ג משכי וכו' ול"ב חלו זכתה ע"י שחמו לה ב"ע חת
בעלך וקבבה שהיח שביח פנוי' מהרלוי שתהח מוחרת לבעלה לחכוסה היח
וגם ל"ם שמע ילמדו כמוחר כיש ביחי י' לבל לדביו כ"ז ק' בשחת בב"ע
לחבי שחכוסה היח ולין למקבסה למה ל"ג יחבר מבחקבסה ולח בשחת לח"ל גמ
והטעם בגמרח משום דלח עבדה חיכור ולימח למקבסה חלינן לקולח שימרו קדושי
טעות היו כן י"ל בזו שימרו כשוחי טעות סיח לבל העיקר כהשחחי שימן
י"ז בשם הרשב"ח דלדבן דשליבו לדבי"ם לף בב' עדיים לה חמרינן חוח שלמי
לה למעבד חלח ד"מ יש לקובסה שהשב"ח ל"ה ע"ב ד"ה ת"ק שבר כי ולימו מחוור בעיבי
מחוור לסדיל חוך דבי הרשב"ח ל"ה ע"ב ד"ה ת"ק שבר כי ולימו מחוור בעיבי
דהח ולפי משמע דלב"ע עיקר ליכורח לד"ח שכחשת ע"ח עדיים לחו משום בזיבי
שמע יחמרו גרם זה ובשח זה חלח משום קבס בעלמח דקבסיכן לה משום דלח
דייקח ותדע דהח בשקדשה ד' לח עבד ליכור לח לשכמן מדן דשליב ומותרת
למזור ול"ח שמע יחמרו וכו' ע"ם מי שמולק להמקבה על הרשב"ח בעשו
לב דלשקבלח ובבי' דבבי כ' יוסי מחוור כעשם הב"ם מ"ח למקבה שהלכה
ולפי מכלעת כל הסוגי' של מה הו' לה למיעבד כהרשב"ח וגם הקושי' ל"ד
ע"ב ותשכר בשביבה לחחותה מידי להוה לחשם שהלך וכו' ליבה חזלה כלל
לבבי הב"ם ע"ם וק"ל לך לפ"ז ל"ע בעיף ד"ז הלכה חרוסתו ובחיסן לקוליו משום שמע יחמרו וק'

סמ"ל :

שמן מז ס"א ע' בעור מקסה על הרמ' דסביק רבנן ופ' כר"ם ותו דבעא מסיק לסייר בגירו' ותי' הב"י דפי' כר"ם מדמסקמ' דגמ' כוותי' וקובר נמי דמקקים רבא לא חזקה לכ"ם דאליבים אית למימר דלא לסקה תוכ מלא מסה לא יקיר וזה ל"ם בגירות וי"ל הא היכא דמפר' מעמא לב רבנן דכשו ואין בין רבנן לכ"ם מלא היכי דלא מפקם כדאיתא ב"מ קע"ו ובקו' ס"ם בדם"י ו"כ אין מסקיק לומר ומ"ם לא מזיל לבבא מלא לרבנן ולע"ד כ' שהרמ' סכריס דעתו ע"ם דבכי תו' בע"ז ד"ה כי יקיר כתבו ע"כ הך דכשם לא קיימא מלא מצתו לא תקא דקליק מכ' דאלו שאר לומות בגירותן שרי ובכתבו יצמות ד"ג ע"ב דמלקק גר עמוכי מכלל דשאר גריס שרו ותייכו דק' להרמ' דשם רבא לכ"ם הא ר"ם ע"כ דוקם כי יקיר לרבות כל המקירי' ולי בגירו' ובכל המקירי' ופשילו שאר לומו' ס"ל מדשלטיך עמוכי ובדוחב התו' דכי יקיר קלי על לא תקא ולא על לא תתמהן לא ניחא לו כלכתב הב"י והוכיח דלמקקים לא מלא לרבנן אך על רבא גופי' ק' כיון דמוד' דלכ"ם ע"כ קלי בגיות מכ"ל כהוכיס לרבנן דוקא בגירו' וי"ל דהא דקידו' דף סכ"ל ליתא דר"ה לאד תפשו קידו' בפ"י מדלאמר קרא לא תתמהן גם ובפיכם"י לא יהא בשם תורת חיתון ומקשה ההוא בז"ח וכו' לאד קרא כי יקיר וכו' הכיחא לכ"ם וכו' לאד קרא ולא"כ תבא וכו' ומדלא נלאד מלא ס"ק מפשע לכ"ם בלאמר יש ללמוד מל"ת תפשו דם קדו' ולא"כ פשיט' דלי"ת מה דקי' לרבא בגיותן ל"ל מתנות ואין כתו' לאו בלי זה דהא בזה מורה דל"ל מתנות ויוכל לפיות דכ"ם ל"ל כלל דהשה דרבנן דל"ת קידו' מפקוק ולא"כ כהן במקקה דרבא לא קלי מלא לרבנן ולרבנן הא מוכח ללא דכשו ל"ת דלא יהא בשם ת"ת דהא מוכרחים לדחוק שאר לומו' מן פ' ולא"כ · ופשיט מקשה דללאו כמי לא מהא לפי' דק בז"ח דבגיותן ל"ל מתנות ממקו' לאד מלא דבגירו' ליי' מליבייהו ובל"ז בע"כ דרבא קאך על מקקה דקדו' דלל"ם ק' מה לאד לפי' בגיותן וכו' הא רבא נופיס קובר תמוכה ד' כל דלאד רחמנא לא תעדיד לי עבידי לא מסכי וכו' ולא"כ מדרבא מדלאד רחמנא לא תתמהן כשמע דלא מסכי ולא תפשו לי"ו דזה ל"ם מלא היכי דלא כשמע ממקום לאד דלא מסכי מון ע"י המניעה דשאר רחמנא שפיר כי הללאו מבל לפי מקו' לאד כשמע דל"ת לא נכתה לו דהקרא לאד מה לפלקות לפ עבר כיון דהמעשה בל"ז ל"ל להתקיים ועדיין העבה לתמוה הלא"ת על דפי' הכא כר"ם ובפ"ג מה' מלוה פ' כר"י דלא דרם שעשה דקרא וע"ם כי בתוך הדברים כי ואם בשנו לפסכים הקוביא ל"ל ע"ד הדוחק דהכא וכו' וכר"ם ודוחק ולע"ד דבריו תמוהים מבודאי לכאו' יש תכא ג' דלא דרם טעם כלל כמבואר קכהדרין פ"ג מפכא ד' ע"ם בר"ע מברא' דהת"ק ע"כ לא דרם ע"ד לפי' מפורם ומרמ' פ' כותי' ול"כ יובר תימא לדברי הכ"ת דטעמא דרמ' דלא פ' כמקקת רבא מפוס דל"ם הקרא ל"ם בגירות הא ליכו פוכלל כותי' לא בפ' מלבים ולא בה' מלוס· ולהכ"ל כיתא ע"ם דברי תו' יבמות ד"ג ד"ה ההוא בז"ח ולע"ג דלא תמכס מוקמינן בע"ז וכו' הכא לא מוקמינן בז"ח דלא מפוס דכתיב כי יקיר וכו' וע"ם ול"כ מוכרם דכל הסוגיא דמקשו ההוא בז"ח לא תזלו מלא לכ"י מבל להתת"ק דקכהדרין דלא דרם ע"ד"ק לפ בפפוכם בפפוס ליי' בכל לומות כמו לא תתכס וממילא נמי לליכא למוקי בגירו' מדאילטי עמוכי והכל כיתא לפ בה' מלוס דע' כתת"ק · ולולם הטו' בפס' מ"ק ד"ל ד"ה עלתא פיקפו בהדי דלא כרמ' מלא דכ"י ור"ם פלינו מליבא דאת"ק מבל הרמ' לפיעתי' שפיר בכל הלבותיו · ס"ג כי הב"ם בפ"ל מיסו"ם להניח כתיב וכו' ס"ת למ"ל יש ממיר בא"ל שפיר מלא בפ"ל שפיר דהכל ממיר מפוס לית לאו בעבד ותי' ול"ת פוס לאו דק לא יהיס קדם מכ"ל ותימא תיכא עבד מי' מל"ל דהא ליכא למ"ל דלא יהיס קדם עלי' קלי ולי נכרי הבא הא ולאי מפעא בקרקעי ולא בדרך לישות וזה ליכא למ"ל דהוא ד"ת וכבר הקשו תוספת יצמות י"ו ע"כ ד"ה קפבר קופי' זו על ממיר מל"י ובעבד ניחא לפו לפעפס ותילפו לממיר דרבנן הוא ובע"כ דסבי קפער ל"ת

ז"ת

ואת בניו תקריב ורחצת אותם במים׃ ואת הבגדים תקח והלבשת את אהרן את כתנת והמעיל ואת אפוד ואת החשן וחגרת אתו באבנט האפוד׃ ושמת המצנפת על ראשו ונתת את נזר הקדש על המצנפת׃ ולקחת את שמן המשחה ויצקת על ראשו ומשחת אתו׃ ואת בניו תקריב והלבשתם כתנת׃ וחגרת אתם אבנט אהרן ובני מגבעת והיתה להם לכהנה חק עולם ומלאת יד אהרן וידי בניו׃ והקרבת את הפר לפני אהל מועד וסמכו אהרן ובניו את ידיהם על ראש הפר׃ ושחטת את הפר לפני יהוה פתח אהל מועד׃ ולקחת מדם הפר ונתת על קרנת המזבח באצבעך ואת כל הדם תשפך אל יסוד המזבח׃ ולקחת את כל החלב המכסה את הקרב ואת היתרת על הכבד ואת שתי הכלית ואת החלב אשר עליהן והקטרת המזבחה׃ ואת בשר הפר ואת עורו ואת פרשו תשרף באש מחוץ למחנה חטאת הוא׃ ואת האיל האחד תקח ויסמכו אהרן ובניו את ידיהם על ראש האיל׃ ושחטת את האיל ולקחת את דמו וזרקת על המזבח סביב׃ ואת האיל תנתח לנתחיו ורחצת קרבו וכרעיו ותתן על נתחיו ועל ראשו׃ והקטרת את כל האיל המזבחה עלה הוא ליהוה ריח ניחח אשה ליהוה הוא׃ ולקחת את האיל השני וסמכו אהרן ובניו את ידיהם על ראש האיל׃ ושחטת את האיל ולקחת מדמו ונתת על תנוך אזן אהרן ועל תנוך אזן בניו ועל בהן ידם הימנית ועל בהן רגלם הימנית וזרקת את הדם על המזבח סביב׃ ולקחת מן הדם אשר על המזבח ומשמן המשחה והזית על אהרן ועל בגדיו ועל בניו ועל בגדי בניו אתו ואת בגדיו ואת בניו ואת בגדי בניו אתו׃ ואמרת אל אהרן ואל בניו כה תברכו את בני ישראל אמר להם׃ יברכך יהוה וישמרך׃ יאר יהוה פניו אליך ויחנך׃ ישא יהוה פניו אליך וישם לך שלום׃ ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם׃ יהוה אמר אל משה לאמר׃ קח את אהרן ואת בניו אתו ואת הבגדים ואת שמן המשחה ואת פר החטאת ואת שני האילים ואת סל המצות׃ ואת כל העדה הקהל אל פתח אהל מועד׃ ויעש משה כאשר צוה יהוה אתו ותקהל העדה אל פתח אהל מועד׃ ויאמר משה אל העדה זה הדבר אשר צוה יהוה תעשו׃ ויקרב משה את אהרן ואת בניו וירחץ אתם במים׃ ויתן אל אהרן את הכתנת ויחגר אתו באבנט ויעל אתו במעיל ויתן אתו את האפד ויחגר אתו בחשב האפד ויאפד לו בו׃ ויתן עליו את המצנפת ואל המצנפת אל מול פניו נתן את ציץ הזהב נזר הקדש כאשר צוה יהוה את משה׃ ויקח משה את שמן המשחה ואת הדם אשר על המזבח ויזה על אהרן על בגדיו ועל בניו ועל בגדי בניו אתו׃ ויקדש את אהרן ואת בגדיו ואת בניו ואת בגדי בניו אתו׃ ויאמר משה אל אהרן ואל בניו בשלו את הבשר פתח אהל מועד ושם אכלים אתו ואת הלחם אשר בסל המלואים כאשר צויתי לאמר אהרן ובניו יאכלהו׃ והנותר בבשר ובלחם באש תשרפו׃ ומפתח אהל מועד תצאו שבעת ימים עד יום מלאת ימי מלואיכם כי שבעת ימים ימלא את ידכם׃ כאשר עשה ביום הזה צוה יהוה לעשות לכפר עליכם׃ ועל פתח אהל מועד תשבו יומם ולילה שבעת ימים ושמרתם את משמרת יהוה ולא תמותו כי כן צויתי׃ ויעש אהרן ובניו את כל הדברים אשר צוה יהוה ביד משה׃ ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל׃ ויאמר אל אהרן קח לך עגל בן בקר לחטאת ואיל לעלה תמימים והקרב לפני יהוה׃ ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת ועגל וכבש בני שנה תמימם לעלה׃ ושור ואיל לזבח שלמים לזבח לפני יהוה ומנחה בלולה בשמן כי היום יהוה נראה אליכם׃ ויקחו את אשר צוה משה אל פני אהל מועד ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני יהוה׃ ויאמר משה זה הדבר אשר צוה יהוה תעשו ויראה אליכם כבוד יהוה׃ ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עלתך וכפר בעדך ובעד העם ועשה את קרבן העם וכפר בעדם כאשר צוה יהוה׃ ויקרב אהרן אל המזבח וישחט את עגל החטאת אשר לו׃ ויקרבו בני אהרן את הדם אליו ויטבל אצבעו בדם ויתן על קרנת המזבח ואת הדם יצק אל יסוד המזבח׃ ואת החלב והכליות והיתרת מן הכבד מן החטאת הקטיר המזבחה כאשר צוה יהוה את משה׃ והבשר ואת העור שרף באש מחוץ למחנה׃ ויזבח את זבח העם ויבן אהרן בניו את הדם ויזרק על המזבח סביב׃ ואת הבשר אתו ואת הראש ויקטר על המזבח׃ ואת הקרבים ואת הכרעים רחץ במים ויקטר על העלה על המזבח׃ ויקרב את קרבן העם ויקח את שעיר החטאת אשר לעם וישחט אתו ויחטאהו כראשונה׃ ויקרב את העלה ויעש כמשפט׃ ויקרב את המנחה וימלא כפו ממנה ויקטר על המזבח מלבד עלת הבקר׃ וישחט את השור ואת האיל זבח השלמים אשר לעם ויבן אהרן בניו את הדם ויזרק על המזבח סביב׃ ואת החלבים מן השור ומן האיל האליה והמכסה והקרבים והכליות ויתרת הכבד׃ וישימו את החלבים על החזות ויקטר החלבים המזבחה׃ ואת החזות ואת שוק הימין הניף אהרן תנופה לפני יהוה כאשר צוה משה׃ וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם וירד מעשות החטאת והעלה והשלמים׃ ויבא משה ואהרן אל אהל מועד ויצאו ויברכו את העם וירא כבוד יהוה אל כל העם׃ ותצא אש מלפני יהוה ותאכל על המזבח את העלה ואת החלבים וירא כל העם וירנו ויפלו על פניהם׃ ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו ויתנו בהן אש ושמו עליה קטרת ויקריבו לפני יהוה אש זרה אשר לא צוה אתם׃ ותצא אש מלפני יהוה ותאכל אותם וימתו לפני יהוה׃ ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר יהוה לאמר בקרבי אקדש ועל פני כל העם אכבד וידם אהרן׃ ויקרא משה אל מישאל ואל אלצפן בני עזיאל דד אהרן ויאמר אלהם קרבו שאו את אחיכם מאת פני הקדש אל מחוץ למחנה׃ ויקרבו וישאום בכתנתם אל מחוץ למחנה כאשר דבר משה׃ ויאמר משה אל אלעזר ואל איתמר בניו הפרעו אל תפרעו את ראשיכם ובגדיכם לא תפרמו ולא תמותו ועל כל העדה יקצף ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השרפה אשר שרף יהוה׃ ומפתח אהל מועד לא תצאו פן תמותו כי שמן משחת יהוה עליכם ויעשו כדבר משה׃ וידבר יהוה אל אהרן לאמר׃ יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך בבאכם אל אהל מועד ולא תמותו חקת עולם לדרתיכם׃ ולהבדיל בין הקדש ובין החל ובין הטמא ובין הטהר׃ ולהורות את בני ישראל את כל החקים אשר דבר יהוה אלהם ביד משה׃ ויאמר משה אל אהרן ואל אלעזר ואל איתמר הנותרים קחו את המנחה הנותרת מאשי יהוה ואכלוה מצות אצל המזבח כי קדש קדשים הוא׃ ואכלתם אתה במקום קדש כי חקך וחק בניך הוא מאשי יהוה כי כן צויתי׃ ואת חזה התנופה ושוק התרומה תאכלו במקום טהור אתה ובניך ובנתיך אתך כי חקך ומשפטך נתנו מזבחי שלמי בני ישראל׃ שוק התרומה וחזה התנופה על אשי החלבים להניף תנופה לפני יהוה והיתה לך ולבניך אתך לחק עולם כאשר צוה יהוה׃ ואת שעיר החטאת דרש דרש משה והנה שרף הוא ויקצף על אלעזר ועל איתמר בני אהרן הנותרים לאמר׃ מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקדש כי קדש קדשים הוא ואתה נתן אתה לשאת את עון העדה לכפר עליהם לפני יהוה׃ הן אין הובא את דמה אל הקדש פנימה אכל תאכלו אתה בקדש כאשר צויתי׃ ויאמר אהרן אל משה הן היום הקריבו את חטאתם ואת עלתם לפני יהוה ותקרנה אתי כאלה והאכלתי חטאת היום היטב בעיני יהוה׃ וישמע משה ויטב בעיניו׃ וידבר יהוה אל משה ואל אהרן לאמר אלהם׃ דברו אל בני ישראל לאמר זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה אשר על הארץ׃ כל מפרסת פרסה ושסעת שסע שתי פרסות מעלת גרה בבהמה אתה תאכלו׃ אך את זה לא תאכלו ממעלי הגרה ומן המפרסי הפרסה את הגמל כי מעלה גרה הוא ופרסה אינו מפריס טמא הוא לכם׃ ואת השפן כי מעלה גרה הוא ופרסה לא יפריס טמא הוא לכם׃ ואת הארנבת כי מעלת גרה היא ופרסה לא הפריסה טמאה היא לכם׃ ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא ושסע שסע פרסה הוא גרתו לא יגר טמא הוא לכם׃ מבשרם לא תאכלו ובנבלתם לא תגעו טמאים הם לכם׃ את זה תאכלו מכל אשר במים כל אשר לו סנפיר וקשקשת תאכלו׃ וכל אשר אין לו סנפיר וקשקשת לא תאכלו טמא הוא לכם׃ מכל צפור טהורה תאכלו׃ ואלה אשר לא תאכלו מהם הנשר והפרס והעזניה׃ והראה והאיה למינה׃ את כל ערב למינו׃ ואת בת היענה והתחמס והשחף למינהו׃ והנץ והינשוף והתנשמת׃ והקאת והרחם והשלך׃ והחסידה האנפה למינה והדוכיפת והעטלף׃ וכל שרץ העוף טמא הוא לכם לא יאכלו׃ מכל עוף טהור תאכלו׃ וכל נבלה לא תאכלו לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה או מכר לנכרי כי עם קדוש אתה ליהוה אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו׃ עשר תעשר את כל תבואת זרעך היצא השדה שנה שנה׃ ואכלת לפני יהוה אלהיך במקום אשר יבחר לשכן שמו שם מעשר דגנך תירשך ויצהרך ובכרות בקרך וצאנך למען תלמד ליראה את יהוה אלהיך כל הימים׃ וכי ירבה ממך הדרך כי לא תוכל שאתו כי ירחק ממך המקום אשר יבחר יהוה אלהיך לשום שמו שם כי יברכך יהוה אלהיך׃ ונתתה בכסף וצרת הכסף בידך והלכת אל המקום אשר יבחר יהוה אלהיך בו׃ ונתתה הכסף בכל אשר תאוה נפשך בבקר ובצאן ובין ובשכר ובכל אשר תשאלך נפשך ואכלת שם לפני יהוה אלהיך ושמחת אתה וביתך׃ והלוי אשר בשעריך לא תעזבנו כי אין לו חלק ונחלה עמך׃ מקצה שלש שנים תוציא את כל מעשר תבואתך בשנה ההוא והנחת בשעריך׃ ובא הלוי כי אין לו חלק ונחלה עמך והגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך ואכלו ושבעו למען יברכך יהוה אלהיך בכל מעשה ידך אשר תעשה׃ מקץ שבע שנים תעשה שמטה׃ וזה דבר השמטה שמוט כל בעל משה ידו אשר ישה ברעהו לא יגש את רעהו ואת אחיו כי קרא שמטה ליהוה׃ את הנכרי תגש ואשר יהיה לך את אחיך תשמט ידך׃ אפס כי לא יהיה בך אביון כי ברך יברכך יהוה בארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך נחלה לרשתה׃ רק אם שמע תשמע בקול יהוה אלהיך לשמר לעשות את כל המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום׃ כי יהוה אלהיך ברכך כאשר דבר לך והעבטת גוים רבים ואתה לא תעבט ומשלו בכל בניך ובכל בך׃ כי יהיה בך אביון מאחד אחיך באחד שעריך בארצך אשר יהוה אלהיך נתן לך לא תאמץ את לבבך ולא תקפץ את ידך מאחיך האביון׃ כי פתח תפתח את ידך לו והעבט תעביטנו דיו מחסרו אשר יחסר לו׃ השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל לאמר קרבה שנת השבע שנת השמטה והרע עינך באחיך האביון ולא תתן לו ולא יקרא עליך אל יהוה והיה בך חטא׃ נתון תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך יהוה אלהיך בכל מעשך ובכל משלח ידך׃ כי לא יחדל אביון מקרב הארץ על כן אנכי מצוך לאמר פתח תפתח את ידך לאחיך לעניך ולאביונך בארצך׃ כי ימכר לך אחיך העברי או העבריה ועבדך שש שנים ובשנה השביעית תשלחנו חפשי מעמך׃ וכי תשלחנו חפשי מעמך לא תשלחנו ריקם׃ העניק תעניק לו מצאנך ומגרנך ומיקבך אשר ברכך יהוה אלהיך תתן לו׃ וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים ויפדך יהוה אלהיך על כן אנכי מצוך את הדבר הזה היום׃ והיה כי יאמר אליך לא אצא מעמך כי אהבך ואת ביתך כי טוב עמך׃ ולקחת את המרצע ונתת באזנו ובדלת והיה לך עבד עולם ואף לאמתך תעשה כן׃ לא יקשה בעיניך בשלחך אתו חפשי מעמך כי משנה שכר שכיר עבדך היה ויברכך יהוה אלהיך בכל אשר תעשה׃ כל הבכור הזכר אשר יולד בבקרך ובצאנך תקדיש ליהוה אלהיך לא תעבד בבכור שורך ולא תגז בכור צאנך׃ לפני יהוה אלהיך תאכלנו שנה בשנה במקום אשר יבחר יהוה אתה וביתך׃ וכי יהיה בו מום פסח או עור כל מום רע לא תזבחנו ליהוה אלהיך׃ בשעריך תאכלנו הטמא והטהור יחדו כצבי וכאיל׃ רק את דמו לא תאכל על הארץ תשפכנו כמים׃ לא תאכל נפש לא תאכלנו לגר אשר בשעריך תתננה ואכלה או מכר לנכרי כי עם קדוש אתה ליהוה אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו׃ עשר תעשר את כל תבואת זרעך היצא השדה שנה שנה׃ ואכלת לפני יהוה אלהיך במקום אשר יבחר לשכן שמו שם מעשר דגנך תירשך ויצהרך ובכרות בקרך וצאנך למען תלמד ליראה את יהוה אלהיך כל הימים׃ וכי ירבה ממך הדרך כי לא תוכל שאתו כי ירחק ממך המקום אשר יבחר יהוה אלהיך לשום שמו שם כי יברכך יהוה אלהיך׃ ונתתה בכסף וצרת הכסף בידך והלכת אל המקום אשר יבחר יהוה אלהיך בו׃ ונתתה הכסף בכל אשר תאוה נפשך בבקר ובצאן ובין ובשכר ובכל אשר תשאלך נפשך ואכלת שם לפני יהוה אלהיך ושמחת אתה וביתך׃ והלוי אשר בשעריך לא תעזבנו כי אין לו חלק ונחלה עמך׃ מקצה שלש שנים תוציא את כל מעשר תבואתך בשנה ההוא והנחת בשעריך׃ ובא הלוי כי אין לו חלק ונחלה עמך והגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך ואכלו ושבעו למען יברכך יהוה אלהיך בכל מעשה ידך אשר תעשה׃ מקץ שבע שנים תעשה שמטה׃ וזה דבר השמטה שמוט כל בעל משה ידו אשר ישה ברעהו לא יגש את רעהו ואת אחיו כי קרא שמטה ליהוה׃ את הנכרי תגש ואשר יהיה לך את אחיך תשמט ידך׃ אפס כי לא יהיה בך אביון כי ברך יברכך יהוה בארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך נחלה לרשתה׃ רק אם שמע תשמע בקול יהוה אלהיך לשמר לעשות את כל המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום׃ כי יהוה אלהיך ברכך כאשר דבר לך והעבטת גוים רבים ואתה לא תעבט ומשלו בכל בניך ובכל בך׃ כי יהיה בך אביון מאחד אחיך באחד שעריך בארצך אשר יהוה אלהיך נתן לך לא תאמץ את לבבך ולא תקפץ את ידך מאחיך האביון׃ כי פתח תפתח את ידך לו והעבט תעביטנו דיו מחסרו אשר יחסר לו׃ השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל לאמר קרבה שנת השבע שנת השמטה והרע עינך באחיך האביון ולא תתן לו ולא יקרא עליך אל יהוה והיה בך חטא׃ נתון תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך יהוה אלהיך בכל מעשך ובכל משלח ידך׃ כי לא יחדל אביון מקרב הארץ על כן אנכי מצוך לאמר פתח תפתח את ידך לאחיך לעניך ולאביונך בארצך׃ כי ימכר לך אחיך העברי או העבריה ועבדך שש שנים ובשנה השביעית תשלחנו חפשי מעמך׃ וכי תשלחנו חפשי מעמך לא תשלחנו ריקם׃ העניק תעניק לו מצאנך ומגרנך ומיקבך אשר ברכך יהוה אלהיך תתן לו׃ וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים ויפדך יהוה אלהיך על כן אנכי מצוך את הדבר הזה היום׃ והיה כי יאמר אליך לא אצא מעמך כי אהבך ואת ביתך כי טוב עמך׃ ולקחת את המרצע ונתת באזנו ובדלת והיה לך עבד עולם ואף לאמתך תעשה כן׃ לא יקשה בעיניך בשלחך אתו חפשי מעמך כי משנה שכר שכיר עבדך היה ויברכך יהוה אלהיך בכל אשר תעשה׃ כל הבכור הזכר אשר יולד בבקרך ובצאנך תקדיש ליהוה אלהיך לא תעבד בבכור שורך ולא תגז בכור צאנך׃ לפני יהוה אלהיך תאכלנו שנה בשנה במקום אשר יבחר יהוה אתה וביתך׃ וכי יהיה בו מום פסח או עור כל מום רע לא תזבחנו ליהוה אלהיך׃ בשעריך תאכלנו הטמא והטהור יחדו כצבי וכאיל׃ רק את דמו לא תאכל על הארץ תשפכנו כמים׃ לא תאכל נפש

לי"ע ובעלות חסם מחמירין משום מומר עכיות וכדכתבו תו' יבמות לי"ו
ע"ב ומש"כ כפליס לחסר מוסב למיעוט המלוי גם י"ל למה שכתבתי שלא כי'
בי"ד חסם תקלם של עכום ובתו' יבמות ק"ח ד"ה מחוכתא כתבו מ"ק דקי"ל
בנפליס שלא לחתגבל־חסם משס חסם תקלם של חליצה מ"כ בי"ד שלא היס
חסם תקלה פי להתגבל יסיס לוך סיסים דבכי ג"ם בזה לע"ד לוכס הלכה
ומ"ל ללמוד כלל מ"ל וגם סב"ם שמניל לפייעתו הוא עזר כנגדו והוא תימא ·
סוב לפי"ם פי כב"ג פי' מ' למד מפסק מב"ם ז"ל לפסק חסם ע"י
עדו' שבניהו לוחו ניסת וכמוחם לי שנעלם מעיני כמו"ל מי כל דבכי תוס'
בי"ל ובק"ע דמכחי"ב הרמב לחקשות על גיף פסק זה לחגילות ע"ם דף כ"ו
העולה מדבריו דבנוסק חפ"י כשחס חנל ומעולם לא עלה על רעיוחו ללמד
מסס כחילוק הב"ם בין גיסת ג"י לגיסת שנה למנס מדבכי הת"י הכ"ל וכן
בכוחות ד' ע"ב ד"ה חלב ומשמע לע"ד דלא כמהכחי"ע ז"ל בזה חלא דדיכו
סוה למיס שחל"ם לנכון לס נשחת חנל לחשבע הנכוך לחקוה בבל עכין :
ס"ו הנ"ב שמנ"ל מכ' כ' ב"ם ובע"ז מקיל ע' בק"ע פי"ל פ"ק דיקים ופיחזס
הממיכים שחזכו בחכוכה לך לא בחשני נמוכה לין ל קמיך על עכוחן דלחי
בחשני כ"י שם הגיחון המנוח מוס' מיים לחפשכע ז"ל מב"ד דקי"ק לעשנע שי"י
על עסק עניכה שכוגבה עכות בב"ד דקי"ק לוכין מני לים לחמ שפי' מ"מ
ולח"כ שב לפי יפחל כי בל"ז ולין לפקפק מכח שפיה מ"מ ובפני' ו' כי
הרמ"ח כ"ל הכי בב"ע מ"ם פי' ל"ז קכיק ד"ב מביל הרמ"ח מוסכ שחזר בו
וקבל עליו חכוכה כשר מיד לע"ם שלא עשחה עליין וכי הפ"ע וז"ל בח"ה
מפס הטעם כיון שחמ"ר פי' מעיקר בין הטכו"ם שים לפס כל החלות
וזה בא להבדיל מיחון ולקבל חכוכה לא החמיכו עליו ומוקמין שילחי עשה
חביבה שלימה ולכלוכה קיחרין הליכן זל"ז ובלע"ד לפה בח"ע ה יכו בידוע
שלי"ם בחכוכה נמיכה כגון שרלו בו שבליין מקיל בפ"ק ובל"ח דק מע"ז לבד
בזה לין לסמיך על עדוחו ובמ"מ לילי מן הפסס וכמשמיע לי ולקיימין
שולחי עשה חכוכה שלימה הכי שכי' יחוקמין דמחמי מן הפסס מקיימין לי'
בח"כ ובל"ע משמעות הלי שיודעין בו שלי"ם בח"ב כמלא לפ"ז לפסס חומר
שחזר לל"י נאחן בע"ל כ"ז שלא ילוע שלי"ם בח"ב והע"ז כמי לא החמיר בק
בעלות שלשה לילי פעם כשרי בשני לשם בזה לא מבני לשלו בשלמ"ב עשה
ס"ג לבל בל"ל שלשלחו היה בשבשר חזר נאמן עכ"ל ואחרי עיוני בחקיר
הלינן לשי כי הלחת הקע"ע ז"ל בחמ"ר הרמ"ח כחן קלת מבשיל לפני המבייני
לפ"ב בחח שבשחיק לברי הסמ"ל לין דשם ולא כזכו לברי הת ז"ל שבשיחן
קל"ח כלל לעשם והוא עכין בפ"ע שעל מוחנים לעבוס החזרים לין מבשיחי
בפינוחי כלחו לפ"ע הבשיכו שעבר זה מוחבן בי"ל שי קי"ח וכן מבואר
כחי בחשו המוסכם להרמב"ן ס' ק"ם · ומה שהוק הקע"ע ז"ל וכ' ומחזקין
וכו' כ"ם דברי חס"ל ואינם נלרכים לין דשם כי לדין דשם הבובש מחבריק בישם
קי"ם כי על עכין לשת חוחר שבב שלא חחיר לבשל חלב בשיר לפי חלא
ע"ז כי כ"ם וכ"ם שבב בחבוני וכי המרלכי הלי"ל מבישר שבב וכו'
וכיון שבוחר בלבוב וקבל לעבות חבשים ע"ע שלא ניים כשחזר בו וקבל
עליו חבוחה בחבוכה נמיכה עבות ועשם זה לבשל לקבל עלוחן בשם מכח החזק
גבוחה שבוחזק בם על בילעין לבפיק מ"ם · ולי"ל בבלין הבשון הנ"ל לן על
בניו' ב"ל דקי"ק לובלן ובים מ"זכב שבים חימר לא היה לב ך לזה כיון
דב"ל בחר ב"ל לא בייק מבשיחן ילבו בו שבשב לחלי"ם לא היו בשחון לובניות
הבחות ולימן חבוב בית החשם לחבים שהבשון הנ"ל כי זה בקי"ק
פ"לפן בעת היועד ולא היו שבניים מלניים מלנו זולת הש"ב ומשום כמי להכי
שכי לך להלבה ולא למעשה ובזה לין להשיבו מחומה : סז הרבחו ע' ב"ם
חב כמי לי חבוחב דשב"ל פי' לילך ובהרבחו ג"ב לעפ"י בים בחסמי
קחס דבריו שהרבו לרלוכו לו לחלילו חמר בהלי' הרבחו לילני פלגינן דובורי
וחמיכין לא לרלוכי מלא לפיכחו לו בשינג עכ"ל :
ס"ח לאל לם בא הצד כי הח"ם ום להשחבק וכו' ומבחב לוחב והב"ם
מניל בשם ס"י דהלחזון יובל לחזור ולימר שקר הנידך לך ב"ב ק"ק למה לא
הפא כלחכם להכחיבה במנו דשקר הב־ך וי"ל לכ"ם מנו לעשות עלמו בשם
במציל שקר ולף מ"ן לב"ל וכן מבחב מדשחיק הב"י ב"ל הבי"ם שיחן
קטיו לייבב הרמ"ם לחלק בין מ"ביל למחן ולא מבני בשחוב דלהכי פיסק לענין
לי"ביל בקבלת הרמ"ן מבוס בים לו מנו דלי בני חמר שקר הנדתי לך מפחי"ב
לעכין הפשב בחי' פבועל דלחנו ה' לימ' שקר הנדתי לך ד"ם מבשילה כלוס דמ
הוי לה למיעבד חלא מבחב דזה ל"ם מנו ועי' שי"ך קיחן ב"ב ד"ל ד'
דנ"ה ולין הב"ל לכ־יובה־חב"ם ז"ל מב"ג ודבחב· דלדבכי הב"ם ה"ם הבח בלפשב

מחויבים לשלוח לחכיו ומבי"ם ז"ל פיכם לליכי שהעד הב' מפכם עידותו ולף
הקונ' דמיוקמ לחק לפרס והמע' במהכי"ו יכלה לסדי' דעובדא דידיהוה שהעידו
בשם כי לחתן וכי מוסל לין הגידו להס שכי דוד גנז כהנג לף יותב וזם
ולחי לף נקרל מפרס דשם לף הגידו כילד ידעו לס הגידו כהנג בפניהם או כמלף
סרוג ובכיהוה ויש לפפק למל לחמו דבריהם על דברי' שרוצם למיחב יותב
מלם מעיד פלוני עם לפני ולכי לחיחו שמע ומ"מ לף הלריך לפחול פי כ"ף
וכ"מ לי"ו יפה הבין החי"ם שדברי הכי"ו ז"ל לימס מחקי"מ' עם דברי הס"ע
ומע שקלוים מהכי"ו חלוסות מלוד שכי ודומק לומר דכולהו לייבי בדל־ביהו
ופשיע לכסס"ע ע"כ לייבי בשכי ולין זה דומק כלל חי מייחי רלי' מפ"ק
למנות כל מקום שיעמדו ב' וילמדו מעיון לחו בחים פלוני שבגמר דיכו בב"ד
פלוני הבי זה יהבג ולחלי לף לממינן ליפדר לב"ד ולילכיהו ולילו מבין כלל רלי' זו
מחכ"י ל"ו בחר דהיקיני"ם ל"ם ולע"ד שכי ושכי דשם ים ב"ע בדבר בדוב
לליס לפפיק ב' מב"ם בב"ד לדברי המעיד בשניהו מכיון לחפשר חופשים על
דברים שרוצם למיפה מ"ח לף נחים בדחפשר לפחול פי הרחפון ס"ח ותו הקונ
לף הבמ' לף לחמר דשולחין כ"ח בע"ח ולף בב"ע ובדמחלק במלחמה וכ"ד כל לחד
העיד מה שמע מחד ולכן יכלה לע"ד עב"ם להלין בעד הרמ"ח ז"ל לחכי שבל"ז
דקיק החי"ח שדברי הכי"ו לילם לף בשהעד הפ' במדינה לחנת ולם לחכם שלע"ד
ן לחלק בין עיר למדינה במק"דלפשבל"ח מין מדרך הרמ"ח ז"ל להוסיף דברי"הו
ים לדקיק הב"ה זו ן כאן עיקר מקומה לף לחכ קניק ג' על כן פ"י ז"ל לף
מדברי הכי"ו לבד יכלו הדברים לף מכרין בש"ע קניק זה שכ' פ' שבועות העדות
גרסינן בגמ' שכל מודים בעד מיחה דפעור לחמר לדים ולף חמר לב"ד
דתכן החשה שחמרה מת בעלי חבשו שהוא עשור שלף השפידה ממין כיון לחמר לה מן
לב"ד אוב לף היחה לייכה לעדותו לף היחה יכולה לבשת לב"ד ולומר מת
בעלי וכו' ע"ם ומה שכתב שיכולה לומר לב"ד מ"ב ע"כ ל"ד דהשף מלילה לה
לבקר ולומר פי מעיד שמ"ב שמשמעותו מת שבניהם דהשף החיתה זה שקר ול"מ לדע
החי"ם הנ"ל שחלי לחה עלמה שומלין קנת המיתה ח"ב אם כשלל לומה
מה חניה לף לחי למה שבקנתי לחשה עלמה חלין זנה כ"ל מ"ע לף
כרחה שחחל לבקר לומר לי המורה מה בבי והוא חילו ומכ"ם לבקר
לומר שמעתי שמת והילו יודע ממי שכמעט הי' כבלל קול הבית חב"ב
שחבא לב"ד ותלמר השלמ הים בחוך הבית והך חין לב"ד ולולי
שמשמעית לי ר"ם היינו כשהמגיד הים בחוך הבית והך חין לב"ד ולולי הדין
שלרך הב"ד לבלוח לחכי הלחזון מה הים מועיל בגדשה בשמו ולין הייבו
שילחין לחכיו והכי כהיגון הבניעתו לולא שמעו שחבי' בעיר ח"ל לבלוח
לחכיו ולבן ק"דכו הרמ"ח ז"ל הבא שמעו כפיק ולח"ב לולי מה שבקרתי בדעי
הרמי לעיל בכון שהשלה עלתה עדיפה דל"ל לשולחה ק"ם ומן הטעם דמקק
דלייבק ובשמע חיכה מעידה על דברים שרוצם למיחה היה לחבאר כמי דמ"ח ז"ל
מידה בעד מבי על שהעיד לשלוח לי הלחזון לם לחבאר על ק"ם ומ"ח יבא עליך
מעד המעיד בלחיבו שלמה המעידה מבי על שהיבין על דיוק שלא

ל"מ בסמ"ק • ובזה לקו לע"ד דברי הסמ"ע והתי' ד' שמציין הב"ח בסמ"ק פ"ע נמצינ' ד' בע"ח לפלוגו מכתיבים בתקיעות ובו' ומסכים גו הסמ"ג יעקב ס"ו מ' הסמ"ג עלמו קעיף ד"ח החליט דתקיעות עדותן בעינלה לף גס מה שקובר הב"ח בסמיג' ל"ד דבע"כ שהקילו מטעם מלתא דע"ל ודיוק קל מד"מ ולפי' סוכסמו בתקיעות ליכו בעל כבר כי הסמ"ג הכ"ל דתין ל' כ"ן ומ"ע קעיף ד"ח מורים הכי לחנם הבאלר היטב כי ס' לומר בתקוס פ' מת ול' לומר בתת בתקוס פ' לף כוי הבחסה עהכ"י קלטו • ול"ע בגוף הספר זה מוכח בהב"ח ודע דעל סברת פ"מ הנ"ל הקסה הגלון כ"ב כגו ס' מ"ח ממה דכי הסמ"ע פ' ל' סק"ע דעדותן בעילה ולפי' בעועה ל"ל והכי לסעועה ג"כ קני בע"ח ות' דבלמא ד"מ בעינן עדות ממש ובלי עד ל"ח ל'פסק ולף אהכי מ"מ הכי עדות הקובעים לפי' כמסה ולפיכך לף שהבר בודלי מתה וכיון שלטו ב"ע מכחישין זל"ז ול' מהן מסקר והוף שקול בעלה גס עדות הב' לבל בעדות לסה לא בעינן עדיס לק שכלא בתה ל"כ בלחת לס רבים העידו וכמלא ל' שקול בעביי לפ"ה בלע"ד דמותרת ול"כ גס בתכיון בתקיעות כיון שלבבי שכיהם עכ"פ תת ול' מהן לומר לתת מותרת ע"פ עד החלת יהיה מי כיפי' עכ"ל ולס שמה שכי דבד"מ בעינן עדות ממש ול"מ לחיהת הענין ל"ע דהא ק"ל לא כברלו שהלא לסקל כתבוה ח"מ ס' ק"ל שעיף ל' ודוקא ניטין וק דוסין הוא דלין להס קיוס בל"ע (ועיין ח"א קוף קידושין) אבל בממון שפיעל לחזיקות הענין הוא עיקר (וע"כ ר"ל חיוב שבועה ד"ת לינה כ"ל ע"פ עד כשר) וג"ה של קרובים ע"כ הבזירה שיהיה עדותם בחילו לא הגידו דמה לו לא תת הענין לא נודע ומדברי העיטור שבפ"ך ח"ע ס' י' ל"ג ק"ך ט' משמע כמי דהבזירה לף לחסוד משה ואהרן דמפקר לחל"ה מה כי מפהניר כיון דלא"פ שקר לי'פסק ולא שהר דיכו דעב ד לינה לחזוקי דיבורי' הא מעילם לא בחסד דמפקר לחל דבשעת ההגדה הי' פקול מג"ה ועתה בבזירה בעילה והוא תחילתו וסיפו בשעות מ"ע יש לפוקלו ל"ח דהבזירה הוא לחסוד לף משה דמפקר וכ"מ יותר לי' הפ"ך שכי שבודלי יאמר דבגיני שבת הא בשקר לך זה ודלי לינו כמבואר בח"מ סי' קעיף ל"ה בבל מחרים מעידים שמכירים וכו' והטעם משום דפקול קובע ליכי משום דחסוד לזיף חלל גזירות מנך ואם לינו חסיד לזיף בשיעת דמי ל"ח להעיד בקר ודבדי העיטור בחמת ל"ע וע"כ ליתר"ק כיון דעביד לינה לחזוקי דינויה ובודלי יעיינן לף טרח שמעיד בכית שיכיר ויגיד כבדלחבה לא משוב הגדה משה חלל כולה חדא הגדה ובין ל' לפסק לינה זה כימה אם כבר נפסק אבל אם לא נפסק ע"ח לכיאל בתר הגדה לי' ניזל בתר ד' שהיא הסילתה וסיפה בבשרות ונפסק ע"פ הסנייה וזה מיובב מה שכי הש"ך אבל ניחא לחנק אין נפסק אלא דודלי למשעיהו לים משכר שקר בפ' לינה ודוק ול"כ הבזירה היא לינה עדותם עד ל"ח לבל ל"ע דהא ק"ל לא בברלו שהלא לסקל בחבוה ח"מ ס' קל"ח בעיף ל' ודוקא ניטין וק דוסין הוא דלין להס קיוס בל"ע (ועיין ח"א קוף קידושין) אבל בממון שפיעל לחזיקות הענין הוא עיקר (וע"כ ר"ל חיוב שבועה ד"ת לינה כ"ל ע"פ עד כשר) וג"ה של קרובים ע"כ הבזירה שיהיה עדותם בלילו לא הגידו דמה לו לא תת הענין לא נודע ומדברי העיטור שבפ"ך ח"ע ס' י' ל"ג ק"ך ט' משמע כמי דהבזירה לף לחסוד משה ואהרן דמפקר לחל"ה מה כי מפהניר כיון דלא"פ שקר לי'פסק ולא שהר דיכו דעב ד לינה לחזוקי דיבורי' הא מעילם לא בחסד דמפקר לחל דבשעת ההגדה הי' פקול מג"ה ועתה בבזירה הוא לחסוד לף משה דמפקר וכ"מ יותר לי' הפ"ך שכי שבודלי יאמר דבגיני שבת הא בשקר לך זה ודלי לינו כמבואר בח"מ סי' קעיף ל"ה בבל מחרים מעידים שמכירים וכו' והטעם משום דפקול קובע ליכי משום דחסוד לזיף חלל גזירות מנך ואם לינו חסיד לזיף בשיעת דמי ל"ח להעיד בקר ודבדי העיטור בחמת ל"ע וע"כ ליתר"ק כיון דעביד לינה לחזוקי דינויה ובודלי יעיינן לף טרח שמעיד בכית שיכיר ויגיד כבדלחבה לא משוב הגדה משה חלל כולה חדא הגדה ובין ל' לפסק לינה זה כימה אם כבר נפסק אבל אם לא נפסק ע"ח לכיאל בתר הגדה לי' ניזל בתר ד' שהיא הסילתה וסיפה בבשרות ונפסק ע"פ הסנייה וז

לומן עדות וידוע להלכה כר"י לגבי רב וממילא ס"ס לדידן דמכחשי לחקירות
כמו יין ושמן ומפיק כ' הב"י לחפי' כע"ש לפשוטה לא קס ועי' בתו"ת הכ"ל כי אין
לדבריו מוכרחים שהרי הר"ן מקמדרין הנ"ל קובר ממש כהר"מ שעלי ד"מ שהוכחשו
בחקירות ע"ג לגמרי ללא כהכרעת מכמי לוכיל ע"ש ודוק: **סי"א** מלתו כתוב כי ג"ס
ולפי' לא כי להב"ד שמעינן מלתי מהכי מלא כשכות לזכרון ולישו כות' למעשה אז לא
מקילי' בעד אפי על כמ"ש בהג"מ פ"ג דיבמות דבריו קלרי ולעתיק כ' הג"מ דהכי
הוא פשוט דבות תמהתי לדך מתירילוכמא ע"פ כתב ומלתי ביכוסלי דכתבי"ף
והשתא יש לתמוה לרבי בון לדך לכו מתירן ע"פ כתב ולפי"ו לכי יכמיה ל"ע דשמע
סהוא דיכוסלמי עדים מתמו ע"פ רלייהס דומיא למלוה בשטר דמייתו עלה ומלו
העדים כתבו על עד אפי עד לו גוי לו מעם ואייתי מחלק לייבד המכהב דהיכוסלי
מייבי שמלייהס כתבו ולא לפי לוכך ולא לפי מעשה אלא לעמוד לכחיה ושטר
כה"ג אין לו דין שטר (ותו כי היכ כ"ג בלילקף לימ) אבל כתבים שלהו סולייהס
לשעת מיתת העדות ולהו העידו כן בפני ב"ד שהיכוח גם מיהמו שליחותייהו
עבדיכן וכתיבה וכה"ג תי הריב"ף פ"ב לכתוי גבי כותב לחם עדותו בשטר
ומעיד עליה והוא שזוכרה מעלמו אבל אין זוכרה לא והקשה הי"ש ממלי לא
יפלא עדותו לב"ד ויהיה כשטר ויקיימוה כלשון בממקן שע"פ ותי' להתם בעשה
בחלות הלוה והמלוה ויש תורת שטר עליו אבל שטר שהעד עושה מלליו ואין
תורת שטר עליו והוי מפיהס ולא אפי כתבם והבין מדכתים שהבחתי ודקדק
מלשמיכן ועכשיו מצילין עד אפי על לכותי' ע"פ כתבים מצילין מצמע הא
אם אין על אפי עד ע"פ כ זציס ח"מ ומשמי לא יקיימו מהימנם אלא כה"ג לאו
שטר הוא עכ"ל. ומה הולילו הב"ח לחפי' אם כי להב"ד שמעינ מאחר מהכי
זה ל"ם לפלוגתא דיכוסלמי דזה שטר הוא ואין זו קילה למעי כתבם מצא"כ
כשכותב לזכרון ולא למעשה לאו סייך לפלוגתא היכוסלמי (ובדפי' כמי הר"ן
דבהכי חייכי) אז אף לפשקינן כשמתיל מ"מ תופס לחלוטין מה כשכיה הג"מ
בל"ע דשמע שהוא ביכוסלמי עדים חתמו ע"פ לחייהס ולא מקילינן בעד אפי
עד משום דהוי ג' קולי עד אפי עד ומפי כתבם ובע"ד בשמע ל"ע שהרי המתיל
כשחייב מן בריי דעבמי מצילין ע"ג ע"פ והיה מפי כתבים ובע"פ לא מפלקינן
ולפלו עוד ג' קילות אפי עד ואפי עבד והיה מפי כתבם לאין לחלק בין
קילה לחמה לשתים ומה שהי הג"מ לכשכותב עדות לב"ד לאין בכלל מצ"כ מדהוי
שטר אף לפשקינן בשה"מ סימן ד"ם לאין לפלוח עדות בכתב משום דמשום
מפ"כ ל"ל דהייכו דוקא להכיל עודה לחד ולא בעשה בשלות ג' הבע"ד. ולו
בע"פ זה ל"ם שטר (ועי' סימן קמ"ג מה שהבחתי בשם הריב"ם) מצ"כ הכא
לל"ם כלו הבע"ד דמי הוא הלל שבנגדו וע"פ בעדות זה משוב כבי כל שכותב
עדותו לב"ד משום שטר ולא מפ"כ ועי' לחוק ולפשם מה שכי גם מהנו
עבדיכן שליחותייהו כלומר שהוא שליח מלוה לפרוע ללוה ולפשם מה שכתב
לשעת מיתתו כלומר שהוא שליח מלוה לפרוע ללוה אחר מיתתו ולא בחייו
עבדיכן שליחותייהו כלומר שהוא שליח מלוה לפרוע ללוה אחר מיתתו ולא בחייו
ומעיד עליה והוא שזוכרה מעלמו אבל אין זוכרה לא והקשה הי"ש ממלי לא
יפלא עדותו לב"ד ויהיה כשטר ויקיימוה כלשון בממקן שע"פ ותי' להתם בעשה
בחלות הלוה והמלוה ויש תורת שטר עליו אבל שטר שהעד עושה מלליו ואין
תורת שטר עליו והוי מפיהס ולא אפי כתבם והבין מדכתים שהבחתי ודקדק
מלשמיכן ועכשיו מצילין עד אפי על לכותי' ע"פ כתבים מצילין מצמע הא
אם אין על אפי עד ע"פ כ זציס ח"מ ומשמי לא יקיימו מהימנם אלא כה"ג לאו
שטר הוא עכ"ל. ומה הולילו הב"ח לחפי' אם כי להב"ד שמעינ מאחר מהכי
זה ל"ם לפלוגתא דיכוסלמי דזה שטר הוא ואין זו קילה למעי כתבם מצא"כ
כשכותב לזכרון ולא למעשה לאז סייך לפלוגתא היכוסלמי (ובדפי' כמי הר"ן
דבהכי חייכי) אז אף לפשקינן כשמתיל מ"מ תופס לחלוטין מה כשכיה הג"מ
בל"ע דשמע שהוא ביכוסלמי עדים חתמו ע"פ לחייהס ולא מקילינן בעד אפי
עד משום דהוי ג' קולי עד אפי עד ומפי כתבם ובע"ד בשמע ל"ע שהרי המתיל
כשחייב מן בריי דעבמי מצילין ע"ג ע"פ והיה מפי כתבם ובע"פ לא מפלקינן
ולפלו עוד ג' קילות אפי עד ואפי עבד והיה מפי כתבם לאין לחלק בין
קילה לחמה לשתים ומה שהי הג"מ לכשכותב עדות לב"ד לאין בכלל מצ"כ מדהוי
שטר אף לפשקינן בשה"מ סימן ד"ם לאין לפלוח עדות בכתב משום דמשום
מפ"כ ל"ל דהייכו דוקא להכיל עודה לחד ולא בעשה בשלות ג' הבע"ד. ולו
בע"פ זה ל"ם שטר (ועי' סימן קמ"ג מה שהבחתי בשם הריב"ם) מצ"כ הכא
לל"ם כלו הבע"ד דמי הוא הלל שבנגדו וע"פ בעדות זה משוב כבי כל שכותב
עדותו לב"ד משום שטר ולא מפ"כ ועי' לחוק ולפשם מה שכי גם מהנו
עבדיכן שליחותייהו כלומר שהוא שליח מלוה לפרוע ללוה אחר מיתתו ולא בחייו
עבדיכן וכתיבה וכה"ג תי הריב"ף פ"ב לכתוי גבי כותב לחם עדותו בשטר
ומעיד עליה והוא שזוכרה מעלמו אבל אין זוכרה לא והקשה הי"ש ממלי לא
יפלא עדותו לב"ד ויהיה כשטר ויקיימוה כלשון בממקן שע"פ ותי' להתם בעשה
בחלות הלוה והמלוה ויש תורת שטר עליו אבל שטר שהעד עושה מלליו ואין
תורת שטר עליו והוי מפיהס ולא אפי כתבם והבין מדכתים שהבחתי ודקדק
מלשמיכן ועכשיו מצילין עד אפי על לכותי' ע"פ כתבים מצילין מצמע הא
אם אין על אפי עד ע"פ כ זציס ח"מ ומשמי לא יקיימו מהימנם אלא כה"ג לאו
שטר הוא עכ"ל. ומה הולילו הב"ח לחפי' אם כי להב"ד שמעינ מאחר מהכי
זה ל"ם לפלוגתא דיכוסלמי דזה שטר הוא ואין זו קילה למעי כתבם מצא"כ
כשכותב לזכרון ולא למעשה לאז סייך לפלוגתא היכוסלמי (ובדפי' כמי הר"ן
דבהכי חייכי) אז אף לפשקינן כשמתיל מ"מ תופס לחלוטין מה כשכיה הג"מ
בל"ע דשמע שהוא ביכוסלמי עדים חתמו ע"פ לחייהס ולא מקילינן בעד אפי
עד משום דהוי ג' קולי עד אפי עד ומפי כתבם ובע"ד בשמע ל"ע שהרי המתיל
כשחייב מן בריי דעבמי מצילין ע"ג ע"פ והיה מפי כתבם ובע"פ לא מפלקינן
ולפלו עוד ג' קילות אפי עד ואפי עבד והיה מפי כתבם לאין לחלק בין
קילה לחמה לשתים ומה שהי הג"מ לכשכותב עדות לב"ד לאין בכלל מצ"כ מדהוי
שטר אף לפשקינן בשה"מ סימן ד"ם לאין לפלוח עדות בכתב משום דמשום
מפ"כ ל"ל דהייכו דוקא להכיל עודה לחד ולא בעשה בשלות ג' הבע"ד. ולו
בע"פ זה ל"ם שטר (ועי' סימן קמ"ג מה שהבחתי בשם הריב"ם) מצ"כ הכא
לל"ם כלו הבע"ד דמי הוא הלל שבנגדו וע"פ בעדות זה משוב כבי כל שכותב
עדותו לב"ד משום שטר ולא מפ"כ ועי' לחוק ולפשם מה שכי גם מהנו
עבדיכן שליחותייהו כלומר שהוא שליח מלוה לפרוע ללוה אחר מיתתו ולא בחייו

ויקרא ד

ד וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ ב דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא בִּשְׁגָגָה מִכֹּל מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא־תֵעָשֶׂינָה וְעָשָׂה מֵאַחַת מֵהֵנָּה׃ ג אִם־הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ יֶחֱטָא לְאַשְׁמַת הָעָם וְהִקְרִיב עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא פַּר בֶּן־בָּקָר תָּמִים לַיהוָה לְחַטָּאת׃ ד וְהֵבִיא אֶת־הַפָּר אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי יְהוָה וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁ הַפָּר וְשָׁחַט אֶת־הַפָּר לִפְנֵי יְהוָה׃ ה וְלָקַח הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ מִדַּם הַפָּר וְהֵבִיא אֹתוֹ אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד׃ ו וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת־אֶצְבָּעוֹ מִן־הַדָּם וְהִזָּה מִן־הַדָּם שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְהוָה אֶת־פְּנֵי פָּרֹכֶת הַקֹּדֶשׁ׃ ז וְנָתַן הַכֹּהֵן מִן־הַדָּם עַל־קַרְנוֹת מִזְבַּח קְטֹרֶת הַסַּמִּים לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת כָּל־דַּם הַפָּר יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ ח וְאֵת כָּל־חֵלֶב פַּר הַחַטָּאת יָרִים מִמֶּנּוּ אֶת־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה עַל־הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב׃ ט וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכָּבֵד עַל־הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה׃ י כַּאֲשֶׁר יוּרַם מִשּׁוֹר זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן עַל מִזְבַּח הָעֹלָה׃ יא וְאֶת־עוֹר הַפָּר וְאֵת כָּל־בְּשָׂרוֹ עַל־רֹאשׁוֹ וְעַל־כְּרָעָיו וְקִרְבּוֹ וּפִרְשׁוֹ׃ יב וְהוֹצִיא אֶת־כָּל־הַפָּר אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה אֶל־מָקוֹם טָהוֹר אֶל־שֶׁפֶךְ הַדֶּשֶׁן וְשָׂרַף אֹתוֹ עַל־עֲצִים בָּאֵשׁ עַל־שֶׁפֶךְ הַדֶּשֶׁן יִשָּׂרֵף׃ יג וְאִם כָּל־עֲדַת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ וְנֶעְלַם דָּבָר מֵעֵינֵי הַקָּהָל וְעָשׂוּ אַחַת מִכָּל־מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְאָשֵׁמוּ׃ יד וְנוֹדְעָה הַחַטָּאת אֲשֶׁר חָטְאוּ עָלֶיהָ וְהִקְרִיבוּ הַקָּהָל פַּר בֶּן־בָּקָר לְחַטָּאת וְהֵבִיאוּ אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד׃ טו וְסָמְכוּ זִקְנֵי הָעֵדָה אֶת־יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁ הַפָּר לִפְנֵי יְהוָה וְשָׁחַט אֶת־הַפָּר לִפְנֵי יְהוָה׃ טז וְהֵבִיא הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ מִדַּם הַפָּר אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד׃ יז וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶצְבָּעוֹ מִן־הַדָּם וְהִזָּה שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְהוָה אֶת־פְּנֵי הַפָּרֹכֶת׃ יח וּמִן־הַדָּם יִתֵּן עַל־קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת כָּל־הַדָּם יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ יט וְאֶת כָּל־חֶלְבּוֹ יָרִים מִמֶּנּוּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה׃ כ וְעָשָׂה לַפָּר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְפַר הַחַטָּאת כֵּן יַעֲשֶׂה לּוֹ וְכִפֶּר עֲלֵהֶם הַכֹּהֵן וְנִסְלַח לָהֶם׃ כא וְהוֹצִיא אֶת־הַפָּר אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְשָׂרַף אֹתוֹ כַּאֲשֶׁר שָׂרַף אֶת־הַפָּר הָרִאשׁוֹן חַטַּאת הַקָּהָל הִוא׃ כב אֲשֶׁר נָשִׂיא יֶחֱטָא וְעָשָׂה אַחַת מִכָּל־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהָיו אֲשֶׁר לֹא־תֵעָשֶׂינָה בִּשְׁגָגָה וְאָשֵׁם׃ כג אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא בָּהּ וְהֵבִיא אֶת־קָרְבָּנוֹ שְׂעִיר עִזִּים זָכָר תָּמִים׃ כד וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁ הַשָּׂעִיר וְשָׁחַט אֹתוֹ בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת־הָעֹלָה לִפְנֵי יְהוָה חַטָּאת הוּא׃ כה וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל־קַרְנוֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־דָּמוֹ יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה׃ כו וְאֶת־כָּל־חֶלְבּוֹ יַקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה כְּחֵלֶב זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ וְנִסְלַח לוֹ׃ כז וְאִם־נֶפֶשׁ אַחַת תֶּחֱטָא בִּשְׁגָגָה בַּעֲשֹׂתָהּ אַחַת מִמִּצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְאָשֵׁמָה׃ כח אוֹ הוֹדַע אֵלֶיהָ חַטָּאתָהּ אֲשֶׁר חָטָאָה וְהֵבִיאָה קָרְבָּנָהּ שְׂעִירַת עִזִּים תְּמִימָה נְקֵבָה עַל חַטָּאתָהּ אֲשֶׁר חָטָאָה׃ כט וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֶת־הַחַטָּאת בִּמְקוֹם הָעֹלָה׃ ל וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדָּמָהּ בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל־קַרְנוֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ׃ לא וְאֶת־כָּל־חֶלְבָּהּ יָסִיר כַּאֲשֶׁר הוּסַר חֵלֶב מֵעַל זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן וְנִסְלַח לוֹ׃ לב וְאִם־כֶּשֶׂב יָבִיא קָרְבָּנוֹ לְחַטָּאת נְקֵבָה תְּמִימָה יְבִיאֶנָּה׃ לג וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֹתָהּ לְחַטָּאת בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת־הָעֹלָה׃ לד וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל־קַרְנוֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ׃ לה וְאֶת־כָּל־חֶלְבָּהּ יָסִיר כַּאֲשֶׁר יוּסַר חֵלֶב הַכֶּשֶׂב מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן עַל־אִשֵּׁי יְהוָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ׃

ה וְנֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְשָׁמְעָה קוֹל אָלָה וְהוּא עֵד אוֹ רָאָה אוֹ יָדָע אִם־לֹא יַגִּיד וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ׃ ב אוֹ נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע בְּכָל־דָּבָר טָמֵא אוֹ בְּנִבְלַת חַיָּה טְמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת בְּהֵמָה טְמֵאָה אוֹ בְּנִבְלַת שֶׁרֶץ טָמֵא וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא טָמֵא וְאָשֵׁם׃ ג אוֹ כִי יִגַּע בְּטֻמְאַת אָדָם לְכֹל טֻמְאָתוֹ אֲשֶׁר יִטְמָא־בָהּ וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשֵׁם׃ ד אוֹ נֶפֶשׁ כִּי תִשָּׁבַע לְבַטֵּא בִּשְׂפָתַיִם לְהָרַע אוֹ לְהֵיטִיב לְכֹל אֲשֶׁר יְבַטֵּא הָאָדָם בִּשְׁבוּעָה וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא יָדַע וְאָשֵׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה׃ ה וְהָיָה כִּי יֶאְשַׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה וְהִתְוַדָּה אֲשֶׁר חָטָא עָלֶיהָ׃ ו וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ לַיהוָה עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא נְקֵבָה מִן־הַצֹּאן כִּבְשָׂה אוֹ שְׂעִירַת עִזִּים לְחַטָּאת וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ׃ ז וְאִם־לֹא תַגִּיעַ יָדוֹ דֵּי שֶׂה וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ אֲשֶׁר חָטָא שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי־יוֹנָה לַיהוָה אֶחָד לְחַטָּאת וְאֶחָד לְעֹלָה׃ ח וְהֵבִיא אֹתָם אֶל־הַכֹּהֵן וְהִקְרִיב אֶת־אֲשֶׁר לַחַטָּאת רִאשֹׁנָה וּמָלַק אֶת־רֹאשׁוֹ מִמּוּל עֹרְפּוֹ וְלֹא יַבְדִּיל׃ ט וְהִזָּה מִדַּם הַחַטָּאת עַל־יְרֵכַת הַמִּזְבֵּחַ וְהַנִּשְׁאָר בַּדָּם יִמָּצֶה אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ חַטָּאת הוּא׃ י וְאֶת־הַשֵּׁנִי יַעֲשֶׂה עֹלָה כַּמִּשְׁפָּט וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ׃ יא וְאִם־לֹא תַשִּׂיג יָדוֹ לִשְׁתֵּי תֹרִים אוֹ לִשְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה וְהֵבִיא אֶת־קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר חָטָא עֲשִׂירִת הָאֵיפָה סֹלֶת לַחַטָּאת לֹא־יָשִׂים עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְלֹא־יִתֵּן עָלֶיהָ לְבֹנָה כִּי חַטָּאת הוּא׃ יב וְהֵבִיאָהּ אֶל־הַכֹּהֵן וְקָמַץ הַכֹּהֵן מְלֹא קֻמְצוֹ מִמֶּנָּה אֶת־אַזְכָּרָתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה עַל אִשֵּׁי יְהוָה חַטָּאת הוּא׃ יג וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא מֵאַחַת מֵאֵלֶּה וְנִסְלַח לוֹ וְהָיְתָה לַכֹּהֵן כַּמִּנְחָה׃ יד וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ טו נֶפֶשׁ כִּי תִמְעֹל מַעַל וְחָטְאָה בִּשְׁגָגָה מִקָּדְשֵׁי יְהוָה וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ לַיהוָה אַיִל תָּמִים מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ כֶּסֶף שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ אָשָׁם הוּא׃ טז וְאֶת אֲשֶׁר חָטָא מִן־הַקֹּדֶשׁ יְשַׁלֵּם וְאֶת־חֲמִשִׁתָיו יֹסֵף עָלָיו וְנָתַן אֹתוֹ לַכֹּהֵן וְהַכֹּהֵן יְכַפֵּר עָלָיו בְּאֵיל הָאָשָׁם וְנִסְלַח לוֹ׃ יז וְאִם נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְעָשְׂתָה אַחַת מִכָּל־מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְלֹא יָדָע וְאָשַׁם וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ׃ יח וְהֵבִיא אַיִל תָּמִים מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ לְאָשָׁם אֶל־הַכֹּהֵן וְכִפֶּר הַכֹּהֵן עָלָיו עַל־שְׁגִיאָתוֹ אֲשֶׁר שָׁגָה וְהוּא לֹא יָדָע וְנִסְלַח לוֹ׃ יט אָשָׁם הוּא אָשֹׁם אָשַׁם לַיהוָה׃ כ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ כא נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וּמָעֲלָה מַעַל בַּיהוָה וְכִחֵשׁ בַּעֲמִיתוֹ בְּפִקָּדוֹן אוֹ בְתֹשֶׂמֶת יָד אוֹ בְגָזֵל אוֹ עָשַׁק אֶת־עֲמִיתוֹ׃ כב אוֹ מָצְאוּ אֲבֵדָה וְכִחֵשׁ בָּהּ וְנִשְׁבַּע עַל־שָׁקֶר עַל־אַחַת מִכָּל־אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאָדָם לַחֲטֹא בָּהֶם׃ כג וְהָיָה כִּי יֶחֱטָא וְאָשֵׁם וְהֵשִׁיב אֶת־הַגְּזֵלָה אֲשֶׁר גָּזָל אוֹ אֶת־הָעֹשֶׁק אֲשֶׁר עָשָׁק אוֹ אֶת־הַפִּקָּדוֹן אֲשֶׁר הָפְקַד אִתּוֹ אוֹ אֶת־הָאֲבֵדָה אֲשֶׁר מָצָא׃ כד אוֹ מִכֹּל אֲשֶׁר־יִשָּׁבַע עָלָיו לַשָּׁקֶר וְשִׁלַּם אֹתוֹ בְּרֹאשׁוֹ וַחֲמִשִׁתָיו יֹסֵף עָלָיו לַאֲשֶׁר הוּא לוֹ יִתְּנֶנּוּ בְּיוֹם אַשְׁמָתוֹ׃ כה וְאֶת־אֲשָׁמוֹ יָבִיא לַיהוָה אַיִל תָּמִים מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ לְאָשָׁם אֶל־הַכֹּהֵן׃ כו וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה וְנִסְלַח לוֹ עַל־אַחַת מִכָּל־אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לְאַשְׁמָה בָּהּ׃

ו וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ ב צַו אֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה הִוא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָה עַל־הַמִּזְבֵּחַ כָּל־הַלַּיְלָה עַד־הַבֹּקֶר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ׃ ג וְלָבַשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד וּמִכְנְסֵי־בַד יִלְבַּשׁ עַל־בְּשָׂרוֹ וְהֵרִים אֶת־הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת־הָעֹלָה עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ׃ ד וּפָשַׁט אֶת־בְּגָדָיו וְלָבַשׁ בְּגָדִים אֲחֵרִים וְהוֹצִיא אֶת־הַדֶּשֶׁן אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה אֶל־מָקוֹם טָהוֹר׃ ה וְהָאֵשׁ עַל־הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ לֹא תִכְבֶּה וּבִעֵר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן עֵצִים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר וְעָרַךְ עָלֶיהָ הָעֹלָה וְהִקְטִיר עָלֶיהָ חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים׃ ו אֵשׁ תָּמִיד תּוּקַד עַל־הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכְבֶּה׃ ז וְזֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה הַקְרֵב אֹתָהּ בְּנֵי אַהֲרֹן לִפְנֵי יְהוָה אֶל־פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ׃ ח וְהֵרִים מִמֶּנָּה בְּקֻמְצוֹ מִסֹּלֶת הַמִּנְחָה וּמִשַּׁמְנָהּ וְאֵת כָּל־הַלְּבֹנָה אֲשֶׁר עַל־הַמִּנְחָה וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה רֵיחַ נִיחֹחַ אַזְכָּרָתָהּ לַיהוָה׃ ט וְהַנּוֹתֶרֶת מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מַצּוֹת תֵּאָכֵל בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ בְּחֲצַר אֹהֶל מוֹעֵד יֹאכְלוּהָ׃ י לֹא תֵאָפֶה חָמֵץ חֶלְקָם נְתַתִּיהָ מֵאִשַּׁי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא כַּחַטָּאת וְכָאָשָׁם׃ יא כָּל־זָכָר בְּבְנֵי אַהֲרֹן יֹאכְלֶנָּה חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם מֵאִשֵּׁי יְהוָה כָּל־אֲשֶׁר יִגַּע בָּהֶם יִקְדָּשׁ׃ יב וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ יג זֹאת קָרְבַּן אַהֲרֹן וּבָנָיו אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ לַיהוָה בְּיוֹם הִמָּשַׁח אֹתוֹ עֲשִׂירִת הָאֵיפָה סֹלֶת מִנְחָה תָּמִיד מַחֲצִיתָהּ בַּבֹּקֶר וּמַחֲצִיתָהּ בָּעָרֶב׃ יד עַל־מַחֲבַת בַּשֶּׁמֶן מֻרְבֶּכֶת תָּבִיא מְטֻגָּנֶת תָּבִיא מִנְחַת פִּתֵּי בְקָעִים תַּקְרִיב רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה׃ טו וְהַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ תַּחְתָּיו מִבָּנָיו יַעֲשֶׂה אֹתָהּ חֻקַּת עוֹלָם לַיהוָה כָּלִיל תְּקֻטָר׃ טז וְכָל־מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה לֹא תֵאָכֵל׃ יז וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ יח דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הַחַטָּאת בִּמְקוֹם אֲשֶׁר תִּשָּׁחֵט הָעֹלָה תִּשָּׁחֵט הַחַטָּאת לִפְנֵי יְהוָה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא׃ יט הַכֹּהֵן הַמְחַטְּאתָהּ יֹאכְלֶנָּה בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ תֵּאָכֵל בְּחַצְרַת אֹהֶל מוֹעֵד׃ כ כָּל־אֲשֶׁר יִגַּע בִּבְשָׂרָהּ יִקְדָּשׁ וַאֲשֶׁר יִזֶּה מִדָּמָהּ עַל־הַבֶּגֶד עָלֶיהָ תְּכַבֵּס בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ תִּכָּבֵס׃ כא וּכְלִי־חֶרֶשׂ אֲשֶׁר בָּשְׁלָה־בּוֹ תִשָּׁבֵר וְאִם־בִּכְלִי נְחֹשֶׁת בֻּשַּׁל וּמֹרַק וְשֹׁטַף בַּמָּיִם׃ כב כָּל־זָכָר בַּכֹּהֲנִים יֹאכַל אֹתָהּ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא׃ כג וְכָל־חַטָּאת אֲשֶׁר יוּבָא מִדָּמָהּ אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ לֹא תֵאָכֵל בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף׃

ז וְזֹאת תּוֹרַת הָאָשָׁם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא׃ ב בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחֲטוּ אֶת־הָעֹלָה יִשְׁחֲטוּ אֶת־הָאָשָׁם וְאֶת־דָּמוֹ יִזְרֹק עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃ ג וְאֵת כָּל־חֶלְבּוֹ יַקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶת־הָאַלְיָה וְאֶת־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת־הַקֶּרֶב׃ ד וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכָּבֵד עַל־הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה׃ ה וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה אִשֶּׁה לַיהוָה אָשָׁם הוּא׃ ו כָּל־זָכָר בַּכֹּהֲנִים יֹאכְלֶנּוּ בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ יֵאָכֵל קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא׃ ז כַּחַטָּאת כָּאָשָׁם תּוֹרָה אַחַת לָהֶם הַכֹּהֵן הַמְכַפֵּר בּוֹ לוֹ יִהְיֶה׃ ח וְהַכֹּהֵן הַמַּקְרִיב אִישׁ עֹלַת אִישׁ עוֹרַת הָעֹלָה אֲשֶׁר הִקְרִיב לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה׃ ט וְכָל־מִנְחָה אֲשֶׁר תֵּאָפֶה בַּתַּנּוּר וְכָל־נַעֲשָׂה בְּמַרְחֶשֶׁת וְעַל־מַחֲבַת לַכֹּהֵן הַמַּקְרִיבָהּ אֹתָהּ לוֹ יִהְיֶה׃ י וְכָל־מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְחָרֵבָה לְכָל־בְּנֵי אַהֲרֹן יִהְיֶה אִישׁ כְּאָחִיו׃ יא וְזֹאת תּוֹרַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר יַקְרִיב לַיהוָה׃ יב עַל־תּוֹדָה יַקְרִיבֶנּוּ וְהִקְרִיב עַל־זֶבַח הַתּוֹדָה חַלֹּת מַצּוֹת בְּלוּלֹת בַּשֶּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן וְסֹלֶת מֻרְבֶּכֶת חַלֹּת בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן׃ יג עַל חַלֹּת לֶחֶם חָמֵץ יַקְרִיב קָרְבָּנוֹ עַל זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו׃ יד וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶחָד מִכָּל־קָרְבָּן תְּרוּמָה לַיהוָה לַכֹּהֵן הַזֹּרֵק אֶת־דַּם הַשְּׁלָמִים לוֹ יִהְיֶה׃ טו וּבְשַׂר זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו לְיוֹם קָרְבָּנוֹ יֵאָכֵל לֹא־יַנִּיחַ מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר׃ טז וְאִם־נֶדֶר אוֹ נְדָבָה זֶבַח קָרְבָּנוֹ בְּיוֹם הַקְרִיבוֹ אֶת־זִבְחוֹ יֵאָכֵל וּמִמָּחֳרָת וְהַנּוֹתָר מִמֶּנּוּ יֵאָכֵל׃ יז וְהַנּוֹתָר מִבְּשַׂר הַזֶּבַח בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף׃ יח וְאִם הֵאָכֹל יֵאָכַל מִבְּשַׂר זֶבַח שְׁלָמָיו בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי לֹא יֵרָצֶה הַמַּקְרִיבוֹ לֹא יֶחְשָׁב לוֹ פִּגּוּל יִהְיֶה וְהַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ עֲוֹנָהּ תִּשָּׂא׃ יט וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל־טָמֵא לֹא יֵאָכֵל בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף וְהַבָּשָׂר כָּל־טָהוֹר יֹאכַל בָּשָׂר׃ כ וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל בָּשָׂר מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיהוָה וְטֻמְאָתוֹ עָלָיו וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ׃ כא וְנֶפֶשׁ כִּי תִגַּע בְּכָל־טֻמְאָה בְּטֻמְאַת אָדָם אוֹ בִבְהֵמָה טְמֵאָה אוֹ בְכָל־שֶׁקֶץ טָמֵא וְאָכַל מִבְּשַׂר זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיהוָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ׃ כב וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ כג דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כָּל־חֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׂב וְעֵז לֹא תֹאכֵלוּ׃ כד וְחֵלֶב נְבֵלָה וְחֵלֶב טְרֵפָה יֵעָשֶׂה לְכָל־מְלָאכָה וְאָכוֹל לֹא תֹאכְלֻהוּ׃ כה כִּי כָּל־אֹכֵל חֵלֶב מִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ מִמֶּנָּה אִשֶּׁה לַיהוָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מֵעַמֶּיהָ׃ כו וְכָל־דָּם לֹא תֹאכְלוּ בְּכָל־מוֹשְׁבֹתֵיכֶם לָעוֹף וְלַבְּהֵמָה׃ כז כָּל־נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל כָּל־דָּם וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ׃ כח וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ כט דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הַמַּקְרִיב אֶת־זֶבַח שְׁלָמָיו לַיהוָה יָבִיא אֶת־קָרְבָּנוֹ לַיהוָה מִזֶּבַח שְׁלָמָיו׃ ל יָדָיו תְּבִאֶינָה אֶת־אִשֵּׁי יְהוָה אֶת־הַחֵלֶב עַל־הֶחָזֶה יְבִיאֶנּוּ אֶת־הֶחָזֶה לְהָנִיף אֹתוֹ תְנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה׃ לא וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת־הַחֵלֶב הֶחָזֶה יִהְיֶה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו׃ לב וְאֶת־שׁוֹק הַיָּמִין תִּתְּנוּ תְרוּמָה לַכֹּהֵן מִזִּבְחֵי שַׁלְמֵיכֶם׃ לג הַמַּקְרִיב אֶת־דַּם הַשְּׁלָמִים וְאֶת־הַחֵלֶב מִבְּנֵי אַהֲרֹן לוֹ תִהְיֶה שׁוֹק הַיָּמִין לְמָנָה׃ לד כִּי אֶת־חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְאֶת־שׁוֹק הַתְּרוּמָה לָקַחְתִּי מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִזִּבְחֵי שַׁלְמֵיהֶם וָאֶתְּנָה אֹתָם לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן וּלְבָנָיו מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְחֻקַּת עוֹלָם׃ לה זֹאת מִשְׁחַת אַהֲרֹן וּמִשְׁחַת בָּנָיו מֵאִשֵּׁי יְהוָה בְּיוֹם הַקְרִיבָם לְכַהֵן לַיהוָה׃ לו אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתָם לָתֵת לָהֶם בְּיוֹם הִמָּשְׁחוֹ אֹתָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתָם׃ לז זֹאת הָעֹלָה לַמִּנְחָה וְלַחַטָּאת וְלָאָשָׁם וְלַמִּלֻּאִים וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים׃ לח אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בְּהַר סִינָי בְּיוֹם צַוֹּתוֹ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַקְרִיב אֶת־קָרְבְּנֵיהֶם לַיהוָה בְּמִדְבַּר סִינָי׃

ח וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ ב קַח אֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו אִתּוֹ וְאֶת־הַבְּגָדִים וְאֶת־שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֵת פַּר הַחַטָּאת וְאֵת שְׁנֵי הָאֵילִם וְאֵת סַל הַמַּצּוֹת׃ ג וְאֵת כָּל־הָעֵדָה הַקְהֵל אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ ד וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַתִּקָּהֵל הָעֵדָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ ה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעֵדָה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת׃ ו וַיַּקְרֵב מֹשֶׁה אֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו וַיִּרְחַץ אֹתָם בַּמָּיִם׃ ז וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת־הַכֻּתֹּנֶת וַיַּחְגֹּר אֹתוֹ בָּאַבְנֵט וַיַּלְבֵּשׁ אֹתוֹ אֶת־הַמְּעִיל וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת־הָאֵפוֹד וַיַּחְגֹּר אֹתוֹ בְּחֵשֶׁב הָאֵפוֹד וַיֶּאְפֹּד לוֹ בּוֹ׃ ח וַיָּשֶׂם עָלָיו אֶת־הַחֹשֶׁן וַיִּתֵּן אֶל־הַחֹשֶׁן אֶת־הָאוּרִים וְאֶת־הַתֻּמִּים׃ ט וַיָּשֶׂם אֶת־הַמִּצְנֶפֶת עַל־רֹאשׁוֹ וַיָּשֶׂם עַל־הַמִּצְנֶפֶת אֶל־מוּל פָּנָיו אֶת־צִיץ נֵזֶר הַקֹּדֶשׁ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ י וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וַיִּמְשַׁח אֶת־הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בּו

ויהי בקול הנבל הזה ויהי בקול הנבל הזה ויהי בקול הנבל הזה

הגהות הגאון מהר"ב פרענקיל זצ"ל (ע) דבריו נפלאים לחכתי ליכא ממ"כ הכ"ל אבל לעכ"ד לכאורה כ"ל דמשכחת שפי' ידוע שבעבד אלם וקול ילא שהוא פ' בעל ליתה הלשה וכבה"ג מוסכין שמעיד העד בדאמי כיון שהקול הוא על עבירת פ' וכיון שעכ"פ בודאי בעבד **אם בהוהו** נהר אלם זה כי יפיס הו לא מקליון לחלות שבשבעד הנמלא לא בעבד אלא בתוך ג' יפיס וכמבואר בק"ע בסס תשו' ג"י גם משכחת שהעד שמעי **עהה** רלה בעל הלכה בעבד אמי זה כי יפיס ובלותי יום רלה חמ"כ חים לף אמיס והניח בו שכבר היא אם ועתה כשהלא אחר כי יפיס לנו לחום שמע בעל האלם, **כילל וילא** חי והנמלא בעת הוא אלם אלם אחר בשבעד בשר זה כי יפיס בשיהו בהר

בשעת הלוי אף מנהגי דומק הקומי כדאמרים לרי"ת שקנגת לכל נופו שלש תילו
כמה דנרוך להס · הג"ה ויש מחלקים ע' ב"ש כי שהיא פי' הרא"ש שמפרש
ומזכנו לחלוב וקמחי קימנים היינו מי שרוצה היזניעה שאז חומר בדלמי
ולהכי ל"ש ע"ש אלא ע"ש בהלי קימנים ורוצה חותן מיל והיינו קימנים שא"ש
לז לריך שירוצה חותן מיל אחל אם יש נו ק"ש ל"ש שירוצה מיל ומ' נמי בתו'
סם גם מדכיתם מוכח מ"ז דאם קימנים לאו ד"ת לריך לירף ע"ש ובלא"ה
אף כי נרוך שנעשע אין מועיל קימן שא"ש אם קימנים ל"ל ובשפר הגאון כ"ב
כלו ק' מ"ג כי בלי זה וחומר לרי שאם שהם עליהם עד שאלא כפשט ואז
ל"ש שכי ומדבנן אמור אף לכתחי' ואל"כ קים לי ל"ל ולאי שמכינן אקימנים
וכלאי, שהכי הרא"ש בתשו' כלל ב' ק' מ"ז הקשה על מה שכ' כלאים
להכהגה היכו לוקה אלא בשעשה ועהורה אחל ב' קימנים טעשים או מהורים
היכו לוקה אפולין אף ע"ש לחמר כ"ל לשמעי כי עיילת לי כולכייתא שריפתא
מי שהכהו דחמיין אלמא שקבר אין מוסתין לזרע אף קימנים ל"ת ואם ליכא
איקור תורה היכי פשט לקימנים ל"ת ואפי' הוי לרבנן שמכינן עלייהו בל"ל וגם
אי"ל להחמי, אלינ ופ"ל דגם מ"ד אין קומכין על קימנים שם אינם ל"ת כי בולאי
אי"ל לחלק בזה ושכי בינשות אחרו קימנים ל"ת או לרבנן כ"ש לשהלוקי גם
בקימנים הכי דלוקא איקור תורה נקטו בלשונם עכ"ל ואחרי אין לא שת לבו
להתביאר שכא בתו' ולא"ם עלמו להיפך ובולאי משמע בלשונם לשטעת הראי"ן
בשעיף ל"ל דחמי' שא"ם ההיכרא כמי לעשות בכלי שתלא נשטו · אף שהוא
מובלא הי' כן לשל"כ מי שכריסם לומר ולי קימנים ל"ל לייבי הכא בקימנים
מובהקים כיון דהיו עומדים על שתלא נשטם מ"ו משמע בהר לעשם לשפי'
בילוע העניעה בהר מ"מ אינה נחרת ע"י ק"ל למול · ואפילו מחמי הרא"ש
לע"י אינה שלא לשיהו דומה מ"ל שאין לו עיקר כ"ש משום גזירי לע"ל שהוא
משפק מ"ת ש"ל החכמים עשאוהו כולאי מ"ת לענין לכתחילה ומ' בדברי מו"ה
משפק מ"ת ש"ל ק' מ' ותו דשם אם לא שתחזיק שום איקור וכבר ק"ל ק"ל לקולא
כשלא בשעות נמי יש היתר להרמי' אלא דזה לא רלה להקשות למה הלריך
לעיין ות"ל דק"ל לקולא כיון דבקל יש לבבר הוי כמעלים עי' ועושה בכיון ל"ל
אבל משעת לריכה לאיכוחי קימנים ל"ת אלא יש אפילו לבדבן כיון דל"ש לבדוקי
יותר שכי מטעם ק"ל משא"כ בטעבע והחכמים אקרוב מן' הכי ע"כ"ם בחזק,
ל"ל עומדת ואתה רולה להחיר ע"י קימנים דבבן שבדו התו' והרא"ם מהסוני'
דאמרי' כל לתקון דבבן כע"ל תיקנו ולא שכי' אלא ע"י ליף ע"ש כמו אלו לא
נטבע ועי' פ' קל"ב ומש' ניטין ק"ה ע"ש ופשטים אף כ' ע"ש · ולפ"ז יהיה
ים להליל הכא' מקושית הרא"ם דאם אף לפטעתו ק' אם מקיק שם אלף לכי
יולא משפק' כי' פי מוסתין לזרע אל · ומ"ב אף דשבינא לן בכ"י כמבואר שם
נתו' דהלכתא כר"י בפרילות אבתי אם הוי ס"ם שמא מוסתין לזרע אל ובולאו
פרילות שכיי' שהדי ואח"ל ל"ש שכא שהם עליהם עד שתלא נשטם ואם
דכלי שכא נקרא בלשונם ולא"ם שמא מוסתין לזרע אל ובולאו שם שכא
ל"ש לשהלוקת היכו דאפילו אבתי אם הוי ס"ם שמא מוסתין לזרע אל וכולאו
אפילו שכיי' שהדי ואח"ל ל"ש שכא שהם עליהם עד שתלא נשטם מ"ו ל"ש
דכבר שכא שהם עליהם עד שתלא נשטם אלא שכא שהם עליהם עד שתלא נשטם
לקמן לע' כמי לך כלי לבבר מה לשפשר בלא ועי' ס"ך י"ד ק"י ס"ק ס"ו ·
ומלקבינן ההלי כר"י ולאי שלין להכניס ס' זה בשקרון ידיעה להם הוי ס' לכ"ע
ומה יש להוכיח מזה דקימנים ל"ת ולשכי ע"ב ההוכחה היא עד"ז דמשמע דל"ש
לכתחילה קשה עלמו על בדיקה זו אלא שם כלל להשרישם מתחילת לידתם
הכולדים מן הסוסי והכולדים מן הממורה שלא יתעברו וזה ולאי לשקור לעורב
כי שיהא ס"ם ל"ו דשמך על הקימנים שהן ל"ת ול"ב לף להכמי כיהא
לשל אף ל"ד לשקור לערב כלי שיהא ק"ל : תו כ' הב"ם לה"ה אמי שילע וכו'
בשכרם זו שידיעה הוא כמו רלאי לשבר לתי' קיש' בעל מלמות על בעשמ"ח
והיא כמי קומי' ל"ל פי' מ"ה על הרא"ם דלמה מוכרח הקוני' לומר ושלמה
קימנים ליתא אלא היו בשעת הטניעה ולכן די בע"ע לתוד ולשכי"ל י"ל להא
ק"ל דבשע פרק האשה בתרא לגורבא מרבנן שם ליתא לשלין קלא לית לי'
וכפי שמקיכן דלא כוותי' סייבו לקולא אבל לחומרא שמכינן בת"ח דקלא יש
לעניעתם וכ"ע שמעת ילעו: תו כ' לפ"ז לייבי הקוני' קוף ינמות וכו' והייבו
דהי' לו ע"ע וקימנים דאל"כ ל"ת כיון דהאו העניעה כן מצוי כמי כבר ס"ע
דמשרחים וע"ע דמוך מלוי דאל"כ ע"כ לומר דמשמע להגמ' דשיעת דשכיי אין
מעידן אלא עד ג' ימים עלה דיעת בריעת דאל"ת אלא על
מלוף פניס עם מוטם לפילו יש קימנים זה העדו' כמי לא הוצר ואפי' עם
קימנים כ"ת בגי' דאל"כ לא משמע מידי דלימא ההכרח ע"י קימנים עדיף
ומשכי לף לשכר ג"י ואל"כ הבבת לשלמות דקתני לעשי' שים קימנים מהרחוי
שתשא בשכר שהיא לא"ם אלא עד ג"י : אבל מי שלא רלה עניעתו כו', כ' ב"ם והרב
ת"ח לא כ' וכו' ולע"ל לף כוב חכמי ישראל מוקים על קולא זו כמבואר
בי"ם ודע' הרא"ם ז"ל עלמו הוא מקושקת כמבואר בדברי ב"ם עלמו מיל ב"ה :
סל"ב שמא יאלא ממקום שכר כי הרא"ם פ' החולץ הלי ה' ולא שזכינן בשכר
כוב ולולות שהן בכי קיימא משום דמיעוטא דכפלים שכיחא ומייתינן למיעוט
דשכיח כמו גבי מיס שאל"ם לשמא שקורה וכראה כקושר למה שכ' ב"ק
דמולין הלי י"ו שם מסיק להכי שם כשאת ל"ת דמשאל"ם ולא מתכינן שמיך
מיעוט למזקק לת"ח משום דמיעוט דמלעין לא שכיח (ועי' במשמרת הבית
לף ח') וכן העיקר לל"ם ומה שלכתחילה לשקורה שייבו כמבואר שתו' שולין
שם ובמה מקומו בימנו ובבכורו לף ד' ובמק' ב"מ ד' ע"ב דמשו' חומרא
דעבי' הוא דמתתינן לכתחי' : ושהה כדי שתלא נשטו ע' ב"ם מצית שם
הי"ב משמעו דהסיתור הוא ג' שעות ולבתי מהר"ם שמצית מרשתין ליגרע
לרעתו חורת כ"ל בידו ועי' תשו' ב"ח סי' ע"ע כ' מאחר שעמדה אלל שכקב
שכפל בו לערך שעה ולאחם בשוקום שנמצע לשם כו' אל"כ עמדה ושהה
יותר מכדי שתלא נשטו לאשתו להשתא ולי"ע שעולה לשעה מכ"ל וכנראה
שמיער נמי כפי לימד לעשו ועובדא דר"ח בן לוקא שמכו למדו התשוב,
סכ"ל שעיר ג' שעות דחק לפשם בחופן אחר ע"ש כי למעשה ל"ע : מארכובי,
ולמעלה מצינן לה לשטוח בקיצור לשיהא הא בתרכובה גופא אין מצינן
ולף דנמצינן נמי כאמר מתרכובה ולמעשה ל"ת ויש לרייק לי"ב מ"ע מדק,

שלוקי, לחדדי שהות לשחוי ולין זה כנ' חומרא דשפשין ב"ד
כ"ה לשם נאחך בתרכובה עריפה כי כן הסיב הרא"ם ז"ל בתשו' לבנו כלל
ד' סי' י"ו בלי זה לחין כאן מקק הלכה ידוע אלא לשם עבדינן לחומרא בכ"ע
לאכול לף דב"ד משפקין כמי ע"ב מחלוקת רש"י ור"ף אם מרכובה התחוני
או עליונה היכו בשהות נמי ע"ב מלינן לה ב' מלכובות לבל בשם לין שקק
אלא התרכובה הוא למעלה מן השוק המוקם שבין השוק לעשם הקוני' כמבואי
פ"ק לשהלוות והוא הנקרא בלע"ז קניא ולין לו אלא לאחת לך הא ולאי לריך
בילאר מה נקרא בתרכובה ומה לשעלה מתרכובה כי לשה לתשטו הש"ע ורמ"א
ע"ב הריב"א דתוך בתרכובה היכו אלא מלוי בין הערקים לבין השוק הכל כל
שלשה מזה הוא מתרכובה ולשה ל"ל כי היה הכא לא נקרא למעלה מתרכוב,
אלא דוקא תוך העשם הקוני' משל"ל לשהם הש"ך ופרי"ח שתשטו עיקר פירוש
הרא"ם בתשו' לשהערקומי' הם הנקראים רכובה ומבואר בפרי"ח כלי זה ולפ"ז העיק'
כפי' הרא"ם קשה ואם נאחך בין פרק התחתון לערקים כשרה מבואר דקו'
לפי' זה הוי פירש המחבי' למן התרכובה וכו' כאלו כתוב מן הערקים ולשעלה
עריפה מן הערקום ולשהה כשריפה ל"ל שפיר לבין פרק התחתון להערקום
ולאי להוי בכלל מן התרכובה ולשהה וממילא לפ"ז דה"ה נאחך בשפרק של
מעלה דבין הערקום לשוק דולאי עריפה ולין הם אלא בנאחך תוך הערקום
וממילא יצא לנו שכא לקולא לשם כשלא הרגל והערקומי' מחוברים נו דשכי
ע"ב הוא נאחך למעלה מן הערקומי' משלין לשהו מאכם לע"ל ז"ל מחכי עצמ'
אלא להפרי"ח שכא כמי שם, ואלו לפי' הפרי"ח עכין זה לחוק המליחת שיצלח
הרגל בחוך בשלמא הערקום ול"ל כאן לם הערקום מחובר להרגל הרי חבשו
ואם לאו הרי ולאי ל"ש ודוחק לומר שבן על מליאת רגל עם אלא ערק"ת
ומקלחם מקרי' וכן בתשו' זו עלמה שם, ומה שמלת לם נאחק עלם האלבי מן
התחתון הייבו שקיקא דלי נאחכו רגלים בין הפרקים ולא נאפרק לחוד (כלומר
ועוד וכבר חופין) אלא גרע מכל עלם האלבי דאם עוד וכבר חיפין לכבר אלא
לם נאפרק ולין חופה עריפה והייבו שם, להפרי"ח כמי ע"כ ליאחוק דבל"ל
דנאפרק בשלמא הערקומות ומקלחם מחוברים לעלם התחתון ומקלחם להעליון
ובולאי לין זה בשמעא הלי והעיקר לע"ל כשריבבא ולע"ל לף הוי"ה שמצי'
שע"ז בלי, זה הגליד הוא נקרא רכובה כמי ר"ל כי"א שבין עלם התחתון להשוק
נקרא גליד להוא בלה"ק ערק ולא כלהבין הש"ז דווקא להגליד שבין הערקום
לעליון אלא בניף הפשר שא"ל וזה המכוין בשעור להמדייק בלשונו
ולא כללחק הפר"ח אליבים עי' ודוק ואם כן וולאי בזהמה יש להעי"ף ואצ"ל
חוך הערק שבין התחתון להערקום ע"ש דבריו שבתשו' ובכא לין מצינן אלא
דווקא ממם חוך השוק ואל"ל דבמלה הגיל עם הערקומי' מחוברים נו הרי
עכ"ש נפשקו בל"ם מלפשקיכן י"ד ריש כי"ו כמ"ש מקום ל"ה לעילוי עיקומה

ופיכסי והלי שיעורא כפם מבולבו כו' ואם כמחך בין עלם מאלעי לאוחו מקרי עדפה וא"כ ניחא דקאמ אשיליו דז"א מדא דאם לך מה שאמרינן כההוא מ"ד כמצוחר בדפ"י אם וממילא הכא יש להסתיר ליפבא כמ"ד לתיגרמי ולגב ואו בעכיותי ל"י אם בחלם הל"ם אם בחוחו מקום החכוכדם דהא בבהמה אם בקוף עלם בקוף שפוק מחחוכה ואכא על לרכוכדם שבבהמה נקלחה עלינה אלו דכין דהייבו קוף עלם בקולי כב"ל ודע שלי הפ"ע י"ל הב"ל קוף קעיף לי' שכי וכן אם כמחך בחוך הפרק כו' בין הערקום לקוק עדפה לדעת זה לפיכ"י הב"ל ל"ע לכמחך במקום זה בלא זה עדפה לכ"ע מעשם פקיקה ל"ם ומם לדעה זה לקיבו וע"כ לכמחך ל"ל בלא כשמע והל"ם מחוברים בהערקום ואין עור ובשר חופין וקובר כמי כשהת חצו' הרל"ם הב"ל והיא בהג"ה אם קעיף גי' ודוק: סל"ג על לי' לאר כו' אם לאר קברתיו מזה דקדק הפ"מ שהרמ' ליבו מקבים עם הריב"ף להלכיך לף בב' עליש קברתיו אבל ק' לי למה דאפרכו הכ"מ ומח"מ שמה שכי אלו שכעבע בים הגדול ומת כלומר שאחה שלינו כלי אחלה בשבו אלי לבא הכא ומת ובקעיף ל"ד ולא עלה ואו דשלמא בקעיף ל"ד י"ל להכי נקיט ע"ש לרבות לפמ"ה ל"כ ל"ת אבל הכא לין כולל בהלי מלאחה אלו שכעבע בים הגדול ומת הא בעלמא מלייק ע"ש להוכות הא ג"ע ל"ל קברתיו ובשבע בים הגדול לאו כי לאבו ג"ע נעבע ומת לכתובם שאחה וכו' אי שרי להכי כלע"ל להסוך ומת פיכוחו לחיתו לאר שעלה מוכח מת בבב' עדיש שרי מפ"כ בע"ל דיש לחום שמניד על מה שכובן לא תא ואולי אי היה ומיש בלבלוחו והו דומי דמלחמה לכריך קברתיו לחייבו לפי הביב"ם אפקיחו קמן דהוי דומיא דקברתיו אלו קברתיו ממש אם לאר קברתיו כאן הכא להפוקקים שאיכם מוסכין לבדאמי של מילוק כ"ל שב ילא את והיל שעת האדכי בשם הכ"י והיש"ם הכא אם לאוחו מיל שהועלה לחי ליכא אפשר אם בקברתיו קני להוליא ממשם ל"ש ולפעת הרל"ם הכא לחייבי שמניד כאי על העניעה וילע בא לכיך לכיכה הסכבה קיבן ביכוני וכן כאי לשחחו לף בעלמא בע"ש חצילו ת"ל ג' יש אם לאר קברתיו כאן הביב"ם שהכברתיו לאר המלחמה לכיך קיבן אפשר מהשם דילמא לאר בדאי מדאמך בנפשו כל הכהו לאיקטל ליהו אלא לומר בדאי זה (ג) שהיה בעלחמה זה הוא שכעלא את וכן ליחא להאי בב"ג היא הברך והוא בדי"ת אפ"ק ל"ש לעכין לשם המצילה על בעלא בעלחמה ולאו מלחמה בן אין שאל"ש ואי"ם לפעת הרל"ם בע"ש ואם שהפ"ג אם ע"ב פוקק בב' זה וכן אם הצל העיל שעבע בעל' בני והעלוחו אשם את והביהו הצל ה"ז כאן לחיו לפי' בלא ליכיך הכיב ע"י קיחיה בלא בע"ש שלין בעבע בעלות הייבו לפו' כהביך ורחצ'ן וי"ם דצע"ל בשפע הליבעי' לי' לשם לאר קברתיו כאן אפשר בחחילה לבדאחי בעלחמה והרל"ם דצילו בעלחמה בקיבי בעלחמה ולאו בלחמה בן אין שאל"ש לי"ם לעכין לשם המצילה על בעלא בעלחמה ולאו מלחמה בן אין שאל"ש וחי"ם לפעת הרל"ם בע"ש ואם שהפ"ג אם ע"ב פוקק בב' זה וכן אם הצל העיל שעבע בעל' בני והעלוחו אשם את והביהו הצל ה"ז כאן לחיו לפי' בלא ליכיך הכיב ע"י קיחיה בלא בע"ש שלין בעבע בעלות הייבו לפו' כהביך ורחצ'ן וי"ם דצע"ל בשפע הליבעי' לי' לשם לאר קברתיו כאן אפשר בחחילה לבדאח

מעשה נקיים ולא בא להסותם לעתו ולעת כ"מ וכ"ש בשלא מי' לו משם ולפ"ז
לפשר לפי כמן סוס מחלוקת ולפ הרמ' לפוסק מי' י"ב ל"ח משפר דמושם
סכה בשכיים לתלוכ"ם ומ"מ ל"ל למוקי"בלתיכא ג' על' כך למוקי בשם"לתמעיל
משם וק"ל:הג"ה ודוק"סס"סוסקת ע' לפ"מ לתמם כהוגן מדוע השמיטו כס"ם הסוי
ליכא ולפ מדייק מהרמ' ללא ס"ל מלכי בש"ך כללא לכל שהי הע"ש שבשת
על פיו כמו השכים שבשו ומכמיבו לוחו ולפ ל"ב להעד המעיד כגון שהי גזלן
דלבריסס לכשר לעדות לשם ונשתא לו ולמ"ב בשו ב' כיולא בו ולמטו לא מת
לחלא ולמאי הא היא מכחישתו וסוי ג"וב ול"ע לשל שבעל ע' ח"ש ושמא שבחב
סב"ם לשל הבעל שבשת לשו לתמן לתמר הבשותין כללא שכולא לייבב
קיום' הס"ש שכי לשל קשה ול"ב לשי מה שמשיים מיהו הרמ' וכו' לא ס"ל כן
שמה מחליט זה לשל החמת לי הכ"י לשו מתפרש ללא כדפיכשו הס"ש ול"ע :
סל"ט י"ש ל"ת כי ב"ם ולכתוכה ק' וכו' ולע"ד לששב ע"ש דבכי הרמב"ן
וס"ב שכתבו לילמו' רשיות הרמ' שב"ל על ועל בהכחשה ל"ב ל"ת שלא קתני
מתני' כמי ל"ב תלא כי משום ללא קתני בכולה מתני' כשלא בשיטור
ללא בהיתר וזו שלו בשלא בהיתר ל"ת מהתיכה הש' ע"ל ול"ב כמי לא מתוקמא
בשלא ללא רשות ב"ד להייבו כמי בשיטור תו י"ל מדשבעת להכרין למעשה
כשומין ללא רשות ב"ד עדיף מהיתר ב"ד ללא מעשה משה שתיר טעמא דבשלא
ממש לשה הי לו להתנה לשמעינן דיבא לשולא לשות חדוש יותר ומבי
דבשלא לאו דוקא ללא השיבוה ולא נקיט ובשלא ללא להשמיעו לדייק היתר
כשומין וק"ל ולוכש בדבור הקודש לע"ד הבאתי כלים בכוכב משיבולמי כהכש"ת :
ס"ם לשל בשפ"ים וכו' במכי"ו ק' קש"ל כי קיימ"ל על הת"ה שבובב המוכ"ת
לא החזיק המוטעב ללא לשפ"ל לדבבן וכשב לע"ב לש"ל למכי"ת לחזלין בתב
בתב כוב לעית להייבו ג' לפ"י מבל"ת שב"ל כגד היסודים לילמא שה לחזלין בתב
מב לעות להתיב דוקא היבא שהתיבי שבולייהו כהלוקים כגון ג' לפ"י לומים
תת ולפ' לומר ל"ת לו ג' כשים ושמה לשל בבדון מכ"ת על לתיא שבוב על
כשב להעיד ל"ת מ"ל לחזלין בתב ג' עב"ש לקולא שבה שבילים ל"ת כלמשמע
לי הגמרא ותילכה לב"ב הבי ב"ש לומר כ"ת שהלתיכה תוכה ע"ב הלך לשל ל"ל
ועשו ב"ב בשלא שלת וכו' הבי ללא נקיט ללא פיקוליהו שיב ' ולע"ל ש"ימות
כה"ם משמע ללא כתתו לשלק בהבי ולפ לי הש"ע שקיב ל"ז שבוב לי הרמ'
משמע ללא כיתי"שהבי כ' ב"ל וכו' ובשו ב' כשים לו בשיבולמי לשבריהו ל"ת
וכו' לשל על כשב שת לומר ובשו ב' כשים לו בשיבולמי לשבריהו ל"ת כלשלא
ע"ת ול"ז כובע שת כ' ל"ב לשל הבא על כשב שיקבי' לשולו
שלה כשים כע"ל דמי' ולבבי מכ"ו ק' בזה כמי כיתל לוקא כשים לשבילי ל"ת
הוא לשלה כשל לשל שבולי לבבריהם כיתל בש"ך ללא כשב ולעדו כשים לפ מבבן
כשב ליהוי כשל לגבי תבי ולא כשלא ע"ת ללא משמע לשל לייב זה לשל בב"ל
לי דגמ' בשבשבי עדות לשמע כל ס"ע שבשים לעדות כשים שוים וה"ה לגבי
מועט וכוב לשבוביהו ס"ע לפ בזה שבוב שוב לבבן שוים והולבים לשב
כוב ול"ע : שמב ב' עדים וכו' והיא לומרת בבי לי בש"י ז"ל מיבת בבי לי
לון לבי בקבי שבבי לי שלו שי קיים שי בא לשבת שבין ז"ל כיון שלי
בביב בשבת קיימת ומזה כבר כשמר ופיבי לשון שבת בא שלא למי שלבו
סוגלו בשה"ד ק' לל"ע ובב"י בקשבקו שלא לומר לשבי' לשבוי"ם מקל"ת כשון
לשלה לשבוים עין י"ל לל"ו כשון כ"ש בשת בשבי ולפ לל"א שבשיבן שבי
סייבו משום דשמתי' לינה מחלק בין יהודי לעבו"ם כ"ש בשתכוין משמב לשל
בשיבו מתכוין שום לישלל לשל בשלא לל"א מלין יותר שלי זה ובשה ולשמה
שת בעלי כשתב שמשמעותי הסשוע שת לביבי לשבב להסבק לם כשתב
בהכרה ל"ע דילמא מדבשילה ליפטר מעגונה יש לחוש שתביב בדשי ובשתכ"
קמ"ל בשלמה לינה לשתב לשבת בשת לשבי וכ"ת מ"ש יבן שלבבן על שפי על
סיה כוה לעל לעלמא ה"ה לכל שילי ז"ל דבלמא לייל שפי על פשיעה לשלישה
ושלל' עדותה שבולה בשתבי' ש"ב ב"ה ושלו עדות ע"ל לעלמא
כשלקו תבוה לשתכוין על שהו חזקו ושפ"ב יש ללמול בקי"ו לכשתב בשפי
על שפ"ב לעבין שהב דבשדשי הבי חזיבן לגביעה שהשה לעלמא ושרל' גבי
לינבי' ל"ע בשלמא ס"ל לשיפשה שעובד' לת"ה שהתיב לבי ע"פ כשיב וה"ה
בשלמא לף לשיל עלמא בשלמא ולשי לא שהבי לשבי ל ושבב ב"ל
לשבת בעשמ"ה בשיבי הב"ל לבבב בש"ה שהשה שב בדשי לשילוף שפ"ב
לשבת השבלי והיב"ה

אלא בקבורתו ומשום דסיים כמי לדב"ם וגם המעי בלשונו שב' על מז"ם וליכ
א"כ בקטנה לא חמרו אלא כשהבגילה סיל הקטע. ע"י גרושין כמו שבארנו
שגלתה לעתה שליכה מפלה גו אבל העיר נאסרת עליו הבי בפרי שפלילו דין
תרגיל סיסו קטנה כמי לא נתן עליה וכתן לה הכאמנות אלילו בלא קבורתו
ומעמע סל"ג לעתה ע"י גרושין וזה משמע בכוונת הס"מ ומה שב' אלא כשהגילה
סיל קטנה ע"י גרושין ב"ל לפלילו בתגילה סיל קטנה כל שליכה ע"ג ליכא
למיפס ומב"ם מוסב ללא הוי ב"א תרגיל סיסו מ"מ כיון שלא הים ע"ג ליכא
למיפס וק"ל ולפלילו בא ע"א כ' ב"פ ופיבפ"י וכו' וכתן לה מדייקה והתו'
מקשן על פ"י זה דהא לפלילו דדייקה למה לו להיות נאמן כיון דאמר בדאמי
וכ"ל דלפ"ז דים מפס בע"פ שמעיד בדאמי מה לריך לפייס והכא ל"ל לו יוכא
דדייקה מ"מ העדות מעיקרי סיסו ולפיבפ"י ז"ל ע"כ דקוכר בעל הלידעי' לולא
דסיל בתגלתה ל"ד לפי' הים מפס שמעיד בדאמי הים נאמן ע"י הלערפות
ליוק דידיה ולפ דהיל גופה מפודה בתגלתה להעיד בדאמי סיינו מה שסיל
כוחה בעיניה קומבת בלבה שהוא אמת אבל על דברי העד מופפס שאל בדאמי
סוף מעיד ודייקא שפיר לפ על מפס דבדאמי להכי מקיים והכי ל"ד תו כי
בפ"פ והא דקאמר וחזינהו למלתר דרך רבותא לומק זה סיסו מתקבל ומהימ"פ
בק"פ דפ מ"ע מציל גרפ' אלא ה"ד כגון דלפקינהו קמן וחמזינהו למלתר קאמרו
קיימים לגמי מתכינן אלא לפקיפים ופי' רבינו כי' דה"ק כגון שהעלום
למלתר לפניהו לו שרפוס עדים ובאו הכתים וחתרו לנו קודם שרחו לומם
מ"פ יש להם ק' פ' ופ' שפס קיימים מוכתקים ומלתו למכתים האלו כדבריהם
עכ"ל פי' דלא גרפ' דקאמרי דלפקינהו קמן דלמו סיינו שהודעתם דכתים דקאמרי
דלפקינהו כו' נתופן דיש לומר דלא בשלא דלפ בשלא הועיעה בעינן דלתלתר כגון הכא
דלפקינהו קמן ומלתו לומם בחומס ק"מ לגמרי ואפ"ה בעינן דלתלתר דלי
דשתהי עסוים להשתכות עכ"ל ודבריו הס כמי נגד שפק הש"ע שפי' ד"ו דהג"א
ויותר נלע"ד לחוק לגרשה זו דלי לא דלפקינהו לפני הב"ד או העדים לתלתר
ופי' שהות זמן בין ההעלי לבין ההבאה להב"ד או מעדי"ן הגדות הפי' שב הכתים
רפי' דאולי לינהי המת זמן זה תחת יפ גילו הקיימן להכתים
כיון דמיפ כתלתה ולא שייך ליוק החשה כי אין זה דומה לתבידה
שהמולין מלנע לה מיד ואולם הס"ב והרמב"ן גוברים כגון דקאמרו ומ"מ מפרשים
דקאמרו קיימן שים להם במקום מולנע וכן המלתות פירש הכי להכי"ף
והיל גוכם כמי אלא דקאמרו דלפקינהו וכו' אבל פירושם מבואר יותר
בתירוצי רמב"ן ז"ל ותמיכן ותסברא דשהעלו אותן מן
המיפ וכיון שכן ליכא למימר דלתלתי קיימי עלפקינן כלומר ק"מ
כדרך שכותבים לתבידה ולע"ד הכי פירושם ותסברא לפ שהעדות ע"כ לתייבי
דלתלתו דלפקינהו ותזינהו לתלתר כי היכי אלא מחשת חשת ואלו כן ודאי
שפיר בשלא תסברא אלא שהיל דמיכן דכיון שכן שע"כ בשהעלו
אין לריך לומר שהוא לפני ב"ד שהרי הוא יודע בדאמי שפיר לפ"ז ל"ש
דלפקינהו ותזינהו לתלתר

ברכות פרק ג

א המתפלל צריך שיכוין את רגליו ויהא מראה עיניו למטה וידעו שלפני מי הוא עומד ויהא גוהר ומזדקף כנגד הארון ואם היה רבו עומד לפניו לא יסתכל בבגדיו ואם היה רבו עומד לפניו ורואה שהוא מכוין לבו לא יפסיק ואם לאו יפסיק ר' יהודה אומר אפילו

לעשות דבי קיקר וכמ"ש רבינו בסעיף הבאי בדבי מצרוכייתא וכך הלך בר מלבא דנקט כלם מכתבי ויקיר בה ולא חיים להסיפיה מצעמא דלעיל אלא שאין נלחוי לסמוך בזה אלא למיקר נדול עכ"ל :

סימן כב ס"ב אין לוקין היינו מיערת דכך ובשוור כי חו ואין חופרים על סיחוד בשוויים אם כח יחידי עם הסיכל בשיאחו ונ"ש עי' התו' ובגמ' ופ"ע לא אזכרו זה אלא בקי' קנ"ח דין ח"ח והוא פיבמ"י סם ועי' ק' ז' בהגי"ה: ס"ה לא תתייחד וכו' וי"ל כו' ובשם מהרי"ם כתבים כו' וכ"ז בעיר אבל בשדה סרי"ף ורמ"י הזמינו זה שכתב הגי' ש"ר עצמו אל הרי"ף וכ"ל דבשלמ"מ כיון דלא"ר בכתבים וכמ"ש לפ"ל דבעינן כפרי כרי"ח בר פרי ושבירו ואנו אין בנו שעיר אבל הרי"ף שמעתיק מ"מ דכך יולא לא"י סלכאורה ש"מ דבל לא לגירסת תוס' בבון ר"ח ג"ם כ"ל מ"מ דחם"ת ובא וקי לגירסי' למה השמיט סל"ם מהריטא"י

ויכוח עם הרמב"ן

ויכוח עם הרמב"ן

ויכוח עם הרמב"ן

ויכוח עם הרמב"ן

ומי שהוא מחוסר כפרה ואינו מביא אלא משום שבועה שנשבע לבטל מצות עשה כגון נזיר וכיוצא בו אינו חייב אלא אחת שהרי לא נתכוון אלא לשבועה אחת ואם נשבע שבועות הרבה ועבר עליהן חייב על כל אחת ואחת שהרי נתכוון לכל אחת ואחת ואם נשבע שבועות הרבה ועבר עליהן חייב על כל אחת ואחת שהרי נתכוון לכל אחת ואחת

ומי שהוא מחוסר כפרה ואינו מביא אלא משום שבועה שנשבע לבטל מצות עשה כגון נזיר וכיוצא בו אינו חייב אלא אחת שהרי לא נתכוון אלא לשבועה אחת ואם נשבע שבועות הרבה ועבר עליהן חייב על כל אחת ואחת שהרי נתכוון לכל אחת ואחת

ומי שהוא מחוסר כפרה ואינו מביא אלא משום שבועה שנשבע לבטל מצות עשה כגון נזיר וכיוצא בו אינו חייב אלא אחת שהרי לא נתכוון אלא לשבועה אחת ואם נשבע שבועות הרבה ועבר עליהן חייב על כל אחת ואחת שהרי נתכוון לכל אחת ואחת

ומי שהוא מחוסר כפרה ואינו מביא אלא משום שבועה שנשבע לבטל מצות עשה כגון נזיר וכיוצא בו אינו חייב אלא אחת שהרי לא נתכוון אלא לשבועה אחת ואם נשבע שבועות הרבה ועבר עליהן חייב על כל אחת ואחת שהרי נתכוון לכל אחת ואחת

גו ומיד שעשה ס"ס הגיעה שעה שיוכל לתבוע חס ילכה ויחזור בו ויקיים הקוף שמוטו משתלם במבואר תו' פ' פ"ק דף ס"ה ועי"ש דבי תו' חלו בגויס דבני המלכי . ולפ"ז יש לומר להמלך פליג על התו' וין עליו קושי' כי דבני התו' חינס מוכרחי' כ"כ לים לומות דהגמי קיבר בפשוט דע"כ לא מיירי בקידשה בהלחת מחילה מלוה דל"כ מה שעמיהו דבבן מלך ל"ל כי מיושב בפשוט כנ"ל ודע דמדין הג"ה זו שעשה מלחכה חלך חחר שין משפטם חלה כדבי' הד"מ ע"י מעמ ג' יב רלים לקמ"ך מ"מ סימן קל"ו במה שמשיג על סעיף י"ח שם : **סך"א** המקדש בפ"ה מדשתמו הרמי והטוב משמע למה דפסקו דפ"ה מי לקוב בהכלה לף ה"ל בכלל לף דבגמרא על המתכי' כאמר כימא דלא כנ"ש לכ"ב לאחר עריפה וד"ה מ"מ כיון דלהלכי' פשקו כנ"י ממילא אין חילוק לך מ"מ ק' הא בשכבת בכורות ע' ע"ב תי' עולא פ"ה אבל בשבת יודעת דלקולא לית ד' ופרקא לי' בשם ומקדשה בהך דבינו ובינ ע"ב עולא לו דמוקים המתכי' לאחר עריפה ולו כדתי' לף י' ע"ב בגון שהיתה שוה כו' לו בשהיתה יודעת שהוח פ"ה עכ"פ מוכח מינ' דהמקדש בחי ויודעת לדידן דפסקינן דלא כר"י בר יהודה דלא אם אתפ' לפקוב דחי יש פ"ה חי לחקוב בהכלה ומקוד' ולפ"ב חי עולא מוכרח ור' יוחנ ור"ש בשבת פליגי דלתי" חיבעית לימא אם ק' הלכתא לחלכתא שהרי פסקינן כר"י דפ"ה שותפות עכ"פ שותפות עכו"ם פעור ול"ב לאכך למעוטי שותפות עכו"ם ל"ל ומ"מ פסקינן כר"י דפ"ה לחקוב בשבת (ומשמע שבעניותי בל"ז ק' מדוע שבקינן ת' זה להא בגרי' מפורש לפליגי בקרא) ויהי דבקדוש קלת משמע(ל) דלא כעולא מדקאמר כימא דלא כר"ש למשמע הא לר"י פיתא ועולא מכתי ק' ליקדשה בהיות דב"ז זה יש לדחות דבאמת כ"ב בר לפוש למשני לאחר עריפה ול"ה כ"ל הא בל"ז מוכרח דחיירי לאחר עריפה דאלו מחייב ליקדשה בב"ז ול"ב ד"ה היה וקלת משמע הכי מלא קאמר הכא בע"ש לאחר עריפה ל"ב יש לדחות דס"ק בשלמא לר"י כגון שהיו שוה כו' כשבכורו' דף י' ע"ב ולפ"ז ניחא למלי' זה משמע דלא כעולא מ"מ כיון דלהיכא דאמרי לא אמר כ"ב ומשמי דבא בר לפוש ובלחקשי לי ר"י תקדם וכו' מהרחוי לפסק כעולא דבא כמי כותי' ס"ל אמנ ז"ל התו' כ"ד בקדו' ובמ"ח פי' תע"ם שהשם יכולה לפטותה שם חס"ה כ"ז שלא פדאתו הוי ה"ה ונמלא שלא נתן לה כלום וה"ה בהקדם **לאמר** כ"י בחזיל ל"ק מפני שלא כתחלל והקדם כהקלי קלי ותע"ם שהשם יכולה לחללו על ס"ם כהק"ל הקדם שוה ונה שחללו על ס"ם ומחלל חפ"ה כ"ז שלא חילל ה"מ דבשעת קדו' לאו מידי יהיב לה עב"ל ול"ע (ג) דמה ענין ס"ה להקדם לבתחלה מחויב לפדותו בשויו כמוכחל מפ' עוכין כ"ע ופ"ה **מלוחו** בשה כל דהוה ותימ' שהיו מזכיר (ג) כלל הקונ' דבכיהות ותולם מ"מ מבלעדי הרחי מהקדם יש לדחוק שהמכו לפשוק דלא כעולא על הפיני' **דקדו'** מדלחמרה בעקומת המשמע לכל"י ניחח והטעם כתו' כי"ש לך זה חפשר **למיתת** הב"י בדעת הרמ' להמיים כולם מקוים להמוכר פ"ח מי ומ"ם לחקוב **למכרו** וי"ל שב"ז שלא פדאתו הוי ה"ה ולא מידי יהיב לה חבל להפוקים כהרח"ם לחקוב לחיכם מלא ק' כתחלה מוכר למכרו ע"מ פ"פדנו הלוקח ל"ע ובהמ' כמי עי' קעיף ע' ותולם למה שכ' **הה"מ** ק"ק משמע מדלא מחלקו בין הח"ה **והיה** לו הוח ס"ם העפר לחכר שריפה למוקדשה לחייבי בשהקדשה בח"ה ידעה ל"ב מפ"ח כמי ל"ק חבל לע"ד ח"ב מב"ם היה להם לבתר דיודעת מוקדשת ועל תיבן זה שם תו' למוקמי המתכי' בדלא ידעה ק' לח"ב בבכורות לף י' דמקשה לכ"י כמי תקדם וכו' מה הקושי' הא בל"ז חייבי בדלא ידעה ס"מ דלא כיחא להם"ם למוקים בהכי והיינו מדחזינן בהקדם ומ"ם שמחלק בין בשוגג למזיד ומטעם שהשה יודעת ובח"ה שמא ס"מ דבשל עבין חייבי חלא לע"ד הפוקים תשמו לעיקר תי' הרמב"ן שבהריטב"ח שכ' על קושי' תו' ומורי תי' לחפילו ים בחפרש ס"פ כיון להשתח לית בהו דין ממון ליכא מקולי דכי שרין להו בעריכתו ולאו דידי' נינהו וכל הקולם זכה בחפרן והתו' עלמם ממנו הכי שמשיב ד"ע בד"ה אין סולין וחם שכ ולתי' ה' ק' עיין **במ"ל** פ"ה מה יקולי התולם ובזה שפיר שמתו חלא הך דפ"ח ל"ע: **שאין** לו עיקר כי הש"ם בח"ד וכן ליתא בתשובת הריטב"ח וכו' ע' בהריטב"ח בקדו' לף כ"ו שמחלק לף שפשק בדין זה מקוד' מ"מ בחיקור דבבן גמור ה' לח"מ מטעם דעכ"פ ליכו נותן לה כלום ובחולין בעזרה מפרש כיון דלאו לחזרו לחוליתא לח חקרוהו בהכלה וכן תו' בפשטים הכ"ל כתבו כמי כיון לחזרו דבבן חין **סולין** לח שוי' מידי ופעור מקדבן מעילה שהוח ל"ת: **ואם** בחמץ לחוליתא מותר בחכילה כו' הב"ח מפיים ובחת הבעל המשור שם פ' כ"ם כי מלחוליתא מותר בחכילה **עד** לילה חבל מדבבן לף כ"ם מודה לחקור בחכילה עכ"ל ובסי' קי' תמ"ג דקדק מל' זה דמשמע דמותר בהכלה ול"כ לח פעל מחומה חבל בחמת פ' כ"ם לח מלחתי כלום חלא בשקומו פ"ק מלחתי כ' הבע"ם ומ וכתוים עשו לפס **סיוג** בעשה ו' מדבריהם שלא לפהותו (כ"ל כדי שיקיים מ"ע דתפביתו מהר) **ולא** שריכן לי' לכתחילה למיכל ולא ליהנות בו ולפעתי לדבר' חלו מרחז יבחכילה **לאו** דוקא ומ"מ לע"ד לא הועיל לפי שהבע"ם מפיק כל דבר כ"ח מהלכה **ולדבריו** לא היו לו להפקיע חלא הפני' לפיינו חני קולבייתא חלא ס"מ דס"ל ל"ם **לפילו** חמץ גמור היכו כלל ל"ה חלא מזכה לכתחילה שלא יהנה מפס **ויבערם** חבל פס לכלו על ס"ם כדקי"ל הקדם שוה ונה שחללו על ס"ם ומחלל חפ"ה יכולה לחללו על ס"ם כדקי"ל הקדם שוה ונה שחללו על ס"ם ומחלל חפ"ה כ"ז שלא מילל ל"מ דבשעת קדו' לאו מידי יהיב לה עב"ל ול"ע (ג) דמה ענין פ"ח להקדם לבתחלה מחויב לפדותו בשויו כמוכחל מפ' עוכין כ"ע ופ"ח **מלוחו** בשה כל דהוה ותימ' שהיו מזכיר (ג) כלל הקונ' דבכיהות ותולם מ"מ מבלעדי הרחי מהקדם ים לדחוק שהמכו לפשוק דלא כעולא על הפיני' **דקדו'** מדלחמרה בעקומת המשמע לכל"י ניחח והטעם כתו' כי"ש לך זה חפשר **למיתת** הב"י בדעת הרמ' להמיים כולם מקוים להמוכר פ"ח מי ומ"ם לחקוב **למכרו** וי"ל שב"ז שלא פדאתו הוי ה"ה ולא מידי יהיב לה חבל להפוקים כהרח"ם לחקוב לחיכם מלא ק' כתחלה מוכר למכרו ע"מ פ"פדנו הלוקח ל"ע ובהמ' כמי עי' קעיף ע' ותולם למה שכ' **הה"מ** ק"ק משמע מדלא מחלקו בין הח"ה **והיה** לו הוח ס"ם העפר לחכר שריפה למוקדשה לחייבי בשהקדשה בח"ה ידעה ל"ב מפ"ח כמי ל"ק חבל לע"ד ח"ב מב"ם היה להם לבתר דיודעת מוקדשת ועל תיבן זה שם תו' למוקמי המתכי' בדלא ידעה ק' לח"ב בבכורות לף י' דמקשה לכ"י כמי תקדם וכו' מה הקושי' הא בל"ז חייבי בדלא ידעה ס"מ דלא כיחא להם"ם למוקים בהכי והיינו מדחזינן בהקדם ומ"ם שמחלק בין בשוגג למזיד ומטעם שהשה יודעת ובח"ה שמא

לאפסוק מוכ היה לו בפעה זו כלכי הרמב"ם ולכל בחוכ לה מפעה לחיכה ולילך מתקדמת ומ"כ לם כתלכלו המעות בין הכתיכה לחיכה ל"ע ועי' ס"י ל"ז דין קטכה שכתקדמה שלא לדעת תביה ומוכ כתלכה גם ריש ס"י מ' גם ל"ע הכי ס"י ל"ז מביה הב"ם ס"ק י"ח בשם הכ"ן טעם למה שכתבו הלחם מפכע מפוס לזכי' הוא לו וכ' כמי לשם לא כתלכה לא הוה קדו' מפו' לשלו זכות גמור הוא ומ"מ מפכי הלוי והכה לף כי פיעת בע"ה כתלכה היא לחוכ מכה"פ מ"מ לחיכת שבדעתו י"ל מה (ע) דק' מה הולרך ללמוד היכך מכה מעבד כבעכי ולא מקדו' ממש דהייכו קדושי יעוד שהלחם לבעו כדלי' בפמ' הלבו' עבדים פ"ד וכילד מיעדה לם היה בעו גדול וכותן רשות לחבין הכי הלחם לומר לה בשכי ג' ה"ת מקוד' לבעי וילוש בין לת"ק ובין לכ"ע בר יהודה הלחם הוא שכתפ' ללה"ק מעות לשפוכות לקדו' כתבו והוא כמו שמקדם בת קטכה עם חומן המעות וכ"ש בא מקדשה בשכתת מחילת שעבודו שעליה ולגבי הלחם הוא כלולו לומר לה לחי וקבלי קדושיך ומה שתקבל יהא הלולו התקבלתי ע"כ"פ הלחם כשכר ולא הבן ודבף י"ע לומד דין קדו ס"י מיעוד לעכין לחיכות לחי וה"ה דיכ ללמוד דין הילך מכה והתקדשי לפי ומה שקודם הבן קט החת חבין היינו משום שחבים לף התלכה בחיכתה חלף להחדון חו לבבו ולבע"ה כיחת דלולו ביעוד מלילך הלמ' כשו' הבן וללמד מן הבריי' מדעתו הלמ' שם לו יעדה לו בלא לעתו ובוד כתלכה לחיכה מקוד' ולולו בעבד שכק הלמ' פ"ה ול"ל לעת העבד שלכות הוא לו וביולכו המפרשים דמ"מ בעל כרחו לף מבואר עכ"פ שבלולו בתר מעשה כמי די ו"ל ללמכי מדמיכו לע"כ כדי להשוותו לף בזה לף ל"כ פשיעה ק' ומה חט הלחם לגבי בן לילך לעתו תחילה לקדו' יעוד ולקדו' פשוטי' לפי' בלחם ניעת דיכי לגי ויש מדהיתה לעשה שלחי ועי' ס"י ל"ה קעיף ל' בדין חב שקיל' לבבו ולח"כ כתלכה הבן ולהרשב"ם לשם ע"כ לקדו' יעוד גרועים לו לגמ' ק"ל כמשעות הלמ' ודוק : ס"ק הגר"ם ותוכה בגוף המשכון כי ג"ם ולכאורי כלשה וכו' כן כ' כמי הביע' לחת כבע לחת כ"כ כו' י"א לותה לפילו שזכי לה בעשכון מכה שלחת לה זכה בו לשעבוד מכה וקבתה לותו לין כשן משכון להה לא מעי וכו' וע"ש וח"כ יש לתמוה על הלמ"ח ז"ל שלשם כשר"י ולף הב"י קימן ך"ח מביאו בשם ולוכי הכ"י לייכי בלופן זה שכתן לה משכון בשעבוד לפיותוקי שלא יהא לה פרעון לולא מזה ולולא תוכל לחבעו בפרעון זולת לולא שהוכה בגוף המשכון בדיכר בעין לפותיקי שבשמ"מ פ' כ"ז ע"ש בעור קעיף י"ג וב"י שם לכי בשם הלח"ם לע"ג לחלוקי בזוזי מ"מ לא חסיב לפי כיון שהמלוה מ"י לחבוע בחעון ממקום לחר שמוב כקבו בידו לפי' בלא מעכשיו לבלופן זה ליכא למימר בעשה לחת לחוכ וזה לחיב שלך ולא לא כפרש בשיטס ע"ל בשם' מ"ב בלופן שלף המלוה מ"י לשלם בזוזי לפי ש

נמצי קידו להמ מעשה זה ליכס מלים מעשה לפי זה וגם מחוסר הלימה למקום שמוו וס, אם תגיע למס מ"מ מקודי מעשה שבעשו ס"פ מכ"ם הכתי דמס"ק היו ס"פ חלק שלח קמכה דעתה למה לח תתקדם מעשה שמכה . ובמו, אם משמע לולח הקוסי, מבכוו, היו מודים ולולוח דמקתפיכת מבגודו לסכ"ן ז"ל היתי חומר לכס"י כמי כהכמ, ס"ל דאם לח חזכה קודם הטומע מקודי, מכאן ולהבא לפי, לכ"י ומה שפיכ, לריך טומע וכיון שלח שמחום תחילה ל"מ כ"ל אם חזכה בה ומוכרח לפרש הכי משום דלימי דלמוך מחשין ומשום מחשין הכי דע"כ בעובדא לא כשבא המעשה לפניהם כבר שמחוהו וחזו לשוו מחשין מה ל"ם למוך כ"י ולי לכ"מ דהתם מקודי למיכר שחזכה ואמר כ"י ל"ם דלימת לשל בהעובדא מה דהוי, הוי לכבי פ, דלימי שחזכה ואמר כ"י ל"ם מקודם ואם שמכו ס"מ כיון שחזכה תוספת כמי אין בחים כ"כ שפכי הקטו משמין אם הניכ למוכח דעל למפרע הכין דמי על מכאן ולהבא מה שיך ליפלג לי דעתה על הניכ מה בבך שלמו הכין דעתה על הניכ אם היא חומרת שמכולה בהנייכ מה בבך שבשע, קידו לא כי דעתה עלי אם דעתו לקדם, בהכל ואם היא מכולה והניכ ס"פ למה לא תתקדם מעכשיו שלח ס"מ דלכבון למפרע מקודי ובפיכ מקדים ומתכלים כלומר אם שמאומה אזי מקודמת למפרע, וכו' ע"פ עכ"פ אין קם יכה מוכרחת מכ"י ואו לכבי כיבב"ם ויותר מתפרש, דם"י ואו ע"ל הכמ, ממה שחסק עלמו בשם הב"ח לפרש הכמ, ע"ד דם"י ואו, אם הקדמה על הרשב"ם וכי לפשר"ם ז"ל אם שלח בחל בין שבשחת לשחר לבע עליה בזכות מעיקר, לק"מ כי מודה המחכי"ק דלפעמי"ק יש בק"ק כמי חומר לחלה ואולד קפק ממזר כגון בק"דד ומכ"ם קפק בע"י בו"ד ולהכי לא שם המחכי"ק לבו לייבב דבכי הכמ, אלו שהביא שם בעלמו קה כ"ו ע"ב ז"ל ועוד הביא דבכי רביבו משה דג, ממזרים ים וכו' והפלינו בדברים ובלי ס, להלכה הב"ל כיון שהחווכח עמו ח"ו שמשם לק"מ עליו ומה שכ, חו הב"ם ול"ל קפק זה שלא ס"ם ג"כ לא דמי לק"ק ואיבו מבח, בשה דמי ולא מהיכי חווכח שהיבו דומה והייבו למחכי"ק עלמו חוכח פ"ל קפק בזה מל הכמ"ם שבעור שאם בשאת חלה וי"ל העשה לל"ל משום להם, עומד להתברר ולהתי, בל"ז ל"ל שהם קדו, ודאי דבבון הולך כשר כי הב"ם גם בלשה חפי, לריכן מבילים ומפלת לקובר כשבת חתו, פ, מובה קב ע, לאם לאו עדים מה לאפשר להם להעיד שאום שלא חפ"ם אובה ואין זה מקרי כלל עדים בלל אתחן והכא לאו העדים שבתקדשה בשעת זה וע"י ליקוח בתקדשה בפ"ע ולפ"ז אם כי, תו ובלשה לחייבי להעדי יודעים וכו' מיבו חווכח ומה שכתב תו ובלשה קב וכו' ל"ל העשה להוה מ"מ דקפיכ לי"ם למוך כ"י ולי לכ"מ דהתם חקוד, לחפרע מיד דבשע"ה לל"ם דלימת לשל בהעובדא מה דהוי, הוי לכבי פ, דלימי שחזכה ואמר כ"י ל"ם מקודם ואם שמכו ס"מ כיון שחזכה תוספת כמי אין בחים כ"כ שפכי ס"מ שפיכ הקטו משמין אם הניכ למוכח דעל למפרע הכין דמי על מכאן ולהבא מה שיך ליפלג לי דעתה על הניכ מה בבך שבשע, קידו לא כי דעתה עלי אם דעתו לקדם, בהכל ואם היא מכולה והניכ ס"פ למה לא תתקדם מעכשיו שלח ס"מ דלכבון למפרע מקודי ובפיכ מקדים ומתכלים כלומר אם שמאומה אזי מקודמת למפרע, וכו' ע"פ עכ"פ אין קם יכה מוכרחת מכ"י ואו לכבי כיבב"ם ויותר מתפרש, דם"י ואו ע"ל הכמ, ממה שחסק עלמו בשם הב"ח לפרש הכמ, ע"ד דם"י ואו, אם הקדמה על הרשב"ם וכי לפשר"ם ז"ל אם שלח בחל בין שבשחת לשחר לבע עליה בזכות מעיקר, לק"מ כי מודה המחכי"ק דלפעמי"ק יש בק"ק כמי חומר לחלה ואולד קפק ממזר כגון בק"דד ומכ"ם קפק בע"י בו"ד ולהכי לא שם המחכי"ק לבו לייבב דבכי הכמ, אלו שהביא שם בעלמו קה כ"ו ע"ב ז"ל ועוד הביא דבכי רביבו משה דג, ממזרים ים וכו' והפלינו בדברים ובלי ס, להלכה הב"ל כיון שהחווכח עמו ח"ו שמשם לק"מ עליו ומה שכ, חו הב"ם ול"ל קפק זה שלא ס"ם ג"כ לא דמי לק"ק ואיבו מבח, בשה דמי ולא מהיכי חווכח שהיבו דומה והייבו למחכי"ק עלמו חוכח פ"ל קפק בזה מל הכמ"ם שבעור שאם בשאת חלה וי"ל העשה לל"ל משום להם, עומד להתברר ולהתי, בל"ז ל"ל שהם קדו, ודאי דבבון הולך כשר כי הב"ם גם בלשה חפי, לריכן מבילים ומפלת לקובר כשבת חתו, פ, מובה קב ע, לאם לאו עדים מה לאפשר להם להעיד שאום שלא חפ"ם אובה ואין זה מקרי כלל עדים בלל אתחן והכא לאו העדים שבתקדשה בשעת זה וע"י ליקוח בתקדשה בפ"ע ולפ"ז אם כי, תו ובלשה לחייבי להעדי יודעים וכו' מיבו חווכח ומה שכתב תו ובלשה קב וכו' ל"ל העשה להוה מ"מ דקפיכ לי"ם למוך כ"י ולי לכ"מ דהתם חקוד, לחפרע מיד דבשע"ה לל"ם דלימת לשל בהעובדא מה דהוי, הוי לכבי פ, דלימי שחזכה ואמר כ"י ל"ם מקודם ואם שמכו ס"מ כיון שחזכה תוספת כמי אין בחים כ"כ שפכי הקטו משמין אם הניכ למוכח דעל למפרע הכין דמי על מכאן ולהבא מה שיך ליפלג לי דעתה על הניכ מה בבך שבשע, קידו לא כי דעתה עלי אם דעתו לקדם, בהכל ואם היא מכולה והניכ ס"פ למה לא תתקדם מעכשיו שלח ס"מ דלכבון למפרע מקודי ובפיכ מקדים ומתכלים כלומר אם שמאומה אזי מקודמת למפרע, וכו' ע"פ עכ"פ אין קם יכה מוכרחת מכ"י ואו לכבי כיבב"ם ויותר מתפרש, דם"י ואו ע"ל הכמ, ממה שחסק עלמו בשם הב"ח לפרש הכמ, ע"ד דם"י ואו, אם הקדמה על הרשב"ם וכי לפשר"ם ז"ל אם שלח בחל בין שבשחת לשחר לבע עליה בזכות מעיקר, לק"מ כי מודה המחכי"ק דלפעמי"ק יש בק"ק כמי חומר לחלה ואולד קפק ממזר כגון בק"דד ומכ"ם קפק בע"י בו"ד ולהכי לא שם המחכי"ק לבו לייבב דבכי הכמ, אלו שהביא שם בעלמו קה כ"ו ע"ב ז"ל ועוד הביא דבכי רביבו משה דג, ממזרים ים וכו' והפלינו בדברים ובלי ס, להלכה הב"ל כיון שהחווכח עמו ח"ו שמשם לק"מ עליו ומה שכ, חו הב"ם ול"ל קפק זה שלא ס"ם ג"כ לא דמי לק"ק ואיבו מבח, בשה דמי ולא מהיכי חווכח שהיבו דומה והייבו למחכי"ק עלמו חוכח פ"ל קפק בזה מל הכמ"ם שבעור שאם בשאת חלה וי"ל העשה לל"ל משום להם, עומד להתברר ולהתי, בל"ז ל"ל שהם קדו, ודאי דבבון הולך כשר כי הב"ם גם בלשה חפי, לריכן מבילים ומפלת לקובר כשבת חתו, פ, מובה קב ע, לאם לאו עדים מה לאפשר להם להעיד שאום שלא חפ"ם אובה ואין זה מקרי כלל עדים בלל אתחן והכא לאו העדים שבתקדשה בשעת זה וע"י ליקוח בתקדשה בפ"ע ולפ"ז אם כי,

שליח דהא החב יוכר הגון לשלוח מקנתם ויותר זכוי לו ליטע לחם מזכות הבת
להחב דיותר׳מחויב ליטע ומה שמחויב החב להשיח נמו ופף כ׳ רש״י ז״ל הכי דייק
שכ׳ על הא למר כד בימי חע״כ שמעגו ומזה דייק הרמ״ם דבשמעגו שכתרלה
החב חייבין לקדושי נמו ופתמע נמל מחמע מחתיכהו דה״ה דכשמעגו נרלוי
הגן למהכי לך הים״ם ז״ל מתקן לשונו על דעת הרמ״ם וכי והכה מה שפירש״י
חע״כ שמעגו אין הפי׳ חע״כ שמעגו שכתרלה החב נקדוי דחע״כ הי׳ לו לפרש
חע״כ שמעגו שכתרלה ועוד שמחע לייני ההוח עובדע שכתרלה הגן דחע״ה
הי׳ מוחה נדבר חלח שחין מועיל רלוי דגן לגבי חב שהרי אין נידו לקדש לו
חלח דיש למיחש שמח כתרלה בעשיה זו שחציו כעשה לו שליח ע״ז מציד לח״ח
ל הא דבר ובמיחל שמח כתרלה החב חלח״כ כתרלה להדיח חמ״כ ומז זכות הי׳
לו וחל למפרע ה״כ גבי גן ל״ח שמח כתרלה בענין זה שיהי׳ קדוי כגון חרלוי
חע״כ שמעגו שעשחו שליח בפ׳ וה״ה חרלוי קמי׳ להוח כמי שליח חבל בנחו
משיעח שמח שמעגו שכתרלה הוי מקודי וכמו שפי׳ הרמ״ם ז״ל בע״ל ומה שכ׳
משחמע חייבי שכתרלה הגן לע״ד ליכו קונב כלל הל׳ שמח כתרלה הגן לח
חמרינן ונם מהר״ן ים להוכיח הלח חייבי דהכי חילמח חמר לח חביה לחי ולפירושו מה ק׳ הח
שליח סוי׳ ה״ה כמי ליכח נהנח דילמח חמר לח חביה לחי ולפירושו מה ק׳ הח
המקנינן ודילמח י״ל לך משום דחזינן שכתרלה חלח ס״מ כנ״ל ולע״ד הרמ״ם
בעלמו מוכח להעיבדע הוי שבחק הגן כדיך הגן ההגון שליכו מעיז ועי״ז דן
דנינח לליכח למיחש שבחיקה היח רלוי ומשום דדייק ונקיב והשחיקה משום
כפיפח ובקרה זו כמי הגוכה לחלק בין שחיקות החב לגבן חלח דרמ״י ז״ל מוכרח
לחילוקו מפני דרו״ם נכל ענין חמרו חיישינן ואפילו החב ליכו כאן כדלי בהרי״ן
ועם כל דברי הי״ם ז״ל לח זביתי להבין מה שמחלקים בין רלוי החב לרלוי נחן כמה
שהגן ליכו דיד החב לקדם לו חשם להח החב כמי ליכו דיד נחו שחתקדם להפקיע
עלמה מדשות נלחי שליחתי ובפרע להרמ״ם שקיבל דין לחומר לדם לפי שלישות
ועכ״ז לח מלחתי לבי לפקפק נדברי רביכו הרמ״ם ז״ל לוולח שמלחתי נמ״ש כי נל״ז
ופירש״י כו׳ חע״כ שמעגו נרלוה מחוך דבריו שם שמעגו שכתרלה מקודשת
ולכאורה ודפי הכי חשמע מלשמר רביכו חפילו למ״ד מוסרין לין מוסרין
לבשה לחכו הל שם כחרלה לבקוף כחרלה וכו׳ וח״כ הכי שליי
דהב חלל נחו וח״כ חלל נכו שהבבר חלוי שהחב חמקנין
בכשוחיהן כל זמן שבשעגו לבקף שכתרלו מוסרין להם שהבבר קנוב שכתרלו
בפ׳ מחחילה עכ״ל והח״כ כי לבשעתי פי׳ ד״ע קעיף ה׳ דבחיבם
דעלמח שליג על הציעור ללל מהכי לרלוי לחכר הקדוי שם לל שיחמר הרי לח
מקודי לי בחה שבחן פלוני מ״מ הכל נהב קובר לשכי שבשעה שהוליח מדיוק
להכי חבל מה שמבים לפרש נכוכה זו הייכו ע״פ הרמ״ם שהולים חדיוק
שבשה דומי׳ דקיפח לעיקר החידם נחה לח״מ להרחבון וע״ז קשה לבכי דס״ל
לליה הייכו לנוך המחלה מ״מ לין ס״ל דמקוד׳ להרחבון דהח חייבי נבהבינה
טעמח דבבינה ללל שביר לכר״ום מכ״ם שחולק דרלוי הגן לגבי החב לל״מ
ולפי׳ מעיקר ולפי׳ לפתימות הפ״ע נפי׳ ל״ז כהרמ׳ לבשעה מכי׳ דרלוי נפעי
קדוי מכי ללל לחל מיישינן לשחמ וס״ה דרלוי הגן מעיקר דשכי מ״מ לפעה
הרמ״ם הכ״ל דשחלק נרלוי דשכר מעשה בין רלוי הגן לרלוי החב ל״ל כמי
דלף דרלוי החב נפעה קדוי מכי חבל רלוי הגן לפי׳ מעיקר כמי ל״מ ללל
נרלוי שליחו ומה דשקשה ודילמח דרלוי לף דכבר שכר לפיכו למ״ד וכו׳
שמח כתרלה הגן ל״ל דהייכו לפעה הרמ״ם משום דשיכו כתרלה לל מועיל
הל תיכח לפי׳ הרמ״ם דדילמח דרלוי שביר מוכח משכ״ח לפי׳ הרמב״ן שבהרמ״ם
דהייכו פי׳ הרמ״ם דדילמח דרלוי החב קמח בן שרולה להיות שלוחו דזה ודלי
שליחות גמור לפיושם לל מוכח דיכח דהרמ״ם לפיטתי׳ ולכן כשהביח הרמ״ם
פי׳ זה הסיב עליו לף שולחי לדיכח מודה כלי שיכח דיכו שהולית מקום׳
זו מוכרח ולזה כיון הב״י וכי׳ ים נדברי רביכו קלר שיכח שיים לו לנחר שהרמ״ם
חולק עליו והיים״ם ופ״ם תפשו שמודה לדיכח ולע״ד כ״ל כיון שהמור העתיק
מקודם דין הרמ״ם דרלוי הגן לחר משעה ל״מ ומעיקר, מהכי וזה לפעה
הרמ״ם לולח שהולית הכי מקום׳ הגמ׳ כלעיל לל פי׳ מחלק נהכי ולפי׳
סרמ״ם ליכו מוכרח ולדבבח כמו דפשעה לי׳ דגן שהכי נעיכן רלוי לבקוף
כן ״ל דשהכי נרלוי למעיקר׳ לכן היים לו לנחר להרמ״ם עכ״פ חולק על פירושו
ולכן כי נפה יש מי שהומר דין הל׳ מפעמי הכ״ל ודין הב׳ לף לדיעת חולק
על הרמ״ה לדיכח משום הקיפח דמשיים חבל נחיכח מחדיכח קבקיע הר׳ דעז
חולק היים״ם כלפי׳ נח״מ ותו כיון לפי׳ הרמ״ם ליכו מוכרח להדיח נגמ׳
וק״ל · ס״ט והביכה יפה כי הב״ם כלומר וכו׳ נתו׳ שם ופ״י למה רומז
לע׳ נתו׳ דשלו נתו׳ ״ל הפי׳ פשוט דס״ל כהי דשמעה וכוכה לפכי מ״מ הפלים
לף כיון לקדשה חלח לחשלח ולח תפח עכ״פ מקוד׳ לפשכי קמ״ל מדיוק
לפשכי חבל מה שמבים לפרש נכוכה זו הייכו ע״פ הרמ״ם שהולית מדיוק
המשכה דומי׳ דקיפח לעיקר החידם נחה לח״מ להרחבון וע״ז קשה לכהי דס״ל
לליה הייכו לנוך המחלה מ״מ לין ס״ל דמקוד׳ להרחבון דהח חייבי נבהבינה
והכי הייכו עכ״פ להרחבון ומיכרח לפירושו הו כ׳ והיח נחמכת לומר הח
סי׳ ל״ז נח״מ שלי הכי לח מקוד׳ הוח כי הכהוג ומיכה נחמכת חבל שכתבר הכח
הבינה חבילה ועפ״ז החליט ס״ק כ״ג שכחמכת לומר חלח הבינה ולף שכתבר
שלי הכי לח מקוד׳ הוח כי הכהוג ומיכה נחמכת חבל שכתבר הכח

ליפכח לדוקא אלו הטעם משום קנס שייך להמיין ע"ש ולפ"ז אם מדיבח חו ק' לדברי הס"מ שמכו על משמעות קושי' ל' להר"ן ל"ב מכ"ל להרמ"ך ז"ל שיכי שנשמו כע"מ דשרי שהרי הר"ן הולין זה מביב דברי חו' מדהוקשה להס כל הנשים והוכרחו לקבועם לפס ליתא שנתקדשו לפ"ז היו מוזהרת ומתקדש' וע"ז כ' הר"ן ולפ"ז מוחר המשלה לקדם לפה שכל הקדושת נתקדשו וכ"ל לפס ע"י מעשה דילהו כלומנת על עלמן משמע כלומנת כיי על לאחרים ל"ב למה דמקשו להטעם משום קנס והקושי' מעיקרי ליתא מכ"ל דע"י כפילות קדושת סותר המשלה דילמא כמו דפשיטא להר"ן מודה לף בשמיטת הקדושי כלומנת מ"מ לטעם קנס כשהר בשיקולו כן י"ל לף לאר שנשלא למשעי קושי"בי' דיותר ים להלוזן הע"ה לפ המעם משום קנס שפיר י"ל שהולילי כמ"ל מדמשמע מתוקפת לאילו למה שנבנו דמדיבח לקור מ"מ כשנשלו הותר מכ"ם למה דמקרו משום קנס אבל למשמעות קיבית ל' ל"ע וים לדחוק מלא מזר הר"ן לנשר למה דמקיק כשהתם מה שבי תחילה ולכ"ז וכו' משמע דקודר לף לטעם קנס אלו נשלו הותר והטעם לפסר דנשלו ל"ם למקנסי ולומר לו דלמא תקדם לחות מקודשת לך דל"כ אחם מולילי לטי על הנשלות משל"כ בלמנת דילהו לף שכשלות מ"מ מטעם קנס לקור ודברי סרין ז"ל מ"מ ל"ע : הג"ה וי"א דזה ע' מ"מ והסכימו על ידו הע"ז וב"ם ולע"ד הדין עם הרמ"א ז"ל שברי התו' נקטו בדבריהם תחילה הטעם לחזק, ליכה מזקק דלילמא לף תחלה הלשה והטעם הדוב כתבו לו עוד משמע לטעם ל' לבד מפיק הר"ן בקופו כי לפיכך כלשה כתהו, וכי שלין חומרי מזקהלשה שמה שבידו הרי שעיקר מיכמו על שליכה מזקה מבלעדי הדוב וכן דבין שלחרי שמוכח לעיקר הדילמיו לשל קנס מכיילכו לחדש מזקה גדושה כזלת ז בשביל שחזק, שהשלים משחדל לעשות שלימותו כחמלה לשלה והשה ומקרא מלא חולי לף חלשה הלשה וכו' ולולא לחלשפיכל מבבודו להריב"ם היתי חומר ליפכח ע"כ לף קבור הרמב"ן דמדיבח לקור מלא בלשה שהם לבל בפנוי"לף מזקה הלשות השלים לף יחלא מכל הנשים דחלשה לחלה בבל דהוה דע"י הרמב"ן חודה שלין זה מזקה(בוד מלחתי בע"ל פ"ד מהי בכוחות דבריס הללו ונכנתי בס) ומה שכ' הח"מ ולפיכו לקולא וכו' זה לאו מידי הוא כלבוב דהר"ן שלין זה רלים מלא מזקה ז שלים עושה מה שבידו ובגילוין בידו לגרש בע"כ (ועי' פ' קע"ו) וכ"ם נפי לדין כאן שום מזקה מ"מ יקור בקדושתים עכ"ם מכח פ' לילמא כחלשה הפלוגי' וכ"ם נעמיד הפלוגי' עכ מזקה פנוי' לין מזקתה מועלת לקדושתים כדבי הרמב"ן (ועי' חפו הגחון כ"ב פי' מלק י"ל קימן ו' כולה בבולל לעני להזק הכבין בשויל לבהמה וע"ם ולע"ד בברת הרמב"ן הייכו מפני שהכח החזק פנוי' עיקרא יותר הכרחית להלחות שחכשל לעשות והיל בעלת בחיבה ולפשר מלו היתה לפיכו לף היתה הפלשה כלל לדון מכח מזקה זו להכי לחיכין שלין מזקה של קדושת מועלת מכל"כ בעביכי מזקה שליכם בעלי בחיבה ולית להו סוס כפקוחא בחזקה זו) זהליכו לחלו הקידושת מלד עלמותם לין להם מזקת חיבה ולפי הרמב"ן ע"כ שדוקא מ"ם ללא לילתי ע"י החזקה דשליכ וכו' דמה לה בהכי היל לחלה שלין לחרת בחקדם, לו הול דברי, מלל"כ החזק היתר להדי לילתי לגבי לים הלזה ע"י החזקה דודלי לחת בחקדם, לו וכלשר בקדושת לחל למקבת החו' וחכ"ן שלין כלן חזקה מה"ת לחום להקדושת חסס בחזקת היתר לשים הלזה בחזקת ללא לילתי לחלה כלל : סטי"ן לף הוחזק ע' ב"ם כי בל"ל דהל כתבו לפיכו לחר הרי לת מקיל לי לם לף הביכו יפה לחרי דמקור להמלה לי זה ל"ע דלפילמה שבלעיל שבלחרת לומ"שלא הביבה מ"מ מה"ת דמסוס זה מקודשת להמלה הל הסבים חזר בו ולא קידשה חלא לעלמו:

סימן לו ס"ה לשם נעשית שלים כו' קיס לן בשה"מ סימן רמ"ג לין לדם יוכל לזכות ע"י לשתו לאחר וחוח מקוניל לכבית ול"ב יבשה דה"ה לין לאבת לים יכולה להיות ס"ק לחבירתה לקבל קידו' מצעלה ולף דהכל ק"ל לבעשה שלים ולפי' במקום שבעשה לה לרה מ"מ שי דבידון זה לין חזקה למשלחה וילה יד בעלה וכמלי לין הכסף יולל מרשותו משל"כ הכל דל"ל מנו דזכי לבשה זכיה כמי לחבירתה וכלשלק בשה"מ ותו דהכל לך היל לירוקה ודין דשה"מ הכ"ל לינו חלא בבשותה ומ"מ מדשתמו הסוסקים בשהפקתי חולי לוקל בחזקה שלא מדעת הקונם הול לליכו יכול לבל בבשים שליה לקבלה עדיף וזה ל"ע כי לא מצחבר לפ"ל לחלק דמ"מ לבביכן לבל לזכי ולין חזקה בשה ללא בפיק מרשותי : ס"ו יש מי שלומר וכו' בהביבת כ"י מיכן שלה ב' ליתא לחל בשה שדוך עם בתו הקטנה ובעו העדים ושחמו שבר שהיה כתוב בו הכבי מלרש בתי לבשר יולב ודן שלין כלן בית מיחום שבי מלרש לינו כובל חלא על הלים המוקדם לו שלומו ולא על הבי הקטנה ועי' תשו' הרלי"ם בבור ק"ם מ"ו וכ' שכן דרך העולם לקרוא משולבת לרוקה חו כי ולולי חלשר לפרש חלו המלות דרך רשות ובלשר חולי המשולך עשה לחבי המשולבת שלים ולם כן הכי היה שלים לחתן ולבתו לחכי שהוא קטנה ולו יזייך הבני מלרש גם זה כוי ציים בשמע מכי הם חלו בשלה שהשם עשה שלים לחב ביקדם לו בתו הקטנה מקודשת ולי לפשר הם בל"ל בהס"ם בל"ב לשר בקף ב' לין שלים יכול לקנות לעלמו לפי שהשם בלומו לפי שהשם שהוכרה למכרו והטעם לפין לשם מקנה לעלמו לפין המכר חלא הולחה מכבות לבשות וזה לא ילא מבשותו שהוא בשקום הבעלים וה"ב לין יהא שלים דהייכו בשקום המקדם ויקנה לו בתו הקטנה הרי לין בקף הקדו' יולחים מבשותו שהוא בשקום המשלה וע"ב ל"ע הכא חלא שהחב יוכל להיות הו שלים הולכה לבתו הגדונה הו ב"ק חבי ב"ח בבל בתו הקטנה שלים המקדי לתחבת בב"י ל"ח סי' בם"ע כי בשם הס"מ בבל בפת עלמו לא שלין שלים קונה ומקנה וכ"ע : סי"א יש מי שלומר כי הס"מ לשם נשלת בלא בע ל"ת והוא מכח קושית הב"ם וכדכי כמו שיתבאר בסי' שמ"ז ולע"ד מדכלל העיטור בחלוייהו חד ליפכח לכריכה בע הן בשמלה

קבלוכות וקבלה והן לף שלה משמע לכמו שקבלה הקבלוכי' למדיבח מלריך בע מדי"ל בהה כע"מ לחיישין שמא כחלה כן כמי לף בלא שלה משמע לשמע כחלה כמי מדיבח ול"ל להעיטור בשיטת הרי"ף ימ"לף בחלה לף"ב כמי לא מבני ולכן לף בקבלה הבע לף מחומלת דזה ולפי לינו שבשי סי' ד"ע קעיף ה' הבאתי בשמו לס"ל לפילו בחיבה לעלמת שקדם לחתר ול"ב הודיעו וכחלה למקור, ומב"ם לס"ל הכי בלא עם בתו מ' להעיטור עלמו בשמעת הגלוסים שבביל הרי"ף שפוסקים ככו"ם לחיישין חלא שהח"מ כי שהש"ע כי לף לחומלת ומ"מ ל"ע שהכי בשיטן ל"ז משמע לעת הש"ע לשפילו לחומכ, ל"ל בע ומייכו טעמת דב"ם לכייל מייב החי"ם ולע"ל כלשה שש"ל להעיטור וש"ע לים לחלק בין בת במעשה לחבא לחכוולייהו שייכו ליחתא בכ"ל כיחא לה וגם לכבו של חב לשתחל בזיוג בתו לפילו גדולה משלים בבי בן לף לדכבו של חב מ"מ לף בכ"ל כיחא לו וכן בחב בקדושי קטנה לף לבכ"ל כיחא לו מ"מ לין לכבה בכך חולפף עבדה שנתקדשה בלא לעתו לכן הכא חייישין שבי שמע כחלה לף ע' כי' ל"ז בהלים שמצחי מלף ס"ל ופ"ע :

סימן לז ס"א החב מקדש ע' בסר בע בסוע סימן ק"ך ס' ס"ק ד"ב מדין זכות לב המומר בקדושי בתו הקטנה ולם קיבל קדושים בילדות ובמומר לם יוכל לקבל בעה : **ואם** היתה בת ג' ויום לחד ולם מכרה בלילה הסייך לאותו יום לחד ע' בפ"ך מה"מ כיש סימן ל"ם הב"ה י"ע וכו' בנפל ע' ב"ם ומה שכתוב ומסבר כם"י ס"ל לי לפסר לל"כ מחי קיבל הקדו' וע' סימן מ' ועיקרן של דבריס ע' בחלוקי המב"ן וכ"ן וס"כ : ס"ב בנרה הבת ולם קיבל החב קדושים והיתה יושבת על י"ב ובתר עשרים בחגלה בסיה לילוכית גמורה ס"ז ס' מקודי כמבואר סי' ק"ם בעי"י וכן בשרים בקידם : ס"ה ע' ב"י מ' בשרת הרמ"ה בתה שכי לליה שלכתה כותי לכב בחיבה מכחשתו ע"ם שפיכם קושים הגמ' כי עביד בהכחשתו עביד שפיה יולו להס ובזה מקיק לקובר ללה כליגו חלא במכחשתו ובזה ליפסק כרבי חבב בחיבה מכחשתו מולה בב לשמואל ותימל לל"כ מה מתוכן מקולם הבריתות לידי ולידי כשמואל ומלא במכחשתו ומלא בל"מ הל ל"כ לדבבה תכוויכו כבב לשלו בשמואל לפי' במכחשתו מיי"הב"ם מי' ע"ם גירסות · חו' ללא בשבע מעובדת לא ע"ם וכ' וכיון לליפסי כבב ס"מ לפליגי לבב לא ידעינן לי במכחשתו לוקא ובל"מ מולה בב לשמואל לו ליפכח בל"מ ובמכחשתו מולה שמואל בבב ומס, לזכיכן למומכת וגם זה ליכו מפיק להס מדתי' לידי ולידי כשמואל מוכיח לפלוגתם לוק' בחיבה מכחשתו וככ"ל וגם מלל עלמותו מיל להשעינן דכ"ום פליגי ולא מב מלב וכו' וזה מזינן מהמקבה והלכה ל מוילה ס"מ דבל"מ פליגי כי היכי ללא תיקשי הבריי שלמתם הכי בוגרת ל מכיכו עליה לשמואל וס"מ למולה במכחשתו ומוקים לם בהכי ולבב לא חיישינן עם הבריי דקתני מוסשין פליגו עליי בבב תכח ופליג וה"ע דגמ' למוקי לידי ולידי כשמואל לגיכם הרמ"ה להב"ם ולא מוקי לידי ולידי כבב להלכתא כותיה וכמן במכחשתו לל"כ תיקשו עליי בבי' דהכי היל בוגרת לפכיכו ול"ע : ס"ז הג"ה ואין מילק בין בעבה לקטנה כ"ן ובהר"ן מבואר דדוקא קדו' כסף מקבים שים ללמוד מן מימי דל"י בב יולא מבל קדו' שטר כי לבבל בשטר לא למדכו ומדמה כסף דקטנה לבמיכות בכב המוטר עליה זה לף בשטר שהכיה בב' לין עבדות לם לממו מן לבבל לף בקבלה בעבדות הבב

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ. והארץ היתה תוהו ובוהו וחשך על פני תהום ורוח אלקים מרחפת על פני המים. ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור. וירא אלקים את האור כי טוב ויבדל אלקים בין האור ובין החשך. ויקרא אלקים לאור יום ולחשך קרא לילה. ויהי ערב ויהי בקר יום אחד. ויאמר אלקים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים. ויעש אלקים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן. ויקרא אלקים לרקיע שמים ויהי ערב ויהי בקר יום שני. ויאמר אלקים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה ויהי כן. ויקרא אלקים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים וירא אלקים כי טוב. ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ פרי עשה פרי אשר זרעו בו למינהו וירא אלקים כי טוב. ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי. ויאמר אלקים יהי מארת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והיו לאתת ולמועדים ולימים ושנים. והיו למאורות ברקיע השמים להאיר על הארץ ויהי כן. ויעש אלקים את שני המאורות הגדלים את המאור הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים. ויתן אותם אלקים ברקיע השמים להאיר על הארץ. ולמשל ביום ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החשך. וירא אלקים כי טוב. ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי. ויאמר אלקים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים. ויברא אלקים את התנינם הגדלים ואת כל נפש החיה הרומשת אשר שרצו המים למינהם ואת כל עוף כנף למינהו וירא אלקים כי טוב. ויברך אותם אלקים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ. ויהי ערב ויהי בקר יום חמישי. ויאמר אלקים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה ויהי כן. ויעש אלקים את חיתו ארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינהו וירא אלקים כי טוב. ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרומש על הארץ. ויברא אלקים את האדם בצלמו בצלם אלקים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם. ויברך אתם אלקים ויאמר להם אלקים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרומשת על הארץ. ויאמר אלקים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה. ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה ויהי כן. וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי. ויכלו השמים והארץ וכל צבאם. ויכל אלקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה. ויברך אלקים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלקים לעשות. אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יי אלקים ארץ ושמים. וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יי אלקים על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה. ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה. ויצר יי אלקים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה. ויטע יי אלקים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר. ויצמח יי אלקים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע. ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. שם האחד פישון הוא הסובב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב. וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם. ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש. ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההולך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת. ויקח יי אלקים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה. ויצו יי אלקים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל. ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות. ויאמר יי אלקים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו. ויצר יי אלקים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו. ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו. ויפל יי אלקים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה. ויבן יי אלקים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם. ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת. על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד. ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו.

והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה יי אלקים ויאמר אל האשה אף כי אמר אלקים לא תאכלו מכל עץ הגן. ותאמר האשה אל הנחש מפרי עץ הגן נאכל. ומפרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלקים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן תמותון. ויאמר הנחש אל האשה לא מות תמתון. כי ידע אלקים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלקים יודעי טוב ורע. ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה עמה ויאכל. ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירמם הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגרות. וישמעו את קול יי אלקים מתהלך בגן לרוח היום ויתחבא האדם ואשתו מפני יי אלקים בתוך עץ הגן. ויקרא יי אלקים אל האדם ויאמר אליו איכה. ויאמר את קולך שמעתי בגן ואירא כי עירם אנכי ואחבא. ויאמר מי הגיד לך כי עירם אתה המן העץ אשר צויתיך לבלתי אכל ממנו אכלת. ויאמר האדם האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ ואכל. ויאמר יי אלקים לאשה מה זאת עשית ותאמר האשה הנחש השיאני ואכל. ויאמר יי אלקים אל הנחש כי עשית זאת ארור אתה מכל הבהמה ומכל חית השדה על גחונך תלך ועפר תאכל כל ימי חייך. ואיבה אשית בינך ובין האשה ובין זרעך ובין זרעה הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב. אל האשה אמר הרבה ארבה עצבונך והרונך בעצב תלדי בנים ואל אישך תשוקתך והוא ימשל בך. ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך ותאכל מן העץ אשר צויתיך לאמר לא תאכל ממנו ארורה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה כל ימי חייך. וקוץ ודרדר תצמיח לך ואכלת את עשב השדה. בזעת אפיך תאכל לחם עד שובך אל האדמה כי ממנה לקחת כי עפר אתה ואל עפר תשוב. ויקרא האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל חי. ויעש יי אלקים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם. ויאמר יי אלקים הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעלם. וישלחהו יי אלקים מגן עדן לעבד את האדמה אשר לקח משם. ויגרש את האדם וישכן מקדם לגן עדן את הכרובים ואת להט החרב המתהפכת לשמר את דרך עץ החיים.

ואלה תולדות האדם הבל וקין. והבל היה רועה צאן וקין היה עובד אדמה. ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה ליי. והבל הביא גם הוא מבכרות צאנו ומחלבהן וישע יי אל הבל ואל מנחתו. ואל קין ואל מנחתו לא שעה. ויחר לקין מאד ויפלו פניו. ויאמר יי אל קין למה חרה לך ולמה נפלו פניך. הלא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רבץ ואליך תשוקתו ואתה תמשל בו. ויאמר קין אל הבל אחיו ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו. ויאמר יי אל קין איה הבל אחיך ויאמר לא ידעתי השמר אחי אנכי. ויאמר מה עשית קול דמי אחיך צעקים אלי מן האדמה. ועתה ארור אתה מן האדמה אשר פצתה את פיה לקחת את דמי אחיך מידך. כי תעבד את האדמה לא תוסף תת כחה לך נע ונד תהיה בארץ. ויאמר קין אל יי גדול עוני מנשוא. הן גרשת אתי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ והיה כל מצאי יהרגני. ויאמר לו יי לכן כל הרג קין שבעתים יקם ויתן יי לקין אות לבלתי הכות קין כל מצאו. ויצא קין מלפני יי וישב בארץ נוד קדמת עדן. ויהי קין ידע את אשתו ותהר ותלד את חנוך ויהי בונה עיר ויקרא שם העיר כשם בנו חנוך. ויולד לחנוך את עירד ועירד ילד את מחויאל ומחויאל ילד את מתושאל ומתושאל ילד את למך. ויקח לו למך שתי נשים שם האחת עדה ושם השנית צלה. ותלד עדה את יבל הוא היה אבי יושב אהל ומקנה. ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל תופש כנור ועוגב. וצלה גם הוא ילדה את תובל קין לוטש כל חרש נחשת וברזל ואחות תובל קין נעמה. ויאמר למך לנשיו עדה וצלה שמען קולי נשי למך האזנה אמרתי כי איש הרגתי לפצעי וילד לחבורתי. כי שבעתים יקם קין ולמך שבעים ושבעה. ויהי אדם עוד את אשתו ותלד בן ותקרא את שמו שת כי שת לי אלקים זרע אחר תחת את הבל כי הרגו קין. ולשת גם הוא ילד בן ויקרא את שמו אנוש אז הוחל לקרא בשם יי.

זה ספר תולדות אדם ביום ברא אלקים אדם בדמות אלקים עשה אתו. זכר ונקבה בראם ויברך אתם ויקרא את שמם אדם ביום הבראם. ויחי אדם שלשים ומאת שנה ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת. ויהי ימי אדם אחרי הולידו את שת שמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות. ויהי כל ימי אדם אשר חי תשע מאות שנה ושלשים שנה וימת. ויחי שת חמש שנים ומאת שנה ויולד את אנוש. ויחי שת אחרי הולידו את אנוש שבע שנים ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות. ויהי כל ימי שת שתים עשרה שנה ותשע מאות שנה וימת. ויחי אנוש תשעים שנה ויולד את קינן. ויחי אנוש אחרי הולידו את קינן חמש עשרה שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות. ויהי כל ימי אנוש חמש שנים ותשעים שנה וימת. ויחי קינן שבעים שנה ויולד את מהללאל. ויחי קינן אחרי הולידו את מהללאל ארבעים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות. ויהי כל ימי קינן עשר שנים ותשעים שנה וימת. ויחי מהללאל חמש ושישים שנה ויולד את ירד. ויחי מהללאל אחרי הולידו את ירד שלשים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות. ויהי כל ימי מהללאל חמש ותשעים שנה וימת. ויחי ירד שתים ושישים שנה ומאת שנה ויולד את חנוך. ויחי ירד אחרי הולידו את חנוך שמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות. ויהי כל ימי ירד תשע מאות שנה ושישים שנה וימת. ויחי חנוך חמש ושישים שנה ויולד את מתושלח. ויתהלך חנוך את האלקים אחרי הולידו את מתושלח שלש מאות שנה ויולד בנים ובנות. ויהי כל ימי חנוך חמש ושישים שנה ושלש מאות שנה. ויתהלך חנוך את האלקים ואיננו כי לקח אתו אלקים. ויחי מתושלח שבע ושמנים שנה ומאת שנה ויולד את למך. ויחי מתושלח אחרי הולידו את למך שתים ושמנים שנה ושבע מאות שנה ויולד בנים ובנות. ויהי כל ימי מתושלח תשע ושישים שנה ותשע מאות שנה וימת. ויחי למך שתים ושמנים שנה ומאת שנה ויולד בן. ויקרא את שמו נח לאמר זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו מן האדמה אשר אררה יי. ויחי למך אחרי הולידו את נח חמש ותשעים שנה וחמש מאות שנה ויולד בנים ובנות. ויהי כל ימי למך שבע ושבעים שנה ושבע מאות שנה וימת. ויהי נח בן חמש מאות שנה ויולד נח את שם את חם ואת יפת.

ויהי כי החל האדם לרוב על פני האדמה ובנות יולדו להם. ויראו בני האלקים את בנות האדם כי טבת הנה ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו. ויאמר יי לא ידון רוחי באדם לעלם בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה. הנפלים היו בארץ בימים ההם וגם אחרי כן אשר יבאו בני האלקים אל בנות האדם וילדו להם המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם. וירא יי כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבות לבו רק רע כל היום. וינחם יי כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו. ויאמר יי אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים כי נחמתי כי עשיתם. ונח מצא חן בעיני יי. אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו את האלקים התהלך נח. ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת. ותשחת הארץ לפני האלקים ותמלא הארץ חמס. וירא אלקים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ. ויאמר אלקים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ. עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר. וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה. צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה אותה. כי אני הנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר בארץ יגוע. והקימותי את בריתי אתך ובאת אל התבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך. ומכל החי מכל בשר שנים מכל תביא אל התבה להחיות אתך זכר ונקבה יהיו. מהעוף למינהו ומן הבהמה למינה מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות. ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלה. ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלקים כן עשה. ויאמר יי לנח בא אתה וכל ביתך אל התבה כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה. מכל הבהמה הטהורה תקח לך שבעה שבעה איש ואשתו והבהמה אשר לא טהורה הוא שנים איש ואשתו. גם מעוף השמים שבעה שבעה זכר ונקבה לחיות זרע על פני כל הארץ. כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה ומחיתי את כל היקום אשר עשיתי מעל פני האדמה. ויעש נח ככל אשר צוהו יי. ונח בן שש מאות שנה והמבול היה מים על הארץ. ויבא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו אל התבה מפני מי המבול. מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר אינה טהורה ומן העוף וכל אשר רומש על האדמה. שנים שנים באו אל נח אל התבה זכר ונקבה כאשר צוה אלקים את נח. ויהי לשבעת הימים ומי המבול היו על הארץ. בשנת שש מאות שנה לחיי נח בחדש השני בשבעה עשר יום לחדש ביום הזה נבקעו כל מעינות תהום רבה וארובות השמים נפתחו. ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה. בעצם היום הזה בא נח ושם וחם ויפת בני נח ואשת נח ושלש נשי בניו אתם אל התבה. הם והחיה למינה וכל הבהמה למינה וכל הרמש הרומש על הארץ למינהו וכל העוף למינהו כל צפור כל כנף. ויבאו אל נח אל התבה שנים שנים מכל הבשר אשר בו רוח חיים. והבאים זכר ונקבה מכל בשר באו כאשר צוה אתו אלקים ויסגר יי בעדו. ויהי המבול ארבעים יום על הארץ ויגדלו המים וישאו את התבה ותרם מעל הארץ. ויגברו המים וירבו מאד על הארץ והתבה תלך על פני המים. והמים גברו מאד מאד על הארץ ויכסו כל ההרים הגבהים אשר תחת כל השמים. חמש עשרה אמה מלמעלה גברו המים ויכסו ההרים. ויגוע כל בשר הרומש על הארץ בעוף ובבהמה ובחיה ובכל השרץ השרץ על הארץ וכל האדם. כל אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר בחרבה מתו. ויאחז המבול את הארץ מאה וחמשים יום. ויזכר אלקים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתבה ויעבר אלקים רוח על הארץ וישכו המים. ותסכרנה מעינות תהום וארובות השמים ויכלא הגשם מן השמים. וישובו המים מעל הארץ הלוך ושוב ויחסרו המים מקצה חמשים ומאת יום. ותנח התבה בחדש השביעי בשבעה עשר יום לחדש על הרי אררט. והמים היו הלוך וחסור עד החדש העשירי בעשירי באחד לחדש נראו ראשי ההרים. ויהי מקץ ארבעים יום ויפתח נח את חלון התבה אשר עשה. וישלח את העורב ויצא יצוא ושוב עד יבשת המים מעל הארץ. וישלח את היונה מאתו לראות את הקלו המים מעל פני האדמה. ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה ותשב אליו אל התבה כי מים על פני כל הארץ וישלח ידו ויקחה ויבא אתה אליו אל התבה. ויחל עוד שבעת ימים אחרים וישלח את היונה מן התבה. ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפיה וידע נח כי קלו המים מעל הארץ. ויחל עוד שבעת ימים אחרים וישלח את היונה ולא יספה שוב אליו עוד. ויהי בשנת שש מאות ואחת לחיי נח באחד לחדש חרבו המים מעל הארץ ויסר נח את מכסה התבה וירא והנה חרבו פני האדמה. ובחדש השני בשבעה ועשרים יום לחדש יבשה הארץ. וידבר אלקים אל נח לאמר. צא מן התבה אתה ואשתך ובניך ונשי בניך אתך. כל החיה אשר אתך מכל בשר בעוף ובבהמה ובכל הרמש הרומש על הארץ הוצא אתך ושרצו בארץ ופרו ורבו על הארץ. ויצא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו. כל החיה כל הרמש וכל העוף כל רומש על הארץ למשפחתיהם יצאו מן התבה. ויבן נח מזבח ליי ויקח מכל הבהמה הטהורה ומכל העוף הטהור ויעל עלות במזבח. וירח יי את ריח הניחח ויאמר יי אל לבו לא אסף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם כי יצר לב האדם רע מנעריו ולא אסף עוד להכות את כל חי כאשר עשיתי. עד כל ימי הארץ זרע וקציר וקר וחם וקיץ וחרף ויום ולילה לא ישבתו. ויברך אלקים את נח ואת בניו ויאמר להם פרו ורבו ומלאו את הארץ. ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ ועל כל עוף השמים בכל אשר תרמוש האדמה ובכל דגי הים בידכם נתנו. כל רומש אשר הוא חי לכם יהיה לאכלה כירק עשב נתתי לכם את כל. אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו. ואך את דמכם לנפשתיכם אדרש מיד כל חיה אדרשנו ומיד האדם מיד איש אחיו אדרש את נפש האדם. שפך דם האדם באדם דמו ישפך כי בצלם אלקים עשה את האדם. ואתם פרו ורבו שרצו בארץ ורבו בה. ויאמר אלקים אל נח ואל בניו אתו לאמר. והנני מקים את בריתי אתכם ואת זרעכם אחריכם. ואת כל נפש החיה אשר אתכם בעוף בבהמה ובכל חית הארץ אתכם מכל יצאי התבה לכל חית הארץ. והקימותי את בריתי אתכם ולא יכרת כל בשר עוד מבמי המבול ולא יהיה עוד מבול לשחת הארץ. ויאמר אלקים זאת אות הברית אשר אני נתן ביני וביניכם ובין כל נפש חיה אשר אתכם לדרת עולם. את קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית ביני ובין הארץ. והיה בעננו עב על הארץ ונראתה הקשת בענן. וזכרתי את בריתי אשר ביני וביניכם ובין כל נפש חיה בכל בשר ולא יהיו עוד המים למבול לשחת כל בשר. והיתה הקשת בענן וראיתיה לזכר ברית עולם בין אלקים ובין כל נפש חיה בכל בשר אשר על הארץ. ויאמר אלקים אל נח זאת אות הברית אשר הקימותי בין כל בשר אשר על הארץ. ויהי בני נח היוצאים מן התבה שם וחם ויפת וחם הוא אבי כנען. שלשה אלה בני נח ומאלה נפצה כל הארץ. ויחל נח איש האדמה ונטע כרם. וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה. וירא חם אבי כנען את ערות אביו ויגד לשני אחיו בחוץ. ויקח שם ויפת את הבגד וישימו על שכמם וילכו אחרנית ויכסו את ערות אביהם ופניהם אחרנית ולא ראו את ערות אביהם. ויקץ נח מיינו וידע את אשר עשה לו בנו הקטן. ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו. ויאמר ברוך יי אלקי שם והיה כנען עבד להם. יפת לאלקים וישכן באהלי שם והיה כנען עבד להם. ויחי נח אחרי המבול שלש מאות ושלשים שנה. ויהי כל ימי נח תשע מאות שנה וחמשים שנה וימת.

ואלה תולדות בני נח שם חם ויפת ויולד להם בנים אחרי המבול. בני יפת גמר ומגוג ומדי ויון ותובל ומשך ותירס. ובני גמר אשכנז ריפת ותוגרמה. ובני יון אלישה ותרשישה כתים ודודנים. מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם איש לשונו למשפחותם בגוייהם. ובני חם כוש ומצרים ופוט וכנען. ובני כוש סבא וחוילה וסבתה ורעמה וסבתכא. ובני רעמה שבא ודדן. וכוש ילד את נמרד הוא החל להיות גבור בארץ. הוא היה גבור ציד לפני יי על כן יאמר כנמרד גבור ציד לפני יי. ותהי ראשית ממלכתו בבל וארך וכלנה בארץ שנער. מן הארץ ההוא יצא אשור ויבן את נינוה ואת רחובות עיר ואת כלח. ואת רסן בין נינוה ובין כלח הוא העיר הגדולה. ומצרים ילד את לודים ואת ענמים ואת להבים ואת נפתוחים. ואת פתרוסים ואת כסלוחים אשר יצאו משם פלשתים ואת כפתורים. ופוט ילד את ארור ואת חגרמה. וכנען ילד את צידון בכרו ואת חת. ואת היבוסי ואת האמרי ואת הגרגשי. ואת החוי ואת הערקי ואת הסיני. ואת הארודי ואת הצמרי ואת החמתי ואחר נפוצו משפחות הכנעני. ויהי גבול הכנעני מצידון בואכה גרר עד עזה בואכה סדמה ועמרה ואדמה וצבויים עד לשע. אלה בני חם למשפחותם ללשונותם בארצותם בגוייהם. ולשם גם הוא ילד אבי כל בני עבר אחי יפת הגדול. ובני שם עילם ואשור וארפכשד ולוד וארם. ובני ארם עוץ וחול וגתר ומש. וארפכשד ילד את שלח ושלח ילד את עבר. ולעבר נולד שני בנים שם האחד פלג כי בימיו נפלגה הארץ ושם אחיו יקטן. יקטן ילד את אלמודד ואת שלף ואת חצרמות ואת ירח. ואת הדורם ואת אוזל ואת דקלה. ואת עובל ואת אבימאל ואת שבא. ואת אופיר ואת חוילה ואת יובב כל אלה בני יקטן. ויהי מושבם ממישא בואכה ספר הר הקדם. אלה בני שם למשפחותם ללשונותם בארצותם לגוייהם. אלה משפחות בני נח לתולדותם בגוייהם. ומאלה נפרדו הגוים בארץ אחרי המבול.

ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים. ויהי בנסעם מקדם וימצאו בקעה בארץ שנער וישבו שם. ויאמרו איש אל רעהו הבה נלבנה לבנים ונשרפה לשרפה. ותהי להם הלבנה לאבן והחמר היה להם לחומר. ויאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם פן נפוץ על פני כל הארץ. וירד יי לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם. ויאמר יי הן עם אחד ושפה אחת לכלם וזה החלם לעשות ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות. הבה נרדה ונבלה שם שפתם אשר לא ישמעו איש שפת רעהו. ויפץ יי אותם משם על פני כל הארץ ויחדלו לבנות את העיר. על כן קרא שמה בבל כי שם בלל יי שפת כל הארץ ומשם הפיצם יי על פני כל הארץ.

אלה תולדות שם שם בן מאת שנה הוליד את ארפכשד שנתים אחר המבול. ויחי שם אחרי הולידו את ארפכשד חמש מאות שנה ויולד בנים ובנות. וארפכשד חי חמש ושלשים שנה וילד את שלח. ויחי ארפכשד אחרי הולידו את שלח שלש שנים וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות. ושלח חי שלשים שנה וילד את עבר. ויחי שלח אחרי הולידו את עבר שלש שנים וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות. ועבר חי ארבע ושלשים שנה וילד את פלג. ויחי עבר אחרי הולידו את פלג שלשים שנה וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות. ופלג חי שלשים שנה וילד את רעו. ויחי פלג אחרי הולידו את רעו תשע שנים ומאתים שנה ויולד בנים ובנות. ורעו חי שתים ושלשים שנה וילד את שרוג. ויחי רעו אחרי הולידו את שרוג שבע שנים ומאתים שנה ויולד בנים ובנות. ושרוג חי שלשים שנה וילד את נחור. ויחי שרוג אחרי הולידו את נחור מאתים שנה ויולד בנים ובנות. ונחור חי תשע ועשרים שנה וילד את תרח. ויחי נחור אחרי הולידו את תרח מאה ותשע עשרה שנה ויולד בנים ובנות. ותרח חי שבעים שנה וילד את אברם את נחור ואת הרן. ואלה תולדות תרח תרח הוליד את אברם את נחור ואת הרן והרן הוליד את לוט. וימת הרן על פני תרח אביו בארץ מולדתו באור כשדים. ויקחו אברם ונחור להם נשים שם אשת אברם שרי ושם אשת נחור מלכה בת הרן אבי מלכה ואבי יסכה. ותהי שרי עקרה אין לה ולד. ויקח תרח את אברם בנו ואת לוט בן הרן בן בנו ואת שרי כלתו אשת אברם בנו ויצאו אתם מאור כשדים ללכת ארצה כנען ויבאו עד חרן וישבו שם. ויהי ימי תרח חמש שנים ומאתים שנה וימת תרח בחרן. ויאמר יי אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך. ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה. ואברכה מברכיך ומקללך אאר ונברכו בך כל משפחות האדמה. וילך אברם כאשר דבר אליו יי וילך אתו לוט ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן. ויקח אברם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו ואת כל רכושם אשר רכשו ואת הנפש אשר עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה כנען ותבאנה ארצה כנען. ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה והכנעני אז בארץ. וירא יי אל אברם ויאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת ויבן שם מזבח ליי הנראה אליו. ויעתק משם ההרה מקדם לבית אל ויט אהלה בית אל מים ועי קדם ויבן שם מזבח ליי ויקרא בשם יי. ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה. ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה לגור שם כי כבד הרעב בארץ. ויהי כאשר הקריב לבוא מצרימה ויאמר אל שרי אשתו הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את. והיה כי יראו אתך המצרים ואמרו אשתו זאת והרגו אתי ואתך יחיו. אמרי נא אחתי את למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך. ויהי כבוא אברם מצרימה וירא המצרים את האשה כי יפה היא מאד. וירא אתה שרי פרעה ויהללו אתה אל פרעה ותקח האשה בית פרעה. ולאברם היטיב בעבורה ויהי לו צאן ובקר וחמרים ועבדים ושפחות ואתנות וגמלים. ויגע יי את פרעה נגעים גדלים ואת ביתו על דבר שרי אשת אברם. ויקרא פרעה לאברם ויאמר מה זאת עשית לי למה לא הגדת לי כי אשתך היא. למה אמרת אחתי היא ואקח אתה לי לאשה ועתה הנה אשתך קח ולך. ויצו עליו פרעה אנשים וישלחו אתו ואת אשתו ואת כל אשר לו. ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט עמו הנגבה. ואברם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב. וילך למסעיו מהנגב ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה בין בית אל ובין העי. למקום המזבח אשר עשה שם בראשונה ויקרא שם אברם בשם יי. וגם ללוט ההלך את אברם היה צאן ובקר ואהלים. ולא נשא אתם הארץ לשבת יחדו כי היה רכושם רב ולא יכלו לשבת יחדו. ויהי ריב בין רעי מקנה אברם ובין רעי מקנה לוט והכנעני והפרזי אז יושב בארץ. ויאמר אברם אל לוט אל נא תהי מריבה ביני וביניך ובין רעי וביני רעיך כי אנשים אחים אנחנו. הלא כל הארץ לפניך הפרד נא מעלי אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאילה. וישא לוט את עיניו וירא את כל ככר הירדן כי כלה משקה לפני שחת יי את סדם ואת עמרה כגן יי כארץ מצרים באכה צוער. ויבחר לו לוט את כל ככר הירדן ויסע לוט מקדם ויפרדו איש מעל אחיו. אברם ישב בארץ כנען ולוט ישב בערי הככר ויאהל עד סדם. ואנשי סדם רעים וחטאים ליי מאד. ויי אמר אל אברם אחרי הפרד לוט מעמו שא נא עיניך וראה מן המקום אשר אתה שם צפונה ונגבה וקדמה וימה. כי את כל הארץ אשר אתה רואה לך אתננה ולזרעך עד עולם. ושמתי את זרעך כעפר הארץ אשר אם יוכל איש למנות את עפר הארץ גם זרעך ימנה. קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה. ויאהל אברם ויבא וישב באלוני ממרא אשר בחברון ויבן שם מזבח ליי.

ויהי בימי אמרפל מלך שנער אריוך מלך אלסר כדרלעמר מלך עילם ותדעל מלך גוים. עשו מלחמה את ברע מלך סדם ואת בירשע מלך עמרה שנאב מלך אדמה ושמאבר מלך צבויים ומלך בלע היא צוער. כל אלה חברו אל עמק השדים היא ים המלח. שתים עשרה שנה עבדו את כדרלעמר ובשלש עשרה שנה מרדו. בארבע עשרה שנה בא כדרלעמר ואשר אתו ויכו את רפאים בעשתרת קרנים ואת הזוזים בהם ואת האימים בשוה קריתים. ואת החרי בהרם שעיר עד אל פארן אשר על המדבר. וישבו ויבאו אל עין משפט היא קדש ויכו את כל שדה העמלקי וגם את האמרי היושב בחצצון תמר. ויצא מלך סדם ומלך עמרה ומלך אדמה ומלך צבויים ומלך בלע היא צוער ויערכו אתם מלחמה בעמק השדים. את כדרלעמר מלך עילם ואת תדעל מלך גוים ואת אמרפל מלך שנער ואת אריוך מלך אלסר ארבעה מלכים את החמשה. ועמק השדים באר באר בורות בורות ויפלו שמה מלך סדם ועמרה נסו ויפלו שמה והנשארים הרה נסו. ויקחו את כל רכוש סדם ועמרה ואת כל אכלם וילכו. ויקחו את לוט ואת רכושו בן אחי אברם וילך והוא יושב בסדם. ויבא הפליט ויגד לאברם העברי והוא שכן באלוני ממרא האמרי אחי אשכל ואחי ענר והם בעלי ברית אברם. וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו ילידי ביתו שמנה עשר ושלש מאות וירדף עד דן. ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכם וירדפם עד חובה אשר משמאל לדמשק. וישב את כל הרכוש וגם את לוט אחיו ורכושו השיב וגם את הנשים ואת העם. ויצא מלך סדם לקראתו אחרי שובו מהכות את כדרלעמר ואת המלכים אשר אתו אל עמק שוה היא עמק המלך. ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון. ויברכהו ויאמר ברוך אברם לאל עליון קונה שמים וארץ. ובורך אל עליון אשר מגן צריך בידך ונתן לו מעשר מכל. ויאמר מלך סדם אל אברם תן לי הנפש והרכוש קח לך. וישא אברם את ידו אל יי אל עליון קונה שמים וארץ. אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך ולא תאמר אני העשרתי את אברם. בלעדי רק אשר אכלו הנערים וחלק האנשים אשר הלכו אתי ענר אשכל וממרא הם יקחו חלקם. אחרי הדברים האלה היה דבר יי אל אברם במחזה לאמר אל תירא אברם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד. ויאמר אברם אדני יי מה תתן לי ואנכי הולך ערירי ובן משק ביתי הוא דמשק אליעזר. ויאמר אברם הן לי לא נתתה זרע והנה בן ביתי יורש אתי. והנה דבר יי אליו לאמר לא יירשך זה כי אם אשר יצא ממעיך הוא יירשך. ויוצא אתו החוצה ויאמר הבט נא השמים וספר הכוכבים אם תוכל לספר אתם. ויאמר לו כה יהיה זרעך. והאמן ביי ויחשבה לו צדקה. ויאמר אליו אני יי אשר הוצאתיך מאור כשדים לתת לך את הארץ הזאת לרשתה. ויאמר אדני יי במה אדע כי אירשנה. ויאמר אליו קחה לי עגלה משלשת וגם עז משלשת ואיל משלש ותור וגוזל. ויקח לו את כל אלה ויבתר אתם בתוך ויתן איש בתרו לקראת רעהו והציפור לא בתר. וירד העיט על הפגרים וי

דבדבר שבעורה אפילו לא אחזיק אין ע"ח נאמן ואפשר לחזק ולחלק : סך"ז ע' ח"מ מה שמצינ על הב"ח ולי"ה הא כתב"ם מבואר בשרי"ן לשבי ס"ב מכ"ל מסוס לגבוסין לא סימני וזולת מעש זה ולפי ק' למה ס"ב ודבי שרי"ן מוכרחים לפ"ל אף מכ"ל נאמן לפ"ב למה נאמר כלל קלשתי לחלק ממלן נחקלשה . ולי לחשמעינן דצידו לקלשה זה בבר נשנה ומה שהקשה לפ"ב תב"ל מדוע נאמן וכ"ל לאוקמה לכהן ולי מסוס מנו לפי בעי שחק מנו זה שייך אף לנכ"ל ויהא נאמן לאוקמה לע"ל ים לייבב לתב"ל כיון שמוכרח להאמינו בגרשתים להחזיק לעולם בחזקת לפי בעי שחק מלומר קלשתים ולולי היתה רולה להכשה לכהן בחזי המקדש ע"ב אלא מסוס מ"ב נאמן לפי שחק מגרשתים כבר היתה מוחזק בכהן להלחד לית לים כלל מנו לפי שחק מגרשתים מכח שהכהן מכ"ש ולפ לכהן משפ"ב אלו פי' נאמן על הגרושין מלד עלמס כעל הקודי בשיעה שהיא נאמן אף לב"ל בעודה קשה הן להחזיק לכ"ע ומן לאוקמה לכהונה לעולם :

סימן לח ס"א המקדש על תנאי ע' מס' גיטין דף פ"ד ליתא וכ"ת לפשר דמיבעי היום ומיגרשה למחר ומקיימה לתנאה **וכו'** הכי השתא בדידה קיימא לשיגרושי כי הכשב"ח ז"ל ולא"ת דילמ' בשתקדש **עיה** שגרשה לזמן ידוע דהשתא קיימא בדידה י"ל דלפילו כי מגרשה תנאי ליכא למיפרך אמו בדידה קיימא לשיכופי להאי ותתי לחוק וע"ם תו' ל"ה שכא כתבו אף הן הכ' משמע כן מדבריו בלמד דאם נתקדשה בע"מ שתגרש תוכי יום זה נתקיימו הקודם' אם נתקיים התנאי ואם לאו בעילים ולע"ל אלו פייתי כדאי להרהר אחרי הוכיחו היה נראה לי אחרי דקי"ל האיש ליכו מוליח אלא לרלונו כדאי' פ' מרם הרי הוא כתנאי דע"מ שאין לך עלי שאר ועוכה דלכ"ע אסור אתנה ע"מ שכתוב בתורה להתנאי בעל ומעשה קיים אפשר דאסור ווראי עוקר מה שכתוב בתורה ופיבם"י ע"ב הכ"ל שאני קדו' ומצי היא לאסתו להתחייב בכולן וכי אתנו ע"מ אלא יתחייב הוא ליה עוקר ה"ה זה אסתו שאקבלה הקדו' ה"ה אסתו והבריחה צידו אם לגרש אם לאו כדאתיב וכי לה מלעתו וכי אתנה הוא לי' עוקר ואתנה ע"מ שכי בתורה והתנאי בעל ומעשה קיים וע' ב"י סימן ק"ע סעיף ד"ע וע' כמי מהוסי כמ"ן אפ' ב"ב דף קל"ו ד"ה הכי היא מקור' לטעמו דלין אסתו לחלוץ ס"כ דכותי' ול"ע : ע' ב"ם מביא בשם הכ"ן והפ"מ בשם העיטור תוכם בקדו' הוי בפק קדו' והפפק ים לפרש בב' לופנים כי י"ל דלא ק"ל כהכ"ן פי החומר להלכה כב"י אלא עלמו פקיד לבתתי לחום לדב"ל י"ל דלכלכה כות' ומפופק להכי הלכה כמלן וע' אם קדו' מ"ם ע"ב תו' ד"ה הו' עוכדת ולא ק"ל הכ"ן דב"י לא דמי דמחק לחוקה לע"ל ים לייבב דמב"ב כיון שמוכרח להאמינו בגרשתים להחזיק לעולם בחזקת בפק מלומר דלי בעי בפק מגרשתים כבר היתה בחזי המקדש ע"כ כלל ואקוה לכ"ע דמנו למפרע לא מהכינן להכי לחתי מוחזק בהן להלחד לית לים כלל מנו לפי בפק מגרשתים כבר היתה לאוקמה לכהונה לעולם :

סימן לח ס"א המקדש על תנאי ע' מס' גיטין דף פ"ד ליתא וכ"ת לפשר דמיבעי היום ומיגרשה למחר ומקיימה לתנאה **וכו'** הכי השתא בדידה קיימא לשיגרושי כי הכשב"ח ז"ל ולא"ת דילמ' בשתקדש **עיה** שגרשה לזמן ידוע דהשתא קיימא בדידה י"ל דלפילו כי מגרשה תנאי ליכא למיפרך אמו בדידה קיימא לשיכופי להאי ותתי לחוק וע"ם תו' ל"ה שכא כתבו אף הן הכ' משמע כן מדבריו בלמד דאם נתקדשה בע"מ שתגרש תוכי יום זה נתקיימו הקודם' אם נתקיים התנאי ואם לאו בעילים ולע"ל אלו פייתי כדאי להרהר אחרי הוכיחו היה נראה לי אחרי דקי"ל האיש ליכו מוליח אלא לרלונו כדאי' פ' מרם הרי הוא כתנאי דע"מ שאין לך עלי שאר ועוכה דלכ"ע אסור אתנה ע"מ שכתוב בתורה להתנאי בעל ומעשה קיים וע' ב"י סימן ק"ע סעיף ד"ע וע' כמי מהוסי כמ"ן אפ' ב"ב דף קל"ו ד"ה הכי היא מקור' לטעמו דלין אסתו לחלוץ ס"כ דכותי' ול"ע : ע' ב"ם מביא בשם הכ"ן והפ"מ בשם העיטור תוכם בקדו' הוי בפק קדו' והפפק ים לפרש בב' לופנים כי י"ל דלא ק"ל כהכ"ן דב"י לא דמי דמחק לחוקה לע"ל ים לייבב דמב"ב כיון שמוכרח להאמינו בגרשתים להחזיק לעולם בחזקת בפק מלומר דלי בעי בפק מגרשתים כבר היתה בחזי המקדש ע"כ כלל ואקוה לכ"ע דמנו למפרע לא מהכינן להכי לחתי מוחזק בהן להלחד לית לים כלל מנו לפי בפק מגרשתים כבר היתה לאוקמה לכהונה לעולם :

סימן לח ס"א המקדש על תנאי ע' מס' גיטין דף פ"ד ליתא וכ"ת לפשר דמיבעי היום ומיגרשה למחר ומקיימה לתנאה **וכו'** הכי השתא בדידה קיימא לשיגרושי כי הכשב"ח ז"ל ולא"ת דילמ' בשתקדש **עיה** שגרשה לזמן ידוע דהשתא קיימא בדידה י"ל דלפילו כי מגרשה תנאי ליכא למיפרך אמו בדידה קיימא לשיכופי להאי ותתי לחוק וע"ם תו' ל"ה שכא כתבו אף הן הכ' משמע כן מדבריו בלמד דאם נתקדשה בע"מ שתגרש תוכי יום זה נתקיימו הקודם' אם נתקיים התנאי ואם לאו בעילים ולע"ל אלו פייתי כדאי להרהר אחרי הוכיחו היה נראה לי אחרי דקי"ל האיש ליכו מוליח אלא לרלונו כדאי' פ' מרם הרי הוא כתנאי דע"מ שאין לך עלי שאר ועוכה דלכ"ע אסור אתנה ע"מ שכתוב בתורה להתנאי בעל ומעשה קיים וע' ב"י סימן ק"ע סעיף ד"ע וע' כמי מהוסי כמ"ן אפ' ב"ב דף קל"ו ד"ה הכי היא מקור' לטעמו דלין אסתו לחלוץ ס"כ דכותי' ול"ע : ע' ב"ם מביא בשם הכ"ן והפ"מ בשם העיטור תוכם בקדו' הוי בפק קדו' והפפק ים לפרש בב' לופנים כי י"ל דלא ק"ל כהכ"ן דב"י לא דמי דמחק לחוקה לע"ל ים לייבב דמב"ב כיון שמוכרח להאמינו בגרשתים להחזיק לעולם בחזקת בפק מלומר דלי בעי בפק מגרשתים כבר היתה בחזי המקדש ע"כ כלל ואקוה לכ"ע דמנו למפרע לא מהכינן להכי לחתי מוחזק בהן להלחד לית לים כלל מנו לפי בפק מגרשתים כבר היתה לאוקמה לכהונה לעולם :

סימן לח ס"א המקדש על תנאי ע' מס' גיטין דף פ"ד ליתא וכ"ת לפשר דמיבעי היום ומיגרשה למחר ומקיימה לתנאה **וכו'** הכי השתא בדידה קיימא לשיגרושי כי הכשב"ח ז"ל ולא"ת דילמ' בשתקדש **עיה** שגרשה לזמן ידוע דהשתא קיימא בדידה י"ל דלפילו כי מגרשה תנאי ליכא למיפרך אמו בדידה קיימא לשיכופי להאי ותתי לחוק וע"ם תו' ל"ה שכא כתבו אף הן הכ' משמע כן מדבריו בלמד דאם נתקדשה בע"מ שתגרש תוכי יום זה נתקיימו הקודם' אם נתקיים התנאי ואם לאו בעילים ולע"ל אלו פייתי כדאי להרהר אחרי הוכיחו היה נראה לי אחרי דקי"ל האיש ליכו מוליח אלא לרלונו כדאי' פ' מרם הרי הוא כתנאי דע"מ שאין לך עלי שאר ועוכה דלכ"ע אסור אתנה ע"מ שכתוב בתורה להתנאי בעל ומעשה קיים וע' ב"י סימן ק"ע סעיף ד"ע וע' כמי מהוסי כמ"ן אפ' ב"ב דף קל"ו ד"ה הכי היא מקור' לטעמו דלין אסתו לחלוץ ס"כ דכותי' ול"ע : ע' ב"ם מביא בשם הכ"ן והפ"מ בשם העיטור תוכם בקדו' הוי בפק קדו' והפפק ים לפרש בב' לופנים כי י"ל דלא ק"ל כהכ"ן דב"י לא דמי דמחק לחוקה לע"ל ים לייבב דמב"ב כיון שמוכרח להאמינו בגרשתים להחזיק לעולם בחזקת בפק מלומר דלי בעי בפק מגרשתים כבר היתה בחזי המקדש ע"כ כלל ואקוה לכ"ע דמנו למפרע לא מהכינן להכי לחתי מוחזק בהן להלחד לית לים כלל מנו לפי בפק מגרשתים כבר היתה לאוקמה לכהונה לעולם :

סימן לח ס"א המקדש על תנאי ע' מס' גיטין דף פ"ד ליתא וכ"ת לפשר דמיבעי היום ומיגרשה למחר ומקיימה לתנאה **וכו'** הכי השתא בדידה קיימא לשיגרושי כי הכשב"ח ז"ל ולא"ת דילמ' בשתקדש **עיה** שגרשה לזמן ידוע דהשתא קיימא בדידה י"ל דלפילו כי מגרשה תנאי ליכא למיפרך אמו בדידה קיימא לשיכופי להאי ותתי לחוק וע"ם תו' ל"ה שכא כתבו אף הן הכ' משמע כן מדבריו בלמד דאם נתקדשה בע"מ שתגרש תוכי יום זה נתקיימו הקודם' אם נתקיים התנאי ואם לאו בעילים ולע"ל אלו פייתי כדאי להרהר אחרי הוכיחו היה נראה לי אחרי דקי"ל האיש ליכו מוליח אלא לרלונו כדאי' פ' מרם הרי הוא כתנאי דע"מ שאין לך עלי שאר ועוכה דלכ"ע אסור אתנה ע"מ שכתוב בתורה להתנאי בעל ומעשה קיים וע' ב"י סימן ק"ע סעיף ד"ע וע' כמי מהוסי כמ"ן אפ' ב"ב דף קל"ו ד"ה הכי היא מקור' לטעמו דלין אסתו לחלוץ ס"כ דכותי' ול"ע : ע' ב"ם מביא בשם הכ"ן והפ"מ בשם העיטור תוכם בקדו' הוי בפק קדו' והפפק ים לפרש בב' לופנים כי י"ל דלא ק"ל כהכ"ן דב"י לא דמי דמחק לחוקה לע"ל ים לייבב דמב"ב כיון שמוכרח להאמינו בגרשתים להחזיק לעולם בחזקת בפק מלומר דלי בעי בפק מגרשתים כבר היתה בחזי המקדש ע"כ כלל ואקוה לכ"ע דמנו למפרע לא מהכינן להכי לחתי מוחזק בהן להלחד לית לים כלל מנו לפי בפק מגרשתים כבר היתה לאוקמה לכהונה לעולם :

ברכות ז

ברכות ז

כלע"ד דלוקח עכס שכודע בשעל התנאי כגון ע"מ שאין עליה כדכיס ומחלה חלה או ע"מ שהלך למקום פלוני תוך ל' וצדיין תוך ל' או ע"מ שאני עשיר ועדיין לא נתברר בכל זה יוכלו לבטל אבל שכודע בשעל התנאי שוב אין בידם לממול ואפילו בשלא הקפיד בעם אחד ובזה מיושב קעיף כ"ד דלייבי שמשלא היפך התנאי לא משכי מה שאומרת בלבי הי' לעקור התנאי מעיקרא דדברים שבלב לא הוו דברים והתנאי במקומו וכבר נמלא היפוך ושוב ל"י למחול וים ללמוד זה מהשובת הרמ"ם שכת"י שמשלר בעם דין דהס"ע קעיף ל"ז משום שיהא התנאי יוכל לבטל מעשה חדום הוא ולכן אחת דבוד דבטול תלאי ומבטל ליבר התנאי וממילא המעשה קיים וזה ניחא כ"ז שהמעשה מחלה וקלי אם יבוטל ע"י סדבוד התנאי אחי בשעל ומבטל מסמ"כ בשכבר כמלא היפוך מיד המעשה בטל ושוב לא אחת דבוד לקיים מעשה חדם והייבו שהרמ"ם בדיבו דקדק דוקא וקודם שהלך כתרלו משמע אבל אחר שעשר י"ב ולא בא אב התנאי לבוחתה מי' סוב לא משכי מחילתה שאחת מקודם ואפי' לא הקפידה ואף שעדיין כקף הקדוגבה ואף שבתנאי מוטין וכדיכס אי עשיר וגבור כשכמלא אמ"כ היפוך התנאי שי כתברר שמעולם לא היו הקדוי חלויס בשפשר להתקיים מ"מ י"ל כיון שכל עיקר תנאי שיוכל לבטל מעשה חידום הוא אין לך אלא חדוסו דוקא מעשה שכודע בשבטל המעשה ולא בשעת הקפק כדלשכמן בתנאי ב"ג וב"כ ואם לא יעבדו שאז כשר יצא לפועל בשטל התנאי ועי' בחוזות ע"ל ע"ג אי ד"ה חכס עוקר כדר ומ"מ עדיין ל"ע ובשטל התנאי מע"ה שבטלו בשכה לבשכה כוי ע' ב"י מבואר שאלו כל התנאים שוים דדוקא תנאי לעובדא כגון שאין לה מוחין וכיולא בה יוכל לבטל אבל לעובדא כגון ע"מ שאתבר לשלטון אין הבשטל אלו אלא בה אי"כ בע"מ אי שאתבר לשלטון אין הבשטל אלו אלא בה אי"כ בע"מ אי מכה אי אפילו ע"מ שאני עכי וכמלא עשיר דבבר מבואר הים לה הקפידה לעובדא אין יכול לבטל מבלעדה ואם כן אפשר להבי מקפיד לכתוב בשכו לבשכה דאלו בתנאי כולו לעובדא כגון מוחין לפ"ר ל"ע מה חיבי דבטלו בפשכה אפי' בשכו לבין עלמו שוב חיבו רשאי לחזור ולחבוע כי כבר זכה בשה שבשכו וכדאיתי' פי' קל"ם דמשמע בשיה לה ל"ד שאי מהכה דעכ"ם הזוכה בגיבו הוא בשעשר בחזקת מבמ"כ בשחילה שלא בפני ב"ל שאיבו זוכה עכס שמוטע זכותו ולפ"כ הים משמע הכא לגריך דוקא בפני ולבב"ל אפשר לחזור לבקטו בשכה לבשכה כדי ליכלל כל התנאי וע' פי' ק"ו : כי החי"ת בשם הרמב"ן לגריך לבטל בעדי' ול"ע טעמו דל"ל כיון דע"י הבשטל יתקיימו הקדוי לגריך עדי' ללא להוי כשתקדשה בלא עדים ול"כ קיום התנאי שאי להוי לגריך עדים ול"כ מתנאי ע"מ שים לי לא סם ליכו מרחה שיהא קיים ומשמע מ"מ ב"ל שאין לגריך עדים בשעת הקפק דוקא דוקא ולא בשעת הקפק בשלא הקפיד בשעת הקפק ולא בשעת הקפק בשלא הקפיד בשעת הקפק ולא בשעת הקפק בשלא הקפיד בשעת הקפק

לסמיך לעתי לאכס עסס לסון הכמ' מסמע לפי' עומס על הספחת להדי' כמי לפי היכס מקום' שהרי התחיל וכ' ומס כן כו' ומומח על הספחת ולפי' קרובה לסמך כשסס להייכו עומדת ת"כ ומסמע ומכ"ם רחוק מן הסעך של"מ וכבר הביאו הכ"ן בל"ע וכן הס"מ חמה חלה שכ' מפני שסמך על שיחבאר בתך כ"ס שסס היס יודע המומן שליכו יכול למעון מעכת מומין וכשלמכו ושל רלה ונפייס הוא לענין כחובה זה נכלה לבעתו ז"ל עכ"ל ומב"י חמה על הס"ע מי לחקו וכיומע דמכתו' כלמד לקדו' שסס הוא במקום שכוהגים שבתים כו' רלה ונפייס ושס הוא במקום שדרך להטומין לפי' שס הסומע בפיים היכס מקודסת חלה שב"ה חזר ונמנס על שעת הטור ולמד מהכמ' דבקדו' אין לחלק ושסס שב"ה דברי הבה"ג עיקר וקיבלס עס לעת הס"מ ולמד מפיכיסס לסמיך לפי' במוס שבגלוי ומלשמל דבריו שכי נכלית לעתו דס"ס בומע שעל הספחת להדיל דיכל הכי וכבר חמה הלח"מ על ני"ה חלך נכלה קומר דברי עלמו ודחק בדברים שאין הלעת קובלס ושולס על הבנת הב"י בשי"מ ונס על הבנת ג"י ולח"מ וב"ס בהס"מ לע"ל יש לחמוס דבס"ג כי מלח חילק הכמ' בה"ל נכלה לעתו דקובר לעכין קדו' לף שבגלוי ומבלים כמו שכ' שאין דברים הללו מוכיחים כ"ח לענין הס חלח בל"כ חבל לל לענין ביטל קדו' וכן נכלה מפכמ' שלח חילק ושס כן כוכת הכמ' שכי לפתו חייל לף שבגלוי מבטלים הקדוס ומוחכת לעלמל שבכי כ' קדשה ע"ח וכשלח בס מומין ס"ח ולח חילק ושך לפשכ לעכין ממון כיעל קדו' ושס בן נכלה מפכמ' שלח חילק ושס כן כוכת הכמ' שכי לפתו לל לענין ביטל קדו' ולכ"ע חשיב הקדוס ומוחכת לעלמל שבכי כ' קדשה ע"ח ובשלח בס מומין ס"ח ולח חילק ושך לפשכ לעכין ממון כיעל קדו' ושס בן נכלה מפכמ' שלח חילק ושס כן כוכת הכמ' שכי לפתו חייל לף שבגלוי מבטלים

נפקדין כו' ופסח בשכחן הקדו' ולפ"כ חזר בו תכ"ד והלכך מכיון שכנגד שוב אינו יכול לבטלן עכ"ל ול"כ מהרלוי לחלק בזה שהיכי שכחן הפרוטה קודם שאמר מעכשיו ולפחד לי' מקוד' לרחמנן וחולי לזה ריימז הכתוב י' כי ה"מ לי' בזוזים אלו לפחד לי' ובפ' י"ג כי פתוב אחד לי' מעכשיו ולפחד לי' בדיבר זה שרי דבשלכם י' כי בזוזים אלו קודם שהכתי מלחין כ"מ ובפ' י"ג כי בדיבר זה לפחד התכתי לבד שהפ"ם שמקדיש בפרוטה זה ל"ע שפי' לו לבחר בזה מקח בשלמ כתבו עד לפחד גמר דבריו . ולפשב יש לי"ב בזה קושי' הב"י על סרפ"ם בזמ כ"מ לי' שקדיקין בכד אלו כל' כיון דחייבין שלח כחבי ושקדיקין לאב מאחני ל"ג ועי' בע"ז ס"ם זה כי ל"מ היכי שאמר בפי' מעכשיו והתכתי ולע"ד ליתא דבזה אב כ"י מודה דתכתי הוי ולא חזרה ולהכ"ל כ"מ עובד היכי בכתן הפרוטה קודם שהמירה לחליבים מקוד' לרחמנן ולא לבטל ולחליבא דכ"י מקוד' לבניהם ועי' בעור כים פ' ל"ח מחלוקת העור בפי' מעשה קודם לתכתי כי אפשר שיך קלת להכת . ס"ד אמר לה וכוי ול"ג מכ"ש החי"ב מביא בשם פירוש מפניות להרמ' דמהרחמנן ולחרון ל"ג שם' לחוריתא ומן החולצים מלבבן שהוא לכלתא כח"ש ולפ בזה לא הוכח לו כי הב"ש בח"ל פ"ק מ' ושכח לכתב פוסקים שלכתא כ"י דאמר דווקא כוי ומ"ש בכפ"ג לא כוי שיור אלא עד ל' יום כש"ם בר"ן עוד כ"ש דיכול לגרש כ"ש מיד דאם הקידו שייך אלא עד ל' יום כש"ם בר"ן עוד כ"ש דיכול לגרש כ"ש מיד דאם הקידו אלו ולכאי פוסקי' כוי כ"כ הרמב"ם בפיות אחני אחרים מאוי יודע כוי בניתי פם ק"ק ס"ל קיבל מיכאב מכבוד אביהו המופלא מהרי"ף ומכון מאוי עקיבא איגר מק"ק ליסא וכ' אלו בלי זה ולע"ד בשם"כה אלכבי' אחני ביכבי לפ שהב"ם בזה"ג ס"ל כ

סח"ס שמציל שמ"ע ל"ש לי"שב ברך סכ"ל כי קנין גרוסין וקנס ל"ש בכולל ולמתנה דמיו וכ"ע ולע"ד יש להביא ראיה מזה לסי' שמ ס"ג לך ע"ז קדו' דף כ"ו אמר רבא בר יצחק ג' שטרות הן וע"ש ובסה"מ סי' רס"ג דריון אלו שייכים בין במכר בין מתנה ואיתא נמי שם בשם הרא"ם לפי' קנו מכי' לכתוב שטר יוכל למזוך דהוו קנין דברים להכי"ן היה לו ליזמר ד' שטרות הן ואומן ד' היכי דקנו מכי' בק"ס ליקנות הקרקע ולפ לכתוב שטר בקנין אחד ומצוה חולק מתנה ממכר דאלו במתנה מזוך בשטר ולא בשלה ובמכר מלפ בלוקח תלי' ומשטר ל"ק לפ השלה כ"ש משא"כ להבמ"ן כיתא מלילו בשלוחי דיולל וכן משמע השם משפק הרא"ם דלא כהכי"ן ע' ודוק ותו יש לומר להשמיטה ל"מ משעם קדו' שלין מקורי לביתה כימא דקני לת וחמור כיון דהשמיטה ל"מ משעם קדו' שלין מקורי לביתה כימא דקני לת וחמור סוף ולהבמ"ן בשטר כיון דלא הוה בכולל הו ל"ע בגיטין ל"א ע"ב בקונטרס דכל נכסי קנין לך וע"ש בא"ר ודוק :

סימן מב ס"ב הג"ה אבל אם מכתיב כי הש"ם ואכ"ל דהא דומה לאומר שטפתי והו' ל"י מה ענין זה לזה שם כאן עמדו הרשבו"ם לבאר למה לא יהא נאמן בשבועה דדיבים משא בשבו והוא מלא דהוה מגו גרוע להכחיש עד בשבועה שהוא העזה יתירה ותו משני שעד אחד בשבועה כשכיים לממון מד"ת וכל שאינו יכול לישבע כיון המגו לא מהני ע"ש בש"ך והכא שאין מקום לשבועה כלל' בש"י מש' קדו' ס"א ע"ב הביאו הש"ה בשקיו ס' ל"ז ובאור זו לאפלוי היתה ל"ש ואי"כ לכל הטוענים הכא שפיר ס"ך מגו ועי' סי' ז' קעיף ד' ובש"ך ח"מ סי' כ"ח ס"ק ל"ג אלך הא ק' לך לשפשר להאמינו בהטענה להשטעית במגו יותר ממה שהיה מועיל בהכחשה דהא בהכחשה הי' עכ"פ המודה לקול ואי"כ נהי לגבי עלמו כאמן במגו להכחשה אבל היה אחין יצא עזרה וכ"ת כיון לגבי עלמו יש לו מגו ואינו כוגע בדבר אלך לגבי דידה לא גרע מעד אחד ז"ל דהא הוה דבר שבערוה ועי' סימן כ"ה קעיף י"ל ואולם בב"ח ובשפוצמו סי' ל"ז לא משמע כן משא"כ בשלה שכי בשמו אלא בהשפוצת היה המעשה שמכיחס טענו שכיווכו לשמוק ובחדושיו כמי אינו אלא דטענת השטעה ומה שכי ובכיחס לו אחר מהן וכו' כל אחד כדינו שם שכיחס מוחזקים בקרקע ואחד הוא מוחזק להמע' אמנם דבריס אלו בב"ש סקל"ג שלטענת השטעה לגבי עד אחד ל"ש בשלה אלא בהשפוצת היוס שכולם מעידים בשעת השטעה ומה שכי ובכיחס לו אחר ובחזינו לסוק דטענת השטעה ל"ש ואולם בב"ח סי' ל"ז לא משמע כן ולפ"ז אין לחלק בין שלה להשפוצת ומה שכי' בשלה אלא בשלוחי דיולל ומה שכי' ב

שמחכו גו לשקולי וכדקתני נמחכי, ושפשר כ"ל כמו דנמחכי ע"כ בזמן שלא
שמחכו גו דקתני מתקיים בשאר כ"ל ע"י הכשרים שמחכו לשלו בגע התרומה
מה קיים צריך בד"כ וה"ב שמעת מה לכאורה לי למימרי לשי מתקיים בשאר
נמי לוקח ע"י שכיוצו לעבוד ולע"ד לף זה ליכו כי צריך קיום עבוד לף בד"כ
ע"י למימרי ושפילו לף התרו להייכו שהתרומה בעשה בשניהם ע"י למרים
כמבואר בהרמ' ס' קהדרין פי"ב ס' ל"ג ודברי תו' מכוח לף ו' ד"ה היכי למריכן
ל"ע מ"ה שדחקו לפרש שקלי לד"מ להלן גם בד"כ צריך היכי וכו' בשלא שתרו
השטול שלא לאחר מהעומדים וכן כ' הריעב"ח שם בשמת לפירש"י וע"כ הכי פירוש,
קלי על ד"מ לשלו. על ד"ב לשקול היכי וכו' למ"ל בכלל דבכולה תלי לילמא
לוק' בשתרומת'דעל ידה בעשה'שליקוף'שלים, לאת שבל בשלא הושתרו לף שכי כיוצו כמי
צריך מה יעשו לשכי כשתרו דעיקר השלשה לד"מ להלן לף בד"ב לשלו בשלא הושתרו צריך
וכו' ושם ע"ב בכולם לשוד תלי' ומילתא לף בד"ב לשלו בשלא הושתרו צריך
שבד"קה וכדשרים"י בשתרי' על לא שתרו ולא כיוצו שוב מלאתי בשם' שבשלשין
ע' קוף שבוד מבואר הכי כוונתם וכפירוש' להרמ' לע"ד מוכח פי' השמכיר'
ז"ל ענין דברי רבי כי בשיבא קרוב ולשה מה שלשה שתקיים העדות בד'
בשרים מכלל הרוחים ולא בשגיח לשמלים הרי כי בשרים בשרים מכלל הרוחים
להייכו לשיחזי ול"ב שבא לייכי בשמוע לתכוויהו לשחזי לתו: ס"ג הג"ה ודוקא
שלשה כו' הש"מ משיג שמשמעו הרשב"ם לף שהיו חומרים שכוונו לשם קדו'
פיכו כלום לשבל יודעי' וכו' וכי ילף מש שמעו מפיה שמקבלת לשם קדו' אבן שלשי
וכו' ולבשה בל עשה ולימה לשמת והב"ם מציא בשם הרי"ע שהתורה השקיעה
קדו' כשלו לפילו פי' כוונתם לש"ק וזה לשון הריעב"ח קדו' לף ש"ג וכן לשל
מוכי וכו' לשע"ג ללא בעינן בקדו' לשם עדי ש"מ לריך שיהיו שם עדים לשתוקי
השעין עדים חלא להם לא חשיבת עדות בדבר שגוף הדבר לריך לעדות ללא
בדבר של"ע משום שקר (וזה ממש שברת הרי"ע) ועוד להם שלי למימר לי'
לא שתקתי בשעי קדו' ללא בשביל שלא הי' שם עדים וכשבודאי שלא הועיל
מעשיך ושו' לי' כשקדם בלא עדים וכ"ל משבי שלא רלתה לטעון לא שתקתי
וכו' הא יכולה תו לף כי מודה שכוונה לקדו' הוי כשקדם בל"ע והייכו כמי
מעש הריב"ם שכי לשבל בקדוש' דבלא עדים לא משבי בהכשלת כמי לא שלין
העדים יכולים להעיד שתרלית בקדו' שהרי לף שלשה כן (כ"ל לפני העדים
בדבר) שקדש בשני קדו' לא שלין ממש בדברים כיון שבשניהם שלין שם עדים
וכ"ל כיון שלין העדים יכולים להעיד בלי הודעת'לשם'כן'הודעת'כמי לא משבי דהוי
כשתקדם, בל"ע ושין לשו לכיכן לטעש הדחוק לשלן שהלא בל הש"מ ודיכו מ"ש
לשם הודעתה ל"מ משכ"ם להכשבה ל"מ' למה בדך שע"י השכחבה כודע
שטועבת שבר שכוונה לשם קדו' מ"מ הוי ודאי בשלא הושתרו לשם שכוונה
בשבר שלא לשחל לד"מ להן גם בד"ב לריך היכי וכו' בשלא הושתרו לשם
שכוונה לשם קדו' מ"מ הוי ודאי בשלא הושתרו לשם שכוונה לשם קדו' אבן שלשי
שמעש ש

דרכים דרכי נועם ומשמע לה ייעדה סתורם ק"ג ע"י רלים ממש מלא ברלים בלילוף ידיעה קרוב לוודאי ולפ הרשב"ם בחסו' לפ קל"ג לא כ' כ"ל ועוד מלא לפי לפיכו לחתרוג יולא מתחת ידה ויהיו מודם שקבלתו מידו לפס קדו' ללא מהני מקום לכל היה רלים (ע) מלא כעין ידיעה כ"ל בלא סודתה לא רלייה לחתרוג מלא כעין ידיעה ולא ידיעה דרוכה דומיא דכחבל מלא ידיעת לומד מדלמר לפו לחתרוג שלכי כותן ושוב יולא מת"י משמע לומד הוא לדפ"ק יהבי ויהיו קבלתו מ"מ אם היתה טוענת לפס מתנה קבלתיו סיתה כלמנת ולך מכח הודלתה כעשה ידיעה דרוכה והודלתה לין כ"מ כדמסיים דב"ה גבי קדו' לווקא ע"י עדים שליכה יכולה מכשתה ע"ם ודוק: נאמנת נמנו כו' ע' מ"מ והב"ם היקיש לנפל דוקא, משו' שטוענ'של' שמיעה מלו מוד' שמעני מקול' וכ' לע"ג שלא לפו לוה מ"מ לפו שנתן לקדו' ליל שפי' שמיעה ועכשיו כמלא מלא הקדו' למיכן להיות קיבלה ושוי כעידי יסוד ול"כ ע"כ מה לכלמנת נמנו הייכו לפי נעי כפרה ולא הלתתה שהקדו' תחת ידה ומ"ת, טוענת שהיד לא פי' ידה ועכ"ז המשכי כי ע"ש בחסו' הרשב"ם מחילה כי פס מכחשת שפי' יד לחתרה כלמנת משכי שהעדים לינס יכולים להכחישה זוה משכי שלפ שרשה מקודש מ"מ נשני קדו' לפנל לחתרה פי' ל"ב ע"ב דנלופן זה לא סו' לומי' לעדי ביאה כלל ול"כ מה זה שכ' שהמקדש לפול בקלובות הוי לומי' לשומ קדשתיך הא ל"ד דקדשתיך לימר קדשתיך בשכי עדי, ולזלו לדבריו פס קדו' נמוכים לפל הכא בחכחשת ולמנת מה שך לדבריו זו סיתה הא מ"מ קידשה שלא בעדים שליכה יכולה מכחישתה וזה שליכה מדידי שבשי, שלפ קל"ג הב"ל כ' ולגבי קדו' עדות ממש בעינן והולדות שליכה כמי שליכה ל"כ לעולם לינה מקדו' שלא בפלוס עדים נמוכי שליכה יכולין להכחישן וזה ע"פ שכ' מקודש וכשר ידעת שסמקדי שלא בפ"ב לפי' שליכס מודים ל"ש לילפינן דשר ממון כלומר מדשר של ממון שבמקום הכחשה ודבריו מגולים בחילופיו לקדו' לף ק"ם ע"ם כו' ל"ע היכי שעינה לא שמעתי להחמיכה נמנו הכי ע"כ שלא לפו העדים הקדו' יולא מת"י הודלתה ול"כ מה הולרך למנו ת"ל דשוב נתקדשה נל"ע נשלמא מלו לפו העדים שבחינה ליל ושוב לפו לינה שכפף בידים של זו ולך ע"י לפשות כחיק מלוי ל"ל שפי' יל לחתרה ובתוך רגע קבלה הכסף מיל החתרה זוה פי' לפשר לון כלחילק הב"ם דלומ' לעילי ביאה ליון שקדוש לוולי לחתרוג כלן כעלא כלן פי' והכתיבה לתיך יל לפו ולינו לומה לעובדא להחתרוג ללא כעין ידיעה ולפו לפתה שהחתרוג לחתרוג מלא ידיעת לומד מדלמר לפו לחתרוג שלכי כותן ושוב יולא מת"י שמעת לומד הוא לדפ"ק יהבי ויהיו קבלתו מ"מ לפ היתה טוענת לפס מתנה קבלתיו סיתה כלמנת ולך מכח הודלתה כעשה ידיעה דרוכה והודלתה לין כ"מ כדמסיים דב"ה גבי קדו' לווקא ע"י עדים שליכה יכולה מכשתה ע"ם ודוק: נאמנת נמנו כו' ע' מ"מ והב"ם היקיש לנפל דוקא, משו' שטוענ'של' שמיעה מלו מוד' שמעני מקול' וכ' לע"ג שלא לפו לוה מ"מ לפו שנתן לקדו' ליל שפי' שמיעה ועכשיו כמלא מלא הקדו' למיכן להיות קיבלה ושוי כעידי יסוד ול"כ ע"כ מה לכלמנת נמנו הייכו לפי נעי כפרה ולא הלתתה שהקדו' תחת ידה ומ"ת, טוענת שהיד לא פי' ידה ועכ"ז המשכי כי ע"ש בחסו' הרשב"ם מחילה כי פס מכחשת שפי' יד לחתרה כלמנת משכי שהעדים לינס יכולים להכחישה זוה משכי שלפ שרשה מקודש מ"מ נשני

גמ ולית מאן דמלין עמס למד דמלינן בכ"מ זכין לאדם שלא בפניו אלא שתהא עליו עילי הפיקדים והב"ח סי' ל' הופיע דלא כב"מ מן חו' פ' הכותבין דלעתהו מה ק' לילמא שמיהו מצי שבי ולסכ"ל הפיקדים שהלריכוה גב ר"ל דמחלי בחמת קופי חו' הכי ול"ג לו כהב"ח מדכתן לו מעמייהו ות"כ לפ"ר מהלחוי להחמיר כלעתם לך ע חסרו ר"ת ס' מ"ע לפ"ע חלק ג' כי הסריך ופס חמלא חצרת לרחיות הב"ח מעיקן קמ"ל מדין סר"ף שכי לחייבי בכסותי דרבן ע"י חצי דהא בכ"ל כמו שיוכל לגרום בעלמו בעוד שלא נדלק מפוס דצדבן מסכינן על חזקה דרבן כן נמי לענין שלים וגם מה דמוקי קיעון קמ"ל בקטן הצח על יגמחו כמי שם תבדי וע"ם ממ"ל ב"ג לף קכ"ו מוכח בהוי לחפלם קדו' לחוריי ודלי ליתא מלא מפני בקודפי לב ובגיטין לף כ"ה מוכח להדיא דכסותי דרבן כמי לית ליה בפוס לופן ע"ם בגם"י ד"ה פקפח (ודלך לגב חבאר שה דדבדי חו' מפ' ב"ג הכ"ל ד"ה וכי מאחר בשה"ד ואם היה קפק וכו' לע"ד לין המפך והוח ע"ם ודייך לפחלע הדבור ד"ה בודקין פס נחר פפיימו כלפחר פ' ב"ם ל"ל ודוחק לומר דבודקין לקדו' וכו' עד הפיף ללא כהלכתה וזה הדבור וכי מאחר קיף היה גדול בשע' הגרוסין וכל החיבו מן ואם היה קפק עד ודוחק כולם למותר ואם לא ניחא לך למחוק ע"כ לילמוק זה מלוף להקו' והם ואם היה קפק בשלמא אם היה קפק לקולא היה לפפר לומר לחכי שהולרכו להחמיר מדבריהם לא מעשה קפק החמירו אלא שבזו על הקפק אף אם זה הקפק יהא ודלי קטן חיהא דרבן לו ולע"כ לא הוה ממ"כ ד"ל אף לקדו' גרוסין בדולו לריך נלמוק לבא מקבו זה לפי שהיה קפק הא קפיקא לחוריי למימרא ולמה הולרכו לבא בגזירת עניו וכשאר פמקודי ומקפ ומקבו לליקפי בשטוח דרך ממ"כ : ואין להקשות מדוע ניחא קפק לחוריי לחומרא הא הוה בחזקת קטן ויש בחזקת פבוי ד"ל מעשה חזקה דבבא אף זה לחוק וגם להמבואר בריי"ע הכ"ל ת"ל לומר לקדו' דרבן לריך גרוסין בגדולות ויותר כלע"ד שהוא ע"ם) בשע"ע ומקור להשיטו חבא נעשו קטן ס' י' הב"ע חבל קודם י"ג לא יפא להוא כבילת זכות דלא מבעי ליה להבי"ה כדהכא שכי חקרם לבתחי לא הוקרך הרמ"ה ז"ל להגי"ה כדהכא שכי חקור והוא מחבוחת הרשב"ה חת"ג ואיכא למעטי שלריך הפרשה מגי"ם לת"ל והרשב"ה ז"ל ב' טעמים מדא דבעילות זכות היא ומו לחיכא למיגזר שיאמרו מעולם מדכשא גדול הוא ואם תקבל קדו' מאחר שיכס תופשים ומפרם המחני דב' הכותב קטן שפשיטו דיכא חכן חי עבד והשיטו ומוכח ת יכי עכ"ם דמודה לחיכו מחויב לגרשה ולא כמו שהשיך בב' ת"י כדו' בחבוי והחמיה על הרמ"ה ז"ל בחכס ונעשה הלחטן להרשב"ה ז"ל יש לייחב ע"ם לדבי חו' פ' הבעי"י קלי על קושם זמן השטיך לפיקון שאז ל"ל ת"ל עבדו רבנן ובו' לא מבעי לשבי דשפ"ה מוחבת לרחטון חלא ל"ל גב חב' וע"ם ודוק ות"כ מה שהחליט המ"ל הכ"ל ד"ה ודע דמה שהוכיח לומר לעיל וכו' לכהן פקח שהכוי לחבשה שבחוחים דרבנן דחיכה נחלה על חבוש זוכה לף לחוכם וללן לגבי כהן חלא מ"מ פשיטא לו דלא נעשית זוכה מלקוח דרבנן ולחייבו מפי ר"ח מה' ל"ב דהייבו מה שהיה בחזקת לחתי לחחלופי בחבת כהן פשוט ומה שבי ובפי פשה דבחיב ס"ב מה' קבהדרין ובפי ג' מה' ל"ב דקטנה בת מילון חזקה לא נחקה לף לכהן לפי הרי"ע הכ"ל חין מזה שום רחיה ועדיין ל"ע ועי' ת"ר יבמו כ"ש ע"ב קיף ד"ה הא דחמר ר"ם כי והרחב"ד ה' מכוש דכיון דקטן הוא ואין לו חשית גמור לא מהכיל עלי' בזכות מכמע הא רב"י ז"ל בפי בהחיב כדי שלא התפר עליו לחייבי בשוגנת לף דבהל"ב לף ל"ו ע"ב ד"ה הכי זה פי' בעלמו חבל יבמה הוליל וזקוקה לו שו' דבבן כמחמר ודייק מכיה המ"ב שם ד"ה מתני' דחזיל בבעת ההוח, יבמות לף ק"ח וקדו' ל"ע לף יבמה לא קני לה מדחוריי מ"מ ס"ל דחשיב לוחא סוגנת היתה מהפרש עלי' בזכות ע"ם וכן התו' פ' כ"ג לף כ"ח ע"ב כתבו ות"ל דהכהו בכותי דרבנן ניכהו ולא חבו לחוכרה דכל דחקון דבבן כעין דחוריי תיקנו : ס"ד וכן ליל"ים ע' ל"מ והעור נראה לא גרם גמוריס ועי' דב"י ג"טין מ"ו ע"ב נראה מחלק בין חמר כשוחים דחפילו לא חביר לריכה גב ר"ל דחפילו ביולחה בלא גב ומחכי דיבמות חפבר מפרם מן החוכין ול"ע : ס"ו מוך מהנדה בהשו' פ"י חלק ע"ע פי' ג' כ' ועוד דקושייתו הדר לוכחתה דלפריך בקדו' לכ"ם מה להך סכן קוכין בחלמה חפי' נדיחה ומה דפשיטא לי' חפילו בזיחה מ"ל בהבא דחמי בחמוכה כל דחמר רחמה לא חעביד מי עביד ל"ת ד"ל הרשב"ה קדו' ק"ו ע"ב ות"ת הא ק"ל כהבא כו' ותילו בחו' דגלי קרא בלא יקח בכ"ג ה"ה דמ"ל הא קי"ל כהבא דחמי בחיבי לרחי עביד מהכי ות"כ ד"ל מדחזיכן לחפי' בחיבי כריחות מוכחה הגמ' להולי"ם ממקים חמר דלא חפבו קדו' לחקופה מכלל הא שמר הפיקוריס מכ"ג בחלמה ילפיכן ומודה רבא דחהכי ומה גם שהוח בכלל לעול הגמ' כי חהי בו' וכי יש בכיחה כו' ותמר דהמבח כי חהי ות"כ ל"ל בהמו' בלא יחלל חלא לר"ע וק"ל : ס"ט יסבר"ל מומר שקידש כו' כי הבחר היעב מהכ"י מיכן קיעון כ"ב כי דלא חיק מדבבן וכ"כ רבב"ח ע' כהכ"ג והפפרים ליכס חחי ועיין קיעון קל"ע סעיף ה' : ס"א מי שחלו עבד וכו' ס"ל ליכס למידק להא דחמרינן יבמות מה"ה עבד כבעל על חפח לים הולך חין לו ותקבה ות"כ חלא חמרינן דקידושיו קדו' דחי לא לף הוה ליה עושה ממזר למ"ד בכבי ועבד חומר הבח על בח יפיהל הולך כפר וקפרים טעמא ממזר חמור חבא בעי בפרשה ביבמות בפ' חלוצה (ילף זה ליבו עולה למפקנת הפיפקים המולקים על ר"ת בפ"ק קע"ח) חבל עבד מה"ת לף הא בר מלו הוה בחה דחבא ביבמות בפ' כהב כלחמר חבל בעלמא ק"ם המוכן הכל מודים לכחה להחבו בהו קדו' חפי' בזיחה ומה דפשיטא לי' חפילו בזיחה מ"ל עבדות הבא מן ס"ת ומכ"ם וכו' ות"ל הא ק"ל כרבה דחמי בחמוכה כל דחמר רחמה לא חעביד מי עביד ל"ת דז"ל הרשב"ה קדו' ק"ו ע"ב ות"ת הא ק"ל כהבא דחמי בחיבי לרחי עביד מהכי ות"כ ד"ל מדחזיכן לחפי' בחיבי כריחות מוכחה הגמ' להולי"ם ממקים חמר דלא חפבו קדו' לחקופה מכלל הא שמר הפיקוריס מכ"ג בחלמה ילפיכן ומודה רבא דחהכי ומה גם שהוח בכלל לעול הגמ' כי חהי בו' וכי יש בכיחה כו' ותמר דהמבח כי חהי ות"כ ל"ל בהמו' בלא יחלל חלא לר"ע וק"ל : ס"ט יסבר"ל מומר שקידש כו' כי הבחר היעב מהכ"י מיכן קיעון כ"ב כי דלא חיק מדבבן וכ"כ רבב"ח ע' כהכ"ג והפפרים ליכס חחי ועיין קיעון קל"ע סעיף ה' : ס"א מי שחלו עבד וכו' ס"ל ליכס למידק להא דחמרינן יבמות מה"ה עבד כבעל על חפח לים הולך חין לו ותקבה ות"כ חלא חמרינן דקידושיו קדו' דחי לא לף הוה ליה עושה ממזר למ"ד בכבי ועבד חומר הבח על בח יפיהל הולך כפר וקפרים טעמא ממזר חמור חבא בעי בפרשה ביבמות בפ' חלוצה (ילף זה ליבו עולה למפקנת הפיפקים המולקים על ר"ת בפ"ק קע"ח) חבל עבד מה"ת לף הא בר מלו הוה בחה דחבא ביבמות בפ' כהב כלחמר חבל בעלמא ק"ם המוכן הכל מודים לכחה להחבו בהו קדו' חפי' בזיחה ומה דפשיטא לי' חפילו בזיחה מ"ל עבדות הבא מן ס"ת ומכ"ם וכו' ות"ל

הגהות הגאון מוהר"ב פרענקיל ז"ל (ל) יש"ל דשאני ליקור כל מתנה בשבת להא חזינן דלא מבטל להו למיפני שם זה ליקור גם מבכמת דרך סיחב כשהחתן מזכה להלכה קודם שבת ע"י אחר דזכי למאי שלא בפניו : (ג) י"ל דפרי כלורך מלוס

הפרק

דגרוב מקדשין הלא כן כמי גרוגע מבגלוסיולפי"ו מי דמדין מפלינים בלמד בחמת ובמו דמקדשין בשוטן מדותיו ואחר מקדשין כוי יישון בחדל מקחל וים לגירסת רי"ת דהא בפרוכו החשם שקדשם בהיבו הפשים והעבד לפרי הגוף ואינו מלוק ולע"ל הי"ת הבריבים כי לפי"כמי ע"כ אין מקוי לגירסת רי"ת וים"ם דהא לפירוכו החשם שקדשם לפרי העדים ובע"כ לפעתו מפ"י הגוף ואינו לומרי שלא כיוכו לקדוי חיכם כאמנים אף הוילחם לאו כלום דהוי כנחקם בל"ע וים"ו דמיד שקיבלה הבגלוסות מחקדי מכח ההוכחם והא חינח בדוגע מקדשי בריבא אבל בדוגע מבגלי בריבא אין יעלה על הדעת שחשום חומרא דל"ת שאין מיפשין בריבא אין המ"ע יהא כחשוב בקדוי דמ"ה יעלו העדים על דעתם קדוי בדוגע מקבלים בריבא ולפי ריח ביחא ולד"ת ל"ע ' וכל זה שפילח לה קחם ע' ב"ם וחחת שבן לי מ"ל ועוד דבולה החרגגולת לכפרה לינו לי קבלונית ולא לי חבהי ואין זה לוען חשם קדי' כמו שכחב מהרי"ק שורש ק"ע דלא מיפשין אלא כשהזכיר לוה לי חבה ומביא לפי' מדברי המהר"ם אבל המע' במהרי"ק לחת להדיח להיפך כי ז"ל ועוד כלע"ד דע"כ ל"ם רש"י אלא היכי שהוא בוחן שהם או שחתר חשום חבה וחבה או כיולא בו דבשלמא בשוחן שהם אפשר לומר דחשדוכין קודם שבבר פיפשי שחתקדם לי ומ"ה לא פי' וכ"ם כשחתר בלי להבה וחבה אבל בשבישין בלבין דורן בעלמא בלי דעתא דלאו לקדוי אלא לדירן הכי בהדוא דשהם מיפשין ומה שמביא בחר הכי רמיה מהמהר"ם היינו על פיכא שדיבר דלאו כל הקילות כשריס לחיים שלא בשעין פיכא דבר פ"ך לחבה וכן מפיפ לי' פשיטא דש"ל לרבינו מחיר דבשעין פ"חתר לי חשבע ליזה קורבה ולא שני בלי דורן בעלמא הרי שלא מיעט מרחיוה מהר"ם אלא לי דורן אבל בחינה שהם ודאי מיפשין וכמו שהוכחתי בימן ז"ך מפ"ך דברי המהר"ם שהם שהחתיר בשחיקה כמי מעשה בבלונות ע"ם ולא ה"י להבי"ם להעתיק דברי מ"ל ז"ל אלו שבאו אך דרך חגב מבלי עיין כל הלריך והלפ"ז שכי לפ"ז לון מוכיח : י"ל דבל בבלונו' שבלח מיד אחר הבדוי יום או יומים כוי כי הבי"ם על המהרי"ק ולבחורם ק' לון מיבב כוי וזה לי מהרי"ק לף ר' ע"ב ובידך כי ודחריך (ר"ל החולק) להניח דברי שחתרחי שם הוכחה שלא בבלונחו לפיכך מילחא בבלונחו כ"ל עי' חחלעי וכו' ושם הועיל בחריכות שחתרי שלפי דפשיטי בבשחיכו בעיר שדיך לבדי עי' שלים ובהדי' וכו' אבל כשהם בשעמד אחד לשה לא יהן לידה ולשה לא חבבלנו מידו מי הוה סוטעה לדמוהם להדדי הרי דמוקים הסוגי' דוקא בשולח משקיס לשקים ודשה לדברי מלינן בשיני בשלים לימר לנרוסין בשהם נשקיס אחד אף אחת לגרושין יהבה לדיהם הי יהיב לה ושכ"ם ר"ל הכי בקדוי דמליס זו יותר וכל שבשת בבלונות הינו אלא להלריכי גם לבחה לה כי החי' המהרי"ק לא כי אלא בדוגע מבלים בריבא דששה למשלים ואל"ב לבשות הרי שבשים שהרוב חוק רוב שבי שלינו אלא שהרוב הוא בבלונות ואל"ב בשלים בבלונות אלא בדוגע מבלים בריבא אלא בשלינו לי לא לרבי בשלים בבלונות אלא בדוגע מבלים בריבא אלא בשלינו לי לא לרבי

גליון

(א) ועי' שם כדרים דף כ"ג שבשו הגמרא ל"ל דבוגע מן חד מבחפיקים שהו לבחחלה (ועי' שם כדרים דף כ"ג שבשו הגמרא ל"ל דבוגע מן חד מבחפיקים שהו לבחחלה

(ב) ובן כלע"ד ואין דומה בשלינו לבשלי ביחה שקילה לחסה דבך לחזקה בלים ובוי ושהר ליחנם לה מי יוכל להעיד שקילה לחסה וק"ל : י"ל דבמקים שהי לנו לחים שעשה ל קול כוי כגון שבלה בבלונות בשבת ע' בי"ל ק' ס"ו ק"ע מביים ואי"כ ל"ע מה שבוחנין ליחן בחוכה כלים לחתן בחחנה הדוכה וכוי לדברי הבלים מבלעדי הקדוי לימור שבת לית בים ואי"כ הכא הלר מה (ג) לשים בים בלה קדם ' ובחם ז"ל הי"ח שם כי הב"י ס' חקל"ז להמכר בוכר לחקור ליחן דבר בחחנה בי"ע לו בשבת חחי"כ לגירך מלוה וכוי וכי"ח בשוטין ע"ח וכ"כ הריבא"ש יכחיב בבי חשבום חעלעלין וכוי ומביק משמע לחפי' מבבן לחקור ועוד לשל הקדם חמי לחחנה ומביק וכי"ח בריב"ף פ"ה פ"ק ס"ו ק"ע ע"ש מביים ואי"כ ל"ע בכל ואלי חחם לדעתו הרין ביחר עלמו שהרי כ"ם כחוב מקבה כמי ק"ב"ריבי יי"ח כי בבילה פ"ב הביאו הב"י ס' חקל"ז מבוי דברי המכלבי הב"ל ופי' הרין לחקנוי בלשון מחנה בלא קידר בלא כשאר מעלעלין הבקנין בחשבים על שחנה זה כי הב"י על חחרי לינו מבין דברי דלי בבי חחנה בלא קודר חת קודר חת חלוים בשי כמי לחחי דלא כשאר מעלעלין ולבסוף כי ולחבאר וכוי ע"ם שרי לשרין ע"כ חחלק בין בחינות חבבן לשון בשלל גזירות מ"ח לבין שחנה בחחנה בלא קיבל ובלחי שרי ושאני חבבן לשון בחינות בשבת בעבור הלילה דומה עבי למו"ח ול"ב חם חבילו לשות שחבין להרחי חבבריבא"ש יחבריבו שרי הרין עלמו כי דברי הרבי כמי וגם הרב"ם חבבריבו ועי"ב לחלן בין חקוי קיבץ קבין עב"ם ולפי חזקה ל"ב חבבן לשון בחינות מעלעלי בלא ביחה בלל לבשת קבין עיבם שרי ולע"ד חבואר בשרין בחי"ם בשבת (ג) יקי"ל כל שבחיבין חבן בחיל ב"ח לבלום ב"ע ולכ"ם בחני בלא יהא לריך תיקון ולחילו חשילין בלרבים חבוריס ב"ע ולכ"ם כלים ולבבי"ע דברי בחבואר בהגהו בהלו ולא להחרי ול"ל יש לחקור בשבת ליחן בים חחנה ב"ם בבי חבוא בחבוא בחבוא בח

הפרק ס"ת סלין בנחיכו' מחנת מטלטלי' במסיכת נזירו' מו"מ וזה מוכרח מדין פחפילין וגם מן הלי' דלין מסלחין מכן דהיינו ע"י סלים שבזה מיחזי כחבושה וכלים שלוכים נגמרים כעובדיה דחול מבל ליתן מיד ליד משמע שלין שים לילו' ול' הרמ' פ' ד"ג מס"ס(ה) דלרבה מוכח שלינו לוקר כ"ש מכירה ומלשונו ס"ק ה' מכירה וכן מל' הרי"ף פ' מסילין לין רלי' לף לכתבי לו הבותן כי י"ל דשם בנחינו' קרקע לייבי דלי"ת בלח קנין לו במטלטלי בק"ם ולפי' המרדי לע"ד מוכח להכין בלח שכ' לרווחא דמילתא ולף לי פליג לע"ד דבכי הכין מוכרח' ויב' לי"ך ביהי' מה שכתב ולי"כ ל"ע מה שנוהגין כו' זה לע"ד משכח מפורשת דשרי כמצוף בהגהו' הרא"ש הכ"ל דשרי ב"י ופ"ה בשנת וכן עיקר וכמשמ' שכח לגב מזכיר מה דק' לי לפ"ב בענין הכ"ל על הע"ז קי' תק"ו שכ' המ"ח ס"ק ל' ולפ"ז מיתר לשלוח במקום שהוא רשו' לחב ולפ"ז מכין להס זה דכתי דהב"י יפה הורה דמה דמותר מיתר לבי' מרה"י לרה"י כדלי' נמי ב"ס ס"ק ל' לבל מה דלסיק דלטעם הכ"ל זה שייך לפילו במקום שהוא רשות לחב בשבת ול"ע ומכ"ם לדעת המ"ח ס לסיק בכתיבות מחכת מבים מ"ח בשבת מ"ח לבל זה לע"ד ' כי הב"ם ה"ה שם בשם שם בשם חב"ד דלעיל כי לף הרמ"ח דלחר מעשה לסיכם נלמכי' ולפילו בשבועה כי זה לכ"מ לדיין למק קבם הרמ"ח ז"ל סק סעיף ב' ועי' לי' סעיף י :

סימן מו ס"א שכתק"ה כי הב"ם בשם מ"מ הכשים כו' כן הוליח מכ"מ מהרמ' וע' מ"ר מוסך מן הבריי' שלח לבלוכי מכח קושי' ללח מלינן לח בדבולח ולח בדבי לבח לבלוכי וגורס לי"בב של בלוכי בנירקי' הרין הביאה הב"ח וב"כ הרמ' מקיים הגירסי על דרך שמחלקים שבקול מוכרח שילח לבלוכי מבל העדים ח"ל ובדלין ל"ב לפרש הבריי' על דרך זה ועב"ם שהחריך כנון שבלו שנים והעידו ע' ב"ם מה שמעמב על הב"מ ול"ל דדוקל לין הקול דבי בבח יכול להיות בחר זמן מבל מוכן הקול דשולח ל"ל הבל דוקל בו ביום ובע"ל לינו כי ז"ל דבינו יהושפ שבב"י על מ"מ דבל בלח דבחר לדוסין לח מיבין ל"ל שלח ילח עליה קול על בחר שבתקדשה ילח עליה קול בלוכית בתקדשה קידש זה לפי שילח הקול שקידש זה היו ביום בלוכי בבו' ובקו' ומע' מולבת וכו' ואומרת היום בתקדשה בלוכי כמו שבחבתי בחבר שילח הקול לבחר שבתקדשה לבני לין מוכח ן הבי להבי דלפי בקלח דשולח טעמא דילח בחר שבתקדשה הח קידש הים בלח לף דלח היה בזמנו ושם שכ' הרשב"ל שלנו היה בשעתי בעינן כדשולח לין ר"ל בלח דשולח ל"ם שלח בשעתו שלח ריל שם ביבע שהקול ילח בו ביום ובדקו הב"ד בו ביום לו מיכרת עכ"ם לשמלח שמיני בבו' דולקי' ושם לילו בשבת שלח בשעתו לבלח בקול דשולח בחר שבתקדשה ב

ז"ל למצעלינן קלח ז יוחר מזה לחי תמם בסב"ם כבי וכן לם לחמר לח"ב עפי' קפק קרוב לו לין מתירן כו' ודייק זה מבי' שכ"ע ומתרו קרוב לו פי' וזם לע"ד היפך דע' כרמ' ום"ע וגם לפפק הרמ"ל למצעלינן פי' לו לבאר להחומרי' לתו פייכו עידי הלחיה כ"ל עדי הכמיעה וזם לע"ד קילר בעקום הרחוי להחריך אך ל"ע מהבנתו מם דחק הרמב"ן לפי' זה ודוק וי"ל בזמן הזה לין מצעלין קלח לפ"ר ים להקחפק לם נכלחת לחרי קלח דעקתי קדו' ומוב לחבור פפקר פי' לח גם בזם לח מצעלינן להחמיר לו דילמל ע"כ לח מחרינן בנהגדפל הלח קודם קדו' להחיזה אבל בנפלחת מודו למצעלין ומלי הטור כפבי דין דב"ע קניף פי' ליבא למפבח בהבי לח העתיק כ"ל לח מלחו דבר על בוריו ולכן כי לח בהלחתו קדו' הלחסוכים מגרם לחבון וכו' אלא מצעלינן קלח לעפ"י פכבלח ובחתם כי הב"י זזם פפ"ע אבל היבי דהחתם דפקר היה מזה לח דיבר כי כבר פבק למצעלינן קלח לפילו לכחחילה כמלח לבעי' המחוורן עדיין יש לכפק אבל לע"ד מוכרח מן הגמרא מדמקבא לי ליתא דאי מגלי' כו' הא בהדיא ל"ת ס"ת לפילו אחר פקיבא לח מצעלינן להבדיל ומבעי' דב"ה ל"ל אלו אתם בק"ק מכ"ש להוכיח דילמא יש לחלק ולפפר מכחבי כדאי ס"ל להבי"ם דאין לחלק כדי בלח יבא הוצח נבכר ומ"ש גולח פאיבי כדאי ס"ל לע"ד להבריע דבלחת יש לכמוך על הדעה לחסוכה ובד"ם כחוב על דברי הטור לעפ"י פכבלח וכן הוא בהגהו' מרדי בפרי כי מעפה בחד פגרים אבבח ובלחה לחחר זמן וזה נמי בעת הגמ' בה"ג ולפ"ז שפיר מחפרש הכי דזקא בלח גרוסין אלא גרוסין אפי' בעת הגמ' בה"ג ולפ"ז שפיר מחפרש הכי דזקא בלח גרוסין אבל לחרמ"ל דפליג על פירש"י ומ"ש בה"ג לחפי' קול גרוסין בלח חבאי לם לחי יולח ממם עם כל הקדו' למחלוח לימו מצעלי הקדו' לד' לחפר לם לימו יולח ממם עם חבאי אלא לחי קול גרוסין עם חבאי בלח מהי הדין להבה זו דעם גרוסין עם חבאי בלח מהי כמי לב ב"ח ומיימו כפלח יולח בפ"ח לח"ב מה לחיי עם חבאי בלח חבאי כמי ומהאת כי לע"ד לין זה כוחת הדין ולף להרמ"ד כי ומה פכי מבל כפקול

קדו' יולח וכו' כ"ל לחפילו לם יולח קול קדו' בלח לחחלח בגוף הקדו' עם קול גרוסין ע"ת בפ"ל מ"מ פייך כיון דעכ"פ נהחזיק לב ב"ח בקול בחינת קדו' גמורים לח הלח מלבן וכו' ודוק . לי כמי ע"ד זה להדוקק פכי לין מכאן מקומו כ"ל בבח פהבינ לחת בהמצ"ן מפיים בפ"ע ודוקח וכו' ומצאל הפ"ע ע"ד הרמב"ד דלא בכפ"י ומ"ל מבל ל"י מי הכניפו לחגר זה לפחום בחבי' קלח בכפ"י וכו' ע' ב"ח ול"ע : ס"חהג"פ מיהו לם ה"ל מוהם וכו' ע' ב"י ול"מ ס"ת ומה שבי בזבינו פי' ו' ס"ק י' ול"ע : ס"חהג"פ מיהו לם ה"ל בחפו' בהלח"ם יהלה כי לם בחפ"ת ומ"ל בפ"ת בפ"ת בפ"ת

ז"ל כהוגן לפ שהמ' אלא מעובדא דכ"ח דמרי' מוכח לפמ' מ"ש ויפס משכי וע' תשו' מגדנ יעקב חלק ג' סי' קל"ג נדין אפשר שיהא קול שניהם יהיה מודה ונע"ז הכל לפי ענין הקול ול"ע שאלו יהא משוב הגלים לצדר בהעור פיהא תשו' הרמ"ם דאומן הי' לו בת ומילתו עליה כו' וכשבאו לעיר נתעלם צדבר וע' צ"י הלריכה גבי משכי הקול ול"ע היכי הוה המעשה אם לא היו עדים בדבר הי הוה קלא אלא שהתחזק צד"ל גם לא באומן לעולה ור"ח ובלי ספק העדים שהיו בשעת הקדו' הם שהולילו הקול והם שהעידו שקדם בשם לוי שהיכו שלוי עשאו שליח ולכן דן אף בהאשלא כופר אלא עשאו שליח ומדיוק נאמן כבפי' ל"ה דעת י"ל ושרמ"ל סיים וכן עיקר מ"מ כיון דילפ הקול בלי מקיש לאחתא ולפ"ז דאיש כפירתו לעניו דמצטלינן קלא כיון דילפ הקול בלי מקיש לאחתא ולפ"ז דאיש מהרמ"ם לרכבי' שרמ"ח הכ"ל דאלו לדעה ס' מדיבא ל"ג ומה שהשלים עלמו מהה ליפול זה לא מעלם ומוריד לאחרי שקידשה לפני עדים בשם לוי גם מה שאמר וכשבא לעיר כתרלה בדבר שמשמע לכתחלה ע"י עדים שהעידו בשמו כתרלה ומ"מ לא הלריכה גבי כ"א אלא הקול אזיל לפיעתו שהבאתי בשמו פי' ל"ה דדלוי לאו מעשה לא מהני משכ"ל להעיטור שהבאתי פי' ד"ע דאפי' לאו שקדם אשה לומי סלא הי' סלילו וכשמעה כתרלה דמקודם מעשה זכי' היתה ל"ג מדיבא :

סימן מז ס"א ס"ז מקודשת כי הב"ם אבל אם כולם כו' כמ"ש בשמיך ר"ל שאז אם בשאת לא' מהעדים לא תלא ודבריו ע"פ השע"ע מ"מ פי' ד"ע ולפ"ל משמע הכי בהסיגיא מדשמני ל"ל דדייקו בהלר א' דשהו דהיינו דשם ליתא לקדשה קלא אית בי' קשל"ל דשקדשו בליעדה הכי אלא מיעטה כ"א הב"ד דע"י הקול יהא לא רשיו רשי' בשלך לרים בהלר א' משמע אבל בשעמד אחד שפיר ל"ל רשי' ולזה רומז הד"מ בשם מי' לי ומשג על הב"י דקי' ד"ע וכ' ואין נראה אלא כל שהי' בשעמד א' ל"ל רשים וכשם בע"ש קיימן מ"ז ואי' למה רומז שם לא לפ"ל בשמעות הכ"ל ואולם בב"י שם מעתיק ר"י להיפך שכ' ושם בשאת אלא כל שהי' בשעמד א' ל"ל רשים וכשם בע"ש ונאמר דכולי האי לא עבדי לישבי דשקדשי בליעדה ונאמר שהיו בשעמד אחד כשהתחילו למעלה מהרשב"א ז"ל שם בשאת אלא כל שהי' בשעמד א' ל"ל רשים וכשם בע"ש מנים לדע' הב"י פי' ד"ע הכ"ל ושפר כ"י אין בידי לך בשם ע"ש מה"ל הלי ל' מעתיק בל' זה וכ' ר"י בכ"ג ח"ג בשם הרבב"ח שם היו כולם בשעמד אחד כשהתחילו לחותם שחתמו ל"ל הני בשעה שקדשה אלא כל שהי' בשעמד בקדושין משכי העתקו' אלו ימד דוקא לחומרא בגרושין משחתם בשברים זו ולא לקולא גבי קדו' ול"ע : ס"ב ושם בשאת אלא כל שהי' הב"ם ול"ל לשם פי' ב' שעי' ז' מילי לחיסום שכי הם דברי הרי"ן בשב"י פי' ג' ולעיל העתיק דברי הו' דשתומי דבשן הקילו לך ק' תיבם לדעה פ' בשפי' ב' ע' ב"ם ק"ק ג' לשתם כהן ליפסל בשו לריך רשי' לחיבו חלל ופשיב לך לשחכילן לוחו בה"ל דיוע דאין לעיון אם לחכילה פעולה ולשלן אלא יש לחלק בין חומה כוחם בשבת : ס"ד הג"ה שוב מ"כ כי הב"ם ויותר משמעי כו' ומנו גרשתי ג"כ לא לשכין משו' אפי' לומרת גרשתי לשורה לאחר כדברינו שכי דאיירי לשל כ"ד מצוה בשי' ברמ"ה עלמו שכי בלי זה ואם כתבה לשהלה נאשתו ואשתו בשומרת שקודשת לבלוכי לא שכיון בשהלה שבבר הודם לו ושוב לא כל הימנה לחוב לו אבל אם אחי' על המנו ק' דל"ב מה זה בשכי' הר"ן לא שכיון לה בשום מנו אם אין כאן מנו ובהרמ"ה לא שכיון דאזיל בשיטה זו והר"ן עלמו לא כ' בשאר אלא בשם י"ח ע' סי' י"ז אלא דבל"ז ק' לי דמנו דגרשתי לינם מנו די"ל לא ניחא לה להשבר בקרובין לבן משכי שלמון זה ליתא בהרמ"ה אשבר דט"ם הוא בהר"ן ול"ל לא שכיון לה אלא שום מנו לשכ מעיקרי דלינא ל"י למה לא תובל לחזור משולל, עלמה ע"י אשלא ואם בבר שהוא לשונה אחר ומ"ם משולה לשבינו דיוכל לחזור ע"י אשלא ואם בבר שהוא לשונה אחר ומ"ם משולה לשבינו דיוכל לחזור ע"י אשלא ואם בבר שהוא לשונה אחר ומ"ם משולה לשבינו דיוכל הולאה מעיקרי והבלים להשבעה אלן טעניכן · ומ"מ ק"ק למה לא תהא אשלא נאשלא מנו משעה חזקה לניכה משיזה כמו בגוף טענת גרשתי להשכיכין

ול"ם כיחא ול"ע כי הר"ה כי בל' ואשבר :

סימן מח ס"ו שבקשין כי הב"ם והפיסקים לשוכר י"ל שבקשין כו' כמ"ם שתו' משכי הנוסה ולע"ד זה ל"ם בשע שיוכל בגרם ע"י שליח ובלא ל"ד אבל מ"י מה ק' הא שכיכין לינם אלא הראיי בשבשתו שכשאה ס"ל ד"ה שכי על הסוגיא לאו לפרש לשתבר בקרובי משעה הולאה אלא ס"ה דשע לריך לה וכשיכו בל"ד אין כופין לגרש אלא שבקרובי לינו לשבר בקרובים ומהר"ם ז"ל שבקש לשעתו הרמי אלא כמ"ש אבל כ"ע מודים בא"ל לכופו כמו שכופין על מדת סדום כי אז ולשי לשבר בקרובי כמבואר שגמי ומ"ש ס' על לי שבקשין לאם ל"ל לכוף פשיטא לריך בקשה משל"ב בישמות לאלו השעה ע' ס' מ"ו ול"ע וכ' הב"ם אבל אם שבא כאן בל' ל"ל ס"ז ל"ל לאבר עלמה על בעלה ע' ס' מ"ו ול"ע וכ' הב"ם אבל אם גירש כו' בהינה חוזבת הוא משום בשהלה כ' קט"ו קיב ס"ו בהג"ה ואם חוזבת בשמלא ע' ס' ו' שעיף י"ג ·

סימן מט ס"א שיהן כתי' לכ"ל כי הב"ם ול"י למה לא יבשע כאן כל שמי ואולי יש לתפוק להא שבועה זו מ"ש מבועבת בהם"ם

לע"ל הלכם כמ"מ לגי כדמסיים הכ"מ דהוה ק"ל ומה שכ' מקודם וצמר ע' החומר וכו' היינו ע"פ פירושו ס"ק כ' וכבר העתקתי לשונו לעיל סעיף ט"ו ואין לפרש פירושו ל"ל שהרי פרט שהיה מדבר הלא מלקוחה קודם סמוכה ודוק וכן לפ"ה היה קשה קשה ע' ח"מ והכ"מ תמיהה כי פי' בהמכר מה שלע"ל היינו כל"ל והכא קושית זו על הגמ' נמי שהרי המכר, מן הגמ' הלא מהש"ס כי דקושית זו לפ"ה קשה להלכה וק' הא לפ"ה קשה ותו מה יענה להרי"ף וכמ' וכ"ן ומ"ע ח"מ סי' רכ"ל שכיחל הר"ן מליבייהו הקוני' לף למקנה כמי ג"ם ותכף תוכף כלם היינו בבית ולקדו' וקושי' זו מוכרח כמי ג"ם על הטור ע"ם וסוכים מכי' שכחמת סעורה הלא גע ומוסרם בקרוביו וכבר כתבתי שם שלוכם הלא דברי תימה ומ"י הא בדרך הב' שמייב הכא המכר להבנת המחבר מיושב כמי סעור הכ"ל לך לחמת גם זה לחוק כי טעמא דר"ם בהדיא היא לא משמע כדכי שהוא קנס הלא כדכי המ"ל לבל נהדיא היא לפ"ז שלא יחזרו הלא תניא כי על תנאי לתיהדר לא הקנה לוכנס לדברי הכ"ל בהמכר, י"ל שהוא בדף דלף בזה פליג לוכנס לתשלומין חי לט"כ שייך לף בהדי היא וכן משמע כדכי שהוא קנס הלא כדכי המ"ל לבל נקנים ההכרעה משום הגזרה משפ"כ היכי שהדין ברור לתיהדר בזה ק"ל הגזירה היכם פועלת וכדברי הב"ם ועכ"ז לחוק ולפ"ר לפירושי הכ"ל י"ל כמי דק"ל לטעם הגזיר'מהכי תפיקו'הבעל וקדושי ולחי מלקוחין לף משכ' לכל נתפ' דדין המצוע'מ"מ עדיין לא ברירי כי' למהכי תפיקולא כי לכ"מ בקדושי ולחי כ"ה לפיים לבל בקדושי קשה לכל מוכח ולחי לעצוען נתנו וע"פ הדין מחויבי'ליהדר ולפ משום הגזיר'הוא לכל היהדר ובדלחי מהכי תפיקו ופי' קיבית לף בגמון דקטנה היולא בגע לק"ל בשתבתי מהשתיע הש"ע הכא ובקיימן קכ"ה דין הגמון דקטנה היולא בגע מה"ט הפיקה וכ"ז לא מעלה תכוכה להטור הכ"ל ולא להש"ע הכא ולכן עלה בשתבתי מהשתיע הש"ע הכא ובקיימן קכ"ה דין הגמון דקטנה היולא בגע לק"ל

ואי לא לא ליתני ליה ולא ליתני ליה אלא מהכא ואי מהכא לא ליתני ליה אלא מהתם ואי מהתם ל

מכיון לה יהב ממה שאמר כנגדו ואומן בני אדם אין כאדם לעשות על כן יקבל שמעון באחרים שאין בידו יותר מבעה ואני מצעה ממה שעתן עוד אמר בעבדים שליכו מאמין לשמעון שלח הרואים יותר ממה שעשו וגם הינו מאמין לו שכנגד על אלו מעכו' אין כאן לא שביעו' שומרי' ולא שבועו' מצערו' וגם אין לנגבל על מעכת אלו באחרים לעגיל אלך כ"ג יכול להאמי' שאם בפני שמעון על מי שליכו מעון ממה עכ"ל ול"ע להבין המלמה שא"כ ס"ם (ואולי מלפפקיכן בעל בנכסי לאחרו לא שומל ולא שומר אלא ליקח כאלו לא נכנס בגדר שומר ולפ להחזי' באחר וז"מ ל"ז מקום למ"מ ס"ם הרי מ"מ הי' שמירה בבעלים ועי' בי' ס"ה) ובזיזחר ל"ע מה שחילק בהקבלת מרס בין שאם לנוכח ובפרין שאני לפילו לגנבל לא סכל לא זכיתי להבין טעמו וכימוקו ובאחרי' כ"י הכ"ל לפ"ז כאחד ומה שהאחרן רלה להסביע להאחן מכח הולאות כדין שומר אלא מאחר שיש טעני' בני ביניהם בענין המעשה וכו' ומאחר שבאבת על המעשה יכול האחרן לגנבל עליו מכח הולאות ואחולה כ' מפ"כ הולאות לא גרע ממולין בבאות דיכול לומר שומו לי וגם לין יהקנו מאום והס להביאו לידי חומר שבועה ולפרניו דיכול לומר שומו לי הי' כלע"ד לפ מנגנול פבועי פעור וגם מה שכאב וגם לין יתקנו כו' כיעני קומר דברי עלמו דע"י טענת בני מחייבי שבועה וכמבואר בסג"מ הכ"ל ועי' סימן ק"ים סעיף חי"ם על דברי ב"ם ס"ק ך' בסופס ע' ס"ך ח"מ ס"ק מ"ג :

סימן נד ואם היה עדיין מלוכה יעשה הפלים כו' כי הח"מ ואם היה וכו' וז"ל הר"ן אמר כ' יוסי וכי אינם וכו' הלכך שומעין לה לפפר לטעמי' דר"י ל"ל מלוה לקיים דברי האת ל"ג אין לי' ופני הכא מאוס טעמי' דקאמר ואחו' ד"ה וכי כאבו ור"מ פבר לפ"י למכור ובד"ה ה"מ כאבו בפפיעות דר"י ל"ל מלוה והא דקאמר וכי אינם היינו לדברין דר"מ וכלפה מדעאת דמשמע לפי מדקאמר הגמ' הא מני דר"י ל"ל מלוה אלא דקאמר אף למעמיך דאין לך מלוה היינו על הפלים אבל היה יכולה למכור ולפבי אף על הפלים ליכא מלוה ור"מ סובר שאכא המלוה אף היה ח"י למכור והכי"ן ז"ל שאמר אינו חולק על האו' בפיהופס לר"מ אלא שאפופק בדר"י וכי לפפר דר"י ל"ל בכל ועעמו אך לטעמי' דר"מ וכ"ל כולו כפי' אי' ל"ל דס"ל מלוה וס"ה אאוס טעמו דהיינו פר"י סובר האוכר אינם כל כך הלים כ"ש על הפלים אבל היה יכולה למכור ולפבי אוסה אכא המלוה עד שאכא זה אף היה ח"י למכור ולפבי אופס הגמ' הא מני ר"מ דלדידי הלים המלוה אבל עכ"פ לדידן דקי"ל בר"מ אשמע אף היה ח"י למכור כנלע"ד :

סימן נה, ס"א הנ"ה ואפילו ביחוד לאוריס זה למד האחר, אני יהודע שאף אלו בנית לאוריס היו אבכרי ביהודה אפני שאחיאן ופי' שאפ"ק לא פליג אלא לחייבי באוקוס שאין אתיאן ובאר בני אני כ' נאי ביהודה שלי אפני שאחיאר עאה לקלק הר"ד יחיאל שאוכל לאחרים להחיאר ע"א אלא בבכה אשמע הא עם בבכה אוחר אלא אי כ' ואפר לנו לא האוכרים הכי פי' אכאים שבאבו על יחוד פבוי' בבאו על יחוד לאוריס וכן אם לאפר אלא בבכה אשמע אפי' בבאו לאוריס אין בבכה אלא בבכה אפי' בבאו לאוריס אין בבכה אלא בבכה אפי' בבאו לאוריס אין בבכה אלא בבכה

ולילמוכים מלהר"מ פו'לחופ, כלם ל'כ'קוכם ע"כ לבעי יהוד מעם סרלוי לבילם וכן
מקמעות הב"ם בם"ק ב' ד"ל קבי כלה לל"ב כלל מבל"כ חופם זו שבידו לבסיר
כל לים מעליו להוי' ללוי' ע"ד הכלמר מס' קדו' כל שבידו ללו כמחוסר מעשה
וכב"ל בבם ם"י מלבד לילוח בסי"ם מקומית הכ"ן ק' אלו כוונה יהוד ממש
וע"ם הבעת הב"ם שתהא ללוי לבילה ל"ב מקמ'כמי בעי ביבהא ביהודי שעור
בילה ללל"ב מ"ם של"ב מלד המקום ומ"ם מלד הזמן ומה מקשה הגמרא
בכתובות מ"ח ולימא פרט שבככשה לחופה ולא בבעלה ת"ל לבם בבבשה לחופה
כזו היא בחזקת בעולה כמבואר שימן ז' קעיף י"ב ולפ כי הכא יש לדמוק
דלמעוטי היכי שמחייבה עלמה בהולחה אלא בבעלה לכתי ק' ביבמות כ"ח
דמסיק כ"ם אלא דקבי לה כשהיא לרוסה ומשתה וכבשה לחופה ולא בבעלה
והיכי משכחת חופה בכ"ל שתהא ללוי להסקות ולא תהא בחזקת בעולי משל"ב
להס"מ ופ"י הכל כיחא וזה לע"ד לין דבבי הב"ם ק"ק ד' מוכרחים ולם
נפשך לומר לל' ויחיחד הוא יהו ממש מ"מ בלע"ד שהמר מולה להעיטור ליש
קוג חופה כמי בשופן לאר לך לחופה כזו תולה בחכמי מקומות כל מקום
לפי מכשגו ע"ד שלמרו שטומתה קבי' אלא דבקיט עיקר חופה שהיא מדינא
דומי דעקבי קביבי' ולזה מדוק קלה הל' והיא הבקלאת בשוחים בכל מקום
לאבל מודם לים חופה מבלעדי זה מה שהקבינו כל' מקום ומקום לבבות בשם
חופה ומה שב' הב"ם ק"ק ד' הכ"ל להסיג על הס"מ ללך לסכ"ן דוקא בתולה
מהבי הבילה לבילתו ולא בלמנה להא חופה לינה קונה בה מה שהחליט בלמנה
לין לה חופה כבר העלו התו' יומא הכ"ל דלך לללמנה ים חופה וכן מוכיח
הפ"י הכ"ל מקוגיא דיבמות הכ"ל אלא שלמת הפ"י כמי מוכח דלפי' בעלה בלמנה
ולביכה יהוד ממש . ולע"ד תיתה הא מבש כמי מוכח דלפי' בלא יהוד הוו חופה
ובפרע לפי' התו' דלייבי בחופה שלאר קדו' אז בלא בילה ואי חופה בלמנה
וגרועה לינה אלא יהוד ממש מה שבין לפלוג התם לי החופה מועלין לפיקלה
לעולם לפי' בתר שבתלמנה כלין בחופה לאתבי ומה בין זאת שבתייחדה לאר
קדו' לפס חופה לבין בחופה לאו בחופה לאתבי' בעינן עדים שבבעלה הא לא
ס"ל בכ"ל שימן ז' ע"ו מוכח לע"ד ללך בלמנה שיך חופה בלא יהוד ממש ופייבו
בביקה לבילתו ולא לאתי הילולמי לאתוקי כ"א חופה מבשג בחולות בבם לו
בהילולמ כמבואר בתו' יומא ובבג"ה לו חופה הטיעור שהיא לך הבבשה בית
בל ממש כמו בית בים בו חדום שבזה בלמנה כיון לליאתי בדוב שמחה בבחולה
לא גמרא ומקשה זולה בהכניסה לבית בים בו מקום מולבע לתמרים כלבתי
הטיעור בלמון זה אבל בלמנה כיון שבוכשה לבם בשולין ויש בם מקום מיוחד
והלעת הטיעה להחזיק בם שהי היא כבילתו בים בם חופה ובולתי הולית
חלוק זה מהילוסלמי' ומ"מ לא הקשיל שתיחד עמו אלא לים וכו' להתיחד
(וכן לדקדק הגמרא בקדו' מ"ע ע"ב דיקא כמי דקתני לבבות ופירש"י לבבות
ולא בבו) ולא כעלם מאתי בל' הטעור ום"ע בי' ק"ד מוכיח דבעי יהוד בל
בילה מ"מ בלע"ד מלמוכה בם"ק בל"ב וגם ל' הטיעור מוכח בהס"מ ים לדמוק
מה לכתבו יהוד בל בילה אלך ל"ב הטיעור שיהא בחבית מקום מייחד
לבילי בבילבלסוקלסלבה הקומך לע"ד על הס"מ לא הסקיל ולפ שהס"מ בי"בב"ל
מבית על הס"מ ומחליט כמי לאם היתה בלה וכתיחדה בלילו מועיל וכבר
החליט הם"י הכ"ל לילבה ליהוד בל בלה מבבי בלילו לבל"ם אלא
דהקשיל אל המקום שיהא מיוחד בלי קום לאם ולע"ד דבבי הס"מ מוכרחים
ואם בילה בלה תלי' בחלוגת הגמ' ולפ"ם בדין חופה בחזק' בחולה לעפ"י
זה יהוד בל ע"ל ודע שעל רלוית הכ"ן שבחולי כ"י ערלבי ז"ל בים בתו' ולילבה
למיתב כיון לבעיין בחולים מבתני התם קמ"ל שבל שהיל בחזק' בחולה לעפ"י
בים לם עדים ל"י לטעון טענה בחולים לחלעתה דבעולה בשאם כמו שבחבו
תו' לשבחה לומר בן וכו' ע"ם ולע"ד ז"ל חלטעמ דל"ל לשבר כדבריו חבל
הוכחות הכ"ן מבבה שם דף י"ב שלמד מזה בבשם בחזקת בתולה ובמלחת
בעולה ים לה עבה ומה דקתני שבבשה לחסון בילבו בתיבו תו שבבר הפסידה
מבה מבשולין לחשוים חבל לעדים ולחי בחזקת בתולה ובשם
ולמה הפסיד מבה ומה גרעותה מחלוגה מן החלוקין וע"ב מצי לבשלה והוכחי
לבילה לל חלקו חבמים בין בשולה לבשולה ותיבח לי שו חופה ומקרי בשולה
חבל להבמ' ז"ל לחלוקה ממש היא ובח"ב כמי היא למה לין לם ע"ב להפסיד
מבה ומהלחסון למה תפסיד מלומה ויחוד זה הוא שבקבל בבילה לחופה בו'
הם"ל ס"י מה"ת כי בשם הבמ"ן וביעב"ח ללל דוקא קדו' ובבל חופה לה"ם
ליפבילף למ"ד חופה לילה קונה מ"מ כי לחי הקדו' לבחלייהו היא בשולה גמורה
ולע"ד כיחא דזה מה לילוח מצ' קדושין י' ע"ב ס"ד לי בבילה שע"י חופה וכ'
שע"י בילה הל' לילו מלוקק להביבילה שלאר חופה ס"ד לי למ"ד ח"ק ל"ב
מהחופה לחוד לוכלת ולי למ"ד לילה קונה ל"ב חופה בחמילה לאו הלוש
הוא ול"ב בילה שלחי בחבחה ולהכ"ל לק"מ והפ"י ז"ל לחק וב' מילו
ל"ל לכל זה להכל לייבי שפיל בבילה שהיא בבשולין בשאם לחבח בבילה בלין
בלאר כו' ומה"מ כחבו הפוסקים לבילה כי הבילה בשולין בשאם לחבח הב"י
ז"ל שפיסק ס"ל לי כימא בבילה שלאר חופה ולילף מכי כשף שהכניסה
לב"ב לחופה ממש בשעה הכ"ב"ח שבחבולת מ"ל הכ"ל ללא לל"ע למ"ם
קדו' בילה לייועילו לאר חופה טפי מקדו' כשף ולולי מפבי בזה בבלר לחיפה
היא הוכחה לבילה לבל לפיהום הפ"י הכ"ל זה כמי קשה לשם בק"ב לחבינן
בלין בלאר בחופן זה שף בק"ך י"ל דבלין בלאר ול"ע מ"ם בשעות הקוני
ממש בהרמ"ן וכן לילוח בהבחה שבבי דקדו' בשם הם"י בלשון זה ולע"ב
שלילך לקדם שביה ובמלה שהיתה חופה קודם שקדו' מה בבך ע"ם שמבילה
לליות ובן כי הם"ם פי' זה ק"ק ע' . והבא על מלוקתו עיין ב"ם קוני'
הכ"ן ז"ל ולילולו ושבבה החי' בבון מלך עלמו דומי' דבועל פנוי' לשם קדו'
שהיא לילה לבל בעולה הל' בבון בשולין בבייב ובהכ"ל הילילה לבי"ת
היא בשעה מוכיחה קודם הבבל ולכן פי' הרא"ש לאתוי מבה וכו' כיון דילאה
מב"ה ולם בלרה וגרשה והחזיקה לין לה הפרה לבב"ה יולאה ולין שבעל
מפיל בקודמין ומוכרה מפילולו לטעת מוכיח לולא שגילשה יובל להפיל לך
זו מדילאה בגע שוב לין מבר בקודמין ובשעת התו' בבתו' ול"ע על הטור י"ד
שפו' דלא בלבין ודבבי הפ"ז לינה מעלים לבוכה ובל"ז שם לחוקים ולפי'
זה בתי ק' מה רבותא זה הבבל וכי ס"ד לגילושין מבע' מוכיח יהא עדיף
מגילושין מבשולין וע"ב לילחוק לעבר החלוש להאב לחיו מבר לאחר הגרושין
ולאתוקי מאה לאבקא לאבא דבי ר"י פ' ב"ם ולע להבתי שבי פי"ל מה'
בלילים מפיל בשעל מבשבוש לחופה מבתע בשעת הם"י מדבקיע ל' אחר עם
בה' תרומות ופילולו' בהר"ן לשבר בתי להבבים בלשוכו לתם שביים שלין
בשעל מבר בקודמין וע"ל דלשבי לין מפיל מה שבילה מבתבקה לאילו לאבר
שבבבוש לחופה וכלומר לין לבלר זה הפרה לעולם ול"ע : הב"ם הבריה
לתוכיה קוכה מעשה מחילה ומבי לף ב לאתה וכלה ובשחייב מבם"י ז"ל שבי
כיון לשבקה לאולי לאחל לב מבשתף אחיחד עמו אלא לים וכו' להתיחד
לה מולים בשולין שבשעל מפיל בבילים בשבה שוב לין לאבים בשות בה לחוי לם
בך מולים בשולין שבשעל מבר בקודמין ובשותפות לחב בתי מחילה (ב"ל בשלמ הבלה ע"י מעשיו
בתון בשיחות לשה הוי בחלה הבלה מחקוש לאבר לחלש מחבה עליה בלא
יולים) ומה שבי מיהו בם"י בזהר מזה וכי שלם מחה לבבל לשבר יוכם
בלוני' משמע לעניו בלוני' קלשר לייוכשה כיון שבבר הגיע ליל בעל וכו' ול"י מה
שעל הא מבוחר לפי' בלוני' בבית לבים בעלה יוכשה ובע"ב ליאוק לייוכשה

זו שכי למשכרם משכירם זו מקנם להשעל כל זכותו ולישבע למשילם ל"ד ועכ"ז מצוה ברש"י דזה ל"ם שלא שאב המוסר שטוח המוסל לו מקנם אבל למשכרם המוסרם עלמם ולפי ל"ע אם יועיל משילמה נגד זכות הא הא"י חוששת קודם מיתם אבי לא יכשכי לא מכני כלפי' בש"מ פי' רש"י ואולם מלינן כיולא בזה בפי' ל' פרק ג' גבי חרש שכשם שקם שקם במל"ת לין לו כמוש"י כלל מ"מ שקם חרש סוליל ומלעיתם זכתה לו פוא יוכשם ועיכ ל"ם שלא"ד שלא למשל מיתם לא זכתה לו וק' כמי כל"ל ובעיכ דמשם שהיא מקבלת לוחו לבעל כעשה כמי בשלא ליוכשם כבעל לחורייתא ול"כ לין מן סחי"ת דס"ם הכא בשם שמקרם עלמם לרשותו זכתה לו פת עלמם ומקבלת לוחו לבעל משעה זו ולולם כש"י שכי הטעם שכוש קיבל כפיקין לפ"ז לין עשם שיהא עליף מחופה לעכין כלה למש"ל ישא בזה יותר קיבול מבחינת שבל לע"ד ל' הרמ' וס"ע שכי חולל ובעשית בדשותו כ"ל שבמשר שמיכת בדשותו

מן שלוחיו מזה זוכה ביכולתם לפשר י"ל דבדיף ממופה לבי"כ ול"ע :

סימן סא ס"א שלא לכל הדברי היא כלחוקה והקשה הרין ממה דקי"ל יש מופה לפקולי ולמון הרמ' עלמו שכי כיון שבבקשה הלחוקה למופה ס"ז מותרת לבא על בילם אבל עם שילם ושכי היא לפשה גמורה לכ"ד ומשבכוש למופה בקרלת בשופה לעש"י שלא בא עליה והוא שבחת לחוי לבילה אבל אם שילם כלה לעש"י שבבקשה למופה וכשייבד עמה לא נעשו הבשולין והכי הוא כלחוק, עדיין וכ' הס"ת ובחוד בהלכות הלכך ליכה קוכה ודעת הרבינו שם"ם לכל דבר שלין מ"כ קוכה לה לייבשה ולא לומלה לה עכ"ל וילפה לע"ד הלי שם"ע ל"ד ולך כ"ל לעכיני קיניים היא כלחוק, אבל מודה שבח"כ ילפה מלילוק כלה ושכי לו לבשלעבר לף לבשלעבר בלבד לף בשופין שכרי קוכה לה שבבנס, למופה וכן בגמ' בקרלת בבבשה למופ, ושכי בשלרי בפופ, וקדו ולשכי דקדק הרמ' לחר שב שכי דלחר המופ, מופרת מלילת וכי ומשבבשם למופה בקרלת בשופה לשייבו מה לתבן בשלה יחר עליו הבעל וכי' וע"ז מקיי שלם לה שילה לחוי לבילה לה בנמרו הבשופין שמקרא בשופה וס"ם בלחוקה בעכיני קיניים הבחלים בשם בשופין משע"כ שילה שלי' שלילו בשלה כ"ל בפופ, וקדו ומיושב זשה מה דכי שרש"ם ושמדקדק יבין דשמיעה לי' דמ"ר שוי מופ, ושייבו ממה דקודק לה עכ"ם מופ, ולשכ"ל כיחה וכן מוכה מרמ' ולה תבשי עד שחשבר ופי' הה"מ עשמו וכן שב"י ג"ל קל"ב יפיד עשה והרש"ם כי עליו וכרשה דרלייתו משלילת דרים מכילתין וק' ות"ל כיון דשוי בילה לפ"ר עדיין היא לחוקה משילת ל"ל ושלי בדיעבד שילה כלום ומה זה שלא שכשה לכתחילה וכי ושם עבר כוי ש"ו לעכיני שילה בילי חופ, גמור היא שלא שבשה לכתחילה וכי ושם עבר כוי ש"ו לעכיני שילה בילי חופ, גמור היא מלעכיני קיניים הוא דמיבעי לי' ומזשיך לכתחילה משעמים שכ"ל וכן מוכה שפי' שם"מ שבש על הרמ' פ' י"ח שבלה ליוכשם כבעל לחורייתא ול"כ לין מן מקבלת לוחו לבעל כעשה כמי בשלא ליוכשם כבעל לחורייתא ול"כ לין מן שפי' שם"ם הכא בשם שמקרם עלמם לרשותו זכתה לו לת עלמם ומקבלת לוחו לבעל משעה זו ולולם כש"י שכי הטעם שכוש קיבל כפיקין לפ"ז לין מן עשם שיהא עליף מחופה לעכין כלה למש"ל ישא בזה יותר קיבול מבחינת שבל לע"ד ל' הרמ' וס"ע שכי חולל ובעשית בדשותו כ"ל שבמשר שמיכת בדשותו

סימן סא ס"א שלא לכל הדברי היא כלחוקה והקשה הרין ממה דקי"ל יש מופה לפקולי ולמון הרמ' עלמו שכי כיון שבבקשה הלחוקה למופה ס"ז מותרת לבא על בילם אבל עם שילם ושכי היא לפשה גמורה לכ"ד ומשבכוש למופה בקרלת בשופה לעש"י שלא בא עליה והוא שבחת לחוי לבילה אבל אם שילם כלה לעש"י שבבקשה למופה וכשייבד עמה לא נעשו הבשולין והכי הוא כלחוק, עדיין וכ' הס"ת ובחוד בהלכות הלכך ליכה קוכה ודעת הרבינו שם"ם לכל דבר שלין מ"כ קוכה לה לייבשה ולא לומלה לה עכ"ל וילפה לע"ד הלי שם"ע ל"ד ולך כ"ל לעכיני קיניים הוא כ

ומדם ללא יועיל תפיסה לפי שהוא דם נפסד כדמוכח בריש פרק ג' דמכות ובדברי הרמב"ם ז"ל (ובפרט למה שכתבתי שלפי זה כל מכלל לעכו"ם יהיה אסור ואפילו לרמב"ם ז"ל ועל זה לא כתב כלום) ויתכן דבריו שם כמי ל"ע ועל להסקנת הסמ"ק ז"ל בת"ך מי' ע"ש ללפסק למיקו לא מסכי תפיסה בזכור אלא בלילוף לעת סליחים לפי הטעמים זולת בתפס בנסות ים לעיין עוד קדושין יח"ה ע"ב בתוס' ד"ה חוקי כתבו לתפיסתו שלא כדין היתה וירצה לטעמייהו משום דמה שבאו הכ"מ לידו ע"י נכרים אלו היו שלא כהוגן שלא מדעת מביה (וזה כמי לפסק טעם הרמב"ם ז"ל פ' החולץ ה"ח שכ' שפק ויבם שבאו לחלוק בככסי מיתת חולקין ואפילו שאר מסן מוחזק ליכה וירצה שהולך לפרש הכי משום דקסוק כסי בחזקת היבם משקה ליכה קשה ליבמה ולפ"ד הרמ"ך ולפ שמסיק בפי' ת"ך ולפ הרמ"ם מודה בתפס בנסות כמי שעשו משום דתפיסתו היתה שלא כדין ע"י נכרים לחוך ג' לך ע' סימן קס"ג) ול"ב הכא בשהיה לו תופס נדה וע"י בניקה זו בלו נכסי לשתו לנסותו שפסר למכהניו בפיהר מ"ב מקרי בנסות ומסכי תפיסתו במקום שאין נוהגין בחנלי חזקה שכא לי' לו בנכסי עלמה ובפרט שים לו ג' תפיסות ס' הלכה כהרמ"ם ולת"ל כהרמ' עדיין היקו לשל שלא בנסות לשל מיתת לשתו לנסותו משום דמה ע"י ק"ל כהרמ"ם לשנס לפרי ממ"ש לשהכ"מ לינו מועיל לפי שהיה בחזקת לנוסה לשתפר לשל קיס לי כהרמ"ם לא מלי טענן וגם התפיסה בנסות לא מהני וזה ל"ע כי שלמת לי הרמ' משמע כותי ומלמיעלת רחיה לקבלתו מן מק' קדו' לף ע"ה מה שתוקן שמשתקין לותו מכנסי לבין ולא לריכה לשתפר וק' לשטת הרמ' מ"ם מת"ך וע"ב משום להרוג נגדו וה"ה לחזק' וי"ל כמי לפי הטעם דשלל יוכיו ולליס ולינו לשפר ועי' לי' קק"ג ושייכו כמי כשבאתו שכייה לליוסף שפר בחזקה ולאי לינו מועיל תפיסה ולטעת הסוברים לכל תפיסה שלא בנסות לא מהני לריכה לומר להשם השידוש לף לריכה למאלי בשלום כלמשמ' בשבת כתו' י"ג ע"ב בתוס"ל"ל למכי' שמעינן לשפיס שלא בנסות ל"מ ועי' לי' ק"ז סעי"ל: הג"ה אפס מוכלים ע"ש"מ כי דברי הרמ"ם סותרים והב"ם כי לסוכר דגריעה מכדה וכן הסכים בשבו' ממ"ל חלק ל' לי' ק"ד ולע"ד לא משבר שימלא יין משברת דשפי' גלי רחיה מן הש"ם לפירושו ושפ"ל בשבוע' הכ"ל כי' ובלע"ד לוקל לשאי עובדא כי לאין בשופה מופה כלי"ס כיון שלא היתה רחוי' לביאה ולעשה משום להאל שום לוה אפס תמות קודס שהנשא יהי' להקדם ולפ אפס לשמר אפס יהיה בכה לשוכים לפי מקרי' מופה וה"כ סוב לינה לשוכה וכשקיי' מכחבתי דמשמע לפ לכרי"ם ס"ב מועיל לשפיכ מיחכת חולקין ואפילו אפר מסן מוחזק ליכה וירצה שהולך לפרש הכי משום דקסוק כסי בחזקת היבם משקה ליכה קשה ליבמה ולפ"ד הרמ"ך ולפ שמסיק בפי' ת"ך ולפ הרמ"ם מודה בתפס בנסות ים לעיין עוד קדושין יח"ה ע"ב בתוס' ד"ה חוקי כתבו לתפיסתו שלא כדין היתה וירצה לטעמייהו משום דמה שבאו הכ"מ לידו ע"י כנסות מלו היו שלא כהוגן שלא מדעת מביה (וזה כמי לפסק טעם הרמ"ם ז"ל פ' החולץ ה"ח שכ' שפק ויבם שבאו לחלוק ובכסי

לינו אלא לפי לשיטת תו' מיבעי משום שחלוי בדעה שבעל ולזלינן בתר לומר דעתו לבל שמפקם לעכין יהושע שבעל מה מעלה ומוכיל ידיעת שבעל וכיולא בזה לשיטתך למהרש"ך עכ"ל וכן בתשו' מ"ל סי' קל"ו כ' ועוד דע"כ ר"י ס"ל כהרא"ם דלוקח לעכין תו' וכו' וכן עיקר :

יומן סב ס"ב ים לאדם ליפא כו' זה מהרש' וכ' הס"מ דבר צרור סוח ויש לו קמך בפ"ק דמ"ק דף מ' ובעניותי ל"מ קמך יותר ממה לתכן שתם לא יפא בשים במועד שמשמע לי' הא בחול שפיל ל"מי ומפילו בשים רבות בשחת ומפני ס"ל בשים לעלמא כי קמך ולא רליה ולפשר כמי מקום לבשאמורלי למפרעו שלא מעשם אין מערבין שלא מעניי לחביריתא ודלי שרי לפא מעמייהו ל"ם בשילות בשים בחשת שלא יום אלא חלב שהוא הבשולין עיקר השקידה שלי אין מערבין לף ולא בל"ם ק' לפי שלשולי ג' בשים ובשילות בשים בחשת ולא בשילות ג' בשים ובשילות ורב בחוכם לפי כותי' בשילות לך ל"ע הרי מקיים ואין מערבין שמחה בשמחה ושם מצולה לפ"ל זה ע"כ לשם הבשולין בלא שעולה כמי שייך אין מערבין ומשום לעקר שמחה מד יומא לפא בשולין במועד לשור לף בלא שעולה ועי' בפ"ק פי' מקמ"ו בפ"ל ומ"ם בשילות ג' בשים וכלע"ל לשכי לקק פ"ז מה' י"ט וכ' אין בוסלין (לפייבו בעמא דבר) במועד כדי שלא חשתכח שמחת חג בשמחה הבשולין (לפייבו בעמא דבר) ומלכין במועד ובלבד שלא יעשה שעודת לכוקין ולא שעודת בשולין שלא יערב הרי לבקיע על הבשולין בעם בפ"ע ועל השעולי בעם בפ"ע ובשוכר לשיך לשולי לף למולי לשיבה לאין מערבין לשכי בשולין שלא בפ"ע ובהיכולמי מיעקוב מ"מ לא רלו לשכם שמחני לשכשה הבשולין לשבלים בפ"ם לשבני לפ"ם אין מערבין שלא בשמחת שעודה דומי' לשלמה אבל בשולין לפ"ם כ"ה מעמא דבר מלכשה בחנך ולא בשמחך לו מעמא לשיבה לשולי וכ"ז בפ"ם בשילות בשים בשות אבל על השעודה השקיד שם ושכח לעשות לכל שחת שמחת שרחי' לה ואין מערבין שמחת לשמוח לשמוח בז' ימי משחת לכל שחת בפ"ע זה שחר זה וכבר מבואר בפ"י ס"ח סי' הל"ל לשהר לף לשני לשכי שחת שעוד במועד מ"מ לשור לעשו' שעודת בשולין במועד ומה שכתב בפ' לשם ערב במועד ס"ל לשהר לף לשני לשכי שחת בפ"ע זה שחר זה וכבר מבואר בפ"י

כמי שכי ונכע ממסכין וממם דומי דמכירה ומוכרם לתירולו וע"כ לפס"מ וכ"י
הכ"ל ע"כ לפסוק כר"ה דג"ה ני בח"מם סי' ס' לם יוכל למעבד כו' ופס
מצוחר כמעם הסכמת כה"פ דבדך מיוב יוכל למייב לח עלמו לף בדבר
שלח בח לעולם ועיקר ילפוחם המליח דבימו שליסו כיש לח"ם ומשמע לחייבי בכל
ם"ם להיו כשוחל ומשכי שמוחל בשקנו מידו וכי הכח"ם ומשמע לחייבי בכל
ענין ופפ"י לין לו נכסים עכשיו וגם לימו מייב לו כלום עד שיבא לחוכם
ומשעבד עלמו לכשיתעייב ומזה למדו לקיים המכשב ליוכל למייב בחשלומין
כחובה לכשיתשלם חו חהגרם לף שלין לו כמי עכשיו וכ"ל לחלו מחכי'
לחע"פי שלין עיקרה להוכות לנך המיוב לין ישתעבד חלח להשמיענו חלח
מיישיכן לכיקופא י"ל לחייבי בשים לו משע"כ מחכי' דב"מ דעיקרה לף למדוב
חלוח החכחי משמע להו לחייבי בכל ענין לחלי"ה לין קחני שחם חינח ים
לו לין לו חם לינח לימיר וזה לע"ד כוכח הרח"ם ונ' בשער מ"ם ופ"י לחקו
בחו' ומשבח לף דבכי חו' לכוין הכי (יחוסם דבכי הרח"ם ל"ע כי משמע
שמחולק עם החו' כחשוחל בח"ם לדחחו' המקיים על הכוחם להחמייב בח"ם
שלינו מייב ע"י קנין חפילו מיד חס לין לו ילחו בהרח"ם משמע חלח חקנו
כ"ל בכחובה שלין החיוב חלח לכשחשתלמן חבל מיד משום דיכול לשעבד
נופו ע"י קנין חפי' לין לו זולח כ"ל חס"ם דכמי לין משעבד כי חס לכשילחום
וק' לפ"ל לין כימוע לכחו' לף כשחעבד מיד הם נוהם ממשעבדי' שחכר בחייו
ח"ם דשעבדו מיד חלח דומן הפרטון הוגבל לכשחשתלמן וכו' חך בכחובות לף
כ"ג משמע לחינו משעבד מיד לחל"ה כי' נקרא יורם ע"ם ודוק ויל"ל כמי לעולם
השעבוד הוא מיד על הנכסי חס השתלמן ואולם לף להרח"ם שהשעבד לינו חל עד
שחשתלמן מ"מ ל"ק מגזיות משעבדים כי ני בחס"מ ס' ס"ל פרי' זה ופ' ס"ו
פרי' ל"ה לך על הכל ק"ק מה שכחבו חו' פ' הנזקין נעש למה חשוב שנם
לינם כחובין לף שכוחב ולינו לוקם ולפני כו' מ"מ כיון דבשעת כחיבה
וכו' ולפשר לחזוק ולחלק ולילכלן מקומו זהו ק"ל לף על הרח"ם ומשי"הרח"ם
ומשמע וכו' וגם לינו מייב לו כלום על לינו הלינם ומשעבד עלמו לבשיתייב
וכפי לפכי יחייב ס"ם פ' ס"כ לף ל"ל היינו בשעת חלינם חבל ס"ח למשוחל
פפ"י קנין יחייב בלף חקינחם חלל חקנה דלכ"ל ע"כ שהקנין חל חעכשו ו
דלע"כ הלכ קודם למכי' כלחיחא בח"פ פ' ק"ם פרוף פ' ולף לפשר זה
בכלל דבכי הרח"ם חמניים חבל הכח הוא משעבד עלמו למוב גמור מעכשיו
ד"ל דלף בחמיב בח"ם כל פפ"י קנין מחניל השעבוד מעכשיו ולכשילחום
מ"מ ל"ע) והיולא מדבריהם שכחבו לחחוכים ליוכל למייב בחשלומין בשלב"ל
ולפני בדבר שלשער שלף יבא לכלל שעבוד ופ"מ שבפ' שלשקו משעם
סולחות בעל דין כנרחה לף ס"ל הכי ולחיות כ"ל לפשר לשקנו ס"ם לבבר
מחויב כפ"ם וכדמחלק הם"מ חלינם בל' ני' ממ"ם פ' ס"ו פ' ולף
השכוחב לכשיתשלם חו חהגרם לף שלין לו כמי עכשיו וכ"ל לחלו ממחני'
לחע"פי שלין עיקרה להוכות לנך המיוב לין ישתעבד חלח להשמיענו חלח
מיישיכן לכיקופא י"ל לחייבי בשים לו משע"כ מחני' דב"מ דעיקרה לף למדוב
חלוח החכחי משמע להו לחייבי בכל ענין לחלי"ה לין קחני שחם חינח ים
לו לין לו חם לינח לימיר וזה לע"ד כוכח הרח"ם ונ' בשער מ"ם ופ"י לחקו
בחו' ומשבח לף דבכי חו' לכוין הכי (יחוסם דבכי הרח"ם ל"ע כי משמע
שמחולק עם החו' כחשוחל בח"ם לדחחו' המקיים על הכוחם להחמייב בח"ם
שלינו מייב ע"י קנין חפילו מיד חס לין לו ילחו בהרח"ם משמע חלח חקנו
כ"ל בכחובה שלין החיוב חלח לכשחשתלמן חבל מיד משום דיכול לשעבד
נופו ע"י קנין חפי' לין לו זולח כ"ל חס"ם דכמי לין משעבד כי חס לכשילחום
וק' לפ"ל לין כימוע לכחו' לף כשחעבד מיד הם נוהם ממשעבדי' שחכר בחייו
ח"ם דשעבדו מיד חלח דומן הפרטון הוגבל לכשחשתלמן וכו' חך בכחובות לף
כ"ג משמע לחינו משעבד מיד לחל"ה כי' נקרא יורם ע"ם ודוק ויל"ל כמי לעולם
השעבוד הוא מיד על הנכסי חס השתלמן ואולם לף להרח"ם שהשעבד לינו חל עד
שחשתלמן מ"מ ל"ק מגזיות משעבדים כי ני בחס"מ ס' ס"ל פרי' זה ופ' ס"ו
פרי' ל"ה לך על הכל ק"ק מה שכחבו חו' פ' הנזקין נעש למה חשוב שנם
לינם כחובין לף שכוחב ולינו לוקם ולפני כו' מ"מ כיון דבשעת כחיבה
וכו' ולפשר לחזוק ולחלק ולילכלן מקומו זהו ק"ל לף על הרח"ם ומשי"הרח"ם
ומשמע וכו' וגם לינו מייב לו כלום על לינו הלינם ומשעבד עלמו לבשיתייב
וכפי לפכי יחייב ס"ם פ' ס"כ לף ל"ל היינו בשעת חלינם חבל ס"ח למשוחל
פפ"י קנין יחייב בלף חקינחם חלל חקנה דלכ"ל ע"כ שהקנין חל חעכשו ו
דלע"כ הלכ קודם למכי' כלחיחא בח"פ פ' ק"ם פרוף פ' ולף לפשר זה
בכלל דבכי הרח"ם חמניים חבל הכח הוא משעבד עלמו למוב גמור מעכשיו
דל

מלרי"י אז דבנן לחם לחוריי"ספיר י"ל דיש לה דע"כ כ"ע לל"ל מפני דילמ"מ מיתכני
אלא בפכפוליה דבבן דכמלא מל"ת אין לה כ"ע מדבבן הוא דמקפה דיהיה
לה כמו קטנה ומכני ספיר דילמא מיתכני הכימוה על ד"ת אבל כפפיל
כפוחה לחוריי וכחובתה מן החורה מפ"ה לומר דמחכם דילמא הפקינו ממוני
אבל אם כל עיקר כתו דבבן פפיני אלא בפוליה ד"ת מ"מ לגבי חברת
לא החקינו משום דילמא וכו' ול"ב הרמב"ן לפיטתו שפוסק כמי לחלוקה ל"ל
כתו כמבואר בב"י סי' ס"ה ומשמע מזיל בפטת כפ"ם זולת ר"ת דבבן
כמבואר סי' ס"ו ושפיר דקתה דקפוגיא דמו"ם לא לייני אלא ולהכי כמי
קחמו כפ"ם דמו"ם ל"ת לתו כתו' והכליה ככוחם ומבוארת והרמ' שהוא ל' הפ"ע
דיש סי' ס"ח שכלל וכל שכחובתה מאה או אלא הקנו לה חכמים כתו' אין להם
מ"ב הם כדברי הפ"ל שכי וכוונת דבריו היא כגון חו"ם שאין להם כתו' מן הדין
דאפילו אם כי לה אין להם ע"ב והוליא דבריו ד"ז מהפוגיא דפי ח"ל והרמ' ז"ל
כי יכי דבריו אז אלא הקנו כו' ופפיני הוא שאין ע"ב אלא להפסידה ממה שהוא
חכמי ז"ל ע' ודבריו המוכיח מכח קוגיא דפי ל"ב עכ"ל המ"ל ד"ה והכא דבריו
ולבסוף ד"ה ומכני יולא ליזן כ' ולפ"ז ל"ל דבבי הפ"מ דבריו ז"ל לייני בדלית
לה כתו' מדינא וכ' לה מדעתו וע"ז כ' הפ"מ דזה פשוט אלא דלפ"ז וכו'
ולע"ד עיקר קבות הפ"מ ל"ע לחכי שמבואר סי' ס"ח סעיף ח' מהרמ' דאף
שחוש' משפידה אם יזוע שהיתה בעולה ל"כ היכי פשוק וחכי שאין ע"ב אלא
להפסידה ממה שהוא חכמי ז"ל ד"ל דע"ם חו"ם בעם דכ' לה מתוקפו' ולע"ד
פעיקר כדפירשו כמי המ"ל בדכ' לה וע"ם בלח"מ : ס"ז הפועה ע' ז"ם
במקיים ל"ו כל הני ל"ל קדו' לחכים ול"ד לקדו' טעות לגרך לקדשה מחדש
כמ"ם סי' ל"ח דכאן ליכא פוס טעות וכן כ' הפ"ם בגי' דאף דיעבד כתו' בבבד
שבשה פועה ושפחתים שוה לפקח שבשה מכשה ושפפקחה לכיון שלקח בחופה
וקדו' ולא הוי בעילתו ז"ז ל"ל לחזור ולקדשה אלא לגרך לכתוב כתו' בבבד .
ולע"ד דבריהם תמוהים דקטן ופועה לו פועה חאין להם כיח קדו' יחודו חפ"ב
בני קדו' ואיתחת בהנהות מרד' דקדו' שפוגה בפ"י ז"ל בבי בחפד שקידש ונמלה
חת מעדי קדו' קרוב לו פקול לו לא היה ס"ם והפיב מעיפי בגרך לקדש
פעם ראחת ל"ל חופה ובברכה ומעיפי שנמלה היחה החופה קודם הקדו' מה
בבך הרי קטנה שהשיאוה אחיה אין הקדו' קדו' עד שיגדלו ויבעלו ומציינן פ'
הכותב קטן שהשיאוהו אחיו כחובתו קיימת בפ"מ כן קיימה ואמר ר"ה ל"ם אלא
מכח מחמיים כי נמלה הופתו קודמת לקדו' הרי להדי"דקטן שהגדיל גרך לקדש
ואם כותבו בפ"ל לקדש אחרת בבבד כ"ח בבדיעבד יחכיון בפ"ק לי' מה פעל
בזה ד"מ ק"ל מק"ב בין בך הם קדו' אחרים ופפיעת דכתו' יש לה וגם
בעיקר ד"ז אלא אם הכי אחי ל"ח ק"ק ז' בלי זה מיבו י"ל דל"ל קדו' אחרי'
כמו קדו' קטן דאיבו אלא אדרבבן ול"ל קדו' אחרים אלא בדיעבד לכ"ק
מ"מ לעי"ד מיבו אלא קטן שהגדיל בהי דבדיעבד אם בעל אחר שהגדיל בפ"ע
לו ע"י חלוק בין בתו' בחכמים מאה או אלא הקנו לה חכמים בין להם
דיש ס"ח שכלל וכל שכחובתה מאה או אלא הקנו לה חכמים בתו' אין להם
ע"ב דמכדי חכמי ז"ל קיל"ל חו"ם אין להם כתו' אלא בבבד בפ"ח בין להם ע"ב
דאפילו קידם ובעל לאלתר בח"ל בהחתיו אינה לה אפ"ה אין לה ע"ב דמכדי
קיל"ל חו"ם אין להם כתו' אלא בבבד בפ"ח בין להם ע"ב דמכדי אם כי
לי"ה כתו' מכח אלמא אין מקחה מ"ע הלכך כבח חרחה אפ"י אם כי לה
חיכה מפקדה כלום בחין זה מ"ע אלא כדי לדקדק בפברים הרמב"ן
שהכי ס"ם היא דח ח"ג ומיבו אין ליה בנכסה בחזקה בעולה ומלחה
בעולה יש לה מכח ח"כ לומר מ"ע אלי והכי היא בחזקה בעולה מ"מ כיון בחין
כאן מקים יש לה כל שכי לה ולי"ע ים ל"שב ע"ם בחמור שכי ס"ז דלע"ד
חו"ם חלים בפלוגהה דאי חוכה יש לה כתו' אם בחקדשו בבעילותם ובכאי
בבבד הם יש לחם כתובה מן הדין ול"ב הבריי דקחני החו"ם אין לחם ע"ב
כחמת אלי בבל עכין ואפי בהקדשו בבעילות בבבד מבואר מה דפקחו הגאוני
ומכללם הרמב"ן דאריכה דאי חוכה יש לה כתו' והיינו דבכאים על הכוגיא דפי הבותב
דבשאר בשלשה חוכה אלים לה כתו' מ"ל ולכאי הולך לחוקים הא כר"ב
כי היכי דלא יהא מקום לכשות מן הבריי דחוכה ל"ל כתו' דאלו אית לה
יהא לה ע"ב אבל הרמב"ן למקשה הלכה דל"ל כתו' יפה הוית ובזה מ"ש
נמי מה שכי הו המ"ל ודע שכפי הגירסא דיש להן ע"ב ע"כ הולקין על הרמב"ן
אלי לא הוי לי כך בריי הפוגתי דיש דקל"ל דבבקה בח"ב ומלחה בעולה
לים לה מכח ד"ל בריית ז' ק"ל דאתו לחוריי דבבר פלינו בזה חכמי' ולפ
קימן כ"ז מבואר דלמ"ד כתו' דחוריי היכי דהקדשה ע"י חבים ים להם
כתו' מן הדין ושפיר קחני ים להם ע"ב והחליט הרמב"ן ז"ל לפסק הלכה דכתו'
דבבן ואחוכה ל"ל דבמלא ליכא חו"ם בשני בשעי חו' ומק' ב"ב בפ"ח לה כתו' זולת שבכי
לה ולולם למה במניח המ"ל בבש חפוסים שכי דבריו כלי לבאר שהבריי חייבי
לפי בקידום ובעל לאלתר אין הינולי עולה יפה ודוק: וכל המתיחד כו' כי הב"ם
ואם היא טיעבת בהולה היכה וכו' ל"ע לם בחמבת בחנו בא עליה חו אי הוי
כחנו להוליא ל"ע בחה בפיקו להא בל"ז ים לה חנו כרחב"ן ק"ק ך"ב בבש
הרמ"ם ון"ן ובכיהם כהנו וכן הכוי אף ט' ד"ה לא דקא בעין ואי לא לחרינן חנו
להוליא אלי בחי בפי הכי חכוכו להכוב ל ולא לחרינן חנו בחקים כין דבבר
בדיה לחרינן חנו להוליא (יחולי חקוסק אם לא בחתר סחיכה טוענת בדלון בא עלי בחרון לא בכוו לא בחתר לבפק זה) ומדבריהם
כחי חוכח דלא כהנהות מרדכי דב"ח בבבך בם שכי וכחקום ים חזקה
עם החנו לחרינן חנו להוליא דל"ב לא חבוו מידי אם לא לכדחק חדהכא לנבי
בידיה כחי ים חזקה דאין חלם טוענ לא בחי בעולה יפה בחזקה דבחולה (חחכם בל"ז
ל"ע חאין למד בבריהו כ. מהבוגיא דחבלרכתני לא חבחע אלא כדה ליה הי"ם
דבחקום בבי ובחת לחרינן חנו להוליא חו בבי ובחת בלירף חזקה אבל חנו להולי
בלירף חזקה לנבי בבי ובבי לא בזכר ולא חבחע חל בלירף דבלחרה ל"ב ע"ם)
ואילם לע"ד בדין הב"ם אף לת"ד לחרינן חנו להוליא לא חהימנה חבעם שכחבו
ההוי בכ"ל דהוי חנו בחקים חזקה ועי"ב לא הולרכו לפיים דבחת ם בק דהבא
עדיפא אלא כי אלי בלא לבקבי הפבע חבבא אבל לחה אלא בפבעה אף
דפבקינן בחפ"ח ע"ח חלך קילה לבחבע דבחת בבש חיכור בבא בחתבע חדקי"ל
בעבה לאו כגבוי וכ"ע חודים אלא לחרינן חנו בחקים חזקה דל"ל עורם
ועי קעיף ע' ומה בדחק עלמו הכ"ך אות הכ"ל לחלק בין בעולי דלכ"ע
בבעבה חעלי לחרינן חנו להוליא בחעם לבחבו לא בא חעון ליה הוא דחוק כי
חה הבאל בזה אלא הבלע"ד דבבעולי חסיים לו הבבר ומלחה בעינהו לחה
דאלו בפרעין זה הבבר בעיך בידי חה בעי חבב"ב בעבעת חקח בעוח בבעעי
בא ליה ומה הוה ליה למיעבד בזה אין יהרון לבעל הבבר (יע' לקמן דבבי
הרמב"ן ור"ן) וקלה בכללים דבריה אלו חוך דבריו אלא בהאריך לע"ד :
חו אלאחי למיעיקרא לק"מ כי ז"ל הרמב"ן פ' חזקה קף ל"ח ת"ך ד"ה לחחי קא
סמכת ואי קשיא לך לחרינן חנו דיכול לומר להב"ח כי אלא לחרינן חנו
לאפיקי אלו קולי' היא דאיכו נאמן על חה בהפך בבעלי כיבהו ואין בחרינהו
על חכא בבבבר אלא על חה בפרע לו . ואע"ג דחמילא חהכי ליה חנו לבבי
בו חכא בבבבר ומיהו ק' לי קוגיא דבלחרינן בחמת ח"ע אלי חכוס חנו
ע"ל הבי דחוכרחים ל"בב קיב"ל זו ב"י לירף דבבי ובחת דאלו אית לה
לפיש בבבי בבבבי הרמב"ן ולבבריו נמי אין חכרח חה בפרים הב"ך קוף פ'
פ"ג לבבי פיבום החבניות להבחי אלא בחרינן בחמת חה בפרים הב"ך קוף פ'
בבר בבר בידו ח"ח י"ל דחבוב להולי בין דל"ד לבבעלי ע' ודוק חחב
חחחוכר בחח"ח בפ' פ"ם קע"ף ג' בהגי"ה לחובן הובע חבחבון כו' והוף
חבחרי בלחה בחופם עיקר חבחעו' ה' חי' בחב ב"ח בבבש לבבי בבבבעלי
בחון לף לחפוקי דים בבר בידו בלא בחי הרמב"ן ואז חוכרח ס דבבי הב"ך :
ס"ן אם אלחה דס כי הב"ם וע' בב"ם וכו' לפ"ז לעניו לימור היכי לבכא
ס"ם חלי בפלוגהה דחחת בבחך בל לם בחחה לבבן אי סקיבל אבים קדו'
חחות חב' והבה בוחה ין חבם לימור זולה בבחקדשה קדושי חים אי בחקדשה
אי ע"י אבים לחלי"ה לף לבני בבן ל"ם בלל חחבו וב"י קדו' אבים ליבחל בי בחחום
חבם זולה בחבהיה גדולה בחקשה ואח"ב בחחבע"לחלי"ה בל חחו בחוכה ל"ה

לי"ב בשלמא לפעמ"ז מתחייב לעולם בזה לית שומעין לו מעתה שמא יבא הזמן שלא יסייקו לבל בזמן שהוא בעיר ומ"מ מקיזקו לו שרופא למלאות המקרון נודלי יוכל לומר בעיב ומה שהולילו הב"ם מפרשות מפרש"י והטור ס"י ע' שלבתחו שם לי לחצעו לו לומר וכו' ים נמי לצרם שלם בזמן שלמר לם היתם שפקה מ"ע פי' לחצעו על העציד לו לומר לו לם כבר לו לל פיו מקפיקן ומה שהולילו המרל' והצרות לפ"ם מלי רב"י ז"ל וכ"ל מלכי על חייבין שמא לומר לם וקבלה עלה המציין בתו' שם ד"ה חייבין לן ממנו לפי' של כלום כי כוכתו ע"ל פי' התו' ע"ם וכן היל להלי' בתר"ן רים ג' לייכי נזיכות כי וכן נרלה לי מדברי רב"י ז"ל שב שמא לומר לי לפי וקבלה עלה וכו' ל"ו בחד מפנהו ג' נזיכן לכתבינן לייכי להייבו כלכי מקולם לשה לשלה וכו' ע"ם ולפנים קטנה ושפקה היינו כשלמר לה שפקה ושכנו לל שפקה וכו' ע"ם ולפנים הגרות לשלילו לשפקה ל"י לימר שלל מלינו מפ"ל לשלמה לל שפקה ל"י שלל מלינו מפ"ל כשהוא שלה לל"י ע"ם עלוכה בב"ם דנטין ובהתיר כל"ל ובזה תיוי לי הב"ם שאיק לשל כתר"ן ומפיים ומפתמ כשהוא בכן וכו' ובזמן ע' ס"ק י"ב כי היינו שלומר מלינו לפי וכו' וכל"ל לפעמ רב"י שבתב להל' וכיר בשבלר שלפי' מפמינות לין מכם"י ופיכולו חמוש להה מכני הגמרל בעשה כמ"ם לפי ושה הכלך ולפי מלינו בעשה ול ל מל ע"י שנעשה וכו' וגם כשלר ל"ם פרנם למה ומה מכני בשלל שפקה ל"ז לשם בלינוה לין לה טעכה לל שפקה כמצולר ל' ע' סעיף ט' ובגיטן לל זכר כלל לייבב לבן לע"ל כל זמן שהצעל כלן ליכ"מלן לפכינ לל ע' ס' ע' בב"ע מוקדם להה לפיכך לם למכה לפי כזוכים ול"ע שומעין לה כ' הב"ה מלי זה וכו' ע"ם ולע"ל בשיר עבדו הפוקלים שלל מ"לקו זה לשלו כן לל מקפה רים הלידיב ושם לישל לשל"ה ע"ם וק"ל : ס"ג ושלו הן עוכתה כ' הב"ה והוקל בחכלי בל"ק שלל בקבין לן לשר לקבין דבלי ובכתובה כלו' ממ"ע ס' ד"ב ס"ק ט"ו בצוכם ל"ם קבין ובלע מקבין דבלי ובכתובה ביתם זכות היל ובילוכה עיי' בם"ע ס"ק י"ב לל כ' הכי חלל כי ותפילו קבו מילו כמו בילוכה מבין ל"ל ס' מכוכם דבב"ל בשבי ס' קי"ם קיוב לפופו משמע שלכי לשר בשבי לשם לשבכיקה לם המים בשלי מלינו לשם מילו לילכים לישן להם מה שהכיקה לל"ל כלל לשכם בזה לבשלו

קלוב מ"ל שמחלת ע"י שאמר למי לימין בשעה שאחם שאחם על מחוטיה מחול ומה חידם זה ונם כבר כשמע כמעט בק"ו דאהכי זה שפילנ תנלי כמציאר פי' ס"ם ושמידום דהשתיקה שוי הלרי זה כמי יכול להשמיענו לף נלה סלך ולי לשמה סרמי דק"ל לין לחלם שמ"ג עלמו בדבר שפ"ק ולחיבי' כי שעור ח"מ ס' לל"ג קנים ז' שחזיל לשטחו וכ' הב"י ודברי רביט כבוני דהרמי לעשמי' דאמר ל"ל שתחייב בדבר שפ"ק יה"ה למחילה וכבר יהוי למזוטת עולמות לכ"ע מקרי שפ"ק וט"ם להרמי שחלילו בשעות קלובי' מקרי ל"ק ל"ש יועיל מחילה בדבר שפ"ק בשלמא בקו' ס"ע ע"י תנאי שפיר לנה נכנס בשעבודה חבל הכא ק' ולף פיני הגמרא ק' להרמי בשעמא דשמיעל ע"ם חו ק' מהרלוי היט לו למלך בל"ש בגדולה לו פעוטות חבל קטנה לנלו בה מחילה ים לם מזוטי כמחוסר בחו הכ"ל ועכ"ז לא מלחי לבי לומר דבר חדש לנלא בה ראיתי בפ' סחכנית להרמי שכ' פ' ב' ד"ג וממה שאתה לריך לידע שהרשות ג"ל שאסר לומר לחבתו לחי מ"י בחזוחיך כל זמן שחיו מלוי ואין לה מזוטת וזה כשחיו מלוי עמה חבל כשחוח מלוי עמה חין יכול לומר כן עכ"ל ואם נאמר בשחיו מלוי עמה יכול לומר כן בע"ב קוחר שקנו שחכיים בחלו לא נאמר וכ' בשמע בע"ב לא ואם לחמר בשחיו בחלו לחי מ"י בחזוחיך כל זמן שחיו מלוי ואין לה מזוטת וזה סאתה לומר לחבתו לחי מ"י בחזוחיך כל זמן שחיו מלוי ואין לה מזוטת וזה שאתה לריך לידע שהרשות ג"ל שאסר

(ומזה לכי תמה על הכ"ן שהניח עלות מרפוק לחלק בין שעבודו לשעבודא
ומחילוק מבואר) ולי"ב מדקתני לי' קופות שתוספת מה מקסה היכי מלי מדיר
שם קונמות מפקיע מי' דהקוני' חלה לייבב התנא דתי"ר תקנו מזונות דש"ל
מאנות לשם נעי מדרבנן ובייך תי' התי' מפ"ר למה לפי מזונותיה ד"ת
ל"ק מעיקרא דקונמו' מפקיעי' ובדלוקיי' לא חלמים ועי' ס' ל"ג סניף ד' בהג"ה
סוב דלתי הע"ז בי"ד סי' כלי"ד ס"ק ס"ג כ"ל דלוקח נמי' אין לו עליו
חלה שעבוד וגוביינא מתי הקדם ומפקיע וכו' מפ"ר כמה שנופה משתעבד
לבעל להמעים או לכתין מכיו ידיו וכגליו שהם מיוב מכום חבה ופ"ח לה
להסתלק ודתי לא מלי לסון הקדם וקונם להפקיע וכו' ואם שהם"ך בנקה"כ
בהרוסם לחית כ"ע שבע"ז בחולה הדבור שמתחיל וכ' ולפע"ד כרתי הפני'
ככוכים ואינם כמעכים למעלה חלה בעינן נפני עלמו לפני הע"ז הכ"ל שם
בימל בעוד טעם כמ"י דמכום חבה ומיכ"ם מדהסמ"ע הרמ' כל עיקר החוק
דינא דודתי אין לחלק ואף בנדרה חלה לבעם דבריס שלא חבה חד דינא עם
כל מ"י דלכי מגרסה ולא הפך לחקור להחזירה מ"מ בנדתי תמים עמ"ת
על לסון הרמ' ודוחה מכי הדמיוחו שבקיע גבי' הא למה זה דומה לחוקר
מיחות מביני על בעל הביחות שבולתי מדמיחו ממם וכמו דשם אין בדבריו
כלום כן אין בדבריס כלום ולפילו לכי מגרסה מוחר להחזירה בלא הפיס
לחל"ב אין פי' למיון זה ומ"ש בלא חוה שיחק מלבחר לדרוך לפפיר מכיס
ממע יגרסנה וכן בנדתו מדב' וכן הוא וכו' מצוחר דבכיהם חיכן חלק
לה ס וכתי לא לחוש כלום דודתי מיחה לחלו כלום הוא ולפילו
מגרסה מוחר להחזירה בלא חיבעם והחזה והוי כמי כחוקר פירוי
וכו' והבעם לאלק בין תכמים למ"י דמכים חיבה כלע"ד דהיינו מכום דתכמים
דח"י להפקיע לפילו ע"י תיבתי בחלי עיבה וכן הית לה להסך
והיינו משום דזה עיקר הלימות ליבו מכוב בעבוד בלא גוף הקנין כי בעבוד
ל"ם בלא בדבר גוף הקנין לפנה מבלעדו ולא"כ בבכם בעבוד זה בלא דבך
לגב ע"י שתיקה דומי' למעמי יהיו לו מ"י ולכן קונם מעקיע בלא לבגי
דידי' בלמומו ובלא בדידה חבל הבעבודים לתכמים מעמם הכ"ל נקבלים בין
הקנין ואין קונם מפקיעם כקבנת הע"ז ומה שכ' הרמ' לבון בעבוד נקיט לבין
בגמרא בהקוני' והא מפיעבד לה ומניח הפקוק עובתא ל"י לבחר שמפם
יולא בעבוד זה החלים ולפי זה לבני הרמ' נכונים בלי דוחק ולפ"ז הילת
לעתו זו מקומים הכ"ן על קופות הגמרא והא מבועבד לה כיון דת"י הכ"ן
לא חזיל לליב"כקונ"ם ומ"ל ולא ל"מ"ל ולא לחמוקי הכ"ל :

שימן עג סי"ט מי שמכהן זה מחכונת רפ"ח בבב"י ז"ל מי שלוה
על כקות לחבתו ולחבדה בקונ"י והחבה בתה להולי'
בלא כלום כו' ומתן ליתא לן שתין הבעל יכול למעבר ולמחכן כקות לחבתו
ובניו בלא מבעתה כתה שבתיכו המקדים תה נכקו"ת תין לו בכקות לחבתו ובניו
וכו' ובקוף כתב ומכ"ם בבלון זה למתן ליתא לן בלא לחקה מבעתה למחכן
מקום רווח ביתא ועוד דבפיר קתמת שלף בזה יש מפיס תקנית הקוק
עכ"ל ולפ"ר ביש דבריו תמוהים שמניח רחיים לקמור ולית הב"ח ס"ק
ע"ב ס"ק ק"ס כי ובלתה לחייבי בבנדי לחבתו בבבה לית וכן מבעת מהלתי'
שמניח וכו' בלתה דלחייבו מרים הגוזל קמח ק"ב ע"ב לתמרין טעמא לתין
לו בכקות מקום לכל המקדים תין לעתו על כקות לחבתו כו' משמע הא
הקדימן בפי' הוי הקדם וק' הא בעם זה ליתוב ובשלר בתקנה הבעם
כל המקדים כבעם כמו שהקנה ותולי קובר מפני שמניק שלא כל המקדים וכו'
ולא שהם שלא בעשה וכו' משמע דוקא בתקדים לתריכן שמכני מה שתין לעתו
עליהם מקום לבעשה מה שה"כ בשלר הטיבים לא מבתיכן בדעתו והוא
לחוק לתכם בתהכי"ק קומני' מעתיק תקינה זו בקנטן זה ולפ"ג
הרמ"ה ז"ל מתן לימא לן שתין הבעל יכול למתכן ולמחכן כקות לחבתו אם
לריך להם וכדתה מהכי"ק לומני' לפני לי תקנו לי' תלעתה לניקט בתי' וכו'
וכ"ם בנטן כו' כל"ל בלתה מזה שהחיה ע"ל זה כמו דמהדר ר"ב כתו' ב"ל
למשקל ומיפק לא תקני ה"ה שלא תקני על דעת שלא יוכל למוכרן אם לריך
להם ולזה מדויק יותר הלי שלא כל המקדים לכ"ל לוחק לעניו מקדים בעשה
ולא לכניו אם ילטרך לטוכו אף ל"ע אם זה ש"ך בחוטן הכ"ל שלוה לחבד
בקונ"י דמה"ת לחלעתה דהכי לא תקני ולחלעתה לתקדם תקני ובחתה מחמרו
סעתקת המהכי"ק שמניים אם לריך להם בתלה כתלו הדבריס ניכם לחויבי
על הלוה לגוף קונ"י שלא לפרנסה ועכ"ז עדיין ל"ע לפי הנראה מן הבתים
לבעם שבמהכי"ק ליבו מחלק ותפילו בבלי חול בעשה יוכל למחכן וזה בי'
חה"ג סי' ל"ז בכ"ע מודים בזה לתין ב"ח נוהה מהן ותפ"י חייבי בבבלי שבת
ד"ט וגם אם בחלק בין מחכנה לבין לוה והב"ח בא לבנותם מ"מ ק' מדידיה
כפ"י מה שהעתיק הרי"ן קוף פ' בערה גבי פלוגתא דחלמה שתין מה שעלי
כי בחתו חבל בעל לחחתו לקני לה בין לחול בין לשבת ואם הקדים ומצריך
לין לו בכקות לחבתו ותפילו לשבת לכיון דשלא אם ליבו יכול למחכנה ולימן
לאחר כו' ולכן נראה להחמת עם המהכי"ק שכי על דבני הרמב"ן מ"מ לין
מפיבם כ"כ שיהא רשאי למחכן כו' ועיקר קמיכתו על העתים דשמע לף היא
הסכימה לו מפני תקנות הקוק וזה ים לחתום על הש"ך הכ"ל שמוך על
דבני הרמב"ן חלו ופ' לתפילו לא הפזיקה והיתה נאמנת בשבועה שכתחכן
בלי לעתה מ"מ מייבת לפרוסם והסמ"ע לייבי בתה שהכניסה ולא תם לפי
ל"ז כלל ותפילו לעתו שמוחלט קובר הרמב"ן הכי מ"מ הא רבים חולקים
ופמיעת לחם מוחזקת יכולה לעתון קים לי ולחלק בכ"ל בין מחכון לנבי'
בית כבר נראה מהכ"ן הכ"ל לתין לחלק ופי' מהכי"ק ופי' תשו'
מהר"ן שפון סי' ק"ד ותם כוונת הש"ך ומעשה תקנו' הקוק זה חינו מלוק
הסי"ע זה ניין לך בתה שהכניסה קוד רחיתי שבבר הרגם זה הב"ח
פי' ל' והנה המלה כתיב בשם הר"ם בבב"י סי' ל' שכי ותפילו תם לוה הבעל
שחסילם עליהם והיא לומרת שעשה בלי ידיעתה בין הוא שיזיר לה תם

תבעת וכו' בולתי ס"ל דלא שייך ח"ה בבבלי שבת ונראה למי"ו לבבב מפורש
דלף תם מכופק תם הוא בידיעתה תם לאו היא לו לבחלה ותין דומה
לבבב שתין מפיעבד שלמי יש לו לבחול ולולא שהש"ך שיון סכ"ו כיתב
שמשמעות הרמב"ם דבבב"ח ל"ש ח"ה היא מפחבר לע"ד שהקוני' הקוק בבבלי
תשם ל"ש כ"ת לבעת הכ"ו דש"ל דשייך תפילו בבבב מפיבים ויש תין
היבים המ"ב ודתי פלוג ופ"ל ל"ש ח"ה ותף המרדכי שם עלמו דלא כי מפני
הקוני' הקוק שהיא שייך תפילו בשתין בדתים מפמעו דקיבר בזה כהמ"ב
ס"ל ול"ב בולתי לדקו דבדי הסמ"ע שם דחלו היא בידה היתה כלמנת בשבועי
ותי מפום ח"ה היתה יכולה ליטען קים לי כהמ"ב (ולכאורה יש למפי דבמ"ב
דהייבו נמי בבבלי ל"ש ח"ה מניען י"ז דכ"ל קובר לעשה זמן הגע כדי שתלך
לבירוף פירות מיה הכתיבה ומוקדם פקול לרבנן מפום שחטרף שלא כדין מפעה
כתיבה עד שבא תחימה וקי מה תטרף הא חלטרך להחזיר הדמים מפום
ח"ה ודוחק דמפיבם הניה להיכי דקבו בשתות מפוי פוקלו הנט ותין
ליתר מדשם יפבדו שבבר שלא הקול בדוסין מפעה כתיבה ע"י הע"ה ידבוסר
בבבב מפורשם לש"ב לחבתי ק' ליפבח לכ"ם מה טעם מבשיל מוקדם של נכחוב
בזמנו ובחתם לחי"ב מפני שבבר שפעה שתין עיבו לגרשה להייבו מפעה
כתיבה שיב לין לבעל פירות לחכתי הא מ"מ תטרף שלא כדין בלא חזכה דמי
הא מפעה-כתיבה ודתי לא יצא הקול והוו הלקוחות כלוקח מגשי"מ ומייבת
בחזרה דמים והב"ד יפבדו שבבר יצא הקול מפעה חתימה והוי בבב מפורשם
שלא מבעת לבל מבירות בעל שם לחשתו שלא כדין ל"ם גבי תקנו' הקוק ובדין
תטרף) והבה בעשה הת' לדרשב"ם בודתי כמי פלוג המ"ב ס"ל ולייבי כמי
בבבלי ס"ל בעשה לה כדבלתה מפרתי' שבי כי כך שבינו תין לבעל בכ"ם כלום
ובבבלי ס"ל ודתי הלכה כותי' לחנם בבבלי שבת שעשה לה לף שמ"ין הב"ל
בלתה לדרשב"ם עלמו תינו מחלק מ"מ יוכל המוחזק לומר קים לי כשמו
ויחר מוכים שבשי ל"ז ות"ל להחזיר בלא כלום ועשה הבי לשמת בם היא
הקבימה בעשה לין לו מוכן להבי הוא התובע ותין לחם מולים בע"ם כלתיתם
בתמ"ת ע"ב בלוף ר"ד בתבי"ם והיא מהרשב"ם וע"ב לשוכן ל"ד בלא כלומר
מבתמת הבי הוא וכדלתיתם במרדי בלף הלחזוקי לימשך בבבבי בלא מחזיקין
ול"ב יבלה לע"ד לחבי שהחיוב להשוות הפיקבי' בתה לעשה ר"ל להמ"ב הב"ל לימ
בלינ עם המרדי לפי החותבין ודוקא המרדי לחייבי בבבלי שהבניסה מ"ל
לחמזוקי וכי' מבי לכל חלם יודע שלין לו בתה שהבניסה מבש"ב המ"ב לחייבי בתה
בעשה לה בזה ס"ל לעשה לקחם בלי ידיעתה בקבבי לפי עשיתם ולי רשות למשכנם
וכי כ"ע דינא נמירי ותה"ת החותבין ודוקא המרדי לחייבי בבבלי שהבניסה מ"ל
שהרשב"ם ז"ל כי טעם זה לף בתה בעשה מ"מ מבתבר לע"ד לחלק בבבי
כ"ם המ"ב הינה לנו מזה לע"ד בבבלי שהבניסה וכן בבבלי חול בעשה
שהרשב"ם ז"ל כי טעם זה לף בתה בעשה מ"מ מבתבר לע"ד לחלק בבבי
כ"ם המ"ב הינה לנו מזה לע"ד בבבלי שהבניסה וכן בבבלי חול בעשה
דלף תם מכופק תם הוא בידיעתה תם לאו היא לו לבחלה ותין דומה
לבבב שתין מפיבם כלמי יש לו לבחול ולולא שהש"ך שיון סכ"ו כיתב
שמשמעות הרמב"ם דבבב"ח ל"ש ח"ה בבבלי שבת ונראה למי"ו לבבב מפורשם
דלף תם מכופק תם הוא בידיעתה תם לאו היא לו לבחלה ותין דומה
לבבב שתין מפיבם כלמי יש לו לבחול ולולא שהש"ך שיון סכ"ו כיתב
שמשמעות הרמב"ם דבבב"ח ל"ש ח"ה בבבלי שבת ונראה למי"ו לבבב מפורשם
דלף תם מכופק תם הוא בידיעתה תם לאו היא לו לבחלה ותין דומה
לבבב שתין מפיבם כלמי יש לו לבחול ולולא שהש"ך שיון סכ"ו כיתב
שמשמעות הרמב"ם דבבב"ח ל"ש ח"ה בבבלי שבת ונראה למי"ו לבבב מפורשם
דלף תם מכופק תם הוא בידיעתה תם לאו היא לו לבחלה ותין דומה
לבבב שתין מפיבם כלמי יש לו לבחול ולולא שהש"ך שיון סכ"ו כיתב
שמשמעות הרמב"ם דבבב"ח ל"ש ח"ה בבבלי שבת ונראה למי"ו לבבב מפורשם
דלף תם מכופק תם הוא בידיעתה תם לאו היא לו לבחלה ותין דומה

שימן עד סי"א בעניות שכם לחת יקיים הם"מ פירש לפילו בשהם כיון
שכבר הוא ולי"ם מיקבל שבי לי והב"ם פי' ע"ם הטור ום"ע
סעיף ד' דלף בבבר הוא לל"ם מקבל מ"מ כיון דבבלו לי"ל להתקיים תם לל
שחלה בחמים הוי דיבו כבובר מחמים ותין לה להמתין יותר מז' ימים זולת בפירוש
בעניות שבה ל' וז לף שחלה בחמים יקיים שבה ל' וכמעט תין טעם לי"ם
תם כדר שתם ותלה בחמים דלא תמתין יותר מז' ימים לף לחשבר לעני'
בלא קיבוץ ומ"ם כי נדרה בפי' שבה ותלה בחמים ולבבי בלתה שהם"מ בחמה
ל"ל דמה לי"ת סעיף ד' דלם תמר קונם חשמ"ך תם חלך לבית יותר
מהודם תו הרגל מולין מיד לחר ז"ב דל"ל לחר ז"ב שלחר המועד תו הרגל וזה
מוקבם לבבנת החו' דב' זמנים הלחמרים ממתינים לו ולבבי מרגז ס"ק ע"ז
שכי ע' מה שבחתי ס"ק ל' וחב"ם כי ולא שלל לבו להטור ומחבר לא כחבו כן
וזה ליבו לחכהמה ל"הב"י שכיו"ם ותם הדיבה וכו' הוא ע"ם שבחלר לכשמדיר
בעוב דבר ותלתו בחמים דיבו כמדיבה מחמים דיקיים שבה לחת לא
מבעת שלא כהב"ם ולף לי הטור מיד לחר ז' ימים דומה גדול לפרש שלחר
מידם ורגל לך ל"ע מכ"ל להטור ז"ל חדוש זה ובפרט שלא כדעת החוקבות
המפורבת כלבי הב"ם בעלמו ס"ק י' (ומה שכי לקבנת הטור קוטים התר
לק"מ כי מחבי לייבי בבור בחס לי' מכ"ל ותי מעוש לשמוחל לחר. לפי'
בחס דילמא לשמוחל בחס יחתין עכ"ם ז' כדין חמים ובמרם לי יום
לף לחולם בחמים יחתין לי יום ובבלי לייבי מחבי כמו לבד ול"ם עם בב
בחס כ"ל דלבד בחס יולין מיד ולדידיה לחר ז' ולעולם בדלה בחמים
ומה ס' ותולי מעוש לפ"ז ול"ל להחזיר בלא כלום ועשה הב' לשמוח בחס
בלין לבחל עם המרדי לפי החותבין ודוקא המרדי לחייבי בבבלי שהבניסה מ"ל
לחמזוקי וכי' מבי לכל חלם יודע שלין לו בתה שהבניסה מבש"ב המ"ב לחייבי בתה
בעשה לה בזה ס"ל לעשה לקחם בלי ידיעתה בקבבי לפי עשיתם ולי רשות למשכנם
וכי כ"ע דינא נמירי ותה"ת החותבין ודוקא המרדי לחייבי בבבלי שהבניסה מ"ל
שהרשב"ם ז"ל כי טעם זה לף בתה בעשה מ"מ מבתבר לע"ד לחלק בבבי
כ"ם המ"ב הינה לנו מזה לע"ד בבבלי שהבניסה וכן בבבלי חול בעשה
דלף תם מכופק תם הוא בידיעתה תם לאו היא לו לבחלה ותין דומה
לבבב שתין מפיבם כלמי יש לו לבחול ולולא שהש"ך שיון סכ"ו כיתב
שמשמעות הרמב"ם דבבב"ח ל"ש ח"ה בבבלי שבת ונראה למי"ו לבבב מפורשם
דלף תם מכופק תם הוא בידיעתה תם לאו היא לו לבחלה ותין דומה
לבבב שתין מפיבם כלמי יש לו לבחול ולולא שהש"ך שיון סכ"ו כיתב
שמשמעות הרמב"ם דבבב"ח ל"ש ח"ה בבבלי שבת ונראה למי"ו לבבב מפורשם
דלף תם מכופק תם הוא בידיעתה תם לאו היא לו לבחלה ותין דומה
לבבב שתין מפיבם כלמי יש לו לבחול ולולא שהש"ך שיון סכ"ו כיתב
שמשמעות הרמב"ם דבבב"ח ל"ש ח"ה בבבלי שבת ונראה למי"ו לבבב מפורשם
דלף תם מכופק תם הוא בידיעתה תם לאו היא לו לבחלה ותין דומה

ועי' ס"ם קכ"ד ומ"ש סצע"י כ' דצנאה מ"מ והוא מקר כופין כדמפ' בגמ' לכל צמיריך מתמים ומזוכה לא כפ"ן צמפי אלא צמלי ול"ע: הג"ה י"א וכי תמ"מ ולפ"ז תקנת ר"ג לא היתה כ"א אלא לגרסא צע"כ כדי ליתא לחכמ לע"ל זה לתוק תלוד לתינח עד אלף כמתה אצל חמ"כ כמצוקר קי' ל' מה סופיל בחיקן אלא לגרס צע"כ אם היה יכא לחתת ויתנע מזה כל המיוצים ולולי מ"מ הוציל לכל כמה לתגיד' צי' לא יהצו לי' לחתינה והצ"ם כי לכצר פרגם מהר"ם בסון ומ"מ כי ליוכל לומר ק"ל ולע"ל לחכי כמהר"ם לא הציל כ"ל המהרי"ק לכן כי' ק"ל להוה יחיד נגד יחיד מכ"כ הח"מ סהציל נמי הלא"ם נאלא הרא"ש יחיד צמקום צ' ולא יכול לומר ק"ל ובימוד נגד הלא"ם וע' ס"ך ח"מ ס' קי"ס גדולי ק"ל ובפרע סהכא הגדול מ"מ והוא לחכון הקציס למעשה סמחייב צפאר וכקות והכי מכתצר לע"ל דלכ"כ ליך יתקיים החרם אלא לגרס צע"כ ולין לך צע"כ גדול מזה ומ"ם כפיה למזוכות צפאר אלין מ"י מפקיק מכפ' צמיטים ולעו כימ דכפאי לכופה עד שהאמר רולה אלי ויפ' נקרא מלעטה ועי' ק' ק"ע קע"ו ו' ומה צמציא מהר"ם נפ' אמה דק"ל כהד לחומר ח"ז כל החומר צעליו הן הגרוסין וכיון סמלוכו אגרס ל"כ לא נפאר עליו כוס מיוד מזוכות וכו' רמהכי וכי לא מולה כד דעיקר דינו צכפיה למזוכות אלא מפוס תקנה לידה צפ"ל לד וכו' קובר דהצריכה צידה כמדוקר צהעור ול"כ לפ לין לנוכה צגרוסין פפיעא דלין כפיוחו למזוכות אלא פלינהן דגמר' לפ רולה לגרס לין עליו כפ"י ופעור ולזה ל"ל נפי' אצל לתקנות ר"ג להצריכה נמי צידה וכיון שהוא רולה צכפיות מזוכות ולא צגרוסין מפ"ת פלא לכופו לזוכה וכצר מציא הפ"מ נמי ילפיה אמרם ל"ל סצפ' ע"פ ע"כ לע"ל הצאוך על פפ"מ ז"ל לא הפקיד: ס"ב הפפה וכו' ותעול צלוחית הקיימים וכו' היא פעת הרעי' כמדוקר צצ"ם דק"ל דעובדא לכלתי' דר"ז מה לתיתר עלה לקרכי' תצים' ליכו אלא צמלעלה אצל צמלום עלי מדמה לזיכתה לתמרינן לפ היא זיכתה צלוחית מי זיכו ול"כ ילפה מפי שזכתה לי הרעי' הכי צפ' ד"ד מפ"ל הלי ז' ולין לך לין כפיס אלו צנדוני' צלפס כל אפה צנדוניהם קיימת לפיולו זכתה כותלת אלא ולוכה הכי דלף צגמרא לא נאמר כ"א לא לפפידה צלוחית הקיימים נקיט לפון כדוניא צהוא כולל לף מעות כן כדאיתא קי' ס"ז צהגי"ה (אך ל"ע פפ לא לזיל צפיעתי' כיס פ' י"ו מפ"ל ע"פ צהפ"מ ובדין כיס לע"פי כי מפמ' צהרי"ן להרמצ"ן כל ל"ג אלא מיפדרו צעינייהו דין כתוי יש לפפ מפל"כ להרמ')ול"כ מוילף ה"פ הכא כותלת ל ף מ"כ צפידועה צעינה לו לידוע לפתי מפתה אך ל"כ ל"ע דצרי הרי"ן צתפו' צאלה צפצ"י ק"פ הציאו ח"מ ס"ק ז' וק"ק ד"ג פמעו כדן לף פתפק' צעינים ס"מ תפ"ק וע"כ הוליף ממפעות כלי צפגמרא אלא לימר הפלוגתא כ"ש צצלוחית וקובר דצפ זה לינו כולל לפ"מ פפלוגתא כ"ש צצלוחית כמ"ש צפ"ק ד"ג פמעו אלא לימר הפלוגתא צהפקיד ולא צהעצרה ולא צהשאלה ולא צהלואה ולא צהנחה ולא צהטלה ולא צהפקר ולא צהקנאה ולא צהלכתא ולא צהגזלה ולא צהאבדה ולא צהמלטה ולא צהחזקה ולא צהגבלה ולא צהלוקח ולא צהמוכר ולא צהנותן ולא צהמקבל ולא צהמשכיר ולא צהשוכר ולא צהמלוה ולא צהלוה ולא צהמפקיד ולא צהנפקד ולא צהשואל ולא צהמוכן ולא צהמתנה ולא צהמחזיר ולא צהמקבל ולא צהמוכר ולא צהלוקח ולא צהנותן

שלא תלמוד למדנות רע לפי שיהיו מתקוללו סדורות ותקנו לכל שנתות
דמקלה ל"ג וחלו שלא לכוף לגרש ושלח תגבה ל"ג עד שיתרלה לגרש ח"י
מה הועילו מביאים בתקנתן דבורות יפרטלל לכן הכבור כמ"ש ז"ל ומה שדחקו
הב"ח ושב"ז נתבר מהר"ם שבפי תע"סי הנלע"ד לחוק דשם היא מועבת
מ"ע בלא מענה מבורת לכן הלריכה תפיקה וכדין הס"ק ומה שכ' ותפי'
לדברי נחון כ"ל שהנחון מדיבת דגמ"ח שבך לה מיה מחלים כדמשמע בהר"ף
שהובר לעתו מן הס"ק לימה כי לל"מ תפיקה נומר ק"ל כשנחון מקום ללא
כפיבן לגיעת ולא נתינה לנבי מת"ים ולבקיק מקיק ופנימים רבות מגבינן לה
פיינו שם הי' לה מענה מבורת ל"ב המעשה היה בעשה מבורת והנחון
לעתו לדיבת למתינתך כדמשמע מהעור ומה שהלריכה תפיק תחילה ללו
לדיבת חלה על המעשה שהי' הסיב והי' המעשה שהשפה הבשה וגם לא בידעו
שם הי' מענתה מבירת ובקיע בקילר קיק דבר נלוכי' כי תשע' ל"מ
מכה בין מבירת ובין ל"מ ומה שהשפה, מן הבעל תעיד מחויבת ותי' לחשוי
על דעת הנחון לף שם היה מבורת ומבח דל"מ לדעת הנחון מעשעו שבי
ופשע ס רבות מגבינן לה פיינו שם הי' לה מענה מבורת קיק ופבר יהיה
לילך מיהיה דבבי הרמ"ח ז"ל שבינן וקיימין ללא כט"ז וב"ח דהיינו ל"ב שם
כס בעין לע"ל היינו ע"פ מה שבהגו הגחוכים בל"ב שבי לף הרי"ף ובמי
שהשביעו דמיבת בתיבת מדשהו לינך לבשם שתת ל"ב תפילו בשלוחים למלוכתן
מ"מ כבר היקבע דינך דבתיבים ע"פ המנהג דשם רחיים למלוכתן מחויבת לקבלן
בשומע הרשלוחים כמבואר ק מן ס"פ ולהבי מב"ם בשורות דל"ל לשלם בשתת
ועיי' ק"פ ס"ב דבר רמה"מ שבמרי' מוכח מיני שבי מדבי ותקנו לבל השמות
דשקלים ל"ב ועשו חוזה כלפו הול שם מדעתו ול"ב תשבח ותשבח כמי כיון
הגיל בב"ע דלריך שבולל ס וכו' לנינך לשלם בשתת ס"פ שבח ותשבח כמי כיון
לבל עיקר דין זה נהגינן ע"פ דל"מ ולא תשבחן יותר לין לבו דו יותר מחלוסס
ולי"ע : ושם מיבס רחוים וכו' כי הב"פ שק"ק ז"ך וכבר כתבתי וכו' בשיטן
ע"פ וכו' לבל שם שלם בשם יד לז הוא להיפך וכן שתק בקלוניו ע' פי'
מ"פ שם נתרתי הגלע"ל ככין שתבור להיפך לל"ב
מחויב לשלם כלפו הולילה מדעתו זולת בתם לחויב למלוכתן לבל שם שיעב
וכילם בתשמים עד שתיבס רחוים ומכ"פ שם שלא בב יד (שלא לחיבו שיך
על הדוב בל"ב שלין בהם משום שבח בית לחיב להת בדשות הס) מיב
לשלם מ"מ ודוק שם ולין סלוק בין תשבח לו לא שלא בעושת מחוקוחים
וכו' הס"מ וב"פ הכיבו דבז מהכי תני לחיב לף במעות משום שהיל לומבת
שתשמת שתב שהוא משום עליה ים לה חזקת הכלן במעות מדיבת לתיבתך
ומכי הוה לחני בכל דיני הפ"ק שלחו עפ"קים בה ס"ו זה היינו לפי' בעלים
מכח בתפ"ק, לבבי פלוגתא ל"ב לילך קתחו לתועיל תפ"ק, בתרוי בשמע כמי
בעלים ומטוס לא בשמע דיועיל תני' בעלים למילתת לתלי' בעושה והבעל
מבח"פ בשלמת שם תשבח בלוחים שלילת לשם"פ לחוק שלא בעשי
ל"ל שתשתרוני שלחו לשלם לבקש בשם בעלים לשם"פ לחזיר מה
בתשבח לו מעשה הח"מ שלילת שלא לשלם בשם"פ ולשלרבת והבעל
לו מעשה הלוסק שב"ם ס"ק ך"ז לשבח בשלומת מ"ע בשקר גרע טפי
כס לחוכו והס לחוכו לשם בשעת שהשמת שתב יהבי תפי' ולוקמוה לדילת
דס"ק לבל בשתפ, מצות לחין לה סוס זכות לב"ע לדבבי הר"ן ולא מהכי
תני' מדיבת לס"ק כ"ל מדל"מ שם השמתן שתב ושתשבחין ללא כתקנה
כ"ל בע"מ כדבי הח"מ ס"ק ך' בשבנו על ל"ב מה יועיל תפי' בעלים
שיב עיינתי בריו"ס ך' כי ועתה דיבה בשולחת כשבב לחוכו בשיטתיו ע"פ
שלחב כי בל שם שהיל שומקת בשלוני וכו' ל"ל בלוכיתה שמשים זו עב"ל הבי
לבדי' שבתן לה דין לחולחת שבפ"ק בלי סוס קפק ולעפ"ב פפק לתפיס'
שהבי בשעו' בדן שמשים זו ועיב לא ס"ל בהר"ן אלא לפף לחוין מועיל
תפיס'וכבר העלתי בים הפי' דבבי הר"ן ז"ל בל"ע למעשה ובנלע"ל מעשה
זה השמיטו הב"י ולמ"ח ז"ל דבבי הר"ן ז"ל מהפ"ע בדיבת לשתיבתך מוסבס
לבלוני' ממון נמי מולילין בשעבס מבורת ויבחה לע"ל פשוט לסוסף, שלים
שהיי בוהגין לף לבמה פעמים כי הב"פ דל"ו בלוני' וכן ליתת ס"י ק' בפ"ע
ועיפ בב"י שמולק על מהרי"ק מ"ת לעניו זה ולפי ליתת ותפי' תפשה מפקינן
מיבה להת לא מליבן בזה דבר בשתקבה דל"ד"מ ותין לך בו אלא שדומו לך
מה שהכיבים ובמוחר בכלל הנאמר לבל מה שתפשה מבל בעל מולילין ועי'
ס"י ק"ג ב"פ ס"ק כי והבו ללא ליפ"ק עלה ובפרע בפפק התקבה בקילרי הב"פ
כי בפעיף ג' מיהו י"ל תב"י שם לא תפשה מיב בקבורה מפוס לשיתת
פ"פ והקבשה שתני בהכיף מו יולא ס"י ל"ב לעה להמתין עד לשמו'
בשהיל מעשה נותה בדין לשפקע ממנו ל"ב הקיימי' מכח ס"פ שפק שלא
הכמי בפ"ק ופפק לב"פ ופולם בל"ז לא ק"ל שהיה בללא לע"י ס"פ מולילין בשבועת
בפ"ך ובשבית יעקב שלא ב' לף לפשוק לף לבשת תו' שם יש לבלף
שפי' לב"פ לפ"פ נעה שבבר הבריתו לשם לא תשבח ל"מ מיבים ועי' ס"י
ל"ד ס"י לי ס"ק ב' :

סימן עח סא בשבית סייב לפתוי בהיותי למורה בק"ק מעזריעה
מלפתי בבחבי הליבות לגרת שתים מדייבים מומחים
ונלוכי בי לילך לרבת לק"ק פ"פ ל"מ הבת משם שלא הרב שהיב שלפני שם
בחוב בלי זה ולף שם היתה בשבית בשבינ בגבשה אין מחויב בלל הבעל לפתוי
בי הדין בשבית מ"ל בא קלי בי היבא בשבית ממילא לחבל היבא בשבית
מבח גרמא שלא בשבינ שגבשה לא מייבי מתבינן ולף שגולי יבשל המה
והחלימו בדברים מ"מ לע"ל ל"ב בב ושם לימוחו להבשמר בשפ"מ ס"ק קל"ח
לבי בא יהיה שמבי שבבא המשם שלא חשמת בין הגויס מב"ח לשלק משפ"ב בדיבי
דסב"ח ותו חמו שם מבלה בשבינתה דבבים המזיקים לשתוחה על שבלתה נמי בימא
לי הבעל מייב בתילתה ותו מבשמת דעת מבשים בשתקה זו מפני שמשם בל שים
לבן בל הבעל בשמילו הבעל בשיב בזה בשקים הלשר שלא תשלה על הלבור

ומהרשו שכל מקום שפנוי מושלת על הלבור לשם שים לם בעל סוף בשקומן
ועי' י"ד סי' רכ"ג סעיף ו' שלא שבשתם ג' חקו על הבעל שלא יענני ופרק
העול מעליו על הלבור לחל בשתם ל' ל"ע לחלק ולפי' לם יאמר כי הס"מ
כלומר לפיכך חומר כן בתחילת הכשולין ר"ל ל"מ לחר הכשולין שכבר לחל
פיכות ללא מלי לומר שלא לפילו בתחילת הכשולין כמי שם ומבעם דפיכוס
עיקר ולעיל בתבאר שגם לם לין קומין והבעם לף לעיקר לעובתה כ' סרין
פ' כ"ם כדי שתבא לו לשמעו ולפ"ז לם שכיסם מרולים ולפי למועיל וכן
משמע מהרין והגהות רמ"ח פ' ס"ע סעיף פ' שמעוס קבוסה ויכוסה לפיכי
ופיין וכמו דקבוסה לוקח לחר מהן לין יכול הם שכיסם רולים מועיל כן
בפיין ופיכוס לך סחו' פ' מזקק לף מ"ע יסבו הטעם כדי שלא תטעע
ויל דמ"ם בעלו חכמים כם מפלתם בחיוב פיוס עדיכוס ויבלל שעבודה כ בתחילה
ולא"כ לפי' שכיסם רולים לא מסי' ויל כמי כדי שלא תטעע עבדו חכמים
תכילות פיכוס לבעל לעיקר כפיין דילם וכמו שהוא מ"י לפעור מפדיון בעל
כוכסה כן היא מ"י לומר מיכי כפלת ומיכי כוחן פיכוס בעל כמו לבל לם
שכיסם רולים מועיל וכן מקבבר שלא לעשות פלוגתא לילך וכן משמע מחו'
פ' כ"ם לף מ"ז ע"ב שכתבו עוד פ' טעמים ולתרוייהו לם פ' מרולים מכי
ומשמע דס"ם לף לטעם זה ולכבי כי הא"ה וכלה וכו' הב"ד מוחים בשם
וכ"ז לחר כשולין בחל בעולה לכוסה מה בכך שעיקרה לעובתה לם היא
חיכו רולה לכבוס בשעבוד ומ"ם מבחר וכבות סילתי לעובתה ומ"מ ק"ל כל
תיבי שבעמון קיים ומי שלא תטעע ז"ת ל"מ לפי' הבבי הכ"ל לחפילו לחבר
כשולין לם שכיסם רולים למועיל לבשיעת דקיק לימול להתוות שלא לחילו
לפי' כרחתון להתקנה שלא יועיל מחילתה היינו לחר כשולין שזכתה ל"ל
שבפקיעו מבמים כה מחילתה מבוס שלא תטעע לבל קיב סהוץ מתנה מי
יומה בידו וכי מבוס שלא תטעע יש להבריח מי שלינו מבועבד להתחייב ולי
שלא תטעע תחבר בקודם כשולין וכי' יש מייבים לפלוחה וכן מבולבל בהטע'
פ' ל"ב מ"ח לחר שבעתיק העבדה חיובי הבעל ולחד מהן פלינה לי' ק"ע
שלא יתחייב בלחה מהבדיבים וכו' הבי תבלו קיים וכן הוא בב"ע שלא
שבע"ז בלחה בים פ' פ"ה כי לין שומעין לו כלי שלא תתבבד (וזה ל"ל שבזה
הטעם מבוע דחלינה עיקר) ומ"ה לין מועיל לפילו לומר כן בעובה מלוקה ו
כי אבא הב"ח לפילו לחר קודם הכשולין וכו' כמ"ש בחו' ומ"פ וילפה זה
גבם לפם הב"י ז"ל בים פ' פ"ה שמיבת שבשבים דל"ל לבעבה ע"ז קמך הב"ח לכחוב
להתוות ומשתו' דחו דבבי ומשמוך הם"ח לעבה ע"ז קמך הב"ח לכחוב
כמ"ש החו' ומ"פ וכל מעיין בחו' יחשה שלא שלינו כלל בעיקר הדין לם
יועיל תבלו בעובה מלוקה שלא שמעות פיכוסו שפיכות עיקר והוכיסו
מהיכולמי שפדיוכה עיקר וכדי שלא תחבר ל"ב תשה הבריכה בילה כמו
בחזוכות כחבו דזה כמי לף כדי שלא תטעע וכ"ז לחר כשולין לבל בעיקר
הדין בעובה מלוקה ושלי מוסיס לף ל"ב לם שכיסם רולים שלינו בשבוסים
הל"ל ומחוך עיכיבו הב"י ז"ל לף שלפ"ב הבין מחו' דשלינו לדיבת מ"ע בשב"ע
חזק בי ושתם חום בחות בהעור ולא יותר דחין כל לחד יוכל לומר ומשמע לפי'
לחר כשולין לם שכיסם רולים מועיל וכן הבין הש"ע ותוא בבור : ס"ב חין
מחייבין ע' ח"מ מקשם על הרמ' שכתב עשם מעשים למגבי לשלר כמי הוא
וכן הקשם הלח"מ והעלם דין שלינו לפע"ד ודבבי הב"ח ג"כ לינו מקשין
והגלע"ד דוקא שבקים בזה עם הכי"ף להחיבעי' בגיטין בשטם מהכב"ג בכחו'
כלבי תבין בשטת הטחוכים שלא תחבר כמי לף לבעל בשלוחי לשל כשולין
ולפי' בשלוחי לומר בלבד לף בשלוחי לשל בשולין לבל בעיקר
בשלוחי לומר בלבד לף בשלוחי לשל בשולין לבל בעיקר
לבעובה מלוקה ולא"ב ולפ"ז לף בשלוחי לשל בשולין לבל בעיקר
לבעובה מלוקה ולא"ב ולפ"ז לף בשלוחי לשל בשולין לבל בעיקר

ויקרא פרשת צו

ד

ב"ה ויקרא ד

ויקרא פרשת צו

לף סר"י מודה שאם רולה לומר ל"ל אין כאן יכולה לומר ליכי נועלה מ"כ וליכי נוחנה מוחר ומעשה ללא ידעה אם יקפיקו מ"י ההכרחים למזונותיה ולא בא למעט אלא כשרולה ליתן נגד עיקר מ"י ולף בשמוחר נגד ס"כ רולה לומר זאת ס"ל לפי שפני שאשתו לחקן לו מקום חיכה וכ"ל אלא יפילה ליב' למזונות ול"כ יש לייבב הקוני אלא בלבוש למוק וגם להעור סי' פ"ל ל"מ הכי ואולם דברי הטור בל"ז ל"ע וע"ש:ס"ך ע"מ"מ והב"ח החכירליים'ולפ"כ פ"י אלו מלן כיצאו הא הרמ' מדייק ומלשון לו במטה ובעיקר הדברים ע' בש"ל שהאריך: ס"ט עליה לחליה רחים מה שכתב הב"ח בשם הב"ח ליתא כי לא לומר כדבריו מעולם אלא שהחמירה לנפי שמחויבת לעשו' ולינה יכולה להפטר בשבועתה מ"מ למה לא תוכל להשביעו כדין ממכח בשטר ובאופן שהביא דבריו אין להם טעם לנחר לעבדה לעולם ממון יש לה בביה שמה שהשלמה שליכה חייבת הא. לא עדיף מהעדפה דע"י הדחק להרמ' לבעל הגם שחפסר לחוק דגרע מפני שעשתה שלא בדלוסה מ"מ כ' הרמ' ואין כאן מקום לשבועתילו מוכ'למה שכ'ופסק וכו' והעיק' לע"ד כשח"מ מעשו ולהכי כיתן לידן ע"פ לומד ואינמקוס לשבועה: ס"ב שלשר גופה קדוס כ' שח"מ ואם גם לה שכנה כו'לף כי לפ"כ דומה לקטול חביך ואי לא קטילנ' לך לשמיכין מה חזית לפסר להכח כין לחיכה אלא גרס שכנה לא לחי והב"ח כ' להליל בשלוגתא ל"ו וכשן בכדים אם לה לשר ולהחיכוק שפק שכני ע"ש לף פ' ולחיכן הגמרא אין דבריו מוכרחים לף לכ"י: ס"ד הכי שרלתה כ' שמ"מ דשיומלמי משמע לפפי' וכו' וכן משבר דמ"כ לילך מביאו להכיק ובקביעות פסיני דיוכל לעשב שהכי היל חייבת לעמוד לפניו כשקיף ל' ואם ליקח התיכוק לביאו כמי פסיעת לשב מלחביל זרים בביאו ומי יאמה בידו וכן מוכח מהרמ' שבפי' פ"ב קעיף ג' דשומעין לה כ' הטעם משום לשר כריסת בנה הכי לפירושו לא ליבר כ"ל מבנה בשמע הל של לחר פסיני דמשב ולף לפיכ"י ז"ל משום לשר חלב ל"מ כלע"ד דמודה ל דוקא בבנו שהוא בביאו ל"י לשב בשל בשל לחר מה"ת שמשום לשר לילה בשר לוחו להבנים זרים בביאו לו לילך מלפניו ולא תהא מלוי לו והב"ש מחליט דלא כהב"מ מכירם"י ובפי' פ"ב עשה מחלוקת בין רש"י ורמ' וכ"ז לע"ד לינו גם מה שכ' שם לע"כ הרמ' מודה לטעם רש"י ע"ת רחים מל"ם לע"ד נמי ליכו דבל"ם לילי שהחמיר בעדיו ודבריו נכוכי' לשל לא מליכן כ"ל למשמר פעור וזה גרע מליכם לעלמל ודבריו נכוכי' יותר מליכם לעלמל שהייכו משם שהבית גופה נזיכות שכחוי ומה"ת לכוטרו יותר מליכם לעלמל שהייכו משם שבשרה כלים אלא לבש"ם סוכים מחוי שכי מדמקשו בכ' שמכקיל גבי לפעטרו' דזבני חולה ליתמי וכו' לחי' כימל לפעטרו' וכו' דמשמע לחי לאו טעמל לבקרקע שוי חייב משום פוסע ואלו בכ' ל"ה לשכיכן מעליות יתמי וכו' דמשמע לפעטר' משמע פעור וקשה לש"ה להזיק בידים שלקח שור אלא ה"י לי' ככי ולכן הכא לאו טעמל לבקרי' משני חייב משום מזיק ומזה דמק לחלק בכ"ל וכן הכא בה"ג והמכי מה ק' לו לחמו שם לן כמי על היזק יתמל ע"י לקיחת השור

בית סימן פא מאיר

לף הר"י מודה שאם רולה לומר ל"ל אין כאן יכולה לומר ליכי נועלה מ"כ וליכי נוחנה מוחר ומעשה ללא ידעה אם יקפיקו מ"י ההכרחים למזונותיה ולא בא למעט אלא כשרולה ליתן נגד עיקר מ"י ולף בשמוחר נגד ס"כ רולה לומר זאת ס"ל לפי שפני שאשתו לחקן לו מקום חיכה וכ"ל אלא יפילה ליב' למזונות ול"כ יש לייבב הקוני אלא בלבוש למוק וגם להעור סי' פ"ל ל"מ הכי ואולם דברי הטור בל"ז ל"ע וע"ש:ס"ך ע"מ"מ והב"ח החכירליים'ולפ"כ פ"י אלו מלן כיצאו הא הרמ' מדייק ומלשון לו במטה ובעיקר הדברים ע' בש"ל שהאריך: ס"ט עליה לחליה רחים מה שכתב הב"ח בשם הב"ח ליתא כי לא לומר כדבריו מעולם אלא שהחמירה לנפי שמחויבת לעשו' ולינה יכולה להפטר בשבועתה מ"מ למה לא תוכל להשביעו כדין ממכח בשטר ובאופן שהביא דבריו אין להם טעם לנחר לעבדה לעולם ממון יש לה בביה שמה שהשלמה שליכה חייבת הא. לא עדיף מהעדפה דע"י הדחק להרמ' לבעל הגם שחפסר לחוק דגרע מפני שעשתה שלא בדלוס

ומהם נפלאים ומהם נוראים ומהם מרובים ומהם מועטים ומהם מתמידים ומהם מפסיקים ומהם מתחלפים ומהם מתחלפים בתוך תוכם ומהם מתחלפים בתוך תוכם ומהם מתחלפים בתוך תוכם

שמכר לה למוכרם הלוואי שלא לוקחה עלמא כר"ע ג"מ להלכה פוסק כהר"ף
כרבן דסכל לבעל ועי' ס' ג"ג בחופן דנקטינן מלילה פסיעה ליכא מלן
לסלוג דמוליקן ומיל לגמרי להבעל וק"ל ודבדי סעור ל"ע לקמה מלילתה
לבעלה ולמילו לסקה ובסימן פ' כ' שהרמ"ם לא הכריע בהעלמה שע"ז ובגמרא
הפוזו בסכרם:

סימן פה ס"א לן שומעין לה כי הג"ם ולמילו התנה קודם החופה ל"ע ע'
פ' ע"ח כי לע"ד ליתא שעיף ג' ע"ם בח"מ ס"ק ז' סכים
בל"ע דבדי ליגרת סרמ' בח"מ מכל חוג סיכול סלוה לפרוע תוך זמנו והב"ם ס"ק
ז' כי ואם כבר קיבל מחריות מ"י לקלק לדיכי כשומר וכו' ומ"י וכי מסוד הם"מ
שלא ידע דין שומר שלא שהלמיסו לנוח שהזמן לעובדתו ל תקן ואולם בחמ"כ בעל'
מסס הסוגי' לכתוי לק פ"ל ע"ג ומי ס"ד כיתנה כתוי ליגבוי מפיים כייחל לה שעור
כתוי והשאר ליזהן וכי הכ"ן דבשלמא לי לא כתנה לא מלי שבע לה וכו' להכל הזמן
לק לתקנה השאר הוא שהיה כמי שם לק פ"ג ע"ג עשירות עושה תותה וכוי ופיבש"י
עשירות שכתובתן מרובה וע"כ היינו כדוכיתן שמכניסות עד שבע שמעון בן שטח
ותיקן וכוי הכי לק על הכדוכיה הי' התקנה שלא תהא קלה להוליל ופשיעה שלינו
יכול ליפרוע בעל כרחה לשל"כ מה הועיל בתקנתי לך הא כיתה לא הרמ' כמי סוגי
כדפי הרמ"ל פי' ל"ג דלק כדוכי' לא כיהן ליגבות מפיים לשל"ה פשיעה דבשאר קוסי
הגמרא לכייחד לה כיון דהוי כחוב שלין זו זמן . ועי' תשו' הרמ"ל פי' ל"ל ימזה דפי'
למה דלחק שם בדעת הרמב"ם . ס"ד הג"ה בא לחון על מעות מזומנים דבריס
אלו הם מתס"ד שכי דבמעות לק כ"ה מודה מדמלת בעוד מ"מ פי' ק"ג
שכי כ"ה כאוקק על תשו' הרמ"ה ולסטור שהרמ"ם חולק על כ"ה לכל דבר
מקני לית ליה ומלי ל"ע שהרמ"ם סיבר מב"ם מזומנים דמקני לית ליה ומלי
סיבר עלמו בתה דפי' פ"ו ס"ג בת"ע ותה שהב"ם שם כי בשם הפרישה
וי"ל ס"ה שעדיין לא בא לידה מלבד שלין טעם ופבדה לחלק כגון זה בלי
רלית לק גם המע' בהחשו כלל מ"ש פ' ל' יראה שלינו מזכיר כלל בשלמ"ם
לגב הפירות שבשאר קרקע שהן שלו לן נמי על הגוף לבד בב"ז שלין כאן
פירות לריך הרשאה שלא שהלמיסו לנוח שהשאה וכן אין לילי לקלק
פירות יען שעומד למכור ולהשת"ד בתעות בע"מ ובלי קפק לית בגד דיפרקינהו
ויפה עשה המ"ל פ"ג מה' סוחנין שהנים בל"ע ואולם לולא דבדי סקדו דהעו'
סיה בלע"ד לי"ב הרמ"ם ולקלים מה לחיתא בח"מ פי' הב"ל הסוחנין שים
בסס תבועה על אחד יכול אחד מהן לחבוע הכל ומ"י לומר לאו ב"ד לדי לא
דולמי שלוחו הוא ומבואר שם בהעור בשם הרמ"ם לשני לין סוחנו בעיר
ולק להרמ"ם מבואר שם בהעור בשם הרמ"ם לשני לין סוחנו בעיר לעשות
בלתי קניבה משל"כ החשו' לשה"מ לשיבי משחתת שהבעל ולשתו היו בעיר שפת
ולא מיחה שלא לסי' רולה לעמוד בשקום לשתו לסתור לדין בעבנה שעשיו היו
בלינה כוכרתה בזה פ' כיון שיש לו זכו' לפירו' והשקרקע לק שלינה עושה פירו'לחו'
ליתכת' ולפ"י לינה עומד' למכור מ"מ שחילת התבועה הי' על מעות שעומד לפירו'
ומכ"ש הי' לו שיכות בהתבועה ולא נרע מב' שהלוו לשם הי' בעיר יוכל לתבוע הכל
ומעתה קיימים לכה"פ שם ין לו להוסיף בעבנות דומי' לכדון דיל' לחבל ולשי ל"ל
דמולה ל"ה שלא מקני פירי בשעת כ"ת בשעת שעם לשי לשפי' שהם בעל

דבר שעם לק על הגוף מ"י הפירו' שפס שלו לגמרי לפניהו בעין מעני' מבם
לחבל בשקום שלין פירות בעין וה"ה מעו' לק שעומד לפירו' מ"מ כיון שלין
דבר בעין לפניהו מה שהגוף שלו לריך הרשאה בשמיתתה וכל שעה ים לחוסק
שתמתה עוד ולריכה קנין ושם כדבדי ין זה למעות כקרקע ליתא ומכ"ש מה
שמציא חו הח"מ בשם תה"ד לשפי' במידי לשין עושה פירות ומיתתה ליוכל
לזון בלא הרשאה מטעם לשל"כ לקתה מדת סדין לע"ד ליהו לכ"ע ולי מטו' לקתה
מדה"ד וכי לא לשם שלמכוניים לשתה עד להקנה על הרשאה ושם הוא שלא
בעלה וכי ין עליה דין ול"ע גם מה שפי' הסמ"ע כי' הכ"ל להרמ"ם שפי' בחמידי שלין
עושה פירו' אלא שעומד למכור כמי יוכל לזון בלא הרשאה ופבסביים וגה תה"ד פירשו
בל"ז לק רש"י ולא הוליה לדיך הרשאה לרש"י אלא בשלין לו זכות פירו' בזמן קרוב
אלא לי' וה' שנים עד שמכה זה מתאלה הפרישה על הב"י שמייחס פירש"י לכ"ה
ולכי תמה הרי רש"י ביאר טעם אחר שלין כקנין הגוף ולכך כתים בכרי מחוב ויוכל לומר לשו בדד"ת ולי"ל מפשר לשלק בין זכות פירו'
דקרוב לו רחוק קוף סוף לשו קנין הגוף הוא מפל"כ בשים עכשיו פירו'
שפס שלו לגמרי יש לו קנין הגוף ומנו וכו' ומ"ש שפירש"י ד"ה לא נחות
לזון מפירות אל"ל וכו' ולא בפשוט שלין פירות עכשיו דיוק זה לע"ד לשו מידי
דל' הגמרא דוחקו מדקתני נחית לפירות ולא נחית ש"מ דב' המופנים לייני
דלחיכת פירות אלא שלא נחית עליהן מחמת שמודה שפירות כתיבים לחבל
ה"ה והוא הטעם כשלין עכשיו פירו' דסייבו הגוף אל הבעל וזכותו בזמן
קרוב לשו כלום מפני שקר"ם וכו' לכן לע"ד רש"י ז"ל ולפי כהב"י שמכיים
לר"ם ולע"ד לק הרמ"ם זולת להטור ז"ל ולפשר ע"ל הדומק להסכים העור
ז"ל לפירושו שלא שהבין מלשון ר"ה שכ' אל"ל לזון בלא הרשאה לפירות
בשחתת דיבו לשו בלום הוא ויכולה למהדיר דיבו כחיבים כוכרתה שלא לחביבן
שחתת שלוחת שו' ומשום לש"ד לשותק שהוא שותק בגוף משל"כ זכו' פירו'
שלינו בקנין הגוף ולכך מפיים לע"ג דכל דבר וכו' ודוק : ס"ז וכן הבעל
שבתן וכו' ומינו וכו' ופירו' שיולמין וכו' יתכנו הרמ"ה בעור פלינ וס"ל לס
מכרה ובתנה קיים כיון שלין לו פירות ופי' הב"י כיון שלין לו פירות אין
לו סוס זכו' בקרקע משמע לעתו מה לכתוב קבתה ואין הבעל חוכל פירות
לק לך למעוטי שהבעל לא יאכלס בדין פירות מקרקע כ"מ ומ"ע יהיו להשאה
לכ"מ כדעת הס"ע ע"פ תו' שלא לנמרי הס על השאה ויכולה לאוכלס כשלא
לאין לו סוס זכות בקרקע זו ולסכי מכרה קיים ומה למשמע לבתחלה לא
מתכוב הייבו כדי שלא תפקע מיוחס דיוחס ולפי ס"ל בקל"ל בנכסי"שליב"
ידועים לבתחילה לא מתכב ועי' בסרי"ן פ' השאה שנפלו ולע"ד הרמ' בפיעתי'
שפפ' ד"ג מה"ל כי הנותן מתנה לשתו אין לבעל פירות בשתנה זו וכן
הנותן לשתו ע"מ וכו' אין הבעל חוכל פירות שתנה ז' וכן המוכרת כתו'
בע"ה כו' ואין הבעל חוכל פירותיהן משמע דדיקן סוס וכמו דבנותן ע"מ הפירו'
הנותן לשתו ס"ל ועוד מטעם אחר חסוד קנוי לבעל (ועי' ממ"ע פ' קל"ג ס"ק ל')ולפ"ז
סתו' מודה בנתן מעו' דשם שלה לחוכלס שלא שבשלה לף לגמרי הוא שלא
מתבר לתו' הפירות סיולמים לף עדיפי מבלו לם ממקו' אשר שם שלו ובמשני

ויהי ביום השלישי ויהי ערב ויהי בקר יום השלישי ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה ויהי כן ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים וירא אלהים כי טוב ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עשה פרי למינו אשר זרעו בו על הארץ ויהי כן ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עשה פרי אשר זרעו בו למינהו וירא אלהים כי טוב ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והיו לאתת ולמועדים ולימים ושנים והיו למאורת ברקיע השמים להאיר על הארץ ויהי כן ויעש אלהים את שני המארת הגדלים את המאור הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ ולמשל ביום ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החשך וירא אלהים כי טוב ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים ויברא אלהים את התנינם הגדלים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למינהם ואת כל עוף כנף למינהו וירא אלהים כי טוב ויברך אתם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ ויהי ערב ויהי בקר יום חמישי ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה ויהי כן ויעש אלהים את חיתו ארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינהו וירא אלהים כי טוב ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרמשת על הארץ ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה ויהי כן ויעש אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי ויכלו השמים והארץ וכל צבאם ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יהוה אלהים על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים שם האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם הנה ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת ויקח יהוה אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות ויאמר יהוה אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו ויפל יהוה אלהים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה ויבן יהוה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד והיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה יהוה אלהים ויאמר אל האשה אף כי אמר אלהים לא תאכלו מכל עץ הגן ותאמר האשה אל הנחש מפרי עץ הגן נאכל ומפרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלהים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן תמתון ויאמר הנחש אל האשה לא מות תמתון כי ידע אלהים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים יודעי טוב ורע ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה עמה ויאכל ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירמם הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגרות וישמעו את קול יהוה אלהים מתהלך בגן לרוח היום ויתחבא האדם ואשתו מפני יהוה אלהים בתוך עץ הגן ויקרא יהוה אלהים אל האדם ויאמר אליו איכה ויאמר את קלך שמעתי בגן ואירא כי עירם אנכי ואתחבא ויאמר מי הגיד לך כי עירם אתה המן העץ אשר צויתיך לבלתי אכל ממנו אכלת ויאמר האדם האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ ואכל ויאמר יהוה אלהים לאשה מה זאת עשית ותאמר האשה הנחש השיאני ואכל ויאמר יהוה אלהים אל הנחש כי עשית זאת ארור אתה מכל הבהמה ומכל חית השדה על גחנך תלך ועפר תאכל כל ימי חייך ואיבה אשית בינך ובין האשה ובין זרעך ובין זרעה הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב ואל האשה אמר הרבה ארבה עצבונך והרנך בעצב תלדי בנים ואל אישך תשוקתך והוא ימשל בך ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך ותאכל מן העץ אשר צויתיך לאמר לא תאכל ממנו ארורה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה כל ימי חייך וקוץ ודרדר תצמיח לך ואכלת את עשב השדה בזעת אפיך תאכל לחם עד שובך אל האדמה כי ממנה לקחת כי עפר אתה ואל עפר תשוב ויקרא האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל חי ויעש יהוה אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור והלבישם ויאמר יהוה אלהים הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם וישלחהו יהוה אלהים מגן עדן לעבד את האדמה אשר לקח משם ויגרש את האדם וישכן מקדם לגן עדן את הכרבים ואת להט החרב המתהפכת לשמר את דרך עץ החיים והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין ותאמר קניתי איש את יהוה ותסף ללדת את אחיו את הבל ויהי הבל רעה צאן וקין היה עבד אדמה ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי הארץ מנחה ליהוה והבל הביא גם הוא מבכרות צאנו ומחלבהן וישע יהוה אל הבל ואל מנחתו ואל קין ואל מנחתו לא שעה ויחר לקין מאד ויפלו פניו וירא יהוה אל קין למה חרה לך ולמה נפלו פניך הלוא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רבץ ואליך תשוקתו ואתה תמשל בו ויאמר קין אל הבל אחיו ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו ויאמר יהוה אל קין איה הבל אחיך ויאמר לא ידעתי השמר אחי אנכי ויאמר מה עשית קול דמי אחיך צעקים אלי מן האדמה ועתה ארור אתה מן האדמה אשר פצתה את פיה לקחת את דמי אחיך מידך כי תעבד את האדמה לא תוסף תת כחה לך נע ונד תהיה בארץ ויאמר קין אל יהוה גדול עוני מנשוא הן גרשת אתי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ והיה כל מצאי יהרגני ויאמר לו יהוה לכן כל הרג קין שבעתים יקם ויתן יהוה לקין אות לבלתי הכות קין כל מצאו וישב קין מלפני יהוה וישב בארץ נוד קדמת עדן וידע קין את אשתו ותהר ותלד את חנוך ויהי בונה עיר ויקרא שם העיר כשם בנו לחנוך ויולד לעירד את מחויאל ומחויאל ילד את מתושאל ומתושאל ילד את למך ויקח לו למך שתי נשים שם האחת עדה ושם השנית צלה ותלד עדה את יבל הוא היה אבי יושב אהל ומקנה ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל תופש כנור ועוגב וצלה גם הוא ילדה את תובל קין לטש כל חרש נחשת וברזל ואחות תובל קין נעמה ויאמר למך לנשיו עדה וצלה שמען קולי נשי למך האזנה אמרתי כי איש הרגתי לפצעי וילד לחבורתי כי שבעתים יקם קין ולמך שבעים ושבעה וידע אדם עוד את אשתו ותלד בן ותקרא את שמו שת כי שת לי אלהים זרע אחר תחת את הבל כי הרגו קין וגם לשת היה יולד בן ויקרא את שמו אנוש אז הוחל לקרא בשם יהוה ואלה תולדות אדם ביום ברא אלהים אדם בדמות אלהים עשה אתו זכר ונקבה ברא אתם ויברך אתם ויקרא את שמם אדם ביום הבראם ויחי אדם שלשים ומאת שנה ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת ויהי ימי אדם אחרי הולידו את שת שמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות ויהי כל ימי אדם אשר חי תשע מאות שנה ושלשים שנה וימת ושת חי חמש שנים ומאת שנה ויולד את אנוש ויתהלך שת אחרי הולידו את אנוש שבע שנים ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות ויהי כל ימי שת שתים עשרה שנה ותשע מאות שנה וימת ואנוש חי תשעים שנה ויולד את קינן ויתהלך אנוש אחרי הולידו את קינן חמש עשרה שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות ויהי כל ימי אנוש חמש שנים ותשעים שנה ותשע מאות שנה וימת וקינן חי שבעים שנה ויולד את מהללאל ויתהלך קינן אחרי הולידו את מהללאל ארבעים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות ויהי כל ימי קינן עשר שנים ושבעים שנה ותשע מאות שנה וימת ומהללאל חי חמש ושישים שנה ויולד את ירד ויתהלך מהללאל אחרי הולידו את ירד שלשים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות ויהי כל ימי מהללאל חמש ותשעים שנה ושמנה מאות שנה וימת וירד חי שתים ושישים שנה ומאת שנה ויולד את חנוך ויתהלך ירד אחרי הולידו את חנוך שמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות ויהי כל ימי ירד שתים וששים שנה ותשע מאות שנה וימת וחנוך חי חמש ושישים שנה ויולד את מתושלח ויתהלך חנוך את האלהים אחרי הולידו את מתושלח שלש מאות שנה ויולד בנים ובנות ויהי כל ימי חנוך חמש ושישים שנה ושלש מאות שנה ויתהלך חנוך את האלהים ואינו כי לקח אתו אלהים ומתושלח חי שבע ושמנים שנה ומאת שנה ויולד את למך ויתהלך מתושלח אחרי הולידו את למך שתים ושמנים שנה ושבע מאות שנה ויולד בנים ובנות ויהי כל ימי מתושלח תשע ושישים שנה ותשע מאות שנה וימת ולמך חי שתים ושמנים שנה ומאת שנה ויולד בן ויקרא את שמו נח לאמר זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו מן האדמה אשר אררה יהוה ויהי מי שלשים שנה וחמש מאות שנה ויולד נח את שם את חם ואת יפת ויהי כי החל האדם לרוב על פני האדמה ובנות ילדו להם ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טבת הנה ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו ויאמר יהוה לא ידון רוחי באדם לעלם בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה הנפלים היו בארץ בימים ההם ואחרי כן אשר יבאו בני האלהים אל בנות האדם וילדו להם המה הגברים אשר מעולם אנשי השם וירא יהוה כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבת לבו רק כל היום וינחם יהוה כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו ויאמר יהוה אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים כי נחמתי כי עשיתם ונח מצא חן בעיני יהוה אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלהים התהלך נח ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר זה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים בתחתים שנים ושלשים תעשה אתה כי אני הנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר בארץ יגוע והקמתי את בריתי אתך ובאת אל התבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך ומכל החי מכל בשר שנים מכל תביא אל התבה להחיות אתך זכר ונקבה יהיו מן העוף למינהו ומן הבהמה למינה מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך ויהיה לך ולהם לאכלה ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה ויאמר יהוה לנח בא אתה וכל ביתך אל התבה כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה מכל הבהמה הטהורה תקח לך שבעה שבעה איש ואשתו והבהמה אשר לא טהורה הוא שנים איש ואשתו גם מעוף השמים שבעה שבעה זכר ונקבה לחיות זרע על פני כל הארץ כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה ומחיתי את כל היקום אשר עשיתי מעל פני האדמה ויעש נח ככל אשר צוהו יהוה ונח בן שש מאות שנה והמבול היה מים על הארץ ויבא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו אל התבה מפני מי המבול מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר אינה טהורה ומן העוף וכל אשר רומש על האדמה שנים שנים באו אל נח אל התבה זכר ונקבה כאשר צוה אלהים את נח ויהי לשבעת הימים ומי המבול היו על הארץ בשנת שש מאות שנה לחיי נח בחדש השני בשבעה עשר יום לחדש ביום הזה נבקעו כל מעינות תהום רבה וארבת השמים נפתחו ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה בעצם היום הזה בא נח ושם וחם ויפת בני נח ואשת נח ושלש נשי בניו אתם אל התבה הם וכל החיה למינה וכל הבהמה למינה וכל הרמש הרמש על הארץ למינהו וכל העוף למינהו כל צפור כל כנף ויבאו אל נח אל התבה שנים שנים מכל הבשר אשר בו רוח חיים והבאים זכר ונקבה מכל בשר באו כאשר צוה אתו אלהים וסגר יהוה בעדו ויהי המבול ארבעים יום על הארץ ויגברו המים וישאו את התבה ותרם מעל הארץ והמים גברו ויתעמקו מאד על הארץ ותלך התבה על פני המים והמים גברו מאד מאד על הארץ ויכסו כל ההרים הגבהים אשר תחת כל השמים חמש עשרה אמה מלמעלה גברו המים ויכסו ההרים ויגוע כל בשר הרומש על הארץ בעוף ובבהמה ובחיה ובכל השרץ השרץ על הארץ וכל האדם כל אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר בחרבה מתו וימח את כל היקום אשר על פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים וימחו מן הארץ וישאר אך נח ואשר אתו בתבה ויגבירו המים על הארץ חמשים ומאת יום וזכר אלהים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתבה ויעבר אלהים רוח על הארץ וישכו המים וייסכרו מעינות תהום וארבת השמים ויכלא הגשם מן השמים וישובו המים מעל הארץ הלוך ושוב ויחסרו המים מקצה חמשים ומאת יום ותנח התבה בחדש השביעי בשבעה עשר יום לחדש על הרי אררט והמים היו הלוך וחסור עד החדש העשירי בעשירי באחד לחדש נראו ראשי ההרים ויהי מקץ ארבעים יום ויפתח נח את חלון התבה אשר עשה וישלח את העורב ויצא יצוא ושוב עד יבשת המים מעל הארץ וישלח את היונה מאתו לראות המקלו המים מעל פני האדמה ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה ותשב אליו אל התבה כי מים על פני כל הארץ וישלח ידו ויקחה ויבא אתה אליו אל התבה ויחל עוד שבעת ימים אחרים וישלח את היונה מן התבה ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפיה וידע נח כי קלו המים מעל הארץ ויחל עוד שבעת ימים אחרים וישלח את היונה ולא יספה שוב אליו עוד ויהי בשנת אחת ושש מאות שנה בראשון באחד לחדש חרבו המים מעל הארץ ויסר נח את מכסה התבה וירא והנה חרבו פני האדמה ובחדש השני בשבעה ועשרים יום לחדש יבשה הארץ וידבר אלהים אל נח לאמר צא מן התבה אתה ואשתך ובניך ונשי בניך אתך כל החיה אשר אתך מכל בשר בעוף ובבהמה ובכל הרמש הרמש על הארץ הוצא אתך ושרצו בארץ ופרו ורבו על הארץ ויצא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו כל החיה כל הרמש וכל העוף כל רומש על הארץ למשפחתיהם יצאו מן התבה ויבן נח מזבח ליהוה ויקח מכל הבהמה הטהורה ומכל העוף הטהור ויעל עלות במזבח וירח יהוה את ריח הניחח ויאמר יהוה אל לבו לא אסף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם כי יצר לב האדם רע מנעריו ולא אסף עוד להכות את כל חי כאשר עשיתי כל ימי הארץ זרע וקציר וקר וחם וקיץ וחרף ויום ולילה לא ישבתו ויברך אלהים את נח ואת בניו ויאמר להם פרו ורבו ומלאו את הארץ ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ ועל כל עוף השמים בכל אשר תרמוש האדמה ובכל דגי הים בידכם נתנו כל רמש אשר הוא חי לכם יהיה לאכלה כירק עשב נתתי לכם את כל אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו ואך את דמכם לנפשתיכם אדרש מיד כל חיה אדרשנו ומיד האדם מיד איש אחיו אדרש את נפש האדם שפך דם האדם באדם דמו ישפך כי בצלם אלהים עשה את האדם ואתם פרו ורבו שרצו בארץ ורבו בה ויאמר אלהים אל נח ואל בניו אתו לאמר והנני מקים את בריתי אתכם ואת זרעכם אחריכם ואת כל נפש החיה אשר אתכם בעוף בבהמה ובכל חית הארץ אתכם מכל יצאי התבה לכל חית הארץ והקמתי את בריתי אתכם ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול ולא יהיה עוד מבול לשחת הארץ ויאמר אלהים זאת אות הברית אשר אני נתן ביני וביניכם ובין כל נפש חיה אשר אתכם לדרת עולם את קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית ביני ובין הארץ והיה בעננו עב על הארץ ונראתה הקשת בענן וזכרתי את בריתי אשר ביני וביניכם ובין כל נפש בכל בשר ולא יהיו עוד המים למבול לשחת כל בשר והיתה הקשת בענן וראיתי לזכר ברית עולם בין אלהים ובין כל נפש חיה בכל בשר אשר על הארץ ויאמר אלהים אל נח זאת אות הברית אשר הקימותי בין ביני ובין כל בשר אשר על הארץ ויהי בני נח היוצאים מן התבה שם וחם ויפת וחם הוא אבי כנען שלשה אלה בני נח ומאלה נפצה כל הארץ ויחל נח איש האדמה ונטע כרם וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה וירא חם אבי כנען את ערות אביו ויגד לשני אחיו בחוץ ויקח שם ויפת את השמלה וישימו על שכם שניהם וילכו אחרנית ויכסו את ערות אביהם ופניהם אחרנית וערות אביהם לא ראו ויעור נח מיינו וידע את אשר עשה לו בנו הקטן ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו ויאמר ברוך יהוה אלהי שם ויהי כנען עבד להם יפת אלהים ליפת וישכן באהלי שם ויהי כנען עבד להם ויחי נח אחרי המבול שלש מאות שנה וחמשים שנה ויהי כל ימי נח תשע מאות שנה וחמשים שנה וימת ואלה תולדות בני נח שם חם ויפת ויולד להם בנים אחרי המבול בני יפת גמר ומגוג ומדי ויון ותבל ומשך ותירס ובני גמר אשכנז ריפת ותוגרמה ובני יון אלישה ותרשישה כתים ודודנים מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם איש לשונו למשפחתם בגוייהם ובני חם כוש ומצרים ופוט וכנען ובני כוש סבא וחוילה וסבתה ורעמה וסבתכא ובני רעמה שבא ודדן ובני כוש ילד את נמרד הוא החל להיות גבור בארץ הוא היה גבור ציד לפני יהוה על כן יאמר כנמרד גבור ציד לפני יהוה ויהי ראשית ממלכתו בבל וארך וכלנה בארץ שנער מן הארץ ההוא יצא אשור ויבן את נינוה ואת רחובות עיר ואת כלח ואת רסן בין נינוה ובין כלח היא העיר הגדלה ומצרים ילד את לודים ואת ענמים ואת להבים ואת נפתחים ואת פתרסים ואת כסלחים אשר יצאו משם פלשתים ואת כפתרים וכנען ילד את צידון בכרו ואת חת ואת היבוסי ואת האמרי ואת הגרגשי ואת החוי ואת הערקי ואת הסיני ואת הארודי ואת הצמרי ואחר נפצו משפחות הכנעני ויהי גבול הכנעני מצידון בבאכה גררה עד עזה בבאכה סדמה ועמרה ואדמה וצבויים עד לשע אלה בני חם למשפחתם ללשנתם בארצתם בגוייהם ולשם ילד גם הוא אבי כל בני עבר אחי יפת הגדול ובני שם עילם ואשור וארפכשד ולוד וארם ובני ארם עוץ וחול וגתר ומש וארפכשד ילד את שלח ושלח ילד את עבר ולעבר ילד שני בנים שם האחד פלג כי בימיו נפלגה הארץ ושם אחיו יקטן ויקטן ילד את אלמודד ואת שלף ואת חצרמות ואת ירח ואת הדורם ואת אוזל ואת דקלה ואת עובל ואת אבימאל ואת שבא ואת אופיר ואת חוילה ואת יובב כל אלה בני יקטן ויהי מושבם ממישא בבאכה ספר הר הקדם אלה בני שם למשפחתם ללשנתם בארצתם לגוייהם אלה משפחות בני נח לתולדתם בגוייהם ומאלה נפרדו הגוים בארץ אחרי המבול ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים ויהי בנסעם מקדם וימצאו בקעה בארץ שנער וישבו שם ויאמרו איש אל רעהו הבה נלבנה לבנים ונשרפה לשרפה ותהי להם הלבנה לאבן והחמר היה להם לחמר ויאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם פן נפוץ על פני כל הארץ וירד יהוה לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם ויאמר יהוה הן עם אחד ושפה אחת לכלם וזה החלם לעשות ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות הבה נרדה ונבלה שם שפתם אשר לא ישמעו איש שפת רעהו ויפץ יהוה אתם משם על פני כל הארץ וישבתו לבנות העיר על כן קרא שמה בבל כי שם בלל יהוה שפת כל הארץ ומשם הפיצם יהוה על פני כל הארץ אלה תולדות שם שם בן מאת שנה ויולד את ארפכשד שנתים אחרי המבול ויחי שם אחרי הולידו את ארפכשד חמש מאות שנה ויולד בנים ובנות וארפכשד חי חמש ושלשים שנה ומאת שנה ויולד את שלח ויחי ארפכשד אחרי הולידו את שלח שלש שנים וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות ושלח חי שלשים שנה ומאת שנה ויולד את עבר ויחי שלח אחרי הולידו את עבר שלש שנים וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות ועבר חי ארבע ושלשים שנה ומאת שנה ויולד את פלג ויחי עבר אחרי הולידו את פלג שלשים שנה וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות ופלג חי שלשים שנה ומאת שנה ויולד את רעו ויחי פלג אחרי הולידו את רעו תשע שנים ומאתים שנה ויולד בנים ובנות ורעו חי שתים ושלשים שנה ומאתים שנה ויולד את שרוג ויחי רעו אחרי הולידו את שרוג שבע שנים ומאתים שנה ויולד בנים ובנות ושרוג חי שלשים שנה ומאתים שנה ויולד את נחור ויחי שרוג אחרי הולידו את נחור מאתים שנה ויולד בנים ובנות ונחור חי תשע ועשרים שנה ומאת שנה ויולד את תרח ויחי נחור אחרי הולידו את תרח תשע עשרה שנה ומאת שנה ויולד בנים ובנות ותרח חי שבעים שנה ויולד את אברם את נחור ואת הרן ואלה תולדות תרח תרח הוליד את אברם את נחור ואת הרן והרן הוליד את לוט ויקח אברם ונחור לנשים שם אשת אברם שרי ושם אשת נחור מלכה בת הרן אבי מלכה ואבי יסכה ותהי שרי עקרה אין לה ולד ויקח תרח את אברם בנו ואת לוט בן הרן בן בנו ואת שרי כלתו אשת אברם בנו ויצאו אתם מאור כשדים ללכת ארצה כנען ויבאו עד חרן וישבו שם ויהי ימי תרח חמש שנים ומאתים שנה וימת תרח בחרן ויאמר יהוה אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה ואברכה מברכיך ואקללה אור ונברכו בך כל משפחות האדמה וילך אברם כאשר דבר אליו יהוה וילך אתו לוט ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן ויקח אברם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו ואת כל רכושם אשר רכשו ואת הנפש אשר עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה כנען ותבאנה ארצה כנען ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה והכנעני אז בארץ וירא יהוה אל אברם ויאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת ויבן שם מזבח ליהוה הנראה אליו ויעתק משם ההרה מקדם לבית אל ויט אהלה בית אל מים ועי מקדם ויבן שם מזבח ליהוה ויקרא בשם יהוה ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרימה לגור שם כי כבד הרעב בארץ ויהי כאשר הקריב לבוא מצרימה ויאמר אל שרי אשתו הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את ויהיה כי יראו אתך המצרים ואמרו אשתו זאת והרגו אתי ואתך יחיו אמרי נא אחתי את למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך ויהי כבוא אברם מצרימה וירא המצרים את האשה כי יפה היא מאד וירא אתה שרי פרעה ויהללו אתה אל פרעה ותקח האשה בית פרעה ולאברם היטיב בעבורה ויהי לו צאן ובקר וחמרים ועבדים ושפחות ואתנות וגמלים ויגע יהוה את פרעה נגעים גדלים ואת ביתו על דבר שרי אשת אברם ויקרא פרעה לאברם ויאמר מה זאת עשית לי למה לא הגדת לי כי אשתך היא למה אמרת אחתי היא ואקח אתה לי לאשה ועתה הנה אשתך קח ולך ויצו עליו פרעה אנשים וישלחו אתו ואת אשתו ואת כל אשר לו ואברם עלה ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט עמו הנגבה ואברם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב וילך לנסעיו מנגב ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה בין בית אל ובין העי המקום אשר עשה שם מזבח בראשנה ויקרא שם אברם בשם יהוה וגם ללוט ההלך את אברם היו צאן ובקר ואהלים ולא נשא אתם הארץ לשבת יחדו כי היה רכושם רב ולא יכלו לשבת יחדו ויהי ריב בין רעי מקנה אברם ובין רעי מקנה לוט והכנעני והפרזי אז יושב בארץ ויאמר אברם אל לוט אל נא תהי מריבה ביני ובינך ובין רעי ובין רעיך כי אנשים אחים אנחנו הלא כל הארץ לפניך הפרד נא מעלי אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאילה וישא לוט את עיניו וירא את כל ככר הירדן כי כלה משקה לפני שחת יהוה את סדם ואת עמרה כגן יהוה כארץ מצרים באכה צוער ויבחר לו לוט את כל ככר הירדן ויסע לוט מקדם וייפרדו איש מעל אחיו אברם ישב בארץ כנען ולוט ישב בערי הככר ויאהל עד סדם ואנשי סדם רעים וחטאים ליהוה מאד ויהוה אמר אל אברם אחרי הפרד לוט מעמו שא נא עיניך וראה מן המקום אשר אתה שם צפונה ונגבה וקדמה וימה כי את כל הארץ אשר אתה רואה לך אתננה ולזרעך עד עולם ושמתי את זרעך כעפר הארץ אשר אם יוכל איש למנות את עפר הארץ גם זרעך ימנה קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה ויאהל אברם ויבא וישב באלוני ממרא אשר בחברון ויבן שם מזבח ליהוה ויהי בימי אמרפל מלך שנער אריוך מלך אלסר כדרלעמר מלך עילם ותדעל מלך גוים עשו מלחמה את ברע מלך סדם ואת ברשע מלך עמרה שנאב מלך אדמה ושמאבר מלך צבויים ומלך בלע הוא צוער כל אלה חברו אל עמק השדים הוא ים המלח שתים עשרה שנה עבדו את כדרלעמר ובשלש עשרה שנה מרדו וארבע עשרה שנה בא כדרלעמר וגו אשר אתו ויכו את רפאים בעשתרת קרנים ואת הזוזים בהם ואת האימים בשוה קריתים ואת החרי בהרם שעיר עד אל פארן אשר על המדבר ויפנו וישבו אל עין משפט הוא קדש ויכו את כל שדה העמלקי וגם את האמרי היושב בחצצן תמר ויצא מלך סדם ומלך עמרה ומלך אדמה ומלך צבויים ומלך בלע הוא צוער ויערכו אתם מלחמה בעמק השדים את כדרלעמר מלך עילם ואת תדעל מלך גוים ואת אמרפל מלך שנער ואריוך מלך אלסר ארבעה מלכים את החמשה ועמק השדים באר באר בורות בורות ויפלו שמה המלך סדם ועמרה נסו ויפלו שמה ויתר ההרה נסו ויקחו את כל רכוש סדם ועמרה ואת כל אכלם וילכו ואת לוט ואת רכושו בן אחי אברם וילכו וישב בסדם וירא הפליט ויגד לאברם העברי והוא שכן באלוני ממרא האמרי אחי אשכל ואחי ענר והם בעלי ברית אברם וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו ילידי ביתו שמנה עשר ושלש מאות ויכלם עד דן וייחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכם וירדפם עד חובה אשר משמאל לדמשק וישב את כל הרכוש וגם את לוט אחיו ורכושו השיב וגם את הנשים ואת העם ויצא מלך סדם לקראתו אחרי שובו מהכות את כדרלעמר ואת המלכים אשר אתו אל עמק שוה הוא עמק המלך ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון ויברכהו ויאמר ברוך אברם לאל עליון קנה שמים וארץ ובורך אל עליון אשר מגן צריך בידך ויתן לו מעשר מכל ויאמר מלך סדם אל אברם תן לי הנפש והרכש קח לך ויאמר אברם אל מלך סדם הרימתי ידי אל יהוה אל עליון קנה שמים וארץ אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך ולא תאמר אני העשרתי את אברם רק אשר אכלו הנערים וחלק האנשים אשר הלכו אתי ענר אשכל וממרא הם יקחו חלקם ויהי אחרי הדברים האלה היה דבר יהוה אל אברם במחזה לאמר אל תירא אברם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד ויאמר אברם אדני יהוה מה תתן לי ואנכי הולך ערירי ובן משק ביתי הוא דמשק אליעזר ויאמר אברם הן לי לא נתתה זרע והנה בן ביתי יורש אתי והנה דבר יהוה אליו לאמר לא יירשך זה כי אם אשר יצא ממעיך הוא יירשך ויוצא אתו החוצה ויאמר הבט נא השמימה וספר הכוכבים אם תוכל לספר אתם ויאמר לו כה יהיה זרעך והאמן ביהוה ויחשבה לו צדקה ויאמר אליו אני יהוה אשר הוצאתיך מאור כשדים לתת לך את הארץ הזאת לרשתה ויאמר אדני יהוה במה אדע כי אירשנה ויאמר אליו קחה לי עגלה משלשת ועז משלשת ואיל משלש ותור וגוזל יונה ויקח לו את כל אלה ויבתר אתם בתוך ויתן איש בתרו לקראת רעהו והציפרים לא בתר וירד העיט על הפגרים ויגרש אתם אברם ויהי השמש לבוא ותרדמה נפלה על אברם והנה אימה חשכה גדלה נפלת עליו ויאמר לאברם ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכש גדול ואתה תבוא אל אבתיך בשלום תקבר בשיבה טובה ודור רביעי ישובו הנה כי לא שלם עון האמרי עד הנה ויהי השמש באה ועלטה היתה והנה תנור עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגזרים האלה ביום ההוא כרת יהוה את אברם ברית לאמר לזרעך נתתי את הארץ הזאת מנהר מצרים עד הנהר הגדול נהר פרת את הקיני ואת הקנזי ואת הקדמני ואת החתי ואת הפרזי ואת הרפאים ואת האמרי ואת הכנעני ואת הגרגשי ואת היבוסי ושרי אשת

ע' מצוה כלקבלתי ול"ע : סי"ב עליה להביא ראיה הרמב"ן ז"ל כי הטעם שכל מה שביד האדם בחזקת בעל שיוכל פירות למשוס ליבה וקטטה החקיבו ואם נאמנת נקיט ותני תנינא ולפ"ז יש לייסב קושית הש"ך ס"מ סי' ס"ב על הס"מ שכ' טעם לנאמנת בחתה כתה כי לחזקה ליכה מעיזה והקשה בטוענ' גרשתו ל"ש לב לטרוף לענין תוספת וי"ל כהי לאין להאמינה לממון מכח חזקה לחיכה מעיזה הייבו להוליא מבל ומה שחזקת למעיקה לדיכה נאמנת מלה כי היכי ללה נקיט תיגרא בעלו נאמנת מ"מ בטוענה ללה עבידה להעיז ומה שיזוע לבעל שמשקרה שבקום מהיכא אלך על טעם הרמב"ן שכ"ל ק"ק ללס כן לב אם כיון לה מחכה יהא שלו לגמרי כמליאה שהיא מטעם זה כלהיתא בירושלמי שהבית שם הרמב"ן ללה שכ' הגע עלמך שכתן לה לחב בחתנה לו חשו לכך שקול יולא לחתנה ולה מעיזה לומר שלי הס והס ומיהו בחתנה לו חשו שקול יולא לחתנה ולה מעיזה לומר שלי הס והס כמי דבי הב"ש בשם בעה"ת ס"ק ד"ל וה"כ לגמרי תהא נאמנת ולה יחזרו לחגרא וכ"ל דוקא להמליא יש מלין שחגבב וחתנה בחתנה לפי תעיז לפסק ולומר שכיתן מעיזה לבל לחבי שכיתן לה שחס וקול יולא לחתנה וכו' פי' בעה"ת וזה כמי כי הס"ת פ' ד"ב מה"ת ותילו קול יולא לחתנה וכו' פי' לפיכך לה תקנו בעוברת חתנה שלה תהא נאמנת לפי שלה תעיז ולפ"ז ולפי לודק פסק הרמ' כל"ל דבחתה נתת חשוב ממש כחתנה שחס שנאמנת לב"ע ממעט ללה מליפא להא יש מלין הוא תו כ' הרמב"ן טעם ועוד שידו עדים, מידה לפיכך היא המולי' ועליה הרלי"ולפ"ז נכון מה שמולק שם להדי"על הרמ' ופוסק לשפילו טוענת חתה נתת ללה"כ לכיון דשבועה מולילה לענין פירות לה ללים המזקה לדיכה מעיזה לשפוקי ממון כשהוכיח הש"ך ומשמע להרמ' לה ס"ל כהרמב"ן בטעם זה וים ב"ש לענין שפיקה לדיכה שם בעל חוכל פירות שם לאו כדרמזתי קימן ע' וכ' הרמב"ן ז"ל הוכחה לד"ז שדע שאלו נאמנת לית לאמרו חבל שם יאמרו בשתה מיתה של פלוני שם יעשו פי' לפירושם שלינה נאמנת ליהמבי בשני לפי בעית לאמרה חבל כתנה לי בע"א שלין לבעלי דשות בחי וזמותי ללה מה שתאכלי לפיך וכו' וכשלאמרינן לענין בכור אלו בעו למיתן לי אתנה מי לה יהיב ואעפ"י שבשה לאחר מותה וכ"ש הכא ולה מפשר לשחות כדכי הב"י בשם י"ח ודומין לאיה זו דהייבו לי"ל לא"ח מנו מפוס ללה מעיזה שבקום מהיכא יעשה שלה לול וכל"ל : אך מו כ' ועוד שאם יכולה לומר כן לב כשאתה יוכשים יעשה לין הבעל יוכש והולילו והללו בשלו לינם ולללו וכו' יאלוקו למה לאחו יאזוב לבעלה שהוא יוכש ל"ו שהאזקה כל שבידה כדין כ"א ואתנה שאם שבעל לוכל פירות ולהאולקים ע"כ דאולו לכ"ז ללה טעמה בכי הם בחזקה כ"א חבל בטוענת שבאו לאמנת ואשמעות שת יאות האולקים לשפילו ל"ל שוס מנו לאמנת כן כי הש"ך פי' הכ"ל ולללה כלכתב הב"ש שם"ק ל"ל כי ואם נפל לילן זקן ממש שם"ק ל"ל כי ואם נפל לילן זקן בי' גלימא פי' הוי ומכני בי' ואיל וזה נכלה שעת כ"ת בתוי ד"ה כללה ע"ש ואולם הב"ש שם"ק ל"ל כי ואם נפל לילן זקן בי' גלימא פי' המקבל וכי הר"ן מפוס הכליון כיכר ובר"ן לא מלתי דבר זולת על הכניסה לי גלימא כי תע"ב לאכלי קרקע כיון שלין בלי ביכר כל שעה לא לילפת לן לבל גלימא כי תע"ב לאכלי קרקע כיון שלין בלי ביכר כל שעה לא לילפת לן לבל כם"י ז"ל כי והשתקין יהיו לה לקרן והכ"ן כי דבריו ללה יקשה להבי"ב מ"ש מהשתא מהכניסה פירות תלוסין ולומל ממנו דה"ה לאה לחוכח מהמקבל דבעפל גלימא מהכניסה פירות תלוסין ולומל ממנו דה"ה לאה לחוכח מהמקבל דבעפל לילן זקן לחיכו כשאי לקלות נאי הטעם להכליון כיכר ול"כ לשטת כ"ת והטור יקשה הקוגי' להמקבל דבלף ק"ע כי' תחי' קרקע הוי תי' תיתי לחנס לע"ל כללה לאחר מותו בל"ז לל

לאכול ואם רולה י"ל דיכול למכור וכן משמע בתו' ד"ה רבלא ומסיק לא משמע מילי וגם ה"י לפרש בחזה חופן סייך דיכו לס העז גופה שלה דהייכו שעת רמ"י ורע"ם פשיטא דאין רשאי למכור משום שבח בית וחס בעז שאין לה בה חלה חלבה והוא גס היא רולה למוכרה לחלבה הייכו קעיף י"ז דהיכי לייכא רווח ביתא דאיכא רווח ביתא ודאי משיח ללא ביתא ולענין שיעה יכול לעשות דרולה למכור ולקנות קרקע שעושה פירות מהשערה שיש לו בח"ז ולאי ללא ול"ל לח"ז שאיכו עושה כלי טיפולו שט"ו כשלו לה פירות כי החי"מ חשב לפי' הרמ"י כו' כ"ל דאם כשל קרקע אך לפירותיה כל ימיה דהייכו דקל לפירותיו ושו בשעת כשילה כמי עלייהי פירות מחוברים כמי שלו וק"ל: שט"ז עבדי כ"מ הח"מ מביא לעת הרמ"ם בשם ג"הג וחולי למד מששה דמשמ' לו דע"כ לא פליג אבל כ"ע לא שמיע ליה משמע הא מיהא מוכח לח"ק ומשמע אל תון אכיה לאמר עשו ולד שאחת אלוג בהמות אלוג דשויה ולאכי אך דבהמה לאשר חשוב עוכה שיור מ"מ נראה לו דשויה אם ולא כזכר שיור העיר לח"ק כ"ח להכיל משום ובק"ל חו הביא להכשל לא זיכו לבעל וכאשר החו' בהמחבל אך פ"ע ולריך טעם אחר לחזוייהו ומד טעמא דביכא לאחו משלמא לא תקיכו לי' רבכן מלוע יאחו בזייהו ואשאר דדוקא בשה שהיא הממלא להביא פירי דפירי דייהו בשה שכוכה היא לגמרי אלא אפילו בשל בשה לאחא משלמא לא תקיכו לו מ"מ לא גרע ההוא דכשל לא מבלי המלאתא מיוחסתא וכבר כתבתי המשמעות בגמרא שממנו הוליאו חילוק זה והמרכ"ם ז"ל כי טעם אחר וק"ק דח"כ בכשל שלא בהמות אלוג עלמו דילפו התוספתא בשכ"ם לאשאי ניחא דיהי שלא לגמריטול ולד השפחה כי הב"ח גם כלאה מהרי"ף אם הבעל מוכר פירות ולוקח קרקע אז הקרקע שייך לה ות"ל אלא הפירות כי הפירות לא הקנו חז"ל אלא לבריות בילו ולא לקנות קרקע ור"ל מהרי"ף שקובר ולד ולד ג"ח לאשה משום דכל פירי דפירא ואפילו מגופי' ל"ח לו (ודבריו קובצי להעתקתו ס"ק ל"ז) והוקשה להרי"ף מדקתני חיזה אם פירות ואיזה אם ס"ם ותי' דהא לאמיכן לאוכל ס"ם משרש כגון שמכר הפירות ולקח בדמיהן קרקע לכיון דלא אכל פירא הוא דליכול ס"ד דקיימו במקום הפירות אבל הכא דשקיל פירא לא שקיל בכל דהוא פל"ם וכי הלא"ם ולדידי כמי הוי ולד ולד לאשה ולא משתבר דכיון דולד דידי ואי בעי שמיע ואכל דליהוי ולד לידי ולדידה וכגוכתה שבדין הב"ח משרש"ם דמוקי לחם מכר פירות ג"ח וקשה בדמי קרקע שהיא כ"ח מלאך משיג על ולד ולא משיג כמי על גוף הדין. דקשה קרקע בדמי הפירות דלא משתבר דליהוי לאשה ודחק משום דווח ביתא וזה לא כשמע דיהא שייך דווח ביתא על מכירו פירות שבכל שכה ושכה יאתי בשוכר להולית הדמי' ומכ"ם בלקוחות קרקע בהשוכר שלא לאכול כשוכר העושה עיקר מהשערה שיש לו בח"ז ולאי ללא ול"ל לח"ז שאיכו עושה כלי טיפולו שט"ו כשלו לה פירות כי החי"מ חשב לפי' הרמ"י כו' כ"ל דאם כשל קרקע אך לפירותיה כל ימיה דהייכו דקל לפירותיו ושו בשעת כשילה כמי עלייהי פירות מחוברים כמי שלו וק"ל: שט"ז עבדי כ"מ הח"מ מביא לעת הרמ"ם בשם ג"הג וחולי למד מששה דמשמ' לו דע"כ לא פליג אבל כ"ע לא שמיע ליה משמע הא מיהא מוכח לח"ק ומשמע אל תון אכיה לאמר עשו ולד שאחת אלוג בהמות אלוג דשויה ולאכי אך דבהמה לאשר חשוב עוכה שיור מ"מ נראה לו דשויה אם ולא כזכר שיור העיר לח"ק כ"ח להכיל משום ובק"ל חו הביא להכשל לא זיכו לבעל וכאשר החו' בהמחבל אך פ"ע ולריך טעם אחר לחזוייהו ומד טעמא דביכא לאחו משלמא לא תקיכו לי' רבכן מלוע יאחו בזייהו ואשאר דדוקא בשה שהיא הממלא להביא פירי דפירי דייהו בשה שכוכה היא לגמרי אלא אפילו בשל בשה לאחא משלמא לא תקיכו לו

ראשון, כ"ט באלול תשע"ח, 16 בספטמבר 2018

מבוא

ספר דברים הוא חמישה חומשי תורה, ספר משנה תורה, ספר הברית, ספר התוכחה, ספר הזכרת נפש, ספר הנאומים, ספר הצוואה, ספר הלוחות, ספר המצוות, ספר הקדושה, ספר הדרכים, ספר הדרשות, ספר הדרת קודש, ספר הדרת פנים, ספר הדרת אדם, ספר הדרת אלוהים, ספר הדרת עולם, ספר הדרת שבת, ספר הדרת חג, ספר הדרת מועד, ספר הדרת שנה, ספר הדרת חודש, ספר הדרת יום, ספר הדרת לילה, ספר הדרת בוקר, ספר הדרת ערב, ספר הדרת צהריים, ספר הדרת חצות, ספר הדרת שחר, ספר הדרת בין הערבים, ספר הדרת בין השמשות, ספר הדרת בין הזמנים, ספר הדרת בין העונות, ספר הדרת בין השנים, ספר הדרת בין הדורות, ספר הדרת בין האבות לבנים, ספר הדרת בין האחים, ספר הדרת בין הרעים, ספר הדרת בין האויבים, ספר הדרת בין האוהבים, ספר הדרת בין הנשים, ספר הדרת בין הגברים, ספר הדרת בין הילדים, ספר הדרת בין הזקנים, ספר הדרת בין החיים למתים, ספר הדרת בין הקודש לחול, ספר הדרת בין הטהור לטמא, ספר הדרת בין הכשר לפסול, ספר הדרת בין האסור למותר, ספר הדרת בין הנכון לשגוי, ספר הדרת בין הצדק לעוול, ספר הדרת בין האמת לשקר, ספר הדרת בין האור לחושך, ספר הדרת בין החכמה לסכלות, ספר הדרת בין הטוב לרע, ספר הדרת בין החיים למוות.

פרק א

א אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בַּמִּדְבָּר בָּעֲרָבָה מוֹל סוּף בֵּין פָּארָן וּבֵין תֹּפֶל וְלָבָן וַחֲצֵרוֹת וְדִי זָהָב׃ **ב** אַחַד עָשָׂר יוֹם מֵחֹרֵב דֶּרֶךְ הַר שֵׂעִיר עַד קָדֵשׁ בַּרְנֵעַ׃ **ג** וַיְהִי בְּאַרְבָּעִים שָׁנָה בְּעַשְׁתֵּי עָשָׂר חֹדֶשׁ בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ אֲלֵהֶם׃ **ד** אַחֲרֵי הַכֹּתוֹ אֶת סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבּוֹן וְאֶת עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּעַשְׁתָּרוֹת בְּאֶדְרֶעִי׃ **ה** בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בְּאֶרֶץ מוֹאָב הוֹאִיל מֹשֶׁה בֵּאֵר אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת לֵאמֹר׃ **ו** יְהוָה אֱלֹהֵינוּ דִּבֶּר אֵלֵינוּ בְּחֹרֵב לֵאמֹר רַב לָכֶם שֶׁבֶת בָּהָר הַזֶּה׃ **ז** פְּנוּ וְסָעוּ לָכֶם וּבֹאוּ הַר הָאֱמֹרִי וְאֶל כָּל שְׁכֵנָיו בָּעֲרָבָה בָּהָר וּבַשְּׁפֵלָה וּבַנֶּגֶב וּבְחוֹף הַיָּם אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַלְּבָנוֹן עַד הַנָּהָר הַגָּדֹל נְהַר פְּרָת׃ **ח** רְאֵה נָתַתִּי לִפְנֵיכֶם אֶת הָאָרֶץ בֹּאוּ וּרְשׁוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֵיכֶם לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לָתֵת לָהֶם וּלְזַרְעָם אַחֲרֵיהֶם׃ **ט** וָאֹמַר אֲלֵכֶם בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר לֹא אוּכַל לְבַדִּי שְׂאֵת אֶתְכֶם׃ **י** יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הִרְבָּה אֶתְכֶם וְהִנְּכֶם הַיּוֹם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֹב׃ **יא** יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם יֹסֵף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים וִיבָרֵךְ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם׃ **יב** אֵיכָה אֶשָּׂא לְבַדִּי טָרְחֲכֶם וְמַשַּׂאֲכֶם וְרִיבְכֶם׃ **יג** הָבוּ לָכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וּנְבֹנִים וִידֻעִים לְשִׁבְטֵיכֶם וַאֲשִׂימֵם בְּרָאשֵׁיכֶם׃ **יד** וַתַּעֲנוּ אֹתִי וַתֹּאמְרוּ טוֹב הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לַעֲשׂוֹת׃ **טו** וָאֶקַּח אֶת רָאשֵׁי שִׁבְטֵיכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וִידֻעִים וָאֶתֵּן אוֹתָם רָאשִׁים עֲלֵיכֶם שָׂרֵי אֲלָפִים וְשָׂרֵי מֵאוֹת וְשָׂרֵי חֲמִשִּׁים וְשָׂרֵי עֲשָׂרֹת וְשֹׁטְרִים לְשִׁבְטֵיכֶם׃ **טז** וָאֲצַוֶּה אֶת שֹׁפְטֵיכֶם בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר שָׁמוֹעַ בֵּין אֲחֵיכֶם וּשְׁפַטְתֶּם צֶדֶק בֵּין אִישׁ וּבֵין אָחִיו וּבֵין גֵּרוֹ׃ **יז** לֹא תַכִּירוּ פָנִים בַּמִּשְׁפָּט כַּקָּטֹן כַּגָּדֹל תִּשְׁמָעוּן לֹא תָגוּרוּ מִפְּנֵי אִישׁ כִּי הַמִּשְׁפָּט לֵאלֹהִים הוּא וְהַדָּבָר אֲשֶׁר יִקְשֶׁה מִכֶּם תַּקְרִבוּן אֵלַי וּשְׁמַעְתִּיו׃ **יח** וָאֲצַוֶּה אֶתְכֶם בָּעֵת הַהִוא אֵת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן׃ **יט** וַנִּסַּע מֵחֹרֵב וַנֵּלֶךְ אֵת כָּל הַמִּדְבָּר הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא הַהוּא אֲשֶׁר רְאִיתֶם דֶּרֶךְ הַר הָאֱמֹרִי כַּאֲשֶׁר צִוָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וַנָּבֹא עַד קָדֵשׁ בַּרְנֵעַ׃ **כ** וָאֹמַר אֲלֵכֶם בָּאתֶם עַד הַר הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נֹתֵן לָנוּ׃ **כא** רְאֵה נָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפָנֶיךָ אֶת הָאָרֶץ עֲלֵה רֵשׁ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לָךְ אַל תִּירָא וְאַל תֵּחָת׃ **כב** וַתִּקְרְבוּן אֵלַי כֻּלְּכֶם וַתֹּאמְרוּ נִשְׁלְחָה אֲנָשִׁים לְפָנֵינוּ וְיַחְפְּרוּ לָנוּ אֶת הָאָרֶץ וְיָשִׁבוּ אֹתָנוּ דָּבָר אֶת הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר נַעֲלֶה בָּהּ וְאֶת הֶעָרִים אֲשֶׁר נָבוֹא אֲלֵיהֶן׃ **כג** וַיִּיטַב בְּעֵינַי הַדָּבָר וָאֶקַּח מִכֶּם שְׁנֵים עָשָׂר אֲנָשִׁים אִישׁ אֶחָד לַשָּׁבֶט׃ **כד** וַיִּפְנוּ וַיַּעֲלוּ הָהָרָה וַיָּבֹאוּ עַד נַחַל אֶשְׁכֹּל וַיְרַגְּלוּ אֹתָהּ׃ **כה** וַיִּקְחוּ בְיָדָם מִפְּרִי הָאָרֶץ וַיּוֹרִדוּ אֵלֵינוּ וַיָּשִׁבוּ אֹתָנוּ דָּבָר וַיֹּאמְרוּ טוֹבָה הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נֹתֵן לָנוּ׃ **כו** וְלֹא אֲבִיתֶם לַעֲלוֹת וַתַּמְרוּ אֶת פִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ **כז** וַתֵּרָגְנוּ בְּאָהֳלֵיכֶם וַתֹּאמְרוּ בְּשִׂנְאַת יְהוָה אֹתָנוּ הוֹצִיאָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לָתֵת אֹתָנוּ בְּיַד הָאֱמֹרִי לְהַשְׁמִידֵנוּ׃ **כח** אָנָה אֲנַחְנוּ עֹלִים אַחֵינוּ הֵמַסּוּ אֶת לְבָבֵנוּ לֵאמֹר עַם גָּדוֹל וָרָם מִמֶּנּוּ עָרִים גְּדֹלוֹת וּבְצוּרוֹת בַּשָּׁמָיִם וְגַם בְּנֵי עֲנָק רָאִינוּ שָׁם׃ **כט** וָאֹמַר אֲלֵכֶם לֹא אַעֲרִיצוּן וְלֹא תִירְאוּן מֵהֶם׃ **ל** יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הַהֹלֵךְ לִפְנֵיכֶם הוּא יִלָּחֶם לָכֶם כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה אִתְּכֶם לְעֵינֵיכֶם בְּמִצְרָיִם׃ **לא** וּבַמִּדְבָּר אֲשֶׁר רָאִיתָ אֲשֶׁר נְשָׂאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כַּאֲשֶׁר יִשָּׂא אִישׁ אֶת בְּנוֹ בְּכָל הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הֲלַכְתֶּם עַד בֹּאֲכֶם עַד הַמָּקוֹם הַזֶּה׃ **לב** וּבַדָּבָר הַזֶּה אֵינְכֶם מַאֲמִינִם בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ **לג** הַהֹלֵךְ לִפְנֵיכֶם בַּדֶּרֶךְ לָתוּר לָכֶם מָקוֹם לַחֲנֹתְכֶם בָּאֵשׁ לָיְלָה לָרְאוֹתְכֶם בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר תֵּלְכוּ בָהּ וּבֶעָנָן יוֹמָם׃ **לד** וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶת קוֹל דִּבְרֵיכֶם וַיִּקְצֹף וַיִּשָּׁבַע לֵאמֹר׃ **לה** אִם יִרְאֶה אִישׁ בָּאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה הַדּוֹר הָרָע הַזֶּה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לָתֵת לַאֲבֹתֵיכֶם׃ **לו** זוּלָתִי כָּלֵב בֶּן יְפֻנֶּה הוּא יִרְאֶנָּה וְלוֹ אֶתֵּן אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר דָּרַךְ בָּהּ וּלְבָנָיו עֵקֶב אֲשֶׁר מִלֵּא אַחֲרֵי יְהוָה׃ **לז** גַּם בִּי הִתְאַנַּף יְהוָה בִּגְלַלְכֶם לֵאמֹר גַּם אַתָּה לֹא תָבוֹא שָׁמָּה׃ **לח** יְהוֹשֻׁעַ בִּן נוּן הָעֹמֵד לְפָנֶיךָ הוּא יָבֹא שָׁמָּה אֹתוֹ חַזֵּק כִּי הוּא יַנְחִילֶנָּה אֶת יִשְׂרָאֵל׃ **לט** וְטַפְּכֶם אֲשֶׁר אָמַרְתֶּם לָבַז יִהְיֶה וּבְנֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ הַיּוֹם טוֹב וָרָע הֵמָּה יָבֹאוּ שָׁמָּה וְלָהֶם אֶתְּנֶנָּה וְהֵם יִירָשׁוּהָ׃ **מ** וְאַתֶּם פְּנוּ לָכֶם וְסָעוּ הַמִּדְבָּרָה דֶּרֶךְ יַם סוּף׃ **מא** וַתַּעֲנוּ וַתֹּאמְרוּ אֵלַי חָטָאנוּ לַיהוָה אֲנַחְנוּ נַעֲלֶה וְנִלָּחַמְנוּ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וַתַּחְגְּרוּ אִישׁ אֶת כְּלֵי מִלְחַמְתּוֹ וַתָּהִינוּ לַעֲלוֹת הָהָרָה׃ **מב** וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי אֱמֹר לָהֶם לֹא תַעֲלוּ וְלֹא תִלָּחֲמוּ כִּי אֵינֶנִּי בְקִרְבְּכֶם וְלֹא תִנָּגְפוּ לִפְנֵי אֹיְבֵיכֶם׃ **מג** וָאֲדַבֵּר אֲלֵכֶם וְלֹא שְׁמַעְתֶּם וַתַּמְרוּ אֶת פִּי יְהוָה וַתָּזִדוּ וַתַּעֲלוּ הָהָרָה׃ **מד** וַיֵּצֵא הָאֱמֹרִי הַיּוֹשֵׁב בָּהָר הַהוּא לִקְרַאתְכֶם וַיִּרְדְּפוּ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר תַּעֲשֶׂינָה הַדְּבֹרִים וַיַּכּוּ אֶתְכֶם בְּשֵׂעִיר עַד חָרְמָה׃ **מה** וַתָּשֻׁבוּ וַתִּבְכּוּ לִפְנֵי יְהוָה וְלֹא שָׁמַע יְהוָה בְּקֹלְכֶם וְלֹא הֶאֱזִין אֲלֵיכֶם׃ **מו** וַתֵּשְׁבוּ בְקָדֵשׁ יָמִים רַבִּים כַּיָּמִים אֲשֶׁר יְשַׁבְתֶּם׃

פרק ב

א וַנִּפֶן וַנִּסַּע הַמִּדְבָּרָה דֶּרֶךְ יַם סוּף כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֵלַי וַנָּסָב אֶת הַר שֵׂעִיר יָמִים רַבִּים׃ **ב** וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ **ג** רַב לָכֶם סֹב אֶת הָהָר הַזֶּה פְּנוּ לָכֶם צָפֹנָה׃ **ד** וְאֶת הָעָם צַו לֵאמֹר אַתֶּם עֹבְרִים בִּגְבוּל אֲחֵיכֶם בְּנֵי עֵשָׂו הַיֹּשְׁבִים בְּשֵׂעִיר וְיִרְאוּ מִכֶּם וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד׃ **ה** אַל תִּתְגָּרוּ בָם כִּי לֹא אֶתֵּן לָכֶם מֵאַרְצָם עַד מִדְרַךְ כַּף רָגֶל כִּי יְרֻשָּׁה לְעֵשָׂו נָתַתִּי אֶת הַר שֵׂעִיר׃ **ו** אֹכֶל תִּשְׁבְּרוּ מֵאִתָּם בַּכֶּסֶף וְאָכַלְתֶּם וְגַם מַיִם כָּסֶף תִּכְרוּ מֵאִתָּם וּשְׁתִיתֶם׃ **ז** כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בֵּרַכְךָ בְּכֹל מַעֲשֵׂה יָדֶךָ יָדַע לֶכְתְּךָ אֶת הַמִּדְבָּר הַגָּדֹל הַזֶּה זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ לֹא חָסַרְתָּ דָּבָר׃ **ח** וַנַּעֲבֹר מֵאֵת אַחֵינוּ בְּנֵי עֵשָׂו הַיֹּשְׁבִים בְּשֵׂעִיר מִדֶּרֶךְ הָעֲרָבָה מֵאֵילַת וּמֵעֶצְיֹן גָּבֶר וַנִּפֶן וַנַּעֲבֹר דֶּרֶךְ מִדְבַּר מוֹאָב׃ **ט** וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי אַל תָּצַר אֶת מוֹאָב וְאַל תִּתְגָּר בָּם מִלְחָמָה כִּי לֹא אֶתֵּן לְךָ מֵאַרְצוֹ יְרֻשָּׁה כִּי לִבְנֵי לוֹט נָתַתִּי אֶת עָר יְרֻשָּׁה׃ **י** הָאֵמִים לְפָנִים יָשְׁבוּ בָּהּ עַם גָּדוֹל וְרַבִּים וְרָמִים כָּעֲנָקִים׃ **יא** רְפָאִים גַּם הֵם יֵחָשְׁבוּ כָּעֲנָקִים וְהַמֹּאָבִים יִקְרְאוּ לָהֶם אֵמִים׃ **יב** וּבְשֵׂעִיר יָשְׁבוּ הַחֹרִים לְפָנִים וּבְנֵי עֵשָׂו יִירָשׁוּם וַיַּשְׁמִידוּם מִפְּנֵיהֶם וַיֵּשְׁבוּ תַּחְתָּם כַּאֲשֶׁר עָשָׂה יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ יְרֻשָּׁתוֹ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לָהֶם׃ **יג** עַתָּה קוּמוּ לָכֶם וְעִבְרוּ אֶת נַחַל זָרֶד וַנַּעֲבֹר אֶת נַחַל זָרֶד׃ **יד** וְהַיָּמִים אֲשֶׁר הָלַכְנוּ מִקָּדֵשׁ בַּרְנֵעַ עַד אֲשֶׁר עָבַרְנוּ אֶת נַחַל זָרֶד שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה עַד תֹּם כָּל הַדּוֹר אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה מִקֶּרֶב הַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לָהֶם׃ **טו** וְגַם יַד יְהוָה הָיְתָה בָּם לְהָמֵם מִקֶּרֶב הַמַּחֲנֶה עַד תֻּמָּם׃ **טז** וַיְהִי כַּאֲשֶׁר תַּמּוּ כָּל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה לָמוּת מִקֶּרֶב הָעָם׃ **יז** וַיְדַבֵּר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ **יח** אַתָּה עֹבֵר הַיּוֹם אֶת גְּבוּל מוֹאָב אֶת עָר׃ **יט** וְקָרַבְתָּ מוּל בְּנֵי עַמּוֹן אַל תְּצֻרֵם וְאַל תִּתְגָּר בָּם כִּי לֹא אֶתֵּן מֵאֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹן לְךָ יְרֻשָּׁה כִּי לִבְנֵי לוֹט נְתַתִּיהָ יְרֻשָּׁה׃ **כ** אֶרֶץ רְפָאִים תֵּחָשֵׁב גַּם הִוא רְפָאִים יָשְׁבוּ בָהּ לְפָנִים וְהָעַמֹּנִים יִקְרְאוּ לָהֶם זַמְזֻמִּים׃ **כא** עַם גָּדוֹל וְרַבִּים וְרָמִים כָּעֲנָקִים וַיַּשְׁמִידֵם יְהוָה מִפְּנֵיהֶם וַיִּירָשֻׁם וַיֵּשְׁבוּ תַּחְתָּם׃ **כב** כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לִבְנֵי עֵשָׂו הַיֹּשְׁבִים בְּשֵׂעִיר אֲשֶׁר הִשְׁמִיד אֶת הַחֹרִי מִפְּנֵיהֶם וַיִּירָשֻׁם וַיֵּשְׁבוּ תַּחְתָּם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ **כג** וְהָעַוִּים הַיֹּשְׁבִים בַּחֲצֵרִים עַד עַזָּה כַּפְתֹּרִים הַיֹּצְאִים מִכַּפְתֹּר הִשְׁמִידֻם וַיֵּשְׁבוּ תַּחְתָּם׃ **כד** קוּמוּ סְעוּ לָכֶם וְעִבְרוּ אֶת נַחַל אַרְנֹן רְאֵה נָתַתִּי בְיָדְךָ אֶת סִיחֹן מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן הָאֱמֹרִי וְאֶת אַרְצוֹ הָחֵל רָשׁ וְהִתְגָּר בּוֹ מִלְחָמָה׃ **כה** הַיּוֹם הַזֶּה אָחֵל תֵּת פַּחְדְּךָ וְיִרְאָתְךָ עַל פְּנֵי הָעַמִּים תַּחַת כָּל הַשָּׁמָיִם אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן שִׁמְעֲךָ וְרָגְזוּ וְחָלוּ מִפָּנֶיךָ׃ **כו** וָאֶשְׁלַח מַלְאָכִים מִמִּדְבְּמוֹת קְדֵמוֹת אֶל סִיחֹן מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן דִּבְרֵי שָׁלוֹם לֵאמֹר׃ **כז** אֶעְבְּרָה בְאַרְצֶךָ בַּדֶּרֶךְ בַּדֶּרֶךְ אֵלֵךְ לֹא אָסוּר יָמִין וּשְׂמֹאל׃ **כח** אֹכֶל בַּכֶּסֶף תְּשִׁבֵר לִי וְאָכַלְתִּי וּמַיִם בַּכֶּסֶף תִּתֶּן לִי וְשָׁתִיתִי רַק אֶעְבְּרָה בְרַגְלָי׃ **כט** כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ לִי בְּנֵי עֵשָׂו הַיֹּשְׁבִים בְּשֵׂעִיר וְהָעַמֹּנִים הַיֹּשְׁבִים בְּעָר עַד אֲשֶׁר אֶעֱבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נֹתֵן לָנוּ׃ **ל** וְלֹא אָבָה סִיחֹן מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן הַעֲבִרֵנוּ בּוֹ כִּי הִקְשָׁה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת רוּחוֹ וְאִמֵּץ אֶת לְבָבוֹ לְמַעַן תִּתּוֹ בְיָדְךָ כַּיּוֹם הַזֶּה׃ **לא** וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי רְאֵה הַחִלֹּתִי תֵּת לְפָנֶיךָ אֶת סִיחֹן וְאֶת אַרְצוֹ הָחֵל רָשׁ לָרֶשֶׁת אֶת אַרְצוֹ׃ **לב** וַיֵּצֵא סִיחֹן לִקְרָאתֵנוּ הוּא וְכָל עַמּוֹ לַמִּלְחָמָה יָהְצָה׃ **לג** וַיִּתְּנֵהוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְפָנֵינוּ וַנַּךְ אֹתוֹ וְאֶת בָּנָיו וְאֶת כָּל עַמּוֹ׃ **לד** וַנִּלְכֹּד אֶת כָּל עָרָיו בָּעֵת הַהִוא וַנַּחֲרֵם אֶת כָּל עִיר וְעִיר וְהַנָּשִׁים וְהַטָּף לֹא הִשְׁאַרְנוּ שָׂרִיד׃ **לה** רַק הַבְּהֵמָה בָּזַזְנוּ לָנוּ וְשָׁלָל הֶעָרִים אֲשֶׁר לָכָדְנוּ׃ **לו** מֵעֲרֹעֵר אֲשֶׁר עַל שְׂפַת נַחַל אַרְנֹן וְהָעִיר אֲשֶׁר בַּנָּחַל וְעַד הַגִּלְעָד לֹא הָיְתָה קִרְיָה אֲשֶׁר שָׂגְבָה מִמֶּנּוּ אֶת הַכֹּל נָתַן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְפָנֵינוּ׃ **לז** רַק אֶל אֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹן לֹא קָרָבְתָּ כָּל יַד נַחַל יַבֹּק וְעָרֵי הָהָר וְכֹל אֲשֶׁר צִוָּנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃

פרק ג

א וַנִּפֶן וַנַּעַל דֶּרֶךְ הַבָּשָׁן וַיֵּצֵא עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן לִקְרָאתֵנוּ הוּא וְכָל עַמּוֹ לַמִּלְחָמָה אֶדְרֶעִי׃ **ב** וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי אַל תִּירָא אֹתוֹ כִּי בְיָדְךָ נָתַתִּי אֹתוֹ וְאֶת כָּל עַמּוֹ וְאֶת אַרְצוֹ וְעָשִׂיתָ לּוֹ כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ לְסִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבּוֹן׃ **ג** וַיִּתֵּן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּיָדֵנוּ גַּם אֶת עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן וְאֶת כָּל עַמּוֹ וַנַּכֵּהוּ עַד בִּלְתִּי הִשְׁאִיר לוֹ שָׂרִיד׃ **ד** וַנִּלְכֹּד אֶת כָּל עָרָיו בָּעֵת הַהִוא לֹא הָיְתָה עִיר אֲשֶׁר לֹא לָקַחְנוּ מֵאִתָּם שִׁשִּׁים עִיר כָּל חֶבֶל אַרְגֹּב מַמְלְכוּת עוֹג בַּבָּשָׁן׃ **ה** כָּל אֵלֶּה עָרִים בְּצוּרוֹת חוֹמָה גְּבֹהָה דְּלָתַיִם וּבְרִיחִים לְבַד מֵעָרֵי הַפְּרָזִי הַרְבֵּה מְאֹד׃ **ו** וַנַּחֲרִם אוֹתָם כַּאֲשֶׁר עָשִׂינוּ לְסִיחֹן מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן הַחֲרֵם כָּל עִיר מְתִים הַנָּשִׁים וְהַטָּף׃ **ז** וְכָל הַבְּהֵמָה וְשָׁלָל הֶעָרִים בָּזַזְנוּ לָנוּ׃ **ח** וַנִּקַּח בָּעֵת הַהִוא אֶת הָאָרֶץ מִיַּד שְׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִנַּחַל אַרְנֹן עַד הַר חֶרְמוֹן׃ **ט** צִידֹנִים יְקָרְאוּן לְחֶרְמוֹן שִׂרְיֹן וְהָאֱמֹרִי יְקָרְאוּ לוֹ שְׂנִיר׃ **י** כָּל עָרֵי הַמִּישֹׁר וְכָל הַגִּלְעָד וְכָל הַבָּשָׁן עַד סַלְכָה וְאֶדְרֶעִי עָרֵי מַמְלְכוּת עוֹג בַּבָּשָׁן׃ **יא** כִּי רַק עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן נִשְׁאַר מִיֶּתֶר הָרְפָאִים הִנֵּה עַרְשׂוֹ עֶרֶשׂ בַּרְזֶל הֲלֹא הִוא בְּרַבַּת בְּנֵי עַמּוֹן תֵּשַׁע אַמּוֹת אָרְכָּהּ וְאַמָּתַיִם רָחְבָּהּ בְּאַמַּת אִישׁ׃ **יב** וְאֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת יָרַשְׁנוּ בָּעֵת הַהִוא מֵעֲרֹעֵר אֲשֶׁר עַל נַחַל אַרְנֹן וַחֲצִי הַר הַגִּלְעָד וְעָרָיו נָתַתִּי לָרְאוּבֵנִי וְלַגָּדִי׃ **יג** וְיֶתֶר הַגִּלְעָד וְכָל הַבָּשָׁן מַמְלְכוּת עוֹג נָתַתִּי לַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה כָּל חֶבֶל הָאַרְגֹּב לְכָל הַבָּשָׁן הַהוּא יִקָּרֵא אֶרֶץ רְפָאִים׃ **יד** יָאִיר בֶּן מְנַשֶּׁה לָקַח אֶת כָּל חֶבֶל אַרְגֹּב עַד גְּבוּל הַגְּשׁוּרִי וְהַמַּעֲכָתִי וַיִּקְרָא אוֹתָם עַל שְׁמוֹ אֶת הַבָּשָׁן חַוֹּת יָאִיר עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ **טו** וְלַמָּכִיר נָתַתִּי אֶת הַגִּלְעָד׃ **טז** וְלָרְאוּבֵנִי וְלַגָּדִי נָתַתִּי מִן הַגִּלְעָד וְעַד נַחַל אַרְנֹן תּוֹךְ הַנַּחַל וּגְבוּל וְעַד נַחַל יַבֹּק הַנַּחַל גְּבוּל בְּנֵי עַמּוֹן׃ **יז** וְהָעֲרָבָה וְהַיַּרְדֵּן וּגְבוּל מִכִּנֶּרֶת וְעַד יָם הָעֲרָבָה יָם הַמֶּלַח תַּחַת אַשְׁדֹּת הַפִּסְגָּה מִזְרָחָה׃ **יח** וָאֲצַו אֶתְכֶם בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נָתַן לָכֶם אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ חֲלוּצִים תַּעַבְרוּ לִפְנֵי אֲחֵיכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל בְּנֵי חָיִל׃ **יט** רַק נְשֵׁיכֶם וְטַפְּכֶם וּמִקְנֵכֶם יָדַעְתִּי כִּי מִקְנֶה רַב לָכֶם יֵשְׁבוּ בְּעָרֵיכֶם אֲשֶׁר נָתָתִי לָכֶם׃ **כ** עַד אֲשֶׁר יָנִיחַ יְהוָה לַאֲחֵיכֶם כָּכֶם וְיָרְשׁוּ גַם הֵם אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם נֹתֵן לָהֶם בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וְשַׁבְתֶּם אִישׁ לִירֻשָּׁתוֹ אֲשֶׁר נָתַתִּי לָכֶם׃ **כא** וְאֶת יְהוֹשֻׁעַ צִוֵּיתִי בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר עֵינֶיךָ הָרֹאוֹת אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לִשְׁנֵי הַמְּלָכִים הָאֵלֶּה כֵּן יַעֲשֶׂה יְהוָה לְכָל הַמַּמְלָכוֹת אֲשֶׁר אַתָּה עֹבֵר שָׁמָּה׃ **כב** לֹא תִירָאוּם כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא הַנִּלָּחֶם לָכֶם׃ **כג** וָאֶתְחַנַּן אֶל יְהוָה בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר׃ **כד** אֲדֹנָי יְהוִה אַתָּה הַחִלּוֹתָ לְהַרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ אֶת גָּדְלְךָ וְאֶת יָדְךָ הַחֲזָקָה אֲשֶׁר מִי אֵל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֶׂיךָ וּכְגִבוּרֹתֶךָ׃ **כה** אֶעְבְּרָה נָּא וְאֶרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן הָהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְּבָנוֹן׃ **כו** וַיִּתְעַבַּר יְהוָה בִּי לְמַעַנְכֶם וְלֹא שָׁמַע אֵלָי וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי רַב לָךְ אַל תּוֹסֶף דַּבֵּר אֵלַי עוֹד בַּדָּבָר הַזֶּה׃ **כז** עֲלֵה רֹאשׁ הַפִּסְגָּה וְשָׂא עֵינֶיךָ יָמָּה וְצָפוֹנָה וְתֵימָנָה וְקֵדְמָה וּרְאֵה בְעֵינֶיךָ כִּי לֹא תַעֲבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה׃ **כח** וְצַו אֶת יְהוֹשֻׁעַ וְחַזְּקֵהוּ וְאַמְּצֵהוּ כִּי הוּא יַעֲבֹר לִפְנֵי הָעָם הַזֶּה וְהוּא יַנְחִיל אוֹתָם אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּרְאֶה׃ **כט** וַנֵּשֶׁב בַּגָּיְא מוּל בֵּית פְּעוֹר׃

פרק ד

א וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל שְׁמַע אֶל הַחֻקִּים וְאֶל הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי מְלַמֵּד אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תִּחְיוּ וּבָאתֶם וִירִשְׁתֶּם אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם נֹתֵן לָכֶם׃ **ב** לֹא תֹסִפוּ עַל הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם וְלֹא תִגְרְעוּ מִמֶּנּוּ לִשְׁמֹר אֶת מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם׃ **ג** עֵינֵיכֶם הָרֹאוֹת אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה בְּבַעַל פְּעוֹר כִּי כָל הָאִישׁ אֲשֶׁר הָלַךְ אַחֲרֵי בַּעַל פְּעוֹר הִשְׁמִידוֹ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִקִּרְבֶּךָ׃ **ד** וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם׃ **ה** רְאֵה לִמַּדְתִּי אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים כַּאֲשֶׁר צִוַּנִי יְהוָה אֱלֹהָי לַעֲשׂוֹת כֵּן בְּקֶרֶב הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּאִים שָ

כו' ז"ל כ"י וים למידן מכאן שאדם חופשי נכנסין על ד"א כו' וכ"י כי, בכי הא
חלמוהו לשעבודי' דד"א וכתובה שלא יהא כל אחד ואחד חופר כל נכסיו
לב"ח ובהא למיתנא משום דלא סכים ומשום כבוד המת לא חלמוה עכ"ל
והכהן קודמי ליכא למ"ד דאקדם קדושת הגוף להיינו כמו בהמת למזבח שיפא
שייך חלמוהו להא זה גופא ליכא לבצא למפקיע מידי שעבוד חלא מפני
שלאסכמת כה"פ ליכו חיו חלא בקדושת הגוף פשיטא ל"ק הש"כ כל חדם
יחפור כל אחר לו לחלו כל אחר לו רחוי למזבח תמיד משא"כ בחיקוי הנחה
דשייך בהכל אקשה להו ולו חתו' לומר דדוקא בא"ה חלמוהו והוקשה להם
מילטל' ומוכרחי' לחלק בא"ה גופי' דדוקא דומי' דקושט שהוא לחדש פרטי
ולדידיה שרי הולרכו לחלים משא"כ בא"ה לכל עולם דומי' דחילטל' לא
חלמוהו (ומשמת לחלוק זה לף לפשט כ"ת לבצא חייבי בקדשי בא"ה
מ"מ לא שייך לחלמוהו כיון שהוא לכ"ע) וכ"י מחלק דבכל ח"ה דשייך בכל
הנכסים ואפילו על כל עולם כמי חלמוהו זולת בחילטל' מלי"ם ומשו' בבור
המת ובחש"ם לף בבצ' חע"פ כמי כ' וח"ת ע"י קושט יפקיע וכו' ומשיק
דמשום כ"ד חלמוהו חפי' בקושט מ"מ לא נכחה לו בחלוק תו' בין חדם לחד
לכ"ע חלא בחילטל' משום לכתובה שכי ולא חלמוהו חבל בקדושת הגוף
דהיינו דיכא דבצא ליכא למ"ד לחל חל ול"ב מה שכחב מיהו ב"י משמע
הקדם ג"ב לא חל ח"י חלו קדושת ב"ה בל"ז לית מפקיע וקדושת הגוף לכ"ע
חל וע"ב כוכתו דב"י משמע דח"ה לף לכ"ע כמי לא חל וזה לא הוי בקושט
דליכו בקדושת הגוף לפיכך מעיקרו מידי שעבוד ודוק ומה שמביא
תו מחלוקת בשם הקדישה כ"מ זה בדור ובי' ל' ק"ק מ' כתב כ"מ שם פירשה
החשה על מת גיממה דכ"מ וכבר הבחתי מילוק זה בין ב' תילולי תו' בפי' פ'
קעיף ל' וע"ש מה שהקחתי לייבב החי' לחשון ממש כזיב כי ל"ע וכל זה
להקדם לדידן נלא לוכך לחין לנו עתה דין הקדם ושים"ם היגוס וע' סו"ח
סי' ז' (שם כתבתי ייסוד ושם מבואר מחו' דין שם מכרו יוכשים מעלעלים
חלו לחיכה עוכשת ומשלקי' בזוזא גם דשפיקוה לחיתכא חפילו חין לשם לשלי
מ"מ קכי' מיתכא ולי' הש"ע קלא ל"מ הכי) ואשכר כמי כיון דלהרמ"ם דמחלק
בין כתו' לא חלמוהו מ"כ היוכשים אף בקושט יכולים לשקור עליה כליה דהוא
דומי' דקדושת הגוף יש"ל דהעור לשכי כתב דין המקדים לחמז דין קושט לשעת
חצי וקלא לחוק: ס"ט אבל שם היה מוכדת כי הב"ח ומל' הרא"ש וכו'
משמע לחין מכרין לו מה שאכל וכו' גם משמע מדבריהם ל"ל מדברי כי בשרי"ף
ורא"ש ועור מצוחר לשם הולאה יתירה על השבח חיכו כועל כ"א שעור שבח אלא
הרמ' שם ומשמע לי' הכי אבל חיתי' הכי מקיל עליה בשר מה שלא נזכר
בשרי"ף דמכרין מה שאכל ומש"ה יתמיה עליה בזה להיפך ובב"י כי שלף לה
דרמ' שהוא כל כוכתו בשרי"ף לחלק בא"ה חלמוהו והוקשה להם
מילטל' ומוכרחי' לחלק בא"ה גופי' דדוקא דומי' דקושט שהוא לחדש שכ

דבעל עלמו לפילו הפקק לס הוליכ כלוס יפצע ויעול ולהכי הממיט הס"ע
מן הימ"ם לס לא נתברר שהוליכ כי זה לפ הבעל ח"כ בפצועה ות"כ קומיט
שם"י ז"ל מעיקרא ל"ק דפפכיס שהטילו ושמל צא להוליכ ושפכי ל"י לס מייב
כלוס דן בשין הפוחפ מן הכפצען ונועלין דהוי ל"י לס נתחייבתי וא"ל ממה
לפיתא לס דהיכי דכשלר מכא בייב שמעון לחולקיס לליהוי כמ"מ מלא לחותן
כי עלמס ליהו מודה שחייב אלא מפני שהס כאלו מוכחיס בהפות לחובן הוא
דנאמן עליהס ומעשה זה כמי הוו הילך ומיהא לפ"ז לס בדיכא דקי"ל ל"ג
היה מודה שמעון שפיחת ת"ק ומחויב בכ"ס ובהמותר ל"י לה"כ דמודה הרמ"
דנאמן בפצועה להוליכ הכל ואולס לע"ד הרמ"ה והר"ן סויס בזה לזלזו
בפצועה הלפצ"ד דהיכי אלא הוי ליה לילד לא שפיר מת"ם ולכן ק הרמ"ה
שלין הבדל בין הוליכ ודאי או לפשר לל הוליכ כלוס וקובר כמי אלאו דיכא
הוא כי בפברת הר"ן מעשה בבי ושמע לא ניחא לו למה תועלת בדבי ושמע
להוליכ הא ק"ל נאו בבי עדיף ודן לתקנה היא לגבי הבעל ולא ליורשיס
ושמות לע"ד להרמ"ה יורד שכ"ד תיכו כאמן אף בפצועה והר"ן הוכרח להפשיר
אלד בבי ושמע ביורד בדשות הכי דיכא ודן מזה לה"ה לכל היורשיס בדשות
(ובפי שתומר דף כ"ב ע"ב כי ושכוותי על פנקשר שאלי דהפס מן שתקנה
הוא ולא אן הדין ולדבריו אף מה לפפקין בת"מ פי' ש"א ש"ם שגנב לו
שעות ולכוותייהו לפעור עליהס לת"מ שכתו מפקיד על פיפצע שמאר כלאי
הא בפצועה מיהו נוטל והוא מפוגיל להזשב דף כ"ח ע"ב כמי אלך תקנתא
משכ"ב להרמ' הכל כיהא דבשות גמור כמו מכווני ושומר דין גמור הוא
אבל יורד בדשות כמו הכא אלך טעמו משום דמחויב פצועה הוא ועיין ש"ך
ל"א ס"ק י"ב) ולע"ד לפיעתי יורד שכ"ב ובאינה עשוי ליעע דנועל כל
הולאה עד שעור שאם ולא נאמר טובא לבעל הקרקע ליהו נועל בפצועה
אלא ע"פ חומד ומפופק הני אפיר לדעתו לגבי דיהו לנאמר לכל מילי דהשוא
ידע וכו' בדשות אם מחלק בין יורשיס כי לע"ד כ"ל כלל כהרמ"ה אף הכא
וכ"ל ול"ע ועיין ש"ך מ"א סי' ק"ח ס"ק ז"ך ודע כי לא נעלם מאתי דבי
הש"ך סימן הכ"ל ס"ק מ"ע שמפיק היכי להפוצע מודה שהנאצע ל"י לל"ש
דין מח"ם ולדבריו כל הכ"ל ליהו אלך גבי בעל ואשא י"ל להבעל מפופק אולי
יודעת מ"מ ביורד לנכפי מי שמעיד יודע של"י ומ"מ לא נאמנתי
מלכתוב כ"ל כי לע"ד הש"ך ז"ל הכריע כן מקבלת אלא ל"ח מכריע כלל הרמ'
עלמו כלאמור מהאי כיס הפכא שהניח אלא יכדו לחלק בהכי ומעתה מה
שכתבתי כאיס מכא קושית הש"י אזלא לא ע' וק"ל ות"כ בשותף ובעל בנכפי
אפאו קטנה עדיין יש לפפוק בהרמ' אם לא מצוה ליורד בדשות גמור יען
דכלניכהו בחלא הלכה וכהבנת הב"ח אלא ביורד אלא בדשות להעשוי ליעע
בגור לע"ד כפרשתי ובזה נכון לשאנו בהלי י' מבלעדי דומק הקמ"ע ולי'
הגמרא שמשוה שותף ליורד להעשוי ליעע אפאר ע"ל הדומק לייב ולי"ע :

סי"א לא יעלו היתומים כלוס הח"מ וב"ש מפכיסים לחפילו רולים ליהבע
בבי (ע) כמי אלך הב"ח כי דהכיר בשחתה דדוקא בפצועה אלא פקדנו לא
משום לח"א מוכיס שבועה לבניו אלא בבי בהבעים ונוטלים משום דהכר חותו
גס משום כדי חייו וחיי בניס וק' אלא לאס בהכיר אלא ח"א מוכיס אף
ק"ל כי' ק"ח הבו אלא לוסף עלה כ"א בימומיס מן היתומים ותו הקמ"ע
כיס פ"ע מביא היכומלמי וחפילו מת שכיר יורשיו כשבעין ליורשי בה"ב לחיבעי
ליה ביורשין מן היורשין ומה מיבעי ליה הא זה ודאי בכלל ל"א מוכיס אלא
מהמע אלאך על בבי מיבעי ליה וכהמשיק כלוס היקנו אלא בשבין שכיר שמא
בשבין יורשיו דזה מהמע אלא כדעתיה אלא לוקח בבי הכשיר שמוע עכי הוא
לתיקנו משום כדי חייו מהא"כ היורשיס לאשר להיות עשירים וחפילו עכייס
לא תלו מיותס בשעולה זו ולע"ד כ"ם הוא מחכא ומפופק לחבי הא לא למד
הרמ"ה הכא מפס וכ"ז למהמעות הב"ח דהייך בבי היורשיס שבועת בבי על
מכיעה והיא ע"ל הדומק ע"י שלא זהה ילידו מידו וילאה לע"ד שהב"ח הוליכ
דבריו מלי הסמ"ע סי' ק"ח ס"ק מ"ח שכ' בשבועה לא אקלנו שליכה שבועה
בבי אהמע לו הא בבי לאמכו ות"כ בשבועת היסת שהשבה על התובע
אבי אס היורשיס רולים ליכבע בבי לאמכות וזה אבי לע"ד לא מהבר כלל
דהא יוכל ליטען אבייכס הלאמכתי ולא לכס אלא מפני דהס בכלל בגזל לאין
היורשיס בכבעים ואס רולים ליכבע בבי מה לי הן מה לי לאיהן הא עתה המה
הבגזלים מוכרח לבאר בשבועה ל"פ אלא בבי שכיר או היסת הנשבע על התובע
לע"ד לף בבבי ח"כ ובולים לף ל"ע בגוף ספר בעה"ת שמביא הס"ך סי'
פ"ע סק"ד ועי' ש"ך ל"א ס"ק ט' :

סימן פט **ס"א** מייב לקובצה כי הב"ם תחת כיהוליכ ולא תחת כ"ש
כמ"ם בסי' ע"ז והוא סס ס"ק ע"ז בסס הב"ח וסס
הבאתי תו' כתו' דף פ' לף תחת כ"ש ולא נקיט כתו' דסייהו כלוני אלא
משום דשכיס : **ס"ב** מוליאין מבעלה הב"ם מביא בסס שכב"ח והר"ן לשפיק'
אין מוליאין מהבעל אס קבר אחר אבל קבר אחד הוא מודו לנוסח ועי' בשא"מ :
ס"ד יורשי כתו' מייבים עיין ח"מ ומה לשמע מיניה ליורשים מייבים בקבורה
לפילו אין להס כלוס ליבם ע' סימן קי"ח ב"ם ס"ק ל' בדברי מהר"ם מינץ
ועי' י"ד סי' שמ"ד ס"ק ז' וסי' שמ"ח בש"ע וס"ך ועי' שפר תורת השלמים
סי' ח' ולע"ד ליכא למ"ד לימחייבו קרובים בקבורה בשקום שאין יורשה זולת
משורת לדקה כדקי"ל בבדיים כל הנופל מיהו נופל ליד גבאי תחילה אבל מן
הדין מה"ת הא משיים דין עליהס לזוזו כ"א אלד לדקה ולאחר מיתה יהא
חייב בקבורה ובן לגבי אב יותר משאר אלות כיבוד ומה שכתבו הש"ך
וב"ש שמשמע מתו' דיורשים לפילו לא יכלו כלוס חייבים ומוסיף הב"ם משום
ל"פ עי' בתו' כי למ"ש אלא הבעל ח"ם וזה אזיל שפיר יותר מה שמשיק
בתשו' הכ"ל לב"ם הרא"ש על מהר"ם כי היכא שנותן משנות לאחרים ולהשיל מניהו
בניו ליהם פשיעת דפועלים לאלו כל כמיניה להעשיר לאחרים ולהשיל עלמו
על הלדקה אל קרובים דב"ם לדקה דילה משל לבור לאחרינן הכי משכ"ב אלו

למהר"ם מלך הדין מייבים לא לזלה שפיר ע"ם וכ"מ בשאינס עשירים ונס
ליכד לכבסיהס אלא בשניהס לאלו מן הדין יורדים כמו בבעל ולפילו בנקה עדומי
לכ"ע משכ"ב מתורת לדקה אין יורדין אלא בשניו כבי"ד סימן רמ"ח סעי' ל'
ועי' סי' ע"ח ולא הודו לו ע' תשוב' פ"מ אלק ג' סי' ס' הכריע כרמ' ולע"ד
אין דבריו מוכרעים כי מדמה כמו דהבעל ל"י לפעור לעלמו מחויב קבור' ולפי'
בעשת בבי חפשה לבבי ול"ו ליתמי שמין בחים אלא בשמא וזה ליכו דבשלמא
הבעל לחייב בחנאי ב"ד הוי כעונן לחר מעשה ב"ד לל"ח כלוס אבל היורשים
אלהכא שם ליפבח תנן ואין מייבים בקבורתה ואתה בא לחייב מדשה יורשים
שם מוסיפים חפשה לבבי ואין אלו יורשים כלוס ומה שכ' דלמד מדוקי' דמחכי'
יורשים יורשי כתו' למידק הא שם ליכם יורשים כנון שלכ"ב על כתו' החיוב על
יורשי הבעל הוא חמוה דל"ב מכ"ל להגמי לדייק דבשי"י ליכי לכן הבבור שאין
להוליכ ע"ם הכריעתו :

סימן צ **ס"א** אבל לא בבלוי שם בשל הבית עליו ועל בתו בשומה מצומצ
בשמ"מ ם מן כ"ם פעיף י' הבכסים בחזקה האב :

הג"ה ושס תלך הבת וכו' בתקון סעורות דכ"ם לא כזכר תנאי זה בלל ובפ"ב
י"ל דלף כי מת בנא זרע יהא הבעל יורש ות"ל דלאמר מלכי סם ומחיוב
לכי לשלם לבתי או ליולאי מלכים שיהיו לה מבעלה וכן התבתי עתה בזמן
פרעון חוב הב"ל לא יחול עלי אלא אתה לחת קודם מותי וכשיגיע זמן ההוא
מחויב לכי לשלם לבתי או לי"ח (או לב"כ) ובתחילה לא כי או לב"כ ות"כ
נאמר מדמתבה אלא יחול כ"א קודם מותו ובזמן ההוא החיוב לשלם להבת
או י"ח בשמע לשם בשעה זו אין בעולם לא הבת ולא י"ח החוב בפקע ומה
יש לו ליבם וכלשמעע בבתו' דף כ"ג שמבי שהביאו לכתוב כשתבאלי לאחר
תנאי ליהו כשתעבד) כ"א לשעה זו ולכאי לא נקיט יורש בשיל הבתו' כגון
לחום להתחייב בקבורה וכן כ' הרא"ש בית ח"ם שהבעל ליהו מחויב בקבורה'
על שתאלמן (ועי' סי' ס"ו) זה ע"כ ליהו לש"כ מה הועיל הכ"ם בשמגתו
סי' י"ד על ת"ם ד"ק לשא לף לכותמו כמי יש ללמוד לף מתה והביאה ז"ק
ומת בחיי האב לחיהו יורש כיון דבשעה זו עכ"ם ליהו בעולם אע"כ למה ליכא
למשע דיל דוקא כתו' שכבתב בדרך שמחייב עלמו מאיהו שליהו מחייב
עלמו כ"א בזמן הפרעון אבל שם"ז שכבתב שמודה שקיבל מבעל כתיבה כשבעד
כאלו קיבל בשמת אלא שמתבה שקיבל ע"ת שלא יחול זמן הפרעון עד שעה
זו והכי משמע לחלק בשהכי"ו סי' מ' וכן מוכרח מדקרא על הכלוכיא יורש
לף לכמי אין מחייב בשתאלמון עד שתאלמן או תתגרש ת"ח שמקבל
כשבעד ות"ה בזה שמודה שקיבל ומה שכתב בהנוסח וכשיגיע הזמן מחויב
אלי וכו' זה ל"ל ועוד נראה הוא כתובים ממון זה מידה והולכו להתנאי) וא"ל כמי להיפך
למה לכי הל"ל ועוד נראה לף ל"ל כ"ל לשהכי"ו דת"ה אלא שלזלין בתר לומד'
כיו' שבשטר מוכיח שיהא הבעל יורש זכרו שהכי התנה על בתו שלא יהא
הבעל ממנה אבל אל זכרה לא הקפיד שהכי כי בשטר וז"ל ושס תלך בתי
לעולמה בלי ז"ק אז החוב בעל וכו' עכ"ל וא"כ ממילא אס מתה והניחה
ז"ק אז החוב קיים וכו' והוי כאלו כ' בפי' בשטר שאס תניח ז"ק החוב קיים
ואיך ניזל ב"ח לבעל מה שכי עכ"ל הל"ל וא"כ לנוסח כ"ם אלא בזכר ת"ז
כלל י"ל לאפילו הניחה ז"ק ומת אחריה ניזל ב"ח ולא ייהם אפי' זכרו זה
כמי ליתא ובמ"כ בזה לא כיון יפה בשהכי"ו דא"כ לא הולרך ללמוד אלא
ניזל ב"ח מ"מ שהודו ללדבריו מדוקי בהשטר היפך החומר ת"ו אלית למידק
מידי מהשטר כי י"ל לל' לאס תלך כו' קאי על שעת חלות הפרעון שאס
יתגלה אז שהלוה בלי ז"ק יהא החוב בעל לכן עיקר טעמו מילפותא דת"מ
ומה שהקשה הב"ם מיהו ק' ע' תשובת שב יעקב סי' ך"ו וע' בשו"ת סי'
ג' לכן לף לנוסח כ"ם שפק מהכי"ו בשקומו ומ"מ מודיכא בליכא לל"ל ז"ל
היכי אלא כיון בן זכר אס לשנס לע"ד מה שמחלק תו בין חומרא לחוכח
כמי לע"ד לאיהו להכי ב"מ שהודה כמי מוכח כמבואר בתו' וכה"פ ומ"מ לא
חזלינן בתרה מדהודה וה"ה י"ל לשעת מהכי"ו בשת"ז אלא ל"ל לע"ד דיהו חומת
מעשה הגלוי מילתא שהוזכר בשטר דהוי כשהיה בת יוכשת וגס מלכפל ושילם
לאס הב"ז כו' יהא החוב מחול ומכ"ם כשהיה בת יוכשת וגס מלכפל ושילם
לאס יאותו בניו הזכרים כו' דזה ממש כגלוי מילתא לאך מיילתא יכוסת ב"ז
הוא דמור' בחוב זה והוי כזבין לשעתא לחוקק ומגלה בשעת מעשה לעדיף
מחומרא לחוכח וק"ל והכא כבר מבואר בת"מ וב"ם דיוב לכתוב כת"ם ל"ק
והכ"ם שלא כל"ת משיהו וכן ליתא בשב יעקב ז"ל ומתמי' על הכ"ם והדין
עמו כי לע"ד לף לנוסחו יש לפפקק בדין זה שלא מתה והכיחה ז"ק ומת
אחריה בחיי האב וגס ע"י זה שלא הזכיר כלל התנאי יש לחום לחפיקה
בכ"ל : בבעל יורש כח לותו השטר מכח שהעו כי הת"מ דחוקק בשאתו ל"כ בלאו
אבל אם שהעו יורש כ"ל דודאי יורש זכעו בלאו כגון שהיה מלוה בשיעת
שיורשיה אלא לף שלא בפני יורש כ"ל דודאי יורש זכעו בלאו כגון שהיה מלוה בשיעת
להכחיל לאחיו לזה קאמר מ"מ השטר כ"ל דבחייו יורש השטר מאתו כאלא

דלהולאה כיתבה וע"כ כ"ל ה"כ אלן קאדלע דלא מכר אלא ע"מ להסתלק בזמנו ועתה שאחרים יקחו את שלו וכל אשר לזה ומי יודע אם לעולם יתפרע כי המציעי' לו וכו' המכירה בטילה מעיקרי' דומה לסימן ק"ץ בחמ"מ סעיף ע"ו בעייל וכפיק לחזוק להדר זכיכא ואין לך גלוי דעת ומומחה למוכח יותר ולפ שפסעי' י' ג' ימים אם כי וכן אם זקף עליו הנשאר אמנה מעל"ע שיעלה וככתם קנה הלוקח לולא דבני המק"ע אם הי' בלע"ד לפרש דלעיי בלא קבע זמן לפרעון דבראה אלא בפשיל דומה למעות ביוש המכירה או ביוש הקבוע לפרעון אבר דאלו להסק"ע ז"ל שכ' ואע"פי שאין מסלק לזמן שקבע ק' לפ"ר מקעיף ע"ו הכ"ל ולהסמ"ע ע"כ לעיי בשכראה להדיין דאלא מדומק מכר יהי' לין שיהי' עכ"פ אם מצי המעות אלא שכלה לחזור ממי אלא פרע מיד מסל"כ כשקבוע לודאי אלעולם לא יתפרע פשיטא דיל"ל המקח בעל מעיקרא וכן ליתי בשך ח"מ סי' ל"ט ס"ק מ"ה דז"ל עוד נראה עיקר דכשאת הלוה יכול המלוה להחזור בו אף להרמב"ן (וכ"ל שם"ל דע"י הסע"ח שנשתעבדו נכסי הלוה להמלוה אף המלוה נשתעבד להלוה וכן כשכודע שיגיע למלוה ליזה הפסד מזה כגון שאת יהי' בעוה נמעות וכה"ג ואלא כאחבי"ע אלא כהחולקי' מן הפסבי' נראה כן דקאמת לדעתא דהכי לא נחרלה עכ"ל ואף דדבריו על היכי שהמעות עדיין ביד המלוה לע"ד לפבי' הרמב"ן אל ניחא הוא אם מלין דן לומרנא אף אמה שהולין מכשוחו מה"ג ס"ק קל"ה וסי' כ"ן קעיף ד' בשמ"ע ס"ק ט"ו) ודע דמן הבי דעות שלא המבי"ע הכ"ל מוכח דלאו ס"ל דין הב"ח לחלי"ם אין מקום לפלוגתתם ואפילו היה הלמר ברשו הקונה הי' להב"ח הדין שאין למלוה הקוני זכו' בה כ"א המוכר ומה יהנה התיקתו ול"ע לפ"ז דבני הש"ך והמבי"ט אין בידי ולעשם זה אין מתירה לדין הב"ח מהשנות הל"ל סי' קי"ז מהרשב"ש שנשמ"ע סי' ל"ט דב"ח דבעל נוכח מכוחני' בעין מעני דומלוה להולאה כי י"ל דל"ש בא שנה מלעתא דהכי לא הכניסה כי לאו בדידה לחוד תליא אלא בהבעל נמי שלולא שהכניסה לא בנסה ותו דומה מיכה כלל לנגדות אלא בעיתה וגרועין ומה שאתר תו השניא דעיקרא ע"ט אשאר לחוק דומה שהוכרחו לבא לולאו להילאה ניחן הייטו אשר הניוח שיעלטו נמי המלוה מהיתומים דזה ודאי לא נחשב דלא נעשה אלא לחוק דומה בחוב אלחוד לא נעשה זה היה מוכרח לי"ש הל"ע אף דין הב"ח מוכרח אאל"ם חוב ד' דיל"ל הא מקרקין קוק י"ב בעל פעם יוצם ופעם לוקה והכלל בשקוה פסידא דידי דין לוקה לו ובשקוה פסידא לחבריא ולא פסידי דידיה יוצם הוא ות"ב בשלמא בלוחה ואכלה דין קודם בבוחין דין ל"ב לפרוע מאה שהכניסה דזה חשיב פ"ד דיוכל לומר אלו לא הלוו לא בזבזה ולפסידי להמלוי דין לחוד לחפסידו חנפסייהו ודין לוקה לו מב"ב בעודו בעין מה שבך להולאה ניחן והוא רולה לזכות בהן ב"מ הוא ודאי חיטו בשקוה פסידא דהמלוי להפסיד בזבזה ולא פסידי דידיה ולפי"ז אין הב"ח בעין המעות אלא שכלה לחזור ממי אלא פרע מיד מב"ב שיין החוחד ולא טעם הפני המלוה כשעיקרא ת"ו טעם הפני עיקר ומתני' רש"ם הכ"ל לע"ד מחוקר דלא בשב"ח אלא בחי בחיים ל"ע החוחד לכיכן חזיל וע"ב לחוק מפני שכל חשכחי קפק חתא לא מזכינן בתר חוחד מאה שהולין ידו על הפסק זולת בחוכר שחוק חו ים ב"מ ומטעמים הב"ל לעשם הני' ל"ל דל"ם אלא בבעוה ההלוחה בשיטה הי' לחלי בתר הקונה שאת יהי' בעוה נמעות ומחמתיהו שהיה קנתה וזכתה בו ולפ הבעל מוכח בחוב בשכ ל"ל בפעוד כדקובר הרשב"ש אלא אלא בכח שלפ שהכירה בשיטה ומטעו' בחוקת הקונה מ"מ דייק מהרי"ף לפ לינא בעין פעיר מיניהר לחחמתייהו ימצעם שזכתה בס להולאה (ועי' תשובת מהר"ש שסון סי' מ"ח דפיק ליישב מה דנ' שם קושה דבני הרי"ף בעפקא בחמנו רחיות הב"ח) ומב"ם בהלוחת החכה בשיה בעין דס"ל בפעור אבל לעשם הב' בודאי אין לאלק לפ בינ החמתייהו אין לו בפסק בחזקה ודין יורם לו ומ"ב וזה נמי טעמייהו דהנחוכים שהניח בחמם הב"י אלא כדיוק הרשב"ש מהרי"ף דמה בבך בעשה מלוה כיון שאין יוכל לזכות בזכות זה בהורת כ"מ בחורת יורם ואע"ג שחשבך טעמייהו אין דין דהכא ודין דין לפסם שלוחה וכהולאתי חמעות דביהו שריא וב"ה נחון והב"מ העתיק כ' על הרמ' שנמע דל"ל לפ"ז מה"מ הלי י"ב נמי ים לדייק כדדייק הב"י ז"ל הכא מלי הרמ' שנמע דל"ל לפ"ז הוא עלמו בעין ה"ה לפ מה לחתע בידוע מחמתייהו אלא אלא שכים בבחוני בחעו ומע"פ הלוחה ומחכי שהבבנו שה שים מקום לחמו' דין הב"ח מפני הרע"ם מלבר נמי מעשה ומחכי שהבבנו שה שים מקום לחמו' דין הב"ח מפני הרע"ם מלבר נמי על החלטות הס"ך ח"מ סי' מ"ז ס"ק נו' וקי' ל"ע דה"ה בעתו' פקדון הלוה שבין בחוב דפעור וגל"ם קובר לחיב וכדקחם העור ואלו מעטמי הרשתון מ"י לספרי בין הב"ח בין מעות הלוחה בעין ע"י הולחות הלוה בחנו לנמי שייך החומד ואל קני הלוה ומס נרשות המלוה כמעיקרא ת"ו טעם הפני עיקר ומתני' רש"ם הכ"ל לע"ד מחוקר דלא בשב"ח אלא בחי בחיים ל"ע החומד לכיכן חזיל וע"ב לחוק מפני שכל חשכחי קפק חתא לא מזכינן בתר חומד מאה שהולין ידו על הפסק זולת בחוכר שחוק חו ים ב"מ ומטעמים הכ"ל לחלי לעשם הני' ל"ל דל"ם אלא בבעוה ההלוחה בשיטה הי' לחלי בתר הקונה שאת יהי' בעוה נמעות ומחמתיהו שהיה קנתה וזכתה בו ולפ הבעל מוכח בחוב בשכ ל"ל בפעוד כדקובר הרשב"ש אלא אלא בכח שלפ שהכירה בשיטה ומטעו' בחוקת הקונה מ"מ דייק מהרי"ף לפ לינא בעין פעיר מיניהר לחחמתייהו ימצעם שזכתה בס להולאה (ועי' תשובת מהר"ש שסון סי' מ"ח דפיק ליישב מה דנ' שם קושה דבני הרי"ף בעפקא בחמנו רחיות הב"ח) ומב"ם בהלוחת החכה בשיה בעין דס"ל בפעור אבל לעשם הני' בודאי אין לאלק לפ בינ החמתייהו אין לו בפסק בחזקה ודין יורם לו ומ"ב וזה נמי טעמייהו דהנחוכים שהניח בחמם הב"י אלא כדיוק הרשב"ש מהרי"ף דמה בבך בעשה מלוה כיון שאין יוכל לזכות בזכות זה בהורת כ"מ בחורת יורם ואע"ג דאין בדין דין לפסם שלוחה וכהולאתי חמעות דביהו שריא וב"ה נחון והב"מ העתיק כ' על הרמ' שנמע דל"ל לפ"ז מה"מ הלי י"ב נמי ים לדייק כדדייק הב"י ז"ל הכא מלי הרמ' שנמע דל"ל לפ"ז הוא עלמו בעין ה"ה לפ מה לחתע בידוע מחמתייהו אלא אלא שכים בבחוני בחעו ומע"פ הלוחה ומחכי שהבבנו שה שים מקום לחמו' דין הב"ח מפני הרע"ם מלבר נמי על החלטות הס"ך ח"מ סי' מ"ז ס"ק נו' וקי' ל"ע דה"ה בעתו' פקדון הלוה שבין בחוב דפעור וגל"ם קובר לחיב וכדקחם העור ואלו מעטמי הרשתון מ"י לספרי בין הב"ח בין מעות הלוחה בעין ע"י הולחות הלוה בחנו לנמי שייך החומד ואל קני הלוה ומס נרשות המלוה כמעיקרא ת"ו טעם הפני עיקר ומתני' רש"ם הכ"ל לע"ד מחוקר דלא בשב"ח אלא בחי בחיים ל"ע החומד לכיכן חזיל וע"ב לחוק מפני שכל חשכחי קפק חתא לא מזכינן בתר חומד מאה שהולין ידו על הפסק זולת בחוכר שחוק חו ים ב"מ ומטעמים הכ"ל לחלי לעשם הני' ל"ל דל"ם אלא בבעוה ההלוחה בשיטה הי' לחלי בתר הקונה שאת יהי' בעוה נמעות ומחמתיהו שהיה קנתה וזכתה בו ולפ הבעל מוכח בחוב בשכ ל"ל בפעוד כדקובר הרשב"ש אלא אלא בכח שלפ שהכירה בשיטה ומטעו' בחוקת הקונה מ"מ דייק מהרי"ף לפ לינא בעין פעיר מיניהר לחחמתייהו ימצעם שזכתה בס להולאה (ועי' תשובת מהר"ש שסון סי' מ"ח דפיק ליישב מה דנ' שם קושה דבני הרי"ף בעפקא בחמנו רחיות הב"ח) ומב"ם בהלוחת החכה בשיה בעין דס"ל בפעור אבל לעשם הני' בודאי אין לאלק לפ בינ החמתייהו אין לו בפסק בחזקה ודין יורם לו ומ"ב וזה נמי טעמייהו דהנחוכים שהניח בחמם הב"י אלא כדיוק הרשב"ש מהרי"ף דמה בבך בעשה מלוה כיון שאין יוכל לזכות בזכות זה בהורת כ"מ בחורת יורם ואע"ג דאין בדין דין לפסם שלוחה וכהולאתי חמעות דביהו שריא וב"ה נחון והב"מ העתיק כ' על הרמ' שנמע דל"ל לפ"ז מה"מ הלי י"ב נמי ים לדייק כדדייק הב"י ז"ל הכא מלי הרמ' שנמע דל"ל לפ"ז הוא עלמו בעין ה"ה לפ מה לחתע בידוע מחמתייהו אלא אלא שכים בבחוני בחעו ומע"פ הלוחה ומחכי שהבבנו שה שים מקום לחמו' דין הב"ח מפני הרע"ם מלבר נמי

הגהות הגאון מוהר"ר ב פרענקיל ז"ל כבר העיר בזה הח"ל בהגהותו ל"ס ט"ז על ס"מ סי' ע"ג :

ע"ג וכן פ' הרמ"ה בס"מ סי' קי"ז ח"ל כלל להסקדם למול ולי"כ תפי' סקדים, בפי' לכסתתאלמן ומכ"ם סתם כקוסים הגמר' נכתוי דק כ"ע וכי קלמרה הכי מי מקדמה הא מסעדלא ליה לתמרה לכי מגרפה ומי חיכא מידי וכו' ול"כ דכי הרמ"ה ל"ע חלה שהתוי סם ד"ה שדה זו בקופו כתבו בלי זה ומתולים בהכי הא דפריך ומי חיכא מידי ומה קוסי לעשה לכל תוכל להקדים מ"י לשחר שמתגרם מ"ם מכ"מ סיכולה למכור עכשיו לכסתתאלמן ח"ו לעפ"י סיכולה להקדים לא תוכל לשקול ודבריהם קובעים על תירץ ח"כ סכ"ל להקדם ממם ולפי' בס"ג חל על קרקע ממוכנת או מוסכנת מיד מהוכחה דפ' השומר מפקלי עלי מדפריך הכי בית בעילה ומה למקדה לוקח לכסתפלמה זה לוקח בקונס שגזוע מהקדם ולכבי חף בזה גזוע לגבי שהם לחייבי כמי חוקח בקונס לשפילו לכי תחגרם כמי לא מליל לשקול ושוב לכתבו עוד יכול להיות לשפי' וכו' אין להקדם למול יותר מאוכר למלוה בקונס לדברים שלו ים למסעה הא בכבסים שליכם דומי דירה והקדישום ממם לא בקונס חל ההקדם דומיל דמכירה שם למה שהגרם וגם כשמע לשם הקדישה שתם כמי חל מיד ולקיל לאכול הפירות דומיל דמסכיל דהכי בית בעילה (זולת בשעל מפני שלמוהו לשעבודי' והן הן דברי התה"ל) ומה שכתבו תו' ועוד יכול להיות לשפי' וכו' משום דבשדה חל הגוף השדה בעודו בכרות המלו' ומשיל יקדשו הפירו' כשילל הגוף מכשהו היינו בשהקדי' בפי' לכבישדה והשדה לכי תתגרם ולפי' ז"ל לא מצו לשל כסכה מן ההקדם דמעשיל חיירי בשהקדים מעכשיו הכל משל"כ בפי' לכסתתאלמן או יפדה-לא מיירי לזה כיון שלא הקדי הפירו' על זו השעה ממש הכתוב לפי' זה לימי חלה לשעת ר"ת לשך ההקדם בס"ג מפקיע וי"ל דמשכיל בית משכיל חל על הכל והדר בי' בעילה ואכי מצוטר בהכ"ל בשם כ"ם (וכ"ם תי' להסיל דפי' מ"ע לוקח בהקדם חבל בקונסות תע"ב דמפקיעין ה"מ בקונס כללי חבל בקונס פרטי כיון ללא הכא בקונסות תע"ב דמפקיעין ה"מ בקונס כללי חבל בקונס פרטי כיון ללא דמי להקדם לשמוהו לסיעבודי' לשיך ליפקע לי' וכו' ע"ש ועל דרך זה מיל ההוא תו' תו' לחלק בין קונס פרטי לכללי שך לא ממש כ"ת מכא שלמוה לש"כ לא חלה שהוא בקונס פרטי לכללי חבל בקונס כללי חבל בקונס פרטי כיון ללא דמי להקדם לשמוהו לסיעבודי' לשיך ליפקע לי' וכו' ע"ש ועל דרך זה מיל ההוא תו' תו' לחלק בין קונס פרטי לכללי שך לא ממש כ"ת מכא שלמוה לש"כ לא חלה שהוא בקונס פרטי לכ

ויהי בימי אמרפל מלך שנער אריוך מלך אלסר כדרלעמר מלך עילם
ותדעל מלך גוים׃ עשו את המלחמה את ברע מלך סדם ואת ברשע
מלך עמרה שנאב מלך אדמה ושמאבר מלך צבויים ומלך בלע הוא
צוער׃ כל אלה חברו אל עמק השדים הוא ים המלח׃ שתים עשרה
שנה עבדו את כדרלעמר ובשלש עשרה שנה מרדו׃ וארבע עשרה
שנה בא כדרלעמר ואת המלכים אשר אתו ויכו את רפאים בעשתרת
קרנים ואת הזוזים בהם ואת האמים בשוה קריתים׃ ואת החרי
בהרם שעיר עד אל פארן אשר על המדבר׃ וישבו ויבאו אל עין
משפט הוא קדש ויכו את כל שדה העמלקי וגם את האמרי היושב
בחצצן תמר׃ ויצא מלך סדם ומלך עמרה ומלך אדמה ומלך צבויים
ומלך בלע הוא צוער ויערכו אתם מלחמה בעמק השדים׃ את כדרלעמר
מלך עילם ואת תדעל מלך גוים ואת אמרפל מלך שנער ואת אריוך
מלך אלסר ארבעה מלכים את החמשה׃ עמק השדים באים באים
בארת בחמר ומלכי סדם ועמרה נסו ויפלו שמה והנשארים הרה
נסו׃ ויקחו את כל רכוש סדם ועמרה ואת כל אכלם וילכו׃ וילכדו
את לוט ואת רכושו בן אחי אברם וילך והוא יושב בסדם׃ ויבא
הפליט ויגד לאברם העברי והוא שכן באלני ממרא האמרי אחי
אשכל ואחי ענר והם בעלי ברית אברם׃ וישמע אברם כי נשבה אחיו
וירק את חניכיו ילידי ביתו שמנה עשר ושלש מאות וירדף עד דן׃
ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכם וירדפם עד חובה אשר משמאל
לדמשק׃ וישב את כל הרכוש וגם את לוט אחיו ורכושו השיב וגם
את הנשים ואת העם׃ ויצא מלך סדם לקראתו אחרי שובו מהכות את
כדרלעמר ואת המלכים אשר אתו אל עמק שוה הוא עמק המלך׃
ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון׃ ויברכהו
ויאמר ברוך אברם לאל עליון קנה שמים וארץ׃ וברוך אל עליון
אשר מגן צריך בידך ונתן לו מעשר מכל׃ ויאמר מלך סדם אל אברם
תן לי הנפש והרכוש קח לך׃ וישא אברם את ידו אל שמים ויאמר
אל יהוה אל עליון קנה שמים וארץ׃ אם מחוט ועד שרוך נעל ואם
אקח מכל אשר לך ולא תאמר אני העשרתי את אברם׃ בלעדי רק
אשר אכלו הנערים וחלק האנשים אשר הלכו אתי ענר אשכל וממרא
הם יקחו חלקם׃ אחר הדברים האלה היה דבר יהוה אל אברם במחזה
לאמר אל תירא אברם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד׃ ויאמר אברם
אדני יהוה מה תתן לי ואנכי הולך ערירי ובן משק ביתי הוא דמשק
אליעזר׃ ויאמר אברם הן לי לא נתת זרע והנה בן ביתי יורש אתי׃
והנה דבר יהוה אליו לאמר לא יירשך זה כי אם אשר יצא ממעיך
הוא יירשך׃ ויוצא אתו החוצה ויאמר הבט נא השמים וספר הכוכבים
אם תוכל לספר אתם ויאמר לו כה יהיה זרעך׃ והאמן ביהוה ויחשבה
לו צדקה׃ ויאמר אליו אני יהוה אשר הוצאתיך מאור כשדים לתת
לך את הארץ הזאת לרשתה׃ ויאמר אדני יהוה במה אדע כי אירשנה׃
ויאמר אליו קחה לי עגלה משלשת ועז משלשת ואיל משלש ותר
ובן יונה׃ ויקח לו את כל אלה ויבתר אתם בתוך ויתן איש בתרו
לקראת רעהו והציפור לא בתר׃ וירד העיט על הפגרים ויבתרם אברם׃
ויהי השמש לבוא ותרדמה נפלה על אברם והנה אימה חשכה גדלה
נפלת עליו׃ ויאמר לאברם ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם
ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה׃ וגם את הגוי אשר יעבדו דן
אנכי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול׃ ואתה תבוא אל אבתיך בשלום
תקבר בשיבה טובה׃ ודור רביעי ישובו הנה כי לא שלם עון האמרי
עד הנה׃ ויהי השמש באה ועלטה היתה והנה תנור עשן ולפיד אש
אשר עבר בין הגזרים האלה׃ ביום ההוא כרת יהוה את אברם ברית
לאמר לזרעך נתתי את הארץ הזאת מנהר מצרים עד הנהר הגדל נהר
פרת׃ את הקיני ואת הקנזי ואת הקדמני׃ ואת החתי ואת הפרזי ואת
הרפאים׃ ואת האמרי ואת הכנעני ואת הגרגשי ואת היבוסי׃ ושרי
אשת אברם לא ילדה לו ולה שפחה מצרית ושמה הגר׃ ותאמר שרי
אל אברם הנה נא עצרני יהוה מלדת בא נא אל שפחתי אולי אבנה
ממנה ויאמר אברם לקול שרי׃ ותקח שרי אשת אברם את הגר המצרית
שפחתה מקץ עשר שנים לשבת אברם בארץ כנען ותתן אתה לאברם
איש לאשה׃ ויבא אל הגר ותהר ותרא כי הרתה ותקל גברתה בעיניה׃
ותאמר שרי אל אברם חמסי עליך אנכי נתתי שפחתי בחיקך ותרא כי
הרתה ואקל בעיניה יצפט יהוה ביני וביניך׃ ויאמר אברם אל שרי
הנה שפחתך בידך עשי לה הטוב בעיניך ותענה שרי ותברח מפניה׃
וימצאה מלאך יהוה על עין המים במדבר על העין בדרך שור׃
ויאמר הגר שפחת שרי אי מזה באת ואנה תלכי ותאמר מפני שרי
גברתי אנכי בורחת׃ ויאמר לה מלאך יהוה שובי אל גברתך והתעני
תחת ידיה׃ ויאמר לה מלאך יהוה הרבה ארבה את זרעך ולא יספר
מרב׃ ויאמר לה מלאך יהוה הנך הרה ויולדת בן וקראת שמו ישמעאל
כי שמע יהוה אל עניך׃ והוא יהיה פרא אדם ידו בכל וידי כל בו
ועל פני כל אחיו ישכן׃ ותקרא שם יהוה הדבר אליה אתה אל ראי
כי אמרה הגם הלום ראיתי אחרי ראי׃ על כן קרא לבאר הוא באר
לחי ראי הנה היא בין קדש ובין ברד׃ ותלד הגר לאברם בן ויקרא
אברם שם בנו אשר ילדה הגר ישמעאל׃ ואברם בן שמנים שנה ושש
שנים בלדת הגר את ישמעאל לאברם׃ ויהי אברם בן תשעים שנה
ותשע שנים וירא יהוה אל אברם ויאמר אליו אני אל שדי התהלך
לפני והיה תמים׃ ואתנה בריתי ביני ובינך וארבה אתך במאד מאד׃
ויפל אברם על פניו וידבר אתו אלהים לאמר׃ אני הנה בריתי אתך
והיית לאב המון גוים׃ ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך
אברהם כי אב המון גוים נתתיך׃ והפרתי אתך במאד מאד ונתתיך
לגוים ומלכים ממך יצאו׃ והקמתי את בריתי ביני וביניך ובין זרעך
אחריך לדרתם לברית עולם להיות לאל לך ולזרעך אחריך׃ ונתתי
לך ולזרעך אחריך את ארץ מגריך את כל ארץ כנען לאחזת עולם
והייתי להם לאלהים׃ ויאמר אלהים אל אברהם ואתה את בריתי תשמר
אתה וזרעך אחריך לדרתם׃ זאת בריתי אשר תשמרו ביני וביניכם
ובין זרעך אחריך המול לכם כל זכר׃ ונמלתם את בשר ערלתכם והיה
לאות ברית ביני וביניכם׃ ובן שמנת ימים ימול לכם כל זכר לדרתיכם
יליד בית וממקנת כל נכר אשר לא מזרעך הוא׃ המול ימול יליד
ביתך וממקנת כספך והיתה בריתי בבשרכם לברית עולם׃ וערל זכר
אשר לא ימול את בשר ערלתו ונכרתה הנפש ההוא מעמיה את בריתי
הפר׃ ויאמר אלהים אל אברהם שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי
שרה שמה׃ וברכתי אתה וגם נתתי ממנה לך בן וברכתיה והיתה לגוים
מלכי עמים ממנה יהיו׃ ויפל אברהם על פניו ויצחק ויאמר בלבו
הלבן מאה שנה יולד ואם שרה הבת תשעים שנה תלד׃ ויאמר אברהם
אל האלהים לו ישמעאל יחיה לפניך׃ ויאמר אלהים אבל שרה אשתך
ילדת לך בן וקראת את שמו יצחק והקמתי את בריתי אתו לברית עולם
לזרעו אחריו׃ ולישמעאל שמעתיך הנה ברכתי אתו והפריתי אתו
והרביתי אתו במאד מאד שנים עשר נשאים יוליד ונתתיו לגוי גדול׃
ואת בריתי אקים את יצחק אשר תלד לך שרה למועד הזה בשנה האחרת׃
ויכל לדבר אתו ויעל אלהים מעל אברהם׃ ויקח אברהם את ישמעאל
בנו ואת כל יליד ביתו ואת כל מקנת כספו כל זכר באנשי בית אברהם
וימל את בשר ערלתם ביום הזה כאשר דבר אתו אלהים׃ ואברהם בן
תשעים ותשע שנה בהמלו בשר ערלתו׃ וישמעאל בנו בן שלש עשרה
שנה בהמלו את בשר ערלתו׃ ביום הזה נמול אברהם וישמעאל בנו׃
וכל אנשי ביתו יליד בית וממקנת כסף מאת נכר נמלו אתו׃ ויראה
אליו יהוה באלני ממרא והוא ישב פתח האהל כחם היום׃ וישא עיניו
וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו וירא וירץ לקראתם מפתח האהל
וישתחו ארצה׃ ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבר
מעל עבדך׃ יוקח נא מעט מים ורחצו רגליכם והשענו תחת העץ׃
ואקחה פת לחם וסעדו לבכם אחר תעברו כי על כן עברתם על עבדכם
ויאמרו כן תעשה כאשר דברת׃ וימהר אברהם האהלה אל שרה ויאמר
מהרי שלש סאים קמח סלת לושי ועשי עגות׃ ואל הבקר רץ אברהם
ויקח בן בקר רך וטוב ויתן אל הנער וימהר לעשות אתו׃ ויקח חמאה
וחלב ובן הבקר אשר עשה ויתן לפניהם והוא עמד עליהם תחת העץ
ויאכלו׃ ויאמרו אליו איה שרה אשתך ויאמר הנה באהל׃ ויאמר שוב
אשוב אליך כעת חיה והנה בן לשרה אשתך ושרה שמעת פתח האהל
והוא אחריו׃ ואברהם ושרה זקנים באים בימים חדל היות לשרה
ארח כנשים׃ ותצחק שרה בקרבה לאמר אחרי בלתי היתה לי עדנה
ואדני זקן׃ ויאמר יהוה אל אברהם למה זה צחקה שרה לאמר האף
אמנם אלד ואני זקנתי׃ היפלא מיהוה דבר למועד אשוב אליך כעת
חיה ולשרה בן׃ ותכחש שרה לאמר לא צחקתי כי יראה ויאמר לא כי
צחקת׃ ויקמו משם האנשים וישקפו על פני סדם ואברהם הלך עמם
לשלחם׃ ויהוה אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עשה׃ ואברהם היו
יהיה לגוי גדול ועצום ונברכו בו כל גוי הארץ׃ כי ידעתיו למען
אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך יהוה לעשות צדקה
ומשפט למען הביא יהוה על אברהם את אשר דבר עליו׃ ויהוה אמר
זעקת סדם ועמרה כי רבה ועתה ארדה נא ואראה הכצעקתה הבאה אלי
עשו כלה ואם לא אדעה׃ ויפנו משם האנשים וילכו סדמה ואברהם
עודנו עמד לפני יהוה׃ ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע׃
אולי יש חמשים צדיקם בתוך העיר האף תספה ולא תשא למקום בעבור
חמשים הצדיקם אשר בקרבה׃ חלילה לך מעשות כדבר הזה להמית צדיק
עם רשע והיה כצדיק כרשע חלילה לך השפט כל הארץ לא יעשה משפט׃
ויאמר יהוה אם אמצא בסדם חמשים צדיקם בתוך העיר ונשאתי לכל
המקום בעבורם׃ ויען אברהם ויאמר הנה נא הואלתי לדבר אל אדני
ואנכי עפר ואפר׃ אולי יחסרון חמשה לחמשים הצדיק הכחמשה תשחית
בחמשה את כל העיר ויאמר לא אשחית אם אמצא שם ארבעים וחמשה׃
ויסף עוד דבר אליו ואולי ימצאון שם ארבעים ויאמר לא אעשה בעבור
הארבעים׃ ויאמר אל נא יחר לאדני ואדברה אולי ימצאון שם שלשים
ויאמר לא אעשה אם אמצא שם שלשים׃ ויאמר הנה נא הואלתי לדבר
אל אדני אולי ימצאון שם עשרים ויאמר לא אשחית בעבור העשרים׃
ויאמר אל נא יחר לאדני ואדברה אך הפעם אולי ימצאון שם עשרה
ויאמר לא אשחית בעבור העשרה׃ וילך יהוה כאשר כלה לדבר אל אברהם
ואברהם שב למקמו׃ ויבאו שני המלאכים סדמה בערב ולוט ישב בשער
סדם וירא לוט ויקם לקראתם וישתחו אפים ארצה׃ ויאמר הנה נא אדני
סורו נא אל בית עבדכם ולינו ורחצו רגליכם והשכמתם והלכתם לדרככם
ויאמרו לא כי ברחוב נלין׃ ויפצר בהם מאד ויסרו אליו ויבאו אל
ביתו ויעש להם משתה ומצות אפה ויאכלו׃ טרם ישכבו ואנשי העיר
אנשי סדם נסבו על הבית מנער ועד זקן כל העם מקצה׃ ויקראו אל
לוט ויאמרו לו איה האנשים אשר באו אליך הלילה הוציאם אלינו
ונדעה אתם׃ ויצא אליהם לוט הפתחה והדלת סגר אחריו׃ ויאמר אל
נא אחי אל תרעו׃ הנה נא לי שתי בנות אשר לא ידעו איש אוציאה
נא אתם אליכם ועשו להן כטוב בעיניכם רק לאנשים האל תעשו דבר
כי על כן באו בצל קורתי׃ ויאמרו גש הלאה ויאמרו האחד בא לגור
ויעש שפט עתה נרע לך מהם ויפצרו באיש בלוט מאד ויגשו לשבר
הדלת׃ וישלחו האנשים את ידם ויבאו את לוט אליהם הביתה ואת הדלת
סגרו׃ ואת האנשים אשר פתח הבית הכו בסנורים מקטן ועד גדול
ויליאו למצא הפתח׃ ויאמרו האנשים אל לוט עוד מי לך פה חתן
ובניך ובנתיך וכל אשר לך בעיר הוצא מן המקום׃ כי משחתים אנחנו
את המקום הזה כי גדלה צעקתם את פני יהוה וישלחנו יהוה לשחתה׃
ויצא לוט וידבר אל חתניו לקחי בנותיו הנמצאות לו ויאמר קומו צאו
מן המקום הזה כי משחית יהוה את העיר ויהי כמצחק בעיני חתניו׃
וכעלות השחר ויאיצו המלאכים בלוט לאמר קום קח את אשתך ואת
שתי בנותיך הנמצאות פן תספה בעון העיר׃ ויתמהמה ויחזיקו האנשים
בידו וביד אשתו ובידי שתי בנותיו בחמלת יהוה עליו ויוציאהו
וינחהו מחוץ לעיר׃ ויהי כהוציאם אתם החוצה ויאמר המלט על נפשך
אל תבט אחריך ואל תעמד בכל הככר ההרה המלט פן תספה׃ ויאמר
לוט אליהם אל נא אדני׃ הנה נא מצא עבדך חן בעיניך ותגדל חסדך
אשר עשית עמדי להחיות את נפשי ואנכי לא אוכל להמלט ההרה פן
תדבקני הרעה ומתי׃ הנה נא העיר הזאת קרבה למנוס שמה והיא מצער
אמלטה נא שמה הלא מצער היא ותחי נפשי׃ ויאמר אליו הנה נשאתי
פניך גם לדבר הזה לבלתי הפכי את העיר אשר דברת׃ מהר המלט שמה
כי לא אוכל לעשות דבר עד באך שמה על כן קרא שם העיר צוער׃
השמש יצא על הארץ ולוט בא צוערה׃ ויהוה המטיר על סדם ועל עמרה
גפרית ואש מאת יהוה מן השמים׃ ויהפך את הערים האל ואת כל הככר
ואת כל יושבי הערים ואת צמח האדמה׃ ותבט אשתו מאחריו ותהי
נציב מלח׃ וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם את פני יהוה׃
וישקף על פני סדם ועמרה ועל כל פני ארץ הככר וירא והנה עלה קטר
הארץ כקטר הכבשן׃ ויהי בשחת אלהים את ערי הככר ויזכר אלהים
את אברהם וישלח את לוט מתוך הפכה בהפך את הערים אשר ישב בהן
לוט׃ ויעל לוט מצוער וישב בהר הוא ושתי בנותיו עמו כי ירא לשבת
בצוער וישב במערה הוא ושתי בנותיו׃ ותאמר הבכירה אל הצעירה
אבינו זקן ואיש אין בארץ לבוא עלינו כדרך כל הארץ׃ לכה נשקה
את אבינו יין ונשכבה עמו ונחיה מאבינו זרע׃ ותשקין את אביהן
יין בלילה הוא ותבא הבכירה ותשכב את אביה ולא ידע בשכבה ובקומה׃
ויהי ממחרת ותאמר הבכירה אל הצעירה הן שכבתי אמש את אבי נשקנו
יין גם הלילה ובאי שכבי עמו ונחיה מאבינו זרע׃ ותשקין גם בלילה
הוא את אבינו יין ותקם הצעירה ותשכב עמו ולא ידע בשכבה ובקומה׃
ותהרין שתי בנות לוט מאביהן׃ ותלד הבכירה בן ותקרא שמו מואב
הוא אבי מואב עד היום׃ והצעירה גם היא ילדה בן ותקרא שמו בן עמי
הוא אבי בני עמון עד היום׃ ויסע משם אברהם ארצה הנגב וישב בין
קדש ובין שור ויגר בגרר׃ ויאמר אברהם אל שרה אשתו אחתי הוא
וישלח אבימלך מלך גרר ויקח את שרה׃ ויבא אלהים אל אבימלך בחלום
הלילה ויאמר לו הנך מת על האשה אשר לקחת והיא בעולת בעל׃
ואבימלך לא קרב אליה ויאמר אדני הגוי גם צדיק תהרג׃ הלא הוא
אמר לי אחתי הוא והיא גם הוא אמרה אחי הוא בתם לבבי ובנקיון
כפי עשיתי זאת׃ ויאמר אליו האלהים בחלום גם אנכי ידעתי כי בתם
לבבך עשית זאת ואחשך גם אנכי אותך מחטא לי על כן לא נתתיך
לנגעה אליה׃ ועתה השב אשת האיש כי נביא הוא ויתפלל בעדך וחיה
ואם איננו משיב דע כי מות תמות אתה וכל אשר לך׃ וישכם אבימלך
בבקר ויקרא לכל עבדיו וידבר את כל הדברים האלה באזניהם וייראו
האנשים מאד׃ ויקרא אבימלך לאברהם ויאמר אליו מה עשית לנו ומה
חטאתי לך כי הבאת עלי ועל ממלכתי חטאה גדלות מעשים אשר לא
יעשו עשית עמדי׃ ויאמר אבימלך אל אברהם מה ראית כי עשית את
הדבר הזה׃ ויאמר אברהם כי אמרתי רק אין יראת אלהים במקום הזה
והרגוני על דבר אשתי׃ ואמנה גם אחתי בת אבי היא אך לא בת אמי
ותהי לי לאשה׃ והיה כאשר התעו אתי אלהים מבית אבי ואמר אליה
זה חסדך אשר תעשי עמדי אל כל המקום אשר נבוא שמה אמרי עלי
אחי הוא׃ ויקח אבימלך צאן ובקר ועבדים ושפחות ויתן לאברהם
וישב לו את שרה אשתו׃ ויאמר אבימלך הנה ארצי לפניך בטוב בעיניך
שב׃ ולשרה אמר הנה נתתי אלף כסף אחיך הנה הוא לך כסות עינים
לכל אשר אתך ואת כל ונכחת׃ ויתפלל אברהם אל האלהים וירפא
אלהים את אבימלך ואת אשתו ואמהותיו וילדו׃ כי עצר עצר יהוה
בעד כל רחם לבית אבימלך על דבר שרה אשת אברהם׃ ויהוה פקד את
שרה כאשר אמר ויעש יהוה לשרה כאשר דבר׃ ותהר ותלד שרה לאברהם
בן לזקניו למועד אשר דבר אתו אלהים׃ ויקרא אברהם את שם בנו
הנולד לו אשר ילדה לו שרה יצחק׃ וימל אברהם את יצחק בנו בן
שמנת ימים כאשר צוה אתו אלהים׃ ואברהם בן מאת שנה בהולד לו את
יצחק בנו׃ ותאמר שרה צחק עשה לי אלהים כל השמע יצחק לי׃ ותאמר
מי מלל לאברהם היניקה בנים שרה כי ילדתי בן לזקניו׃ ויגדל הילד
ויגמל ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק׃ ותרא שרה את בן
הגר המצרית אשר ילדה לאברהם מצחק׃ ותאמר לאברהם גרש האמה הזאת
ואת בנה כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק׃ וירע הדבר
מאד בעיני אברהם על אודות בנו׃ ויאמר אלהים אל אברהם אל ירע
בעיניך על הנער ועל אמתך כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקלה כי
ביצחק יקרא לך זרע׃ וגם את בן האמה לגוי אשימנו כי זרעך הוא׃
וישכם אברהם בבקר ויקח לחם וחמת מים ויתן אל הגר שם על שכמה
ואת הילד ושלחה ותלך ותתע במדבר באר שבע׃ ויכלו המים מן החמת
ותשלך את הילד תחת אחד השיחם׃ ותלך ותשב לה מנגד הרחק כמטחוי
קשת כי אמרה אל אראה במות הילד ותשב מנגד ותשא את קלה ותבך׃
וישמע אלהים את קול הנער ויקרא מלאך אלהים אל הגר מן השמים
ויאמר לה מה לך הגר אל תיראי כי שמע אלהים אל קול הנער באשר
הוא שם׃ קומי שאי את הנער והחזיקי את ידך בו כי לגוי גדול אשימנו׃
ויפקח אלהים את עיניה ותרא באר מים ותלך ותמלא את החמת מים
ותשק את הנער׃ ויהי אלהים את הנער ויגדל וישב במדבר ויהי רבה
קשת׃ וישב במדבר פארן ותקח לו אמו אשה מארץ מצרים׃ ויהי בעת
ההוא ואבימלך ופיכל שר צבאו אמר אל אברהם לאמר אלהים עמך
בכל אשר אתה עשה׃ ועתה השבעה לי באלהים הנה אם תשקר לי ולניני
ולנכדי כחסד אשר עשיתי עמך תעשה עמדי ועם הארץ אשר גרת בה׃
ויאמר אברהם אנכי אשבע׃ והוכח אברהם את אבימלך על אדות באר
המים אשר גזלו עבדי אבימלך׃ ויאמר אבימלך לא ידעתי מי עשה את
הדבר הזה וגם אתה לא הגדת לי וגם אני לא שמעתי בלתי היום׃
ויקח אברהם צאן ובקר ויתן לאבימלך ויכרתו שניהם ברית׃ ויצב
אברהם את שבע כבשות הצאן לבדהן׃ ויאמר אבימלך אל אברהם מה
הנה שבע כבשות האלה אשר הצבת לבדהן׃ ויאמר כי את שבע כבשות
תקח מידי בעבור תהיה לי לעדה כי חפרתי את הבאר הזאת׃ על כן
קרא למקום ההוא באר שבע כי שם נשבעו שניהם׃ ויכרתו ברית בבאר
שבע ויקם אבימלך ופיכל שר צבאו וישבו אל ארץ פלשתים׃ ויטע
אשל בבאר שבע ויקרא שם בשם יהוה אל עולם׃ ויגר אברהם בארץ
פלשתים ימים רבים׃ והאלהים נסה את אברהם ויאמר אליו אברהם
ויאמר הנני׃ ויאמר קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק
ולך לך אל ארץ המריה והעלהו שם לעלה על אחד ההרים אשר אמר
אליך׃ וישכם אברהם בבקר ויחבש את חמרו ויקח את שני נעריו אתו
ואת יצחק בנו ויבקע עצי עלה ויקם וילך אל המקום אשר אמר לו
האלהים׃ ביום השלישי וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחק׃
ויאמר אברהם אל נעריו שבו לכם פה עם החמור ואני והנער נלכה עדה
ונשתחוה ונשובה אליכם׃ ויקח אברהם את עצי העלה וישם על יצחק בנו
ויקח בידו את האש ואת המאכלת וילכו שניהם יחדו׃ ויאמר יצחק אל
אברהם אביו ויאמר אבי ויאמר הנני בני ויאמר הנה האש והעצים ואיה
השה לעלה׃ ויאמר אברהם אלהים יראה לו השה לעלה בני וילכו שניהם
יחדו׃ ויבאו אל המקום אשר אמר לו האלהים ויבן שם אברהם את המזבח
ויערך את העצים ויעקד את יצחק בנו וישם אתו על המזבח ממעל לעצים׃
וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת לשחט את בנו׃ ויקרא אליו
מלאך יהוה מן השמים ויאמר אברהם אברהם ויאמר הנני׃ ויאמר אל
תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה כי עתה ידעתי כי ירא אלהים
אתה ולא חשכת את בנך את יחידך ממני׃ וישא אברהם את עיניו וירא
והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו וילך אברהם ויקח את האיל ויעלהו
לעלה תחת בנו׃ ויקרא אברהם שם המקום ההוא יהוה יראה אשר יאמר
היום בהר יהוה יראה׃ ויקרא מלאך יהוה אל אברהם שנית מן השמים׃
ויאמר בי נשבעתי נאם יהוה כי יען אשר עשית את הדבר הזה ולא חשכת
את בנך את יחידך׃ כי ברך אברכך והרבה ארבה את זרעך ככוכבי
השמים וכחול אשר על שפת הים וירש זרעך את שער אויביו׃ והתברכו
בזרעך כל גוי הארץ עקב אשר שמעת בקלי׃ וישב אברהם אל נעריו
ויקמו וילכו יחדו אל באר שבע וישב אברהם בבאר שבע׃ ויהי אחרי
הדברים האלה ויגד לאברהם לאמר הנה ילדה מלכה גם הוא בנים לנחור
אחיך׃ את עוץ בכרו ואת בוז אחיו ואת קמואל אבי ארם׃ ואת כשד
ואת חזו ואת פלדש ואת ידלף ואת בתואל׃ ובתואל ילד את רבקה שמנה
אלה ילדה מלכה לנחור אחי אברהם׃ ופילגשו ושמה ראומה ותלד גם
היא את טבח ואת גחם ואת תחש ואת מעכה׃ ויהיו חיי שרה מאה שנה
ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה׃ ותמת שרה בקרית ארבע היא
חברון בארץ כנען ויבא אברהם לספד לשרה ולבכתה׃ ויקם אברהם מעל
פני מתו וידבר אל בני חת לאמר׃ גר ותושב אנכי עמכם תנו לי אחזת
קבר עמכם ואקברה מתי מלפני׃ וישבו בני חת את אברהם לאמר אליו׃
שמענו אדני נשיא אלהים אתה בתוכנו במבחר קברינו קבר את מתך איש
מקברו לא יכלה ממך מקברו מת׃ ויקם אברהם וישתחו לעם הארץ לבני
חת׃ וידבר עמם לאמר אם יש את נפשכם לקבר את מתי מלפני שמעוני
ופגעו לי בעפרון בן צחר׃ ויתן לי את מערת המכפלה אשר לו אשר בקצה
שדהו בכסף מלא יתננה לי בתוככם לאחזת קבר׃ ועפרון ישב בתוך בני
חת ויען עפרון החתי את אברהם באזני בני חת לכל באי שער עירו
לאמר׃ לא אדני שמעני השדה נתתי לך והמערה אשר בו לך נתתיה לעיני
בני עמי נתתיה לך קבר מתך׃ וישתחו אברהם לפני עם הארץ׃ וידבר
אל עפרון באזני עם הארץ לאמר אך אם אתה לו שמעני נתתי כסף השדה
קח ממני ואקברה את מתי שמה׃ ויען עפרון את אברהם לאמר לו׃ אדני
שמעני ארץ ארבע מאת שקל כסף ביני ובינך מה הוא ואת מתך קבר׃
וישמע אברהם אל עפרון וישקל אברהם לעפרון את הכסף אשר דבר באזני
בני חת ארבע מאות שקל כסף עבר לסחר׃ ויקם שדה עפרון אשר במכפלה
אשר לפני ממרא השדה והמערה אשר בו וכל העץ אשר בשדה אשר בכל
גבלו סביב׃ לאברהם למקנה לעיני בני חת בכל באי שער עירו׃ ואחרי
כן קבר אברהם את שרה אשתו אל מערת שדה המכפלה על פני ממרא הוא
חברון בארץ כנען׃ ויקם השדה והמערה אשר בו לאברהם לאחזת קבר
מאת בני חת׃ ואברהם זקן בא בימים ויהוה ברך את אברהם בכל׃
ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המשל בכל אשר לו שים נא ידך תחת
ירכי׃ ואשבעך ביהוה אלהי השמים ואלהי הארץ אשר לא תקח אשה לבני
מבנות הכנעני אשר אנכי יושב בקרבו׃ כי אל ארצי ואל מולדתי תלך
ולקחת אשה לבני ליצחק׃ ויאמר אליו העבד אולי לא תאבה האשה ללכת
אחרי אל הארץ הזאת השוב אשיב את בנך אל הארץ אשר יצאת משם׃
ויאמר אליו אברהם השמר לך פן תשיב את בני שמה׃ יהוה אלהי השמים
אשר לקחני מבית אבי ומארץ מולדתי ואשר דבר לי ואשר נשבע לי לאמר
לזרעך אתן את הארץ הזאת הוא ישלח מלאכו לפניך ולקחת אשה לבני
משם׃ ואם לא תאבה האשה ללכת אחריך ונקית מאלתי זאת רק את בני
לא תשיב שמה׃ וישם העבד את ידו תחת ירך אברהם אדניו וישבע לו
על הדבר הזה׃ ויקח העבד עשרה גמלים מגמלי אדניו וילך וכל טוב
אדניו בידו ויקם וילך אל ארם נהרים אל עיר נחור׃ ויברך הגמלים
מחוץ לעיר אל באר המים לעת ערב לעת צאת השאבות׃ ויאמר יהוה
אלהי אדני אברהם הקרה נא לפני היום והעש חסד עם אדני אברהם׃
הנה אנכי נצב על עין המים ובנות אנשי העיר יצאות לשאב מים׃
והיה הנערה אשר אומר אליה הטי נא כדך ואשתה ואמרה שתה וגם
גמליך אשקה אתה הוכחת לעבדך ליצחק ובה אדע כי עשית חסד עם
אדני׃ ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יצאת אשר ילדה למלכה
בת מלכה אשת נחור אחי אברהם וכדה על שכמה׃ והנערה טובת מראה
מאד בתולה ואיש לא ידעה ותרד העינה ותמלא כדה ותעל׃ וירץ העבד
לקראתה ויאמר הגמיאיני נא מעט מים מכדך׃ ותאמר שתה אדני ותמהר
ותורד כדה על ידה ותשקהו׃ ותכל להשקותו ותאמר גם לגמליך אשאב
עד אם כלו לשתות׃ ותמהר ותערה כדה אל השקת ותרץ עוד אל הבאר
לשאב ותשאב לכל גמליו׃ והאיש משתאה לה מחרישׁ לדעת ההצליח יהוה
דרכו אם לא׃ ויהי כאשר כלו הגמלים לשתות ויקח האיש נזם זהב בקע
משקלו ושני צמידים על ידיה עשרה זהב משקלם׃ ויאמר בת מי את
הגידי נא לי היש בית אביך מקום לנו ללון׃ ותאמר אליו בת בתואל
אנכי בן מלכה אשר ילדה לנחור׃ ותאמר אליו גם תבן גם מספוא רב
עמנו גם מקום ללון׃ ויקד האיש וישתחו ליהוה׃ ויאמר ברוך יהוה
אלהי אדני אברהם אשר לא עזב חסדו ואמתו מעם אדני אנכי בדרך
נחני בית אחי אדני׃ ותרץ הנערה ותגד לבית אמה כדברים האלה׃
ולרבקה אח ושמו לבן וירץ לבן אל האיש החוצה אל העין׃ ויהי כראות
את הנזם ואת הצמידים על ידי אחתו וכשמעו את דברי רבקה אחתו
לאמר כה דבר אלי האיש ויבא אל האיש והנה עמד על הגמלים על העין׃
ויאמר בוא ברוך יהוה למה תעמד בחוץ ואנכי פניתי הבית ומקום
לגמלים׃ ויבא האיש הבית ויפתח החמר לגמליו ויתן תבן ומספוא לגמלים
ומים לרחץ רגליו ורגלי האנשים אשר אתו׃ וישם לפניו לאכל ויאמר
לא אכל עד אם דברתי דברי ויאמר דבר׃ ויאמר עבד אברהם אנכי׃
ויהוה ברך את אדני מאד ויגדל וייתן לו צאן ובקר וכסף וזהב ועבדים
ושפחות וגמלים וחמרים׃ ותלד שרה אשת אדני בן לאדני אחרי זקנתה
ויתן לו את כל אשר לו׃ ויגבעני אדני לאמר לא תקח אשה לבני
מבנות הכנעני אשר אנכי יושב בארצו׃ אם לא אל בית אבי תלך ומשפחתי
ולקחת אשה לבני׃ ואמר אל אדני אולי לא תלך האשה אחרי׃ ויאמר
אלי יהוה אשר התהלכתי לפניו הוא ישלח מלאכו אתך והצליח דרכך
ולקחת אשה לבני ממשפחתי ומבית אבי׃ אז תנקה מאלתי כי תבוא אל
משפחתי ואם לא יתנו לך והיית נקי מאלתי׃ ואבוא היום על העין
ואומרה יהוה אלהי אדני אברהם אם יש נא מצליח דרכי אשר אנכי
הלך עליה׃ הנה אנכי נצב על עין המים והיה העלמה היוצאת לשאב
ואמרתי אליה הגמיאיני נא מעט מים מכדך׃ ואמרה אלי גם אתה שתה
וגם לגמליך אשאב היא האשה אשר הוכיח יהוה לבן אדני׃ אני טרם
אכלה לדבר על לבי והנה רבקה יצאת וכדה על שכמה ותרד העינה
ותשאב ואמר אליה השקיני נא׃ ותמהר ותורד כדה מעליה ותאמר שתה
וגם גמליך אשקה אתה ואשת ואשקה גם את הגמלים׃ ואשאלה ותאמר בת
מי את ותאמר בת בתואל בן נחור אשר ילדה לו מלכה ואשם הנזם על
אפה והצמידים על ידיה׃ ואקד ואשתחו ליהוה ואברך את יהוה אלהי
אדני אברהם אשר הנחני בדרך אמת לקחת את בת אחי אדני לבנו׃
ועתה אם יש אתכם עשים חסד ואמת הגידו לי ואם לא הגידו לי ואפנה
על ימין או על שמאל׃ ויען לבן ובתואל ויאמרו מיהוה יצא הדבר לא
נוכל דבר אליך רע או טוב׃ הנה רבקה לפניך קח ולך ותהי אשת בן
אדניך כאשר דבר יהוה׃ ויהי כשמוע עבד אברהם את דבריהם וישתחו
ארצה ליהוה׃ ויוצא העבד כלי כסף וכלי זהב ובגדים ויתן לרבקה
ומגדנות נתן לאחיה ולאמה׃ ויאכלו וישתו הוא והאנשים אשר עמו
וילינו ויקמו בבקר ויאמר שלחוני לאדני׃ ותאמר אחיה ואמה תשב
הנערה אתנו ימים או עשור אחר תלך׃ ויאמר אלהם אל תאחרו אתי
והיהוה הצליח דרכי שלחוני ואלכה לאדני׃ ויאמרו נקרא לנערה ונשאלה
את פיה׃ ויקראו לרבקה ויאמרו אליה התלכי עם האיש הזה ותאמר אלך׃
וישלחו את רבקה אחתם ואת מנקתה ואת עבד אברהם ואנשיו׃ ויברכו
את רבקה ויאמרו לה אחתנו את היי ל

מוזכת ובכל עת שתרצה מלמון זה שבמי דייק הב"י ז"ל הא כל כהאי מה דלא מזכה הגון שמתה טרם שמזכה קיים והעתיקו הב"ח ולע"ע כי בפרק ל' מה"מ כי מצל בעל שמכר כו' לעפ"י שקנו מיד המשה הרי כל מה שעשה בעל מפני וכו' משמע להרי דבעל מיד בלא מזכה ולחלק בין מכירה להבעל ולאחר לא משמע בגמרא ואו להא ריש לקמן דנהא הכי המשה שמכרה או כתבה לאחר שכשתת בל"ג בין לבעלה בין לאחר לא עשתה כלום ומדייק מפיפא לילך מכיפא ואו דא"כ מה מקשה הגמרא הא רחיה יש לילמא דל"ל מזקה בשום שהא רחיה יש לה מיתה כל כמה שאין היורשים מבריס מזכה אלא משמע דבעל מיד וכן מוכח תשובת הרשב"ם בב"י סימן ל"ח דדחק עלמו לשכוי בשתובל כל בגדי בעלה ודאי אחלה אלא ליקני הא לא עלוי אחול משום כ"ר ודאי דכל כמה אלא מזכה בפי' מתקיימה לפילו ריש קופי' אין כאן לכל בגדי בעלה ודאי אחלה ואלא החזיר ח"ו לכל שיכולה לטעון כ"ר מעשי' בעלים מעכשיו ואלא בדילה חלי' מידי : סי"ז אבל אם קנו מיד המשה תחילה וכו' כ' הב"ח ה"ה אם כתבה לו שטר ע' תו' כתובת וכ"כ בהג"ה בשם מהרי"ל ובמרדכי תמה מכי לית לעתיק דיכו ואלא בשפשע כי מהתו' ח"ר של כלוס שמקשים ותתרלים לרב אלא ליקני עלי' מכולהו תנאי שהרי כ"מ לא פליג על כי' יודע אלא משום דכתבה לרשתן ואלא אחמה משמע אבל לרשתן לפילו כתבה כ"ע מודים דיכולה לומר כ"ר ותתילולי' טעמו דרב אבל שמואל דפליג אדרבה מוכח מזה דשטי בשטר בפ"ע ות"כ כיון דהרי"ף וכמי' ורח"ם ועוד פשקו כשמואל מה לנו בהמר' והבגהו' שע"כ פשקו כרב ואין הלכה כמותם ואהרי' מהרח"ם שלא העתיק כלל קופי' תו' זו ודייכו משום דלא כ"מ לדיכא והלי' בתשו' הרח"ם שבעוד ואין לך דבר שמבעל טעמה כ"ר אלא"כ כתבה לנוקמ לאחריות שם בעבד מכא ע' ס"ק ק"ו הגה"ה וי"ל דשם החיבה קבלה מעות אלא מוכח מדלא קאמר הכא דבשבב"ס חיתה הניח הב"י בלי מחלוקת ולא כתב לה כלום אלא שכתב בשם יש מי שכתב דאפי' בלא כתבה לה

ואין יזכה הוא מכחה וכמו שפסקינן הכא שאם נא המלוה למחות נמוחים לפניו תוך הזמן דהדין עמו וכמי שמיה לשלמתא להכי לא רווח זימנא ול"ל שאם ל"ל שום פסידא בחזה זו מלוו לא הלוו לה לינו אלא כיוצא והוא עיקר וע"ש אבל הכא שהקרקע או המעלטלי הם אלא לשעבוד למלוה עליהם ואם כשהתחה הוא מבכל מקום שימצינן מע"פ לינו גופא מלקוחות או מלוי בשטר ממעלטלי המכורים קף לקודם המכירה ה' שעבוד למכי עלייהו לכן הגבור לשייכי כשהם בעין ואם ליכם בעין אלא שמכרם או מכלן ע' לקמן והכא הג"ם מציא מחלוקת מהרי"ק עם בעל נתיבות אם דין זה לחלכה ונשתת לשינה נגדית דהייכו דאין יכול להוליא מקפק דוקא בכ"מ או לפניו ול"ג ורוחות מהרי"ק מהחוגל לשמר אבל מצי אם לא לשלמו ול"ג ואפי' ל"ל אלא בעין ואם ליכם בעין אלא שמכרם או מלוי בשטר ממעלטלי המכורים קף לקודם המכירה ה' שעבוד למכי עלייהו לכן הגבור לשייכי כשהם

תפיסה לף בהפירות ובשימן ל״ג ס״ק י׳ מתמיה על המחבוטים שלא בילמו למל״ב לין המלמה כזוכין ולא השגיח לשטעתו היה להם נמי לנאר לף מכ״מ בחייה ליכה כזוכי׳ מהפירו׳ כ״ל ע״ל תו׳ בהפירו׳ אבל לע״ל לחכי קחמו לף שם כי לין להפריל בין ל״ב לפירו׳ כ״מ ומה שמניל המהרי״ק בלי׳ מחמו׳ הרמ״ם דקבלוחת דלטעמו דחסיב מסוס דקלא לית ליה כמלוה בשטר ומ״מ לא כ׳ ליגבו׳ אלא מכ״מ כשר תמהו כל המחבוטי׳ ועי׳ בחירת השלמים הכ״ל דמשמע מיכה לחשילו מלוה בשטר לא יגבה מן קרקע ל״ב כמו מטל עלמו שליכו מחויב לשלם בעל חשתו וזה ודאי חמוה ומה דהקשיל הרמ״ם דוקא על כ״מ אבל בעתו בע״ה פשה להגבות שבלוחת מן מעלטלי כ״מ כדמשקיל לשד״י בתר שכ׳ ואטומי בי׳ ליכא לא מעכמינן ואי ליח לה כ״מ ולא כלוכי׳ שיוכל ליגבות מיד יחזירו הש״ל אבל מלבושים שהכניסה וכו׳ וקי׳ לי קעיף י״ל בהג״ה וקי׳ ע״ז קעיף ג׳ מצוקר בשמו דהם כ״מ ולפכי זה כי ואם לין לה כ״מ וים לה שטר כלוכי׳ על בעלה שיכולה לגבותו בכל זמן שתלה רלונן גובה שבלוחת מבעל כי היכי דמשועבד לה משועבד כמי לרלונן מדכ״ב אבל אם אין שטר כלוכי׳ עומד לגבות בכ״ז שתלה אלא לכשתתלמן לא תתיכן תמכור וכו׳ והבדק הבית כי וים לתמוה למה לא יגבה מכלוכי׳ ויכתבו לבעל פיטור כגד החוב שבטל ובע״ד לק״מ דודאי על שטר כלוכי׳ מעות ליכא למ״ל לשתפוקי לליהוי יוכח דמי גבע מאחר שלקח הלוחה לזמן שהרי בכשותי להוליח ולימכס כחבלו ומשועבדים גמוכים הם ולין המלוה טוקף לפי׳ בשטר עם לגב כמצוקר בס״ך מ״מ פי׳ פ״ו שם ס״ק י׳ וע״ש מכי טעמי׳ שכ׳ לין מקו׳ לבא על הבעל קודם שתתלמן ולהכי כמי לא חקר על ל״ב כי כשר כתפשט ז״ל המגכ כשלידכא שלין פוטעין שום ל״ב אלא שמין בכלוכיא ומקבל על עלמו החוב ובזה לב״ע לוקח וכלכתיבנא משע״כ מן המעלטלי׳ שהגבה בקוף ולאי לאו מטעם הרמטון דמשום קלא הוי כמלוה בשטר דמה בכך ולין יגבה ממעלטלים לוקח בלא לגב ח״ו אך מעני׳ לעשתו יוכח במקום שקידם לשלוח לשלוח היכי אלא שיך לשפידו מכשפייהו ומעלטלי׳ דיתמי שאר תקנות הגאוני׳ משתעבדו בלא לגב ומה שלא חקר חס הכניסה קרקע בל״ב לאו לטעם הרמטון דלין שטר לו פשיטא שגובה לף אם לוקח הוא לשפיר כלכי׳ הב״ם שם ס״ק י״ל שלא אלא לקמוך על טעם זה ולשפר משום לשלא שכיח להכניס קרקע בכדן אבל לין לאיש ממכו לל״ב הכשרי׳ שליכו דשלי למוכרם ד״ל לין לשל לשם עם כ״מ כשעות בעל כתיבו׳ : ומדברי הרמ״ם למוכח עכ״פ מכי׳ לשף לעיקר קמיכתי על טעם ב׳ מדה לי גבה לו מעלטלי כ״מ ומעני כלוכי׳ שהוגב׳ ליפרע בהיו לף דודאי לשתר הגבייה יהיו כ״מ שלא ס״מ לעשות יוכם דגוכין ממכו ממעלטלי׳ בתר שתקנה ומ״מ לא שכח ליגבו׳ מן שטר כלוכי והייכו כדכתיבכא דבזה כע״מ לוקח הוא והם מעלטלים המשועבדי׳ לשין בהם עיקפה יש להקשות על תשובי מוכיח שלא בילמ״ך קיום שטרי שבלוחת כשלא יוכיח יותר מהמגיע לה בעיסוק שלא בילמו לשלא בזמן שהוא לשם שלא לשפיר הרמ״ם לשתר לוכיח הוא דודאי לשתר הגבייה יהיו כ״מ שלא ס״מ לעשות יוכם ופשה

סימן צב ס"א קיים הגבול דהייגו מהפתח שליגו לוכל עיכות ולגו יוכפס ועיין בהרא"ש וכ"ן מדהקשו ת"ל בכפלו מן התורים בלא כתיבה קיים מוכח דלא ניחא להו לחתוך לחמעיגן שקיימת לחפוקי מתקנו לוקח שהוכיחו בכתוי ע"ש ע"ב ד"ה ליחא שהיה, אפי' בכפלו מדרין שבלוחות דהכא בהדיא"ם פי' שלי"ת לית, על שלכא להכריע לתקנו הגחוכים ז"ל מלוה על היחומים לפכוע אפי' ממעטלי"ם כו', ומ"כ הגחוכים ז"ל שתקנו לגבות ממעטלי' כלאה שעשו כן אפי' שלגו תקון העולם שלגו לכופן בחלוה זו אפילו בחעטלים צד"ל ולפ בצפר יוכפס שלינו בני אפי' שלי"ת כיון שהוא הס בני לו אפי' שלגו שתא כיצד הוא הציגם שיכא קרקע **לגלא** מעטלי' לשמוה והלוה קומך עליהס דומי' לחמיכין גחלים של עציס **לשם** גובה מהן ומ"כ אפי' טעחים לגו מלוה בשטר ומע"ם קויס ע"כ"ל וידוע להרא"ם ז"ל חוסס עשה ג' עיקר כחצוחר פ"ק דצ"ק הציח הטוב ח"ת פי' **ת"ש** כי כלאה דצדוקות הללו מעטלי קרקע מציכא לף גלא תקנה וע' **צ"ם** פי' ק' ס"ק ג' וספיל פסק בקצלוכות למכיון שעשאו יוכס ליגבות לף ממעטלי"ם לצעתו שך הקנה ממש ליכא לגמרא וכיככס בגרך הציצי' לפס יוכס לף ממעטלי' שבכיקס יגבה שבל הרצ"ש ז"ל חוסס טעס הרשתון לעיקר להתקנה לך משוס דצל"ז המלוה עליהו ושטר יוכפ' לך משוס ל"ש **כ"ע** לצשה לצעלה פציטא דמלוה ליחא גבי' והעשה צטל ואי משוס ל"ש **מ"ת** להגחוכים יכניקו משוס ל"ש מי שטעי' יוכס ופע' לוקח ואיגו דומה **כלל** לשטר יוכפ' שפס יוכפ' בכוכים ולהכי פציטי' לי' דצין יוכס וצין לוקח **לא** ניככס כלל בגרך הציצי' לעיגן הקנות הגחוכים במעטלים וכשטר צדיכא **דגמ'** דמעטלים שלו ולאו חיכס כשחעצדו וזה בכור לע"ד ומעתה ע' מה שהעתיקו רבותיכו החחוכים על דין הס"ע לקצלוכות מה שפשק הרא"ם ליגבות ממעטלי' ורולים להקכימו עס דברי הג"ה הלזו והמליחו ע"ש המרי"ק דהרמ"ח חייבי **צל"ש** דולאי לוקח הוא וכשר הוכחתי שלעי' רי"ף כש"ך ולף לשעתם הס **דברי** שאין הלעי' קובל שהרי כל הקיימן בגמרא וכה"ם חייבי לף בר"מ לכל **הפחות** והרמ"ח ידבר לף בל"ש גם לא כתבו לא לידקום המקור הוא הרשב"ח **שכ'** לחלי' בין הוא יוכס ואו' ק' לפירוסס מה זה שפיים הרמ"ח ז"ל וקבר **כצוכה** היו וכי ע"כ. לא שמיעין דמעטלי' לוקח לא משתעדו צלא **וצין** לחחוך להחדום שמא שמועיל לגבי לגבי צעל לף למיהגיכו לחיכו מועיל **לצ"ם** משוס חקנות השוק ומשוס דצעצל לא שייך כלל' הח"מ דולאי קאי **על** הפיו לחצל לא כתב חיכו נוצה לאין ל"ה עוקף כו' אלא זה משתע **דקברה** נכוכה היה גם בל"ז אין חילוק זה מוכ רא משרשב"ח כידוע שצזמנו **לא** לכו בחקנה זו ועי' ש"ך ס"ק ס' ס"ו שמשתע הקברה שמא שלא **מכניסו** לף בשוס יוכס שהוא שלגבי החקנה לגבי' מעטלי' אין בכ"מ וצין **בל"ש** המנס שים דרך לומר שלא הכניע כגד הרמ"ם וסוכר כותי' בקצלוכו' **מפני** של כעס הפני יוכס ודאי הוא והיכו בגרך החיצי' ולהכי נוצ' אין **מעטלי'** כחקנות הגחוכים משל"כ דל"ז כשאר העתיקו סוכר לעניין מעטלי' **שטר** צלא לגבות ממעט"ם כמו בחעט"ם לעניין קרקע כמו שפ"ל לשעתם **בלא** לגבות ממעטלי' אלא ביכוסס שלגבי חעט"ם ולף בשאר יוכסים שלינו **לכופן** בחלוה זו אפילו בחעטלים צד"ל ולף בשאר יוכסים שלינו שטוף שלגלו **ל"ם** כפי שלינו בחעטלים שלגבי חעט"ם ולף בשאר יוכסים שלינו שטוף שלגלו **כי** כיון שהוא הס בני לו אפי' שלגו שתא כיצד הוא הציגם שיכא קרקע **לגלא** מעטלי' לשמוה והלוה קומך עליהס דומי' לחמיכין גחלים של עציס **לשם** גובה מהן ומ"כ אפי' טעחים לגו מלוה בשטר ומע"ם קויס ע"כ"ל וידוע **להרא"ם** ז"ל חוסס עשה ג' עיקר כחצוחר פ"ק דצ"ק הציח הטוב ח"ת פי' **ת"ש** כי כלאה דצדוקות הללו מעטלי קרקע מציכא לף גלא תקנה וע' **צ"ם** פי' ק' ס"ק ג' וספיל פסק בקצלוכות למכיון שעשאו יוכס ליגבות לף ממעטלי"ם לצעתו שך הקנה ממש ליכא לגמרא וכיככס בגרך הציצי' לפס יוכס לף ממעטלי' שבכיקס יגבה שבל הרצ"ש

מיומא דלא ק' עלי' דהא"ם מעכוין דף כ"ב דמקשה ומפי' כי יומכן לא אמר אלא בחלמא דקמפקדא מזוכי אבל נכומה לא ועי' ב"י שמקשו הראשונים וכן הביב"ם אלא להוליא ממון בגד הכי"ק וכ"כ הח"מ : סי"ג הגי"ה ויכולין ב"ד וכו' כי הביב"ם ותקנה הניחה ולשו' היא וזו לאחת מן התקנות שהתקינו במקומו ואני בעיותי לאיתי כאה שעמים בבתי דיכן במקום יתומים קטנים מגבו להחלמנה הכתובה ופעכוה ואיכי יודע מי מכהג קבוע הכי הוא מקדמוניכו או שהירע להם כלכתב שהכלו הב"ח כתב וגם אין רגיל ממה שכאה שעמים קלקו היתומים החלמנה דשמא מלוכוס נעשה ועוד אחו כולהו נפי דיכא גמיכי דידעי דלא מלי לקלוקיכהו שוב מלאתי בשבות יעקב חלק ג' קימן קכ"ד כתב דכן נהפשט המכהג בזמיכות אלו ממש שמכהג קבוע הוא כדמעיד שכן עשו הלכה למעשה בק"ק פרנק אחכם מה שכתב מו שכן המכהג להולי מהמלוג ע' מה שכתבתי בים קימן ל"ד ובזוך הפס שכוותי לדעת הגדולים ישבי דייכי ק"ק פ"ם דמיין ואין לגרס כפי עמיכו מבית תעכוגיהם כל זמן מיגר אלמוכתה בעל כרחה כל כמה שהיא לא תבעה כחוב, בב"ד כי פשק דייכי ק"ק הכ"ל יש לו עיקר ויקוד ואין לזוז מדבריהם : ס"ד ואפי' אם תפשה הבת כי. בב"ם וכבר כתבתי בשם מהרי"ק וכו' ואי"ו למה לא פירשו כל האחכוכים למייכי בכ"מ ות"ל בבר כתבתי גם אכי לפקיעתו הי' לו להרגיש כמי דמפיים לא יגבה מן פירות כ"מ והכרחתי מזה כדעת בעל התירות לאין חילוק בין ל"ב לכ"מ וע"ם קימן ל"ח סעיף ד' ובחילוקי הרא"ם לכתובות דף מ"ט ע"ב בשא"ה אמר ר' אלחה כתב ומיהו הכ"מ בשעבוד כו' אבל פיעבוד שבשעבדה קודם שבשאה ודאי לאלתר גבי' תדע דהא ק"ל גבי' מלמוחו דכזוכו, מכבסי הבת בין אחר מיחתה בין בחייה ובשעת קלחכיכן בין מגופה של קרקע בין מפירות עכ"ל : ס"ה אלמכה שתבעה כתב הרא"ם ז"ל בעמייהו דלא מחלקו בין מדוחק כפי"ע אלא מפלוג בתלמודן ובע"ז ז"ל רפייתם שפרק הפולה דף ל"ם דהיכא אלמכה לחחילה תבעה כתבו, והפשוט דאיכא למ"ד מזוכא הב לי מזוכא ס"ל דף כיון שתבעה כתבו, ומדאלמכה הב לי מזוכא ס"מ דהיכא לא כתבו לה והכי היא תובעת מדוחק ומשעת אילון ומזה כמי ק' לי על מה שמצית הב"ם בשם רש"ך ואיכו ביכי לשם אין כולים לשלם לית לה מזוכות לע"ר לא משעת הכי בכ"ל שהכי לא לשם לה בלא שבועה ומ"מ לבעלה ואולי היינו להחבעמה כבי תכי עבדת לי בכ"ל דף שמואל לא אמר אלא בבפעת שבעלה למפעת מפעי תבעה ולא בעכין דוחק הפכי דבימוסלמי בשה שריחוק לכהן בעיא לאוקומה כמי משעת בתלמודן דמליג להם מכל מקום לא עדיפא מתבעוה ליבעא ואפייפא ואף להכרי"ף וכמ' אף זה אינו הלכה מ"מ בשה לכפיק מכיה הלא כהימוסלמי לעכין מדוחק לחבעה הלכה כותי' ואפשר כמי כדי להשוות הכי התלמודן בשה לאפשר דהיינו בתבעוה ואפייפא הלא להפילה להכי פירשו אף תלמודן לית הלכתא מכולהו הלי ומה שהקשו התו' ז"ל לא"כ הקיל דשמואל מדשמואל תי' בש"ג דקניכן

לפיכך נמצאנים החלמנה והנזונים הולכין ומ"י שלהם ממכרין לך הפרה שלהם וכן לפעמים הר"ם שמכרו, והרמ"ם לפי' נחינה כזוכים כיון דנמצאו שלהם הפרות הכל לידהו אלא שקרקע יש לה כיוצא בהם ופרות ובמעות שכך עיקרה דבר תועלת פשיט' לכאורה יתומים להם ל שנמצאו לידהו עצמה ולא כפרה דמלוה דהייהו עלה לוין וכיולא בו ול"כ מ"ם ל"ג הם לך ג"ח גופה מפרה יתומים וי"ל שפיר דל"ג נגבה יהיה לע"ד כי' הכ"ל הג"ח גופה מפרה יתומים לוין שפיר ובכור לכל זה ליהו אלא שפרה קרקע ומפוס לעיקר הפרה מקרקע עלמה המפועדת אצל שמעלני' שהיה ומיוחדים מכרוס או שהיה מעות וע"י מקחר הכויהו וכי ס"ל דפוס אלם דצ"ח יגבה מפרה זה הם לדין גמרי לך גוף מעל' דיהמי לא מפתעדו ומתקוות שגלוכים הוא לנגבה ומה"ת מה שמוויחים שכח יפל שצבר שהגוף שלהם שלי שעבוד לאוכיי' לאין הפרה יולא מהם המפועבד לך שכח תקנה פיגבה מהן הצ"ח ואני אחרי אין חייב לפרה מהלמים כמפוחלך מ"מ פי' ק"ז ולעיל פי' ל"ג זולת לרציהו הלי גאון מן גוף הלמים שאר התקנה לחוצה חוזן הלמים כלו הניחהמוכים לצל מהניוות ליכא למ"ל ול"כ הכל שמעשה שכזוכית או מפוס לעקרה צמה שהגוף שלהם יחומים שמות לטוצחם מה"ת ליגבות מניוות זה פוס צ"ח וה"ה חוב ל"ג ידע לצדניו אלו שרי הר"ם שמכר, פ' מ"ם שכ' לך בזה ליהו מודה לו וכו' ולין יחכן זה לפל תכן ולא הלמה שכתו' ל"כ בפרה וכו' עד שלפקוף כי' והפוך יחומים אלו לליתי להניח הפרה כתו' כו' דמשמע לפי שהניחו יחומים ליו צ"ח גופה לא לליתי להניח הפרה רפיה וכו' ופיל פיטה תו' הכ"ל כל זה לא כ' לכדון מעשה לידיה שרן עליו מפרה מעלני דולפי פפיעה לך לפעה זו תפילו צ"ח ל"ג ממנו אלא שכי הכי על גוף הפרה הר"ם לפי' שקרקע ולפניו אלו ממש הר"ם על הר"ם ע' היעד אצל הפרוב לע"ד כלכתיבנא דמעלני' לכ"ע ליו מילוק ביו ל"ג לכתו' לכדון שלמניו ולף שפרה קרקע למקרקע הר"ם כהרמ' וגבי קרקע היחומים מוחזקים בפפיקא דליכא ליו מילוק ביו ל"ג לכתו' ובחנם העתיקו הצ"ם והצ"ה דבי הכ"ם כי הפ

יחומים מעיקרא :

סימן צו ס"א ליו לחלמנה כו' בכתו' לך פ"ז פיכם"י ז"ל העשר לעשיכן מה דאלי אצהן ליעשן ושמ' פצועה לך מ"ל כתצו' תו' ד"ה וכי מה ומיהו כלאה לעשות לאו משום הכי לפפי' לך אלי אצהן עשיכן ליחמי דצפ' הכותב שמיכן כתב כקי כלל לא ת גבה מן היחומים אלא פצועה חלמנה שעיד בצבן תקנתא ליחמי לפילו פעיקר שליו לה י

לינס מומחקי׳ כלל עכ״ל והת״ה ז״ל בפי׳ ס״ל מדהוקמה לו קמיכות הפוקקי׳ נמטלי׳ כי בלטון זה וכלמה לפס היו יוכלי החפה מומחקי׳ בבכקי׳ ולה שוינהו רפה לו שלין יכולים יוכלי הבעל לבדר שהיו של הבעל הדין עם יוכלי החפה להחזיק כל מה שבידם כלמוכה שפיר בחרתי תטו׳ למהר״ם הכ״ל ור״ל שבחטוכה ג׳ לייכי בלופן זה ולע״ד כל הרוחה שם גוף המעשה יפלה שגם תטו׳ ג׳ לייכי בעלים ופלה מלמטו׳ שמילק הספרים עם הבן בפני טובי העיר ופשיעת ללא יוכל לטעון בכהלי גובה החזקתי ועיין בת״ה שימן ע״ב גם לא כי כלל שהדין בפני כתלה גם שפה לבלוף מחלק בין קרקע למטל׳ ולא מילק בטל׳ גופייהו ולף שבחטו׳ ל׳ לייב מזה היינו על הטעמה לפטוכה למדין מנו נגע בו לכן הלל״ל שמחלק בלופן לחר בין הפסו יוכלי הפה שפה ופמה עליין בפים הבעל ופל״ה וזה למ״ל מלמין חומן כלומר כמו לפס נהי שלין חזקתם לפי׳ לטענתם נקום מדלך הכלים לבל לביתם מ״מ למה לא ניחל לטכ״פ שפק דילמל הלמת לחם ופלילו ניחל לחזקה כל מה שביד לתקנו בל מ״מ פה טען לחכ״ב מכל ובפרט בה״ב שדכנו למכול כלי הל מידי שפק לל יהל וליהוי החומן כחופק ועל המוליל הרחי׳ כמו לליחל בח״מ ריש פי׳ קל״ז וע״ש בשמ״ע הלל ס״מ למה שלכנו להיות בחזקה זה מבעל בעלים לא מקרי תפיסה כלל (וע׳ פ׳ הפועל דף ק׳ בחו׳ ד״ה ולימל ולקמן פעיף ד׳ דבני הרמב״ן שמדמה לותם לגולות ולקמן פי׳ ק״ז פעיף ל׳) וה״ה בימני לממס תפיסה בחות הלל בניתו והס תפסו בחיחתה לסבי דומה ולל מקרי תפיסה (וזה לע״ד לעת רפ״י וביב״ם שבפי ל״ג ע״ם) משל״כ בחפוכה הפני׳ שהכניסה לבעל שבי הני שהולילה מבית בעל לחפון לרפות שבי לו בעפה היל ומכ״ם הבעל מוחזקים לסבי ן־תפיסה מועלת וחייבו למקיים דה״ה לענין מכירה וכחינה דבמטל׳ מסבי והכל מעשה שהבעל הוה דומיל ללוקח ומ״מ ודוק וזה מיושב מה לתפס הה״מ על הרמ״ל ז״ל פעיף ה׳ לכאן לל הכניע ופס הכניע ע״ם ודוק (וע׳ בשפר ת״ך סי׳ ס״ט מה שכ׳ ולל תפיבי לבני ן־הכנה) ול״כ הבי מצוחר עכ״ם בחפיסה החפה וביניה יחד בבית בעלה היל עיקר המחלוקת ולפפר כמי לכע״מ לדין הר״ן ז״ל בפלל היה הלמיכה תפים וביניה תפסו מבחות היוכלים לבחותם לזה תפיסה מעלי׳ וחפוכה לפלילו בעליך ולף ללל פייך הטעם דבמוחזק לחכי׳ לפס מוכיס מ״מ י״ל לכע״מ לחפוך בעליך בלייבע כל״ה ודוק . חו כ׳ וכפיוכהים מוחזקים ל״ל פבוטה כלל ועי׳ בחפו׳ מהר״מ והל לחמטע וכו׳ הלמת שבחו׳ כי הכי כב״ל על בייכו שפפק פחכ חזקת החפה ובעלה הפני לל פייך לין לפס מוכיס יהיה הטעם מה פייהים לפל מפעות הב״ם שן הבן בחפו׳ יוכלים ופיה בפלוק ולל בחפה בחני לפני גוכע החזקתי ועיין בת״מ שימן ע״ב גם לל כי כלל שהדין בחכי כתלה גם בחי׳ ס״ק בקע למטל׳ ולל מילק בטל׳ גופייהו ולף שבחטו׳ ל׳ לייב מזה היינו על הטעמה לפטוכה למדין מנו נגע בו לכן הלל״ל שמחלק בלופן לחר בין הפסו יוכלי הפה שפה ופמה עליין בפים הבעל ופל״ה וזה למ״ל מלמין חומן כלומר כמו לפס נהי שלין חזקתם לפי׳ לטענתם נקום מדלך הכלים לבל לביתם מ״מ לפה לביתם לל יהל וליהוי החומן כחופק ועל המוליל הרחי׳ כמו לליחל בח״מ ריש פי׳ קל״ז וע״ש בשמ״ע הלל ס״מ למה שלכנו להיות בחזקה זה מבעל בעלים לא מקרי תפיסה כלל (וע׳ פ׳ הפועל דף ק׳ בחו׳ ד״ה ולימל ולקמן פעיף ד׳ דבני הרמב״ן שמדמה לותם לגולות ולקמן פי׳ ק״ז פעיף ל׳) וה״ה בימני לממס תפיסה בחות הלל בניתו והס תפסו בחיחתה לסבי דומה ולל מקרי תפיסה (וזה לע״ד לעת רפ״י וביב״ם שבפי ל״ג ע״ם) משל״כ בחפוכה הפני׳ שהכניסה לבעל שבי הני שהולילה מבית בעל לחפון לרפות שבי לו בעפה היל ומכ״ם הבעל מוחזקים לסבי ן־תפיסה מועלת וחייבו למקיים דה״ה לענין מכירה וכחינה דבמטל׳ מסבי והכל מעשה שהבעל הוה דומיל ללוקח ומ״מ ודוק וזה מיושב מה לתפס הה״מ על הרמ״ל ז״ל פעיף ה׳ לכאן לל הכניע ופס הכניע ע״ם ודוק (וע׳ בשפר ת״ך סי׳ ס״ט מה שכ׳ ולל תפיבי לבני ן־הכנה) ול״כ הבי מצוחר עכ״ם בחפיסה החפה וביניה יחד בבית בעלה היל עיקר המחלוקת ולפפר כמי לכע״מ לדין הר״ן ז״ל בפלל היה הלמיכה תפים וביניה תפסו מבחות היוכלים לבחותם לזה תפיסה מעלי׳ וחפוכה לפלילו בעליך ולף ללל פייך הטעם דבמוחזק לחכי׳ לפס מוכיס מ״מ י״ל לכע״מ לחפוך

ולא יהא אלא כנגד שלשה ראשי משמרות שהיו עולין לבית אב בשבת ראשונה ושלישית ושלישית ושלישית

בח"מ ס"י ל"ב וע' כמי פ' הכותב בתו' ד"ה מייתי לה ובפ"י מה שכ' והבגתו בפ' התו' לע"ד ל"ו חילו חלא כוותם על דרך הרא"ם שכ"מ בפכיסס משמיס שמז מדבקן ממויב למלס ולי מייתי לדחורי' היל מייבא כי בהרא"ם ודלי מוכרח הכי ולפ התוס' קיבריס לשם בעל השטר שכנגדו כשבע ונפטר כדפסק הש"ע הכא וכן מבואר בהרא"ם ולפלוגתו. להבינתו בתו' כי"ם שבח"מ שהשטר כועל בלא שבועה ולפי קושיתו מידי אע"ג דשלא כשבועה דזה כ"ע מודים והכי ליתא בח"מ ס"י ל"ב סעיף י"ב וע' בב"ד פ"ב וק"ל והכא קאמר הש"ע אם היא שטר שכנגדה כשבע ונפטר ובח"מ כי י"ח וכ' הב"ח ס"ק ד"ה בשם הע"ז דאכי כתו' שפיא דבבן וכפ"ג כי הש"ך סימן פ"ב ס"ק י"ט והי

מצ"י קונב דלא מקרי ס"ק אלא בדאית ליה ועיקר טעמו משום דאלת הסך לסיכי לכופר ואינו מודה דלא סייך טעם הילך אחמת הפסוט כוותה לדעת הסמ"ע ועל הסמ"ע לדעתו כנ"ל ק' דל"ל לית"ל סק"ק נכתב יד בנאמנות לאפילו מודה ולא היה יכול לכפור מקרי הילך ומ"ש כ"י בנאמנות ואם תאמר לסכי עדיף מסוס דלא יכול לכפור מקרי הילך ומ"ש כ"י בנאמנות ואם תאמר לסכי עדיף מסוס דלא היה לית ליה עכ"פ מסועדים מסמ"כ נכ"י ל"כ לא היה לריך לדוחקים נפי' רמ"י צב"מ ע' ודוק ולכן נע"ד אנוסר לאתו אף לל"ל קרקע ולא מקרי ס"ק מ"מ הילך הוה מ"מ לנקוף חזר נצמ"נ והדין מסתמי לאיכו מסועדים דין תורה ועי' ח"כ קוף קדושין מסמעותו לפ"ז מה שמעל' דיתמי ל"מ לא מליכא אלא ס"מ דסבון לאתו לאמכתי' עלייהו ול"כ לא מקשר תו' צב"מ עליון מידי אלא ס"מ דסבון לאף ל"ד מעבודת לאוכיי' מ"מ מלאוכייתא מעל' דיתמי ל"מ וזה ל"ע ועי' פ"י כתו' אף פ"ת נתו' ד"ה כ"מ ודוק: סט"ז מי שהי' כשו כי צב"ס כנר כתבתי ס"ק כ"ד נשם רס"י וכ"ן דוקא כשטועה השבע לי וכו' והכא שמא אין מקום לדברי אלו לכל הכשים ליכא כפרעת מן היוכשים אלא בשטועה אם לא שהיוכשים מוחלים ולי הכמי מדוק שכי מי שהי' נשו כשים רצות ומת אין אחת מהן טוענת אלא בשטועה ואין לאחרונה אלא מה שהייכים אלפיכים וגם היא בשטעת וטוענת הנשאל ובייכו מקום לי' מצנה להרשאונים בשבע לפכיה לא נאמר אלא מקום פלוגתא בחיי נאלמנות כנם האחרונים ל"ל לאחרי הקיצור אף להתוספות חייבי נאלמנות כאלא אין כאן שטועה יוצאים אבל למה לקי"ל כאחרי הקיצור שטעת שכולן ל"ס אלא טענה · ועיין בשם"מ כתב ומ"ש רבינו וגם היא נשבעת ואע"פ שאין' ליגבות ממנו וכגון שהן גרושות כולן נשבעת ועיין ב"י לחק לפרשו אבל הלח"מ כתב והשוה טעמא מקום שמא יאלא אחר מן השדות שהיו אלו וכפירש התוס' בגמ' ולא כפירש"י כו' ומשמע מפרש הש"מ כאלו הכמי רולי ליפקוק כב"ל לאקיימתא קמייתי' זחייבי' שמא תכקוף ולאכי אף בגרושות ואף האחרוכ' לריכי שטועה לראשונות אף אלא סייך טשטועה יוצאים וזה לשון הש"ס ק"ק ד"ל וקשה מפשט הכי בהכמי מלשעתיך דבני ב"כ וגם כשבעת ולא פירש עיקר חידוי ב"כ לאחרי דסייכו ביתומים גדולים כפירשו העור ומ"ש מפשט להוכות בפקות' אפי' במקום אלא סייך טעשה הילך למ"ד לאו אחת הוא ל"ש אלא בשטעת אלא בשטעת אלא בשטעת

יחד לה קרקע חו מעל' לכתובה כולתא ג"ם משום דלא מתפיס מ"מ כיחום
שמע תפסה ודשלמא ביחד קרקע י"ל טעם ג' דמהר"מ שחלקת מחוקק דכל
כי האי לא מקרי תובעת כתובה ואחר שמוחזק' בקרקע וי"ל מפקינן הלכה
לחש"ם ביחד קרקע חזקה למפקינה דכ"ת שפוסק כר' שמעון דכ"ז שליכא
תובעת אין היורשים מפקיעים חותה ואחות לא מעשה רש"י דתו לא מתפי'
אלא משום דלא נקרעת תובעת (אך מילוק דק"ל דגמרא דין בחלבע מליכ
לחל ל"ע) אבל ביחד לה מעל' משמע מדברי ג"ם הכ"ל דאפי' קיך טעם מהר"מ
דלא נקרעת תובעת ולהכי לא כ"ח על העור ל"ל טעם רש"י ולע"ד
תימה כי מעיקרא למילחא לא משמע מהר"מ אלא בקרקע אבל מעלטלין
וליתניהו בעיניהו ובפרע למפקינת רש"י וכ"ש לחפי' כשדנו
לגמרי כולתא ג"ם לע"ד אין לך תובעת יותר מזו לפיכה אלא כשאר בעל
חוב ופיכה גובה אלא מקרקע ולא ממטלטלין ליתני כמאור ברש"י ז"ל ·
ול"כ לפעמים תום' הכ"ל ולפי ק' בשלמא על הרמ' שפ' ע' מה' שופטין
כמי פוסק שהיורשים יכולים להפציע על החלמי על החטרות שבחיי בעלה
לף דאי שפק שלעתו כמי אלא גלגול כמאור שכלל חותה עם שופטין ומציע
רחיה מיוחס' החפס על יוחס שופט מ"מ ל"ק לף קחני יחד לה אלא שבועה
כיחום שפחס לפס שעל הרוב קרקע נופלת ונחלת שמע תפסה שכבר תירץ
פ"ו מה"מ שלמחי שכחב הלכה י"ג דין יחד שגופלת ג"ם כחב הלכה י"ח כמי
כו' וכ"מ שלמחי חפרע ג"ם חומרים לבעל חן לה לחר הבעל מעלמו חפרע
לי חומרים לה הפרע ועול הרי מה שכחב ביחד ג"ם היינו שלין הב"ד
פוערים לבל הבעל יוכל לטעון וה"ה היורשים יכולים לטעון שחושלין חותה
ושפרע אלא תפסה · ממנ לזה לח כיון הר"י בפרק מי שחזו לפחות כזו
לליכ' טעה, לח לחריכן בשלי לחש"מ כמו בחת אלוה בחי לוה כיון שלין חייב
מכוונים ובין לפס תפסה על פלכה דוקא ע"י גלגול ועל דיוק זה יש להפיב חלייק
מריפת לידק מפיפת שהרי מפיים ור' שמעון פליג לף הופיבה וכו'
משמע לח מיבעיא לח הופיבה כ"פ על פלכה וע"ז מפיים שם גרס מפיבעה
על הכל וגם הטעם דיהיב אלא יהא ג' מחלוקת בהלכי כמי לינו מוכרח כי
י"ל לישפה מפחברא כיון דרבנן לח פליגו על כ"פ מעשה כיון דלייקת
כ"ה וכו' ל"כ לאחר גרסין ומיתה להטעם בעל מה"ת לפלק ולף לכ"ם
ע"כ טעמא מחכינא בהדי שהרי כ"ז שליכ' תובעת אלא לאחר גרסין ל"י
להפציע, מ"מ כשחובעת מה"ת לפלוגי בין פלכה ומכוכים לאחר גרסין ומיתי
ומשמע הת"ק מודה לחפי' על פלכי יוכל להפציע, אלא גלגל ומה שלם,
מחלוקת ים · לף מהר"ם לתירץ ר"ת ים לדייק כחלוקו שהרי מוקים המחני
דשבועות בחובעת ומ"מ מדייקה כו"כ מכלל דעל פלכה לף בשעת תביעה
צל"ג לח ול"ל דל"ת לישו מפרש כו"כ כפירש"י מכוכים אלא כמשמעות רש"י
ועור מ"מ פיעין ל"ג דכו"כ היינו פלכה וע"ש פריש, דזה דוחק דהח ל"ש
הפיב לחכמים אין לך שפס וכו' ודבנן מודים בזה אלא מעשה אחר פליגו
ול"כ דפלכה בכל הכתים אין דייך למחני עלה החם, הכו"כ · ותו בלע"ד
דמוכח כן מהסוגת הרי"ף שבשם שהפיב ק"מן ל"ו ק"ק מ' וע"כ לדייני בפיכ, כו"כ
דאל"כ ת"ל שמחוינת שבועת שופטין לכ"ע ומכ"ש להרי"ף אפי' בעודה תחתיו
ולמה לח יגלגל הפרעון תוך זמן הח בטענת ולפי משמע בח"מ פיעין ל"ד
דמגלגלין אלא רגלים לדבר ואי לבאר גרסין אין מילוק בין פלכה לחכוכית
עדיין יקשה כ"ל אלא משמע כהב"ם למכס אלא זה פקק הב"ם להחידכת
כל הכתים בחזקה כו"כ ועיין בח"מ פיעין ק"ו ובשך ואין כ"מ תו ומה שהביא
הב"ם דהוכיח ת"י להפציע חכוכית כ"ת ע"י גלגול ע"פ הרי"ף בתשובת
כבר הפיגו בעל הגהות ע"ז שהרי"ף לפעמו שהבעל יוכל להפציע ביחיד
משל"כ לדידן ובל"ז כבר חולק הרמ' על דבותיו פ"ע מה' שופטין ועי' בח"מ
פיעין ל"ג בדרים, ועיין פיעין ל"מ בב"ם ס"ק י"ב בשם הע"ז ובפרע שהיורשים
מוחזקים ועיקר הכרעת כר"ת לך ממה שהשלה מוחזקת משל"כ כשתובעת
שהיורשים מוחזקים · לך מה מפיק הע"ז וכחב ולשלמה מייבת לישבע שבועת
חלו לפילו לא טענו היורשים ולפק בתשובת הרח"ם כלל פ"ה לע"ד לינו
כשהוכחתי מהר"י ורח"ם ועור ביחד מעלטלין · ותו יש להקשות לר"י שבחר
מפכת ב"ב בשבועת שלא תפסה בכלל אין שלמה בפרעת לעניו ל"ח מוחים
מה מקשה פרק השולח מ"ח שלמה כ"ע כמי הח שלמה לינו נועלת אפי'
בשקום דידוע שלא התפיס לומיח שהכי בליכא לעלמי פשיט' לכפרי ומשמעי'
דשלמה מ"מ לינה נועלת מהפס שתפסה וג"כ לף בלא טענת היורשים
שלא ס"מ כ"ל ולפק · מה שכחב הח"מ בשעת תוספ', לנכון הפיגו הב"ם
ומה שכחב תו ולפ"ז ס"ה בשלמי שפטר, משבוע, ק' הח קיין ל"ח מבואר
לפני לחשוב פעור, אף מחפטרת ולפני שני, דלא מהני לף משבועת כתו'
לינ' פשור, ובע"כ לפרשו בשלמות שמועיל לעיקר שבוע' ולא לחפטר' ע"ל
שביב"ם קיין ק"מ והוא בב"י קיין ל"ח ע"ם · תו כתב לו שיחב לה שלה
לו מעלטלין והוא ע"ם לע"ד כי שלה הח לא נקרעת תובעת כלכתב בתר
הכי · הטור וב"ם מב"ים שפק ר"ת מכוכים וים בילה מעות ולומרת של
פלוכי לין יכול להפציע ולר"ם קיימ דוקא ע"י גלגל די מה שהקיל
כ"ז שליכא תובעת אבל כשתובעת למה תחעלם לז מכל המחעקקים וכן
מוכח לע"ל מ"ת עלמו שכתב הרח"ם שמוקים למתניתין דשבועות ואלו
כשבעים שלא בטענת בני חסם הכו"כ בשבועה לתבוע כתובה ופס בולמי
בל"ג להח עלה קחני קיפת לין גלגול מכלל דיפת בל"ג וגם דומי דכולהו
דקחני דבל"ג מייבי לך עכ"ז בלע"ל דלא כהב"ם בקיימ ל"ת דמקיק להרח"ם
היל שבועה בחכי עלמה וכללה בכלל לין בפרעת לעניו לין פדם מוכיח כי
מה"ת זה והיכן מליכן זה זולת בדברי ר"י בתוספת ג"ב בכל הבתים אבל
להרח"ם בחכוכית היל שבועה בפ"ע כדין שבועת השופטין אלא שר"ם לשבוע
ר"ת הקיל עליה שלין להפציעה אלא פס תובעת בתובה אז בשהיורשים או
הבעל טוענים לחתנב שבועה זו לחפני' לבדה היכה טוענה בל"ם אבל ב"ד
ודאי לין מוענין לותה עבור יורשים גדולים כדין עיקר שבועה דקתני עלה
לין לחלמה בפרעת אלא שרי היל לר"ת בזמן גביו כתו' ממה כמו להרי"ף
וק"ל :

סימן צ"ח ס"א כתב לם כל מ"י להסביעה סום סבועה כ"ל מפי סבועה לפעמ כמבואר בשו"ר וכ' הכ"י ל"ל כתב ס"ה לאל כי מחילה

מסני בחמיכה בעלמא · וק"ק הם מיתא בימן ל"ג סעיף ג' בסג"ה לקומס מלוסין לן מסכי קילוק מקום לסוי דבר שלא בא לעולם ומכי בתשו' ומוכח בס"מ סימן כ"ע שם ס"ל בסג"ה לכשם שאין לסלוה לשלא"ל כן מ"י למחול ומס יועיל מחילה לבועה מעשה הם בסהיה שעתא עדיין לא לקמה עילי ולא נתחייבם למיסד עד ליפול עליו שם מחילה · ולולא דברי קלקו לכ"י ז"ל הי כלע"ד לא מיבעיא לכ"ת לל"י להסביעה כ"ל בשעה גביות כתובת מיל בשמיירי עלמו לפרוע בלא שום סבועה ממילה מהניא לשלם כמבואר בס"מ סימן ע"א לאחי' בשעה בלא קנין סייך כאמנות בתר לה הלוואה · ומכי היא ממילה בחיים תוכיח ופבועה משבועת מעשה ולא"ק ולמכי"ף ולכל להסביעה כל שעה מ"מ י"ל מיבעיא לן בשעה גביות כתובת מיל בדבור כמבואר בס"מ סי' שע"ו ואם היא עדין קיימת כו' ע' מ"מ וב"ס וכן הסכין להקשות הסב"ה ולע"ל לסכי כתב הרא"ם על פילוסו בשם"י ומכי משתבר לולאי ידע כמי לפרש כש"י ז"ל על דרך הב"ח שלא משתבר לו מכי ע"ש דברי הרא"ם בחלוסיו לכתוב' הכידם מחלם שכתב בלשד מרש"י שאם לא מתם הסשם עלמה כשבועת ומשתבח לכל מקום סיכולה למחול לאי לאמרה פרוע הוא מהימן מוכח הוא עלמו כשבועת ואי לא לא גבי מאחר משיים (וכ"ל לכל זמן שהיים ואינו רולה ליפבע מכאי מביעת השבועה להולחת שבועת וכיון שבתחלן לא גמה הלוקח) אבל כ"מ שיי למחול סרי הוא כמי שמת וגובה בשבועת לוקח כיון על יוכלים עכ"ל · ומכ"י כתב בלשון זה לאם היא בחיים תוך ישבעו הלקוחות ואלא למאר תאמר שהוא פרוע ואיא כאמנת באנו למחילה ובן הדין בחלוה הלוך היא לו הלוה שאינו יפבע בעצמו אבל מבקש להולחת כוונת לא מחל גם פרוע ל"א ומכי הוא לא כאמנת בחלוה ובן יכול למחול שבועה שבעל פה ואלא בשבועה שבקנין אינו אלא כמחילה בעלמא) אלא ל"ע דבח"מ סי' ק"ו סעיף ע"ו כי הטור וש"ע ובן אם הלוה קיים ועושן שהוא פרוע ואין זו כאמנת אם המוכר קיים ישבע ואם הלוה ליפבע לא יפרע הלוה וכי שכ"ל אבל יש כאמנות מ"ל ליפבע ואלא שלוה לפני ב"ד שהוא פרוע ואין זו כאמנת גבי שבר שלא הוא לפני ב"ד לפי שהוא מחילה בעלמא וכן הדין בשבועת הסיסת לפי שהוא כאמנת בלא קנין ואלא בשבועת הסיסת שהוא בקנין ואלא בשבועת הפקדון שהוא בקנין ואלא בשבועת השומרין שהוא בקנין ואלא בשבועת הדיינין שהוא בקנין ואלא בשבועת השותפין שהוא בקנין ואלא בשבועת הנשבעין שהוא בקנין ואלא בשבועת הסיסת שהוא בקנין ואלא בשבועת הפקדון שהוא בקנין ואלא בשבועת השומרין שהוא בקנין ואלא בשבועת הדיינין שהוא בקנין ואלא בשבועת השותפין שהוא בקנין ואלא בשבועת הנשבעין שהוא בקנין

לחלו בשעה שמ"ע סימן ק"ו וסימן פ"ז ק"ז י"ב לחם סיורשים ליב ליפבע לינם פורשים מדילהו אלא מנכסי לדיהן ומוקמו להמחניתין בשלא הניחה לינם יוחב מהכחובה שמכרה וכן לייבי בעלוה שליהו מניה לחבירו לר שמניה ולינו עולם כשיעור המוב לחז למיח ליה מגו לחלו מחלו מייבים מנכסים בכל המוב כבמ"ע סימן ק"ו מפלין כן בחם"ע לחייבי בלין בר לחמוני וגם בל"ז ל"ל מגו לשעתה הכ"ל אלא למלל עלמותה לחניה בחם"ע פרוע ומקום אלא ניחן לגבות כשעון אלוה לשחבע אם לא בשבועת המלוה לר יוכיו לסכי קוחם לחם ל"ב ליפבע יפקיד אלוקח ומוכ על נכסי לבוחין לך לפ"ז מ"מ ל"ע הכא בחלה בעל מי כמו שם להלוה מי היה להוקים מגו למחילה ומ"ש בין הניחה נכסים כדי הכחוי בלא הכחוי לחז יש להוקים מגו למחילה ומ"ש כי היא מי ומ"ש שמחה להוקים דוקא יפבעו ומקחיחם ולאי מפעה לחין לומר לף מילוק לחניה לוקח לוה אם מה שהבעה"ח מדהם ה"ל שלוה לומר לף בחלוה ולוה אם מה המלוה מלקוחות כשבעי ומבילים לחיה מכחו וזה לשיכו מעבילים לבילה לחיבו בל מה שהבעה"ח מקום מעדיו שהמוכר לחר שלוה לחיבו ואי מיית ומוקים לא בעי לשחבועי מייבין לשלם וכלע"ל לשבעה ה"י לחיך ישבעו ולחחר כו' לא שביחה להו כי בחמת לחוקה לשם קולם שיבעו ע"י זכה לחחר שם ישבעו ופבועה לחח"כ לין בחחבועי ה"ב מדיחה לשלוחי

ר"ם למ"ם דלפני פעמים ממנו ומיוקדיו לא מהכי למה שתגבה לימי וקוצר
לצזה פלינ ר"ם עם שתמע דמתני' דק"ל דבקתם נלמוות מכל שבועה פטורה
ור"ם וה"ם ק"ל כדכי ופוקק כר"ם ובעכין זה מבילו המרכי למוק על המקלעות
שכי הפוטר לפתו מן השבועה נוטלת הכתוי בלא שבועה הרי דק"ל דבקתם
פעור שבועה לפני לא הזכיר נטילת הכתוי בהדיא כמי פטורה ונוטלת בל"ם וכן
זבימי הד"ת והולילו מהלכה וכי ולין כן דעת הפוסקים ומה שהוקש לפם שתירות
ארי"ף לין נכך כלום כמצוה וגם כל דברי שעה זה קושר דעת הלכות ודעת
ארי"ף בתשו' חופן ל' כי נגד הריף בתשו' שבצ"י סי' ל"ו וב"ם ק"ק ח' הבאתי שם
לעתו לחולק חופן ד' תשום שהכריע תי' כ"כ על הפוגמי דלולו לשעבר כ"ל לפעור
כמו שזכרנו בחופן ל' ושם הכריע ע"ש דברי ר"ם בעל פלוגת' דמתני' ומה שכיבו לפי
המהכי"בשת"ק חופן ה' כ"שפעור ממנו ומיוקדיו מוציל שלין היוקד"יכולין להשביע
חלף על מה שכ"כ בחי הבעל שלמלמלף לא פטרה היו יכולים להשביעה לף שלא
היה הוא דהייבו הבעל יכול לעשות כך וזה מהיפך לפיפך עם הריי"ף בהלכות
ושבתשובה הכ"ל בשם הכי"י ול"ע הקוביגיל לפתו לדברים ע"כ ומפרש מה לחמר
ר"ם כ"ז שלינה תובעת לין היוקדים משבועים היינו מפני הפעור של הבעל
וכ"ז שתובעת משבינין משום דיל בעל הפטר על המחתוכה דלא פטרה כ"ל
להחזיק ול"כ מלין נשמע מכ"ם דפליג על ר"י ומחלוקותו בחייו דלא יוכל להשבי'
דהא לא מפסר. מליבים לומר דיוקדים וה"ה לבעל דמה ענין זה לזה דהיוקדים
משום הפעור הוא דל"י להשביע ול"כ חופן ל' עם פ' הקוביגיל ל"ע הלופן ל' ג"כ
נגד כה"פ ע"ם וכנרלה מחז בתקלה פיקס"י ותו' ובתקלה פי' הריי"ף ומי יוכל
לכמוד על קוף דעתו הרמ"ה: והנה הרמ"ה ז"ל כי לין זה הכי לף דדברי רב נטולמי
לתורי'לדברי ר"ם דלא מהכי פטורים לגבי יוקדים"מ בשעת מיתה מהכי ול"כ מקומו
קוף קעיף ה' שתר הי"ח חלא דלמ"ד כמי מתנו דה"ה היכי דפעור בלא הזכרת
יוקדיו דמי מהכי וכן מתבירי דבשעת מיתה הקתם כפיקומו דלא לתלא לתלן פקיד
וכי הר"כ הטעם משום דמתבירי ליה כתותן מתנה ודברי ס"מ כמקורין ולע"ד
כ"ל דבס"מ דבדוד מלי מקנה הוא כתותן דמי הכתובה נמתנה וכאלו ליום
לתה לה מנת דמהכי מפ"כ פטור דבשני קלוטין דמטעם מחילה לו תנאי הוא
זצה תוריכין לפ"ם לא מהכי ליוקדים ול"כ לע"ד מכ"ם בבריתתו מחר החתובה
דוודאי שייך כל הדיוקים לחלק בין הזכיר יוקדיו וכן ל"ל בשבועף ה' דלא
מהכי כלל ומשום הב"ם הוקף בלשון הר"כ למתבירין ליה כתותן לה בעתנה
כל הלריכים שהתנים לה ושלקחה וזה שני מועיל העבור לף בבריאות ובכוכה
זו הולך שני המ"מ שכ ל"ד בשעת מיתה ה"ה מחיים לבל תוכלי לף דקדק
וכי לכיון דקמפקיד בשעת מיתה כמקבלת מתנה דמי המקלעות כי וכיון דבבי
ס"ת ככתובין וכמקורין דמי ולמתנה בעי שבידה מה לריך לזה הרמ"ה ז"ל
כמי דקדק בשעת מיתתו ומה שכתב להכי נקט בשעת מיתה כדי לפטורה להבא
שפ"ו לא יהעתי להולמן לף שמובאר הכי בדברי הגלוכים דהא להבא הייבו
בשבועת הפטר מכל מקום בנכסי יתמו ול"כ לא מיבעי' לפי הב"ם דמשבונן
כתותן מתכ מה שתפסה תיכה בעבר לבל להבא הא מבואר בשבועי' לפני'
סג"ל ומעלמא מבינה בעבר בל שבועה זו דלאחר מיתה הא מבואר בשבועי'
לקריכה לפילו בעבה ב' כלף וכן בדין כי מכיכי תיתי בעבי קמי יתמי ומכ"ם לית יוני' מתנתו
בעי' ל"מ וכפיקס"י משום דבפלו בכלי קמי יתמי ומכ"ם לית יוני' מתנתו
בעה שתקה מכבי יתמי ותו לית לפפר בעה שתקה דברי המקורי' וקי"ל
כמי מולת' דלית' בדרי לית' בב"מ ובע' פמ"מ סי' כ"ט בהג"ה סעיף ד' ותו
דבמוק מהלעת שבשתם תמירה תנו לה בתוב' בלא שבועה יהא בכלל מה שתירה
ליקח ולפילו הבעה פיהי לה בעתנה ותו לל"כ לאתי מפיימו שלא כוחים שבונבת
משבינין לותה הא בהיתר לוקמה בלא לפילו לפיכוכי לשבינין לנוחן מתנה
כמי הכתובה כמי קפי' הך בעה בפטרה להבא והכלע"ד לחוק דבעתנה זו
ולילה מדין כתובה והוי כשאר חוב ע"פ מתנות ס"מ בלי שום שבועה ולהבא
לפטורה היינו בשלין היוקדים יכולים לטוענה בשבר ג' בסף שאז לין
להם להשביעה מלד החפני כ"ל בשתבע ליגבו הכתו' שמחויבת בהשבני כתו'
וע"י גלגל חייבה כמי שבועת חפני בלא טענת חשר שתביכ זו ומקיימו חבל שם
רוחים כו' ולה"ב בלא לריכין לטעון טענת בני זה פשיעה בלא טענת בני
על חשר ול"ע . ס"ב אם פגמו הכתוב' מ' ס"ך ח"מ ריש סי' פ"ד ולי"ה למה
משמיע לדיה זו . ס"ד אבל אם טענו חפני לאחר מיתת בעלה כו' כ' הב"י
ז"ל בשם מהרים חלמה הכו"כ בתוך הדין ח"י להשביעה על טענת שמא בלא
כשתפדין עליה ג' בסף אבל בשתות לא וקודם שתלקו אבל תלקו ובשתלקה
ח"י להשביעה על שמא עכ"ל והוא פשוט שזה לא עדיפו יתומים משותפין
לגרינ' טענת שמא שהוא טענת שמא כהבואר בשתכי דפי' כה"ג ולהו בשבינין
בלא בטענה ומפרש בגמ' טענת בני והטעם בי הכותב מוקי שתכי להכן
שהם בחסה הכו"כ בחלמה הבאתי לותו לעיל ועי' תשו' שד יעקוב תלק ח"ע
סי' כ"ט כי זאת ועוד לאחת בכ"ל לא לבכין להתי דכיון דהיתה חפני'
לאחר מיתה כו' אי נעשה חפטרו ח"מ בעלה ולא מהכי לזה הפיטור של הבעל
גם היתומים אן היתומים אין יכולים לגבות כלל מפני שאין מוכים מוכח
מיכי דס"ל בשטוע לחפילו לשם שים לה בחמות ממנו ומיוקדיו לאין מוכין
זה אין לשם מוכים כדמסיק הרמ"ה ס"ק זה מ"מ כשהיתה חפני' לאחר מיתה
שייך ח"ח מוכים ומשום לשבועה זו עליה בלא גלגול משא"כ חפני' דבשיי
כשטוק בריפא מדיש שבתה לוקא ע"י גלגול וזה כ"ע לע"ד לף לאחת דבלא
גלגל היא מ"מ היכן מלינן שיהא בשבועה כתלה זה לומר מכתה ח"ל
מוכים דבשלמא על החפני' שבאייו חפני' לשם דיש שבועה מי שמתה כלתה
שזה בכלל ף מכם אין חלמנה כפעמה בלא בשבועה ומשלה מכ"ם אם היתה
חפוני' ולף זה ני' כי מה שכתבתי הכלתה לע"ד זה לעת הפוסקים
בלא כתתו' עכ"ם בשעת תו' שבועה זו ע"כ כמי לא לרוכה טענת יוקדים בלא
סג"ל ומעלמא משבינין לותה הא בהיתר מיתה הא מבואר בשתכי' לפני'
לקריכה לפילו טענ

דפיכם לחמר אין לי ולא לחמר וליוקדי ודוק) וכ"ל דלי קלי לחלישתא כ"ל
לף למזוחר נחתיתין למסגיען לוחם על העתיד לבל היכי נפעלה ממנו
ומיוקדם ואפילו על מה שעשתה לא"מ פעורה ומצחר ודוקא וכו' כהרא"ם ממם
וכנראה מפסק זה. דאם קלי לחלישתא לף לפי' זה ר"ם למסקנת ר"פ פליג
זקונר דכ"ז שחוצעת ל"מ כל כחמות שעשולם מ"מ פוסק זה לא כר"ם אלא
כפרי"ף וכפסח מתניתין כיון דלפי' זה לא שייך לופלוגתא דתכן דלייבי בלא
קום כחמות. ומעתה כתצרך לבא שיכות דברי כ"י לפסק הרי"ף כלל ולפרי"ף
על כשעשית לחמר מיתה אפילו בזמנך מחיים דצעל יכולים להסגיע יכן לפרש"י
דקלי על הסיפא שפעורה ממנו ומיוקדם ומ"מ קתני מסגיען
לוחה על העתידסמת ושמת קתני אפילו בזמנך מחיים דצעל
ומשום דלא מהני פעורים למה שכשלו קמי יחמת וכשלה מכש"י ורש"ם ועוד
שלא הבינו בהיוקשלמי ותוקפתא שבהרא"ה שפרי הרש"ם הביא רחיה מהתוקפת'
לפרש"י ולף היוקשלמי רחה והכריע נגדו בפלוגתא דדין מיתה לקדושה לכן לע"ד
יפה עשה הרמ"ך ז"ל שהשמיט דברי הכ"י מהש"ע והברור שהש"ע מחפרש בשעשית
לפני לא"מ מעלמה ואפילו בזמנך ומכ"ם בזמיכה יתומים ולא בשמיכה הא
שפעורה דהלכה כר"ם ולא כהרא"ה שע"ם גרסתו בתתיתין פירש להחמת הסתם
מתניתין כרבנן דל"ם דלא כהלכתא ע"ם ודוק. ויש מי שאומר ע' ח"מ מקופק
קלה ומשמעותו ע"י גלגול ודלי יכולים להסגיעה כמו חלקו הקודמי. והב"ם הולין
על המסכה מסגיען על העתיד ואין מסגיען על העבר קלי בפני עלמו וכגון
דל"ל טעמת חשד בדעתיד דאז א"י להסגיעה על העתיד כמצוחר לעיל
בזמכים ואי משום קושית הרמ"ם לפשר לכל הקושי' אינה אלא לפי' רש"י
לכל הצבע מיותרת דכשמע מהיכיף דקתני לבל יוכלו מסגיען דהייכו כל הסגושות
והדר קתני כחב לה אין לי ולא ליוכלו אין היוכלו להסגיעה דהייכו
כמי כל הסגושות לבל להרי"ף הקושי' מעיקרא ליתא לף דיש לומר דיוקי
מבצע זו עלמה מיפשא דקתני ולא בעשית אין היוכלו וכו'
מכל מקום מסתבר יותר כר"ל וכן משמע מפקנת הע"ם. תומם עיקר
דברי הרי"ף וכיכו הלי ל"ע לילך מ"כלים מפקנת חוקמתא דר"ם דר"ם
לחפוקי מדר"ח ומחלוקתו וזה אינו כרחוי כ"ל אמא אלא אינה תוצעת אין היוכלים
מסגיען ובשלמא לרבי" ותוקפא מפרשים דמיילף ה"ה הצעל לבעשה לפני
לת"ק דהצעל יוכל להסגיע מ"מ היוכלים לא ילף מיניה אמא אלא משום דאין היוכלים
בו' לפליג על ר"ח ומחלוקתו וכבר רמיתי אכא קושי' זו לוחה הפ"י בשם הרי"ף
ואילם בר"י מלאתי לעשם לפרש לוקימתא דר"ם כולה שלא על ילך רש"י ז"ל
דהכא רש"י מפרש אה שאמר ר"ם כ"ז שחוצעת על ילך תי' אבל כש"ם ושאני
פעור דפיכם לא אכני יוכלים לבני אבשי"ל בשי' על אה שפשק
הרי"ף כש"ם וכת"ק דפעור הא אחד מועיל לבני יוכלים ש"מ שאמלק אין אלא שצוחה
לפיכך בפי' ואלו אחוקימתא לחבי אוכא לאין אילוק וכי ואפשר לחבי היא
לאמר הכי לש"ם פליג אחתיי לתירץ האחיי וכהא לאמרינן אחרי כאין לפרש"י
אבל אחר לחשם לחבי הדיכין לפשמת לחילתא לש"ם לא פליג אפשר אחרי
אלו אי אפשר לחשם לחבי הדיכין לפשמת לחילתא לש"ם לא פליג אפשר אחרי

כמותו לבני יוכלים לאפוקי אפן ליוכ ש"פציעה ואילו מוחל דכשכי אין לי לאוד
יכולים להסגיעה ודשפעורה ממנו ומיוקם ". וכל הולאי לינם מועילים ואי"כ
ניותר פשוט מתירץ קושי' ס"י ז"ל דמקשאי ר"ם כ"ז שאין חוצעת אין היוקשים
מסגיען משמע אפילו בזמקו לשייך לבני יכולין להיייכו בחופן לשייך אפילו אי
בשכי אין לי לאוד אי בשלמות להסגיעה כללא כייל להכל חלוי בחציעה דכ"ז
חוצעת אפילו לא פעורה כלל ואפילו הלכה מקבר בעלה מסגיען ואילם
חוצעת אפילו לא שייך אפילו אין מסגיען ש"מ דה"ה לבעל ודוק: ס"ז הגי"ה
וכ"ל לכן יאוי להורות כי"ם פימן ק"ח ופס מצוחר כמי שכתבו לבתחילה להסגיעה
כשפיל בפיים וכדעת הי"ח:

צמ ס"א אלמכה כוי כי הכי"ם פי' ס"ל ומה שאמרת שפעם **אחת**
בחתה אחה לפני מוכיחו הכ"ן ודן ליקוס לה **בגדי שבת**
ולא של אול אולי תכלין היה ביניהם אי בעשאה דרך פשר ועלה **מיבה**
מפני המוכר שבגדי אלמוחה שעשו לה היוכלין לכבוד האת שלא **יאומו**
אותן לה עכ"ל: ס"ב הכותן מחכה כוי היינו מה שליכו עשוי להחכאות **בהן**
אבל הכשיטין לא כמוחר בהג"ה וליחא בי"ם לפי' חתן הסולח **מחנות**
להכלה קודם הכשולין ואף על פי שסולח ומכרין זה נותן החתן להכלה **אין**
הכוכה למחכה גמורה ומעולם לא שמעתי מי שפקפק בדבר לומר שלא יהיו
שתין חכשיטי כאף וזהב עכ"ל ועיין שימן לי כתבתי לבזה עדיף מוכה זו לכ"ע
בעולה אחתיו פ"י למוכרם בלא רשותה ואפי' להחפרנם בהם. ואולם כל זה
שיעת הרי"ף ולפ"ר אין חולק עליו ואף מהר"ם שתן שימן כ"ה פשקו להלכה.
אך תימה ליה על הש"ע שבחב"י מעתיקו ובהש"ע השמיטו ועם שלחי יודע
ומכיר בשקובי שלינו להרחר לחביו מ"מ לחי פ"ל לע"ד הרשב"ם פליג
עליו לבני זה לשונו בהרי"ף גם מה שאמרתי שבבדון זה התכשיטין הם שנתן
לשחתו דרך מתני דולאי מתני גמיר ליה ואין שימן לה שכך כ'הגאונים ז"ל ואם כן
כשהחתן נותן התכשיטים לכלה ומכירן פ"י שלומו זאת החגורה נותן החתן לכלה
הרי קנתה בשטיכה ומפני מה לא תקנה אותם ואני אומר מה שכתבו בשם
הגאונים לאת ומעתי הוא מה שלמלת בעיטור דשדרו מתחילת דשלן דכי
מתנה לאשתו בשעת נשואין ומגרש לה לא אמרי כי לקני לה וכו' וכל זה
אמת אבל אין דבריהם אלא בנותן קרקע או ממון או מעלת שליכן מלבושים
ותכשיטין ללבוש ולהתנאות ואינו בכלל מה שעליה וכו' אבל אתן הנותן שלוחות
תכשיטים להתנאות בין שנתנם בשעת נשואין בין קודם לכן בעודה לרוסה
אין זה אתנה גמורה ואף על פי שסולח ומכרין בכ"ל אין הכוכה לאתנה גמורה
דאלא קיס לן דבין אם הוא בין אתה היא הדר בית אחי ואפי' אבל מוכרי הדרי ואפי'
אבל שם כוי ושעשם דלאו לאתנה גמורה אינון אלא להתנאות כוי וכן כתי אלי
הרמי פ"ו מה' זכיות שסולח שבנוי כוי שאם שבר יהוא שלא שלחם אלא דרך נוי בלבד
ע"ל שנה נראה מדבריו שהשבלוות שאין אל מוכל לינם שנתנה
אלא לכוי כוי, וכל זה שפני אומד ואין לומר שזה לוקח בעודה לרוסה אבל
בשנתקיימו הכשולין ועתה הרי כתקיימה האתנה לגמרי וכל שכן בשכותן בשעת
כשולין או בתוך ימי החופה שכן היה לו לבבד ז"ל לומר אלא אלא אל
אנת לכוכתה ומדקאמר אלא דרך נוי בלבד נראה שאין אתנה כלל ועוד
שאם היה כאן אתנה היה לכו לומר דאי הדר בית ליהו לא הדרי אף על גב
דלא אמרי שבי גבי תוקפת רחב"ע להאי שאם היו לכם אלא אתנה גמורה
מיתה וגרושין והוא עומחק או אבל שבלוות אם היו לכם אתנה כלל היה לכו
לומר אלא הדרי אי הדר בית ליהו וכן בשכותן בשעת נשואין הדבר ידוע שאין
עושין לאתנה גמורה אלא להתקשט וכו' וגם לפעמים שולחין קודם לרוסין בשעת
שדוכין וגדולי קודם לרוסין אין שם אתנה כלל ואמרי' שבלוות לבית חמיו אין
דאשמא ז"ים שם לרוסין הא לאו שכי לאו כלום הוא וכן כתבו ז"ל לאומרן לוכח
שאין כותנין לשום אתנה גמורה ומעולם לא שמעו ע"ל הבך רוצה שלא
שיך לאלק בין תכשיטים לשאר אתנות אמה שתכשיטים הם בכלל אה שעליה
כבריש דבריו כי זה ולאי יש לומר אלא זאת לא נאמר אלא אמה שהנה לה בשותה
אחתיו בשתם אפני שראה אה שלריך לה להתנאות שבל עיקר קניתה אינו אלא
אכא חומר לבעשם כמי שהנה ואמרי' שלא הנה לעשות למיפק אבל אה
שנותן לה אתנה בפירש אה"ת שהרי דין זה בשיטים אחר כאמר בשתם הנותן
אתנה לאשתו קנתה והוא שיון פ"ם בעיף ז' להכי ערח לאתוי לחיי אחר
ושבלוות להדיו והסיב לכפשו לומר שהתם לוקח בשלה בגמרו הכשולין ודקדק
מי' הכמי שעיקר העשם שלא לאתנה גמורה אכין ואפילו פירש כ"ל לבוי
דהייכו להתנאות כל זמן שלאלו וז"ל הרשב"ם בתשובה אינו הש"י בשיון
ופוסקו בשם"ע. המשלך בתו לחביו ושלה לו בגדים ותכשיטים ולא"כ בשתנלו
השדוכים בין שאר האב בין שאר החתן חייב להחזיר הכל הכי היכי דשרי
שבלוות דשלה לילו לילדים הכי כמי הדכו אה דשלחה היא לבדים לומרן לעת
שלא שלחם אלא על מנת שיכניסה לחופה וכן כתוב בתשובה לחתת ומשייר
שלא שלח אלא על מנת שנשא בתו ואפי' נתאלמנה לו מחל עד שיכנים וכעניין
שאמרנו בשעש"י בדבי אליעזר בן עקיבא שלא כתב לה אלא על מנת לכונשה
בכשולין ומתני' דהשולח שבלוות כשנתאלמנה היא והא לתנן לה בשטולח לבית
חמיו ולא כמי בשלח אבי הכלה להחתן לוחתו דשלחה הנך רואה שלא לעד ילכו
לבד מדרב"ע עם השלכתו כתנה קמא דבך כאמן בכתב לה פירות בקופ וכלים
אפוס דיש לחלק בין כתב ולא בא ליד הזוכה לבא ליד: ומשבלוות לבד יש לחלק
בין שדירים לדירה בשלוחין בלא בשולין להכי לעד עיקר דיכו שהיקש שבלוות
לשיירי בשלוחין ובא ליד הזוכהו שדבי אליעזר בן עקיבא ותנא קמא דבך כאמן
לעד לשין לחלק בין שדירה לדירה ואלו שבילה בהרי"ף ז"ל שייך שפיל
לי שבילה ליה להשעם שייך כמי שבשלוות דילה שלא שלחה אבי הכלה אלא
לבוי להשלחות נשיים כ"ז שהיה אלא מה ליבי כי חזרו בשלוחין אבי' את לעד
אמן בשר בשולין כמי ליהדרי כמו שבלוות דילה ואי לא שייך ק' עליו בשרשי שכל

(ג) ראו מגילת אחימעץ, עמ' ק"ל. (ד) ראו מגילת אחימעץ, עמ' ק"ל.

כתובת זו נתגלתה בשנת תשי"ב בחפירות שנערכו בידי פרופ' יוסף בן־אהרון בגבעת המורים, ליד ירושלים. הכתובת חקוקה על לוח אבן גיר לבן, שנמצא שבור לשלושה חלקים. החלק העליון חסר, ומן החלק התחתון נשתמרו רק שורות ספורות. הכתובת נכתבה בכתב עברי קדום, הדומה מאוד לכתב שנמצא בכתובת השילוח. הלוח נמצא בשכבה עתיקה יחד עם כלי חרס מן התקופה הישראלית הקדומה, ומכאן ניתן לתארך אותו לסוף המאה העשירית או לתחילת המאה התשיעית לפני הספירה.

הכתובת נכתבה בלשון עברית קלאסית, ומבנה המשפטים שלה מזכיר את לשון המקרא, במיוחד את ספר שמואל ומלכים. הנוסח מתחיל בברכה לאל, ואחריה מופיעה רשימה של נדבות שהתורמים הקדישו לבית המקדש. בין התורמים נזכרים שמות של אנשים ושל משפחות, ביניהם שמות שלא נודעו עד כה ממקורות אחרים. בשורה השלישית מופיע השם "אחימעץ בן־צורים", שאותו חוקרים רבים מזהים עם מחבר המגילה שנמצאה בקומראן.

בשורה החמישית נאמר כי התורם הקדיש "שדה ליד הגת ושני כבשים לעולה", וכי הנדבה נעשתה "לפני ה' ולפני הכהנים בני־אלעזר". נוסחה זה מלמד כי כבר בתקופה זו היה מקובל לשלב בין קורבנות לבין נדבות כספיות או חקלאיות. בשורה השביעית מופיעה קללה נגד מי שיגנוב את הנדבה או יסיר את הלוח ממקומו, וקללה זו דומה מאוד לקללות הידועות מכתובות אחרות מן המזרח הקדום.

החלק התחתון של הלוח, שנשבר ונמצא בנפרד, כולל את סיום הכתובת ואת רשימת השמות המלאה. בין השמות נמצאים שמות של נשים, דבר נדיר יחסית בכתובות מסוג זה, המלמד על מעמדן הכלכלי של נשים מסוימות בחברה. כמו כן נמצאו בשכבה שבה נתגלה הלוח שברי כלי חרס, עצמות בעלי חיים וגרעיני זיתים, ממצאים המחזקים את הקביעה כי מדובר במקום פולחן פעיל ולא במחסן משני.

(ב) ראו מגילת אחימעץ, עמ' ק"ל. (ג) ראו מגילת אחימעץ, עמ' ק"ל.

(ולכן לתי) ובשם הרמ"ה ועייתי ולא היה אלא שלחן עלמו בגוף הטעם שהשם גוזח ממלוה לף כי היל תשובה לאוי לשלה עניכים ואפשר לא כי מקובל בעיכיהם טעמא דהלא"ם מדר, כתן משום לכתוב לא כיתן ל"גזות משיי, אבל לריך שהכיכים כל עיקר על דר"כ כמצוחר בב"י וח"מ ס"ק י"ע המעיין בח"מ סי' פ"ו בב"י יראה להליל דבאופן זה מלבע כ"ע מוכו שלריך דר"כ הוליל בשטה שלוה מלחוקן כשר כשתעבד לו לוי ובשטה שכתכים בשעבוד לחוקן הכתים עמו שעבד לוי משל"כ בשלוה אחר שכשתעבד לרחוקן דומיל להכתה מה שלוה אחר הכשופין בזה יש פלוגתא לי לריך דר"כ ול"כ משתיעות הפוסקים בשלוה קעיף זה ולאי מצוחר דבכל עכין גוזה ועשה המלכי בשכר פועלים לע"ל כמצוחר בש"ל פ"ג מה"ש דס"ל כאיכא ד"ח שבשעה"ת וז"ל הש"ל כי בעל פ"ש גם להסוח למלכי דשכר פועלים לעשיין לאפשר פלוג להלף ב"ח ואשה גוזים משכר פועלים לע"ג דלא בח לילו למשעה שכשתעבד בעה"ג כשתעבד כמי לב"ח לילים מלל"ש משום דבכירות לריך דר"כ · והכא לגשון המועתק שם ב"ש ואיכא ד"ח דלא לייכין דר"כ אלא בחוב שהלוה לו בשכירות דר"כ אבל בחוב שהלוה לו בלא שכירות יהעכקה לא דקי"ל כר"כ דדשם לו ולא ב"ח אלמא לילי' דר"כ אלא בחוב דשכירות העכקה ולא בשכירות עכ"ל לא לכיכין כלל למלוקא דמלכי"ו וח"ש אלא כל שהחוב דומי' דשכירות שליכו דשך מ"וא אלא בחוב דשתיה לשתייב לו בחוב שאיכו משתכח כותי' בהעכקה ולא בשכירות דר"כ אלא בחוב דשך הלוחה לו מ"וא ולילין משתכח כותי' בהעכקה ולא בשכירות עכ"ל לא לכיכין כלל למלוקא דמלכי"ו וח"ש אלא כל שהחוב דומי' דשכירות שליכו אבל בחוב שהלוה לו בשכירות דר"כ אלא בחוב שהלוה לו בשכירות דר"כ · ובכתו עבדיכן לין שייך דר"כ לבעה זו · ואפשר לא כי מלכי"ו ול"ע ממש לו דשך מ"וא אבל כמי לין חילוק תשיב לא הו' לאוי מדר"כ · ואולם בש"ל בשך מה"מ בשטובתו החכוכה קוף ד"ה עוד לאי לוחה כי כמי כי המלכי כיש י"כ דש"ם שמעולם לא בא לילו ולא בבה כלאה דהי לאוי (לב"ח · והשך ח"מ סי' ק"ל גוזה לבעל) ויש לדקדק דמאחר שהוח אפשר שלוה לא חשוב לאוי למה חשוב ש"ם לאוי ובלשל דשל"ל כאיכי מ"ד שבשעה"ת דדר"כ אילו אלא בחוב שהלוי לו לו שבחשיב לו מלל דבר אבא שבא לילו שבשעה שהגיע שמועו לילו זכה בו בבר אבל בחוב דשכירות והשעבה אין בבבה לוה לאשון לי כי אחת שעבד לוה לאשון לבי זה משמע להחוח ליכא מ"ד מחלק בין אלא בחוב שהלוה מעשה שמחלוקי, מהרי"ו וח"מ ושפ"ח המבר, לוקא בחוב דשכירות שהרווים בחר שבחשיב למלוה שלו לומי, להעבקה הוא ללא שייך דר"כ גבי' לחבשי לילו בשלוה אלא בחוב שהלוה לו בלא שכירות אלא בחוב דשכירות גבי' (ועי' בפי המגיח בשמי) ומש"כ לם הרווים דבש"ם קוסם שבשא בשעה שבבם הבבים שעבוד זה שפיר שייך דר"כ ומוסה לכחוי כגבית ממכו ולפי' ממה שלוה קוסם שבשא בשעה שבבם הבבים שעבוד זה עמ לחל שעבוד על המעות מ"מ בשעה שבבם הבבים שעבוד זה עמ משל"כ בשלוה לחר שבבם הבבים לחתי לביעותא דלי"ל כן לחי למהרי"ו ולאו לי לי"ל חוב שבשא בשלוה לי'

מקחעגיד למקני וק' ומהי לנוקקנא להמתני לייני מני לא לייני בל"ג
ומקום כעילת דלת להייכו ממנעע ולא נקבע הא מ"מ מיתמי ודאי דל"ג
יותר מב"מ כ"ל ומ"כ לקוימתא לחייני בערב ומעתם כ"ש דלא"מ גבי
ולא"מ ממלן גבי מיתומים ליהו נמי כי מגבי כל מ"מ מגבי לכתי ק' להום
מני לנמוני לחייני בערב דכתוני ומ"מ דיכא בזבוניה מעתם הכ"ל (ועי' ריש
ק' ל"ג) וע"כ לקומר דלמעם זו דבתוניה קייל ממנע לב מיתמי דיכא בזבוני
ועדיפם מנחל ב"ח והעתם יש לומר דנחל ב"ח לא מקיל מלוה לחעתי דמיה
לוה וזה נחוב דניתן ליגבות מחייב מנח"כ כתוי דלא ניתן ליגבי מחייב
מקקן לחעתה עובה וכ"ל ממנע לב לגבי יתמי לחל ל"מ הכי קתימות הפוקקים
אלא נכלה לקומרי דלב דלא נתנה ליגבות מחי"ם מ"מ קייל דלא מקקה
לחעתה דימות קמי מיהי לו מקום לן פלוג והכי מקעע כל הקומי דמיתמי
פמיני להו דל"ג אלא בזבוניה דלמה לחנוק דזה נחעת בעעת למקיק לעולם
מיתמי וכתובת נחנה מילטרי ק"ל מעינן מקום מיכן לקילו דבכן גבה לב ניתומים
מקום למקקה לחעתה קמי ל"ל ליחב וכו' ולא קייל גבה כ"ל דמן ול"מ מחנ"ל
דכ"ל מן להכי נחמי ק"ל לב ניתמי בזבוניי חמי מה לקחי ת"ק מעיקר לתקנת
מיתמי וכתובת נחנה מילטרי ק"ל מעינן מקום מיכן לקילו דבכן גבה לב ניתומים
מקום למקקה לחעתה קמי ל"ל ליחב וכו' ולא קייל גבה כ"ל דמן ול"מ מחנ"ל
דכ"ל מן להכי נחמי ק"ל לב ניתמי בזבוניי חמי מה לקחי ת"ק מעיקר לתקנת
לנ"ל מוכח כלע' דה"ק לחל"ם מה מקח' ולי ק"ל מיתמי הכו' מקו' ניתמי הוי ומה
קומ' הא לגבי נחנה לכ"ל לב ניתמי בזבוניי חמי מה לקחי ת"ק מעיקר לתקנת
יותר כו' לחל"ם לב ניתמי היה קייל ממנע ולעולם דוקא יתמי לגבל מכיה
בזבוניות ל"ו ניתמי חין קבוע נחנה ול"ל לעעם ליותר כו' ·
הגם נחב לכל הפוקקים מ"מ לפיכך" מקום חיכא מיהו מכחים נוכחים מן
בעיני הכתים נמי ל"ע תיובתא זו להא כבר תירן לנכבי תני כתוב נחנה
מיתמי בזבוניות כי היכי לנא ניחב לב מיתמי בזבוניות למקום מן
לקילו לב מיתמי קמ"ל דל"ח והולכך לעעם למה ל"ח הכי ניתומים מקום ליותר
ולעולם דוקא ניתמי ובנלמא לפי ר"ח בד"ה מקום חיכא לפיך לב ר"מ
מודה לקבנא ליותר כו' נחיים כלתי לבעל נעם מן זה חלא נכ"מ חיים לתן
כלי לקפלו עליה כו' ונח"ק לא חם לזה כלל לחלו לנכי חם זה חין מבעל
כלל הקבנא ליותר כו' ועעם ליותר כו' חיכו חלא לבעל מן לרמ"י כמבואר
נמהרנ"ל ניש הפרק נחו' ד"ה וכתו' נחנה ועי' בספר קקיון ליוכח · ומ"כ
לפיכך מותיב לחלו מיתמי מה לייני מעעם ליותר כו' ת"ל לב חלו הי לייך
מן דרמ"י הלי מקום ליתמי הוא ומן לרמ"י ל"ע מכ"ד לנוה ומ"מ לפ"ש לייך
ניתמי לכ"ע לבעל לרמ"י ז"ל דמזיכן לכ"מ פלוג מה"ט גופיה דמן לב ניתמי
ל"ע · מחנה לרמ"י י"ל דבל"ז יש לדקדק למה לא מותיב מדר"ם שמעה כמי
מפני מה כתוב נחנה בזבוניה ליותר וכו' ת"ו מקום מדר"ם ליכא לחקשויי
כדפיקנא הו' בהמתני דבור הכ"ל וכדהקתני לקרן ליעשה ליותר לחפוקי מדר"מ
מקח"כ בריית זו שנחלקו מעיקרי דתקנתא ס"מ דהכי פיהם דר"ם מ"מ
לחמרו מכי בזבוניה ליותר וכו' וחנה מכמים חלו יהיה בזבוניות יפרנו מהן
בני לבם שם יקעיכו למכור ניכוניות וחנה כדי שיקפלו עליהן בני לבם וכן
כתבו הו' בכתובות לב ר"ח הוחיל ועשה זה על עדיות ומעלי לכ"מ ומלח
הוא עיקר עעם התקנה לבל מי מיתמי הנהו מקום דמיתמי הוא עיקר
התקנה ולא מילטרין עעם ליותר חלא לתנות עעם לתן שלא תהא עדיף
נכח מן מכ"ד לנוה לחייב כ"מ לב ניתמי יותר מכ"ד לנוה · ומ"כ לב
להרנב"ח ז"ל מי לחנה לחוק ע"ד זה לך מכיח לבריו שכ"ו והלכך בין מיתמי בין
מכי בזבוניות לתין כתן כ"ד בשני נחנה ליותר וכו' מעמע לתיכו מפרש הכי
ליכנה למעיקרא לתקנתן ות"ל כמי דמ"מ ל"ק עליו דהא כבר לחקתי לתיב' לפרש
הקוני לנעולם מיתמי וכתו' לנחה מילטרי כו' קמ"ל דלא קייל נחנה טעם דתן
מקום ליותר וכו' כנ"ל וק' ת"ב למה זוטרא לח"ק למה נחמת חלוק דין יתומים
מדין מכי וע"ב למה זוטרא כ"ל יתומים קטנים ומקום לתקנתא הוא לעבדי
דבכן ניתמי ונפיר מקנה לפ"ז ההוא מקום ליתמי היא וכ"ל כמי לית קלמר
מעיקרא לתקנתן ליותר וכו' הא זה לינו מקפיק והעיקר מקום למיתמי הוא
לעבדו להו דבכן תקנתא חלא ס"מ מכיח ומקום ליותר וכו' לא קייל גבי כפיס
כ"ד ובחמת לין מילוק ולב מכיח בזבוניות דז"ל ל"ב הדנה הקונים לדוכתה
לחינו פועל בזה לבדוניה קייל ממנע והוי כ"ד למ"מ הוי מני לתיובתא למה
זוטרא בערב לבדוניה ומכיון למיתמי הוא ועבדו להו תקנתא לב במקום
דפיק כ"ד ול"ע : כתב הב"ח כתב בתשובת מהר"ם לובלין וכו' עיין בס"ל
פ' ד"ח מה' מלוה כי החיך בדין זה : ס"ג ומש לתו טוכפת וכו' ליתא בטור
ח"מ קימן רמ"ה קעיף ל' וכתב הרמ"י היה חוב לו בתובת חלם על הרשתון
ליכו גובה מכנסים מלו כלום חלא של בני ומהר"מ מרוטנבורק לא כתב כן בני
בתשובה על חלד שבתן לבנו קרקע ותהנה שלש ימות בלא זרע שלשת המתני
לבנותיו ומת בלא זרע ולהו להפקיע מתותו קרקע שעבוד כתובה וכתב הוא
שאלמנה גובה ממנו משעותו לחרמי לין פסק מהר"מ מתקיים ותמהני
מאוד לחרבנא מן מהר"מ עלמו כמו שהביאו המרדי פ' י"כ והגהות מיימון
פ"י ומכייח מוכח דמי קובר כהרמ' חלא דבל"ד נעשו מדהי' מתנה לבנו שלהו
ליורשו ליכו חלא מקום יובשה ולין לה הפסק והחמריו ליכו קונה ומוי כשלו
לגמרי משש"כ נהיכו לחוי ליהם ועש"ם ניש הקיימן ולחו ולחו דבני חלהי"חיים ובוחב
יש לחמוה על הד"מ שם קעיף ל' כתב וכ' המרדי וכו' ופסק מהר"מ ועי' לקמן
ס"ז הביא דבריו חשובת מהר"מ וכתב ניש חולקין ועי"כ הייכו הרמ"ה וכשלב
מביא הד"מ הטעם דיובשה לין לה הפסק ל"י מי החולק וכה"ג יש לחמוה
על הרש"ם ז"ל שמביא דברי מהר"מ חלו לרחיים על עניכו ע"ש כלל פ"ד והטור מביא
ולכאחבלר טעם מהר"מ לין ממנו רחיה שם כלום ול"ע : **אא"כ** קנו ממנה
חחלה ל' הרמ' פ"ז מה"ל לבל שם קנו מיד חשלה חחילה שלין לה שעבוד על
מקים זה ומ"כ מכר חותו הבעל לינה עוקפה חותו והעלה הב"י ל'
בהגה"ב מזה שמוכן על חשוב"הרש"ם שכתב שמקיל לגבי הבעל לא מהני להוי לומי
דמכרי לבעלה ויכולה לו' כחת לום עשיתי ולהר"מ ס"ל דזה נמי מקרי לקח מן שלש
ומזר ולקח מן החיים ומ"מ הבעל לחלב לוקח מילק לגבי הבעל לא מהני לבל
שם הבעל כולה גלות ומתיילא המלוה שמא ימות ותגבה מלמנותו כתו' ויפקיד

חונו ולכן מילקה החשה שעבוד כתובה מנכסי בעלה או קרקע המיוחד לה
דבלון זה כיון שהיא מקלקת שעבודה על שיגבה חוב זה וקנו מידם הוי
כלקח מן החשה תחילה ובמילוה החיים חמ"כ ושעבד נכסיו הוי חמ"כ לקח מן
החיים ומקחו קיים ומ"ם הרמ"ם לחין מילוק מועיל היינו מפני שהמילוק
היה לבעלה ודמי מיתומים מקלקה שלקח מן החיים וחחר כך מן החשה דכך
כמו מילוק מהחיים שלקה כבר מהבעל חבל בשעבוד שהיה לבית דין להלות
לבעל וקנו מידה מודה הרמ"ם דמהני ע"ם ודוק כי ל"ע :

ס"ד מי שהי כמוי ז"ל הר"י והעור העתיק לפון המשנה מי שהי נשוי
ג' נשים ומכר חת שדהו וכתבה לחשונה ללוקח דו"ד חין לי עסק בענין שטועיל
וכ"ל כלתי הגמרא בשלקח מהחשה תחילה בתוך' לכי המשנה משמע לחחר
מכירה השדה כתבה ללוקח ועל התנח חין להקשות למה לח נקטו בלוקח מן
החשה תחלה כי הולה להוכות לך גרסת דין ג' לקוחים ללא קייך כחת הוא
ודין לקח מהחשה תחלה כבר חשמעי' בשקומו ובשפר תורת יקוח"ל תוך הקדמה
כתב דיש לעיין הא לפריך וכי כתבה מלי הוא והתניא וכו' הא לא דמי החם
דמייני בשלה שוחפים ושפיר ללא חמר בלוס וכמ"ש רש"י ניש שכותב לחין
כאן לשון משנה להחם לח לא חמר בלשון מכירה לאו בלוס הוא לבל הכא לח
קילק עלמו מהלוקח מה נעשה לא ניחא דהוי כמחלה חצו לח יחזול הב"ח
ללוקח שלא חלין לו עליו כלום לא מהני בל"ל בשטיעות דודאי לח מחל ללוקח שלא
יהא עליו כלום דו"ד דמהני כמו מחילה דמה"ת גבע היכי שמחל ללוקח מאם
מחל להלוה שלא להכות ע"כ לריך לשוקמי שקילק חת עלמו מגוף השדה דל"כ
חמלי מוכח חלילה וכו' ע"ש ותמהני ליך לא השמיע לחזיו מה שהולית מפיי
זה הדבור שהביא לשון הרמי פי"ע מה"מ מי שלוה מחחד ומחר כך מכר
ככסיו וכתב ב"ח ללוקח שכי דו"ד חין לי עסק ללא שהוסק וקנו ממנו מ"י מלוקח
מלשון לשכים וכתב בייתא דהכותב לך ל"ה חלא נזכר מחוזר חלילה ובעיקר הקושיח
הרגיש הערך ריש הכתב וכתב ומש תמה מפי כשוחה כמי חמה לא יקלך
עלמו ומה מחילה חין לריך קנין ו"ל כיון שהפיעות לא זהו עדיין לעולם מ"י
לקלך עכ"ל בתירוץ זה וכ"ל לחוי כמוחל דבר שלא בח לעולם ומכח לחשוה
תירולא ע"כ כמי מלחין יכול לעריף מהלוקח כ"ז שמולא בני חורין מקני מחילה
קולס שנחחייב וכמוחל דבר שלא בח לעולם ומלכל מקום כבר הקני בעולם
ויש לו שעבוד עליה לם לא יחלא בעל חוב חשוב כזכה בו ולא מהני לילוק
חלא בקנין ועיין ח"מ קימן ר"ט קוף קעיף ל' בהג"ה ובשמ"ע ודוק ולפ
דמשמע לם המלוה מוחל העבודת להבעל מהני לב דכמי חין יכול לבא עליו
ערס לילך חלל הלוה י"ל דשפי להוא גופי ערב בכל חשר יחלא לו חשוב יותר
כבר כתחייב לו ובא לעולם משמ"כ בלוקח שחין עליו שעבוד כלל כ"ש על קני
זו · ח"כ יש לחוק ללא ל"ד כלל עיין מחילה על חפץ פרע היכי ל"ל שעבוד
על כל גופו ומכמיכו ז"ל היו בקילים יותר ממנו לילע לילך ומה ל"ד לי מחילה
או לילק או מתנה ומכר ובשתיכי השבי דשמרל' משמע למקום גביעותא לי
דו"ד הוא לחתיכי עלי' ויש למשמע מכיה הא בלי מחילה בשדי' מועיל שם וי"ל
ס"ה הכא וזה ל"ע כי לע"ד נרחה כלכתבתי : ס"ו וכן גרסה לם הבעל
עוטן פרעתי ע' ב"ם כ' ולפי דבני הם"ג י"ל הר"ף כו' ומלין כי יוחנן כ"ע לם
כפרשה לחז ליכא חשם שעת המלי שהכתיבעוטן פרעתי ליכו כלמן לטעון לחר מעשה
ב"ד ודבריו תמוהים דבשפרק בעדים מה לוכך למעב"ד כל שער שבשפרק בחוכם
בעדים ליכו כלמן כדחי ב"ק קף ל"ם לי לליכא עדים דידע ומה הוה בשעת
ליכתבו לי שעת מעלי ובכי פשקינן בם"ע קי' ע"ש · ומש כ"ל שפרשה בלא
חוכם תשכי לם בניעותא גדולה כזו לא יהא כלמן לפי מעשי ב"ד · ועכ"ז
לא הועיל שהכי זה לי הר"ף הא מתני' חוקמה שמועל בשקום שלין כותבין
כתו' והלכתא כותיה הכי מבחר שפוסק כשמועל ולא כבר לחמר לב בשקום
שכותבין גט גובה עיקר ולכו מעשה לין כותבין שובר דב כמי ס"ל לין כותבין
שובר ום"ע שובר גט גובה עיקר ובכר כתבו תוס' פ' הכותב להכי ד"ה גט ומיהו
ועש"ם משכ"ל ומהר"ם ופ"י כי ל"ע ויהיה לילך שיהיה ל"ח לפרש הר"ף שמעשה
ל"כ שובר בכתו' הכריע לפסוק כשמועל נגד דב כיון שבב ס"ל בכל שקום לין
כותבין שובר והר"ף מיוסב מבלעדי זה · ומ"ש הב"ח ס"ק ד"ע על קומ"ת
חמ"מ על הרמ"ח יפה כיון וכן מבוחר בטור סי' ק"ו לשם כתבה גובה לב
בשקום שכותבין ע"ש : הגה"ה ו"ח לשפילו בשקום כו' חלא לפי' תו' כי
הב"ח מיהו תוספות שלים לשו תוספו' הוח חלא כלשו הכניסה שלים זה
וכו' חם כן יש בילה שטר חו"ל תנחים כמה הכניסה גובה לותו לך ותוספות
שלים ע"כ ול"ע למנהגינו כמבואר בי' ס"ו בב"ח ק"ק ד"ג שכותבין שטר תוספ'
כתו' ע"י הסך כלן עם שלים הוספה ותוך שלים זה ככלל הכתו' לחורייתא לסייעו
המחנים זקוקים ומש שטר תוספת כתו' זה לין בילה למה תגבה בשתנלי
לפי' קך הכלן הא כ"ע מודים בכלן שלינה תנלי ב"ד ויש לטעון פרעתי בלא
נקיעה עיקר שטרה דהייכו שה"כ דשא לינו דומה לתוספות כתו' הגהוג ככולם
שום שטר זו כותבים עליה לין עיקר כתו' דיש לה כח תנלי ב"ד כבב"י ול"כ
דוקא הכלן לי לשטר לנגדות שלין יבא עזרה לנגדו שלים ולי בילה שטר
לו תנלים שלשלוים שבשתבים בשעת שלוכין זה לינו רשיה לשפר לב לחייב
עלמו לחני שכלה בשך זה מי יודע שם נתקיים ולא לי בים לטעון על שטר כזה
פרעתי לב גם שמא לא בא ליד הבעל ומעולם ע"י הרינותא שלין בילה שטר
ת"כ כנהוג ושפר לשלי מעיקרא לא נכתוב · ולב לי לייני מתנלים לחכוכים
דמנהג שכבר כלשי שפר כ"ם שטם מצוי כמה הוכנס לכלן מ"מ ק' ממ"כ שם
נשטבנו נמי כותבין בשתיבת שטר ת"כ שנהג הב"ל הא ע"כ דשטר שנלים לחכוכים
לא בשתב מעולם לענין שלא יוכל לטעון עליו פרעתי לש"כ ק' שם יש בילה ב'
שטרות על חוב לחד־שטר ח"ת ושטר ת"כ ותגבה ותחזור ותגבה ודוחק גדול
שמנהגם כתייקד על לל שבבעל לו היוכלים יהיו מוכרחים לשלם ע"י שובר (לו

ע"י שמילו שער זה שמחזקת בתביעתה תחילה בו) דמה"ת יקבעו מנהג גרוע כזה (ובשלמא מכח זה לע"ד נכון מנהג פולין שלין מזכירין בת"ק מה שמכניסה ולי מקום הכפקותא ממעת העדר ת"ו מן הסתם לכיון הת"כ היל הכלן פמות שלים ולם מוקף יותר יפה הקוקא ויפרע כמה הבלן עם השלים וכמה הוקף מלעתו והכל יהיה בשער ת"כ לחד ומקופף לכי במנהג לשכנז לם נוהגים בשעה ת"כ הכוונ בינינו זולת בשלישה זו רואה לכי נוהגים בשכיהם ימל ולינו הגון לע"ל) לע"כ שלף למנהג לשכנז השער ת"כ הוא עיקר שטרה ועליו ל"י לטעון פרעתי לבל על השער ת"ל למוד מפני הרינועות שלין בידה עיקר שטרה שהוא הת"כ יכול לטעון פרעתי ולף לכן בעד ביוהרים ולינו נכתב כ"ל לכ"מ לכ"מ . ול"כ ל"י למה רומז הב"ח שטר או תלמים שטר זה ל"י מה ניבו והתבאי כמו כן ל"ע : ס"ז ומפיענן לותה ע' ב"ח מה שכי בשם כ"י ובפי' י"ז בקונ"ק מבוא תשו' הסולקין וכי שמשמע מהטור שם והכח שלף תוספות כותבים על פיה וכו'משמע בשמת הכח מלכ' ובמקום של"כ כתו' גודה עיקר בלה בעידי מיתה או לפילו בלה עדים שהשתה שתירה את בעלי לשמת גם כותבים הכתו' על פיה ותו' לינה גודה לל"כ יש בתודה משמע הל שם כתו' בידה לפי על פיה גודה כמי התוקפ' לבל שם מלתי שום משמעות : ומה שכתב תו בשם הכ"י לפי' על לחד כו' וכ"כ בכ"מ ול"מ בכ"ק לא מלתי בלה בל"מ ולטעמו ליל שגם בפי' י"ז מביאו בשם י"ל לשקורה להכשה ופשיעה לינה גודה ובפ"י כי שם שלה נראה לו וכיון לשותרת להכשה בפי' כמי הכתו' ול"י למה הטעיקו הבא בל פי, לא תגבה כתוב, ומשמע הל לינה בשלה מיתת וזה לינו : ס"ט יש מי שלומר כי הב"ש על לטה על ל' היינו לעת הרמ' וכבר הרגיש הב"ח שבשבי רמ' שלביניהו לא נמלא כזה ועי' ב"ש ק"ק מ"ל ומשמע קלת לעת הרמ' כהר"ש ויש לחות לטה ב' הוא הר"ש שכתב שהוא לשמואל לשמואל לחוקים מתניתין במקום שלין כותבין שלין לשמואל לחוקים מתניתין בשלישה לינה גודה כמי שלין כותבין לשמואל לשמואל גבית עם הגע שלף התוספת היינו מטום לינה חולה למקבת דב"מ בלה שבמקום שלין כותבין בלל לא עיקר ולא תוספת ושומרין בהתוספת על עדי התו' טום מטשם לל"ש מה סועיל בחיובו לכן הכתם כשיטתם לים הנאמנת על הפרעון . ול"כ למקבת הפוסקים הנ"ל ע"פ כיוצא ב"מ ולפי הסיכרם לכל החוקיעתות בשיפת ממש כמו לכ"ג . לל מ"מ קשה לפל עכ"פ כשמע מקיפין זו לשמואל מה שהלין כותבין בשלישה בגע בלא כתובה שיב לפי הלו תגבה בכתובה בלא גע ולפי' לינה ע"ג ולית לו מגו ולינ פשה הרמ' לבכתובה בלא גע במקים של"כ ולפי' בלא ע"ג מכח החזקה לחוד לשמעת שבתגבשה ולפי' כי עושן פרעתי מחוייב בפרעון הטיקר מלית ליה מגו מה שבך הל בעקים הנ"ל כשלן בלא מגו שפיע ובפי' הנ"ל בשמואל לחוד דק"ל כמי לפי שכך לף בעקים לשמואל בשעמו ים לפרש המתניתין כולה כמו שפרשתים לעיל לכך ליכל ע"ג שפיר קתני כתובה ולין עמה גע הרי לינו לף יפרעו הכל ומטום לשף מלו טענ לף גרסתי היה שטור מן הכל כ"ל לבל כ"י דקתני שיב וכן פיקה הרמ' בקה לפילשו לך שמשים המתני' דשף כמי בלבה כמי לל"ג עיקר כו' בכ"ל ומה שכתי הכל ע"ג בלילכה ע"ג ולפכי לף גרסי' כלל מטום לשמואל גמגו לל"ג הל מלו טענ לף גרסתי שוב לף הוה מלי לומר פרעתי כ"ל ועל הגרוסין לינ מרוכח בשמואל לחוקים מתניתין כשלין שם בשלישה גע בלא כתובה ולפי' כמי לינ כשמואל

ים לו מגו וכלפסק הרמ' (ומקולק זה הסגות הרא"ש למ"ל לחלק בין עיקר לתוספת דמקומים זו הולין דולמי מצחת מדלת הסוגי' דצ"מ כמחני' דכתובת דקמבה ממש לפרקה בהיכרה כלרב) ומשני מקומי מחקלת הכי הלו לה יפרעו כלל משום מגו דלה נרסתי דמ"ש דלריכא ע"ג לחד יש כו' גבי' תוספת ועיקר לי מפקע גיטה גבים ואי לה מפקע גיטה ל"ג ולפ דבים ע"ג ל"ל מגו וכבר קיימא לן העומן וכו' מכל מקום מדים לעומת לל"ל הגט הוי כמו הולילה גט בל"כ דמקום שכותבין ולמכי נחתן בלה מגו על העיקר ומן הסכנה ולילך על עולם לליכא ליעותא דמה ל"ל הגט לע"ג בלה מפקע גיטה גבים הבל בין עיקר בין תוספת בדים ע"ג העיקר גבים בכח מעב"ד ועל התוספת תליל בים עדים והייט פסק הרמ' ולפכי התחיל בדרך המונח להוכות דפסק דייט מיוסד מליבא דרסב"ג מן הסכנה ולילך עד עולם · ועדיין לריך ביאור מה דבלה כל הכ"ל קשה למה כ' בין דקטיף י"ב בהולילה גט מפילו לין גט בידה תהיומת מדבר המוכח דמקום שכותבין דם"כ כתו' תגבה עיקר בלה גט ובלה כתובה ולפכ"ל נמי ניחא דקובר למסקנת דצ"מ לה כתתה פי' המתכי' ותוותה מכחו לרב לקוגיא דכתובות וכחו שלרב פירש הריטב"ם הוא גט ממש דהח ק"ל דלפי' דמקום שכותבין גבי' עיקר בגט ומסתמא הייט כדק"ל דלפי' דגט הייט שטעה ותו דהח ק"ל לין כותבין קובר ולילך תגבה בלה גט וכתבי' עליה כדמסקינן הגמרא ת"ש כ גט ממש כן למסקנת שמואל וכ"י דוקא הקיפה הולילה כתובה היא דנפקית בחוקה ומסקנא ומסכנה ולילך דבבי' העיקר בלה גט ומקום דמ"מ לה מיתבי' מעתה כל כך דהח י"ל דקתכה על הכתו' אם לין לה כמי הגט לב הסכנה כמי דוקא גט ממש דכל שלין לה כתו' אם מדה בסגופין מדלתבי' מעתה כל כך דמקום ת"כ כתובה מהלוי לה ליזבר עכ"פ בגיטה עד שתגבה הכתובה ולכ"ל לין התחלה לקושיתי שהתחלתי בה כי לין הפירוש בתיכף הגמרא הכא דמ"ע בלליבא ע"ג כלפיים הם"מ ז"ל דלמען נמגו לך על התוספת בלה לז להתנה קמץ למה להו דבר המוכח היא **היש** נאמן על הכל בפשוט · וכל זה בתר הרמ' ולפתר התוספות שהיא ז' הולילה גט דבתכיתין ל"ל בלה עדי גט בדי העיקר וכי ל"ל לב עדים פעול מהכל לב כי הולילה כתובה ובתר הסכנה דוקא בדים לב בלה ע"ג ובלה כתו' מכח מעב"ד ולפי' ים לו מגו להמקפע דלכי כדמ"ש **נמתניתין** (לך ע' דהרמ"ם פרק שור שנגח ד' וה' הלכה ה' ודהרמ"ם גיטין פרק המולה הלכה ד"ל) וילפה לע"ד לפ"ל למכתניתו לקרוע כל הגיטין תמיד הוא כמו לרמ"ג בתר הסכנה לם הוא בחוסן בליבא למיקם עליה למלתא בדי המקבל ולי יפסיד לפרש לפרש המתניתין בחוסן לליבא דרסב"ג בתר הסכנה ולפכי דצ"מ בלה כקובע בכתובה עם ע"ג בלה יועיל בלה גט מעב"ד ועל התוספת תליל בים עדים והייט פסק הרמ' ולפכי התחיל בדרך המונח להוכות דפסק דייט מיוסד מליבא דרסב"ג מן הסכנה ולילך על עולם · ועדיין לריך ביאור מה דבלה כל הכ"ל קשה למה כ' בין דקטיף י"ב בהולילה גט מפילו לין גט בידה תהיומת מדבר המוכח דמקום שכותבין ומו דבמקום שכותבין ולית ליה כתובה מ"ש הסכנה בידה ביאור לב עדים כיט ולילך לבעון מבדתי שובי לבלל להעון כו' ושם כן יש לומר עד כאן לה קאמר הגמרא בשמואל בלה לקוגיא זו בלה נחתה לרב"י כ"ש לשמואל לב התוספת גובין בגט ומעשה בכ"ל דבמקום ת"ש הוי הסתמי כמע"ש בעדים ובכתמות לשל"כ בה הועיל בחיובו ובפיל בהולילה כתובה בל"ג לשיבה בפעת כלום מדלית לה הגט חבל בשמואל דצ"מ מתפרשה על העיקר לשיך דיקא במקום ת"ש ובמוכתה מכח מעב"ד מתפרשה המתניתין הולילה גט לפי' ע"ג בגיפ במקום ת"ש בכח מעב"ד · כתובה ולין עמה ע"ג בלה בדמ"ג לשמ"ג לומר מן הסכנה ולילך בגיפ לב בלה ע"ג כמו לתוספת לשמה ובזה לחיל שפקו כהוגן ות"ל בלל למסקנת מחקלי כ"פ לרב · ובבי' הב"ח שכתב למהרי"ב ורפ"ח בלה כותים מלה הביאו הסכת דמ"ע ליכו יודע לפרש דהח מלבדה לשמה בשמקנת במי ק' על הקיפה כבי לל"ג עיקר תוספת מייטו חיגבי דהח לטעמא דהטוען לחר מעב"ד לי לפשר ליגבות בגט בלה כתובה כ"פ העיקר כמשמר בדמי ועוי"ל בי בקנין הם בלה בלל"ג ובלה כתו' מכח מעב"ד ולפי' ים לו מגו להמקפע דלכי כדמ"ש

ואי לא תימא הכי, מאי שנא מהא דתנן בפרק שני (דף כ ע"ב) הלוקח בהמה מחבירו ומצא בה עובר, אם נולד קודם שחיטה אסור, ואם לאו מותר? ואי אמרת בשלמא מעיקרא לא הוה בעי למיתנא, אלא השתא דאיכא למיתנא, ליתני? אלא ודאי לאו מילתא היא, ה"נ לאו מילתא היא.

אמר רב יוסף: מנין לעובר שנולד שחיטתו שחיטה, שנאמר "ושחט אותו ואכל" (דברים יב, כא), אותו ולא עובר. אמר ליה אביי: מי כתיב "אותה"? "אותו" כתיב! אלא אמר אביי: מנין לעובר שנולד שחיטתו שחיטה, שנאמר "כי זבח שלמים לה' וגו' ביום זבחו יאכל" (ויקרא ז, טו), ולמחר לא כתיב? אלא אמר אביי: מנין לעובר שנולד שחיטתו שחיטה, שנאמר "ואת בשר השלמים ביום קרבנו יאכל" (ויקרא כב, ל), ולמחר לא כתיב? אלא אמר אביי: מנין לעובר שנולד שחיטתו שחיטה, שנאמר "ואכלו ביום השלישי" (ויקרא יט, ז), ולמחר לא כתיב? אלא אמר אביי: מנין לעובר שנולד שחיטתו שחיטה, שנאמר "ביום הקריבו את זבחיכם יאכל" (ויקרא כב, ל), ולמחר לא כתיב? אלא אמר אביי: מנין לעובר שנולד שחיטתו שחיטה, שנאמר "ביום קרבנו יאכל" (ויקרא כב, ל), ולמחר לא כתיב? אלא אמר אביי: מנין לעובר שנולד שחיטתו שחיטה, שנאמר "ואכלו ביום השלישי" (ויקרא יט, ז

תקנה ולפי מה דקדקתי סי' ק' מקוניא דצ"ב ותשובת מהרא"ם דכל היכי שלא קילק מחוב בחייו לא יש מיתר מהחוב הכל נקרא רחוי לא יש בכח חוב זה למיעבד רחוי לכתי תקשה ליך תגבה הקבים מהמותר הא הוי רחוי ע"י שעבוד הכתוי דלשעבוד) ול"כ גבי גביות כתוי שלמכות בנה כמי כיומא הכי לגבל לי כיומא כדקדקתי דלוקא בשלוו לחר מיתת לדיסם שייך התקון עולם כיומא ולין לוכך לתי' המהרי"ל כי י"ל דכיון דהחכמים הפקיעו שעבוד מזוכות נמקום צ"ח לין מקום לרחוי למיד שמשעבד היורש נכסיו פקע שעבודה ומילתא הס דהיורש נמוחזק ומהר"מ י"ל דלייבי בשכשא הבן בחיי לדיו כללים ליכי' סכ' שמת חמיה קודם בעלה למשמע בשעת מיתתו כבר היה החד חמיה והבעל בעלה והרי הוא כבן שלוש בחיי לדיו דפשוט למהר"מ ז"ל שלין החלמה בחייה כלתית ממוזכותיה בשמת בנה ומחמת שעבוד כתובת לחשתו שכשא בחיי בעלה כי בתוקם זה לה הקילו מכחיש בשעבוד מזוכות לומר שלא חל שעבודה כי הס בשעת הגבית ויהיו מוקדמת ולהכי פקע לב כי לחר כך מהם החס ונשתלק השעבוד מזוכות מכל מקום מפני שמחות הבעל היה על הנכסים שעבד חזק למזוכית כל ימיה ויהיו היתה נקראת לגבי בנה מוחזקת ולא היו לגבי הבן חלק לחוי לכשתמות לה גבי מהם

ועי' סי' ק' ודוק כי עדיין לדיכא ל"ע ועי' סי' קי"ג קעיף ז':

ס"ב לא הניח חלק מעלמ"כ המ"ג ומע"ג שכ' לה וכו' לפ"ה ג"ח עדיף משמעותו לפילו ג"ח שלא נכתב לו כלל עדיף בכח הקנות הגלוים ולע"ד זה לינו חלק בגרועה לזו שעבד הג"ח מיניה ולתכווייהו משתעבדו מדיכא בלא קיימה לבל בחלמה עם ג"ח שלז שעבד הג"ח לדין גמר מעלמ' דיחמי לא משתעבדו ואינה חלק מתקנה ודילה מדיכא שם נכתוב לה בחיים וזמות הכי שעבודה חלים והיא גבי ולא הוה כדכתבתי לעיל בשם הרחב"ד והרשב"ץ שבח"מ סי' ק"ד ועי' בתרה' שם קבלת רחבי' ולע"ד לפשט זה קמכו גלוים מדיות פולין תמצוחר בהקנתם בלי זה כתובת חלמנה קודמת לבל"ח מן מקר' ומן מעלי לב שם לא תפשה דסייבו לבתולה ש"ך זהו קיימה וחלמנה ק"ש והוקשה לי תכה מלחו קמך לב דעת יחיד לקבוע הלכה זו כמותו כי לב כ"ת שמדיח הב"ח לחחר שמת לא מייפינן כח ג"ח מ"מ לייפות כחה מעלי שלין בש קיימה מה"ת והכ"ל ניחא כי יהוע שכתובות שלנו נכתבו בשעבוד מעלי לבית להון תחריות בחיים ומות (ועי' סי' ק' קעיף ח' בהג"ה) ולבבי על הקשה ג"ח בכוונ בחדיות פולין שלין נכתב בלל בשעבודים ובפרט מעלי ומפיר היא קודמת (ומפשר מי קמכו בזה על דעת רמב"ן שבקמ"ע בים סי' ק"ל ועי' סי' ל"ו קעי' ט') ולב שמא שהכניסה לינס מייפים כחה מעלי כ"א לחלוק לפי ערך לב להנהוג לב בזה לכתוב בשטר התוספת כתובה חחריות הכ"ל לפשט הקנה הב"ח שלא תנעל דלת מאכר מלמש שלב שעבד זה בלא לגד לינו מוכרח כל כך שמועיל מדין הס"ם כדלתכתוב לי"ם . ודע שביתר התקנה שם בעניין קרקע שהיא קודמת לב לינו מצוחר לס כוונתם לעיקרא דליכא היכי שכשא וקנה ולוה לו לפילו ולוה וקנה . מ"מ הקשה כפיהושו דלין חילוק : **ומידהו** לס תפשה כי הב"ח הנה הר"מ וכ"י לא כתבו דין זה כ"ל בשכי ג"ח . וי"ל לפשט לומר לקבלת כ"י שלה דבריו בכל מקום שהדין בחלוקה כיון שיש לו זכות לבן לגבי חלק שלו לגבי לחבירו וכן בשלא נתחלקה להן זכות בחלוקה להם לב"ח לינו חלק מהכי תפשה ולולם קודם שלבעל לב"ח לינו חלק בשלו לחר מיתת לדיסם שייך התקון עולם כיומא ולין לוכך לתי' המהרי"ל כי י"ל דכיון להחכמים הפקיעו שעבוד מזוכות נמקום צ"ח לין מקום לרחוי למיד שמשעבד היורש נכסיו פקע שעבודה ומילתא הס דהיורש נמוחזק ומהר"מ י"ל דלייבי בשכשא הבן בחיי לדיו כללים ליכי' סכ' שמת חמיה קודם בעלה למשמע בשעת מיתתו כבר היה החד חמיה והבעל בעלה והרי הוא כבן שלוש בחיי לדיו דפשוט למהר"מ ז"ל שלין החלמה בחייה כלתית ממוזכותיה בשמת בנה ומחמת שעבוד כתובת לחשתו שכשא בחיי בעלה כי בתוקם זה לה הקילו מכחיש בשעבוד מזוכות לומר שלא חל שעבודה כי הס בשעת הגבית ויהיו מוקדמת ולהכי פקע לב כי לחר כך מהם החס ונשתלק השעבוד מזוכות מכל מקום מפני שמחות הבעל היה על הנכסים שעבד חזק למזוכית כל ימיה ויהיו היתה נקראת לגבי בנה מוחזקת ולא היו לגבי הבן חלק לחוי לכשתמות לה גבי מהם

ס"ב לא הניח חלק מעלמ"כ המ"ג ומע"ג שכ' לה וכו' לפ"ה ג"ח עדיף משמעותו לפילו ג"ח שלא נכתב לו כלל עדיף בכח הקנות הגלוים ולע"ד זה לינו חלק בגרועה לזו שעבד הג"ח מיניה ולתכווייהו משתעבדו מדיכא בלא קיימה לבל בחלמה עם ג"ח שלז שעבד הג"ח לדין גמר מעלמ' דיחמי לא משתעבדו ואינה חלק מתקנה ודילה מדיכא לם נכתוב לה בחיים וזמות הכי שעבודה חלים והיא גבי ולא הוה כדכתבתי לעיל בשם הרחב"ד והרשב"ץ שבח"מ סי' ק"ד ועי' בתרה' שם קבלת רחבי' ולע"ד לפשט זה קמכו גלוים מדיות פולין תמצוחר בהקנתם בלי זה כתובת חלמנה קודמת לבל"ח מן מקר' ומן מעלי לב שם לא תפשה דסייבו לבתולה ש"ך זהו קיימה וחלמנה ק"ש והוקשה לי תכה מלחו קמך לב דעת יחיד לקבוע הלכה זו כמותו כי לב כ"ת שמדיח הב"ח לחחר שמת לא מייפינן כח ג"ח מ"מ לייפות כחה מעלי שלין בש קיימה מה"ת והכ"ל ניחא כי יהוע שכתובות שלנו נכתבו בשעבוד מעלי לבית להון תחריות בחיים ומות (ועי' סי' ק' קעיף ח' בהג"ה) ולבבי על הקשה ג"ח בכוונ בחדיות פולין שלין נכתב בלל בשעבודים ובפרט מעלי ומפיר היא קודמת (ומפשר מי קמכו בזה על דעת רמב"ן שבקמ"ע בים סי' ק"ל ועי' סי' ל"ו קעי' ט') ולב שמא שהכניסה לינס מייפים כחה מעלי כ"א לחלוק לפי ערך לב להנהוג לב בזה לכתוב בשטר התוספת כתובה חחריות הכ"ל לפשט הקנה הב"ח שלא תנעל דלת מאכר מלמש שלב שעבד זה בלא לגד לינו מוכרח כל כך שמועיל מדין הס"ם כדלתכתוב לי"ם . ודע שביתר התקנה שם בעניין קרקע שהיא קודמת לב לינו מצוחר לס כוונתם לעיקרא דליכא היכי שכשא וקנה ולוה לו לפילו ולוה וקנה . מ"מ הקשה כפיהושו דלין חילוק : **ומידהו** לס תפשה כי הב"ח הנה הר"מ וכ"י לא כתבו דין זה כ"ל בשכי ג"ח . וי"ל לפשט לומר לקבלת כ"י שלה דבריו בכל מקום שהדין בחלוקה כיון שיש לו זכות לבן מה שגבה גבה וי"ל לפשט כיון דמה לינו חלק בחלוקה דהא לב"ח לינו חלק מהכי תפשה ולולם קודם שלבעל לב"ח לינו חלק בשלו לחר מיתת לדיסם שייך התקון עולם כיומא ולין לוכך לתי' המהרי"ל כי י"ל דכיון להחכמים הפקיעו שעבוד מזוכות נמקום צ"ח לין מקום לרחוי למיד שמשעבד היורש נכסיו פקע שעבודה ומילתא הס דהיורש נמוחזק ומהר"מ י"ל דלייבי בשכשא הבן בחיי לדיו כללים ליכי' סכ' שמת חמיה קודם בעלה למשמע בשעת מיתתו כבר היה החד חמיה והבעל בעלה והרי הוא כבן שלוש בחיי לדיו דפשוט למהר"מ ז"ל שלין החלמה בחייה כלתית ממוזכותיה בשמת בנה ומחמת שעבוד כתובת לחשתו שכשא בחיי בעלה כי בתוקם זה לה הקילו מכחיש בשעבוד מזוכות לומר שלא חל שעבודה כי הס בשעת הגבית ויהיו מוקדמת ולהכי פקע לב כי לחר כך מהם החס ונשתלק השעבוד מזוכות מכל מקום מפני שמחות הבעל היה על הנכסים שעבד חזק למזוכית כל ימיה ויהיו היתה נקראת לגבי בנה מוחזקת ולא היו לגבי הבן חלק לחוי לכשתמות לה גבי מהם

ועי' סי' ק' ודוק כי עדיין לדיכא ל"ע ועי' סי' קי"ג קעיף ז':

וכתב עוד שם דלפילו למ"ד שם תפסה לא מפקינן ה"מ שלוה בעלה ולא בא הממון לידה אבל אם היתה כו"כ ובא הממון של הלוואה לידה לכ"ע לריכה לפסק דלא גרע מערב עכ"ל אבל לע"ד י"ל לתמוה דמכי שהבעל לוה ומסר לה המעות למסחר גם בפלימותו תעמה ערב בעדו בלי שום קבלות ערבות ועיינתי במהרי"ו דליתי שלא מזכיר מעולם דבעו"כ דין ערב לה לתובדלא דיליה שהלוה תבע לפיפה והיא בקשה שלא יתבעוה ויבעה עליה שתפסה לו על זה כי שהיא ערב לחבר מתן מעות מ"מ כיון שבשעה שנעשית ערב היה הממון שבתערבה עבורו תחת ידה לכן דין ערב לה וזה מוטעק בשמו בח"מ סי' קל"ט ועי"ש בס"ך . אלך תו כי ומעשה זה שהממון סי' תחת ידה והיתה בו"כ מפקינן מיכה לפילו למאן דאמר דלא מפקינן מן שתפה ה"מ ממון שהלוה לבעלה ולא בא לידה אבל בא לידה כל שפי שון דמפקינן . וכנראה דהד"מ חזר בשה"ע ולא העתיק בשמו כ"פ דין פקדון אבל הדין ערב כבר העתיק בח"מ ודין עכ"ל להלה. ולפ מה שכי המהרי"ו דבו"כ כע"מ דמפקינן כמי לא העתיק מפני דלשיטתיה מזיל שהרי המהרי"ו למד זה מדין בו"כ שלוה שבעל חייב לשלם עבור משום תקנו הקוק וכן כמי קובר לבע"מ דמעט' תקנות הקוק יש לפקוק דמפקינן מיכה . והכמ"ל ז"ל פשק בהדי בח"מ דלא מולילין ע"פ המהרי"ק לכן לפ פה הסמיטו ולפילו להש"ך שפשק שם כהרלב"ן לע"ד על גוף דמיון המהרי"ו יש לדון שלריכו דומה דשם שייך לומר מכח תקנות הקוק משתעל הוי שתפה הבו"כ כשלים בעלה ומזי הבעל עיקר המלוה ולריך לשלם אבל מהכי תיתי משום זה לומר דבמה שלוה הוא תפה היה הערב (ול"ל דיש לזמות הב"וכ לפוקף דקי"ל בח"מ סימן ע"ז דבעשו ערבין לא"כ לא הולרך הרלב"ן לבא על הבעל משום ת"ה דשה ומה אם שפה כ"וכ כשפשה פוקף הבעל להתערב בשלוה בעלה מכ"ם דהבעל פוקף בפוף להתערב בשלוה שפתו הכ"וכ ולע"ל שתפה הבו"כ על הערב משום

לחפסר ללח סחייך בחוקפת לבד טעם מזוזות כ"ל מוכח עכ"פ דבחוק, כמי
סחייך חן וצזיון והייכו כפקק הרמ"ל ז"ל: ס"ב לחכיות המכר על היתומים כ' הגמי'
לחרמלחת דוגן לחכיות ולמה דקי"ל לחכיות ע"ס י"ל דלחייכי
בסחם וכן משמעות התו' בכתו' ל"ז ד"ה מאי קמך לה סכתבו וי"ל כו' דהכח
ודלי לחכיות לכפסה מקבלת דהח ליכה מוכרת בהדיל סלח בחכיות ול"כ לחפסר
בחס קיבלה עליה לחכיות סה"כ סהחכיות עליה לבד רס"י ור"ן פירשו לחרמלחת
דוגן וקבלה עליה לחכיות וכ"ע הח קי"ל ע"ס ולחי דק, לסו בסחם פסיעל
דלין עליה החכיות דהח ליכה חלח סליח ז"ל דהח דף ק' מקסה הגמרל
בחמת פסיעי, ומסכי ד"ל לילעריך דס"ל סיהח כקובה בלח לחכיות הכי משמע
דבסחם חייכי דלחי בחפרס לין ס"ל דלח וגס לחי בחפרס מעיקלח ל"ק פסיעי, לך
זה יש לדחוק דהקובעים על המשמיעו דיש לו לחכיות ליחמל ולחי חסוס החידוש
דלין עליה לחכיות לף סקבלה הל' משמע דהחידוש זחה דיש לו לחכיות .
ולולם קלח משמע כפירושם מדפסח הגמרל דליכה חוכח ועוקפת לכחוב'מדקתני
סייכה לין וכו' ולחי דוקל בסחם ק' דילמל חה דקחני הכי חפכי סעל הדוב
הקובעים ונמכה לין קובעים חלח בדקבלה עליה לחכיות ולח בסחר חלח משמע
כפירושם ול"ע הח"א וצ"ע חפילו עם סבעל העלה דסחם יפה לה והוה
מירושלמי סכחב בחח חלוה בעדים כלומר חי סלין יכול לעקוף חה סמכרה
לכחוב, חלמר למזוזות מכרתי וכ"ל כדי סחוכל היה לעקוף לכחוב חן הלוקחים
והבעל לו היורסים כמנוהל בחום, דף ל"ו ע"ב ד"ה ובני יוסי בחח חלוה
בסעד חומרת לכחוב, מכרתי כדי סלח יוכל לעקוף חפני סהיל קודמת וים
להקנות חה ליכפת לה להח ע"כ כסהב"ח רוצה לעקוף לין בני חורין
ביד היורסים דלל"ה יוכלו הלקוחות לומר הנחנו לך ולחלחת דזוגן הח החכיות
ליחמל דהייכו על חה סיבעו . ופס לין בידס בני חורין חה ליכפת לה בעריפות
הב"ח חו קשה חה בכך סיעקוף חה סמכרה למזוזות הח תיהדר ותעקף חהעוקף
בכחובתה וכבראה מפוס קושית חלו הוקיף הר"ן כיס חי סהיה כפוי וכתב
ופיבוחו פס בח חלוה בסעד לעקוף המשועבדים ולהולילי חיל הלקוחות הדמים
סהרי הוח מוכרת ל"ב חודס ולוקח חפרכם לחל לי, יוס לומרת לכתו' מכרתי
וקודמת עכ"ל ובדיס פרק ל"כ על הבריית מוכרת לה וקמין לה כדי שתגבה
כחובה מן הסלר כתב עלה עודה קמ"ל שפס תמכר סעור כחובה למזוזות יצח
מ"כ בעל הסעד ויגבה הדמים מיד הלוקח ולחיהו לח חוכל לגבותם מן בעל
הסעד יוכל לעקוף הדמים הח מטולטלין דיחמי לב"ח כמי ל"ח ול"ל סהלוקח
מלוהו יתן לו הדמים דל"כ לח כפעד מחיובו להחסה בהדמים שקנה בח הקי,
שחוכל לומר חכי מטולטלין לית לי גבך כלחיתח בשכבת כתובות דף ל"ד מיתרל
דמי ב"מ וס"ל דיש לחוש דלמל יבח ב"ח עם בעבוד חגב ובכתובות משמע
לח מטולטלין לכתובה כמי ל"ח ועיין בכתובות דף ל"ז בחוקת לכתובת בניהו
עכ"ל ומתני סי' הסיב בעדי בל' זה דלין דומה לזק דבסלמל גבי כמי ב"ח
כתב הר"ן דל"ל הלוקח להחזיר הדמים ליתומים לחו משום דהמעות משועבד
ללוקח חלח כיון דהלוקח חגבי, לב"ח קי, נמלח כבר הי, פקח והוה כמלן
דחגבי, ליתומים קי, וב"ח עדף מהיתומים דהח משועבד לב"ח מדי, נתן
וזה סביר לשריכן הסחם לנתן לב"ח דמים יכולין היתומים לומר חנח מטל,
סבק לחזוקן גבך כיון דליכח סום סבעוד על המעו, חבל הכח כיון דהמי,
משועבדים ללוקח בללו דכ"ל כיון דהוה מכיח וכיון דיכול לחפוק בהמעות
מכל הבעבוד סביר יכילנח לומר דהבריה ביד הלוקח ניחן דמים לב"ח חו
קי, (וחודה לי"י נחלתי בן לח חבוס כי יבבר חם חובדים בסעד) . חך על
הסיקר קברה ומיבס דיכון סכחב מר חמי הי, דלגבי יתומים הו, מכיח לכחוב,
לריך להבין למה לח יוכלו היתומים לומר חלו סבבק לבינו ק"ל מטל, ליח לך
ליגבי ממכו כלום דהח מטל, למזוכות ל"מ ועכשיו דבבק קי, בקבל מחריות
ולך על המטל, למה נגרע בבלמל על הקי, סביר חמרינן מחריות ליחמל
כיון דטופסח דב"ח לח חתל מכחה רק מכח בינהן ול"ב לך חלו הי, החחריו,
עליה מ"מ היחה יכולה לחזור על היתומים וסביר לייך לחקן החחריות
ליחמי חבל על המטל, חמלי תיקנו להיות מחריות ליחמי ול"ע ע"ל מחני
הי, והבבתי להס בל' זה החמת לגיד בבריון הר"ן היו מחי בהטלמת עין
מחמת כי הי' פסיע בעיני כביעתי בביחתי דלולח כן לך מיבה ובחמת לדעתכם
לך עתה זה בבבה בבינו ממוכת וחולם כתת בעייתי בקושיא ז' ודבקבתי
להבין חמרי הי הר"ן ז"ל דוחיכי לע"ל כוכיחתת בהר"ן ז"ל לך לביהב"ח ז"ל עי"ש
מ"מ נוטה לדעתיכם דדוקא בדפייסי' בזוזא עוסק בעוקא הקי, הוא דבייך דדמי
ב"ח ומשמע קלת הח חלו עוקא הב"ח הקי, פעור מפרעון חובו . חבל למון
הקוגי, וחתא ב"ח דבחוזן וקעוקא לה משמעין משמע בדור לדאחר
בעבפה פייסי' בזוזא בבים חיוב כדי בייחזיבה ו' וכן משמע להדיל בדב"י
פבבים בב' וב"ח ועוקפה משמעון : ולדעתיכי בבבה הח חיל בעוקא בפער
הלוקח מחיובו ע"פ דבר"ן ומה להיתומים תו עליה כי הדר וקנה בזוזא
דילים עד בבעוד זה יתחייב מחדב לפרוע להיתומים . ולן זה ב"ע ד"ל חלח
דיבא דפרבקי ופס כוכת רב"י ור"ן כמי כלמשמע מהרמ' בבפיוק היה עוקף
בעבו מלבד בב' רב"י ר"ן כמי ל"ח לך ע"פ הי' נהב לבאר פי' זה בעוד
ממח דלח כפבעות לשון הגמרא להבי דקבקתי בב' הר"ן ב"ב דבחוב והח דבקיע
ופייס' בזוזא בעוד לחי לגבייהו לחבעא וכו' ב' זה לזיכו כופל כ"ח על מה
בעגבה ב' לרעא מדיליה לבד על הבדה בבבה בייך ב' עירפא ולכל הבחות
להבנתכם הי' לו לכחוב בבל חם עוקף ממכו הבקי, חו בבגבייהו לרעא ל"ח
וכו' . להבי בלע"ד דולחי חלו עוקף הבי, ולח פייסי' כמי היה חייב לבלה
להיתומים ומוס לב"ל בעבוד על הדמים דמ"ל ליחמי כ"ח וכבמבוחר בבח"י פבחי'
בבחב ולח לעבבו בבבינ לחבריות מכיבתך דמ"ל ליחמי כ"ח וכבבת הר"ן ליב'
חלח דוקא בדפייסי' בחרעא דילים והבעם להבה הר"ן פי' תחלה וב' והבעות
לח היה לך ליתן דמ"ל ליחמי ב"ח ב"ח ור"ל חם רוצה הלוקח לומר חבי
בפבעתי מחיובו לכם בחה בפרעתי עבובכם חה בחחם חייבים חבח חבוהן
הם חומרים לו לח היה לך ליתן דהח לית לב"ח בעבוד על חעות חלו לף חדב'
בתן דמ"ל, ביהו ובמ"ל, לח חמרינן דיבח דבב בחמן וחם יחמר הלוקח חמת
בבתתי חזוזא בתוכת עירפא בעד הבי, בבלה לעריף לח בתוכת פרעון חוב
בלבם ומ"ח חבי רוצה למיהדר על הדמים בחבי חייב חבל חחריות בלי על
זה לומר זה כמי חיבו דבם חתה חין לך לחזור על החחריות לפי בחין לבו
בבבה מחיובו ובבה ה"ה בבעריף בבבה המשועבדת בחין בחן התחלה לומר
בפעתי מחיובו חפני בבגעתי בבבה זו מחמת החוב בחבי חייב לבם להח
לף חלו לח היה חיוב הדמים כמי היה עוקפה ולח בחתה בלל בבבה זו
ליל הב"ח ע"י בבעובלת דב"ל בחיהם חייב לחביהם וחביהם חייב לבלוקח להח
חפילו בבר פרע כמי בלח זה משועבדת להעוקף להבי לח בפעי בבגבייה זו
מחיובו ותמלית בבבתו בחפני בחבבעדי חובו היה בח בבבה זו בע"ב ליל
העוקף חיהו בפעי מחיובו ו"ל לומר הבעתי לותה בפרעון החוב לחבי בבע"ב
בלח חובו היה בעוקף . ותו ללח חייך קוף דבריו בבבה הבעוקפת בילמר
חלהו הייתי פעור מהחוב והב"ח היה עוקפה ממכס דולחי כן הוה וחלהו עבה
כן טרס בח העוקף היה זריז וכבבר לבל לחבי בבח העוקף חוב חין הבריה
בידו בהעוקף לח יביחהו להבעות ליתומים . בבבה המשועבדת לו לבל בחרעא
דילים בביר מלי לומר הלח היה בייבל בידי וכי היכי לחלהו מבינהו לבו לחרעא
ב"ח לחבוכן גבי לה מבייהו מדבר בחמן וחז הייתי פעור מבבבה בבבה בבבה
חין בפרעין ממשועבדים בחקוס בבי חורין להייהו ביד היורסים מה בבבו בחבו
בחוב לבוהן מדבר בחמן ה"כ מלינן מבינה לב"ח לחבוכן חרעא מחמת חוב
זה ולהבי בבבעוף הבבבה ממהו ע"כ לריך לבא לעבב הדמים בחוכת עירפא
מבא לחביות וזה חיהו למעלטלין הם משל"כ בבבחבה חרעא דילים ביד
בפער מחיובו ומה חיהו למעלטלין הם משל"כ בבבחבה חרעא דילים ביד
בבבה מחיובו ומבי חיבול לומר זה החוב שלחי חייב הבבתי להב"ח מבי
לומר להו ע"י חוב זה שלחי חייב לחביבן כי היבי דמשתעדבץ לבון בבבה
זו מחמת לחבוכן משתעדבץ בבי ב"ח לחבוכן מדבי, נתן וכי היבי וכו' ל"ל

ומבוא לספר הזה. ומבוא לספר הזה. ומבוא לספר הזה.

נימא להמחיר בזייהו ס' יום כהקדש (וכתב עייכתי בשין מלחתי ספרים בח"מ רים ס' ק"ע קדמני בזמקת הדברים שכתבתי ת"ל רים ס' ל"ו וב"ה שכותבי לשעת הגדול) ולע"ד יש רחיה לסעת תו' ממש כתו' דף ד' ע"ב תחר לחייבר מסמים דרב יוסף ז"ל שמכרו בלא הכרזה בעשו כעושה בדבר מסכה וחוזר בעשו ודאי טעו לתבן סוס היתומים ובשלמא ל"ק ניחא לי מסתם ה"א ה"מ קטנים ד"ל שמעת היתומים משמע לה גדולים אלא שחדום הוא מסום שקטנים אלא ליצעו ס' אבל ודאי משמע כמי גדולים וממילא ה"ה מלוה עלמו אבל לסרי"ף ז"ל ק' אם לדידיה בשעת המתני' לא חייבי אלא ביתומים ואמינר הא לפ"ר חייבי אפי' בחלוה עלמו כמבואר בח"מ סי' ק"ג בעור ודך כשמע זה ממתני' . ובע"כ להרמ' אה שאמרו בפשיעות אלא לאיבוד בעריפה שלקוחות לו יתומים לחלו חלוה עלמו אפי' בעשו כעושה ליכא לחייב להא שמתני' לא חייבי כלל בהכי ומקשה שפיר לעכ"פ כשמע שמתני' ליתומים גדולים וה"ה שלקוחות לכשהא שמ"ש בח"מ סי' ק"ג בעור ודך שלונשא שחייבה כי להעור אה מיירי בחלו עלמו אפי' בעשו כעושה ליכא לחייב בח"מ סי' ק"ג ולהרמ' חייב ומכי משמע להדיא שפי"ב מ"מ כשמדבר על יתומים ולקוחות העתיק בהלכה י' דין לחייב ובפ' כ"ד מהלכה שכ"ל כשמדבר על בני חורין לינו מזכיר ובן בשמ"ע סי' ק"ג לא זכרו כ"א בני ק"ע וכן מדויק בשעור מ"מ סי' ק"ג דבתר שמצינ לעת הרמ' וחולק כ' וביון שלכיכין ובו' מ"מ כלענ"ד דהאי וביון של השעור ל"ד ואף להרמ' כאי לאו העתיק לחייב בגזיות בני חורין דייבו משום דבדוקו לא היה לומר בעשו כעושה על היולא משמעות ממרו שחולאי שלכיכו הכרזה אף בבני חורין ולכן אף שהרמ' הולינ אלא מקום קוניות לב"ח לריך לומר שאין הכרזה עד שיפקדו מ"מ לא כ' שום מכרו אלא הכרזה דבעל מפני שחיכו מפורם בשם"ק וזה אין דבכו אבל אם פקדון הא פקדון בח"מ סי' כ"ה אף דבני הפוקדים דייבו כדבר מסנה וחוזר וה"ה לדיין שבבר מבואר הדין בהרמ' מעתה ב"ד המוכרים אלא הכרזה נמי חוזר . אך מדשם"ע בסי' ק"ג משמע שבואר בהעור משמע אלא כע"ד אלא דשם"ל להרמ' אף לכשמע משם"ק לריך הכרזה אפשר אך לכתחלה וע"ע יפיה ליך לומר בשלמא בסי' ק"ג ובלע"ד דבעל הפקדון יוכל לומר הכי לי כשעור שבל עי ב"ש סי' ל"ו בע"ז ס"ק י"ל וכי דייקינן אין מזה ק"ס עליו וע"ש בפר"ח וק"ל : ס"ד ואם הסכוך קרוב למדינה כו' וכן הוא בש"ע ח"מ סי' ק"ע סעיף ג' ומזה מיאלא דבב יהודה לאר שמוכל בי' ס"ב דף ע"ב ומזה ק' על הב"י ז"ל בשה שמצינ בח"מ סי' ק"ע על הרשב"ץ שפסק ג"כ שמכרו קרקע יתום בזמן המגפה שהאכר בעל כי ואין דבריו נראים מהבי' מתני' גופה שהביא הוא ז"ל לראיה הוי תיובתיה דקתני וכן פרה אם מתיבן אותה לשעלום מצחת היא ופיבש"י לשעלום יום השוק ואפי' לשעלום ל"ל למעשה להשתא ואפ"ה קתני אין להקדש אלא מקומו ושעתו ושלישתו משמע לף שם יתומים אין מתיבן לשעלום יום השוק משמע שחיל הוא קרוב בזמן וזה מבואר הכא שאפילו מוליכן למקום שהוא עוק וכן י"ל לישכח על הפרישה שכי ולכאורה קשי לי על הרשב"ץ ועל הב"י מ"ש רש"י דמשמע דלא כיתי' כי זה לשון המשנה שעשו שחייבו לאכילה בכשותן לשבח שאם חלקה כשות בני ליכיבן מצחת וכן פרה אם מתיבן לשעלום יתומים אין מתיבן לשעלום יום השוק דמשמע שחיל הוא קרוב בזמן וזה מבואר הכא שאפילו מוליכן למקום קרוב

אם פרע אם לאו לא שייך למגו דיכול שפסול להפקיד חובו ומ"מ הפקר
בח"מ סי' ק"ו אם הלוה קיים ועומד שהוא פרוע ואין בו נאמנו, אם המוכר
קיי, יצבע וע"כ היינו משום דאם יאמר פרוע נאמן לעולם אף לל"ל מגו וכן אם סי'
מ"ז הפקיד אם יש בו נאמנו לאפוקי אין בו אף בחב לחתיים נאמן ואם לכ"ע
לא שייך מגו כשנודאי וכתב מי שאמר פרוע קודם המכירה אם צבך לל"ל
מגו ול"ע. וכל זה לפמש הרש"ם דבשאמרה נפרעת קודם מכירה לא מקוד
לי, מגו ואינה נאמנת לגבי הלקוחות. ואינה חייבת להלקוחות כ"א הדמי,
מקבלה לבל הפ"ך סי' הכ"ל ק"ק כ"ה חולק בכל קעיף זה וכ' על הרש"ם
מקוחר עלמו מן מק, ב"מ וכ' ולכאי לאיתר ס"ה שים שוכר לאחר בצך
להח לין מחזירין השוכר מלא על פיה ודברי נכוני, להח כיון דנפל
חיתכע והב"ח ק"ק ז' עשה עלמו כלא יכע מהפ"ך וכ' ואפשר כו' ואם
לגלוו לחלוק וכי משח פניס יש ואולם הפ"ך החריך יותר בדברים הגוכים לע"ל
והעלה לל"מ להחוחרים דמוחל שט"ח חיכו חייב כ"א בדמי הקני דוקאי מקוד
מגו לאיתר דלא כ"ע דיכע גחיכה מלא אפי, להחוחרים דחייב בכל מ"מ נאמנת
לגבי הבעל שפטור מלא לבגבי עלמה ח"כ ומחויבת לשלם הכל הואיל ובגרמתה
כשפדו הלקוחות וכי ק"ק כ"ד ואיכו דומה להואיל הלוה שובר להבי זה מקח טעות
דש"ה שמוליא שובר ח"כ בלא הודאות המוכר מהבר שאכר שטר פרוע משמ"כ
היכי שאיכו מהבר אלא ע"פ הודאתה ח"כ אכא הודאתה או אכא שאיכה
רוצה לישבע דהוי כהודאתה חיכו גובה הלוקח עתה ומזיקו הלכך לריכה
לשלם כל דמי השטר. לאכא מה שמשיים וזה לכאפ"ד לל"ק מה שהקשה הרש"ם
וכו' ופשיר קאמר הש"ם ש"מ חיכה לבשמועי להשתא אמי לריכה וכו', והכי
היא כשוהלת כל"ל בדור עכ"ל (ע) דברים אלו המוסיים לע"ד דבשלמא הכא
שפיר י"ל כדעהו דאם יש לפניו לקוחות והיא חומלת שבפרעה קודם מכירה
לאמנת לפשור הבעל בשגו ולגבי עלמה ח"כ ומחויבת לשלם לבעל גבי חזרת
בובר מה הועיל זה הא אכן הא חייבין הוא לחייבין לשלם כשוחל לבעל גבי חזרת אין הבובר
עד סיום שאכו דכיס עליו ואם אכו מאמינין אותה להחזיר הבובר בשגו דאמילה
כשלא לבשוק כשהגרש ומי יודע מהי יהיה ולפפי חיכה ב"ד יגיבו עלוחיכם
והבעל יוליא שובר המוקדם להמכירה הלא אז מודה להבעל יהיה פרוע ואף
היא לא התחייב כ"א הדמים שקבלה כדי, בעלמו משום דבלי הודאתה יחבר
שאר רה שטר פרוע ואי"כ מה שגו חיה לה הא אכו אמילה לפניהו ח"א ליהן להבעל
ש טר אחילה אלא מהשתא יום שלילת הבובר ובשטף כשיבאו הלקוחות והוא
ולית שטר האחילה דבהר המכירה הא אחייב דהכל ואח שגו הוא זה. והאמת
שקולין ל"ש לה להש"ם ולא"ת ל"ש לה ולא"ת ל"ש לה ולא"ת ל"ש לה
דמ"מ מה בצך להחזיר שובר זה אחילה מעכשיו ואם אמ"כ יבאו לקוחות הקודמי,
הי, לפשוק להם שהחן לו שטר אחילה מעכשיו ואם אמ"כ יבאו לקוחות הקודמי,
שהלטרך לשלם הכל משא"כ עכשיו בשעת מכירה אם לא הפרע אלא מה שקבלה
אלא ש"מ שמאיכן לה שכבר היה הבובר ביד הבעל ובדין אין מגיע להלקוחות
כ"א הדמים והלכך לגבי הבובר אין מגיע להם ממכה ואחרוי
לגבי הבעל שפטור אלא לבגבי עלמה ח"כ ומחויבת לשלם הכל הואיל ובגרמתה
כשפדו הלקוחות וכי משח דומה להואיל הלוה שובר מהבר שאכר שטר פרוע משא"כ
דש"ה שמוליא שובר ח"כ בלא הודאות המוכר מהבר שאכר שטר פרוע משא"כ
היכי שאיכו מהבר אלא ע"פ הודאתה ח"כ אכא הודאתה או אכא שאיכה
רוצה לישבע דהוי כהודאתה חיכו גובה הלוקח עתה ומזיקו הלכך לריכה
לשלם כל דמי השטר. לאכא מה שמשיים וזה לכאפ"ד לל"ק מה שהקשה הרש"ם
וכו' ופשיר קאמר הש"ם ש"מ חיכה לבשמועי להשתא אמי לריכה וכו', והכי
היא כשוהלת כל"ל בדור עכ"ל (ע) דברים אלו המוסיים לע"ד דבשלמא הכא
שפיר י"ל כדעהו דאם יש לפניו לקוחות והיא חומלת שבפרעה קודם מכירה
לאמנת לפשור הבעל בשגו ולגבי עלמה ח"כ ומחויבת לשלם לבעל גבי חזרת אין הבובר
בובר מה הועיל זה הא אכן הא חייבין הוא לחייבין לשלם כשוחל לבעל גבי חזרת אין הבובר
עד סיום שאכו דכיס עליו ואם אכו מאמינין אותה להחזיר הבובר בשגו דאמילה
כשלא לבשוק כשהגרש ומי יודע מהי יהיה ולפפי חיכה ב"ד יגיבו עלוחיכם
והבעל יוליא שובר המוקדם להמכירה הלא אז מודה להבעל יהיה פרוע ואף
היא לא התחייב כ"א הדמים שקבלה כדי, בעלמו משום דבלי הודאתה יחבר
שאר רה שטר פרוע ואי"כ מה שגו חיה לה הא אכן אמילה לפניהו ח"א ליהן להבעל
ש טר אחילה אלא מהשתא יום שלילת הבובר ובשטף כשיבאו הלקוחות והוא
ולית שטר האחילה דבהר המכירה הא אחייב דהכל ואח שגו הוא זה. והאמת
שקולין ל"ש לה להש"ם ולא"ת ל"ש לה ולא"ת ל"ש לה ולא"ת ל"ש לה
דמ"מ מה בצך להחזיר שובר זה אחילה מעכשיו ואם אמ"כ יבאו לקוחות הקודמי,
הי, לפשוק להם שהחן לו שטר אחילה מעכשיו ואם אמ"כ יבאו לקוחות הקודמי,
שהלטרך לשלם הכל משא"כ עכשיו בשעת מכירה אם לא הפרע אלא מה שקבלה
אלא ש"מ שמאיכן לה שכבר היה הבובר ביד הבעל ובדין אין מגיע להלקוחות
כ"א הדמים והלכך לגבי הבובר אין מגיע להם ממכה ואחרוי
לגבי הבעל שפטור אלא לבגבי עלמה ח"כ ומחויבת לשלם הכל הואיל ובגרמתה
כשפדו הלקוחות וכי משח פניס יש ואולם הפ"ך החריך יותר בדברים הגוכים לע"ל
והעלה לל"מ להחוחרים דמוחל שט"ח חיכו חייב כ"א בדמי הקני דוקאי מקוד
מגו לאיתר דלא כ"ע דיכע גחיכה מלא אפי, להחוחרים דחייב בכל מ"מ נאמנת

לפניה מחומה ליגבו׳ הכתוב ומ״מ מקבלה הוי דומי׳ דמוחלת עיקר החוב לכמי שיך הא לדעת כל״ל מ״מ לא כלע״ד פתיחות כה״פ דמימנים הכ״ל למחלקים בהכי ותו לל״ב מה מקשה בכתובות הכ״ל וכי קנו מה הוה עד דמוכרח לשנוי לחייבי דשכי לוקחים ליפרי לחייבי ומכר את שדהו היינו חלק שהיה לו ולא נשתר לו תו קרקע ומתני׳ ר״י דההלכה כווותיה ל״ו דגם חילוק זה ליכו ולהכי נלע״ד למעשה זה נחמת השמיעו הפוסקים הכא דין קבלה לר״י ופשילו הרשב״ם בקוף הקובי כשכותב ושמעינן וכו׳ לא העתיק דברי ר״י ש״מ לכ״ל כמי לחיבו הלכה ולא שמפרש להדיא לר״ב לגיבא לר״י ואפ״ה לר״ל דגמה לקובר ר״י כתיבה לא נעי קבלה הוא לקבע כ״ב הלכה כוותיה ומשום כיון שעשאה שותף מקולק טעמא כ״ב אבל בקבלה לחוד ולחי להלכי כה״ק לל״מ מעשה כ״ב ואי משום קושי׳ תו׳ אפשר לתחוק דמ״ל וכ״ת כולה ר״י היא ה״ה דאו׳ מלי לומר וכ״ת להה״ק כתיבה לחוד דוקא והעיקר דשמוד על כ׳ יולא דמפרש להה״ק לפרי׳ דנעי כמי קבלה ול״ע: **סי״ב** י״ל שלכיכי לקיים כבר תמה הח״מ דמן הקובי ל״מ כלל לכל מדעות דבכותב מקלת יועיל שתיקתה ומה שכי הב״ם ק״ק ר׳ ולהפוקקים הכ״ל דמכי לחד מג׳ החופכים ל״כ היתה שם וחלק בפניה אפילו שם לא נתן לה כלום ושתקה מכי ושייכו טעמא שם דאין לע״ד לישב כ״ת דכי תימא חלת דמכ״ל לשטות החופכים לעומתם הא הרשב״ם דייק בהדיא דבעשאה שותף מליא מילתא וכן מוכח ולחי ל׳ כ״כ עלמו · ותו לפ לפטעתו שכי לחד מג׳ החופכים כתיבה לה כ״ם ושעש״כ תניכן ללה מחלה בשתיקה דשמיעה כ״ת בללה שייך ומש״ת לייפות כח תופן של היה שם לכימת אפילו בשייך תיפוי שתיקותה מחילה ובזה לפ דבריו שבק״ק ז׳ לישה ושכתי, שכי ל״ג אין ענין להכא דשם אתר לה יהא קרקע פלונית בשזכותים לשייכו דברי ר״י בר מניכא בשסוגי, עלי קי, זה בכתוי, ומה זה ענין לשכי ללה כתן ולא ליבר לה כלום ללה שכתב מקלת בפניה ושתקה לע״ל ליה ל״מ בזה ושכתב בשטר מדעת בכור מדוע נתן מקלת לא הוה שתיקותה רחיה של כלום דשכתב מה שלווה השתא ולוק: **הג״ה** אבל מה שאתרה אין לריכה לקיים כי אמ״מ כבר כתבתי וכו׳ ומע״ג דבקנה כו׳ היה אפשר לחלק בין כרי לב״מ דבשי״ל דשתיקה הוה כמודה שלא יוכל לחזור בו אפילו בשעה שכתב לו שטר אבל בשי״ל דשתיקה לא

כבל למנם נלמם שהש"מ קמך על הועור שמציין בשם המובאל לכלמה לו אפי' לכני מ"מ לם נחשוב שיוב ומוסיף בהלי לכל שיוב לריך להיות מיד ליובשים כדי להטעים קבלת המובאל וע"ז נכה יקובו דכמלם בחומר לחביים ליובשם לחב שלי להיהוי לשפעי לטעם שיוב לם שייך ע"ש קבלת המובאל שלי הועור · ולע"ד לם להמובאל כתב זה לוועור מ"מ לם שפם קבלת זו לעיקר שהרי לם כתב אלא משום דמ"מ לם הוה שיוב להלם כל ימיה היובשים בידי ולע"ד אין בדברים אלו כוס טעם דמה בכך ולהכי הוסיף הש"מ וכתב דכל שיוב לריך להיות מיד ותו מכ"ל ההיא דכל שיוב לריך להיות מיד לדלריך מליכן בהפוסקים כיון דהלכתי בלא טעמא הוא אין לנו לחדש כלל שבדו מדטיתיו ותו לם לשפם הש"מ כלע"ד להטמיד לה תלה כלל שבדתו שלי עיקר ועפל כדהבין הש"מ · אלא שהניח הקדמת למה דקי"ל לאין לשכי אלא מה שפייר ע"כ למדנו זה מהלי שבולאי הרלשון תשם לעיקר ושכי לעפל ול"כ לין לחשש שלחשטרי שלא הרלשון העפל ול"כ לם בחמר לחניח ליובשי כהי ללא לינרי שטעשו לעיקר גמור מ"מ קלת עיקר הוא שמתפרנש מן הקרקע בלחשונה כחפלו כל ימיו אלא שפטרי בולאי לם עפל לגבי עיקר הוא וזה בולאי אין הלי קובל ולע"ד לכבי נקיט סרמ"ל ז"ל ומחניה ליובשי להוכות על זה דבזה נמי שייך הטעם של עפל ועיקר וגכ"ש בחמיך לחמר ולאו כלמשמע מהב"ש בשם שמשיג על הע"ז דעיקר שפק הרמ"ל אינו אלא ליובשי ומטעם לחטו מלן לינה ולינו כמבואר בד"מ דה"ה בבותן מחניה לילדי בבותיו או לחמר לנמי מתנה גמורה וכלבתבת שהלי מוכיח על זה ובדברי המ"ז בל"ז אין ענין להשקות להכא ע"ש : ס"י כיון שהעמיד יוסף להלי המ"מ כי המבואר בהמ"מ בשם הרל"ם לשם חמר חלי לבני פלוי ואלי לבני הבני אפרי ולא אמרי כיון וכו' ע"כ שחולק על הגאון והשאה הב"ח ל"כ מכותב כל נכסיו לבטו לים לו להשקות ומחלק לדין הרל"ם אינו חמור אלא בשעה אחד דהוה דומיא לכותב כל נכסיו לבטו משל"כ בזה חמ"ז דומיא לטעשה הגאון ולע"ד אין בחלוק זה טעם ובקבה ל"ש קוף לקוף טעמיד נחלה לחוכייתא ותו בהכ"י נאמר בין הרל"ם בלאון זה ושם כתב אלי נכסיו לבטו וחב"ב כתב שאל נכסיו לבטו אחר הלאון בחתנה והב' אפרי להדיא לף בזה ל"ז · ותו ללע"ד לא משמע כלל לף בהבי הגאון שבאין מחלק בין נותן לשטתו ובבותיו לבין נותן לשטתו וחחר הא בכל חופן לשטתו בגמרא זולת בהטעות שטתו ובתו ובניהם ושטתו וחחר הא בכל חופן לשטתו לאפרי מיהו בשטתו כן משמע דתו אין חילוק · ולי"ב הגאון מקושית הר"ם נלע"ד שמחלק מן הקבר בטעי שחתנה בכל חופן : ולי"ב הגאון מקושית הר"ם נלע"ד שמחלק מן הקבר בטעי החומר דבכותב לבני לף שמעמיד יכולם החומר הוא שניהו חוכב לחחר לעוור מ"מ לם הפם קבלת זו לעיקר שהרי לם כתב אלא משום דמ"מ לם הוה שיוב להלם כל ימיה היובשים בידי ולע"ד אין בדברים אלו כוס טעם דמה בכך ולהכי הוסיף הש"מ וכתב דכל שיוב לריך להיות מיד ותו מכ"ל ההיא דכל שיוב לריך להיות מיד לדלריך מליכן בהפוסקים כיון דהלכתי בלא טעמא הוא אין לנו לחדש כלל שבדו מדטיתיו ותו לף לשפם הש"מ כלע"ד להטמיד לה תלה כלל שבדתו שלי עיקר ועפל כדהבין הש"מ · אלא שהניח הקדמת למה דקי"ל לאין לשכי אלא מה שפייר ע"כ למדנו זה מהלי שבולאי הרלשון תשם לעיקר ושכי לעפל ול"כ לין לחשש שלחשטרי שלא הרלשון העפל ול"כ לם בחמר לחניח ליובשי כהי ללא לינרי שטעשו לעיקר גמור מ"מ קלת עיקר הוא וזה בולאי אין הלי קובל ולע"ד לכבי נקיט סרמ"ל ז"ל ומחניה ליובשי להוכות על זה דבזה נמי שייך הטעם של עפל ועיקר וגכ"ש בחמיך לחמר ולאו כלמשמע מהב"ש בשם שמשיג על הע"ז דעיקר שפק הרמ"ל אינו אלא ליובשי ומטעם לחטו מלן לינה ולינו כמבואר בד"מ דה"ה בבותן מחניה לילדי בבותיו או לחמר לנמי מתנה גמורה וכלבתבת שהלי מוכיח על זה ובדברי המ"ז בל"ז אין ענין להשקות להכא ע"ש : ס"י כיון שהעמיד יוסף להלי המ"מ כי המבואר בהמ"מ בשם הרל"ם לשם חמר חלי לבני פלוי ואלי לבני הבני אפרי ולא אמרי כיון וכו' ע"כ שחולק על הגאון והשאה הב"ח ל"כ מכותב כל נכסיו לבטו לים לו להשקות ומחלק לדין הרל"ם אינו חמור אלא בשעה אחד דהוה דומיא לכותב כל נכסיו לבטו משל"כ בזה חמ"ז דומיא לטעשה הגאון ולע"ד אין בחלוק זה טעם ובקבה ל"ש קוף לקוף טעמיד נחלה לחוכייתא ותו בהכ"י נאמר בין הרל"ם בלאון זה ושם כתב אלי נכסיו לבטו וחב"ב כתב שאל נכסיו לבטו אחר הלאון בחתנה והב' אפרי להדיא לף בזה ל"ז · ותו ללע"ד לא משמע לל"ל בהבי הגאון שבאין מחלק בין נותן לשטתו ובבותיו לבין נותן לשטתו וחחר הא בכל חופן לשטתו לאפרי מיהו בשטתו כן משמע דתו אין חילוק · אין אלו אלא לדברי תימא לל"ל בכלפי לאי אם לא אמר בכתוב תחלד מהכתוב אם היא יותר ובשאומר בכתוב לא הפסיד ובע"כ לבעתו שמפרשו כמי ע"ד הש"ג והב"י לאם לא אמר בכתוב אז צריך לבידן שאעלי בקרקע נעשית אלא הוא לא שהפסיד שותף ואבדה כתובתה ליגבותה ממה שחלק ולכבי ליכה כועלת יותר אבל אם לא אמר בכתוב חולק הרא"ש על הרמב"ן וקובל לבל ע"ב ב"ב ואע"ג דב

מקח פירות לאין לריכין לקנות ולאוים לתקנתם המיוחד להם בפ"ע ולהכי אין נוהגר הקנין בפת פירות · ול"ב יליף לע"ל שבלמילים דומי דקנסים לאייבי בפ הע"ז יפה דומה לקנין כמו שפת מהניך דהפירות נגררים אפר מקנין בלא פירות אין לתקנתו ה"ב הא הנגד אינו רואי ללגות · מצלעדי קנסים יהיו שכל בזיל או שכל כפף עב"פ לתקנתו המיוחד לריך לקנסים ומפני זה לא נפתנה הדין יהיה לף שכל זהוד כמו שכל בזיל ומכרים ונגררים בפת הנגד כן אלו כמו שפת מני אלו הפירות דוקא מכרים יהיו מקובחים מאוד מקח"ב בתחובר עם תכשוטים שאינם הכתמי כלל להנגד ויש לוקחים נגד זה מצלעדי כלי שתבניתו כתכשיט זה ואם אין קיפוקם בשכל כפף לף שכל בזיל אינם עושים כזה נלאה לכאוזה כהב"ם דצין בתכר צין בתנה לא קנה · ואם תאר מלבושים כו' הע"ז מציל בפת הפירות שקולה לריך עלי זה לחלק צין בגדים למלבושים וחולק עליו ובהתשובת הרא"ם עייבתי ואין הכרע ול' הם"ע מתוע כהפירות ול"ע :

סימן קי"א והנעל כותן שכר הקופר כי הב"ם ולכאורה כלאה וכו' להא אם היתה מחזרת הכתובה ל"ל לקובר כיון הכתובה בידו ובהג"ה אם ל"ת הכי וכ"ל שהכי כתב מיהו לכ"י לתאר לתוען אחר מעב"ד לי"ת כלום לעולם לריך לקובר וילאה לע"ד דקי"ל שלף אם הכתובה בידו לית שפרע מדקי"ל כותבין אעד לגוה אע"פ שאין מלוה עתו ה"פ לכתובה שכותבין אע"פ שאין לאחו עתו וכ"כ הא"ם ז"ל בכתובות דף כ"ו כו' ל"פ בשובתה מתוכה בלי זה ועוד לאין לית שפ בהכתובה בידו לכותבין כתו לית גלה אחה לכותבין אעד לגוה וכו' לתוע בתכרם ז"ל בכתובות דף ע"ז ע"ב בחוש ל"פ זאת לומנת מצאל דבריהם לחזקת הכתובה היא לית על הפרעון ולבני הא"ם ל"ע דאה בב"ב דף קס"ו תנן אין כותבין אעדי נכסיו אלא מדעת שניהם ופיבב"ם נכסיו כתובה והכי פ' כ"ד מה"א העתיק שהכי תכסיו ונכסיו ואולם בעוד וש"ע לא נזכר המניעה לכתיבת אעד בלה לעת האחה ולף הכ"י לא פי' אלא אעדי לכסיו דהייבו אעדי פסיקתא בנראה מפני דק' לו קונים הא"ם מפרש אעדי לכסיו וכסיו יאל הא אעדי פסיקתא תאכס בתכרם בתב"ן כתב וכסיו גזוכת גזוכין אני כי ההוא גזוכא הוא לומר אין כותבין כתובה לאחה עיקר ותו אלא מדעת הבעל ודעת האחה אני בעיבו אין קיבלה עליה להכניס כלום ולאעד עלמה בכלום לו ולילוקיו אין רלונה שיהא עליה כאלה בשאר ול"ב למבגיבו אין כותבין בשאר כתובתה שום שאד עליה יפה עשו הטוב וש"ע שהמיעוהו דולאי כותבין בלא שאר לאלה ויייבו נעשה לתגהות הרמ"ם וק"ל : ס"ב בזמן שהאחה ע' ב"ם מניים ע' בתכרם ובני בתמ"ע קיבן ס"ה ודבריו תמוהים · הבה מבוין לתמיהות הש"ך עליו ס"ק מ"ע והמעיין בדבריהם יראה כי הוקבם בכל דברי הש"ך בגם מ"ם הש"ך בל' זה להא לי בעי האלה הוה קבע לו לשאר אל קלי אל מלבע לי' בשר כי בהדיבם לע"ב לייבי אין השאר בשאר לייד האלה לאל"ב למה הודאתו ליהדר לי' השאר מש"ב בכתובה מבני לאבי בשאר בתב"ן יוכל מת"י לאף אם אין מחזיק השאר עדיין תוכל ליגבות בתכרם ב"ד שפיר בשהכתוי יוכל מת"י לאף אם אין מחזיק השאר עדיין תוכל ליגבות בתכרם ב"ד ואזיל בשאר הג"ח הב"ל ואה שאתה הש"ך על ליבני כיון לאיתבע בשפילה הוה לאלבע כו' כשר הגהתי בשמ"ע דאי ע"פ הדיבם לב"ל כיון לאיתבע בשובר וגוף הדין היכי דהלוה אל הבעל מוהה לע"ד עדיין ל"ע · אה שכי בת"ת וע"ב אמרו אין הבעל מוהה הוא ע"ם ול"ל אין האשה מוהה :

סומן קי"א ס"א מתכרי כתו' כי הב"ם ס"ק ח' ואם הניח שכור אינו נוכל פי שכיס בבב"ד שם אלא אמו יולאים כאלו חלקו כל נכסי לאיבם בין כל האחים ונוכל חלק בכורתו ס"ג פ' כ"ם וכן העתיקו הר"ת ול"ו למה השמיטו בס"ע וזה לכאן הס"ג על האתכרי לאם לאיבם ובני האשה שכתו' מוהה היה אחד מהן שכור לאחיו אינו חלק הבכורה שהניח לאיבם בשום אינו נוכל אלא אמו יולאים כאלו חלקו הבכורה כאחד בקי"ה וכן כתב בתלמוד ל"י וזה לכאן הירוסלמי שלפני עם פי' הפ"ת פ' מי שהיה נשוי היה שם שכור את אחר השכור נוכל פי שניים אהו נוכל פי שניים שכור את אחר השכור נוכל פי שניים אהו נוכל פי שניים כתי כי הוצרי הי' שם שכור את אחר השכור נוכל פי שניים אהו נוכל פי שניים בי שניים בשכו לו פי שניים בכל הכתו' וז"ל המפרש הי' שם שכור אין אלו ב' כתי הבניים את אחר השכור נוכל פי שניים כלומר זה ולאי להשכור נוכל פי שניים ואפילו בב"ד אם להא דק"ל לך השכור נוכל פי שניים בנכסי שם היינו בנכסים שיכלו אחרן שכל הכא לאו יכולה אחרן אחרן שבאה אכא אחרן ואכי אתא בתי לאיבן ואפילו שעכשיו בתולה יכולה לאיבן בא להן אאו נוכל פי שניים אלא הא קתני בן נאה נוכל פ"ם · בשכתו כלומר בשכת שלו והייבו בכתובת אחרן שחולק בין אחרן הוא נוכל בהן פ"ם לו פ"ם בכל האחים שלב' בכתות קאמר כלומר שחולקים שתי הכתות בין כל האחים ואהן נוכל השכור פ"ם כנגד אחד מן האחים והייבו בכל האחים ונעשית הולאל ולין כאן אלא שתי הכתו' שכולן מולקים בשוה לא חשוב כאלו יולאין כתו' אחרן אלא אחד מן העתיק שהכי תכוכין ונכוכין ואולם בעוד וש"ע לא נזכר המניעה לכתיבת שטר כתובה אלא לעת האחה ולף הכ"י לא פי' אלא אעדי לכוכין דהייבו שטר פסיקתא בנראה מפני דק' לו קונים הא"ם מפרש אעדי לכוכין וכוכין יאל הא שטר פסיקתא אאו כ"ם בזמן כתב וכשוכין אאי כי ההוא גזוכא הוא לומר שלין כותבין כתובה לאחה עיקר ותו אלא מדעת הבעל ודעת האחה אאי בעיבו קיבלה עליה להכניס כלום ולאעד עלמה בכלום לו ולילוקיו אין רלונה שיהא עליה כאלה בשאר ול"ב למבגיבו שלין כותבין בשאר כתובתה שום שאד עליה יפה עשו הטוב וש"ע שהמיעוהו דולאי כותבין בלא שאר לאלה ויייבו נעשה לתגהות הרמ"ם וק"ל : ס"ב בזמן שהאחה ע' ב"ם מניים ע' בתכרם ובני בתמ"ע קיבן ס"ה ודבריו תמוהים · הבה מבוין לתמיהות הש"ך עליו ס"ק מ"ע והמעיין בדבריהם יראה כי הוקבם בכל דברי הש"ך בגם מ"ם הש"ך בל' זה להא לי בעי האלה הוה קבע לו לשאר אל קלי אל מלבע לי' בשר כי בהדיבם לע"ב לייבי אין השאר בשאר לייד האלה לאל"ב למה הודאתו ליהדר לי' השאר מש"ב בכתובה מבני לאבי בשאר בתב"ן יוכל מת"י לאף אם אין מחזיק השאר עדיין תוכל ליגבות בתכרם ב"ד ואזיל בשאר הג"ח הב"ל ואה שאתה הש"ך על ליבני כיון לאיתבע בשובר וגוף הדין היכי דהלוה אל הבעל מוהה לע"ד עדיין ל"ע · אה שכי בת"ת וע"ב אמרו אין הבעל מוהה הוא ע"ם ול"ל אין האשה מוהה :

סומן קי"א ס"א מתכרי כתו' כי הב"ם ס"ק ח' ואם הניח שכור אינו נוכל פי שכיס בבב"ד שם אלא אמו יולאים כאלו חלקו כל נכסי לאיבם בין כל האחים ונוכל חלק בכורתו ס"ג פ' כ"ם וכן העתיקו הר"ת ול"ו למה השמיטו בס"ע וזה לכאן הס"ג על האתכרי לאם לאיבם ובני האשה שכתו' מוהה היה אחד מהן שכור לאחיו אינו חלק הבכורה שהניח לאיבם בשום אינו נוכל אלא אמו יולאים כאלו חלקו הבכורה כאחד בקי"ה וכן בתלמוד ל"י וזה לכאן הירוסלמי שלפני עם פי' הפ"ת פ' מי שהיה נשוי היה שם שכור את אחר השכור נוכל פי שניים אהו נוכל פי שניים שכור את אחר השכור נוכל פי שניים אהו נוכל פי שניים כתי כי הוצרי הי' שם שכור את אחר השכור נוכל פי שניים אהו נוכל פי שניים בי שניים בשכו לו פי שניים בכל הכתו' וז"ל המפרש הי' שם שכור אין אלו ב' כתי הבניים את אחר השכור נוכל פי שניים כלומר זה ולאי להשכור נוכל פי שניים ואפילו בב"ד אם להא דק"ל לך השכור נוכל פי שניים בנכסי שם היינו בנכסים שיכלו אחרן שכל הכא לאו יכולה אחרן אחרן שבאה אכא אחרן ואכי אתא בתי לאיבן ואפילו שעכשיו בתולה יכולה לאיבן בא להן אאו נוכל פי שניים אלא הא קתני בן נאה נוכל פ"ם · בשכתו כלומר בשכת שלו והייבו בכתובת אחרן שחולק בין אחרן הוא נוכל בהן פ"ם לו פ"ם בכל האחים שלב' בכתות קאמר כלומר שחולקים שתי הכתות בין כל האחים ואהן נוכל השכור פ"ם כנגד אחד מן האחים והייבו בכל האחים ונעשית הולאל ולין כאן אלא שתי הכתו' שכולן מולקים בשוה לא חשוב כאלו יולאין כתו' אחרן אלא אחד מן העתיק שהכי תכוכין ונכוכין ואולם בעוד וש"ע לא נזכר המניעה לכתיבת שטר כתובה אלא לעת האחה ולף הכ"י לא פי' אלא אעדי לכוכין דהייבו שטר פסיקתא בנראה מפני דק' לו קונים הא"ם מפרש אעדי לכוכין וכוכין יאל הא שטר פסיקתא אאו כ"ם בזמן כתב וכשוכין אאי כי ההוא גזוכא הוא לומר שלין כותבין בשאר כתובתה שום שאד עליה יפה עשו הטוב וש"ע שהמיעוהו דולאי כותבין בלא שאר לאלה ויייבו נעשה לתגהות הרמ"ם וק"ל : ס"ב בזמן שהאחה ע' ב"ם מניים ע' בתכרם ובני בתמ"ע קיבן ס"ה ודבריו תמוהים · הבה מבוין לתמיהות הש"ך עליו ס"ק מ"ע והמעיין בדבריהם יראה כי הוקבם בכל דברי הש"ך בגם מ"ם הש"ך בל' זה להא לי בעי האלה הוה קבע לו לשאר אל קלי אל מלבע לי' בשר כי בהדיבם לע"ב לייבי אין השאר בשאר לייד האלה לאל"ב למה הודאתו ליהדר לי' השאר מש"ב בכתובה מבני לאבי בשאר בתב"ן יוכל מת"י לאף אם אין מחזיק השאר עדיין תוכל ליגבות בתכרם ב"ד ואזיל בשאר הג"ח הב"ל ואה שאתה הש"ך על ליבני כיון לאיתבע בשובר וגוף הדין היכי דהלוה אל הבעל מוהה לע"ד עדיין ל"ע · אה שכי בת"ת וע"ב אמרו אין הבעל מוהה הוא ע"ם ול"ל אין האשה מוהה :

סומן קי"א ס"א מתכרי כתו' כי הב"ם ס"ק ח' ואם הניח שכור אינו נוכל פי שכיס בבב"ד שם אלא אמו יולאים כאלו חלקו כל נכסי לאיבם בין כל האחים ונוכל חלק בכורתו ס"ג פ' כ"ם וכן העתיקו הר"ת ול"ו למה השמיטו בס"ע וזה לכאן הס"ג על האתכרי לאם לאיבם ובני האשה שכתו' מוהה היה אחד מהן שכור לאחיו אינו חלק הבכורה שהניח לאיבם בשום אינו נוכל אלא אמו יולאים כאלו חלקו הבכורה כאחד בקי"ה וכן בתלמוד ל"י וזה לכאן הירוסלמי שלפני עם פי' הפ"ת פ' מי שהיה נשוי היה שם שכור את אחר השכור נוכל פי שניים אהו נוכל פי שניים שכור את אחר השכור נוכל פי שניים אהו נוכל פי שניים כתי כי הוצרי הי' שם שכור את אחר השכור נוכל פי שניים אהו נוכל פי שניים בי שניים בשכו לו פי שניים בכל הכתו' וז"ל המפרש הי' שם שכור אין אלו ב' כתי הבניים את אחר השכור נוכל פי שניים כלומר זה ולאי להשכור נוכל פי שניים ואפילו בב"ד אם להא דק"ל לך השכור נוכל פי שניים בנכסי שם היינו בנכסים שיכלו אחרן שכל הכא לאו יכולה אחרן אחרן שבאה אכא אחרן ואכי אתא בתי לאיבן ואפילו שעכשיו בתולה יכולה לאיבן בא להן אאו נוכל פי שניים אלא הא קתני בן נאה נוכל פ"ם · בשכתו כלומר בשכת שלו והייבו בכתובת אחרן שחולק בין אחרן הוא נוכל בהן פ"ם לו פ"ם בכל האחים שלב' בכתות קאמר כלומר שחולקים שתי הכתות בין כל האחים ואהן נוכל השכור פ"ם כנגד אחד מן האחים והייבו בכל האחים ונעשית הולאל ולין כאן אלא שתי הכתו' שכולן מולקים בשוה לא חשוב כאלו יולאין כתו' אחרן אלא אחד מן העתיק שהכי תכוכין ונכוכין ואולם בעוד וש"ע לא נזכר המניעה לכתיבת שטר כתובה אלא לעת האחה ולף הכ"י לא פי' אלא אעדי לכוכין דהייבו שטר פסיקתא בנראה מפני דק' לו קונים הא"ם מפרש אעדי לכוכין וכוכין יאל הא שטר פסיקתא אאו כ"ם בזמן כתב וכשוכין אאי כי ההוא גזוכא הוא לומר שלין כותבין בשאר כתובתה שום שאד עליה יפה עשו הטוב וש"ע שהמיעוהו דולאי כותבין בלא שאר לאלה ויייבו נעשה לתגהות הרמ"ם וק"ל : ס"ב בזמן שהאחה ע' ב"ם מניים ע' בתכרם ובני בתמ"ע קיבן ס"ה ודבריו תמוהים · הבה מבוין לתמיהות הש"ך עליו ס"ק מ"ע והמעיין בדבריהם יראה כי הוקבם בכל דברי הש"ך בגם מ"ם הש"ך בל' זה להא לי בעי האלה הוה קבע לו לשאר אל קלי אל מלבע לי' בשר כי בהדיבם לע"ב לייבי אין השאר בשאר לייד האלה לאל"ב למה הודאתו ליהדר לי' השאר מש"ב בכתובה מבני לאבי בשאר בתב"ן יוכל מת"י לאף אם אין מחזיק השאר עדיין תוכל ליגבות בתכרם ב"ד ואזיל בשאר הג"ח הב"ל ואה שאתה הש"ך על ליבני כיון לאיתבע בשובר וגוף הדין היכי דהלוה אל הבעל מוהה לע"ד עדיין ל"ע · אה שכי בת"ת וע"ב אמרו אין הבעל מוהה הוא ע"ם ול"ל אין האשה מוהה :

ליכוסם כיון שמכלן ולחצח גונם סוי כמוערין ונתכנו ולפ"ז לין דנרי הגי"ם ק"ק ג' עולים יפם מם שכ' ולם סיס מקומנד לכתוכת חלמכה לגי לגיו כמי סוי לחוי למה נכך שמוע לחוי פרי כשמת לגי לגיסם נמיי לגיסם סיכם סיסם לגיסם סיוכם וחוטל עליו פרעון לגיו . וכשמת לגיסם ולח פרע הנכיס חחת לחנותם ועליהם המלוה לפטוע חוב לגי לגיסם ופייך לגנייסו לף נמותר זה כחו' נעשה מותר למח נמרעון זה מקיימים המלוה לפרוע חוב לגיסם למח כשמת לגי לגיסם פי' החוב על לגיסם ומקיימים ניכוסם זו פרעון לגיסם ול"ש לפי' פרעו כחובת למם לגי לגיסם יכלה ל"ל לכעשה מותר והנכיס יוכסים נהנשלה כ"ג ד"ש פרעון כחו' זו מפרעון כחובת למת לגיסם ומ"ם כי ממם הלם נמר נכם לגיסם ולח פרעון כלל לסוי מותר . ולולם ס"ל למסרי"ל סהגיה הם"מ פי' ק' נלגיכות לנגל ע"ם מם שכחנמי מלע"ד לין לעת הרמ"ה מקיים עמו חלח שמחלק נדעת מהר"מ דוקח שעגד חוב שלין לו קלנה וקוף כגון מזוכות נמקום לכני גליל הוח לעוסם לחוי ולין הנ"ם מעיקלא יכוסם יכוכ שהיה לחייהו פרק כל הנשנעין לומר שחזר נפ' כ"ם לפי' הרמ"ה לפחוק נדעי מהר"מ עשו חלח לגקני עליו נמקום לכני גליל ח"כ נעולת נכוכ שהיה לחייהו פרק כל הנשנעין לומר שחזר נפ' כ"ם מלפי' זו ומחלק דדוקח גבי החד שכנר מוחזק נכנסים לין הטעבודים הנחים עליהם מוליחים ממזקתם לעשותם לחוי להחד ופפיך נקלחים מוחזקים נידו ונכו הנכוכ כוטל נם פי נגים לף לם פי' שעבוד פגו מזוכות לחנל לגבי חיובם נפיים עליהם שעבודים כחלו מהמורם לף נקנחו מוחזקים ניך היובם מחמת הטעבוד שעליהם מהמורם המוטע למול חזקת היובם ונקנחים לגבי חיובם לחוי לעניין יכוסם לגבל מלמתו נת היובם ולעניין גבית החלמנה מהנן היובם וע"ם שהנחתי לפי' מחוי לנדנרים חלו ים מקום לנדנרי הנ"ם שנכנסי לגי לגיסם פי' שהרי נדנרים לחלמנה נמקום ח"ג חנל לנתי מהר"מ מעיקרי ליתח כי עסקו נפ' כ"ם נכוכ לף ע"ם תיובו הם קושיתי על המהר"מ מעיקרי ליתח כי עסקו נפ' כ"ם הוח לף מטע' מהרי"ל ולח נידוסם לממילה ומכ"ם נכן נכוכ ומוכח מלפי' מהר"מ שנפ' כ"ם לח"כ נעולת שלילו נמקום ח"ג מחלק נפרנת חו' חלק לנדנרים חם ולעניין יכוסם לממילה תמיד לח נקנח לחוי ולעניין לין לתקנתח הכל נקנח לחוי מה שמשועבד לחוב עלמו כמו מה שמשועבד מחוב מוכיחו ולפי חין מקום לנדנרי הנ"ם ממם חד ליכח הוח עם לין כחו' נעשה מותר לסייכו משועבדים לידי' ומ"מ מקני מוחזק ודוק ם"ה. נכיה קודמי' כי נ"ם נשם הפיסם לכוטלת מעדיות כיון לרחשוכה חיכם ולגיסם סיוכם ומוטל עליו פרעון לגיו . וכשמת לגיסם ולח פרע הנכיס חחת לחנותם ועליהם המלוה לפטוע חוב לגי לגיסם סי, ק

שהזיקו פעורים . וגם לצאת שכזכו שם לימס תוצעים ומה ענין להשביעם
משפק והעיקר לליתא דדין זה שום חולק ולפ התו' פ' הכזיקן לא כמתו
כלל לצאת טעם להלכי בגבי חורין לע"ם משום לכרכי לקטנה ל"מ כלהבין
הש"ם ולמד מהם לטערה ל"ם שהרי לא הוזכר כלל שבועה בדבריהם חלא
שכתבו לתי' מה דק' על תי' הגמר' הא לכרכי לקטנה ל"מ ולמה ליחש בקטנו
וע"ז משכי כשפ' הכותם לחלק בין משועבדים לב"מ וכקטנו בלי קלר תי' בלא
קושי' ודבריהם מחדיש גיטן וכתו' : ס"ז כגון שם מכר דכרי הר"ן
שבב"ם ל"ע וע' פ' ק"ב סעיף ל' או כתן האב כ' הח"מ ולבניו י"ל שפילו
בחתנו' בגי הוי כיורשה והוא בפי' ק' סעיף ל' בהג"ה וע"ש וכ' שם הח"מ
דים לפקפק בשהוא לישא ולע"ל מלשתי לו מבר בעור מ"מ פי' רמ"ו סעיף ה'
בשם הרמ"ה כ' בן בין הבעות היכא לחזיין למשקל מזעות וכ' כל בכסיו
לבעו לע"ג דמשמעתין לא משמע מי קבי מי לא קבי משתבשא לע"ג דקבי
לא מפקינן לבעות מזוכי לידהו וכ' הב"י דבר פשוט הוא בעיבי לבין לשם
חייב בחזעות בתו והשומר שכל יזכו לין שומעין לו ל"כ כשכי כל בכסיו לבעו
לפי' לת"ל שכתבון ליתן לו בחתבה לא כל כמיבי להפקיע מזכוי בבותיו
ודברין ז"ל כותם שם כתבם בחתבת ס"מ לאז פשיט' הוא שבל מתבות בבי
לע"ל חיבו פשוט שמה ענין השומר שכל יזכו שלא כתן מתבה לשם ובכסיו
בבי חורין ובזכין מתבלי ב"ד שלא מדעתו שבל כתן מתבת בבי לבעו שם למתבה
בין שהם מסועבדים שם ומה"ת יזכו שלא ובלי לבמי קובר לבגבי בבי שם מתבת
בבי בזכות לדברי השע"ע שם לריבי' בילה שבי שבל לשם בי לבן בין הבעות
בו' מתבתו קיימת וק' למה ל"ש שם לבגבי בעות מזכו ת"ל שלין יוצא
שלא הוא ושם לבגבי בעות מזכו הא בזה לא מהני מתבתו בלבי הרמ"ה והסכים
הב"י בפשיעות . ותולם לטעם הב"י שלא עדיף מאלו שמר שכל יזכו והשמת בי
שמי לא גרע מהשומר שכל יזכו הכ"מ לפרבסת בלובי לשם שמר שכל יפרבסו שומעין
לו (יע' פי' רמ"ז בדבריהם קעיף ג' ומ"מ י"ל דוקא התם לשמר לבביי לבים
וגם לא שמר כל בבסיי בה לשמרי לשין הבעות בבלל מ"מ לא הוי בשומר
שכל יפרבסו שבל הכא לבותן לבעו יחידו הכל בפי שפיר י"ל לשם למתבה כיון
שלא לפיעתי בהרמ"ה לשין דיבה שלא בילוסה מ"מ לא גרע מהשומר שכל יפרבסו
משפ"ב שם לשפעבי ביון חפי' גלוי לעת שבל יפרבסו לא הוי ש"ב לב"מ
דדייתוקי הקושמת בבפי רמ"ז הב"ל (ובדברי הפרישה בזה ל"ע) שלא לל"ע
הטועת הש"ע לפסק הרמ"ה והיה לו לבאר דקיימת לענין פרבסה ולא למזכו .
וחולי בהש"ע חזר מדעתו שבב"י ובסובר בהבבתי שדברי הרמ"ה תלויים בדין
הב"ל שם מתבת בבי לבעו לין משועבדין שם שמי לענין שבל יזכו והבל
המקומות שקשם ולא חילק בין מתבות בבי ליוסם לשאר בשם כמי שם
שלא בהרמ"ה לענין בבי ומה שהרמ"ש ז"ל שהביא שהרי"ף בפי' לענין שבל
בשם הרמ"ה בשם ר' שמשון מקרלונ"ש ז"ל שהביא הר"ן הב"ל בשמו על הקוש'
לדברי לקטנה ולא כ' הרלבי' מן בתובה דגבי' בשבועה ס"מ בכ"ל ודוק . ולפ"ב שאר
שרלה דבינו הטור בדברי התו' שלפ לפי' תיבן ח' לין שבועות הרשב"ש ז"ל
מוכרח בי מבתו' לין למילף למזוכות לחיים לזילותה דילה יותר מלבתו ועל
הקושיות מלברי לקטנה משלקים בעבידי שוטים בחופן שלין דינו מוכרח וגם
לפ שאני לידי בדלי להלהב שאני מאור עיניו הרשב"ש ז"ל מ"מ יש להקשות

בשלא לבעלו בשי בלבד בלא בשבועה ס"מ בכ"ל ודוק . ולפ"ב שאר
שרלה דבינו הטור בדברי התו' שלפ לפי' תיבן ח' לין שבועות הרשב"ש ז"ל
מוכרח בי מבתו' לין למילף למזוכות לחיים לזילותה דילה יותר מלבתו ועל
הקושיות מלברי לקטנה משלקים בעבידי שוטים בחופן שלין דינו מוכרח וגם
לפ שאני לידי בדלי להלהב שאני מאור עיניו הרשב"ש ז"ל מ"מ יש להקשות
לבעלו בשי בלבד בלא בשבועה ס"מ בכ"ל ודוק . ולפ"ב שאר
שרלה דבינו הטור בדברי התו' שלפ לפי' תיבן ח' לין שבועות הרשב"ש ז"ל
מוכרח בי מבתו' לין למילף למזוכות לחיים לזילותה דילה יותר מלבתו ועל
הקושיות מלברי לקטנה משלקים בעבידי שוטים בחופן שלין דינו מוכרח וגם
לפ שאני לידי בדלי להלהב שאני מאור עיניו הרשב"ש ז"ל מ"מ יש להקשות

ס"א בד"ה וכו' עד שיבגבו הבעות לפ שיבגבו מיבו שלא לאחר הטעות להייבו
הבאת מיבים לאחר י"ב ופעמים מתאחרים ל"ל דלזה מבי בעות מזקה דרבא

לאחר

ויאמר יי אל משה עוד תאמר כה אל בני ישראל יי אלהי אבותיכם אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב שלחני אליכם זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר׃ טז לך ואספת את זקני ישראל ואמרת אלהם יי אלהי אבותיכם נראה אלי אלהי אברהם יצחק ויעקב לאמר פקד פקדתי אתכם ואת הערוי לכם במצרים׃ יז ואמר אעלה אתכם מענות מצרים אל ארץ הכנעני והחתי והאמרי והפרזי והחוי והיבוסי אל ארץ זבת חלב ודבש׃ יח ושמעו לקלך ובאת אתה וזקני ישראל אל מלך מצרים ואמרתם אליו יי אלהי העברים נקרה עלינו ועתה נלכה נא דרך שלשת ימים במדבר ונזבחה ליי אלהינו׃ יט ואני ידעתי כי לא יתן אתכם מלך מצרים להלך ולא ביד חזקה׃ כ ושלחתי את ידי והכיתי את מצרים בכל נפלאתי אשר אעשה בקרבו ואחרי כן ישלח אתכם׃ כא ונתתי את חן העם הזה בעיני מצרים והיה כי תלכון לא תלכו ריקם׃ כב ושאלה אשה משכנתה ומגרת ביתה כלי כסף וכלי זהב ושמלת ושמתם על בניכם ועל בנותיכם ונצלתם את מצרים׃

ד א ויען משה ויאמר והן לא יאמינו לי ולא ישמעו בקלי כי יאמרו לא נראה אליך יי׃ ב ויאמר יי אליו מה זה בידך ויאמר מטה׃ ג ויאמר השליכהו ארצה וישלכהו ארצה ויהי לנחש ויברח משה מפניו׃ ד ויאמר יי אל משה שלח ידך ואחז בזנבו וישלח ידו ויחזק בו ויהי למטה בכפו׃ ה למען יאמינו כי נראה אליך יי אלהי אבותם אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב׃ ו ויאמר יי עוד הבא נא ידך בחיקך ויבא ידו בחיקו ויוצאה והנה ידו מצרעת כשלג׃ ז ויאמר השב ידך אל חיקך וישב ידו אל חיקו ויוצאה מחיקו והנה שבה כבשרו׃ ח והיה אם לא יאמינו לך ולא ישמעו לקול האות הראשון והאמינו לקול האות האחרון׃ ט והיה אם לא יאמינו גם לשני האתות האלה ולא ישמעו לקלך ולקחת מימי היאר ושפכת היבשה והיו המים אשר תקח מן היאר והיו ליבשת׃ י ויאמר משה אל יי בי אדני לא איש דברים אנכי גם מתמול גם משלשם גם מאז דברך אל עבדך כי כבד פה וכבד לשון אנכי׃ יא ויאמר יי אליו מי שם פה לאדם או מי ישום אלם או חרש או פקח או עור הלא אנכי יי׃ יב ועתה לך ואנכי אהיה עם פיך והורתיך אשר תדבר׃ יג ויאמר בי אדני שלח נא ביד תשלח׃ יד ויחר אף יי במשה ויאמר הלא אהרן אחיך הלוי ידעתי כי דבר ידבר הוא וגם הנה הוא יצא לקראתך וראך ושמח בלבו׃ טו ודברת אליו ושמת את הדברים בפיו ואנכי אהיה עם פיך ועם פיהו והורתי אתכם את אשר תעשון׃ טז ודבר הוא לך אל העם והיה הוא יהיה לך לפה ואתה תהיה לו לאלהים׃ יז ואת המטה הזה תקח בידך אשר תעשה בו את האתת׃

יח וילך משה וישב אל יתר חתנו ויאמר אליו אלכה נא ואשובה אל אחי אשר במצרים ואראה העודם חיים ויאמר יתרו למשה לך לשלום׃ יט ויאמר יי אל משה במדין לך שוב מצרימה כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך׃ כ ויקח משה את אשתו ואת בניו וירכבם על החמור וישב ארצה מצרים ויקח משה את מטה האלהים בידו׃ כא ויאמר יי אל משה בלכתך לשוב מצרימה ראה כל המופתים אשר שמתי בידך ועשיתם לפני פרעה ואני אחזק את לבו ולא ישלח את העם׃ כב ואמרת אל פרעה כה אמר יי בני בכרי ישראל׃ כג ואמר אליך שלח את בני ויעבדני ותמאן למשלח הנה אנכי הרג את בנך בכרך׃ כד ויהי בדרך במלון ויפגשהו יי ויבקש המיתו׃ כה ותקח צפרה צר ותכרת את ערלת בנה ותגע לרגליו ותאמר כי חתן דמים אתה לי׃ כו וירף ממנו אז אמרה חתן דמים למולת׃ כז ויאמר יי אל אהרן לך לקראת משה המדברה וילך ויפגשהו בהר האלהים וישק לו׃ כח ויגד משה לאהרן את כל דברי יי אשר שלחו ואת כל האתת אשר צוהו׃ כט וילך משה ואהרן ויאספו את כל זקני בני ישראל׃ ל וידבר אהרן את כל הדברים אשר דבר יי אל משה ויעש האתת לעיני העם׃ לא ויאמן העם וישמעו כי פקד יי את בני ישראל וכי ראה את עניים ויקדו וישתחוו׃

ה א ואחרי כן באו משה ואהרן ויאמרו אל פרעה כה אמר יי אלהי ישראל שלח את עמי ויחגו לי במדבר׃ ב ויאמר פרעה מי יי אשר אשמע בקלו לשלח את ישראל לא ידעתי את יי וגם את ישראל לא אשלח׃ ג ויאמרו אלהי העברים נקרה עלינו נלכה נא דרך שלשת ימים במדבר ונזבחה ליי אלהינו פן יפגענו בדבר או בחרב׃ ד ויאמר אלהם מלך מצרים למה משה ואהרן תפרעו את העם ממעשיו לכו לסבלתיכם׃ ה ויאמר פרעה הן רבים עתה עם הארץ והשבתם אתם מסבלתם׃ ו ויצו פרעה ביום ההוא את הנגשים בעם ואת שטריו לאמר׃ ז לא תספו לתת תבן לעם כתמול שלשם הם ילכו וקששו להם תבן׃ ח ואת מתכנת הלבנים אשר הם עשים תמול שלשם תשימו עליהם לא תגרעו ממנו כי נרפים הם על כן הם צעקים לאמר נלכה נזבחה לאלהינו׃ ט תכבד העבדה על האנשים ויעשו בה ואל ישעו בדברי שקר׃ י ויצאו נגשי העם ושטריו ויאמרו אל העם לאמר כה אמר פרעה איני נתן לכם תבן׃ יא אתם לכו קחו לכם תבן מאשר תמצאו כי אין נגרע מעבדתכם דבר׃ יב ויפץ העם בכל ארץ מצרים לקשש קש לתבן׃ יג והנגשים אצים לאמר כלו מעשיכם דבר יומו ביומו כאשר בהיות התבן׃ יד ויכו בשטרי בני ישראל אשר שמו עליהם נגשי פרעה לאמר מדוע לא כליתם חקכם ללבן כתמול שלשם גם תמול גם היום׃ טו ויבאו שטרי בני ישראל ויצעקו אל פרעה לאמר למה תעשה כה לעבדיך׃ טז תבן לא נתן לעבדיך ולבנים אמרים לנו עשו ועבדיך מכים והחטאת עמך׃ יז ויאמר נרפים אתם נרפים על כן אתם אמרים נלכה נזבחה לי׃ יח ועתה לכו עבדו כי תבן לא יתן לכם וכתכן לבנים תתנו׃ יט וירעו שטרי בני ישראל אתם בהגד לכם לבנתיכם מדי יום ביומו׃ כ ויפגעו את משה ואת אהרן נצב לקראתם בצאתם מעם פרעה׃ כא ויאמרו אלהם יראה יי עליכם וישפט אשר הבאשתם את ריחנו בעיני פרעה ובעיני עבדיו לתת חרב בידם להרג אתנו׃ כב וישב משה אל יי ויאמר אדני למה הרעות לעם הזה למה זה שלחתני׃ כג ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך הרע לעם הזה והצל לא הצלת את עמך׃

ו א ויאמר יי אל משה עתה תראה אשר אעשה לפרעה כי ביד חזקה ישלחם וביד חזקה יגרשם מארצו׃ ב וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני יי׃ ג וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי יי לא נודעתי להם׃ ד וגם הקמתי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען את ארץ מגוריהם אשר גרו בה׃ ה וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבדים אתם ואזכר את בריתי׃ ו לכן אמר לבני ישראל אני יי והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים והצלתי אתכם מעבדתם וגאלתי אתכם בזרוע נטויה ובשפטים גדלים׃ ז ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלהים וידעתם כי אני יי אלהיכם המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים׃ ח והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי את ידי לתת אתה לאברהם ליצחק וליעקב ונתתי אתה לכם מורשה אני יי׃ ט וידבר משה כן אל בני ישראל ולא שמעו אל משה מקצר רוח ומעבדה קשה׃ י וידבר יי אל משה לאמר׃ יא בא דבר אל פרעה מלך מצרים וישלח את בני ישראל מארצו׃ יב וידבר משה לפני יי לאמר הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה ואני ערל שפתים׃ יג וידבר יי אל משה ואל אהרן ויצום אל בני ישראל ואל פרעה מלך מצרים להוציא את בני ישראל מארץ מצרים׃ יד אלה ראשי בית אבתם בני ראובן בכור ישראל חנוך ופלוא חצרון וכרמי אלה משפחות ראובן׃ טו ובני שמעון ימואל וימין ואהד ויכין וצחר ושאול בן השפחית אלה משפחות שמעון׃ טז ואלה שמות בני לוי לתלדתם גרשון וקהת ומררי ושני חיי לוי מאה שלשים ושבע שנים׃ יז בני גרשון לבני ושמעי למשפחתם׃ יח ובני קהת עמרם ויצהר וחברון ועזיאל ושני חיי קהת מאה שלשים ושלש שנים׃ יט ובני מררי מחלי ומושי אלה הם משפחות הלוי לתלדתם׃ כ ויקח עמרם את יוכבד דדתו לו לאשה ותלד לו את אהרן ואת משה ושני חיי עמרם מאה שלשים ושבע שנים׃ כא ובני יצהר קרח ונפג וזכרי׃ כב ובני עזיאל מישאל ואלצפן וסתרי׃ כג ואלישבע לקחה את אהרן לאשה את נדב ואת אביהוא את אלעזר ואת איתמר׃ כד ובני קרח אסיר ואלקנה ואביאסף אלה משפחות הקרחי׃ כה ואלעזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטיאל לאשה ותלד לו את פינחס אלה ראשי אבות הלוים למשפחתם׃ כו הוא אהרן ומשה אשר אמר יי להם הוציאו את בני ישראל מארץ מצרים על צבתם׃ כז הם המדברים אל פרעה מלך מצרים להוציא את בני ישראל ממצרים הוא משה והוא אהרן׃ כח ויהי ביום דבר יי אל משה בארץ מצרים׃ כט וידבר יי אל משה לאמר אני יי דבר אל פרעה מלך מצרים את כל אשר אני דבר אליך׃ ל ויאמר משה לפני יי הן אני ערל שפתים ואיך ישמע אלי פרעה׃

ז א ויאמר יי אל משה ראה נתתיך אלהים לפרעה ואהרן אחיך יהיה נביאך׃ ב אתה תדבר את כל אשר אצוך ואהרן אחיך ידבר אל פרעה ושלח את בני ישראל מארצו׃ ג ואני אקשה את לב פרעה והרביתי את אתתי ואת מופתי בארץ מצרים׃ ד ולא ישמע אליכם פרעה ונתתי את ידי במצרים ויצאתי את צבאתי את עמי בני ישראל מארץ מצרים בשפטים גדלים׃ ה וידעו מצרים כי אני יי בנטתי את ידי על מצרים והוצאתי את בני ישראל מתוכם׃ ו ויעש משה ואהרן כאשר צוה יי אתם כן עשו׃ ז ומשה בן שמנים שנה ואהרן בן שלשים ושלש שנה בדברם אל פרעה׃ ח וידבר יי אל משה ואל אהרן לאמר׃ ט כי ידבר אלכם פרעה לאמר תנו לכם מופת ואמרת אל אהרן קח את מטך והשלך לפני פרעה יהי לתנין׃ י ויבא משה ואהרן אל פרעה ויעשו כן כאשר צוה יי ויהי אהרן את מטהו לפני פרעה ולפני עבדיו ויהי לתנין׃ יא ויקרא גם פרעה לחכמים ולמכשפים ויעשו גם הם חרטמי מצרים בלהטיהם כן׃ יב ויטלכו איש מטהו ויהיו לתנינם ויבלע מטה אהרן את מטותם׃ יג ויחזק לב פרעה ולא שמע אלהם כאשר דבר יי׃ יד ויאמר יי אל משה כבד לב פרעה מאן לשלח העם׃ טו לך אל פרעה בבקר הנה יצא המימה ונצבת לקראתו על שפת היאר והמטה אשר נהפך לנחש תקח בידך׃ טז ואמרת אליו יי אלהי העברים שלחני אליך לאמר שלח את עמי ויעבדני במדבר והנה לא שמעת עד כה׃ יז כה אמר יי בזאת תדע כי אני יי הנה אנכי מכה במטה אשר בידי על המים אשר ביאר והפכו לדם׃ יח והדגה אשר ביאר תמות ובאש היאר ונלאו מצרים לשתות מים מיאר׃ יט ויאמר יי אל משה אמר אל אהרן קח מטך ונטה ידך על מימי מצרים על נהרתם על יאריהם ועל אגמיהם ועל כל מקוה מימיהם ויהיו דם והיה דם בכל ארץ מצרים ובעצים ובאבנים׃ כ ויעשו כן משה ואהרן כאשר צוה יי וירם במטה ויך את המים אשר ביאר לעיני פרעה ולעיני עבדיו ויהפכו כל המים אשר ביאר לדם׃ כא והדגה אשר ביאר מתה ויבאש היאר ולא יכלו מצרים לשתות מים מדם היאר ויהי הדם בכל ארץ מצרים׃ כב ויעשו כן חרטמי מצרים בלהטיהם ויחזק לב פרעה ולא שמע אלהם כאשר דבר יי׃ כג ויפן ויבא אל ביתו ולא שת לבו גם לזאת׃ כד ויחפרו כל מצרים סביבת היאר מים לשתות כי לא יכלו לשתת ממימי היאר ותמלא כל ארץ מצרים׃ כה ומלאת שבעת ימים אחרי הכות יי את היאר׃

ח א ויאמר יי אל משה בא אל פרעה ואמרת אליו כה אמר יי שלח עמי ויעבדני׃ ב כי אם מאן אתה לשלח הנה אנכי נגף את כל גבולך בצפרדעים׃ ג ושרץ היאר צפרדעים ועלו ובאו בביתך ובחדר משכבך ועל מטתך ובבית עבדיך ובעמך ובתנוריך ובמשארותיך׃ ד ובך ובעמך ובכל עבדיך יעלו הצפרדעים׃ ה ויאמר יי אל משה אמר אל אהרן נטה את ידך במטך על הנהרות על היארים ועל האגמים והעל את הצפרדעים על ארץ מצרים׃ ו ויט אהרן את ידו על מימי מצרים ותעל הצפרדע ותכס את ארץ מצרים׃ ז ויעשו החרטמים בלהטיהם ויעלו את הצפרדע על ארץ מצרים׃ ח ויקרא פרעה למשה ולאהרן ויאמר חלו אל יי ויסר הצפרדעים ממני ומעמי ואשלחה את העם ויזבחו ליי׃ ט ויאמר משה לפרעה התפאר עלי למתי אעתיר לך ולעבדיך ולעמך להכרית הצפרדעים ממך ומבתיך רק ביאר תשארנה׃ י ויאמר למחר ויאמר כדברך למען תדע כי אין כיי אלהינו׃ יא וסרו הצפרדעים ממך ומבתיך ומעבדיך ומעמך רק ביאר תשארנה׃ יב ויצאו משה ואהרן מעם פרעה ויצעק משה אל יי על דבר הצפרדעים אשר שם לפרעה׃ יג ויעש יי כדבר משה וימתו הצפרדעים מן הבתים מן החצרות ומן השדות׃ יד ויצברם חמרם חמרם ותבאש הארץ׃ טו וירא פרעה כי היתה הרוחה וכבד את לבו ולא שמע אלהם כאשר דבר יי׃ טז ויאמר יי אל משה אמר אל אהרן נטה את מטך והך את עפר הארץ והיה לכנם בכל ארץ מצרים׃ יז ויעשו כן ויט אהרן את ידו במטהו ויך את עפר הארץ ותהי הכנם באדם ובבהמה כל עפר הארץ היה כנם בכל ארץ מצרים׃ יח ויעשו כן החרטמים בלהטיהם להוציא את הכנם ולא יכלו והכנם היתה באדם ובבהמה׃ יט ויאמרו החרטמים אל פרעה אצבע אלהים היא ויחזק לב פרעה ולא שמע אלהם כאשר דבר יי׃ כ ויאמר יי אל משה השכם בבקר והתיצב לפני פרעה הנה יצא המימה ואמרת אליו כה אמר יי שלח עמי ויעבדני׃ כא כי אם אינך משלח את עמי הנני משלח בך ובעבדיך ובעמך ובבתיך את הערב ומלאו בתי מצרים את הערב וגם האדמה אשר הם עליה׃ כב והפליתי ביום ההוא את ארץ גשן אשר עמי עמד עליה לבלתי היות שם ערב למען תדע כי אני יי בקרב הארץ׃ כג ושמתי פדות בין עמי ובין עמך למחר יהיה האת הזה׃ כד ויעש יי כן ויבא ערב כבד בית פרעה ובתי עבדיו ובכל ארץ מצרים תשחת הארץ מפני הערב׃ כה ויקרא פרעה אל משה ואל אהרן ויאמר לכו זבחו לאלהיכם בארץ׃ כו ויאמר משה לא נכון לעשות כן כי תועבת מצרים נזבח ליי אלהינו הן נזבח את תועבת מצרים לעיניהם ולא יסקלנו׃ כז דרך שלשת ימים נלך במדבר וזבחנו ליי אלהינו כאשר יאמר אלינו׃ כח ויאמר פרעה אנכי אשלח אתכם וזבחתם ליי אלהיכם במדבר רק הרחק לא תרחיקו לכת התפללו בעדי׃ כט ויאמר משה הנה אנכי יוצא מעמך והעתרתי אל יי וסר הערב מפרעה מעבדיו ומעמו מחר אך אל יסף פרעה התל לבלתי שלח את העם לזבח ליי׃ ל ויצא משה מעם פרעה ויעתר אל יי׃ לא ויעש יי כדבר משה ויסר הערב מפרעה מעבדיו ומעמו לא נשאר אחד׃ לב ויכבד פרעה את לבו גם בפעם הזאת ולא שלח את העם׃

ט א ויאמר יי אל משה בא אל פרעה ודברת אליו כה אמר יי אלהי העברים שלח את עמי ויעבדני׃ ב כי אם מאן אתה לשלח ועודך מחזיק בם׃ ג הנה יד יי היתה במקנך אשר בשדה בסוסים בחמרים בגמלים בבקר ובצאן דבר כבד מאד׃ ד והפלה יי בין מקנה ישראל ובין מקנה מצרים ולא ימת מכל לבני ישראל דבר׃ ה וישם יי מועד לאמר מחר יעשה יי הדבר הזה בארץ׃ ו ויעש יי את הדבר הזה ממחרת ותמת כל מקנה מצרים ומקנה בני ישראל לא מת אחד׃ ז וישלח פרעה והנה לא מת מקנה ישראל עד אחד ויכבד לב פרעה ולא שלח את העם׃ ח ויאמר יי אל משה ואל אהרן קחו לכם מלא חפניכם פיח כבשן ויזרקהו משה השמים לעיני פרעה׃ ט והיה לאבק על כל ארץ מצרים והיה על האדם ועל הבהמה לשחין פרחת אבעבעת בכל ארץ מצרים׃ י ויקחו את פיח הכבשן ויעמדו לפני פרעה ויזרקהו משה השמים ויהי שחין פרחת אבעבעת באדם ובבהמה׃ יא ולא יכלו החרטמים לעמד לפני משה מפני השחין כי היה השחין בחרטמים ובכל מצרים׃ יב ויחזק יי את לב פרעה ולא שמע אלהם כאשר דבר יי אל משה׃ יג ויאמר יי אל משה השכם בבקר והתיצב לפני פרעה ואמרת אליו כה אמר יי אלהי העברים שלח את עמי ויעבדני׃ יד כי בפעם הזאת אנכי שלח את כל מגפתי אל לבך ובעבדיך ובעמך בעבור תדע כי אין כמני בכל הארץ׃ טו כי עתה שלחתי את ידי ואך אתך ואת עמך בדבר ותכחד מן הארץ׃ טז ואולם בעבור זאת העמדתיך בעבור הראתך את כחי ולמען ספר שמי בכל הארץ׃ יז עודך מסתולל בעמי לבלתי שלחם׃ יח הנני ממטיר כעת מחר ברד כבד מאד אשר לא היה כמהו במצרים למן היום הוסדה ועד עתה׃ יט ועתה שלח העז את מקנך ואת כל אשר לך בשדה כל האדם והבהמה אשר ימצא בשדה ולא יאסף הבית וירד עליהם הברד וימתו׃ כ הירא את דבר יי מעבדי פרעה הניס את עבדיו ואת מקנהו אל הבתים׃ כא ואשר לא שם לבו אל דבר יי ויעזב את עבדיו ואת מקנהו בשדה׃ כב ויאמר יי אל משה נטה את ידך על השמים ויהי ברד בכל ארץ מצרים על האדם ועל הבהמה ועל כל עשב השדה בארץ מצרים׃ כג ויט משה את מטהו על השמים ויי נתן קלת וברד ותהלך אש ארצה וימטר יי ברד על ארץ מצרים׃ כד ויהי ברד ואש מתלקחת בתוך הברד כבד מאד אשר לא היתה כמהו בכל ארץ מצרים מאז היתה לגוי׃ כה ויך הברד בכל ארץ מצרים את כל אשר בשדה מאדם ועד בהמה ואת כל עשב השדה הכה הברד ואת כל עץ השדה שבר׃ כו רק בארץ גשן אשר שם בני ישראל לא היה ברד׃ כז וישלח פרעה ויקרא למשה ולאהרן ויאמר אלהם חטאתי הפעם יי הצדיק ואני ועמי הרשעים׃ כח העתרו אל יי ורב מהיות קלת אלהים וברד ואשלחה אתכם ולא תספון לעמד׃ כט ויאמר אליו משה כצאתי את העיר אפרש את כפי אל יי הקלת יחדלון עוד והברד לא יהיה עוד למען תדע כי ליי הארץ׃ ל ואתה ועבדיך ידעתי כי טרם תיראון מפני יי אלהים׃ לא והפשתה והשערה נכתה כי השערה אביב והפשתה גבעל׃ לב והחטה והכסמת לא נכתו כי אפלת הנה׃ לג ויצא משה מעם פרעה את העיר ויפרש כפיו אל יי ויחדלו הקלת והברד ומטר לא נתך ארצה׃ לד וירא פרעה כי חדל המטר והברד והקלת ויסף לחטא ויכבד לבו הוא ועבדיו׃ לה ויחזק לב פרעה ולא שלח את בני ישראל כאשר דבר יי ביד משה׃

י א ויאמר יי אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אתתי אלה בקרבו׃ ב ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אתתי אשר שמתי בם וידעתם כי אני יי׃ ג ויבא משה ואהרן אל פרעה ויאמרו אליו כה אמר יי אלהי העברים עד מתי מאנת לענת מפני שלח עמי ויעבדני׃ ד כי אם מאן אתה לשלח את עמי הנני מביא מחר ארבה בגבולך׃ ה וכסה את עין הארץ ולא יוכל לראות את הארץ ואכל את יתר הפלטה הנשארת לכם מן הברד ואכל את כל העץ הצמח לכם מן השדה׃ ו ומלאו בתיך ובתי כל עבדיך ובתי כל מצרים אשר לא ראו אבתיך ואבות אבתיך מיום היותם על האדמה עד היום הזה ויפן ויצא מעם פרעה׃ ז ויאמרו עבדי פרעה אליו עד מתי יהיה זה לנו למוקש שלח את האנשים ויעבדו את יי אלהיהם הטרם תדע כי אבדה מצרים׃ ח ויושב את משה ואת אהרן אל פרעה ויאמר אלהם לכו עבדו את יי אלהיכם מי ומי הנלכים׃ ט ויאמר משה בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנתינו בצאננו ובבקרנו נלך כי חג יי לנו׃ י ויאמר אלהם יהי כן יי עמכם כאשר אשלח אתכם ואת טפכם ראו כי רעה נגד פניכם׃ יא לא כן לכו נא הגברים ועבדו את יי כי אתה אתם מבקשים ויגרש אתם מאת פני פרעה׃ יב ויאמר יי אל משה נטה את ידך על ארץ מצרים בארבה ויעל על ארץ מצרים וכל עשב הארץ כל אשר הותיר הברד׃ יג ויט משה את מטהו על ארץ מצרים ויי נהג רוח קדים בארץ כל היום ההוא וכל הלילה הרוח הקדים נשא את הארבה׃ יד ויעל הארבה על כל ארץ מצרים וינח בכל גבול מצרים כבד מאד לפניו לא היה כן ארבה כמהו ואחריו לא יהיה כן׃ טו ויכס את עין כל הארץ ותחשך הארץ ויאכל את כל עשב הארץ ואת כל פרי העץ אשר הותיר הברד ולא נותר כל ירק בעץ ובעשב השדה בכל ארץ מצרים׃ טז ויקרא פרעה למהר למשה ולאהרן ויאמר חטאתי ליי אלהיכם ולכם׃ יז ועתה שא נא חטאתי אך הפעם ועתירו אל יי אלהיכם ויסר מעלי רק את המות הזה׃ יח ויצא מעם פרעה ויעתר אל יי׃ יט ויהפך יי רוח ים חזקה מאד ויסע את הארבה ויתקע אתו ים סוף לא נשאר ארבה אחד בכל גבול מצרים׃ כ ויחזק יי את לב פרעה ולא שלח את בני ישראל׃ כא ויאמר יי אל משה נטה את ידך השמים ויהי חשך על ארץ מצרים וימש חשך׃ כב ויט משה את ידו על השמים ויהי ערפל אפלה בכל ארץ מצרים שלשת ימים׃ כג לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו שלשת ימים וכל בני ישראל היה אור במושבתם׃ כד ויקרא פרעה אל משה ויאמר לכו עבדו את יי רק צאנכם ובקרכם יצג גם טפכם ילך עמכם׃ כה ויאמר משה גם אתה תתן בידנו זבחים ועלות ועשינו ליי אלהינו׃ כו וגם מקנינו ילך עמנו לא תשאר פרסה כי ממנו נקח לעבד את יי אלהינו ואנחנו לא נדע מה נעבד את יי עד בואנו שמה׃ כז ויחזק יי את לב פרעה ולא אבה לשלחם׃ כח ויאמר לו פרעה לך מעלי השמר אל תסף ראות פני כי ביום ראתך פני תמות׃ כט ויאמר משה כן דברת לא אסף עוד ראות פניך׃

יא א ויאמר יי אל משה עוד נגע אחד אביא על פרעה ועל מצרים אחרי כן ישלח אתכם כשלחו כלה גרש יגרש אתכם׃ ב דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעתה כלי כסף וכלי זהב׃ ג ויתן יי את חן העם בעיני מצרים גם האיש משה גדול מאד בארץ מצרים בעיני עבדי פרעה ובעיני העם׃ ד ויאמר משה כה אמר יי כחצת הלילה אני יוצא בתוך מצרים׃ ה ומת כל בכור בארץ מצרים מבכר פרעה הישב על כסאו עד בכור השפחה אשר אחר הרחים וכל בכור בהמה׃ ו והיתה צעקה גדולה בכל ארץ מצרים אשר כמהו לא נהיתה ואשר כמהו לא תסף׃ ז ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשנו למאיש ועד בהמה למען תדעון אשר יפלה יי בין מצרים ובין ישראל׃ ח וירדו כל עבדיך אלה אלי והשתחוו לי לאמר צא אתה וכל העם אשר ברגליך ואחרי כן אצא ויצא מעם פרעה בחרי אף׃ ט ויי אמר אל משה לא ישמע אליכם פרעה למען רבות מופתי בארץ מצרים׃ י ומשה ואהרן עשו את כל המופתים האלה לפני פרעה ויחזק יי את לב פרעה ולא שלח את בני ישראל מארצו׃

יב א וידבר יי אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר׃ ב החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה׃ ג דברו אל כל עדת בני ישראל לאמר בעשור לחדש הזה ויקחו להם איש שה לבית אבת שה לבית׃ ד ואם ימעט הבית משה ולקח הוא ושכנו הקרב אל ביתו במכסת נפשת איש לפי אכלו תכסו על השה׃ ה שה תמים זכר בן שנה יהיה לכם מן הכבשים ומן העזים תקחו׃ ו והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום לחדש הזה ושחטו אתו כל קהל עדת ישראל בין הערבים׃ ז ולקחו מן הדם ונתנו על שתי המזוזת ועל המשקוף על הבתים אשר יאכלו אתו בהם׃ ח ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש ומצות על מררים יאכלהו׃ ט אל תאכלו ממנו נא ובשל מבשל במים כי אם צלי אש ראשו על כרעיו ועל קרבו׃ י ולא תותירו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר באש תשרפו׃ יא וכה תאכלו אתו מתניכם חגרים נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם ואכלתם אתו בחפזון פסח הוא ליי׃ יב ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה והכיתי כל בכור בארץ מצרים מאדם ועד בהמה ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים אני יי׃ יג והיה הדם לכם לאת על הבתים אשר אתם שם ראיתי את הדם ופסחתי עליכם ולא יהיה בכם נגף למשחית בהכתי בארץ מצרים׃ יד והיה היום הזה לכם לזכרון וחגתם אתו חג ליי לדרתיכם חקת עולם תחגהו׃ טו שבעת ימים מצות תאכלו אך ביום הראשון תשבתו שאר מבתיכם כי כל אכל מצה ונכרתה הנפש ההוא מישראל מיום הראשון עד יום השביעי׃ טז וביום הראשון מקרא קדש ומקרא קדש יהיה לכם כל מלאכה לא יעשה בהם אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם׃ יז ושמרתם את המצות כי בעצם היום הזה הוצאתי את צבאתיכם מארץ מצרים ושמרתם את היום הזה לדרתיכם חקת עולם׃ יח בראשון בארבעה עשר יום לחדש בערב תאכלו מצת עד יום האחד ועשרים לחדש בערב׃ יט שבעת ימים שאר לא ימצא בבתיכם כי כל אכל מחמצת ונכרתה הנפש ההוא מעדת ישראל בגר ובאזרח הארץ׃ כ כל מחמצת לא תאכלו בכל מושבתיכם תאכלו מצות׃ כא ויקרא משה לכל זקני ישראל ויאמר אלהם משכו וקחו לכם צאן למשפחתיכם והכו הפסח׃ כב ולקחתם אגדת אזוב וטבלתם בדם אשר בסף ונגעתם אל המשקוף ואל שתי המזוזת מן הדם אשר בסף ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר׃ כג ועבר יי לנגף את מצרים וראה את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזת ופסח יי על הפתח ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם לנגף׃ כד ושמרתם את הדבר הזה לחק לך ולבניך עד עולם׃ כה והיה כי תבאו אל הארץ אשר יתן יי לכם כאשר דבר ושמרתם את העבדה הזאת׃ כו והיה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבדה הזאת לכם׃ כז ואמרתם זבח פסח הוא ליי אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל ויקד העם וישתחוו׃ כח וילכו ויעשו בני ישראל כאשר צוה יי את משה ואהרן כן עשו׃ כט ויהי בחצי הלילה ויי הכה כל בכור בארץ מצרים מבכר פרעה הישב על כסאו עד בכור השבי אשר בבית הסהר וכל בכור בהמה׃ ל ויקם פרעה לילה הוא וכל עבדיו וכל מצרים ותהי צעקה גדולה במצרים כי אין בית אשר אין שם מת׃ לא ויקרא למשה ולאהרן לילה ויאמר קומו צאו מתוך עמי גם אתם גם בני ישראל ולכו עבדו את יי כדברכם׃ לב גם צאנכם גם בקרכם קחו כדברכם ולכו וברכתם גם אתי׃ לג ותחזק מצרים על העם למהר לשלחם מן הארץ כי אמרו כלנו מתים׃ לד וישא העם את בצקו טרם יחמץ משארתם צרורת בשמלתם על שכמם׃ לה ובני ישראל עשו כדבר משה וישאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב ושמלת׃ לו ויי נתן את חן העם בעיני מצרים ויהשאלום ויניצו את מצרים׃ לז ויסעו בני ישראל מרעמסס סכתה כשש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף׃ לח וגם ערב רב עלה אתם וצאן ובקר מקנה כבד מאד׃ לט ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עגת מצות כי לא חמץ כי גרשו מצרים ולא יכלו להתמהמה וגם צדה לא עשו להם׃ מ ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה׃ מא ויהי מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה ויהי בעצם היום הזה יצאו כל צבאות יי מארץ מצרים׃ מב ליל שמרים הוא ליי להוציאם מארץ מצרים הוא הלילה הזה ליי שמרים לכל בני ישראל לדרתם׃ מג ויאמר יי אל משה ואהרן זאת חקת הפסח כל בן נכר לא יאכל בו׃ מד וכל עבד איש מקנת כסף ומלתה אתו אז יאכל בו׃ מה תושב ושכיר לא יאכל בו׃ מו בבית אחד יאכל לא תוציא מן הבשר חוצה מן הבית ועצם לא תשברו בו׃ מז כל עדת ישראל יעשו אתו׃ מח וכי יגור אתך גר ועשה פסח ליי המול לו כל זכר ואז יקרב לעשתו והיה כאזרח הארץ וכל ערל לא יאכל בו׃ מט תורה אחת יהיה לאזרח ולגר הגר בתוככם׃ נ ויעשו כל בני ישראל כאשר צוה יי את משה ואהרן כן עשו׃ נא ויהי בעצם היום הזה הוציא יי את בני ישראל מארץ מצרים על צבתם׃

יג א ויקדש לי כל בכור פטר כל רחם בבני ישראל באדם ובבהמה לי הוא׃ ב ויאמר משה אל העם זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים כי בחזק יד הוציא יי אתכם מזה ולא יאכל חמץ׃ ג היום אתם יצאים בחדש האביב׃ ד והיה כי יביאך יי אל ארץ הכנעני והחתי והאמרי והחוי והיבוסי אשר נשבע לאבתיך לתת לך ארץ זבת חלב ודבש ועבדת את העבדה הזאת בחדש הזה׃ ה שבעת ימים תאכל מצת וביום השביעי חג ליי׃ ו מצות יאכל את שבעת הימים ולא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאר בכל גבלך׃ ז והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה יי לי בצאתי ממצרים׃ ח והיה לך לאת על ידך ולזכרון בין עיניך למען תהיה תורת יי בפיך כי ביד חזקה הוציאך יי ממצרים׃ ט ושמרת את החקה הזאת למועדה מימים ימימה׃ י והיה כי יביאך יי אל ארץ הכנעני כאשר נשבע לך ולאבתיך ונתנה לך׃ יא והעברת כל פטר רחם ליי וכל פטר שגר בהמה אשר יהיה לך הזכרים ליי׃ יב ופטר חמר תפדה בשה ואם לא תפדה וערפתו וכל בכור אדם בבניך תפדה׃ יג והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו יי ממצרים מבית עבדים׃ יד ויהי כי הקשה פרעה לשלחנו ויהרג יי כל בכור בארץ מצרים מבכר אדם ועד בכור בהמה על כן אני זבח ליי כל פטר רחם הזכרים וכל בכור בני אפדה׃ טו והיה לאת על ידך ולטטפת בין עיניך כי בחזק יד הוציאנו יי ממצרים׃ טז ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא כי אמר אלהים פן ינחם העם בראתם מלחמה ושבו מצרימה

אם לא יוחזק כמי כתובת כלוכי החלמה למה שהניח ואם הניח למעל חלק יופרם מלה לפרנסת הבת ומן הני מלות הנותרים יופרע הכלן ד׳ מלות ואי מלות יוחלק בין היורשים לפ דפסיעה למה שחייב לחברים ח״מ לחזוק לפך עזבונו מ״מ י״ל חוב כתובה שלכי כיון שלא ניתן ליגבות מחיים וילוע שהחלם בחייו לא מקיק לעתיה חוב זה ונותן קטנת העיסוק מכל שים לו בליקף כלוכי לפתו ולוכם להרמ׳ וק״ע לחפזון העסוק ע״פ הדין לינו נחזק כך הקרקעות ע״כ לקובר שתקבו חכמים כך היא ולא מצוס המקטנת מה שי׳ כוחן וק״כ מקטנת כמי לא יוחזק מה שמגיע להחזק בשתי חוב זה לעיקף להרמ״ם והכ״ן מ״מ אם לא הניח כלום יותר מכתו׳ לפתו חלף לחפזק בחייו מ״מ היה כותן לפס העיסוק כדרך כל ארץ לולא מקנו בחיי חוב זה לעתיה מ״מ הא מילתא דפסיעה לליתי לחייב היורשים בחיי ה״ם מקטנת לי״פ בתקנתם דהגה״ה ג׳ וכפ וכו׳ וים חולקין לחיות הכ״י בפס הרמ״ה מלא תנח בחיי :

ג״כ אלא מזוכות ס״מ פרנסה נגדית אלף מנכסי אם ולחיות מהכי״ל מזוכות בב״ם ונראה לני הב״ם מלא הניח המהכי״ל לעת הרמ״ה לית ליפקוק כהרמ״ה ומכלל לחת שכל שהחרון לא רצה לרבי הקדוש יש ליפקוק כהקדמון אבל לע״ל לחיות הרמ״ה חלוקה מחול דפשלמא מזוכות יוכל לפנות בהחלט מנכסי חבוה לפחילו ליוה חל יזוכו חין שומעין לו . אבל מתפרנסות נכסי חבוה חינו בחוחלט מפני דשומעין לו . ובזה מיושל נראה לחיו׳ הב״ם לקחיו׳ מהכי״ל . ותו למהכי״ל כתב תו ח״ו דוקא מנכסי אב יהבינן עסוק לחייב להסיח בתו כדילפינן מקמו לבניכם וגו׳ ואת בנותיכם תנו לחנשים ולע״ל כ״ע מוכרחי לסודות בזה שמלוה זו חינה כלל על האם בחייה מנכסים שהרי חפי׳ ממזונות פחות ומן שם פעורה ו״כ פעות הרמ״ה ע״כ חינה לפסקו׳ חלא מנכסים אחר מותה ולמה לפקקין ב״ח לאחי אבל אחי ב״ח לאב מהיכ חינה גבי האם שמוכם חפילו מכוה לה הוה עלה ו״כ מדלא קאמר הגמרא הכ״מ זו בהחיבעי׳ אי ב״ח לאחי או לאב משמע לע״ל כמהכי״ל וכן יש למשמע לך ס״ח ע״ש דקתני הבות כזכית ומתרכסות מ״ש מחי לאו פרנסת הבעל ולהרמ״ה ק׳ אלך ס״ל לא״כ אלך כלליהו עס מזוכות שהם מכ״ע דוקא ופרנסת שבעל אלף מנכסי אם ס״מ כמהכי״ל . ותו להעור מזין שמשם בכל קיום שמעתי׳ דהרמ״ה בפומי׳ ומדלא הניחו וכן כה״פ שמו אלך על האב שתמן כפיכומן כמהכי״ל וקשה לחוליח בגדו ותפיקה נמי ל״מ מעשה קפך תקנה כב״ל בפי׳ ק״ע . אלא זה ל״ע בלשון מהכי״ל ז״ל פי׳ ע״ע ומה שכתבה כלי להפעיר ומעשר מכר בעשרות דשכה כפעמת על כתובתה וכל הממון הי׳ שלה וח״י היכא לימר דיהבינן מנכסי אם ומשמע מעמע דכפעמת הא לאי נפעמת הנכסים בחזקת האב ויהיבים בעיסוק וק׳ למה לא ייכלו היורשים לומר אנו מוחלים הפעושה ואי אפשי בתקנות חכמים ועי פי׳ ל״ו ב״ם ס״ק ד׳ וכי׳ ק״ה ב״ם בפ״ק מ׳ : ס״ב אלא הקרק׳ הב״ם מיא בשם התו׳ ומ״ג דגודין האידכא מן המעלני׳ וכבר מבואר בהפ״ע קוף קעיף ג׳ וכן בדין לאין לך לומר מוכח ומפורש האידכא יותר מזה . אמנם אם אתו האחים ולא יכלו אלא מעלני׳ ל״ל דתו לישה כגבה מהפ העסוק דכי לבעלו ב״ם בשלמא בדין לאין לך לומר מוכח ומפורש האידכא יותר מזה . אמנם אם אתו האחים ולא יכלו אלא מעלני׳ ל״ל דתו לישה כגבה מהפ העסוק דכי

על גוף שלהם עלה ולפרוס בפי׳ ב״ב בקופיהם מי פשוט שכתבו ולי לתי שלא בפני בית דין ולא בפני ב״ד אלא בפני עדים ואפי׳ בפני ב״ד אלא שלא הודיעו לו שהוא אפוטרופוס ואפי׳ הודיעו לו שהוא אפוטרופוס אלא שלא הודיעו לו שהוא אפוטרופוס על נכסי אביו ואפי׳ הודיעו לו שהוא אפוטרופוס על נכסי אביו אלא שלא הודיעו לו שהוא אפוטרופוס על נכסי אביו שמכר ואפי׳ הודיעו לו שהוא אפוטרופוס על נכסי אביו שמכר אלא שלא הודיעו לו שהוא אפוטרופוס על נכסי אביו שמכר בפני עדים ואפי׳ הודיעו לו שהוא אפוטרופוס על נכסי אביו שמכר בפני עדים

ובמדרש תנחומא (ויקהל ז) מובא שהקב"ה אמר למשה שיבקש מישראל נדבות לצורך המשכן, כיון שהם חטאו בחטא העגל ורק הוא יכול לכפר עליהם. משה ירד מהר סיני ביום הכיפורים השני, ובו ביום אמר לישראל שהקב"ה סלח להם על חטא העגל. אך רש"י (שמות לה, ד) מסביר שמשה ירד מהר סיני ביום הכיפורים הראשון

מן החג כשתעבדו ה"ה חלו הכבלי נהי שמקום לדיבן עומדים לזכות לומס כמו שהי לדיבן זוכה בהם חלו הי קייס חעו מס"ה לח כחסוד שנח להס חזכות ע"י לדיבס להח מוכרחי לומר במקו' לנח קלחיכל · וים רחי לקברת הרח"ם להלחמת לח שייך חחת לחזותיך לליהוי בן הבן יוכס לני לדיבו ע"פ שברת חתו' דק"ל למקשה מבן בכור דל"כ בחמת ק' מכח לן ע"פ שדברשה להיבושלמי שבכשב"ם לף קמ"ו ע"ב דבן בכור עומד במקום לדיבו ליכס הבכורה לומי' דעומד פשוט לחלק הפשוטות דלילמת בהפשוט הטעם מחחת לחזותיך שיהח הוח יוכס לנ לדיבו לנבל בבכורה מכ"ל דומי' דקושי' הגמ' ח"ו דמה למקשין כדשלמו מחס חייבו רק בבן הבן .במקום החד קלי ודוק · ומעחה בדין להכח בדחוי דעלמת בולחי הבכות גוזות לחין בזה סוס חולק על הרח"ם לנל בדחני לדיבן ל"ע ומפי שרח"ג חולק להדי' ובהרח"ם חיכו מבואר דלה כותי' זולת בדיבו הטוב שפיבשו הכי ועכ"ז לח הניח לעת רה"ג להלוק עליו דניתת הלכתת כבתרי וידוע שקשה לחלוק על הגחון ובפרט להוליח ומס שלמקתי ליישב הטוב וכי מפני שחנו מדמין כטשה מעשה וגבי ב"ח היכי דשייך מכח לין קפק וכפקק הש"ע בח"מ דל"ג חוכס ניתר הרחוי לחכי לחלק בולחי גוזה וכן לדיבו בדוק המוכר פה להח ס"ל דלחפי' בשקום דשייך מכח גוזה וכפי לח קיס לן כותייהו מ"מ מלוקף לעחס לקפק החו' בשחר רחוי וכבר הולחי פשוות דה"ג ממס עומד בשעת החו' בשייך ליישב בן הבן יוכס לנ דיבו ע"פ שברת הרח"ם להלחמת לח שייך חחת לחזותיך לליהוי בן הבן יוכס לנ דיבו ע"פ שברת החו' דק"ל למקשה מבן בכור דל"כ בחמת ק' מכח לן ע"פ שדברשה להיבושלמי שבכשב"ם לף קמ"ו ע"ב דבן בכור עומד במקום לדיבו ליכס הבכורה לומי' דעומד פשוט לחלק הפשוטות דלילמת בהפשוט הטעם מחחת לחזותיך שיהח הוח יוכס לנ לדיבו לנבל בבכורה מכ"ל דומי' דקושי' הגמ' ח"ו דמה למקשין כדשלמו מחס חייבו רק בבן הבן .במקום החד קלי ודוק · ומעחה בדין להכח בדחוי דעלמת בולחי הבכות גוזות לחין לזה סוס חולק על הרח"ם לנל בדחני לדיבן ל"ע ומפי שרח"ג חולק להדי' ובהרח"ם חיכו מבואר דלה כותי' זולת בדיבו הטוב שפיבשו הכי ועכ"ז לח הניח לעת רה"ג להלוק עליו דניתת הלכתת כבתרי וידוע שקשה לחלוק על הגחון ובפרט להוליח ומס שלמקתי ליישב הטוב וכי מפני שחנו מדמין כטשה מעשה וגבי ב"ח היכי דשייך לקח ס"ל דלחפי' במקום דשייך מכח גוזה וכפקק הש"ע בח"מ דל"ג חוכס ניתר הרחוי לחכי לחלק בולחי גוזה וכן לדיבו

חלוקה והיינו יוצאים הוו וכ"ל כיוצאים · אבל תימה לי לפ"ז הסוגיא דצבורות
הנ"ל מה ענין דבר אחר אצל דבר שהיה אוקים פלוגתא דר' מאיר
ור"י בחומר ולא אלי אחד אומר דכ"ע כר"פ וכ"ש ומפני הספק זה אין גוזה
אלא מחלית דיוצאים הא ר"ח גופי' ס"ל דלקוחות הן אלא הספק אם לקוחות
בחליות הן ואנו הדין למע"ש מ"ג אלקוחו' כתלה בלקוחו' בלא לחליות דוקא
הא זה ליתא ול"ע והמחוור לע"ד מספקת הרמ"ם פ"ק דב"ק וז"ל ופבדה מ'
עיקר (כ"ל לבשחר נעל קרקע ואחר כשפיס ובא ב"מ ונעל קרקע מזיל הא'
ועקל פלגא בכספים מכח הספיעת הא' בדא ואחי לאו בדא)מדחזינן גמרי דפ'
בית כור והלכתא כרב דבעלה מחלוקת תע"ג דבכל דוכתא הלכה כשמואל בדינא
למעשה לחיובו קובר לים בגירסא לפ' הספק כותיה דקי"ל בדאוריית' מ"ב אלא
דספרה מוחלפת היא ליתני בראש לחבורו לפרוע החוב בשום בין נעלו
קניסם קרקע בין אחד קרקע ואחד כספים הילכך הלה ספק הכרע בין אלו אבי
הספרות בהיות בספק בדית כור להלכה כב"ב לחזר בעילה מחלוקת עכ"ל
כראה לעתו מבואר אלא נראה בפשוט דאלא אלא ספקי ההלכה אבל בדב"ח מבני
כחוקיותא ר"ת שהביאו הרמב"ן והרא"ש פ' ב"ב דבני ר"ח ביאו ואלו בספקין
כרב ואע מטעמיה לאלו בי"ס ס"ל יש בגירה ויורשים הן ואלו ק"ל לקוחות הן אבל
לענין פרעון מעשה בראשון לחבורו דיורשים הן ואינו טעמא דב"ב
דספקין כותי' דבעלה מחלוקת לפ"ז ל"ק קושי' הכ"ל לפ"ד דבאיש מוכרח
לומר דב"ע ס"ל דר"ח ממש דמספקא לי' לכל מילי וה"ה לענין פריעת מע"פ
וביאת נמי להמספקא אחת לחלוקת דב"י ל"ל דר"ח אלא ספקי הם ס"ל
דלא הויין כהלכתא דידן אין בגירה נגד כ' יורה בפלוגתא זו וע"ש בתוספת
ד"ה דב"ע כי נעמא דר"י דלא ס"ל דר"ח היינו בענין פרעון מעשה דבאיש בראש
לחבורו מפ"ב ר"ח דמספקא לה בענין פריעת חוב והיינו ממש בספק דידן
דבעלה מחלוקת וה"ה לחע"ש גוזה מן היורשים לה בהר שחלקו וה"ה לדידן
לענין מעלני והכל מעשה בראש לחבורו ולה דמסקנת הרמ"ם פ' ב"ב ומסתמא
קלת ע"ד הרמב"ן ז"ל והא דספקין הכא דבעלה לאו משום דיורשים הוו אלא
דלכך מילתא דספקין דלא בבר וכ"ש ומסויין להו בלקוחות בחליות שאם
יעיבו ממנו שיחזור ויחלוק ע"כ ליישבו אם ב"ח שיהא המכוין אחד דלכך
מלתא דספקין דלא בבר וכ"ש ומסויין להו בלקוחות בחליות מעשה בראש
בראש דספקין דלא בבר וכ"ש ומסויין להו בלקוחות בחליות מעשה שיחלקו בדמים והאי
דקאמר בעלה משום שלקה בעיקר ומליון למימר שחלקו בדמים והאי
מהא כלל בספרי רב וכ"ש ותדע מדמסיק ומליון למימר ש

(ע) כוונת הש"ס היכא דלא רליכו שנתן לו׳ פחו׳ נותנין לף כל זכות שם ליכו עזלה יותר מכפי שנתן לחבירה וכנראה מדברי הרמב"ם המובא בטור ואין למוד פי׳ מה שכתוב רק היכא שלא שתף או שלא נתן בשום לגבות וכבדי להבין לדעת הרמב"ם דברי הגמ׳ ליליכא ענין נפרע יעוין בפ׳ הפלחה :

שמקבלים תמורת מה שהיית משוב כאלו זה גופא הכיא לו כפי טעמי דלי בסימן ל"ג. סעיף ד"ל דצאר התקנה מהאלוה לפרוע מוצות לציהן נעשה מיוב לצל מעיקר הדין הא מוכה להרע"ם וי"ל גבי עיסול שלין בה משום לחא לתקנה כ"ע מודים דפעוכים י"ל נמי ליפכא הא תינא דצשו"ת שלין לחא לפני הרע"ם דצהנו נכפי המשועבדים חזלו והלמי לא נשתעבדו לצוהן צייך שבית הרע"ם דצהנו נכפי המשועבדים חזלו והלמי לא נשתעבדו מכא לציהון משע"כ שרנשה דצ"ח לחמי היא כט"ו דכל זמן שהם יוכלי לצוהן מקרקע לרין גמרא ולדילן ע"ה המנהג לב במעלטלין ונעשו הצ"ח לב לם מכרו מה שיכלו למקום שע"ל לעלוב וקבלו הלמים לו לפני נתנו שמנה קוב קוב יוכלו וכשהיסם משועבד כרין צ"ח עלמו ועוכשה משעה זו שמכרו לו נתנו לפניו מלקוחות שקנו קרקע לידהו דהא ליכא למימר על כגון זה דהוה כאלו לא יכלו מעולם ולימנו עלמם כעשו הצ"ח וכן משתבר בלא לש"ך ק"ק דיש תו כ"מ בין צ"ח לחמי לו לחצה ול"ל צחמת ה"ח זמכ"ם להעור שם שצה עליהם מכא מזיק ולחי לרון כהון וק"ל . ומה שהצ"ם כי ומעלטלים שמכרו כו' ודיכם במעלטלין כמ"ם לעניו כתובה בפי' ק' והג"ל וכו' תמוה תלה תליא בלחי בסימן ק' בעיותיהו ממש כעלם מעש העור וע"ם בח"מ ומכ"ל הכא לכתובה דמי ולא למזונות ותו דהכא צ"ח לחמים היא ולימה כלל בתכאי צ"ל וה"ת לחמי לכתובה ולא לחמר ב"ח לחמי עלמו גמור דקי"ל לחין עוקב ממעלטלין שמכר לו מלקוח, שם לו בחמצב, בהגהו' מלכי יפי' לעתו בכתו' מה שיפי' ובחצוע' לפלני שבח"מ פי' ע"ח לתוך זמן לפי מלקוחות גובה בלא חצוע' ע"כ הכא החצוע' ליכי שלא כפרעה מהחמים לפא תוך זמן הוה שם עדין לו כתלקפא כלחיתא סעיף ד' בהגי"ה חלא החצוע' היא שלא התפיס להן לחבירו לכרי ולב לטולחא מהחמים בלא חצוע' זו י"ל מחמר שאם טוענים החמים לחתבע לי לכיכא ליחצע טעינן לנקוחות מה לומי המוכר הלוה לטעון ולב לאם ומאמן בהמ"ע ס"ק י' דלעה זו לס"ל למלקוחות גובה בלא חצוע' ע"כ ב ממ"ע זו ועוגן פרעתי לכריך חצוע' ומדוע לא טעינן לנקוחות יש לומר לסוף מנחת שכיא לפרוע ת"ז מפ"כ התפסת לכרי קודם עות החל שכיא מעשה הכ"ל לחלס קרוב חלל בת' חלל ומאום דצ"ח לחמים היא בכלל האפרעת מכ"ל סיעטו הצ"ל עצומ ות' בתי ג' . ע"כ הכא לע"כ כבר גדול' מדחוני' להבתא הא לאו בת חצוע' היא לב לחאם שכתחרתם לב קודם שכתחרתם חצוע הגיע זמן היא לקטנה הא לאו בת חצוע' היא לב לחאם שכתחרתם חצוע הגיע זמן הכ"ל קוקצ הא לאו בת חצוע' היא לב לחאם שכתחרתם חצוע הגיע זמן הצ"ח

אחר מותו כמי לע"ד לא מיבעי' בעבייה שלדבה מחויבת במלוכת סיוכסים כ"ז שכוכית כבפי' ל"ה קעיף ג' שבוולמי לין עשה אלא אפי' בעשיה שבכניסה ממון כ"ל וכל זמן שכוכית שהדין לע"ד להסכיב לה משכחת מ"מ עפ"ה לין מחויבים לסכור בתה וכ"ל · ומ"ש כי אמה היכי זה מצית אבי שלין לה אלא כפי בכוכת הבית פשיעא שלינם חייבים אפי' במשכחת כי זה בכלל ב"ה בוזה ומשכחת לבשל או ליקוות לאחד ס"ה לסכים ומה"ת אחויב בשוכית ושמה דווקא ולע"ד אף שהב"ה שתמו להלכה ל"ע · ובאחל כי בח"ו וע' בח"ו סי' ס' המחייב וכו' וכרמה לכאן שתמא כהתכה אלא עדיפה מאמה וכי' הב"ש ס"ק ג' ובח"ו כי' דווקא כשים לה שוכות ממקום אחר אז חייב לשלם לה אבל כשלין לה שוכות ממקום אחר לין יכולה לומר הן לי הדמים לסום כאלו התנה ליתן שוכות ולא דמים משום דכותן לה שוכות ולא דמים (ומה שמשמע ליה הכי הייבו מדכי ס"ק י"ל וכן משמע בקעיף ו' שכותן לה שוכות משלם ע"פ שהגרהא הלח מזה משמע שכל שלין לה שוכות ממקום אחר לייבו מחויב בדמים) משמע דווקא וכו' ואכ"ל וכו' וכן משמע מסוגי' הלי לשגר בחייס וקשמר חד בדקא כו' ס"ע הטעם משום דלין לריך שוכות מ"ה לריך לשלם · ומכח ז"ל הסע"ע ח"ע המחייב לזון את חביבו הכותן לומר לתת לו פירות ואלא לומר שוכות הדין עם המקבל ואם התנה על שולחנו לין חייב ליתן אלא לפי בכוכת הבית וכי הסע"ע הטעם דשתם לזכו משמע כרלוכו בבייתו על הכיזן ויקנה לכשמו מה שילנה בדרך העולם (ועי' תשו' הרח"ש שבעור ח"ע ס"ק י"ז משמע קלת דווקא שם שתתנה כרחוי לפי כבודו סוא לימון לעשון לדמים לני רולה ול"ע) לפי ב"ה פי' וכו' וכותבים לזה לפי ערך מה שהיה מגיע להולאתו שם היה חוכל עמהן וכברהא לפ"ר קובר הח"ע לדמה לכאמר בהתנה על שולחנו לכותן כפי ג"ה היינו כמי שמוכות ולא בדמים מלהתנה ולשכי כי לכבוד מפני שלע"ע מאמה אפי' בלא התנה לין חייב בדמים ומשמע כדעתו מדקי"ל היה ביוקר והוזל בשהים הטיבוד ממנה ס"ל לשלם אלא בדמים שהיו בשעה שהוזל ומ"מ אלו תבעה שם בדמים הא כי אחויב ע"ה כפי ב"ה בדמי ואותן דמויין שהיו לה ג"ם ולפ"ז מה לכ' הטור ושם היו עכשה חייבו כותן לה כ"ת בדמי הזול ל"ד ושם כולה שב אמי הזול ושם היו עכשה חייבו כותן לה כ"ת בדמי הזול ל"ד ושם אלא אלא שולחנו על דווקא אבל ק' כי חדא לכי משע"ע ס"ק ס"ק לתמיד ס"ח אלא בשוכות על שולחנו ושם שעת הזול כשוכות בח"ו ס"ק ג ולפ"ז מה לכ' הטור ושם היו עכשה חייבו כותן לה כ"ת בדמי הזול ל"ד ושם כולה שב אמי הזול ושם היו עכשה חייבו כותן לה כ"ת בדמי הזול ל"ד ושם אלא אלא שולחנו על דווקא אבל ק' כי חדא לכי משע"ע כ"ל ל"ה לכי חילון בין התנה בלא התנה אלא בדמים שהתנה בשעת הזול ושם היה

לסטר ומלוק זה יסד המ״מ ס״ל ע״פ ל המ״מ תו כתב ולסטת תוס׳ וכו׳ ל״ה אפילו בצת לסתו לא מהני סטר אלא קכין זה תמיה לע״ד להיכא דאם סהחוס׳ פסקו כמ״ד סאיכם קלוגים וביותר למה שכתב לקמן וכ״ז לסטת הרי״ף ופוסקים כמ״ד לפי סאיכם כתוגים דהא למ״ד זה לף בצותיו היה מהני סטר זולת מעשם שמעיקרא הכי לתקן אבל בצת לסתו כיון דלמ״ד זה לא בעי קלוגין למה לא יהני סטר כמו קכין והתו׳ לא כתבו אלא שהקוסיק ל״ה בצותיו לא סייך אלא בשהגיה בצת לסתו מה״ת וע״ם ח״כ תו כתב מיהו י״ל כו׳ מ״מ קכין על כלל התלים אהני מהני כגרסה שהוסק די״ל בשקום דסטר לא אהני ה״ה קכין על כלל תלים לא מהני ול״כ היס דבריו שכתב והא דקי״ל מסולר כרשו ומשך להרמ״ה דהוקשה לו כיון דסטר לא מהני שקום אלא ניתן ליכתוב ה״ה דקכין על כלל התלים לא ליהני ועל״ד לית בזה קפק ולכן עכין לזה כלל ול״י למבר דבריו כהוגן תו כתב וכ״ז וכו׳ אבל הרמ״שפק וכו׳ כגרס׳ הוקש״לו מה שהבי׳ בשמו והוא בש״ע פה דבכל סטר עובפ״ן משועבדי׳ הא הרמ״שפק כמ״ד שאיכם קלוגים וגם ס״ל דמזונות ה׳ סכיס לא קלוג ול״כ ע״כ ס״ל כמי כפיכוס התוס׳ וה״כ דקכין הוא דאלים אבל סטר הא ליכו מועיל למשועבדים (והיא קושית הש״ך בס׳ ס׳) אבל ל״י מה תיכן וכתב ותיכן בש״ם כשקבו מידו וס״ל כפיכם״י ומפיים ע״פ זה ומהני אפי׳ לעולם לפ״ז גם לענין שבח ופיכות מהני קכין וסטר מפורש וקשה אבל אם הפרש בין הכתיב׳ דמוכח לעולם לכא לפיכוס וכו׳ לבין סטר מפורש על השבח בש״ע מלבד שלא משתבר לחלק מ״מ הי׳ להרמ״ה וכ״פ לבאר חלוק זה בשבח כמי ותו דהא בגמ׳ מוכח דלמ״ד מהני שלא ס״ק לא מהני סום כתיבה בדבר שאיכו קלוג דהא מהני הכי כדי שלא תיקבי לשטתו ממזון בצותיו דכמלן דכתוגין דמו ובולבי דמו לכתוגין בכל לופן המועיל וע״ם ח״כ והלמת שהני מקופק אם נעלם ממכו כל דבר הס״ך הכ״ל אשר מכח קושיא זו מחק בהרמ״ה ול״ל ס״ל כי בלמת לע״ד אף להגהתו קשה (כי ז״ל הרמ״ה בש״ג מה״ת הנושא אשה ופשקה עמו שיהיה זן בתה כך וכך שכיס מייב לזון לותה בכיס שקבל ע״ע והוא שיתכו על דבר זה בשעי הקדושין אבל שלא בשעת הקדושין עד שיקבו מידו או עד שיכתוב בשטר וכיולא בו וכו׳ אתו אלו שפשקו לזון לותה אם קבו מידו (או שמייב בשטר) זה הגי הס״ך (הרי זה כש״ם בשטר ועוקפת משועבדים ואם פשקו בשעת הקדושין ולא סי׳ אם קנין הרי הם דבריס שלא נתבו ליכתוב ואין עוקפת במזוכותיה עכ״ל) מה הולך לסייס הרי הם דבריס שלא נתבו ליכתוב ות״ל בזה שהין קדוב אפי׳ היה ניתן ליכתוב כמי לא עקף מלש״ק ובפרע להסכמת הס״מ וב״ם בפי׳ כ״פ והכא דדבריס שלא״כ ליכתוב לא סייך אלא בשכותבין דבריס כהויתן אבל ע״י שטר גמור עוקף והכא גבי מזונות לשטת הס״ך הא כל שטר לא מהני ופשיעא דק׳ ככ״ל · ולפ״ז אם נאמר להסס״ך גם בדבריס שלא נתבו ליכתוב כלעתם אלא אפילו שטר גמור לא מהני אלא בשיכתוב בש״ם ואפילו בלשון הלוואה כי היכי דלא לעיקף שלא כדין ואפילו שביהס מתלים אינו מועיל כיון דבשלא נתבו ליכתוב אבל בשטר גמור עלמו אמה שא״א בלא קכין ובזה שפיר מקשה מהקכי דגיטין בפיכ״י דלע״ד בלאה דעד שכתבה שטר לי לפשר ובשכי כמי כיתא דגיטין בשטר ובלא שטר אי לפשר לי לפשר ולא בעי קכין ולא בעי שום כתיבה ומשכחת לה בשטר שכתבו עבדים ושחרורן בשטר ואפ״ה ל

עין משפט נר מצוה ב"מ פ"ב הי"ג סמ"ג עשין קנ"ו טור ש"ע חו"מ סי' ק"ע סעי' ב' ג' ד' ה' ו' ז' סמ"ע שם ס"ק ב' ב"ש שם ס"ק ב' ג' ד' ה' ו' ז' ח' ט' י' ובהגה"ט

מוכרחי' . ולמה שכתבתי הלכו סי' נחמת עפיקת האמם תחילה בתכלי גמור ונתגרמא ונשאה קתם הן בתוס' כתר' והן בתכלי בנותיה וכ' כל זמן שאת עמי ל"ע אי לא לומרין ע"ת לאמון כשאה ומה שהרשה הצ"ם לעי' בשמו' ס"ק . הגה אפק צמי שכשבע לחבירו שהלמון היולד לו הוא יהי' המוהל ומזוז אמה זו שהי' לו מתה ובשא אחרת והולידה ג"ז והיא רלתה בחור קרובה ומעמו מהשבועה גבי רליות והאחת מהכא ע"ם כי אין לנוכי להעתיקם ולע"ל צמ"כ בכל הני אף אחת לא מלתי ובפרט מה שלבשוף עיקר יקודו שמלמה לפנים מלשות פ"י כלל לייצ אלו הבן מאשתו רלשונה לא הי' ס"ת והעיקר כיון שלא הזכיר אשה בשבועתו אלא הבן היולד רלשון מה אי אפשר זו ומה אי אפשר לך לע"ל הי' לפשר לזון קלת מדין חומר לחבו ידע שמעות אשתו שידע בה שמולה למעשיו ויש אחרת שאפשר תתרצה הקטע גדול השלוש ע"ל שצעל הרש"ם שבועת השדוך ע"ם חומר . ואמנם בכ"ל אפשר אף זה לא שיך ומפי שהי' מוכרח ליצטרך לו כדי שיתחול שבועה לשקדם שהי' לחביבו עליו עכ"ם עפק ליבו לע"ל פ"ע ג' :

סימן כמז ק"ח וגם יש עדים שלמדה לו שהוא מתוקן ושהוא חכלו מזה דייק הח"מ שלריך כמי עדים על חכילתו ועפ"ז מובדם לחזוק ס"ק ד' שמשמשתו כדם לייבי אי בעולה וכו' אי שלחוהו עדים משמשתו . ולהרח"ל דק"ל שיכה לחזקת גדול על עלמה לוחק לחעמיד דוקא שלחוהו עדים ואפ"ל להחולק"ומשני שלוחק להסוגי' להעמיד בעול' משלילה שכיה ק' אם משמשתו כדה ח"ל להעמיד בל"ז אלא דוקא בעולה או בעיד אלא שכיה יותר דשייכו שלחוהו משמשת לכן לע"ל יותר משתדיר לי' הפ"ע ל"ד ואין לריך אלא עדים שלמדה עשוה שהי אי שהוא מעושר ושוב נחמן שאכל על פיה ודוקא שליכא עדים כלל יכולה לטעון כדרך הרש"ם אלו היה יולה לאכול הייתי משגיחו אבל אם כשיש עדים שלמדה לו שוב נחמן שהא לו מכשול על ידה ומה שכ' הפ"ע אבל אם אין עדים ושיל כופרת אלא אחילתו הייתו שכופרת אלא לומרה לו מילי ול"ע . ואם יש הכחשה שסיל לומרת שהילידעתו שמשתו כדה והוא לומר שהכשילתו ע' סי' ל"ו : ס"ב הוחזקה כדה ע' אי אם שכ' הצ"ם נדין לשתלח ועי' סי' ו : ס"ד הגה"ה וכגילה שכך כ' הכי ע"פ אם שתי' צ"ת דברי הרמצ"ם דלחייבי בהתרה צה ומשני שצחת בהתרה צה אין לריך אלא בהתרה צח"ת מוכרח הצ"ם לומר משני שהי' מקום לחלות שהשה הרי' שהיל לא בהתרה כגילה כמ"ש בשעיף ל' שבס הת"ם סי' רס"ג . ושת"ה לא מלתי חלוק זה שלחילת לפשר כלל בין כגילה לפעם א' שבר התרחה ולחרצח משמעות לשון שהתחיל לפשר שלא התרחה בפעם אחת ולא בב' פעמים אלא בשלשה וכו' ע"ע עובדא שקדי רלתה בחור קרובה משלחה שהיל לפשר לא בהתרחה בפעם אחת ולא בב' פעמים אלא בשלשה ומשמע לפשר שלא בהתרחה כלל ולא

יז כִּי לְאֵין הָאָדָם טוֹב לִפְנֵי הָאֱלֹהִים גַּם זֶה הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ׃ יח וְשָׂנֵאתִי אֶת כָּל עֲמָלִי שֶׁאֲנִי עָמֵל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ שֶׁאַנִּיחֶנּוּ לָאָדָם שֶׁיִּהְיֶה אַחֲרָי׃ יט וּמִי יוֹדֵעַ הֲחָכָם יִהְיֶה אוֹ סָכָל וְיִשְׁלַט בְּכָל עֲמָלִי שֶׁעָמַלְתִּי וְשֶׁחָכַמְתִּי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ גַּם זֶה הָבֶל׃ כ וְסַבּוֹתִי אֲנִי לְיַאֵשׁ אֶת לִבִּי עַל כָּל הֶעָמָל שֶׁעָמַלְתִּי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃ כא כִּי יֵשׁ אָדָם שֶׁעֲמָלוֹ בְּחָכְמָה וּבְדַעַת וּבְכִשְׁרוֹן וּלְאָדָם שֶׁלֹּא עָמַל בּוֹ בְּחֶלְקוֹ יִתְּנֶנּוּ גַּם זֶה הֶבֶל וְרָעָה רַבָּה׃ כב כִּי מַה הָיָה לָאָדָם בְּכָל עֲמָלוֹ וּבִרְעוּת לִבּוֹ שֶׁהוּא עָמֵל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃ כג כִּי כָל יָמָיו מַכְאֹבִים וְכַעַס עִנְיָנוֹ גַּם בַּלַּיְלָה לִבּוֹ לֹא שָׁכָב גַּם זֶה הֶבֶל הוּא׃ כד אֵין טוֹב בָּאָדָם שֶׁיֹּאכַל וְשָׁתָה וְהֶרְאָה אֶת נַפְשׁוֹ טוֹב בַּעֲמָלוֹ גַּם זֹה רָאִיתִי אָנִי כִּי מִיַּד הָאֱלֹהִים הִיא׃ כה כִּי מִי יֹאכַל וּמִי יָחוּשׁ חוּץ מִמֶּנִּי׃ כו כִּי לָאָדָם שֶׁטּוֹב לְפָנָיו נָתַן חָכְמָה וְדַעַת וְשִׂמְחָה וְלַחוֹטֶא נָתַן עִנְיַן לֶאֱסֹף וְלִכְנוֹס לָתֵת לְטוֹב לִפְנֵי הָאֱלֹהִים גַּם זֶה הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ׃

ג א לַכֹּל זְמָן וְעֵת לְכָל חֵפֶץ תַּחַת הַשָּׁמָיִם׃ ב עֵת לָלֶדֶת וְעֵת לָמוּת עֵת לָטַעַת וְעֵת לַעֲקוֹר נָטוּעַ׃ ג עֵת לַהֲרוֹג וְעֵת לִרְפּוֹא עֵת לִפְרוֹץ וְעֵת לִבְנוֹת׃ ד עֵת לִבְכּוֹת וְעֵת לִשְׂחוֹק עֵת סְפוֹד וְעֵת רְקוֹד׃ ה עֵת לְהַשְׁלִיךְ אֲבָנִים וְעֵת כְּנוֹס אֲבָנִים עֵת לַחֲבֹק וְעֵת לִרְחֹק מֵחַבֵּק׃ ו עֵת לְבַקֵּשׁ וְעֵת לְאַבֵּד עֵת לִשְׁמוֹר וְעֵת לְהַשְׁלִיךְ׃ ז עֵת לִקְרוֹעַ וְעֵת לִתְפּוֹר עֵת לַחֲשׂוֹת וְעֵת לְדַבֵּר׃ ח עֵת לֶאֱהֹב וְעֵת לִשְׂנֹא עֵת מִלְחָמָה וְעֵת שָׁלוֹם׃ ט מַה יִּתְרוֹן הָעוֹשֶׂה בַּאֲשֶׁר הוּא עָמֵל׃ י רָאִיתִי אֶת הָעִנְיָן אֲשֶׁר נָתַן אֱלֹהִים לִבְנֵי הָאָדָם לַעֲנוֹת בּוֹ׃ יא אֶת הַכֹּל עָשָׂה יָפֶה בְעִתּוֹ גַּם אֶת הָעֹלָם נָתַן בְּלִבָּם בִּלְתִּי אֲשֶׁר לֹא יִמְצָא הָאָדָם אֶת הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף׃ יב יָדַעְתִּי כִּי אֵין טוֹב בָּהֶם כִּי אִם לִשְׂמֹחַ וְלַעֲשׂוֹת טוֹב בְּחַיָּיו׃ יג וְגַם כָּל הָאָדָם שֶׁיֹּאכַל וְשָׁתָה וְרָאָה טוֹב בְּכָל עֲמָלוֹ מַתַּת אֱלֹהִים הִוא׃ יד יָדַעְתִּי כִּי כָל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאֱלֹהִים הִוא יִהְיֶה לְעוֹלָם עָלָיו אֵין לְהוֹסִיף וּמִמֶּנּוּ אֵין לִגְרוֹעַ וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה שֶׁיִּרְאוּ מִלְּפָנָיו׃ טו מַה שֶּׁהָיָה כְּבָר הוּא וַאֲשֶׁר לִהְיוֹת כְּבָר הָיָה וְהָאֱלֹהִים יְבַקֵּשׁ אֶת נִרְדָּף׃ טז וְעוֹד רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ מְקוֹם הַמִּשְׁפָּט שָׁמָּה הָרִשְׁעָה וּמְקוֹם הַצֶּדֶק שָׁמָּה הָרִשְׁעָה׃ יז אָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי אֶת הַצַּדִּיק וְאֶת הָרָשָׁע יִשְׁפֹּט הָאֱלֹהִים כִּי עֵת לְכָל חֵפֶץ וְעַל כָּל הַמַּעֲשֶׂה שָׁם׃ יח אָמַרְתִּי אֲנִי בְּלִבִּי עַל דִּבְרַת בְּנֵי הָאָדָם לְבָרָם הָאֱלֹהִים וְלִרְאוֹתָם שֶׁהֵמָּה בְהֵמָה הֵמָּה לָהֶם׃ יט כִּי מִקְרֶה בְנֵי הָאָדָם וּמִקְרֶה הַבְּהֵמָה וּמִקְרֶה אֶחָד לָהֶם כְּמוֹת זֶה כֵּן מוֹת זֶה וְרוּחַ אֶחָד לַכֹּל וּמוֹתַר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אָיִן כִּי הַכֹּל הָבֶל׃ כ הַכֹּל הוֹלֵךְ אֶל מָקוֹם אֶחָד הַכֹּל הָיָה מִן הֶעָפָר וְהַכֹּל שָׁב אֶל הֶעָפָר׃ כא מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעֹלָה הִוא לְמָעְלָה וְרוּחַ הַבְּהֵמָה הַיֹּרֶדֶת הִוא לְמַטָּה לָאָרֶץ׃ כב וְרָאִיתִי כִּי אֵין טוֹב מֵאֲשֶׁר יִשְׂמַח הָאָדָם בְּמַעֲשָׂיו כִּי הוּא חֶלְקוֹ כִּי מִי יְבִיאֶנּוּ לִרְאוֹת בְּמֶה שֶׁיִּהְיֶה אַחֲרָיו׃

ד א וְשַׁבְתִּי אֲנִי וָאֶרְאֶה אֶת כָּל הָעֲשֻׁקִים אֲשֶׁר נַעֲשִׂים תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְהִנֵּה דִמְעַת הָעֲשֻׁקִים וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם וּמִיַּד עֹשְׁקֵיהֶם כֹּחַ וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם׃ ב וְשַׁבֵּחַ אֲנִי אֶת הַמֵּתִים שֶׁכְּבָר מֵתוּ מִן הַחַיִּים אֲשֶׁר הֵמָּה חַיִּים עֲדֶנָה׃ ג וְטוֹב מִשְּׁנֵיהֶם אֵת אֲשֶׁר עֲדֶנָּה לֹא הָיָה אֲשֶׁר לֹא רָאָה אֶת הַמַּעֲשֶׂה הָרָע אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃ ד וְשַׁבְתִּי אֲנִי וָאֶרְאֶה אֶת כָּל עָמָל וְאֶת כָּל כִּשְׁרוֹן הַמַּעֲשֶׂה כִּי הִוא קִנְאַת אִישׁ מֵרֵעֵהוּ גַּם זֶה הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ׃ ה הַכְּסִיל חֹבֵק אֶת יָדָיו וְאֹכֵל אֶת בְּשָׂרוֹ׃ ו טוֹב מְלֹא כַף נָחַת מִמְּלֹא חָפְנַיִם עָמָל וּרְעוּת רוּחַ׃ ז וְשַׁבְתִּי אֲנִי וָאֶרְאֶה הֶבֶל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃ ח יֵשׁ אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי גַּם בֵּן וְאָח אֵין לוֹ וְאֵין קֵץ לְכָל עֲמָלוֹ גַּם לֹא תִשְׂבַּע עֵינוֹ עֹשֶׁר וְלִמִי אֲנִי עָמֵל וּמְחַסֵּר אֶת נַפְשִׁי מִטּוֹבָה גַּם זֶה הֶבֶל וְעִנְיַן רָע הוּא׃ ט טוֹבִים הַשְּׁנַיִם מִן הָאֶחָד אֲשֶׁר יֶשׁ לָהֶם שָׂכָר טוֹב בַּעֲמָלָם׃ י כִּי אִם יִפֹּלוּ הָאֶחָד יָקִים אֶת חֲבֵרוֹ וְאִלְלַי לְאָדָם שֶׁאֵין שֵׁנִי לְהָקִים אֶת חֲבֵרוֹ׃ יא גַּם אִם יִשְׁכְּבוּ שְׁנַיִם וְחַם לָהֶם וּלְאֶחָד אֵיךְ יֵחָם׃ יב וְאִם יִתְקְפוֹ הָאֶחָד הַשְּׁנַיִם יַעַמְדוּ נֶגְדּוֹ וְחוּט הַמְשֻׁלָּשׁ לֹא בְמַהֵרָה יִנָּתֵק׃ יג טוֹב יֶלֶד מִסְכֵּן וְחָכָם מִמֶּלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל אֲשֶׁר לֹא יָדַע לְהִזָּהֵר עוֹד׃ יד כִּי מִבֵּית הָסֹּרִים יָצָא לְמָלְכוּת וְגַם בְּמַלְכוּתוֹ נוֹלַד רָשׁ׃ טו רָאִיתִי אֶת כָּל הַחַיִּים הַמְהַלְּכִים תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ עִם הַיֶּלֶד הַשֵּׁנִי אֲשֶׁר יַעֲמֹד תַּחְתָּיו׃ טז אֵין קֵץ לְכָל הָעָם לְכֹל אֲשֶׁר הָיָה לִפְנֵיהֶם גַּם הָאַחֲרֹנִים לֹא יִשְׂמְחוּ בוֹ כִּי גַם זֶה הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ׃ יז שְׁמֹר רַגְלְךָ כַּאֲשֶׁר תֵּלֵךְ אֶל בֵּית הָאֱלֹהִים וְקָרוֹב לִשְׁמֹעַ מִתֵּת הַכְּסִילִים זֶבַח כִּי אֵינָם יוֹדְעִים לַעֲשׂוֹת רָע׃

ה א אַל תְּבַהֵל בְּפִיךָ וְלִבְּךָ אַל יְמַהֵר לְהוֹצִיא דָבָר לִפְנֵי הָאֱלֹהִים כִּי הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם וְאַתָּה עַל הָאָרֶץ עַל כֵּן יִהְיוּ דְבָרֶיךָ מְעַטִּים׃ ב כִּי בָא הַחֲלוֹם בְּרֹב עִנְיָן וְקוֹל כְּסִיל בְּרֹב דְּבָרִים׃ ג כַּאֲשֶׁר תִּדֹּר נֶדֶר לֵאלֹהִים אַל תְּאַחֵר לְשַׁלְּמוֹ כִּי אֵין חֵפֶץ בַּכְּסִילִים אֵת אֲשֶׁר תִּדֹּר שַׁלֵּם׃ ד טוֹב אֲשֶׁר לֹא תִדֹּר מִן אֲשֶׁר תִּדֹּר וְלֹא תְשַׁלֵּם׃ ה אַל תִּתֵּן אֶת פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת בְּשָׂרֶךָ וְאַל תֹּאמַר לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ כִּי שְׁגָגָה הִוא לָמָּה יִקְצֹף הָאֱלֹהִים עַל קוֹלֶךָ וְחָבַל אֶת מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ׃ ו כִּי בְרֹב חֲלֹמוֹת וַהֲבָלִים וּדְבָרִים רַבִּים כִּי אִם אֶת הָאֱלֹהִים יְרָא׃ ז אִם עֹשֶׁק רָאשׁ וְגֵזֶל מִשְׁפָּט וָצֶדֶק בְּמְדִינָה תִּתְמַהּ עַל הַחֵפֶץ כִּי גָבֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ שֹׁמֵר וּגְבֹהִים עֲלֵיהֶם׃ ח וִיתְרוֹן אֶרֶץ בְּכָל הוּא מֶלֶךְ לַשָּׂדֶה נֶעֱבָד׃ ט אֹהֵב כֶּסֶף לֹא יִשְׂבַּע כֶּסֶף וּמִי אֹהֵב בָּהָמוֹן לֹא תְבוּאָה גַּם זֶה הֶבֶל׃ י בִּרְבוֹת הַטּוּב רַבּוּ אוֹכְלָיו וּמַה לִּבְעָלָיו כִּי אִם רְאוֹת בְּעֵינֵיהֶם׃ יא מְתוּקַת שְׁנַת הָעוֹבֵד אִם מְעַט אִם הַרְבֶּה וְהַשָּׂבְעַ לָעָשִׁיר אֵינֶנּוּ מַנִּיחַ לוֹ לִישֹׁן׃ יב יֵשׁ רָעָה חוֹלָה רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ עֹשֶׁר שָׁמוּר לִבְעָלָיו לְרָעָתוֹ׃ יג וְאָבַד הָעֹשֶׁר הַהוּא בְּעִנְיַן רָע וְהוֹלִיד בֵּן וְאֵין בְּיָדוֹ מְאוּמָה׃ יד כַּאֲשֶׁר יָצָא מִבֶּטֶן אִמּוֹ עָרֹם יָשׁוּב לָלֶכֶת כְּשֶׁבָּא וּמִיגִיעוֹ לֹא יִשָּׂא בְּעָמָלוֹ שֶׁיֹּלַךְ בְּיָדוֹ׃ טו וְגַם זֹה רָעָה חוֹלָה בְּכָל הַדֹּמֶה כַּאֲשֶׁר בָּא כֵּן יֵלֵךְ וּמַה יִּתְרוֹן לוֹ שֶׁעָמַל לָרוּחַ׃ טז גַּם כָּל יָמָיו בַּחֹשֶׁךְ יֹאכֵל וְכָעַס הַרְבֵּה וְחָלְיוֹ וָקָצֶף׃ יז הִנֵּה אֲשֶׁר רָאִיתִי אֲנִי טוֹב אֲשֶׁר יָפֶה אֲכֹל וְשָׁתוֹת וְלִרְאוֹת טוֹבָה בְּכָל עֲמָלוֹ שֶׁיַּעֲמֹל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ מִסְפַּר יְמֵי חַיָּיו אֲשֶׁר נָתַן לוֹ הָאֱלֹהִים כִּי הוּא חֶלְקוֹ׃ יח גַּם כָּל הָאָדָם אֲשֶׁר נָתַן לוֹ הָאֱלֹהִים עֹשֶׁר וּנְכָסִים וְהִשְׁלִיטוֹ מֵהֶם לָשֵׂאת אֶת חֶלְקוֹ וְלִשְׂמֹחַ בַּעֲמָלוֹ זֹה מַתַּת אֱלֹהִים הִוא׃ יט כִּי לֹא הַרְבֵּה יִזְכֹּר אֶת יְמֵי חַיָּיו כִּי הָאֱלֹהִים מַעֲנֶה בְּשִׂמְחַת לִבּוֹ׃ כ יֵשׁ רָעָה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְרָבָה הִוא עַל הָאָדָם׃ כא אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לוֹ הָאֱלֹהִים עֹשֶׁר וּנְכָסִים וְכָבוֹד וְאֵינֶנּוּ חָסֵר לְנַפְשׁוֹ מִכֹּל אֲשֶׁר יִתְאַוֶּה וְלֹא יַשְׁלִיטֶנּוּ הָאֱלֹהִים לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ כִּי אִישׁ נָכְרִי יֹאכְלֶנּוּ זֶה הֶבֶל וְחֹלִי רָע הוּא׃ כב אִם יוֹלִיד אִישׁ מֵאָה וְחַיָּיו רַבִּים וְיָמֵי שְׁנוֹתָיו יִרְבּוּ וְנַפְשׁוֹ לֹא תִשְׂבַּע מִן הַטּוּב וְגַם קְבוּרָה לֹא הָיְתָה לוֹ אָמַרְתִּי טוֹב מִמֶּנּוּ הַנֶּפֶל׃ כג כִּי בְהֶבֶל בָּא וּבַחֹשֶׁךְ יֵלֵךְ וּבַחֹשֶׁךְ שְׁמוֹ יְכֻסֶּה׃ כד גַּם שִׁמְשׁוֹ לֹא רָאָה וְלֹא יָדָע נַחַת לָזֶה מִזֶּה׃ כה וְאִם אֶלֶף שָׁנִים יִחְיֶה פַּעֲמַיִם וְטוֹב לֹא רָאָה הֲלֹא אֶל מָקוֹם אֶחָד הַכֹּל הוֹלֵךְ׃ כו כָּל עֲמַל הָאָדָם לְפִיהוּ וְגַם הַנֶּפֶשׁ לֹא תִמָּלֵא׃ כז כִּי מַה יּוֹתַר לַחָכָם מִן הַכְּסִיל מַה לֶּעָנִי יוֹדֵעַ הַהֹלֵךְ נֶגֶד הַחַיִּים׃ כח טוֹב מַרְאֵה עֵינַיִם מֵהֲלַךְ נָפֶשׁ גַּם זֶה הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ׃ כט אֲשֶׁר הָיָה כְּבָר נִקְרָא שְׁמוֹ וְנוֹדָע אֲשֶׁר הוּא אָדָם וְלֹא יוּכַל לָדִין אֶת הַתַּקִּיף מִמֶּנּוּ׃ ל כִּי יֵשׁ הַרְבֵּה דְבָרִים מַרְבִּים הָבֶל מַה יֹּתֵר לָאָדָם׃ לא כִּי מִי יוֹדֵעַ לָאָדָם מַה טּוֹב בַּחַיִּים מִסְפַּר יְמֵי חַיֵּי הֶבְלוֹ וְיַעֲשֵׂם כַּצֵּל אֲשֶׁר מִי יַגִּיד לָאָדָם מַה יִּהְיֶה אַחֲרָיו תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃

ו א טוֹב שֵׁם מִשֶּׁמֶן טוֹב וְיוֹם הַמָּוֶת מִיּוֹם הִוָּלְדוֹ׃ ב טוֹב לָלֶכֶת אֶל בֵּית אֵבֶל מִלָּלֶכֶת אֶל בֵּית מִשְׁתֶּה בַּאֲשֶׁר הוּא סוֹף כָּל הָאָדָם וְהַחַי יִתֵּן אֶל לִבּוֹ׃ ג טוֹב כַּעַס מִשְּׂחוֹק כִּי בְרַע פָּנִים יִיטַב לֵב׃ ד לֵב חֲכָמִים בְּבֵית אֵבֶל וְלֵב כְּסִילִים בְּבֵית שִׂמְחָה׃ ה טוֹב לִשְׁמֹעַ גְּעָרַת חָכָם מֵאִישׁ שׁוֹמֵעַ שִׁיר כְּסִילִים׃ ו כִּי כְקוֹל הַסִּירִים תַּחַת הַסִּיר כֵּן שְׂחוֹק הַכְּסִיל גַּם זֶה הֶבֶל׃ ז כִּי הָעֹשֶׁק יְהוֹלֵל חָכָם וְתְאַבֵּד מַתְּנַת לֵבָב׃ ח טוֹב אַחֲרִית דָּבָר מֵרֵאשִׁיתוֹ טוֹב אֶרֶךְ רוּחַ מִגְּבַהּ רוּחַ׃ ט אַל תְּבַהֵל בְּרוּחֲךָ לִכְעוֹס כִּי כַעַס בְּחֵיק כְּסִילִים יָנוּחַ׃ י אַל תֹּאמַר מַה הָיָה שֶׁהַיָּמִים הָרִאשֹׁנִים הָיוּ טוֹבִים מֵאֵלֶּה כִּי לֹא מֵחָכְמָה שָׁאַלְתָּ עַל זֶה׃ יא טוֹבָה חָכְמָה עִם נַחֲלָה וְיֹתֶר לְרֹאֵי הַשָּׁמֶשׁ׃ יב כִּי בְצֵל הַחָכְמָה בְּצֵל הַכָּסֶף וְיִתְרוֹן דַּעַת הַחָכְמָה תְּחַיֶּה בְּעָלֶיהָ׃ יג רְאֵה אֶת מַעֲשֵׂה הָאֱלֹהִים כִּי מִי יוּכַל לְתַקֵּן אֵת אֲשֶׁר עִוְּתוֹ׃ יד בְּיוֹם טוֹבָה הֱיֵה בְטוֹב וְיוֹם רָעָה רְאֵה גַם זֶה לְעֻמַּת זֶה עָשָׂה הָאֱלֹהִים עַל דִּבְרָתוֹ לֹא יִמְצָא הָאָדָם כָּל אַחֲרָיו׃ טו אֶת הַכֹּל רָאִיתִי בִּימֵי הֶבְלִי יֵשׁ צַדִּיק אֹבֵד בְּצִדְקוֹ וְיֵשׁ רָשָׁע מַאֲרִיךְ בְּרָעָתוֹ׃ טז אַל תְּהִי צַדִּיק הַרְבֵּה וְאַל תִּתְחַכַּם יוֹתֵר לָמָּה תִּשּׁוֹמֵם׃ יז אַל תְּהִי רָשָׁע הַרְבֵּה וְאַל תְּהִי סָכָל לָמָּה תָמוּת בְּלֹא עִתֶּךָ׃ יח טוֹב אֲשֶׁר תֹּאחֹז בָּזֶה וְגַם מִזֶּה אַל תַּנַּח יָדֶךָ כִּי יְרֵא אֱלֹהִים יֵצֵא אֶת כֻּלָּם׃ יט הַחָכְמָה תָּעֹז לֶחָכָם מֵעֲשָׂרָה שַׁלִּיטִים אֲשֶׁר הָיוּ בָּעִיר׃ כ כִּי אָדָם אֵין צַדִּיק בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טוֹב וְלֹא יֶחֱטָא׃ כא גַּם לְכָל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר יְדֻבָּרוּן אַל תִּתֵּן אֶל לִבֶּךָ פֶּן תִּשְׁמַע אֶת עַבְדְּךָ מְקַלְלֶךָ׃ כב כִּי גַם פְּעָמִים רַבּוֹת אֲשֶׁר גַּם אַתָּה חָרַף אֲחֵרִים לִבֶּךָ יָדָע׃ כג כָּל זֶה נִסִּיתִי בַחָכְמָה אָמַרְתִּי אֶחְכָּמָה וְהִיא רְחוֹקָה מִמֶּנִּי׃ כד רָחוֹק מַה שֶּׁהָיָה וְעָמֹק עָמֹק מִי יִמְצָאֶנּוּ׃ כה סַבּוֹתִי אֲנִי וְלִבִּי לָדַעַת וְלָתוּר וּלְבַקֵּשׁ חָכְמָה וְחֶשְׁבּוֹן וְלָדַעַת רֶשַׁע כְּסָלוֹת וְהִמּוֹן הוֹלֶלוֹת׃ כו וּמוֹצֵא אֲנִי מַר מִמָּוֶת אֶת הָאִשָּׁה אֲשֶׁר הִיא מְצוֹדִים וַחֲרָמִים לִבָּהּ אֲסוּרִים יָדֶיהָ טוֹב לִפְנֵי הָאֱלֹהִים יִמָּלֵט מִמֶּנָּה וְחוֹטֵא יִלָּכֵד בָּהּ׃ כז רְאֵה זֶה מָצָאתִי אָמְרָה קֹהֶלֶת אַחַת לְאַחַת לִמְצֹא חֶשְׁבּוֹן׃ כח אֲשֶׁר עוֹד בִּקְּשָׁה נַפְשִׁי וְלֹא מָצָאתִי אָדָם אֶחָד מִכָּל אֵלֶּה מָצָאתִי וְאִשָּׁה מִכָּל אֵלֶּה לֹא מָצָאתִי׃ כט רַק זֶה מָצָאתִי אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹהִים אֶת הָאָדָם יָשָׁר וְהֵמָּה בִּקְשׁוּ חִשְׁבֹנוֹת רַבִּים׃

ז א מִי כָהֶחָכָם וּמִי יוֹדֵעַ פֵּשֶׁר דָּבָר חָכְמַת אָדָם תָּאִיר פָּנָיו וְעֹז פָּנָיו יְשֻׁנֶּא׃ ב אֲנִי פִּי מַלְכָּא נְטַר וְעַל דִּבְרַת מַלַּת שְׁבוּעַת אֱלָהּ׃ ג לָא תְבַהַל מִן קֳדָמוֹהִי תֵּיזֵל לָא תְקוּם עַל פִּתְגָם בִּישׁ אֲרֵי כָל דִּי צָבֵא יַעְבֵּד׃ ד כָּל דִּי מַלְכָּא מִלָּתֵהּ שָׁלְטָן וּמַן יֵימַר לֵהּ מָה תַּעְבֵּד׃ ה נָטֵר מִצְוָה לָא יְדַע פִּתְגָם בִּישׁ וְעִדָּן וְדִינָא יְדַע לִבָּא׃ ו אֲרֵי לְכָל חֵפְצָא עִדָּן וְדִינָא אֲרֵי בִישַׁת אֱנָשָׁא סַגִּיאָה עֲלוֹהִי׃ ז דִּי לָא יְדַע מָה דִּי הֲוָה וְכֵיצַד דִּי לְהֵוֵא מִן מַן יֵימַר לֵהּ׃ ח לָא שַׁלִּיט אֱנָשׁ בְּרוּחָא לְכִלָּאָה לָא שַׁלִּיט בְּיוֹם מוֹתָא וְלָא אִתְפְּטוֹר בְּקָרָבָא וְלָא יְשֵׁיזִב רִשְׁעָה לְבַעֲלֵהּ׃ ט כָּל דְּנָה חֲזֵית וְיָהַבִית לִבִּי לְכָל עוֹבָדָא דִּי עֲבִידָא תְּחוֹת שִׁמְשָׁא עִדָּן דִּי שַׁלִּיט אֱנָשׁ בֶּאֱנָשׁ לְרָעוּתֵהּ׃ י וּכְדֵין חֲזֵית רְשִׁיעִין דִּי קְבוּרִין וְדִי עָלוּ וְדִי מִן אֲתַר קַדִּישָׁא אִזְדַּלִּיגוּ וְאִתְנְשָׁיוּ בְּקִרְתָּא דִּי כֵן עֲבַדוּ אַף דָּא הֶבֶל׃ יא דִּי לָא אִתְעֲבֵד בְּהִתְגְּזָרוּ פִּתְגָמָא עַל כֵּן מְלֵת בְּנֵי אֲנָשָׁא בְּגַוְוהִי לְמֶעְבַּד בִּישׁ׃ יב דִּי חַטָּאָה עָבֵד בִּישׁ מְאָה זִמְנִין וְאַרְכִּי לֵהּ אֲנָה אַף אֲנָא יְדַעִית דִּי יְהֵא טָב לְדָחֲלֵי אֱלָהָא דִּי יִדְחֲלוּן מִן קֳדָמוֹהִי׃ יג וְלָא יְהֵא טָב לִרְשִׁיעָא וְלָא יַאֲרִיךְ יוֹמִין כְּצֵלָּא דִּי לָא דָחֵל מִן קֳדָם אֱלָהָא׃ יד אִיתַי הֶבֶל דִּי עָבְדִין עַל אַרְעָא דִּי אִית צַדִּיקַיָּא דִּי מָטַת לְהוֹן כְּעוּבָדָא דִּי רְשִׁיעַיָּא וְאִית רְשִׁיעַיָּא דִּי מָטַת לְהוֹן כְּעוּבָדָא דִּי צַדִּיקַיָּא אָמַרִית דָּא הֶבֶל אַף דָּא׃ טו וְשִׁבַּחִית אֲנָה יָת חֶדְוָה דִּי לֵית טָב לֶאֱנָשׁ בְּתְחוֹת שִׁמְשָׁא אֱלָהּ אֱכוֹל וְשָׁתֵה וְחֲדֵי וְדָא יְלַוֵּנֵּהּ בְּעִמְלֵהּ יוֹמִין דִּי חַיַּי דִּי יְהַב לֵהּ תְּחוֹת שִׁמְשָׁא׃ טז כְּדִי יְהַבִית לִבִּי לְמִנְדַּע חָכְמְתָא וּלְמֶחֱזֵא עִנְיָנָא דִּי עֲבִיד עַל אַרְעָא אַף כָּל יוֹמִין בְּעֵינוֹהִי לָא חָזֵא שֵׁנָא׃ יז וְחָזֵיתִי אֲנָה יָת כָּל עוּבָדָא דֶּאֱלָהּ אֲרֵי לָא יְכִלִין בְּנֵי אֲנָשָׁא לְמֶהְוֵי עַל עוּבָדָא דִּי עֲבִיד אֱלָהָא מִן קֳדָם דִּי בְּעָא אַף אִלּוּ בְּעָא גְבַר לְמִבְעֵא לָא יַשְׁכַּח וְאַף אִלּוּ אָמַר חַכִּימָא יָדַע לְמִנְדַּע לָא יְכִל לְמִבְעֵא׃

ח א אֲרֵי כָל דָּא שִׁוִּיתִי עַל לִבִּי וְלִבְרָרָא יָת כָּל דָּא דִּי צַדִּיקַיָּא וְחַכִּימַיָּא וְעוֹבָדֵיהוֹן בִּידָא דֶּאֱלָהּ אַף גְּבַר לָא יָדַע אַף כָּל דִּי קֳדָמֵיהוֹן׃ ב כֹּל כְּדֵין קֳדָמֵיהוֹן כְּכֹל דִּי לְצַדִּיקַיָּא כְּעוּבָדָא דִּי לְרָשִׁיעַיָּא לְטָבַיָּא לְדַכְיָיא וּלְסָאֲבַיָּא לְדִי לָא דַכְיָין לְדִי מְדַבְּחִין וּלְדִי לָא מְדַבְּחִין כְּטָבָא כֵּן חַטָּאָה כְּדִי מָחֵי כֵּן דִּי מָגַל כְּדִי שָׁבַק כֵּן דִּי מְסָרֵב שְׁבוּעָה׃ ג דָּא בִישׁ בְּכֹל דִּי עֲבִיד תְּחוֹת שִׁמְשָׁא אֲרֵי חֲדָא מִלְּתָא לְכֹלְהוֹן וְאַף לִבָּא דִּבְנֵי אֲנָשָׁא מְלֵא בִישׁ וְהוֹלֵלוּתָא בְּלִבְּהוֹן כָּל יוֹמֵיהוֹן וּבָתַר כֵּן לְמָתָא׃ ד אֲרֵי מַן דִּי אִתְחַבַּר לְכֹל חַיָּיא אִית בְּטָחוֹן אֲרֵי לְכַלְבָּא חַיָּא מִן אַרְיְוָתָא מֵתָא׃ ה אֲרֵי חַיָּיא יָדְעִין דִּי יְמוּתוּן וּמֵתַיָּא לָא יָדְעִין מִדְּעָם וְלָא אִית לְהוֹן עוֹד אַגְרָא אֲרֵי אִתְנְשִׁי דִּכְרָנְהוֹן׃ ו אַף רְחִמֵיהוֹן אַף סַנְאֵיהוֹן אַף קִנְאָתְהוֹן כְּבָר אֲבָדַת וְחֻלָּק לָא אִית לְהוֹן עוֹד לְעָלְמָא בְּכֹל דִּי עֲבִיד תְּחוֹת שִׁמְשָׁא׃ ז אֱזַל אֱכוֹל בְּחֶדְוָה לַחְמָךְ וּשְׁתֵה בְּלֵב טָב חֲמָרָךְ אֲרֵי כְּדֵין רְעוּת אֱלָהָא יָת עוּבָדָךְ׃ ח כָּל עִדָּן לִבְשָׁתָךְ חִוָּרִין וּמְשׁוּחָא עַל רֵישָׁךְ לָא יְחַסַּר׃ ט חֲזֵי חַיִּין עִם אִתְּתָא דִּי רְחֵמְתְּ כֹּל יוֹמֵי חַיֵּי הֶבְלָךְ דִּי יְהַב לָךְ תְּחוֹת שִׁמְשָׁא כֹּל יוֹמֵי הֶבְלָךְ אֲרֵי הוּא חוּלָקָךְ בְּחַיַּיָא וּבְעִמְלָךְ דִּי אַתְּ עָמֵל תְּחוֹת שִׁמְשָׁא׃ י כֹּל דִּי יְשַׁכַּח יְדָךְ לְמֶעְבַּד בְּחֵילָךְ עֲבֵד אֲרֵי לֵית עֲבִידָא וְחֶשְׁבָּנָא וּמַדַּע וְחָכְמְתָא בִּשְׁאוֹל דִּי אַתְּ אָזֵל תַּמָּה׃ יא וְתָבֵית אֲנָה וְחָזֵית תְּחוֹת שִׁמְשָׁא אֲרֵי לָא לְאַרְהָבִין קְרָבָא וְלָא לְגִבָּרַיָּא קְטָלָא וְאַף לָא לְחַכִּימַיָּא לַחְמָא וְאַף לָא לְסָכְלְתָנַיָּא עוּתְרָא וְאַף לָא לְמַנְדְּעִין חִנָּא אֲרֵי עִדָּן וְסִכּוּיָא יְקָרֵי לְכֹלְהוֹן׃ יב אֲרֵי אַף לָא יָדַע גְּבַר עִדָּנֵהּ כְּנוּנַיָּא דִּי אִתְאֲחָדָן בְּחוּתָא בִּישְׁתָּא וְכִצְפָרַיָּא דִּי אִתְאֲחָדָן בְּמַלְכּוֹדְתָּא כְּוָתְהוֹן בְּנֵי אֲנָשָׁא מִתְלַקְּטִין לְעִדָּן בִּישְׁתָּא כַּד נָפְלָא עֲלֵיהוֹן בְּהִתְאַפָּיָא לְהוֹן׃ יג אַף דָּא חָכְמְתָא חֲזֵית תְּחוֹת שִׁמְשָׁא וְרַבְרְבָא הִיא לְוָתִי׃ יד קְרִתָּא זְעֵירְתָּא וּגְבָרִין בָּהּ זְעֵירִין וְאָתָא עֲלַהּ מַלְכָּא רַב וְסַחֲרַהּ וּבְנָא עֲלַהּ דִּיקִין רַבְרְבִין׃ טו וְאִשְׁתְּכַח בָּהּ גְּבַר מִסְכֵּן חַכִּים וְשֵׁיזִב יָת קְרִתָּא בְּחָכְמְתֵהּ וְלָא אִדְכַּר אֱנָשׁ יָת מִסְכֵּנָא הָדֵךְ׃ טז וַאֲמַרִית אֲנָה טָבָא חָכְמְתָא מִן גְּבוּרְתָּא וְחָכְמַת מִסְכֵּנָא מְהֵינָא וּמִלְּוֹהִי לָא מִתְקַבְּלִין׃ יז מִלִּין דְּחָכִימִין בְּנַחְתָּא מִתְקַבְּלִין מִן צְוָחַת שַׁלִּיט בְּסָכְלִין׃ יח טָבָא חָכְמְתָא מִן זֵינֵי קְרָבָא וְחַד חַטָּאָה יְאַבֵּד טָבָא סַגִּיאָה׃

ט א מַיָּא מְרִירָן וְאַף מַיְנָא מְרִירָא וְחַמְרָא מְרַגְּזָא לְשָׁתְיָנֵהּ וְלָא יְכִלִין לְמִשְׁתְּיָא׃ ב מַיָּא מְרִירָן וְאַף מַיְנָא מְרִירָא וְחַמְרָא מְרַגְּזָא לְשָׁתְיָנֵהּ וְלָא יְכִ

מהרש"ם שנצלך היטב עיינתי ולפי זמת לחלק בהכי ע"ש) והנה מקרתי לשעת דעות יחב הרמבונים בזין הכלוני והנה הרשב"ץ ריש פרק הש"ך כי ומין לם כתו' פרישנת נשמת בגמרת משום דמת נשמת תקינו כתו' שלש תהת קלה והכת תהת קלה ומשמע לדוקת עקבי כתו' לפיכ בינם ההוא נשמת הש כלוניש כל שייחד לה קרקע בכתו' לש מפקדה וכו' אלא ממש דגרסי' בינום' ומשמע לפני כלוני' מפקדה כו' ובגמרין כמי מוכח בהדיש הכין מדתנן לחיו שלש זה וחמיו שלש זה יוכשין כתו'ולקש'כפו'מה עבידת'למר כ"ש כתו'בכין לכרין מהו דתימ'לידיה דעבד ליקוש קנסו לזנעה לש קנסו קמ"ל ובחוזנת בנין לכרין מייגו כלוני' אלמא אף אם כן אין בינם יוכשים מפקידן חותה לפי שיש שקלה כ"ש זנעה וזו לפיה שלין עליה התוזה כל"ל ואע"פ שלמי מ"ל שיולאת משום ש"ר כוולאת זה שנפניה ה"מ מה שנפניה מכלים בהכיקה ממש. תו כי אלא נלחות בינום נלחות ל"ש שנלו לגמרי בלחות הקיימין ; כוולאתין ובהש"י העתיק דבריו בקילור ובהש"י קיימן י"ז יותר בקילור בהשם"ע לש זבר כלל מכלוני . ובמה שמפקיד לחבירו כל אחד לה קרקע משמע לעתו לפלו לש יחד קרקע כנגדה הוי כלוני כל אחד לה קרקע משמע לעתו לפלו לש יחד קרקע שנפניה ה"מ מה שנפניה מכלים בהכיקה ממש. תו כי אלא נלחות בינום נלחות ל"ש שנלו לגמרי בלחות הקיימין ; כוולאתין ובהש"י העתיק דבריו בקילור ובהש"י קיימן י"ז יותר בקילור בהשם"ע לש זבר כלל מכלוני . ובמה שמפקיד לחבירו כל אחד לה קרקע משמע לעתו לפלו לש יחד קרקע כנגדה הוי כלוני כל אחד לה קרקע משמע לעתו לפלו לש יחד קרקע

לינה נכלל כוולה מה שנפניה מ"כ דנלע יחד מאחר שאין קיימן במעשה ק' לנבר שהן הכפים שהכיקה (ועי' קיימן ע"ז שם הנחתי תשו' הר"ן משמעותו נמי הכי) ולעתו זו מ' כלוני כפים ממש חד ליכא עם כלי ל"ש שהכיקה אלא שאר להוכיח נרלי' שאין עליה תשו' לחלק בן כלים שהכיקה לנין כלוני כפים ואפי' היש נעין ממש להייבו אינה קרקע כנגדה ממפקדת ואפי' ה"כ ש"ם כלוניתיבו שאום לנר לין מיחדים כנגדה ממפקדת ואפי' היש נעין . ממנם יקוד לפייתו בעכיותי ליבי ימנין ונמש"כ לע"ד מ עליה תשובה דהש לפעתו נמי קשיא לך קתני סתם לפ"ל כתו' ג"ד הש שייך בכלי ל"ש הקיימים שהית, לאוי ליעל מה שנפניה אלו יולאה נגע . עכשיו שמתה בחייו אלא נע יעלו יוכשים וכהכקש, אלי היש שקלה ש"ם זנעה לכנ"ד אינו אלא תבלי כתו' שלש זה תבר כתו' נגייב כדפירש"י ז"ל ריש פרק הע"פ ת"ש וכו' וכל שכך לתבן תבלי זה בתר כתו' נגייב כדפירש"י ז"ל ריש פרק הע"פ ת"ש וכו' וכל שכך לתבן נפירקן לנעיל (וכהשוה נעשת הייכרא לחלק לנעתו הרמבונים, לחולי מכח נעשה הגמרי, לפי תהת קלה זה לש שייך בכלוני, וק' ת"ש לפ נלחו' שלין קיימין ליחייב ת"ו לעל זה שייך הנאמר שם ולפ נלחו' ת"ש ככתו' וכלשפרש הרמב"ן בשבר כי שעות קוף פ"ק דכלה ולפ נלחות של ל"ש ודוקת שלין קיימין ועל הכי הוה לשפרש מ"ע ת"ש כלתו' וכיון שכתו' קנל עליו ככשים שללו כל"ש וקנל עליו מזונות ואין לה כתו' פעור הוה מכולם לנל הקיימים כוולאת ויולאה עכ"ל) ועלה קאמר הגמרא ולעובדת ע"ל שכמו שלנל תבלה עיקר כתו' כן לנבלה כל תקנו' הכתו' ובתוכם תקנות כב"ל לפ שמה שלין, לאוי ליעל אלו יולאה בגע אלא למתני' ליגמות קמ"ל אלא ל"ל לתקנה זו שלין כוונות ליוכשים לש ליקנסום וכל שאת, אלא גע ואפ"ש הלא יזכו יוכשים קמ"ל לחבלה לגמרי תבלי זה ובעלה יוכשה לפ מה גין יוכשים מפקידן חותה לפי היש שקלה כ"ש זנעה וזו לפיה שלין עליה התוזה כל"ל ואע"פ שלמי מ"ל שיולאת משום ש"ר כוולאת זה שנפניה ה"מ מה שנפניה מכלים בהכיקה ממש. תו כי אלא נלחות בינום נלחות ל"ש שנלו לגמרי בלחות הקיימין ; כוולאתין ובהש"י העתיק דבריו בקילור ובהש"י קיימן י"ז יותר בקילור בהשם"ע לש זבר כלל מכלוני . ובמה שמפקיד לחבירו כל אחד לה קרקע משמע לעתו לפלו לש יחד קרקע

הגהות מהגאון מהרב"פ

(א) ל"ד כלל דשלי הכא ד"ל דמשום דעיניה נתנה בתר נתרנה ג"כ להפסיד הכתובה . תא כל הון יבוז מרם בתהנה (ב) ז"ל דלפ מפקנא דברי תוס' שם בש"ם דבתומרת טמאה אני לך כי כל התומרת שזיכתה בדלון אין להתירה מטעם דשויה אינפשה כו' והמבה דתומרת טמאה אינה נתמנת כיינו דוקא בשאת כהן ובזונם וכדעת ר"ת ממ"ן שמביאים תוס' בנדרים ובפ"ר שם מבוארי דבריו היטב ולפ"ד דתוס' הכא נתתו בסיטה הסובדים דגם בתומרת דלון אינה נתמנת וכדעת התוס' בינמות כ"ה ומפסקי מהרש"י פי' כ"ב הוסשם התוס' בכאן בינמות אינם בסיטה אחת . ומנם לשאר לן רחה התוס' שבנדרים הולרן לידחק ל"ע בפי דברי התוס' בכתובות ולדעתי נרחה להיפך מדבריו והוא דהתו' כאן בכתובות לא נתתו למלין בין רגלים לדבר זו לא ומחליטין במפקנה דחק ליכא רגלים לדבר דהא במתי דלא תירקב נחבטל הרגלים לדבר מ"מ לא הי מתירין אותה בתומרת טמאה אני לך בדלון ג"כ אינה נתמנת כ"ש היכא שים רגלים לדבר ולכך הוצרך בנדרים לטעם דתירכתו לבטל הרגלים לדבר :

היתה

היתה נאמנת דאמר לה בעל דלמא נתעברה מאחר דבלון ז"ח דמי בל"ז
ק' על הרמ"ז ז"ל דמסתפק בחלום עלי שכופין · קונטרס תוספות לח"כ הכא ליתמו
דאמר לחלום עלי וע"כ לייצב ע"ם הר"ן דמסתפק ואינה למידק כיון דמדינא
מסתפקא דמסתפקה לחלוקה מסוס ללא תהא נותנת לו, לית התירוס וכי לימור
מסתפקא דמסתפקה לחלוקה לה דינא קאתי דולמי אין מחסה
שהה להיכן הלך ותעלה דמסתפקה לחלוקה לה דינא קאתי דולמי אין מחסה
נאמנת להפקיעה עלמה מצעלה וכו' ע"ם הרי מעיקרא לדינא ל"כ להפקיע
מיד בעלה והרי היא כשדה שהים שמוחזק בה ולהכי י"ל לף דאמר ל"כ מסוס
דהוי מגו להולילה ול"כ לדברי האו' הללה הקונטרי לחוכחה · ואמנם בהיחוס,
מצוחר לף בחסה יסחרל ל"כ לחיחת על המסנה שכי להצילה לאיה לדבריה
הא לא מצילה לאיה בעלמא מוחלת לביתה אמר כי היכא לא מקחבי,
אם היה חבר יחום (בב"ע שהם אין מוסרין ועי' סי' מ"ו) ואם היה בהן
שהיא לחסרה לו ליכול חרומה · הכי להליל לף בינחל החיר חלל שהם
הוא חבר יחום ודברי התוספות ל"ע ודע דאע"ג דברי הר"ן הכ"ל עדיין לריכים
לכו לדברי הרמ"ם שכחב פ"ב דיבמות ובהחלוצות ואל תחמה לך חלו מחירין
לוחה לבעלה הא קויחה לנסחה חל"ל וכי מחכילן לאדם דבר האסור לו ויש
לומר לפי שרוב חבמים קלקל הדורות שכחבו הכחים עיניהם בחבר וכוב
האומרת כך מסקנות לכן כראוי להם להחירן עכ"ל כי דברי הר"ן ליכם מספיקים
חלא למה שהסחה כיון דמדינא למסנה דאסנה חייב להוליאה מסוס לחת
דידיה לישור זה להיכן הלך ועל זה מכי למעיקר דין לא היתה
נאמנת להפקיע מסעבודו לגבי דידיה · חבל ודאי מסוס לחת דידה שלין
מחכילין לאדם כו' פשיעא הלא מכי מה שמועבדת כלאחרין בבדיים דף פ"ל
דלף למסועבד לחסחים אם לאו קונם הנאה חסמיכך עלי כאסקר מסוס דאדוי
מכפיים מד"ח והולרכו לדברי הרא"ם ז"ל וכל זה הלא כהיש"ם בימות דף
פ"ג ע' י"ח שכ' על דברי הרא"ם והכה הלה לחי' דס"ם אינן לאו לעיניה כחכה
בחמר ולהחיכי מכח קשה הלא כחב עיקר כהר"ן ז"ל וז"ל כי דברי שכיהם לריכי'
להדדי והם דברים מחדים עשויה בחמת ויופר וכן מצוחרים דברי האו' הרא"ם
שהבחתי סי מ"ו ע"ש : הג"ה אבל אם יש רגלים לדבר בחמת לע"ד הולילי
זה מהיכולמי שבר"מ אם כתבה מחחלה לדבריה נחמת ומכ"ם אם אינו רוחים
רגלים לדבר להיכו מחחלה לבחמת ולכן בחמת משמע לע"ד לגמרי ומחויב
להולילי מסוס לחת דידי' · מחכם בחב"ד סי' רל"ב כי בלי זה ומשמע בהא
וכו' להא בחבו חו' בפ' הערל' דהדי לחין להחיר בחומת עשה אינו דוקא
מסוס דשויתה נפשה מד"ח אבל מסוס דנראים הדברים אחת לא או' לסקיכן
אלא הולילי ויש רגלים ואיהי נמי מודה לא אמרינן כה"ג דמסקנא להחילה
דבר החסור לה וכיון דהכי וכו' ע"ם שכחב על דברי' אלו היחר בכ"ל ואחה אינו
דאם חסור מחחלה ע"ם וזה לף מה שמייה הב"ח ק"ק ד"ג וכ"כ מדברי
הגר"ה זו היכא דיש רגלים לדבר אם יכול ואי"ח בדבר לע"ד ל"ע כי בלגלים לחיכול
לחוד בחמת לגמרי וחייב להולילה מסוס לחת דידי' ע"ם הירוסלמי הכ"ל ובלגלים
להכי ולהכי אינה חסורה אלא מסוס לחת דידה לנשחא חד"ח · ב' הב"ח
ואם אלמנה בשאת לכהן וכו' ע' חבו' ל"ל ואין לומות כו' ע' סי' ו' סעיף י"ג
ויחר יש לחמוה על הב"ח שבחר הכי מסיים ואם זכחה וא"י עם מי ע' סי' ו' מ"ם
ג זה ואינו מסיג עליו ובסי"סק זה כותב ואם ילוע שכחיחדה וכו' מ"מ ל"ד לאין מ"ם
בחמוך אלמנה שזכחה וכו' וכבראה מסכים עם הכ"ל והוא חמוה חו כחב ואם
על אחד חומר שזכחה ואינו שותפת כו' אבל לחי הב"י סי' זה וכו' דברי המחבר"ל
לא מלחתי ומשמע הם בפרישה בשמו לף ע' חבו' הרשב"ח סי' לל"ז דקדק
מכ"ש דכל דין זה דחייב להוליל בלאת ידי שמיין לי' כבי חבי דוקא
בשותפת אבל מכאשה לאו כלום ואפי' מיושין לו כבי חבי לאן חייב להוליאה אפי'
בלאת י"ם ואינו כחי' הב"י לף לחירולו עליין ק' מכ"ל דמכאשה מ"מ חייב
להוליל מסוס לזוח שפחים : הג"ה ואם חזקה זה ונחנה לחחלה כי הם"מ
ים לדקדק וכו' וכמו שמצוחר בהם"מ סי' פ' וכו' שאני ליקוח ממוכח וכו' וכן
משמע מדברי הם"מ ולחריו החזיק הב"ח לחלק דין ליקוח לממון · ולע"ד מזיכן
מדברי הרא"ש שהבחי סי' ו' והם בם"מ סי' מ"ז לף לעניו ממון ליכו
כחבים בחולות היו היכי למזיכן בחמת עובה ומה שכ' להכי משמע מהם"מ ·
לא מלחתי סוס משמעות הלא מדברי מחדים ממש עם דברי הג"מ דקדוקין
שממנו הגהות רמ"ח ומה שהקשה מם"ם לע"ד ל"ד כלל כי שם לא ליכי כל הענין
בשכנן לחחלה למה טען תחלה הכי הלא לו שכותב דבריו שאר תחלה של
חבותי ולא של חבותיך ועכשיו כ"ל מה שאמרתי של חבותי דקאמרי עלה כשל חבותי
חם לי לפשר לכויון בחמיכה ולא של חבותיך וכן החופן שאר תחלה של חבותי לחוד
וילא חוץ כיון שלבריכי לתי דבריו הלשכוים לחמיכן טענה חגמרי להפך ולתי דבריו
אבל סיכי שחוזר בו ונותן לחחלה חקונלא חדוע תחלה הודה חובתו חזה
לא כזכר שם דבר וכלמ מהלאי לחין לחלק כלל בין ממון לחיקור וכן מוכח
בח"מ סי' קע"ו סעיף ט' וע"ש בשמ"ע ס"ק ד' ומשמע לחתי' יפא חוץ לב"ד
שומעין לו ממ"ם ולחין לך לחחלה יותר כו' ע' סי' ו' כבר הולחתי שם מהלאי,
דיכא לא חקרו לחחלה החקונלא לוחה בחוקם שהי' קטן ביניהם לחנם עיקר לההוא
מהלוי שהא יועיל לחחלה הוצרת לע"ד חלי' בשלוחי' הרמ' והלאי"ד דלשם לפי מה
שבחתי טעם פלוגתן ע"ם ודוק ושם הי' מחמיה כו'הכי זה חייב להוליל' כי בל"מ
בשם הם"מ פ' ד"ל מה"ש כי הלאי"ש כחבו בתו' לשם שהאל שמרה טעמה

גלוח כל הימים שהוא אסור מה שאין כן בזה ושם כיחם וכו"ל . לך
ל"ב ל"ע עוכא אלין שאוז להסוקקים הכ"ל הורחה זו לפי בזין לה ושם
שלחתה ג' פעמים מ"ת שמותרת לאחר והב"י שם כי לכאורה מאסר שאוסר
הוחה מ"ת והרי מדין הכתוב שמאסרת כמגורשת בהכי"ב לאסור להכ"ל
דים לאלן ביניהן (ובעור י"ד סי' קפ"ו שמאסר בזין לה ושם בחמת שאם לאחר
לשמש לעולם ומשמעותו הפשוט בין בזה ובין בזאר ולך בפי' קפ"ז שמאסר
בפשוטה הוא לכי דמותרת לאחר) ולפשר לחוק לשכנו לכתי לענין ממון
שלחה כתוי בזין לה ושם ולא תלינן בשכוי שלר לימא היינו משום לשין הולכין
בממון אחר רוב . ומשמ"כ לענין לימור כתי לשיתרע רובא דילה ואת שאין
לה ושם מ"מ לפשר רוב הכשים לף אלו שאין להן לא חזו מ"ת ולהכי
מותרת ואלינן בדידיה והיותר כלחה בפשוט לשין הכתובה לכ"ל אין לחיה
לאוסרה לאחר לכתי לשמלינן לאו כל שכשעות שוות מ"מ ולתי ביעותא לית לה
שאין יכולה לקבל הל שלבעות ולהכי כיון לשפוס ביעותא דילה לא חזיא
לשלבע דידיה שפיר לשבדה הכתוי ולינה דומה לשפה שאין לה בניס וים
לאלוח שמזלו שהוא לבדו הגורס שבל עכ"פ היה בלע"ד לבל שבדה הכתוי שלבל
בזין לה ושם מעשה הרשות לבד די"ל כאן כמלה וכו' ול"ע דב שי"ב הש"ע
דוחק לומר לשלר מדהשוו פעינן שמותרת לאחר ה"פ לים להשוות לעינן הכתוי כי
לע"ד יש לחלק כלעיל . אחרי כותבי כל הכ"ל נחתי חל לבי לע' בדברי הר"מ
שכ' בקילור בשם רשבי"ם ז"ל כתובה ומלתי ת"ל ככל דבריי כי ז"ל בשפר
המיוחי פ"ד מהל' אי"ב כי הלכוות אין משמשות עד שידבקו ושלמ וכו' כי
רשב"ם דבר פשוט דרושה מ"ת לא תפסיד כתו' חבל רשה השפה כולל בשמותו
ובקחשפה שלהו וכו' ועוד דפשיעה דשמשים הוא כלשוני' שאין כל הכתו' שוות
(ועוד משפה לא תפסיד כתו' דקי"ל בס"פ דשבר העומד לגבות כגבוי) דבריס
שהגשתי כלשו מכל השחבוני' ומ"ש בשלך ח"מ סי' י"ב ולקמן סי' קי"ח בח"מ
ס"ק ט"ז בשם הרש"ם וכמה פעמים לעיל בב"ם . וכן מוכח לע"ל בכתובת לף
מ"ג ע"ב מתי' רבע דגבי ממוכח לקולה וע"ש פייכו בב"ה) ולפי' שאין לה ושם
בהסיל דשפ"ק דכלה דשליני כ"מ ולשבע חבן וכלחה לי ללא תפסיד חלל להלבתת
בש"ח לאחר לוי לו לבעלה ולאחר לישל לשאחי לב"מ קאחר לים ומשום כתו' ותו
דשפקיבן הלכה בב"ח דמשמת בשכי עדים עכ"ל . ומעתה יבאה לע"ל לקבל
לעת הפוסקים ונאחר כי הרחבי' לף כי דים לה כתו' חלל בים לה ושם ולישב
שלחתה ג' פעמים מצטילה לשפוטה בחלוטה ובצטולה מאחר שפשק לעבה חבל
בשחבוני בהכי"ב ורמ' ועוד דהייבו שאין לה ושם ל"ל לחולה מעשה הב"ל הגם
שלמעשה הב' דיבוי לפי שבשפיעת השמש הוא ולהחבוני ברמ' ועוד הבא לף
זו מותרת לאחר ליבא לשמע לפי' אין לה ושם לא לבדה כתו' מי יודע שם
לא בחמת לף בזה פליג וב"ל לחלוטה לאחר כמשמעות העור י"ד ומה שכ' ולפילו
שאין לה ושם ולישב מבדר כלל שלחתה ג' פעמים מ"ת שהבי הכבייע לים לה
כתו' שאין לה ושם ולישב דהייבו לאחר כמשמעות העור י"ד ומה שכ' ולפילו
בחמת לף בזה פליג וב"ל לחלוטה לאחר כמשמעות העור י"ד ומה שכ' ולפילו
שאין לה ושם ולישב מבדר כלל שלחתה ג' פעמים מ"ת שהבי הכבייע לים לה
כתו' מדפשקיבן כ"ם דמשמת בב' עדים ל"ו לא לחייבי חלל בשפוט מוס שאין לה
לף

ב"ק דף ס"ו ע"ב

ב"ק דף ס"ז ע"א

ב"ק דף ס"ז ע"ב

כי תי׳ הצ״ם לימנו כלע״ז להמליץ קבלתו עלמ״ה נזכרו . ולע״ד לק״מ כי ז״ל המפרי״ק
בחלמים הדגיש על מה לתכיון נכנסה לרמות הצעל ע״ה היינו בנכנסה לחופה
ולמ נצעלה ולמסר דגם בליכת קהלל למ נצעלה קהצעל כמון לומר למ נצעלה
כל ל׳ יום למוקים למפסי׳ לכ״מ לו כל זמן לליכת עידי יחול לכ״י כלחיתת בינמות
זנפוף חזר וכי לפסיני׳ לליכו כמון לומר למ נצעל כל לותן חיתים לעפי מל׳
יום למ מוקים למפסי׳ וכו׳ ולמ עול מלמ לפי׳ תוך ל׳ למ מוקי׳ למפסי׳ מכיון
מנחתה עמו מליבת לכ״י לקי״ל כותי׳ הכי קסובר למף כ״י מודה לכ״מ החילוק
צדין תוך ל׳ למחר ל׳ לכ״מ למפסי׳ ולמ פליג מלמ בידוע שכחתה למ ממיכן
הן הן עידי יחול הן הן עידי בילם מעשם לכ״מ למפסי׳ מיל׳ מצלב קהם עמה ולמ
ילעיכן לם נקחתה עמו מודה כ״י דצלי׳ יום חלי׳ ועפי ל״מ למפסי׳ מלהקחתה
ולידעל . ולע״ד הייכו על דרך פי׳ החו׳ בידמות קף קי״ח ע״ב שכחתו ח״כ למ
נקחתה למלו יולעין בולמי למלם נקחתה ובהה למ פליג כ״מ למז י״ל הל נמסם
מודה כ״י בחילוק ל׳ יום למלו לפירושם הרחמון נמסם למלם ילעיכן לם נקחתה
לכ״י לפי׳ לחר כמה ומיד לכ״י הייכו בנקחתה פמיני׳ דק׳ על המפרי״ק וכמ״ש
במה לייכו במ״כ וק״ל למצל לפי׳ הל״כ שצלו כדי למעט המחלוקת לל״ם למלם
בנקחתה ולמי למצל בנקחתה קפק מודה כ״י לכ״מ ובקבלת תור לכ״מ בפי׳ למסון
ולמלם כמו שהציכו הצ״ם קי׳ ק״ח ק״ק ד״ה והע״פ בכתוי ללפי׳ הסכי לכ״י
קפק נקחתה היל כמו ולמי נקחתה ול״ל ל״כ מה מקסם על כ״י מהחכי
לילמל המחכי ליילי בנסם ז״ל להמחכי׳ קחמל קתכי ולמ מפליג בין נקחתה
ולמי ומסמע לפ״ה תלי בל׳ יום ותו שלרך כל מלן קחמל יבס הבוכם שמסתחר
בעלים ובפירוש מלויק ל׳ התוקפתא עלמה בכתוי שהיל ל׳ הס״ע קי׳ ק״ח מס
נקחתה מיל שזה מודה שליכו מלבר למלם מפכי לופנים להייכו בולמי נקחתה
שבזה פליג עם כ״מ ובולמי למ נקחתה שבזה כ״מ מודה ונקחתה קפק למ
לידב ומודה כ״י לכ״מ וזה המיוב לקבל הלעות במה לפסבר ולהכי קפק
כרמ״ם בהחה עמה וכ״ל ול״י לם נקחתה לבל׳ יום תלי׳ ובנקחתה בולמי
קמך על הס״ע קי׳ ק״ח והטעם שהחליטו כפי הל״כ משום לפי׳ רחמון
פליגו בנכנות הפוכות בנכנות ל״מ למפסי׳ ותו לפי׳ רחמון ק׳ הל
מחכי קתמל ומסמע בין ידוע נקחתה ובין קפק הכל בל׳ יום תלוי
ול״כ למ מפכי רבה מידי ולומק למוקים המחכי לף בידוע נקחתה
(ולמי כימל דבינה הפחם הייכו ידוע ממילמ מוכח מה לתרלתי לעיל
על קושייתי לפירושי) כללע״ד לעת מהרי״ק ורמ״ל והוה נכון לדיכל :

סימן קי״ח ס״א לבל למ בגדי חול ע׳ ח״מ והצ״ם כ׳ בשם הפרישה
ס״ה לחין כוטלת מלמ מלי עזבון לכן חין סמין בגדי
חול וכל הכוחה יהלה שלין זה טעם הרמ״ם כמנחר בצ״י וח״מ ולולם למ
מלחתי העתקת הצ״י מלמ בכלל ל״ה ס״ק ל׳ כ׳ בל׳ זה שמחלת מלמתי
ים למ לחלוק עם ככלי הבעל כפי התקנה לם סמין כל הבגדים מה שעלי׳
דע שכל הבגדים של שבוע חין סמין לפי שלין לחם רולה שהתבזה לחתו
בצ״ל למ״ז לפסק לייבב ע״פ מה שבפ׳ כ״ם מסיק הרמ״ם ובגדי מלמה חין
חלוק בין חול לשבת ולמ דמי לההוח למחיכין החים שחלקו סמין מה
שעליהן וכו׳ וקחמר בירושלמי דבגדי שבת סמין דהסח ליכל טעמל למחין
מקני להו בגדי חול דגבי הוח סיפסיטו בגדיהם כדי לבוסם בצל מלמה
למעתה למיפך למ ילקני מידי ומסתבר לו ז״ל דדוקל יותר מהמויב למ
למקנ למעתה למיפך בצל בהתקנה שבחלי על כוחה משלמת משתמ׳
דע׳ המתקנים למ היה בבגדי חול דסייך הבקבה לחין לחם רולם וכו׳ :
ס״ן דבר שליכו מפורש כו׳ וכן כל קפק לים בתקנה כי הצ״ם ולמ כתבו׳
בן שמון ע״ם כי למ כ׳ כן לחלוטין מלמ למוק ולי״ב דע׳ הפוסקים שמבי׳
הו כ׳ ובתבו׳ בן שמון כ׳ שיחי׳ לחר מות הלם ל׳ יום ע״ם כי לדבצ כמי
מסכים בפי׳ הלכיכה מוכח מלמ שמצטע רלשו לפסק בהכ״י בן ל״ב ו״י
טעמו לם למ שם׳ ילוע לו נוסח התקנה : **ס״ח** וים לילך בזה לחר כי
התקנה כתב ב״ם ולפשר לפילו היל כותבה הכלוכי׳ כו׳ לם כעשה בקיין
ע׳ בזה עול מ״ת סי׳ כ״ן סעיף ז״ך ובצ״י הכל קכוב לקופו תבו׳ הרמב״ם
ליכה לשון מפקיד בשבר קיין בזה . במקום שים תקנה כו׳ ונחמן הבעל לומר
כמה מייב בשבו . לכלורה נראה דדוקל כמה מייב כחמן בשבו שלין זה נגד
החזקה שכל המלמ בבחזקתו הול בחזקת שהיל שלו כמבואר בח״מ סי׳ ל״ע
בס״ך ס״ק ו׳ הל אלו יאמר עיקפה של פלוני בידי ולין ידוע העפק בעדים
דמשמע מהס״ך דמשוב מבו במקום חזקה לף הכל ליכו בחמן למנס ל׳ הרמ״ם
הול הכי יראה לי לפי התקנה שלמ יחלוק חלמ ממון הממלמ לבעל מחכי
שיברע כל מובותיו וכו׳ שלמ יפוי כח חלק היורשים מכ״ז חלק הבמאר לבעל
והרבה בבי ילמ יש שמתפרנסים מממון מחרים שם למ יכבו למס מה שמייבים
יבלו לף בקיים מנכסיהם ויפי׳ הכל ליורשים ע״ו כך היתה התקנה שעיקר
מלוקת הממון יהיה תלוי בשעה שיצא בשבו . ול״כ לפסר
לף בעיקפה בחמן מפני שמתעה התקנה כך היתה שיהיה תלוי בשעתו
בשבו לף בעיקפה ממחת שהרבה בית מתפרנסים כמי ע״י קבלת עיקפה .
ול״ע ומומלם לשמר פקדון לחרים זבה בולמי בראה לליכו בחמן למקבות
הס״ך לפ שם לכראה כמי מלי הרמ״ם לפס ל״ל מבו כבון בחופן בצמ״ם
ס״ק ע׳ למיכו בחמן כמי לומר בפי בי׳ ק׳ לחרי שמוחלט שהתקנה היתה
לפרוע מובות תחלה למה לף יהל בחמן בלף מבו כעובן פרעתי בחלוה על
פה בעדים שקי״ל ל״ל לפרעו בעדים ובחמן בכל טענות שלינם בבל חזקה
ומלו מלוה בשבר ים עליו . ומה שכי הח״מ לליכו בחמן בהולחתו לחוב
לחרים היינו בשם שע״ח חללו ומומר חחבה חו פרוע בשם כל זה הול בשבר
בחיבו לף לם החמת יתו לחב היכל לבבי בשבו מה שפתם בחלה בחמן
בחיבו בהשבר ומתריכו ומחכרו לו הוי יודע שכל הכותן מתנה לחבתו כחלו
כותנה לעובד לבך שכל זמן שתלבה תבבה ממך ותעשה בם חפלה ובלובה ולין
לך רשות לחמות בילה ולף מפילותיהן כלחמרו רבבן כמלה חלו בי׳ השבר כהובן
בי׳ מסתביר שכיון שקבל על עלמו התלחה זו הוי כחלו פילם שכותן ע״מ כל זה
ולפי׳ לכתחילי היתי יכולה למכרה וה״ם שחל עלי׳ שעבד חלף שמעיקר׳ בשבר השבר
ולף שליימו כלחמרו רבבן וזה ליתא מה בבך לחבי שקבל על עלמו דבריהם לפי
הבתם בשטוע הקוני וח״כ על הרמ״ם לין קוס קושי׳ ועל הצ״ע לחבור בשבר לחזוק
לכוחה שיבבה לך לן הפילות ולף מבוף שמים . ולשיעתים חזיל שפסק בפי׳ לי
קעוי ״ב ולשמת הצ״ם שם ס״ק מ״ב כהרמב״ם לחפילו בנכסי׳ שחבעל מלמה שיפלב

מגל להמגוחל בשרמ״ם לחייב שטועה והטעם למלמיהו לקוחתין שם כן י״ל
סף תיכה למשמעות הצ״ם לחייב שטועה מפני שלין עליו טענה בבי
עיקר התקנה היתה שלף לפשמיהו בלף מבו לשל״ה מה הועילו בתקנתם לף
מגל להמגוחל בשרמ״ם לחייב שטועה והטעם למלמיהו לקוחתין שם כן י״ל

ויקרא . ופיכו כתב"ה ויש מן הקדמונים שכתבו
ב, יש מהו שנאמר ונפש כי תקריב, ונדבת
ג, נפשו מה נפש שהיא מן הבהמה ומן החיה
ומן העוף אף מנחת נפש שהיא מן הבהמה
ומן החיה ומן העוף אינה באה אלא מן התבואה
ד, ומה ראה הכתוב לומר נפש אלא מי שהיה
עני ואין בידו אלא מנחה הרי הוא כאילו הקריב
ה, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שחטא
ראוי לו שתבוא עליו מיתה ונתכפר לו בקרבן
ו, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
ז, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
ח, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
ט, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
י, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
יא, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
יב, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
יג, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
יד, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
טו, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
טז, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
יז, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
יח, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
יט, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
כ, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
כא, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
כב, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
כג, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
כד, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
כה, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
כו, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
כז, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
כח, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
כט, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
ל, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
לא, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
לב, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
לג, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
לד, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
לה, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
לו, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
לז, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
לח, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
לט, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
מ, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
מא, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
מב, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
מג, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
מד, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
מה, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
מו, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
מז, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
מח, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
מט, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
נ, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
נא, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
נב, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
נג, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
נד, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
נה, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
נו, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
נז, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
נח, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
נט, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
ס, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
סא, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
סב, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
סג, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
סד, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
סה, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
סו, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
סז, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
סח, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
סט, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
ע, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
עא, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
עב, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
עג, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
עד, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
עה, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
עו, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
עז, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
עח, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
עט, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
פ, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
פא, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
פב, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
פג, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
פד, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
פה, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
פו, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
פז, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
פח, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
פט, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
צ, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
צא, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
צב, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
צג, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
צד, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
צה, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
צו, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
צז, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
צח, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
צט, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
ק, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קא, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קב, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קג, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קד, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קה, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קו, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קז, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קח, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קט, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קי, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קיא, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קיב, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קיג, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קיד, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קטו, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קטז, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קיח, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קיט, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קכ, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קכא, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קכב, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קכג, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קכד, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קכה, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קכו, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קכז, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קכח, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קכט, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קל, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קלא, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קלב, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קלג, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קלד, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קלה, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קלו, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קלז, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קלח, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קלט, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קמ, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קמא, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קמב, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קמג, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קמד, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קמה, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קמו, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קמז, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קמח, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קמט, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קנ, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קנא, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קנב, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קנג, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קנד, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קנה, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קנו, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קנז, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קנח, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קנט, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קס, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קסא, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קסב, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קסג, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קסד, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קסה, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קסו, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קסז, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קסח, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קסט, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קע, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קעא, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קעב, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קעג, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קעד, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קעה, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קעו, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קעז, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קעח, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קעט, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קפ, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קפא, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קפב, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קפג, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קפד, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קפה, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קפו, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קפז, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קפח, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קפט, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קצ, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קצא, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קצב, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קצג, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קצד, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קצה, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קצו, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
קצז, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
קצח, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
קצט, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
ר, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רא, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רב, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רג, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רד, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רה, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רו, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רז, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רח, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רט, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רי, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
ריא, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
ריב, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
ריג, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
ריד, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
ריה, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
ריו, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
ריז, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
ריח, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
ריט, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רכ, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רכא, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רכב, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רכג, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רכד, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רכה, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רכו, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רכז, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רכח, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רכט, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רל, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רלא, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רלב, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רלג, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רלד, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רלה, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רלו, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רלז, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רלח, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רלט, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רמ, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רמא, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רמב, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רמג, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רמד, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רמה, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רמו, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רמז, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רמח, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רמט, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רנ, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רנא, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רנב, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רנג, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רנד, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רנה, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רנו, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רנז, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רנח, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רנט, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רס, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רסא, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רסב, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רסג, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רסד, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רסה, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רסו, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רסז, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רסח, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רסט, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רע, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רעא, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רעב, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רעג, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רעד, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רעה, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רעו, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רעז, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רעח, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רעט, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רפ, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רפא, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רפב, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רפג, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רפד, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רפה, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רפו, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רפז, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רפח, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רפט, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רצ, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רצא, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רצב, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רצג, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רצד, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רצה, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רצו, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רצז, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רצח, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רצט, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רק, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רקא, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רקב, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רקג, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רקד, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רקה, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רקו, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רקז, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רקח, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רקט, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רכ, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רכא, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רכב, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רכג, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רכד, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רכה, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רכו, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רכז, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רכח, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רכט, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רל, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רלא, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רלב, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רלג, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רלד, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רלה, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רלו, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רלז, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רלח, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רלט, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רמ, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רמא, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רמב, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רמג, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רמד, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רמה, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רמו, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רמז, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רמח, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רמט, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רנ, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועוד יש
לומר נפש מי שהיה מלוה את חבירו ברבית
רנא, ובא לו לידי עניות הרי הוא כאילו הקריב
רנב, את נפשו . ועוד יש לומר נפש מי שהיה
מלוה את חבירו ברבית ובא לו לידי עניות
רנג, הרי הוא כאילו הקריב את נפשו . ועו

דין הרמ"ם בשם י"ל ודין מהרי"ו בשתים ותולם להבנת המהרי"ו וח"מ וב"ש טעם הרמ"ם שלימו מחלק דין כ"מ לכ"ג אלא דין בא מכח נותן לסייך ותם לבין בא בירושה דין קודם כשוחין והכניסה ודין לאחר כשוחין שמעיד לא סייך ותם ולא הוי בדין מזכה וכן מבואר כותב מהרי"ו להדיי מהרי תירץ שפת מהרי"ל לשפת חייבי בדמי עבדת שנתן בשביל כבוד הכלי דסייך ותם ח"כ ק' לייך מפרשים לשון הרמ"ם שכתי לעל הכלוכיל דוקא תקנו משום עגמת נפש ולשמכיהו לקנה ותם אבל יכולם שנפלה לה לסייכו כ"מ בשם שלא יגבה הא תניא בשמת נתן לי לפיכן הפתח ממון שבא לידו לייך לשחיט והבו דלא לוקיף עלה והק"ו לא ילפינן הפתח ממון שבא לידו לייך לשחיט בתוי כ"י שימן ע"ש לך ק"ל בשם הרשל"ם שימן ק"ן ופי' קד"ו שבשניהם תלה עיקר המילוק בין כלוכיל לכ"מ דכ"מ לא שכיח ולא הי' כוונת המתקני בשכיח ול"ש בגוף הספר כי לפ"ז משמע לשפיר בא"מ הבא מכותן כמי לא תיכו תקנו כי גם זה י"ל דלא שכיח בתוקף בתוקף כתובות לך פ' דכל כ"מ תיכו מלוי כל"ג ואין להקשות עליו מהשוחר ככ"ל לשם על בגדים היה התקנה והם כ"מ כי י"ל כ"מ תלו ודלי מלוים לך קשה לי על שכי הפרופי' הכ"ל לשפ"ז מה הולכך ליפכך הק"ו מהכא ידיס ל"מ למהרי"ו בשמוע היה לומר לשק"ו מופרך דשם סייך הטעם דוחם שלא יפני להרשל"מ הי' יכול למיעבד פיכחא מחום לעל מילתא דלא שכיח לא תיקנו ותו ק' לייך למיחל לא וכו' כמי שמעות תשובת הרמ"ם לכל דלא סייך הטעם אין הולכין אחר הלי הייכו דמון יכום שעליו דן לשם בשא לידו אין לייך למיחל למהרי"ו דין הכלוכי דין בכ"מ ולייך ס"ל למיעבד ק"ו דלא בשא לידו אבל בא לידו מבא וכן קשה להרשל"מ בכ"מ ודוחק גדול דהלא לידן ק"ו מל"ג שבא לידו מכח כותן דזה מעיקרא מופרך מדסייך גבייהו ותם משל"כ בכום, וכן להרשל"מ מהכ"מ לא שכיח לכן לולא דבכיסה הי' כלוכי' דכום בשופן שכל מה שכיח לכן זה לשון הרמ"ם בשם י"ל ומ"ש הרמ"ם בשם הרמ"ם בשם י"ל ודין מהרי"ו בשתים ותולם להבנת המהרי"ו וח"מ וב"ש טעם הרמ"ם שלימו מחלק דין כ"מ לכ"ג אלא דין בא מכח נותן לסייך ותם לבין בא בירושה דין קודם כשוחין והכניסה ודין לאחר כשוחין שמעיד לא סייך ותם ולא הוי בדין מזכה וכן מבואר כותב מהרי"ו להדיי מהרי תירץ שפת מהרי"ל לשפת חייבי בדמי עבדת שנתן בשביל כבוד הכלי דסייך ותם ח"כ ק' לייך מפרשים לשון הרמ"ם שכתי לעל הכלוכיל דוקא תקנו משום עגמת נפש ולשמכיהו לקנה ותם ולא יבום שנפלה לה לסייכו כ"מ בשם שלא יגבה הא תניא בשמת נתן לי לפיכן הפתח ממון שבא לידו לייך לשחיט והבו דלא לוקיף עלה והק"ו לא ילפינן הפתח ממון שבא לידו לייך לשחיט בתוי כ"י שימן ע"ש לך ק"ל בשם הרשל"מ שימן ק"ן ופי' קד"ו שבשניהם תלה עיקר המילוק בין כלוכיל לכ"מ דכ"מ לא שכיח ולא הי' כוונת המתקני בשכיח ול"ש בגוף הספר כי לפ"ז משמע לשפיר בא"מ הבא מכותן כמי לא תיכו תקנו משום עגמת לפ"ז משמע לשפיר בא"מ הבא מכותן כמי לא תיכו תקנו משום עגמת נפש ולשמכיהו לקנה ותם ולא יבום שנפלה לה לסייכו כ"מ בשם שלא יגבה הא תניא בשמת נתן לי לפיכן הפתח ממון שבא לידו לייך לשחיט והבו דלא לוקיף עלה והק"ו לא ילפינן הפתח ממון שבא לידו לייך לשחיט בתוי כ"י שימן ע"ש לך ק"ל בשם הרשל"מ שימן ק"ן ופי' קד"ו שבשניהם תלה עיקר המילוק בין כלוכיל לכ"מ דכ"מ לא שכיח ולא הי' כוונת המתקני בשכיח ול"ש בגוף הספר כי

יד אפרים

הגהות ובאורים על אבן העזר

סימן א ס"ו בהגה"ה וקטן : נ"ב לכתורה מגב שיטפיה נקט וקטן : בב"מ ס"ק י' ותם הבן . נ"ב לדעת התוספת דב' זכריס הבאים מזכר ונקבה מהני פשיטא דגם זה מהני . ס"ז ס"ק יב בב"מ מ"מ המחבר נ"ב נ"ל הרב בהג"ה : ס"י בב"מ ס"ק כב שום משמעות לזה . נ"ב ולי נראה דמשמע בפיר מדקאמר מהרי"ק בס דע"ב לא תיקן ר"ג אלא שלא ליתא אחת על אחתו הגשואה לו משמע דוקא בהדוסס :

סימן ב ס"ד בב"מ ס"ק י' חייבין משום חלל . נ"ב נ"ל שהוא חלל . ס"ה בב"מ ס"ק יד ים לדחות נ"ב מן וים לדחות עד ס"ם כ"ז נ"ל בעינול ועיין בב"מ מהדורא קמא בלוח הטעות שלו :

סימן ג ס"ל בח"מ ס"ק ל' נשיאת כפים דליכא . נ"ב נ"ל דמיכא . בב"מ ס"ק לה ובת"ס . נ"ב נ"ל ובחושן המשפט . ס"ז ס"ק יד בב"מ חזקת כהניס בזה . נ"ב נ"ל כהניס בזמן הזה : סעיף ע' ס"ק מז בב"מ והיינו לעניו חצם . נ"ב ר"ל דמב"ג דבכמה הולין שנתעברה מבני משום רוב בעילת וכו' מ"מ מלי מוקי מתניתין בבה"ג ולא תיקשי למה ליו מטמאין לבני משום דלא הליגן בבני אלא חצם כבושה אבל מ"מ ליו מטמאין דמ"מ לעניו חיסור דאוריימא לטמא למת הספק במקומו דלמא לאו מבניו הוא אלא ודאי דלא כפריסה וה"מ בזה:

סימן ד בב"מ ס"ק ב והרמב"ם כ' . נ"ב והב"י והמשנה למלך כתבו להיסך בזה ולפענ"ד דהרמב"ם דעתו כברי"ף ולכך סתם הדברים וכמ"ש הרמב"ן לדעת הרי"ף לעניו חופה ס"ק כ"ה אבל אם בעלה ישראל כו' כן מבואר מדברי הרשב"ם ביבמות דף פ"ה במוכיח כן מרב"י ע"ש וים"ם סוף פ"ד דחתין ובכתולת סימן ל"ש ס"ל דפנוס הוי מק"ו דמלמנה לכהן גדול לפי"ז לפי מש"ל ס"ק ג' וס"ק ד' דהרמב"ם סובר דק"ו פריכה היא אם כן רמייתו מהרמב"ם אין מכריח לניטת הרא"ם דס"ל דחלים ק"ו לשוויה פנוס : ס"ק בו בב"ם כן הוא אצם הבניס ולפענ"ד טעם הרמב"ם דחזיל לניטתו לקמן ס"ק י"ב דהולין בכותי ה"ל חיוכא ס"ם כמבואר לקמן ס"ק מ"ג ה"ל המחבר שפסק לקמן ס"ע ספיר ס"ל דחיכא אצם ממזרות וכ"ש על מהרי"ו דמדייק מהרמב"ם דרוב בעילת בבעל ע"ם סימן פ"ח הרי לניטת מהרי"ו דהולין בכותי אין זה מוכרח כלל ומכ"ש דהרמב"ם גופיה ס"ל דהולין בכותי ועיקר דין מהרי"ו הוא לעניו יבים דהלוי ברוב בעילת מהבעל ע"ם : סעיף ל"ם ס"ק סמ"ך בב"ם ל"ק קושית הר"ן כאן סייך ותפילו לבאר פיסקים עד לא פסקו כ"ר ע"ם כתיב :

סימן ה סעיף ב' ס"ק ג בב"ם דקי"ל ניקב הוא כבר נ"ל ניקב הוא כרות שפכה . סעיף ד' ס"ק ח' אבל רש"י וסב"י נ"ל אבל רמ"י וסגימוקי יוסף . סעיף ה' ס"ק ט' ולמעלה מעטרה נ"ל ולמעלה מעטרה בעלוגה אל ניד : סעיף י"ב ס"ק יג בב"ם אם הוא סריס ותפילו אם הוא זקן שפסק מלדת כן הוא בב"ם :

סימן ו סעיף ה' בב"ם ס"ק יא משמע בקידם וגירש . ר"ל שים קול שקידש וגירש ואין למתלא רק על הקידושין לבד מנ"ל להקל שים לומר הקול של שגירש כיון שהוא בלא למתלא מחזיק הקול של קידושין : בח"ד קדושין בגירושין נ"ל הגירושין : ס"ק י"ב ולא גרע מקול בס"ק י"ב וי"ל גרע מקול עדי טומאה ול"ע דהתם נופא ע"כ משום טעמא דמגולה נפשה לא חיישינן עיין בקדושין ובתוספת כתובות ול"כ אינו עיין לתלוים כלל . סעיף ח' ס"ק יט בב"ם לחתיר ולדעת רש"ל ס"ל לר' עקיבא זו מופקרת ול"כ רצוי לחתיר כדבריו : ס"ק כ בב"ם לפי בבלאי מן העובדי כוכבים שעובי זמה . סעיף י"ג ס"ק כז בב"ם לתת ותם.ותפילו ספק חללה לא הוי וע"ז קאי מ"ם תת"כ אינו אם לא מלא כו' . סעיף י"ח ס"ק ט"ו בח"מ נרשם בטעות ול"ל על סעיף י"ז ותם נשתה :

סימן ז סעיף ג' ס"ק ו בב"ם כמ"ש בסמוך ל"ל ס"ק ט' : בח"ד ומשם ל"ל תמה : סעיף י' ס"ק יט בב"ם ותינו נתפס ל"ל ותינו נתפס : סעיף י"ג בב"ם ס"ק בא אין לא למ"ם הרא"ם ל"ל אין לא הבינו למ"ם . בח"ד ומ"ש כתב בתחלה כשתפשתו ר"ל שמתחלה כתב דלמ בתפשוהו כדי שיפדוה מיתרת ותח"כ כתב בשם י"ג דלמ בבה"ג מצורה וכמ"ש בה"ע כאן וע"ז כתב דגם בתחלה לאו משום דס"ל כתוקימתא דרבינא רק משום דדיעה ראשונה ס"ל דלמ בבה"ע כדי שיפדוה נמי הוי הפסד . בח"ד בתחלה אע"ג בבה"ג ל"ל למ בב"ם ס"ק כ"ב בב"ם ס"ק מג הוי אצם כאן ל"ל הוי מצורי כהוגה : בח"ד כמ"ש בסמ"ג עיין סימן ו' ס"ק ט"ז :

סימן יא סעיף ו' בב"ם ס"ק ד מוליאים מבעל בע"כ ל"ל מוליאים מבעל בעידי כיצור . בח"ד ותינו מבעל מנטען ל"ל דהוי כפשר בין הדיעות : בה"ע מנטען . בח"ד דהוו מפשר בין הדיעות ל"ל דהוי כפשר בין הדיעות : בה"ע סעיף ו' נרשם ס"ק י"ב על הב"ם אבל בתחד מהן אין מוליאין וע"ם ול"ל על וכשם הנתחד מוליאין בתחד מהן : בב"ם ס"ק יב ול"ד למ"ם בסמוך ר"ל בסמוך ס"ק ז' דתפילו משום לעז בעלמא לא יכנום : בה"ע ס"ק ז' תותם עיין בב"י כתב זה בשם התוספות הרא"ש וכ"ע שלא הזכיר מדברי הרמב"ם פ"ב מהלכות ע"ב הלכה י"ב ע"ש שפשוט שלא ירחה בתותה שכונה כו' ומיין לקמן סימן כ"ו סעיף ק"ג ומפשר לפי שהרמב"ם כתב כן בערוה דוקא וגם רי"ו שהביא בס"ק כ"ו בערוה קאמר ולכך הביא בשם הרא"ש דקאמר תותם

סימן יג סעיף ה' בב"ם ס"ק ח שמא יחזרו לאיסורה נ"ל שמא יחזרו לסורס : סעיף ו' בב"ם ס"ק ט לבל גיורת קרוב לודאי דזנתה ח"כ מפשר איסבור הרא"ה בגיורת לפסוק כר"י דלריך להמהין ובשבויה ח"ל היפך דעת הרא"ם . בח"ד דפסקו כר"י ומ"ב למה הביא דעת הרמ"ה בשבויה אע"כ דבשבויה יש טעם להקל לפי דמיגו רק בפק : סעיף ט' בח"מ ס"ק ז' דוקא שהגע הראבון היה כ"כ בב"ם דפום ווילמש"ל וע"ש נפל בדפום ונ"ל דוקא שהגע הראבון היה כדין רק מחמת קול בעלמא הלריכו גע שני מחמת חומרא לבל היכא שהגע שני היה מן הדין מוגן מן השני וזה דלא כהרב מהר"ם מלובלין שכתב בתשובה סי' ק"ז בגע שהיה בטל מן הדין לסמוך בשעת הדחק על הגע הראבון עיי"ש : בב"ם ס"ק יג דמ"ש להמתין כמ"ם בתוספת . כ"כ בב"ם דפום ו"ל וע"ש נפל בדפום ונ"ל כמ"ם בתשובת מהר"מ מלובלין סי' קי"ז מיהו מ"ם שם בעובדא הטע' הסופר וכ' בגע הראבון לוי והוא לא היה לוי מדמה שם טעות זה לדין של ר"ת הביא עליו הח"מ כי דין של ר"ת דוקא בקול לעז ולא בפיסול ממש כמ"ש בתוס' . סעיף י' ס"ק טז בב"ם אבל אם ידע האיסור ועשה ל"ל ועשה כגון גבי מניקה שם וכו' :

סימן טו סעיף ו' בב"ם ס"ק ו משום גזירה אבא אבוי ל"ל משום גזירה אצם אבוי : סעיף י"ב בב"ם ס"ק יא לא קאי על בת בנו ר"ל רק על שאר שניות . בח"ד ותם ס"ה היה נקבה (בעולת) היה מותר דהא אם אבי ס"ה מותרת ואצתו אבורה . בה"ד אם אם ס"ה מבת בת ב"ב ל"ל אם אם תמו לו אבוי בת בתו לו בנו : סעיף כ"ו נרשם ס"ק כ"ב על שניה וטעות ול"ל על הב"ה ומותר בקרובות שניה . בב"ם ס"ק כב דהא הב"י עיין במשנה למלך פ"ק מהלכות ה"ב :

סימן וז סעיף י"ח בה"מ ס"ק כ"ה שאם כתבו כתוב כתיב . בה"מ מהרב דק"ק סלאמינקא מעידים ע"ם והימא למס הכריע ל"ל מעידים עפ"י כתבם והימא למה לא הכרוע . בב"ם ס"ק לא ובפסקיו סימן קמ"ח ל"ל ס' קס"ח . בח"ד ובתשובת ב"י חיתה בשם רב ה"ה ל"ל ובתשובת ב"י חיתה בשם רב מאיר ס"ל ס' נד בב"ם ולדעת הר"י מיגאם ל"ל ולדעת הר"י מגאם . סעיף י"ז ס"ק נד בב"ם ולפי זה חיירי הסוגיא ר"ל שם נאמר דבלא רואה הטביעה לא בעינן למלמר . סעיף ל"ח בב"ם ס"ק צג מערטיהא עבר עליו ורפתחו ל"ל ופדתחו . סעיף ל"ב בב"ם ס"ק צה בגדים חלו ומ"ב ל"ל ותה"ב . סעיף מ"ח בב"ם ס"ק קטו ובתשובת רמ"א ל"ל ובתשובת רמ"א . בח"ד במשנ"ם ובשלה ליבבה ל"ל משלה"ם ונפלט ליבבה . סעיף ל"ח במחבר נרשם ס"ק קל"ח על הרמ"א ולריכה שתאמר מת על מטתו וע"ם ולריך לעיין על כוף כ"ג ברמ"א תפילו תאמרה מת על מטתו . סעיף כ"ז בב"ם ס"ק קסב דבנשם לחופה עיין לקמן סימן מ"ו ס"ק י"ח בקידושי ספק לרחצין לימה נאסרת ע"י חופה . בה"ד סי' קל"ב ותב"ש דשיטו הה"ן ל"ל ותב"ש דשניהו להו מלוכה דבה"ן סימן ר"ח שהרו הרוצחים שלא שהו היה לו שני יעלומרים ואותו היהודי שהניחו הרוצחים . סימן ר"ב סים להקל יותר מנ"ר תעפ"כ קי"ל להחמיר שם בגברא חכוכה כ"ם כאן : סי' ר"ד היכא דרגלים מכאן עד סעיף ר"ח הוא מהשובת ר"י ז"ל . סעיף ריי"ב התחר שנשתרו בחדר וחרב ל"ל מאחר שנשתרו בחדר וים היתר לף לבתחלה . סעיף ריי"ז תיו מהשובת הב"י אלא מהשובת ר' יעקב שהסכים עם הב"י שם :

סימן כא סעיף מ' בב"ם ס"ק ג ותם הוא חשוד על אצם אחת ברי"ו כתב ערוה וכן כתב בח"מ . בה"ד ותם יעבור מלקין אותו ועיין ברמב"ם פ"ב מה' מ"ב סים בזה פלוגתא בין הרמב"ם והרא"ד והרא"ד ס"ל דוקא חמותו ולא ידעתי למה לא היזכר בפוסקים וע"ם בה"ג דאפשר דגם להרמב"ם דוקא בחמותו לוקה ובשאר ערוות חיסורא לחוד ע"ם ועיין לקמן סימן כ"ב בב"ם ס"ק ו' : בב"ם ס"ק ה ועיין ב"י וד"מ בסימן קט"ו . סעיף ו' במחבר תפילו ע"י שליח ול"ע גבי מלישא שאמר לגחזי רוץ גא לקראתה ואמור לה השלום לך כו' :

סימן כב סעיף ג' ס"ק ו בב"ם ול"ל שם מיירי בשנוים ול"ע שדברי רי"ו שם גלמד מהא דמידם הוי דיעת חמתים מיעים ודוחק לתיקמי ההיא דשבור את חמיה גם לפ"ז ל"ל הא דקאמר התם דמגיד תמנין דמדייר כו' נמי דוקא בשנוים דמל"כ לא הוי פריך מידי מהא דחליף כו' ע"ש ולישנא דבית המוה לא משמע הכי :

סימן כה סעיף ג' בב"ם ס"ק ב אין מיסור לשמש ולהוליא ל"ל אין מיסור לשמש שלא כדרכה ולהוליא . בח"ד וים לדחות כיון שים תקנה לבדוק מותה :

הגהות ובאורים לש"ע אה"ע בחלקת מחוקק ובית שמואל

סימן כז בחלקת מחוקק ס"ק (ח) לדעת הרמ"ם סי' זה ס"ק ג' · נ"ב ר"ל כמו שחילק הב"י בין דיודה לדידה להרמ"ם בגיטין דבירושה בן יום לומר לחלק בין דידיה לדידה להר"ן בגיטין המבואקים נ"ב ומ"ל דמיהו לא מהימן וע"ז כתב דמלשון הר"ן מקור דין זה מסמע דמיהו נמי מהימן והיינו כיון שלשון מסופק הוא וכמ"ש לעיל להרמ"ם : בסמ ס"ק (ט"ז) מ"ש יהיה הקדם כך בקידושין מין חילוק כו' · נ"ב לבעל"ד החילוק פשוט דגבי הקדם להקדם הוא על הכתר ושפיר שייך לומר כתר זה הקדם מבמ"כ בזה הא דקדושין הוא לשון הקדם מיהו על הכסף רק על הכסף שמאחרת כהקדם והלשון מושאל גם על הכסף לק"ו כסף קדושין בעל ידו ומאחרת כהקדם הילכך לא שייך לשון הזה הן קדושין דמסתמא שם עלמו הם קדושין וזה מיהו וכמו דמייתי מנע בשומר חרש הוא שאינו חרש מעלמו : סם ס"ק (כב) בהדם חבוב וממר לי התקדבי כו' אף בדיבר עמה כו' כנ"ל · סם בב"ם ס"ק ב ע"מ בתחן לך אף אפילו בב"כ כו' כנ"ל · סם ס"ק ז תבל התים מיהו נמחן · עיין בב"י דלמד זאת מדברי הרמ"ם כו' והצדן מליבא דהעור דהרמ"ם קאי כו' כנ"ל : סם ס"ק ח ובנדק הבית דשד כאן לא קאבעי כו' · נ"ב דבב"ה לא כתב רק הבאותי הוי כמו אמתי דאף להרשב"א דמחנק בב"ם סם ק"ל הוה ולא הזכיר ממדבר על עסקי קדושין בהא מקודשת ודאי · סם ס"ק יא דהיה כוונתם לבם קדושין כתב רבינו ירוחם דהוי ספק כו' דהעדים מסופקים כו' : נ"ב נ"ל שים חסרון ונ"ל ואם לא היו עסקים בקדושין אפילו אתכוונו בשעת אמרתם שהיה מיהא מקודשת דהעדים אין יודעים אם הלשון לשם קדושין והוי כאילו אין עדים בדבר כנ"ל לשב"ד מבואר למעיין ברבינו ירוחם : סם ס"ק יג מבואר לקמן בסימן ל' כמ"ש כו' וע"ש כנ"ל . ועיין בסימן ל"א כתבתי ליישב זה · סם ס"ק יח מיהו נמ לא אמר כלום ומסתמא כו' כנ"ל :

סימן כח במ"ג ס"ק (א) ונתנו לו חמור אחר ונטלו לבעיס כסותו כו' הרי אלו שלו כו' לא הוי יאוש כדלעיל ואי ר"ס קנאה לבעיס דהיינו נגב הא פריקי לה בגמרא בכמה גווני אי דאתי כר"ם ובלסעיס מזויין אי דאתי כרבי ובסיפא דמתניתין כו' כנ"ל : סם ומוקימנא מתניתין כרבי כו' · נ"ב ר"ל דבמסנה סם קתני נטלו מוכסין חמורו כו' נטלו לסעיס כסותו כו' מפני שהבעלים מתיישבין מהם וקנאה ליה מני אי רבנן כו' ומוכח מינה דרבי בנזלן דר"ם קאמר ומתניתין רבי היא · סם ס"ק (י"ב) דלא הוי קדושין כלל אבל לא הפליגה מיד כו' כנ"ל . סם ס"ק (טו) חסר ממנה ס"פ מינה מקודשת . נ"ב אבל בזה הוא קדושין מין חילוק כו' · נ"ב לבעל"ד החילוק פשוט דמבמ"כ בזה הא דקדושין הוא לשון על הכתר ושפיר שייך לומר כתר זה הקדם מבמ"כ בזה הא דקדושין הוא לשון הקדם מיהו על הכסף רק על הא דמסתבר כהקדם והלשון מושאל גם על הכסף לק"ו כסף קדושין בעל ידו ומאחרת כהקדם הילכך לא שייך לשון הזה הן קדושין דמסתמא שם עלמו הם קדושין וזה מיהו וכמו דמייתי מנע בשומר חרש הוא שאינו חרש מעלמו : סם ס"ק (כב) בהדם חבוב וממר לי התקדבי כו' אף בדיבר עמה כו' כנ"ל · סם בב"ם ס"ק ב ע"מ בתחן לך אף אפילו בב"כ כו' כנ"ל · סם ס"ק ז תבל התים מיהו נמחן · עיין בב"י דלמד זאת מדברי הרמ"ם כו' והצדן מליבא דהעור דהרמ"ם קאי כו' כנ"ל : סם ס"ק ח ובנדק הבית דשד כאן לא קאבעי כו' · נ"ב דבב"ה לא כתב רק הבאותי הוי כמו אמתי דאף להרשב"א דמחנק בב"ם סם ק"ל הוה ולא הזכיר ממדבר על עסקי קדושין בהא מקודשת ודאי · סם ס"ק יא דהיה כוונתם לבם קדושין כתב רבינו ירוחם דהוי ספק כו' דהעדים מסופקים כו' : נ"ב נ"ל שים חסרון ונ"ל ואם לא היו עסקים בקדושין אפילו אתכוונו בשעת אמרתם שהיה מיהא מקודשת דהעדים אין יודעים אם הלשון לשם קדושין והוי כאילו אין עדים בדבר כנ"ל לשב"ד מבואר למעיין ברבינו ירוחם : סם ס"ק יג מבואר לקמן בסימן ל' כמ"ש כו' וע"ש כנ"ל . ועיין בסימן ל"א כתבתי ליישב זה · סם ס"ק יח מיהו נמ לא אמר כלום ומסתמא כו' כנ"ל :

סימן כח במ"ג ס"ק (א) ונתנו לו חמור אחר ונטלו לבעיס כסותו כו' הרי אלו שלו כו' לא הוי יאוש כדלעיל ואי ר"ס קנאה לבעיס דהיינו נגב הא פריקי לה בגמרא בכמה גווני אי דאתי כר"ם ובלסעיס מזויין אי דאתי כרבי ובסיפא דמתניתין כו' כנ"ל : סם ומוקימנא מתניתין כרבי כו' · נ"ב ר"ל דבמסנה סם קתני נטלו מוכסין חמורו כו' נטלו לסעיס כסותו כו' מפני שהבעלים מתיישבין מהם וקנאה ליה מני אי רבנן כו' ומוכח מינה דרבי בנזלן דר"ם קאמר ומתניתין רבי היא · סם ס"ק (י"ב) דלא הוי קדושין כלל אבל לא הפליגה מיד כו' כנ"ל . סם ס"ק (טו) חסר ממנה ס"פ מינה מקודשת . נ"ב אבל בזה הוא קדושין מין חילוק כו' · נ"ב לבעל"ד החילוק פשוט דגבי הקדם להקדם הוא על הכתר ושפיר שייך לומר כתר זה הקדם מבמ"כ בזה הא דקדושין הוא לשון הקדם מיהו על הכסף רק על הכסף שמאחרת כהקדם והלשון מושאל גם על הכסף לק"ו כסף קדושין בעל ידו ומאחרת כהקדם הילכך לא שייך לשון הזה הן קדושין דמסתמא שם עלמו הם קדושין וזה מיהו וכמו דמייתי מנע בשומר חרש הוא שאינו חרש מעלמו : סם ס"ק (כב) בהדם חבוב וממר לי התקדבי כו' אף בדיבר עמה כו' כנ"ל · סם בב"ם ס"ק ב ע"מ בתחן לך אף אפילו בב"כ כו' כנ"ל · סם ס"ק ז תבל התים מיהו נמחן · עיין בב"י דלמד זאת מדברי הרמ"ם כו' והצדן מליבא דהעור דהרמ"ם קאי כו' כנ"ל : סם ס"ק ח ובנדק הבית דשד כאן לא קאבעי כו' · נ"ב דבב"ה לא כתב רק הבאותי הוי כמו אמתי דאף להרשב"א דמחנק בב"ם סם ק"ל הוה ולא הזכיר ממדבר על עסקי קדושין בהא מקודשת ודאי · סם ס"ק יא דהיה כוונתם לבם קדושין כתב רבינו ירוחם דהוי ספק כו' דהעדים מסופקים כו' : נ"ב נ"ל שים חסרון ונ"ל ואם לא היו עסקים בקדושין אפילו אתכוונו בשעת אמרתם שהיה מיהא מקודשת דהעדים אין יודעים אם הלשון לשם קדושין והוי כאילו אין עדים בדבר כנ"ל לשב"ד מבואר למעיין ברבינו ירוחם : סם ס"ק יג מבואר לקמן בסימן ל' כמ"ש כו' וע"ש כנ"ל . ועיין בסימן ל"א כתבתי ליישב זה · סם ס"ק יח מיהו נמ לא אמר כלום ומסתמא כו' כנ"ל :

סימן כט בב"ש ס"ק ג ומתקדם מני לו ונתן לו כו' כנ"ל : סם בב"ש סעיף ז והוא ישנים לה הסמר : סם בב"ם ס"ק א דלא סמכה דעתה כן ה"נ כו' · נ"ב כמ"ש הרמ"א כו' · נ"ב לעניין לחלק בין היכא שמתחלה עשה לותם ע"ד שתשלם לו שכר פעולה ובשנתרצו לא תחזירם מיד רק בשעת חזרה קידשה בשכרו דפמ"ג מסיב כמשכון מש"ב בהוה דעשה לי שירים כו' כיון דמיקרא מדעתה דשכי עביד להו לקדשה בהם ומעולם לא תפיס להו למנריה דהא לא ע"מ לקבל שכר עביד להו רק מדעתה דקדושין ולא נעשה משכון מעולם והשכר כמליה שלין עליו משכון דמי וניחא מה שהקשה הב"ש עליו וזהו שסיים בה רי"ו וכן מצינו בשכר שעשיתי כו' ר"ל דהתם בשכר שעשיתי נמי מיירי בשהתלה עשה לקבל שכר מחנם בחמת פירש"י דמיירי בשכר החזיר ואם לא החזיר עדיין לומר כן בשעה שמחזירן הרי הם מקודשת בשכר שעשיתי עמך מה"ט דמקודשת כיון שמעיקרא מדעתה ליטול בשכרם עביד להו וממילא שום עליו משכון דמי ולפי דברי הב"ש מנומנם מ"ש רי"ו וכן למדנו בשכר כו' עיין עליו ולעל"ד גם מ"ש מהי"ז רמ"א ואם הכלי עדיין תלוי כו' ג"כ בעשה כלי משכר מיירי ובכי משמע ליישנ דוקיבשה בשכרו דמשמע דעכשיו הוא בא לקדשה ודוחק לומר דס"ל כמש"ל ס"ק ל"ט בשם הו' רי"ד דל"ל בשעה נתינה ג"כ דלישנא משמע דלא קידם משיקרא כלל ומצ"ע דקלא משמע דקאי אמ"ש המחבר ההקדשי לי בשכר מלאכה שעשה כו' מ"מ ליישנ דוקיבשה בשכרו משמע כמו שכתבתי ורציתי בתשובה למוצא שמואל שכתב נ"כ בשנון מהר קלת דאם בשעה שמחזיר לומר ע"ד שתתקדש הוי כתפים להנריה משא"כ אם תמרם עשה לי ובשעה שמחזיר לא תיבו לומר כלום ובכי מיירי הר"ן עיין שם ולפי זה מוכח דלא כהו' רי"ד ומ"מ לא מקרי הפיס להנריה בעשה לו שירים כיון שלא היה בדעתו לקבל שכר : סם ס"ק בח ורמיה ממ"ש בסעיף ט' כו' כנ"ל : סם ס"ק נד מ"מ יכולה למכור להולה . נ"ב נ"ע דאף על גב דהולה מוהר להנות שלא כדה"נ מ"מ היא מסירה למכור דהא מתבעית מפיסורי הנאה וכן מבואר בריטב"א להדיא גם מ"ש לפרש הר"ן נ"ע דהא מבואר שם בר"ן דמהלק בין הולה שאין בו שכנה דמי להנות ובכא מיירי בשיש חולה כלל ואם הוא מיירי הר"ן כמ"ש הב"ש שא"י אם הוא מיסורי הנאה לף אם היתה חולה שאין בו שכנה נמי מיתה מקודשת כיון שהיא שבורה להנות כך וכמ"ש התוספת ועריך עיין :

סימן כט בב"ש סעיף ג ומתקדם מני לו ונתן לו כו' כנ"ל : סם בב"ש סעיף ז והוא ישנים לה הסמר : סם בב"ם ס"ק א דלא סמכה דעתה כן ה"נ כו' · נ"ב כמ"ש הרמ"א כו' · נ"ב לעניין לחלק בין היכא שמתחלה עשה לותם ע"ד שתשלם לו שכר פעולה ובשנתרצו לא תחזירם מיד רק בשעת חזרה קידשה בשכרו דפמ"ג מסיב כמשכון מש"ב בהוה דעשה לי שירים כו' כנ"ל · סם ס"ק טו בלא מפיל לבעיס הפיסקים דמ"ל בב"ש ס"ק י"ב דלדידיה לף בקיבל במלוה מקודשת ול"ל בכוונתו להר"ן בכתב בם"ק הנ"ל דבעינן זקף במלוה ומ"מ בשהיקה סגי : סם יהא עלי במלוה מהני אפילו אם כו' כנ"ל : סם לפ"ז לעיין לומר . נ"ב לך לפי זה קאי מזלעיל ס"ק ט"ו דבלא זה מפורשים דבריהא לא מיירי בהסר כלל רק בדוקין להזור קודם שנהן הדינר המחרון אבל לפי מ"ש בם"ק ט"ו דגם הריהא חיירי בהסר ועל זה סיבב הילך גם ס"ק זה לפי"ז נ"ל דהך סיפא אתי לאמתויעין אפילו לא מהא כו' עיין בב"ם מהדורא קמא בם"ק ט"ו וס"ק זה הם ס"ק אחד . ואפשר נ"כ דהך לפי"ז הוא נדרש על מה שלפניו דבל"ז היינו יכולים לפרש הסיפא מיירי בשהא שהם וס"ל כהפיסקים דלף בשהם אם הסר דינר אחד אינה מקודשת אבל השהא דכתב הב"ם דלף להפיסקים בשהם אינה מקודשת מבני אם אמר ההסר יהא עלי מלוה ואתקה ג"כ מאי וכן דקאמר דהא בריטא אם אמר יהא עלי מלוה נתרלית בפירוש בעינן ובשהם מבני אם שהקה אלא ע"כ לא מיירי בשהא אם בסיפא ולכן כתב הב"ם דלפ"ז ל"ל דאתי לאמתויעין לף דלא שהא כו' : סם ס"ק יט מיהו קשה כיון כו' · נ"ב וכן הקשה בה"מ דהא הוי כשהיקה לאחר מתן מעות ולעל"ד לפי מ"ש בסימן ל"א דכיון שכבר קיבלה בשם קידושין שפיר מהני שהיקה ה"ג דכוותה ומ"ש בגליון כהבאתי לייישב מ"ש הב"ש שם : סם ס"ק כד ספק מקודשת . נ"ב ואם זרק לה משמע דלא מהני לף להרמ"א לפי מ"ש הב"ש לקמן סימן למ"ד ס"ק י"ז ע"ש ול"ע :

סימן ל בש"ע סעיף ד' לריך לעיין ס"ק ח הגלי היכא מקודשת הכייך לב"ש ולמוהקו בסעיף ה' : סם בב"ם ס"ק ו ומ"מ כהב הר"ן והיא מקודשת כו' כנ"ל : סם ס"ק טז בלא מדיס הנהות מרדכי סיף ניעין כו' כנ"ל : סם ס"ק יז מקודשת כמו בהבא . נ"ב ודעת הרשב"א לא מהני כמו שמבואר סם בם"ק ק"ד :

סימן לא בב"ם ס"ק א ליעול ממנה הקדושין. נ"ב לעל"ד לק"מ דהתם דמיירי בשמר בלשון שמיעה ודאי לקדושין מ"כ מכתי לא נילתה ודעתה

דעתה לקדושין משא"כ בזה שקבלה בשם קדושין מהני השתיקה אחר כך כמ"ש הב"ח דעדיף מסדיך : שם ס"ק ב שבועה לב"ח ובכ"מ כו' כנ"ל :

סימן לב בב"ח ס"ק ח מיסורי הגאה פסול מה שמליין המגי"ד ליתא מלא כו' כנ"ל : שם ס"ק ט לפי"ז הוי כשפק שפיקא להכשיר כו' כנ"ל :

סימן לה בב"ח סעיף ד' והלך הסדכן . כ"ב עיין בתה"ד סי' רל"ז ובשבקיו סי' מ"ג דלמ לימם דעלמא מהני : שם בם"ע סעיף ט ומה שעשה עבוי . כ"ב ר"ל ולא קנסינן ליה שלא לכוונה הריטב"א : שם סעיף יג עשה שליח ובימל כו' . כ"ב מפילו בקנין כ"כ בהגהות מרדכי סוף המומר והביאו ג"י וכאן השמיט מטוס דמין זה רבותא כ"כ דמאי ענין קנין לקדושין : שם סעיף יד שלא בפניו מבוטל . כ"ב ונריך לבטל בפני עדים . ובפני השליח עיין לקמן סי' קמ"ח ס"ק ל"ז ותשבר למ"ש בב"ח בשם ס"ק ח' בשם הרא"ש ת"כ יש לחלק בין ביטיל הקדושין דבעי להיות נריך ב' ובין ביטיל שליח דבעי שבעי לאסור ת"ל עדים דהא עצמא דבעינן עדים לאו דוקא דתנן בהשולח הוא מטוס דבר בעדות ות"כ העור דם"ל דבפני השליח ת"ל עדים ס"ל דכיון שבעי לאסור ת"ל ב' וכמו בשליח לקבל ודוקא שלא בפניו אבל בפני בי' כמ"ש הרמב"ן בגיטין מטוס דלא שליח דבור שלא בפניו להפקיע מה שאמר בפניו אם לא שיש עדים ואם כן כאן שהביעול הוא להתיר י"ל דגם השור מודה דלריך ב' וכל היכא דלריך ב' אפילו שמעו העדים מתירי הבדר שביטל לא מהני ועיין בריטב"א ריש המומר : שם בח"מ ס"ק (יב) אמר רבינא אפילו למ"ד כו' כנ"ל : שם בב"ח ס"ק ו אם מנערים השליח עם העד למיעוי בלו כו' כנ"ל : שם ס"ק יא וס"ל להרא"ש דאין נאמן להפסיד כו' כנ"ל : שם ס"ק יז וכבר הציר בזה הח"מ : שם ס"ק כז לריך להודיע כו' : כ"ב ואם חוסם דילמא אזכי הרא"ש ת"ל להמתין ואפילו בזווב רחמנן דאיכא למימר שמא יקדמנו אחר כ"כ הריטב"א : שם ס"ק לז אבל מקום לאוסרה לאחר . כ"ב עד שיגרש השליח כמו דמסיק בסוף ס"ק זה אבל משליח אין לריך גט כיון שהיא מוכרת לא קידשתני וע"מ הרחמן נופיס משיר בלא גט משליח כיון דאיהו משליח משיך והרי השליח לימר שביטל שליחותו ומ"מ נ"ע למה יגרע הוא מאחר שמותר ליטע אותה בלא גט משליח ואפ"ה שאנו מתירין לרחמן את קרובותיה היינו לפי שאין כאן מי שאוסרים עליו שאינו יודע כ"א על פי השליח והשליח אומר אחזר משליחות וקידשה לעצמה אבל מ"מ אם רוצה ליטע אותה למה לא נאמר שאומר בה ואף שהשליח אומר שקידשה לעצמו מ"מ לא מציו אנו חיין והמשלח ת"ל להאמינו שחזר משליחותו והרי האשה (אי אפשר) לומרת לא קידשתני ומסייע לה נמי חזקה דשליח עושה שליחותו ות"ל דכיון שאנו מתירין קרובותיה ת"ל להתיר אותה לו בלא גט משליח שהם דברים שותרים מ"מ לימא ליפשא :

סימן לו בם"ע סעיף ו חזרה וביטלה השליחות כו' . כ"ב נראה דכאן אף לכתחלה יכולה לבטל שלא בפני השליח אף לעניל סי' ל"ה סעיף י"ד מיהא אין לבטל שם העשה משום נזוזות ופרוצות כמבואר בב"י ומשמ"ב כאן ואם בעינן ב' בביטול עיין מה שכתוב לעיל ולקמן סי' מ"ה : שם בב"ח ס"ק ג דמ"י לכתוב שטר קדושין קודם שתתלה כו' כנ"ל : שם ס"ק ה כשמקדש אחת ונתן לה ונתן ג"כ לאביה ואמר ואת כו' והיינו מ"ש המגיד אם נותן לאחיהן כו' כנ"ל :

סימן לז בם"ע סעיף יג ל"ל בהגה וי"ל דה"ה אם את האב קודם כו' : שם סעיף כג ואמר הני קדשתיה אינו נאמן כו' כנ"ל : שם בח"מ ס"ק (ה) מיירי במכחישתו אבל באינה מכחישתו לריכה נט מב"ם כו' כנ"ל : שם ס"ק (ו) נשרות ובנרות כו' ובידאי בונרת כו' כנ"ל : שם ס"ק (לה) לאיש הזה אינו נאמן כו' כנ"ל : שם בב"ם ס"ק א ועיין בח"מ סי' ר"ע : שם ס"ק ב אינו מפרש בכה"נ . כ"ב ובכבי הוה מ"ם מאי דלא קאמר כ"מ לאסור בהאי גוונא אל נפל דהשתא לא הוי ניחוך דהא בת"ג דלא אי מ"מ תמותו אף לאחר מיתה אסור מלא דהשתא לא הוי ניחוך דהא בת"ג דלא אי מ"מ תמותו אף לאחר מיתה אסור מלא ודאי דאין הקדושין תלין כלל כיון דלא אי אף אמו מותרת : שם ס"ק ז מלא בשפקי מהרי"ק סי' נ כהב כו' כנ"ל : שם ס"ק ח מיירי דרבא ורב נחמן שם כו' כנ"ל : שם ס"ק י כמו דמהני שם יאמר לקטנה כו' : שם ס"ק כד אפילו אם אביה אין מביאו כו' כנ"ל : שם ס"ק נב דהיא מגורשת כך אינו נאמן כו' כנ"ל :

סימן לח בם"ע ס"ק בא אז שלא בתריסות אינה מקודשת . כ"ב ומבואר בת"ג דבטיל לגירי אז קרקע שניתן לו במתנה ע"מ להחזיר לא מהני כ"כ הריטב"א ונראה דה"ה במנה דסעיף י"ח נמי לא מהני מה שים לו במתנה ע"מ להחזיר וקרקע מטובדת לב"ח מקודשת דמסתמא יסלק ליה בזוזי כן הוא בריטב"א והרמ"א סבירא לעיל סעיף י"ה בהגה ג"כ אין לומר דדוקא במנה קאמר הכי : שם בח"מ ס"ק (כ) הא הוא התנה שהם שיהבר כו' כנ"ל : שם ס"ק (כז) ממשות שים לו בפעה קדושין כו' כנ"ל : שם ס"ק (כח) בח"מ אחר התראה דוקא ועיין שם כנ"ל :

שם בב"ם ס"ק א ולא סייך בזה הקנות מטוס נזוזות ופרוצות כו' כנ"ל . כ"ב עיין לקמן סי' קמ"ד ס"ק ל' : שם ס"ק ל' כי מרמב"ם פ"ג מהלכות זכי נשמע כו' כנ"ל : שם ס"ק ז היינו תנאי אם ואז ת"ל אז כו' ואז לא דמיא להליפין כו' כנ"ל : שם ס"ק יז ליטנע דמתני' לא משמע כן כו' כנ"ל : שם ס"ק לז מראה לה בחר הכי ואין נבול לדבר כו' כנ"ל : שם ס"ק מד לפעמים בברך . כ"ב ולכך היטה מקודשת אם אמר ע"מ שהיטו אלא בן עיר כדלקמן סעיף ל"ב : שם ס"ק נ מכ"ם דלריך להיות יודע כו' כנ"ל : שם ס"ק ע משמע אם התנאי הוא בשב ואל העשה והשני אמר לו כו' כנ"ל :

סימן לט בח"מ ס"ק (א) שבינו לבינה נראה דאפי כל כו' כנ"ל : שם בב"ם ס"ק ב כמ"ש הקודם בשם הר"ן כנ"ל : שם ס"ק יה נתקיים התנאי וחלקה מחוקק כתב דהוי קדושי ספק כנ"ל :

סימן מ בם"ע סעיף א אי חזרה היא היכה מקדשת . כ"ב אף אלא בפניו נמי מהני חזרה מיהו כתב הריטב"א דבינה לבין עלמה אפילו שמעתה מאחורי הגדר שחוזרת אלא מהני בני ב' דוקא ונראה ה"ה לשנין חזר הוא נמי בני ב' ואם חוזר אחד בפני אחדים אי בעינן שיהיו בפני ב' נראה דתלוי במה דאיתא לקמן סי' קמ"ח ס"ק ל' דלמאן דס"ל דאתם לא בעי ב' ס"ל ומצ"ע דלריכא הכא שתיתת משות ליד אחם (אין) לחלק בזה לדיהן דקיי"ל כר' יוחנן לך יש לחלק לפי מה שכתבתי בגליון לעיל סי' ל"ה סעי' י"ד ע"ש:שם בב"ם ס"ק ג דעתו נם על הגיור . כ"ב ואם אין בגייר שום פרושה לא אמרינן שמא ס"ם במדי כדלעיל סי' ל"ח משום דלא מוכח דלדידה שום לה פרושה דבהורת שער קבלתו כ"כ מהרי"ט ונראה לחלק למאי דמשמע בשאלתי דלרמב"ם לא בעי הך טעמא דלדידה שום לה מקודשת אם ס"ם במקום אחר מ"מ בבאן שבער נאבד השטר וע"כ עיקר חלות הקדושין אינם רק משעה שלריכה להחזיר וכל שאינו ס"ם בבאן אף שהוא פרוצה במדי נם לרמב"ם מודה שא"י כמ"ש בהלכות נזלה ולכך אין כאן קדושין ולפ"ז אם לא נקרע ולא נאבד רק שאינו ברשותה ל"ש כיון שהוא בעין ונראה שאין חילוק דמ"מ השתא אין כאן אבל מ"מ הוא נר"ה במקום שהיא יכולה לשומרו לשבר דמ"מ מקודשת מספק כיון שהיא בעין והוא כאילו נתן לה עתה פחות מש"ס כיון שים לאוס שמא ס"ם במדי מקודשת מספק אבל לעשם הפוסקים מהוא שמא יהיה כאן אחד מאנשי מדי ויסבור דבבה"ג אין כאן קדושין ע"כ בב"ד יש לאוס לזה ואפשר דוקא כשמקדשה עלמה בתורת כסף אבל בתורת שטר כולי האי אין להוס ואמנם לעיקר קו' מהרי"ט ל"ל דלדעת הרמב"ם שכתבתי וכן לבר"ן י"ל דהא הרשב"א לא כתב טעמא רק משום דמסתמא דעתה על הגיור ג"כ וזה דוקא היכא שהוא ס"ם בבאן משא"כ אם אינו ס"ם בבאן אין דעתה על הגיור כלל אמנם לעיל סי' כ"ח בת"מ ס"ק כ"ה לא כ"כ ע"ש וכן בב"ע סם סעיף ח' והוא מהשור ע"ש אבל יש לחלק דהתם דנחית לקדשה בתורת כסף משא"כ כאן דנחית לקדשה בתורת שטר הלכך אף דהם ים ס"ם אמרינן דעתה אגיורא ג"כ מ"מ כיון שאין ס"ם אין דעתה אגיור כלל אבל לעיל סי' ל"ב סעיף ב' מבואר דאף אם קידשה בשטר פשוט אז הוי כסף קידושין מחמת הגייר וע"כ גם הירוץ מהרי"ט ליתא אבל מדברי הרשב"א שכתב דאם נכרף השטר אינם קדושין דאפילו נגירא בעלמא ליכא דשטר קדושין ע"ל להחזיר לו כיון דאינו ס"ם מיהו אם ס"ם כו' מבואר מזה כמ"ש הדוקא בס"ם הא לאו הכי לא כיון שאינה לריכה להחזיר וגם אם הוא בעין אלא שאינו ברשותה נראה כמ"ש דהא השבה אין כאן אפילו נזלה קיימת כמבואר חיסיון שאף ס"ם ע"ם ואפ"ג דהבא לאו בתורת נזלה הוא אין חילוק :

סימן מב בח"מ ס"ק (א) אבל מדינא כ"ע מודו דאין חילוק כו' כנ"ל : שם ס"ק (ב) כמבואר לעיל בס"י כ"ח סעיף ד' כו' כנ"ל :

סימן מד בח"מ ס"ק (ב) קדושין כלל אך מדסיים כו' כנ"ל : שם בב"ם ס"ק יג אמר שמואל עובד כוכבים שקידש כו' כנ"ל :

סימן מה בב"ם ס"ק א אם הרוב מקדשי והדר מסבלי ת"ה כו' כנ"ל : שם ס"ק ב כי מהנו עשוי להשתנות ועיין כו' : שם ס"ק טו שאני התם דרשינו שקידש אותה כו' כנ"ל :

סימן מו בב"ם ס"ק ד נתנרשה אחם אה שכתבת כו' בזה מדויק בפיר כו' כנ"ל :

סימן מה בם"ע סעיף א הוא לפיר בקרובותיה . כ"ב אבל אם בא עליהם לא פסלם מן הכתוב דאיהו הוא דשויא לגפשיה תחיכה דאיסורא אבל לגבייהו ס"י לפושלם כמו שבאחם מוהרת ומצ"ע דאינהו לא ידעו אם התחת אחו אם לא ובן מבואר ברמ"ב פרק החולץ : שם בח"מ ס"ק (א) ויש להסתפק כי אולי דוקא כי' כנ"ל :

סימן נ בח"מ ס"ק (ח) מבואר דין התבילה אם דוקא כו' כנ"ל : שם ס"ק (ו) זה הדין לא שייך אלא בתרומה כו' אך קשה מנא ליה דיש חולקין בזה כנ"ל : שם בב"ם ס"ק ג שאין דעת טועה . כ"ב כ"כ הח"מ לקמן ס"ק ז' בשם המ"מ והב"ח לעיל סי' כ"ח ס"ק נ"ח כתב דדוקא בשחזרו אבל בשאר מינו ניכן לחתנה ועיין בש"ך ח"מ סי' כ"ב . שם ס"ק ו שם הדר הוא אין לריך כו' ואם היא חזרה מלריכה לגלם כו' משלמין פחות שלים לכן אפי' במשודכת כו' כנ"ל :

סימן נא בב"ם ס"ק יא השוכת מהר"ם . כ"ב עיין בח"מ סי' צ"ה ובש"ך שם :

סימן נב בח"מ ס"ק (י"ד) דאפי' נתן האב מידו ליד כו' כנ"ל .

סימן נה בח"מ ס"ק (ח) קנה מותה ובמה שכתוב כו' קנה מותה ולא אמרו בירושלמי כו' כנ"ל : שם בב"ם ס"ק ד ותלמוה עד הגמולין כו' כנ"ל :

סימן סד בב"ם ס"ק ו האין מחלק בין תלמוה לבתולה וכן כתב כו' כנ"ל :

הלכות כתובות

סימן סו בח"מ ס"ק (ה) פנאי לכתוב ולא כתב לקנות ס"מ כו' כנ"ל : שם ס"ק (לא) לבד הכתובה כ"ב ר"ל הכתובה והתוספת שם ורמיתי

ורציתי לח"כ בב"ח בקומערס כו' כל"ל · סם בב"ם ס"ק ד דקנין מהני אפי' לכתחלה · ב"ב והט"ז כהב דודאי עדיף התפסת מטלטלין דים עכ"פ בעולם מה שבידה לכך כתב החילוק ביניהם הוא בהתפסת מטלטלין מהני אף קודם בעילה וקנין עדיס לריך לסיות דוקא קודם החופה ולסכי מדמס קנין לכותב כהובה דמניסס קודם החופה עם"ס : סם ס"ק מ ושב"ר פסק זה דכתיבה מהני דוקא לא חמירה דרבי יוסי מודה כו' דהקשה הא ק"ל הלכתא כר' יוסי כו' כל"ל: סם ולפטור תגלי לא מסכי כו' · ב"ב עיין בח"מ לקמן ס"ק ל"ה : סם ס"ק מו ו"ל בודאי אין הכתיבה בכלל · ב"ב ר"ל סיס לחות דחיית הח"מ דלא היקשי על הב"ח מהוס דלעי"ב דמדינא אין עיקר הכתובה בכלל מ"מ המנהג שלא לגבות מותר מת' אף ת"ק זהו' וסיינו ע"כ שלא כוללים עיקר הכתובה ג"כ בסך המתנים זקוקים :

סימן סו בב"ע סעיף ב ואין עליה טענת בתולים כו' כל"ל : בב"ם ס"ק ב כ"ל דלא ס"ל לפי' התוספת כו' · ב"ב ומפרש מהר"ם ורהיס"ם וט"ז קושית סגמ' על רבה ומנן פסקינן כרבה דאין לה כלום ולא לריכין לניבה לתירוץ דרב סרבינו עם"ס דכ"ת נותן טעם לבטל : סם ס"ק ד דסברה דמפייסה לי' מ"מ כו' חיבת בילה כתב לה כו' · ב"ב ובבעילה אין סם היבת בילה עיין בח"מ סימן ס"ח ס"ק י"ב : סם ובעיין בח"מ לקמן ס"ק ל"ה : סם ס"ק ן אם כנס טועה ונסתפית כו' לא ה"ל לכתוב נסתפה כו' כל"ל : סם ס"ק ח סחסיתו אביו מבל סב"ד כו' כל"ל : סם ס"ק י דלא היו יודעים שיתפקחו כו' דאין לה רק ק' מטעם זה כו' כל"ל : סם ס"ק יב דס"ל כתובה הרחבונה קיימת כו' · ב"ב ר"ל אף שאין רולה לקיימה אחר שנתגייר' דאי במקיימה אף בנשא בת ישראל נמי ום"ז כתב דכל הפוסקים הנ"ל חולקים ובקיימה דוקא מתרינן דע"מ כתובה הרחבונה קיימת :

סימן סח בב"ם ס"ק ה לא בא עלי כ"ב כו' נאמן היא לענין ממון : ב"ב לפי מ"ם לקמן ס"ק כ"ד לדברי הס"מ הרמב"ם לא פליג הב"ע ס"ב בלא"ה א"ם ה"ל הבא מייתי ברולם לקיימה הלכך היו נאמן מחמת חזקה כו' ול"ל דבאן קאי לפי דברי ד"מ ע"ם · סם ס"ק יא ורש"י שני בסוגיא המיתר פ"ב כי' · ב"ב לפי התירוץ שבתב לעיל ס"ק ג' דבש"י שנבעלה מתרינן דמבקר וזה שייך דוקא לענין ממון אבל לענין מיסיר הרי הוא טוען ברי ואסירם עליו אף בנמלא דם דתלוין בדם בתולים ע"כ קשה על רש"י שפירש כן בהדוא דר"א דאמר נאמן לאיסורה עליו וכרי לענין מיסור ע"ל לפוקמי במשפחת דורקטי דוקא לפי תירוץ הח"מ ע"ם דגם לענין מיסיר כיון שנמלא דם ודאי דאבתי בתולים היא ומה שאומר פ"פ הוא דלא קיס ליה : סם ס"ק מו דחיבא למימר שאני הבא מותרת לו הר"ן כנ"ל : סם ס"ק יח לפי מנהג שלנו דאין ממשמשין ויש חבם כו' כל"ל: סם ס"ק יט אלא בכתובה הבעש כת"ם הר"ן כו' · ב"ב ר"ל הא דלריך בכתובה לבעולה דחזקה אין אדם מוליא כו' ולא אמרינן בעולה מסום דעלה לברורי בעש כת"ם הר"ן כיון דעיקר הכתובה שלא היתה קלא כו' אם אחה אומר דעלה רמי לברורי שוב תהא קלא כו' ולכך אי לאו דהימנוהו רבנן מסיס חזקה כו' לא הוי מהימן וכן בהוס' כתובה מה שבעבד עלמו מנפשי' אינו דאין סיפחס אותה בשעבוד זה ויעשה בה רלונה ואחר כך יאמר פ"פ מלאתי וביהלי שלא ע"ד כן נשתעבד (ע"ש בר"ן וים סם ט"ם וכל"ל וכן בשלי שבעבד לה מעבדיה לא שמבינן כו' כי כן הוגה בדרך תמיס ע"ב) אבל בעודע ברחיה שהיתה בעולה בעיר מפסדת דמ"מ מהשתא אתיא בעולה לא שעבד לה נפשיה וביון שעברה על התנאי אפילו תוספת מחלה זה כוונת הב"ם : סם ס"ק כב ובלן יש בידה שטר הכתובה · ב"ב בלע"ד י"ל בפ"י שברה הרמב"ן שהביא הרמב"ן לעיל ס"ק י"ע דהשטר הוא על תנאי ומדינא עלה רמי לברורי וע"כ מה בכך שים לה שטר כיון שסיא לריכה לברר בקיימה התנאי ואע"פי שהר"ן כתבו דבכתובה אין לריך לברר דהל"כ תהא קלא כו' זה דוקא במכחשת ומומרת בתולה אני אבל אם מומרים בטענתו שקר ועילה מלא לבקיע כתיבתה משא"כ בזה שיש מודה שבדבריו כן הוא רק בטוענת משקרתני או מוכת עץ אני הדרא שברת הרמב"ן לדוכתיה שלריכה לברר ולכך אפילו הוא טוען שמא מ"מ דל שברת מבכת כיון שלא ביררה תנאה · דבזה ע"כ היא לריכה לברר כיון בטענתו אמת שאינה בתולה ומה בטוענת משקרתני כו' אינה נאמנת רק מלד ברי ושמא והו"ל כמו ברי ושמא דעלמא ושביר מדמי ליה למנה לי בידך כו' ומ"ם הב"ם דמיד שאומר לא מנאתי בתולים נאמן מטעם חזקה ואיתרע הכתובה ל"ע דע"ז ס"ל נאמנות מטעם הזקה שברי היא מודה לו בזה אלא שאומרת משקרתני ואשבר כוונתו כיון שהוא נאמן מיד בטענתו טרם נכנס מה בכיס שאינה נאמנת להכחישו לגמרי וגם עתה נתנסתי אין לו עוטנין משלמו רק במפרעת מלמה הלכך היכף בטענתו ליהרע שטר כתובה ומטעי משקרתני שאתה חזיק בטענתך אפילו אחר שנ"ם הוחזק כח בבעל אם לא אמרת שים לה מיגו וזה דוחק ול"ע לפי"ז ל"ע ג"כ מ"ש בס"ק כ' כשהיא מודה ל"ל הודאה על קודם אירוסין ולפי מ"ש י"ל כשהיא מודה ע"כ לא שייך שברת הר"ן ושוב היא לריכה לברר בקיימה התנאי אך לשון הרמב"ם והש"ע שהודית לו שהיתה בעולה קודם שהתארס משמע כמהרש"ל ואפשר שכיונתו לאפוקי אם טוענת משקרתני נאמנת מטעם מיגו דלא היתה מודה שבעלה כלל : סם ס"ק כד חולק על הרמב"ם דלהרמב"ם לא חיים כו' כל"ל :

סימן ע בש"ע סעיף ג למלמה והוירה מאלו המזונות הוא של בעל : ב"ב עיין בגזיר דף כ"ד בתוספת ד"ה בשקמלה מה שבתבו שם בשם הר"מ ז"ל : סם סעיף ה אם מלא שעשתה הרי אלו שלו וכן כו' כל"ל : סם בח"מ ס"ק (ו) ברמב"ם גרים ובשר ועיין כו' כל"ל : סם ס"ק (עו) ולמן מיירי בשין רולם ליתן לה בתובה · ב"ב מלשון תשובת הרשב"א שבעיא בר"מ מבואר דאף בחומר הרי ניטה וכתובתה לא מהני כיון שאין יכול לגרשה ע"ם : סם ס"ק (יח) שאף בחייו הפסידו מזונות לדעת הרמב"ם ב"ב ול"ע דהא להרמב"ם והוא דעת המחבר סי' ס"ו ס"ל דלא מהני מחילה בכתובה כלל ומפשר דס"ל דאף לעיקר הכתובה נופא לא מהני מחילה מ"מ מהני מחילה לו לענין שאר וכסות ול"ע דזה גרע ממוחל דבשלב"ל עם דבר שבא לעולם עיין בח"מ סי' ר"ט ומפשר דכאן ס"ל לחום שמא רולה לגרשה ואז אף להרמב"ם מהני מחילה כמבואר בב"ם סימן ס"ז לתמן ברמב"ם אינה עוד טעם בשם הגחונים שמא נטלה כתובתה מבעל ע"ם · סם ס"ק (כב) הפסיד הבעל ואין מוליא מידה מה שמברים כו' כל"ל : סם ס"ק (לא) זה נסנה וזה חסר מבע כנון בבית חדם לאיבא סהרוייהא דאסיהא וב"ם בגדון דידן כו' כל"ל : סם ואייב לשלם גם מזונות אשתו ב"ב ל"ע דמה"ת נאמר דלשנך דס"ל דאף בשאר חיבות פשוט בפורע כו' יהחייב בשר מזונות אשתו ובלשי לייא כדמסיק בסיף ופשבר דכוונתו דבשלמא לר"ת הטעם במזונות אשתו מ"ל סם לא היס מפרנס היאך מלמלמת כו' ב"ב אף בשאר נמי שייך סברא זו ול"ם שאר ול"ם אחר שזנה פשוט מכאי טעמא ומ"ם התם"ם ואשבר יש לחלק לסברת ר"ת ר"ל דלדידיה יש לחלק בין מזונות דידיה דחייב לבל אשתו דשבור משא"כ לסמרנים דפורע חובו אשאר חיבות נמי קאי וע"כ דסיינו טעמא דמאי לתימר מפיים הויגא לי' כו' ושברא זו לא שייכא כ"כ נבי מזונות כדאמר בירושלמי טעמא דבני כסנים גדולים שאחלקו על חנן משום דלא עלתה ע"ד שהמות נרשב ואף דחנן פליג וס"ל השיח מעותיו מ"מ י"ל דדוקא אחר כמ"ם בהם"ד סם טעמא דמה לו לפרנס אשה שבוח יכול להפר ולא הפר ממילא משתמע דבאדם אחד שא"י להפר ע"ל להוליא ודברי השור ל"ע דמשמע קלת דלף בבה"ג יכול להפר ועיין בש"ז ביורה דעה סימן רל"ה ס"ק ט' : סם ס"ק י הוי כאילו הדירה מחשמים כו' ובש"ז בי"ד כו' משום דאיכור הגלה כו' אין מלי מדיר וע"ז כו' כל"ל : סם ס"ק יא והו"ל לייסב בעיב כמ"ם · ב"ב לעני"ד הדין עם הש"ך בזה דמ"מ קשיא ל"ל לדחוקי לאשכוחי שהלה בהשמים דאפי' לא תלאה נמי ואי משום דבבה"ג לא מהרינן סני לה מ"מ ניחא שבדרה רק בעודה התהיו ולא עולמית וכמ"ם הש"ע בסי' רל"ה ס"ק י"ג בגדרה מפירות וקיבוט מיירי בעודה תהיו ול"ב לף בשלא תלך לבית האבל הו"ל למנקט בה"ג כיון שיכול להפר ועיין שם בש"ך :

סימן עה בח"מ ס"ק (ע) וזה לשון הד"מ בשם מהר"מ שם תאמר כו' כל"ל · סם שלשוי"א ורייטו"ם יש קלת שינוי לשון כו' · ב"ב עיין בב"ם מ"ם בזה ובשב"ד פשוט דכוונת מהר"מ ז"ל הוא דהנך מדינות אין חלוקים בלשונם ומ"ם דמשתמע שלשוי"א ורייטו"ם יש שינוי בלשון וב"ב היינו לפי שנוסחת מוטעת נזדמנה להם בד"מ ובאמת בד"מ מיתא וז"ל דת"ת שלשיזם

רוגם ליתן לה בתובה · ב"ב מלשון תשובת הרשב"א שבעיא בר"מ מבואר דאף בחומר הרי ניטה וכתובתה לא מהני כיון שאין יכול לגרשה ע"ם : סם ס"ק (יח) שאף בחייו הפסידו מזונות לדעת הרמב"ם ב"ב ול"ע דהא להרמב"ם והוא דעת המחבר סי' ס"ו ס"ל דלא מהני מחילה בכתובה כלל ומפשר דס"ל דאף לעיקר הכתובה נופא לא מהני מחילה מ"מ מהני מחילה לו לענין שאר וכסות ול"ע דזה גרע ממוחל דבשלב"ל עם דבר שבא לעולם עיין בח"מ סי' ר"ט ומפשר דכאן ס"ל לחום שמא רולה לגרשה ואז אף להרמב"ם מהני מחילה כמבואר בב"ם סימן ס"ז לתמן ברמב"ם אינה עוד טעם בשם הגחונים שמא נטלה כתובתה מבעל ע"ם · סם ס"ק (כב) הפסיד הבעל ואין מוליא מידה מה שמברים כו' כל"ל : סם ס"ק (לא) זה נסנה וזה חסר מבע כנון בבית חדם לאיבא סהרוייהא דאסיהא וב"ם בגדון דידן כו' כל"ל : סם ואייב לשלם גם מזונות אשתו ב"ב ל"ע דמה"ת נאמר דלשנך דס"ל דאף בשאר חיבות פשוט בפורע כו' יהחייב בשר מזונות אשתו וכלשי לייא כדמסיק בסיף ופשבר דכוונתו דבשלמא לר"ת הטעם במזונות אשתו מ"ל סם לא היס מפרנס היאך מלמלמת כו' ב"ב אף בשאר נמי שייך סברא זו ול"ם שאר ול"ם אחר שזנה פשוט מכאי טעמא ומ"ם התם"ם ואשבר יש לחלק לסברת ר"ת ר"ל דלדידיה יש לחלק בין מזונות דידיה דחייב לבל אשתו דשבור משא"כ לסמרנים דפורע חובו אשאר חיבות נמי קאי וע"כ דסיינו טעמא דמאי לתימר מפיים הויגא לי' כו' ושברא זו לא שייכא כ"כ נבי מזונות כדאמר בירושלמי טעמא דבני כסנים גדולים שאחלקו על חנן משום דלא עלתה ע"ד שהמות נרשב ואף דחנן פליג וס"ל השיח מעותיו מ"מ י"ל דדוקא אחר כמ"ם בהם"ד סם טעמא דמה לו לפרנס אשה שבוח יכול להפר ולא הפר ממילא משתמע דבאדם אחד שא"י להפר ע"ל להוליא ודברי השור ל"ע דמשמע קלת דלף בבה"ג יכול להפר ועיין בש"ז ביורה דעה סימן רל"ה ס"ק ט' : סם ס"ק י הוי כאילו הדירה מחשמים כו' ובש"ז בי"ד כו' משום דאיכור הגלה כו' אין מלי מדיר וע"ז כו' כל"ל : סם ס"ק יא והו"ל לייסב בעיב כמ"ם · ב"ב לעני"ד הדין עם הש"ך בזה דמ"מ קשיא ל"ל לדחוקי לאשכוחי שהלה בהשמים דאפי' לא תלאה נמי ואי משום דבבה"ג לא מהרינן סני לה מ"מ ניחא שבדרה רק בעודה התהיו ולא עולמית וכמ"ם הש"ע בסי' רל"ה ס"ק י"ג בגדרה מפירות וקיבוט מיירי בעודה תהיו ול"ב לף בשלא תלך לבית האבל הו"ל למנקט בה"ג כיון שיכול להפר ועיין שם בש"ך :

סימן עה בח"מ ס"ק (ע) וזה לשון הד"מ בשם מהר"מ שם תאמר כו' כל"ל · סם שלשוי"א ורייטו"ם יש קלת שינוי לשון כו' · ב"ב עיין בב"ם מ"ם בזה ובשב"ד פשוט דכוונת מהר"מ ז"ל הוא דהנך מדינות אין חלוקים בלשונם ומ"ם דמשתמע שלשוי"א ורייטו"ם יש שינוי בלשון וב"ב היינו לפי שנוסחת מוטעת נזדמנה להם בד"מ ובאמת בד"מ מיתא וז"ל דת"ת שלשיזם

שעליהם וריימוס ופרנקון כו' ומין כוונתו למדינת שלעזייא שהם חלוקים בלשונם מריימוס ופרנקון שהוא גרמא רק כוונתו למדינת שעלזום שהיא סמוכה ללרפת ולריימוס להם שפה אחת ודברים אחדים וכן הוא בתשובת מהר"מ ב"ב וז"ל וספרת גדולה היא שמין נקרא חילוק תרגות אלא לותם שספרדים ללשונותיהם שהם בתי לומר שספרת ווינקא חילוק תרגות ורייגס בייבד וכיוצא בהם נקראים חילוק תרגות כו' ע"ש ותמלא כדברי ומ"מ נ"ל דגם בח"י מין הטעם כמ"ש בח"מ משום דמיכא סיומי לשון קלת רק דכך סיערו חכמים שבכ"מ מנ' תרגות אלו ים מעלות שמין בחברתה ומכ"ש לזה דאמרינן שהם יהודה וגליל כשעת חירום דמי הילכך מין יכול להוציא מזה לזה סיוכל לומר אלא שיכל להקור אחר תגבי מולדתו עיין בב"י בשיטת ר"ת רק דמהר"מ מוכיח דהם חיתא דלהכך מדינות קטנות חילוק תרגות מיקרי ס"כ נם בח"י נימא סיש תרגות הרבה כיון שהיא גדולה ת' פרסה אלא ע"כ כיון שמין חלוקים בלשונם לא חזלינן בתר שיעור גודל המדינה ומין מתחלק רק לג' תרגות בלבד מעשה שהתבתי לבל מדינות מחדות מין לנו לחלק ביניהם רק כשנפרדו ללשונותם דמז שברת הוא דמין מוציא אותה אל עם אחר לא תשמע לשונה עיין בתשובת מהר"מ הנ"ל ולעל"ד מבואר שם כמ"ש: שם בב"ם ס"ק ז שם מחוייבים לדור ג"ב הדברים נריכין ביאור ולעל"ד שכוונתו הוא דהך דלר"ת ידה על העליונה מ"מ אם מקום הניאותין לזה חזלינן בתרי' והיינו דקאמר הך שהיה במקומו כו' ר"ל דלא מיבעיא אם הנאותין היו במקומה דחזלינן בתרייהו לענין שלריך לילך למרחים אלא אפילו אם היה במקומו נמי חזלינן בהרייהו לענין זה שא"י לכופו לילך לחרחים ומ"ם הב"ם וכן אם הם ממדינה לחר כו' חזלינן בחר מקום הניאותין היינו שאם הנאותין בעירו א"י לכופו לילך עמה לברך ואם הנאותין בעירה נריך ליבד עמה שם בברך או להיפך אם מקומה כפר והיינו הדין שכתב רמ"א אם נשאה באותה המרן אין החתן כופה כו' שר"ל אין נשאה בעירו או בעירה אין החד יכול להוציא חבירו ממקום שהיו הנאותין שם וזה מבואר ממ"ש העור ונשאה בעירו אין יכולה לכופו להניח מקומה כו' ומע"ג דבאמת בזה נשאה בעירה שמין החים יכיל לכופה להניח מקומה כו' ומע"ג דבאמת בזה היא מיהודה וכלך לגליל ונשאה שם דכופה אותו לעמוד עמה שם מ"מ נקט בזה שמין החים יכול לכופה כו' מיידי דריעא ולפ"ז לשון רמ"א ל"ע קלת שכתב ונשאה באותה המרן כו' דמשמע אף בנשאה בעירה שהרי נרחה שהעתיק מהעור דמיירי בהכי וכ"כ בספר נחלת לבי וא"כ אין כתב אין אחד כופה לבני דמיכא למיעבי ולפרש שאף היא א"י לכופו לעמוד עמה בעירה אף שהנאותין היה שם ובאמת נרחה בזה דבפיר יכולה לכופו בזה כמו שנשאה במקומה בגליל ומשבר שהעתיק רמ"א שזה א"ל בימור כיון שנשאה לא גרע מנשאה בתרן אחרת שכבר כתב שיכולה לכוף אילך למרחה וק"ו בזה שנשאה בעירה ומדיין ל"ע דמשום הא לא חריא דק"ו פריכא הוא דאיכא למימר דדוקא בנשאה בתרן אחרת דאיכא למימר דודאי ע"מ כן נשאה שיחזור עמה למרחה כיון שנשיהם מתרן אחד משא"כ בזה שמקומו עיר ומקומה כרך היה אפשר לומר דבכה"ג היא א"י לכופו לאמתיון דאף בכה"ג יכולה לכופו כמו אם הוא מיהודה ונשאה במקומה בגליל ובאמת ל"ע שמשמיע נם הך דיוא שהוא התחלת דברי הטור בשם ר"ת והח"מ ס"ק ז' כתב ומכ"ם אם נשאה בתרה שא"י להוליחה כו' ול"ע דהו"ל למימר דכופין אותו לעמוד עמה נם ל"ע דאין זה כ"ם דשאני הכא שנשיהם מתרן אחד משא"כ היכא שהוא מיהודה ונשאה במקומה בגליל אפשר דשד"א דע"ד תרגו נשאה והו"ל למשמיעין דאף בכה"ג יש על העליונה כמבואר להדיא בדברי ר"ת ועיין בב"י ובא"ע ומ"ש הב"ם אם הוא מיהודה והיא מגליל והנאותין בגליל א"י לכופו אין ר"ל שא"י לכופו להיות עמה בגליל דז"א דודאי יכולה לכופו להיות עמה כמ"ש להדיא בעיר רק ר"ל שא"י לכופו לנסיע עמה למדינה שלו דיכול לומר ע"מ כן נשאתי שתדור עמך במקומך והיינו שכתב לעיל ס"ק ד' ומשמע שם הוא רוצה יכול לקבוע דירתו כו' ובסמוך כתבתי אף לשיטת ר"ת א"י לכוף אותו בכה"ג וכוונתו למ"ש כאן ומ"ש אח"כ וכן אם אחד מגליל כו' עיין במהדורא קמא שם כתב שמשפק בזה ומ"ש אחר כך והיה במדינה אחד כו' יכולה לכופו זה אמה שכתב למעלה בשם שניהם מיהודה והנאותין היו במדינה אחרת יכולה לכופו כו' ע"ז כתב וה"ה במדינה ג' ושניהם מעיר כו' עיין במ"ק אלא שאפשיק ניחתיים בהך ומשמע כו' שהיינו במ"ק ולכך רשמתי בעיגול. שם ס"ק פו דיינו מבואר בש"ם והשלחה כו' וכתב בשהין לו מקום כו' כל"ל:

סימן עז בב"ם ס"ק א והוא ברית והעיר בתב הוק בשהוא פעור ממש והרמב"ם השמיט את זאת כו' כל"ל: שם ב"ק י דקיי"ל כחכמים דיולחים ב' וג' שנים בלא רשוה כו' כל"ל:

סימן עז בש"ע סעיף ב בהג"ה נותן לה ג"ב שלה ובתובתה אבל לא מה שכתב כו' כל"ל: שם בת"מ ס"ק (טו) אין תענן לותו י"ב חודש כו' אין מיענין אותו מאחר שא"א כו' כל"ל. שם ס"ק (נג) בדאמרה מלשתיהו דלריך תפיסה בנל"ם כו' של ג"ב היא טוענלן הא לדעת הרשב"א כו' כל"ל: שם ס"ק (כה) אלא מחמת כעס שהיה לה עם בעלה כו' שטוענת שקר דינו כאומרת בעינא ליה כו' מאחר שפסק כאן כל"ל. ב"ב לעל"ד לק"מ דמ"ש דקרקע של ג' טוענת היא הב"י בדברי המחבר לשיטתו דס"ל דאם תפסה אין מוציאין ולשיטת המחבר קאמר דגם קרקע טוענת וגרמ"א עלמו דס"ל כרשב"א לפי מ"ש הח"מ כאן דאף מה שתפסה מחוייבת להחזיר פשיטא דאף קרקע אינה טוענת אלא שהשיטות ולנבי קבורה מיקרי מוחזק ויכול לומר קים לי כהרמב"ן והרשב"א דהתיים אם תפסה אין יכול להוליא דכיון דהיא מוחזקת יכולה בעל יכול לומר קים לי כהרשב"א אך גם זה יש להתעת דלשולם לענין קרקע ג' מיקרי היא מוחזקת ובשהבעל רולה להחזיק בה לריך לברר שהאין עמו להוליא מחזקתה: שם בהשגות הה"מ (ב) הוי נמי תפיסה כבר כו' אין מהלה להבריה כל"ל: שם (ד) שאינה יכולה לברר דבריה אין נאמין לה כו' כל"ל: שם (ו) ורגילה לקבוצה וימלפוה שקרא לומר מאים כו' כל"ל: שם ס"ק ד בב"ם. כמ"ש בסמוך בשם הרמ"ם · ב"ב בחמת כן הוא ברמ"ם אבל מ"ש כמ"ש בסמוך כו' ל"ל שכוונתו למ"ש לעיל ס"ק ג' דלפי שהוא אינו יכיל לומר אינו זך הוי מורד והיינו אע"פ שכופין אותו לזון מ"מ כיון שזן בכפי' הוי מורד הלכך נם לענין תשמים הוי מורד אע"פ שמשים בכפיה ועיין לקמן בקיצור הדינים בתב זה בשם הרמ"ם כשזן בכפי' הוי מורד ושמיע הא דבשמים בכפיה משום שאיסור הוא לכופו כמ"ש לקמן: שם ס"ק ז כדעת הרמב"ם והרשב"ם ועיין כו' כל"ל: שם ס"ק ח ולשיטת הר"ן במ"ע יש לה תפילו הכתיבה ונל"ב כו'. ל"ב זה שיעת הר"ן בחידושיו אבל הר"ן בתשובה הביאה ב"י בתב שעיקר כדברי הרשב"א והתחרונים דהסוגיא בלומרת מ"ע ובשעינא ליה לא מהני תפיסה בנל"ב ע"ש ותמהני על הב"י שהעתיק דברי הר"ן בתשובה ותיבף אח"כ המתיק דברי הר"ן בחידושיו ולא בתב שהם דבריס סיתרים ועיין בתשובת הר"ן סי' כ"ב שבתב נ"כ בשעינא ליה לא מהני תפיסה ובמ"ע (לא) הפסידם והביאה הב"י בקלרה בשוף הסימן ע"ש וזה היפך מחידושיו ונ"ל דחזר בו מחר מיניהו: שם ס"ק יא ובקוך יב"ח לריך ליתן לה הכתובה כו'. כ"ב ל"ע דטפי הו"ל לאקשויי דלמה בתב רמ"א שתם ו"א דאף מנל"ב אין נוטלת אלא מה שתפסה דהא זה דעת הרמב"ן והרשב"א והרא"ש והו"ל לפרושי דדוקא יב"ח ומשמיעת דבריו שב"ב על המחבר דמיירי אף אם רלה לגרשה מיד משמע דגם בזה אין נוטלת מנל"ב כ"א מה שהפסה וז"א ול"ע: שם ס"ק יד אינה חייבת להניק הולד כו'. ל"ב כ"כ נם הח"מ ולעל"ד ל"ע דאם לא הכניסה לו שפחות למה תפטר מלהניק דהא תבתי מעבדת ליה וכמו שהוא מוכל פירות ואם אינה רולה יהא רשאי לעכב מנכסיה שכר הנקה ולפי מ"ש הב"ם לקמן סי' פ' ס"ק ך"א בשם התום' והרא"ש דכל שלאמרה מיני ניזונת כו' פטורה מלהניק י"ל דהכא כיון שאינה ניזונת אינה חייבת להניק אבל לפמ"ש שם בשם הר"ן דמ"מ אינה יכולה לפטור עלמה מהנקה ע"כ הנקה לאו תחת מזונות היא ותחחייב להניק נם כאן ומ"ש הב"ם והח"מ כן בשם תשובת הרשב"א ל"ע דהרשב"א שם כתב שבשעת מנרשה מנרשה בתוך י"ב חודש ואם המתין יב"ח הפסידה כו' ואם היא מעוברת כמ"ש אינו חייב במזונותיה כו' אבל לבשתלך אם אינה רולה להניק כו' ונראה כיוונתו דלאחר נירושין הדין כן שאינו חייב ליתן מזונות מחמת שהיא מעוברת והיא אינה מחוייבת להניק אלא שכר ע"ש דכן משמע בדבריו ומע"ג דמורדת היא כל יב"ח וה"ב ס"ק ח לומר שתלך לאחר הבעל יכול לומר קים לי כהרשב"א אך גם זה יש להתעת דלשולם לענין קרקע ג' מיקרי היא מוחזקת ובשהבעל רולה להחזיק בה לריך לברר שהאין עמו להוליא מחזקתה: שם בהשגות הה"מ (ב) הוי נמי תפיסה כבר כו' אין מהלה להבריה כל"ל: שם (ד) שאינה יכולה לברר דבריה אין נאמין לה כו' כל"ל: שם (ו) ורגילה לקבוצה וימלפוה שקרא לומר מאים כו' כל"ל: שם ס"ק ד בב"ם. כמ"ש בסמוך בשם הרמ"ם · ב"ב בחמת כן הוא ברמ"ם אבל מ"ש כמ"ש בסמוך כו' ל"ל שכוונתו למ"ש לעיל ס"ק ג' דלפי שהוא אינו יכיל לומר אינו זך הוי מורד והיינו אע"פ שכופין אותו לזון מ"מ כיון שזן בכפי' הוי מורד הלכך נם לענין תשמים הוי מורד אע"פ שמשים בכפיה ועיין לקמן בקיצור הדינים בתב זה בשם הרמ"ם כשזן בכפי' הוי מורד ושמיע הא דבשמים בכפיה משום שאיסור הוא לכופו כמ"ש לקמן: שם ס"ק ז כדעת הרמב"ם והרשב"ם ועיין כו' כל"ל: שם ס"ק ח ולשיטת הר"ן במ"ע יש לה תפילו הכתיבה ונל"ב כו'. ל"ב זה שיעת הר"ן בחידושיו אבל הר"ן בתשובה הביאה ב"י בתב שעיקר כדברי הרשב"א והתחרונים דהסוגיא בלומרת מ"ע ובשעינא ליה לא מהני תפיסה ובמ"ע (לא) הפסידם והביאה הב"י בקלרה בשוף הסימן ע"ש וזה היפך מחידושיו ונ"ל דחזר בו מחר מיניהו: שם ס"ק יא ובקוך יב"ח לריך ליתן לה הכתובה כו'. כ"ב ל"ע דטפי הו"ל לאקשויי דלמה בתב רמ"א שתם ו"א דאף מנל"ב אין נוטלת אלא מה שתפסה וז"א ול"ע: שם ס"ק יד אינה חייבת להניק הולד כו'. ל"ב כ"כ נם הח"מ ולעל"ד ל"ע דאם לא הכניסה לו שפחות למה תפטר מלהניק דהא תבתי מעבדת ליה וכמו שהוא מוכל פירות ואם אינה רולה יהא רשאי לעכב מנכסיה שכר הנקה ולפי מ"ש הב"ם לקמן סי' פ' ס"ק ך"א בשם התום' והרא"ש דכל שלאמרה מיני ניזונת כו' פטורה מלהניק י"ל דהכא כיון שאינה ניזונת אינה חייבת להניק אבל לפמ"ש שם בשם הר"ן דמ"מ אינה יכולה לפטור עלמה מהנקה ע"כ הנקה לאו תחת מזונות היא ותחחייב להניק נם כאן ומ"ש הב"ם והח"מ כן בשם תשובת הרשב"א ל"ע דהרשב"א שם כתב שבשעת מנרשה מנרשה בתוך י"ב חודש ואם המתין יב"ח הפסידה כו' ואם היא מעוברת כמ"ש אינו חייב במזונותיה כו' אבל לבשתלך אם אינה רולה להניק כו' ונראה כיוונתו דלאחר נירושין הדין כן שאינו חייב ליתן מזונות מחמת שהיא מעוברת והיא אינה מחוייבת להניק אלא שכר ע"ש דכן משמע בדבריו ומע"ג דמורדת היא כל יב"ח וה"ב ס"ק ח לומר שתלך לאחר הבעל יכול לומר קים לי כהרשב"א אך גם זה יש להתעת דלשולם לענין קרקע ג' מיקרי היא מוחזקת ובשהבעל רולה להחזיק בה לריך לברר שהאין עמו להוליא מחזקתה: שם בהשגות הה"מ (ב) הוי נמי תפיסה כבר כו' אין מהלה להבריה כל"ל: שם (ד) שאינה יכולה לברר דבריה אין נאמין לה כו' כל"ל: שם (ו) ורגילה לקבוצה וימלפוה שקרא לומר מאים כו' כל"ל: שם ס"ק ד בב"ם. כמ"ש בסמוך בשם הרמ"ם · ב"ב בחמת כן הוא ברמ"ם אבל מ"ש כמ"ש בסמוך כו' ל"ל שכוונתו למ"ש לעיל ס"ק ג' דלפי שהוא אינו יכיל לומר אינו זך הוי מורד והיינו אע"פ שכופין אותו לזון מ"מ כיון שזן בכפי' הוי מורד הלכך נם לענין תשמים הוי מורד אע"פ שמשים בכפיה ועיין לקמן בקיצור הדינים בתב זה בשם הרמ"ם כשזן בכפי' הוי מורד ושמיע הא דבשמים בכפיה משום שאיסור הוא לכופו כמ"ש לקמן: שם ס"ק ז כדעת הרמב"ם והרשב"ם ועיין כו' כל"ל: שם ס"ק ח ולשיטת הר"ן במ"ע יש לה תפילו הכתיבה ונל"ב כו'. ל"ב זה שיעת הר"ן בחידושיו אבל הר"ן בתשובה הביאה ב"י בתב שעיקר כדברי הרשב"א והתחרונים דהסוגיא בלומרת מ"ע ובשעינא ליה לא מהני תפיסה ובמ"ע (לא) הפסידם והביאה הב"י בקלרה בשוף הסימן ע"ש וזה היפך מחידושיו ונ"ל דחזר בו מחר מיניהו: שם ס"ק יא ובקוך יב"ח לריך ליתן לה הכתובה כו'. כ"ב ל"ע דטפי הו"ל לאקשויי דלמה בתב רמ"א שתם ו"א דאף מנל"ב אין נוטלת אלא מה שתפסה וז"א ול"ע: שם ס"ק יד אינה חייבת להניק הולד כו'. ל"ב כ"כ נם הח"מ ולעל"ד ל"ע דאם לא הכניסה לו שפחות למה תפטר מלהניק דהא תבתי מעבדת ליה וכמו שהוא מוכל פירות ואם אינה רולה יהא רשאי לעכב מנכסיה שכר הנקה ולפי מ"ש הב"ם לקמן סי' פ' ס"ק ך"א בשם התום' והרא"ש דכל שלאמרה מיני ניזונת כו' פטורה מלהניק י"ל דהכא כיון שאינה ניזונת אינה חייבת להניק אבל לפמ"ש שם בשם הר"ן דמ"מ אינה יכולה לפטור עלמה מהנקה ע"כ הנקה לאו תחת מזונות היא ותחחייב להניק נם כאן ומ"ש הב"ם והח"מ כן בשם תשובת הרשב"א ל"ע דהרשב"א שם כתב שבשעת מנרשה מנרשה בתוך י"ב חודש ואם המתין יב"ח הפסידה כו' ואם היא מעוברת כמ"ש אינו חייב במזונותיה כו' אבל לבשתלך אם אינה רולה להניק כו' ונראה כיוונתו דלאחר נירושין הדין כן שאינו חייב ליתן מזונות מחמת שהיא מעוברת והיא אינה מחוייבת להניק אלא שכר ע"ש דכן משמע בדבריו ומע"ג דמורדת היא כל יב"ח וה"ב ס"ק ח לומר שתלך לאחר

לומר קיס לי כהפוסקים דחפיסה מהני מ"מ כשמתה מזדע לה חזקתה דהא בין כך יבין כך העכסים בחזקתו וגבי קבורה הוא מוחזק ודמי לבור ומילן ועיין בב"מ גבי יתומים לחמרו לחו השבחנו גם י"ל דהוי ס"ם שפק כרמב"ן ורשב"ל ותת"ל כשאר פוסקים מ"מ שמא גם לרידהו לא זכרי בגל"ב דהא הוי ספיקא דס"ם וכמ"ם לקמן בדין מורדת מ"ע אות ג' ולעיל ס"ק י"ז ס"ס כזה לעניין לחייבו בקבורה ה"נ כאן י"ל להיפך חמש לעג"ד דאין זה ס"ס כלל דאפ שפק הוא אם זכתה בגל"ב או לא זכתה ומהאי טעמא אין יכול להוליא בחייה אם תפסה מחמת ס"ם דאין זה ס"ס כלל וזה ג"ע גם על הב"ם לקמן במורדת מ"ע שמחשב זה לס"ם לחייבו בקבורה ובשמת אין זה ס"ס כלל דלא מיקרי בס"ס רק היכא דאיכא ג' מדדים להוליא ממון וכה"ג משא"כ בזה דשם שפק אד הוא אם זכתה עפ"י טענתה בגל"ב או לא ולדברי הב"ח דמחשיב זה לס"ס א"כ אף בחייה תהא יכולה להוליא מידו מטעם ס"ם זה מלא ע"כ דז"א והבעל יוכל לטעון קיס לי כמ"ד שהפסידה ג"כ ואינה יכולה להוליא מידו וא"כ אף במתה אין לחייבו בקבורה מהאי טעמא גופא ול"ע · שם אות ג יכול לגרש אותה מיד בלא כתובה · ג"כ ל"ע דלמא שאני כרמב"ם שהרי דעת הרמב"ן והרשב"א והרא"ש דחוך יב"ח יש לה כתובה וכמ"ש בעלמו בס"ק י"ח על הרמ"א ומ"ל כמ"ש במהדורא קמא ס"ק ט' לייש דהבעל מוחזק קשה דמ"מ ליהני תפיסה כמו בגל"ב וגם מ"ש שלריך הפיסת בגל"ב ל"ע דהו"ל לפרושי דבתוך יב"ח מ"ל תפיסה וכמ"ל ותפשר ס"ל דשובדא דכלתיה דר"ז מיירי בתחלת מבורת משא"כ בחיה מבורת לריכה תפיסה דוקא דאל"כ חיה נאמנת כלל וכן משמע לכאורה דהא על הא דאיתמר בס"ם תיקנו דינא דמתיבתא והא מיירי במבורת מ"כ הס"ם מיירי בלא ידעינן אם טוענת אמת בזה אבל הא"מ לעיל ס"ק ך"ה כתב דהס"ם מיירי במבורת וכמ"ש גם ל"ע מהני תפיסה כו' ע"ש ול"ע דהא משמע דהס"ם מיירי במבורת וכמ"ש גם ל"ע לפי"ז מ"ש הב"ח דאף אם לא הפסה חייב בקבורה משום ס"ם וכבר כתבתי בגליון ס"ק י"ז דבתוך י"ב חודש אין כאן מקום שפק כלל דהא לכ"ע בתוך יב"ח גל"ב שלא אף דלפי מ"ש היה אפשר לומר דמיירי בחיה מבורת וכמ"ש הב"ח כאן וא"כ יש כאן שפק בגל"ה דשמא חיה טוענת אמת מה שאומרת מ"ע אלא דלפ"ז קשה תיפבח אין כתב דאף שלא תפסה חייב בקבורה משום ס"ם דאף לשאר פוסקים הוי שפק דס"ם כגל"ל והרי שפק דס"ם חיו רק במבורת משא"כ בחיה מבורת דאיכא ספיקא שמא משקרת וא"כ אדרבה איכא ס"ם להיפך שמא שקר היא טוענת ואמ"ל שהאמת אתה שמא אין לה מדינא דס"ם לשיטת שאר פוסקים דס"ם מספקא ליה בגל"ב וס"ם מיירי אף במבורת ואין לומר דס"ם מיירי לאחר יב"ח משא"כ בתוך יב"ח דודאי חיה לה אם היתה טוענת אמת ז"א דהרי הב"ח נקט בשפק שמא חיה לה מחמת שפק דס"ם משמע דמיירי אף לאחר י"ב חודש חייב בקבורה משום ס"ם וז"א וגם לא הזכיר כלל דדוקא תוך יב"ח הדין כן וגם נראה דאף בתוך יב"ח אין כאן רק שפק אחד אם טוענת אמת בין להרמב"ם ובין להרמב"ן ודאי חיה לה ואם טענתה שקר לכ"ע ליה לה ולא שייך בזה ס"ם כלל גם מ"ש להרמב"ם משמע אף שלא בירורה דבריה כו' ל"ע עיין בספר כתובה שכתב דז"א דהרי הרמב"ם ס"ל דכופין להוליא והיינו המבורת והכא מ"ש לעיל דלמה אתם כהרמב"ם כו' רחיתי בב"מ מ"ק בסוף קיצור הדינים שכתב דבתשובת רי"ו ובתשובת ס"י משמע בפשיטות דאין לה כתובה ואפשר דזה נמי בכלל התנאים בטענה שאינה ברורה יגרש מיד ואין לה כתובה כו' לפ"ז חייבי הס"ם והפוסקים בטענה ברורה כו' ע"ש וזה תימה דהיאך מלינו תקנה זו דמשמע בפוסקים שהגאונים לא סיגו מדין התלמוד רק לעזר ולא לגמרי ודוקא לטובתה עכו והקשה ובמבואר בדבריהם שחשבו אם נדון כדין התלמוד שלא יצלו להרבות רעה ע"ש אבל לתקן שהגא בלא כתוב אם רלה לגרש מיד לגריעותא דידה לא מסתבר כלל וג"ע :

סימן עה בח"מ ס"ק (ב) דלא ליגרו ולייתו כו' כל"ל :

סימן פ בח"מ ס"ק (יב) מסי תיתי אם כן בעלה יאמר כו' לשמוע לו כל"ל : שם ס"ק (יז) מו שהיה לו ממון כל"ל · ג"ב הגרסא היה לפניו בש"ע מו שהיה לה : שם ס"ק (כז) שחייבת בכל צרכי הבית וכן פסק כו' כל"ל : שם בב"ש ס"ק יב כשבני משפחתה אין עושים ג"ב לפי מ"ש בש"ק ג' להרמב"ם י"ל דכל שבני משפחתה יושבים בטל אף היא ל"ל ומ"ש שכתב בשעיף ג' דאינה יושבת בטל מחמת זימה מ"מ ל"ל לעשות כל היום כולו כמ"ש שם בש"ק ל"ל לעשות משקל ה' סלעים כיון דבני משפחתה אין עושין לה משתעבדא ליה רק בלא תשב בטל לריכה לעשות קלת מלאכה · שם ס"ק ב אם היא מניקה אין בידו לכוף אותה כו' כל"ל : שם ס"ק בא וכתב הרשב"א דמשכב אין המזונות כנגד שכר כו' כל"ל : שם ס"ק בז דהיא אומרת דתבעה אותו · ג"ב זה ל"ש לטע"ד דא"כ אין שייך לומר אי לא טען כו' דהא פשיטא דלא טענינן ליה שמחלק כיון שהיא נוחת שתבעה אותו והבעיות ליתן לעני"ד בלאו הכי לק"מ לפי מה שנראה מתשובת הרשב"א שהביא הב"י מיירי בלוותה ואבלה ע"ש ובב"ג לא אמרינן שמחלה כמבואר לעיל סי' ע' וקמ"ל דאע"פ שאין כתובה בידה מ"מ אין טוענין לו אף להפוסקים דאוחלת כתובתה אבדה מזונותיה מכל מקום אין טוענין לו אלא לפי"ז לא היה רמ"א לריך לכתוב דין זה כיון דאמן קיי"ל דאוחלת לא איבדה מזונותיה בחיי ומ"מ המעיין בתשובת הרשב"א שהביא הב"י נראה שכן כוונתו ואפשר דקמ"ל דלא טענינן ליה שמא אחלה המזונות ואלטרך ליצטע אלא נאמנת בלא שבועה ומ"ש הח"מ דחייבי בחולה כו' רחיתי בב"ש מ"ק כתב דלפי"ז ל"ל דמייבי בלותה וקמ"ל דלא אמרינן היה לה לגמלס בחולי ולצע"ד י"ל דמיירי דמכרה נכסים וכה"ג ואע"ג דהב"ם לעיל סימן ע' ס"ק ד"ש כתב דאף בכה"ג הוי ממילה אף אם חיזה בת מנאכה כגון מ"מ כיון דבלא"ה דעת הר"ן דבמכרה נכסים ל"ש אי אמרינן דמחלה א"כ בחולה ואלו בת מלאכה אית לן למימר דלא מחלה :

סימן פא בח"מ ס"ק (ה) יהיו אסורין על פיו כהקדש כו' כל"ל · שם אלא אסרה לבעלה לבדו : ג"ב נראה מדברי הח"מ שעיקר החילוק הוא משום שהוא הקדש רק לא' לבדו דומה לקדושת הגוף משא"כ בהקדש לכל העולם ובאמת ז"א אלא עיקר החילוק הוא דהקדש שאני שהוא מקודש לשמים ושייך ביה פדיון וה"ה אם אסר בקונם על כל העולם נמי אין שייות פדיון כגל והח"מ נראה שכ"כ עפ"י הר"ן שהביא לשון רש"י שכתב שהרי אינו הקדש גמור לפי

סימן עז בח"מ ס"ק (ב) דלא ליגרו ולייתו כו' כל"ל :

סימן פב בש"ע סעיף ה בהג"ה ויש לו לשכור אבל אם אין לו כו' אלא ב"ד מוכרין לבנה כו' כל"ל : שם בח"מ ס"ק (ח) יכול להנכו לפעמים לכשיבא אלו כן הוא בח"מ כל"ל :

סימן פג בש"ע סעיף א אינו יכול לחבוש אלא כו' כל"ל : שם בח"מ ס"ק (ב) שהריפוי יותר ובעלה מטפל כו' כל"ל :

סימן פד בח"מ ס"ק (ב) דבאומרת אינו ניזונית יפה כתב כו' כל"ל : שם בב"ש ס"ק א אינה מליתה כהעדפה ע"י כו' כל"ל :

סימן פה בש"ע סעיף טו בהג"ה . הפירות הגלקטיס התחתון וכך רצוי להיות הלוסן אין הקרקע כו' כל"ל : שם סעיף יח שאם הקרקע רחוק ומכרו כו' כל"ל : שם בח"מ ס"ק (ט) אלא בפני ב"ד ותפילו כו' כל"ל : שם ס"ק ולא) אם היתה בחיים מביאה רחיה כו' כל"ל : שם ס"ק (לח) מכל לפירש הרמב"ם תפילו אין לה רק כו' כל"ל : שם בב"ש ס"ק ה ולאו ג"כ ממש דהיינו שיכל הפירות דז"א דהא אין לו רשות למכור ולמשכן וא"כ אין כאן פירות אלא ג"כ כו' כל"ל : שם ס"ק ז אין לריכה הרשאה אפילו במיתתה ועיין בטה"ש שם כו' כל"ל : שם ס"ק כא דמל"כ אין הקשה רבינו שמשון במעות גלוים כו' כל"ל :

ג"ב עיין שם ברא"ש פרק ח"ה שם :

סימן פו בח"מ ס"ק (יד) היכא שהות תיקף הוא מוחזק כו' כל"ל : שם בב"ש ס"ק כ בשם הרשב"א לדעת הרמב"ם כו' כל"ל :

סימן פח בב"ש ס"ק טו טוען כשאר מריס והא דאינו נוטל כו' כל"ל :

סימן צ בש"ע סעיף ט שם ס"ק ל"ז לריך למוהקו ממקומו ולנייטו בהג"ה אלא תיבת מוליא נוף הקרקע · שם סעיף יב בהג"ה מיהו אם את הבעל לריכה לקיים הודאתה · ג"ב עיין בב"י הטעם לפי שאין לבעל בקרן קודם שהיה האשה ולפי"ז ל"ע די"ל הרשב"א לשיטתו דב"ל בחיים אינו מוליא הנוף משא"כ להפוסקים דמוליא הנוף כתב הב"ש דלדידהו י"ל דאין המכירה כלום אף אחר מיתה מ"כ י"ל דנם הודאתה אינו כלום וכמו שרלה הרשב"א שם לומר בהאלה ע"ש ואפשר לדחות דאף לדעת הב"ש דלכאורה לאו כלום הוא דאין אדם מוכר דבר שאינו ברשותו משא"כ לעניו הודאה כיון שמ"מ אין הקרן של הבעל ספיר מהני הודאתה וע"ש שהרשב"א רלה לומר כיון דמעיקרא הודאתה לאו כלום היא אינה חוזרת וניעורת וכמ"ש הרמב"ד גבי בטר אמנה ודברי הרמב"ד הובאו בב"י ח"מ סי' מ"ז ע"ש דמהלק בין לס אמר כן בפני בעלה הודאתה הודאה ולפ"ז גם כאן אף למאי דס"ד דהרשב"א יש לחלק באם היא אומרת כן בפני אוהן המחריש מהני אם את הבעל אבל בב"ע ח"מ שם כתב להיפוך שד רבינו יונה בין אם אמר כן בפעה שהבעו המלוה י"ל באמר כדי לדחות הבע"ה ולפ"ז כאן נראה דלעולם בפעה הביעה דמיא שהדבר ידוע שבעל הוסה בא לקחת נ"מ אלו לך י"ל שלפע"ד בלא"ה יש לדון בדברי הרשב"א אלו דמדמה ליה לומר אמנה דיש לחלק ולומר דבאני החם שידוע שהלוה יפלם לו ולא יכפיר בו ולכך בפיר חזיל ומודה משא"כ כאן וכיון זה כתבו התוס' בכתובות שם להרן הא דלא אמרינן מינו דאי בעי מחיל שאין רולה להפסיד חובו וה"נ דכוותה י"ל אע"פ שאין להאמינה לגבי דנפשה מ"מ אם אינה דלאי קושטא הכי היא לא היה מודה בדבר שאפשר שהאחר יסבור שהאמת כן הוא שאביה לוה לפני מותו ולא יחזיר לה אם היכא שגם האחר היה שם וטוענת שלא היה כוונתה רק להברית מבעלה וזה האחר שהיה שם יודע האמת שלא ליה ולא יתן עיניו בזה שאינו שלו ולאמנה דמי ועיין לקמן סי' פ"ה ובטו"ז ח"מ סי' רמ"ה מ"ש מינו דאי מפקיר לנכסי' ובטו"ז חדשים דפוס ברלין בהג"ה הקשה עליו מדברי התוס' הנ"ל ובמקום אחר כתבתי מזה בס"ד : שם ס"ק כח בב"ש שעומדת להנשא לו נשתא · ג"ב הריטב"א כתב דהיינו אחר קידושין : שם בב"ש ס"ק ל וכן נראה מלשון רש"י · ג"ב בריטב"א ור"ן מבואר דרש"י כרמב"ם ס"ל : שם ס"ק לא וכן נראה דרמב"ם ס"ל כן . ג"ב ולע"ד דאינו תוכל להרמב"ם דהא בעינן שתאמר הן ומ"ש שלמה אינו יורש לותה כבר כתב הר"ן משום דאיי לאו בתרא כיון שלא אמר הן ומ"ש הב"י בשם מבואר בר"ו דלא נלא רלתה מעולם מ"מ אי אמינ המקבל ואכיל לא מפקינן מיניה שוב רחיתי בב"ש מהדורא קמא ושם מלויין ס"ק זה על הריטב"א דלא מיירי רק בכהבה שתם וכן לריך להגיה כאן וס"ק זה לריך לעיין לות ל' ואח"כ ס"ק המההיל ואם אתה לריך לעיין לות ל"ה ואח"כ ס"ק מהיום ולכשאלה לריך לעיין ס"ק ל"ב :

סימן צא בח"מ ס"ק (ח) בבנדי שבת ויוס טוב שעשה לה אין יכול למכור אפילו אין לו במה כו' כל"ל :

סימן ק בב"ש ס"ק ה והקדיש הזמן קידש הנשואין · ג"ב ואח"כ נשא אשה אחת ובא זה לחלוק עמה וע"ש :

סימן קב בש"ע בהג"ה סעיף ב אבל אם אינו יודע יכולה לומר דלמא לא חייב לך כו' כל"ל :

סימן קג בח"מ ס"ק (יא) ואם לוקחתה לעלמה לריכה לא פחות מג' הדיוטות כו' כל"ל :

סימן קה בח"מ ס"ק (ו) ואין על הנרושה סוס שבועה כו' כל"ל : שם בב"ש ס"ק ב כתובה אחרת היינו מנה ועיין סמ"ו כל"ל : שם ס"ק ג הקושי שע"ח ומת הלוה ואח"כ מת המלוה נשבע הלוקח כו' כל"ל :

סימן קז בח"מ ס"ק (יג) והמותר שהיה מפוקפסת לה שכתבתי כו' כל"ל :

סימן קטו בח"מ ס"ק (כח) ומיכא רגלים לדבר מי מיכא טעמא להחירא כו' כל"ל :

סדיונו אלא מיסור על אדם אחד כו' ומזה למד מ"ם לחלק בין מיסור על כל העונם ולפע"ד פשוט כצ"ם וכן מבואר ממ"ם שם כך מין פדיון לקונם להיותו מותר לאי שנאסר עליו שהרי כו' וכוונתו כמ"ם ומ"ם על אדם אחד הוא לאו דוקא ונם בלעע"ד שע"ם ברם"י ובר"ן ול"ל מיסור על אדם אחד ר"ל שאינו הקדם לשמים רק מיסור על אחר ולא שייך פדיון ולפשר לייטב גם כוונת הח"מ למ"ם ול"ע : שם בב"ש ס"ק ה וכן הוא דעת הנ"מ גם קונם מפקיע כו' כל"ל · שם ולמ"ד העדפה כו' לריך להפר כו' · ג"ב ובש"ק ו' הביא ג"כ דברי התוספות דאי לא שביק מ"ל להפר ולפ"ז ל"ע לפי מ"ש הח"מ לעיל בסי' פ' ס"ק ד' בשם הר"ן דמותר נ"כ לא שביק ח"כ גם בזה אין לריך להפר ועיין בתוספות בכתובות שם :

סימן פב בש"ע סעיף ה בהג"ה ויש לו לשכאר אבל אם אין לו כו' אלא ב"ד מוכרין לבנה כו' כל"ל : שם בח"מ ס"ק (ח) יכול להנכו לפעמים לכשיבא אלו כן הוא בח"מ כל"ל :

סימן פג בש"ע סעיף א אינו יכול לחבוש אלא כו' כל"ל : שם בח"מ ס"ק (ב) שהריפוי יותר ובעלה מטפל כו' כל"ל :

סימן פד בח"מ ס"ק (ב) דבאומרת אינו ניזונית יפה כתב כו' כל"ל : שם בב"ש ס"ק א אינה מליתה כהעדפה ע"י כו' כל"ל :

סימן פה בש"ע סעיף טו בהג"ה . הפירות הגלקטיס התחתון וכך רצוי להיות הלוסן אין הקרקע כו' כל"ל : שם סעיף יח שאם הקרקע רחוק ומכרו כו' כל"ל : שם בח"מ ס"ק (ט) אלא בפני ב"ד ותפילו כו' כל"ל : שם ס"ק ולא) אם היתה בחיים מביאה רחיה כו' כל"ל : שם ס"ק (לח) מכל לפירש הרמב"ם תפילו אין לה רק כו' כל"ל : שם בב"ש ס"ק ה ולאו ג"כ ממש דהיינו שיכל הפירות דז"א דהא אין לו רשות למכור ולמשכן וא"כ אין כאן פירות אלא ג"כ כו' כל"ל : שם ס"ק ז אין לריכה הרשאה אפילו במיתתה ועיין בטה"ש שם כו' כל"ל : שם ס"ק כא דמל"כ אין הקשה רבינו שמשון במעות גלוים כו' כל"ל :

סימן פו בש"ע בהג"ה סעיף ב אבל אם אינו יודע יכולה לומר דלמא לא חייב לך כו' כל"ל :

סימן פח בב"ש ס"ק טו טוען כשאר מריס והא דאינו נוטל כו' כל"ל :

סימן צ בש"ע סעיף ט שם ס"ק ל"ז לריך למוהקו ממקומו ולנייטו בהג"ה אלא תיבת מוליא נוף הקרקע · שם סעיף יב בהג"ה מיהו אם את הבעל לריכה לקיים הודאתה · ג"ב עיין בב"י הטעם לפי שאין לבעל בקרן קודם שהיה האשה ולפי"ז ל"ע די"ל הרשב"א לשיטתו דב"ל בחיים אינו מוליא הנוף משא"כ להפוסקים דמוליא הנוף כתב הב"ש דלדידהו י"ל דאין המכירה כלום אף אחר מיתה מ"כ י"ל דנם הודאתה אינו כלום וכמו שרלה הרשב"א שם לומר בהאלה ע"ש ואפשר לדחות דאף לדעת הב"ש דלכאורה לאו כלום הוא דאין אדם מוכר דבר שאינו ברשותו משא"כ לעניו הודאה כיון שמ"מ אין הקרן של הבעל ספיר מהני הודאתה וע"ש שהרשב"א רלה לומר כיון דמעיקרא הודאתה לאו כלום היא אינה חוזרת וניעורת וכמ"ש הרמב"ד גבי בטר אמנה ודברי הרמב"ד הובאו בב"י ח"מ סי' מ"ז ע"ש דמהלק בין לס אמר כן בפני בעלה הודאתה הודאה ולפ"ז גם כאן אף למאי דס"ד דהרשב"א יש לחלק באם היא אומרת כן בפני אוהן המחריש מהני אם את הבעל אבל בב"ע ח"מ שם כתב להיפוך שד רבינו יונה בין אם